Atenus Iste dictiones eatenus quatenus sumuntur altero de tribus modis. ut nō. Bar. in. l. i. ī pn. ꝓ. his ꝑmissis ff. de no. op. nū. et in. l. q fideicōmissuz. ff. de le. i.

Fanice Quid importet hoc uerbum uide Hosti. in. c. cum uintoniensis. de eta ubi uide plene.

Ebrietas ebrius Est quedam ebrietas luxurie. et que est spiritus. de conse. di. ii. in calice.

¶ Ita licet bibere uinum ut ebrietatem fugiamus. iii. di. denique et nō. xxxv. di. c. sequitur.

¶ Uacantes ebrietati deponunt. uel cōmunione priuant. xxxv. di. c. ꝑus. et c. ante oīa. ubi uide.

¶ Ebrietas et uini usus post diluuium incepit. xxxv. di. ab exordio. et primum inuentore uini ebrietas decepit. e. di. sexto die.

¶ Ebrii uino dicuntur qui sacras scripturas male intelligunt. xxxvii. c. uino.

¶ Ab ebrietatibus et cōmessationib' abstinendū est maxie diebus festiuis. xliii. di. cōmessatiōes.

¶ Illa que ebrii agunt non imputantur eis ad culpam. sed ebrietas. sic. xv. q. i. sane diximus.

¶ An ebrius cōmittens incestū culpet' de ebrietate nō de incestu. xv. q. i. inebriauerunt loth.

¶ Quid agendū est de eo qui eucaristiā cōiicit in ebrietate. de ɔse. di. ii. c. liquido. adde qd dicā. ī sub dictiōe eucaristia. nō. i. c. si ɔstiterit. d accus.

¶ An ebrius delinquēs puniat' Bar. in. l. respiciendū. §. delinquit. ff. de peñ. nō. in cle. si furiosus de hōi. Albe. in. l. si qs nō dicā rapere. C. de epi. et cle. adde tex. et qd ibi nō. xv. q. i. sane diximus. adde Bal. in. l. data opa. C. q ac. nō pos. adde ꝙ ebrius homicida duobus peccatis peccat sane. Tho. in secunda secunde. q. cl. ar. iiii. uide do. Flo. in. l. iii. §. iniuria. ff. ad. l. acquil'.

¶ Quid sit ebrietas / qd crapula glo. in. c. a crapula. de uita et honestate cleri.

¶ An ebrietas sit peccatū mortale. nō. glo. xv. q. i. inebriauerunt. que tenet ꝙ est ueniale. doc. in ꝑn. l. c. a crapula glo. xxv. di. §. criminis. adde tex. in. c. i. de reli. et uene. sanc. qui uidet' dicere ꝙ sit mortale. et ibi glo. et doc. ꝙ nō. Hosti. in summa de peni. et remis. §. que interrogationes de gula. Tu dic ꝙ ebrietas quoqꝫ est ueniale. quandoqꝫ est mortale. ut pulchre docet sanctus Tho. secunda secunde. q. cl. ar. i. et. ii.

¶ Ebrietas excusat. ut. C. si quis impera. maledixe. l. i. C. de epi. et cle. l. si quis nō dicam rape. xxv. di. sexto die. xxii. q. iiii. unusquisqꝫ Tho. secunda secunde. q. cl. ar. iiii.

¶ An ebrius possit contrahere et testari. uide Bal. in. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos.

¶ An ebrius possit se obligare. glo. xxii. q. iiii. unusquisqꝫ.

¶ An ebrius possit contrahere matrimoniū uel alios contractus facere. uide d. Car. flo. in c. dilectus. de spon. in ulti. q.

¶ An ebrius possit baptizare. tex. et glo. d cōse di. iiii. baptismus. ubi cōcluditur ꝙ sic. si intelligit quid agit. alias secus. glo. i. q. i. dedit.

¶ Quid si infirmo dat' immoderatus cibus uel potus cā medicīe ad ꝓuocādū uomitū an sit peccatū. s. Tho. tenet ꝙ nō. scda scde. q. cl. ar. i.

¶ An ebrius possit ordinari dicā. ī. sub dictione ordo et ibi uide.

¶ Luxuriosa res est uinū. et cōtumeliosa ebrietas. omnes autem qui cum his miscent nō erunt sapientes. xxxv. di. luxuriosa.

¶ Uenter mero estuans cito despumat in libidinem. et ubi ebrietas ibi libidodominat' et furor. c. uenter. xxxv. di.

¶ Ebrietas omnium uiciorum est fomes. c. ante omnia. xxxv. di.

Ebron In ualle ebron adam et eua sepulti sunt yosue. xiiii. q. iii. ebron. uide quod dicam. ī. sub dictione sepultum.

Ecclesia Quot modis dicatur ecclesia. nō. ne pla. uices suas. c. ii. in glo. de uer. sig. cum dilecti. in glo nō. de conse. di. i. ecclesia. Jo. an. in addi. Spe. de immu. ec. super rubrica. adde qd dixi in tractatu meo de ptāt; ecclesie in prin. adde nō. in. c. fundamenta. de elec. li. vi. de ser. nō or. de famulis. de usupat' c. ii.

¶ An ecclesia habetur loco filii nō. Bar. in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de uer. obli. Bal. et Saly. in aut. ingressi. C. de sacrosanc. ec.

¶ An ecclesia possit locari pro certo annuo precio. uide Jo. an. de iurepatro. c. ex litteris.

¶ An iudex secularis possit punire delictum in ecclesia cōmissū Bar. i. l. si cui. §. fi. ff. de accus.

¶ An impiū ꝓcedat ab ecclesia. Bar. in. l. i. ff. d requi. re. adde qd dicam. ī sub dictiōe impator.

¶ Iudices debent fauere ecclesiis et piis locis ac religiosis. Bar. in. l. i. ff. de no. op. nu.

¶ Ecclesia capella siue parrochia et similia non ueniunt in generali publicatione seu alienatōne bonoꝝ. nō Bar. in. l. aufidius. ff. de puit' credi.

¶ An rectori eccłie cōpetat interdictū uti pos. ꝓ turbatione que fit sibi in ecclesia. Bar. in. l. i. §. hoc interdictum. ff. uti possi.

¶ An ecclesia possit pati missionem ex secundo decreto Inno. in. c. dilecto. de uer. sig.

¶ Ecclesia non potest fideiussorio nomine obligari. nō. Abba. in. c. ii. de solu.

¶ Ecclesie hospitalium nō sunt exempte. Inno. in. c. ad hoc. de priuil'.

¶ Sicut ecclesie immu. libertas directe tolli nō pot. sic nec indirecte. puta si aliquid statueretur ɔ affines clericoꝝ. nō. in. c. i. C. de indic. uidui. toll'. tex. in. c. generali. de elec. li. vi. qd nō.

¶ An ecclesia dicatur epo subiecta ante consecrationem Archi. x. q. i. c. i. et. c. nouerint.

¶ An ualeat cōtractus factus in ecclesia. Bar. in. l. ii. C. de sacrosanc. ec. hodie habemus tex. in c. decet. de imu. ec. li. vi. Quid in iudicio uide ibi. et adde ꝙ cāe ecclesie licite pnt ibi tractari. xxiii. q. viii. cōuenior. et ego uidi in pluribus locis tribunalia epoꝝ. seu eoꝝ officialium in ecclesiis.

¶ An ciuitas uel dñs eius possit in ecclia uel eius domibus ponere gentes armoꝝ. Cy. et Bal. in. l. ii. C. de sacrosanc. ec. ubi tenent ꝙ sic.

¶ An liceat ecclesiaz incastellare et in ea facere propugnacula et turres. tex. et ibi glo. x. q. i. sanctoꝝ. Inno. in. c. cum ecclesia. de immu. ec.

¶ Ecclesia succedit clerico ab intestato. de quo

uide Bar. in. l. si quis filio exherdato. §. eius. ff. de iniusto rup. et irri. testa. xii. q. v. si episcopus. et. c. sicubi. tex. et ibi nō. plene in. c. i. de succes. ab intesta. et in. c. fi. de pecul. cleri.

¶ An ecclesie dicenti rem aliquam suam minus solenniter alienatam possit opponi exceptio dominii. Bar. ꝙ non. in. l. si alienam ff. so. ma.

¶ An ecclesia succedat in feudo. uide Bal. in autē. nisi rogati. C. ad treb. et. d. Ia. de are. in lec. sua noua. x. coll. de milite uasa. qui cōtu. est. c. i.

¶ An sit ꝑsumptio de presenti ꝙ ecclesia semper duret. uide Bal. in. l. herditas ff. de here. insti.

¶ An ualeat examinatio testis facta in ecclesia. Bar. in. l. ii. C. de sacrosanc. eccle. nō. in. c. i. de immu. eccle. li. vi.

¶ An conuersus acquirat ecclesie. uide Bar. in l. cum heredes. §. in his qui. ff. de acquirē. pos. dixi s. sub dictione conuersus.

¶ Qui dotauit ecclesiā aliquibus possessionibus nō potest postea ex interuallo pacta opponere. Cy. in. l. i. §. taceat. C. de rei ux. ac. qd nō.

¶ Ecclesia qnq; sumitur ꝓ ecclesiastico ministerio. glo. in cle. i. de eta. et quali. in prin.

¶ An appellatione ecclesie ciuitatis uel ꝓuincie ueniat eccl'ia cathedralis uel metropolitana. tex. est. et ibi nō. in. c. quāuis. el. i. §. i. de ꝓben. li. vi.

¶ An appellatione ecclesie cōprehendantur monasteria. glo. de sup. neglige. prela. grandi. li. vi. Io. an. in. c. certificari. de sepul.

¶ An appellatione ecclesie ueniant hospitalia. uidetur ꝙ nō. in cle. ꝗ lras. de ꝓben. i. q. vii. si quis omnem. in autē. de ali. et emphi. §. i. coll. ix. tex. de reli. do. de senodochiis. xxiii. q. i. sanctimus. facit cle. quia contingie. de reli. do.

¶ An appellatiōe ecclesie ueniat basilica siue ecclesia nō ꝯsecrata. tex. iūcta glo. in. c. i. ꝺ reli. do. uidet' uelle ꝙ nō. et in. c. i. de cōse. ec. ul' al. li. vi.

¶ An ecclesia fungatur iure minorum. glo. de resti. in integ. auditis. Spe. in ti. de resti. in inte. §. quis autem. ꝟ. porro.

¶ An sit eadem ecclesia in ueteri et nouo testamento. uide. xxii. q. iiii. recurrat. et ibi nō.

¶ Ecclesia debet habere. xxx. pedes in circuitu Bar. in. l. item apud. §. conuicii. ff. de iniurē. uide xvii. q. iiii. si antiquitus.

¶ An ecclesia instituta in testamento nō conficiens inuentarium teneatur insolidum. Bar. et Bal. in. l. i. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Bona ecclesie non possunt in perpetuū alienari per prelatos inter cōiunctas personas. licet ad tempus possunt concedi ſm Bar. in autē. quibuscunq;. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Res episcopalis ecclesie subiecte episcopo possunt per episcopum uendicari. glo. et Bar. in. l. sanctimus. C. de sacrosanc. ec.

¶ An ecclesia agens contra priuatū utat' eo iur' cōtra eum quo et ipse uteret' si ageret cōtra eam glo. & doc. in autē. si qua. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Ecclesie auctoritas in rebus dubiis est seruāda. xi. di. palam. & c. hoc iure.

¶ Ecclesie particulares debent maxime in diuinis officiis sequi modum et consuetudinem ecclesie metropol. xii. di. de his. adde quod dicam ꝫ. sub dictione officium.

¶ Ecclesia soliditatē et ueritatē relinquēs debꝫ a diuinis ministeriis destitui. xix. di. ita dn̄s.

¶ Ecclesie primatum petrus a christo accepit. xxii. di. in nouo.

¶ Docens ecclesiam et eius congregationes esse contemptibilis anathema est. xxx. di. si quis docet. & c. finali.

¶ Ecclesia debet defendere seruos suos factos liberos. lxxxvii. di. libertos. & c. liberti. & expositos. e. di. c. si expositus.

¶ Extra ecclesiā sunt oēs qui nō hn̄t pacē cum ꝓximo. xc. di. denique. vii. q. i. sacerdotes.

¶ In ecclesia nō debet fieri edictū neq; citatio. etiā si sit ecclesia cāpestris uide nō. in cle. cām. de elec. super. ꝟ. beneficiū. cōtrarium tn̄ seruat.

¶ An ecclesia cessans a solutione canonis rei emphiteotice cadat in cōmissum. doc. in. c. constitutus. de religē. do. cōmunis opinio est ꝙ non.

¶ An in ecclesia possūt poni lectisternia ad dormiendū. tex. & ibi Archi. xlii. di. non oportet.

¶ An ecclesia sancti petri in urbe sit prior lateranē. Archi. tenet ꝙ sic. iii. q. vi. ducum. glo. xii. q. i. futuram. Archi. xxiii. di. in nomine dn̄i. Io. mo. contra. in. c. fundamenta. de electē. li. vi. in. ꝟ. effectu quod nō.

¶ Extra ecclesiam est omnis qui apostolicā ecclesiam non sequitur. xciii. di. qui cathedram.

¶ Defensio ecclesie spectat ad principes. xcvi. di. boni principis.

¶ Qui sunt extra ecclesiam nec solui possunt nec ligari. i. q. i. inmissionem.

¶ Extra ueritatem ecclesie nullum opus ualet ad salutem. i. q. i. teneamus.

¶ Ecclesia sine temporalibus non proficit. sicut nec anima sine corpore corporaliter uiuit. i. q. iii. si quis obiecerit.

¶ Ecclesia iudicat peccata publica sed occulta relinquit deo. ii. q. iiii. consuluisti. de sen. excom. a nobis. el ii.

¶ Una ecclesia unū solū dꝫ hr̄e pastorē. vii. q. i. cum quis. c. in apibus. de preben. cū nō ignores.

¶ Ecc'ia dicit mater nr̄a. xiii. q. ii. q abstulerit.

¶ Ecclesie nullo modo licet inuadere res alienas. xii. q. ii. sicut ecclesia. & seruiens ei debꝫ ab ea premium reportare. xii. q. ii. ecclesiasticē.

¶ Defraudar' eccl'iā sacrilegiū est. xii. q. ii. ꝓdia.

¶ Ecclesia debet habere senatum sacerdotum. sicut olim roma habebat senatum patriciū. xvi. q. i. ecclesia habet senatum.

¶ Ecclesia debet bona sua defendere non armis sed iuribus. xvi. q. vi. consuetudo.

¶ Ecclesiā aliqui cōuertūt in speluncā latronum & qui sunt illi habet'. xvi. q. vii. & hoc diximꝰ.

¶ Qua pena puniantur incendiarii ecclesiarum uide de sen. excō. tua nos. glo. xii. q. ii. cum deuotissimam. xxiii. q. viii. si quis membroꝝ.

¶ Qualiter puniatur furans et uendens ornamenta ecclesiaꝝ habet'. xvii. q. iiii. si forte ꝗspiā.

¶ Ecclesia conducticiis plurimis committi non debet. xvi. q. i. precipimus.

¶ Ecclesia bonos simul cum malis cōtinet. xiii. q. iiii. hoc autem. & quandoq; tolerat malos & quandoq; non. xxiii. q. iiii. quidam cum bonoꝝ.

¶ Quies ecclesie seueritate adiuuatur. xxiii. q. v. ꝓdere. ¶ Quos ecclesia corrigere nō poe debꝫ ptās secularis cohercere. xiii. q. v. pncipes.

&.c.non uos &.c.de liguribus.&.c.incestuosi.

¶ Ecclesia licite prosequitur malos et eos punit. xxiii.q.v.non uos.& debz uti gladio spirituali nō temporali.xxiii.q.viii.episcopus.xxxiii.q.i.inter sectores.&.c.inter hec.

¶ Ecclesie pertinent ad sacerdotes.sed palatia ad imperatores.xxiii.q.viii.conuenior.

¶ Ecclesia romana nunq̄ errauit neq̄ hereticę unq̄ succubuit.sed potius oēs hereses destruxit.xxiii.q.i.arrecta glo.est nō.in.d.c.arrecta.que declarat qualiter sit intelligenduz ꝙ ecclesia nō pōt errare.

¶ Ecclesia catholica una sola est.xxiiii.q.i.loquit.&.c.pudenda.cuius unitatē relinquentes cum xp̄o congregari non possunt.ut in dicto.c.loquitur.

¶ Ecclesia dicit domus dei & sponsa unica & columba pulchra.xxiiii.q.i.omnibus.de immu.eccle.c.i.li.vi.extra quam nullus saluatur.xxiiii.q.i.quare ex sola.exemplo arce noe extra quam omne animal periit ut in dicto.c.quare ex sola.

¶ Ecclesia occidentalis in multis nihil differt ab orientali.xxii.q.i.dicimus omnis unionē cū cā fecit fertor Eugenii pape quarti natione uenetus.

¶ Ligna ecclesiaꝝ ad nullū opus dissipari debent.de conse.di.i.ligna.

¶ Consuetudo romane ecclesie debet ab omnibus obseruari.xi.di.nolite.& quis nesciat.xii.di.non decet.dixi.s.sub dictione consuetudo.

¶ Ecclesia romana est caput oīm ecclesiaꝝ.xii.di.pcepti.xxiiii.q.i.rogam⁹.iii.q.vi.dudū.& hz p̄ma tū sup oēs ecclias.xxi.di quāuis.xxii.di.sacrosca.

¶ Ecclesia cōstantinopolitana primū locū obtinet post romanam.xxii.di.cōstantinopolitana.qđ nō.

¶ Ecclesia romana a nullo pōt uocari in iudicium.xxi.di.qua traditione.nō.xvi.q.iii.nemo.

¶ Contra ecclesiam romanam prescribitur spacio centum annorum.xvi.q.iii.nemo.in autē.ut eccle.roma.c.an prescrip.coll.ii.

¶ Ecclesia romana p̄ omnib⁹ semp hz maiorē zelum fidei.xxiiii.q.i.officii.& eius fides semp inuiolata permansit.xxiiii.q.i.hec est fides.&.c.rogamus.

¶ Ecclesiam alexandrinam primo gubernauit beatus Marcus.xxiiii.q.i.cum beatissimus.

¶ Licet ex contractu emptionis uel uenditionis transit dominiū in ecclesiam sine traditione.ut.l.fi.C.de sacrosanc.eccle.nō tamen transit possessio.ut in.c.ii.et quod ibi nō.de consue.

¶ Ecclesia non tenetur ad penam ꝓmissam in contractu irrationali.Abb.in.c.ii.de ꝓcurꝫ.

¶ Ecclesia tenet indistincte.si mutuū sibi factum conuertitur in perpetuam eius utilitatē.nō.Inno.& Abb.in.c.pe.de fideiussorꝫ.& in.c.i.de solutꝫ.secus si alienauerit morte.quia non tenetur ultra ratam debitam.ut ibi nō.facit.l.fi.ff.de ali.pupil.prestan.&.l.fi.ff.de exerci.

¶ Qualiter obligetur ecclesia ex cōtractu prelati uel procuratoris seu institoris.Inno.in.c.qđ quibusdam.de fideiussorꝫ.

¶ Ecclesia tenetur ad munera patrimonialia.nō.Inno.in.c.cum munus.de immu.eccle.

¶ An ecclesia possit inflingere penam corporalem nō.in.c.in archiepiscopatu.de rapto.

¶ Quomodo ecclesia dicat ptinere ad aliquē pleno iure.no.Inno.in.c.cum inter.de re iudi.

¶ Ecclesia presumitur libera in qua nō apparet aliquis patronus.ita nō.Inno.in.c.cum uenerabilis.de excep.in glo.fi.

¶ Ecclesia cognoscit de qualibet oppressione & sacrilegio.Inno.in.c.cum sit generale.de fo.cōpe.

¶ An ecclesia teneat ad refectiōꝫ muroꝝ siue pontium uel puteoꝝ cōmuniū & uicinū glo.in.l.ad instructione.C.de sacrosanc.ec.dicit ꝙ nō.contrariū dicit glo.in.l.maximaꝝ.C.de excu.mu.li.x.glo.& Inno.de immu.ec.nō minus.glo.xvi.q.i.generaliter.doc.in preall.l.ad instructionem.doc.in dicto c.non minus.ubi uidetur tenere partem affirmatiuam.adde ad materiam qđ nō.do.Car.flo.in cle.i.de uita et honestate cleri.in.q.xviii.

¶ Quanto tempore ecclesia prescribit contra priuatos.nō.xvi.q.iii.placuit.in glo.fi.de prescrip.illud in glo.iii.

¶ Ecclesia non debet fraudem adhibere in suis cōtractibus seu actibus.xx.q.iii.c.ul.in glo.magra.adde de dona.per tuas.xxvii.q.i.de uiduis.

¶ An res empta de pecunia ecclesie sit ecclesie dic ꝙ sic.& est speciale in ecclesia.nō.glo.xii.q.iii.c.i.xii.q.v.si epus.xii.q.ii.apostolicos.ubi bona glo.& de pecul.cleri.inquirendū.xii.q.iiii.c.i.Spe.ti.de emptꝫ.& uen.§.tertio loco.℟.hoc autem scias.in quibus tractatur quid sit prelatus.

¶ Que sit pena irritantis immunitatem ecclesie.no.xvii.q.iiii.si quis contumax.&.c.quisquis.&.c.si quis deinceps.&.c.sequenti.

¶ An ecclesia possit agere cōtra alienantē rem suā & etiā contra possessorem rei alienati.glo.no.xii.q.ii.monemus.que uidetur dicere ꝙ sic.

¶ An et quomodo ecclesia secularium possit effici regulariū et econtra.& an in tali mutatione sit necessarius cōsensus laycoꝝ uel clericoꝝ in eis cōmorantium.glo.et doc.de eccle.edi.ad audientiam.el.ii.ubi uidetur ꝙ inuitis clericis nō licet sine iusta causa.adde.xii.q.ii.si epus unam.ubi tex.uidetur uelle ꝙ requiritur consensus capituli.adde quod dicam.j.sub dictione epus & religio.

¶ An ecclesia possit transferri de loco ad locum.nō.glo.xvi.q.vii.si quis uult.que dicit ꝙ hoc casu prior locus non retinet priuilegium.facit tex.xviii.q.ii.peruenit.i.

¶ An de ecclesia possit fieri pallacium uel domus secularis.dic ꝙ non.xix.q.iii.que semel.

¶ An liceat layco uel clerico rumpere domus ecclesie uel hostia ratione alicuius iuris sibi debiti in illis.Innocē.ꝙ non.de immu.eccle.c.i.tex.xii.q.ii.nulli liceat.&.c.sequenti.

¶ An confugiens ad ecclesiā habeat īmunitatē ad soluendū tributū.dic ꝙ nō.in autē.de mā.p̄n.§.tributoꝝ.nō.doc.de īmu.ec.inter alia.ubi plene nō.

¶ An & quō cōfugiens ad ecclesiā gaudeat imunitate de quo.xii.q.iiii.reum.&.c.diffiniuit.&.c.id constituimus.C.de his qui ad eccle.cōfu.l.p̄senti.§.pen.in glo pauperꝫ.& ibi Cy.& in.l.i.e.ti.& in autē.de man.prin.§.neq̄ autem.in glo.custodies.coll.iii.Io.an in addi.Spe.ti.de immu.eccle.sup rꝫica.xvii.q.iiii.per totum.

¶ An cōfugiens ad ecclesiā.nō cōsecratā gaudeat immunitate.Inno.dicit ꝙ sic in dicto.c.inter alia.tex.in.c.pe.de immu.eccle.dixi plenius.s.

¶ An confugiens ad ecclesiam ꝓ debito ciuili gaudeat immunitate.Albe.per multas rationes tenet ꝙ non.C.de his qui ad eccle.cōfu.super rꝫica.

¶ Pro quibus criminibus sit tutus confugiens ad

ecclesiam & pro quibus non. nõ. in dicto. c. inter alia. & xvii. q. iiii. sicut antiquitas. & c. frater & coepiscopus. in quibus sunt bone glo.

¶ An ecclesia debeat intercedere apud secularẽ iudicem ꝓ his qui dãnanť ad mortẽ est pulchra glo. xxiii. q. vi. c. pe. facit nõ. de homi. c. ii. li. vi. xxiii. q. iii. nõ inferenda. et. q. v. reos. ubi bona glo.

¶ An ecclesia interdicta gaudeat imunitate. doc. ꝙ sic. de immu. eccle. c. pen. uide de hoc Archidi. xvii. q. iiii. diffinitur.

¶ An emens rem ab ecclesia sine solẽnitate debita de iure cõi. alias tñ iusto ꝑcio sit tutus in foro conscientie ut nõ teneať ad restitutionẽ. Inno ꝙ nõ. de imu. ec. & q̃re plerique doc. tenent ibi ꝯ¹ iñ. quia in foro cõscientie inspicitur ueritas & nõ solenitas.

¶ An in casu premisso si in foro conscientie rescinditur uenditio teneatur ecclesia restituere preciũ. glo. & doc. in. l. iubemus. C. de sacrosanc. eccle. & in c. ad audientiam. de re. ec. nõ alie.

¶ An ecclesia possit concedi ad affictũ. uel locari laycis. dic ꝙ non. ut in. c. ii. ne cle. uel mo & in. c. ex ratione. de eta. & quali. de deci. dilecti. ubi glo. quid de clericis. dic ꝙ sic quo ad fructus tantũ. de quo nõ glo. in. c. fi. ne prela. uices suas. qđ nõ.

¶ Ecclesia militans est unum corpus. et ideo non debet habere nisi unum caput. glo. nõ. in. c. carmeli qui filii sint legi. bene facit de offi. ordi. quoniã. glo. vii. q. i. non autem. xxiiii. q. i. loquitur.

¶ An ecclesia cu claten. sit ꝑpalis. dic ꝙ sic. tex & glo. qui fi. sint le. p uenerabile. tex. xxv. q. ii. in gl... & ibi glo. in ꝯ¹ iñ uide. viii. q. iii. artaldus. dic ut ibi & in dicto. c. per uenerabilem.

¶ Ecclesia militãs est ordinata ad instar ecclesie triuphantis. lxxxix. di. c. ii. & aduerte q̃re ecclesia semp creuit p tribulatiões. bonus tex xxiiii. q. vii. q̃re. in fine. ubi habes ꝙ arca noe figurabat ecclesiã.

¶ Qualiter probetur consecratio ecclesie. dic testibus. etiã de auditu uel scriptura facta in lapidibus. tex & glo. de consc. di. i. c. de ecclesiarum. dixi ĩ. sub dictione consecratio.

¶ An concedens ut in suo territorio edificetur ecclesia uideať illud donare ecclesie. tex. de re iudi. abbate. ꝯ. multi quoque. li. vi.

¶ De ecclesia militante & triumphante uide qđ dicit Io. mo. in. c. fundamenta. in princi. de elec. li. vi. & ibi per moder.

¶ Priuatus ecclesia principali uideť etiã ꝓuatus illa que ab ea dependet. nõ. de eta. et quali. eam te. facit insti. de adop. § illud. ff. de ꝑcar. l. quãuis.

¶ Ecclesia uiuente pastore pt̃ cõcedi nõ solum in titulũ sed in ꝓprietatẽ non uocato ipso rectore. de resti. spol. cũ uenissent. de quo dic ut in cle. si una. de re. ec. nõ ali. bene facit. c. super eo. et qđ ibi nõ. de trans. & c. ad questiones. de re. pmu.

¶ Ordinare ecclesiam dicitur actus spiritualis. de excep. apostolice. in glo.

¶ Quando ecclesia destruitur auctoritate supioris tunc desinit esse ecclesia. & perdit sua ꝓuilegia & clerici perdunt ius quod habebant in ea. uide Inno. in. c. ii. de no. op. nũ.

¶ Si ecclesia sit uiolenter occupata & clerici sint inde expulsi ubi fiet ꝯctus & alia nogocia ad ipã pertinentia. glo. nõ. in dicto. c. ii. de no. op. nũ.

¶ Ecclesia maior potest agere & defendere pro capellis suis. de ꝓpt. ex parte. ii. de quo in. c. conquerente. de offi. ordi.

¶ An ecclesia q̃ est ita g̃uata ꝙ nõ recipit clericũ possit cõmitti layco. nõ. de eta. & quali. ex ratione.

¶ An in ecclesiis regularib⁹ possint esse ꝑbende & portiones districte. uide nõ. de ꝑben. dilectus.

¶ Ecclesia cognoscit de expẽsis paupeꝝ. sm Inno. de foro compe. cum sit generale.

¶ An ecclesia sit immunis ut nõ teneatur recipere homines armoꝝ iuuantes ad ciuitatem pro ipsius defensione. Bar. ꝙ sic. in. l. ii. C. de mu. pa. li. x. dixi aliquid. s. de hoc nõ.

¶ An liceat facere in ecclesiis repꝛsentationes passiõis uel resurrectiõis aut annũtiatiõis. ul' silia. Io. tenet ꝙ sic. de ui. & et ho. cle. cum decorem glo. de cõse. di. ii. semel. & di. iiii. queris. ita seruať ubique.

¶ Quomodo intelligať ꝙ ecclesia nõ iudicat de occultis seu de his que foris sunt. de sen. ex. a nobis. nõ. de usur. quanto. et. c. post miserabilem. glo. xxviii. q. i. sepe. ii. q. i. multi.

¶ Illud qđ tenet uniuersalis ecclesia credendũ est ex doctrina uel constitutione apostoloꝝ traditum xxiii. q. i. nisi uellet. ubi glo. ualde nõ. bonus tex. xii. di. illa. q. xi. de ecclesiasticarum.

¶ Reconciliatio ecclesie est duplex maior & minor. Archi. de conse. di. i. ecclesie. super glo.

¶ Cuius sumptib⁹ ecclesia sit recõciliãda. Genze. in cle. i. de cele. mis. idem in cle. frequens. de exces. ꝑla. Io. an. de censi. c. i. li. vi. idem in. c. ꝓposuisti. de cõse. ec. uel alta. Archi. de cõse. di. i. ecclesiis. credo dixisse. ĩ. sub dictione consecratio.

¶ Ecclesie de nouo consecrate uel edificate solus episcopus dat iura parrochialia. nõ. Inno. in. c. i. de re. eccle. nõ alie.

¶ Infra quantũ tempus debeat quis edificasse ecclesiam uel hospitale. de conse. di. i. nemo. Fri. ede. de senis suo consilio. cxxxiii.

¶ An idem sit de nouo edificare ecclesiam uel de nouo construere. glo. de conse. di. i. de fabrica. glo. de iurepatro. quoniam.

¶ An ecclesie existentes in loco cãpestri siue alias inhabitato possunt licite destrui. Archi. de conse. di. i. omnis. x. q. iii. unio. xvi. q. vii. ecclesias.

¶ An quis possit ex domo sua ecclesiã edificare. Archi. de conse. di. i. nemo.

¶ An si ecclesia est presbitero destituta & habet redditus possit alibi per episcopũ mutari. glo. xvi. q. vii. ecclesias. & c. si quis uult.

¶ An ecclesia parrochialis acquirat iuspatronatus in ecclesia edificata in eius parrochia. glo. xii. q. ii. quicunque. Fri. ede. de senis consilio suo. cxl. adde qđ dicam. ĩ. sub dictione patronus.

¶ In quibus locis debeant ecclesie edificari. glo. xvi. q. vii. ecclesias.

¶ An possit edificari ecclesia eo pacto uel conditione ut ibi nõ celebretur missa pro defunctis. glo. de conse. di. i. certe.

¶ An ecclesia ita possit destrui ut in nullo alio loco reedificetur. Pe. de peru. in tractatu cano. parte. i. c. xviii. in fine.

¶ An picture ad ordinãdũ ecclesiã possint fieri nõ obstante ꝓhibitione alterius. Bar. ꝙ sic. in. l. i. ff. ne quid in loco sacro. dicam. ĩ. sub dictione pictura.

¶ An cõfugiens ad ecclesiã euitet mortẽ corpalẽ. glo. xvii. q. iiii. reum. Laud. in cle. i. de penis.

¶ Per quantũ spacium ecclesia gaudet imunitate

tex. & glo. xvii. q. iiii. sicut antiquitas.

¶ A quibus habuit ecclesia priuilegia imunitatis. Innoc. in c. nouerint. de sen. excõi. do. Car. flo. in repetitione c. perpendimus. de sen. excõi.

¶ An is qui cõmisit furtũ in una ecclesia si confugiat ad aliam gaudeat immunitate. Archi. q non. xvii. q. iiii. reum. & c. se. ubi tex. Io. an. in c. fi. de immu. eccle. Lau. in cle. i. de pe.

¶ An clericus cõfugiens ad ecclesiã possit inde abstrahi per iudicẽ ecclesiasticũ. Io. an. q sic. de imu. ec. inter alia. Genze. contra. in cle. i. de pe.

¶ Uidet̃ sufficere in edificatione ecclesie si ꝓ eius dote assignet̃ unus mansus terre. i. pdiũ sufficiẽs ꝓ uno pari boũ. de censi. c. i. q̃d nõ.

¶ Ecclesia ꝓ alienis debitis nõ põt obligari. neq; eius possessiones. & si quis obligauerit suspesus est ab administratione spiritualiũ et temporalium. de solu. c. ii. poterit tñ hec sententia reuocari per epm quia papa non sibi reseruauit. de sen. excõi. nuper. sed nõ debet hoc facere nisi necessitati consulatur ecclesie. de uer. sig. cum olim.

¶ Res ecclesie censentur esse publici mandati. nõ. in. c. frequens. de resti. spol. li. vi. in glo. ii.

¶ An una ecclesia ꝓ funeribus solut; alteri possit agere contra soluentem uel contra ecclesiam recipientem. uide Io. an. in. c. pe. de pac.

¶ Quõ eccl'ia dicat̃ pleno iur̃ subiecta. tex. & ibi Inno. de re iudi. cũ inter. doc. in. c. de mora. de p̃bẽ. glo. & doc. de priuil̃. cũ & plantare. §. in ecclesiis. Inno. e. ti. pastoralis. & c. quoniã. & ibi glo.

¶ An emissio seminis brutoꝝ uiolet ecclesiã. Io. an. de cõse. ec. uel alta. c. i. li. vi. e. ti. ligneis.

¶ Si de bonis eccl'ie edificat ecclesiã in solo alieno an edificiũ cedat solo. uide glo. in. c. aplicos. xii. q. ii. que dicit q fauore ecclesie solum cedat edificio. licet regulariter secus. ad idem tex. x. q. i. nouerit. xvi. q. i. in parrochia. ubi uide.

¶ An ecclesia sit fundata sup petrã. dic q sic. per illud euangelicũ. & sup hanc petrã edificabo ecclesiam meam. uide. xxiiii. q. i. quoniam uetus.

¶ Que sint p̃uilegia ecclesie uniuersalis. Inno. de de sen. ex. nouimus. Hosti. de re. ec. nõ alie. c. fi.

¶ An si ex delicto laici contra ecclesiã cõmisso ueniant bona illius publicanda debeant applicari illi ecclesie cui illata est iniuria. glo. xxvii. q. i. si quis rapuit. glo. de heretic; cum secdm. li. vi. tex. de pen. felicis. de iude. ita quorundã. & de mal. c. fi. & ibi doc. Archi. xi. q. i. nullus. ii.

¶ Quid ueniat appellatione ecclesie cathedralis. de uer. sig. cum clerici. nõ. de priuil̃. per exemptionem. li. vi. in glo. sicut aliud.

¶ Ecclesia non moritur. xii. q. ii. liberti. de ꝓpt. si gratiose. libro. vi.

¶ Si qs mandat ecclesiã construi in domibus suis. hoc nõ põt fieri sine licentia & auctoritate epi. in c. ad audientiã. ii. de eccle. edifi. de excel̃. p̃la. sicut uiuitur. sed pone q heres de consensu epi cõstruit alibi q̃ in domibus testatoris. an incidat in penam adiectã a testatore. dic q nõ. quia in hoc dispositio nõ alterat̃. casus est in. l. in testamẽto. qdã. la grãde. ff. de cõdi. & de. & Bal. in. l. i. C. de his qui pe. no. & ibi Cy. nõ. in. c. nos quidem. de testa.

¶ Si eccl'ia capiat̃ ab hostib' nihilomin' loc' sacer & nõ desinet esse eccl'ia. de no. op. nũ. c. ii. vii. q. i. pastoralis. in glo. fi. nõ. in cle. in plerisq;. de elec.

¶ Qui admittant̃ ad recupandas res ecclesie indebite alienatas. dic qlibet de eccl'ia. imo etiã ille q alienauit. ut in. c. si qs p̃sbiteroꝝ. de re. ec. nõ alie. nõ. glo. in cle. quare cotingit. de relig. domi.

¶ An ecclesia potest repelli a sectice clerici ꝓpter ingratitudinem cõmissam in eum. glo. dicit q sic. & ibi doc. in. c. fi. de postulã.

¶ An sit aliquis modus impenendi collectas ecclesiis. Bal. in. l. placet. C. de sacrosanc. eccle. dixi. s. sub dictione collecta.

¶ Ad que onera teneatur ecclesia uel nõ uide plene doc. in. c. non minus. de immu. eccle.

¶ An & quõ ex contractu inito cum ecclesia ipsa teneat̃. & que solẽnitas sit necessaria. nõ. in aut. h' ius porrectũ. C. de sacrosanc. ec. q̃ est canonizata. x. q. ii. hoc ius. Inno. & doc. in. c. grauis. de deposi. & in. c. q̃d quibusdam. de fideiul. ff. si cer. pe. l. ciuitas. & ibi Bar. in qbus uide quõ ꝓbat̃ pecuniã uersam in utilitaté ecclesie. de quo nõ. Laud. in cle. i. de re. ec. nõ alie. & ibi uide do. car. de flo. in. xix. q.

¶ An & quibus casibus ecclesia minor & respublica equiparent̃. nõ. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. & in. c. i. de restit. in integ. & c. i. e. ti. li. vi. & in cle. i. e. ti. Spe. e. ti. §. si quis autem. ꝟ. priuatus.

¶ An ecclesia lapsu biennii excludat̃ ab exceptõne nõ numerate pecunie. Hosti. q nõ. de solu. c. ii. ubi pulchre loquitur. licet aliqui moderni contra.

¶ An licet ecclesiis ornare auro seu aliis ornamẽtis preciosis uidetur q nõ. xii. q. ii. gloria episcopi. & c. sequenti. lxxxvi. di. non satis.

¶ An ecclesia obligetur ex mutuo facto ad sustentationem prelati. uel ad liberandum eum de captiuitate quasi illud uideatur uersum in utilitaté ecclesie. nõ doc. de dona. per tuas. faciunt nõ. de depo. grauis. de fideicõ. q̃d quibusdam.

¶ Quibus signis cognoscatur q aliq̃d oratorium sit ecclesia. Innoc. de censi. c. fi. c. inter dilectos. de dona. Archidi. de conse. di. i. nemo ecclesiam. uide nõ. in. c. parentibus. de priuil̃.

¶ Ecclesia dr̃ uxor seu spõsa plati. vii. q. i. sic̃ uir. doc. de pecul̃. cle. c. i. facit de elec. c. cũ inter canonicos. ubi uide tex. & glo de transla. pla. c. ii.

¶ An liceat facere conuiuia in ecclesia. dic q nõ. in. c. i. de decimis.

¶ An ecclesia regulariter possit de iure subesse secularí. glo. de capel. mona. c. dilectus. ubi tex. uide xvi. q. i. alia. et. c. ecclesia.

¶ Ecclesia est corpus xp̃i misticũ. iii. q. iiii. engeldrudã. xxiii. q. iii. ꝓ mẽbris. ad ephe. i. xxiii. q. iiii. sic̃ excellentiã. xxiii. q. v. de liguribus. & c. relegẽtes. i. q. i. ecclesia. glo. de cõse. di. ii. quia passus.

¶ Ecclesia dicitur regnum. xxv. q. i. §. his itaq;. Math. xxv. q̃d qualiter intelligatur uide glo. de conse. di. ii. quia passus.

¶ Qualiter cognoscatur q ecclesia sit collegiata. Inno. de iurepatro. c. postulasti. adde quod dixi. s. sub dictione collegium.

¶ An si in ecclesia occidit̃ sanctus sit polluta ecclesia effusione eius sanguinis. dic q sic. licet quidam contra. de quo archi. in. c. fundamenta. in. ꝟ. consecrarũt. de elec. li. vi. Io. an. in dicto. c. fundamẽta. & glo. in. c. i. de conse. ec. uel alta. li. vi.

¶ Ecclesia non est edificanda nec consecranda. nisi dotetur. dixi. s. sub dictione dos. adde in aut. ut nul. fabri ornato. §. i. col. v. & in aut. ut deter.

fit. §. i. co. ti. de consecra. eccle. uel alta. cum sicut.

¶ An dotans ecclesiam posset apponere conditionem uel pactum & quale & quando no. x. q. i. c. ii. dixi. s. sub dictione dos.

¶ An ecclesia nō cōsecrata gaudeat eisdē priuilegiis quibus consecrata. uidet q sic de imu. ec. c. pe. glo. & doc. de cōse. ec. uel alta. c. fi. & quid de capellis & oratoriis priuatis. dic ut no. Host. & Io. an. in c. ecclesiis. & c. auctoritate de censi.

¶ An ecclesia sit reconcilianda propter occultam pollutionem glo. dicit q non. fm theologos. in. c. i. de consecra. eccle. uel alta. li. vi.

¶ An ecclesia sit recōcilianda propter effusionem sanguinis brutalis. doc. in. c. fi. de conse. ec. uel alta. glo. c. ti. c. i. li. vi. ubi de hoc.

¶ An doctor uel magister possit in ecclesia cathedram & scolas tenere & scolares uerberare. uide Archi. xlii. di. in oratorio.

¶ Ecclesia debz edificari uersus ortum solis. cuius rationem uide per Archidi. de cōse. di. i. nemo.

¶ Audiens diuina scienter in ecclesia non consecrata peccat. Archi. de conse. di. i. sicut.

¶ Ecclesia defendit infidelē cōfugientem ad eam de imu. eccle. inter alia. in glo. ii. ubi etiā Io. an. & Hosti. Archi. contra. xvii. q. iiii. diffiniuit.

¶ Ecclesia romana dicit sancta. in extrag. Io. xii. q incipit sacrosancta. ubi p Genze. xii. di. pcepti. xvi. di. sancta. xix. di. in memoriā. & in ,phe. li. vi.

¶ Que autem dicatur sacrosancta. uide de elec. c. fundamenta. li. vi. c. i. de reli. et uenera. sanc. c. li. xxi. di. quāuis. ubi de hoc uide.

¶ Ecclesia uel capella existens in palacio alicuius magni domini nō dicitur locus religiosus. & sic nō uidetur pertinere ad curiam episcopi. glo. in. c. inter dilectos. de donati.

¶ In ecclesia interdicta nō debet aliquis institui. nec debet aliquid offerri ut ad eam patronus presentat. de simo. c. audiuimus.

¶ Ecclesia regularis dicit in qua sunt monachi uel clerici uiuentes in communi sine proprio. nō. de electi. c. ne pro defectu.

¶ Si qs cōstituit ecclesiā in aliena dioc. utrū epi cōsensus sit necessarius. nō. de iure pa. nobis.

¶ Ecclesia potest cōstitui censualis de licentia epi nō. de transac. c. de cetero in glo. fi.

¶ An ecclesia possit edificari infra limites alicuius parrochie etiā per epm inuito rectore parrochiali uide glo. de eccle. edifi. ad audientiaz. do Anto. de cousue. cum olim. glo. xvi. q. i. ecclesie. glo. xcix. di. nulli. archi. x. di. c. i.

¶ An si destruat ecclesia maneat nihilominus locus sacer. uide quod dicam. j. sub dictione sacrum. glo. xvi. q. vi. & hoc diximus. xix. q. iii. que semel. & in. c. abbate. de uer. sig.

¶ An ecclesia sit recōcilianda si uulneratus extra ad eam confugiens sanguinem in ea emittat. glo. q non. de conse. eccle. uel alta. c. i. li. vi.

¶ An ecclesia teneat ad redemptionē captiuorū & qlr. nō. xii. q. ii. sacrorū. & c. sic. ubi glo. dic q etiā platus ad hoc tenet. xii. q. ii. aurū. ubi est tex. de uēditione sacrorū uasorū p redēptione captiuorū. adde lxxxvi. di. nō satis. xxiii. q. iii. c. nō inferenda.

¶ Ad quē ptinet gubernatio bonorū ecclesie ecclia uacante. bona glo. xii. q. ii. illud. & c. non liceat. de insti. cum uenissent. dixi. s. sub dictione custodia.

¶ An ecclesia possit penas corpales infligere. glo. xiii. q. vi. c. i. adde qd dixi. s. sub dictiōe clericus.

¶ An per pollutionē nocturnā uel coitū mulieris in ecclesia sit reconcilianda. glo. q nō. de cōse. di. i. ecclesiis. contrariū et melius tenet glo. de cōse. ec. uel alta. c. i. li. vi. glo. lxviii. di. ecclesiis.

¶ Ad quē ptinet repatio ecclesiarū uel domorū ad eas pertinentiū. dic q populus ad hoc tenet si hoc habet cōsuetudo. quo casu nullus pōt excusari. cessante aūt consuetudine rector uel alius bñficiatus tenet. de ec. edi. c. i. & ibi nō p glo. & doc. c. ti. de his bonus tex cum glo xvi. q. i. si monachus. bene facit qd nō. Spe. ti. de censi. §. ii. ꝟ. item pone. tex. cum glo. in. c. fi. de his que fiunt a ma. par. ca. adde quod nō. glo. xii. quatuor. & ibi archi. dicam. j. sub dictione episcopus.

¶ An ecclesia possit. j. procbiā alterius edificari. nō plene de ec. edi. ad audientiā. q tex. uidet pima facie uelle q nō possit ubi prima ecclesia habet sufficientem sustentationem. Hosti. ibi contra. si imminuerit periculum animarū. quia ppter multā distantiam multi decederent sine sacramentis.

¶ Que sit pena auferentis rem ecclesie sine iusto precio habetur. xii. q. ii. nulli. et. c. sequenti.

¶ Que sit pena subtrahētis uel ocultantis instrumenta possessionum ecclesie. nō. xii. q. ii. si quis de clericis. ff. de fal. l. i. §. is. qui.

¶ An in ecclesia poluta possit sacerdos missam celebrare si pape solus sit in foro cōscie. uide Hosti. in sūma de cōse. ec. uel alta. §. in quo. ꝟ. qd si is.

¶ Appellatione ecclesie uenit circuitus. xl. pedum seu passuū iuxta ecclesiā & domus ecclesie cōtigue claustrū & dormitoriū & alia edificia ad usum clericorū deputata. xii. q. i. c. iii. xvii. q. iiii. quisqs inuentus. & c. si quis contumax.

¶ Que sit pena imponentis gabellas & alia uectigalia seu onera ecclesiis. uel exigentis illa. uide in c. quicquid. de censi. li. vi. & in cle. presenti. c. ti. dicam. j. sub dictione gabella.

¶ An ad officiū iudicis pertineat occurrere ecclie lese. Spe. in ti. de offi. iudi. §. ii. ꝟ. ii. in fi.

¶ Ecclesia & respublica equiparantur. Spe. in ti. de resti. in inte. §. ii. ꝟ. ideoq. & ꝟ. sed & si.

¶ Ecclesia ,pbans se lesam ex lapsu tēpis ad illud restituit infra qdrienniū. in cle. i. de resti. in inte.

¶ Ecclesiastica potestas qnq; subuenit seculari. de priuil. sup specula. nō. de maio. & obe. solite. de of. ordi. c. i. xcvi. di. cum ad uerum.

¶ Offerens se & sua ecclesie seculari & in signuz assumens certū habitū dicit esse psona ecclesiastica fm Hosti. in. c. ut priuilegia. de priuil.

¶ Fundans ecclesiā potest eam liberam facere. quo casu perdit iuspatronatus. de testi. c. significauit

¶ An ecclesia edificata & constructa sine licentia dioc. epi sit demolienda. uide. xvi. q. ii. lator.

¶ De iure edificantis ecclesiam uide Innoc. in. c. in lateranen. de preben.

¶ Cuius sint fructus ecclesie edificate sine cōsensu epi. de priuil. c. cum olim. el. ii. ubi uide.

¶ Si epus uel alius prelatus edificat monasteriū cum lesione ecclesie sue an ecclesia habebit tantum iuspatronatus & monasteriū ipsi ecclesie subiciet. uide. xii. q. ii. apostolicos in fi.

¶ Si episcopus edificat ecclesiam in alia dioc. quā ptātem habebit in ea. uide glo. xvi. q. vi. in sūma.

¶ Ecclesia quandoq; dicitur uxor quandoq; mater quãq; filia. ut nõ. lxviii. di. quoꝝ uices & ibi cócor. no. de uer. sig. c. cum clerici.

¶ An ecclesia militans possit per suã cõstitutioné ligare crimen occultum. omnino plene nõ. clem. i. de hereticis. in glo. hic aperte patet. & in clem. cupientes. § qui uero. de peñ.

¶ Ecclesia errare nõ potest. qđ qualiter sit intelligendum & de qua ecclesia. nõ. glo. xxiiii. q. i. a recta. dixi alibi plene contra panor.

¶ De ptãte ecclesie ĝ laicos. nõ. de iudi. nouit. de fo. cõpe. licet. q. ii. sint le. cãm uicie. Io. an. in. c. pro humani. de homi. li. vi. super ꝓ. bonis mundanis.

¶ Ecclesia destructa nõ reedificatur sine licentia episcopi. xviii. q. ii. de monachis. in glo.

¶ Ecclesia solita regi p seculares non põt cõmitti monacho. de ꝑbẽ. e. cũ de bñficio. li. vi. uide in cle. qualiter regulares. de sup. ne ꝑla. in glo. facit.

¶ Ecclesie inuicẽ dependẽtes reguñt p unũ si sint ꝑpe. alias secus. Vin. in. c. canite. de eta & q̃li & in c. cũdũ. de elec. q alĩ. c. ad audientiã. de ec. edifi.

¶ Si quis cõtulit se & sua ecclesie seculari an possit hre ꝑpriũ & matrimoniũ contrahere. & filius postea ex eo natus põt legitimã ab ecclesia petere nõ. xxvii. q. i. ut lex cõtinentie. in glo. nunquid.

¶ An in ecclesiã institutã heredẽ ab aliquo trãseat possessio hereditatis. etiam nõ ꝑprehensa. de ꝓba. in presentia. & qđ ibi nõ.

¶ Ecclesia nõ intendit derogare iurisdictioni alicuius. de priuil. c. ii. de iudi. nouit.

¶ Ecclesia nõ teneť ex deposito facto persone nisi quatenus in utilitatẽ eius uersum est. de depo. c. i.

¶ Si ecclesia conueniať ex deposito facto persone potest transigere cum agente & de redditibus ecclesie satisfacere agenti. dic. c. i.

¶ Ecclesia romana habet plenitudinem potestatis in omnes ecclesias. ix. q. iii. c. penĩ. & ulti. de auct. & usu. ad honorem. de censi. cum instantia. facit. ii. q. vii. puto. nõ. xxi. di. in nouo. de priuil. si papa. ꝓ. ad romanam ecclesiam. li. vi.

¶ Ecclesia dicitur res inanimata. Spe. ti. de libell. concep. § iam nũc uidendum. ꝓ. contra sindicum.

¶ An ecclesia ueniat appellatione prelati. nõ. C. de sacrosanc. eccle. in. l. ii. in glo. & in aut. hoc ius porrectum. in glo. perpetuum. ubi uide.

¶ An ecclesia teneať ad tributa. nõ. Cy. C. đ sacrosanc. ec. l. placz. & l. ad instructiões. e. ti. & ibi Bal. uide. ff. de uari. & extor. cog. uide nõ. de imu. ec. nõ minꝰ. in glo. sub tributo. Spe. in ti. đ imu. ec. § scias

¶ Ecclesia est cultrix iusticie. x. coll. de feu. ali. c. i. & ibi nõ. ¶ An ꝓ quanta pensione & usq; ad qđ tempus possit locare ecclesia per emphiteosim. nõ. in aut. si quas ruinas. C. de sacrosanc. ec. & ibi Cy. & in aut. perpetua. e. ti. nõ. in aut. de ali. & emphi. § si uero quide. in glo. coll. ix. uide ne ꝑla. uices suas. c. i. & in cle. i. de re. ec. nõ ali. Spe. in ti. de loca. § i. ubi etiam Io. an. in addi.

¶ An ecclesia teneatur soluere tabellioni. nõ. C. de sacrosanc. ec. aut. hoc ius porrectũ. in glo. gestis.

¶ Quanto tẽpore ꝑscribať ĝ ecclesiã. & ipsa ꝑscribat. nõ. Cy. C. de sacrosanc. ec. aut. quas actiones. & ibi glo. magna. Dy. in regula. ii. li. vi. Bar. ff. pro empto. l. qui fundũ. § si tutor. nõ. in aut. ut ec. rogan. spa. c. annoꝝ. in glo. centũ annoꝝ. coll. ii. de ꝑscrip. illud. in glo. iii. & ibi Io. an.

¶ An ecclesia restituať & in quibꝰ & infra qđ tẽpus. nõ. C. ex q. ca. ma. l. respublica. in glo. ii. & ibi Cy. in fi. & in aut. de eccle. ti. § fi. C. de uia pub. l. i. em. de resti. in inte. c. i. in glo. minoris. & in. c. auditis. e. ti. Spe. ti. de resti. in inte. § ii. ꝓ. porro.

¶ An ecclesia possideat bona egrediẽtis sine noua apprehẽsiõe. Cy. C. de sacrosanc. ec. aut. si q̃ mulier

¶ An rector ecclesie possit nuntiare nouum opus. Bar. tenet ꝙ sic. in. l. i. in fi. ff. de no. op. nũ.

¶ An si in ecclia sit factũ delictũ cognoscet de eo iudex secularis uel ecclesiasticus. nõ. Bar. ff. de accusa. l. si cui. § ii. uide de imu. ec. c. fi.

¶ Quot & quas imunitates habet ecclia. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de imu. eccle. super ꝛica.

¶ Non licet laico habitare in ecclesia. C. de sacrosanc. ec. l. ii. ¶ Res tributoria nõ põt alienari in ecclesiis absq; consensu eius cui detur tributum. uide doc. in. l. placet. C. de sacrosanc. ec.

¶ An ualeat dictum testis examinati in ecclesia. Bar. ꝙ sic. etiaz si ibi iurauit. C. de sacrosanc. eccle. l. ii. uide ibi Bal.

¶ Certus & taxatus debz esse numerus canonicoꝝ in ecclesia & nõ est extendendus siue frangendus. unde recepti ultra numeꝝ nõ hñt iura nec priuilegia alioꝝ canonicoꝝ. l. nõ plures. C. de sacrosanc. ec. ad materiam uide nõ. de consti. c. cum m.

¶ An propter tributum non solutum confiscentur res ecclesie. uide glo. in dic. l. placet.

¶ An prelatus & qualiter uendicet bona ecclesie. C. de sacrosanc. eccle. l. sancimus. per Cy.

¶ Serui & homines ecclesie gaudent collectis priuilegiis ecclesie. & similiter filii eoꝝ. uide Cy. C. de epi. & cleri. l. ii.

¶ An stante statuto ꝙ de quolibet contractu soluatur gabella ecclesia contrahens teneatur soluere ratione cõtractus. uideť ꝙ nõ. in. c. ecclesia sancte marie. de consti. Io. an. in. c. aduersus. de imu. eccle. Bal. de hoc plene. in. l. i. de contrahen. emp.

¶ Priuilegium ecclesie est qđ ad onus omnis dispositio incerta facta ad cõmodũ ecclesie ualet. & hoc quia in dubio uidetur ad alimẽta. & sic certificabit quo ad illud. glo. & ibi Cy. C. de sacrosanc. eccle. l. priuilegia. uide ibi Bal.

¶ An ecclia possit in integrũ restitui aduersus lõgas prescriptiones. Bar. in. l. fi. C. de sacrosanc. ec. & casus est in cle. i. de resti. in inte. Io. an. in addi. Spe. ti. de inte. resti. § ii. ꝓ. ad doctrinã. uide in. c. i. de resti. in inte. li. vi.

¶ Si habeo ecclesiã in fundo meo & dono tibi fundum nõ uenit ecclesia q̃ie ecclĩa nõ accedit fundo. q̃re nõ est eiusdẽ rõnis & cõditionis cũ fundo. etiã si ad eam nõ fit accessus nisi ꝑ fundũ ecclia eni cũ suo aditu libera est & nõ est in nr̃o cõmercio. facit in siml. ff. de le. i. l. si fundũ. § q fundũ. uide Bal. in l. edicto. C. de edic. diui adri. toll. in pe. coll.

¶ Qua pena puniať uiolãs ꝑuilegia ecclesie. uide nõ. in dicta. l. placet. & l. iubemus. § sane. C. de sacrosanc. ec. ¶ Ecclesia gaudet fauoribꝰ cõcessis minoribus. xxv. annis. cũ illis equipeť. C. de sacrosanc. ec. l. orfanotrophos. & idem in uniuersitate paupeꝝ & in qualibet congregatione dedicata deo ut nõ. Bal. in. l. quotiens. ii. C. de fideicõ. circa finẽ uide glo. instit. de act. § itẽ mixta. glo. xvi. q. i. si mulier. & in. c. ex litteris. de pigno.

¶ Quot sunt immunitates concesse ecclesiis. uide

Io. an. in addi. Specu. ti. de immu. eccle. super rubrica.

¶ An possit inueniri modus per quem ecclesiis imponatur collecta. Bal. in. l. i. rescripto. §. sciendū. ff. de mu. & ho. Bal. in. l. fi. C. de censi.

¶ Si ecclesia hʒ turrim fortē ex qua iminet piculū ciuitati pōt capi & fulciri per dños ut euitentur pericula. Cy. in. l. ii. C. de summa tri. & fi. ca.

¶ Pro amplianda ecclesia uicinus cogit̄ uendere domū suā. Gul. in. l. decernimus. C. de sacrosanc. ec. ubi etiā dicit ꝙ comites tenet̄ dare locū religiosis. qđ nō bene. alias enim sepius quesiui de doctrina iuris. & tamen nullus sciuit allegare.

¶ Cōtra ecclesiā ꝗ sub noīe suo recipit aliena bona ne oneribus ḡuent̄. uide tex. de sacrosanc. ec. l. sacrosancta. ¶ Ecclesia tenet̄ ad munus reale & mixtū ꝓ aduentu imꝑatoris. uide. C. de sacrosanc. ec. l. neminē. ¶ Si aliqs recipit pecuniā mutuo ꝓ ecclesia si postea apparet ipensa facta an ꝓsumat̄ pecunia mutuata. uide Bal. in. l. si uetti. §. in bonis. ff. de priuil. cre. uide. l. fi. C. de pigno.

¶ An ecclia destructa & reedificata uideat̄ eadē. Bar. in. l. inter. §. sacrā. ff. de uer. obli.

¶ Ecclesia tunc dicit̄ pleno iure ad aliquē ꝑtinere qn̄ in ea sacerdotē instituit & oēs obuentiones ꝑcipit ꝑter stipendia ministroꝝ. ut in. c. auaricie. & in. c. de monachis. de ꝑben. no. in. c. abbate. de priuil. li. vi. ¶ Ecclesia per beneficiū restitutionis pōt ꝓducere nouos testes post dicta testificata. no. do. Pe. de anc. in cle. i. de testi. in. v. notabili. Bar. in. l. i. §. nunciatio. ff. de no. op. nū. Io. an. post Inno. in. c. auditis. de resti. in inte. ubi uide.

¶ Factum in confinibus ecclesie dicit̄ factū in ipsa ecclesia. & sic existēs in hostio ecclesie nō pōt capi C. de his qui ad eccle. cōfu. l. presenti. §. sane. facit l. quidam liberus. ff. de serui. ur. pdi. Bar. in. l. item apud. §. conuicium. ff. de iniur.

¶ Si quis rogatus est restituere herditatē ecclesie uel altari uel alteri pio loco trāseat dominiū nulla facta restitutione re uel uerbo. casus est sin. in. l. fi. C. de sacrosanc. ec. Bar. in questiōe per eum disputata. que incipit filiū adultū & sic debʒ limitari. l. facta & l. restituta. ff. ad trebell.

¶ Singulare est in ecclesia ꝙ si rector uel canonicus ecclesie sit tabellio & coficiat instr̄m in quo testator dictam ecclesiā heredē instituit uel ei legat credit̄ instro fauore ecclesie. neqȝ notarius poterit puniri pena falsi. Ita nō Iohan. an. & post eum do. Anto in. c. cum inter uos. de re iudi.

¶ Donata ecclesiis ualent sine insinuatōne. Io. an. in addi. & ibi Spe. ti. de instru. edi. §. porro ꝓ. itēʒ nō. ꝓ quibus all. xvii. q. iiii. sunt qui opes. & c. ii.

¶ Relictū incerte ecclesie alias nō facta declaratione cui ecclesie intelligatur relictum an illi unde est legās parrochianus. Bar. in. l. plautius. ff. đ cōdi. & demon. Io. an. in addi. Specu. ti. de instru. edi. §. nunc uero. ꝓ. quid si quis.

¶ Ecclesia adiens hereditatē sine bn̄ficio inuētarii nō tenet̄ ultra uires hereditatis. etiā citra bn̄ficiū restitutionis in integrū. ita tenet Bar. in. l. i. C. de sacrosanc. ec. & est expressum. e. ti. aut. sicut.

¶ Ecclesia cōtinet̄ appellatōe paupeꝝ. tex. est. in. l. omnes. in prin. C. de epi. & cleri. & ideo legata incerta que ꝑ executores debent distribui inter pauperes possunt dari fabrice paupis ecclie. nūc ꝑ hec dicit̄ iussus mutari. hec questio fuit disputata ꝑ do. Recuperū de sancto miniato. ut refert Io. an. in. c. fi. de testa. li. vi. in nouella. qđ bene nō. quia frequenter accidit istud & pauci sciunt allegare.

¶ Solum in contractu mutui est necessariū ad hoc ut ecclesia obligetur qđ creditor probet uersum in utilitatem ecclesie. In aliis uero contractibus hoc nō requiritur si ecclesia est lesa & potest restitui. Inno. in. c. grauis. de depo. & ibi doc.

¶ Si alicui concedit̄ ecclesia in ꝓprios usus uigore illius cōcessiōis intelligit̄ in tēporalib⁹ cōmissa administratio. sm̄ Inno. in. c. pastoralis. de priui. in glo.

¶ Si diuicie & ornameta unius ecclesie trāsferunt̄ ad aliā creditores ecclesiaꝝ pn̄t petere separationem bonoꝝ. sm̄ Inno. in. d. c. pastoralis. ubi uide de hoc.

¶ Qualiter cognoscat ecclesia collegiata. dic per signa. ꝙ hʒ sigillū cōe. de ap. significauit. qđ plene ꝓsequit̄ Io. an. de iurepa. c. nobis. & nō. doc. in. c. ii. de eta. & quali. & dixi. s. sub dictione collegiū.

¶ An ecclesia ueniat in generali obligatione uel ypotheca seu speciali. nō. in aut. de ali. & emphi. §. etiā. col. ix. & in aut. de alie. & pmu. §. alienationis. doc. in. c. nulli. de re. ec. nō alie.

¶ Quid uideatur donare episcopus donans ecclesiam. uide de dona. c. pastoralis.

Ecclesiasticus

Qui fuit autor illorum libroꝝ quoꝝ unus uocat̄ ecclesiasticus & alter ecclesiastes. nō. xiii. q. iii. in ecclesiastico. ¶ Ecclesiasticus iudex pōt punire usurpatorē bonoꝝ & iurium ecclesie. de priuil. c. ii.

¶ Ecclesia cognoscit in ꝑsonā laici de crimine ecclesiastico. nō. de of. or. c. i. Inno. de fo. cōpe. c. cū sit. Io. an. de homi. c. i. li. vi. dixi. s. sub dictiōe crimen. de hereti. ut inquisitionis. §. ꝓhibemus. li. vi.

¶ An ecclesiasticus iudex exequatur sententiam secularis iudicis. de offi. dele. significasti.

¶ In qbus casibus omisso laico seculari iudice possit adiri ecclesiasticus. dic primo cū nō est superior laicus puta uacante imperio. de foro cōpe. c. licet. Secūdo cum negligit facere iusticiā ut in dicto. c. licet. & c. ex tenore. e. ti. & ibi nō. Tertio cū ambiguum & difficile est inter iudices seculares. qui. fi. sint legi. per uenerabilem. Quarto in omni crimine ecclesiastico. ut dixi. s. ꝓxi. Quinto per denuntiationem criminis. de iudic. nouit. ubi de hoc. Sexto ratione cōnexitatis. & in dote & in matrimonio. de dona. inter uiꝝ & ux. c. de prudentia. Septimo in opprimentibus miatores. xxiii. q. iii. c. fortitudo. cum. c. se. Octauo qn̄ locus est de tēporali iurisdictione ecclesie. de ap. c. si duobus. Nono per reconuentionē. iii. q. viii. cuius in agendo. Decimo si hoc habet consuetudo. de foro cōpe. si clericus. nō. in dicto. c. licet. de foro cōpe. ubi uide nō glo. xi. q. i. in summa. de offi. dele. significantibus.

¶ Ecclesiasticum crimen in utroqȝ foro puniri pōt de pen̄. c. felicis. li. vi. & ibi Archidi. v. q. vi. presbiteri. & qđ ibi nō.

Econtra

Differentiā inter econtra & ecōuerso. uide ꝑ Io. an. in regula. qui sentit. de reg. iur. li. vi. ubi uide.

Edere Edictio

De edictione que fit officio iudic. uide Bal. in. l. dissolute. C. de condi. ex lege.

¶ Que sint persone que ꝓpter suam improbitatē compelluntur edere. dic usurarius. ut in clem̄. i. de usur. item nauta caupones stabularii.

¶ Si aliquis petit centũ ꝓut patet manu talis notarii· an ante litẽ cõpellat̃ edere instrumẽtũ aduersario ut possit deliberare an cedat uł cõtendat· nõ· Bar· in·l· postq̃·§·si dies·ff· ut le·no·ca· Bal· in·l· edita·ad fi·C·de eden·doc·in·c·i·de ꝓba·

¶ De editione actionis & quid sit edere habetur in·l·edita·C·de eden·& in·l·i·C·de eden·&·l·si qs ex argentariis·&·l·quedam ff·e·

¶ Quo iure petatur editio instrumentoꝝ· nõ· de ꝓba·c·i·Spe·in ti·de instru·edi·§· dicendũ restat· adde Bar·in dicta·l·quedam· & in·l·i·§·officio·ff· de tute·& ra·distra·in quibus plene·

¶ Omnia acta cãe pñt peti edi siue exhiberi· nec põt qs cogi edere instrã qbus nõ utit̃·& illa edẽda sunt sine die & cõsule· nisi qs uellet ea arguere de falso·hec omnia nõ·de fide instru·c·g·perpetuus·

¶ An editio instrumẽtoꝝ fiat regulariter· uide in c·i·de ꝓba·ubi de materia·

¶ Quoꝝ dꝫ fieri editio·& qd in editione ponẽdũ no·ff·de edẽ·l·i·in glo·perinde· & in·§·editiones· in glo·consule·Cy·plenius in·l·edita·C·de eden·uide Bar·in·l·in fraudem·§·necq̃·ff·de iure fisci·nõ· de iudi·c·dilecti·in glo·intentetur· & ibi Io·an·in c·exaiata·e·ti· viii·di·quo iure·in glo·ii·Spe·ti·de acti·&peti·§·i·

¶ Quomodo debꝫ fieri editio instrumẽtoꝝ·nõ·ff·de eden·l·i·§·editiones·in glo· consule·iuncta·l·pretor· in glo·meũ·&·l·quedam· in glo·iudicio·e·ti·insti·de uti·sti·§·item uerboꝝ· in glo·tota die·C·de eden·l·qui accusare·in glo·debeat·& ibi·Cy·& in·l·fi·e·ti·ubi Cy·Spe·ti·de instru·edi·§·dicendũ restat ꝟ·porro· de ꝓpt̃·c·eam te·p Inno·i glo·datã·de fi·instr·c·g·ꝑpetu°· in gł· ti·de ꝓba·c·i·& in·c·qm̃ contra·in glo tempora·

¶ Cuius rationis debeat fieri editio·nõ·ff·de edẽ· l·si quis ex argentariis·§·rationem· in glo·incipe· C·e·l·i·in glo iii· & ibi Cy· uide glo· in cle·unica· de usur·in glo·ratione·

¶ An editio actoꝝ uel instrumentoꝝ debeat fieri in causa criminali·nõ·ff·de iure fisci·l·ii·§·diui·in glo·agatur·& ibi Bar·plene·

¶ An editiõe particule testamẽti fiende ꝑ notariũ uide Ang·consi·clxvi· qd incipit super puncto·

¶ An totum statutũ uel instrumẽtũ debeat edi aut sola ꝑticula que ꝓ me fac̃ tex·& glo·in·l·in ciuile· ff·de legi·& ibi Bar·plene· facit·l·argentarius·§· edi·ff·de eden·Cy·in·l·fi·C·de p̃ci·imp·offe· Bar· in ꝓsica·ff·de no·op·nũ·ubi plene·Bal·in dicta·l·in ciuile·adde tex·in·l·i·§·qui autem·C·de ueteri iur̃ enucle·tex·in·c·contingit·de fide instru·

¶ Ad hoc ut notarius teneatur edere instrumentũ alienũ duo requirunt̃·unũ q̃ ad eius interesse pertineat·alteꝝ q̃ eo mandante factũ sit·glo·in·l·i·ff· de eden·& in·l·pretor·in prin·e·ti·

¶ Contra se nõ cogit̃ quis edere instrumẽtũ·ff· de arbi·l·nõ ex om̃ibus·adde q̃ noĩa testiũ quos uolo facere citari ad iurandũ debeo edere aduersario si uult opponere contra ꝑsonas ipsoꝝ ut nõ recipiant̃ ad iuramẽtũ·glo·in·l·i·§·editione·in fi·magne glo· ff·de eden·qd est ueꝝ si nõ sit timor subornatiõis· quare tũc nõ debent edi·sed debent teneri secreta usq̃ ad iuramentum·ita dicit Bal·in·l·fi·C·de edẽ· in principio·vii·coll̃·

¶ An editio instrumenti debeat fieri cũ die & cõsule· uide glo· & Bar·in·l·exempla·ff· de eden·& l·i·§·editiones·e·ti·

¶ Rationes edende sunt in loco contractus uel mercantie exercite· nec ad hoc habent dilationes nisi ex causa·ff·de eden·l·argentarius·

¶ Emptori uẽditor edere dꝫ instrã ad declaratiõꝫ iuris sui·ff·de ac·emp·l·ticius· heres tñ nõ tenetur tradere·ut dicit glo·ibi·&·e·ti·l·creditor·

¶ Ubi pars petit editionem fieri instrumenti non est fienda copia de originali sed de exemplo·C·de diuer·rescrip·l·sanctimus·

¶ Ratiões nõ sunt edende nisi semel· nisi qs probet se casu amisisse·C·de eden·l·i·

¶ Edere idem est qd demonstrare·ff·de eden·l·i· nõ·C·de eden·super ꝓica·

¶ Editio rationũ & instrumenti peti possunt quõ quis usurus est·C·de eden·l·i·ff·e·l·i·

¶ An creditor põt cõpellere debitores ad editionẽ instrumẽti solutionis·uide·C·de fide instr·l·plures·

¶ Editio actoꝝ põt peti ab eo cuius principaliter interest·uel cui acta preiudicant· ut fideiussor uel similes·glo·in·l·edita·C·de edendo·

¶ Editio actoꝝ debet peti a iudice nõ a parte nisi in subsidium quando non possunt haberi a iudice· ita dicunt doc·in dicta·l·edita·

¶ Acta nõ debent edi a notario sine iudicis auctoritate & licentia· alias non ualent· doc·in dicta·l· edita·ubi allegant·l·adoptionẽ·C·de adop·&·C·de iure fisci·l·instrumenta·

¶ Totus liber rationũ nõ est edendus·sed solũ illa particula que facit ad causam nõ·in dicta·l·edita·

¶ Acta tanq̃ cõmunia debent edi cum die & consule·nõ·in·l·is apud quem·C·de eden·

¶ Quo iure agatur contra notariũ ut scribat instrumentum & edat· uide in·l·fi·ff·de tabu·exhi·

¶ Si sniam quã habuisti contra me dico nullaꝫ & in ꝓcessu cause peto ut illaꝫ edas nõ debes ad hoc cogi·sed iudex ꝓnuntiabit q̃ si aliquo tempore apparebit sit nulla· Innoc·in·c·g·perpetuus· de fide instru·Bar·in·l·i·§·edenda sunt·ff·de eden·

¶ Editio libelli & alioꝝ actoꝝ dꝫ fieri expẽsis petẽtis·& sufficit q̃ petẽti fiat copia seu facultas describendi·l·i·ff·de edẽ·glo·in aut·offerat̃·C·de lit· cõt·& ibi Bar·qui dicit seruandã esse cõsuetudinẽ

¶ Qñ petit̃ editio uel copia ꝓcuratorii dꝫ dari expensis ipsius ꝓcuratoris ne ex ipsius interuentu cõditio aduersarii efficiat̃ deterior q̃ si dñs secũ litigaret ꝑ se· Bar·in·l·ii·§·defendi·ff·ex q·ca·i pos· ea· & idẽ si esset mittendũ ad dñm absentẽ ꝓ aliq̃ ratione uel declaratione sm̃ Bar·in dic·§·defendi·

¶ Si notarius perdit originale instrumẽtũ·i·prothocollũ põt petere q̃ ꝑs cui tradidit publicũ illud sibi edat ut possit de eo copiam facere alteri parti uel cuius interest ab eo petenti sibi edere·ita dicit Bal·in·l·fi·C·de eden·in fi·vi·coll̃·

Edes

Edium appellatione quandoq̃ cõtinent̃ omnia edificia·ff· de incẽ·rui·nau·l·qui edes·in principio·ubi uide·

¶ Quid hoc uerbũ regulariter contineat·uide·ff· ad l·acquil̃·in·l·qui edes·ff·de usucapio·l·eum qui edes·ff·de rei uen·l·solum·

Edictum

Hec est lex pretoꝝ·ff·de offic· ꝓconsul̃·l·ne quicq̃·§·circa· qd bene nõ·quare rara materia·

¶ Edictum·i·epla ff·de offi·ꝓcõ·l·obseruare·§·i·

¶ Quid sit edictũ & cuius·dic regis uel imperatoris ut habetur Luce secundo· aliquando est p̃toris·ii·

di·constitutio·ubi de hoc·aliqñ est lex seu canon·de sponsa·cum apud·ubi de hoc·per do·Car di·flo·

¶ Edictũ qñq; ponit̃ ꝓ constitutione uel statuto·de elec·massana·& e·ti·ut circa·li·vi·

¶ Qñq; pro citatione iudicis·ff·de iudi·l·& post edictũ·& l·ad pẽptoriũ·c·de illicita·xxiiii·q·iii·

¶ Quandoq; pro mãdato seu banno ut sunt ꝑtoꝝ edicta·c·fi·qui ma·ac·pos·

¶ Quandoq; pro collectis seu impositione·xvi·q·ii·placet·ꝓprie uero edictum est qd̃ a pñcipe emanat·glo·in·c·i·de postu·prela·

¶ De edicto publice ꝓponendo & de his que seruari debent in publicatione·uide Bar·in extrauag·ad reprimendam·in ꝟ·publice·

¶ Edictũ qñq; circũducit̃·ut in·l·ad peremptoriũ·& ·l·se·ff·de iudi·& de of·dele·cõsuluit·qd̃ nõ·

¶ Edictuz generale sufficit qñ noscit̃ ꝑsona certa que citari debeat·ita dicit Inno·in·c·per uenerabilem·qui fi·sint legi·bene facit·c·fi·de elec·li·vi·

¶ De materia septẽ edictoꝝ & de eoꝝ libellis uide·Spe·in ti·de dolo & contu·in·§·ii·

¶ Quis põt mittere edictum·no·xxiiii·q·iii·de illicita·in glo·magna·

¶ An sit necesse ꝙ edictũ pemptoriũ ueniat in noticiã·nõ·ff·de iudi·l·& post edictũ·in glo·ii·ff·que sen·sine ap·re[illegible]·l·i·§·item cum ex edicto·

¶ An sit sublatum edictum de coniungendis cum emancipa·liberis·no·C·de suis & le·auc·in succes sione·in glo·ii & ibi Cy·

¶ Quot sunt necessaria ut habeat locum edictum de alienatione iudicii mutandi causa facta·uide in l·i·in glo·ii·e·ti·

¶ An ualeat edictũ pẽptoriũ ꝯ absentẽ cã reipublice·nõ·ff·de re iudi·l·contra pupillũ·& ibi Bar·

¶ In quo differt edictum ab interdicto·nõ·Bar·ff·de no·op·nũ·l·i·in·ii·opinione·& in·l·pretor·§·i·in glo·i·e·ti·

Edificium

Quando plures concurrunt in edificando quis preferatur Bar·in·l·quominus·ff·de flum·ubi etiam dicit ꝙ edificium est nomen generale·

¶ Si quis ꝓmisit edificare domũ uel turrim an teneat ad uicio opis·nõ Bar·in·l·ea·§·locauit ff·loca·

¶ Quando & que res possunt ab edificio abradi & separari·nõ·Bar·in·l·si sine herede·§·in tempore·ff·de admi·tuto·

¶ An edificiũ cedat solo glo xii·q·ii·aplicos Inno·in·c·cum olim·de priui·in ꝟ·[illegible]·Bar·in·l·[illegible] de re diui·§·cum in suo·Spe·ti·de cu·p·& [illegible]·§·tertio loco ꝟ·quid si clericus·ff·de acquiri·re·do·l·adeo·§·cum in suo·C·de ecclsi·priu·l·si is contra quem·adde que dixi·s·sub dictione ecclesia·

¶ An laicus posset edificare locũ sacrũ sine licẽtia epi·Inno·ꝙ nõ·in·c·inter dilectos·de dona·xviii·q·ii·quidam·doc·in·c·ad hec·de relig·do·

¶ An ꝓhibitus edificare locũ destructũ possit reficere·de iude·cõsuluit·xxiii·q·v·si audieris·Inno·de resti·spol·pisanis·tex·de pen·felicis·§·i·li·vi·

¶ An si cleric⁹ est instruct⁹ circa edificatiõẽ cuius sumptib⁹ debeat fuire in illis·tex·xvi·q·i·nos aũt·

¶ An liceat edificare castrũ uel uillaz seu turrim ꝓpria auctoritate·Inno·de resti·spol·pisanis in fi·glo·magne·Io·an·de sen·ex·si ciuitas·li·vi Innoc·de of·or·cũ ab ecclesiaꝝ·Bar·in·l·iii·ff·d op·publi·& in·l·urbis·ff·de uer·sig·

¶ An monasterium edificatum per episcopum sit ecclesie cathedralis·tex & glo·xii·q·ii·apostolicos uide de dona·apostolice·& qd̃ ibi nõ·

¶ An si uicini edificat muꝝ cõem cũ pacto nõ extollendi illũ pactũ transeat ad emptorẽ·nõ·Io·an·in addi·Spe·in ti·de iudi·§·generali·ꝟ·qd si tuo·

¶ An in flumie põt edificari molendinũ in ꝑiudicium alterius molendini·uide Spe·in ti·de cã pos·& ꝓprie·§·quia ꝟ·qd ergo·Bar·in·l·i·§·sicut ff·de aqua·plu·ar·& in·l·fi·ff·de usucap·

¶ An possum sup uiã publicã edificare pontem de domo mea ad domũ alterius·Spe·in dicto·§·fi·

¶ Qualiter debeant incole cõferre ad edificationem muroꝝ ciuitatis & alioꝝ operum·uide tex·in l·omnes·C·de oper·publi·

¶ Monasteriũ sicut etiã ecclesia nõ dz edificari sine dote·tex·de censi·c·pe·Io·an·in·c·iohannes·de regula·in·ii·op·dicam·j·sub dictione monasterium·

¶ An hospitale debeat edificari cũ dote·tex·ꝙ sic in·c·ii·de relig·do·Innoc·in·c·cum uenerabilis·de excep·ad fi·de resti·spol·cum ad sedem·dicam·j·sub dictione hospitale·

¶ A quo sunt edificande iste cluse q̃ fiũt in aquis Bar·in·l·flumen·§·fi·ff de dan·infec·

¶ An edificãs clusaz in flumie possit mitter̃ trabẽ in ripa uicini eo inuito·Bar·in dic·l·fluminũ·§·i·

¶ An super muros ciuitatis possit edificari domus priuatoꝝ·Bar·in·l·pe·in fi·ff·ne quid in lo·publi·& in·l·in·ii·de op·publi·

¶ Si capella edificat̃ in aliq̃ ecclesia noĩe alicuius pot illo defũcto assignari alteri & arma illius abradi & alia ponere ſm Bar·in·l·ii·ff·d oper·publi·dixi·s·sub dictione capella·& sub dictione arma·

¶ An quis possit edificari fortiliciũ in suo territorio priuato·Bar·in·l·iii·ff·de oper·publi·& ibi nõ·glo·adde nõ·in·l·ii·C·de fun·limito·in glo·antiquitas·& ibi Barto·

¶ An liceat extollere edificium ad libitum eius cuius est solum·uide·xii·q·i·dilectissimis·tex·est in·l·altius·C·de edifi·priua·

¶ An quis possit edificare castrum in loco in quo alii habent possessiones illis inuitis·dato ꝙ nõ edificet super fundis ipsorum·uide nõ·de resti·spol·pisanis·ubi de hoc·

¶ An ecclesia edificata in territorio alieno debeat demoliri si prius non fuit facta denuntiatio·glo·xvi·q·v·c·finali·

¶ An quis possit edificare domuz altiorem domo uicini·no·de uer·sig·abbate·in glo·ii·

¶ Edificatum post denuntiationem destrui debet etiam si iniuste fuit denuntiatum·de no·op·nu·c·i·& fi·& quod ibi nõ·

¶ Quid ueniat appellatione edificioꝝ·nõ·de uer·sig·c·cum in partibus·

¶ Qualiter qs debeat iuxta alienũ fundũ edificare·nõ·ff·fini·regi·l·fi·C·de edifi·priua·l·altius·

¶ An possit qs ꝓhibere edificiũ alterius tolli·nõ·ff·de serui·ur·predi·l·qui luminibus·in glo·C·de ser·& aqua·l·altius·& ibi Cy·

¶ An possit quis edificare in suo pro libito uoluntatis·ff si serui·uen·l·sicuti·§·aristo·in glo·facere·Cy·in dicta·l·altius·

¶ An quis põt compelli reedificare·nõ·Cy·in·l·si ut proponis·C·de edifi·priua·

¶ Quibus casibus edificium applicetur fisco·nõ·

C. de sepul. viola. l. iii. in glosa. i.
¶ Ubi in alieno edificat qs possideat edificiũ. i. ff. C. de rei uen. l. ii. in glo. ii. & ibi Cy. in. ii. q.
¶ Si edificiũ fiat pro cõmuni in terris alienis ad tuitionem ciuitatis debz esse in usu illius cuius est terra. nõ. C. de op. publi. l. turres.
¶ Si quis ꝓmisit nõ edificare in fundo suo & illũ alienat an si emptor edificet ipse uł eius actor teneat. Bar. in. l. i. ff. de no. op. nũ.

Ediles Qui sunt ediles curules & unde dicantur. nõ. ff. de edil. edic. l. i. in glo. ii. & ff. de offi. prefec. uigi. l. i. & ibi nõ. glo.

Educatio Educatio paruuloꝝ atq; filioꝝ est de iur naturali. i. di. ius nãle. de ista dictione uide que dixi sub dictione alimta

Effectus Effectũ gr̃e hr̃e nõ põt sicut amẽtũ herticoꝝ. i. q. i. sic eunuchus.
¶ Effectum gratie diuine conferunt ita mali sicut boni ministri. i. q. i. si fuerit. & c. ecclesia catholica. & quod ibi nõ.
¶ Cessante causa cessat effectus. i. q. vii. qđ pro remedio. de renũti. post translationem. ubi de hoc. in glo. in. ꝯ. cessante. & ibi concor.
¶ Effectus cuiuslibet sacramenti cessat ubi est heresis & impietas. i. q. i. manifestus. & c. constat.
¶ Magis cõsideramus effectum q̃ uerba. ff. qđ cũ eo. l. filius. & quod ibi nõ.
¶ Non prestat impedimentũ qđ de iure nõ sortit effectum. de iurepatro. qđ autem. & c. illud. uide in regula nõ prestat. de reg. iur. li. vi.
¶ Ex effectu delicti presumitur animus delinquẽtis. uide que dixi s. sub dictione animus.
¶ Que inducta sunt ad unum effectũ non debent operari contra. ff. de leg. i. l. legata inutiliter. facit xxvi. di. deinde. xlv. di. licet. xvi. q. i. legi. de fideiussori. peruenit. xii. q. ii. caritatem.
¶ Quotiẽs aliqđ est dispositũ ad unũ effectũ illo habito nõ est ulterius curandũ. ff. de no. op. nũ. l. i. §. & q. de accu. c. i. & ii. li. vi. xxiiii. q. iii. ecce.
¶ Que in effectu uel sm effectũ cõueniũt dicunt simpliciter conuenire. l. sufficit. ff. de cõdi. indebi. xiii. q. ii. anime defunctoꝝ. de elec. c. dudũ. el. ii. de appell. cum speciali. de ser. nõ ordi. miramur.
¶ Cui nõ conuenit effectus nec nomen debet conuenire & ecõtra. i. q. i. c. ii. c. forus de uer. sig. insti. de curato. §. tutores. ii. q. vi. omnes epi. viii. q. i. q. episcopatum. xvi. q. i. si cupis.
¶ Uerba sunt intelligenda cũ effectu. ff. qđ quisq; iuri. l. i. §. hec autem uerba. de cleri. nõ resi. relatũ. & quod ibi nõ. dicam. j. sub dictione uerba.
¶ Non sufficit conatus nisi cũ effectu. ff. de in ius uo. l. quãuis. ff. de iniuri. l. cum qui. §. si mulier. ar. ꝯ. in. l. si qs nõ dicã. C. de epi. & cle. & in. l. is q. C. ad. l. cor. de sicca. dixi. s. sub dictione affectus.
¶ Quandoq; quis habz rem uel ius sed nõ effectũ rei uel iuri. C. de iurisdic. om. iudi. l. priuatoꝝ.
¶ Quandoq; tenet actus & tñ nõ habet effectũ. de priui. l. ex parte. el. i.
Quod iuri est in effectu idẽ est in cã. ff. de pecul. l. iii. de pe. di. ii. post discursum. de presump. ex studiis. & c. litteras. de statu regula. q; dei timorem.
¶ Effectus a potentiori causat. lxxvi. di. ieiuniũ. de pe. di. i. medicamen. de tẽp. or. lras. de iurepa. ex litteris. ff. de le. iii. l. cui lana. & l. q̃situ. §. illud. de conse. ec. uel alta. qđ in dubiis. de pben. quia sepe. & c. hi qui. li. vi. & c. ad secundum. de iurepatro.
¶ Ea que ꝓcedunt a pari potentia & uirtute sunt unius effectus. l. i. §. nõ esse. ff. ne qd in loco publi.
¶ Que conueniunt in effectu & in permissione. l. queritur. ff. de sta. ho. l. fi. ff. man. ff. de uer. obli. l. continuus. §. cũ ita. C. de insti. & substi. sub cõdi. fac. l. si mater.

Effeta Dominus qui sanauit surdum & mutũ liniens cum sputo linguã & aures eius legit dixisse hoc ꝟbũ effeta. qđ est apire. Mathei. vii. de conse. di. iiii. postea tanguntur.

Effractor Qua pena puniatur effractor carceris. uide Iohã. an. in addi. Spe. ti. de presump. §. ii. ꝟ. uiolenta.
¶ Quid sit effractor habetur. ff. de offic. prefec. uigi. l. iii. §. effracture.

Effundo Effusio Quando dicat esse uel facta effusio sanguinis. dic q; est magna habundantia. nõ. xvi. q. i. reuertimini. glo. de sen. ex. cũ illoꝝ. qđ facit ad intellectũ statutoꝝ. adde Bal. in. l. ti. fi. de edil. edic. in. iiii. q. Adde q; ista duo uerba denotant largitatem & habundantiã. nõ. glo. in cle. ne romani. §. fi. de electi. Interdum significant uicium. xli. di. sepe. uicia uide de elec. ubi periculũ. li. vi. de cõse. eccle. uel alta. c. i. e. li.

Egenus Pontifex diuine retributiõis memor nõ debet egentiũ cõmodis piã solicitudinem denegare. lxxxvii. di. diuine.
¶ Quid si pr̃ meus est ĩfidelis & eq̃liter egeat cũ extraneo fideli cui magis teneor subuenire. glo. in. c. nõ satis. lxxxvi. di. uidet dicere q; mag. fideli. uide qđ dicam. j. sub dictione elimosina & episcopus.
¶ Item põt dici egenus qui nõ est soluendo. insti. qui manu. nõ pos. §. i. uel qui nõ habz unde se alat. C. de sacrosanc. eccle. l. priuilegia.

Egiptus Mercurius trimegistus pm̃us egiptiis leges tradidit. vii. di. moyses.
¶ Egiptus mater ydolatrie. xxvi. q. ii. sed & illud
¶ Egiptiacos dies nõ debemus seruare. nõ. xxvi. q. vi. non obseruetis.

Egregius Iudex de gratia mittat ad personas cum de iure nõ teneatur. ff. quis or. in bo. pos. ser. l. ii. §. si preses. nõ. de offi. or. c. significauit. & ibi Io. an.
¶ Egregie psone dicunt pßbiteri & diaconi ad q̃s mittat ꝓ testimonio & ꝓ iuramento calũnie. Spe. ti. de testi. §. iiii. ꝟ. quid de presbitero.
¶ An qđ dicit q; egregie psone nõ cõpellũt uenire ad iudiciũ. ut. l. ad psonas. ff. de iureiuri. & c. si qui testium. de testi. habeat locũ etiã in criminalibus. dic q; nõ. glo. est sin. in. c. i. de testi. cogen.

Egritudo Egrotus Egritudo ignobilitas paupertas & hmõi nõ dicunt mala. xv. q. i. illa cauteda
¶ Egrotãtes adulti q p se rñdere nõ possunt alioꝝ responso baptizant. & penitentes absoluuntur. de cõse. di. iiii. egrotantes. de baptismo. maiores. adde quod dicitur. j. sub dictione infirmitas.

Electio Electus Ex duob9 malis minus malum eligendũ est. xiii. di. duo mala. & in. c. neture testiculoꝝ. xxii. q. iiii. si publice. & c. nõ solũ. & c. si aliquid.
¶ Qualit & a qb9 faciẽda est electio pape. xxiii. di. in noie dñi. de elec. l3. & c. ubi piculũ. c. ti. li. vi.

¶ Quid debeat iurare electus in epm ante cōsecrationē. habet. xxiii. di. quanq̄. de iureiur. ego enim.
¶ Eligendus non est epus magis de ꝓpria ecclesia q̄ de aliena si reperiatur idoneus. lxi. di. nullus. & c. obitum. & c. bone.
¶ Electioni epoꝝ nullus laicus pōt interesse. lxiii. di. nullus laicoꝝ. & c. adrianus. & c. ualētinianus. facit de elec. cumana. & c. sacrosancta.
¶ Turbis non debet fieri electio episcopoꝝ. lxiii. di. non est permittendum.
¶ Electio summoꝝ pontificum aliqñ presentabat impatori. lxiii. di. principali. & eligebat papa presente clero & populo. lxiii. di. quia sancta.
¶ Aliqñ uero electio pape fuit ab impatore ꝯcessa romanis. lxiii. di. ego Ludouicus. sed postea ipator renūtiauit. lxiii. di. adrianus. & c. cx cōstitutiōib⁹.
¶ Qui impedit electionem pape anathema sit. lxxix. di. si quis.
¶ Electio pape spectat ad cardinales. sed ipsius depositio ad deum. lxxix. di. sicut.
¶ Qualis debeat esse eligendus in episcopū uide xxv. di. primum itaq;.
¶ Impedientes aliquam electionē canonicam sunt simoniaci & infames. i. q. i. qui autem.
¶ Electio plati nō dz fieri muneribus fauore uel amicitia sed solum meritis. viii. q. ii. illud.
¶ An electus prestare iuramentū debet q̄ si contingat eligi in prelatum iura ecclesie conseruabit. & ablata repetet. viii. q. iii. talia.
¶ Electio abbatis spectat ad monachos. nec abbas sibi absentem substituere pōt sine licentia & fratꝝ consilio xvi. q. iiii congregato. xviii. q. i. abbatem. & c. quando sit necessarium.
¶ An duo eligi possunt ad unā ꝑbendā. uide Inno. in. c. maiorib⁹. de ꝑben. adde glo. & doc. ī cōsti. cū m. uidet casus in. c. tue. de ꝑben. & ibi glo bona.
¶ Electione sola nō acquirit ius nisi cōfirmet. & sufficit prima cōfirmatio in cōtradictorio iudicio. ita nō. Inno. in. c. cum uenissent. de resti. spol.
¶ Habens ius eligendi nō potest constituere procuratorem ad eligendum anteq̄ uacet ecclesia. de elec. si compromissarius. li. vi. ubi per Archi. uide de conces. preben. c. finali.
¶ Qui ex iure quodam singulari publico priuilegio uel cōsuetudine habz ius eligendi perdit quasi possessionē eligendi si ab electione excludit. secus in eo qui habet ius eligendi de iure cōmuni. uide de cā pos. & ꝓprie. c. cum ecclesia sutrina.
¶ Ad quem spectat ꝓnūtiare electionē. glo. in. c. sicut. de elec. li. vi. Inno de maio. & obe. c. i.
¶ Electores nō dant ius plature sed confirmatio. ita dicit Inno. in. c. ex parte. de arbi.
¶ Electio dicit uia ordinaria postulatio extraordinaria. dicit Hosti. in. c. gratū. de postu. pre a.
¶ Electio pape de cōsuetudine pertinet solum ad cardinales. & q̄ sunt spēalia in tali electiōe uide in c. licet. de elec. fm Hosti. de mā in. c. ubi piculū. de elec. li. vi. in cle. ne romani. e. ti. tñ in cōcilio cōstātieñ. dñs Martinus papa. v. fuit electus non solū a cardinalibus sed ab oībus nationibus xpianitatis
¶ Electores presumuntur scire qualitates electi. ita dicit Hosti. in. c. cum terra. de elec.
¶ Quando electores cōpromittunt uidet actum ut eligat psona idonea. Hosti. in. c. cām. de elec.
¶ Ubicunq; prima electio est nulla ipso iure licet nondum cognitum sit de nullitate non impedit secundam electionem. hanc regulam ponit Innoc. in c. considerauimus. de elec.
¶ Electio canonica ñ ꝓhibet ꝓpter decretū. Inno. in. c. innotuit. de elec. Hosti. ibi contra. & melius.
¶ Si electio fiat p dolū an electus alias tñ dignus teneatur renuntiare. Inno. in. c. qđ sicut. de elec.
¶ Electio canonica nō potest celebrari quando recedit aliquis de his qui sunt necessarii ad capitulū celebrandum. licet recedat licentiatus. nō. Inno. in c. considerauimus. de elec.
¶ Electores qui habent ab aliquo potestatem eligendi eligunt suo nomine nō nomine cōmittentis. ita nō. Inno. in. c. in causis. de elec.
¶ Electores nō pñt cōpromittere de negocio electionis iam facte. nō. Inno. in. c. dudū. de elec.
¶ Quando cassatur electio ꝓpter defectum ordinis electus ob hoc non efficitur infamis. nō. Inno. in. c. cum post. de elec.
¶ Electio integrat ex trib⁹. s. ex facto electoꝝ. ex patiētia eoꝝ quoꝝ interest. & cōfirmatiōe supioris ita dicit Inno. in. c. cum uenissent. de resti. in inte.
¶ Electus si uult debet renuntiare in manibus eligentium ante confirmationem. Inno. dicit in dicto c. cum uenissent. de resti. in inte.
¶ Potestas eligēdi cōpetēs alicui trāsit ad singulare successore. ut. l. si sit. § si qs. ff. de le. i. adde qđ nō. Bar. in. l. inter stipulātē. § si sticbū. ff. de ꝟ. ob. ubi tractat an & qñ ius eligēdi transeat in successorē
¶ Electio facta hoc modo eligo illum in que maior pars cōsenserit nō ualet. secus si dicarur habeo illum pro electo quem maior pars elegerit. glo. in c. cum in iure. de elec.
¶ An electio possit fieri ea die qua platus est mortuus & sepultus. Bal. in. l. genero ff. de his qui no. infa. uidetur tenere q̄ sic. & an corpore nondum tradito sepulture. Archid. q̄ sic. in. c. si electio. de elec. li. vi. quod nō.
¶ Si peccatū est in forma electionis tñ admittit penitentia. nō. Inno. in. c. quia propter. de elec.
¶ Ubi electores discordāt in electione ius eligendi deuoluit ad superiorem. Bar. in. l. in uenditione. § si. ff. de bo. auc. iudi. pos.
¶ An impediens quasi possessionē iure eligendi teneat. Bar. in. l. i. § huius aūt interdicti ff. uti pos. ubi etiā tractat an & quatenus p acceptatione seu cōfirmatione electi dicatur tertius turbare in sua quasi possessione iuris eligendi.
¶ An per electionē queratur ius electo & quale adeo ut ñ possit postea reuocari. Bar. in. l. absenti. ff. de dona. & in. c. nosti. de elec. adde qđ nō. glo. in aut. de man. prin. § cos.
¶ Quando quis eligit indignū ꝑsumit scienter facere. quia ꝑsumit hre notitiā eius quē eligit. ff. de confir. tuto. l. si patronus. per Barto. bene facit qđ dixi. s. fm. Hosti. c. cum terra. de elec.
¶ Si tres fuerūt electi successiue ad primū officiū deliberante primo moriente secūdo an tertius admittat. nō. Bar. in. l. cū sub hac. ff. de condi. & de. & in. l. q̄diu. la. ii. ff. de acqꝛ. here. adde Bal. in. l. post aditam. C. de impub. & ali. substi.
¶ Si testator habens duos equos unum relinquat hospitali alium fratribus quis habeat electionem. uide Bar. in. l. qui duos. ff. de le. i.
¶ An prior cui cōmissa est electio pauperum inter

quos bona distribuantur possit eligere fratres sui conuentus. nō. Bar. in. l. cum quidam. ff. de leg. ii.

¶ Qualiter eligatur impator & qui sunt eius electores nō. de elec. uenerabilē. de re iudi. ad aposto lice. li. vi. glo. in cle. ne romani. de iureiur.

¶ Eligere tenet agere uolens an agat ex testamto an ex codicillis. uide in. l. si quis. C. de codicill. glo. in. l. qui in heredem. §. eligere. ff. de tribu.

¶ Is qui habet potestatē eligendi nō pōt seipsum eligere. ut in. l. si mandauero. §. tibi. ff. manda glo. in. c. cum in iure. de elec.

¶ Quid autē si ad plures spectat electio an unus eoꝝ possit eligere. glo. in. l. obseruare. C. de accusa.

¶ An electus ab uno & confirmatus ab alio possit renuntiare in manibus eligentis. Bar. in. l. nulli. C. de defen. ciui. facit qd̄ dixi. s. ſm Inno. in. c. cū uenissent. de resti. in inte. C. si ser. aut lib. ad decurio. aspira. l. i. li. x.

¶ An eligentes indignum priuentur potestate eligendi. Bar. in. l. cum quidā. ii. ff. de le. ii. uide in. c. cum in cunctis. de elec.

¶ An electio possit uiciari & mutari uoluntate & noua electio fieri. Bar. in. l. unū ex familia. in pn. & §. rogo. & l. cum quidam. ff. de le. ii. & in. l. post mortem. ff. de fideicō. adde qd̄ nō. Io. an. in. c. grā. de rscpt. li. vi. in glo. fi.

¶ Ius eligendi cōsumit ꝑ electioꝫ unius ex tribus alternatiue legat. ut. l. si is qui. & ibi Bar. de le. ii.

¶ Ius eligendi qd̄ quis habet ex ꝑsona sua & iure ꝓprio transmittit ad heredem. secus si iure alieno. quia personam non egreditur. ut. l. fi. in prin. C. de elec. & in. c. si cōpromissarius. de elec. li. vi.

¶ Per electionem unius ex contrariis uidet quis renuntiare iuri sibi competenti in alio. ut. l. cōmissorie. C. de pac. inter emp. & uen.

¶ Si est cōsuetudo φ electio fiat in certo loco an alibi facta ualeat. uide de elec. c. cum in terra.

¶ Si contemptus post electionem consenserit non pōt postea agere de cōtemptu. nec eius uox auget numeꝝ. nō. de elec. c. ecclesia. el. ii.

¶ Quid cōprehendatur nomine electionis. nō. de preben. cum in illis. li. vi. in glo. electio.

¶ Electio nō pōt fieri singulariter. de elec. cum in genesi. sed debet fieri capitulariter & cōmuniter. de elec. cū inter. de cōsti. cū omes. licꝫ ueteꝝ dispositio bene fiat sigillatim. de elec. quia propter.

¶ Legitimatus pōt eligi ad epatū. licet non is cum quo est dispensatū sup defectu nataliū. nisi in ipsa dispensatione fiat mentio. & sic plenior est legitimatio q̄ dispensatio. ut nō. Io. an. de filiis presbi. c. i. li. vi. glo. de elec. cum uintonieñ.

¶ Electio patiens defectū iuris naturalis siue consensus per confirmationē nō ualidat. secus si patit defectus iuris positiui. nō. Innoc. in. c. qd̄ sicut. de elec. aliquid. in. c. cum dilectus. e. ti.

¶ An ualeat electio facta die feriata. dic φ sic. etiā si sit dies pasce. nō. in. c. bone. ii. de elec. facit. c. fi. de fer. & quia electio nō est actus iudicialis.

¶ Electio dicit diuina uel inspirata in qua nullus contradicit. uel unus cōtradicit & postea cōsensit. secus si ī cōtradictiōe ꝑmaneret. & in hac electiōe nō est necessaria aliqua forma. quia que spiritu dei agunt zc. de renū. nisi. de regula. licet. honestū tñ est φ fiat unica electio. de elecꝫ. c. in genesi. ſcd̄m Host. de hoc uide doc. in. c. quia ꝓpter. de elec.

¶ Licet aliquis ex eligentibus sit in peccato mortali potest tamē dici electio inspirata. ſm Cō post. in dicto. c. quia propter. qui allegat. viii. q. i. audacter. xxiii. q. v. remittuntur.

¶ Electio etiā inspirata indiget examine supioris qui examinabit an bono spiritu sit facta uel nō. φ nō omni spiritui credendū est. de renū. nisi. §. uerꝫ.

¶ An talis electio inspirata indigeat cōfirmatiōe uidetur φ non. sicut de electione Ambrosii Seueri & Nicolai. de quibus nō. lxi. di. §. his quibus. uide qd̄ scribunt doc. in preall. c. quia ꝓpter.

¶ Tempus celebrandi electione pōt restringi per papā. nō ꝑ inferiorē. nō. Inno. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. i. & in. c. cum in ueteri. de elec. quod nō.

¶ Aliquis fuit electus ad dignitatē epus eo ꝑsente & tacente contulit eius beneficia an postea cassata electione possit ille sua bñficia repetere. uide Io. an. in regula. is qui. de reg. iur. li. vi.

¶ An si electus per cōpromissarium non uult consentire electioni possit compromissarius iteꝝ eligere. uide de elec. si compromissarius li. vi.

¶ An superior ad quē deuoluit ptās ꝑ negligentiā inferioꝝ ad quos spectat electio debeat eligere. uł sufficit φ aliter ꝓuideat ecclesie uacanti. Io. an. & doc. nō. in. c. ne pro defectu. de elec.

¶ Qui admittit simpliciter ad eligenduꝫ acquirit q̄si possessionē eligēdi. φ ꝓsumit admissus tanq̄ ius hñs. nō. Inno. in. c. ecclia sutrina. de cā pos. ubi uide

¶ An ualeant gesta ꝑ illū qui nō est canonice electus. nō. glo. in. l. iusiurādū qd̄ ex cōuentione. §. pupillus. ff. de iuriur. Bar. & doc. in. l. barbarius. ff. d̄ of. pto. de elec. nihil. ubi Inno. facit. l. pe. ff. qui. ca. in integ. resti. nō est neces. & quod nō. Barto. in. l. quotiens. ff. de acquir. here.

¶ Quando est ptās eligēdi pluribus & ipsi dissentiunt qd fiendū. nō. in. l. fi. in prin. C. de leg.

¶ An & qualiter quis possit cōtradicere electioni de se facte. glo. Bar. & Bal. in. l. dotē. ff. soluto ma. idem Bal. in. l. hi qui ad ciuilia. C. de appell.

¶ An ptās secularis dicat habere administrationē a tempore electionis nō expectata ulteriori cōfirmatione. glo. φ sic. in. l. priuatoꝝ. C. de iurisdic. om. iudi. & ibi Cy. & Bar. idē in. l. pe. ff. de testa. mili. & in. l. publius. ff. de condi. & demon. dñs Anto. & moder. in. c. fi. de iudi.

¶ Si aliquis est electus potestas alicuius ciuitatis per annum & infra illum sit impeditus uenire an reintegretur sibi tempus. nō. Bar. in. l. si ita stipulatus sum a te domum. ff. de uer. obli.

¶ An suspensus a beneficio tantum possit eligere. Inno. φ sic. de excep. apostolice. ubi uidetur casus. de cōsue. c. cū dilectus. de elec. cum uintoniensis.

¶ An excōmunicatus possit eligere. nō. in dicto. c. cum dilectus. de cleri. excōi. mi. si celebrat. ix. q. i. nos in hominem. & ibi uide glo.

¶ An nouitius infra annum probationis existens possit eligi in episcopū. Hosti. & doc. de uoto. per tuas. facit qd̄ nō. de sponsal. cōmissum. qd̄ nō.

¶ An ad electionē abbatis debeāt uocari monachi qui sunt in ecclesiis subiectis monasterio ꝑncipali uacāti. nō. Inno. de reli. do. c. fi. glo. in. c. fi. in fi. de ꝑuil. li. vi. alia glo. in cle. ne in agro. §. sane. de sta. mona. q̄ uidet uelle φ sic. si hoc habet cōsuetudo.

¶ An constitutus in peccato mortali sit eligibilis. glo. viii. q. i. in scripturis. glo. de iure. iur. sicut. &

Io.an.& archi.de elec.perpetue. &.c.si electio.li.vi.faciunt nō.de tēp.ordi.ex tenore.&.c.si. adde glo.in.c.ut circa.de elec.li.vi. uide glo.in.c.si. de simo.doc.in.c.sic.de elec.Inno.in.c.i.de postu.pla.&.in.c.cōsiderauimus.&.in.c.eccl'ia.de elec.Io.an.in.c.auditis.e.ti.&.in.c.si pro clericis.de pben.li.vi.

¶ An & qñ in electionibus cōputent uota que de iure nō ualent.dic regulariter q nō.fallit in casib⁹.c.ita quorūdā.&.c.indēnitatibus.§.sane.de elec.li.vi.&.in.c.qḋ circa.e.ti.&.li.

¶ An electio ab inicio celebrata in discordia superueniente postea cōcordia dicat̄ cōcors uel discors.dic q discors regulariter.ut nō.in dicto.c.qḋ circa.fallit in electiōe pape.& in electione monialiū.de elec.c.indēnitatibus.§.fin.aūt.li.vi.fallit etiam in casu.c.cupientes.§.si uero.e.ti.&.li.

¶ An expense ad psequendū electionē uel confirmatione plati debet fieri de bonis ecclesie uł plati.nō.de elec.ut pterite.ubi uide.quid si duo sint electi in discordia quō fiant expense.de quo nō.in.c.cupientes.in glo.ti.de elec.li.vi.

¶ An & qñ ualeat uel nō secūda electio prima nō cassata.Inno.de excess.prela.c.inter.de elec.auditis.uide no.de conces.preben.cum nostris.&.c.post electionem.ubi uidetur casus de hoc.

¶ An platus possit consentire ut se uiuo successor eligat & an ualeat talis electio.nō.alibi in.l.ti.C.de pac.uide pulchre.viii.q.i.si petēs.& qd ibi nō.glo.q tenet q clemens nō successit imediate petro.

¶ An ualeat electio plati alibi facta q in ecclesia cathedrali.nō.in cle.ne romani.de elec.de ap.quasi ote.Car.in dicta cle.ne romani.querit an ualeat electio pape facta extra cōclaue & nō expectatis absentibus per.x.dies.& est conclusio q sic.

¶ An electus ad dignitatem uel beneficiū post cōsensum a se prestitum possit renunciare sine licentia superioris.glo.& doc.de trāsla.prela.inter corporalia.glo.in.c.si electio.de elec.li.vi.

¶ An & quibus casibus electus possit ante confirmationem administrare.nō.in.c.indēnitatibus.§.si uero in glo.p.auctoritate de elec.li.vi.&.in.c.auaricie.e.ti.&.li.&.in.c.nihil.e.ti.

¶ Quid de confirmato uel pruiso qui nondum est adeptus possessionē an possit administrare.nō.in.c.transmissam.de elec.Pau.in cle.ut hi qui.§.illi uero.de eta.& quali.ubi do.Car.flo.q.viii.

¶ Et quid ante installationē.Inno.in.c.cū sup.de cā pos.dicit q installatio nō est necessitatis sed solemnitatis.adde q pruisi in curia nō admittuntur ad administratione sine lr̄is apl'icis.ut habet in extra.Bonifacii que incipit immitte.adde glo.in cle.i.de hereticis.adde qḋ dicā.j.sub dictione epus.

¶ Licet possit concedi facultas passiua eligendi ad bñficiū anteq̄ uacet.de cōces.pbe.proposuit.de filiis psbi.c.i.&.ii.li.vi.tamen actiua cocedi nō potest ad beneficiū nō uacans.de conces.pben.cōstitutus.nō.glo.in cle.fi.de elec.in glo.fi.

¶ An ille qui est inabilis ad electionē actiuā censeatur inabilis ad electionem passiuam.doc.q non in.c.ne pro defectu.de elec.

¶ An ualeat electio facta ex gremiū existēte idoneo de gremio.gl.& doc.de elec.c.cū int̄ canōicos.

¶ Quot requirantur in eligendo ad epatū.& an defectus litterature impediat pmotionem.nō.glo.de eta.& quali.c.fi.facit de elec.cum in cunctis.& in.c.congregato.

¶ An semper debet eligi melior.uel sufficit si eligatur bonus.glo.plene.viii.q.i.licet.adde q si electio fiat extra gremiū requirit̄ q electus sit optimus.nō.xxiii.di.in noīe dñi.de elec.cum inter canonicos.&.c.cum in terra.de ap.constitutus.&.c.cum nobis olim.&.c.dilecti.de elec.

¶ An & qñ eligentes possint de electiōe recedere.no.de elec.auditis.&.c.publicato.de pben.cum nō ignores.lxiii.di.quanto.adde q si publicato scrutinio reperitur delectus in forma licz sit nulla debent tamen eligentes eundem eligere.ita determinauit Inno.in consistorio.ut no.in dicto.c.publicato.doc.in clem.i.de iurepatro.

¶ Quanto tempore sint expectandi uocati ad electionem.nō.de elect.cum inter uniuersas.&.c.sedixi.s.sub dictione electio.

¶ Nullus potest eligere seipsum.de elect.cum in iure.& ibi no.

¶ An electio possit fieri per sortē.uide de sortile.c.ulti.adde quod habetur actuum tertio.& quod dicam sub dictione sors.

¶ Si electus & confirmatus administrat pendēte appellatiōe partis aduerse cadet a iure suo si appellatio tenet.gl.& ibi Io.an.de elec.c.auaricie.li.vi.

¶ Si clericus non cōfirmatus moritur in curia an uacat illa dignitas ad quā fuit electus uacōe in curia.dic q no.ut no.in cle.i.ut lite pen.in glo.v.

¶ Electione in cōcordia celebrata debēt electores mittere duas ptes hñtes mādatū ad insinuendū electū & petendū cōfirmatiōz.& opponendū aduersarius si necesse fuerit.de elec.cupietes.§.ad h°.in gl.

¶ Eligi nō debz ignotus.de postu.pla.c.bone.ii.ad fi.nō.Io.an.de ap.c.ii.constitutus.ii.ad finem.

¶ An possit fieri cōpromissum de uno ex duobus eligendo.uide Io.an.de appell.constitutus.ii.

¶ Quando plures abiectiones dicant fieri eodem contextu.& quid iuris sit de eis.de elec.cōsiderauimus.&.c.auditis.&.c.bone.i.fin Inno.

¶ An prohibitus eligi possit postulari.nō.de elec.indenitatibus.l.vi.&.in cle.i.e.ti.

¶ Electus pōt petere cōfirmationē electionis sue inuitis electoribus.fm doc.in.c.nosti.de elec.

¶ An in electiōe metropolitani debeāt interuenire o.s epi pruintiales.nō.lxiii.di.ualentinus.in glo.i.

¶ Quis metus uiciet electiōz.uide de elec.bone.i.xxii.q.viii.cōuenior.Inno.de no.op.nū.c.ii.

¶ Eligentes debent esse cauti in hoc q qñ minor pars uidet maiorem paratam ad eligendū indignū permittat eum eligi & suam electione pnuntiari.quo facto deuoluit̄ potestas eligendi ad ipsam partem minorem.de elec.cum uintoniensis.&.c.bone.in glo.pen.c.quia propter.& ibi nō.e.ti.

¶ An illi ad quos spectat electio possint pcedere ad electiōz.si is qui pmo fuit electus uel qui occupabat bñficiū sit puatus ipso iur.nō.Inno.de accu.c.qualiter.doc.de cōces.pben.c.cum nostris.

¶ An constitutus ad eligendum possit postulare.nō.de elec.in causis.de renūt.post translationem.glo.viii.q.i.habet.

¶ An in electione epi duaꝝ ecclesiaꝝ cathedraliū canonice unitaꝝ debeant uocari canonici utriusq ecclesie.glo.nō.xvi.q.i.episcopus.

¶ An electio sit facieda in scriptis.Spe.ti.de elec.§.i.ubi etiam ponit formam decreti & litterarum

scribendarum superiori pro confirmatione.

¶ An ualeat electio facta de suspenso a beneficio. dic q̄ nō. ut nō. de elec. post inquisitioné. e. ti. si cōpmissarius. li. vi. p h° qđ nō. Inno. de excep. aplice. do. Car. ponit in cle. ut hi. de eta. & q̄li. in pe. & ul. q. ubi querit qđ de suspenso a fructibus beneficii.

¶ An non existens in sacris possit eligi ad dignitatem ecclesiasticā. nō. glo. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. & c. i. de eta. & quali. li. vi. in glo. fi. glo. & doc. de elec. cū in cunctis. in. §. inferiora. textus uidetur rotundus. de elec. dudū. & ibi Inno. & Ioan. & doc. adde glo. in. c. cū ex eo. in. ꝟ. subdiaconatus. glo. de preben. si pro clericis. e. ti. de insti. c. ii. e. li. tex. in. c. sicut. ii. de iureiur.

¶ Quid aūt in ecclesiis parrochialibus seu beneficiis nō curatis. nō. doc. de eta. & quali. preterea. de preben. si pro clericis. li. vi. & quod ibi nō. glo. de elec. licet canon. & c. cōmissa. e. ti.

¶ Quid autem in abbatia. glo. & docto. de eta. & qualitate. tuam.

¶ Qui sunt qui de iure possunt se opponere cōtra electum ne ipsius electio confirmet̄. nō. de elec. ut circa. li. vi. in glo. in. ꝟ. aliq. de i enū. ueniens. & qđ ibi nō. ubi canonici etiā sine mādato possunt se opponere ne aliqs instituat̄ in ecclesia. faciūt nō. per Inno. de elec. cum inter. de accu. sup his. xxiii. di. illud. adde q̄ etiā popul⁹ admittit̄. q̄ eius interest habere bonū prelatū. de elec. ne pro defectu. & in c. nihil. xvi. q. vii. filiis. dicam. j. pxi.

¶ Que exceptiones & quando opposite impediāt confirmationem electionis aut consecrationis prelati. uide plene de elec. qđ sicut.

¶ An in ecclesia interdicta possit ualida electio celebrari. Pau. in cle. ne romani. de elec. ubi cōcludit q̄ nō. cōmunis opinio est in cōtrariū. de quo p Io. an. in. c. i. in fi. de postu. prela. doc. in cle. ne romani. de elec. tenēt q̄ etiā in ecclesia interdicta & ad ecclesiam interdictā pōt eligi prelatus. de quo dic ut ibi fm moder. adde tex. in. c. cū inter. R. đ elec. glo. in. c. ubi periculum. §. porro. ꝟ. interdicta. de elec. li. vi. Archi. xxiii. di. c. i.

¶ An is ad quem deuoluta est potestas eligēdi & prouidendi ecclesie ꝓpter negligentiā inferioꝝ habeat necesse eo modo & in illis qualitatibus prouidere quibus primi. nō. in cle. unica. de sup. negli. prela. Io. an. in regula. contra eum. li. vi. in mercu. doc. in. c. ne pro defectu. de elec.

¶ An is ad quē facta est deuolutio habeat necesse eligere uel prouidere de eodem collegio de quo debebant eligere negligentes. Io. an. in dicta regula cōtra eum. do. Car. in. c. ne ꝓ defectu. de elec. glo. in cle. quia regulares. de sup. ne. prela.

¶ An & quādo electio facta per suppssioné seu potentiam secularem sit ipso iure nulla. allegata glo. & doc. de elec. c. cum uintoniensis & c. quisquis.

¶ An eligentes possunt petere confirmationé electionis tanq̄ illi quoꝝ interest ualere electioꝫ cōiter tenet̄ q̄ sic. de elec. dudū. & ibi glo. Inno. plene de p̄ben. dilectus. ii. fac̄ qđ nō. in. c. fi. de elec. li. vi.

¶ Quo iure petat̄ cassatio electionis. Innoc. dicit q̄ officio iudicis. nō iure actionis. de resti. in inte. c. cum uenissent. ubi de hoc.

¶ An laici possunt petere cōfirmationē electionis p̄lati. dixi aliqd. s. in. §. px. adde nō. de sta. regu. c. q̄ dei. ubi uidet̄ tex. q̄ sic. & ibi h° tenet Inno. & q̄ plus est pn̄t petere destitutioꝫ ne uiuant sub malo p̄lato. de quo habet̄ in. c. ex parte. ade. de testi.

¶ An electio facta non uocatis uocandis. uel non expectatis absentibus sit ipso iure nulla. dic q̄ nō. de elec. quia ꝓpter. & c. q̄ sicut. & c. ecclesia. doc. nō. in. c. ne romani. de elec.

¶ An locus sit de substantia electionis. glo. xxiii. di. in noie dn̄i. de elec. qđ sic. & c. cū terra. Archi. de elec. ubi periculū. li. vi. de ap. qua fronte. in cle. ne romani. §. sane. de elec. cū nobis olim. e. ti. Inno. in. c. ii. de no. op. nū. in glo. magna.

¶ An cōtra electū possint opponi crimina de qbus egit penitentiā. Inno. q̄ nō. de elec. dudū. xxxiii. q. ii. ammouere. in glo. de accu. de his. de scisma. c. fi. in glo. in quibus uidetur distingui inter penitentiā fori iudicialis & fori penitentialis.

¶ An ualeat electio facta de eo qui aliquo graui morbo laborat. glo. vii. q. i. in summa. ubi uide an talis possit ꝓmoueri ad sacros ordines. de quo plene in. e. cum inter canonicos. de elec.

¶ An & quando ualet uel non electio facta lite pendente. nō. in. c. i. ut lite pendente. & in. c. ex litteris. & c. cōsultationibus. de iurepa. glo. & doc. de resti. in integ. c. cum uenissent.

¶ An & qn̄ princeps secularis possit petere cassari electioné p̄lati. uel illi se opponere. nō. de accu. sup his. dic q̄ si eligatur in ep̄m alicuius loci is qui sit inimicus uel suspectus principi. statim princeps secularis pōt petere cassatioué illius electionis & obtinere. qđ bene nō. quia semel allegaui in concilio basilieñ. contra patriarchā aquileiensem petentem restitutioné aduersus illustrissimū dn̄m uenetoꝝ. adde ad materiā qđ plene nō. do. Anto. in. c. q̄ sic. de elec. facit. e. ti. cū inter uniuersas. in fi. lxiii. di. adrianus. ii. adde lxiii. alias. lxii. di. c. i. ubi bona gl. viii. q. i. licet. lxiii. di. si forte. & qđ dicam sub dictione rex. & sub dictione patronus.

¶ An & qn̄ potestas eligēdi data aliquibus potest reuocari. uide de elec. in causis. de offi. dele. super questionū. Inno. in. c. constitutus. de cōces. preben.

¶ Si electio concurrit cum postulatione que illaꝝ preferatur. uide de elec. scriptum.

¶ An si eligentes tractent ante morté de electiōe futuri pastoris uel post morté faciunt cōuenticulā uel conspirationes & postea eligunt eundé de quo tractauerunt an ualeat talis electio. Inno. uidetur dicere q̄ non. in. c. bone. el. ii. de elec.

¶ Electio sacrilegi nō debet confirmari. de elec. uenerabilem. in glosa.

¶ Electus eodem tempore ad diuersas dignitates in diuersis ecclesiis non potest diuersas prosequi. de elec. ut quis duas. li. vi.

¶ An persona electa numeretur inter eligentes. uide in. c. cū in iure. de elec. ubi distinguitur inter electioné que fit p uiā statuti. & illā que fit p uiā cōpromissi. in prima nō. in secūda sic. ita nō. glo. in dicto. e. cū in iure. adde nō. p glo. & doc. de in pa. per uras. glo. viii. q. i. qui epatū. glo. de sortile. ecclesia uestra. fallit in electione pape. ut dicam. j.

¶ An illi qui sunt priuati iure eligendi sint uocādi ad electionem. uide glo. de elec. auditis.

¶ In electiōibus que dicatur maior pars & sanior nō. de elec. ecclesia. de postu. prela. gratum. de his que fiunt a prela. ea noscitur.

¶ Quando possint eligi qui non possunt eligere.

de elec·c·ne pro defectu· & ibi nō·

¶ Que pactiones uel cōditiones possunt interuenire in electiōe· uide Inno· in·c· significasti· de elec·

¶ Criminosus nō tamen excōicatus potest eligere de elec· illa· & ibi nō·

¶ An crimine ꝓbato in modū exceptōnis repellat quē ab electione· uide nō· glo· de elec· cū inter canonicos· in glo· iii· adde nō· de accu· super his·

¶ Criminosi admittunt ad excipiendū contra electum· de accu· super his·

¶ An & qn̄ pnceps pōt interesse electiōi plati· nō· in·c· ꝙ sic· de elec· idest pstare cōsensum electioni· & ide in quolibet laico· uide de elec· cū terra· & ·c· cum inter uniuersas· in fi· & in dicto·c· ꝙ sicut·

¶ An appellatione electiōis ueniat cōfirmatio· dic ꝙ sic· etiā in statutis que sunt stricti iur· casus est singu· in·c· cum dilectus· de consue· & ibi glo·

¶ An appellatione electionis ueniat pntatio· glo· de elec· c· fi· li· vi· Pau· in cle· i· de elec· de iurepa· c· ii· in· ꝯ· eligatur· de elec· querelam· facit qđ no· in c· sciant· de elec· li· vi·

¶ Quid sit electio· & in quo differat a postulatione· nō· in·c· i· de elec· li· vi· de postu· prela· c· uno· e· li· Laud· in cle· causam· de elec·

¶ An appellatione electiōis ueniat postulatio· nō· in·c· i· in li· de postu· pla· & in c· cum in cunctis· & c· in causis de elec· ponunt tñ pro diuersis· in· cle· dispendiosam· de iudi· Itē habent diuersos titulos· ar· in l· impatores· ff· de in diem adie·

¶ An existentes ex gremio in dubio debeant admitti ad electionē de grā uel tanq̄ ius habētes· nō· glo· Inno· & doc· de postu· prela· bone· ii· qđ nō·

¶ Ad quē ptineat eligere rectorē in aliqua eccl'ia· dic ꝙ si ecclesia est collegiata ad collegiū· uel ad patronū si est patronalis· uel ad epm̄ si est cathedral' An ad hoc admittat populus prochie· Inno· ꝙ nō· de excep· cū uenerabil'· de elec· c· i· & · ii· & ·c· qrelā· cū ecclesia uulterana· & ·c· massana· dixi aliquid· s·

¶ An pertinente ad duos iure eligendi alter possit eligere alteꝝ· no· doc· de insti· c· fi· de iurpa· p uras· Io· an· in regula· in toto· de reg· iur· li· vi·

¶ An & post quantū tēpus stante discordia inter electores super iure eligendi possit superior prouidere· c· nō· doc· de iurepatro· c· quoniam·

¶ An & qn̄ ꝓprie electū possit denuntiare ut eius electio nō confirmet· uel ne electus consecret· nō· Inno· de despō· impu· ad dissoluendū· ubi etiā uide an per denuntiationem impediatur electio·

¶ Qui interfuerūt electiōi & nō ꝯdixerūt nō pn̄t postea ꝯdicere· glo· de despō· ipube· ad dissoluendū· bonus tex· in· l· pe· ff· de decurio· ubi qui electionī decurionū interfuit nō pōt dicere ipm̄ male creatū·

¶ An ad ualorem electionis requiratur decretum cum subscriptionibus eligentium· glo· dicit ꝙ ualet electio sine illo· melius tamen est h adhibetur· lxi· di· epus· alibi glo· uidetur uelle ꝙ sit de substantia· in·c· innotuit· de elec· & hoc uidetur uerius· adde glo· lxiii· di· porro· lxi· di· quoniam·

¶ De modo & forma ꝓcedendi ad electionē· uide plene per Spe· in ti· de elec· § · i· & per totum·

¶ An ad electionē sint uocandi & expectandi absentes· nō· de elec· ꝙ sic· c· ꝙ ꝓpter· c· i· genesi· & ·c· cū oli· glo· vii· q· i· fact' est cornelius· lxiii· di· q̄nto·

¶ An ad eligendū noīatim certā ꝑsonā possit cōstitui ꝓcurator· dic ꝙ sic· de elec· congregato· & ·c· ꝙ propter· casus est in·c· si quis iusto· de elec· li· vi·

¶ An ille qui non pōt habere uocem suo ꝓprio nomie possit esse ꝓcurator alterius· Io· an· dicit ꝙ nō in regula· qđ alicui· li· vi· ubi etiā tractat an admissio illius q nō potest habere uocē· uiciet electionē de quibus uide do· Car· in cle· ut hi qui· de eta· & quali· in· xi· xii· & · xviii· q· & in· c· illa· de elec·

¶ Electus hoc ipso uidetur ꝙ supior dicit talē nō potuisse eligē· Arch· in·c· i· de insti· li· vi· ubi uide

¶ Que requirant in electo ad miliciā secularē· uide Inno· de ser· nō· ordi· c· fi· in glo· que est additio

¶ Alligatus iferiori dignitati potest eligi in epm̄· tex· de consuet· c· cū uenerabilis· de offi· dele· licet· de elect· innotuit·

¶ Inabilis quandoq̄ potest eligi· tex· de corp· uicia· c· ii· de eta· & quali· c· ii·

¶ An ius eligendi deuoluat semp ad supiorem si electores disputāt sup iure eligendi & alter nō eligunt· doc· in· c· bone· ii· de postu· pla· quod nō·

¶ An superior q habet potestatē eligendi & cōfirmādi iure deuoluto possit unico actu ꝓuidere ecclesie· uide doc· de elec· causam q̄· & ·c· cū inter canonicos· glo· e· ti· ut circa· li· vi· Io· an· in· c· nichil· & in c· i· e· ti· Arch· lxiii· di· in sinodo·

¶ Inter electū & ecclīam contrahit mrīmoniū cōsensu eligētiū & electi· tex· & glo· in· c· inter canōicos· de postu· pla· c· i· sup glo· no· e· ti· i· osti· in glo· ii·

¶ Gesta p prelatū electū nō confirmatū pe sito ꝙ p prelato habeat nō ualent· licet si esset cōfirmatus & tolleratus· Hosti· de elect· c· qualiter·

¶ Infamia facti inabilitat electum· glo· in· c· super eo· de elect·

¶ An potestas eligendi tolli uel restringi possit in personas eligentium· doc· de elec· cum in tertia· nō· in· c· cum dilectus· e· ti·

¶ Licet electio habeat diuersas ptes usq̄ ad publicationem & ꝓnuntiationē· censet tū unicus actus· Inno· in· c· publicato· de elec· in glo· magna·

¶ Ad que spectat electio plati in ecclīa collegiata in qua deficit collegiū· dixi aliquid· s· adde Lau· in cle· in plerisq̄ de elec· & ibi Pau· Inno· in· c· postulasti· de iurepatro· in· ꝯ· constitutus·

¶ Qui admittant contra electum confirmatū habentem possessione beneficii· glo· de testi· ex parte· adde Innoc· in· c· quia diuersitatē· de conces· preben· aliquid per eum in· c· decetero· de transac·

¶ An in ecclesia collegiata possit aliter q per electionem assumi prelatus· tex· ꝙ sic· in cle· ii· de ꝓp· doc· in· c· sacrosancta· de elec·

¶ Electus pōt ꝓsequi electionē suam absq̄ nota ambitiōis· glo· in· c· cupientes· § · i· ꝯ· obtēta· de elec· li· vi· nec consentiendo dicit ambitiosus· glo· vii· q· vii· c· fi· adde glo· viii· q· i· in scripturis· ubi uide quibus uerbis habeat respondere electus quando presentatur electio· de quo uide qđ dicam· ꝫ·

¶ An excōicatus sit uocādus ad electionē· Inno· ꝙ nō· de cōsue· cū dilectus· de elec· cū uintoniensis· & c· illa· adde qđ dicam· ꝫ· sub dictione excōicatus·

¶ Casus in qbus qs est ipso iure ꝑuatus ptāte eligēdi· numerat Inno· in· c· gratū· de postu· pcla·

¶ An potestas in aliqua ciuitate possit reuocari p electores· Bar· in· l· absenti· C· de dena·

¶ Quando dicatur electio facta in discordia· Io· an· in· c· indemnitatibus· § · postremo· de elec· li· vi· super· ꝯ· discordia·

¶ Quis habet uocare canonicos absentes pro electione facienda. Io. an. in. c. cum nobis. de elec.

¶ Electio proprie non est ab uno. Io. an. in. c. cum ecclesia. de elec.

¶ An is qui transiuit ad religionem cã penitentie possit eligi in epm uel abbatem. uide. vii. q. i. hoc nequaq. & de renũ. c. post translationem.

¶ An religiosi de cõsuetudine uocandi sunt ad electioné in ecclesia seculari. uide. lxii. di. obeuntibus. nõ. de elec. quia propter. Inno. de insti. c. ii.

¶ In electione cõsiderantur tria. auctoritas zelus & meritum. & quid hec importent nõ. de elec. c. ecclesia. ii. in glo. fi.

¶ Si electus renuntiat reueititur facultas eligendi ad electores. & habebunt tempus integrum. glo. in c. si electio. de elec. li. vi.

¶ Electio debet fieri ab his qui sunt in quasi possessione eligendi. de cã pos. cum olim. de elec. c. querelam. & ibi nõ.

¶ Si datur alicui potestas eligendi an talis postulare possit. nõ. de elec. in causis.

¶ An facultas data alicui ꝙ possit eligere finiatur una uice uel possit iterũ eligere si prima electio nõ habuit effectum. uide nõ. in. c. si compromissarius. §. idem fit. de elec. li. vi. in. c. gratia. de ꝓp. e. li. de elec. causam. in glo. ulti.

¶ Per electioné nunq acquirit̃ q̃si possessio iuris eligédi. nisi electio fuerit cõfirmata in ꝯdictorio iudicio. fm Inno. de resti. in inte. cum uenissent.

¶ Consilium electi potest requiri in genere. nõ. de elec. sacrosancta. fm doc.

¶ Si quis excõmunicatur sub conditione si eligit eligendo uidetur in excõicatione elegisse ideo electio nulla. de eo qui fur. or. recep. c. i.

¶ An curriat tẽpus eligentib' qn disputat̃ sup iure eligendi. uide Inno. in. c. bone. ii. de postu. prela.

¶ Qui sunt defectus qui possunt opponi cõtra electum. Pau. in cle. constitutionem. de elec.

¶ Petens ius eligendi habet necesse exprimere causam quare illud sibi competit. de uer. sig. abbatem. & c. ex parte. in glo.

¶ Quãdo in electiõe sit locus gratificationi. uide de elec. uenerabilem. de iurepatro. cum autem.

¶ Si alter litigantium super electione moritur feratur nihilominus sententia. uide de arbi. ex parte

¶ Electio episcopi pertinet de iure cõmuni ad canonicos ecclesie cathedralis. de cã pos. cũ ecclesia.

¶ Quid sit electio. uide gl. i. c. i. de post. ꝑla. li. vi.

¶ Casus in quibus electio est ipso iure nulla. uide per Io. an. in. c. auditis. de elec. adde Inno. c. ti. considerauimus.

¶ Si minor pars eligentium collatione facta accedit ad primaꝫ augmentat numeꝝ. Hosti. in summa de elec. §. utꝝ. ꝟ. unum tamen scias.

¶ Collatio habet in se inclusam electioné & cõfirmationé. Inno. in. c. i. de conces. ꝑben. li. vi. in. ꝟ. si uero. idem in. c. cũ olim. de cã pos. uide in. c. constitutus. de ap. Io. an. in. c. cum illis. de preben. li. vi. glo. ii. in. c. dilectus. de offi. leg. Hosti. in. c. in litis. de resti. spol. in fi. glo. magne.

¶ An electio uel confirmatio facta per excõmunicatum occulte ualeat. Lap. in. c. i. de ꝓp. li. vi. doc. de senten. excõi. si uere.

¶ Stante statuto ꝙ electus ad unum officium nõ possit aliud acceptare si acceptat aliud carere officio etiam secundi acceptati. nec habebit stipendiũ primi officii. nec etiam eius priuilegium. Barto. in l. fi. C. de coarta. li. xii.

¶ An si cap̃lm sciẽter admittit canonicũ excõicatũ ad electioné uicieť electio. glo. in. c. si qñ. de elec. li. vi. & ibi Archi. uide de elec. c. illa.

¶ An publicato scrutinio possit uariare ille qui cõsentit in minoré partem seu in eius electioné. nõ. glo. in. c. cum in iure. de elec. doc. in. c. pe. e. ti. glo. in. c. indẽnitatibus. §. si uero. e. ti. & li.

¶ An usitator datus eccl̃ie cathedrali possit eligi in episcopũ illius ecclesie. uł eligere. glo. & Archi. vii. q. i. constitutus. Io. an. de sup. ne. ꝑla. c. fi. li. vi.

¶ Stãte statuto ꝙ nemo possit esse de officio priorum qui nõ est in aliqua arte sed tempore acceptationis sit an sufficiat. uide Barto. in. l. usufructus. ff. de stipula. seruo.

¶ Electi uoces examinare non est necesse. tex. & glo. in cle. i. §. nos itaq. de iureiur. glo. lxiii. di. c. ti. xlvii. di. de petro. gl. xxiiii. di. nullus. glo. xxiii. di. qui episcopus.

¶ An ille qui iam dedit uocé in scrutinio possit uariare si male elegit. & hoc post publicatioꝫ scriptã. uide Io. an. in. c. ii. de elec. li. vi.

¶ An electus ex ꝑuilegio possit administrare sine cõfirmatiõe uł exaiatione. uide Io. an. in. c. uenerabilem. de cõsue. archi. in. c. eum qui. de ꝑben. li. vi.

¶ Electioni facte per partem maiorem nõ potest fieri accessus per minorem. glo. & tex. in. c. indénitatibus. §. si qui uero. de elec. li. vi.

¶ In treueren. & collonien. ecclesiis papa eligit episcopos. lxiii. di. porro.

¶ In electione pape uox electi computatur in numero Hosti. in. c. quia propter. de elec.

¶ Si uota electoꝝ sunt ꝑ mediũ an possit fieri accessus unius partis ad aliã sine nouo scrutinio. uide qđ nõ. Innoc. & Io. an. de elec. publicato. Hosti. in summa de elec. super prima. col. in fine.

¶ An episcopus possit statuere aliquid sup modo eligendi sibi successorem. uide Pau. in clem. ne romani. de elec. in principio.

¶ Si potestas eligendi spectat ad unũ & ipe illam potestaté cõmittat alteri an cõpromissarius eligere possit cõmittentem. Pau. in clem. ii. de elec.

¶ Electio facta nõ uocatis his qui ipso iure ꝑuati sunt potestate eligendi ualet. uide Inno. de postu. prela. gratum. tex. in. c. bone. e. ti. Innoc. in. cum uintonien. de elec.

¶ Qui admittantur ad opponendũ contra electũ. docto. de elec. cum inter. R. e. ti. c. ut circa. li. vi. in glo aliqui. Innoc. de accusa. super his. & in. c. i. de ob. ad ea dixi supra.

¶ Eligentes possunt prosequi electioné suam ante confirmationem si consentit electus. sic intellige glo. in. c. dudum. ii. de elec. dictum est. Innoc. in. c. dudum. in glo. in. ꝟ. partibus. uide omnino. c. ut preterite. de elec. & ibi Inno.

¶ An laicus possit eligere. dic ꝙ nõ. de elec. c. massana. glo. in. c. sciãt cũcti. e. ti. li. vi. & in. c. ex eo in ꝟ. cõuersi. & in glo. fi. e. ti. li. vi. Inno. de insti. c. ii. glo. in. c. ut hi qui. de eta. & quali. in. ꝟ. mancipati.

¶ An ualeat statutum uel consuetudo ꝙ ecclesia eligat sibi prelatum de uoluntate laici. dic ꝙ non. per. c. cum terra. de elec.

¶ An electus possit compelli ad consentiendum

electioni·tex·lxiii·di·c·ii·glo·ll·di·ante oia·Arch·de elec·si electio·li·vi·adde q nō consentiens electiōi de se facte si est dignus nec reperit alter ita dignus peccat mortaliter·glo·viii·q·i·in scriptur·Io·an·post Arch·in dicto·c·si electio.

¶ An ualeat consuetudo q dicit esse in ciuitate salernitana q mortuo plato fiat notificatio ipso ciuitatis anteq pcedat capłm ad electionē·puto q sic·& ita uidetur uelle Inno·de elec·c·qd sicut.

¶ Electiones que fiunt eodem contextu reputant una ita q una nō potest dici prior alia·glo·ii·in·c·auditis·de elec.

¶ Potestas eligendi nō dependet a bñficio sed ab officio glo·magna·de consue·c·cum dilectus.

¶ An electus ab uniuersitate uel collegio ante cōfirmationē habeat iurisdictionē·Inno q sic·de of·ordi·quanto·cōtrariū determināt ibi doc·uide nō·de elec·c·transmissam·glo·e·ti·e·nosti.

¶ Sufficit q electus sit idoneus tpore electionis licet nō fuerit idoneus tempore uacationis·glo·in cle ut hi qui in·p·constitutus·de eta·& quali.

¶ An electus nō cōfirmatus appellet epus·glo·de relig·do·c·i·tex·de elec·nosti·de iudi·exhibita·de re iudi·cū bertoldus·tex·& ibi doc·e·ti·inter monasteriū·tex·de p·p·cann te·Io·an·in·c·post translationem·de renunt·glo·in clem·si quis inuadente·in princi·de penis.

¶ An in actu electionis possint ex pacto seu cōsuetudine simul iūgi monachi & seculares·doc·in cle·i·de elec·Hosti·in summa de sta·mo·§·illud.

¶ In quo differunt electio & postulatio & puisio Genze·in clem·causam·de elec·glo·in·c·ut circa·eo·ti·li·vi.

¶ An ubi sunt duo tantum in collegio unus possit alium eligere·Pau·in clem·ne romani·§·i·de elec·Io·an·in regula·in toto·li·vi·in mercu·Archidi·viii·q·i·qui episcopatum.

¶ An electores eius qui dignus est debeant expectare in eodem contextu ut pars alia que eligit indignum post publicationem scrutinii eligat·Io·an·in·c·auditis·de elec·in fi.

¶ Quando due electiones cōcurrunt siue ab eisdē facte siue a diuersis q illa ualeat·uide de excess·prela·c·inter dilectos.

¶ Licet electio pape nō indiget confirmatione·de elec·licet·xxiii·di·in noie dñi·glo·in dicto c·licet.

¶ Electio que fit post appellationem & contra tenorem priuilegiorum non est nulla sed annullanda·de elec considerauimus.

¶ Si sunt due electiōes facte eodē cōtextu & scrutinio una de digno a minori pte·alia de indigno a maiori parte pot cōfirmari facta de digno·qd uidetur uerum qñ maior pars scienter eligit indignum·de elec·dudum uide Inno·e·ti·congregato.

¶ An si electio nulla confirmetur talis sic confirmatus censeatur prelatus ut ualeāt gesta per eum·de elec q sic·& in·c·nihil·in quibus uide an talis teneatur cedere prelature.

¶ Quando electio dicatur fieri uno contextu uel ex interuallo·uide de elec·auditis.

¶ Electio fca a maiori pte cōpromissariorum nō ualet nisi hoc habeat forma mādati·de elec·in causis.

¶ Electio dicit fieri p abusum secularis potestatis qñ clerici sponte faciunt laicos interesse electioni·de elec·massana uel quādo super persona eligenda clerici consulunt laicos·de elec·c·quisquis.

¶ An pupillus uel minor uł receptus ultra numerum uł oblatus nō pfessus habeat locū in electiōe·uide de consti·cū·m·de eta·& quali·ex ratione·de elec·in genesi·fm Inno·faciunt que habent in·c·ex eo·de elec·li·vi·in cle·ut hi qui·de eta·& quali.

¶ An ante electionem uel post possit peti cautio ab electo·uide glo·viii·q·i·in summa.

¶ Innouans electionē cassatā nō uicio persone sed forme priuatur iure eligendi quādo eodem modo celebratur scda quo prima·de elec·ecclesia·el·ii.

¶ Electoribus imperii non est prefixū tempus ad eligendum·de elec·uenerabilem & ibi nō.

¶ An eligens & cōsentiens ab initio electioni alicuius uel alś qlitercūq se electiōi intromittit possit postea crimē obicere electo uel ei se opponere uł eū repellere·uide glo·in·c·accepimus·de eta·& qli·viii q·ii·lz·& q·ii·dilectissimi·de pbē·cū in cunctis.

¶ An & qualiter sit admittendus ad electionē qui superuenit facto scrutinio·Inno·in·c·eccła·ii·de elec·Archi·vii·q·i·factus est cornelius.

¶ An electus uel postulatus aliquo contemptu licite post confirmationē administrat sine dispensatione·Inno·in·c·ii·de cle peregri.

¶ Si quis eligitur ad duo beneficia uel officia incompatibilia eodem tēpore an ualeat electio·Bar·in·l·ordine·§·pscriptio·ff·ad mu·acq·i·facit·c·ut quis duas·de elec·li·vi & qd ibi no.

¶ An pendentia appellationis denūtiationis uel accusatiōis impediat quē eligi·Inno de despo impubu·ad dissoluendū·in glo·magna·& in·c·accusatus·de simo·faciunt nō·de accusa·omnipotens.

¶ An electores possint sine licentia superioris statim post priuationem prelati alium eligere·Inno·de accusa·qualiter·in fi·magne glo·tex·e·ti·ad petitionem·Inno·de elec·innotuit·in glo·fi.

¶ An mōchus pmotus ad ecclesiā secularē possit postea eligi in abbatē·glo·xvi·q·i·nec p cuiuslibet.

¶ An corrupta possit eligi in abbatissam·glo & ibi Pau·in clem·ii·de statu mona·Archidi·xxxii·di·c·fi·& per eundem·xx·q·i·iuuenculas·dixi·s·sub dictione abbas.

¶ Quibus uerbis electus debeat cōsentire electiōi sue·uide glo·viii q·i·in scripturis·Io·an·in·c·q sit·de elec li·vi·idem in·c·cū in iure·de elec·glo in·c·cupientes·§·pen·e·ti·li·vi·sup p·consensum.

¶ An criminosus possit esse scrutator in electione prelati·Archidi q non·ii·q·vii non potest.

¶ Si mandatur eligi prelatus & non dicitur per quem intelligitur per habentem potestatē·glo·ii·in·c·cum inter·R·de elec glo·vii·q·i·petisti.

¶ An a tēpore mortis uel sepulture incipiat currere tempus eligendi·doc·de elec·bone·Archidi·vii·q·i sicut alterius·ubi uide.

¶ An si aliqui ex canonicis sunt priuati potestate eligendi & se uelint cū aliis p uim īmiscere debeāt alii illos p uim expellere uel qualiter pcedere debeāt·uide Inno·in·c·cum uintonen·de elec.

¶ Cum q patriā est nō debz eligi ad officia illius·Bal·x·col·de pa·cōstan·in p·contra ciuitatem.

¶ An ualeat decretum electionis si in eo nō exprimatur modus uacationis·tex·facit q sic·vii·q·i·factus·doc·de renū·c·post translationem.

¶ Si cōcurrāt electio pprietarii & possessoris que illarum preualeat·Inno·de cā pos·c·cum ecclesia.

¶ Periuriū & excōicatio reddūt electionē nullā. Io. an. in. c. cum dilecti. de dolo. & contu. sup glo.

¶ An dispēsatio facta super inabilitate psone post electionem nullam reualidet illam. Inno. & Host. de elec. innotuit. & c. bone. i. & uide nō. de electi. persone. c. ii.

¶ Jus eligendi in canonicū est personale. glo. in. §. consentire. in. c. q sicut. de elec. & doc. de consue. cum dilectus. Inno. in. c. nihil. & c. cum uintonien. de elec. & in. c. ueritatis. de dolo & contu.

¶ An electio criminosi uel inabilis sit nulla de iure. Inno. in. c. si celebrat. de cleri. excō. mi. in addi. uide qd nō. doc. de elec. auditis. sup glo. ii. Archi. lxxi di. nullus.

¶ Electio facta a nouo possessore ubi constat de antiquiori non ualet. quia presumitur iniusta. de elec. cum ecclesia. & qd ibi nō.

¶ De meritis electi inquirendū est ubi & apud quos conuersatus est. uide de elec. si postq̄ & c. scriptū.

¶ Quis de capitulo habeat pronuntiare & publicare electionem. uide glo. de elec. sicut. li. vi.

¶ Intra quantū tēpus debeāt fieri electiōes habet in c. ne p defectu. de elec. & infra quantū tpus debeat fieri electo psentatio electiōis. & quātu tpus ipse heat ad rūdendū. habet. in. c. q̄ sit. d elec. li. vi.

¶ Que sit pena negligentiū infra tēpus psentare electiōz electo habet in. c. cupientes. de elec. li. vi.

¶ In electionibus non ualent uota incerta & conditionalia. de elec. c. ii. li. vi fallit in electōne pape ut ibi in glosa.

¶ An ualeat talis electio eligo postulando uel postulo eligēdo seu eligo postuladū uel postulo eligēdū. dic q nō. de postu. pla. c. i. li. vi & ibi uide rōnē

¶ Electio semper debet fieri per uerba singularis numeri. alias nō ualet. de elec. sicut. li. vi.

¶ Cassanda est illius electio qui requisitus ante electionē cōsentit electioni de se fiende. q ex hoc psumit ambitiosus. d elec. cū post petitā. & c. officii

¶ Quādo maior pars capituli deliquit electio deuolutur nō ad superiorem sed ad partem minorē. nō. de postu. prela. c. ii.

¶ An religioso acquiratur ius electionis extra ordinem suum. uide in. c. quorūdā de elec. li. vi.

¶ An possit eligi in epm illegitimus cū quo dispensatum est super illegitimatione. glo. & doc. in. c. cū uintonien. de elec. Innoc. in. c. licet. de transla. pla. Io. an. in. c. i. de filiis presbi. li. vi.

¶ In electione plus nocet unius cōtemptus q̄ multorum contradictio. ut patet de elec. q sicut. & c. uenerabilem. & c. bone. ii.

¶ De contemptu alterius tertius nō excipit ad impugnandam electionez. immo nec iudex ex officio potest electionem cassare propter contemptū. fm docto. in. c. q sicut de elec.

¶ In electionibus que fiunt in eadem ecclesia pōt quis habere duplicem uocem de consuetudine. de re iudi. cum olim.

¶ Ubicūq electio est nulla ipso iure licz nōdū super hoc sit facta declaratio nō ipedit scda electio. hanc regulā ponit Inno. in. c. considerauimus. de elec.

¶ Eligentes scienter indignū etiā ad dignitatē inferiore epali priuant iure eligendi de elec. dudū. i.

¶ Quid de eligentibus scienter indignū ad dignitatem secularem an priuentur potestate eligendi. uide de elec. uenerabilem.

¶ Jus eligendi acquiritur per unicam electionem. glo. de uer. sig. abbate sane. de quo dic ut in. c. cum ecclesia sutrina. de cā pos. uide Bal. in. l. si aquā. C. de seru. & aqua. in repetitione. circa medium.

¶ An electio que nō ualet possit per ratihabitionē ualidari. uide de electi. q sicut. § si autem. & c. auditis. & c. dudum.

¶ Jus eligēdi cōpetit canonico noīe ppriī interesse & cōfraternitatis quā hz in ecclesia. no aūt ex officio publico fm Inno. in. c. cū uintonien. de elec. de consue. cum dilectus. de pcur. consulti.

¶ An eligentes p impressionē sint priuati iure eligendi nō. de elec. c. cum uintonien. super glo. i.

¶ Mala electio est in culpa. nō. ff. de neg. g. l. naz & seruus. § si in glo. fi. ff. si mes. fal. mo. dixe. l. ii. & ff. cōmoda. l. qui non tam idoneum. ff. loca. l. uideamus. in glo. nomine.

¶ Cuius est electio in legato alternatiuo. nō. ff. de leg. ii. l. lucius. Cy. in. l. cum quidam. C. de uer. sig. dixi. s. sub dictione alternatiua.

¶ Cuius est electio in legato in genere. nō. ff. fam. herc. l. heredes. § si incerto. in glo. reprehendere. nō. instit. de leg. § si generaliter. in glo.

¶ Cuius sit electio in penis. & cuius sit electio in remediis. uide Pau. de cas. in. l. cū pponas. de insac. & Bar. i. l. cōsentaneū. C. quō & qn iudex. l. quāuis de pigno. ac. facit pro statutis quando petit satisdatio uel pignus deponi cuius sit electio.

¶ Cuius sit electio in penis. nō. C. de ser. fugi. l. q cunq. in glo. uel. xx. & ibi Cy. in. ii. & iiii q & ibi Bal. Cy. etiam in l. si fugitiui. C. e. & ibi Bal. C. de ser. fugi. Barto. in. l. i. ff. de effra. & expil. tex. in. l. haud damnum. in prin. ff. de peñ.

¶ Cuius sit electio in contractibus & iudiciis. nō. C. ne fi. p pa. aut. habita. in glo. emptione. & l. cuz quidam. in fi. C. de uer. sig. ubi Cy. idem in. l. si traditio. C. de ac. emp. in. i. q. Bar. ff. de re iudi. l. miles § i. & ff. de uer. ob. l. stipulationes nō diuidunt. in vii. q. & in. l. si sic stipularus. e. ti. ubi etiā Bar. nō. de rept. c. inter ceteras. in glo. quanq̄ & in. c. statutum. § cū aūt actor. in glo. recuset. e. ti. li. vi.

¶ An ubi data est alicui electio aliquaꝝ reꝝ possit ille eligere meliorem. Cy. in. l. i. § i. C. cōia de leg.

¶ An electio sit in aliū transmissibilis. nō. Bar. ff. de uer. obli. l. si stipulatus fuerit. alias si stipulatus fuerim illud aut illud.

¶ An is cui cōmissa est electio possit uariare. dixi aliqd. s. adde qd nō. in. l. unū ex familia. in pn. ff. d le. ii. de rep. gra. in glo. fi. li. vi. de elec. publicato.

¶ Si pma electio fuit inutilis an possit iterū eligere uel arbitrari. Cy. C. de ɔhé. emp. l. ii. in. vii. q. Bar. ff. de excu. mu. l. si. & ff. de op. lega. l. uin. & l. sui electiōe. ff. de le. i. & nō. de elec. eccla ura in gl. ii.

¶ Per confirmationem superioris non ualidatur electio inualida. nisi ex certa scientia fieret confirmatio. Barto. ff. de appell. l. si constat. nō. de cā pos. & ppie. c. cum super. in glo. i.

¶ Si discordant in eligendo uniuersitas & rector illius cuius electio preferatur. uide Cy. in. l. uidue. C. de nuptiis.

¶ Si uni est concessa electio pōt eligere plures ex certis. Bar. ff. de le. ii. l. unū ex familia. § si duos.

¶ An confirmatio sit pars electionis. nō. Io. an. in addi. Spe. de ac. & peti. § super actōnibus. §. pen.

¶ An cassetur electio si ante cōfirmatiōnē electus

administret. nõ. de elect. qualiter. in glo. i. & c. nihil. in glo administrent. e. ti. & c. auaricie. e. ti. li. vi.

¶ An ad electionẽ uocandus sit canonicus qui intrauit religionem sed adhuc est infra annum probationis. nõ. de regula. beneficium. li. vi. in glo iii.

¶ Sufficit electo eligentes probare fuisse in quasi possessione eligendi tempore electionis de se facte nõ de elec. querelam. in glo. super iure.

¶ Que sint cõsideranda. in electione. nõ. de elec. ecclesia. ii. in glo. fi.

¶ Qua pena puniant̃ ipugnãtes electioẽ & succũbentes. nõ. de elec. cũ dilecti. in glo. obligauit. & in c. i. e. ti. li. vi. e. ti. dudũ. ii. in glo. contra electum.

¶ Eligentes aliquẽ p̃sumunt̃ ipm cognoscere adeo ut si sit indignus priuent̃ ptãte eligẽdi. ſm Bar. ff. de cõfir. tuto. l. si patronus. dixi de hoc etiã supra.

¶ An electio alicuius rei facta per errorem possit reuocari. Bar. in. l. si is cui. ff. de le. ii.

¶ Quando dicatur electio rerum uel personarum & infra quantum tempus possit fieri. nõ. Bar. in. l. i. & l. cum quidam. ff. de le. ii.

¶ Libertas eligendi tollitur quando delata ad plures restringitur ad pauciores. ff. qui & a quib9. l. si optio. faciunt nõ. de elec. uenerabilem. qd nõ.

¶ Electio ad officiũ temporale statim intimanda est electo. ut nõ. l. ii. C. de decu. li. x.

¶ Electus ad dignitatẽ secularẽ cõpellit̃ acceptare qualiter fiat electio iudicis ciuitatis uel defensoris de iur. ci. & ad quos spectat electio. & qualiter cõfirmetur. uide tex. in aut. de defen. ciui. § i. col. iii.

¶ An pendente accusatione uel inquisitione cõtra aliquẽ possit ille eligi ad dignitatẽ secularẽ uide in l. qui cum uno. § nõ oĩs. ff. de re mili. Archidi. l. di. studeat. Bal. in. l. cassius. ff. de sena. uide nõ. in c. omnipotens. de accu. uide que dixi. s.

¶ Quis potest eligere per alium. ut. l. item eoꝝ. § i. ff. qd cuiusq uniuer. no.

¶ Pater potest eligere filium & econtra in dignitatibus secularibus. tex. & glo. in. l. plane ff. qd cuiusq uniuer. no. qd nõ.

¶ Si electores ali fecerint electioẽ nullã possunt ex eodẽ madato iterũ eligere. doc. nõ. in. l. qui p salutẽ. ff. de iureiur. Cy. in. l. fi. C. de contrahen. emp.

¶ Nõ artat̃ quis ꝓbare ut tẽpore quo eligit nullũ unq̃ delictũ cõmiserit. sed sufficit q tunc sit de delicto emendatus. l. quid si fugitiuus § qd autẽ. ff. de edil. edic. faciunt nõ. in. c. fi. de pur. ca.

¶ Licet electus nondum intrauerit officiũ habet̃ tamen pro officiali in his que sibi ꝓhibent. l. i. in pn. & quod ibi nõ. Bar. ff. de penis.

¶ Nõ electus ad aliqd officiũ excusat̃ uel remouet̃ electio alterius ĩ loco remoto ptinet ad iudicẽ remouentẽ. ar. l. sextũdecimũ. ff. de uaca. mune. & ibi Bar. & plenius per eum in. l. ii. ff. de op. lega.

¶ Electio pape est poti9 diuina q̃ humana. & ideo nisi per hostium intrauerit impossibile est ad papatum peruenire. & ista est ueritas dicit Bal. in. l. i. § i. C. de lati. liber. toll.

¶ An negligentes eligere perdant possessionẽ si is ad quẽ deuoluta est ptãs eligit. Bal in. l. si aquam. C. de serui. & aqua. in repetione.

¶ Quãdo officialis suspenditur ab officio in perpetuum uel ad tempus ex causa irrogante infamiã electionarii possunt de licentia superioris eligere alium. secus si nõ irrogatur infamia. sic intellige. l. iii. & l. ad tempus ff. de decur. Inno. de accusa. super his. in glo. ad diminutionem.

¶ Si electus diu possedit sciente & patiẽte illo ad quem spectat confirmatio presumitur cõfirmatio precessisse inicium possessionis. licet ergo solẽnitas extrinseca nõ presumatur hoc est uerꝫ nisi ex diuturna possessione qd est menti tenendum. ita dicit Bal. in. l. si filius. C. de peti. here.

¶ Electio seu eligere est fructus iuris eligẽdi ſm Inno. in. c. querelaꝫ. de elec. & in. c. in lr̃is. de resti. spol. & talis fructus iudicat̃ magis industrialis q̃ naturalis. quia facto hominis specificat̃ unde efficit̃ industrialis per specificationem. uerba sunt Bal. in. l. certum. C. de rei uen.

¶ An uiolẽtus possessor possit eligere. Itẽ an bone fidei possessor põt eligere lite cont. q̃ se. uide Bal. in repetitione. l. si aquã. C. de serui. & aqua.

¶ Electionis requirit notificatio. & ante nõ queritur ius electo. Bar. in. l. ii. C. de consulibus. li. xii. & l. obseruare. in fi. C. de decur. li. x.

¶ Parum sciens si spes est q possit adiscere põt eligi ad dignitates. Innoc. in. c. cum in cunctis. in glo scientia. de elec.

¶ Qualiter probetur possessio iuris eligendi. nõ. plene de in inte. resti. cum uenient.

¶ Qui debet interesse electioni de iure si patitur se admitti de gratia hocipso perdit possessionẽ suã nisi protestetur de animo q nõ intendit propterea possessionem amittere. de resti. spol. bone. ubi tex. & Inno. uide Bal. in repeti. preall. l. si aquam. C. de serui. & aqua. quod nõ.

¶ In electionibus non est locus fortune seu sorti. xxvi. q. ii. c. non exemplo. & in. c. nõ statim. Io. an. in addi. Specu. ti. de rẽpt. presenta. § fi. ꝟ. item q obtentum. adde de sortile. c. fi.

¶ Nõ ualet electio facta h9 modo eligo illũ in quẽ maior ps cõsentiet. sed bñ ualet si dicat habeo illũ pro electo quẽ ticius eligit. Inno. de elec. cũ in iur.

¶ Facta per prelatũ electũ & cõfirmatũ ualent. licet electio & cõfirmatio sint nulle. secus p electũ tm̃. Inno. in. c. nihil. de elec. in glo. amministrationẽ

¶ Tenet electio hocmodo eligimus illũ quẽ ticius nominabit quo casu nos uidemur eligere & nõ ticius. l. institutio talis. in prin. ff. de cõdi. insti. & ibi glo. & Bar. qui etiã querit ibi an de tali electione debeant fieri duo instrumenta uel unum.

¶ An ualeat electio facta de persona incerta. uide Barto. in. l. quidam. ff. de re. dubi. in pe. q. ubi etiaꝫ tractat an eligentes possunt incertitudineꝫ postea declarare.

¶ Excõicati non possunt dare uoces in electione. quia interim nõ sunt de uniuersitate seu collegio. ſm Inno in. c. illa. de elec. & in. c. consulti. de ꝑcu. Barto. in. l. actor. ff. rem ra. ha.

¶ Si electio est cõmissa tribus possunt eliger̃ unũ ex se. glo. in. l. plane. ff. qd cuiusq uniuer. idem si duobus. per. l. si uno. in fi. ff. de in diem adiec. Bal. l. si mandauero. § si tibi. ff. manda.

¶ Ubi electio peccat in forma puta q minor pars eligit nõ põt ratificari p alios. secus si peccat nõ in forma sed in substãtia. puta q est facta per duas partes non uocatis alias. nam tunc potest rata haberi. ſm Innoc. de elec. dudũ. in glo. ad cõtemptũ. & e. ti. q sicut. ubi glo.

¶ Eligens prelatũ eoipso turbat aliũ habentẽ ius

eligendi in quasi possessione iuris eligendi. & ideo teneť interdicto uti possidetis. nisi cõuentus in iudicio dicat se illũ actũ fecisse. sed nõ aĩo turbandi. de q̃ uide Inno. in. c. cũ uenissent. de resti. in integ.

¶ Ille qui fuit p̄sens electioni & nõ accusauit electum sed multo tẽpore supersedit nõ auditur tanq̃ suspectus si obicit ꝯ cõfirmationẽ. Inno de accusa. super his. in glo. excipiendo. ꝟ. bene autem.

¶ Quando contra electionem obicitur defectus forme quilibet etiã cuius interest admittiť. Inno. in. c. prealľ. super his. in glo. excludatur

¶ Cũ uota & scrutiniũ apparent in scriptis redacta presumunť oĩa solẽniter acta & ideo obiciens defectũ forme cõtra electum debet illud probare. Inno. in. c. sup his. in glo. excludať. ꝟ. qñ autem.

¶ Obiciens crimen contra electũ tenetur se obligare ad penam talionis. secus in denũtiante uel in impetrante inquisitionem. Innoc. in dicto. c. super his. in glo. certum. ubi uide.

¶ Si delegatus pape eligit scienter indignũ & sic priuatur iure eligendi. an ad primos electores uel ad papaꝫ deuoluatur electio. multe sunt opiniones de quibus uide Inno. in. c. inter dilectos. de excess. prela. in glo. postmodum.

¶ Quando tractatur de electione & in loco est tirannus & quidam clerici sunt intrinseci & quidã extrinseci quid fiet uide Inno. in. c. cũ ex iniuncto alias significantibus. de no. op. nuntia.

¶ Nullitas que concernit confirmationẽ nõ infert necessario ad nullitatẽ electionis. ut in. c. si confirmationem. de elec. li. vi. cuius rationem uide ibi.

¶ Si non apparet ob quam causam cassata sit cõfirmatio an presumatur ex defectu electionis. uide no. in prealľ. c. si confirmationem.

¶ An electus post prestitum a se cõsensum possit retrocedere & dissentire. nõ. i. c. si electio. de elec. li. vi. ubi concluditur ꝙ non.

¶ An ualeat electio ad quam fuit admissus inabilis simul cum abili glo. ꝙ nõ. si scienter fuit admissus. in. c. si quando. de elec. li. vi.

¶ Negligentia ꝓcuratoris dati ad eligendũ nocet domino. ut in. c. si cõpromissarius. de elec. li. vi.

¶ Potestas eligendi translata in aliquem prima electione consumitur. siue habuerit effectum siue nõ. ut in dc̃o. c. si cõpromissarius. & ibi nõ. moder. facit in simili. c. in litteris. de offi. dele.

¶ Electio de mendicãtibus celebrata in discordia non ualet. de elec. quorũdam. li. vi.

¶ Qualitercunq̃ electio non sortitur effectuꝫ tñ absq̃ culpa eligentium ad eos reuertitur eligendi potestas. nõ. de elec. si electio. in glo.

¶ Iure suo dicitur quis habere potestatẽ eligendi qñ ius residet in eius persona. iure uero alieno qñ facit uigore iurisdictiõis alterius tã q̃ minister uľ delegatus. uel ut uerius dicamus quãdo alii eligũt per eum. ut. l. i. ꝟ. mandataꝫ. ff. de offi. eius cui mã. est iurisdi. & l. more. & l. & q. ff. de iurisdic. om. iudi. & qualiter hoc perpendatur an quis eligat ut minister uel iure proprio. uide qď nõ. per Barto. in l. ii. ff. de op. lega. facit qď nõ. Innoc. in. c. ne ꝓ defectu. de elec. in glo ii.

¶ Si electioni abbatisse aliqua obiciuntur impediť confirmatio sed nõ administratio. in. c. indemnitatibus. ꝟ. si uero. de elec. li. vi.

¶ Electio facta a cõpromissariis põt impugnari a cõpromittẽtibus. ut in dic. c. indẽnitatib⁹. ꝟ. ceteꝝ.

¶ Multa specialia in electionibus monialiũ cõtra regulas traditas in electiõe alioꝝ enumerat Io. an. in prealľ. c. indemnitatibus.

¶ An potestas eligendi transeat in heredem. uide Bar. in. l. si stipulatus fuerim. ff. de uer. obli.

¶ Impeditus interesse electioni põt alium loco sui constituere ad eligendum. de elec. si quis iusto. li. vi. adde ꝙ talis impeditus debet cõmittere uices suas uni ex collegio. nõ autem extraneo. ut nõ. Io. an. in. c. quia propter. ꝟ. illud autem. de elec. & in c. penľ. de elec. li. vi.

¶ Potestas eligendi põt cõferri pluribus insolidũ nõ simpliciter. naꝫ simplex cõmissio hoc casu facta intelligiť pluribus ꝓ parte. ut in. c. si duo. de ꝓcu. li. vi. de quo plene per Barto. in. l. si pluribus. ff. de leg. i. & de foro cõpe. c. penľ. de ap. ut debitus.

¶ Si illi ad quos spectat electio non concordant ordo scripture seruatur ut ille qui prior est ordine potior est iure. in. c. penľ. de elec. li. vi.

¶ Constitutio pluriũ ꝓcuratoꝝ ad eligendũ nõ ualet. nisi fiat insolidum. ut in dicto. c. pe. ꝟ. in autẽ.

¶ Potest quis habere duplicẽ uocem in electione unam nomine suo aliam nomine alieno. ut in dicto c. pe. Io. an. de re iudi. cum olim.

¶ In negotio electionis non potest absens per litteras exprimere seu declarare uotum suum. ut nõ. in prealľ. c. penľ. de elec. li. vi.

¶ An procurator constitutus ad eligendum possit alium substituere. glo. tenet ꝙ sic. in dicto. c. penľ. doc. idem in. c. congregato. de elec. Archi. contra. per. c. fi. ꝟ. i. de ꝓcur. li. vi.

¶ An mortuo canonico qui constituit ꝓcuratorẽ ad eligendum possit fieri electio. uide moder. post Archi. in dicto. c. penľ. de elec. li. vi.

¶ Si unus solus est cardinalis an possit eligere se ipm in papam. & quid si nullus est cardinalis quis eliget papam. nõ. in cle. ne romani. de elec. uide do. Anto. & do. Car. flo. in. c. licet de uitanda. de elec.

¶ Qui renuntiat electioni de se facte non potest appellare ne alius eligatur. casus est in. c. cum inter R. de elec. cum ibi no.

¶ Electus nõ est confirmandus nisi examinatione precedente. de elec. c. iii.

¶ Electio scismatici reuersi & electi in epm est de iure cassanda. sed dispẽsatiue poterit cõfirmari. uide in. c. quia diligentia. de elec.

¶ Electio est facienda in choro. de quo. in. c. cum nobis olim. de elec. e. ti. ut circa. li. vi.

¶ Cassata electione non ꝑpter uicium persone sed forme põt ille iteꝝ eligi. casus est in. c. super eo. de elec. nisi intercesserit simonia. ut ibi. nõ. plene do. Anto. in dicto. c. super eo.

¶ Soluens electo ante confirmatiõẽ non liberať. nõ. do. Anto. in dicto. c. qualiter. de elect. p. c. eam te. de iureiur. pone hoc in dictione solutio.

¶ Qui uocauit ad electionẽ non uocandũ tenetur illũ expectare nisi sit absolutus. de elec. cum inter uniuersas. & quod ibi nõ.

¶ Si nõ professus eligitur ad regimen ecclesie regularis cassať electio. neq̃ in hoc iuuat cõsuetudo. de elec. cum causam. e. ti. nullus. li. vi.

¶ Potestas data cõpromissariis de eligendo re nõ integra. i. postq̃ habuerũt tractatum de electione reuocari nõ debꝫ. c. in cãis. de elec. & ibi no. Inno.

& post eum do. Anto. qui dicit q quando datur in gressus aliquorum preparatoriorum principaliter. qa can tata est missa de sancto spiritu uel pulsata campana seu iuramentum delatum de eligendo idoneum secus. & sic preparatoria nō faciunt desinere rem esse integram. qd est bn̄ notandum. fac. l. si pecuniam. ff. de condi. ob cau.

¶ Clericus secularis nō potest eligi ad prelaturam regularem. de elec. cum ad nostram. potest tamen postulari. e. ti. cum inter monasterium.

¶ Qui non est instructus in regula monachali nō potest eligi in abbatem. de elec. officii.

¶ Electi immediate subiecti pape a solo papa con firmantur. uel a legato de latere. de electi. nihil. ca. sus est in. c. si abbatem. de elec. li. vi. c. officii. e. ti. de consue. cum uenerabilis.

¶ An electio presumatur in dubio solēniter facta & in ea forma seruata. uide do. Anto. in. c. q sicut. de elec. cuius uerba sunt addēda ad doctrinā Bar. in. l. sciendum. ff. de uer. obli.

¶ Quādo electio fit per uiā cōpromissi ad trāsfe rendam potestatē in cōpromissarios debz interue nire cōsensus singulorum. si de singulorum preiudicio agitur de elec. in causis. & qd ibi nō. do. Anto. de bu.

¶ Electum a compromissariis cōpromittentes re futare non possunt. nisi fuerit electus cōtra formā compromissi. de elec. cum dilectus.

¶ Electio alias canonica confirmatur. licet aliqui eligentium fuerint minore excōicatione ligati. de elec. illa. ubi plene de materia. per glo. & doc.

¶ Canonicus regularis potest eligi in abbatez. sed non professus. nō. de elec. cum in magistrum. uide in clem. ne in agro. ad fi. de statu mona.

¶ Tractatus de eligendo in uita prelati si est delibe ratorius & determinatus de certa persona eligenda uiciat electionē. idē si est preparatorius. ut qr uocat absentes ad electionē. secus si est cōsultatorius tm̄. & indetermīate deliberatus. ut qr diceret talis essz bonus. nō. in. c. bone. de elec. & dixi aliquid. s.

¶ Jus eligendi est prescriptibile. de cā pos. cum ec clesia. de cōsue. cum dilectus. de elec. cumana. habz enim causam continuā aptitudine & eius natura si semper esset possibile ecclesiaz uacare. sicut dicitur de seruitute stillicidii. ut no. do. Anto. in dicto. c. cumana. ubi plene per eum.

¶ Si ad electione cōcurrunt duo quorum unus dicit se canonicū alter possessorē debz preferri possessor etiā si sit male fidei. quia sua possessione priuari nō debet nisi per uiam iuris. de resti. spol. in litteris. & proprietarius ideo repellitur. quia ad possessorem spectat fructus colligere. C. de rei ue. l. certū. dare autē uocē est fructus iuris eligendi. ut diximus. s. Si uero dubitat quis sit proprietarius quis possessor ambo admittūtur cum protestatione. de quo in. c. cumana. de elec. uide ibi nō. per do. Anto.

¶ Habens plura beneficia incōpatibilia est inelegi bilis sine dispensatione pape. tex. est in. c. dudum. el. ii. & ibi nō. de elec.

¶ An qs dubitat sniaz contra se ferri ex qua fieret in eligibilis cōsilium est ut renūtiet liti nō expectata snia ita dicit do. Anto. in dicto. c. dudū. de elec.

¶ An minor pars possit cōstituere maiorē in negli gentia & eligere. do. Anto. in. c. ecclesia. de elec. & in. c. cū nobis olim. & in. c. in causis. e. ti. qd nō.

¶ Cassata electione propter simoniā etiaz sine culpa electi nō dispensat ea uice epus. de elec. si alicuius. secus si electus libere resignauit. ut ibi nō. in glo.

¶ Electio sacrilegi non confirmatur. de elec. uene rabilem. in glo. nō ergo.

¶ Electus potest petere confirmationem per pro curatorem uel nuntiū dūmodo ratum habeat infra tempus infra quod petere debet confirmationem. de elec. q sit. in glo. sufficit li. vi.

¶ An in electionibus possit mora purgari. uide de sup. negli. prela. licet.

¶ Quid iuris sit si una pars uult ad electionē procedere altera absente uide de electi. cum nobis olim.

¶ An ille qui nō est in gremio in dubio uideatur ad mitti ad electionē de gra uel pro iure sibi cōpetenti uide plene in. c. cum ecclesia. de cā pos. & propric.

¶ Si electio est cois epi & capituli & epus eligat unum capitulū uero aliū quis sit preferendus uide Io an. in. c. ecclesia uulterana. de elec.

¶ An in electione metropolitani debeāt cōuenire oes epi cōprouinciales. nō. lxiii. di. ualētinian'. i. gl. i.

¶ An potestas eligendi data alicui finiatur unica electione. uel iterum possit eligere si prima nō habuit effectū. uide nō. in. c. si cōpromissarius. & ide fit. de elec. li. vi. nō. de preb. si gratiose. e. li. faciunt nō. in c. causam que. de preb. in glo. ultima.

¶ An potius sit eligendus qui peccauit & penituit q qui semper fuit bonus. uide l. di. cōsiderandum. & c. fidelis.

¶ Electio est actus uoluntatis & nō conuenit bru tis. per sanc. Tho. xii. q. xiii. ar. ii.

¶ Electio est eorum que sunt ad finem. ad idez in preall. xii. q. xiii. ar. iii.

¶ Electio conuenit deo ab eterno. idē in i. di. xli. q. i. arti. i. & in summa contra Genti. li. iii. q. clxiii.

¶ Electio nō est ex necessitate sed ex propria uolun tate. ide in prima secūde. q. xiii. arti. vi. & in qstione de malo. q. vi. arti. i.

¶ An electio conuenit angelis. idem in prima pte q. lxx. ar. iii.

¶ Electio dei precedit eius predestinationē. idez in i. pte. q. xxiii. arti. iii. & in primo di. xli. arti. ii.

¶ Quando electio & actus nri reducunt in causas superiores. idē in summa cōtra Genti. li. iii. q. cxi.

¶ Electio nō est actus uoluntatis absolute sed in ordine ad intellectū. idē in. i. di. iiii. q. i. arti. ii.

¶ Electione de se factaz melius est recusare q ac ceptare. ide in. q. de quolibet. q. v. arti. xxi.

¶ Quilibz tenet eligere meliore prelatū. idē secda secde. q. lxiii. arti. ii. clxxxv. ar. iii. & in. q. de quoli bet. q. iii. arti. vi. & q. iiii. arti. xiii.

Electrum Quid sit & unde fiat & an sit metallū. & de ipsius proprietate nō. Io. an. in. c. illus. de testa.

Elementum Accedit uerbum ad ele mentum & fit sacramentū i. q. i. detrahe uerbum.

¶ Elementorum dissonantia in homine dicitur in firmitas carnis. xv. q. i. & ut itaqz.

¶ Quatuor sunt elementa quorum quatuor sunt qualitates. uidelicet ignis calidus & siccus. aer ca lidus & humidus. aqua frigida & humida terra fri gida & sicca. tex. de consang. & affi. non debet. de quo plene disputauit philosophus.

¶ Apl's improbat fuientes elemētis. ad Galathas. quarto. xxiiii. q. iii. quidam pro hermogeniani.

¶ Elementa debent diu purgari per ignē. sanctus

Tho. in. iiii. di. xlviii. ar. iiii. & vii.
¶ Elementū pdominat in aliq corpore dupliciter. Idem in. ii. di. xxxix. alias. xxix. ar. iiii.
¶ Elementa non deficient cessante motu celi. Idē in q. de potentia. q. vi. & vii.

Elemosina Elemosinis & aliis piis operibus clerici maxime debent esse intenti. xlii. di. hospitalem.
¶ In facienda elemosina nō est habenda personaꝝ acceptio. xlii. di. quiescam⁹. faciūt nō. per do. Car. in. c. que in ecclesiaꝝ. de consti.
¶ Magnā elemosina facit qui corripit errantem. xlv. di. & qui emendat. & c. tria sunt. ubi uide de tribus generibus elemosinaꝝ. inter quas spiritualis maior est corporali. xlv. di. due. adde glo. de sponsiter opera. & ibi do. Car. flo.
¶ Non facere elemosinam egenis cum quis potest tantum est quantum rapere aliena. xlii. di. sicut.
¶ Ad elemosinam maxime tenentur epi qui alioꝝ inopiam debent suam reputare. xlvi. di. fraternaꝝ.
¶ Ad hoc ut elemosina sit liberalis & meritoria multa requiruntur. de quibus. lxxxvi. di. nō satis. & c. in singulis.
¶ An elemosina possit fieri de alienis uel de male acquisitis. uidetur ꝙ non. i. q. i. non est putanda & xxxii. q. iiii. sic nō sunt. xiiii. q. v. imolans. & c. noli te. & c. elemosina. adde glo. de deci. ex trāsmissa. facit de homic. sicut dignum. bona glo. xiiii. q. v. in summa. & c. qui habetis. & c. alias. xiiii. q. i. in summa scriptū est. nos addimus qd scribit. s. Tho. scda scde. q. xxxii. ubi distiguit de male acquisitis
¶ Negare dicitur xpm qui elemosinā & misericordiam indigentibus nō impendit. vii. q. i. omnis qui.
¶ Elemosinā debent facere clerici de oibus q̄ hñt ultra necessitate. xii. q. i. quia tua qd nō.
¶ Pro elemosina fienda possunt bona ecclesiarum & uasa sacra licite alienari. xii. q. ii. c. aurum.
¶ In elemosina plus attendit deus ad animū q̄ ad datum. xiiii. q. v. scriptū est. xxiii. q. i. odi.
¶ Facere elemosinā malis per quam nutriuntur in malo non est misericordia. xiiii. q. vi. si res.
¶ Faciens elemosinā coacte uel ppter uerecundiā rem perdit & meritum. xxiii. q. vi. § ex his. Adde ꝙ facere elemosinam propter uanam gloriam est peccatum. glo. i. q. i. uide.
¶ Elemosina est pncipalis pars satisfactionis penitentie. & spūale medicamē. de pe. di. i. medicamētū.
¶ An uxor possit facere elemosinā de bonis mariti. no. Barto. in. l. i. ff. re. amo. glo. xxiii. q. v. qd deo. Hoiti. in summa. de peni. & re. § quibus. ꝓ. qd de uxore. doc. in cle. ii. de ui. & ho. cle. dicunt ꝙ de rebus pafernalibus pōt. Item de rebus uiri moderate tñ. puta de pane & uino & similibus. & ita seruat cōsuetudo. adde. s. Tho. scda scde. q. xxxii. ar. viii. & in. iiii. di. xv. alias. li.
¶ An pauper aliquo iure possit petere elemosinaꝫ tanq̄ sibi debitā. dic ꝙ nō iure actionis. sed potest denuntiare ecclesie & cōpellat sibi dare elemosinā. glo. xlvii. di. sicut hi. glo. i. q. vii. exigunt. ego puto ꝙ ecclesia ipsa teneatur ad talem elemosinam. quia bona ecclesiarum sunt alimēta pauperum. xii. q. ii. aurum. & c. gloria episcopi. & dixi. s.
¶ An ualeat elemosina facta per existentē in peccato mortali. uide Inno. de uer. sig. ex parte. Io. an. de sen. ex. cū uoluntate. facit qd nō. glo. de deci. ex transmissa. quā omnino uide. faciūt nō. xc. di. oblationes. & ibi uide glo. de his que cōsideranda sunt in dando elemosinā. uide pulchre per. s. Tho. scda scde. q. xxxii. ar. v. cuius ꝓba do. Car. refert. in. c. inter opera. de spō. adde pulchrū tex. & bonā glo. lxxxvi. di. nō satis. adde qd nō. idē. s. Tho. in. iiii. di. xv. ar. vi. uide quia elemosina est actus iusticie latrie & liberalitatis. de quo idem secunda secūde. q. xxxii. alias. xxxi. ar. i.
¶ Elemosina est in pcepto. idē scda scde. q. xxxii. ar. v. & in iiii. di. xv. ar. vi. q. ii. ar. i.
¶ Elemosine licet corporales habent spiritualem effectum. uide in preall. q. xxxii. ar. iiii.
¶ Elemosina diuiditur inter corporalem & spiritualem. ubi. s. ar. ii. & in. iiii. di. xv. ar. xvi.
¶ Elemosina magis attenditur sm effectum q̄ sm datum. idem in. iiii. di. xv. ar. vi.
¶ Religiosis licet uiuere de elemosinis. idem scda secunde. q. clxxxvii. ar. iiii. ubi de hoc.
¶ Elemosina facienda est habundanter. scda scde. q. xxxii. arti. x.
¶ De quo facienda est elemosina. idem scda scde. q. xxxii. arti. vi. & in. iiii. di. xv. arti. viii. & in. q. de quolibet. q. vii. ar. xii.
¶ Elemosinā nō pōt facere qui nō est sui iuris. scda scde. q. xxxii. ar. viii. & i. iiii. di. xv. ar. ii. & ar. v.
¶ Elemosinā dꝫ qs facere magis sibi ppinquis & benefactoribus. scda scde. q. xxxi. ar. iii. & xxxii. ar. ix. & in. iiii. di. xv. ar. ii. alias. x.
¶ Elemosine sunt faciende pro mortuis. & retardate nocent. nec debent retardari ut res melius uēdantur. idem in. q. de quolibet. q. vi. xiii. & xiiii.
¶ Qui pdicant populo ꝟbū dei possunt ex debito petere a populo elemosinā. glo. lxii. di. quiescamus.
¶ Dans elemosinā pauperi non ex caritate sed ut remoueat a se importunā petitionē peccat tantum uenialiter. glo. est in. xlv. di. due sunt elemosine.
¶ An dare elemosinā sit opus caritatis. uide. s. Tho. scda scde. q. xxxii. ar. i. de quo Car. in dcō. c. inter opera. ubi glo. nō. quot sunt genera elemosinaꝝ. de quo. xliii. di. tria sunt. & c. sequenti. & per. s. Tho. ubi. s. de hoc diximus.
¶ An elemosina sit de pcepto. s. Tho. scda scde. q. xxxii. ar. v. do. Car. in dicto. c. inter opera. Hoti. i. de peni. & remis. § quis sit effectus. ꝓ. elemosina.
¶ Elemosina triplex est. adde. s. Tho. i. iiii. di. xv. Archidi. xlvii. di. sicut.
¶ An dāda sit elemosina ei qui aliter pōt laborare siue uictum querere nō. C. de mendi. uali. l. i. li. xi. glo. lxxxii. di. in suma. & v. q. v. nō ois. glo. xxiiii. q. iii. § ex his oibus. in qbus uidet̄ cōcludi ꝙ non.
¶ Pretextu elemosine nō est aliqd illicitū faciendum. i. q. i. nō est putanda. xiiii. q. v. c. i. & ii. fac. l. si hominē ff. depo. & xxx. q. i. nosce. fac. t. xiiii. q. v. forte. xli. di. sepe. & ibi Archi. facit. l. palā. § nō est cognoscendum. ff. de ritu nup.
¶ An dānatus ad morté qui nō pōt testari elemosinam facere possit. doc. de testa. cum in officiis & c. relatum. Io. an. de usur. quanq̄. li. vi. tenet ꝙ nō.
¶ An danda elemosina pferendi sint consanguinei paupib⁹ extraneis. glo. lxxxvi. nō satis. adde qd circa. ꝑ. sub dictione epus. uide. s. Tho. scda scde. q. xxxii.
¶ In danda elemosina quis non tenet̄ sibi ipsi subtrahere necessaria sed de superfluis debet elemosinā facere. tex. & glo. in preall. c. nō satis. ubi est etiam

glo. nõ. q pauper de elemosina sua debet facere elemosinam. ad quod uide quod dixi. §. sub dictione decima adde glo. xii. q. i. habebat.

¶ In danda elemosina non quantitas sed affectus attenditur. xxiiii. q. i. odi. de peni. di. v. c. i.

¶ An is qui indiget si aliqñ est deputat᷑ ad distribuendum inter pauperes possit pro se accipe sicut dare aliis. s. Tho. tenet q sic. in preall. q. xxxii.

¶ An elemosina sit danda habundanti. s. Tho. ubi s. distinguit de uerbo habundantia.

¶ An monachus possit facere elemosinã. dic q nõ q nihil hз. lun. di. abbati. c. nõ dicatis. xii. q. i. & in c. cũ ad monasteriũ. de statu mona. nisi haberet administrationẽ. xii. q. i. quia tua. lxxxvi. di. nõ satis. sanc. Tho in dicta. q. xxxii. dicit q etiam instante extrema necessitate monachus etiã nõ habens administrationẽ potest aliquid modicũ dare absente abbate sub spe ratihabitionis.

¶ An seruus & ancilla possint facere elemosinã de rebus dñi sui. s. Tho. in. iii. di. xv. q. ii. ar. v. tenet q non. sed de salario uel stipendio suo bñ possunt.

¶ Quid sit elemosina. nõ. de peni. di. i. c. medicina & c. medicamentum.

¶ An elemosina sit satisfactoria ꝓ peccato. diximꝰ aliquid. s. adde glo. de peni. di. i. non sufficit.

¶ An parrochiani possint cõpelli ꝑ pibitoꝝ coꝝ ad [illegible] elemosina. uide Inno. sup ṗrica. de parrochi.

¶ [illegible]ubus sit danda elemosina. uide glo. xlii. di. c. quiescamus. tex. & glo. in preall. c. nõ satis. lxxxvi. di. glo. xxxii. di. in summa. opti. tex. lxxxvi. di. fortem. xxiii. q. iiii. §. ex his. Archi. v. q. v. c. ii. adde Bar. in. l. ii. C. de anno. ciui. li. xi.

¶ An filiusfamilias possit facere elemosinam. uide Pau. in clem. il. de ui. & ho. cleri.

¶ An elemosina tollat partem pene sm quantitatẽ uel sm ꝓportionem. xxiii. q. ii. tempus. no. de celemis. cum marthe. in glo. ultima.

¶ Quid si quis inuenit alienũ an illud sit dandũ ꝓ elemosina paupibus. uide. xiiii. q. v. si qd inuenisti.

¶ Elemosina sudet in manu tua donec inuenies iustum. nõ. xvi. q. i. si cupis. glo. in dicto. c. quiescamus. xlii. di.

¶ Date qđ superest in elemosinã & omnia munda sunt nobis. Luce. xi. & xii. q. i. quia. xiii. q. i. decimas. de peni. di. i. medicamentum. quod no.

¶ Elemosina liberat a morte & a peccato. Tobie. iiii. de peni. di. i. miror. & c. medicina. Danie. iiii. de peni. di. i. q̄obrem.

¶ Diuites qui non possunt seruare ieiunia debent elemosinis recompensare. c. xl. di. non cogantur.

¶ An elemosine hereticoꝝ sint accepte deo. nõ. i. q. i. sit populus. cum multis. c. sequentibus.

¶ An de elemosina sit facienda elemosina. nõ. xii. q. i. habebat. in glo.

¶ An elemosina sit recipienda ab excõicato. uide Hosti. de sen. excõ. cum uoluntate.

¶ De lucro cuius non datur repetitio potest fieri elemosina. s. Tho. xxii. q. xxxii. arti. vii. & in. iiii. x. di. v. q. ii. arti. iii.

¶ Si quis cooperiat unum altare & discooperiat aliud nõ est elemosina. nõ. in auẗ. quõ oportet eps. §. si uero quis nõ fecerit. in glo.

Emancipatio Emãcipatus

¶ Emancipatio non constituit filium in perfecta libertate donec pater uiuit. ff. de leg. iii. l. fideicõmissa. §. si cui.

¶ An pater possit emãcipare filium quo ad unum actum tantũ. Bar. in. l. i. §. si filiu. ff. ad trebell. Bal. in. l. senium. C. qui testa. fa. pos.

¶ Qualiter conficiatur instrumentum emancipationis. Spe. in ti. de na. ex. li. uen. circa fi.

¶ An filius inuitus possit emãcipari. uide in. l. nec auus. C. de emã. libe. & l. qdã cũ filiũ. ff. de ꝟ. ob. & ibi Bar. in glo. insti. quibus mo ius pa. po. sol. §. fi.

¶ An emãcipati hodie sint reducti ad instar suoꝝ Bar. in. l. gallus. §. & qd si tñ. ff. de liber. & postu. adde Spe. in ti. de iudi. §. i. ꝟ. est etiaʒ alia & in ti. de succes. ab intest. ꝟ. pone. adde glo. in. l. si emancipati. C. de colla. in glo. ii. Cy. in. l. certũ. C. unde le. v. questione. & C. de suis & leg. auẗ. in successiõe. in glo. ii. & ibi Cy. in. iii. q.

¶ An pater possit cogi emancipare filiũ. dic q non regulariter. fallit in casibus qui habent insti. qbus mo ius pa. po. sol. in fi. doc. in. c. cõstitutus de relt. in inte. adde nõ. C. de eman. li. l. nec auus. in glo. ti. nõ. in auẗ. quibus mo. na. effi. sui. § generaliter. in glo. non est. coll. vi. ff. de adop. l. no potest. ubi glo. C. de epi. audi. l. si lenones.

¶ Emancipatio facta corã magistro grãmatice nõ tenet. glo. in. l. adoptio. ff. de adop.

¶ Emancipatio facta coram iudice delegato nõ tenet. glo. in. l. ea parte. ff. de ꝓba. quã nõ.

¶ Emancipatio est uolũtarie iurisdictionis & põt omni tempore fieri. Spe. in ti. de feri. §. ii. ꝟ. porro.

¶ Emancipatus filius potest condere testamentũ. Spe. in ti. de testa. §. iii. ꝟ. alia quoq.

¶ Emancipare. i. deliberare. de priuil. tuarum. & ibi nõ. glo.

¶ Coram quibus potest fieri emancipatio. nõ. C. de eman. libe. l. i. in glo. & ibi Cy.

¶ An emancipatio sit pena uel honor. Barto. in. l. quidã cum filiũ. §. uideamus. ff. de uer. ob. in. ii. op.

¶ An emancipatio absentium liberoꝝ possit fieri. no. C. de eman. li. l. iubemus. in glo. alias. l. i. in glo. deposuit. adde q emancipatio absentis nõ pot fieri sine permissu principis. & ratihabitiõe secuta. l. iubemus. C. de emã. libe. nos plenius dicimus q emãcipatio absentis in foro iudicii nõ põt fieri nisi tribus cõcurrentibus. primo q impetret᷑ a ṗncipe ut absente possit pr̃ emancipare. secundo q lr̃e intimet iudici & q coram iudice filiũ emancipet. tertio q in actis appareat de cõsensu filii sic emancipati. ut est tex. in. l. iubemus. C. de emã. libe. & ita interrogatus respondi. adde ad materiam Bar. in. l. gallus. §. forsitan ff. de libe. & postu. qđ nõ.

¶ An emancipatio possit fieri per ꝓcuratorẽ. uide Ang. in cõsilio suo. xlii. qđ incipit. in emancipatio. do. Bal. tenet q non. in. l. neq absens. C. de adop. Bar. in. l. post mortẽ. ff. de adop. uidet᷑ dicere q sic uide eum in. l. gallus. §. forsitan. de libe. & postu.

¶ Qualiter fieri debet emancipatio. uide consiliũ eiusdem in numero. lxxxviii. qđ incipit uisis.

¶ Quando emancipatus agat de eo quod gessit in potestate. nõ. ff. man. l. si uero nõ remunerandi. §. si filio. in glo. dandam.

¶ Qualiter olim & hodie succedit emancipatus. nõ. insti. de her. quali. & dif. §. sui. in glo. succedũt. nõ. ff. de interro. ac. l. fi. in glo. acceperat.

¶ An emancipatus cognoscatur de iur. ciuili. Bar.

de bonoꝝ pos. contra tabu. l. si duobus. Cy. C. unde legi. l. certum. in. ii. questione.

¶ Illud qđ datur filio a patre in premiũ emancipationis an dicat̃ datũ ob cãm uel simpliciter donatum. Cy. C. de colla. l. ut liberis. uide Iohã. an. in addi. Spe. in ti. de na. ex. libe. uen. in fine.

¶ An filius computet in partem suam illud quod pater sibi dedit in premium emãcipationis. Cy. C. de inoffi. testa. l. scimus. in. iii. q.

¶ An filius possit institui in eo qđ pr̃ sibi dedit in premiũ emancipatiõis. Io. an. in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. ut autem. ꝟ. sed super precedenti.

¶ Filius emãcipatus preteritus nõ dicit testamẽtũ nullũ ẽm eum per cõtratab. nõ. ff. alias. C. de testa. mili. l. sicut. in glo. penl. & ibi Cy. Bar. de liberi & postu. l. gallus. §. in omnibus. & §. quid si tñ. Spe. in ti. de instru. edi. §. ut autem. ꝟ. sed super precedenti. & ibi Iohan. an.

¶ Emancipatio nuda permissione pr̃is fieri nõ põt sed requirit actũ solenem. l. nõ nudo. C. de emanci. libe. quia cũ prima potestas sit de iure publico. ut insti. de pa. po. §. ius autẽ. opus est ꝙ tollat̃ auctoritate publica. i. iudicis. ꝟba sunt Gulie. de cu. quẽ refert Bal. in. l. post mortẽ. ff. de adop. sic emãcipatio requirit iudicis auctoritatẽ. l. uel emãcipari. ff. de adop. hic nõ. glo. in dicta. l. nõ nudo. ad idẽ tex. in. l. fi. C. de eman. lib. qui dicit ꝙ debet intrare iudicis tribunal insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. ꝓterea dicit ꝙ apud cõpetẽtes iudices uel magistratus parentes intrent. uide nõ. per Bar. in. l. imperiũ. ff. de iurisdic. o. iudi. qui dic̃ ꝙ interponere auctoritatẽ sup emãcipatiõib⁹ est mixti imperii minimi ğdus.

¶ Titulus de coniungen. cũ eman. lib. ꝓcedit etiaꝫ qñ factũ est testamentũ & rumpit̃ per querelã uel contra tabulas. ff. de inoffi. testa. l. si ꝓponas.

¶ An in emancipatione exigatur instrumentuꝫ & testes. dic ut in. l. emancipatione. C. de fide instru.

¶ An emancipatio possit fieri die feriata. dic ut in. l. si actus. C. de feri. & dixi. s̃.

¶ An magis mereatur pater emancipando q̃ filius consentiendo. nõ. in. l. quidã cum filium. ff. de uer. obli. Cy. in. l. ut liberis. C. de collati.

¶ An coram delegato possit fieri emãcipatio. uide ff. de ꝓbati. l. ab ea parte. ẽm Gul. & in. l. emancipari. ff. de adop.

¶ Per emancipationẽ hodie non tollitur agnatio licet olim tolleretur. tex. & glo. in. l. quem filius. ff. de adop. glo. in. l. qui se patris. C. unde libe. Bal. in dicta. l. quem filius.

¶ Quando in emancipatione exigat̃ decretũ. uide nõ. de fide instru. c. cum. p. tabellio. ubi Inno. Gul. de cu. in. l. post mortem. ff. de adop.

¶ Pater dilapidans bona nõ ꝓpterea cogit̃ filium emancipare. Bal in. l. nõ potest. ff. de adop. qui allegat. l. imperator. ff. ad trebell.

¶ An per scriptũ principis pater possit filiũ emancipare. dic ut in. l. fi. C. de collati.

¶ Si mater instituit filiũ sub cõditiõe emãcipationis & pater nolit filiũ emãcipare qđ iuri. uide glo. & Cy. in. l. filius mr̃em. C. de inof. testa. & ibi Bal.

¶ Emancipatus ꝓprie nõ est ex̃neus sed ꝓ exneo intelligitur. ff. de ritu nup. l. quinetiã. in fine.

¶ Pater emancipans filiũ debꝫ aliquid ei donare in premium emancipationis. ut. l. iubemus. C. de emanci. libe. & l. non nudo.

¶ In emancipatione non requiritur causa. C. de emanci. libe. l. non nuda.

¶ Emancipatio potius datur ad cõmodũ q̃ ad incõmodum. l. una. C. de inge. libe. de quo uide Bal. in. l. quidam cum filium. ff. de uer. obli.

¶ Omnis causa propter quam filius potest exheredari sufficit ad emancipationẽ. Bar. in. l. quidam cum filium. ff. de uer. obli.

¶ An per emancipationẽ tollatur tacita uulgaris. Bal. in. l. fi. C. de insti. & substi. sub condi. fac.

¶ Qualiter pr̃ possit uenire ꝯ emancipationẽ a se factã & petere declarare filiũ in sua ptãte remansisse nõ obstante emãcipatione & de formis libelli circa hᵒ uide Bal. in. l. si cũ pr̃. C. si aduer. rem iudi.

¶ An ualeant acta per filiũ que gessit pro emancipato sciente & patiente pr̃e. & quãto tẽpore requiratur ꝙ pr̃ sic patiat̃ ad ualiditatẽ actoꝝ. & q̃liter testes deponent ꝙ filius se gesserit ꝓ emancipato. uide Bal. in. l. si cuꝫ pater. C. si aduer. re iudi. & ibi probatur ꝙ interest filii esse emancipatũ. qđ patet ibi. quia datur restitutio tanq̃ leso ad sñiam cõtra emancipationẽ latam. & sic emancipatio est beneficium filii. ẽm Bal. in dicta. l. si cum pater.

Emendatio

Qui non uult emendari uerbis debet flagellis corrigi. xlv. di. salomon.

¶ Qui negligit emendare mala que potest culpaꝫ facientis incurrit. lxxxvi. di. facietis.

¶ Boni ex flagellis emendant̃ sed mali magis obstinantur. xxiii. q. iiii. nabuchodanosor.

¶ Emendare debemus in senectute que errauim⁹ in iuuentute. de peni. di. i. paulus.

¶ Quid sit emendare. uide Barto. in. l. edita. C. de eden. ubi pro declaratione.

¶ Emenda aliqñ sumit̃ ꝓ satisfactione. de resti. spo. grauis. de deci. cle. i. qñqꝫ ꝓ cõdenatione & pena malefícii. de offi. or. dilectus. aliqñ aliter. de ita. mona. recollentes. adde de sen. excõ. uenerabilibus. §. i. & qđ ibi nõ. Io. an. de hac emenda.

¶ Laudabilior est qui rem emendat q̃ qui ꝓmo inuenit. C. de uete. iu. enu. l. i. §. sed neqꝫ. nõ. de ꝯpti. statutum. circa prin. li. vi. super uerbo melius.

¶ Emendare idest castigare. & proprie pertinet ad domesticos. compeehendit autem uerbalẽ castigationem. & interdum fustium. ut. l. ne quicq̃. §. de plano. ff. de offi. ꝓconsul.

¶ An contractus in scriptis possit post scripturam emendari. Bar. in. l. actoꝝ. ff. de re iudi.

Emergens

Stante statuto ꝙ inter consanguineos fiat compromissuꝫ an debeat fieri de emergentibus. uide Barto. in. l. si quis in conscribendo. circa fi. C. de pac.

¶ Que dicat̃ q̃stio emergẽs & que incidens. uide Bal. in. l. i. C. de ordi. iudi. & ꝑ eundẽ plene in. l. nõ ignorat. C. q. accus. nõ pos. nõ. in. c. i. de ordi. cogni.

¶ An sup emergenti sit ꝓnũtiandu. Inno. de elec. cum inter. R. per glo. & doc. in c. i. de ordi. cogni. adde. ff. de iudi. l. de qua re. Archi. iii. q. iii. spaciũ. in fi. Hosti. in summa. de ordi. cogni.

¶ Que de nouo emergunt nouo indigent auxilio. l. de etate. §. ex causa. ff. de interro. ac. de offi. dele. insinuante. de priuil. pastoralis. ff. de arbi. l. nõ distinguemus. §. cum quidam.

¶ Sententia interlocutoria lata sup emergẽti põt reuocari. ẽm Inno. in. c. cũ dilectus. de ordi. cogni.

Emeritum Exponitur .i. non meritum. uel ualde meritũ. de renũ. c. i. lxi. di. nec emeritis. & c. statuimus.
Quandoq; ponitur pro stipendio. ut. l. desertoré. §. emeritis. ff. de re mili.

Emilia Quid sit. dic ꝙ est patria a rauẽna usq; ad placẽtiã. dic. gl. lxiii. di. epos

Emolumentum Est fruct⁹ uel utilitas siue cuiuslibz rei acquisitio. nõ. in cle. statutum. de elec. de simo. nemo. de testi. c. i. li. vi.
¶ An appellatione emolumenti fructus domus cõprehendatur. uide in. l. iii. C. de priuil. fis. alias de predi. naui. li. xi. quod nõ.

Emologare Idest ratificare & approbare. l. fi. & autẽ ibi polita. ubi uide de hoc. C. de arbitris.

Emulus Emulatio Quotuplex sit emulatio. nõ. glo. xliii. di. scimus. de renũ. lecte. & qđ ibi nõ.
¶ Emulos & inimicos debemus diligere & docere ueritatem. xliii. di. scimus.
¶ Emulari dicit̃ mĺtis modis. q nõ. in d. c. scim⁹.
¶ Hoc uerbũ quãq; sumit̃ in bonã ptẽ quãq; in malã nõ. Io. an. de renũ. lecte. adde emulor. i. inuideo. uel sequor. glo. in ꝓhe. ff. super uerbo emula.

Emphiteosis Emphiteota

¶ Qui ecclesie accepit in emphiteosim & nõ soluit canonem uel rem deteriorem fecit repelli põt. x. q. ii. hoc ius.
¶ Emphiteota põt cõpensare canoné cum alio debito glo. & doc. de depo. bona fides.
¶ Emphiteota põt purgare moraz infra modicum tempus post bienniũ. & modicũ tempus est unius mensis uel duoꝝ. c. potuit. de loca. l. si debitorez. ff. de iudi. l. fi. C. de cõpensatĩ. l. aufert. §. qui cõpensationé. ff. de iure fisci. nõ. in. l. sed si alia die. ff. de cõsti. pecu. uel. x. dieꝝ. l. tum ꝓponas. de consti. pecu. & dicta. l. si debitoré. adde ꝙ emphiteota qui post biennium soluit infra menses dicitur celeriter facere. Abb. in. c. i. de frigi. & malefi. uide nõ. in. l. ii. in fine. C. de iure emphito. forte melius esset dicere hoc relinquendum arbitrio iudicis. per. l. i. in fi. ff. de iure deli.
¶ An de re cõsueta dari in emphiteosim possit ꝑlatus suos inuestire. dic ꝙ sic. ſm Bal. in. l. i. in. iii. coll. ff. de reꝝ diui. qui idem ibi dicit de feudo.
¶ Qui recipit rem ab ecclesia in emphiteosim pro se & suis filiis nõ põt eam retinere ꝓ spuriis & naturalibus. ad quos nõ extendit̃ emphiteosis ecclesiastica. Bal. in autĩ. si q̃s ruinas. C. de sacrosanc. ec. ubi dic̃ ꝙ qui recipit emphiteosim ecclesiasticã ꝓ se & uxore nõ potest eam retinere pro amasia.
¶ Emphiteota ecclesie nõ tenetur de leuissima culpa. glo. in autĩ. de nõ alie. §. scire. coll. ii. Bal. in autĩ. qui rem. C. de sacrosanc. eccle.
¶ Emphiteota nõn cogit̃ satisdare de restituendo glo. in. l. i. ff. de usufruc.
¶ Emphiteota deteriorans rem emphiteoticã põt expelli dixi aliquid. s. adde casum in autĩ. qui rem. C. de sacrosanc. eccle. uide Bal. in. l. diuorcio. §. fundum. ff. soluto matrimonio.
¶ Emphiteota uendens dño irrequisito perdit ius suũ qñ uendit & tradit etiam si postea redimat ab emptore. ut. l. i. §. si rem. ff. depo. secus si uendidit tantum & non tradidit. Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ꝟ. xcv. & ꝟ. xcvi. adde Bar. in. l. sequitur. §. item labeo. ff. de usuca.
¶ An emphiteota possit donare dño irrequisito. glo. & doct. in. c. potuit. de loca. ubi uide an possit locare. adde de utroq; qđ nõ. Bar. in. l. i. §. pe. ff. de suꝑficie. & in. l. domos. §. fi. ff. de legĩ. i. Bar. in. l. in cõuentionib⁹. ff. de ꝟ. ob. & in. l. i. §. fi. ff. de suꝑfi. idem in. l. i. C. de impo. lucra. descrip. li. x.
¶ Emphiteota ꝑncipis gaudet ꝑuilegio exceptionis ordinario. uide Io. an. de priuil. recepimus.
¶ Emphiteota fisci põt fisco irreq̃sito uẽder̃ fũdũ emphiteoticũ. tex. in. l. i. C. de iun. patri. li. xi.
¶ An emphiteota possit soluere canoné simul ꝓximum inuito dño. dic ꝙ nõ. ſm Guli. de cu. in. l. plures apocis. C. de fide instru. ꝓut refert. & sequitur ibi Sal. adde Cy. in. l. ii. C. de iure emphi. in ultima questione. uide Bar. in. l. statuliberos. ff. de statuli. §. ꝙ & si seruus. & in. l. eũ qui. ff. de ãnu. lega. & nõ bene Bal. in dic. l. plures. qui uult ꝙ creditor bladi uel uini nõ cogit̃ recipe ante tẽpus. uel aliqđ aliud temporis cursu deteriorari possit. qđ est bene notandũ & singulariter. adde Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. ꝟ. xxxii. & sequenti. Cy. in. l. ii. C. de iure emphi. Bar. in. l. eum qui. de annu. lega.
¶ Emphiteota in alienatione rei emphiteotice tenetur requirere consensum primi domini. Bal. in. l. si premittente. C. ad mace.
¶ Si aliq̃s recepit rem in emphiteosim ꝓ se & suis uel alius fratribus an ex hoc cõtractu querat̃ illis ius si nõ inducant̃ a dño in possessioné. uide Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. ꝟ. lxix. alias. cxix.
¶ An res emphiteotica possit diuidi inter heredes emphiteote irrequisito dño. nõ. C. famil. herc. l. famil. Bal. in. l. item ꝑdia. ff. famil. herc. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de uer. ob. Bar. in. l. & ideo. ff. de cõdi. fur. nos addim⁹ Ang. in. l. cũ hi. §. si uni. de transac. Bal. in. l. uolũtas. C. de fideiuſ. uide omnino per Frede. de senis. in consilio suo. lxxiiii.
¶ Emphiteota est qui rem imperpetuũ accipit. nõ. Bar. in. l. loca. C. de loca. predio. ciui. uel fisca.
¶ Si res concedat̃ alicui in emphiteosim pro se & filiis suis nõ põt pater renuntiare in preiudicium filioꝝ. ar. in. l. apud iul. §. si quis alicui. ff. de le. i. & ibi Bal. facit. l. stipulatio ista. §. si q̃s ita. ff. de uer. obli. & l. qui rome. §. flauius. e. ti. & de inuesti. de re. alie. fac. c. i. §. penl. x. coll. doc. in dicta. l. stipulatio ista. §. si quis ita. nos addimus Bal. dicente contrarium in. l. qui se patris. C. unde libe. & in autĩ. si quas ruinas. C. de sacrosanc. eccle. & in. l. cum a socero. in fine. C. de iure do.
¶ An propter delictum patris filius priuetur iure emphiteosis. uide Bar. in. l. i. ff. de ins. & rele. & in l. i. in prin. ff. de superficie.
¶ An emphiteota possit nuntiare nouum opus & prosequi nuntiationé suo uel procuratorio nomine uide Bar. in. l. i. in fi. ff. de no. op. nũ.
¶ An uno ex pluribus heredibus emphiteote cessante in solutione canonis pro parte sua res reuertatur ad dñm insolidum. Barto. in. l. fraudati. ff. de publi. Io. an. in regula plus. li. vi. Spe. ti. de loca. §. nunc aliqua. ꝟ. xxix. & ꝟ. lxxiii.
¶ Qualiter perdat̃ ꝑdiũ emphiteoticũ ꝑ negligentiam biennii. nõ. Bar. in. l. si de eo. ff. de acqĩ. pos.

¶ An in emphiteosi qui trāsit ad filios seu heredes sit locus iuri accrescendi. Bar. in. l. mortis cā. ff. de dona. cā mor. & in. l. si mihi & ticio ff. de uer. obli. tex. & ibi glo. in. l. i. iuxta fi. ff. de usufruc. Spe. ti. de loca. §. nunc aliqua ꝟ. lxix. contra quē uidetur tenere Bar. in dicta. l. si mihi & ticio. adde Bal. in l. si quas ruinas. C. de sacrosanc. ec. idez. x. coll. qui feu. da. pos. c. i. §. & ꝙ uidim⁹. in ꝟ. sed hec quero. uide eundem in. l. i. in princi. C. de caduc. toll. do. Car. flo. & moder. in. c. ii. de feudo. ego plene dixi in questiōe per me disputata que incipit iulius lōginus. in tertio dubio.

¶ In re concedenda in emphiteosim debent pferri agnati prioris emphiteote. qđ si nō faciunt prelati ecclesiaꝝ potest appellari ad superiorē glo. & Bar. in. l. i. permittit. & l. ii. ff. de aqua quoti. & esti. facit. l. i. ff. de priuil. credi. uide Bal. x. coll. que ad. feu. ad fili. perti.

¶ Quid importent illa ꝟba refirmo tibi in emphiteosim talē domū. Bar. in. l. i. in pn. ff. de supti. ubi etiā tractat an finita emphiteosi possit cōductore mouere superficiē quā posuit in solo emphiteotico

¶ Materiā emphiteosis uide per Bar. in. l. domos. §. ii. ff. de le. i. Specu. ti. de loca.

¶ An emphiteota redimendo rem quam uendidit irrequisito dño liberet a pena. dixi aliquid. s. adde Bar. in. l. sequitur. §. item labeo. ff. de usucap.

¶ An propter delictum emphiteote publicet res emphiteota. Bar. in. l. si finita. §. si de uectigalibus. & §. si que sunt. ff. de dam. infec.

¶ An emphiteota possit incidere arbores fructuosas fundi emphiteotici. nō. Bar. in. l. diuortio. §. si fundum. ff. solu. ma. & l. in fraudem. ff. de iure fis. adde nō. in aut. qui rem. C. de sacrosanc. ec. Albe. in. l. ii. C. de iure emphi. Bal. in dicta. l. diuortio. §. si funduz. Spe. ti. de loca. §. nunc aliqua. ꝟ. lxxxix.

¶ An emphiteota possit accusare de dāno dato in re emphiteotica. Bar. in. l. si fur. ff. de usufruc.

¶ Nū qs recipit emphiteosim pro se & filius suis qliter filii admittant. Bar. in. l. gallus. §. qdā recte. ff. de libe. & postu. & in. l. qđ dicitur. ff. de uer. ob.

¶ An emphiteosis ecclesiastica transeat in heredez extraneum. Bar. & Bal. in. l. etiā. §. i. ff. so. ma. Bar. in. l. qđ dicitur. ff. de uer. obli. Bal. in aut. perpetua. C. de sacrosanc. ecle.

¶ An ecclesia nō soluens canonē cadat a iure emphiteotico sicut priuatus. nō. de loca. potuit. glo. & doc. de reli. do. cōstitutus. tenent ꝙ sic. cōtrariū tenet Io. an. xi. q. i. si tributū. Idē Hosti. in sūma. de imu. ec. §. ui. glo. & Archi. xvii. q. i. c. placet. Spe. ti. de loca. §. nunc aliqua. ꝟ. xiiii.

¶ An filius qui nō est hers pris succedat in emphiteosi quā pater stipulat⁹ est ꝓ se & filius suis. Bar. in. l. qđ dicitur. ff. de uer. obli. Bal. in. l. ex facto. la grande. ff. de her. insti. Spe. ti. de loca. §. nūc aliqd. ꝟ. liii. Bal. in. l. si unus. §. pactus. ff. de pac. & in. c. i. an agna. uel fi. x. coll. Bar. plen⁹ in. l. ut iurisiurā. §. si liberi. ff. de op. lib. faciunt nō. per Bal. in aut. si quas ruinas. C. de sacrosanc. eccle.

¶ An hers emphiteote qui ignorat rem esse emphiteoticā cadat a iur. suo ꝓpter nō solutionē canonis uel alienatiōis. glo. & doc. in. l. ii. C. de iure emphi. bar. in. l. cum filius. §. in hac. ff. de uer. ob. glo. in. l. i. §. fi. ff. qui ap. sit. Spe. ti. de loca. §. ulti. ꝟ. xviii. querit quid sit mortuus. nos addimus bal. tenentē ꝙ heres emphiteote ignoranter alienans nō cadit a iure suo. & ꝙ dominus debet ꝓbare scientiā. qđ dicit esse nota dignum. in. c. si uasallus feudū. si de feu. defunc. cōtē ouer. fue. coll. x.

¶ An filius qui ex aliqua cā iurauit se nō habitūꝝ ingressum ad bona paterna admittat ad emphiteosim quā accepit ꝓ se & filius suis. Bar. in. l. si mihi & ticio. ff. de uer. obli. ubi etiā uide an pater possit uni filioꝝ dotem prelegare.

¶ Si pater accepit emphiteosim ꝓ se & filius suis an intelligat de filiis primi matrimonii tm uel etiam secundi. Bal. in aut. qui rem. C. de sacrosanc. ec.

¶ An emphiteota possit petere remissionē canonis ꝓpter sterilitate fructuū uel ꝓpter hostilitate. aut aliū casum fortuitū. nō. docto. in. l. i. C. de iure emphi. & ibi Cy. in penl. questione. & in. c. ꝓpter sterilitatē. de loca. adde bar. in. l. interdū. §. ii. tr. de acquir. possess. Io. an. in addi. Specu. ti. de loca. §. ti. ꝟ. cxxxvii. alias. xiii.

¶ An ꝑlatus possit reuocare emphiteosim sine consensu capli. Spe. ꝙ sic. ti. de loca. §. sequit. ꝟ. ceteꝝ.

¶ Que differentia sit inter contractu emphiteoticum & censualem. uide per glo. de reli. co. stitutus. Lau. in clem. i. de rebus eccle. nō alie. bar. in. l. i. ff. de publi. dixi. s. sub dictione census.

¶ An emphiteosis ingredientis mōsteriū transeat ad illud. docto. de ꝓba. in presentia. cōmuniter obseruatur ꝙ non. quia monasterium est incapax.

¶ An emphiteota possideat. uide glo. in. l. ii. C. ubi in rem actio. in glo. que incipit ut comodatarius. glo. in. l. penl. C. de loca. predi. li. xi. glo. & bar. in. l. iii. §. in contrario. ff. de acquir. pos.

¶ An emphiteota possit dare in dotē rem emphiteoticā irrequisito domino. dic ꝙ sic. de don. inter uirum & uxorem. nuper.

¶ Item pōt pignori obligari. ff. de pigno. act. l. inter. adde Spe. ti. de loca. ꝟ. cxxii.

¶ Que res dicatur emphiteotica. uide Spe. ti. de emp. & uen. §. sequitur. ꝟ. ad euidentiam.

¶ Contractus emphiteoticus libellarius & precarii idem iur. sunt in re. licet differat in noie. nō. in aut. ingressi. C. de sacrosanc. eccle. in glo. magna circa finem. Specu. ti. de feu. in fi. Ioha. an. de feu. c. fi. glo. x. q. ii. precarii. barto. ponit differentiam inter istos contractus. in. l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec.

¶ An & qn ecclesia possit dare in emphiteosim. & de materia emphiteosis ecclesiastice. uide nō. in. c. in ꝑsentia. de ꝓba. adde ꝙ ecclesia nō pōt cocedere in emphiteosim nisi domos ruinas quas non ualet reedificare. & tunc pōt minui pensio usqȝ ad tertiā partē eius qui solebat hre. uide in aut. si qs ruinas & in aut. qui rem. C. de sacrosanc. ec. Ite si domus est ruinosa & pestilens. qꝛ est in palude reedificās pōt hre ipsam emphiteosim pro dimidia pensione minus in aut. perpetua. C. de sacrosanc. eccle.

¶ In quo differat cōtractus emphiteoticus a contractu locatiōis. nō. Insti. de loca. §. sed talis. in glo. in. ꝟ. ad locationem. nō. de loca. c. ti. in glo. Lau. in clem. i. de rebus eccle. nō alie.

¶ An filii perdant emphiteosim quā pater recepit pro se & filiis suis si pater cessauit soluere canonē. nō. bar. in. l. eum qui. ff. de inter. & rele.

¶ An iura tēporalia possint cōcedi in emphiteosim doc. de reli. do. cōstitutus. Archi. x. q. i. hoc ius.

¶ An emphiteota pōt nuntiare cōtractui· nō· glo· x· coll· de uasallo qui ꝯ cōstitutionē lotharii qđ nō·

¶ Si ecclesia dedit rem in emphiteosim temporalē debet restituere meliorationes· bal· x· coll· hic finiē lex· §· si uasallus·

¶ Femina pōt succedere in emphiteosi licet nō in feudo· Ange· in cōcilio· cxxviii· do· Car· flo· đ loca· potuit· bal· x· coll· in prima cōstitutione feudi· tex· in· c· ii· si de feudo fuerit contro·

¶ An si duo fratres conducant unā rem in emphiteosim ab ecclesia possit unus alteri totā cōcedere· bal· iii· l· i· ℂ· de impo· lucra· descrip· li· x·

¶ An in emphiteosi ecclesie possit apponi pactū ꝙ nō cadat in cōmissum etiā ꝓpter nō solutionē canonis· bar· ꝙ sic· in· l· fundi· ℂ· de fun· primo· li· x·

¶ An nouus emphiteota possit expellere antiquū colonū· bar· in· l· iii· ℂ· de emanci· & colo· li· xi· uide nō· in· l· emptorem· ℂ· loca·

¶ Emphiteota habet in re utile dominiū· tex· est in· l· possessores· ℂ· de fun· primo· li· x·

¶ Conducēs rem inperpetuū dicitur emphiteota· bar· in· l· iii· ℂ· de loca· pređi· ciuil· li· xi·

¶ Si habeo in emphiteosim molendinum ecclesie quod destructum aliquādo ego reficio an ecclesia possit illud repetere· bar· in· l· hoc iure· §· si aquam· ff· de aqua quoti· & esti·

¶ Emphiteosis cōcessa simpliciter intelligitur pro se & filiis· bal· x· col· qui· mo· feu· consti·

¶ An statutū in feudo habeat locū in emphiteosi· & econtra· uide bal· x· col· an agna· uel filius·

¶ An si emphiteota obliget rem emphiteoticā dño fructus cōputentur in sortem· uide nō· de feu· c· i·

¶ Quotuplex est cōtractus emphiteoticus· nō· ℂ· de sacrosanc· eccle· autḣ· si quis ruinas· in glo· dení·

¶ Emphiteota pōt agere utili rei uēdicatione licꝫ tradita nō sit possessio· quia ista utilis oritur ex cōuentione sicut ypothecaria· fm Specu· ti· de loca· §· nunc aliqua· ꝓ· clxvii· facit· l· i· §· qui inperpetuū· ff· si ager uecti· uel emphi· pe·

¶ An emphiteosi cōcessa alicui pro se & filiis suis masculis & feminis femine succedant pariter cum masculis· bar· in· l· ut iurisiurandi· §· si liberi· ff· de op· liber· & cōsilio suo· xxv· qđ incipit dñs amatuenus· ubi đ hꝰ limitat· nisi essꝫ statutū in loco ꝙ filia dotata nō succedat extantibus masculis· de quo uide Ange· in cōsilio suo· clxxxv· qđ incipit ex forma·

¶ An emphiteosis cōcessa usqꝫ ad tertiam generationem comprehendat ꝓnepotē· uide Bal· in autḣ· si quas ruinas· ℂ· de sacrosanc· eccle· nō· per aliquos modernos· in· l· qđ dicitur· ff· de uer· obli·

¶ Quādo cōcedit alicui emphiteosis ꝓ se & filiis suis intelligitur ordine successiuo· fm Barto· in· l· si mihi & ticio· ff· de uer· ob· ita ꝙ primo mortuo intelligit repetita in ꝑsonā sequentis· facit· l· repeti· & l· sicut in annos· ff· qui· mo· usufruc· amit·

¶ In quo differt emphiteosis a conductione· nō· insti· loca· §· adeo· in glo· ad locationē· nō· ℂ· de iure emphi· l· i· in glo· i· & ibi Cy· nō· de loca· c· fi·

¶ In quo differt ab emptione emphiteosis· nō· ℂ· de iure emphi· l· i· in glo· ii· & ibi Cy· de loca· c· fi· in glo· i· Specu· ti· de loca· §· fi·

¶ Quando emphiteota nō soluens canonē possit expelli a dño· nō· ff· loca· l· quero· §· i· in glo· biēnii· insti· loca· §· adeo· in glo· ulti· ℂ· de sacrosanc· eccle· autḣ· qui rem· in glo· ii· & ibi Cy· ff· de publi· l· uecti galia· nō· in autḣ· de nō alie· aut ꝑmu· §· scire· in glo· bonm· de loca· c· fi· in glo· pe· de dila· l· re· in glo· i·

¶ An emphiteota possit ꝑscribere pēsioni uel dño uel ut sit emphiteota qui non fuit· nō· ℂ· de ꝑscrip· xxx· an· l· comperit· in glo· ii· & ibi Cy· in· q· iii· iiii· & v· nō· ℂ· de iure emphi· l· ii· in glo· expellere· & ibi Cy· in· x· q· Spe· ti· de loca· §· ii· ꝓ· xli· & se·

¶ An pensio augeatur emphiteote uel minuat fm augmentū uel diminutione rei· Cy· in· l· i· ℂ· de iur· emphi· q· vi· & vii· de loca· c· fi· in glo· per l· Spe· de loca· §· ii· ꝓ· cxxv· & ꝓ· sequenti·

¶ An emphiteota possit expelli ꝓpria auctoritate· & quid si fecit pactum· & si expellat an peti possit pensio· & quis ꝓbet solutū uel nō· & an possit expelli si ꝯmisit penā· & quid si semel soluit penā & iterꝫ committit in ea an iterꝫ pōt peti· nō· ℂ· de iure emphi· l· ii· in glo· expellere· & ibi Cy· in· ii· q· usqꝫ ad· xi· nō· de loca· c· ii· in glo· pens· Spe· ti· de loca· §· fi· ꝓ· xlvii· & se·

¶ Si emphiteota expellit an teneat ad pensionē· no· Spe· ti· de loca· §· ii· ꝓ· xli· & ibi Io· an· & no· in l· ii· in glo· pens· & ibi Cy· & Bar· ℂ· de iur· emphi·

¶ Quando emphiteota debeat soluere pensionem no· ℂ· de iur· emphi· l· ii· in glo· cautū· & ibi Cy· ix· q· alias· xi· Spe· ti· de loca· §· ii· ꝓ· lxxxviii·

¶ Si heres emphiteote soluere cessat an possit expelli· nō· ℂ· de iure emphi· l· ii· in glo· lege· & ibi Cy· in· xii· q· Bar· ff· de uer· obli· l· cum filius· §· in hac· Specu· ti· de loca· §· ii· ꝓ· xviii·

¶ Emphiteote remittitur pensio si metu ruine nō potest habitar· nō· ff· de dam· infec· l· inter quos· §· damni· in glo· percipienda·

¶ An emphiteota cogatur reficere· uide Io· an· in addi· Specu· ti· de loca· §· postq̃ ꝓ· sed queritur·

¶ An emphiteota liberet a solutione pensionis si cedat rei· Bar· in· l· is cum quo· ff· de aqua plu· ar· x· coll· de uasallo qui cōtra consti· lo· alienat· c· & si noluerit· Spe· ti· đ loca· §· ii· ꝓ· cxxviii & ꝓ· clxxxiii·

¶ Plures alias questiones circa materiā emphiteosis· uide plene in Spe· de loca· §· nunc aliqua·

¶ An institutꝰ in re certa succedat in emphiteosi· uide qđ nō· Bar· in· l· si tibi· §· pactꝰ· ff· đ pac· Ang· in cōsilio suo· clxxxvi· qđ incipit ex forma·

¶ Quando quis stipulatur emphiteosim pro se & ticio an acquiratur ius ticio etiam sine traditione· uide Spe· ti· de loca· §· nunc aliqua· ꝓ· clxix· Bal· in l· multum interest· ℂ· si quis alteri uel sibi·

¶ Quis sit iudex in cā emphiteosis an dominus uel alius· uide nō· de iudi· ceterum·

¶ Quando emphiteosis cōceditur pluribus ita ꝙ mortuo uno reuertat ad aliū tacita cēsēt in ꝑsonā superuenientis· ut· l· sic in annos· ff· qui· mo· usufruc· amit· Bar· in· l· si mihi & ticio· ff· de uer· obli·

¶ De emphiteosi ad feudū & ecōtra est bonū argumentū· ubi contrariū nō reperit in iure· fm Bal· in autḣ· si quas ruinas· ℂ· đ sacrosanc· ec· ubi uide· x· coll· an agna· uel fi· e· i· §· i· glo· bona in· c· i· ad fi· ꝑ de feu· mar· facit qđ nō· Bal· in· l· i· ℂ· ne quis in sua cā· per Io· an· & Hosti· in· c· ex parte· de uer· sig·

¶ An pater qui stipulat emphiteosim ꝓ se & filiis suis possit cedendo alteri filiis ꝑiudicare· uide Bar· in autḣ· si quas ruinas· ℂ· de sacrosanc· eccle·

¶ Usqꝫ ad qđ tēpus ecclesia pōt dar rem in emphiteosim dic ut usqꝫ ad uitā accipientis & duoꝝ successoꝝ· in autḣ· de ali· & emphi· §· i· & §· hoc quidā·

¶ Pro quanta pensione potest res ecclesie dari in emphiteosim. dic ut nō. in aut. ꝑpetua. & in aut. si quas ruinas. & ibi Cy. & Bar. C. de sacrosanc. ec.

¶ Si data est licētia emphiteote ut uendat & ipse permutet res cadit in cōmissum. Gul. in. l. quicūq. §. non tantum ff. de insti.

¶ Si secūdus emphiteota alienet exigit cōsensus pmi dñi nō ꝓximi. Gul. ff. ad mace. l. filium.

¶ Si concedo rem in emphiteosim cū pacto ut certa pensio omni anno soluatur tali de fructibus an si postea res cadat in commissum ex non solutione pensionis teneat dominus seruare pactum. uide. ff. de in ius uo. l. sed si hac. §. i.

¶ An emphiteote possint inter se diuidere emphiteosim irrequisito dño uide glo. & Bar. in. l. cū hi. §. si uni. ff. de transac. adde qd nō. idem Bar. in. l. & ideo. ff. de condi. furti.

¶ An recipiens censum ab aliquo tanq̄ ab emphiteota uideat cōfiteri eum emphiteotam. uide Bal. in. l. non idcirco. C. de iur. & facti igno.

¶ Emphiteota nō pōt pro libito dimittere ius emphiteoticum ff. de usufruc. l. fructuarius.

¶ An si plures heredes succedant uni dño emphiteosis solutio facta uni operet ne res cadat in commissum. nō. ff. de pig. ac. l. si solutū. §. si creditori.

¶ Dominus recipiendo partem pensionis ab emphiteota post cōmissum sibi preiudicat in totum. ff. ad mace. l. sed iulianus. §. ii. uide Cy. omnino in l. ii. C. de iure emphi.

¶ Si primus emphiteota nō est soluendo nec pensionē soluit uendicabit dominus rem a secundo nō facta discussione primi. nō. ff. usufruc. quēadmo. ca. l. si usufructus in glo.

¶ An dominus teneatur emphiteote de euic. Gul. de cu. in. l. habebat. §. ii. ff. de insti.

¶ An incrementum superueniens spectet ad emphiteotam. uide. ff. de usufructu l. item si fundi. §. sed si lapidicinas.

¶ Si emphiteota fecit edificiū in re emphiteotica an finita emphiteosi possit deducere expensas edificii & an teneat in expensis edificii fructus compensare. nō. in. l. qui exceptionem. ff. de condi. inde. uide. l. quibus diebus. §. i. ff. de condi. & demō. nos addimus nō. p Bal. in aut. excipit. C. de bo. q lib.

¶ Que actio producatur ex contractu emphiteotico. uide Bar. in. l. i. ff. de condi. ex lege. Cy. in. l. i. C. de iure emphi. & ibi Bal.

¶ Solutio pensionis est indiuidua inter herdes ad impediendū cōmissum. uide. ff. de pigno. act. l. si necessarias. §. si primo.

¶ Si duo dent uni rem in emphiteosim emphiteota in alienatione non requirit nisi unum an cadat ab emphiteosi in toto uel pro parte tantū requisiti uide. l. si duo patroni. ff. de iureiur.

¶ Si in alienatione emphiteosis cōsentit dominus & ante uenditionē mutatus est dominus an in traditione requiratur consensus noui domini. Gul. de cu. in. l. si seruus. ff. de condi. furti.

¶ Si emphiteota non soluit pensionē infra bienniū alio possidente soluente an possit soluens repellere alium pro quo soluit. uide nō. per docto. C. de rei uendi. l. solēnibus.

¶ Non agitur ad remissionē mercedis in cōtractu emphiteotico ꝓpter sterilitatem. sed ita demū liberatur emphiteota si tota res peat. C. de iure emph. l. i. & ibi Cy. & Barto. quod nō.

¶ Quis ꝓbet in emphiteosi canonē solutū uel nō an emphiteota uel dñs. uide glo. in. ꝟ. repellere. in. l. ii. C. de iure emph. circa medium.

¶ Si emphiteota ꝓmiserit penā si nō soluit infra biennium uel trienniū an habeat locum etiam pena legis. uidelicet q possit expelli. & pena conuentionalis. glo. q sic. in dicta. l. ii. qd nō.

¶ Emphiteota ex nō solutione canonis non cadit ipso iure. sed ita demum si dominus uult. ita dicit Barto. in preal. l. ii.

¶ De esse cōtractus emphiteosis est q fiat in scriptis. Cy. in. l. i. C. de iure emphi.

¶ Quidā dominus gerit negocia emphiteote emphiteotica nunq̄ cadat a iure suo ꝓpter canone nō solutum. quia ipse dominus gestor debuit sibi soluere. facit. l. fistulas. §. fundū. ff. de cōtrahen. emp. qd Bar. multū nō. in. l. debitor. ff. de neg. gest.

¶ Emphiteota| superficiarius| feudatarius| & alii habentes utile dominiū uidentur constitui procuratores quo ad dñiū directū. uide Bar. in. l. in prouinciali. §. si ego ff. de no. op. nū.

¶ Procurator generalis non potest sine mandato speciali ab uno emphiteota rem auferre & in emphiteosim dare. etiam si habeat speciale mandatū non potest si primus uult tantum dare quantū secundus. ff. de publi. l. cotem. §. i.

¶ An plēs emphiteote possint inuicē alienare ptē suā. uide Bar. in l. cū pater. § quidecim. ff. de le. ii.

¶ Magnitudo precii non impedit nomē contractus emphiteotici. Specu. ti. de loca. § ulti. ꝟ. cui. & appellatione bonorum comprehenditur emphiteosis. dic. §. ii. ꝟ. cix.

¶ Domino uendere uolente proprietatem domus emphiteote tenetur emphiteota illā ostendere uolentibus emere. per. l. i. §. quāuis ff. de pigno act. Specu. ti. de loca. §. ulti. ꝟ. clxxiii.

¶ Si rem tuam emphiteoticā facio mihi refirmari per abbate & conuentū cuius est ꝓprietas & facio me describi in libris ecclesie per hoc tu non perdis ius emphiteoticū. per. l. solēnibus. C. de rei uen. & ibi Bal. qui etiā dic q si ꝓ re mea emphiteotica tu soluisti censum. x. annis. & possedisti me sciente & patiente p hoc nō q̄ris tibi dñiū. licet glo. dicat cōtrariū in dicta. l. solēnibus. C. de rei uendi.

¶ A quocūq soluat pensio rei emphiteotice etiā si nō habeat ius res nō cadit in cōmissum. fm Bal. in. l. solēnibus. C. de rei uen. que allegat pro casu l. forma. §. si ego. ff. de censi.

¶ Si conceditur alicui emphiteosis pro se & suis heredibus intelligit q debeāt esse heredes sanguinis nō extranei. ff. de here. insti. l. lucius. ff. de pac. l. tale pactū. §. fi. ff. ad trebell. l. ex facto. §. ii. Bal. in. l. i. C. de iure emphi.

¶ Qualiter succedant filii in emphiteosi ecclesie uide Bal. in. l. ii. C. de suis & legi.

¶ Quando emphiteosis conceditr usq ad tertiam generationē. uel quid simile generatio ine pit a filio. nec ipse recipiens computat. tex. in aut. de ali. & emphi. §. emphiteosis. coll. ii.

¶ Emphiteosis ecclesie presumitur esse usq ad tertiam generationē. in aut. de nō alie. §. emphiteosis. sed in prefato semper presumitur perpetua. uide Bal. in. l. penl. C. de iure emphi.

¶ Si dominus decessit sine herede non imputatur

emphiteote. quia non habet cui soluat. ff. de in diē adiec. l. si precium. Bal. in dicta. l. penl.

¶ Emphiteota soluit collectas. colonus nō. nō. ff. de usu. l. si pedente. §. si qs. Bal. in. l. i. C. de iur̄ emphi.

¶ Si ecclesia concessit mihi domū in emphiteosim que casu fortuito postea est combusta an finita sit emphiteosis. Ia. de are. dicit ꝙ sic quia mutata forma substantia rei dicitur esse mutata. ff. ad exhi. l. iul. §. sed si quis. ff. qui. mo. usufruc. amit. l. repeti. §. si. ff. de solu. l. q res. §. areā. tu dic ꝙ durat si uolo censum soluere. sed si uolo cedere arte & nō soluere censum nō cogor. ff. de pigno. l. paulus. §. domus. ff. de le. i. l. si domus. ff. de cōdi. inde. l. qui exceptionē. §. si ps. fm. Nico. de mat. quem refert. & sequit̄ Bal. in. l. i. de iure emphi.

¶ Quid si accepi siluā in emphiteosim an possum extirpare ligna & plantare uineam. Nico. de mat. ꝙ nō. quia licet permittat̄ emphiteote melioratio non tamen talis que mutet formā & substantiā rei inuito dño. ff. de usufruc. l. si cuius. §. fructuarius. in contrariū facit. quia fm hoc habens areā in emphiteosim nō posset ibi facere edificiū. quia mutat formā rei. qđ est absurdū. ut dicta. l. repeti. §. fi. quia tacite inest ꝙ emphiteota possit meliorare. C. de sacrosanc. eccle. auẗ. si quas ruinas. l. ii. C. de allu. & palu. ff. de mino. l. intra utile. §. fi. sed tu dic ꝙ non pōt mutari forma supficialis. uel dic ꝙ aliud in edificio dom⁹ facte in area. aliud in extirpatiōe silue. quia domus ex sola demolitione deducit ad aream sed uinea extirpata non ꝑpterea illico erit silua ut prius erat. ff. de le. iii. l. quesitū. §. illud. & in hoc finaliter uidetur residere. Bal. in dicta. l. i. C. de iure emphi. cuius uerba sunt aurea & multum notanda que allegaui in facto contra cōe de bagnolo ꝙ reuocauerat siluam de bagnolo que erat emphiteosis ecclesie mee brixieñ. & ad culturam redegerat irrequisitis epis dicebam id eis non licuisse.

¶ Finita emphiteosi non per culpam emphiteote sed ꝑpter lineā uel generationē finitā pōt emphiteota uel eius heres sumptus repetere. nec copensat cum fructibus quia eos percipit iure dominii. non ob. l. sumptus. ff. de rei uendi. quia ibi percepit tanꝗ possessor. ut nō. in. l. in fundo. co. ti. ita dicit Bal. in. l. emptor. e. ti. de rei uendi.

¶ Emphiteota cadens culpa sua a re emphiteotica non potest petere meliorationes in re factas. Bal. in. l. ii. §. fi. C. cōia de le. per. l. ii. C. de iure emphi. & c. i. §. econtrario. de inuesti. de re alie. fac. & de controuer. inuesti. §. i.

¶ Si emphiteota plurium rerum ex uno cōtractu una re male utatur an cadat ab omnibus. Bal. in. l. cum eiusdem. ff. de edil. edic. ubi Bar.

¶ Emphiteota non pōt inuito dño dimittere rem emphiteoticā. tex. est a cōtrario sensu in. l. iii. C. de iure emphi. in. ꝓ. & dñs hoc facere uoluerit.

¶ Emphiteota nō soluēs ut. s̄. dictū est pōt expelli dicit Bar. in. l. creditores. C. de pigno. si aūt est ita potēs ꝙ nō possit expelli per ꝓprietariū deb; adiri iudex ꝓ auxilio. & tūc nō est necessarius libellus. ff. de libe. cā. l. libere. §. fi. insti. de libe. §. multis.

¶ Si emphiteota facit in eadem re alium emphiteotam potest dominus hunc secundū nō soluentē expellere. quia solutio census correspondet ꝓprietati. & sic afficit quemlibet possessorem seu successorem. ar. ff. de ac. emp. l. in uenditionib⁹. uide Bal. in. l. ii. C. de iure emphi.

¶ An ualeat legatum rei emphiteotice. si dicatur saluo iure ecclesie. dixi aliquid s̄. uide in. l. uniuersas. C. ne rei do. uel temp. adde Bal. in. l. fi. C. de iur̄ emphi. qui reprehendit Bar. & in auẗ. quas actiones. C. de sacrosanc. eccle. Pe. epus brixieñ.

Emptor Emptio

An empcio litis sit permissa. dic ꝙ sic. inter laicos. secus inter clericos. nō. in. c. ii. de alie. iudi. mu. cā. fac. ducto. in. l. ab anastasio. & . l. p diuersas. C. man. quod nō.

¶ Si uendidi rem uni cuius nomine constitui me possidere. deinde uendidi alteri cui actualiter tradidi qs emptoꝝ sit potior in dominio & possessiōe. nō. Cy. in. l. quoẗ. C. de rei uen. uide in. l. siue aute. §. si duobus. ff. de publi. Bar. in. l. ab emptore. ff. de pac. & . l. si is qui ꝓ emptore. ff. de usuca. Io. an. in addi. Spe. ti. de emp. & uen. §. i. ꝓ. hoc etiam scias. doc. in. c. ii. de consue. cōis est conclusio pro primo emptore. per tex. in. l. certe. §. i. de preca.

¶ Si emi fundū a duobus cum pacto de retrouendendo infra mensem si rehabere noluerint quid fiet si unus uult rehabere alius nō. nō. Barto. in. l. qui usum. ff. de usu & habi.

¶ Infra quantū tēpus pōt emptor cōtrauenire contractui in quo appositū est pactū ut liceat sibi a cōtractu discedere si sibi displicuerit. dic infra. lx. dies nisi dictū fuerat quicūqꝫ zc̄. ut. l. ꝙ si nolit. §. si. ff. de edil. edic. glo. in. c. illo uos. de pigno.

¶ An liceat emere bladū uel uinū seu aliā rem tempore fertilitatis ut carius uendatur tempore sterilitatis. nō. Inno. & doc. in. c. i. ne cleri. uel mo. xiiii. q. iiii. quicunqꝫ ubi de hoc. uide Pau. in clem. fi. de censi. adde qđ dicam. ĩ. sub dictione uenditor.

¶ Emptor rei anteꝗ soluat precium si reperit rem alienam uel uiciosam nō tenet̄ soluere ꝑciū. etiā cū caut̄ glo. insti. de suspec. tuto. §. nouissime.

¶ An emptor compellatur precise ad soluendum precium. no. Io. an. in. c. fi. de emp. & uen.

¶ Si emo fructus fundi unius anni cuius sit periculum. Bar. in. l. cotem. ff. de publi.

¶ Rusticus emens rem noie ciuis ut euitet collectam debet rem perdere. Bar. in. l. i. C. de naui. nō excu. li. xi. adde qđ dicaꝫ. ĩ. sub dictione rusticus.

¶ An emens rem a ciuitate debet ꝓbare pecuniaꝫ uersam in utilitate ciuitatis. glo. & Bar. in. l. i. C. de uen. re. ciui. li. xi. qđ no. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe.

¶ An & qñ emptor possit agere cōtra ueditorē de euictione. glo. x. q. ii. hoc ius. ꝓ. quid uero. glo. xii. q. ii. uulteranc. glo. xvi. q. iii. §. pōt ꝓ. uniuersas. glo. de re. eccle. non alie. ad aucauittam. & ibi per Innoẗ. & . e. ti. si quis presbiteroꝝ. habetur. ff. & . C. de euic. dicam. ĩ. sub dictione euictio.

¶ An emens rem alteri obligatā & meliorans possit soluere antiquum precium & retinere. l. bi rem. bar. in. l. penl. C. de pre. & omni. re. naut. li. xi.

¶ An per statutū possit ꝓhiberi cōtractus emptionis & uēditionis. bar. in. l. in bis. C. de ꝑdi & omni. re. naui. li. xi. dicam. ĩ. sub dictione uenditor.

¶ Emptor nō tenetur seruare pacta que uenditor fecit cum conductore. ut. l. emptore. C. loca. Io. an. in regula contra eum. li. vi.

¶ An emptor possit agere contra uenditorē quāto minor si scribat uicium rei uēdite. & tacuit. Io. an. in regu. cum qui certus. li. vi.

¶ Emptio presumitur facta pro illo cuius nomine instrm cōficit. tex. de pecu. cle. c. ii. & c. ingrediū. e. ti. tex. xii. q. iii. c. i. & c. presbiter.

¶ An in cōtractu emptionis liceat seinuicem decipere in precio quo ad forum penitentiale. uide Inno. in. c. in ciuitate. de usur. in addi. & nō. in. c. nauiganti. e. ti. Laud. in clem. i. de usur. Frede. de senis. ix. & xxiiii. consiliis.

¶ An emens rem ecclesie teneatur probare pecuniam uersam in utilitatem ecclesie. glo. q sic. de re iudi. cum causa. nō. de depo. grauis.

¶ Datio in solutum non est proprie emptio. tex. x. q. ii. hoc ius. & ibi nō.

¶ Qualiter aget cōtra uenditorem emptor a quo pars rei euincitur. & ad quid. uide tex. & glo. in. l. i. ff. de euic. quem nō. cum materia sua.

¶ Quid si res euincitur ratione seruitutis uel alicuius qualitatis. quā tacuit uenditor tempore cōtractus. qualiter consulatur emptori. uide in. l. si uina. ff. de peri. & cōmo. rei uen. bonus tex. in. l. tenetur. § fi. ff. de ac. emp. tex. & ibi plene de materia in l. i. e. ti. ff. de ac. emp.

¶ An emens fundū cum pacto de retrouendendo ad certum tempus minus tñ iusto precio debeam restituere fructus ꝑ illa pecunia qua minus iusto precio emi. Laud. in cle. i. de usur. super glo. fi.

¶ Emptio nulla est sine ꝑcio. insti. de emp. & uen. § item precium. glo. de re. ꝑmu. ad questiones. tex. ff. de contrahen. emp. l. i. Specu. ti. de emp. & uen. § sciendum. ℣. item scias.

¶ Emptor prius tenetur precium offerre q̄ uenditor rem tradat. glo. iiii. de simo. in tantum. de ꝓbēeum qui. & c. sequenti. li. vi.

¶ An emens rem mala fide que euincit agat cōtra uenditorē. uide. x. q. ii. hoc ius. in glo. fi.

¶ Emptor debet assistere cause mote contra uenditorem. de emp. & uen. c. fi. & ibi nō.

¶ An emptor teneat ad debita cōmunis cōtracta per cōe ante emptionē si bona cōis nō sufficiūt ad debita ꝑsoluenda. Frede. de senis cōcilio suo. ccxx.

¶ Emptor cognoscens bonā fidē & restituēs rem agenti anteq̄ sup hoc ꝓnutietur an possit agere de euictiōe. doc. in. c. fi. de emp. & uē. ubi de hoc. glo. & doc. in. l. ꝓtiq. ff. de rei uendi.

¶ An mortuo prelato possit ecclesia occupare rem emptā ab eo ꝓprio noie. nō. de testa. cū in officiis.

¶ Emptio cōmuni consensu contrahit & etiā dissoluitur. C. de ac. & obli. l. sicut in inicio. ff. de pac. l. ab emptione. nō. de re. ꝑmu. c. i. in glo.

¶ Emptor omnium bonorum habetur loco herdis glo. in. l. i. ff. de usuca. pro emptore. & l. nō intelligitur. § cum causa. ff. de iure fisci.

¶ An quis possit compelli ad emendum equum uel mulum pro comprestādo duci uel militi. uide Bar. in. l. fi. ff. de mu. & ho.

¶ An emens a patre uideat emere a filiis. Archi. xiii. q. ii. questa.

¶ Si emi a te aliqd & dedi arras tu nō seruas contractū sed uis redoē duplicatas fm formā. l. cōtractus. C. de fide instru. ego uolo agere ad interesse an possum. Bar. in. l. i. § unde querit. ff. de publi.

¶ Si fiat ꝓclama si qs uelit emere talē rem & notarius scribat nomen offerentis an ex hoc nata sit obligatio. Bar. in. l. licitatio. ff. de publi.

¶ Casus in qbus possum uendicare rem emptā ex pecunia mea. uide glo. & doc. in. c. pe. de pecul. cle.

¶ Si emitur predium fructibus collectis sed pensione nondum soluta an debeat emptori solui. Bar. in. l. fi. ff. de iure fisci.

¶ An si emi in mercato ab habente ibi scutellā frumenti frumentum qd in borreo erat debeat mihi portare frumentū ad locum mercati uel assignare in borreo Specu. de compe iudi. adi. § regulariter. ℣. quid si rusticus.

¶ An emptori gabelle uel pedagii fiat remissio ꝓpt guerram uel similem causam superuenientem. Bar. in. l. cotem. § qui maximos. ff. de publica.

¶ Quare emptor tenet facere preciū uenditoris nō ecōtra. Bar. in. l. si finita. § iulianus. ff. de dam. infec. & in. l. qui concubinā. § heres. ff. de le. iii. & l. ex empto ff. de ac. emp. & uen. ubi uide.

¶ Emptore condemnato per contumaciā non pōt uenditor ꝓ suo interesse appellare. Bal. in. l. ab executore. § alio. ff. de appell.

¶ An & quando iniuria facta per iudicē emptori ꝑiudicet uēditori. Bal. in. l. exceptiōe. ff. de fi. et iur.

¶ An prohibitio legis concepta in personā emptoris preiudicet uenditori uel econtra. Barto. in. l. ii. ff. de acceptila.

¶ An emptor qui ꝓtestatur se nō posse denūtiare uenditori. quia nescit ubi sit uenditore postea reuerso debeat nihilominus denuntiare. Bar. in. l. de pupillo. § si quis ipsi. ff. de no. op. nū.

¶ An emptor q fuit aduocatus in causa rei empte possit petere a uenditore salarium suum. uide in. l. stipulatus. ff. de fideiusso.

¶ Emptor tenetur nuntiare uenditori litem motā alias nō agit de euictione regulariter. ut. l. emptor fundi. C. de euic. glo. in. c. fi. de emp. & uen. & in l. herennius. § gaya. ff. de euic.

¶ Emens rem licet noie alterius ꝑsumit emere de pecunia ꝓpria & nō eius cuius noie emit nisi ɔtrariū probetur. Bar. in. l. cum proponas. C. pro socio.

¶ An emptor cui mouetur questio rei empte in limine contractus possit agere contra uenditorē de prestando sibi fideiussorē qui conseruabit eum indemnē. glo. in. l. i. § fi. ff. de ꝑto. sti. dicit q non. sed ope exceptionis pōt se tueri si ab eo petat preciū. uide glo. insti. de suspec. tuto. § nouissime.

¶ An emens rem legatā sibi sibi preiudicet. Bar. in. l. qui rome. § duo fratres. ff. de uer. obli.

¶ An emptor teneat pacta inita p uēditorē fuare. Io. an. in addi. Specu. ti. de iudi. § generalia. ℣. q si duo. adde Spe. in ti. de emp. § i. ℣. sed pone.

¶ An contractus emptionis & uenditionis sint de iure gentium uel ciuili. Bar. in. l. i. ff. de contrahen. emp. ubi de hoc.

¶ Emens sacerdotium non censetur sacerdos. i. q. i. quicunq.

¶ Emere spiritualia est simoniacum. i. q. i. presbiter. & c. quos constiterit.

¶ Emens sacros ordines in ipsis ꝑmanere nō pōt. i. q. i. qui studet.

¶ Emens beneficium ecclesiasticum gradu sui ordinis priuatur. i. q. iii. ex multis.

¶ Emptor nō lucrat fructus qn cōtractus est nullus. Bar. in. l. i. C. de predi. cu. l. x. & in. l. i. C. de fi. instru. & iure hast. fis. li. x.

¶ Emens rem noie suo intelligit emisse de ꝓpria pecunia uō. in. l. si defunctus. C. arbi. tutele. idem si

nomine suo & alterius. nam soluens preciũ indubio uidet solvere de suo tex est fin. de quo Bar. ibi fac magnũ festũ. in. l. ii. C. pro socio. qđ adde ad ea que idem Bar. nõ. in. l. si patruus. C. cõi. utriusq̃ iudi. & l. ticium. §. altero. ff. de admi. tuto.

¶ Emptor dicitur nõ solum qui pecuniã dedit sed etiã qui ꝑmutauit. ff. de edil. edic. l. sciendũ. §. pe. ff. de libe. cã. l. intantum. & l. sequenti.

¶ Emens rem bona fide si postea ꝑcepit ꝙ nõ est uendentis qđ agere debeat. nõ. xxxiiii. q. i. si uirgo

¶ An emens rem de pecunia mea no tamen nomine meo acquirat mihi aliqđ ius in ea. nõ. glo. de usur. cum tu. uide. l. fi. & quod ibi nõ. ff. de donat. inter uir. & uxo. xii. q. ii. apostolicos.

¶ Emptio sine certi precii deliberatione ualet in casu l. si fundus in fi. ff. de pigno.

¶ An emptor rei furtiue ignoranter & bona fide teneatur illam restituere dño repetẽti. uide tex. & quod ibi nõ. in. l. in ciuile C. de furt.

¶ Emptor emens rem a nõ uero dño quẽ putabat uer. põt agere ꝯ eum publiciana. de quo uide. ff. de publi. ꝑ totũ. & nõ. in. c. abbate. de re iudi. li. vi.

¶ Appellatione emptionis qñq; ois alienatio conti net. ff. de statulibe. l. statuliberi. facit. ff. de insti. l. quacũq;. §. i. et que. ubi appellatioe emptiõis uenit institu. facit. c. nulli. de re. ec. nõ alie. & qđ ibi nõ.

¶ An quis cogatur emere. nõ. C. de iure deli. l. nec emere. ff. de contrahen. emp. l. nec emptio. nõ. i. q. i. eos. in glosa.

¶ Si aliqs est ꝓhibitus emere an ualeat cõtractus Bar. in. l. multum interest. ad fi. ff. de uer. obli.

¶ An teneat emptio rei sue. uide. ff. de contrahen. emp. l. sue rei. nõ. C. de contrahen. emp. l. cum res. in glo. consistere. & l. si mater. in glo. ii. insti. de inutili. stipu. §. ii. in glo. suam.

¶ An teneat emptio collata in arbitrio emptoris uel uenditoris. nõ. ff. de cõtrahen. emp. l. ꝙ sepe. §. i. nõ. C. de cõtrahen. emp. l. in uendentis. & ibi Cy. insti. e. §. ulti. in glo. placuerit. ff. de regu. iur. l. in personam. §. generaliter.

¶ An ualeat emptio collata in arbitrio tertii. nõ. ff. de pigno. l. si fundus. §. fi. in glo. ii. uide nõ. in preall. l. in uendentis. ubi Cy. & l. fi. C. de cõtrahẽ. emp. ubi plene per Cy. insti. de contrahen. emp. §. precium. in glo. diffinierit.

¶ An sit ꝓhibita emptio tutoribus & curatoribus & aliis administratoribus tam publicis ꝙ priuatis rer. sue administrationis. nõ. ff. de cõtrahen. emp. l. in emptione. §. fi. nõ. & C. de contrahen. emp. l. cũ ipse. & ibi Cy. C. de sacrosanc. ec. aut. quibuscũq;. & ibi Cy. & Bar. ide Bar. ff. de auct. tu. l. pupillus. §. i. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc uero aliqua. ꝟ. sed quid erit in prelato. ad finem.

¶ An emptio fc̃a cũ pacto adiectiõis in diẽ sit pura uel cõditionalis. nõ. ff. de in diẽ adiec. l. ii. i. gl. ii.

¶ Quot modis perficit emptio. nõ. insti. de emp. & uen. in glo. i.

¶ An emptio fc̃a ad uitã teneat. nõ. Cy. C. de inof. testa. l. si pater. Idem. C. de usur. l. si ea pactione.

¶ An semꝑ ubi dat pecunia & species sit emptio uel permutatio. dixi. s. sub dictiõe cõtractus. adde Bar. in. l. aristo. ff. de dona.

¶ An ubi in instrumento dicit pro precio &c. licet nõ sit uerbum uendidit uel emit presumat emptio Spe. de cessio. ac. §. ii. ꝟ. & nõ.

¶ Qua actione repetat emptor preciũ redibitarie nõ. ff. de edil. edic. l. ꝙ si nolit. §. in factum. in glo. per actionem.

¶ Emptor agit quanto minoris fuisset empturus si fundus non prestetur liber. nõ. ff. de contrahen. emp. l. cum fundum.

¶ An emptor agat de euictione anteq̃ res euincat nõ. ff. de ac. empti. l. seruus. in fi. in glo. euincatur.

¶ An emptor cogat recipere rem & soluere pciũ si anteq̃ soluit cognouit rem esse alienã. nõ. insti. de suspec. cu. §. pen. & qđ si sciẽs emit rem alienã an cogat soluere pciũ. uide Cy. in. l. si fundũ. C. de euic. & an hoc casu agat de euictiõe saltẽ ad restitutio. precii. nõ. C. de re. ali. cõi. l. ii. in glo. i.

¶ Quando emptor efficiat dñs rei empte. nõ ff. de tributo. l. ꝓcuratoris. §. sed si dedi. insti. de rer. diui. §. sed & his qui.

¶ An emptori sit danda dilatio ad denuntiandum uenditori ut litem defendat. Io. an. in addi. Spe. in ti. de dilatione. §. i. ꝟ. denunciatoria.

¶ An emptor teneatur causam appellationis exercere. Spe. ti. de appell. §. i. ꝟ. sed nunquid emptor.

¶ Contra quem agit is qui emit rem ecclesie. nõ. C. de sacrosanc. eccle. aut. qui res. in glo. qui aliena uit. & glo. sequenti. & ibi Cy.

¶ Emptor potest agnoscere bonam fidem si conueniatur pro re empta. & agere de euictione. nõ. C. de iura. calũ. l. ii. in priu. in glo. instantia & ibi Cy. in. ix. q. & Barto. ibi in fine.

¶ Actio empti uel ex stipulatu pro quibus rebus habeat locum. nõ. ff. de euic. l. euicta. in glo. i.

¶ Quot sunt capita actiõis ex ẽpto. Io. an. in addi. Spe. ti. de emp. & uen. super rubrica. circa mediũ.

¶ Prohibitus emere nõ intelligitur prohibitus in pignus accipere. ut. l. in quor. ff. de pigno. de quo ibi per glo. & an possit stipulari uel promitti. uide in. l. multum interest. ff. de uer. obli.

¶ Si dubitat an is qui hz de suo ꝓprio & est administrator alicuius & aliqđ emit an emat de suo uel alieno. dixi aliquid. s. adde Bar. in. l. imperator. ad l. ff. de le. ii. uide in. l. fi. C. de pigno.

¶ An emptor qui soluit pte pcii debeat hr̃e ptem fructuum. uide. ff. de iur. dota. l. si. & ibi Bar.

¶ An pciũ uictualiũ possit taxari. dic ꝙ sic. & per epm. uide. C. de epi. audi. l. i. & ibi Cy.

¶ An ualeat emptio uno nummo Cy. in. l. maritus C. de procura.

¶ Emptor malefidei & dolo decipiẽs uenditorẽ si agit ad rem nõ pot supplendo iustũ pciũ repellere uenditorẽ. glo. in. l. pen. C. si uen. pig. agatur.

¶ Qualiter pactum legis cõmissorie in contractu emptionis transfert ipso iure dominiũ. uide in. l. i. C. qñ licet ab emp. disce. & ibi Cy. Bar. in. l. i. ff. de dona. & in. l. pen. C. de edil. actio.

¶ Ad quem spectat periculũ rei empte. uide Cy. in. l. i. C. de peri. & cõmo. rei uen.

¶ Fructus pendentes sequunt emptorem. collecti uero uel alias a solo remoti sequunt uẽditorem. ut. l. ii. C. de ac. emp. & l. si traditio & ibi Cy. C. e. ti.

¶ An anteq̃ emptor offerat pciũ sit sibi nata actio uel obligatio. uel demũ oriatur facta oblatiõe Cy. C. de ac. emp. l. si traditio.

¶ Quando periculum uini spectet ad emptorem. uide glo. C. de ac. emp. l. sicut.

¶ Res empta de pecunia nomine alterius spectat

ad illum cuius nomine empta est. l. ii. C. si qs alteri uel sibi. & ibi nõ.

¶ An ualeat emptio hereditatis si nihil est in hereditate. uel reperiatur ratio solius spei. glo dicit q nõ. quia spes nõ emitur nisi agatur expresse q sola spes ematur. glo. in. l. i. C. de euic.

¶ Qualiter dicatur habita fides de precio. glo. in l. pcurator. ff. de tribu. insti. de re. diui. §. uendite. Cy. in. l. inciuile. C. de fur. & an p pcuratoré possit haberi fides. nõ. Bar. in l. a diuo pio. ff. de re iudi. &. l. si procurator. ff. de iure fisci.

¶ Si conuenit ut species detur pro pecunia pprie non est emptio sed permutatio aut alius cõtractus innominatus. Barto. in. l. i. C. de re. pmu.

¶ Quod dicitur q ad transferendũ dominium in emptorem oportet habere fidem de precio. ita in aliis cõtractibus debet haberi fides de impleméto ab alia parte. glo. q non. in. l. ii. C. de re. pmu. idem glo. in. l. traditionibus. C. de pac. contrariũ. glo. de dolo. l. cum proponas. & in. l. si seruus. §. locaui. ff. de fun do. & ibi Bar. glo tang. C. de re. pmu. l. cum precibus. Barto. tenet hanc partem in dicta. l. ii. & allegat. l. iii. C. de pig. ac. & Cy. idez tenet in dicta l. cum precibus. facit. l. si hi qui. C. loca.

¶ Licet rei mee nulla sit emptio quo ad dominiũ ut dixi. s. tñ est aliqua quo ad possessioné que mihi deficit. ut. l. si aliqua. ff. de contrahen. emp. facit. e. ti. l. res. pignori. & l. si in emptione. §. rei sue.

¶ Emptio rei aliene nõ ualet sciente uenditore & emptore. glo. in. l. si is qui pro emptore. §. fi. ff. de usucap. ubi uide Barto. & in. l. cum uir. e. ti. uide tex. ff. pro emptore. l. ii. §. i.

¶ Post rem uenditam & ante traditioné si dãnũ detur in ea actio competit uenditori. sed cõmoduz & incõmodum spectat ad emptorem. ff. qđ ui aut clam. l. is qui. §. si postea.

¶ Emptoris appellatione comprehenditur omnis non habens causam lucratiuam. ff. de doli excep. l. apud celsum. §. idem tractat.

¶ An si in cõtractu emptionis & uẽditionis adiecta est stipulatio habeat locũ remedium. l. ii. C. de rescin. uen. & l. si quis cũ aliter. ff. de uer. ob. uide glo & Bar. ibi in dicta. l. si quis cum aliter.

¶ Si promisi defendere emptorem de iure & de facto quid operent uerba habere licere. uide. l. stipulatio ista. ff. de uerbo. obli.

¶ An solutio extimatiõis rei petite faciat emptionem. uide in. l. ex diuerso. §. petitor. ff. de rei uen. Dy. in regula pro possessore. li. vi. glo in. l. fi. ff. ex quibus cau. in pos. ea. Barto. in. l. ii. ff. pro emp. l. si seruus. §. i. ff. de contrahen. emp.

¶ Emptor partis rei quã sciebat cum alio esse cõmuné si contingat parté adiudicare uenditori aliã diuidẽdo cõpellit illã adiudicatã suscipe. q emedo ut cõem uidet tacite se ad illud obligasse qđ poterat euenire. uide. ff. cõi diui. l. cõmuni. §. si debitor.

¶ In dubio emens rem uidetur emere respectu dominii nisi aliud agat. ut. l. si in emptione. §. rei sue. ff. de contrahen. emp. & qđ ibi nõ. Barto.

¶ Si emi a te rem mobilem an debet tuis uel meis expensis ad domũ portari. ff. de consti. pecu. l. item illa. ubi Barto.

¶ Si emi rem nisi mihi displiceat quantũ tempus habeo ad renũtiandũ. uide in. l. fi. C. de edil. actio. & ff. de edil. edic. l. q si nolit. §. qui mãcipia. & §. ulti. & quod ibi nõ.

¶ Emptio ualet p precio quantũ est in arca. secus si p p̃cio qđ est in arca do tibi rem. quia preciuz est ibi ut species & transit in contractũ innominatum. ff. de contrahen. emp. l. nec emptio. §. pen.

¶ Ubi pro uenditione datur precium numeratũ & addit quanti plurimi uendi põt emptio statim est perfecta. licet postea speret adiunctionem precii. ff. de contrahen. emp. l. hec uenditio.

¶ Emptio sicut non potest esse sine precio ita nec sine re. spes tñ qñq est loco rei. ut. ff. de cõtrahen. emp. l. nec emptio. & ibi nõ.

¶ Eius qđ non est in rez natura tépore cõtractus nõ est emptio. ff. de cõtrahé. emp. l. & si cõsensum.

¶ Licet de natura contractus emptionis nõ sit q transferatur dominiũ. nec agatur ad hoc quatenus agitur ad rem tradendam. quatenus tamen agitur ad actione cedendam re nõ tradita oportet q uenditor ostendat se dominũ esse. ff. de cõtrahe. emp. l. q sepe. §. si res. & ideo nõ liberatur cedendo sibi actionem ad uendicationé possessionis si nõ cedat sibi uendicationem rei.

¶ Emptor põt agere ad interesse cõtra uenditoré qui tacuit malum confiné. uel falso aliter expsit q̃ esset. ut. ff. de contrahen. emp. l. qđ sepe. §. ii.

¶ Emptio non est quando conuentum est de precio & actũ est q sit donatio. ff. de contrahen. emp. l. cum in uenditione.

¶ An emptor agri uideatur emere fossata. & an mensurentur fossata in tali uenditione. uide. ff. de fun. instru. l. precium. §. item legãt. Barto in. l. litora. ff. de contrahen. emp. ff. de picu. & cõm o. rei uen. l. si is quod potest.

¶ Ubi lex annullat uenditionem precium est restituenduz emptori. etiã si nõ annullet odio utriusq. ff. de contrahen. emp. l. senatus.

¶ Ubi res emitur contemplatione earũ rez que ad illam sunt accessorie cessantibus illis cessat emptio ff. de contrahen. emp. l. arboribus.

¶ Emere possum aliquã rem cũ desierit esse mea. ff. de contrahen. emp. l. existimo.

¶ Licet rei cuius nõ est cõmerciũ nõ ualeat emptio quo ad rem ualet tñ q̃ ad interesse emptoris ignorantis. ff. de ꝯhen. emp. l. q offici. §. i. &. l. liberi.

¶ Pactũ appositũ in cõtractu per emptoré ut ps precii soluat singulis annis an possit agi actiõne ex empto ut illud fiat. ff. de ꝯhen. emp. l. fundi parté.

¶ Licet ex natura contractus emptionis nõ sit q transeat dominium rei uendite si tamen paciscunt contrahentes expresse q nõ transferatur dominiũ nõ est emptio sed alius contractus. ff. de cõtrahé. emp. l. si in manusata. §. fi.

¶ An emptor cum pacto adiectionis in diem interim faciat fructus suos. tex. & glo. in. l. ii. ff. de in diem adiec.

¶ An emptor cum pacto adiectionis in diem teneatur resoluto cõtractu restituere fructus. dic q sic. & etiam actionem quesitam circa rem cedere. ff. de in diem adiec. l. ubi autem. §. idem iur. e. ti. l. item qđ dictum. & l. si predio. §. fi.

¶ An emptor cum pacto adiectionis in dié possit alio offerente meliorem cõditionem si paratus est plus q̃ ille dare an tunc teneat fructus restituere. uide in. l. item qđ dictũ. §. ti. & l. se. ff. de in diem adiec. uide nõ. in. l. necesse. e. ti.

¶ De qua culpa teneatur emptor cum pacto adiectionis in diem. uide in. l. si uenditor. ff. de in diem adiec uide glo in. l. necesse. c. ti.

¶ Agédú est ex cótractu emptióis de re tradenda data resoluto ɔ̄ctu. ff. de lege cómis. l. si fundus.

¶ Que nó trāseút ad fideicómissariú nó trāseút in emptoré hereditatis. ff. de lege cómis. l. lege. in glo.

¶ Etiā ad resoluendú contractú emptionis datur actio de eo cótractu. ff. de rescin. uē. l. si cóuenerit. ff. de ac. emp. l. ex empto. §. si quis uirginem.

¶ Emptio códitionalis nó tollit pura precedenté. quia semiplenum non tollit plenum. ff. de rescin. uen. l. si id quod.

¶ An emptor rei sub códitióe sibi uendite & ante códitionis euentú tradite faciat fructus suos. uide ff. de pericu. & cómo. rei uen. l. necessario.

¶ An periculú rei empte sub códitione spectet ad emptorem uel uenditoré. nó. glo. in. l. ꝙ si pendente. ff. de pericu. & cómo. rei uen. & ibi Barto. ff. de contraben. emp. l. si uenditione.

¶ An emptio sit perfecta si res sit immobilis & actum sit de ea mensuranda. tex. & Barto. ff. de có traben. emp. l. qui fundum.

¶ Emptor obligatur ad preciú uenditor ad traditionem uacue possessionis. quam tradere uacuā nó dicitur si alius detineat. uel sit in possessione cā rei seruande. ut. l. si in emptione. §. i. ff. de acti. emp. & sicut uenditor nó tenetur precise ad rem tradendā sed liberatur soluendo interesse. an sic dicemus de emptore quo ad precium uidetur ꝙ nó. ut nō. in. l. ex empto. in prin. ff. de ac. emp. & sic uidetur hoc casu claudicare contractus per naturam rei.

¶ Ubi in cótractu emptionis res in genere est uēdita tenetur uenditor facere emptorem dominum ita tenet Bar. in. l. ex empto. §. i. ff. de ac. emp. allegat. ff. de leg. ii. l. si dominus. §. de euictione. & ff. de le. iii. l. qui concubinam. §. si heres. ubi glo. adde qđ no. Bar. in. l. ii. ff. si cer. peta. qđ nō.

¶ Emptor pót agere ɔ̄ uēditore ut faciat eum potiorem in possessióe. ꝙ ad hoc tenet. ff. de ac. emp. l. ex empto. §. item neratius. & l. si quis fundum.

¶ An emptor possit ager̄ ad interesse ex̄ rem. uide in. l. iulian⁹. in p̄n. & qđ ibi no. glo. & doc. in. l. i. ff. de ac. emp. l. si sterilis. §. cum per uenditoré. e. ti.

¶ Emptor si p̄cii parte soluit licet re petē nó possit an possit capere fructus ꝓ rata p̄cii soluti. tex. ꝙ sic. ff. de fun. dota. l. si. dixi aliqđ s. adde qđ nō. Bar. in. l. iul. §. offerri. ff. de ac. emp.

¶ Prohibito emere prohibentur omnia preter uictualia emere. ff. de offi. ꝓcon. l. solent. ad ti. & ibi Gul. de cu. ad hoc. l. i. C. de contract. iudi. qđ nō.

¶ Omnia acquisita rei uēdite etiā ante traditioné spectant ad emptorem. uide in. l. iul. §. si quid seruo. ff. de act. emp.

¶ Possessio dicit̄ tradita emptori etiā si p̄caria sit quia habet facultaté fructuú ꝑcipiédorú. ut. l. iuli. §. ex uendito. ff. de acti. emp.

¶ An si deficiat qualitas cuius respectu emptor uenit ad cótractú habeat emptor regressum cótra uenditorem ignorantem. uide in. l. si sterilis. §. qđ diximus. ff. de ac. emp.

¶ Quod actio ex empto nó sit orta ante solutionem precii. & sic illa tacita códitio que inest si soluas precium impedit ortum actionis. est tex. nō. in. l. si seruus in quo. ff. de ac. emp.

¶ Si post rem uenditam & traditam uenditor aliquid turbet erga rem non agit emptor ex empto sed aliter tanq̄ pro re sua. ut. l. qui pendentem. §. i. ff. de acti. empti.

¶ Si emptor est in mora recipiendi rem quā uēditor sibi offert trader̄ poterit uēditor & ab eo expēsas circa rem petere. ff. de ac. emp. l. si uēditor. §. i.

¶ Si uenditor scit reformatione factá in ciuitate ꝙ frumentum detur pro minori precio & de hoc non certiorat emptorem tenet̄ quasi euz deciperet ff. de ac. emp. l. quero. & ibi Barto.

¶ Defectus iuris in re dat emptori actionem ex empto quando alias nó fuisset empturus. ff. de ac. emp. l. in uenditione.

¶ In cótractu emptionis re semel tradita nūq̄ pót emptor amplius agere ut tradatur. ff. de pac. l. ab emptore. ff. de acti. emp. l. qui pendentem. in fi. C. si actuer. uen. in aut. sacramenta. l. si quis domum. ff. loca. ubi Barto.

¶ Periculu ablationis rei p̄ fisci post uenditioné etiā ante traditioné & solutú precium spectat ad emptorem. ff. de euic. l. lucius ubi uide Barto.

¶ An empto toto integrali ꝑticulares res uideant̄ empte. uide. ff. de euic. l. uane.

¶ Emens mala fide rem alienari ꝓhibitā p̄ciú nó repetit nisi in duobus. Innoc. de re ec. nó alie. si qs presbiteroꝝ. in glo. alienata. ꝟ. quidam dicunt.

¶ Res empta ex pecunia dotali nó efficit̄ dotalis nisi hoc conuentum fuerit inter coniuges. ut. l. ex pecunia. & quod ibi nō. C. de iure do. de quo uide ibi Bal. & glo.

¶ Si in uenditione dictú sit ꝙ p̄diú sit uiginti iugeꝝ & in mensuratione repiat. xxv. an emptor teneat̄ reddere p̄ciú. Io. an. in addi. Spe. ti. de emp. & uen. Bal. C. de ɔ̄ben. emp. super ꝑtica. in. xxii q.

¶ Nú emptor iniusticiá faciens teneat̄ ad restitutione. s. Tho. scđa scđe. q. lxxvii. ar. ii.

¶ Indebita materia emptionis est res spiritualis triplici ratione. Idem scđa scđe. q. c. ar. i.

¶ Prelat⁹ pót emere possessióz ex redditib⁹ ecclesie qui supsunt. Idē scđa scđe. q. clxxxv. ar. vii.

¶ In emptione & uenditione potest esse peccatú. Idem in. iii. di. xxv.

Enchiridion Enchiridion idem est qđ liber manualis & dicit ab en qđ est in. & quos qđ est manus. unde enchiridion. i. liber manualis. uide ad hoc glo. in uerbo enchiridion. in. c. sane cauenduz. de pe. di. iii. & dicta Augustini in enchiridion. uide in. c. is qui. xxii. q. ii. & c. tépus. xiii. q. ii. & xlv. di. & qui emendat.

Energuninus Quis dicatur. dic ꝙ uexatus a demonio uel patiens mentis defectú. glo. de cóse. di. v. omí die. & in. c. le. ubi uide ꝙ tales debēt de bonis ecclesie sustentari. ut. d. c. omi die. adde. xxiii. di. exorgista

Enim Hec dictio est interpositio. ut no. C. ad. l. iul. maiest. l. quisqs. circa p̄n. zc̄.

Enigma De hoc nō. Io. an. in. c. i. de reli. & uene. sancto. li. vi. zc̄.

Enorme Que dicatur enormis lesio. uide in. c. cum illorum. de sen. exco. & ibi per docto. plene.

¶ Eorum qui enormia delicta cómittunt an bona cófiscentur. glo. arguit. xxvii. q. v. si quis. & xvi. q. vii. filiis.

Ens Non entiū nō sunt cause. nō. in. c. ut debitum de biga. & in. c. illa. ne sede uacan.

¶ Entia plura nō sunt i diuinis. s. Tho. in prima parte. q. xxxix. ar. iii. & in primo. di. xxv. ar. iii.

¶ Ens nō est genus. idē in pma pte. q. iii. ar. v.

¶ Ens & unum conuertunt. idem in. i. di. viii. ar. iii. & di. xxix. ar. ix & parte. i. q. v. ar. i.

¶ Ens intantum est ens inquantū est unum. idem in. q. de quolibet. q. vi. ar. i.

¶ Enti nihil opponitur priuatiue uel contrarie sed negatiue. idem in. i. di. xxix. ar. ix.

¶ Ens dicitur multipliciter. idē in. ii. di. xxxviii. ar. i. & in. iii. di. i. ar. xiii.

Enuntiatio Enuntiatiua

¶ Uerba enuntiatiua emissa principaliter propter se disponunt etiam in casu odioso. ff. de here. insti. l. qui uolebat.

¶ An uerba enuntiatiua p modū cause disponant. uide in l. demonstratio. §. qđ aūt. ff. de cōdi. & de.

¶ Uerba enūtiatiua de futuro nō disponunt. Bar. in. l. i. ff. de no. op. nū.

¶ Qualiter intelligatur illa regula φ uerba enūtiatiua inter contrahentes probant. Barto. in. l. fi. ff. de castren. pecu.

¶ De materia ꝟboꝝ enūtiatiuoꝝ uide plene Bar. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. ubi etiam tractat quid operetur iuramentū circa ea. Bar. in. l. uerba. C. de testa. nō. de succes. ab intest. c. fi.

¶ Uerba enūtiatiua nō inducūt dispositionē ut pareant actionē sed exceptioꝫ. ff. de rei ué. l. emptor. §. fi. uide in. l. socer. §. lucius. ff. so. ma.

¶ Enuntiatio per modū cause minuit legatū. ff. de leg. ii. l. cū pr. §. dulcissimis. sic & auget. ff. đ usur. l. in fideicōmissi. §. cū polidius. sic cōstituit legatū. ff. de rei uen. l. emptio. §. fi. sic & heredis institutione. ff. de her. insti. l. ii. ff. de rei uen. l. cū mater.

¶ Licet uerba enuntiatiua non inducant dispositionem inducunt tamē iam dispositi approbationē ubi sola expectatur approbatio. ut. C. de iur. & fac. igno. l. cum testamentum.

¶ Enuntiatiua uerba ad honoratū ꝓlata inducunt dispositionem quo ad exceptionem. uide. ff. de doli excep. l. pater. §. i. Barto. in. l. emptor. §. i. ff. de rei uen. & uide. l. ex hac scriptura. ff. de dona.

¶ An uerba enūtiatiua facti futuri ab alio uel herede ꝓlata dispositionē inducant. ff. de le. iii. l. iul. §. i. uide in. l. generali capite. ff. de usufruc. leg.

¶ Hec ꝟba enūtiatiua scio φ de amicis meis curā habebis ne ipsis aliquid desit uidentur importare legatum alimentoꝝ que amicis unus prestabat. ff. de annu. lega. l. qui marito.

¶ Enuntiatiuis uerbis tendentibus ad grauamen partium contrahentiū statur. sed tendentiū ad grauamē testis uel alterius tertii nullo mō credit. nec etiā tendentibus ad honorē partiū cōtrahentiū in ꝓiudiciū alterius. sic limitat. l. optimā. C. de ꝯtrahen. & cōmit. stip. fm Innoc. in. c. cum in iure. de offi. dele. in glo. fi. ꝟ. item locum habet.

¶ Enuntiatiua uerba inducunt dispositionē uoluntatis eius qđ importāt & nō ultra. Bar. in. l. gerit. ff. de acquir. here. ꝟ. sed ꝓposito. ubi uide aliquas questiōes circa hec uerba enūtiatiua. & ibi nō. dicit φ enuntiatiua uerba facti ꝓprii denūtiatiue ꝓlata & ꝓpter aliud inducūt dispositionē. uide ibi p eum in. ꝟ. tertio quero qualiter ista uoluntas.

¶ Enuntiatio non potest fieri sine uerbo. s. Tho. in. ii. di. viii. ar. vi.

¶ Aliquid enuntiatur de eo quod nullo modo est. idem in. ii. di. xix. ar. ix.

¶ Quotienscūq; in instrumento sunt apposita aliqua uerba enuntiatiua que sunt de substantia quo ad ualorem actus de quo agitur illa plene probant enuntiatiue narratū esse uez quo ad ualorē actus illius tantū nisi aduersarius probet oppositū. unde si instrumentū dicit φ ego ꝓmisi decē per stipulationem ticio seruo sempronii ꝓbāt illa uerba ticiū esse seruū quo ad hoc ut ualeat stipulatio. casus est in. l. optimā. C. de cōtrahen. & cōmit. stip. sed si inter me & semproniū postea disputatur de dn̄o serui illa confessio nō plene probat in fauorē sempronii. ita ꝓbat in. c. illud. de ꝓsump. ita tenet do. Anto. ibi. qđ nō. quia facit ad multa.

¶ Si in instrumento dicat ticius heres sempronii cōstituit seiū ꝓcuratorē zc. ꝓbat illa enūtiatio illū heredem. Bar. in. l. gerit. ff. de acquir. here.

¶ Enuntiatiue uoluntates defunctoꝝ nō sunt pro lege seruande. nisi ꝓbentur. l. scriptura. C. cōmunia utriusq; iudi. & glo. in. l. rationes. C. de ꝓbat. & l. uerba. C. de testa.

Eoipso De significato haꝝ dictionū. puta qn̄ dicitur si quis fecerit uel nō fecerit eoipso excōicatus sit. uel cadat a iure suo. & similia. uide p Archi. in. c. eum qui. de ꝓben. li. vi. & in. c. i. in fi. de sepul. e. libi o. plene per Bar. in. l. fi. C. de sacrosanc. eccle. uide de elec. c. ꝗ sit. & c. φ sepe. li. vi. de uita & ho. cle. clem. ii. unde eoipso. i. absq; monitione aliqua uel scientia.

Epilenticus Nullus epilenticus debet ꝓmoueri ad cleꝝ aut sacris altaribus ministrare. xxxiii. di. cōmuniter & c. dissinimus. glo. vii. q. i. in summa. adde qđ nō. in. c. cū inter canonicos. de elec.

Epichia Est uirtus spiritualis & ps iusticie. s. Tho. secunda secūde. q. cxx. ar. i. & ii. & q. lxxx. ar. i. & q. cxxviii.

Epiphania De significato huius dictionis uide in. l. oms. C. de fer. adde quod habetur in rationali diuinoꝝ officioꝝ. sub. ꝟ. epiphania.

¶ Queritur cū in festo epiphanie saluator noster fuerit baptizatus quare in illo die non celebratur baptisma. uide de cōse. di. iiii. ante.

Epilogus Est breuis repetitio superioris ut nō. lxxxi. di. §. i. aīs est. c. ꝟn ꝟsus. Colligit epilogus premissa sub breuitate.

Episcopus Quid sit episcopus. & quod sit eius officiū. & de interpretatione uocabuli. uide. xxi. di. cleros. viii. q. i. qui episcopatum. & c. in scripturis. nō. de transla. p la. c. i. ubi episcopus dicit superintendens. ut in dicto c. qui episcopatum. & c. in scripturis.

¶ Episcopi ad inuicem preferunt fm tempus consecrationis ipsoꝝ. xvii. di. illud de clericis. no. in. c. f. de maio. & obedi.

¶ Qualiter episcopus consecretur. uide. xxiii. di. episcopus cum ordinatur. lxiiii. di. episcopi consecrationes. & c. ordinatiōes. & c. epm. de tempor. or. litteras. de elec. φ sicut dicam etia. j.

¶ Episcopus debet ꝓmoueri ad mādatū & examē

metropolitani & aliorum prouincialium episcopoꝝ. xxiiii.di.episcopi iudicio.

¶ An epus possit uti ubiq; mitra.nõ.de usu pall.c. ex tuaꝝ. Laud. in cle.quãuis.de fo.cõpe.circa pn. glo.in de.si.de priuil.tex.uidet uelle ꝙ nõ nisi fuerit inuitatus.vii.q.i.epi.& ibi Archi.super glo.

¶ Unde habuit origiñ ꝙ epus soleniter celebrans portat crucẽ in pectore.uide.xxxvi.di.§.ecce.

¶ Episcopus est uicarius xp̃i.de sacra unct.c.unico.in clem.si quis.de pen.de hoc.ii.q.v.habet.vii. q.i.sicut uir.

¶ Episcopus est religiosior quolibz abbate.nõ.de elec.nullus.li.vi.in glo.ulti.

¶ Episcopus non fundat intentionem suam de iur cõmuni super prouisione ecclesie nõ collegiate.nec patronalis.Inno.de excep.cum uenerabilis.doc.de elec.massana.& c.querelam.

¶ An episcopus fact⁹ monachus possit eligi in abbatẽ.nõ.glo.vii q.i.hoc nequaq̃ uide.c.post translationem.de renũ.& ibi notata.

¶ Olim ordinabantur episcopi habentes uxorem & filios.xxviii.di.de siracusane.& usq; hodie seruat hoc ecclesia orientalis.

¶ Episcopus uenationibus non debet intendere. xxxiiii.di.quorũdã.de cle uena.c.i.& .ii.

¶ Episcopo non sufficit uite & moꝝ honestas sine scientia.xxxvi.di.in.§.ecce.de eta.& quali.c.fi. plene nõ.de elec.cum in cunctis.facit tex.& quod ibi no.in.c.cum ex eo.de elec.li.vi.

¶ Epalis dignitas quanto ceteris est altior tanto periculosior.xl.di.ante.& .c.nõ est.& .c.nõ omnes.

¶ Episcopus non debet libroꝝ gentilium lectioni uacare.xxxvii.di.episcopus.& .c.legimus.

¶ Episcopum non ornant diuitie sed uirtutes & boni mores.xli.di.epus ulem.

¶ Episcopus usurarius deponitur.xlvii.di.epos. Item falsarius.l.di.si episcopus.

¶ Solenniter penitens nõ debet ordinari in episcopum.l.di.si illo.

¶ Episcopus a multis criminib⁹ debz esse alienus. li.di.qui in aliquo.lxxxi.di.apostolus.

¶ Eligendus in epm debet esse in sacris ordinibus constitutus.lx.di.nullus in epm.de elect.c.cum in cunctis.ubi plene nõ. dixi.s.sub dictione electio.

¶ Episcopus regia potestate promotus non est in episcopum ꝓmouendus.lxiii.di.si per ordinationẽ. sic nec qui a clero nõ est electus.nec a plebe postulatus.lxiii.di.nulla ratio.

¶ Episcopi in ecclesia habent gradũ & locũ apl'oꝝ. lxviii.di.quoꝝ uices.xxi.di.in nouo.& ibi nõ.

¶ Episcopus ordinatus debet infra duos menses presentare se suo metropolitano.lxv.di.si quis.

¶ Episcopi debent suos subditos instruere uerbis & exemplis.lxxxi.di.nemo.

¶ Episcopus pauperibus & infirmis debet necessaria ministrare.lxxxii.di.episcopus.lxxxiiii.di.c. peruenit.& .c.nuntiatum est.

¶ Episcopus maxime hospitalitati & operibus misericordie debz esse intentus.lxxxv.di.florentinũ.

¶ Episcopo negligenti corrigere imputant culpe inferioꝝ.lxxxvi.di.doctor.& .c.inferioꝝ.

¶ Episcopus ante misse celebrationẽ nõ dz opibus terrenis intendere.lxxxvi.di.tanta nequicia.

¶ Episcopus implorantibus eius auxiliũ debet assistere.lxxxvii.di.uiduis.& .c.licz oibus.& pstare debet auxilium indigentibus.lxxxvii.di. desolatis.& .c.quisquis.& tutelam uiduaꝝ & orphanorum suscipere.lxxxviii.di.episcopus gubernationem.

¶ Episcopus debz habere uicedñm.lxxxiii.di.uolumus.qui debet bona tẽporalia disponere epatus. lxxxviii.di.diaconũ.& officia nõ dz cõmittere sibi cõiunctis in sanguine.e.di.decẽter.& .c.diffidẽtes.

¶ Episcopi non presunt sacerdotibus ratione ordinis.sed ratione cuiusdã consuetudinis.ut scismatis tollatur occasio.xcv.di.olim.

¶ Epi singulis annis debent uisitare limina aploꝝ nisi fuerint legitimo impedimẽto detenti.lxxxxiii. di.iuxta sanctoꝝ.de iur iur.c.ego.n.

¶ Episcopi debet scire se esse ꝓcuratores & administratores nõ dños.ꝗ dona.e.ii.& sacerdotes esse suos consocios nõ seruos.xcv.di.epus.

¶ Epm nõ facit tñ dignitas prelationis q̃ bona & sancta uita.ii.q.vii.nõ oẽs.nam qui mala uitã ducit magis dicendus est canis impudicus q̃ epus.ii. q.vii.qui nec.& .c.quibus uero.& .c.quanq̃.

¶ Epus debet habere cubicularios monachos uel alios religiosos.ii.q.vii.§.sed aliud.& .c.cũ pastoris.quo casu an possint religiosi seruire epo sine licentia sui superioris.dic ꝙ sic.ut.c.ea.& .q.i.peruenit.& .c.epo.glo.ii.q.vii.cũ pastoris.Pau.in cle.ii.de elec.adde ꝙ epus semꝑ debet habere secũ clericos bone fame & uite.ii.q.vii.peruenit.& .c.epi.

¶ Persecutores episcopoꝝ uni sunt infames.& in exilium mitti debent.iii.q.v.accusatoribus.

¶ Qui epi uiuentis cathedram usurpat peior est quocunq; fure & latrone.vii.q.i.non furem.

¶ An episcopus qui renuntiauit episcopatui debeat habere sumptus uite ab ecclesia sua.uidetur ꝙ sic.vii.q.i.quãuis.

¶ Episcopus debet residere in ecclesia sua.vii.q. i.peruenit.& .c.placuit.

¶ Episcopus est sponsus ecclesie & ecclesia eius sponsa.vii.q.i.sicut uir.de elec.cum inter.in tex. & glo.ideo annulum in signum matrimonii defert de uita & ho.cleri.c.clerici.& ibi nõ.in glo.adde quod dixi.s.sub dictione electio.& dicam.j.sub dictione matrimonium.uide.s.Tho.

¶ Sedes epalis potest ex cã necessitatis mutari ad alia loca.vii.q.i.tempus.uide nõ.de priuil.c.i.

¶ Episcopus qui humilitatis cã monachus efficit ad episcopatum amplius redire nõ pt.vii.q.i.hoc nequaq̃.adde de renunt.c.post translationem.ubi plene de materia.

¶ An liceat desiderare epatũ uel aliam dignitatẽ. uide.vii.q.i.qui episcopatum.& .c.in scripturis adde.s.Tho.scda scde.q.lxxxv.ar.i.

¶ An epus reconciliando ecclesiã debeat uti pontificalibus indumentis.Io.an.in.c.ꝙ sicut.de elec. & in.c.aqua.de conse.eccle.uel alta.

¶ Quare mitra episcopi sit cornuta.uide Archi. xlv.di.disciplina.super glo.fi.

¶ An epus ꝑdicans debeat tenere baculũ pastoralẽ & mitrã.glo.in.c.nullus.el.ii.de cõse.di.i.

¶ De uariis noibus epoꝝ.nõ.in.c.ii.de re iudi.li. vi.& in cle.i.de peñ.Archi.ii.q.vi.habet hoc.

¶ Episcopus qui habet uocem in capitulo ut canonicus reputatur canonicus.de preben.cum in ecclesia.li.vi.de appell.a collatione.eo.li.de conces. preben.postulastis.

¶ Epus nõ dz cãm spũalẽ laico cõmittere.sed bene

causam ciuilem clerici. nō. de iudi. decernimus.

¶ An episcopus possit recipere ordinē episcopalē licet non sit sacerdos. Barto brix. lu. di. solicitudo. Io. an. super rubrica. de cleri. per sal. pmo. adde tex. & glo. de exces. prela. ex litteris. glo. in. c. i. de de. per sal. pmo. glo. i. q. vii. maximum. in quibus concluditur q non. uide. lxi. di. per totum.

¶ An episcopus possit dispensare cum clerico per saltum promoto. Archi. lu. di. c. i. nō. in. c. i. de de. per sal. pmo. glo. ii. ibi uide.

¶ Epus est custos seu minister & dispensator seu executor canonū. xxi. di. c. i. xxiii. q. iii. cum quibus. nō. de elec. c. cupientes. § ceterum. in ti. li. vi. de iure iuran. ego. n. xxv. q. i. hac consona.

¶ An epus possit esse tutor. nō. lxxxvi. di. puenit. xvi. q. i. generaliter. ubi concluditur q non.

¶ Epus celebrans sinodū debet esse indutus uestibus pontificalibus. Hostien. de elec. c. qd sicut. §. super eo. Item quando reconciliat ecclesias. scdm Hostien. ibi. dixi. s.

¶ An epus possit dare in obsidē unū ex clericis sibi subiectis. & sic abbas unū ex subiectis mōchis. curiales dicūt q sic. & allegāt casum in. c. ex rescripto. de iureiur. cōtrariū tñ uidet uerius. p glo. in dicto. c. ex rescripto. quia ibi abbas dedit de cōsensu pape. adde nō. in. l. obsides. ff. de testa.

¶ An episcopus accipiendo aliquid ab ecclesia sue dioc. dicatur propter hoc illam habere subiectam. Hostien. de priuil. c. quoniam.

¶ An eoipso q episcopus habet castrum in territorio alicuius dicatur illi subiectus. Hostien. de iureiurando. nimis.

¶ Episcopus de sua dignitate uel potestate nō debet tumescere. sed magis timere. quia potentes potenter tormenta patientur. viii. q. i. illud.

¶ Episcopus clericos suos grauare non pōt ultra illud quod de iure ei conceditur. x. q. i. quia cognouimus. & c. illud magnitudinem.

¶ Episcopi non debent esse fideiussores neq aduocati. xi. q. i. & quidem.

¶ Nullus debet episcopatum de manu laici recipe qd si fecerit tam dans q recipiens debz excōicari. xvi. q. vii. si quis deinceps.

¶ Que sit pena depredantis/spoliantis/pcutientis uel occidentis episcopum. uide. xvii. q. iiii. si quis deinceps. hodie uidetur tex. in cle. i. de peñ.

¶ An unus episcopus possit habere duas ecclesias cathedrales. unā titulatā aliā cōmendatā. nō. xvi. q. i. postq. xx. q. i. relatio.

¶ Epali dignitate debet carere ciuitas que suum occidit episcopum. xvi. q. ii. ita nos. de peñ. ad aures. & uide in dicta clem. i. de penis.

¶ In altari in quo episcopus celebrauit sacerdos eadem die celebrare nō potest sine licentia episcopi. de conse. di. ii. in altari.

¶ Episcopus saltem diebus dominicis ecclesie sue deesse non debet. de consecra. di. ii. episcopus si in infirmitate. vii. q. i. peruenit.

¶ Episcopus potest dispensare cum sacerdote ut audiat leges. glo. in. c. fi. ne cle. uel mo.

¶ Si usurarius grauat heredes ut restituant mala ablata potest episcopus stare iuramento petentis aliquid sibi deberi. dicit Io. an. in. c. quāq. de usur. li. vi. Bal. in. l. i. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Acceptans episcopatū uidetur renuntiare prioribus beneficiis. dicit Inno. in. c. in nostra. de rescript.

¶ Licet episcopus nō sit canonice confirmatus ualent tamen gesta per eum propter cōmunē errorē & publicam utilitatem. nō. Innoc. in. c. fi. de elec. ar. l. barbarius. ff. de offi. preto.

¶ Episcopus quandoq dispensat etiam in crimine notorio. Inno. in. c. i. de corpo. uici.

¶ Epus tenet ex facto sui uicarii. & sibi imputet q malū elegit. nō. Host. in. c. ad h. de offi. archi.

¶ Epus suū archiepm nō excōicat. licet delinquat in sua dioc. quia est inferior eo. ita nō. Inno. in. c. cum inferior. de maio. & obe. archiepm extraneū uel epm sic. quia est in territorio suo maior eo. nō. glo. iii. q. vi. c. i. adde glo. in clem. i. § nolumus. de foro cōpe. & Archi. in. c. ut animarum. de cōsti. li. vi. dicam. 7. sub dictione statutum.

¶ Episcopus potest per inquisitionē ciuiliter procedere cōtra eos qui tenent rem ecclesie. est dictū Bal. in. l. sanctimus. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Epus pōt quartā mortuorum remittere sine alicuius cōsensu. dictū est Bal. in. l. preses. C. de transac.

¶ Episcopus pōt rem inuentam per aliquem si nō apparet cuius est retinere pro se si est paup. si autē est diues debet dare pauperibus. alias cōmittit furtum. xxxiii. q. i. inuenisti. cum duobus c. sequētibus.

¶ An episcopus possit restituere aliquem ad famā Barto. in. l. legatum. § cum. ff. de postu. nō. Innoc. de re iudi. c. cum te.

¶ Cū epus alienat nō requirit decretū superioris. secus qn inferior. Inno. in. c. statuimus. de transac.

¶ An epus qui non pōt hre possessione epatus sui debeat consecrari. Inno. de appell. constitutus.

¶ An episcopus possit dispensare super residentia quo ad percipiendos fructus prebende. Inno. q nō in. c. clericos. de cleri. nō resi.

¶ Epus & capitulum faciunt unū corpus in electione. no in iurisdictione. Inno. in. c. nouit. de his que fi. a prela. & in. c. postulastis. de conces. preben.

¶ Episcopus sine capitulo habz ius instituendi & destituendi in ecclesiis minoribus. ita dicit Innoc. in. c. nouit. de his que fi. a prela.

¶ Episcopus qui cōcedit curam animarum monacho potest illum ab ea remouere. nō autem abbas. dicit Inno. in. c. i. de capel. mo. ubi uide.

¶ An epus habens iurisdictionē temporalē possit indicere bellum. Innoc. q sic. in. c. qd in dubiis. de peñ. neq est irregularis si ex illo bello sequatur homicidium. quia ipse non occidit. sed lex.

¶ Episcopus non potest laico indicere purgationē nisi in crimine ecclesiastico. nō. Inno. in. c. nos inter. de purga. cano.

¶ Episcopi non debent pati q subditi sui seruent iniuste interdictū. ita nō. Abb. in. c. quesiuit. de his que fi. a ma. par. ca.

¶ Episcopus pōt citare clericū suū in romana curia. ita tenet Abb. in. c. meminimus. de appell.

¶ Episcopi possunt ecclesias parrochiales facere collegiatas. dummodo ad hoc sufficiant facultates. ita nō. Abb. in. c. quoniam. de uita. & ho. cleri. dixi s. sub dictione ecclesia.

¶ An epus possit esse iudex in causa ecclesie sue. glo. & Io. an. de iudi. c. cum uenissent. Inno. in. c. ex parte. de uer. sig. Bar. in. l. i. C. ne quis in sua cā. & ibi Bal. do. Anto. in dic. c. cum uenissent. adde glo. ii. q. vii. si quis erga.

¶ An episcopus uel alius prelatus possit licite de bonis ecclesie dare consanguineis suis. nō. xii. q. ii. quisquis epus. lxxxvi. di. nō satis. xvi. q. i. moderamine. facit qd nō. in. l. nupte. ff. de sena. glo. xxviii. di. si qui filii. nō. in. c. i. de coba. cle. & muli. in glo. pen. facit qd nō. Bal. in. l. illa institutio. ff. de her. insti. & in autē. quibuscūq. C. de sacrosanc. eccle. & si. de inuesti. inter do. & uasall. c. i. §. fi. coll. x. ubi glo. & Bal & in. c. i. in pn. q feu. da. pos. glo. i. q. iii. peruenit. de hoc uide do. Car. flo. in cle. ii. §. pe. de uita & ho. cle. in. ix. q. & in. c. fi. de pecu. cle. ubi cōcluditur q in foro conscientie dans & recipiens tenent restituere. dixi. s. sub dictione elemosina. & qd scribit s. Tho. scda scde. q. clxxxv. ar. vii.

¶ An existente magis digno in ecclesia possit epus cum bona cōscientia conferre bñficiū cōsanguineo nō eque digno. glo. de eta. & quali. c. tuam. facit qd no. glo. in. c. i. ꝓ. fi. de concess. preben. li. vi. fac. glo. de peni. di. i. §. fleat.

¶ An epus existens ext. diocesim possit admittere renūtiationē bñficii. glo. fac. q nō. in. ꝓ. ꝓuincia. in c. abbatē. de elec. li. vi. uide in. c. fi. de of. uica. e. li.

¶ An episcopus promouens scienter indignum ad ordinem uel beneficium peccet mortaliter. uide Archi. i. q. i. si qui episcopi.

¶ Licet episcopus sit caput sue ecclesie tamen non est de collegio. de elec. causam que.

¶ An episcopus possit remittere iniuriam illatam ecclesie sine consensu capituli. no. xxiii. q. iiii. si is qui. & ibi concor. Inno. & Hosti. de sen. excō. cum desideres. dicam sub dictione prelatus.

¶ An episcopus possit sedere pro tribunali in loco exempto. glo. q non. in. c. cum episcopus. de offic. ordi. li. vi. glo. tenet q non. in clem. quāuis. de foro compe. super. ꝓ. aut earum.

¶ An episcopus habens iurisdictionē temporalem possit per se cognoscere in cā criminali. nō. de rap. c. in archiepiscopatu. ne cle. uel mo. c. i. li. vi.

¶ An episcopus qui renuntiauit episcopatui possit eligi in alium episcopatū. uel debeat postulari. nō. de renū. post translationem. ubi glo. & doc.

¶ Sicut epi alias dignitates ꝑcellunt sic debent religione preeminere. de uoto. c. ex multa.

¶ An episcopus possit petere iura epalia a domo leprosoꝝ que non apparet constructa auctoritate episcopi. Frede. de senis q nō. consilio. cxxiii. idē Pau. in cle. quia contingit. de reli. do.

¶ An epus possit dispensare ut canonicus ꝑbendatus detineat canonicatū & ꝑbendā simul cū platura ipsius ecclesie habente duplicatā prebendā. Frede. de senis q non. consilio. xcvii.

¶ An epus possit in aliena diocesi dicere ius inter sibi subditos. nō. in cle. quāuis. de foro cōpe.

¶ An episcopus possit pena pecuniaria punire aromatariū laicum immiscentē fabas tritas cum cera. uel similes fraudes cōmittentē. dic q sic. dictū est notabile Abb. qd refert Io. an. in. c. i. in fi. de emp. & uen. per illum tex. quod nota.

¶ Epus penas pecuniarias nō dz sibi imbursare. sed cōuertere in utilitatē eccl'ie. nō. de pac. c. ii. in glo. & ibi sunt cōcor. de penis. presbiter. & c. se.

¶ An epus possit absoluere uenientē ꝯ statutū suū confirmatū per papā. uide de insti. ex frequētibus.

¶ Episcopus concedit priuilegium ut sacerdotes hospitaliū possint pauperibus & domesticis sacramenta ministrare. in clem. i. de priuil. in glo.

¶ Si episcopus dat litteras dimissorias subdito & in eis testatur de sua sufficientia an iterum debeat examinari. nō. ix. q. iii. episcopum. in glo.

¶ An episcopus possit relaxre sententiam sui inferioris. nō. de offi. ordi. cū ab ecclesiaꝝ. in glo. ii. ix. q. iii. nulla. glo. xvi. q. vii. in summa. glo. de maio. & obe. c. i. li. vi.

¶ Si episcopus ordinet aliquem ad titulū patrimonii sui & illud perit an debeat iterū sibi prouideri. nō. de preben. tuis. in glo. ii. liiii. di. si seruus. de preben. cum scdm. in glo.

¶ An episcopus possit esse testis corā officiali suo uide de testi. dilecto. in glo. iii.

¶ Episcopus fundat intentionē suam de iure cōi super subiectione monasterii monialiū. tex. de cōfirma. utili uel inuti. c. cum dilecta.

¶ Episcopus fundat intentionem suam de iure cōi super subiectione monasterii quo ad legem iurisdictionis. Inno. de offi. ordi. c. dilectus.

¶ An familia epi gaudeat eius ꝑuil. glo. nō. Inno. in. c. fi. de offi. archi. Io. an. in. c. ii. de uer. sig. li. vi. facit de uoto. magne. de priuil. licet. li. vi. C. de epi. & cleri. l. i. xii. q. ii. ecclesiaꝝ. xvi. q. i. similiter. de peni. romana. li. vi. in autē. de sanc. epi. §. sportulaꝝ. lxxxix. di. iudicatū. glo. pulchra. xi. q. i. c. ii. in glo. depositum. & ibi Archidi. Albe. in dicta. l. i. C. de epi. & cle. & in. l. i. C. de uxo. mili. li. xii.

¶ An familia episcopi gaudeat priuilegio clericali glo. q sic. de offi. archi. c. ii. de iudi. cum non ab homine. de sen. excō. non dubium.

¶ An epus possit clericos ordinar. sine cōsilio capli sui. glo. xxiiii. di. epus. ubi glo. & glo. de ꝑben. cum scdm. adde glo. xii. q. ii. alienationes.

¶ Quare epus celebrans in prima cōuersione ad populū dicit pax uobis. & nō dñs uobiscū sicut ceteri sacerdotes. glo. de cōse. di. i. c. hoc quoq.

¶ Quā portionē possunt epi sibi uēdicare de oblationibus & aliis redditibus ecclesie cathedralis & aliaꝝ ecclesiaꝝ sue dioc. nō. x. q. i. de his. xii. q. ii. concesso. & c. se. de offi. ordi. conquerente & c. dilectus. x. q. iii. c. i. & ii. & xvi. q. i. constitutum.

¶ An epus possit ministrare ante habitas litteras apostolicas & iuramentū prestitū pape. dic q non per extrauā. Bonifacii. que incipit iniūcte. ubi idē statuitur de aliis promotis a sede apostolica.

¶ Si episcopus precipit sacerdoti existenti in peccato mortali ut celebret etiam in casu necessitatis an debeat sibi obedire. Hug. tenet q nō. vi. di. testamentum. facit qd nō. c. cā. c. factis.

¶ Que pertineant ad officiū episcopale. nō. glo. in c. cum episcopus. de offi. ordi. li. vi. & in. c. q. pontificali. de offi. dele. eo. li. nō. in. c. i. §. officiales. de offi. ordi. co. li. e. ti. conquerente. & c. dilectus. ubi uide bonam glo. Specu. ti. de offi. ordi. §. officium. adde de potestate episcopi super omnes ecclesias sue diocesis. x. q. i. per totum.

¶ An ad solum epm pertineat reconciliatio penitentium. & cōsecratio uirginum. habetur. xxvi. q. vi. c. i. & ii. & per totū. alias incipit si iubet. adde de offi. epi. pulchrum tex. xxxvi. di. si quis uult.

¶ Que iura habeat episcopus in monasteriis sue diocesis & capellis monasterio subiectis. nō. de of. ordi. conquerente. x. q. i. in summa. de priuil. cum & plantare. §. in ecclesiis. de capell. mo. c. dilectus.

de religi. domi. constitutus. & c. cum uenerabilis.

¶ An epatus sit ordo sicut sacerdotiũ. glo. in prohemio. vi xxi. di. cleros. glo. in. c. post translationẽ. de renũ. in. ℣. ordinem. que uult per consecrationẽ epi imprimi caracterẽ. de temp. or. si archiepus. & qđ ibi nõ. de ordi. ab epo qui renũ. epi. c. i. nõ. glo. de elec. ꝓuida. li. vi. glo. in. c. ꝙ piculosum. de sen. excõ. e. li. tex. in. c. i. de testa. lxi. di. osius. & c. studii. & c. obitum. adde. glo. in cle. in plerisq;. in. ℣. uel aliqđ. de elec. de consecra. eccle. uel alta. aqua.

¶ An epus possit facer̃ statutũ ꝙ certa portio fructuũ oĩm bñficiorꝫ sue diocesis reseruet̃ ad fabricã ecclesie sue cathedralis. nõ. Io. an. de ꝓpt. si ꝓpter. li. vi. ubi tenet ꝙ sic cum certis limitationibus. ad qđ uide extrauag. Io. xxii. que incipit suscepti.

¶ An electus in epm & confirmatus ante cõsecrationem possit dici epus. doc. de ꝓp. eam te. de elec. c. transmissa. in. c. i. de reli. do per glo. in cle. si quis suadente. de pen. faciunt nõ. in. c. inter. de transla. prela. in. c. tua. de his que fi. a p̃la. nõ. glo. in cle. i. de baptis. Abb. in. c. transmissam in fi. de elec. facit qđ nõ. Inno. de elec. cum in cunctis. § cũ uero. facit de iurepa. c. cõsultationibus. facit qđ nõ. de ulupal. nisi. & ff. de condi. & demon. l. publius. in prin. & qđ ibi nõ. Bal. & qđ nõ. Bar. in. l. ex eo. ff. de testa. mili. ubi tractat quo tempore quis debeat habere dignitates. Specu. ti. de ꝓpt. presenta. § ratione autem cause. ℣. item qđ obtentu. qđ nõ. quia ea allegaui Basilee in causa cuiusdã dñi qui fuerat pronuntiatus cardinalis i ordi. m tñ habuerat insignia seu quasi possessionem cardinalatus. & dubitabatur an posset se gerere pro cardinali.

¶ An appellatione epi ueniat ille qui renuntiauit epatui. uide in. c. i. de ordi. ab eo qui renũ. epi.

¶ An episcopus sine consensu capituli possit mittere clericos uel canonicos extra ciuitate uel diocesim pro negociis suis. uide Hostien. qui ponit ꝙ duos & nõ ultra. in. c. decetero de cleri. nõ resi. per doc. tex. cũ glo. in. c. ad audientiam. e. ti.

¶ Si epus uult aliquẽ de clericis uel canonicis ecclie mittere ad curiã pro negociis ecclesie an ille possit se excusare. glo. ꝙ nõ. xxiii. q. i. c. ii. quod nota.

¶ An licentia data clerico per epm de stando extra ecclesiã simpliciter sine tẽporis adiectione intelligatur perpetua. dic ꝙ nõ. sed ad duos mẽses uel ad arbitrium boni uiri inspecta causa absentie & aliis circũstantiis. nõ. glo. vii. q. i. presentium.

¶ Quid si duo cõtendũt de episcopatu ueronensi & causa cõmittit̃ per papã epo ueroneñ. nõ expsso ꝓprio nomine quis eorꝫ cognoscet. dic ille qui est in possessione. uide nõ. per do. Car. flo. in. c. per uenerabile. ℣. rationibus. qui si sint le. glo. in cle. i. de foro cõpe. in glo. olim. & ibi uide per eũdem in. xv. q.

¶ Episcopus nõ põt crismare in frõte alios pueros ꝙ sue diocesis de reli. do. c. i. Spe. ti. de lo. § nũc de episcoporꝫ. ℣. item non crismat. adde ꝙ nec aliqua alia sacramenta confert extra diocesim suaꝫ seu in personas sibi nõ subiectas. ix. q. ii. per totum. vi. q. iii. c. i. ubi glo. dicit ꝙ extra diocesim nõ possit predicare publice uerbũ dei conuocando populum. qđ nõ. hec tamen omnia intellige nisi consensus diocesani accedat. ix. q. ii. nullum.

¶ An epus extra diocesim possit causam delegare in diocesi. glo. in. c. nouit. de offi. leg. dicit ꝙ sic. uide de elec. c. abbate. ꝑ Archi. iuncta glo. de elec. li. vi. de re iudi. c. abbate. li. vi. Specu. ti. de ꝓpt. p̃senta. § ratione. ℣. si. uide nõ. in clem. i. de foro compe. Abb. in dicto. c. nouit.

¶ Cedit in obprobrium dignitatis episcopalis ꝙ episcopi sint coadiutores uel ministri magnorum episcoporum. uel sint capellani principum. tex. est iuncta glo. in clem. in plerisq;. de elec.

¶ An episcopus possit restituere clericum sine licentia patroni priuatũ ecclesia. uide nõ. in. c. quãuis. de ꝓpt. li. vi. in glo. fi.

¶ An episcopus possit restituere clericũ depositũ. no. glo. ii. q. vi. ideo.

¶ Epo nõ cõuenit ꝑsonaliter agitare causas ecclie tex. & glo. v. q. iii. c. fi. xiiii. q. i. episcopus.

¶ Epus nõ pot clericũ inuitum de minori loco ad maiorẽ transferre. glo. vii. q. i. epus de loco. lxxiiii. di. quorũdã. Hostieñ. de re. ꝑmu. c. quesitum.

¶ Episcopus non potest dispensare super duabus canoniis in eadẽ ecclesia. licet possit super canonia & officio. Io. an. post Innoc. de conces. preben. litteras. glo. in clem. si. de preben.

¶ Episcopis nõ est pena imponenda siue infligẽda sicut aliis. de offi. dele. c. ii. li. vi. de sen. excõ. quia periculosum. eo. li.

¶ Epus nõ dispensat cum suspenso perpetuo a beneficio. de elec. cupientes. § ceterꝫ. li. vi. in glo.

¶ Episcopus nõ committit causam simpliciter & de plano. glo. in. c. si. de hereticis. li. vi.

¶ Si epus uisitat diocesim per uicariũ debet illi facere expensas. de offi. ordi. si episcopus. li. vi.

¶ Episcopus nõ incurrit sententias excõicationis suspensionis uel interdicti. nisi hoc exprimatur. de sen. excõ. quia periculosum. li. vi.

¶ An episcopus possit bona unius ecclesie auferre & dare alteri ecclesie. glo. super ℣. a quocunq;. in. c. constitutus. de reli. do. Io. an. in. c. si ꝓpter. de ꝓp. li. vi. glo. super ℣. priuilegio. in. c. duo simul. de of. ordi. facit qđ nõ. in. c. cuꝫ apostolica. de his que fi. a prela. in glo. fi. glo. de eccle. edifi. ad audientiã. in i. glo. xvi. q. i. ecclesie. de re. ec. nõ alie. dudũ. li. vi. glo. de consue. cum olim. xxii. di. c. i. in glo. x. di. c. i. glo. ad idem. xii. q. i. nulli. & q. ii. bone rei.

¶ An epus possit donare bona ecclesie sine cõsensu capituli. no. de testa. relatũ. de dona. ceterꝫ. xvi. q. i. possessiones. in glo. que uidetur distinguere inter donationem perpetuam & temporalem.

¶ An possit epus unã ecclesiã in totũ a sua iurisdictione eximere. glo. de reli. do. cõstitutus. de censi. cum uenerabilis. Inno. ꝙ sic. de dona. pastoralis. cõtrariũ tenet glo. in clem. quia cõtingit. de reli. do. ad materiã uide nõ. in. c. cum inter uos. de consue. glo. in. c. pe. de transac. glo. xvi. q. ii. uisis. que dicit ꝙ episcopus eximens ecclesiam a iurisdictione sua non potest facere preiudicium archidiacono.

¶ An epus cũ capl'o possit cõcedere priuilegiũ exemptiõis. nõ. de cẽsi. cũ uenerabilis. de dona. pastoralis. de re iudi. c. cum inter. de reli. do. cõstitutus. in glo. antepen. do. Car. flo. in clem. i. de priuil.

¶ An & qñ epus possit unã ecclesia alteri subiicere nõ. glo. in. c. cõstitutus. de reli. do. faciunt nõ. in. c. sicut unire. de exces. prela.

¶ An ad episcopũ pertineat dispensatio male ablatorꝫ incertorꝫ. no. glo. in cle. i. de priuil. facit qđ nõ. Hosti. & Io. an. de iude. c. cum sit. de usuris. cum tu. Archi. d' testa. c. ii. li. vi. & ibi Io. an. & do. Domi.

de sancto gemi. Archi. xiiii. q. v. nō sane. uide do. Car. flo. in clem. dudū. §. statuimus. de sepul. xi. q. de materia uide Hosti. in sūma de peni. & remis. §. qbus & qliter & a qbus. ꝓ. sed q forma. & ꝓ. se.

¶ An episcopus possit ferre sententiam interdicti in loca exempta. nō. de accusa. ueniens. in glo. fi. glo. in cle. frequens. de exces. prela. de priuil. tuaꝝ. de consue. c. cum inter uos & ibi nō. & de excōicatione habetur de reli. do. cum dilectus. ubi est casus ꝙ nō potest excōmunicare exemptos.

¶ In quibus casibus possunt episcopi dispensare. Io. cal. ponit diffuse in repertorio. super. ꝓ. dispensatio. uide nō. per Inno. & do. Anto. in dicto. c. dilectus. de tēp. ordi. Spe. ti. de lega. §. nūc de epoꝝ. adde ꝙ in adulteriis & in minoribus criminibus dispensat episcopus. de iudi. c. at si clerici. in. §. de adulteriis. & ibi nō. glo. xxvii. q. i. uirginem. que dicit ꝙ episcopus potest dispensare in incestu. Itē cum ordinatis extra ieiunia quatuor temporꝝ. c. consultationi de temp. ordi. in glo. fi. Item in casu c. ii. de ordi. ab eo qui renun. epi. Item in casu. c. a multis. & c. ꝓterea. & ibi nō. glo. de eta. & qli. Itē cum sacrilego. l. di. si quis presbiter. Item in furto & periurio occulto. l. di. de his. nō. in dic. c. at si clerici. Item cū habentibus plures cōcubinas. de biga. quia circa. Item cuꝫ clericis pegrinis. de cle. pegri. c. tua. Item in casu c. i. & c. presentiū. i. q. v. Item cum scismatico reuerso. l. di. ut cōstitueretur. Item mitigat canones penitentiales. i. di. de his. xxvi. q. vii. tempora. Item in casu. c. te nobis. de cle. pegri. Item in casu c. sane. de cle. cōiu. Item in casu. c. ex tuaꝝ. de sortile. & ibi glo. Item in casu. c. ueniens. de eo qui fur. ordi. suice. & ibi in glo. Item in casu c. ii. de cleri. non ordi. nimis. l. di. studeat. Item in casu. c. significauit. de corpo. uici. Iteꝫ in casu. c. ex parte. de temp. ordi. & ibi glo.

¶ An epus possit dispensare cum eo qui in etate indebita est ꝓmotus ad sacros ordines. glo. & doc. in clem. generalē. de eta. & quali. adde nō. in. c. cuꝫ in cunctis. & in. c. cū dilectus. in glo. de elec. nō. e. ti. licet canon. li. vi. in glo.

¶ An episcopus possit dispensare ꝙ clericus cōiugatus teneat beneficium. doc. in. c. diuersis. de cle. coniug. tenent ꝙ sic subsistente iusta causa.

¶ Episcopus dispensat in casu. c. duduꝫ. ii. de elec. & ibi glo. Item in casu c. significasti. de offi. archi. & ibi glo. Item in casu. c. i. qui cle. uel uo. Item in casu. c. porro. de cle. pug. in duello. qđ limita ꝑ no. in. c. i. de cor. uicia. Itē in casu. c. innotuit. de eo qui fur. ordi. recepit. Item in casu. c. i. de cleri. per sal. ꝓmo. & ibi glo. Item in omni uoto preter uotū cōtinentie. & quod est in succursum terre sanctē. de uoto. c. i. & ibi glo. e. ti. ex multa. Item in casu. c. in quibusdā. de peñ. & ibi glo. Iteꝫ in casibus. lxviii. di. quāuis. & c. cor epi. Item in casu. c. quisquis. de elec. ubi glo. de simo. c. fi. & qđ ibi nō. Item in casu c. extirpande. §. qui uero. de pben. & c. cam te. de eta. & quali. & ibi glo. Item in casu. c. ad abolendā. de hereticis. l. di. presbiteros. de iudi. at si clerici. in glo. Itē in casu. c. ad audientiā. de homi. Itē in casu c. ii. de cle. pugnā. in duello. xxviii. di. presbiteꝝ. de cleri. nō resi. cum decorem. in glo.

¶ An episcopus dispenset cum omnino illitterato ut promoueatur ad ordines. Innoc. ꝙ non. in. c. dilectus. de temp. ordi.

¶ An epus dispēset sup etate. de quo habet in cle. ne in agro. §. ceteꝝ. de statu mona. doc. ibi ꝙ non.

¶ Episcopus dispensat in casu. c. i. de eta. & quali. li. vi. & in casu. c. cum ex eo. de elec. e. li.

¶ De potestate episcopali circa dispensatiōes nō. glo. de peni. & remis. c. ii. episcopus. li. vi. Innoc. & do. Anto. in. c. cum dilectus. de temp. ordi.

¶ An epus possit dispēsare in defectu natalīū. dic ꝙ nō. ut nō. Inno. & doc. qui fi. sint le. per uenerabilem. nisi in casu c. i. de filiis presbi. li. vi.

¶ An episcopus existens extra diocesim suam possit beneficia sua uacantia in diocesi sua conferre. nō. de offi. leg. nouit. ubi glo. que enumerat ea que fieri possunt extra diocesim. adde quod dixi s. sub dictione beneficium.

¶ An episcopus possit dispensare in heresi & scismate. dic ꝙ sic. non tamen cum excōmunicato ministrante. glo. l. di. presbiteros.

¶ An epus possit dispensare ꝙ illegitimus habeat canonicatū & ꝓbendas in ecclia cathedrali. Archi. uidetur tenere ꝙ sic. in. c. i. de filiis presbi. li. vi.

¶ Si consuetudo est ecclesie ꝙ nullus admittatur ad canonicatum nisi sit nobilis. episcopus non pot dispensare cum ignobili licet alias uirtuoso ut ibi recipiatur in canonicum. est singulare uerbū Inno. in. c. ii. de cleri. non resi. quod no.

¶ Qui sunt casus reseruati epo tam in foro penitentiali q alias. glo. de peni. & remis. si epus. li. vi. Hosti. in sūma de pe. & remis. §. cui. ꝓ. primus. & uide exuag. Benedicti. que incipit inter cunctos.

¶ Episcopi sunt ministri & ꝓcuratores ecclesiaꝝ. de dona. c. ii. ii. q. vi. §. i. ultima. Apostolus ad sic uos existimet homo sicut ministros dei zc.

¶ An epus possit dispensare ꝙ filius imediate administret in ecclesia paterna. glo. & ar. lvi. di. in sūma. Hosti. in. c. ex tua. de filiis pbi. & in. c. ii. e. ti. & ibi glo. & glo. in. c. i. de filiis presbi. li. vi.

¶ An epus donans ecclesias pleno iure monachis abdicet propterea a se curam populi. Ioban. an. de capell. mona. c. i. li. vi.

¶ An & quando episcopus possit absoluere excōmunicatos pro uiolenta manuum iniectione in clericum. no. de sen. exco. peruenit.

¶ An episcopus possit post mortem absoluere hereticos qui penitentiam in morte petierunt. no. de sen. exco. a nobis.

¶ An epus possit absoluere abbatem percutientē monachum uide in. c. ut fame. de sen. excō.

¶ An si epus excōicauit mulieres fucates se uel portantes auꝝ & argentū & alia ornamēta imoderate an omnes facientes indistincte siue solute siue coniugate sunt excōmūicate. uide Io. an. in regula que fiunt a iudice. li. vi. in nouella.

¶ Episcopus nō intromittit se de iurisdictione inferioꝝ prelatoꝝ. nisi in casu negligentie. de offi. or. cum ab ecclesiaꝝ. bona glo. in clem. i. de cele. mis. in. ꝓ. negligentiam.

¶ Epus pot corrigere subditos & reformare sine consensu capituli. de consue. c. iii. li. vi.

¶ Episcopus ab ecclesiis sue diocesis nil pōt exigere nisi quando & quantū sibi a iure permittitur ut nō. de uita & ho. cleri. cum ab omni. in glo. ꝑter expensas. doc. de accusa. sicut. Inno. de prescrip. cū ex officii. glo. x. q. iii. quia cognouim9. & c. de his. ubi etiam glo. Innoc. de exces. prela. tex. xvi. q. i.

nulli·nec ualet consuetudo cõtraria·glo·i·q·i·nullus episcopus·xviii·q·ii·c·i·

¶ An epus in diocesi sua habet mer & mixtũ imperium· glo·ii·q·vii·si quis epus·xi·q·i·de psona·

¶ Quot iudices debẽt esse in accusatiõe epi·uide iii·q·viii·c·i·& ii·& v·q·iiii·c·i·vi·q·iii·scitote·xv·q·vii·si quis timidus·& c·felix·

¶ In quibus uidetur requiri numerus·xii·epoꝝ si illi discordent ad inuicem quid fienduz·habet·vi·q·iii·c·i·& ii·& aliis sequentibus·

¶ An epus translatus perdat ius prioris ecclesie anteq̃ habeat possessiones sede· tex·est & ibi glo· ꝙ non·xcii·di·si qui episcopi·idem glo·xvi·q·i·ne pro cuiuslibet· uide qđ nõ·per Io·an· & Archidi· plene de elec·quorũdam·li·vi·

¶ An episcopus possit cõcedere subdito suo ut sibi eligat confessorem·dic ꝙ sic·casus est in·c·si epus·de peni·& remis· li·vi· ubi uide potestatem quam habet confessor sicut electus·

¶ Que sunt ꝑuilegia episcopoꝝ·uide unũ in·c·si·de iura·calũ·& in aut·de sanc·epi·§·nulli· de quo uide qđ nõ·Archi·& Io·an·in·c·ut circa·de elect·li·vi·Item alium in·c·quia periculosum·de sen·ex·li·vi Item in·c·qđ nõnullis·de priuil·Item in casu c·si·de pe·& remis·Item in·c·nemo·de conse·di·i·Item in casu quẽ ponit glo·in dicto·c·quia periculosum·iuncto·c·si quorũdã·& ibi glo·de solu·Item in·c·unicuiq·& c·clericos·de consec·di·i·Item in casu de quo p glo·in dicto·c· quia periculosum·in glo·iuncto·c·sacro·de sen·excõ·& c·patẽtibus· de priuil·Item in·c·cõsuluisti·& c·aqua· de conse·ec·uel alta·xxvi·q·vi·iubet·l·di·in capite· Item in·c·pastoralis·de his que fi·a ꝑla·Item·xi·q·iii·debẽt· Item in casu de eta·& quali·indecoꝝ·per glo· Item in casu clem·i·de reꝝ pmu· in glo· Item in clem· si una·de re·eccle·nõ alie·& ibi glo· Innoc·de exces·prela·sicut·Item in casu·c·si·de conse·di·ii· Itez in c·significasti·de iurepatro ſm unũ intellectũ· glo·lxxi·di·hortamur·Itẽ in·c·nos·de testa· & in aut·de eccle·ti·§·si quis·C·de epi·& cle·l·nulli· Itez in c·cum sit·de iude·& in·c·cum·tu·de usur·

¶ An episcopus in electione confessoris sui possit quotiens uoluerit uariare· dic ut nõ·in·c·si·de pe·& remis· Hostien·in summa de pe·& remis·in·§·cui confitendum·℣·sed nunquid potest episcopus·

¶ Episcopus in testem ꝓductus nõ deponit coraz iudice·sed iudex ad eum mittit·ff·de iureiur·l· ad egregias· iuncto·c·si·de re iudi·li·vi· probatur in aut·de sanc·epi·§·nulli·

¶ Episcopus non debet per se comparere in iudicio·sed mittit procuratores·v·q·iii·c·si· de ꝓcur·c·i·de sindico·c·i·

¶ Episcopus abiurãs heresim tãgit sacramẽta·licet regulariter ꝯ·ut in·c·si·de iur·calu·habet·i·q·vii·quotiens·Item si purgat se de crimine simonie· de pur·ca·quot· de materia uide glo·& Io·an·in·c·ut circa·de elec·li·vi· de cõse·di·ii ego berlengarius·

¶ An episcopus qui cõtulit beneficiũ alicui qđ nõ potuit si priuet illo teneatur sibi de alio ꝓuidere· glo·vii·q·i·presentiũ de ꝑben·inter cetera· in glo· que uidetur concludere ꝙ sic· si scienter episcopus contulit·& ille ignorans acceptauit·

¶ Qualiter & de qbus sit examinandus is qui cõsecrat in epm·habet·xxiii·di·qui epus· & c·se· de hoc melius & plenius uide in libro pontificali·

¶ Qualiter succurrat epo rebus suis spoliato· uel ab epatu expulso·uide·iii·q·i·& ii·per totum·

¶ An episcopus possit ex prescriptione acquirere potestatem alienandi bona ecclesie sue·uel alterius sine consensu sui capituli·glo·tenet ꝙ non·in clem·si una·de rebus eccle·nõ alie·

¶ An episcopus possit unire ecclesias sue dioc·sine consensu capituli·Archidi·ꝙ nõ·in·c·cum singula·de preben·li·vi· Hosti·in·c·dilecto·de preben· in ℣·de cõm uni consensu· idem dicit Archi·xvi·q·i·& temporis·faciunt nõ·per glo·in·c·cum dilectus de his que ui me·ue cã·adde nõ·in dicta cle·si una de rebus ecclesie nõ alie·

¶ An episcopus possit in diocesi sua facere statuta penalia preceptoria seu ꝓhibitoria·nõ·doc·in·c·si·de appell·li·vi· & in·c·si·de offi·archipſ· glo in·c·ii·de uer·sig·li·vi·& in·c·ii·ubi glo·de ma·& obe·Inno·de consti·cum accessissent· & c·cum oẽs· ubi Io·an·facit de loca·uestra·& qđ ibi nõ·

¶ An & qñ epus facit statuta requirat consensus capituli·uel sufficiat consilium· tex·& ibi nõ·in·c·quanto·de his que ii·a prela·ubi tenet Hostien·ꝙ sufficit consilium·Archi·de consti·c·i·li·vi·

¶ An epus possit aliquid constituere uel ordinare circa electionẽ successoris sui· nõ·Pau·& do·Carflo·in cle·ne romani·de elec·circa ꝑn·q cõcludit ꝙ sic·dũmodo nõ mutet formã·c·quia ꝓpter·de elec·

¶ Episcopus debz esse unius uxoris uir·nõ pluriũ·sic dicitur homo bone fame·i·nõ male fame·sic exponitur affirmatiua per negatiuam· glo·xxvi·di·in summa·de biga·debitum·

¶ An episcopus qui instituit minus idoneũ in beneficio teneat de eius mala administratione·Inno· ꝙ sic·in·c·ex ratione·de eta·& quali·qđ nõ·

¶ Que sit pena episcopi ordinantis indignũ· uide l·di·ex penitentibus·i·q·i·si qui episcopi·de ꝑben·graue·& ibi nõ·

¶ An episcopus debeat tantũ in die dominico ordinari·uide de temp·ordi·litteras·& ibi glo·

¶ An episcopus possit cognoscere de causis subditorum prelati sibi subiecti· nõ·glo·& doc· de offi·ordi·pastoralis·& doc·de offi·archi·c·dilecto·

¶ An episcopus possit dispensare contra canones concilii generalis·dic ꝙ nõ·ſm Archi·in·c·licet canon·de elec·li·vi· adde bonaz glo·in·c·dilectus·de preben· fallit quando subest iusta causa· quia tunc potest· dictum est Io·de ligna·in·c·at si clerici·de iudi·& ita tenent domini de rota· conclusione·dclxxxiiii per·l·si hominem·ff·manda·

¶ An episcopus possit in ecclesiis regularibus ponere yconomũ prelato negligente·tex· & ibi plene per Archi·ix·q·iii·cum simus·

¶ An epus possit esse iudex iniuria cõcernente ecclesiam suam·uide glo·in clem·i·de foro compe·

¶ An epus possit iudicare de yconomo suo male gerente officium·glo·lxxxix·di·iudicatum·

¶ Epus nõ põt cognoscer de cã subditoꝝ ex dioc·suam·nisi de cõsensu diocesani·& partiu· uide glo·in clem·i·de foro cõpe·in·℣·indulgemus·

¶ An si episcopus cum clericis suis expellatur de sua sede possit nihilominus in clericis suis exercere iurisdictionem suam· nõ·lxxi· di· clericos· in glo·& in dicta clem·i·de foro compe·

¶ Episcopus absoluit moniales exemptas excõmunicatas pro iniectione manuum uiolenta· de sen·

excōi· de monialibus ·in glo·

¶ Si longa & inueterata cōsuetudo hoc habeat ꝙ nullum beneficium in dioc· possit per aliquem conferri sine cōsilio episcopi· quid fiet si episcopus est in partibus· ita remotis ꝙ non possit haberi cōsiliū eius· an uicarius eius generalis succedat ei in hac potestate· Archi· lxiii· di· reatina· dicit se cōsuluisse ꝙ sic· per tex· in· c· ex frequētibus· de insti· sed hoc uidetur cōtra casum· c· i· in fi· ne se· ua· li· vi· & hoc tenuit Frede· de senis· cōsilio suo· cclviii· ubi dicit ꝙ ubi cōsensus episcopi requiritur ad ualiditatem statuti facti per capitulum nō potest prestari per generalem uicarium· quia hoc est uoluntarie iurisdictionis que non cadit in generalem uicarium· de offi· uica· cum generali· li· vi·

¶ Episcopus potest in ecclesia sua mutare generalem consuetudinem dicendi diuinum officicium· glo· & Archi· xciii· di· c· i·

¶ An epus possit dispensare contra constitutionē legati· Archidi· iii· di· ꝗ· porro· Hosti· in summa de elec· ꝗ & qui· ꝓ· nunquid episcopus·

¶ Episcopi debent denūtiare & denuntiari facere penas a iur̄ latas ꝯ exigētes gabellas uel alia onera ab ecclesiis· tex· est in cle· p̄senti· de censi· qđ est p̄cepti· ut ibi dicit glo· & tn̄ ab epis male seruat̄· & ideo reddituri sumus deo rationem de his & aliis·

¶ Episcopus potest remittere ecclesie sibi subiecte pensionem & seruitia sibi debita· tex· est in· c· cum uenerabilis· de censi·

¶ An epus possit dare iurisdictionē ordinariam· glo· ꝙ non· in· c· ii· ne prela· uices suas· nisi quando creat uicariū generalē· & quando cōfirmat electū· ut ibi nō· & in· c· cum ab ecclesiaꝝ· de offi· ordi·

¶ An episcopus possit concedere ecclesiam religiosis ut eiectis inde clericis secularibus possint illam in suos usus conuertere· nō· xcvi· di· diaconi· de statu mona· c· ii· de preben· c· de monachis· per doc· Inno· de priuil· pastoralis·

¶ An episcopus possit cogere monasteriū coi erat unita ecclesia parrochialis habitu sed non actu· ut ponat in eam uicariū sufficienter dotatū· si incipit esse parrochialis actu· uide hanc questionē per do· Car· flo· in cle· quia contingit· ꝗ ulti· de relig· do· in ultima questione· ubi uidetur concludere ꝙ sic·

¶ An episcopus possit dispensare sup impedimēto publice honestatis· Io· an· ꝙ non· in· c· non debet· de cōsangui· & affi· faciūt nō· de temp· ordi· dilectus· de maio· & obe· qđ super his·

¶ Quot testes sunt necessarii in cōdēnatione seu depositione episcopi· habetur· ii· q· iiii· per totum·

¶ An epus possit in ecclesia sua inducere nouā cōsuetudinē circa diuinū officiū· dixi aliquid· s̄· adde glo· que uidetur uelle ꝙ sic· xci· di· eleutherius·

¶ Ordinandus in episcopum debet de criminibus confiteri ut purgatus ordinetur· tex· cum glo· viii· q· i· in scripturis·

¶ An episcopus possit ordinari a paucioribus q̄ tribus· dic ꝙ nō· & si aliter fuerit ordinat⁹ nihil agit̄· quia iste numerus est substantialis· de tēp· ordi· si archiepus· & · e· nec ipsi· ubi tex· glo· & docto· adde lxvi· di· porro· & ita respondi in p̄sentia quorūdam cardinaliū· inter quos dubitabat̄· & uarie erāt sn̄ie

¶ An epus possit suspendi a bn̄ficio per inferiorē a papa· tex· & ibi doc· de offi· ordi· quanto·

¶ An epus possit per alios uisitare diocesim suam· & casu quo sic cui debentur ꝓcuratores· nō· de of· ordi· inter· & · e· ti· si epus· li· vi· x· q· i· epm̄· hodie seruat̄ ꝙ epi nō uisitant per ꝓcuratorē sine licentia speciali pape· & oportet cōponere cum camera apostolica super procuratoribus·

¶ An episcopus ꝓpria auctoritate possit aliquam ecclesiam sue dioc· erigere in cathedralē· dic ꝙ nō· vii· q· i· mutationes· nō· de maio· & obe· cum inferior· de exces· prela· sicut unire· ubi plen·

¶ An episcopus possit coram ecclesiastico uel̄ seculari iudice aduocare· nō· doc· in· c· fi· de postulan· Hosti· in summa· e· ti· ꝗ· quis uero·

¶ An epus possit dici illustris· dic ꝙ sic· Hosti· de ꝓcu· tue· tex· de re iudi· c· fi· li· vi· ubi Archi· uide de· in plerisq· de elec· & de magna dignitate epoꝝ uide tex· in clem̄· i· de pen· adde ꝙ episcopi sunt legati dei· vii· q· i· sicut uir· & · c· omis qui· & in preallegata clem̄· i· de penis·

¶ Qualiter & in quibus causis possit epus petere a subditis suis caritatiuū subsidiū· Hosti· de offi· ordi· c· conquerente· de censi· cum apostolus· Inn o· de statu regula· c· i· in fi·

¶ Quid aūt de inferioribus epo an possint petere caritatiuum subsidiū ab ecclesiis sibi subiectis· nō· do· Car· flo· in cle· quia regulares· ꝗ· i· in ulti· q· de sup· negli· prela· ubi in exemptis tenet ꝙ sic· in aliis no· uide qđ dixi· s· sub dictione caritatiuū subsidiū adde ꝙ qn̄ epus uadit ad papam uel ad rege uel ad sinodū· uel qn̄ facit expensas ꝓ cōibus negociis totius cleri uel diocesis potest a singulis ecclesiis suis petere caritatiuū subsidiū· ita tenet Inno· in· c· i· de statu regula· nō· x· q· iii· unio· in glo· xii· q· ii· uolis·

¶ An epus possit die cōsecratiōis sue ordines cōferre· uide tex· & qđ ibi nō· de elec· ꝙ sic· ꝗ· sup· c· o·

¶ An episcopus excōicatus possit sacros ordines cōferre· nō· glo· in· c· ii· de ordi· ab epis q renū· epi· glo· de cle· excō· mi· si celebrat· de exces· p̄la· tanta· glo· de offi· ordi· qđ sedem· de materia plene· ix· q· i· c· i· & · ii· & nō· in glo· summe· Quid de epo degradato· uide ubi· s̄· & · i· q· i· qđ quidam· ꝓ· sed obiicit· ubi uidet̄ p̄mo dici ꝙ nō· sed postea uidet̄ concludi ꝯriū licet ordo ille sit sine effectu siue executione·

¶ An epus possit agere uel appellare pro clero uel populo sibi subiecto· nō· de appell· dilectus· de sue· ab intesta· c· fi· ubi episcopus agit pro ecclesia sibi subiecta· facit qđ no· Inno· de offi· or· duo· facit x· q· i· regenda· qđ nō· Inno· in dicto· c· fi· de resti· spoliat· iii· ubi tenet Inno· ꝙ episcopus possit agere ꝓ ecclesia sibi subiecta· quod nō·

¶ Qualiter episcopus accedens ad altare deponit mitram & baculum· conuertens uero se ad populū reassumit· nō· glo· xlv· di· disciplina·

¶ An episcopus possit ecclesiā sue diocesis secularem erigere in cōuentualē· uel collegiatā· doc· ꝙ sic de uita & ho· cle· qm̄· de iurepa· nobis· de cōsue· cū dilectus· de eccle· edi· c· ad audientiā· ii· adde quod dixi sub dictione ecclesia· & quid econtra· uide de rebus ec· nō alie· possessiones· ubi est tex· ꝙ non· de reli· do· inter quatuor· ubi glo· & Io· an· glo· xix· q· iii· ꝗ· queritur· tex· cum glo· dicit ꝙ non potest sine auctoritate pape· xii· q· ii· si epus· & an in tali mutatione sunt uocandi illi quoꝝ interest· & nunquid eoꝝ consensus sit necessarius· nō· glo· in dicto· c· si episcopus· xii· q· ii· qđ me· cā· cum dilecti· facit qđ nō· Inno· de p̄ben· in lateranen̄· do· Car· flo· in clem·

si una de re ec nō alie in quinto notabili. mode: ni tenent ꝙ nō in cle statutū de elec. adde ꝙ per hāc mutationē nō fiet preiudiciū patrono ecclesie.

¶ An epō pauperi possint dari alia beneficia. & an epatui possint uniri alie dignitates. & per quē nō. Inno. in c. cum nostris. de conces. preben.

¶ An propter excōmunicationem episcopi eius iurisdictio ad archiepiscopuz deuoluatur. nō. de sup. negli. prela. romana. li. vi.

¶ An episcopus adipiscatur possessionem episcopatus per installationem seu alium actum. nō. Inno. de resti. spo. in litteris.

¶ An epus possit aliquē uerberibus castigare. tex. cum glo. xxvi. q. v. contra idolū. & xxxii. q. v. c. i.

¶ Que sit ptās epi circa testamēta & ultimas uoluntates. no. in. l. nulli. & l. si quis. C. de epi. & cle. & l. hereditas. ff. de peti here. & c. si herēdes. & c. tua nos. de testa. & c. iohannes. & Hosti. de iude. cum sit. C. cōia de suc. auth. omnes peregrini.

¶ An episcopus possit delinquentē carcerare. tex. ꝙ sic. de offi. ordi. cum episcopus. li. vi.

¶ An episcopus possit de bonis mense sue donare capitulo suo. Hostieñ. de his que fi. a prela. nouit. glo. in clem. si una. de re. eccle. nō alie.

¶ An epus sine cōsensu capli possit cōcedere loco religioso ecclesiā in ppi ietatē. doc. ꝙ nō. in c. cōsultationibus. de dona. eius in dcā cle. si una. ubi de hoc.

¶ Que iura uideant esse translata qñ epus concedit uel donat ecclesiam religioso loco. uel alteri ecclesie. plene nō. de dona. pastoralis. de puil. ex ore. de reli. domi. constitutus.

¶ Que iura habeat epus edificans ecclesiā in aliena diocesi. dixi. s. sub dictiōe ecclesia. nō. de iurpa. significasti. xvi. q. ii. si quis epoꝝ. & ibi glo. ꝙ presentatus per episcopum patronū censetur idoneus. nec debet examinari. quod est uerum si est de suo episcopatu. alias secus. quod nō.

¶ Cui remaneat subditus epus renuntians epatui. glo. xcii. di. si qui episcopi.

¶ Quilibet epus est par pape in ordine. licet non in administratione. glo. xxi. di. in nouo.

¶ Epi possunt in suis diocesibus cōcedere puilegia de re iudi. cum inter. & in regula. decet. li. vi.

¶ Episcopus clericū delinquentē in sua diocesi deponit. sed epus loci ubi talis habet beneficiū exequit sententiam. de foro compe. postulasti.

¶ An epus possit dispensare cum clerico usurario post sniam & satisfactionē. de usuri. c. preterea.

¶ Episcopus dispensat cum regulari ut maneat in ordine suscepto & non priuetur beneficio. de cle. non ordi. nimis. c. i.

¶ Episcopus nō pōt eximere aliquā ecclesiā a iurisdictione seu subiectione sui plati. de excess. pla. ad hec. facit de eccle edifi. ad audientiam.

¶ Epus nō pōt uacantē ecclesiam alteri unire. nisi prius dato defensore illi ecclesie uacanti. uide de excess. pla. ad hec. & in. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi.

¶ Episcopus reuocat unionē beneficioꝝ sue dioc. factam auctoritate metropolitani. de exces. prela. sicut unire. & ibi. nō.

¶ An si episcopus exemit generaliter ecclesiā a iurisdictione sua uideatur exempta a iurisdictiōe reuerentiali. dic ꝙ nō. p. l. fi. C. de bonis liber. facit. c. pastoralis. de dona. dicā etiā. j. sub dictiōe exempt.

¶ Epus pōt arbitrari que dicat iniuria leuis. que mediocris. q̄ enormis. de sen. ex. puenit. & ibi nō.

¶ Episcopus absoluit excōmunicatum a papa. non solum in infirmitate in qua imminet periculū mortis sed etiam in illa per quam impeditur ire ad papam. de sen. excō. quod de his.

¶ Episcopus debet habere omnino peritiā sacraꝝ litteraꝝ. xxxvi. di. § ecce. nō. de elec. cū in cūctis.

¶ Si epus facit aliquid in piudiciū sue dignitatis capitulum potest appellare & causam prosequi eo inuito. de maio. & obe. c. dilecti.

¶ An epus possit unire bñficia sue dioc. exempta. uidetur ꝙ no. de confir. uti. uel inuti. sua nobis.

¶ Episcopus pōt absoluere suum subditū a sententia per constitutionē archiepalem latam. de insti. ex frequētibus. secus si sentētia esset lata ab archiepiscopo. de offi. ordi. pastoralis. & qd ibi nō.

¶ An inferiores possint ad tempus uendere fructus decimaꝝ uel preberdaꝝ sine licentia episcopi. glo. xii. q. ii. alienationes. Pau. in cle. i. de rebus ec. nō alie. in p. recepta.

¶ An episcopus possit creare nouam dignitatez in ecclesia. glo. & doc. de consue. cuz olim. glo. & doc. plene de cōsti. cum accessissent. adde quod dixi. s. sub dictione dignitas.

¶ An habens filios possit pmoueri in epm. dic ꝙ sic. de testa. c. i. ubi tex. & doc. ibi reprobant cōiter opinionē. Inno. qui dicit ꝙ hoc nō pōt fieri de iure cōmuni sed tm̄ ex dispensatione. de quo glo. lxi. di. cathinensis. xxviii. di. de siracusane.

¶ An habens uxorem possit pmoueri in epm. dixi supra. adde nō. de cōuer. cōiuga. sanc. xxxii. di. nemo. glo. xii. q. i. sint manifeste. que dicit ꝙ olim tēpore apsoꝝ epi habebant uxores hodie secus.

¶ Quis succedit epis in bonis ecclesie. glo. tenet ꝙ successor. de testa. relatuz. ii. de quo dic ut in. c. ꝙ sepe. de elec. li. vi. & in cle. statutū. c. ii. de aliis autē beneficiatis nō. in. c. cum in officiis. de testa. & in dicto. c. relatū. uide in. c. presenti. de offi. or. li. vi. ubi tex. & glo.

¶ An plati inferiores possint disponere in aliquis de rebus ecclesiaꝝ suaꝝ sine cōsensu epi. Inno. ꝙ nō de testa. requisisti. in fi. dixi sub dictione alienatio.

¶ An epus possit cōpellere executores ultimaꝝ uoluntatū ad exequendū etiā in nō pius causis. nō. de testa. nos quidem. & in. c. si heredes. & c. tua. & c. iohannes. ubi plene per Iohan. an. & docto. qui concludunt ꝙ sic.

¶ An episcopus possit esse pcurator laici in causis spiritualibus. Io. an. & docto. qui filii sint legi. per uenerabilem. in prin. Specu. ti. de pcura. § i. v. itē ꝙ est episcopus.

¶ An petrus & paulus fuerunt episcopi. glo ꝙ sic. xciii. di. legimus. lxxv. di. qd dic. que dicit ꝙ Barnabas fuit episcopus. adde quod dixi sub dictione apostolus. ubi uide. & quid de aliis apsis. de quibus uide glo. xxi. di. in nouo. glo. de conse. di. ii. in xpo semel. glo. lxxx. di. c. ii. ubi de hoc.

¶ An status epoꝝ sit pfectior q̄ status quorūcūq religiosoꝝ. sanc. Tho. tenet ꝙ sic. secunda secunde. q. clxxxiiii. ar. vi.

¶ An episcopus reuersus ab heresi recuperet ecclesias. dic ꝙ nō. nisi ex dispensatione. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. de parrochi. c. i. & ibi nō. glo. & doc. dicam infra sub dictione hereticus.

¶ A quo tēpore ceperunt episcopatus. & per quē

diuisi sunt. dic q post ascensionem. & per beatum Petrum. uide. lxxx. di. c. i. & se. ubi pulcher tex. ad idem. xcix. di. c. i. ubi tex. & glo. tex. xiii. q. i. c. i. doc. de procur. sup eo. de prescrip. q iudicante. & ibi nō. xi. di. qs nesciat. bonus tex. xxii. di. c. i. & ii.

¶ An epus possit peregrinari sine licentia pape. doc. q nō. de uoto. magne. cōtrariū seruatur de facto. fm Hosti. ibi. qui uult q epus non possit uouere religionem sine licentia pape. de regula. licet. quo ad primum dicam. j. sub dictione peregrinus.

¶ Episcopi aliqñ appellantur presbiteri. nō. de sta. regula. c. i. & xcv. di. olim. facit. xciii. di. legimus. nō. in c. scientes. de censi. in glo. i.

¶ An aūt inter epm & presbiterꝝ sit differentia & que. uide sanc. Tho. secunda secunde. q. clxxxiiii. ar. vi. ubi dicit q dicere inter epm & presbiterꝝ nō esse differentiā est cōputādū inter dogmata heretica.

¶ An episcopus possit sine licētia abbatis mittere monachum extra monasterium pro factis ecclesie uel suis. Inno. q non. in c. i. de statu regula.

¶ An prelati regulares remoueantur sine licentia episcopi. Hosti. q nō. de sta. regula. c. ii.

¶ An epus possit reseruare sibi primuꝫ beneficiuꝫ uacaturū in sua dioc. qd alias nō spectat ad suā collationem. glo. q nō. in c. ii. de concess. preben. li. vi. cum dilectus.

¶ An epus possit sibi reseruare & appropriare fructus beneficiorꝫ uacantium in sua dioc. nō. de ꝑben. si propter. li. vi. de preben. si tibi concesso. c. ii. & c. i. ut eccle. benefi. glo. de censi. prohibemus. dicam. j. sub dictione fructus.

¶ An episcopus possit concedere alicui clerico q fructus capelle uel ecclesie sibi subiecte conuertat in reparationem. nō. in dicto. c. ii. propter. ubi glo. uidetur uelle q sic. glo. i. in dicto. c. i. ut eccle. bñ. & ita consului.

¶ An epus possit alienare res inferiores eccle uacantis. nō. x. q. ii. si qs episcopus. xii. q. ii. si qua de rebus. in quibus uidetur q nō nisi cā necessitatis.

¶ An epus possit a se abdicare omnē iurisdictionē episcopalem & alteri cōcedere. & si fecerit qualia in indicatum a se abdicasse. plene nō. de censi. cum uenerabilis. ubi uide.

¶ Licet epus habeat intentuꝫ fundatū sup ꝑprietate omnium capellarum in ecclesiis sue dioc. nō tamen super possessione. licet episcopus habeat iustam causam credendi se esse in quasi possessione iurium episcopalium. dictum est. Inno. de censi. uenerabilis.

¶ An episcopus possit aliquo casu teneri canonicis suis ad solutionē alicuius pensionis. Inno. q sic. de censi. c. pens. ubi ue casus. facit qd dicam. j. sub dictione homagium.

¶ An episcopus reconcilians ecclesiā uel cōsecrans sit ꝓcurandus. nō. de offi. ordi. cōquerente. Archi. de censi. li. vi. c. i. doc. de conse. ec. uel alta. proposuisti. uide. i. q. ii. c. i. de simo. cū sit romana. i. q. iii. si qs ꝑbendas. & qs debeat epo recōcilianti expensas ministrare. nō. Laud. in cle. i. de cele. mis.

¶ Episcopi gerunt typū ad similitudinē apostoloꝝ dixi aliqd. s. qd est uerꝫ quo ad dignitatē & auctoritatem. sed qd dolendum est & deflendū hoc tempore nō quo ad mores sed quo ad renuntiationem ꝓpri. & cōmunē uitam monachi gerunt typū apostoloꝝ. presbiteri uero quo ad administrationē sacroꝝ. glo. est quā solemus allegare notabiliter. xii. q. i. uidentes. & glo. xvi. q. i. ex auctoritate. & sic non solum episcopi sed ꝑsbiteri & monachi gerunt typum apostoloꝝ. sed diuersimode. qd nō. quia forte non reperies alibi.

¶ An episcopus possit mādare ut in uigilia alicuius sancti ieiunetur. dic q sic. de cōse. di. iii. c. i. de feri. c. fi. doc. de obser. ieiu. c. ii. & qd feci brixie. ubi indixi ieiuniū in uigilia sanctoꝝ martirꝝ fauini & cipriani qui fuerūt fratres & milites brixien. & passi sunt in francia. ob quoꝝ deuotionē Carolus magnus construxit pulchrā abbatiā in dioc. pictauen. ubi eoꝝ historiā & corpora reperi dū essem legatus in regno francie. & postea brixie festū ipsoꝝ celebrari ꝑcepi & ieiunari. & ita auxiliāte deo obseruat.

¶ Epus nō debet cōsecrare ecclesiam nisi sit prius ꝓuisum de dote sufficienter. de cōse. di. i. nemo. i. q. ii. c. i. in aut. ut deter. sit mi. cle. § inuestigantes. si aūt aliter cōsecret an teneatur dotare eam de suo. glo. in dic. c. nemo. uidetur uelle q nō nisi in subsidiū dixi. sub dictione dos. & sub dictione ecclesia.

¶ An episcopus possit unire beneficia ad sedē apostolicam deuoluta. uide ne se. uacā. c. unico. li. vi. & Io. an. in c. nemo. de elec. li. vi.

¶ An epus possit adire per uiam simplicis querele uel supplicationis de gestis per uicarium suum. uide Laud. in clem. ii. de ꝑben. Io. an. in c. romana. § i. de appel. li. vi. Archidi. ii. q. vi. anterioꝝ.

¶ An epus possit compellere subditos ad non seruandum interdictum qd nō tenet. Inno. q sic. in c. fi. de his que fi. a ma. par. ca.

¶ Epus dans ecclesiā alicui loco religioso egēti an hoc facere possit sine cōsensu capituli. uide Hosti. in. c. nouit. de his que fi. a prela.

¶ An episcopus possit celebrare in ecclesia interdicta per iudicem competentē. nō tū ꝓpter delictuꝫ episcopi. uide Hosti. in. c. quesiuit. de his que fi. a prela. dixi sub dictione ecclesia.

¶ Si epus uult reseruare fructus aliquoꝝ bñficioꝝ hoc pōt cum consensu capituli. si aūt omniū nō pōt sine auctoritate legati uel pape. nō. ut ec. bene. ii. c. i. & in cle. ii. de rebus eccle. nō alie.

¶ An regularis uel monachus aut religiosus portans habitū epalē & rochetū incurrat penā. de quo sit. c. ii. ne cleri. uel mo. li. vi. uide Laud. in cle. ii. de statu regula. in. ꝟ. albis.

¶ An solus epus possit deponere ꝑsbiterꝫ. dic q si agitur de depositione a bñficio epus cū capitulo. si ab ordine epus cū aliis epis. glo. xv. q. vii. in summa. & in. c. ii. quis. & c. felix. & c. episcopus.

¶ An episcopus cum consensu capituli possit compellere ecclesias inferiores ad contribuendum pro reparatiōe ecclesie cathedralis. doc. q sic. de eccle. edifi. c. i. suadente iusta cā. puta q epus & capitulum nō sufficiunt. facit qd nō. Frede. de senis. in quodā suo consilio. quod incipit. quedam plebs.

¶ An epus possit grauare capellas subiectas ecclesie plebanali uel matrici ꝓpter onera episcopalia nō soluta per ipsam ecclesiā matricē. Archidi. q sic. in c. cum singula. de ꝑben. li. vi. uide tex. de his que fi. a ma. par. ca. c. fi. & qd ibi nō. x. q. iii. unio. xvi. q. i. si monachus. cum glo. de eccle. edifi. de his. ubi glo. & docto.

¶ An episcopus possit compellere laicos ad reparationem ecclesie. glo. q nō. xii. q. ii. quatuor. adde quod dixi sub dictione ecclesia.

¶ Episcopus in diocesi sua gerit uices pape. iii. q.

vi·multuz stupeo·ii q·vi·decreto· &·c·qui scit·x· q·ulti·ipsi sunt·&·c·si hoc teneat· Archi·in dicto c·multum· idem·xii·di·c·i· de presump·mandata· ii·q·vii·puto·

¶ An epus de bonis mense sue possit cōstruere ecclesiam uel monasterium·& qđ ius habeat ecclesia cathedralis in loco illo·nō·de dona·apostolice·xii· q·ii·apostolicos in fi·ubi tex·cum glo·Quam autē portionē possit dare epus pro tali edificatione·nō· de dona·pastoralis·&·c·apostolice·

¶ An episcopus habens iurisdictionē in aliqua ecclesia possit rumpere domos uel hostia illius ecclesie ab alio uiolenter occupante·Inno·ꝙ sic·de imu·ec· c·i·faciunt nō·de sen·excō·dilecto·li·vi·de censi· uenerabilis·& qđ ibi nō·

¶ Que debent concurrere ad hoc ut epus possit imponere collectas clericis pro subsidio laicoꝝ·dic primo consensus cleri· secundo euidens necessitas· seu utilitas·tertio ꝙ talis utilitas sit cōmunis·q̄rto ꝙ bona laicorum nō sufficiant·tex·de immu·eccle· non minus·& ibi nō·

¶ An domus uel palatium episcopi gaudeat priuilegio illo quo ecclesia·dic ꝙ sic·xvii·q·iiii·id constituimus· & ibi nō glo·que dicit quantum debet distare domus episcopi ab ecclesia· de quo·xli·di· episcopus·de conse·di·iii·episcopus·

¶ In ecclesia non est reperire ordinem superiorē episcopali·glo·de sen·excō·quia periculosuz·li·vi· idem glo·de conse·di·v·de his·

¶ An liceat osculari manus episcopoꝝ· tex·beati Ambrosii ꝙ sic·tex·xcvi·di·duo·in fi·

¶ An episcopus possit dispensare contra constitutiones suas sinodales·Archi·de elec·licet canon·li· vi·dicit ꝙ nō·pro quo facit qđ nō·Inno·de temp· ordi·dilectus·cōtrariū est ueꝝ·ut nō·Io·an·in dc̄o c·dilectus·& dicto·c·licet canon·de statu regula· cum ad monasterium· Io·an·in regula·cui licet· li· vi· facit quod nō·do·Car·flo·de claudes·de spon· cum inhibitio·in·xvi·q·

¶ An episcopus possit dispensare cum simpliciter uouente ut cōtrahat matrimoniū·Specu·ti·de leg· §·nunc de episcopoꝝ·℣·cxxxiii·tenet ꝙ sic· idem Io·an·qui cleri·uel uouen·c·rursus· &·c·ueniens· ubi per do·Car·flo·in ultima·q·

¶ An episcopus possit facere homagium principi seculari a quo hz tēporalia·uł ecclesie sue uł patrimonii·glo·ꝙ sic·lxiii·di·porro·glo·xxii·q·v·nullº·

¶ Que sit pena episcopi accedentis ad iudiciū seculare·nō·xxi·q·ulti·per totum·

¶ An episcopus teneatur scire canones·uidetur ꝙ sic·de consang·& affi·c·i·tex·xxxviii·di·oīns·ubi uidetur ꝙ alias nō sit consecrandus· de eta·& q̄li· cum sit·&·c·fi· adde qđ nō·Cy·C·de epi·& cle·in aut·cā que fit·uide in aut·quō oporteat epos·§· si uero prius·in glo adeat·coll·ix·de elec·cōgregato· glo·in litteratura·xxvi·di·c·i·in glo·fi·

¶ An quis possit compelli ad episcopatū suscipiendum· tex·& glo·xl·di·ante omnia· glo·viii·q·i·in scripturis·facit de elec·qualiter· facit glo·vii·q·i· omnes qui·&·c·episcopus·ubi tractat glo·quid de aliis dignitatibus inferioribus·

¶ An propter excōmunicationem episcopi deuoluatur eius iurisdictio ad archiepm· dic ꝙ non·de sup·negli·prela·c·i·li·vi·

¶ An episcopus possit concedere altare portatile· Io·an·in·c·qđ nōnullis· & in·c·in his·de puil·tex· de conse·di·i·missaꝝ· Io·an·in·c·fi·de priuił·li·vi· dixi·s̄·sub dictione altare·

¶ An episcopus habeat priuilegiū altaris uiatici· dic ꝙ sic·ut in dicto·c·fi·ubi uide glo·ꝙ etiaz ante diem possit facere coram se celebrari·

¶ De episcopis & quod eorum erat officium uł de lxviii·di·quāuis·&·c·cor episcopi·

¶ Aliquis potest esse episcopus & nullius ecclesie particularis·de translat·prela·inter· & in clem·in plerisq̄·de elec·

¶ Epus qui subditoꝝ excessus non corrigit magis dicendus est canis impudicus q̄ episcopus·lxxxiii· di·nemo·ii·q·vii·qui nec·

¶ Que sit pena clerici iniuriantis uel cōuiciantis episcopo uide·xi·q·i·si qui sacerdotum·cuius canonis intellectum uide·ii·q·iii·si quis iratus·

¶ An credatē dicto solius epi·nō·vi·q·ii·per totū· facit de ꝓba·post cessionē·xi·q·iii·cure·

¶ An status epoꝝ sit pfectior q̄ status religiosoꝝ· Tho·ꝙ sic·secunda secunde·q·lxxiiii·

¶ Episcopalis dignitas liberat a patria potestate· de eta·& quali·indecoꝝ·ubi glo·

¶ Epus in tota diocesi sua habet iurisdictionē ordinariā·& in quolibet loco nō exempto pōt sedere pro tribunali·de offi·ordi·cum episcopus·li·vi·

¶ Habet etiam merum imperiū in tota diocesi sua de quo dixi·s̄·per glo·ii·q·vii·si episcopus·Hosti· de foro compe·cum contingat·

¶ Qualiter episcopus qui habz iurisdictionē temporalem debeat illam per alium exercere· & quid si deputatus ab eo cōsulat eum specialiter quid sit de eo faciendum qui penam sanguinis meretē·qualiter debeat epus respōdere·uide in·c·epus·ne cleuł mo·li·vi·& in sum·pisanelle·sub dictione epus· §·quid si iudex interroget·

¶ An epus debeat pncipaliter intendere cure pastorali·uel multiplicationi tēporaliū· uide·s·Tho· in·q·de quolibet·& in scđa scđe·q·clxxxv·

¶ An liceat epo ꝓpter aliquā persecutionē deserre gregē suū·uide·s·Tho·in preali·q·clxxxv·

¶ An episcopus possit nouam consuetudinē inducere in ecclesia·glo·xi·di·in his·&·c·catholica·Archidi·de cleri·nō resi·c·fi·li·vi·idem·xii·di·nouit· glo·xci·di·c·i·glo·de conse·di·iii·c·i·

¶ An episcopus possit preiudicare iuri subditoꝝ suoꝝ·glo·iii·de consue·cum olim· &·c·cū dilectus· ubi glo·super uerbo constitutus· glo·xvi·q·i·ecclesie·glo·de reli·do·constitutus·

¶ An inferior episcopo possit cognoscere de causa criminali·Inno·ꝙ non·in·c·quanto·de offi·ordi·& c·in lateraneñ·de preben·

¶ An inuito rectore possit epus diuidere prochiā uel ecclesiam in duas partes·glo·x·di·c·i·

¶ Si epus in cōstituendo uel cōstruendo mōsteriū expēdit ultra id qđ testator iussit an illud repetet ab herde testatoris·de testa·uos quidē·& ibi no·

¶ An epus debeat soluere decimas ꝑdiales illi ecclesie intra cuiº limites sunt ꝑdia sita·uide de decį· nouum genus·dixi·s̄·sub dictione decima·

¶ Epus pōt cogeř rectores hospitaliū ut exequātř illa ad que hospitalia sunt ordinata· uide de relig· do·de senodochiis·ubi de materia late p doctores·

¶ Actus tactus non seruata solēnitate requisita a iuř in tali actu si fiat in ꝑsentia episcopi & populi

ualet ac si fuata esset solénitas. casus est singularis in l. a. & ii. C. de his qui in eccle. manu. quã audiui allegare per d. n. Calixtũ. iii. in signatura dũ essem eius referendarius ad ꝓbandum ꝙ facta in sinodo episcopali censent̃ solẽniter facta ꝓpter pñtiã epi & cleri. lz alias sit omissa solẽnitas. qđ est nõ dignũ

¶ Nihil est laboriosius & periculosius officio epi. nihil beatius apud deũ si bene agat. xl. di. ante oia.

¶ An epus cõstituat actorẽ sindicũ uel ꝓcuratorẽ no. ff. qđ cuiuscꝫ uniuer. no. l. item eoꝝ. § actor. in glo. deferre. & C. de epi. & cle. in aut. sed hodie. & ibi Cy. de sindi. c. i. de ꝓcu. c. i. ubi uide.

¶ An merus laicus possit eligi uel assumi in epm. no. in aut. quõ. oportet epi. § i. in glo. laicis. col. i. xxvi. di. c. ii. in glo. i. ubi plene de materia.

¶ Episcopo debili uł̃ minimo datur coadiutor. nõ. ff. de his qui nõ. infa. l. ii. § ignominie cã. in glo. ualitudines. no. de offi. dele. uenerabili. in glo. coadiutorem. uide nõ. in. c. fi. per Io. an. & docto. de cleri. egro. & e. ti. c. i. li. vi. Io. an. in addi. Spe. e. ti. super rica. dixi. s. sub dictione coadiutor.

¶ An mortuo episcopo cui erat datus coadiutor deuoluatur iurisdictio ad capitulum uel remaneat penes coadiutorem. Barto. in. l. solet. in fi. ff. de tutel. adde que dixi ibi. s.

¶ An epus cogatur testificari. & qñ iuret. nõ. in. c. fi. de iura. calu. C. de epi. & cleri. aut. sed iudex. in glo. Spe. ti. de teste. § sequitur. ꝟ. & nõ ibi.

¶ Coram quo conueniatur episcopus & alii superiores. nõ. C. de epi. & cleri. aut. si clericus. in glo. fi. & xxxiii. di. c. i. in glo. coepiscopis.

¶ An epus subsit regi uł̃ pricipi seculari uide tex. & qđ ibi nõ. de ma. & obe. solite. ubi princeps debet assurgere epis. nõ. xxiii. q. vi. tributũ. in glo. ecclia.

¶ An epus possit renũtiare sine licentia pape. uide plene in. c. nisi. de renũ. & in. c. se. faciunt ꝗ habent in. c. inter corporalia. & c. quãto. & c. fi. de trãslatione prela. ubi uide quo uinculo sit alligatus eccl'ie sue. & qualiter possit dissolui.

¶ Episcopus nõ põt etiã cum consensu capituli diminuere numeꝝ canonicoꝝ sine consensu pape. nõ. de uer. sig. c. fi. in glo. iii. de cõsti. cum accessissent. in glo. statuisse. & ibi Inno. & Hosti. in summa. de consti. § quando ꝟ. artat. etiã ua demũ.

¶ An episcopus possit deponere clericum ordinatum per papam. nõ. de ma. & obe. per tuas. in glo. ad finem. dicam. j. sub dictione papa.

¶ Epi nõ debent sibi imbursare penas pecuniarias sed cõuertere eas in utilitatẽ eccl'ie. no. de peñ. c. ii.

¶ Epus est maior quocũqꝫ ꝑside ciuitatis. Ange. in cõsilio. cclxxviii. qđ incipit. nulla dubitatio.

¶ Epi equiparant̃ ꝑfecto ꝑtorio. ſm leges ciuiles. ff. de offi. prefec. ꝑto. in. l. unica. in glo. iudicaturus

¶ An epus possit concedere ut incerta & mala ablata cõuertant̃ in reparationẽ ecclesie parrochialis Io. an. in. c. ii. de testa. super. ꝟ. libere. li. vi.

¶ Quis & qualiter possit episcopum deponere. uide Spe. ti. de accu. § quarto loco.

¶ Illud qđ relinquitur episcopo sub nomine dignitatis transit ad successorem. non sic qđ relinquit eius uicario. l. qđ principi. cum. l. se. ff. de leg. ii. de quo uide ibi Barto.

¶ Datum episcopo simpliciter nõ contemplatione ecclesie sibi acquiritur. si alias est capax. alias indistincte episcopatui acquiritur. xviii. q. viii. statutum. Bal. x. col. de pa. constan. super. ꝟ. ecclesiis. adde nõ. in. c. requisisti. de testa.

¶ An cõcessa per episcopum possunt reuocari per eius successorem. uide Io. an. super rica. Spec. ti. de rebus eccle. nõ alie.

¶ Episcopus põt de rebus emphiteoticis sui episcopatus cognoscere. quia eius cause utilitas principaliter spectat ad ecclesiam. uerba sunt do. Anto. de bu. hic in repertorio suo alleg. Inno. in. c. ex parte. in xpo. de uer. sig. & si de facto alienauit res eccl'ie põt inquirere cõtra detentores ipsaꝝ. de iu. eius. ad nostrã. ii. & ꝑsumit̃ ois dolus abesse ab inquirente Bal. in. l. i. C. ne quis in sua cã ius sibi dicat.

¶ Propter absentiam iudicis secularis põt adiri episcopus qui acta conficiat & loco iudicis secularis succedit. tex. est in. l. in contractibus. in. i. C. de nõ nume. pecu. & ibi hoc no. Bal.

¶ Episcopi appellant̃ sanctissimi. in ꝓhemio sextorum. § illud. uide tex. in cle. i. de peñ.

¶ Episcopus potest sua cõstitutione imponere penas executoribus nõ exequẽtib⁹ testamẽta ad pias causas. alias nõ. Item potest prorogare tempus executoribus. & debet esse suffragator testamentoꝝ. Bal. in. l. ii. C. de his qui pe. no. qui dicit ibi in ulti. col. ꝙ relictũ uirginibus maritandis epus nõ põt conuertere in usum alium etiã piorum.

¶ Episcopus italicus nõ põt ordinare ultra mõtes c. i. de temp. ordi. li. vi.

¶ Episcopus conferens primam tonsurã personis ꝓhibitis suspenditur ꝑ annum. ut in. c. ii. in fi. de tempo. ordi. li. vi.

¶ Intentio episcopi quo ad exercitiũ iurisdictiõis in tota sua diocesi est fundata de iure cõmuni. unde dicens se exeptũ dꝫ illud ꝓbare. de primo est casus in. c. cũ epus. de offi. or. li. vi. de secundo in. c. cum ꝑsone. de ꝑuil. e. li. Inno. de censi. uenerabili.

¶ Episcopi nõ possunt se absentar̃ ab ecclesiis suis sine iusta causa. ut in. c. fi. de priuile. li. vi. vii. q. i. peruenit. & c. temporis. nec excusat eos cõsuetudo ut ibi. & de. cõse. di. iii. episcopus. & põt esse iusta causa qñ ꝑ negociis ecclesie ꝓficiscit. ut nõ. in. d. c. fi. de hoc nõ. in. c. cum parati. de ap. in glo. ii.

¶ Licet episcopus electus & confirmatus tantum non possit ante consecrationẽ deponere ab ordine. quia non potest illum conferre. potest tñ de causis criminalibus clericoꝝ cognoscere. etiã ad finẽ depositionis. & ꝓnũtiare deponendũ uel degradãdũ. ita nõ. Inno. & Io. an. & do. Anto. in. c. transmissam. de elec. facit. c. suffraganeis. & qđ ibi nõ. e. ti.

¶ An epus possit inquirere ꝯ clericũ possidentẽ ecclesiã etiã eo inuito. & an clericus possit eum recusare ut suspectũ. & maxie qñ collatio illius bñficii spectat ad illum episcopũ. nõ. Hosti. de simo. licet heli. uide de reli. do. c. i. in glo. fi. li. vi.

¶ An & quõ inferiores pñt ꝑiudicare obedientie episcopi. Inno. de maio. & obe. c. inter quatuor.

¶ De ptãte epoꝝ in penis imponẽdis laicis. nõ Io. an. & moder. in. c. ꝓ humani. de homici. li. vi.

¶ Episcopus põt supplere canonicoꝝ negligentiam instituendo canonicos ubi nõ est certus numerus. ſm Hosti. de elec. cum ecclesia. assignando eis terminum infra quẽ si nõ elegerint ipse ꝓuidebit. ſm Hostieñ. ibi de offi. ordi. significauit. & c. ad reprimendã. & c. irrefragabili. Inno. in. d. c. cũ eccl'ia. uidet̃ dicere ꝙ epus nõ possit supplere nisi in casib⁹

a iure expressis·de sup·negli·prela·c·i·li·vi.

¶ An episcopus possit dispensationem seu licentiã sui pdecessoris reuocare quãdo uult· uide de cleri· nõ resi·c·pen᷑·de filiis presbi·c·ex tua·de iudi·at si clerici·in glo·magna.

¶ An epus possit agere uł defendere sine caplo·de pcur·c·i·& ibi gl·ii· de sepł·c·edoceri· ubi plene.

¶ Epus dispensans cũ subdito q̃ possit stare in studio p septẽniũ nõ reuocat illã dispẽsationẽ sine cã· nõ·de elec·cum ex eo·in glo·septennium·li·vi.

¶ Episcopus nõ dispensat cum eo qui est priuatus ecclesia sua·qa nõ fecit se promoueri infra annum ut illa ecclesia sibi conferat· uide nõ·in·c·cõmissa· de elec·li·vi·super ·nullatenus.

¶ Episcopus potest cõsentire patrono aliqđ onus imponere ecclesie in eius fundatione·nõ·de cõsue· cum dilectus·in glo.

¶ Si epus dat alicui licentiã eligendi sibi cõfessorẽ nõ põt cõfessor ppter hoc absoluere de casib᷒ reseruatis sibi·de of·uica·c·ul·li·vi· regula in generali· e·li·de peni·& remis·c·ii·& c·fi·e·ti·& li.

¶ Epus cõsecratus tẽpore q̃ nõ potuit nõ est cõsecratus sed nõ habz cõsecrationis executionẽ·nõ de elec·prouida·li·vi·in glo·electio·qđ nõ.

¶ Epus cui interdicta est executio pontificaliuz si ministret in inferioribus nõ efficit irregularis·sm Io·de imo·in·c·i·de sen·excõ·li·vi.

¶ Episcopus clericum degradat pro heresi· uide de hereticis·c·i·li·vi.

¶ Epus iniuriã ecclesie uẽdicare põt·sed nõ ppriã· glo·sup·ecclesiis·in cle·i·de foro cõpe· adde que dicã·j·sub dictione iniuria·& sub dictione platus.

¶ Episcopus iurat nõ alienare inconsulto romano pontifice·de re·eccle·nõ alie·ut sup· nec infeudare de nouo de feu·c·ii·ubi nõ.

¶ Episcopus clericũ suũ delinquentẽ extra diocesim põt punire pena iuris cõmunis·sed nõ cõstitutione sinodali·de foro compe·cum contingat.

¶ Episcopus põt statuere modũ quo quis censeat usurarius manifestus· de usuris·cum tu· Frede·de senis consilio suo·xvi·uel·viii.

¶ Epus põt dispensare cum clerico usurario post penitentiã & satisfactionem·de usuris·preterea.

¶ Si aliquis est excõicatus tali excõicatione cuius absolutio ad epm pertinet·& sic excõicatus recipit ordines an post absolutionẽ ab excõicatione possit cũ illo dispensare episcopus in ordinis executione· de sen·excõ·cum illoꝝ·& ibi nõ.

¶ An epus cũ caplo possit in fundatione noue ecclesie statuere q̃ una ecclesia eligat de alia· de uer· sig·abbate·glo·in·c·cum dilectus·de consue.

¶ Episcopus cum caplo nõ põt in fundatõne noue ecclesie statuere contra cle·primaz·de elec· sm Io· an·de uer·sig·abbate.

¶ Episcopus cum capitulo in fundatione noue ecclesie põt statuere q̃ clerici eligant de gremio alterius ecclesie põt etiã disponer circa statũ ecclie nõ solum que presens tempus respiciunt sed etiam futuꝝ· dũmodo nõ statuat aliquid a iure phibitũ· sm doc·de consue·cum dilectus.

¶ An epus cum capitulo possit dignitati uacanti onus imponere ad qđ teneatur is qui dignitatem illam consequitur·nõ·de elec·significasti.

¶ An possit episcopus adiri pro legato facto nõ ad pias causas·nõ·de testa·iohannes.

¶ Episcopus potest indicere laico purgationem in crimine tantum ecclesiastico· sm Innoc· in·c·nos inter·de purga·ca.

Epistola

An ualeat epistola in qua nõ est nomen scribentis·Itẽ qđ si habet nomẽ sed nõ cognomen·nõ· Bal·in phemio·ffeoꝝ· ubi etiam Barto.

¶ Unde substãtia epistole sit salutatio· glo·in phemio·li·vi· Ia· de bel· in lectura sua noua· in·c· obertus·in qui·ca·feu·amit.

¶ Quid autem debeat contineri· Barto·& Bal·in prohemio·ffeoꝝ·super rica·ad fi.

¶ An epistola confessata probet· nõ·per Bar·in·l· nõ epistolis·C·de pba· adde·ff·de pactis·l·epistola· ff·de pba·l·fi·Cy·in dicta·l·nõ epistolis·adde nõ· in·l·admonendi· in glo·ff·de iureiur· & Bar· in·l· scripturas·C·qui po·in pig·ha· in quibus locis uide quando epistola probet uel non·adde Bar·in·l·nuda·ff·de dona·&·ff·de fideiuł·l·lucius.

¶ An epistole summoꝝ pontificum extra corpus iuris probent·& habeant uim canonũ·uide·xix·di· si romanoꝝ·de fide instru·pastoralis.

¶ Epistole decretales inter canonicas scripturas cõnumerantur·xix·di·in canonicis.

¶ An epistola obliget mittentẽ ita ut ex ea oriat actio·uide in·l·fi·ff·de ac·& obli·fact·l·fi·ff·man· adde Specu·de pcu·§·quarto· ·si quid.

¶ An sit sedendum quando epistola legitur in ecclesia· Archi·xxv·di·perlectis.

¶ Epistola uł nuntius personã dñi representat·C· si quis alteri uel sibi·l·multũ·unde uidet loqui dñs ubi epistola presentat uel nuntius loquit· ar ff·de consti·pecu·l·& licet·ff·qđ iussu·l·i·§·i·& qđ nõ· Archi·in·c·ubi periculũ·§·nulli·de elec·li·vi.

¶ Quando sit credendum epistole·nõ·ff·de pcu· l·si procuratorem·in glo· ad intelligendum· nõ·ff· rem ra·ha·l· ne satisdatio· de his que fi·a prela·c· ea noscitur·in glo·i.

¶ An sit credendũ nuntio alicui sine epistola·Spe· ti·i·§·excipi possint· ·item excipitur q̃ nõ· & ti· de lega·§· superest· · quid si delegati· Bar·in·l·i· de super· indic·li·x.

¶ An depositarius debeat credere epl͞e si deponens ei dixit cuicunq; portanti literas nostras restituas·Cy·C·de pba·l·ad pbationẽ.

¶ Qua pena puniatur aperiens epistolã clausam· nõ·ff·de fal·l·ii.

¶ Epistolam recipiens eoipso consentit contentis in ea·nisi ptestetur·& ideo si continet contractuz nascitur obligatio·ff· ad mace·l· si filiusfa·absente patre·& in·l·ticius seio·ff·de consti·pe·& ibi Bar· adde Bar·& tex·ff·depo·l publia.

¶ Epistola cõmendatoria alicuius nõ obligat scribentem·ff·man·l·si uero·§·cum quidaz· nõ·in·l·fi· C·qđ cum eo·ubi uide.

¶ Quando epistola continet negocii iam dispositi attestationẽ statur epistole inter scribentẽ & eum cui scribit·sic intellige·l·publia·in fi·ff·depo·secus si cõmemorat alienũ ius uel factũ·ut·l·epistola· in prin·ff·de pac·dicam·j·sub dictione littera.

Epithimium

Quid significet·dic eb domodaꝝ suspensionẽ· uel ministrum iudicis· uel dicitur increpatio· uel est genus pene uel unguenti· de quo uide glo xxi· q·iiii·in·c·omnis iactantia.

Epithogium Quid sit. nō. in clem. si. de uita & ho. clericoꝝ.

Epule Epula uocatur cibus & potus. ff. de auro & ar. le. l. & si nō sunt. §. si cui.

¶ Cogitare de epulis est quedā mētis inquietudo. C. de prepo. ac tribu. sco. l. i. in glo. epulis. li. xii.

Equalitas Equale Equales fuerūt Petrus & Paulus in meritis sed nō in dignitate prelationis. ii. q. vii. beatus. & ibi nō.

¶ Equales fuerūt apostoli cum petro licet petrus esset caput illoꝝ. xxiiii. q. i. loquitur dominus.

¶ An pbende possunt esse in ecclesia inequales. uł magis expediat ꝙ sint equales. nō. glo. de maio. & obe. statuimus. Inno. & doc. de consti. cum omnes.

¶ Jura fauent equalitati. ff. de arbi. l. si cū dies. §. penł & ibi concor. in glo C. de postu. l. pudendū. xvi. q. vii. c. i. iii. q. vii. prouidendum.

¶ Inter equales consueuit esse inuidia. ar. ff. de of. presi. l. obseruandum. & quod nō. in. l. i. §. ueteres. ff. de acquiri. posses.

¶ An eq̄litas sit seruāda in cōtractibus iudiciis & arbitriis. nō. ff. de arbi. l. si cum dies. ꝓ. si is. in glo. absurdu. & nō. de elec. cū inter. in glo. claudicare.

¶ An equalitas sit in diuinis. & qualis. s. Tho. in prima parte. q. xlii. ar. i. & ii. & di. xxi. ar. i. & ibi uide ꝙ equalitas magnitudinis est in diuinis. Idez in prima parte. q. xlii. ar. i. & in. i. di. xix. q. i. ar. i. ubi etiam uide de equalitate durationis.

¶ Equale dupliciter attenditur in potētiis anime. Idem in primo di. iii. q. iiii. ar. iiii.

¶ Eq̄litas est multiplex. idē in pmo di. xxxi. ar. i.

¶ Eq̄litas est fuanda inter ptes in numero iudicū eligendoꝝ. facit. l. petēde. C. de temp. in inte. resti. & C. de fructi. & liti. expen. l. fi. & ibi per Bal.

¶ Quādoq̄ nō. eq̄litas in quātitate rei. q̄nq̄ tpis nō. ff. de dam. infec. l. si finita. §. sin aūt. & ibi Bar.

Eque Equis portionibus

¶ De his ꝟbis & hoꝝ significato nō. ff. d̄ her. insti. l. interdū. ubi glo. & doc. Itē d̄ significatiōe & significato eque. uide Bar. in. l. a duo pio. ff. de re iudi.

¶ Eque bonum & dari & accipi de bet. ff. de arbi. l. labeo. in fine.

Equiparatio Quando lex equiparat duo simpliciter intelligit̄ in omnibus equiparare nisi in quibus reperit̄ expresse contrariū. Barto. in. l. ex facto. ff. de uul. & pup. secus si lex equiparat aliqua utēdo hoc uerbo in multis. l. in multis. ff. de sta. ho. & hereditas in multis. ff. de acquiri. reꝝ domi.

¶ An si duo equiparantur in iure pena statuta in uno extendatur ad aliud. glo. nō. ꝙ sic. in. c. de multa. de preben. & ibi doc. faciunt nō. per Barto. in. l. fi. C. de indic. uidui. toll.

¶ Dispositio legis & hominis aliqñ equiparant̄. ut C. cōia de leg. l. i. & in aut. de nup. §. disponāt. Io. an. de arbi. innotuit. & ibi allegat tex. concor.

¶ Solutio & ꝓmissio equiparant̄. l. fi. C. ad. l. falc. Dy. in regula qd̄ semel. li. vi.

¶ Annuentes & dormientes equiparātur. de bap. maiores. §. ueꝝ. & ibi nō. . . .

¶ Aliquid non fieri & tarde fieri equiparantur. nō. de ꝓcura. auditis.

¶ Pactu & consuetudo equiparant̄. nō. de elec. c. sacrosancta de dote post diuor. c. ult.

¶ Nolle & non posse equiparant̄. Io. an. de pur. ca. accepimus. ꝓ. & potuerit. de do. & cōtu. c. fine. Io. an. de appell. legitima. super glo. ulti. li. vi.

¶ Contemnere & negligere equiparant̄. de elec. cupientes. in pn. li. vi. & ibi Archi. dixi sub dictione contemptus. & dicam sub dictione negligentia.

¶ Dolus & negligentia equiparantur. de testi. per tuas. in fi. nō. de appell. ab eo. li. vi. in glo. ultima. & ibi uide concor.

¶ Non uenire & minus sufficienter uenire equiparantur. de appell. nicolao. & ibi Io. an. uide in. c. dilecti. de dolo & contu.

¶ Nō uenire & uenire & sine licētia recedere equiparantur. nō. de elec. si postq̄ §. i. li. vi. de ꝓcur. cōstitutus. facit de iudi. c. i. & qd̄ ibi nō.

¶ Statutum & pactuz equiparantur. nō. Io. an. de appell. c. fi. li. vi.

¶ Priuilegium & consuetudo equiparant̄ quo ad ius cōmune tollendū. de iudi. nouit. ꝓ. nō enim. de foro cōpe. cum contingat maxime si est cōsuetudo de cuius inicio nō est memoria. de uer. sig. sup quibusdam. hoc ponit Io. an. in addi. Spe. ti. de testi. §. nunc uidendum. ꝓ. item opponunt aduocati.

¶ Nō bre mādatū & bre minus sufficiens equiparant̄. de renū. ueniens. in fi. de do. & cōtu. cū dilect?

¶ Equiparantur non appellare & appellare sed ꝓpellationem negligere de appell. sepe. in glo. sup ꝟbo. rara. & in clem. i. appellationem eo. ti.

Equipollens An refert quid ex equipollentibus fiat. l. fi. C. de dona. que sub mo. ff. de arbi. l. quid tamen. §. i.

¶ An id qd̄ ciuiliter cōtingit equipolleat naturali casui. & an mors ciuilis equipolleat naturali. Cy. in. l. deo nobis. C. de epi. & cleri. Bal. in. l. gallus. §. & quid si tm̄. ff. de libe. & postu. & l. si cum dotē. in prin. ff. so. ma. & l. ex ea parte. §. in insulā. ff. de uer. obli. adde. xi. q. iii. existimauit. qd̄ nō. de renu. ueniens. in glo. iii. de uer. sig. in his. Io. an. de iudi. c. i. Archi. vii. q. i. §. ecce. adde ꝙ ꝟba equipollētia idē opant̄ qd̄ expssa. ut in l. i. §. si qs ita. ff. de uer. obli. cū ibi no. & l. uxorē. §. concubine. ff. de le. iii. & l. iii. C. de libe. preteri. uel exhere. ubi uide.

¶ An in statutis indefinita equipolleat uniuersali uide Bar. in repetitiōe. l. ocs ppli. ff. de iusti. & iur.

Equitas Que dicatur equitas B. . in l. i. C. de legi. ubi etiaz Salicetus. do. Anto. in. c. fi. de trāsac. adde ꝙ equitas est iusticia dulcore misericordie temporata. fm Hosti. in. c. ii. de transla. prela. Io. an. de uoto magne. post prin. Item adde qd̄ nō. Spe. ti. de dispen. §. i. ꝓ. equitas. uide pulchrā diffinitiōz Bal. in. l. i. ff. d̄ iusti. & iur.

¶ Equitas pfert̄ rigori. ut. l. ꝙ si epi. esi. ff. d̄ eo qd̄ cer. lo. de quo plene in. l. placuit. C. de iudi. & c. ii. de transac. adde. ff. de cōdi. & demō. l. nam hec natura. Cy. in. l. i. in fi. C. d̄ legi. nō. xlv. di. disciplinā. ubi pulcher tex. ff. de resti. in inte. l. diuus.

¶ Simulata equitas duplex est iniquitas. glo in clem. i. de reli. do. in. ꝟ. sanctitatis.

¶ Judices semper debent habere equitatem ante oculos. ff. de eo qd̄ cer. lo. l. ꝙ si ephesi. Est eni melius de nimia misericodia q̄ de nimia seueritate reddere rationem. xxvi. q. vii. alligant.

¶ Equū pfert̄ bono. ut. l. i. ff. de iusti. & iure. & l. hac lege. C. de pac. & equo equius reperitur. ff. de

uer·obli·l·ubi autē·ff·de reg·iur·l quotiens nihil.
¶ Duplex est equitas·s· naturalis & ciuilis·ut·ff·de pac·l·i·in prin·ff·de mino l·i·ff·de lega·pstā·l·i·ff·de offi·psi·l·congruit ff·de doli excep·l·i.
¶ Que differentia sit inter bonum & equū·ff·de mino·l·i·ff·de offi·presi·l·congruit.
¶ Equū nō diuiditur nisi equitas sit scripta·ff·de posi·l·bona·Bal·in·l·i·ff·de iusti·& iure.
¶ Equitas est rectitudo iudicis naturalē sequens ratione·l·i·ff·de legi·ff·si quis te·libe·esse ius·fue·l·i·ff·qd quisq iur·l·i·ff·deposi·l·bona fides.
¶ Equitas est benignitas quedā animi impellens ad aliquid iuste agendum·ff·de legi·l·nulla.
¶ Omne humanū dr equū·& eqtas & humanitas idem sunt·ff·de offi·pto·l·barbarius philippus.
¶ Ubi cōtrariant equitas nālis & ius gentiū & ius simpliciter loqt de eqtate restrigit ad eqtatē nālē nō aūt ad ius gentiū·ff·de cōdi·indebi·l·si id qd.
¶ Equitas naturalis est duplex ius naturale quo cuncta animantia cōicant·& sic stricte sumit·alio modo put dictat rectitudo rationis in hoīe insita & hec sumit large·de quo uide in·l·i·ff·de pac.
¶ Ubi de bono & equo agit de apicibus iuris non est disputandū·nec subtilitas iur qrenda·ff·māda·l·si fideiussor·§·quedā·ff·de uer·ob·l·si seruū·§·i.
¶ Humanū·i·equum·ut·l·fi·C·in qui·cau·in inte·resti·nō est necessa·ubi plene.
¶ Deficiente lege sufficit naturalis equitas·ut·ff·de aqua plu·ar·l·ii·§·item uarus in fi.
¶ Equitas alia disposita alia disponenda·ut·l·i·C·de legibus.
¶ Equitas dicitur que una & eadem semper permanet·ut·l·i·C·de in ius uocan·nō·Bal·in·l·apud hostes·C·de suis & legi.
¶ Equitas est pars iusticie·sanc·Tho·secūda scde q·lxxx·arti·i.

Equiuocum

De equiuocatione habet per glo·& docto·in·l·quotiens·ff·de uerbo·obli.
¶ Uerba equiuoca debent intelligi fm subiectam materiam·de iudi·c·i·& ibi glo.
¶ Per equiuocationem licite possum ueritatē celare & hostem deludere·ut nō·xxii·q·ii·queritur.
¶ Equiuocatio & uniuocatio respiciūt essentiā nō suppositū·s·Tho·quoli·iii·q·ii·ar·ii·ad primū.
¶ Equiuocū fm quid accipitur·sanc·Tho·in·q·de quolibet·q·iii·& iiii.

Equus

Questiones de equo uide·s·sub dictione accessoriū·& brauium.
¶ An expense facte in equo cōmodato repetantur i·o·Bar·in·l·diuortio·§·impendia·ff·so·ma.
¶ An equus uulneratus in bello qui postea morit in ciuitate debeat emēdari ac si fuisset mortuus in bello·Bar·q hic·in·l·i·ff·de incen·rui·nau·ra·adde qd dixi sub dictione bellū·faciūt nō per Bar·in·l·damni·§·sabini·ff·de dam·infec·adde Bar·in·l·bello amissi ff·de excu·tuto.
¶ Equo currente ad brauiū licet puer cadat si tñ prius uenit ad brauiū dns eius obtinebit·Bar·in·l·qui fundum·ff·quemadmo·seru·amit.
¶ Equus male pasculatus male uadit·glo·in·l·animalia·C·de cur·publi·libro·xii.
¶ De equis conductis ad uecturam uide barto·& bal·in·l·i·C·de cur·publi·libro·xii.
¶ Equū retrogradū scienter uēdens tenet emptori ignoranti qui cum illo iuit ad bellū & pter uicium equi captus fuit & se redemit·Spe·ti·de emp·& uen·§·i·ꝟ·uero uendat·& ibi Io·an·in addi.
¶ Non est respiciendum ad dentem equi donati·ff·de euictio·l·ad res donatas·glo·in clem·ad nostram·de censibus.
¶ De equo dimisso in pascuis & pdito uide glo·in·l·si negocia·ff·de neg·g·Cy·in·l·iii·C·de epi·audi.
¶ An pstare equū reipublice sit munus psonale uel patrimoniale·uide·C·de mune·pi·i·l·nō uidet·li·x.
¶ An equū deterioratū recusare possit recipere locator·nō·ff·de solu·l·qui sibi·§·qui stichum·Spe·ti·de loca·§·iii·ꝟ·sed quid si.
¶ Si equus aliquē interfecit an sessor teneat·uide de homi·c·dilectus filius·A·& c·significasti.
¶ Si accepi equum ad uecturam & datus est famulo meo an tenear de facto famuli·nō·bar·in·l·i·ff·de libe·agno.
¶ Si equus cōmodatus moriatur in usu ad quem est cōmodatus an teneatur comodatarius·Io·an·in addi·Spe·ti·de cōmo·super gl·ca.
¶ Si equus percutiatur aliter q̄ cum calcaribus tenetur conductor pro deterioratione·barto·in·l·i·C·de cur·publi·libro·xii.
¶ Si equus uiolēter capit cursum obliget in cursu currente per loca uetita uide nō·in·l·ii·§·si pter·ff·de publica.
¶ Occidens equū stipendiario nō tenet illi ad dānum amissi stipendii·ar·l·queadmodū·§·ite labeo·ff·ad·l·acquil·facit·l·pinde si seruuz·§·i·cum·i·c·e·ti·uide glo·& bal·in dicto·§·item labeo.

Erarium

Est fiscus uel locus ubi pecunie uel res cōmunis tenetur·ut·ff·de orig·iur·l·ii·§·deinde.

Eregione

Una dictio est & aduerbiū loci & significat idem qd ecōtrario·uel ex aduerso·uide Geñ·xvi·ubi dicitur & eregione uniuersorum fratrum suorum figet tabernacula·& exponitur·i·ex aduerso.

Erga

Exponitur·i·fm·de pur·ca moniales·in glo·de significato huius uerbi uide in·l·ueluti·ff·de iusti·& iure.

Ergasterium

Quid sit & unde dicat uide nō·xliiii·di·nulli·ubi uide.

Ergo

Hec dictio est illatiua·& qñq infert a remotis·ff·de legi·l·ergo.
¶ De significato huius dictionis dicit nō·glo·de offi·dele·super questionū·§·eius ergo·ubi dicit q est illatiua ex pmissis·doc·in·c·i·de of·or·in·i·op. Quandoq ponitur causa ornatus·qñq inchoatiue non illatiue·de quo Io·an·in·c·damnamus·in prin·de sum·tri·& fi catho.

Eripio

De hoc uerbo uide·ff·ne quis cum·l·sed eximendi.
¶ Eripere est de manibus per raptum auferre·ff·ne quis eum qui in ius uoca·l·iiii.

Erit

Hoc uerbū nō solum futuꝝ tempus demonstrat·sed etiā preteritum·ff·de uer·signi·l·uerbum erit·& alibi dicitur·erit·i·esse solebat·ut·ff·de auro & ar·le·l·ticio·§·fi.

Error

Qualiter probetur error·bar·in·l·de etate·in fi·ff·de interro·ac·& qualiter probetur error iuri·bar·in·l·si adulterium·in prin·ff·de adul·& in·l·nō fatetur·ff·de confes.

¶ Error in psonā iudicis delegantis uiciat sniam. Specu. ti. de sen. §. quoniā. ꝟ. quid si dixit.

¶ Iustus error inducit per publicā famaȝ adeo ut excusetur quis a delicto. Bar. in. l. i. ff. de transac.

¶ An & quando error facti cadit in latam culpaȝ uel non. Bar. in. l. nō fatetur. ff. de confessis.

¶ Quis dicat̄ error iustus quis iustior ꝗs iustissimus. Bar. in. l. celsus. ff. de usuca.

¶ Iustus error nō habet̄ pro titulo quoad actionē que non datur contra titulo possidentem. Barto. in l. i. in prin. ff. quoꝝ bonoꝝ.

¶ An error iuris uel facti impediat usucapionem. nō. Bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de usuca.

¶ Qualis error iudicis dantis tutorem babeat impedire dationem tutoris. uide Bar. in. l. tutor si petitus. ff. de tuto. & cura. da. ab his.

¶ Qualiter probetur error scripture. nō. Bar. in l. quotiens. ff. de here. insti.

¶ An & quādo error possit reuocari. nō Spe. ti. de confes. in pluribus locis & ibi Io. an. in addi.

¶ An error factus in causa principali possit reuocari in causa appellationis. Barto. in l. sententiis. C. de erro. aduoca.

¶ Intra quantum tempus possit reuocari error habitus in calculo. Barto. in l. i. C. de iure fisci. li. x.

¶ Cunctoꝝ erroꝝ mater est ignorantia. xxviii. di. ignorantia. adde qd dicā. ĵ. sub dictione ignorātia.

¶ Errare dicitur qui se putat illud scire qd nescit xxxviii. di. quāuis.

¶ Error cui nō resistit̄ approbat̄. & ueritas cum nō defenditur opprimitur. lxxxiii. di. error.

¶ Errore suo nō polluit nihil prestat illi qui cōsensum suum prebet erranti. lxxxiii. di. quid ꝓdest.

¶ Erranti uidetur cōsentire qui illi cum posset nō obuiat. lxxxiii. di. consentire.

¶ Errare in his que nō spectant ad fidem peccatū non est. xxii. q. ii. in quibus rebus.

¶ Qui nō corripit errantem nō diligit eum. xxiii. q. v. non putes.

¶ Erroꝝ sunt magistri qui sapientibus nō credūt. sed sibiipsis. xxiiii. q. iii. quid autem iniquius.

¶ Errorē suū quilibet dȝ corrigere potius q̄ expectare ut ab aliis corrigatur. xxxv. q. ix. §. is ita. & c. qd̄ quis. facit de accusa. qualiter & qn̄ el. i.

¶ Qualiter actus per errorem celebratus debeat reuocari. Bar. in. l. nō fatetur. ff. de confes.

¶ Error circa substantia rescripti uiciat. & secus circa accidentalia. no. Hosti. in. c. super litteris. de ꝛ̄ptis. facit in. l. eum quem temere. ff. de iudi.

¶ Cōmunis error cōcurrente publica utilitate facit ius. nō. in. l. barbarius. ff. de offi. pro. qd̄ limita nisi ille in cuius fauorē error allegat̄ fuerit in errore. ita dicit Io. an. in. c. cū dilect⁹. de cōsue. Io. cal. in. c. ad ꝓbandū de re iudi. in contrariū tn̄ facit de sen. ex. cum non ab homine. uoluit ergo Io. an. ꝙ in casu. l. barbarius. si ego qui adeo pretorem in iusticia qui cōmuniter reputabatur pretor & scio ipm nō esse pretorē nō possum allegare cōmunē errorē ad ualitudinem gestoꝝ ꝑ me. exquo dixi alias ꝙ si aliqua ciuitas cōi opinione credit habere priuilegiū studii tn̄ nō habet. & istud ego scio & fecerim me doctorari ibi nō ꝓderit mihi cōis error. qd̄ nō. ꝙ. fac̄ ad multa. adde ad hanc limitationē bonū tex. in. l. cuȝ quidam. §. suum heredem. ff. de acquir. here.

¶ Cōmunis error tunc inducit ualiditatem actus facti a nō habēte potestatē qn̄ cū cōi errore cōcurrit possessio uel quasi illū actu aut similes exercēdi unde articulans debet esse cautus ut dicat ꝙ talis habebat̄ cōi opinione pro tali. & erat in possessiōe uel quasi illius iur. tex. de iurepatro. consultationibus. & ibi nō. glo. & docto. faciunt nō. per Inno. de elec. nihil dicam sub dictione sacerdos. de materia uide Dy. in regula beneficium. li. vi. & qd̄ ibi nō. & in. c. i. de postu. prela. e. li.

¶ An & quando error in facto ꝓprio reprobet̄ ul̄ nō. Barto. in. l. celsus. ff. de usuca. & faciunt nō. per docto. in. c. ab excōmunicato de ꝛ̄p. & qd̄ ibi dixi in repetitione illius c.

¶ Qualiter & quando error iuris excuset uel non. no. Bar. in. l. si adulteriū cuȝ incestu. §. i. & ii. ff. de adul. adde ꝙ error iur. nō excusat a dolo. ut. ff. ui bo. rap. l. i. §. si publicanus. no. ff. de abige. l. i. ff. ad sill. l. si quis in graui. §. si quis ignorans. adde ꝙ error iuris est lata culpa nō dolus. glo. est singular. in. l. liberoꝝ. ff. de his qui no. infa.

¶ An error temporis uiciet instrumentū. & an notarius possit tale errorē corrigere. Bar. in. l. si librarius. ff. de re iur. Bal. in scda cōstitutiōe. C. ad sill.

¶ Qualiter probetur error testatoris. & quot sint necessarii testes ad illū ꝓbandū. Bar. in. l. quotiens. §. i. & ii. ff. de here. insti. & l. si quis in fundi uocabulo ff. de le. i. & in. l. cuȝ ꝓponeret̄. ff. de le. ii. ubi uide tex. cum glo. singu.

¶ Qui peccat ex errore iuris dicitur peccare ex simplicitate non ex malicia. nō. de transla. prela. inter corporalia. §. sane. licet error iuris sit lata culpa. ut nō. in. l. liberoꝝ. §. notatur. ff. de his qui no. infa. dixi. s̄. ꝓxi.

¶ Licet error iuris excludat malā fidē. nō tamen supplet defectū tituli. ff. de usuca. l. nunq̄. no. de p̄scrip. si diligenti. Innoc. & doc. in. c. dudū. de deci. ff. de iur. & facti igno. l. iuris. & l. regula. secus uidetur in errore facti. p glo. nō. de dona. apostolice. dicam. ĵ. sub dictione prescriptio.

¶ Quid sit errare. habetur. xxii. q. ii. in quibus. ubi dicit tex ꝙ errare est aliud pro alio credere. facit xxxviii. di. sedulo. & c. quāuis. qd̄ nō.

¶ An & quando error impediat consensum super aliquo contractu uel dispositione. no. ff. de ꝯtrah. emp. l. in uenditionibus. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per errorem. xxix. q. i. & ii. per totū. ubi distinguitur de quadruplici errore.

¶ Error presuponit ignorantiam. ff. de iurisdict. om. iudi. l. si per errorem. ff. de iudi. l. ii. ff. de iuris & facti igno. l. nō idcirco. & quod nō. xxxviii. di. quāuis. & ibi Archidi.

¶ Differentia est inter errare ignorare & nescire & titubare. nō. ff. de iur. & facti igno. super ꝛ̄ica. ff. de testam. l. de statu. xxii. q. iii. in quibus. & ibi Archidi. xxxviii. di. quāuis.

¶ Minor secutus errorē maioris minus peccat. de transla. prela. inter corporalia. ꝟ. & quāuis.

¶ Probabile dubiū excusat errantem. de sen. ex. sacro. & qd̄ ibi no. glo.

¶ An error in nōie ciuitatis uel diocesis actoris uel rei uiciet rescriptū. uide in. c. significante. de ꝛ̄ptis. Spe. ti. de p̄scrip. ꝓsenta. §. fi. ꝟ. quid in dubietate.

¶ Error iuris impedit processum. nō. de prescrip. cum ex officii.

¶ Errori subuenitur & malicie. ut. ff. de excu. tu.

l. qui testamento.

¶ Error pronominis non uiciat. ff. de condi. & de. l. quāuis. & ibi nō.

¶ Factū per errorē est reuocandū cū de errore cōsticerit. nō. de sen. ex. a nobis. ii. in glo. iii.

¶ Qui alioꝝ defendit errorem damnabilior est eo qui facit. xxvii. q. i. si custos.

¶ Ex uno errore sequitur alius error ut. ff. de rei uen. l. ex diuerso.

¶ Error scriptoris non nocet. C. de testa. l. errore. de fide instrum. ex parte. nō. xvi. q. vii. ex hoc. & ibi sunt concor. in glo.

¶ An & quando error in sententia uiciet. dicā plene sub dictione sententia.

¶ Quedā ualent per errorē que ex certa scientia non ualerent. ff. de offi. preto. l. barbarius. ff. de offi. presi. l. si forte. & econuerso. queda ualent ex certa scientia que per errorem no ualent. ff. si q. cau. l. sed & si. §. ii. qđ nō.

¶ Error procuratoris potest reuocari usq; ad finē cause. debet tamen constare de errore. de cōfessis. c. ultimo ſm Innoc.

¶ Error iudicis per ipsum reuocatur. de accusa. c. qualiter. el primo.

¶ Error facti excusat. error autem iuris non. regula ignorantia. li. vi. & ibi nō glo. & de confessis. c. fi. ubi glo.

¶ Quis dicat error intollerabilis. nō. de sen. ex. c. per tuas. in glo.

¶ Eo casu quo error potest probari per iuramentum presumitur scientia eoipso q quis iurare non uult. de sen. excō. c. ii. uero. ii.

¶ Error nominis nō uiciet cum cōstet de corpore C. de testa. l. si in nomine. Spe. ti. de libel. cōcep. §. xiii. ꝟ. quad si error. alias. xv. ꝟ. qđ si hominū.

¶ Error fortune qualitatis persone & conditionis concurrere possunt in matrimoniis & quis habeat impedire & quis diminuere matrimoniū quis nō. no. glo. xxviii. q. i. in sūma. dicā. ī. sub dictiōe mrīmoniū. uide Io. an. in arbore consanguinitatis.

¶ An error debeat ꝓbari. & qualiter. uide de cōfir. utili uel inuti. c. i. de resti. in integ. c. ex lrīs & ibi per Inno. & in. c. ii. e. ti. li. vi. regula ignorantia & ibi Dy. e. li. & in regula qđ semel. & in regula presumitur. ubi Io. an. e. li.

¶ Quis error excusat. uide nō. in. c. ut quis duas. de elec. li. vi. in glo. penl.

¶ Errantis cōsensus nullus est. nec tenet errantis cōfessio. Spe. ti. đ deposi. §. viii. ꝟ. sꝫ pone cōfessus.

¶ Reprehenduntur a dño pastores qui non reuocant qđ errauit. & nō requirunt qđ perit. Ezechi. c. xxxiii. & xxiii. q. vi. qđ errauerat.

¶ Error opponitur consensui. l. ii. ff. de iudic. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per errorem. dem. i. de iud. in glo. ex certa scientia.

¶ In quo differt error ab ignorātia & titubatiōe. no. ff. de iur. & facti igno. super rubrica. ff. de testa. l. de statu.

¶ An error impediat translationem dominii. nō. Barto. ff. si cer. pe. l. cum fundus. §. seruum tuum. nō. ff. de offi. ꝓconsul. cesa. l. i. in glo. i. & ibi plene per Barto. glo. in. l. eius qui in prouincia. ff. si cer. peta. & l. si ego. eo. ti. bonus tex. in. l. si is cui. ff. de leg. ii. dixi. s. sub dictione dominium.

¶ An error in facto ꝓprio tolleret. nō. ff. ad uell. l. quanq; in glo. ii. iuncta glo. in. l. sed & si me putem. c. i. no. ff. de iur. & facti igno. l. iii. nō. de offi. or. c. grue. in glo. si est ita. adde q error in facto ꝓprio excusat qñ qs certat de dāno & aduersarius de lucro. ff. de condi. in. de. l. sed & si me putem. in prin. & l. cum his. e. ti. & ibi glo.

¶ Error calculi nō ꝑsumit. ut. l. i. C. de erro. cal.

¶ Epistola sufficit ad ꝓbandum errorem calculi. ut. l. emptor. §. lucius. ff. de pac.

¶ An error iur. uel facti noceat qñ agit de lucro querendo glo. in. l. clodius. ff. de acquir. here.

¶ De errore notabili & eius ꝓbatione. uide Bar. in. l. si librarius. ff. de reg. iur. & Bal. in. l. errore. & in. l. quoniam. C. de testa. & in. l. ii. C. de bo. pos. ſm tabu. & in. l. heredes palam. §. sed si in noīm. ff. de testament.

¶ An error in q̄litate uel substātia mutet defectū. uide. ff. ad. l. acquil. l. scientiā. §. i. & §. q cū alter.

¶ Error in q̄litate cuius defectū tollere depenoet a potestate actum agent. quam si sciuisset uerisimiliter abstulisset nō uiciat actum. uide tex. in. l. barbarius. ff. de offi. preto.

¶ Error conditionis non uiciat actum ubi cōditio uera & perfecta sic se habet ad actum q non inficiatur. secus si cōditio uera impedit & nō opinata. nō. doc. in dicta. l. barbarius.

¶ Error singularis nō facit ius. ff. de cōtrahen. emp. l. si ꝓcurator. & l. si per errorē. ff. de iurisdic. om. iudi. error autem cōmunis ius facit. ſm qđ dictum est supra. adde nō. in. l. iii. in fi. ff. de suppell. lega. & de hoc plene in dicta. l. barbarius.

¶ Error iustus est qui causatur a cōmuni opiniōe secus si causetur a se. Item iustus est qñ causatur a dicto uel facto aduersarii. ff. qñ act. de pecu. l. i. §. quesitum. ff. qđ cum eo. l. sed & si. §. fi. uide Bar. in l. non fatetur. ff. de confessis.

¶ Stipulatio ex causa erronea nā ualet. ff. de uer. obli. l. si ex legati causa.

¶ In actu qui frequenter exercet & in quo qs de facile non errat non est iustus error. secus si errat in eo in quo quis faciliter decipitur. no. in. l. iusto. & l. celsus. ff. de usucap.

¶ Error iustissimus dicitur in facto alieno. ut. ff. pro socio. l. iii.

¶ Quod potest ignorans potest etiam errans. ff. de acquir. pos. l. si me in uacuam.

¶ Quando lex exigit quem putare uel estimare sufficit iustus error. sed quando exigit cum cā putare exigit iustissimus. glo. ff. ꝓ soluto. l. existimās.

¶ Licet error partis qñq; nō uiciet. ut. l. si quis intentione. ff. de iudi. error tamen testis semꝑ uiciat quia interpretatur contra producentem. Bar. in l. inter stipulante. §. i. ff. de uer. obli.

¶ Error interueniēs semꝑ dꝫ allegari. etiā si in fc̄o sit notorietas. glo. in cle. appellanti. de ap. & Bar. in l. cū qs. circa fi. ff. si cer. pe. & l. si adulteriū cū incestu. §. idē polioni. in. ꝟ. allegetur. ff. de adul.

¶ Lex nunq̄ allegat errorem pro homine nisi ipsemet homo illum alleget. uide Bar. in. l. ii. C. de in ius uocan. qui allegat dictū. §. idem polioni.

¶ Si de errore facti constat ante sententiam non nocet erranti. sed si constat post sententiam diffinitiuaꝫ nocet. nec potest reuocari l. error. C. de iur. & facti igno. & ibi Bal. post glo. adde Innoc. in. c. solicitudinem. in glo. reuocari. de appellationibus.

Adde q error facti in iudicio reuocatur ante sententiam per uiam iur. cois. casus est in. c. si aduersus de resti. in integ. li. vi. ad hoc illum tex. ibi adducit. Io. an. cuius opinionem tenet Cy. in. l. error. C. de iur. & fac. igno. contra. Ia. de are. qui dicit eo casu necessariam esse restitutionem. & uide de hoc Io. an. in. c. fi. de confessis.

¶ Si positioni aduersarii respódes credo etiá post sententiam potes reuocare errorem. quia fuisti lesus credens psuasioni aduersarii. secus si tua spóte confiteris non eo opponente. dictum est Barto. in dicta. l. error. C. de iur. & facti igno.

¶ Error cómissus in pma instantia pót cómendari in cá appellatióis. C. de erro. aduo. l. ii. nó. ff. de ap. l. creditor. §. iussus. Bal. in dicta. l. error. adde Speti. de cófessis. §. postremo. ꝟ. sed núqd. uide moder. in. c. si aduersus. de resti. in inte. li. vi.

¶ Error repertus in instrumento uel testamento presumitur notarii si est in eo qd pertinet ad eius officium. puta in inditione. sed si est in eo qd pertinet ad officiú partis. puta in re uel nomine uel confinibus psumit error partis. quia ꝑ tabellione presumit q nó scripserit aliter q sibi dictú fuerit a partibus. nec psumit aliter scrire factú q fuerit informatus a partibus. ut nó. Bal. in. l. error. C. de testa. qui allegat qd habet in. l. scienciú. ff. de uer. obli. in fi. glo. & in aut. de tabel. §. nos autem. ubi uide.

¶ Error testamenti potest ꝓbari per duos testes. sm Bal. in dicta. l. error. C. de testa.

¶ De iure cómuni potest error reuocari qńcunq ante negocium finitum. finitú aút intelligit. ut nó. glo. in dicto. c. si aduersus. de resti. in inte. li. vi. qń lata est sententia. cui addit ibi Io. an. in nouella. q etiá post conclusioné in cá possit dici finitú. per. c. auditis. de ꝑcuia. de cá pos. & ꝓpri. ie. pastoralis. & qd nó. Cy. C. de adul. l. quáuis.

Erubescentia

Ille cui peccatú est dimissum non habet unde erubescat. de peni. di. i. quantulllibet ergo.

¶ Erubescentia est magna pars penitentie. dixi. s. sub dictione confessio. dicam. j. sub dictione peccator & penitentia. adde q peccator erubescere debz de peccatis suis. sm Io. an. in. c. cum olim. el primo. de offic. deleg.

¶ Erubescimus cum sine lege loquimur. ut. C. de colla. l. illam. & ibi no. & in. §. cósideremus. in aut. de trien. & semis.

¶ Erubescit lex filios esse castigatores parentum. in aut. de nup. §. si uero. nó. xcvi. di. quis dubitet. de hereti. cum ex iniuncto.

Es

Es alienum uidetur id quod debet liberto patronus relinquere. nó. ff. de ꝓba. l. patronus. in glo. i. circa medium.

¶ Es alienum est quod alii nobis debent. & quod nos aliis debemus. ut. l. cedere diem. §. es alienum. ff. de uerbo. signifi.

¶ Es dicit aur. ff. de uer. sig. l. etiá. alias. l. eris.

¶ Es comprehendit omne genus metalli. ut nó. ff. de contrahen. emp. l. quid tamen.

Esau

Hic peccauit uendés primogenita sua Iacob. uide. s. Thó. seda secde. q. c. ar. iiii.

Esse Est

Hoc ꝟbú est qńq sumit ꝓ esse. ff. de ɔben. emp. l. h. uéditio. §. fi. Interdú est. i. esse pót. ff. qń act. de pecu. est anna. l. i. circa prin. Interdum est. i. esse solet. ff. manda. l. seruus meus. Interdum est. i. cópetit. ff. fami. herc. l. item labeo. §. penl. Interdum est. i. existit. ff. so. matri. l. si cum dotem. Interdum est idest fuit. ff. de uer. sig. l. uerbum erit. Interdum est. i. consistit. C. ubi de cri. agi. opor. l. i.

¶ Equiparantur aliquando aliquid esse in re ul in spe. ut qd est in spe uideat esse in re. ff. q bo. liber. l. si necesse. §. si deportatus. ff. de testa. tute. l. si qs sub códitióe. ff. de fideicó. liber. l. cú uero. circa pri. xiii. q. ii. habent. & c. qui diuina. qui ma. accu. pos. insup. & ibi nó. de sen. excó. religioso. li. vi.

¶ Paria sunt esse uel defuisse esse. C. cóia de le. l. i. §. pe. ff. de testa. mili. l. ex eo. lv. di. si qs per egritudiné. de pe. di. vii. c. i. de pben. cui de nó. li. vi.

¶ Qui ponit uel affirmat aliquid esse etiá oia alia ponere uidet q sunt necessaria ad illius essentiá. de pscrip. si diligenti. de deci. dudú. i. de concess. pben. ea noscitur. de re iudi. c. abbate sane. li. vi.

¶ Inter esse & nó esse nó est dare mediú. xxxii. q. i. cum renútiatur. de pe. di. i. si eni inquit. de testi. spol. ex parte. facit. xxxii. q. ii. moyses. de despon. impube. c. ad dissoluendum. & in clem. litteras. de ꝓpti. nó. in. l. inter stipulanté. & l. ita stipulatus. in glo. ff. de uer. ob. adde q hoc est pceptú philosophicú de quolibet dicit est uel nó est de nullo uero simul.

¶ Quid sit esse talem uel pro tali haberi. Bar. no. ff. de adul. l. si maritus. §. legis uel idem. ff. de iure fisci. l. eius qui. & ff. de no. op. nun. l. pretor. nó. ff. de uerbo. signifi. l. mortis. in glo. fi. quam sen per soleo allegare ad hoc.

¶ In esse consistere uel in esse stare & qui rem de ꝓxio deduxit in esse paria sunt. Bar. in. l. iulcinus. ff. ex qui. cau. in pos. ea.

¶ Quis dicit eo loco esse corpore ubi animo est. Bar. ff. de capti. & postli. re. l. nihil interest

¶ An dicatur esse id quod non est perfectum. nó. ff. de uer. sig. l. solutionem.

¶ Nó uidetur esse id quod apparet. nó. de rescrip. cum contingat. in glo. precipimus. & l. in lege. ff. de contrahen. empt.

¶ Esse & de ꝓximo debere esse paria sút. nó. ff. de tuto. & cura. da. ab his. l. si impuberi. & ibi Barto.

¶ Omne quod est habet causam inductiuam conseruatiuam & corruptiuam. ff. de legi. l. ii.

¶ Paria sunt aliquid nunq fuisse uel fuisse & reductum ad primum nó esse. glo. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. l. nepotes. de cleri. excó. mi. proposuit. doc. de calú. c. i. unde tex. in. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. ego in hoc phisice loquendo dicerem contrarium.

¶ Esse rei attribuit nature ubi ius nil addens simpliciter naturam approbat. unde dicitur filius naturalis natus ex uero corpore patris natura cooperante. licet ius ciuile approbet illum ut uez filium. ut dicta. l. i.

¶ Esse ꝓprie cóuenit deo. s. Tho. in pma parte. q. xiii. ar. xi. & in primo. di. viii. ar. i. & iii. ubi uide.

¶ Esse dei nó est esse omniú. Idem in prima pte. q. xxxviii. & in primo. di. viii. ar. ii.

¶ Esse causat in omnibus a solo deo. Idem in sum. contra Gentiles. li. iii. q. lxvi.

¶ Esse & essentie nó est cóposítio sicut materie & forme. Idem in summa contra Gentiles. li. ii.

¶ Esse non ꝑponit in diffinitione alicuius generis uel speciei. Idem in. q. de quolibet. q. viii. ar. v.

Adde ꝙ error facti in iudicio reuocatur ante sententiam per uiam iuris cōis. casus est in.c.si aduersus.de resti.in integrum li.vi.ad hoc illum tex.ibi adducit Io.an.cuius opinionem tenet Cy.in.l.error.C.de iuris & fac.igno.contra.Ia.de are.qui dicit eo casu necessariam esse restitutionem.& uide de hoc Io.an.in.c.fi.de confessis.

¶ Si positioni aduersarii respōdes credo etiā post sententiam potes reuocare errorem.quia fuisti lesus credens psuasioni aduersarii. secus si tua spōte confiteris non eo opponente. dictum est Barto.in dicta.l.error.C.de iuris & facti igno.

¶ Error cōmissus in pma instantia pōt cōmendari in cā appellatiōis.C.de erro.aduo.l.fi. nō.ff.de ap.l.creditor.§.iussus. Bal.in dicta.l.error.adde Speti.de cōfesis.§.postremo.ꝟ.sed nūqd.uide moder.in.c.si aduersus.de resti.in inte.li.vi.

¶ Error repertus in instrumento uel testamento presumitur notarii si est in eo qđ pertinet ad eius officium.puta in inditione.sed si est in eo qđ pertinet ad officiū partis.puta in re uel nomine uel confinibus psumit error partis. quia ꝓ tabellione presumit ꝙ nō scripserit aliter ꝗ sibi dictū fuerit a partibus.nec psumit aliter seu e factū ꝗ fuerit informatus a partibus.ut no.Bal.in.l.error.C.de testa.qui allegat qđ habet in.l.sciendū.ff.de uer.obli.in fi.glo.& in autē.de tabel.§.nos autem.ubi uide.

¶ Error testamenti potest ꝓbari per duos testes.fm Bal.in dicta.l.error.C.de testa.

¶ De iure cōmuni potest error reuocari qñcunqꝫ ante negocium finitum.finitū aūt intelligit.ut no.glo.in dicto.c.si aduersus.de resti.in inte.li.vi.qñ lata est sententia.cui addit ibi Io.an.in nouella.ꝙ etiā post conclusionē in cā possit dici finitū.per.c.auditis.de ꝓcura.de cā pos.& ꝓprie.pastoralis.& qđ nō.Cy.C.de adul.l.quāuis.

Erubescentia

Ille cui peccatū est dimissum non habet unde erubescat.de peni.di.i.quantumlibet ergo.

¶ Erubescentia est magna pars penitentie.dixi.s.sub dictione confessio dicam.j.sub dictione peccator & penitentia.adde ꝙ peccator erubescere debꝫ de peccatis suis.fm Io.an.in.c.cum olim.el primo.de offic.deleg.

¶ Erubescamus cum sine lege loquimur.ut.C.de colla.l.illam.& ibi no.& in.§.cōsideremus in autē.de trien.& semis.

¶ Erubescit lex filios esse castigatores parentum.in autē.de nup.§.si uero.nō.xcvi.di.quis dubitet.de hereti.cum ex iniuncto.

Es

Es alienum uidetur id quod debet liberto patronus relinquere.nō.ff.de ꝓba.l.patronus.in glo.i.circa medium.

¶ Es alienum est quod alii nobis debent.& quod nos aliis debemus.ut.l.cedere diem.§.es alienum.ff.de uerbo.signifi.

¶ Es dicit aurū.ff.de uer.sig.l.etiā.alias.l.eris.

¶ Es comprehendit omne genus metalli.ut nō.ff.de contrahen.emp.l.quid tamen.

Esau

Hic peccauit uendēs primogenica sua Iacob.uide.s.Tho.scda scde.q.c.ar.iiii.

Esse Est

Hoc ꝟbū est qñqꝫ sumit ꝓ esse.ff.de ꝯben.emp.l.h uēditio.§.fi.Interdū est.i.esse pōt.ff.qñ acti.de pecu.est anna.l.i.circa prin.Interdum est.i.esse solet.ff.manda.l.seruus meus.Interdum est.i.cōpetit.ff.fami.hercis.l.item labeo.§.pens.Interdum est.i.existit.ff.so.matri.l.si cum dotem.Interdum est idest fuit.ff.de uer.sig.l.uerbum erit.Interdum est.i.consistit.C.ubi de cri.agi.opor.l.i.

¶ Equiparantur aliquando aliquid esse in re uel in spe.ut qđ est in spe uideat esse in re.ff.de bo.liber.l.si necesse.§.si deportatus.ff.de testa.tute.l.si qs sub cōditiōe.ff.de fideicō.liber.l.cū uero.circa prin.xiii.q.ii.habent.& c.qui diuina.qui ma.accu pos.insup & ibi nō.de sen.excō religioso.li.vi.

¶ Paria sunt esse uel desiisse esse.C.cōia de le.l.i.§.pe.ff.de testa.mili.l.ex eo.lv.di.si qs per egritudine.de pe.di.vii.c.i.de ꝓben.cu de nō.li.vi.

¶ Qui ponit uel affirmat aliquid esse etiā oīa alia ponere uidet ꝗ sunt necessaria ad illius essentiā.de ꝓscrip.si diligenti.de deci.dudū.i.de conces.ꝓbenda noscitur.de re iudi.c.abbate sane.li.vi.

¶ Inter esse & nō esse nō est dare mediū.xxxii.q.i.cum renūtiatur.de pe.di.i.si enī inquit.de resti.spol.ex parte.facit.xxxii.q.ii.moyses.de despon.impube.c.ad dissoluendum.& in clem.litteras.de ꝓpter.nō.in.l.inter stipulantē.& l.ita stipulatus.in glo.ff.de uer.ob.adde ꝙ hoc est ꝓceptū philosophicū de quolibet dicit est uel nō est de nullo uero simul.

¶ Quid sit esse talem uel pro tali haberi Bar.no.ff.de adul.l.si maritus.§.legis iul.idem ff.de iure fisci.l.eius qui.& ff.de no.op.nun.l.pretor.no.ff.de uerbo.signifi.l.mortis.in glo.ii.quam semper soleo allegare ad hoc.

¶ In esse consistere uel in esse stare & qui rem de ꝓximo deduxit in esse paria sunt.Bar.in.l.sulcinius.ff.ex qui.cau.in pos.ea.

¶ Quis dicit eo loco esse corpore ubi animo est.Bar.ff.de captiuis & postli.re.l.nihil interest.

¶ An dicatur esse id quod non est perfectum.nō.ff.de uer.sig.l.solutionem.

¶ Nō uidetur esse id quod apparet.nō.de rescrip.cum contingat.in glo.precipimus.& l.in lege.ff.de contrahen.empti.

¶ Esse & de ꝓximo debere esse paria sūt.nō.ff.de tuto.& cura.da.ab his.l.si impuberi.& ibi Barto.

¶ Omne quod est habet causam inductiuam conseruatiuam & corruptiuam.ff.de legi.l.fi.

¶ Paria sunt aliquid nunꝗ fuisse uel fuisse & reductum ad primum nō esse.glo.ff.de his qui sunt sui uel alie.iuris.l.nepotes.de cleri.excō.mi.propo suit.doc.de calū.c.i.uide tex.in.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui uel alie.iuris.ego in hoc phisice loquendo dicerem contrarium.

¶ Esse rei attribuit nature ubi ius nil addens simpliciter naturam approbat.unde dicitur filius naturalis natus ex uero corpore patris natura cooperante.licet ius ciuile approbet illum ut uerꝫ filium.ut dicta.l.i.

¶ Esse ꝓprie cōuenit deo.s.Tho.in pma parte.q.xiii.ar.xi.& in primo.di.viii.ar.i.& iii.ubi uide.

¶ Esse dei nō est esse omniū.Idem in prima pte.q.xxxviii.& in primo.di.viii.ar.ii.

¶ Esse causat in omnibus a solo deo.Idem in sum.contra Gentiles.li.iii.q.lxvi.

¶ Esse & essentie nō est cōpositio sicut materie & forme.Idem in summa contra Gentiles.li.ii.

¶ Esse non ꝓponit in diffinitione alicuius generis uel speciei.Idem in.q.de quolibet.q.viii.ar.v.

¶ Esse & essentia differunt in creaturis. Idem in primo·di·iii·ar·iiii.
¶ Esse nō est accidens· idem in primo·di·iii·ar·x·
¶ Esse ex nihilo & nō esse ex aliquo differunt idē in primo·di·v·ar·iiii.
¶ Esse est ab aliqua forma inherente· idez in pmo di·xvii ar·i·
¶ Esse in aliquo diuersimode cōuenit spūalibus & corporalibus·idem in primo·di·xxxvii·ar·iii.
¶ Esse rei ab aliquibus dependet idem in quarto·di·xliiii·ar·xix·
¶ Esse est multiplex·s·Tho·in·q·de quolibet·q·viii·ar·iii· & in primo·di·viii·ar·ii· & in pma pte q·i ar·vii·& in pmo·di·xix·ar·iii·& di·xxxvii·ar·iii·&·xxxviii·ar·iiii·& in secundo·di·xv·ar·i·
¶ Esse nature fortius imprimitur q̄ per accidens· qꝛ accidente corrupto nulla remanent prima uestigia·uide·ff·de adop·l·in omni iudicto tex·in·l·patre furioso·ff·de his qui sunt sui uel alie·iuris· uide ff·de auc·tuto·l·& si pluribus·
¶ Paria sunt non esse & esse sed inanem esse·ff·de dolo·l·nam is·

Essentia Essentialia

Que sunt essentialia formalia & substantialia actus·uide Ange· suo cōsilio·xxxv·
¶ Additio & diminutio essentialiū immutat actū·ff·de cōtrahen·emp·l·pacta cōuenta·ubi nō·in pn·
¶ Essentia dei cōpatit secū pluralitatē attributorum sanc·Tho·in prima pte·q·xiii·ar·i·& in primo·di·ii·ar·ii·alias·di·xxii· & in q·de q̄libet·q·xi·ar·vi·
¶ Essentia diuina compatitur secum pluralitatem personarum·idem in prima parte·q·xxx·ar·i·& in primo·di·ii ar·iii·
¶ Essentia dei omnia representat· idem in summa contra Gentiles·li·i·q·liiii·
¶ Essentia diuina non pōt cognosci naturaliter ab aliqua creatura·idem in summa cōtra Gentiles·li·iii·q·xlix·&·li·&·lxiii·q·xix·
¶ Essentia diuina differt ab yppostasi|substātia|& subsistere|& persona·idem in primo·di·xxiii·ar·i·
¶ Quomodo essentia diuina dicatur limitata·idē in·q·de quolibet·q·ii·ar·i·
¶ Essentia in diuinis cōmunicatur pluribus supp̄sitis·idem in primo di·ii·ar·v·&·ii·

Estas

Incipit ab equinocio uernali·ff·de aq̄ quoti·& esti·l·i·§·estatē·ff·ne quid in loco publi·l·i·§·estas·& ibi nō·
¶ An calores estiui excusant citatum a comparendo·uide in·c·cum olim·de dolo & contu·Specu·ti·de cita·§·i·℔·item qꝛ ualitudine·uide quod dixi·s·sub dictione citatio·
¶ Unum modum cōputandi hyemē & estatē·uide in·l·iii·in fi·C·de naufra·li·xi·

Et

Ista copulatiua &|non semper querit concursum duorum·nō Barto·in·l·si finita·§·eleganter·ff de dā·infec·Ia de are·in sua disputatiōe que incipit| quidā paterfamilias fecit testamentū·
¶ De materia·s·an & qn̄ hec dictio & requirat concursum copulatorum·uide pulchre per do·Anto·in·c·ii·de ꝓpti·moder·ponunt in cle·in plerisqꝫ·de elec·Io an·in·c·accusatus·de heretic·li·vi·Bar·in·l·i·ff·de iusti·& iur·& ibi Bal·qui de hoc plene tractat·Cy·in·l·ii·C·de uer·sig·Barto·in·l·re coniuncti·ff·de le·iii·adde nō·ff·de iuris & facti igno·sup ꝓxi·ca· adde quod dixi sub dictione copulatiua·
¶ Hec dictio & quandoqꝫ ponitur pro etiā· nō·in l·si filius qui in potestate·ff·de libe·& postu·& in l·eas causas·ff·de condi·& de·facit·ff·de uer·sig·l·sepe·quandoqꝫ ponit ꝓ idest·glo·in·c·cupientes·§·deniqꝫ·de elect·li·vi·glo·in·l·i·ff·si quis cau· uide in·l·i·&·ii·C·de uer·sig·Innoc·de elec·quia ꝓpter·li·vi· & in cle·i·de cā pos·& ꝓprie·in glo·antepe· adde·ff·de reg·iuris·l·nihil tam naturale· in glo·C·de adul·l·que adulteriū in glo·fi·
¶ Quid de significato huius dictionis etsi uide in l·etsi seuerior·C·de his qui nō·infa· glo·in·l·n·ulhe lierem·ff·de his qui ut indig·in clem·ii·de ꝓp·nō·de iureiuran·c·quemadmodum·
¶ Quādo copulatiua et ponitur inter ea que sunt idem exponitur pro idest·nō·doc· de ui·& ho·cle·monasteria·adde·ff·de iure do·in·l·i· & de no·co·compo·l·i·§·fi·
¶ Coniunctio qꝫ|equipollet copulatiue·& dictum est Inno·in·c·i·de baptis·
¶ Hec dictio et est cōiunctiua & ad priora additamentum·ut·ff·de le·iii·l·ea tn̄ adiectio·nō tamē semp contingit·ut·ff·de here·insti·l·si pars·de quo habes glo·in·l·i·§·in pmo·C·de caduc tolł·Interdū ponitur pro uel·& sic distinguit·ut in aut·ut fra·si·circa medium·ff·de uer·sig·l·sepe· de fil·presbi·c·ii·de offi·ordi·significauit·post princi·quandoqꝫ ecōtra uel pro et· de fil·pbi·ex tua·ff· de usufruc·lega·l·si ticio fundus·nō·docto·ff·de leg·ii·l·ticia·§·ii·&·C·de scdis nup·l·i· Interdū ponit pro etiā· ut nō·C·de no·co·cōpo·l·i·§·quibus·
¶ Hec dictio et qnqꝫ ponitur declaratiue· de offi·dele·prudentiā·circa fi·Io·an·de hereti·accusatus·circa pn·li·vi·in quo differt hec dictio et a dictiōe cum·uide Cy·in·l·ii·C·de uer·sig·
¶ Hec dictio et uerificatur de copulatiuis successiue·no·Barto·ff·de libe·& postu·l gallus·§·quidā recte·& ibi etiam Bal·
¶ Hec dictio et posita inter contraria uel incompatibilia resoluitur in uel·nō· Barto·ff·de usufruc·lega·l·si ticio fundus·
¶ Hec dictio et posita inter genus & speciē|inter cām & causatū exponit ꝓ idest· exemplū placitus & cōsensus·i·placitus cōsensus·ff·de legi·l·de quibus·uide·ff·de pac·l·i·in glo·consensus·
¶ Copula et concursum requirit copulatorum· & nō intelligitur diuisiue· uide glo·& tex·in·l· hoc amplius·§·quesitum·ff·de dam·infec·

Etas

Quando aliqua dispositio loquitur de etate debet intelligi de naturali·non de ea que beneficio principis suppletur·tex·& ibi nō·in·l·ti·C·de his qui ue·eta·impe· uide Io an· in·c·susceptum·de rescrip li·vi·
¶ An credat libro pris de etate filii· glo·in·l·etiā·ff·de ꝓba·Bal·in·l·neqꝫ natales·C·de ꝓba·
¶ An de etate filii credat simplici assertioni pris·no·de despon·impu·c·continebatur· de testi·super eo·qui ma·accu·pos·c·uidetur·
¶ Quis debet ꝓbare etatē dicens maiorē uel dicens minorē· no·glo·& Archi·lxxviii di pꝛsbiter· Idem de ꝓpti·si eo tēpore·li·vi·C·de resti·in inte·l·si minore·ff·de minor·l·de etate·Spe·ti·de ꝓba·§·i· Io an·in regla·infamibus·li·vi·in mercu·adde glo·in·c·in presentia·de ꝓba· que incipit· nota qꝛ·
¶ Ratione etatis multa presumuntur tam pro q̄

contra que alias non presumerentur. glo. xxxiiii. di. quorundam. de presump cum in iuuentute.

¶ Que etas dicatur requiri in promouendo ad episcopatum dic. xxx annorum completorum. de elect. cum in cunctis. Que in abbate eadem uel saltem. xxv. no. Io. an. in. c. indemnitatibus. de elec. li. vi. Que in abbatissa. dic xxx. annorum completorum. no. in dicto c. indemnitatibus. ubi tex. intantum ut existens infra illam etatem non possit eligi in abbatissam. potest tamen postulari a papa ut ibi est glo. fac glo. in cle. i. de elec. Que in dignitatibus & aliis beneficiis curatis. dic. xxx annorum. ut in. c. cum in cunctis. § inferiora. Que in priori conuentuali. dic xxv. in cle. ne in agro. § ceterum. de statu mo. ubi uide tex. & glo.

¶ Quid de prioratibus non conuentualibus quis possit super defectu etatis dispensare. dic solus papa. quia superiora sunt statuta conciliorum contra que non potest episcopus dispensare. glo. in dicto. c. cum in cunctis. glo. de elec. cum dilecti. nec legatus de latere dispensabit per glo. no. in. c. dilectus. de preben.

¶ Que etas requiratur in dignitate seu beneficio non curato seu curato uel canonicis. no. Inno. & doc. de eta. & quali. preterea. & c. indecorum. de preben. super inordinata. glo. in. c. li. eo tempore. de rep. li. vi. super pro. etatem. de his no. do. Car. . no. in cle. generalem. de eta. & quali. ubi etiam tractat de etate omnium ordinum de quo ibi in tex. & glo. que uult quod statim post infantiam omnes minores ordines possunt conferri nec habent determinatam etatem.

¶ Que etas requiratur in moniali petente se admitti in electione abbatisse. dic ut habetur in dicto. c. indemnitatibus. ubi requirit quod compleuerit. xii. annum.

¶ Que etas requiratur in eo cui confertur tonsura clericalis. dic ut habetur in. c. ii. de tempo. ordi. li. vi. dicam. j. sub dictione tonsura uide glo. in clem. generalem. de eta. & quali.

¶ Que etas requiratur ad professionem. dic quod in uiro xiiii. in femina. xii. de regula. ad nostram. & c. postulasti. no. in cle. ii. de regula.

¶ In qua etate debeat consecrari uirgo. dic in. xxv. anno xx. q. i. placuit. lxxvii. di. placuit.

¶ Que etas requiratur in iudice ordinario uel delegato. no. doc. in. l. quidam consulebant ff. de re iudi. doc. in. c. cum uicesimum de offi. dele.

¶ Que etas requiratur in procuratore. no. ff. de procura. l. minor. ff. de minor. l. cum mandato hodie est expeditum in c. qui generaliter de procur. li. vi. ubi dicitur quod in procuratore ad negocia requiritur etas. xvii. annorum. ad iudicia. xxv.

¶ Que dicatur etas legitima dic. xxv. annorum. nisi aliud inducat subiecta materia gl. & doc. de regu. c. i. adde. ff. de neg. gl. gl. l. ex duobus. ff. de le. iii. l. cum filio plene per Bal. in. l. cum te. de proba.

¶ Que dicatur etas iuuenilis. uide in. c. iuuenis. de sponsa. glo. in probemio li. vi. uidelicet a. xxv. usque ad quinquagesimum. Que in infantibus. no. ibidem & in. l. si infanti. C. de iure delibe.

¶ Que dicatur etas proxima infantie uel pubertati. no. de spon. iuuenis. glo. in. l. i. ff. de noua. glo. Inno. de despo. impub. continebatur. & c. de illis. ii. in glo.

¶ An malicia suppleat etatem in matrimonio spirituali licet in carnali. no. glo. & doc. de regu. cum uirum. & c. eti. c. s. li. vi. do. Car. no. in. c. iii. de despon. impub. & est conclusio quod non. sed attenditur pubertas ex numero annorum. Inno. de despo. impub. de illis. ii. de regula. ad nostram. in glo. ii. adde de hoc. l. si alterius. & quod ibi no. C. si mi. ma. se dix.

¶ Quot sunt etates mundi. glo probemio. vi. ubi dicit quod sex. & idem de etatibus hominis ut ibi. de quo est glo. in. l. hereditatem. ff. ad l. fal. adde glo. in epistola uictor. C. de summa tri. in pro. diebus.

¶ Que dicatur minor etas. no. glo xxvii. q. i. c. i. ubi diuersimode dicitur secundum diuersitatem actuum.

¶ In qua etate monacha uelari possit. glo. xx. q. i. firma autem. Innoc. in. c. i. de tempo. ordi. tex. lxxviii. di. c. nemo.

¶ Etas longeua hominis dicitur usque ad centum annos. glo. xvi. q. i. possessiones. Innoc. in. c. uenieus. de usu presbi. & in. l. si. C. de sacrosanc. ecclesie.

¶ Que etas requirat in inquisitione heretice prauitatis. dic. xl. annorum completorum. ut in clem. abolentes. de hereticis.

¶ Ratione etatis multa sunt consideranda. lxxxvi. di. tanta. Archi. xviii. q. ii. diffinimus.

¶ Etas non impedit caracteris susceptionem. de tempo. ordi. uel non est compos.

¶ Jeremias & Daniel ante iuuenilem etatem habuerunt spiritum propheticum Iere. primo. Dani. tertio. lxxxviii. di. hoc regulariter.

¶ Omnis etas prona est ad malum. xii. q. i. c. i. ubi uide.

¶ Etas est comunis uiro & mulieri in sponsalibus contrahendis. secus in matrimonio. ut no. plene in c. litteras. de despon. impube.

¶ Etati subueniendum est. ff. de mino. l. i.

¶ Que dicatur etas perfecta. no. instit. de fiduc. tute. § ii. in glo. si perfecte.

¶ Etas presumit sciri a tutore & a cognatis. no. ff. de minor. l. minor. xxv. an. adito preside in glo. fi. C. e. l. de tutela in glo. fi.

¶ Quomodo probetur etas. uide per Barto. in. l. de etate. ff. de minor. in glo. ii.

¶ An probatio etatis facta in una causa faciat ius in alia. uide in dicta. l. de etate. in glo. ii.

¶ Per quos possit probari etas. uel que sint legitime probationes etatis. no. Bar. ff. pro empto. l. ii. § si a pupillo. uide no. ff. de excu. tu. l. ii. in prin. in glo legitimis. & ibi Bar. no. Spe. ti. de proba. § i. pro. restat. glo. in. l. si alterius. C. si mi. se ma. dixe. que tamen non reputatur uera glo. adde pulchrum dictum Bal. in l. ii. C. de tempo. appell.

¶ Que etas excusat a munere publico. no. insti. de excu. tuto. § item maior. C. de decur. l. ii. li. xi.

¶ Quis possit attingere ad etatem. cxx annorum. in aut. de mona. § illud. & § si uero. ubi uide.

¶ Etas media est circa quinquaginta annos. in aut. quo. opor. epi. § sin autem. cons. i. alibi illa dicitur grandis etas. & existens in quinquagesimo anno dicitur grandis natu. ff. de orig. iur. l. ii. § primus diuus.

¶ Que dicatur tenera etas. uide in. l. i. C. qui eta. uel profe. se excus. li. x. in glo.

¶ De his uerbis cum erit sue etatis uel legitime etatis / uel perfecte etatis / uel mature etatis. uel cum adoleuerit. uide in. l. cum filio. § fi. ff. de le. iii.

¶ Usque ad quam etatem quis dicatur iuuenis. dixi aliquid. s. adde. l. non aliter. § i. ff. de le. iii.

¶ Etas in personis honestis & grauibus probatur per instrumentum matrimonii. s. quod filius natus fuit post instrumenta dotalia. Barto. in. l. neque natales. C. de proba. & ibi glo. in aut. ut fratrum filii. post prin. col. ix. uide Bal. in. l. neque natales. C. de probat.

¶ Probare etatem est multũ difficile. & ad eius probationẽ admittuntur persone coniuncte. ut. l. si minorem & ibi Bal. C. de in inte. resti.

¶ Coniuncti presumunt scire sui coniuncti etatẽ. ut. l. de tutela. C. de resti. in inte minio. ubi dubitat Barto. an coniunctus productus in testẽ sup etate coniuncti reddat sufficientem causam dicti sui si dicat. scio quia sum frater uel patruus. sed idem Barto. in. l. i. ff. si cer. pe. dicit sufficere. unde plene per Bal. in dicta. l. de tutela.

¶ Practica deponẽdi super negatiua certe etatis est scio quia a multis quesiui & a nemine audiui q talis esset etatis. ita nõ. do. Anto. de butrio. in. c. cum nobis olim. de elec.

¶ Potest iudex supplere negligentiã ptis in pbatione etatis. do. Anto. in. c. cuz nobis olim. de elec.

¶ Qualiter etas deducatur in iudiciũ & qualiter probetur. & cui incumbit onus pbandi. plene per Barto. in dicta. l. de etate. ff. de minor.

¶ Etas generis humani ultima que incipit ab aduentu xpi usq ad finem seculi quibus gradibus cõputatur. s. Tho. in. i. di. xliii. ar. viii.

¶ Etas habet reuerentiã & senectus. idem in pmo di. xliii. ar. ix.

Etcetera

Ubi de hac dictione scribit extense uide in. l. iurgentium. ff. de pac. Bar. in. l. gallus. § idem uidenduz. ff. de libe. & postu. & ff. de usufruc. l. iii. § i. Bal. in aut. si quis in aliquo. C. de eden. bonus tex. & ibi doc. in. l. si duo patroni. § si quis iurauerit. ff. de iureiur. Bal. in dicto. § idem uidendũ. Spe. in ti. de instru. edi. § ostenso. ꝟ. qd ergo si imbreuiatura. & ibi Io. an. in addi. uide qd dixi. s. sub dictione cetera.

Eternum Eternitas

In quo differant eternum & ppetuũ. nõ. glo. in. l. nulla societas. ff. p soc.

¶ In quo differant eternum & sempiternum. nõ. glo. & Barto. in. l. cum debere. ff. de seruitu. ur. bapredi. in glo. eternum.

¶ Eternus. i. incõmutabilis. uide in pbemio. ff. tor. in principio. Item eternus. i. perpetuus. ff. p socio. l. nulla. Item eternum qd caret principio & fine. glo. in. c. i. de sum. trini. in ꝟ. eternaliter. adde glo. de sum. trini. in glo. iii. li. vi.

¶ Eternitas bene diffinit sm. s. Tho. in pma pte. q. x. ar. i. & in primo. di. viii. ar. iiii.

¶ Eternitas differt ab euo & tempore. s. Tho. in prima pte. q. x. ar. iiii. & in secundo. di. ii. ar. i.

¶ Esse eternum est deo proprium. idem in preall. q. x. ar. iii. & in primo. di. viii. ar. v. & in. q. de p. q. iii. & xiii. & xiiii.

¶ Eternitas est ipa diuina essentia. s. Tho. in pma pte. q. x. ar. i. & in primo. di. xix. ar. ii.

¶ Eternitas de sui ratione habet duo. Idẽ in pmo di. xxxi. ar. iii.

Ethimologia

An liceat in iure arguere ab ethimologia uocabuli. nõ. Bar. in. l. i. ff. de furt. & in repeti. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. & in quodam suo cõsilio quod incipit. ciuitas tuderti. adde quod dixi sub dictione argumentum.

¶ Si ethimologia repugnat uocabuli diffinitioni statur diffinitioni. dictum est Iaco. but. ff. de fide instru. l. instrumentor. Idem dicit ibi si modus loquendi repugnat ethimologie stat modo loquendi ff. de suppell. lega. l. labeo. Idem Iaco. butri. in aut. decernimus. C. de epi. & cle. ubi etiam Bal.

Ethnicus

De expositiõe huius uerbi uide nõ. in. c. nouit. de iudic. ii. q. i. nonne.

Etiam

De significato huius dictionis nõ. Bar. in. l. si tertius. § officium. ff. de aqua plu. arcẽ. & in. l. etiã. C. si tu. uel cura. & in. l. etiam. C. de fur. uide in. c. accusatus. § questionibus. de heretic. li. vi. & in cle. dispendiosam. in si. de iudi. & in. c. cum in illis. § illis uero. de preben. li. vi. nõ. de consti. cum omnes. in ꝟ. statuerũt etiã glo. in cle. ii. de hereti. nõ. de elec. cum in cur. clis. facit. l. qcũq. § si quis ita. ff. de uer. obl. ubi Bar. & Bar. in. l. i. C. qui admit. ad bo. pos.

¶ Hec dictio qñq ponitur pro tanq. ff. ad uell. l. ii. § i. & implicat. ut. l. i. C. qui admit. ad bo posses. aliquid per Archidi. de preben. cum in illis. § i. li. vi. quandoq affirmat. & idem significat qd certe. Mathei. xi. prophetam etiã plus q pphetam. & Io. xi. etiam tu domine scis quia amo te.

Eua

Exemplo eue pbat q peccatũ sine cõfessione nõ dimittit. uide de pe. di. i. deniq.

¶ Eua decepit adã. & n ecõuerso. xxxiii. q. v. c. da.

¶ Eua de costa ade formata fuit ut ostẽdat uiri & mulieris unam esse naturã. de biga. debitũ. Item mulierẽ esse sociam uiri. quia de latere educta fuit non dominam | quia nõ de capite. nõ famulam | quia non de partibus interioribus.

¶ An peccatuz eue fuit grauius peccato ade. sanc. Tho. secunda secunde. q. clxiii. ar. iiii.

Euacuare

Euacuari dicitur qd tollit de presenti & fiat in suspenso inspecto futuro euentu. in aut. de nõ eligen. secundo nuben. § hoc autem.

Euanescere

Euanescere dicitur etiã qd non habet principiũ aliquod in substantia. licet habeat principiũ pendens. ff. de pact. l. item quia.

Euangelium Euangelista

¶ Euangeliũ est lex continens aliqua que sunt iur naturalis. & aliqua non. vi. di. his itaq.

¶ Contra euangeliũ nihil statui põt etiã per papã. xxv. q. i. sunt quidam. & c. omne quod.

¶ Euangelium multa phibet que in antiqua lege erant concessa. xxvi. q. ii. § his ita.

¶ Quando euangeliũ dicit omnes debent se curuare & stando reuerenter audire. nõ. glo. de consecr. di. i. apſica & in cle. ad nostrũ. § viii. de heretic.

¶ Quare accendũt luminaria qñ legit euangeliũ. uide beatũ Hieronimũ c. uigilantiũ. non eni fit ad fugandas tenebras sed ad signũ leticie demonstrãdum. uel annotandũ. quia tempore gratie quo predicatum est euangelium effulsit lux mundi. bonus tex. & ibi nõ. xxi. di. cleros.

¶ Qualiter est intelligendũ euangeliũ dic sm sensum & medullam. nõ sm uerba. i. q. i. marchion.

¶ Quare quatuor euangeliste quatuor uariis figuris animalium depingant. in aut. iusiurandũ qd prestatur ab his. coll. i. glo. in clem. i. de summa tri. uide Grego. super Ezechiel.

¶ An sacerdos cantans euangelium debet tenere stolam plicatam super brachio ad modum diaconi. uide glo. xxiii. di. ecclesiastica.

¶ Quare xpiani signent se tribus crucibus quādo dicitur euangeliū. Archi. de conse. di. i. apostolica.

¶ Euangeliste sunt quatuor. quorum nomina habes de reli. & uenera. sancto. c. i. in glo. li. vi.

¶ Euangelica doctrina dat preceptū de prudentia & quare. uide per. s. Tho. secūda secūde. q. lvi. ar. i.

¶ Dignior est doctrina euāgelii ceteris doctrinis ideo tantum a diacono cantatur. epistola a subdiacono. uetus autem testamentū ab inferioribus ministris. s. Tho. in. di. xxiiii. q. ii. ar. ii. ad quartum contra. iiii. c. lxxv.

¶ Etiam si angelus uobis aliter euangelizauerit q̄ nos anathema sit. ad Gal. i. xi. q. iii. l. is qui. xxiiii. q. iii. si quis.

Euentus Dubius euentus litis excludit deceptionem ultra dimidia. doc. in. l. ii. C. de rescin. uen.

¶ Euentus litis semper est dubius. ff. de pecu. l. qd̄ debetur. & ibi nō.

¶ An inspiciatur euentus seu qd̄ euenire pōt. uide de iurisdic. om. iudi. l. si idem. §. fi. ff. loca. l. si quis domū. §. fi. & ibi nō. de elect. li. si quis iusto. li. vi. de homic. c. fi. e. li. lv. di. si quis absciderit. adde. ff. de acquir. rer. domi. l. naturalem.

¶ Euentus mortalitatis non est imputandus. ff. de offic. presi. l. illicitas. §. sicuti. ff. ad. l. acquil. l. qua actione. §. finali.

Euestigio Exponit̄. i. de proximo. de rescrip. statutum. §. insuper. li. vi. simile uerbū habetur in. c. i. de statu regula. li. vi. & uer. Idem. ff. de neg. gest. l. diuorcio. Item euestigio. i. in principio gestionis. uide de hoc uerbo. in. l. ii. C. si mancip. ita fue. alie.

Euictio An re euicta a donatario emptori possit uēditor teneri seu conueniri de euictiōe. nō. Bar. in. l. si in solū. §. fundū. ff. de euic.

¶ An donans teneat̄ de euictione. Bar. in. l. aristo. §. labeo. ff. de donat. nō. in. l. ii. C. de euic. do. Abb. in. c. si de emp. & uen. in ulti. colū. uide tex. & glo. in. l. ad res donatas. ff. de euic.

¶ In quibus casibus prestat̄ satisdatio pro euictione Bar. in. l. i. §. stipulatio. ff. de preto. stipula.

¶ Habens cām lucratiuā tenet̄ actori denuntiare ante lit. cōt. alias nō habet regressum de euictione ut. l. qui concubinam. §. si heres. ff. de le. iii.

¶ An procurator teneatur de euictione. Barto. in l. seruum tacit. ff. manda. & in. l. procurator qui pro euictione. ff. de procura.

¶ Euicta re per sententiam emptor nō tenetur appellare si uenditor fuit presens prolationi sententie. alias tenetur appellare & prosequi appellationē. ut l. herennius. §. ii. ff. de euic. Io. an. in addi. Spe. ti. de appell. §. i. & sed nunquid emptor.

¶ An singularis successor emptoris habeat ius denuntiandi in causa euictionis. dic q̄ non. nisi sit ei cessum. tex. est unicus in. l. si res quam a ticio emi. ff. de euic. Bal. in. l. i. C. de rer. permu.

¶ Licet emptor nō agat de euic. nisi lata sententia. tā si in cōtractu appositū est pactū q̄ mota cōtrouersia agi possit de euictione seruabit̄ pactū. nec expectabitur snia. ita nō. Albe. in. l. imperatores. in prin. ff. de transac. & in. l. cū herditas. ff. ad treb. & l. si dictū. §. si cōpromisero. ff. de euic. & qd̄ ibi nō.

¶ Quod dicitur q̄ emptor dānatus propter cōtumaciam nō agit de euictione. per. l. si ideo. ff. de euic. & q̄ dānatus in absentia magis uidetur damnatus ob contumaciā q̄ quia malam causam habuit habz locum nisi cōstaret ipm fouere malam causam per probationes aduersarii factas. uel nisi esset absens ex iusta causa & probabili. his enim duobus casib⁹ licet absens damnetur agit tamē de euictione. glo. est singu. in. l. ii. C. de contra. iudi. tutele.

¶ An si euincatur a me beneficiū mihi collatū per episcopum teneat̄ iterum mihi prouidere. uide glo. & doc. de preben. c. cum fm. ubi distinguit̄ an scienter epus mihi prouiderit de beneficio alterius uel nō. facium no. e. ti. c. inter cetera.

¶ Casus in quibus uenditor non tenetur de euictione. uide de em. p. & uen. c. ulti. & quod ibi no. adde glo. x. q. ii. hoc ius.

¶ Quē de euictione tenet actio eūdem agentem repellit exceptio. nō. ff. de euict. l. uendicantē. cum l. se. nō. in. c. si quis presbiterorum. de re. eccle. nō alie. l. exceptione. & l. si ob causam. C. de euic.

¶ An si euincatur ecclesia principalis intelligatur euicta ea que est ei annexa. uide Io. an. in. c. eam te. de eta. & quali.

¶ Solus alienās tenetur de euictione. nō autem se subscribens. de re. eccle. nō alie. si quis presbiterorum & ibi Inno. C. de euic. l. si ob causam. & qd̄ ibi no. & ff. de offi. procura. cesa. l. i. §. i.

¶ An stipulatio euictionis comittat̄ parte euicta. no. ff. de euict. l. i. Cy. in. l. ii. C. e. in. v. q. adde no. ff. e. l. si dictum. in glo. i. cū ca tinem.

¶ An stipulatio de euictione cōmittatur si res nō euincatur per sententiā. uide no. ff. de euic. l. si citum. §. i. in glo. ii. ff. de act. emp. l. i. §. si seruū in glo. ii. iuncta. l. emptorem. in prin. e. ti. cum ibi no. in glo. uide nō. in. l. at qui natura. §. cum me. ff. de neg. gest. in glo. cōmittat. C. de euic. l. si eum. in gl. ii. & ibi Cy. Idem in. l. fi. C. de act. emp. Adde. l. si rem quā. ff. de euic. & qd̄ nō. do. Raph. cuma. in. l. si domus. §. de euictione. ff. de le. i.

¶ An stipulatio de euictione cōmittat̄ si solū possessio euincatur. nō. ff. de act. emp. l. ratio. in glo. i. adde no. in d. l. si domus. §. de euictiōe. & l. uenditores. & l. stipulatio ista. in prin. ff. de uer. obli.

¶ Stipulatio de euictione nō cōmittitur re euicta per iniuriā. nō. ff. de here. uel ac. uen. l. ii. in glo. i. ff. de publica. l. si quis proabuerit. in glo. ii. Cy. in. l. emptor. C. de euic. in. q. ultima.

¶ An agat̄ ex stipulatione de euictione si nō precessit denuntiatio. no. C. de sen. & interlo. l. libera. in glo. ii. & C. ubi in rē actio. l. i. in glo. i. adde que dixi. s. sub dictione denuntiatio & emptio.

¶ An agat̄ de euictione si res data in solutū euincatur. no. in preallegat. l. libera. in glo. fi. & ibi Cy. Bar. in. l. si aliam. ff. de solu.

¶ An de euictione agatur contra eum qui consensit alienatiōi. nō. ff. de reg. iur. l. aliud est uēdere. in glo. i. facit qd̄ dixi. s. proxi.

¶ An agatur de euictione si res euincat̄ anteq̄ tradat̄ emptori. nō. ff. de ac. emp. l. si ob id. & ibi Bar.

¶ An scienter ementi rem alienam detur actio de euictione. nō. x. col. de prohi. feu. alie. per Frede. §. nos autem. in glo bone fidei.

¶ Si iminet euictio in limine contractus an denē fideiussores. & qualiter fiat. Barto. in. l. stipulatio duple. ff. de preto. stipula. alias est. l. i. §. stipulatio duple. dixi. s. sub dictiōe emptor. uide glo. in dicta

l. stipulatio duple.

¶ An in actione de euictione habeatur ratio meliorationis. nõ. ff. de euic. l. i. in glo. regressus. & l. bonitate. eo. ti.

¶ An ad hoc ut emptor possit agere de euictione requirat denuntiatio facta scienter uendenti rem alienam. Bal. in. l. i. C. de euic. Bar. in. l. denũtiasse. in prin. ff. de adul. & l. ii. §. si uolũtate. ff. solu. ma.

¶ An heres teneatur legatario de euictiõe tex. & qđ ibi no. in. l. si domus. §. ulti. ff. de leg. i.

¶ An cautio de euictiõe intelligatur de fideiussoribus. nõ. in. l. illud. ff. de euic.

¶ Exceptio euictionis. i. q̃ res euincatur retardat executionẽ instrumenti confessionati qđ habz ex forma statuti executionẽ paratam. Ange. in cõsilio. cxviii. qđ incipit argue.

¶ Quando euictio iminet in limine cõtractus qđ est qñ lis mota est ante solutionẽ precii in totũ uel in partem. sm dñm meũ Raph. in fulgin. l. penl. §. ante preciuz. ff. de pericu. & comod. rei uen. semper possit differri solutio p̃cii donec fideiussores dent̃ ut est casus in dicta. l. penl.

¶ Euictio cõtingẽs facto illius cui res euicit̃ facit ut uẽditor de euictiõe nõ teneat̃. ut. l. fundũ. ff. de euic. glo. in. l. aliud est uendere. ff. de reg. iur. facit l. si a me. ff. ad. l. fal. fac̃ qđ nõ. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de uer. obli. ꝯ. quero utz.

¶ An de euictione teneatur uenditor re de facto euicta. uide in. l. uendtores. ff. de uer. obli. Ange. in consilio. clxxvii. & se. qđ incipit premittendũ.

¶ An sufficiat emptori denuntiare litem mota uel debeat etiã addere q̃ ueniat ad defendendum. glo. & Ange. in. l. auctore. C. de euic. & in. l. emptor. e. ti. Bar. in. l. denũtiasse. ff. de adul. Bar. in. l. no solũ. §. morte. ff. de no. op. nũ. Bal. in dicta. l. emptor. Io. an. in addi. Spe. ti. de emp. & uen. §. ulti. ad fi. nos addimus glo. in cle. causam. de elec. & qđ nõ. Bal. in. l. i. de peri. & cõmo. rei uen. & in. c. ii. si de feu. uasal. ab aliquo fuerit interpel. col. x. fac̃. l. si plus. §. mota. ff. de euic. & l. si rem quã. §. fi. e. ti.

¶ An in denuntiatione debeat mitti copia libelli. Bar. in dicta. l. non solũ. §. morte. Ange. in dicta. l. auctore. & l. emptor. glo. in dicta clem. causam.

¶ An talis denuntiatio debeat fieri ante litẽ cont. uel sufficiat quandocunq̃ ante sententiã. uide in. l. si rem. §. quolibet. ff. de euic.

¶ Cõmissa stipulatione de euictione licet ex post facto res offeratur nõ purgatur mora nisi offerat̃ res & interesse. ff. de euic. l. emptori.

¶ Creditor uendens pignus ubi de euictione non tenet̃ habet actionẽ ꝯ emptorẽ ad preciũ. licet res sit euicta etiã si nõ defendat se emptor per uiam actionis. nec per uiã exceptiõis. ff. de euic. l. cu ca.

¶ Si euincant̃ pignora mihi data in solutũ an possum agere de euictione. uide in dicta. l. cũ ea. §. i.

¶ Qui paciscit̃ ut de euictione nõ teneat̃ nihilominus tenetur ad restitutionẽ rei si generaliter paciscitur. ff. de act. emp. l. ex empto. §. si sciant. paciscitur ne teneatur ex certa causa si p̃pter illam cãm euincat̃ adhuc ad preciũ nõ tenet. tex. & glo. ff. de euic. q̃ libera. adde. ff. de euic. l. de ea. in pri.

¶ Pactum ut quis nõ teneatur de euictione non habet locum si uenditor fuit in dolo. ut. ff. de act. emp. l. i. in fi. & l. tenetur. §. fi. & l. emptorẽ. §. qui autem. Item si uenditor uel eius heres euincat. ut dicta. l. emptorem. §. idemq̃. tertio nõ operatur q̃ preciũ possit repeti. nisi expresse sit actũ ut non possit repeti precium. que conuentio ualet sm glo. nõ. in dicta. l. emptorem. §. qui autẽ. Item qđ dico de precio restituẽdo limita sm dicta Bal. in. l. i. C. de pericu. & cõmo. rei uen.

¶ Actio de euictione datur ad interesse unde agit̃ sm extimationẽ interesse existentis tempore euictionis. ff. de euic. l. euicta re. adde qñ cõsideretur extimatio. quod habetur in. l. ex mille. §. i. & l. si cum uenditor. §. fi. ff. de euic. adde q̃ in actione de euictione uenit etiam extimatio interesse cñ rem. ff. de euic. l. si uenditor.

¶ Si plures res uno cõtractu sunt uendite an una euicta agatur pro illa tantum uel pro omnibus. ff. de euic. l. cum plures.

¶ Mota questione nõ cõpetit actio ad p̃ciũ sed ad defendendũ. ut. ff. de euic. l. si minus. §. mota.

¶ An euicta seruitute in fundo agat̃ de euictione uel quanto minoris. uide. ff. de euic. l. penl.

¶ Qui tenet̃ de euictiõe si agat opponitur ꝯ eum exceptio rei uendite. ff. de excep. rei uen. l. i.

¶ Emptori cauendũ est de duplici sine fideiussoribus nisi aliud actum sit. ff. de euic. l. emptori.

¶ Uenditor ex necessitate nõ tenetur de euictiõe. glo. ff. famil. herc. l. qui erat.

¶ An re euicta ab emptore creditoris creditor teneatur de euictione. dic q̃ non. sed tenetur cedere pignoratitiam quam habet contra debitorem. ff. de euic. l. in creditore. ubi uide.

¶ An si res euincatur ab emptore per uiam restitutionis in integrum & nõ sm uiam iuris cõmunis habeat locum actio de euictione dic q̃ sic nõ tamẽ cõmittitur stipulatio duple. ut. ff. de euic. l. minor. in prin. in glo. super ꝯ restitui.

¶ Casus in quo quẽ de euictiõe tenet actio agentẽ eũde nõ repellit exceptio. nõ. ff. de euic. l. si pater.

¶ Si uendatur res detracto usufructu quem uenditor dicit esse alicuius si reperiatur esse alterius an illo euincente agatur de euictione. uide in dicta l. si pater. §. fi. ff. de euic. facit. e. ti. l. minor. §. fi. & ff. de act. emp. l. si fundum. §. fi.

¶ Pro ficta euictione que fit per aditionẽ hereditatis agitur de euictione etiam ad duplam. ff. de euic. l. si ei cui. §. si is qui.

¶ Pro quasi euictione nõ agit̃ stipulatione duple sed ex empto. ut dicta. l. si ei cui. §. fi.

¶ An uendita ancilla uideatur partus uenditus. ita ut pro ea agatur de euictione. uide in dicta. l. si ei cui. §. fi. §. fi. ff. de euic.

¶ Ubi fit euictio per partes de eadem re detrahit̃ de secunda quod secutum est ex prima euictione. ff. de euic. l. cum fundus.

¶ An re euicta culpa uel ignorãtia iudicis detur emptori actio de euictione. glo. & ibi Barto. in. l. si per imprudentiam. ff. de euic.

¶ An si emptor cadat a dominio rei sua culpa anteq̃ euincatur agat de euictione. uide p Bar. in l. per imprudentiam. ff. de euic.

¶ Si res euincatur per sententiã laudi non habet compromittens actionẽ de euictione. qđ intellige qñ cõpromissum est uoluntariũ. secus si necessariũ. uide Bal. qui ita dicit ad litterã. in. l. i. C. de peri. & cõmo. rei uen. Idem uidetur ibi dicere Bar. si lata est sñia per iudicem cuius iurisdictio est p̃rogata.

Idem si lata est sententia per iudicem delegatũ de uolūtate illius emptoris. glo. in dicta. l. si dictum. §. i. ff. de euic. ubi uide Barto.

¶ Sufficit denuntiari procuratori presente domino uel si dominus est absens. ut nō. glo. in dicta. l. si dictum. §. si compromisero. Si aute nō posset reperiri dominus ne procurator uenditor agit. licet nō sit denuntiatū. ut dicta. l. si dictum. §. simili modo.

¶ Emptor rei aliene qui potuit usucapere & non usucepit nō agit de euictiōe. ut in preall. l. si dictū. §. si cum posset. ff. de euic.

¶ Potest denuntiari pupillo sine tutoris auctoritate ubi tutor non inuenitur. alias non sufficit denuntiare pupillo tantum. dic ut dicta. l. si dictum. §. fi. & ibi glo. ff. de euic.

¶ Si res deuenit ad emptorem ex causa lucratiua nō hʒ regressum de euictione. quia dn̄s donauit uel legauit emptori rem quā ab alio emerat sed hoc non est simpliciter uerū. unde uide qđ no. Bar. in. l. iul. §. q fundū. ff. de uer. ob. & in. l. si pacto. ff. de euic.

¶ Denūtiatio in causa lucratiua facienda est ante iudicium. alias sufficit ꝙ ante sententiam. l. si rem. §. i. in glo. ff. de euic. & l. heres. e. ti.

¶ Ubi emptor nō est stipulatus duplū sed de euictione simpliciter agitur ex stipulatu de euictione in simplum & actione ex empto ad interesse. ff. de euic. l. si uenditor. potest tñ agi ut dupla promittat. ut nō. ibi glo. & ita intelligitur. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edil. edic. ubi uide.

¶ Si plures sunt heredes uenditores denūtiatione facta omnibus sufficit unum defendere. ff. de euic. l. si rem apud te. §. i.

¶ An emptor qui non appellat uel non prosequitur possit agere de euictione. uide. l. herennius. §. gaya. ff. de euictio.

¶ Si ante rem euictam ipsa res perit nō agitur de euictione. ff. de euic. l. ex mille.

¶ Uenditor tanq̄ procurator est emptoris in causa euictionis. ff. de iudi. l. uenditor.

¶ An uenditor teneatur ad sumptus litis factos per emptorem in causa euictionis. uide glo. in. l. i. C. de euict. Barto. in. l. qui absentem. ff. de procura. facit. l. si sine. §. sin autem. ff. rem ratā ha. & l. si ut certo. §. idem labeo. ff. cōmo. & ff. loca. l. cū in plures. §. idem labeo

¶ An & quādo agitur de euictione sit expectāda sententia uide glo. in. l. at qui natura. §. cuʒ me absente. ff. de neg. gest. & ibi Barto. uide. ff. manda. l. quintus. ff. de admi. tuto. l. quotiēs. §. sicut & adde ꝙ ubi emptor sciente uendit rem alienam contra eum potest agi de euictione non expectata sententia uel petitione. l. si uus quem. §. si. ff. de ac. emp. & Bar. in dicta. l. at qui. §. cum me absente.

¶ Re uendita potest agi ut caueatur de dupla si non est cautum. etiam si res adhuc non sit euicta. ff. de euic. l. ii.

¶ Nō tenet uenditor dare fideiussorē de euictiōe nisi nominatim agat. ut ff. de euict. l. illud. uel nisi immineat euictio in limine contractus. ut ibi dicit glo. uel nisi hoc habeat consuetudo. ut ibi nō.

¶ Agi potest pro euictione seruitutis & qualiter extimetur. uide. ff. de euic. l. sed & si quid.

¶ An pro his que accedunt a principio uel ex post facto expresse uel tacite agatur ex stipulatu uel actione ex uendito. uel alias de euictione ad interesse. nō. in. l. euicta. in prin. ff. de euic.

¶ Eo ipso ꝙ dominus succedit emptori rei sue fit tacita euictio. ff. manda. l. seruum titii. tex. & glo. ff. ad. l. fal. l. in fundo. qđ no.

¶ Non sufficit rem euictā esse ut possit agi de euictione. sed oportet ꝙ probetur rem euictam propter defectum iuris actoris. alias non tenetur de euictione. uide. l. nō tantam. & l. se. & l. si utriusq. ff. de euic. qđ nō. ut scias articulare.

¶ An de euictione possit aliquo casu agi ante rem euictā. uide in. l. ii. ff. de ac. emp. & in. l. si rem. §. i. ff. de euic. & ibi nō. adde ꝙ etiā añ euictā rem pōt agi de euictione si dolus allegatur uenditoris. ut in uenditione rei aliene. ff. de euic. l. si seruus. qđ no.

¶ Si res est euicta a singulari successore emptoris qui ex pacto nō habʒ regressum de euictiōe agere non posset emptor de euictione. de quo tamen dic ut in l. ex empto. §. fi. ff. de act. emp.

¶ Si emptor nō opponit exceptione que plus respicit ordinem uel rigorem q̄ ueritatē negotii & res euincatur per hoc nō perdit ius agendi de euictione. ff. de euic. l. si mancipium. in glo. §. i.

¶ Re euicta a singulari successore habente causaʒ lucratiuā nō datur emptori qui donauit regressus de euictione contra primū uenditorem. ut no. glo. ff. de euic. l. si pro re pupilli.

¶ Si res quā emi euincatur ab aliquo in quē trāstuli si aliqd ius mihi reseruaui qd perimitur euictione uel ipsa euictione statim aliqd mihi irrogatur preiudicium. ago de euictione etiā anteq̄ condēnetur ille in quem transtuli. sed si nō fit mihi preiudiciū aliquod statim expectatur ꝙ condemnet & soluat. hec habentur. ff. de euic. l. si seruum. & l. si pro re pupilli. §. i. & ibi Barto.

¶ Si rem quam emi donaui alteri & ab eo euincatur non habeo regressum de euictione. nec ipse nisi in instrumēto donationis cedant omnia iura ad rem pertinentia. Bar. in dicta. l. si pro re. ff. de euic. adde no. in. l. iulius. §. qui fundum. ff. de uer. obli.

¶ Si res quam emi euincatur ab eo qui secundo a me emit tenetur denuntiare mihi. & ego euictori meo nisi cesserim iura pro me. q2 eo casu imediate posset ipse imediate denūtiare euictori meo. ut no. glo. & Bar. in dicta. l. si pro re pupilli.

¶ De euictione nō agit nisi qñ res euincitur ratiōe proprietatis. alias si alia ratione euincit agit actione pruneua ut. ff. de ac. emp. l. ratio.

¶ Etiam si paciscatur quis ut non teneatur de euictione nihilominus tenetur si sciens rem alienam uendidit sed tūc nō agitur de euictiōe. sed actione ex uendito quia decepit. ff. de act. emp. l. i. §. i. & l. tenetur. §. si. quod no.

¶ Qui promittit de suo dato uel facto tantum an teneatur si alioꝶ facto res euincatur. uide in. l. ex empto. §. qui autem. ff. de ac. emp. & ibi Bar.

¶ Lite euictionis pendente non tenetur uenditor ad sumptus litis. quia non est certum debitum ut ita colligit Bal. ex glo. nō. in. l. iii. C. de ma. iudic. in fi. glo. magne. & alleg. glo optima. in. l. petitor. ff. de libe. lega.

¶ Emptor qui adhibuit malum aduocatū nō habʒ regressum de euictione contra uenditorem. glo. in l. qđ si nolit. §. culpa. ff. de edil. edic.

¶ Emptor in iudicio euictiōis nō tenet respōdere positioni sibi facte de dn̄o euincētis. ratiōe ponit

Bar.in.l.atq natura.§.cū me absente.ff.de neg.gi.

¶ In iudicio euictionis potest clericus ex persona sua opponere declinatoriam fori. nō.glo.xi.q.i.clericum. Specu.in ti.de primo & secūdo decreto.§.restat.ꝓ.quid si dominus clericus est.uide moder.in.l.uenditor.ff.de iudi.

¶ Si consuetudo est ꝙ procurator uendens ꝓmittat duplum nomine euictionis obligatur dominus alias ipse procurator tenetur. Barto.in.l.si procurator.in prin.ff.de iure fisci.

¶ Re euicta non liberatur uenditor si uelit dare eque bonam.nō.ff.loca.l.si quis domum.licet secus in locatione. Bar.dicit cogitandum esse de ratione.in dicta.l.si quis domum.ubi uide.

¶ Actio de euictione oritur tempore euictionis.l.iii.C.de euic.nō.ff.de euic.l.empti.

¶ Ut detur actio de euictione requiritur ꝙ res sit euicta per uiam iuris non per uiolentiam.ut.ff.de act.emp.l.si.

¶ Euictio que sequitur ex natura rei nō facit aliquem teneri. glo.C.famil.her.l.si familie. &.ff.de euic.l.si fundum.§.lucius.&.l.si seruus.

¶ Quando res est futura aliena & pro eo euincit sciens nō agit de euictione. glo.est.C.famil.her.l.si familie.glo.e.ti.l.si cogitatione.

¶ An ubi emptor obtinet in causa euictionis uenditor teneatur ad sumptus litis.glo.sentit ꝙ nō.ff.de euic.l.si. uide Barto.in.l.uenditor.ff.de uer.ob.adde quod dixi supra.

¶ Emptor agit de euictione licet promissa nō sit.ff.de euic.l.non dubito.

¶ Tres casus in qbus emptor nō agit de euictiōe.uide in.l.emptor fundi.C.de euic.

¶ An ꝓ determinatiōe finiū si aliqd assignet' uicino possit agi de euictiōe.nō.in.l.si fines.ff.de euic.

¶ Uendens ut executor nō tenetur de euictione.nō.ff.de euic.l.si ob causam.

¶ An ubi notorium est rem alienam esse possit agi de euictione non expectata sententia. uide glo.& doc.in.l.cum ideo.ff.de euic.glo.& Cy.in.l.cū tibi liberam.C.e.

¶ Licet ante euictam regulariter agi possit de euictione agi tamē potest pro indemnitate.ut in pre.l.cum tibi liberam.

¶ Emptor debet tali tempore denūtiare uenditori quo defendere possit. alias nō artat eū denūtiatio.ff.qd ui aut clam.l.aut qui aliter.

¶ An pacto remittens periculum euictionis possit re euicta nihilominus agere ad precium. uide glo.in.l.si fundum.C.de euic.

¶ Re uendita mortua si post mortem constat ꝙ fuerit aliena non pōt agi de euictione.C.de euic.l.si quis tibi.

¶ Etiam ex contractu permutationis agit' de euictione eodem modo debet fieri denūtiatio sicut in emptione.C.de euic.l.si permutationis.

¶ Exceptio quem de euictione tenet actio zc.pōt opponi in uim dilatorie ad ꝓcessum.& in uim peremptorie ad merita cause.ſm Barto.in.l.iii.C.de fi.instru.& iure hast.fis.li.x.

¶ Heres fideiussoris licet teneatur de euictione tamen potest agere ex persona sua.l.fi.& ibi Cy.& Bar.C.de euic.

¶ Promittens defendere rem quam uendidit intelligitur promisisse de defensione iuris non facti propter naturā contractus.ff.de dam.infec.l.dāni infecti quidam.in prin.ubi Bar.uide in.l.in expulsos.ff.de act.emp.&.l.ii.C.de bo.dam.

¶ Quod dicitur quem de euictione tenet actio eūdem agentem repellit de euictione exceptio.est uerum nisi uendicet ex iure nouiter quesito. cōtra ius etiam uerum translatum in emptorem ex noua causa. ut.ff.de diuer.& tēp ꝑscrip.l.an uitiū.§.i.

¶ Pendente lite de re empta nō cogit' emptor ad ꝑcii solutione.ff.de do.ex.l.pater.§.ex quadrante.

¶ Pro euictione iurispatronatus cōpetit actio ex euictione.tex.est no.in.l.ticius.ff.de ac.emp. quē allegi.Bal.in.l.i.C.de picu.& cōmo.rei uen.

Euidens Euidentissime

¶ De natura huius aduerbii euidentissime nō.in.l.ii uero.§.ꝓ rei.ff.q satisda.cog.in glo. in.ꝓ.euidentissime.Bar.in.l.si constante. in prima q.ꝑ in.ff.solu.ma.facit tex.de ꝓba.c.licz causaz. ubi illud dicitur euidentissime constare qd cōstat ex inspectione instrumēti. facit tex.& qd ibi nō.de resti.in inte.auditis.in.ꝓ.euidēter. facit qd nō.moder.in.c.uestra.de coha.cleri.& mulie.in.ii opi.fac de dona.c.cū dilecti.ubi illud dicit' cōstare euidenter qd cōstat ex inspectione instrumēti. facit de censi.c.cum olim.ad fi.ubi dicit' patere expresse qd concludit' ex instrumēto.adde tex.in.l.iii.§.fi.in.ꝓ.euidenter C.si mi.se ma.dixe.& in.l.ii.C.her.act.

¶ Euidens & manifestū idem sunt. ut in.c.cōstitutionē.de uer.sig.li.vi.xi.q.iii.eoz.& ibi Archi.de elec.si forte.li.vi.de accusa.c.euidentia.

¶ Euidentia nō indiget probatione.ff.qui satisda.cog.l.si uero.§.qui pro rei C.si mi.se ma.dixe.l.si alterius.ubi uide.

¶ Euidens est qd aliquibus argumentis cōstat. ut ff.de le.i.l.si quis legauerit.

¶ Euidentissima ꝓbatio requirit' ubi presumptio est in contrariū.ff.de iure do.l.nuptura.

¶ Quid dicat' euidens.nō.Bar.in.l.pretor.§.i.ff.de no.op.nū.uide in.l.i.§.item solent.ff.de officio ꝑfec.ur. adde ꝙ euidens dicit' claz & aptū qd nō.pro statutis que qñq; exigunt euidentē ꝓbationē.ff.de orig.iur.l.i.uide hoc uerbū.ff.de insti.l.sed si pupillus.§.de quo palam.& qd ibi nō.

Euitare

Quādoq; permittit' aliqd illicitū ut maius malū euitet'.ff.de re.iur.l.quotiens.xxiii.q.iiii.ipsa pietas.i.q.iii. quedam.

¶ Propter pericula uitanda multa cōstituuntur.iii.q.fi.c.i.& qd ibi nō.Archidi.&.xxi.di.denique.& ibi Archidi.nō.

Eucaristia

De significato hui⁹ nois nō.glo.in cle.i.de reli.& uener.sanc.& in cle.i.de priuil.i.q.i.multi. ubi interpretat bona gratia.uide magistrū iniaz in.iii.di.vii.c.i.de cele.mis.sane.ubi doc.

¶ Mulier statim post partū nō ꝓhibet' eucaristiā accipe.v.di.ad eius uero.&.c.in lege.

¶ Consecrans eucaristiam uel tradens alteri consecratam debet super utroq; humero orario esse circūsceptus.xxiii.di.ecclesiastica.

¶ Eucaristiam nullus debz pollutis manibus contractare.l.di post ordinationē.adde ꝙ pollutio nocturna impedit sumptione eucaristie.ſm.s.Tho.in tertia pte.q.lxxx.ar.vii.& in.iiii.di.ix.ar.iiii.

¶ Eucaristie perceptione certo tempore priuatur

clericus qui in obsidione positus cōmisit homicidiū l di. de his clericis.

¶ Eucaristia non denegatur in morte solenniter penitentibus. l. di. peniteus.

¶ Eucaristiam cōsecratā a sacerdote pōt diaconus populo distribuere ac ministrare precepto sacerdotis. xciii. di. diaconis. adde hoc esse uerū quantū ad sanguinē. sm. s. Tho. in. iii. parte. q. lxxxii. ar. iii. & in quarto. di. xiii. ar. iii.

¶ Nil est maius eucaristie sacramēto. iō est magna dignitas sacerdotis qui solus eucaristiam conficit. xcv. di. ecce ego.

¶ Eucaristiam eque malus sacerdos conficit sicut bonus. i. q. i. intra. neqꝫ tñ sacramentū ꝓpter malā uitam sacerdotis debet contēpni. i. q. i. multi. & c. dñs. declarauit. & c. cum scriptura. & c. cum uita.

¶ Quare dñs dedit eucaristiā iude traditori. uide i. q. i. xp̄us quid fecit. nō. de offi. ordi. si sacerdos.

¶ Eucaristia licet de se sit bona nocet tñ male & indigne sumētibus. de conse. di. ii. & sancta. & indigne eam recipiens iudicium sibi &c. xxxii. q. iii. forte. adde de conse. di. ii. quotidie.

¶ Eucaristia priuatur monialis que lapsa fuerit in carnis peccatū. xxvii. q. i. deuotam. & c. ungnes. & c. eos autem.

¶ Eucaristia accipit ministrare qui peccatorū accepit remissionem. de pe. di. i. pōt fieri. adde qꝫ eucaristiam spiritualiter mādūcare est in xp̄o credere. de conse. di. ii. credere in xp̄m. & c. qui discordat.

¶ Eucaristia nō statim danda est post penitentiā. de pe. di. i. nōnulli. & c. in actione.

¶ Eucaristiā sumere uolēs debet castitatis balteo accingi. de pe. di. i. qui sanctus. & c. sacerdos.

¶ Tempore receptionis eucaristie non debet uir uxori debitū reddere. xxxiii. q. iiii. sciatis fratres. de conse. di. omnis homo.

¶ Eucaristia intincta populo dari non debet. de conse. di. ii. cum omne crimen.

¶ Nulla maior oblatio esse potest q̄ eucaristia. de conse. di. ii. nihil in sacrificiis.

¶ Sacerdos qui nō recepit eucaristiā in missa excomunicatur. de conse. di. ii. peracta. & c. relatum. & c. comperimus.

¶ Eucaristiam quotidie sumere nec laudandū est nec uituperandum. de conse. di. ii. quotidie. adde qꝫ eucaristia debet aliqñ sumi & pōt frequēter sumi ad restaurationem perdite deuotionis & feruoris. sanctus Tho. iii. parte. q. viii. alias. lxxx. ar. x. & in iiii. di. ix. ar. i. & di. xii. ar. vi.

¶ Nolens recipere eucaristiā ratione sue luxurie debet excitari. de conse. di. ii. si quis inter. adde qꝫ eucaristiam nō licet sumere in peccato mortali. uide. s. Tho. in tertia pte. q. lxxx. ar. iiii. & in. iiii. di. ix. ar. iii.

¶ Eucaristiam deferre uel alicui dare non debent laici neqꝫ mulieres. sed solum sacerdotes. de conse. di. ii. peruenit.

¶ Eucaristie sacramentum uerbo dei efficitur nō sacerdotis. & qualiter illa translatio sit possibilis. ostenditur de conse. di. ii. quia corpus. Idem in. iii. parte. q. lxxiii. ar. i.

¶ Eucaristia est sacramētū unitatis que nos facit membra xp̄i. de conse. di. ii. inuitat dominus.

¶ Eucaristia uere cōtinet corpus xp̄i. quod digne sumentes uite eterne fiunt participes. de conse. di. ii. prima quidem. & c. non hoc corpus.

¶ Eucaristiam non carnaliter sed spiritualiter debemus sumere. de conse. di. ii. prima quidem. & c. non hoc corpus.

¶ Licet eucaristia cōficiatur in multis locis simul est tamen unum sacramentū & unū corpus xp̄i ubiqꝫ. de conse. di. ii. in xp̄o semel.

¶ Eucaristia solū a ieiunis sumi debꝫ quāuis xp̄us post cenā discipulis dederit. de conse. di. ii. liquido. adde. s. Tho. in tertia pte. q. lxxx. ar. viii. & in. iiii. di. viii. ar. iiii.

¶ Quare eucaristia sub aliena specie datur & sumitur. uide de conse. di. ii. panis est.

¶ Eucaristia multipliciter excedit manna olim datum patribus. de conse. di. ii. re uera.

¶ Eucaristie sacramentum nobis ostendit quanta nos xp̄us dilexit caritate. de conse. di. ii. iteratur. & nobis passionis sue memoriam ingerit. e. di. quid sit sanguis. & ibi etiam uide quare in horam consecrationis eucaristie celi aperiuntur angeli descendunt & summa imis iunguntur.

¶ In eucaristie sacramento dñs seip̄m sumpsit in cena. de conse. di. ii. nec moyses.

¶ An eucaristia semel consecrata possit iterū consecrari. uide Io. an. in c. qꝫ sicut de elec.

¶ Eucaristia non debet seruari ultra unam ebdomadam ne putrescat. nō. de sentē. excom. per penuriam super glo.

¶ An eucaristia sit danda pugnantibus in duello. nō. glo. & Archi. ii. q. iiii. monarcham.

¶ An si mus tangit eucaristiam desinat esse ibi corpus xp̄i. glo. de conse. di. ii. qui bñ. ubi tex. adde quod dicam. j. sub dictione xp̄us.

¶ Qui non bene custodit eucaristiam. xl. diebus penitebit. de consecra. di. ii. qui bene. uide in. c. i. de custo. euca. & quod ibi nō.

¶ Presbiter semꝑ debet habere eucaristiā paratā pro infirmis. de conse. di. ii. presbiter eucaristiam.

¶ Eucaristia magis & hystrionibꝫ & ioculatoribꝫ dari nō dꝫ. de cōse. di. ii. ꝓ dilectiōe tua. & c. leuiqꝫ.

¶ An eucaristia sit sacramentū. uide in quarto sntiarū di. viii. & ibi per. s. Tho. qui querit an sit unum sacramentum. & que sit forma sacramenti eucaristie. Adde qd idem scribit in tertia parte q. lxiii. ar. iii. iiii. & q. lxxiii. ar. i. & ii.

¶ Eucaristia nō est de necessitate salutis. Idē in. iii. pte. q. lxxiii. ar. iii. & in quarto di. ix. ar. i. q. ii.

¶ Eucaristie sacramentū sub diuersis articulis fidei cōtinet & qualiter. Idem secda secde. q. i. ar. viii.

¶ Eucaristie sacramentū fuit ante figuratū. Idē in tertia parte. q. lxxiii. ar. vi. & in. iiii. di. viii. ar. ii.

¶ Eucaristia sub utraqꝫ specie totū xp̄m continet. Idē in tertia parte. q. lxxv. ar. i. & q. lxxvi. ar. i. ii. & iii. & in iiii. di. viii. ar. v. & vi.

¶ Eucaristie uerbis conuenientibus apponuntur quedam uerba que non sunt de necessitate sacramenti. Idem in tertia parte. q. lxxviii. ar. vi. vii. & viii. & in. q. lxxviii. ar. ii.

¶ Eucaristia dupliciter manducatur. Idem in. iii. pte. q. lxxx. & in. iiii. di. ix. ar. i. & eam solus homo potest manducare. ea. di. ubi. s. ar. ii.

¶ Eucaristia debet negari peccatori occulto eam occulte petenti si publice debet dari. sed publico debet omnino negari. & nō dꝫ dari suspectis. neqꝫ hostia incōsecrata peccatori occulte. Idē in. iii. pte.

q.lxxx.arti.vi. & in.iiii.di.ix.arti.v. & in.q.de quolibet.q.v.ar.xii.

¶ Eucaristia nõ debet dari carentibus usu ratiõis. Idē in.iii.pte.q.lxxx.ar.ix. & in.iiii.di.viii.ar.v.

¶ Eucaristia sumi potest quantũ ad corpus solum idem in tertia parte.q.lxxx.ar.xii.

¶ Eucaristiã unam simul multi possunt consecrare sacerdotes.idem in tertia parte.q.lxxxii.arti.ii.& in.iiii.di.xiii.ar.ii.

¶ Eucaristiam possunt consecrare sacerdotes heretici & huiusmodi. idē in preall.q.lxxxii.ar.vii. & in.iiii.di.xiii.ar.i.

¶ Quare xp̄us sit in sacramēto eucaristie.uide.s.Tho in.iiii.di.x.ar.&.iiii.q.i.& di.xi.q.i.ar.i. & in.iii.parte.q.lxxxvi.ar.vii. ubi etiam querit an xp̄us in tali sacramento uideri possit. & an aliqñ uisus fuerit toto oculo corporali. & quid agendũ quando sic appareret uel uideret in specie uisibili.

¶ An uirtute uerborũ possit sacerdos quamcunq̃ materiam panis consecrare in eucaristiam. uide.s. Tho.in quarto.di.xi.q.ii.ar.i.ubi dicit q̃ materia consecranda debet esse corã sacerdote quantũcũq̃ sit ꝓpter illud pronomen hoc ꝛc̄.

¶ Quid de accidentibus que uidentur esse in eucaristia.uide.s.Tho.in quarto.di.xii.ar.i.

¶ Que sit materia eucaristie.dic panis tritici & uinũ uitis.sm̃.s.Tho.in quarto.di.xi.q.ii.ar.ii.& iii.idem in tertia parte.q.lxxiiii.ar.i.& .iii.

¶ Eucaristia pōt cõfici de musto.sed peccatũ esset nisi in necessitate. nõ autem de uua nec de agresto sanc.Tho.in quarto.di.xi.q.ii.ar.i.

¶ Quid si hostia cõsecranda in eucaristiã tam diu stetit q̃ incepit corrumpi.uide.s.Tho.in dicta di.q.ii.ar.ii & in tertia parte.q lxxiiii.ar.iiii.

¶ An eucaristia possit ꝯfici in azimis.uide.s.Tho.in preall.di.xi. & per eũdem in tertia parte sũme q.lxxiiii.adde qd̄ dicam.ĩ.sub dictione xp̄us.

¶ An in hoc sacramẽto aqua sit necessario miscẽda uino.& quãta.dic ut in.c.cũ marthe.de cele.mis.s. Tho.in quarto.di.xi.q.ii.ar.iiii.ubi idem tenet q̃ aqua nõ est de necessitate sacramenti. licet nõ apponens peccet. & in tertia parte.q.lxxiiii.ar.vii.

¶ An in eucaristia possit aliq̃s alius liquor ꝑmisceri speciebus uini.uide Pe.in quarto.di.xii & sanc. Tho.ibidē.& in.q.de quolibet.q.ix.ar.iii.

¶ An sacerdos consecrans eucaristiã semp debeat sumere.s.Tho.in quarto.di.xii.q.iii.ar.ii. dicit q̃ sic.per tex.de cõse.di.ii.ꝑlatũ.uide de cele.mis.ex parte.& qd̄ ibi nõ. adde.s.Tho. in tertia parte.q.lxxxii.ar iiii.& in tertia parte.q.lxxx.ar.xii.

¶ Quis possit cõficere sacramentũ eucaristie. dic solus sacerdos.s.Tho. in tertia parte q.lxxxii. ar.i.& in quarto.di.xiii.q.i ar.i.& .ii.ubi etiã querit an plures sacerdotes possunt simul eandem hostiã consecrare.quidam dicunt q̃ nõ.s.Tho.uidetur ibi tenere oppositũ.adde ita malus sacerdos sic bonus pōt consecrare eucaristiã s.Tho in tertia parte.q. lxxxii.ar.v.& vi.& in quarto.di.xiii.q i.ar.i.

¶ Quid si sacerdos nõ recordat̃ se ea ꝟba dixisse que in cõsecratione eucaristie dici debent. uide.s. Tho in tertia parte sũme.q.lxxxiii.ar.vi.

¶ Quid significēt diuisiones eucaristie quas facit sacerdos.sanc.Tho in quarto.di.xii. dicit esse triplicem significationem.

¶ Quid si quis euomerit eucaristiam qualiter peniteat.si laicus.xl.dieb⁹.clerici uł alii in sacris.lxx. ep̄us uero.xc.de cõse.di.ii.si quis per ebrietatem.

¶ Quis sit effectus principalis eucaristie & quid operetur in nobis. uide.s.Tho in quarto.di.xii.q. ii.ar.i. idem in tertia parte.q.lxxix.ar.i.ii.iii.iiii. & vii.ubi etiã tractat an peccata uenialia possunt impedire talem effectũ.Item an per hoc sacramẽtũ deleant̃ uenialia.Item quid de mortalibus ubi dic̄ q̃ non delentur mortalia nisi oblita.

¶ Deficiente sacerdote post consecrationem eucaristie debet suppleri per alium. nõ autem si ante.s. Tho.in tertia parte.q.lxxxiii.ar.vi. & in quarto di.viii.q.ii.ar.iiii.

¶ Sumens eucaristiã ab hereticis grauiter peccat uide.s.Tho. in tertia parte.q.lxxxii.ar.ix. & in quarto.di.xvii.ar.ix.

¶ Ritus eucaristie quantũ ad tẽpus locũ & uasa ualde est conueniens.idē in tertia parte.q.lxxxiii. ar.iii.& in quarto.di.ii.ar.vii.

¶ Susceptio eucaristie ꝓseruat a peccatis. idem in iii.pte.q.lxxix.ar.vi.& in q̈rto.di.xii.q.ii.ar.vii.

¶ Eucaristia prodest etiam non sumenti.idem ubi supra.articulo.vii.

¶ Materia eucaristie nõ manet post cõsecrationē idē in tertia pte.q.lxxv.ar.ii. & vi. & in quarto di.xi.q.i.ar.i.neq̃ talis materia anihilat̃ sed transsubstantiatur in corpus xp̄i. in preall.q.lxxv. ar. iii.& .iiii. & in quarto.di.xi.q.i. ar.ii. & iii. & in q.de q̄li.v.q. & xi.alias. v.q.ar.xi. & q.xi.ar.ix.

¶ Eucaristie translatio est miraculosior omni alia mutatione.idem in tertia parte.q.lxxv.ar.viii.& in quarto.di.xi.q.i.ar.iii.

¶ Eucaristia debet in ecclesia quotidie celebrari. alias cõsecrari.idẽ in tertia parte.q.lxxxiii.ar.ii.

¶ Ad eucaristiam non debet quis accedere statim post confessionem de mortali.nisi magna necessitas urgeat.idem in quarto.di.ix.ar.xvi.& in quarto. di.xvi.quod nõ.

¶ Ad hanc mām adde q̃ dicã.ĩ.sub dictione xp̄us.

Eulogium Dicitur .i. sermo ḡnalis.ff. de edi.edic.l.ediles.§.sumentoꝝ.Quandoq̃ dicit̃ testamẽtũ.C.qui testa.fa.pos. l.hac consultissima.C.de testa.quidã eulogio.&.l. iubemus.habet̃ de testa.nos quidã.& ibi p Io.an. uide qd̄ habetur.xviii.di.de eulogiis.

Eunuchus Natus eunuchus uel per insidias castratus uolenter ordinari potest.lv.di.eunuchus.

¶ Quis dicat̃ eunuchus.nõ.glo.lv.di.eunuchus.de cor.uici.ex parte.el primo.ubi glo.& doctores.ff. de libe.& postu.sed est quesitũ.ubi glo. & Barto.

¶ Sunt quidam qui se eunuchauerũt ꝓpter regna celoꝝ.Math.xix.xxiii.q.v.qui sunt.

¶ An eunuchus iam ordinatus debeat sup se portare uirilia in puluere ꝛc̄.ut dicũt uulgares. dic q̃ nõ.ut nõ.glo.lv.di.eunuchus. no.Io.an.de corpo. uicia.ex parte.el primo.

¶ Quot sunt species eunuchorum.glo.q̃ tres.uide xxxii.q.vii.omnes.

¶ Qua pena puniantur qui faciunt eunuchos.uide C.de eunuch.l.i.& .ii.

¶ Eunuchus pharonis emit Ioseph a fratrib⁹.Geñ. xxxix.i.q.i.sicut eunuchus.

Eusebia Est pars iusticie.s.Tho.secũdasecũde q.lxxx.ar.i.in ”isione ad quātũ.

Eutices Qui dicebat uerbi dei & carnis esse unam naturam fuit condemnatus in concilio constan. xv. di. canones. ubi de hoc. Item in concilio calcedon. xvi di. sexta sinodus. de cuius heresi uide. xxiiii. q. iii. quidam heretici.

Eutrapelia Dicitur a bona uersione. & est uirtus circa ludos & pars modestie. s. Tho. pma scde. q. lx. ar. v. & scda scde q. clxviii. ar. ii. & ibi uide unde dicat petrus epus.

Euum Est tantum unum. sanctus Thomas in prima parte. q. x. ar. vi. & in scdo di. ii. q. i. ar. ii. & in preallegi. q. x. ar. v. unde q euu non habet successionem. de quo per eundem in. q. de quolibet. q. ix. ar. iiii.

Ex An hec dictio denotet causam intrinsecam uel remotam. aut pximã uel remotã. dic ut no. Bar. in. l. i. §. ex incendio. ff. de incen. rui. nauf. unde qd ide dicit in. l. nõ dubium. C. de legi. & in. l. ex placito. C. de re. pmu. adde Bar. in. l. ex hoc iur. ff. de iusti. & iure. & in. l. i. C. si ser. extero.

¶ An sit differentia inter dictiones ex & de. uide ff. de dã. infec. l. si finita. §. deinde.

¶ Ex denotat priuationẽ. C. de no. co. cõpo. l. si in priu. ff. de re iudi. l. qui cum uno. §. nõ omnis de ys. le. Arch. l. di. accedens. ad hoc de ulur. c. ulti. ay. li. vi in exuag. lo. xxii. que incipit quia quorũdã. ubi hec dictio ex priuat. aliqn no priuat. ut ibi. excepit illum gaudens in domũ sua. i. suscepit. ut hic no coteit. c. quoniã. §. qd si sup. C. ubi in rem actio. l. ii. de re. eccle. nõ alie. ne super. Item aliqñ stat inclusiue. C. de temp. ap. l. i. lxxxii. di. ppositi. Item aliqñ excludit. ut. iii. q. iiii. §. ii. & qd nõ. Hostieñ. de elec. cum in cunctis. uide. iii. q. v. quisquis.

¶ An hec dictio ex denotet causaz imediatã. uide de consti. cum. m. & in. c. quia propter. de elec.

¶ An sint idem ex re uel de re. uide. C. de legi nõ dubium. de re. pmu. c. ii.

¶ Extunc extremũ tempus significat. de conces. preben. si soll. li. vi. super uerbo extunc. de elec. q sit. in glo sup eo ꝟ. ff. de condi. & demon. l. si is. §. cum ita & ibi no. uide etiam Io. an. in. c. irrefragibili §. excessus. de offi. ordi.

¶ Non est uis si dicat extunc ꝑut exnunc uel ex nunc ꝑut extunc. quia semper trahitur ad ... conditionis ... Arch. qui allegat no. per Innoc. in c. ꝑterea. de ap. hoc dicit Archi. in ... li. vi. super ꝟ extunc hec ꝓbat in ... de conces. preben. no. de elec. q sit & c. cupientes. li. vi. ... sub dictione extunc. & sub dictione exnunc.

¶ Ex die & a die significãt idem. ut no. Bar. in. l. miles. §. sexaginta. ff. de adul.

¶ Hec dictio ex quandoq denotat causaz remotã. ut. C. de transac. l. si ex falsis. & ibi Bar. uide in. l. si ex possessione. C. ubi cã sta. & in. l. i. C. de inoffi. testa. ubi glo. Bar. in expositione pcce. ff. nau. cau. sta. & in. l. iii. ff. de inoffi. testa. ubi glo. & glo in l. apud trebatiũ. ff. de aq. plu. ar. adde qd nõ. Bar. in l. ptor. §. qd de fructibus. ff. de bo. auc. iudi. pos.

¶ Ex ponitur pro ualde. ut. l. i. §. i. ff. de aqua plu. arcen. exemplũ excrescit. i. ualde crescit. ut ibi.

¶ Ex includit. ut. ff. de uer. obli. l. huiusmodi.

¶ Ex notat causam pximam & imediatã. ut. l. qui liberis. §. hec uerba. ff. de uul. & pu.

¶ De dictione ex uide in. l. cum filius. §. heres meus. ff. de legi. ii.

¶ Ex notat causam pximaz efficientem. ut. l. si. in prin. ff. de eo per que fac. erit. & l. tutelas. §. iniuriaz. ff. de capi. di. & l. ii. ff. de arbi.

¶ Ex notat substantiam ul materiã. unde ex actu dicitur qd est de substantia uel natura actus. ff. de pac. l. iurgen. §. adeo. & quod ibi nõ.

¶ Ex quãdoq stat priuatiue. ut exquestor & exconsul. i. qui fuit questor. uel qui fuit consul. uide glo in prima constitutione. ff. §. discipuli.

¶ Ex qñq denotat causam materiale ex qua aliqd pducit. ut. l. i. §. ius priuatũ. ff. de iusti. & iur. & l. i. §. ex incendio ff. de incen. rui. naufra.

¶ Ex qñq denotat pncipiũ tẽporis. ut. l. ii. §. dies. ff. de libe. agno. & l. i. §. i. ff. de itine. actuq priua.

¶ Ex qñq denotat causam finalẽ. ut hic deliquit ex animo. l. auxiliũ. §. in delictis. ff. de mino. qñq causam disponentẽ. ut. l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iure. quod facit ad statuta damnantia aliquem ex homicidio ut comprehendant mandantem.

¶ Ex notat causaz influentem. ff. de orig. iur. l. ii. §. exacti. deinde. ff. de sta. ho. l. paulus.

¶ Ex notat cãm efficientẽ imediatã instrumẽtalẽ. ut. ff. de iusti. & iure. l. ius autẽ ciuile. qd nõ.

¶ Ex qñq notat cãm remota & accidentalẽ. tex. ff. de his q sunt sui uel alie. iur. l. item in potestate

¶ Ex notat cãm ꝓpria & imediatã. unde statutuz loquens de danato ex homicidio nõ uerificatur in mandante. uide glo. in. l. obseruare. in prin. ff. de of. pconsu. uide Bal. in. l. i. C. si seruus extero.

¶ Differentiam inter ex & propter ponit Bal. in preallegi. l. i.

Exactio Exactor De significato huius uerbi exigitur. no. in. l. fideicomissa. §. si rem. de le. iii. & in. l. chais libertate. ff. de fideicomi. liber. l. uerbũ exacte. ff. de uer. sig. l. inductu. C. de solu. Bal. in. l. solutum. §. solutam. ff. de pigno. act.

¶ Mandatũ factũ seruo de exigendo debitũ intelligitur ex iudicium. Bal. in. l. no solũ. ff. solu. mri.

¶ An procuratori dato ad exigendum solui possit. no. Barto. in preallegi. l. non solum.

¶ Exactores tenent reddere in scriptis qd quatũ qualiter & quando sit exactũ ... in quolibet priuato qui tenet reddere cãm. Bal. in. l. appariotores. C. de exac. tributo. li. x. & l. nulli e ti.

¶ Exactum. i. finitũ uel lapsum seu cõpletũ. C. de testa. mili. l. ii. C. qui ad liber. pcla. nõ licet l. ii. Itẽ exactũ. i. deiectũ uel expulsum. ut. ff. de orig. iur. l. ii. §. exactis. Item exactũ. i. retroactũ uel transactum. de elec. ubi periculum. circa prin. l. vi.

¶ Quandoq quis petere potest sed non exigere. ff. de neg. gest. l. soluendo. & qd ibi no.

¶ Qui pot exigere etiã a uolẽte recipe. ff. de pig. ac. l. solutum. §. solutam. & ff. de solu. l. hoc iure.

¶ Nõ licet exigere qd tñ licz recipe. ut. ff. qd q̄q iur. l. iii. ff. de op. leg. l. q oueranda. ar. 9. C. de epi. et de. l. omnes. i. q. i. baptizandis et c. placuit.

¶ Aliud est cautio de exigẽdo aliud exactio ut. l. illicitas. in prin. ff. de offi. presi.

¶ Si officialis aliq indebite exigat et det camerario cõis debet fieri restitutio exacto de cõi et non ab officiali. qd intellige qñ de facto. i. nõ pcedente sententia fuit exactus. alias si precessit sententia licet iniusta non potest a cõmuni peti. ut. l. i. ff. de condi. indebi. sed tenebitur offi. ita dicit Bar. in. l.

ii·§·graui ff de admi·re·ad ciui perti.

¶ Exactores debent esse soliciti & discreti· & ciuiliter debēt exigere nō inciuiliter neq̄ īmoderate siue de facto ut ꝓbat in·l·si bene·ff·de usur· & in l·fi·in si·ff· qd̄ me·cā· & Bal·in dicta·l·si bene·qui dicit hoc uerum nisi proteruitas contumacis requireret iudiciariam asperitatem· ut·l·sacrilegii·§·fi·ff·ad·l·iul·pecul.

Examinatio Judex nō debet facere citari testes ad locū in quo ipse est ꝓ examinatione facienda qn̄ tantū distat ꝙ plus oportet expendere pro eoꝝ aduentu q̄ ualet causa·sed debet eo casu examinationē delegare Bar·in·l·mediteranee·C·de anno·& tribu·li·x.

¶ Quis modus sit tenendus circa reum uel testē examinandū·Bal·in·l·de minori·§· sed si plurimū·ff·de questioni.

¶ An semel electus ad curam animaꝝ & examinatus si postea eligatur ad aliam curām debet examinari·Oldradus ꝙ sic in questionibus suis·q·xviii· qui allegat Inno·in·c·accepimus·de etate & quali·uide tex·& glo·de elec·in genesi·Innoc·de excep·cum uenerabilis·in glo magna·ꝑ·item nō·Io·an·in c·fi·de pur·ca·& in addi· Spe·ti·de iurepatro·sup̄ ꝑica·Inno·in·c·cum in magistrū·de elec·glo·antepen·de transla·prela·c·ulti.

¶ De quibus debeat executor examinare clericū promouendū ad beneficia·uide Io·an·in·c·si paup·de preben·li·vi.

¶ An is qui cōmittit examinationē persone alicui & ille male approbat sit puniendus·uide Ioban·an·de electi nihil.

¶ Examinatio testium potest fieri die feriata ob necessitates hominum· barto·in·l·i·§·nuntiatio ex hoc edicto·ff·de no·op·nū non ob honorem dei·ut in·c·fi·de feriis.

¶ Omnes ordinandi sunt diligenter examinandi·i·q·i·estote· & ante examinationē nullus dꝫ ordinari·xxxii·di·nemo·&·xxiiii·di·e·nullus·&·c·qn̄.

¶ In collatione bn̄ficii requirit̄ examinatio ꝑsone tex·de offi·archidi·ad hec·etiaꝫ si is cui confertur beneficium sit monachus·tex·lv·di·c·i· Archidia·xvi·q·i·si monachus·adde qd̄ dicit Inno·in·c quia diuersitatem·de conces·preben.

¶ Examinare debemus diligenter mala ꝓximoꝝ q̄ audiuimus anteq̄ illos cōdēnemus·ii·q·i·deus omnipotens·xxx·q·ulti·iudicantem·iii·q·ix· iudicas.

¶ An notus sit examinādus·nō·xxiii·di·qui ep̄us·in clem·romani·§·nos itaq̄·ubi tex·& glo·de iure iuran· & est conclusio ꝙ non· nisi forte leuiter & faciliter·facit·xxxv·q·ix·ueniam Io·an·de appell·constitutus·ii·xlvii·di·de petro.

¶ Examinatio ad eum pertinet ad quem expectat manus impositio lxxviii·di quid est·& tex· & ibi doc·in·c·uenerabilem·de elec.

¶ Examīatio maxie testis dꝫ fieri secrete·alias nō ualet·glo·de elec·quia ꝓpter·de testi·cum causam.

¶ An semel examinatus & approbatus examinet̄ iteꝝ si ad aliā dignitatē eligat̄·& sup̄ qbus fit examinatio ꝓmouendoꝝ·& q̄liter·nō·de elec·scriptū·de ꝑben·cū sm̄·de eta·& q̄li·accepimus·& de examinatione ordinandoꝝ uide plene in pontificali.

Exauctorare Quid sit· dic insignia militaris dignitatꝭ detrahere uel a militia remouere·ut ff·d̄ his qui no·infa·l·ii·§·ignominie·adde nō·in·c·degradatio·de pe·li·vi.

Exaudire Exaudiri non debet is qui zelo uindicte querit punitionem malorum·ut habetur·xxiii·q·v·prodest.

¶ Exaudiuntur tanto facilius sacerdotes quanto apud deum sunt digniores·i·q·i·ipsi.

Excedo Sicut prelatus p̄cedit subditos honore sic & sanctitate debꝫ p̄cedere·i·q·i·hi qui sanctam·&·c·uilissimus.

¶ Nomine excessus totum continetur· ut·ff·de pigno·l·& quemadmodum·§·fi.

¶ Quedam se habent ut excedentia & excessa·ar·ff· de in ius uo·l·sed si libertus·ii·q·vii·quero.

¶ Qui excedit suos termios excedit a nō suis terminis·dicit glo·in·l·fi·C·de edic·diui adri·tol.

Exceptio Exceptio fori est dilatoria· & ideo in p̄ncipio litis debꝫ opponi iii·q·vi·exceptio·in·c·i·&·ii·de litꝭ cont· li·vi.

¶ Duplex exceptio oritur ex iuramento· scilicet dilatoria & peremptoria·nō·Inno·in·c·cum uenissent·ad fi·de insti.

¶ Exceptio pacti de nō petendo opposita post sententiam in eius executione repellit creditorem intentantem primam actionem·glo·nō·in·l·duobus·ff·de excep·rei iudi.

¶ Exceptio que d̄ euictiōe tenet z̄c·īpedit litꝭ 9tꝭ·bar·in·l·fi·C·de fide instru·& iure hast·fis·li·x.

¶ Que sunt exceptiones impedientes processum·uide bal·in·l·postq̄ liti·C·de pac.

¶ Exceptio ꝙ quis occidit aliuꝫ ad sui defensionē ꝓbat per cōiecturas· sm̄ bal·in·l·i·C·de confessis.

¶ Exceptio declinatoria q̄ respicit uiciū naturale potest opponi etiam post litem contꝭ tenet Innoc·in·c·sciscitatus·de ꝛ̄ꝑtꝭ.

¶ Exceptio incompetentis iudicis qui se ꝓnūtiat iudicem nō potest coram iudice appellationis uentilari·Inno·in·c·pastoralis·de ꝛ̄ꝑtꝭ.

¶ Exceptio ꝙ agentis non intersit potest opponi in causa appellationis etiam si non fuit opposita in causa principali·glo·in·c·super eo·de appell·que incipit ubi plus dicimus.

¶ Exceptio lenocinii non obstat agenti de adulterio ad separationem thori·ita limitatur l·si maritus·§·rescriptiones·ff·de adul·&·c·intelleximus in glo·fi·de adul.

¶ Exceptio illa ꝙ agenti interdicto recuperande nō licet rem retinere potest obici·sic limitatur regula ꝙ spoliatus ante omnia restituendus est·uide Inno·in·c·constitutus·de filiis presbi.

¶ Excipi potest de crimine contra ꝓmouendū ad curam animaꝝ·Inno·de accusa·super his.

¶ Exceptio semel opposita ad elidēdū rescriptū & reiecta si ex eodē ꝛ̄ꝑto ad aliud agat nō pōt iterato opponi Inno·de pur·ca·cum dilectus.

¶ Exceptio dilatoria solutiōis potest opponi in cā oppositionis· Abb·in·c cum iohannes· de fi·instru·glo·in·c·exceptionem·de excep.

¶ Nulla exceptio potest obici ante libellum porrectum· ita dicit Inno·de ꝓcura·constitutus· bal·tenet contrarium·in·l·fi·C·de excep.

¶ Quo ordine sint opponende exceptiones cōtra iurisdictionem & alie declinatorie·uide Inno·in·c·inter monasterium·de re iudi·bar·in·l·quidam cōsulebant·ff·de re iudi.

¶ Exceptio licꝫ sit improbata uel reiecta in causa

principali. potest tamē opponi in causa appellatiōis Inno. de re iudi. qđ ad consultationem.

¶ Quādo liceat uti exceptionibus cōtrariis. uide Inno. in. c. auditus. de prescrip.

¶ Excipiens magis dicitur negare q̄ confiteri. dic̄ Inno. in. c. cum uenerabilis. de excep. tex. tñ appellat exceptionē assertionē. C. de tēp. ap. l. per banc. adde. ff. de excep. l. nō utiq;. uide nō. in regula exceptionem. & regula nullus. li. vi.

¶ Exceptio dilatoria uel declinatoria debz opponi ante lit. cont. uel in cont. lit. & si post opponit̄ p̄sumit̄ maliciose opposita. Inno. de appell̄. pastoralis.

¶ Exceptio pemptoria q̄ pōt simul esse uera cum facto principali pōt pbari per testes post didicita testificata. secus si sit adeo ḡria q̄ nō sit cōpatibilis cum facto principali. nō. in. c. i. de testi.

¶ Exceptio dilatoria solutionis nō impedit litem contestari super negocio principali. dicit Inno. de excep. pastoralis.

¶ Exceptiones pemptorie opposite in iudicio possessorio non impediunt processum. nō. Innoc. in. c. ex parte. de foro compe.

¶ Exceptio quaz quis offert se in continenti probare non impedit lit. contesta. ita dicit Inno. in. c. fi. de lit. contesta.

¶ Exceptio pacti de nō petendo nō impedit pcessum. nisi in pacto interueniat iuramentum. sed exceptio pacti de nō agendo impedit processum. quia est pactum factū ad lites excludendas. cum solū in iudicio agat̄. pactū aūt de nō petendo est magis exclusiuū obligationis qualitatis. quia etiā extra iudicium petitur. nō. Inno. de lit. cont. c. i. & qđ idez nō. in simili. in. c. cum uenissent. de insti.

¶ Exceptio criminis uel irregularitatis opposita ḡ electū habz uim accusationis. & lis dz sup ea cōtestari. nō. Inno. de elect. super eo & ibidem Hosti.

¶ Licet exceptio pcuratoria nō possit opponi uero pcuratori post lit. cont. potest tamen iudex mandare pcuratori ut pducat mandatū nō pductum. uel si ducat pductum producat iterato. nō. Inno. & Io. an. de elec. statuimus.

¶ Exceptio adulterii uel homicidii repellit iudicē nō. Inno. in. c. cum super. de offi. de leg.

¶ Exceptio querit̄ inuito & ignoranti. dicit Inno. & Hosti. in. c. cum pridem. de pac.

¶ Exceptio in multis casibus opponitur nō agenti. qđ uide per Hosti. in. c. ii. de ordi. cog.

¶ Exceptio est actionis exclusio. uide in. l. ii. § . exceptio. ff. de excep. Item excipere ponitur pro defendere. de iura. calū. imperatoꝝ. Item exceptio est defensio. glo. de lit. cont. c. i. li. vi.

¶ An exceptio criminis obstet agenti possessorio in beneficialibus. uide Inno. in. c. inter dilectos. de excel. prela. Archi. viii. di. quo iure. glo. in. q. ii. in sūma. Cōpo. & Io. an. in. c. qđ sic̄. đ elec. ubi etiā gl.

¶ Exceptio spoliationis durat etiaz post sniam. q̄ durat actio ḡ & exceptio. ita nō. Hosti. in. c. cum sup. de or. cog. adde q̄ exceptio spoliationis est dilatoria. de resti. spo. ex cōquestiōe. & c. ti. frequēs. li. vi. in glo. Pau. in cle. i. de cā pos. & pprie.

¶ Qui succumbit in exceptione nō propterea repellitur ab agendo. fallit in exceptione compensationis. quia petitio & cōpensatio a pari iudicātur. ut. l. amplius. ff. rem ra. ha. fm Bal.

¶ Exceptionū tres sunt species. quas ponit Inno. in. c. cum sup. de or. cog. dic ut plenius dicam. ꝫ.

¶ Exceptio minus canonice electiōis nō suspēdit effectū cōfirmat. nō. Inno. in. c. cu olim. de cā pos.

¶ Non opponens exceptionem peremptoriam sibi p̄iudicat. nō. Inno. in. c. audita. de resti. spol. qđ nō.

¶ Exceptio peremptoria petitionis nō pōt examinari ante lit. cōt. nō. Inno. in. c. pput. de do. & cōtu. nec est necesse q̄ iudex interroget. ut ibi nō. sed exceptio ad psonā repellendā bene debz examinari ante lit. cont. fm cum. adde qđ nō. Bar. & Bal. in l. cum mulier. ff. solu. matri. qđ nō.

¶ Exceptio falsi nō retardat executionē sententie nō. Inno. in. c. licet. in fi. de pba. facit. l. satis. C. de fal. Abb. tenet cōtra. & forte melius. in. c. decetero de re iudi. ubi dicit q̄ opposita exceptiōe falsi debz supersederi in executione sententie.

¶ Quando exceptio criminum admittatur uel nō cōtra testes. uide Inno. in. c. ex parte. de testi. adde quod dicam. ꝫ. sub dictione testis.

¶ Exceptio que potest opponi post sententiā pōt etiā opponi post tēpus quadrimestre. glo. est singu. in. l. ab executore. ff. de appell̄. in. § . excedat. quam sequuntur Bal. & Ange. ubi uide.

¶ Exceptio notoria semp dicit̄ ptinere ad officiū iudicis. Bal. in. l. quos pbibet. ff. de postu.

¶ Exceptio que remouet penam a persona cōtrahentis potest quandocūq; opponi etiā post sententiam. dicit Bal. in. l. fi. C. ad macedo.

¶ Exceptio superueniens post litē cont. nō potest opponi quando poterat in modū actionis intentari ut est exceptio spoliationis. & ita limita qđ nō. in l. ii. C. de consortibus eiusdem litis. & Innoc. in. c. cum dilectus. de or. cog.

¶ Nū possit opponi exceptio cōpensationis. uide Bal. in. l. seruū quoq;. § . fi. ff. de pcura.

¶ Exceptio impediens processum potest opponi in causa appellationis. Specu. ti. de appell̄. § . i. v. sed nunquid. Bal. in. l. eleganter. § . si quid post. ff. de condi. indebi. ubi uide.

¶ Exceptio peremptoria inducit pignoratitiam actionem sicut solutio. dicit Bar. in. l. i. C. de nō nu. pecu. quod nō.

¶ Exceptio incōpetētie iudicis pōt opponi q̄ncūq; etiā post sententiā licz statuto caueat q̄ post sniaz nihil possit opponi ḡ iudicē. glo. est nō. in clem̄. i. de sequestra. pos. & fructuū. adde Bal. in. l. si qs filio. § . q̄ si quis. ff. de iniusto rup. & irri. testa.

¶ Exceptio nō numerate pecunie nō habet locum in confessione facta in testamento. glo. in. l. i. C. de fal. cā adiec. le. fm Bal.

¶ Exceptio dilatoria nō admittitur in crimine liquidato. glo. est in. l. quāuis. C. de adul.

¶ Exceptio que cōpetit fideiussori ex persona rei cōpetit etiā pmissori. glo. in. l. i. § . exceptiones. ff. qua. re. ac. nō da. que fm Bal. nō est alibi.

¶ Exceptio pōt nouari. glo. in. l. i. § . cōuentionales ff. de preto. stipula.

¶ Exceptio transactionis orit̄ ex snīa arbitratoꝝ. glo. in aut. ut diffe. iudi. § . si uero cōtigerit. coll̄. ix.

¶ Exceptio doli pōt opponi fisco. ut. l. uranius. § . sed cum duo. ff. de fideius.

¶ Exceptio p̄scriptiōis aufert plenissimā defensioz tex. est in. l. fi. C. de edic. diui adri. tol. fm Bal.

¶ Exceptio non numerate pecunie non potest opponi ei qui habet apocham publicam. ut. l. fi. C. de

apo publicis.li.x.

¶ Exceptio dilatoria semp debet reici qñ periculũ est in mora. tex.est nõ.in.l.si lõgius.ff.de iudi. sm Bal.ibi.

¶ Exceptio minoris etatis obmissa in personã procuratoris non reddit processum retro nullum.glo. est nõ.in.l.exigendi.C.de ꝓcura.

¶ Exceptio contra personam unius testis si tamẽ per alios est probatum nõ impedit ꝓcessum.dictũ est Inno.in.c.super eo.el.i.de appel.Bal.in.l.ii.C. si contra ius uel uti.publi.

¶ Exceptio nullitatis non dicitur ꝓprie exceptio unde si statutũ ꝑfigit terminũ ad opponendas oẽs exceptiones nõ intelligit de exceptione nullitatis dictũ est Bal.in.l.i.C.de iur & facti igno.

¶ Exceptio doli tollit replicatiõe doli qñ excipiẽs certat de lucro.& hoc qñ nõ tractatur de abilitate persone.uide Bar.in.l.cum mulier.ff.so.matri.

¶ Sicut agenti sufficit ꝓponere causaꝫ actiõis sine nomine.ff.famil.herc.l.i.Bal.in.l.cum debitor.C. de nõ nume.pecu.ita ei qui excipit.quia etiam in exceptione debet attendi eius conditio.

¶ An actio sit ꝓponenda in scriptis.dic ꝙ sic qñ habet uim libelli puta qñ est opposita ad interrum pendam prescriptionẽ.ut est uidere in exceptione nõ numerate pecunie.ut in autq.hanc aũt querelã. C.de nõ nu.pecu.secus in mera exceptiõe.quia tũc etiã sine scriptis opponi põt.ita dicit Ia.de are.Cy. & Bal.in pal.autq.adde ad materiã Bar.in.l.i.ff.de excep.do.Anto.de bu.in.c.i.de litq contq glo.in.c. prudentiã.§.sexta.de offi.dele.Spe.ti.de excep.§. uiso.℞.sed nũqd iudex.glo.de ap.appellatio.li.vi.

¶ An exceptio criminis uł excõicatiõis possit opponi per procuratorẽ.Bar.in.l.si cui.in prin.ff.de accusa.ubi etiam tractat an obiciens crimẽ in modum exceptionis debeat se subscribere.

¶ An ualeat ꝓcessus si obiciat illa exceptio tu nõ potes me accusar.Bar.in.l.hos accusare.ff.de accu.

¶ An obstet exceptio litis pendentie uel rei iudicate ubi super eodem facto cum adiectione noue qualitatis nouum inchoatur iudicium.nõ.Bar.in l.senatus.ff.de accusa.

¶ An exceptiones que obstant accusatori possunt opponi iudici.Bar.in.l.ii.§.si publico.ff.de adul.

¶ An lata absolutoria ꝓpter defectũ qualitatis nõ ꝓbate obstet postea exceptio rei iudicate ꝯ nouaꝫ accusationẽ sine adiectiõe alicuius qualitatis.uide Bar.in.l.denuntiasse.§.quid tamen.ff.de adul.

¶ Exceptio litis pendentie non competit in iudicio in quo quis est contumax.Barto.in.l.quãuis. ff.de dam.infec.

¶ Sicut libellus potest dari per actorem die ferita ita & exceptio per reum.Barto.in.l.miles.§.sexaginta.ff.de adul.

¶ An exceptiones peremptorie possint opponi qñ litigatur contra absentem.Barto.in.l.qui bona.§. si alieno.ff.de dam.infec.

¶ An exceptio diuisionis possit opponi quando litigatur contra absentem post sententiam.ff.de re iudi.l.paulus.per Barto.

¶ Exceptio rei finite impedit litis contq.ut.l.elegauter.§.fi.ff.de cõdi.indebi.&.l.fi.ff.de transac. Idẽ puto de exceptione solutionis & acceptilatiõis & qualibet alia per quã concludit actori actionem nõ competere.Barto.in.l.cum querebatur.ff.iudi.

sol.& de exceptione prescriptionis uide eũdẽ Bal. in l.usucapio.ff.pro socio.

¶ An iudex audiendo probationes sup exceptiõe uideatur illam admittere.glo.in.c.cum contingat. de offi.dele.de testi.cum uenisset.

¶ An de una exceptione possit fieri transitus ad aliã etiã cõtrariã.plene nõ.de reli.do.cũ dilectus. nõ.in.l.edita.C.de eden.de prescrip.auditis.de re iudi.inter monasteriũ.glo.xiii.q.ii.in summa.

¶ Ad hoc ut obstet rei iudicate exceptio quatuor requirũt.de quibus nõ.in.c.aduersario.de excep.

¶ Exceptio de falsi suggestione contra rescriptũ est dilatoria.ideo ante litem contq.est proponenda. nõ.de appel.super eo.in fi.

¶ An exceptio criminis opposita cõtra testẽ anteq deponat sit admittenda statim & ꝓbanda uel differenda post publicationem attestationum.glo.& doc.de testi.ex parte ade.

¶ Exceptio transactionis in iudicio debꝫ ante oĩa proponi.de re iudi.inter monasteriũ.in glo.

¶ Obiciens exceptionẽ & protestans de aliis pro ponendis suis loco & tẽpore debꝫ illas exprimere. de appel.pastoralis.& ibi nõ.in glo.ii.

¶ Exceptio dilatoria põt opponi post litẽ cõtq.si de nouo emergit.uide de of.dele.insinuãte.in glo.iii.

¶ Quid si in rescripto remoueat oĩs exceptio.an saltẽ iusta admittatur de hoc.ii.q.vii.lator.& ibi Archi.de of.dele.ex ꝑte.ii.xii.q.ii.sine exceptiõe.

¶ An exceptio debeat de necessitate concludere. uide in cle.i.de excep.dixi aliquid.s.sm Bal.uide barto.in.l.i.ff.de excep.ubi tractatur an exceptio debeat continere locum & tempus.

¶ An exceptiones competentes contra delegantẽ competant cõtra delegatũ.de appel.cum spẽali.& qđ ibi nõ.Inno.de offi.dele.c.iudex.li.vi.

¶ An laborans aliquo uicio possit de illo excipere uidelicet pluralis cõtra pluralẽ.uide de excep.cum ecclesiastice.Inno.de ꝯp.ad aures.

¶ Exceptio defect⁹ ꝓprietatis nõ admittit ꝯ agentem possessorio retinende nisi excludat defectũ in possessione.glo.& ibi Inno.de insti.cum uenissent.

¶ Quis cognoscet de exceptione opposita contra personam iudicis.nõ.barto.in.l.quidã consulebant ff.de re iudi.

¶ Exceptio rei iudicate nõ obstat agenti ex noua causa.allegatur.l.si seruus.ff.de libe.cã.

¶ Exceptio non debet esse generalis sed specifica. & ideo practica procuratoꝝ ꝓponentiũ unam uel duas exceptiones & postea dicentiũ saluis semper aliis exceptionibus nõ releuat si uellent alias ꝓponere elapso termino.nisi quo ad hoc ut non uideat se astrinxisse ad ꝓpositas tm̃.casus est sm bal.in.l. scire oportet.§.sufficit.ff.de excu.tuto.

¶ An tutus exceptione possit agere ut liberetur. bal.tenet ꝙ sic.in.l.si sub specie.C.de postu.bar.in l.iiii.§.nunc de effectu.ff.de lib.legq.

¶ Si aliquis opponit unam exceptionẽ infra terminum datũ ad opponendas exceptiones nõ currit interim sibi tẽpus ad opponendã exceptionẽ ꝯriaꝫ. bal.in.l.contra maiores.C.de inoffi.testa.

¶ Si impetrans rescriptum contra aliquẽ dicat se ab aduersario uiolenter eiectũ & aduersarius citatus ꝓtestetur ꝙ non intendit litem contestari nec iudiciuꝫ ingredi asserens aduersariũ falsũ narrasse. cũ nõ uiolenter sed iudicis auctoritate eũ eiecerit.

seu uacuam possessionē intrauerit an hec exceptio ueniat ut dilatoria contra rescriptum. aut ut peremptoria contra actionem. uide Iohā. an. in regula exceptionem. de reg. iur. li. vi.

¶ Admittens exceptionem non admittendaz facit litem suam. casus est in. l. si quis in cōscribendo. in fi. C. de pac. cui adde qđ in simili dicit Innoc. in. c. cum uenerabilis. de excep. qđ nō.

¶ Quo tempore debeat opponi exceptio incompetentie iudicis. nō. Bar. in. l. quidam consulebant. ff. de re iudi. & usq; ad quantū tempus. uide ibi Bar. & Specu. in ti. de recusa. §. fit autem. ubi Io. an. in addi. & Ioban. an. in. c. cum ad monasterium. de re iudi. ubi glosa.

¶ Exceptio dilatoria potest opponi per ꝓcuratorē simpliciter constitutum. nō. de dila. exposuit.

¶ In exceptionibus oppositis non attenditur ordo scripture. dicit Bar. in dicta. l. quidam.

¶ Sicut statur narrationi libelli contra actorē sic narrationi exceptionis contra reum. Bar. in. l. certum. §. si quis. ff. de confessis.

¶ An sit necesse opponere exceptiones ante cōclusionem uel sufficiat eas allegare tempore cōclusionis. Bar. in. l. eum qui ita. §. qui ita. ff. de uer. ob.

¶ An ille qui proponit ineptam exceptionem ita succumbat sicut ille qui ꝓponit ineptam actionem Barto in. l. i. §. labeo. ff. de flumi.

¶ Contra agentem uti possidetis uel rei uendi. pōt excipi de possessione uel dominio tertii. Bar. in. l. i. §. fi. ff. uti possidetis.

¶ An exceptio ne quis conueniat nisi inquantum facere potest sit dilatoria. Bar. in. l. creditores. ff. de sepa. Idem Bar. in. l. iii. ff. de excep.

¶ An exceptio diuisionis pōt opponi post sniam. & cui incumbat onus ꝓbationis. Bar. in. l. ex duobus reis. ff. de duo. reis. ubi etiam tractat an exceptio cedendaꝝ obligationuz cum is contra quem fit cessio nō est soluendo.

¶ An exceptio diuisionis sit perpetua & fauorabilis. uel inducat solū repetitionē soluti. uide Bar. in. l. si testamento. §. fideiussor. ff. de fideiusso.

¶ Quis sit modus opponendi exceptiones contra processum. uide Barto. in. l. cum quei ebat. ff. iudi. sol. & l. nam & postea. in prin. ff. de iureiur.

¶ Exceptio ꝓueniens ex statuto ꝓhibitorio impedit lit. cont. Bar. in. l. uir bonus. ff. iudi. sol.

¶ Jus excipiendi pōt etiā nemine agente ꝓponi in iudicio principaliter per officiū iudicis. bar. in. l. si societatem. §. arbitroꝝ. ff. pro socio.

¶ Quando officiū iudicis imploratᷣ per reum cui competit exceptio poterit reductio peti coraz iudice rei licet nō sit iudex actoris. bar. in. l. si societatem. §. arbitroꝝ. in. v. col. ff. pro socio.

¶ Non est necesse opponere exceptionē que oritur ex pacto in continenti apposito. uel que apparet ex forma contractus. bar. in. l. lecta. ff. si cer. peta.

¶ An exceptio semel opposita in uim dilatorie ad ꝓcessum possit postea opponi in uim ꝑemptorie ad merita cāe. nō. bar. in. l. eleganter. ff. de cōdi. inde.

¶ Que exceptio dicatur fauorabilis & que odiosa & quare dicatur ad iur. rigorem conseruandū. bar. in. l. qui exceptionem. ff. de condi. indebi.

¶ An ius excipiendi transeat ad singularē successorē. bar. in. l. si tertius. §. si qs post. ff. de aqua plu. ar. Cy. in. l. emptoreꝫ. C. loca. in. iii. q. Dy. in. l. fluminum. §. adicitur. ff. de dam. infec. & in regula. si quis in ius. li. vi. do. Anto. in. c. quia. v. de iudi.

¶ Qui opponit exceptionē impedientē lit. cont. dꝫ illā statim ꝓbare. bar. in. l. usucapio. ff. pro socio.

¶ Licet quis sit prohibitus excipere nō tamen implorare officium iudicis. nō. barto. in. l. i. §. denicq;. ff. qđ ui aut clam.

¶ An & quando is qui excipit uideatur fateri. nō. barto. in. l. nō utiq;. ff. de excep. & in. l. nō fatetur. ff. de confessis. dixi aliquid. s.

¶ Exceptio falsoꝝ instrumtoꝝ pōt ꝑpetuo opponi. dixit bar. in. l. qui agnitis. ff. de excep.

¶ Quādo pōt opponi exceptio dolo facis quia petis zc. bar. in. l. lucius. §. fi. ff. so. matri.

¶ An & qñ exceptio cōpetens principali cōpetat uel nō eius fideiussori. uide Cy. & barto. in. l. cum mandatori. C. de nō nume. pecu.

¶ An sit uera illa regula ꝙ exceptio dubia impedit repetitionem. uide barto. in. l. ex diuerso. §. ti. ff. soluto matrimonio.

¶ An contra exceptionē doli admittatᷣ replicatio doli. uide bar. in. l. cum mulier. ff. so. ma. ubi tractat etiam an emptor possit excipere contra uenditorē & ecōtra ꝙ nō est soluta gabella. & ideo ex forma statuti contractus est nullus.

¶ Quelibet exceptio per quā cōcluditᷣ actionē nō cōpetere īpedit lit. ingressuꝫ. bar. in. l. cū quei ebatᷣ. ff. iudi. sol. & l. nam & postea in prin. ff. de iuriur.

¶ An & qñ qs habeat necesse opponere exceptioꝫ intentationis uel facti sibi competentem. barto. in fi. l. si ita scriptum. ff. de leg. i.

¶ Quid opetᷣ reseruatio exceptiōis facta a iudice no. bar. in. l. ille a quo. §. si de testamto. ff. ad treb.

¶ Quando dicatur exceptio in continenti ꝓponi. no. bar. in prealleg. l. ille a quo. in prin. ff. ad trebel. & in. l. fi. ff. de compen.

¶ An in examinatiōe exceptionis possit ordo preposterari. bar. in. l. si queramus. ff. de testa.

¶ Exceptio usuraria uel excōmunicationis debet remitti probanda per iudicem ecclesiasticum. bar. in. l. cum proponas. C. de iureiuran. facit quod nō. idem in. l. ticia. ff. so. matri.

¶ Que sunt exceptiones dilatorie que ꝑemptorie & qñ & quō opponutᷣ. Spe. ti. de excep. ꝑ totū. nō. in l. exceptione. C. de ꝓba. & l. ꝑemptorias. C. sen. rescin. no posse & in. c. i. & ii. de lit. cont. li. vi.

¶ An & qñ exceptio ꝓcuratoria possit opponi. nō. bar. in. l. pomponius. §. rati. ff. de ꝓcura.

¶ Exceptiones contra delegatum. uide in. c. pen. de offi. dele. li. vi.

¶ Exceptio ꝙ occisus erat bannitus qui ex forma statuti pot impune offendi an possit opponi per ꝓcuratorem. no. bar. in. l. seruū quoq;. §. publice. ff. de ꝓcura. Io. an. in. c. ueniens de accusa. in glo. i.

¶ Quis aliqñ cōsequitᷣ excipiendo qđ nō cōsequitᷣ agendo. ff. de neg. gest. l. iii. §. i. de iureiurā. quemadmodum. de quo in. c. auditis. de elec.

¶ An possit excipi de iure tertii. nō. bar. in. l. i. ff. de excep. rei iudi. Compost. de ꝓp. mandatū. & ibi per Io cal. nos addimus tex. de resti. spol. frequēs. li. vi. de capel. mo. dilectus. bar. in. l. qui cū herede. ff. de excep. & in. l. ex duobus. in fi. ff. de duo. reis. glo. & Io. an. in. c. mandatū. de ꝓp. tex. & glo. insti. de replica. §. fi. Specu. ti. de peti. & pos. §. sciendū. ꝓ. nunquid. facit tex. ꝙ nō. de dona. inter dilectos.

glo q sic de conuer coniu uenſens glo ſn c ad decimas de reſti ſpoſ li vi Frede de ſenis cóſilio ſuo cclui & cóſilio clviii adde ad materiá l ſi ſeruus ſ bone occiſo ff de condi fur Cy C de ſer fugi l cú ſeruú quiſpiá Bar ff de códi inde l indebiti ſ ſed & ſi númi & ff ad carbo l iii ſ cú extaret ff de bo poſ ſm tabu l qui ex liberis ſ geſtis.

¶ Exceptio inuentarii poteſt opponi poſt ſententiam nó Bar in l neſennius ff de re iudi & l ſanctimus ſ in computatione C de iure delib Io an ſn addi Spe ti de ſen ex.

¶ Exceptiones que obſtát cedenti ob ceſſionario Dy in regula is qui in ius li vi Cy in l eius C de compenſa. Bar ſn l doli mali ff de noua & in l ſi quid a fideiuſſore ff de compenſa.

¶ Exceptio iſta nego ius agendi cópetere tibi impedit litis conteſta ut l nam & poſtea & ibi Barto ff de iureiuran.

¶ Que exceptio ſit fauorabilis & que odioſa uide Bar in l qui exceptionem ff de condi indebi.

¶ Quando ſimul & ſemel plures exceptiones opponunt ꝯ libellú ꝯ iudicé & ꝯ actoré ꝗd agendú uide Bar in l quidam conſulebat ff de re iudi.

¶ Si agatur contra fideiuſſoré uel pignoris poſſeſſorem nó facta prius excuſſione contra principalé nec opponatur exceptio que debet opponi ualet iudiciú ita dicit Bar in l ſi mancipiú ſ i ff de euic quod ibi colligit ex glo quá ad hoc notat.

¶ Exceptio nó numerate pecunie limitata tépore non habet locum in contractibus non celebratis in ſcriptis ita tenet ſingulariter glo in l ſi nó ſinguli C ſi cer pe & ibi uide an ſit perpetua.

¶ An tutus exceptione rei iudicate peccet ſi eam opponat Bar in extra ad repmendá ꝓ denútiatióz.

¶ Iudex pót limitare terminú ad ꝓbádú exceptiones pemptorias nó Cy in l iudices C de iudi Dy in regula indultú li vi Barto in l ſi ff de re iudi adde quod no de excep paſtor ad glo i cle i de excep.

¶ An exceptiones peremptorie opponantur poſt ſententiam dic q nó niſi in aliquibus caſibus uide Bar in l i C de iuris & facti igno.

¶ Omnis exceptio que eſt inducta ut ſit litium finis impedit lité conteſ Bar in l fratris C de tráſac.

¶ Quando ſtatuta permittunt opponi exceptioné ſimulationis de qua ſimulatione intelligatur uide Bar in l ſi ſub ſpecie C de poſtu.

¶ An exceptioni nó numerate pecunie poſſit renúntiari Bar ſn l ſi ex cautione C de nó nu pecu & l fi e ti uide Bal in l in contractibus C de nó nu pecu in ſecundo queſito.

¶ Quilibz fauore minoris admittit ad ꝓponédú & ꝓbandú exceptióz ꝓ pupillo etiá ſi ſit femina ita dic Bar in l ii C de negl gl quod eſt ꝑpetuo notadú.

¶ An uenditor condemnatus emptori ad rem tradendam poſſit opponere exceptionem precii nó ſoluti Bar in l ſi duo patroni ſ ſi quis iurauerit ff de iureiuran Bal in l i C de iuris & facti igno l peremptorias C ſen reſcin non poſſe do Anto & moder in c cum iohannes de fide inſtru.

¶ An hec exceptio ſit peremptoria tu es calúniatus uel dilatoria glo uidetur dicere q ſit dilatoria in q x placuit adde quod nó in l ſi maritus ſ preſcriptiones ff de adulte.

¶ An exceptio peremptoria poſſit opponi publicis atteſtationibus glo q nó in l peremptorias C ſen reſcin nó poſ que cómuniter reprobatur caſus eſt contra eam in c finem de dolo & contu & ibi nó glo ff de rei uen l officium de teſti c de teſtibus glo in c fi de cogna ſpi nos addimus nó de teſti fraternitatis & c cum dilecti glo in c i de excep Io an in c ilu de heriti li vi Spe ti de teſti ſ qualiter & ſz opponit plene p Io cal in c i de ordi cog.

¶ An ſi illud quod eſt deductum in uno iudicio per uiam cauſe deducatur in alio per uiam principalis petitionis obſtet exceptio rei iudicate Bar notat in l qui rome ſ duo fratres ff de uer ob Inno & ibi do Anto de cá poſ cuz eccleſia Cy in l i C quando ciui ac crimi ꝑiudi Bar in l i C de ordi cog doc in c cum dilectus & c tuam de ordi cogni.

¶ De intellectu ſtatuti ꝓhibétis opponi exceptióz cótra inſtrumentú ſeu aliqué aliú actú nó Bar in l i ſ i ff quod ui aut clam do Anto in c item cú qs de reſti ſpoſ & in c licet de elec.

¶ An hec exceptio tua non intereſt ſit opponenda ante litis conteſ dic q ſic nó Innoc de acc ſuper his glo in c ex parte ade de teſti.

¶ An exceptio que opponit ꝯ teſtes ſit dilatoria uel peremptoria glo tenet q ſaltē per obliquú eſt ꝑemptoria ut in dicto c ex ꝑte ade ubi gl & c de teſtibus de teſti uide in c i de excep & ibi doc.

¶ Coram eo debz opponi exceptio quando principaliter intentatur coram quo ꝓponeret ſi quando intentaret per uiam exceptionis Barto in l ſi ſocietatem ſ arbitrorum ff pro ſocio do Anto in c quintaualis de iureiuran in ꝯ uenio ad quartum.

¶ An ſupplantatus in oppoſitióe dilatorie ante lité conteſ poſſit opponere poſtea dic q ſic ut nó in c ſuper de cá poſ de dolo & cótu cum olim glo nó de reſti ſpoſ ex conqueſtione Inno in c diuerſis de cleri coniug quod nó.

¶ An exceptio cócludés nullá penitus actori actióz cópetere ſit exceptio litis finite uide in c i de litis conteſ li vi Bar in l cum querebat ff iudi ſol.

¶ An exceptiones que poſſunt opponi in uim dilatoriarum & peremptoriarum ſi opponant in uim dilatoriarum & repellát poſſint nihilominus opponi in uim ꝑemptoriarum uide Inno in c ſup litteris de reſcrip.

¶ An per illa uerba nó teneor reſpondere oriatur exceptio dilatoria nó de reſcrip cum ordinem facit l ſi ſ uerba ff ad uell.

¶ Quid autem de his uerbis nullatenus audiatur uel nulla audientia cócedatur & ſimilibus nó Io an in addi Specu de ſen ꝓla ſ iuxta ꝓ item eſt nulla ratione litigatorum.

¶ An petenti ſe recipi in aliqua eccleſia obſtet exceptio nó ſufficientiú facultatú nó glo & doc de ui & ho cle quando de cóceſ ꝓben ex parte de ꝓben dilectus Io an de preſump c fi ſuper glo i.

¶ An exceptióes obiecte & nó admiſſe per iudicé faciant iudicium nullum nó Innoc in glo magna de coha cleri & mulie tua idem de conceſ ꝓben poſt elec & ibi doc.

¶ Exceptio debz eſſe de regula ut l ná q liquide ſ ulti ff de pe le Dy ſup rubrica de reg iur li vi glo in ꝓ uel extra in c i de appell li vi quod eſt uerum loquendo de exceptione proprie nam quandoque improprie exceptio poteſt eſſe de alio ꝗ de regula uide glo xvi di clementi.

¶ An in exceptionibus fiat litis conteſ Inno q non in c inter dilectos de exceſ pla in ꝓ abſoluendú.

doc.in.c.dudum.ii.de elec.Inno.in.c.lator.qui filii sint legi.nõ de offi.dele.prudentiã.§.sexta.

¶ An super exceptionibus sit pronuntiandum per iudicem.nõ.in.c.i.de ordi.cog.de re iudi.inter monasterium.&.c.ꝙ ad consultationem.glo.ii.in cle.fi.de appel.& ibi doc.

¶ An exceptio questus hᵒ est tu recepisti pecuniaꝫ ut agas contra me sit ꝑemptoria.tex.uidet ꝙ sic.& ibi doc.in.c.penl.qui ma.accu.pos.qd nõ.

¶ Exceptio ꝙ agens uti possidet possidet ui clam uel precario debet opponi in uim peremptorie non dilatorie sm Bar.in.l.i.§.fi.ff.uti possi.& Innoc.in.c.uenens.de prescrip.

¶ An reus possit se iuuare illa exceptione que superuenit lite pendente.Bar.in.l.i.ff.de excep.tex.in.c.fi.de iureiuran.li.vi.

¶ Exceptio excõmũcationis obstat agenti possessorio recuperandi.xxiii.di.in nomine domini.nõ.de ꝓcura.ex insinuatione.in glo.penl.

¶ Exceptio suspicionis & recusatiõis possũt simul proponi.nec per unius propositioneꝫ receditur ab altera.ut lite nõ contꝫ.accedens.

¶ Reus in excipiendo fit actor ideo debet ꝓbare exceptionem suam.ut.l.i.ff.de excep.si tamen non probat non propterea obtinebit actor nisi probet intentionẽ suaꝫ.de excep.cum uenerabilis.Archi.iii.q.vi.§.exceptio.

¶ Exceptio spoliationis de re tẽporali nõ ob.agẽti super re spirituali & ecõtra.de ordi.cog.in.c.cum dilectus.de excep.c.i.li.vi.ubi melius de hoc uide de resti.spol.c.i.li.vi.

¶ An exceptio notoria sit ꝓponenda.glo.ꝙ sic.ut lite nõ contꝫ.c.ii.Pau.in clem.appellanti.de appel.Barto.in.l.i.ff.de excep.

¶ An ꝯ facultatẽ opponendi exreptionẽ uel replicationẽ ꝓscribat.glo.& Bar.in.l.ii.ff.de exrep.

¶ An exceptio ut prius agatur cõtra principalem ꝙ contra fideiussorem sit dilatoria.nõ.glo.& Bar.in.l.iii.ff.de excep.

¶ An exceptio peremptoria perimat actionẽ ipso iure.Barto.in.l.iii.in fi.ff.de excep.& in.l.si plures.§.i.ff.de fideiusso.

¶ Ad hᵒ ut decisio in uno iudicio pariat exceptioꝫ rei iudicate in alio requiritur ut eadeꝫ sit res & cã petendi & persona uere uel interpretatiue.ut.l.an eandem.ff.de excep.rei iudi.

¶ Si agitur actione rei iudicate non admittuntur noue exceptiones que potuissent opponi in primo iudicio secus si agatur antiqua actione.glo.& Bar.in.l.duobus.ff.de excep.rei iudi.

¶ An excipiens de inabilitate habeat fundatã intentionem si replicatur de remotione inabilitatis.uide Bal.in.l.decem.ff.de uer.obli.

¶ An & qñ creditori ob.exceptio cedendaꝝ actionum.Bar.in.l.si stipulatus.§.ii.ff.de fideiusso.

¶ Exceptio inabilitatis persone accusantis est dilatoria.Bar.in.l.hos accusare.§.ii.ff.de accusa.ubi etiã tractat si exceptio inabilitatis ꝑsone accusantꝭ nõ fuit opposita & instantia perempta alia de nouo inchoatur an possit dicta exceptio opponi.

¶ An ista exceptio tu non potes me accusare quia alias fui de hoc accusatus sit dilatoria uel ꝑemptoria.uide Bar.in.l.senatus.§.ii.ff.de accusa.

¶ An in causa criminali exceptiones peremptorie possint opponi usqꝫ ad sñiam.Barto.in.l.si maritus.§.prescriptiones.ff.de adulte.

¶ Exceptio dilatoria potest opponi post litꝫ contꝫ.quando litꝫ contꝫ.nõ est tante potentie ut detrahat illi.glo.in.ꝓ.suscipere.in clem.ii.de ꝓcura.Io.an.in.c.in nostra.de ꝓcura.

¶ Quando dicantur exceptiones anormale.nõ.glo.iii.q.vi.§.exceptio.

¶ An tertius possit excipere contra actorem.glo.iii.q.vi.§.exceptio.Io.an.in.c.nõnulli.de rẽptꝫ.& in.c.i.e.ti.li.vi.

¶ Exceptio ꝙ statutũ nõ uendicat sibi locum illo casu semp debet opponi.licet statutũ assignet certa tempora que sunt iam lapsa.glo.in.ꝓ.coparere.in c.cupientes.§.ꝙ si ꝑ xx.de elec.li.vi.

¶ Ex facto superuenienti põt excipi contra grãm beneficialem.uo.in clem.gratie.de rẽp.in glo.fi.

¶ An iudex possit ꝓcedere ad ulteriora nõ obstã.exceptionibus dilatoriis si ꝓtestatur saluo iur̃ excipiendi.uide glo.& doc.de offi.dele.cũ cõtingat.de iudi.exhibita.Archi.xxvii.di.c.i.iii.q.vi.§.exceptio.glo.i.de despon.impube.ad dissoluendũ.

¶ Differentiã inter exceptione actione & ꝓtestatione.uide per Io.an.in.c.ii.in fi.de ordi.cogni.

¶ De stilo curie auditores nõ admittũt exceptiones dilatorias ante litꝫ contꝫ.nisi iuret excipiens ꝙ nõ maliciose opponit & det cautionẽ de expensis si succumbat.no.Archi.iii.q.vi.§.exceptio.

¶ An reus repellatur ab excipiendo ꝓpter crimen uide Inno.de accusa.super his.

¶ Deficiens in ꝓbatione exceptionis ꝑemptorie nõ cõdemnat̃ in expensis si actor nõ ꝓbat intentũ suum.Archi.in preall.§.exceptio.super glo.

¶ Exceptio notoria potest detegi & opponi etiam post cõclusionẽ in causa.do.Anto.in.c.pastoralis.de cã pos.super glo.in.ꝓ.nõ decisa.

¶ Qualiter cognoscatur ꝙ exceptio sit dilatoria.glo.iii.q.x.c.i.Io.an.in.c.ut circa.in.ꝓ.alioquin.de elec.li.vi.

¶ An exceptio superueniens uenditori post traditionem rei prosit emptori.uide Spe.ti.de renũ.& conclu.§.i.ꝓ.item pone.

¶ Exceptio peremptoria etiam admissa in iudicio summario repellitur si ꝓpter appellationẽ requirit longum tractatũ ut expediatur iudiciũ suum aũꝫ reseruata postea exceptione.tex.de contr̃ uti uel inuti.cum dilecta.& qd ibi nõ.

¶ Exceptio iurꝭ uel statuti prohibentis ius reddi potest opponi etiam ad impediendam executionem sententie.Specu.ti.de sen.execu.§.postremo.ꝓ.xvii.& ibi Io.an.in addi.

¶ Post sententiam admittuntur exceptiones non detrahentes illi sed modificantes executione.Bar.in.l.nesennius.§.fi.ff.de re iudi.

¶ In exceptionibus exprimenda est cã.glo.in.ꝓ.rationem.xviii.di.placuit.Inno.dicit contrarium.in.c.super hoc.de renũ.& ibi nõ.Io.an.

¶ Tria specialia que seruat curia qñ ꝓponunt̃ exceptiões dilatorie ponit Archi.iii.q.vi.§.exceptio quoꝝ idẽ unũ ponit in.c.i.de rẽp.li.vi.dixi s.ꝓxi.

¶ Si quis opposuit cõtra eũdẽ dilatorias & succũbit postea uult iterato illas easdẽ opponere an possit.uide Archi.in preall.§.exceptio.

¶ Que dicant̃ exceptiones ꝓiudiciales.nõ.Archi.iii.q.xi.§.aliquãdo.Io.an.de ordi.cogni.tuã.adde ꝙ tales habẽt uim dilatoriã & ideo possunt opponi

ante litis cont. Io. an. in. c. i. de lit. cont. li. vi. Archi. xlii. di. quiescamus.

¶ An sufficiat opponere exceptioné uel factum ex quo surgit exceptio. licet nō petatur aduersarium repelli pretextu illius exceptionis. tex. de rescript. ex parte. do. Anto. in. c. i. de lit. cont. in tertio mébro. Barto. in. l. i. & ii. de excep.

¶ Exceptio dilatoria euidenter continens notoriā falsitatem statim est a iudice repellenda. glo. in. ꝟ. copia. in. c. statutum. §. i. de rescript. li. vi. qđ procedit etiam si sit talis exceptio de qua iudex non possit cognoscere. Io. an. in. c. legitima. de appel. li. vi. glo. in. c. super litteris. de rescript.

¶ Que dicat̃ euidens exceptio. Io. an. in. c. si forte de elec. li. vi. & ibi Lap.

¶ An si detur certum tempus ad agenduꝫ & illud ius deducat̃ in iudicium per uiam exceptionis perpetuetur actio. Specu. ti. de emp. & uen. §. nunc dicendum. ꝟ. secundo competit.

¶ Licet ius uel statutū disponat certas exceptiões esse admittendas intelligit̃ nisi replicatione tales exceptiones repellantur uel elidant̃. glo. magna in c. i. de lit. cont. li. vi. ꝟ. sed pone.

¶ Quelibet exceptio dilatoria pōt esse peremptoria saltē de fcō glo. est in. c. frequēs. de resti. spo. li. vi.

¶ Exceptio opposita post plures annos nō excipit nisi ab illo casu cui adaptat̃ materia in qua pfert̃. glo. pen. in. c. i. de prescrip. li. vi. ubi uide.

¶ In cā appellationis admittit̃ exceptio dilatoria reddens iudiciū retro nullū. etiā si p interlocutoriā fuit prima instātia repulsa. tex. in. c. fi. de ap. li. vi.

¶ An iudex possit assignare simul terminū ad oēs exceptiones pponendas. glo. xiii. q. ii. §. quia ergo. in. ꝟ. ad hoc asseritis.

¶ An exceptio possit opponi anteq̃ agatur. domi. Anto. in. c. sin autem. de rescript.

¶ Pars admittitur ad pbandam exceptioné. licet presumptio sit cōtra ipsam q̄ maliciose opponit. de pba. licet. in. ꝟ. maliciam. & ibi nō.

¶ Quasdam exceptiones quas quis pōt opponere post sententiam. uide de excep. c. pen.

¶ Exceptio q̄ accusator sit inabilis est peremptoria. uide de accusa. c. i.

¶ Exceptio q̄ monitio uel inscriptio nō precessit est dilatoria. de accusa. qualiter. primo.

¶ Qualiter & qñ dꝫ pbari exceptio p quā negat̃ iudicis iurisdictio. nō. de offi. dele. cum super.

¶ An contra prelatū agentē possit excipi tu nō es platus sed fur. uel nō canonice intrasti. nō. de elec. nihil. de resti. spol. in litteris. fm Innoc.

¶ Exceptioni recusationis uł suspicionis uidet̃ qs renūtiare hocipso q̄ corā illo iudice pcedit. nō. in c. insinuāte. de of. del. de re iudi. inter monasteriū.

¶ Exceptio excōicatiōis nō impedit debitoré quo minus bonis cedat. de solu. odardus. & ibi no.

¶ An hec exceptio tu es calumniatus sit dilatoria uel peremptoria. nō. iii. q. x. placuit.

¶ Modum excipiendi contra personas compurgatorum uide in. c. ex tuaꝝ. de pur. ca.

¶ Exceptioné negatiuā qs habeat pbare uide in. l. si uero. §. i. ff. q satisda. co. đ accu. sup his. fm Inno. & Io. an. lxxxviii. di. pśbiter. vi. q. v. accusato. de rescript. si eo tépore. li. vi. de elec. si forte. eo libro.

¶ An possum excipere de iure meo contra agentē cum alio. Io. an. in. c. nōnulli. de rescript.

¶ An sententia lata super aliquo toto pariat exceptionem rei iudicate super qualibet eius parte. uide glo. in. c. dilecta. de exces. prela.

¶ An sententia lata in principali pariat exceptionem rei iudicate in accessoriis. uide Inno. in. c. grauis. de resti. spol.

¶ An exceptio competens predecessori obstet successori. uide Io. an. in. c. i. de iurepatro. li. vi. domi. Anto. in. c. licet. de offi. dele.

¶ Exceptio pprie dicitur que aliquid detrahit de eo a quo excipitur. glo. xvi. di. c. i. de re iudi. super rescript. ca. li. vi. ubi glo faciunt que dixi. s.

¶ An exceptio criminis obstet iudici ut repellat̃ a iudicando. uide doc. de cle. excōi. mi. si celebrat. Inno. in. c. sciscitatus. de rescript. & c. sup līris. e. ti. uide in. c. cū sup. de of. dele. in glo. magna. in fi. de foro cōpe. ex pte. glo. de excep. in. c. exceptioné. tex. ut lite nō cont. qm̄. §. si aūt. de cōuer. cōiu.ueniēs. in fi.

¶ An quelibet exceptio dilatoria possit opponi in uim dilatorie. Archidi. in. c. ut circa. de elec. li. vi. do. Anto. in. c. sup litteris. de rescript. glo. & doc. in. c. si. de lit. contesta. li. vi.

¶ Qualiter cognoscatur q̄ exceptio anormala sit opposita in uim peremptorie uł dilatorie. Io. an. in addi. Spe. ti. de dila. §. dilationū. ꝟ. item queritur.

¶ An fundata plene intentione actoris admittat̃ exceptio rei iudi. Io. mo. in. c. filii. de hereti. li. vi.

¶ An ꝯ opponentē exceptioné criminis & nō probantē possit agi actiōe iniuriaꝝ. Oldra. suo cōsi. v.

¶ An in cā appellationis possit opponi exceptio dilatoria que fuit omissa in causa principali. dixi aliquid. s. adde glo. in. c. ad audientiā. ii. de rescript. glo. in c. inter. đ re iudi. op. glo. ii. q. vi. §. diffinitiuā. tex. & glo. in. l. ita demum. C. de pcura. glo. in. ꝟ. querendum. ii. q. i. in pris. glo. de resti. spol. ex cōquestione. glo. in. c. i. de excep. Inno de cleri coniuga. diuersis fallaq. & quid si omissa fuit ex impossibilitate. uide glo. de testi. ex parte. ade. & in. c. i. de except. in glosa.

¶ An iudex possit opponere exceptioné quam non pōt opponere reus. glo. & Archi. ii. q. vii. alieni.

¶ An in exceptione criminis opposita contra testē debeant exprimi circūstantie. uide Inno. in. c. cum dilectus. de pur. ca. Io. an in. c. licet. iii. de testi. idē in. c. presentiū. e. ti. li. vi. Pau. in cle. constitutioné. de elec. Archi. ii. q. viii. libelloꝝ.

¶ Exceptio peremptoria que habuit ortum post appellationé pōt opponi in causa appellationis. uide Compost. in. c. cū. m. de cōsti. Archi. vi. q. iiii. c. fi. doc. de priuil. cum olim. ii. ubi de hoc.

¶ Exceptio recusationis nō pōt opponi post cōclusionem in causa. Lapus in. c. iudex. de offi. dele. li. vi. Io. an. in. c. ii. de ordi. cogni. contrariū tenet do. Anto. in. c. i. de mutuis peti. & ibi uide.

¶ Exceptio dilatoria fori debet pponi & probari ante lit. cont. alie dilatorie possunt pponi ante & probari post. Innoc. in. c. cum uenissent. de insti. & in. c. pastoralis. de excep. & Specu. ti. de excep. §. uiso. ꝟ. porro in proponendas. ubi uide q̄ declinatoria iudicii debeat ante lit. cont. opponi & pbari. tex. & glo. & Archidia. iii. q. vi. §. exceptio. uide nō. iii. q. v. quia suspecti.

¶ Statutum phibens quem audiri tribuit ius dilatorie opponende. uide de rescript. sedes. Barto. in. l. omnis. C. de fundi. pa. li. xi.

¶ Exceptiones que constant ex facto in iudicio ꝓbato uel sui gñt ex iuris dispositione possunt semꝑ allegari & detegi usq; ad conclusionem in causa. uide Innoc. in. c. pastoralis. de excepti. & in. c. cum super. de conces. preben.

¶ An exceptio inabilitatis actoris obstet exercēti officiū ex sua creatiōe. uide in. c. fi. de ꝓcu. in gl. fi.

¶ Exceptio notoria stati debet admitti absq; alia probatione. glo. in. §. forsan. in. c. super litteris. de rescriptis. tex. de elec. dudum. ii. §. nos igitur.

¶ Exceptio concludens actorem priuandū iure qđ petit admittenda est cōtra ipm. uide glo. & Inno. in. c. super hoc. de renū.

¶ Nemo cōpellitur excipere sicut nec agere. glo. in. c. ueniens. de conuer. coniuga.

¶ Excipiens de mendacio cōuictus in uno nō pōt in eadē instantia excipe de alio. sm Dy. in regula nullus pluribus. li. vi. qđ intelligit ibi Io. an. post litis contesta. non ante.

¶ Quod dicitur iudicem posse punire excipientē calumniose intelligitur durante eadem instantia. non postea. glo. in. c. i. de cri. fal.

¶ Ubi excipitur de crimine cōtra testes nō datur eis terminus ad faciēdas defensiones. Inno. de pur. ca. inter solicitudinē. item de fideius. peruenit.

¶ Exceptio concludens actorē ius nō habere etiā post litis conte. admittitur & potest oppon ad processum. Inno. in. c. super his. de accusa. in prin. nam quandoq; iudici detegitur ꝓcessum esse superuacuū & inanē debet partes repellere. ut ibi no.

¶ Que sunt exceptiones peremptorie fori. uide Innoc. de iudi. exhibita. tex. in. c. fi. de appell. li. vi.

¶ Exceptio opposita contra testem dicitur potius directe respicere partem. Inno. de foro cōpe. uerꝫ. in glo. fi. de testi. testimonium. Innoc. de purg. ca. inter. glo. in clem. nō pōt de ꝓcura.

¶ Exceptio spoliatiōis est dilatoria. glo. in. §. peri mitur in. c. frequens. de resti. spol. li. vi. & e. ti. ex cōquestiōe in. §. ante ingressuꝫ glo. in. c. i. ii. q. vii. Inno. in. c. cū dilect⁹. de ordi. cog. in. §. exceptiōis.

¶ An postq̃ apposuit exceptiones cōtra testes possim penitere. uide Io. an. in. c. presentiū. de testi.

¶ Exceptio hec tu nō possidebas uel nō potes possidere opposita ꝯ agentē possessorio recuperande an sit ꝑemptoria. Io. cal. in. c. ex ꝑte. in fi. de resti. spo.

¶ Exceptio illa dicitur legitima que replicatione elidi nō pōt. glo. in regula nō est in mora. li. vi.

¶ Exceptio repellens quē a potestate ꝓbandi pōt dici ꝑemptoria. uide tex. & ibi doc. in cle. cōstitutionem. §. fi. de elec. Io. an. in. c. i. de appell.

¶ An post lapsuꝫ terminū ad ꝓponendas exceptiones possim iam ꝓpositas declarare. Archidia. quod sic. xiii. q. ii. super. i. glo. idem Lapus in. c. presentiū. de testi. li. vi. & ibi Dñi. in. §. testes in fi. idēꝫ Pau. in cle. cōstitutiōꝫ. §. ceterꝫ. de elec. sup. §. circūstātias.

¶ An exceptio peremptoria possit oppon post litē finitam. glo. & docto. in. c. exceptionem. de excep. Inno. in. c. fi. de ordi. cogni. & an possit opponi post conclusionem in causa. nō. Pau. in clem. cōstitutionem. §. ii. de elec. glo. insti. de excep. §. appellantes. glo. in. l. i. ff. de iuris & facti igno.

¶ Exceptio concludens non fuisse appellatum pōt oppon in uim dilatorie & in uim ꝑemptorie. doc. de ap. c. i. Specu. ti. de dila. §. dilationes. §. illud quoq;.

¶ Exceptio adulterii pōt opponi in uim peremptorie & dilatorie. nō. Io. an. in. c. fi. de adulte. & in. c. i. de litis contesta. li. vi.

¶ Exceptio firmat regulā in casibus nō exceptis. Io. an. de reg. iuris. li. vi. super rubrica. tex. de spon. cū apud. ff. de penu leg. l. nam qđ liquide. §. ulti. ff. de fun. instru. l. quesitū. §. idem respōdit. adde. xxxii. q. vii. dñs. in tex. & glo. & licet ita sit nō tñ extendit & ampliat regula & casus sub ea nō includibiles. quia exceptio uenit ad diminutionē regule ergo nō debet operari cōtra iū. s. augmentū. ff. de le. i. l. legata inutiliter. hoc dicit Bar. in. l. gñali. §. uxori. ff. de usufruc. leg. per hoc dicit do. Pe. de anc. in. c. ii. de offi. uica. li. vi. quod si epus concessit uicario suo quod possit omnia que ipse beneficiorꝫ collatione dumtaxat excepta per hoc nō poterit exercere alia que nō ueniūt in generali cōcessione uel cōmissione. de quibus habet in dicto. c. ii. qđ nō. quia fac ad multa.

¶ Exclusus a potestate agendi nō uidet exclusus a ꝑtate excipiendi. Lap. in. c. ut qs. de elec. li. vi. Pau. in cle. i. de resti. in inte. glo. & doc. de rescriptis. sin autem. Inno. de appell. dilecti. ii. qđ nō.

¶ Exceptio opposita cōtra aliquē dz in dubio poti⁹ intelligi in bonā partē q̃ in malam. uide Inno. in. c. dudū. ii. de elec. in. §. electionis tēpore. doc. tenent contrariū in. c. exhibita. de iudi. uide qđ no. Io. an. in. c. ii. de hereti. li. vi. in. §. credentes.

¶ Exceptio nō stat exceptiue sed includit sub regula quando per alia iura apparet quod sit sub regula. Archi. de conse. di. i. sacramenta.

¶ An exceptio nullitatis impediat executionem sententie. Lapus. in clem. i. de re iudi. glo. & Io. an. in. c. cum in iure. de offi. dele. Barto. in. l. iii. §. condemnatum. ff. de re iudi.

¶ An exceptio ꝯ pupillū agentē sine tutore possit opponi usq; ad sñiam. Archi. xv. q. iii. certis.

¶ Appellatione exceptionū dilatoriarꝫ nō comprehendunt anormale. Io. an. in addi. Spe. ti. de excep. §. i. §. dilatoriarꝫ glo. iii. q. vi. §. exceptio.

¶ An exceptio criminis obstet agenti petitorio in beneficialibus. nō. Innoc. in. c. inter dilectos. de exces. prela. in glo. i.

¶ Que exceptio dicitur habere altiorem indaginem. uide Barto. in extrauag. ad reprimendam. & in. l. iii. §. condemnatum. ff. de re iudi.

¶ An exceptio personalis extendatur de persona uera ad persona fictā & repsentatā. glo. in. §. corā in clem. i. de rescriptis. nō. in. c. post cessionem. de ꝓba. glo. in. c. i. de iurepatro. li. vi.

¶ An exceptio inabilitās iudicē ꝓpter impedimta iuris possit obici cōtra delegatū & ordinariū. Inno. de rescriptis. sciscitatus. de offi. dele. cum super.

¶ Exceptio competens monacho cōtra ipsum molestantem nō potest per ipm remitti. glo. & Inno. in. c. ueniens. de conuer. coniuga.

¶ An cōtra sniam q̃ transiuit in rem iudicatā admittat exceptio quod debitū fuit usurariū. uide doc. in. c. nouit. de iudi. in mā denūtiationis iudicialis.

¶ Exceptio peremptoria cōcernens pariter lrās & gratiā pōt opponi in uim peremptorie & dilatorie. uide Inno. & Hosti. de rescriptis. cōstitutus. & c. super litteris. & c. ad audientiā. ii. super glo. fi. uide glo. in. §. obtentū. in. c. i. de litis conte. li. vi.

¶ Exceptio dilatoria non potest opponi in cā notoria. uide Io. an. in. c. i. in fi. de resti. spol. li. vi. idē in. c. ꝓposuit. de ap. Spe. ti. de peti. & pos. §. ii. in prin.

¶ Exceptio dilatoria que facto iudicis non potuit opponi ante litē contꝭ· poterit opponi post· uide doc· de ele· cōiu· diuers· tex· & glo de resti· spol· ex cō questione· & glo· in § inquirendū· ii· q· i· in primis·

¶ Exceptio criminis opposita cō ra electū lꝫ uim actionis· Inno· de accu· sup his· de pur· ca· cuꝫ dilectus· circa fi· magne glo· de elec· super eo·

¶ Exceptio est actionis & intentionis exclusio· dixi· s· adde doc· de elec· dudū· ii· de ordi· cogni· cuꝫ dilectus· Inno in· c· cum dilecti· de do· & cōtu· idē de appel· cōstitutus· in § sed in modum· glo· de litꝭ contꝭ· c· i· li· vi· & in· c· ii· e· ti· in glo· antepen· eo· li· glo· fi· de foro compe· ex parte· b·

¶ Quando iudex est certus de exceptione partis debet illam admittere absq; alia probatione· uide Inno· in· c· exposita· de appel·

¶ Exceptio dubia interpretatur contra opponentē docto· de elec· dudum· ii·

¶ Exceptio generalis admittitur quando quelibet pars generis concludit intentum· uide tex· & Io· an· in· c· preterea· ii· de transac· glo· in § species· in c· pia· de excep· li· vi· glo· contra· in § omnia· in· c· ut circa· de elec· li· vi·

¶ Exceptio concludens defectum iudicis tam in principali q̄ in incidenti inabilitat gesta per eum quo ad utrūq; docto· in· c· suspicionis· de offi· dele· iii· q· v· quia suspecti·

¶ An exceptio opposita cōtra prelatū sup defectu tituli repellat eum agentem pro rebus ecclesie· Io· an· in· c· nihil· de electꝭ· Pau· in clem· in plerisq; · de elec· Archidi· viii· q· iiii· nonne·

¶ An exceptio nō numerate pecūie possit opponer̄ post bienniū· Io· an· in· c· si cautio· de fide instru·

¶ Exceptio quo ad iuris dispositionē legitima sed in facto nō uerisimilis est admittenda glo· in· c· cupientes § · qđ si per· xx· de elec· li· vi· Adde ꝙ exceptio non uerisimilis in iudicio defacili expedibli non est admittenda· doc· de resti· spo· solicite· secus in iudicio plenario doc· de renū· sup hoc· Innocꝭ· in c· post electionē· de cōces· ꝓben· Cōpost· in· c· ꝙ sic· in fi· de elec· nō· glo· in· c· cupiētes· § · ꝙ si p uiginti· de elec· li· vi· Io an· in· c· quia uerisimile· de piump·

¶ Exceptio excōmunicationis est personalis· glo· in· c· i· de iurepatro· li· vi· in § semestre· & in cle· i· de rescriptꝭ· § · coram·

¶ Ubi ex eodem facto surgit ius agendi & ius paciendi nō tn̄ ex eadē instātia pōt utroq; modo deduci· glo· in § irritari· in· c· dudum· ii· de elec·

¶ An appellatione exceptionis ueniat etiam replicatio· tex· de accusa· qualiter· ii· § · debet·

¶ Exceptio qnq; cōpetit reo a quo nihil petit̄ qđ est cōtra naturā suam· Inno· in· c· cum dilecti· & · c· dudum· ii· & · c· super eo· de elec· de dolo· cū dilecti· in glo· sua prima· de ap· cōstitutus· Inno· de excep· cū ecclesiastice· idē de accusa· sup his· ꝯtriū nō· glo· in· c· sin aūt· de ꝑp· Inno· in· c· ii· de ordi· cogni·

¶ Excipiens ponit & ideo quo ad exceptiones dicitur actor· tex· & doc· in· c· ex parte· b· de fo· cōpe· & · e· ti· dilecti· uide omnino Io· an· in· c· ii· de ordi· cogni· casus est in· l· i· ff· de excep· uide glo· in clem· lras· de ꝑptꝭ· & exceptiones suas ꝓbare debꝫ excipiens· Inno· de accusa· sup his· tex· de renū· ueniens· & · c· super hoc· de conces· preben· cum super·

¶ Statutum uel priuilegiū cōcedens alicui imunitatē ne possit cōueniri parit exceptionē dilatoriā· tex· & ibi doc· de fo· cōpe· dilecti· Inno· de ꝑp cōstitutus· & · c· edoceri· ubi tex· & · c· cum ordinē· e· ti· Inno· in· c· qꝫ frustra· de usurꝭ· in glo· fi· ubi de hoc·

¶ Exceptio dilatoria habens ortum post litem contꝭ potest opponi quando de iure excipiendi non est ꝓuisum per uiam agendi· Inno· de ordi· cogni· cum dilectus· de materia uide Inno· de cōsti· cū· m· de elec· c· i· li· vi· in glo· sup uerbo absentia· Archi· ii· q· ii· c· i· super glo· ii·

¶ Exceptio spoliationis nō obstat agēti petitorio quando agens nō dirigit principaliter actionē suaꝫ contra excipientem· Inno· de cā pos· cum ecclesia· de ordi· cogni· cum dilectus·

¶ In modo procedendi ius deductum in iudicio p uiam exceptionis non sequitur naturam actionis· glo· de iura· calu· lras· & qđ ibi nō·

¶ Exceptio datur ubicūq; datur actio de iure iurꝭ· debitores· & · c· quemadmodum· de appel· constitutus· in glo· fi· Innocꝭ· in· c· inter dilectos· de exces· prela· in glo· i· in· fi·

¶ Coram quo debeant ꝓbari exceptiones concernentes inabilitatem iudicis· Archidia· iii· q· v· quia suspecti· adde qđ dicam· ī· sub dictione iudex·

¶ Terminus statutus ad pemptorias opponendas ꝑcludit uiā aliorꝫ opponendorꝫ· uide tex· qui fil· sint le· lator· Cōpost· de elec· ꝙ sic· doc· de excep· pastoralis· Pau· in clem· constitutionem· § · ii· de elec·

¶ An & quando possit opponi exceptio contra ꝓcuratorem ꝙ non sit procurator· doc· de ꝓbatꝭ· qm contra· glo· de elec· c· i· li· vi·

¶ Exceptio dilatoria que oritur ex facto iterabili potest totiens opponi quotiens oritur etiā post litꝭ cōtesta· uide docto· in· c· dilectus· i· de ꝑptꝭ· Archi· iii· q· ix· hortamur·

¶ Jus tollens exceptiōes nō tollit uenientes cōtra naturam actus uel nullitatis contractus· uide glo· fi· in cle· i· de sequestra· doc· in· c· licet· de elec· glo· in § · nō obstāte· in· c· indēnitatib⁹· § · sane· de elec· li· vi· Adde contrariam glo· in clem· i· de re iudi· in § · pendere· uide ibi do· Abb·

¶ Jus excludens facultatē opponendi quālibet exceptionem nō tollit facultatē opponendi exceptionem que originatur ex illo iure probibente· uide docto· de testi· licet· i·

¶ Licet reus excipiens uideat̄ actor quo ad ꝓbandas exceptionesꝭ nō tn̄ quo ad alia solenia in iudicio requisita· uide glo· que incipit sic ꝯ· in· l· fi· § · i· C· de iura· calū· Bar· in· l· i· ff· de excep·

¶ Exceptio criminis irrogat infamiam facti· glo· de elec· sup eo· glo· fi· de ordi· cogni· cum dilectus· de testi· cum tu· in glo· magna· nō· de elec· cū inter canonicos· in glo· recusatus·

¶ An si iudex procedit non obstante exceptione dilatoria ex eo ꝙ de illa non poterat cognoscere possit postea probari ut processus annullet̄· Archi· ii· q· vii· testes· in principio·

¶ Exceptio sapiens naturā actiōis in cā criminali infamat infamia iurꝭ· Inno· de elec· super eo·

¶ Exceptio contra monachū ꝙ nō possit esse ꝓcurator potest opponi etiā post litꝭ contꝭ uide doc· de ꝓcura· in nostra· glo· in clem· religiosus· de ꝓcura·

¶ Casus exceptus punitur pena ordinaria qn̄ ille ꝯ quē excipit̄ assumit defensionē sup illo· uide Inno· de fideius· peruenit· & · ii· q· i· in primis·

¶ An de exceptione incidenti ꝓposita primo debꝫ

cognosci q̄ de cā principali. nō. in. c. i. de ordi. cog.

¶ Exceptio spoliationis nō obstat petenti alimēta. uel mortuū sepelliri. uel domum ruentē refici. uel filium baptizari. nō. de ordi. cogni. cum dilectus.

¶ Exceptio nō canonice institutionis non repellit agentem possessorio pro beneficio. quod Innoc. intelligit quando proprio nomine agit. secus si ecclesie de resti. spol. ex litteris.

¶ Que differentia sit inter exceptionē peremptoriam & defensionem. nō. in. c. exceptionis. de litis contest. li. vi. in glo. i. & fi.

¶ An ualeat exceptio tu nō potes agere quia recepisti usuras nomine alieno. nō. de usuri. michael.

¶ Exceptio spoliatiōis nō obstat petēti absolutiōē de sen. ex. facto uide nō. in. c. i. de resti. spol. li. vi.

¶ An succumbens in exceptiōne repellatur sup eodē negocio agendo. & econuerso. nō. de ordi. cogni. c. i. & c. cum super. sm Inno.

¶ Formam excipiendi cum quis est tutus priuilegio & prescriptione. uide. xxiii. di. quāq. in glo.

¶ Quotuplex sit exceptio. nō. C. de probat. l. exceptionem. c. exceptionē. de excep. in glo. i. Spe. de excep. §. i. Hosti. in summa de excep. §. ii.

¶ Exceptio illa quē de euictione tenet actio zē. pōt etiā opponi ad processum & impedit lit. cōt. sm Barto. in. l. iii. C. de fide instru. & iur hast. fi. l. a. x. dixi. s. sub dictiōe euictio. & sic exceptio talis impediret compromissum. per regulam quam ponunt doc. in. l. fratris. C. de transac.

¶ Quare autem dicatur opponi ad processum. uide Bal. in. l. nam & postea. §. i. ff. de iureiuran. & l. cū querebatur. ff. iudi. sol.

¶ Quibusdē exceptionibus oppositis an quis possit alias opponere. nō. ff. de euic. l. minor. §. i. in glo. i. ff. de reg. iur. l. nemo ex his. Bar. in. l. nemo prohibetur. ff. de excep. Dy. in regula nullus pluribus. li. vi. nō. de resi. do. c. peul. in glo. fi.

¶ Exceptio debet esse in forma. & inepta nō procedit. tex. est optimus in clem. fi. de appel. facit. l. i. §. labeo. ff de flumi. adeo q proponens ineptā succumbit. sicut dicimus de actione. ut nō. in dicto. §. labeo. & in. l. i. ff. de excep. ubi Barto.

¶ Que dicatur exceptio concernens personā. uide Ange. in consilio suo xcii. qd incipit ex facto.

¶ Exceptio nō numerate pecunie est perpetua de equitate. de quo Dy. in regula locupletari. li. vi. Ange. in consilio suo. clviii. quod incipit uidetur prima fronte.

¶ Exceptio tua nō interest. quemcūq agentem repellit. C. de pact. l. ex conuentione. C. de sen. & interlo. om. iudi. l. ex stipulatione. ff. de rei uen. l. sin autē. §. i. de accu. super his. adde Bar. in. l. si unus. §. ante omnia. ff. de pac. Item Bar. in. l. postumus. §. ii. ff. de inoffi. testa. adde q talis exceptio nō pōt opponi post lit. cont. sm Innoc. in dicto. c. sup his. & Bar. in dicta. l. postumus. §. si quis ex his. ff. de inoffi. testa. adde doc. in. c. ueniens. fi. de testi. Item aduertendum q hec exceptio agentis non interest omissa in causa principali potest opponi in causa appellationis. & si de ea constat rescindi deb3 prima sententia. uide Innoc. in. c. preall. super his. in glo. in. ℣. tamen credimus. qd est bene notandum.

¶ An appellatione actionis contineatur exceptio. nō. Bar. ff. de ap. l. si cui. & ff. de uer. sig. l. uerbum oportebit. §. actionis uerbo. & ibi Barto.

¶ Qua protestatione debent iudices admittere exceptionem. nō. de offi. dele. cum contingat. in glo. nihilominus. & ibi Io. an. Bar. in. l. si quādo. §. i. ff. dele. i. uide Bar. ff. de lega. prestan. l. cum propter.

¶ An exceptio declinatoria fori possit opponi in reuocatione primi decreti. uide Barto. in. l. si pupilli. ff. de primi. credi.

¶ An uolens opponere & probare peremptoriā exceptionem ante lit. cont. debeat audiri. Spe. ti. de excep. §. dicto. & ibi Io. an. in addi. & an possit opponi post terminum peremptoriū. uide in preall. §. dicto. ℣. sed pone datus.

¶ An exceptio peremptoria possit probari p testes post didicita testificata actoris. nō. C. de prescrip. lon. tempo. l. emptor. in glo. ii. & ibi Cy. & in aut. qui semel. & l. exceptionem. C. de proba. Io. an. in. c. de testibus. de testi. super glo. fi. Spe. ti. de excep. §. dicto ℣. sed nunquid attestationibus.

¶ An exceptio peremptoria perimat actionē ipso iure. Barto. ff. de excep. l. iii. in fi. ff. de cōdi. & oe. l. ult. Cy. in. l. exceptionem. C. de proba. in. iii. q. Bar. ff. de fideiusso. l. si plures. Spe. in preallegl. §. dicto. ℣. ut plenius instruaris.

¶ Exceptio nullitatis non est proprie exceptio. ideo terminus datus ad proponendum omnes exceptiones non comprehendit proprie illam. sm Bal. in. l. i. C. de iur. & facti igno. facit in ratione sui glo. in clem. i. de sequestra. pos. & fruc.

¶ Jurans non opponere exceptionem pōt opponere exceptionem nullitatis prouenientem ex defectu iurisdictionis iudicis. glo. est singu. in clem. i. de sequestra. pos. & fruc. ita tenet Ange. in consilio suo ccxxii qd incipit uisa narratione.

¶ Quādo in criminalibus debeāt opponi exceptiones dilatorie & qñ peremptorie. glo. in. l. si maritus. §. prescriptiones. ff. de adul. & ibi Bar.

¶ An exceptio peremptoria possit impetrari. nō. ff. si quis caut. l. iii. §. item querit. in glo. exceptionem. uide. C. de preci. impe. offe. l. ii. & ibi Cy.

¶ Quando possit opponi exceptio procuratoria. nō. C. de procura. l. ita demū. & ibi Cy. & l. licet in glo. penl. c. ti. & ibi Cy. in pma questione. ff. de excep. l. iii. in glo. penl. & ibi Bar. idem. ff. de dam. infec. l. inter quos. §. peul. & ibi glo. nō. de procur. in nra. in glo exceptio.

¶ Exceptio peremptoria que cōcernit principale negocium nō debet opponi in uim dilatorie. nisi in casibus nō. de foro cōpe. ex parte. b. in glo. fi. & in. c. exceptionis. de lit. cont. li. vi. in glo fi. uide Speculi. de excep. §. dicto ℣. responsiuus.

¶ Exceptio que est de apicibus iuris non nocet si nō opponatur. ff. man. l. si fideiussor. §. quedam.

¶ An exceptio ex persona uenditoris opituletur emptori. nō. ff. de euic. l. sed si ex utriusq. & ff. de except. rei iudi. l. si a te. §. iulianus. in glo. non debere. & ibi Barto.

¶ Exceptio proprie dicitur iur. improprie facti uel intentionis. nō. ff. de pact. l. in personam. §. qui pecuniam. in glo putat. ff. de except. l. ii. in glo. ii de lit. cont. c. i. li. vi.

¶ Si datus est terminus ad omnes exceptiones dilatorias opponendas an intelligat de peremptoriis que possunt opponi in uim dilatoriarum. uide Speti. de dila. §. i. ℣. item queritur. & ibi Io. an. & de except. pastoralis.

¶ An excipiendo aliqua consequamur que agendo nõ possum⁹. nõ. ff. de cõpensa. l. si cũ filio. & no. ff. de contrahen. emp. l. pacta. in glo. agere.

¶ Multo fortius dat exceptio q̃ actio. nõ. ff. ex q. cau. ma. l. nec nõ. § penl. in glo. nacto.

¶ An exceptio oriens ex epistola diui adriani sit dilatoria uel peremptoria. dixi aliqd. s. adde inst. i. de fideius. § si plures. in glo. partes. Cy. C. de pba. l. exceptionem. in fi. & C. de fideiusso. l. fideiussor. in glo. fi. & ibi Cy. in secunda questione. Bar. in. l. si dubitetur. ff. de fideius. Spe. ti. de excep. § dicto. ℣. quid de exceptione bñficii. Quod aũt sit bñficiũ dicte epistole diui adriani. uide Spe. ti. de renũ. & cõclu. ℣. nõ ergo q̃ ius.

¶ Quis pbet exceptioné non numerate pecunie. nõ. insti. de littera. obliga. § plane. in glo. obliget. C. de nõ nume. pecu. l. iii. in glo. penl.

¶ An exceptio nõ numerate pecũie sit pemptoria uel dilatoria. & in quibus instrumẽtis habeat locũ uide Cy. C. de pbati. l. exceptioné. in. v. questione. Spe. ti. de excep. § dicto ℣. quid de exceptione nõ numerate pecu. uide nõ. in. l. iii. C. de nõ nu. pecu. in glo penl. & ibi Cy. in i. q. uide nõ. in. l. in cõtractibus. in glo. fi. C. de nõ nu. pecu.

¶ Quando creditor qui confessus est sibi esse solutum habeat exceptioné nõ numerate pecũie. nõ. C. de nõ nu. pecu. l. in contractibus. § i. in glo. depositarum. & glo. penitus. & ibi Cy. nõ. in. l. generaliter. eo. ti. in glo in scripti. Specu. ti. de renũ. & conclu. ℣. item exceptio no nume. pecu.

¶ An exceptio nõ numerate pecunie possit opponi post biennium & debeat pponi in scriptis. uide de pe imo. C. de nõ nu. pecu. l. iii. in glo. penl. & ibi Cy. in. iiii. questione. & in. l. in contractibus. in prin. in glo. nullo modo. & ibi Cy. in. ii. questione. e. ti. de secundo uide. C. de nõ nume. pecu. auti. hanc aũt. in glo. i. & ibi Cy. in secunda questione. Barto. in. l. i. ff. de excep in prima questione.

¶ An omni exceptioni p̃senti & future possit renuntiari. nõ. Cy. C. de epi. & cleri. l. si quis in conscribendo. in penl questione. Specu. ti. de renun. & conclu. ℣. pone ergo.

¶ An sup exceptionib⁹ sit pnũtiandũ. nõ. Cy. C. de adulte. l. ii. in fine. Specu. ti. de excep. § ii. ℣. & nõ.

¶ An exceptio possit opponi per bannitum uel excõmunicatũ. Cy. in. l. quoniã alexandrũ. C. de adul. Barto. & bal. in. l. cum mulier. ff. solu. matri.

¶ Si statutum dicit nõ obstante alia exceptione q̃ tali uel dicat nulla obstante an alia possit opponi. Cy. C. de adulte. l. ita nobis pudor. Bar. in. l. i. § i. ff. qd ui aut clam. Io. an. in addi. Spe. ti. de senten. § nunc autem ℣. & scias.

¶ Quando obstet exceptio rei iudicate ul nõ. nõ. C. ad exhiben. l. neq. in glo. fi. & ibi Cy. uide nõ. in l. ii. C. de excep. nõ. ff. de excep rei iudi. l. si mater. § i. & plene per Bar. in. l. & an eadem. § actiones. ff. e. ti. & i. q. vi. ei qui. § item si sententia lata. in glo. in ℣. iudicatas. Io. an. in addi. Specu. de obliga. & solu. super rbrica.

¶ An exceptio rei iudicate sit iuris uel facti. nõ. in. l. ii. in fi. C. de iudi.

¶ Si iudex dat tenutam creditori in bonis debitoris tuti exceptione odiosa an uideatur improbare illam exceptionem odiosam. nõ. Cy. C. de euic. l. si ob causam. ubi uide.

¶ Ubi habetur in iure ciuili de exceptione excõicationis. uide Io. an. in addi. Specu. ti. de excep. § ii. ℣. sed nunquid post.

¶ An predicta exceptio possit opponi in iudicio seculari. nõ. Cy. C. de sacrosanc. eccle. l. placet. nõ. de excep. pia. in glo. ecclesiasticus li. vi. Spe. ti. de excep. § ii. ℣. porro ibi nõ q̃ iudex secularis.

¶ An exceptio ordinis sit peremptoria uel dilatoria. nõ. ff. de excepti. l. iii. in glo. fi. & ibi Barto. in penl. q. Specu. ti. de excep. § dicto. ℣. quid de exceptione quam proponunt fideiussores.

¶ Exceptio que fuit omissa in primo iudicio põt opponi in secundo si agatur prima actione. secus si iudicati. nõ. ff. de excepti. rei iudi. l. duobus. & ibi Bar. Cy. C. de iuri & facti igno. l. i. in. x. questione.

¶ An exceptio agitata in uno iudicio possit in alio referri. nõ. Cy. C. senten. rescin. nõ pos. l. peremptorias. in fi. & uide Barto. in. l. qui rome. § duo fratres. in. v. op. ff. de uer. obli.

¶ An exceptio possit opponi die feriata. nõ. Bar. in. l. miles. § sexaginta. ff. de adulte.

¶ Tempus ad dilatorias proponendas f̃m formaz c. pastoralis. de excep. non statuitur parti nisi aliã exceptionem opponat & dilationem petat. ut. C. de dila. l. i. & ibi Cy. in questione. ii.

¶ Exceptio dicitur emergens ubi opponitur testé admittedũ ul nõ. nõ. ff. de re iudi. l. q̃ iussit. qd nõ.

¶ An exceptio ne quis conueniatur nisi inquantũ facere potest possit opponi in executione sententie uide. ff. de re iudi. l. sunt qui. & l. inter eos.

¶ Exceptio q̃ nõ infringit sniam põt opponi post sententiã. l. nensenius. § fi. ubi tex. de re iudi.

¶ Exceptio inuentarii põt opponi post sententiam Barto. in. l. paulus. ff. de re iudi.

¶ Exceptio prescriptionis causate ex facto illius cõtra quem opponit repellit ipm ab ingressu cõtrouersie. & sic dicit exceptio liti finite impediens pcessũ. uerba sunt Bar. in. l. post morté. ff. de adop.

¶ Si pter delictũ psonale tollat exceptio reo hoc nocet fideiussori. etiã si reus nõ est absoluendo. sed si fideiussor illam perdit nõ preiudicat debitori. ff. q̃ quisq iuri. l. iii. § si is pro quo.

¶ Lata sententia super incidenti exceptio in summario iudicio obstat in plenario ubi incidenti deducatur. dũmodo de summario ad plenariam non alteretur modus pbandi. uerba sunt Bal. in. l. penl. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuri.

¶ Non sufficit constare de exceptione etiã per cõfessionez partis nisi opponatur f̃m glo. in. l. si unus. § pactus ff. de pac. Bal. ibi contra dicens q̃ officio iudicis pars repellitur. allegat Inno. de offi. uica. c. i. facit. l. ubi pactum. C. de transac.

¶ Exceptio dilatoria potest opponi post liti conti. dummodo statim opponatur. glo. in. l. pomponius. § rati. ff. de pcura.

¶ Exceptio cõcludens agentem nõ habere ius põt opponi ad pcessum. quia tollit ius experiendi in iudicio. ff. de neg. gest. l. si pupilli § uideamus. & ibi Bar. dum tñ pbet incõtinenti. ut. l. nã & postea. § i. ff. de iuriuri. l. pap. § si qs ipubes. ff. de inof. testa.

¶ Exceptio piudicialis põt opponi per possessorem etiã ubi piudicat tertio uolenti uniuersale iudiciũ intentare. ff. de peti. here. l. si quis libertatem.

¶ Licet statutũ tollat exceptiones tamen nõ tollit officium iudicis. quod datur ne alius cum alterius

iactura locupletur oportet ergo q statutum tollat omnē exceptioꝫ & defensionē. ff. de peti. her. l. plane. & ibi Bar. & l. i. §. i. ff. qđ ui aut clā. ubi plenꝰ.

¶ Exceptio rei iudicate que obstat in principali obstat etiaꝫ incremento. licet sit diuersum corpus. ff. de usufruc. l. si ticio. §. i.

¶ Priuatus nō pōt excipere de iure fisci. ff. fam. hercis. l. consequenter. §. i.

¶ Exceptio defectus dominii nō pōt opponi ab habente causaꝫ a dño. etiā ubi agens causet intentionem suaꝫ a dominio. uel sup dominio ꝭm glo. Guil. de cuno & Bar. in. l. si a furioso. ff. si cer. peta. uide plene Bal. omnino ibi. & in. l. nā & si fur. e. ti. adde Barto. in. l. ita ut si. ff. cōmo. uide Barto. in. l. si quis conductionis. C. loca. adde qđ pulchre nō. Cy. in. l. quānis. C. si cer. peta.

¶ Exceptio que inest actori ut exceptio incontinenti opposita hoc operatur. quia nō est necesse opponere ipsam. quia actio deducit eam. qđ est uerū. ad merita sed bene ad ꝓcessum. uerba sunt Bal. in l. lecta. ff. si cer. peta. hoc idem uidet ponere Inno. de excep. pastoralis.

¶ Exceptio iuramenti & quelibet alia litis finite potest opponi ad processum. sed exigitur q incontinenti offeratur probatio. alias si est dubia reseruat ad merita cause. nō ff. de iureiuran. l. nā & postea. facit. ff. ad trebell. l. ille a quo. §. si de testamento. ff. ad exhiben. l. in. §. ibidem.

¶ Exceptio & adeptio quandoq ampliant uerba. dispositionis. ff. de usufruc. l. proculus. & in. l. si. ff. de usu & habitu.

¶ Quotiens ius facit aliquod factum nō punibile exceptio ex illo iure pōt opponi ad ꝓcessum. ff. de iniur. l. item apud. §. qđ ait pretor. C. de his qui ad eccle. cōfugi. l. si suus. & l. si maritus. §. ꝓscriptiōe. ff. de adul. Bar. in. l. nam & postea. ff. de iureiuran.

¶ Omnis exceptio concludens penitus ius agendi non competere est litis finite. ff. de neg. gest. l. si pupilli uideamus.

¶ Exceptio doli subrogatur loco exceptionis facti uel intentionis. ff. de condi. ob cāꝫ. l. qui se debere. & ibi glo & docto.

¶ Exceptio dolo facis quia petis zc̄ obstat agenti quia petit qđ restituturus est alteri q̄ ei a quo petit. uide Bar. in. l. si donaturus. ff. de cōdi. ob cām. & adde notabilit q hāc exceptionē dolo facis zc̄. solus couentꝰ obicere pōt nō tertius. casus est iudicio meo in. l. si reus & fideiussor. ff. de cōdi indebi.

¶ Per hec uerba non reddatur ius. inducitur exceptio dilatoria. ita nō. Ia. bu. in. l. elegāter. §. si qđ post. ff. de cōdi. inde. uide. ff. ad uell. l. i. ff. ad mace. Bar. in. l. ii. §. cuius. ff. ad uell. tex. in. l. i. ff. de alea. Barto. in. l. i. ff. ad trebell. adde q si statutum dicit actionem nō dari uł denegari hec exceptio potest opponi post sniam in executione. uide in dicta. l. i. iuncta. l. tametsi. ff. ad mace. & qđ ibi nō. Bar.

¶ An sententia lata super exceptione lit finite opposita ad processum obstat si opponatur ad merita. uide nō. in preallegā. l. eleganter. §. si quis. Innoc. in c. super litteris. de rescript.

¶ Exceptio est defensio. & excipe est defendere. ut. l. i. §. sufficit. ff. de condi. indebi.

¶ Ubi lex dat ius excipiendi de illo agi potest officio iudicis. ut. ff. de fideiusso. l. si contendat. ff. de libe. le. l. aurelius. §. ticius seyo. & §. sticho. C. qui bo. ce. pos. l. ii. Bar. in. l. i. ff. de condi. ex lege.

¶ Exceptio competens principali competit fideiussori. licet fideiussor non sit habiturus regressum contra principalem. ff. ad uell. si mulier contra. §. i. ff. ad macedo. l. item si filius. & ibi glo. & l. sed & si pater. §. non solum. eo. ti.

¶ Licet annalia ad agendum sint perpetua ad excipiendum nō tamē ad replicandū. ff. de excep. do. l. pure. ff. de pecul. l. quesituꝫ. §. penl. & ibi glo. & ff. de dona. inter uir & uxo. l. si stipulatus.

¶ Sicut exceptio principalis transit ad fideiussorē ita transit ad eum qui pro principali pignora dedit ff. que res pigno. obli. pos. l. si seruus. alias si alius.

¶ Exceptio incerta nō iuuat excipientem. Barto. in. l. ticie textores. ff. de le. i.

¶ Exceptio obstans deleganti obstat ei cui facta est delegatio ex causa onerosa. ff. de iure do. l. cum fundum. §. si.

¶ Appellatione exceptionis seu defensionis cōprehendit peremptoria stricte sumpto uocabulo. glo. Cy. & ibi Bar. in. l. i. C. de iur & facti igno.

¶ Exceptio dilatoria potest opponi post lit cont. si omissa fuit ante per errorem facti. glo. in. l. error facti. C. de iur & facti igno. & ibi Bar. uide nō. de except. pastoralis. qui filii sint le. ator. qui ma. ac. pos. cū in tua. Cy. in. l. si ea. C. qui accu. nō pos. uide in cle. si pe. ꝓ eo saluo. & qđ ibi nō. de uer. sig.

¶ Exceptio transactionis tanq̄ litis finite opponit ad ꝓcessum. ut. l. fratris. C. de transact. & ibi Bar.

¶ Annalia ad agendum nō sunt perpetua ad excipiendum quando actio & exceptio ad idem competit. quia est ei imputandū quia nō agit. uide Cy. in. l. fi. C. de tēp. in inte. resti. pe. in ul. q. do. Anto. melius dicit de hoc. in. c. significante. de rept.

¶ An exceptio preiudicialis obstet agenti ciuiliter anteq̄ de crimine sit actum. uide. C. ubi cāe. fis. l. i. & ibi nō. unde si produco instrumentū & tu uis illud redarguere de falso potes anteq̄ accuses illuꝫ qui falsificauit.

¶ In exceptione litis finite que opponitur ad processum prius debꝫ ꝓbatio admitti q̄ super actionē nec eodem instanti est super utraq ꝓcedenduꝫ. C. de peti. here. l. liber. & ibi Bar. & Cy.

¶ Tardans opponere exceptionē post lit cont. quā poterat opponere ante condemnatur in expensis. Bal. & doc. in. l. cogi. C. de peti. here.

¶ Exceptio ne quis cōueniat ultra q̄ facere possit non competit dolo consumenti bona sua. C. de rei uxo. act. l. i. §. cum autem. qđ nō.

¶ Exceptio nō numerate pecunie non pōt opponi post biennium qn̄ confessio est facta sine scriptura glo. in. l. si non singuli. C. si cer. peta. Bar. in. l. si ex cautione & in. l. in ꝯtractibus. C. de nō nu. pe. ubi glo.

¶ Contra confessionem iudicialem non pōt opponi exceptio non numerate pecunie. dic. l. in contractibus. ubi glo. & Cy.

¶ Licet in scriptura priuata appareat de cōfessiōe. quia dicit confiteor me recepisse si in ueritate nō recepi nō tollitur per hoc exceptio nō nu. pecu. ꝭm Bar. in. l. si ex cautione. C. de nō nu. pecu. bn̄ fac qđ nō glo. in. l. si nō singuli. C. si cer. pe. & ibi Barto.

¶ Ubi exceptio inest & orta est cum actione etiā si non opponit uidetur deducta cum actione. & sic obstat exceptio. & iudex ꝭm eam iudicare dꝫ. Bar. C. de ꝓba. l. exceptionē. & in. l. eum qui ita. §. i. ff.

de uer. obli. ubi etiã Bar. Inno. & Io. an. in c. pasto storalis. de excep. in nouella.

¶ Negans delictum si conuincatur nõ põt opponere exceptioné. ff. de fideiusso. l. si dubitet. §. i. C. de nõ nu. pecu. aut. cõtra qui ppriã. & qđ nõ. Cy. & Bar.

¶ Quis non potest opponere exceptionem de facto existente tempore cõtractus euidenti cum approbare censeatur. C. man. l. si pro ea in glo. i. C. de spon. l. i. de iureiuran. l. quemadmodum.

¶ Habens exceptionem põt multipliciter experiri in iudicio. nam contra agentem põt excipere. Item põt petere liberationé sibi fieri & instrumentũ liberatiõis uelut pnuntietur se nõ teneri. & ut actori silentium imponatur. & hoc in ultimis uolũtatibus sm Barto. in. l. si finita. §. eleganter. ff. de dã. infec. qui etiã ibi ponit quid in aliis q̃ in ultimis uoluntatibus. de materia etiam uide glo. in. l. si contendat. ff. de fideiussori.

¶ Exceptio modificans executionem opponitur post sententiam. ff. de dona. l. si id quod.

¶ An exceptio cessionis impediat litis cõtesta. uide Barto. in. l. fi. ff. de cessi. bo.

¶ An per statutũ possint tolli exceptiones & que uel quales intelligantur sublate per statutum prohibens contra aliquem actum opponi exceptionem. uide pulchre per Barto. in. l. i. §. i. & ii. ff. qđ ui aut clam. ubi ponit multas questiones.

¶ Si statutum dicat q̃ tale instrumentuz omnino executioni mandetur per hoc nõ tollunt legitime exceptiones. ff. de libe. exhi. l. iii. §. hoc interdicto.

¶ Excipiens pprie nõ est actor sed interpretatiue sm Bar. in. l. i. ff. de excep. qđ nõ pro statutis.

¶ Factũ debet sic per partẽ exprimi q̃ appareat de exceptione ex eo resultante. ut. l. i. §. labeo. ff. de flumi. Bar. in. l. i. ff. de excep. qđ nõ pter statuta.

¶ Si exceptio excludit intentioné dr exceptio f́ci glo. in. l. ii. ff. de excep. qđ nõ pter statuta.

¶ Si exceptio est notoria sufficit q̃ pducatur instrumentum ex quo apparet de exceptione dato q̃ non opponatur. ita dicit Barto. in. l. ii. ff. de excep. per. l. ubi pactũ. C. de trãsac. idem alibi dicit q̃ notorietas exceptionis nõ excusat ab oppositione. l. i. ff. de excep. & alleg. l. omnes. C. de ap. dixi aliquid s. adde qđ dicam. j. sub dictione notoriũ.

¶ Sufficit q̃ exceptio concludat presumptiue sm Barto. in. l. ii. ff. de excep.

¶ An exceptio postq̃ est ad cõflictũ deducta perimat ipo iur. uide Bar. in. l. exceptiões. ff. de excep.

¶ An sic in exceptiõibus ita in replicatiõibus audiatur uel nõ pponens cõtraria. uide Bar. in. l. nemo. ff. de excep. idem. ff. de appell. l. si expressim.

¶ Omnis exceptio & omnis defensio fundata est super equitate. ut. l. qui equitate. ff. de doli excep.

¶ Exceptio doli & metus est personalis ex parte eius cõtra quem datur. transit tamen in successoré uniuersalem ex titulo uniuersali. ut. l. palam. §. i. ff. de do. excep. & l. apud celsũ. §. de auctoris e. t. i. nõ in successoré singularé nisi in casib⁹ de quib⁹ in. d. l. apud celsum. §. idem tractat. & §. apud iulianum.

¶ Quandocunq̃ detegitur iudici agenté ius agendi non habere absoluit reum etiã si nõ opponitur exceptio. sm Bar. in. l. ita stipulatus. in. ii. q. pncipali. ff. de uerbo. oblig.

¶ Si nego exceptioné quo ad ius licet fatear quo ad factũ nõ possum me iuuare quo ad hoc ut pbetur debitum contra qđ exceptio obicitur. dicit Bar. in. l. decé. ff. de uer. obli. ubi uidetur reuocare qđ idem dicit in. l. nõ utiq̃. ff. de excep.

¶ An & quãdo obstat exceptio cedendaꝝ. uide in. l. si stipulatus. §. fi. ff. de fideius.

¶ Licet regulariter exceptio pemptoria pacti de nõ petendo competens principali prosit fideiussori instit. de repli. §. penl. fallit tamen qñ minor pars creditoꝝ fecit pactum de non petendo nisi certam partem heredi futuro debitoris. sm practicã. l. maiorem. ff. de pac. tunc enim petitio maioris partis preiudicat paucioribus inquantũ uelint agere cõtra heredem. non tamen preiudicat inquantum uelint agere cõtra fideiussoré heredis debitoris. casus est singu. in. l. si precedente. §. lucius. ff. man.

¶ Exceptio q̃ mulier nõ debeat audiri in iudicio nomine alieno uel tanq̃ procuratrix actoris uel rei est dilatoria. & ideo non põt opponi post litis contestationem sicut nec contra milites. insti. de excep. §. penl. glo. in. l. ita demũ. C. de pcura. bene pbatur in dicta. l. si precedente. §. lucius. ff. man. qué tex. pauci sciunt. & glo. nõ fuit memor eius in dicta. l. ita demũ.

¶ Exceptio nullitatis nõ est proprie exceptio. & ideo non cõprehenditur in statuto prefigente terminum ad exceptiones proponendas. sm Bal. in. l. i. C. de iuris & fac. igno.

¶ Exceptio litis pendentie nõ põt opponi corã arbitro. nõ. glo. in aut. de iudi. §. illud tantũ. coll. vi.

¶ Regula cui denegatur exceptio etiã denegatur actio. C. de trãsac. l. nec intentio. fallit de iur. eiur. debitores. ff. de condi. indebi. l. neratius.

¶ In exceptionibus cõsiderantur tria. primo abilitas C. de adul. l. quoniã alexandrũ. modi & forme congruitas. ff. de flumi. l. i. §. labeo. temporis oportunitas. C. de adul. l. quãuis indubitati. uerba sunt Bal. in. l. i. in fi. C. de accusa.

¶ Exceptio dolo facis ꝛc. non põt opponi a tertio cui non debet fieri restitutio. Bal. in. l. cũ oportet. in prin. C. de bo. q̃ lib. qui allegat. l. si socer. §. lucius. ff. solu. matri.

¶ Ista exceptio tu nõ debes audiri quia nõ soluisti collectas. tollitur quandocunq̃ pendente iudicio fiat solutio. Bar. in. l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. inde. Bal. in. l. per diuersas. C. man.

¶ Qui succumbit in exceptione nõ uidetur succumbere in actiõe. & sñia nõ refertur nisi ad exceptioné oppositã. ut. l. ii. ff. de compensa. & ibi Bal.

¶ Regulaꝝ cognoscendi exceptiones impedientes pcessum uide per Bal. in. l. exceptioné. C. de pba.

¶ Quando debeat pponi exceptio litispendentie uide Bal. in. l. peremptorias. C. sen. rescin. nõ pos.

¶ Si datus est terminus ad opponendas oĩes exceptiones poterit tñ post dictũ terminũ opponi exceptio transactionis uel iuramenti nõ ad effectum impediendi pcessum sed ad effectuz perimendi & ideo p talé terminũ nõ tollitur exceptio sed modus exceptionis. Bal. in preall. l. peremptorias.

¶ An exceptioné implicitam cogatur reus declarare uide bal. in. l. fi. C. de fideius. ubi dicit etiam q̃ exceptionem generalem consistentem in facto reus cogitur declarare. per. l. i. C. de transac.

¶ Si exceptio inabilitatis puenit ex iure naturali uel gentium potest opponi etiã post litis contestationem. ff. de iudi. l. nõ idcirco. §. cũ postea. secus si ex iure ciuili ut. l. quãuis indubitati. C. de adulte. facit quod nõ.

Inno. in simili de rescript. sciscitatus. Bal. in p̄sca. C. qui accusa. non pos.

¶ Exceptio suspecti semp̄ debz opponi primo nec debet cum aliis exceptionibus cumulari etiaz cum protestatione. Inno. in. c. inter monasterium. de re iudi. in uerbo iudicium.

¶ Proponens ineptam exceptionem succumbit. licet causa in exceptione posita sit uera. ſm Innoc. in. c. dilecto filio. in glo. i. de appell. ad hoc. ff. de flumi. l. i. § labeo.

¶ Obiectio conuicii habetur p̄ iniuria. & ideo excipiens aliq̄d iniuriosum tenetur iniuriaꝝ si id nō probat. utile tamen est q̄ protestetur se nō dicere animo iniuriandi ſm Iohan. an. in addi. Specu. ti. de accusa. iuxta finem.

¶ Exceptio obreptiōis debet qualificari & opponi in specie. quia non omnis obreptio uiciat. ſm Inno. in. c. super eo. i. de appell. & ibidem etiā dicit Inno. q̄ exceptio contra unū testē in quo nō pendet sn̄ia p̄bationis. quia est p̄batum per plures alios nō impedit reliquū processum ordinarii uel delegati. qd̄ perpetuo tene menti. ſm Bal. in. l. prescriptione. C. de preci. impe. offe. in pen. col.

¶ Si statutū remouet exceptiones intelligitur remouere eas que p̄ueniunt a iure cōmuni nō a municipali. ar. l. nam ad ea. ff. de condi. & demō. etiā si exceptio descēdat ex anteriorib⁹ statutis. ut sic lex posterior trahatur ad priora. ut. ff. de legibus. l. nō est nouum. ſm Bar. in. l. i. § i. ff. qd̄ ui aut clam. & Bal. in. l. i. circa ti. C. de condi. indebi.

¶ Exceptio dominii nō pōt opponi contra agentē de possessione turbata uel uti possidetis. maxie de dominio tertii. l. fi. C. si p̄ uim uł alio modo. ſm intellectū glo. ibi in p̄sca. Itez ubi p̄pter aliq̄d nō seruatum perditur dominiū & in aliū transfertur nō potest hoc opponere. nisi iste dn̄s in quē transfert nō alius. glo. in. l. bis cōsequenter. § i. ff. fami. her. & in. l. ii. ff. si ager uecti. Item exceptio simulationis contractus pōt opponi a tertio nō aūt ab eo qui simulationis & fictionis particeps fuit. & ex ipsa lucrū sentit. iste sunt conclusiones Bar. in quodam consilio suo quod incipit Martinus de eugubio.

¶ Exceptiōes usuraꝝ matrimonii & alie ecclesiastice possunt opponi corā iudice seculari. sed p̄bari corā ecclesiastico. ſm Bar. in. l. quotiens. C. de iudi. licet Barto. ibi distinguat. & in. l. ticia. ff. solu. matri.

¶ Sicut opponens exceptionē nō uidet̄ fateri oīa contenta in ea esse uera. sed solū dicere actorē non habere ius. ut in. c. cum uenerabilis. de excep. ita in replicatione que est exceptionis exclusio replicans nō dicitur fateri exceptionē sed declarare eam & īpugnare. Bal. in aut. si dicat̄. C. de testi. ubi uide.

¶ Ubicūq̄ lex remouet potentiā a persona cōtrahentis talis exceptio pōt opponi etiā post sn̄iaz. ut ff. ad macedo. l. tametsi. siue sumus in dispositione iuris cōmunis. siue in dispositione statutaria. quia eadem est ratio utrobiq̄. quod est bene notanduz. ſm Bal. in. l. fi. C. ad macedo.

¶ Exceptio opposita contra fiscum potest probari usq̄ ad duos menses. ut. l. aufertur. § qui cōpensatione. ff. de iure fisci. uide Bal. in. l. i. C. de here. ac.

¶ Potest per uiam exceptiōis peti rescisio & opponi. de resti. inte. & idem in condēnato per arbitratorem & conuentu ut soluat. quia pōt opponi de iniquitate uel nullitate laudi in uim exceptionis & nihilominus petitur reductio. & sic pluries obtentum est. uide Ange. in. l. papinianus. § si filius. ff. de inoffi. testa.

¶ Iudex calūniose excipientem pōt non audire. & surda aure trāsire. & exceptione nō obstante sn̄iaz ferre. nō. Inno. de conces. preben. post electionem. de appell. constitutus. Bal. in. l. ad peremptorias. C. sen. rescin. non pos.

¶ In quo differat exceptio rei finite ab exceptiōe rei iudicate uel transacte. uide Frede. de senis. in consilio suo. clix.

¶ An exceptiones impedientes processum & lit. conte. qualis est ista tu nō habes actionem. possint opponi post sententiā & reddāt iudiciū retro nullū dic q̄ nō. ut. l. cum putarem. ff. fami. herc. in. c. abbate. de re iudi. li. vi. nō. Bar. in. l. si siue. § cū aūt. ff. rem ra. ha. Item si tales exceptiones impediētes lit. conte. requirant altiorem indaginē p̄cedere ad contestationem seruata examinatione ad merita. tex. est in dicto. § cum autem. & nō. glo. & Barto. in. l. nam & postea. in prin. ff. de iureiuran. & nō. glo. & ibi Barto. in. l. fi. ff. pro suo.

¶ Multe sunt exceptiones que opponunt̄ ad processum. de quibus tres habentur de lit. conte. c. i. li. vi. quarta est exceptio renūtiationis. de qua in. l. postq̄ liti. C. de pac. quinta est exceptio pacti de non adeundo iudice. ut. l. iii. in prin. ff. de cōdi. ob cām. sexta est exceptio pacti de nō agendo. no. Inno. in dicto. c. i. de lit. conte. li. vi. & idem dicenduz est in exceptione transactiōis. ar. l. neq̄ putes. § fi. ff. de in ius uocan. Alia exceptio q̄ opponitur per uiam notorii. quia nō desideraē ibi ordo iudicioꝝ in p̄batione exceptionis. hoc tenet Ioha. an. in regula exceptionē. li. vi. c. i. de lit. cōte. e. li. facit. l. qui cū maior. § si pater. ff. de bo. liber. Inno. in. c. i. de offic. uica. Alia est exceptio ubicūq̄ per statutū uel ius dicitur nō audiatur. C. de his qui ad eccle. cōfugi. l. si seruus. nō Ia. bu. & Bar. in. l. elegāter. § si quis post. ff. de cōdi. inde. adde ad premissa q̄ nō. Bal. in. l. postq̄ liti. C. de pac.

¶ An uenditor cōdemnatus ad rem tradendā possit in executione sententie opponere exceptionem precii non soluti. Bar. in. l. si duo patroni. § si quis. ff. de iureiurā. tenet nō posse. in contrariū facit ratio. quia cum iure pignoris possit possessio retineri pro precio. ut. l. iul. § offerri. ff. de act. emp. & de ista ypoteca nō sit p̄nūtiatū ergo pōt opponi de ea ut. l. ex sextante. § ratinus. ff. de excep. rei iudi. & l. debitor. ff. ad trebell. uide Barto. in. l. peremptorias. C. sen. rescin. nō pos. in. vii. q.

¶ Exceptiones p̄iudiciales sunt ille que impediūt p̄cessum in quibus reus admittitur ad p̄bandum anteq̄ actor. C. ad. l. fauiā de plagi. l. preses. sic etiā reperitur replicatio preiudicialis in qua admittit̄ agens ad replicandū priusq̄ excipiēs. ut dicit. l. illa. & nō. in. l. quoniā alexandrū. C. de adul. de hoc nō. Archidi. in. c. i. de lit. conte. li. vi. Bal. in preallega. l. peremptorias.

¶ Exceptio laudi est de p̄emptoriis impedientibus processum. per id qd̄ nō. Io. mo. in. c. i. de lit. conte. li. vi. Bal. in dic. l. peremptorias. in. viii. q.

¶ Exceptio loci suspecti pōt opponi etiaz ex post facto. licet in inuito fuerit omissa. quia exceptio renouatur & nō consumitur. ut nō. Archidi. iii. q. ix. hortamur. ſm Bal. ubi s.

¶ Exceptiones cõcernentes preludia iudicioꝝ pñt reseruari in crastinũ post litis cõt.ꝗ.d.l. ꝑemptorias.

¶ An soluens sportulas iudici uel prestans cautionem de iudicio sisti uideatur renuntiare exceptionibus dilatoriis. Innoc. tenet ꝙ non. in.c. inter monasterium. in glo. iudicium. de re iudi.

¶ Cum ꝓponitur exceptio dilatoria si iudex scit eam esse ueram sapienter facit ulterius nõ ꝓcedere si aũt dubitat de ueritate statuere dꝫ parti terminũ ad ꝓbandũ. Innoc. in.c. interposita. in glo.i. de ap. & c. post electionem. de concess. ꝓben. per Inno.

¶ Excipiẽs noĩe suo nõ admittit si sua nõ interest sed excipiens noĩe alieno sine mandato cũ satisdatione semper admittitur. licet excipientis nullatenus intersit. Inno. de accu. super his. in glo.i. in prin.

¶ Si post litis cõt. obicio exceptione ꝙ tu nõ debes admitti. ꝙ tua nõ interest mihi incũbit onus ꝓbãdi sed si obicio ante litis cont. tu debes ꝓbare tua interesse. Inno. in dicto. c. sup his. de accu. in glo.i.

¶ Excipiens de periurio contra aliquem quia non soluit in termino nõ obtinet si probet tantum iuramentum & lapsum termini. nisi probet ꝙ sit in solutione cessatum. sm Inno. in.c. super his. de accu. in glo. excludatur. ꝟ. sed quid dices.

¶ Exceptio excõicationis semel opposita & repulsa ꝑ sententiã põt iterũ opponi sed nõ ultra duas uices ut in.c.i. de excep. li. vi. in aliis aũt exceptionibus quotiens possit opponi uide glo. in cle. unica. de excepti. que loquitur in cã principali & appellationis. in diuersa uero cã an possit pluries opponi uide Inno. in.c. cum dilectus. & c. fi. de ordi. cogni.

¶ Nũ de eadẽ exceptione opponit an possint primi testes ꝓduci. uide Inno. & Io. an. in.c.i. de excepti. li. vi. nõ. de testi. ueniens. ii.

¶ Quando exceptio tendit ad crimen siue agatur ciuiliter siue criminaliter licet exceptio sit negatiua tamẽ excipienti incumbit onus ꝓbandi. alias nõ sic limitatur. C. de nõ nume. pecu. l. si ex cautione. & C. de ꝓba. l. actor. dictum est Innoc. in.c. super his. de accusa. in glo. excipitur.

¶ Si accusatori obicitur ꝙ nõ põt accusare ꝗ est infamis nõ poterit replicare ꝗ etiã accusat⁹ ẽ infamis. Inno. de adul. c. intelleximus. in glo. paria. ꝟ. nec dabit contra eum. & sic contra exceptionẽ de delicto nõ admittitur replicatio de eodem delicto unde si ex forma petitionis apparet ꝙ illud qđ petitur est delictũ puta usura si excipitur de delicto nõ replicatur ꝙ etiã excipiens esset usurarius. sm Inno. ibi. quod est bene notandum.

¶ Prompta & euidens probatio exceptionis admittit excipientẽ alias exclusum a iure opponendi per lapsum termini. ita nõ. Pe. de anc. in.c.i. de excepti. li. vi. & similiter impedit executionem sententie. de quo uide Bar. in. l. iiii. §. condemnatum. ff. de re iudi. & in. l. ille a quo. §. si de testamento. ff. ad trebell. & nõ. in.c. ueniens. de testi.

¶ Exceptio excõicationis põt opponi etiã cum petitur executio sententie. ut in.c.i. de uer. signi. l. si post. ff. de excep. & merus executor debet hãc exceptionem admittere sicut alias. de quibus in.c. qđ ad consultationem. de re iudi. ita nõ. glo. in.c.i. de excep. li. vi. & est ratio quia siue petatur executio per actionẽ in factum que oritur ex sententia excõmunicatus nõ põt agere. siue petatur officio iudicis. quod etiã oritur ex sententia. iuxta no. in. l. a diuo pio. in prin. ff. de re iudi. & per Io. an. in.c. non solum. de appell. li. vi.

¶ Exceptio excõicationis licet sit dilatoria tñ põt opponi in qualibet ꝑte litis uide in.c. pia. de excep. li. vi. ubi tex. ponit quatuor rationes & ibi dicit Io. an. fuisse determinatũ ꝙ nõ obstante iuramento de non opponendo aliquam exceptionẽ. poterit tamen illa opponi per rationẽ illius tex. & maxime ꝓpter periculum anime.

¶ Exceptio criminis nõ infamat quando exceptio tenet omnino formam exceptionis. ut quia precedente stimulo actionis exceptio ordinatur ad conflictum illius stimuli. unde habito suo fine. s. repulsione sui stimuli amplius nõ opat & sic nõ infamat. Si uero exceptio nõ omnino tenet formã exceptionis sed assumit locum accusationis uel actionis. ut quia nullo precedente stimulo excipiens uenit uoluntarie ad iudicium & tunc exceptio infamat. ꝗ sicut in forma ita in effectu debꝫ tenere locũ actionis. ad hoc qđ nõ. in.c. cum inter. & c. significauerunt. de excepti. ita dicit do. Anto. post Inno. in.c. super his. ad finem. de accusa. que uerba dicit singularia & perpetuo menti tenenda.

¶ Sicut ꝓcedit libellus & petitio gñalis si nõ opponitur. ut. l. fi. C. de anna. excep. facit. l. i. §. si qs argentũ. ff. deposi. ita & exceptio gñalis si nõ replicetur. arg. eoꝝ que habentur in. l. i. ff. de excep. & in. l. i. §. labeo. ff. de flumi. & in cle. constitutionẽ. de electi.

¶ Exceptio solutionis tunc impedit litis contesta. quando de ea constat per confessione. alias nõ. sm Inno. in.c. pastoralis. de excepti.

¶ Exceptio excõicationis nõ põt obici in causa appellationis in quacũq; parte iudicii sicut in cã principali Inno. in.c. cum inter. de excep. in glo.i.

¶ Exceptio ꝓcuratoris & iudicis excõicati reddit iudiciũ retro nullum. sm nõ. per Inno. in.c. pia. de excep. li. vi. in glo. duraturus in prin.

Exclusio Exclusus

Hoc uerbũ ꝑ memetipm nõ excludit alios. uide tex. & glo. ff. de acquiri. posses. l. i. §. adipiscimur.

¶ Quando qs dicatur excludi. nõ. lxxi. di. obeuntib⁹. in glo. ii. Io. an. de testi. testimoniũ. super glo. ii.

¶ Exclusus simpliciter uidetur totaliter exclusus. l. di. c. i. Archi. de elec. cupientes. §. cete𝔯. li. vi.

¶ Uerba exclusiua recipiunt determinationem. C. de legi. l. fi. ff. de publica. l. eum qui. §. si petenti. & quod ibi nõ.

¶ Qui exclusus est ab una uia põt ire ad aliã. ff. de successo. edic. l. i. §. sed uidendum.

¶ Que bene exclusa sunt nõ debent iterũ in repub. reuocari. in aut. q. mo. na. ef. le. §. nõ licuit. col. vii.

Excõmunicatio Excõicatus

¶ An excõmunicatio sit pena capitalis. uide Bar. in. l. ii. ff. de publ. iudi.

¶ An dicens se absolutum ab excõicatione uideatur fateri se fuisse excõicatũ. uide Bar. in. l. decem. ff. de uer. obli. & in. l. nõ utiq. ff. de excep. adde Bal. in. l. alia. C. de his qui ut indig. Idem in. l. ii. C. de iure anuli aure. Cy. in. l. i. C. de confes.

¶ An excõicatus pluribus sententiis debeat plures absolutiones habere. uel sufficiat una pro omnibus uide Bar. in. l. de pupillo. §. si pluribus. ff. de no. op. nũ. & in. l. q si separatim. ff. de ap. glo. & doc. in.c. cũ

pro causa·de sen·ex·in·q·iiii·engeldrudam· glo·de iude·ita quorūdā·dixi plene in repetitione·c·intelleximus·de iudi·adde Bal·in·l·fi·C·de nup·qui allegat·l·i·§·si plura·ff·ad turpill.

¶ An excōicatus possit condere testamentum· Io·an·in·c·decernimus· de sen·ex·li·vi· Barto·in·l·si queramus·in fi·ff·de testam· Bal·in·l·si is qui·C·si pen·ap·mors interue· Inno·in·c·cum desideres· de sen·excō· Archi·in·c·pia·de excep·li·vi·dixi in repetitiōe dic·c·intelleximus·de iudi·

¶ An excōicatus possit esse arbiter uel arbitrator Bar·in·l·cum pater·§·hereditatē·ff·de le·ii·Io·an·in·c·ad ꝓbandū·de re iudi·& in regula·dolo facit·li·vi·in mercu·in tertia qōne·ubi tenet ꝙ nō ꝓpter periculum cōmunionis· adde qđ nō·Bar·in·l·si societatem·§·arbitroꝝ·ff·pro socio·qđ nō·do·Anto·& moder·in·c·quintauallis·de iuretuīan·

¶ Uerberans clericum quem ignorabat clericū utꝝ sit excōicatus· Bar·in·l·gerit·ff·de acquirē·heredi·glo·in·l·si quis ignorans·ff·loca·Bar·in·l·itē apud·§·si quis uirgines·ff·de iniur· tex·in·c·si uero·& ibi nō·de sen·excōi·

¶ Si excōicantur aliqui canonici & postea alii in locum illoꝝ subrogant an subrogati sint excōicati·uide Bar·in·l·inter stipulantem·§·sacrā·ff·de uer·obli·& l·qđ in reꝝ·§·i·ff·de le·i· nō·de imu·eccle·aduersus glo·xxiiii·q·iii·si habes· bene facit·ff· de iudi·l·proponebatur·

¶ Quibus casibus quis incurrat excōicationē ipso iure no·de sen·exco·per tuas·& c·presenti·e·ti·li·vi·glo·de sen·ex·eos·li·vi·& in clem·i·de sen·ex·ubi Pau·Hostieū·in summa·de sen·excō·

¶ Quis dicat publice excōmūicatus·glo·in cle·i·de sepul·glo· de excep·l·exceptionē· de re iudi·ad ꝓbandum·adde qđ dicam·ī· sub dictione publicum·

¶ Excōicatio potius est grauamē q̄ snīa·potius punit q̄ liti finem imponat·ita dicit Io·an·in·c·ut animaꝝ· de consti·li·vi· adde qđ sit excōicatio per·s·Tho·in·iiii·di·xviii·q·ii·ar·iiii·

¶ Pena excōmunicationis de iure ciuili approbat in·l·placet·C·de sacrosanc·eccle· & qđ ibi no·adde quod dicam infra·

¶ Si epus uel alius superior ꝓpter honestatem seruandam precepit ꝙ nulla mulier sue iurisdictioni subiecta utatur ornamentis uariis seu auro uel argento aut gemmis ultra certā quantitatē uel uestibus caudatis ultra certā mensurā·& ꝯfaciente excōicat an quelibet ꝯfaciens hāc penā incurrat·uide Io·an·in regula·ea que fiunt·li·vi·in mercu·

¶ An excōicato delegato expirat iurisdictio subdelegata·uide in·c·licet·de offi·dele·per do·Anto·

¶ An stans in excōicatione per annū perdat beneficia sua·Abb·in·c·cum sm apl̄m·de pben·Inno·de eta·& quali·cum bone·de dolo·ueritatis·& c·contingit·ubi glo·& doc·moder· uide xi·q·iii·rursus·& c·quicūq· adde qđ nō·do·Anto·in·c·i·de iudi·adde ꝙ qui stetit in excōicatione per annū perdit causam·Hosti·ut lite nō contē·tue·de eta·& quali·cū bone·do Anto·in dicto·c·ueritatis· & c·cōtingit·adde ꝙ qui stetit in excōicatione per annū incurrit bannū imperiale latū pro libertate ecclesie·ut in auth·item quicunq·C·de epi·& cleri·

¶ An snīa excōicationis lata p ordinariū in citatū tēpore feriato ꝓpter messes nō cōparentē uel nullo modo citatū teneat·an sit nulla ipso iure·Frede·de senis in consiliis suis consilio·xi·tenet ꝙ ualet·

¶ An percutiens laicū incedentē in habitu & tonsura clericali quem putauit clericum sit excōmunicatus·& an credens sic se esse excōmunicatū & celebrans efficiatur irregularis· Frede· tenet ꝙ non comperta ueritate in consiliis suis consilio·xiii·

¶ Minor non potest excōicare maiorē·xxi·di·in tantum· adde ꝙ nemo pōt excōicare seipsum· nec superiorem·uide·s·Tho·in·iiii·di·xviii·ar·vi·

¶ Qui nolūt apostolicis obedire mandatis excōicantur maiori·xix·di·nulli·

¶ Nullus dꝫ excōicari ante ꝓbationē cause ꝓpter quā uenit excōicandus·ii·q·i·nemo·& c·multi·

¶ Excōmunicatio differt ab anathemate·iii·q·iiii·notandum·& c·engeldruda·adde quod dixi·s· sub dictione anathema·

¶ Excōmunicantur laici qui de oblatione ecclesie aliquid recipere cogantur·x·q·i· quia sacerdotes·adde qđ dicam·ī·sub dictione oblatio·

¶ Participans seu cōicans cū excōicato excōicationē incurrit·xi·q·iii·peipue·& c·si qs epus·& c·sic apli· adde ꝙ excōicato etiā iniuste ante declarationem· & iniusticie nullus debet cōmunicare·xi·iii·si epus· quia sententia pastoris siue iusta siue iniusta timenda est·xi·q·iii·sententia· & c·pl·cuit·& premissis auctoritatibus adde glo· de offi·ordi·cum uos·dixi plene in repetitione·c·ab excōicato·de repti·adde ꝙ nullus debet participare cū excōicato·etiam si sit dubiū·& que sit pena participātis uide per·s·Tho·in quarto·di·xviii·q·ii·ar·iiii· & in·q·de quolibet·q·iiii·ar·ix·& q·x·ar·ix·

¶ Nomina excōmunicatoꝝ debent publicari & in foribus ecclesie scribi·xi·q·iii·cure·

¶ Episcopi fauentes excomunicatis dānantur·xi·q·iii·engeldrudam·

¶ An excōmunicatus possit petere reuocationem missionis in possessionem ex primo decreto· uide Innoc·in·c·cum inter·de excep·

¶ Qui petit debitum ab excōmunicato nō peccat dicit Inno·in·c·exceptionem·de excep·

¶ An excōmūicatus repellatur a triplicando·Spe·ti·de excep·§·i·ū·item queritur·

¶ Excōmunicationis uinculum non est contemnendum· quia non est homo sed deus qui ligat·xi·q·iii·nemo contemnat·

¶ Qui excōicat tradit diabulo xi·q·iii· oīs xpianus· & ideo xpianus nihil tantum debꝫ formidare quantū excōicatione·xi·q·iii·nihil sit·

¶ An clericus excōicatus perdat priuilegiū canonis·nō·xvii·q·iiii·si quis deinceps·in glo·i·

¶ Si excōicatus causam nō defendit infra annum non debet amplius audiri·xi·q·iii·quicunq·

¶ Excōicatio solum debet infligi pro mortali·xi·q·iii·nemo epoꝝ·& c·nullus sacerdotū·

¶ Excōmunicatus iniuste si sententiam patienter ferat apud deum coronam habebit·xi·q·iii·& si ad tempus·& §·ex his·& c·plerūq·

¶ Cum quis excōicatur quia ad malum nō uult cōsentire timere nō debꝫ·xi·q·iii·quid ergo glo·xlii·di·quiescam⁹· & v·q·v·nō oīs·glo·xvi·q·i·si cupis·

¶ An excōicato sit danda elemosina· glo·xlii·di·quiescamus·v·q·v·nō oīs·glo·xvi·q·i·si cupis·

¶ Forma excōmunicationis & modus ponitur·xi·q·iii·debent· de sen·excō·sacro·eo·ti·cum medicinalis·li·vi·ubi plene de hoc·

¶ Occidens excōicatum licet sit puniendus tñ nō uidetur homicida. xxiii. q. v. excōmunicatoꝝ.

¶ Solus fidelis excōmunicare potest. & solum fidelem. xxiiii. q. i. §. si autem ex corde.

¶ Filius nō debet excōmunicari pro peccato pr̄is. nec uxor pro peccato mariti. nec seruus ꝓ peccato domini. xxiiii. q. iii. si habes.

¶ Qua pena puniatur excōmunicans iniuste aliquem uide. xxiiii. q. iii. de illicita. nō. in. c. i. de sen. excō. lib. vi.

¶ Excōmunicatur aliquis ideo ut spiritus eius saluus fiat. xxiiii. q. iii. notandum.

¶ Si iudex fecit edictū ꝙ quilibet faciens tale qd̄ sit excōicatus an ipse faciēs sit excōicatus. & si sic an poterit cōmittere absolutionē. nō. Cy. in. l. sed cum ipse. C. de contrahen. emp. tex. in. l. sed si hac. §. patronū. ff. de in ius uocā. Io. an. in. c. ut animaꝝ. §. i. de consti. li. vi. Bal. in aut. quibuscūq. C. de sacrosanc. eccle. in ultima. q. & in. l. digna uox. C. de legi. glo. in. c. statuimus. de sen. excō. li. vi. facit de sen. excō. a nobis. el primo.

¶ Si iudex excōicauit aliquem nisi soluerit infra decem dies an interim sit excōmunicatus. nō. glo. in. l. obligationū fere. §. conditio. ff. de act. & obli. tex. de appell. preterea.

¶ Si episcopus excōicat omnes qui aperiunt l̄ras alioꝝ an subtrahendo litteram tamen nō legens sit excōmunicatus. Barto. in. l. si quis in graui. §. si qs tabul. ff. ad sill. ubi uide.

¶ An excōicatus possit doctorari. uide Abb. in p̄ma cōsti. C. adde Io. de anania. in ꝑ̄uica de mḡris.

¶ An excōmunicatus possit fieri monachus. Bal. in. l. qui sub pretextu. C. de sacrosanc. eccle. de sen. excō. cum illoꝝ. & ibi nō. per Inno.

¶ An ista uerba sub pena excōicationis & similia late sententie. glo. in. l. obligationū fere. §. cōditio. ff. de act. & obli. glo. in. c. i. de sagita. pulchra glo. lxiii. di. salonitane. ubi dicit ꝙ talis est excōmunicatio non sententia. glo. in. c. i. de loca. & in. c. i. de eo qui fur. or. rece. & in. c. ii. de re iudi. li. vi. Bar. in. l. i. ff. si quis ius di. nō obtē.

¶ An iudex possit excōicare subditū suū existētē ex territoriū suū. doc. in. c. fi. de fo. cōpe. nō. in. c. de pastoralis. ꝟ. denique. de re iudi. adde qd̄ dicā. ī. sub dictiōe snīa. ꝙ snīa excōicatiōis nō reqrit territoriū.

¶ An excōicatus teneat ex cōtractu cum ipso inito cum effectu. nō. Hosti. in sūma. in ti. de peni. & remis. §. qbus & qualiter. ꝟ. qd de his q excōicati. & in summa de sen. ex. §. que sit pena. ꝟ. qd si teneor. & ꝟ. sed quid si dum aliquis est excoicatus.

¶ An excōicatus maiori excōicatione sit infamis. no. glo. quo tēpo. mi. inuesti. c. i. x. coll. facit qd̄ nō. glo. insti. de capi. di. §. minor. vi. q. i. omēs. ubi glo. ff. de postu. l. ex ea cā. & ibi nō ꝙ infamia sequitur infamem| excōmunicatio excōmunicatū| sicut lepra leprosum adde qd̄ nō. Inno. de testi. testimonium. Archi. viii. q. i. in glo. summe.

¶ An opponens alicui ꝙ fuit excōmūicatus uideat fateri ꝙ nō est. Cy. in. l. edita. C. de eden. & no. in c. illud. de cleri. ex. mi.

¶ An non sacerdos possit excōicare uel ab excōicatione absoluere. nō. de offi. ordi. cum ab ecclesiaꝝ. doc. de foro cōpe. cum cōtingat. glo. de sen. excō. c. a nobis. el primo. ubi Hosti. & Io. an. tenet ꝙ uicarius episcopi licet nō sit sacerdos pōt excōmunicare & absoluere. uide moder. in. c. qm̄. de uita & ho. cle. facit de simo. sicut. de ma. & obe. cum in ecclesiis. glo. in clem. graui. in. ꝟ. exercere. de cele. mis. glo. de elec. cum in cūctis. §. inferiora. Hosti. de offi. archi. cum satis. ubi tenet partē negatiuā. Io. an. in dicto. c. a nobis. tenet primū. facit de sen. ex. nuper. de offi. dele. p. & g. adde glo. ii. q. i. nemo ep̄us. que dicit ꝙ excōicare potius est iurisdictionis q̄ ordinis. Idem glo. xi. q. i. de persona.

¶ An sacerdos excōicatus teneat dicere officium diuinum. nō. xxviii. di. presbiteꝝ. & xi. q. iii. si qs ep̄us in concilio. glo. in. c. illud. de cleri. excō. mi. & dato ꝙ sic dicit Spe. ꝙ debet dimittere illa uerba dn̄s uobiscum. in Spe. de legato. §. iuxta. ꝟ. quid si excōicat. adde qd̄ dicā. ī. sub dictione irregularis.

¶ An detinens clericū in aliquē locū inclusum nō tamē iniciens aliter in eum manus uiolentas sit excōmunicatus. glo. ꝙ sic. xxiii. q. iiii. quilifarius. tex. de sen. ex. cum desideres. in parte decisa. casus est eo. ti. nup. in prin. adde ꝙ includens uiolenter clericum in aliquo loco ne ab inimicis capiatur uel ne ab eum querentibus occidatur non est excōicatus. quia licet adsit uiolentia abest tñ dolus dictum est Innoc. in dicto. c. nuper. facit. xlv. di. cum beatus. ff. de libero. homi. exhi. l. iii. §. si quis.

¶ An excōmunicatus qui nō potest agere de iudi. intelleximus. possit reconueniri. glo. ꝙ sic. iiii. q. i. in summa. uide nō. in dicto. c. intelleximus.

¶ An excōmunicatus qui nō pōt agere de iudi. intelleximus. possit excipere uel cōpensare. glo. sume iiii. q. i. tex. de excep. cum inter. in fine uidetur uelle ꝙ nō possit reconuenire. dixi plene in repetitione dicti. c. intelleximus.

¶ An & quando cōmunicans cum excōmunicato sit excōmunicatus uel nō. nō. de sen. excō. si uero. & c. inter alia. & c. nuper. & c. significauit. & c. si cōcubine. xi. q. iii. quoniā multos. & c. se. & c. rogo & c. excōmunicatos. & c. excellentissimus.

¶ An cōmunicare cum excōmunicato sit ꝓhibitū de iure diuino. nō. xi. q. i. multi.

¶ An cōmunicans cum excōmunicato peccet mortaliter uel uenialiter. nō. Io. an. & doc. in. c. sacris. qd̄ me. cā. plene dixi in repetitione. c. si celebrat. de cleri. excō. mi. ubi est tex. in princi. & ibi uide.

¶ An cōicans cum excōicato minori sit excōicatus de quo. xi. q. iii. quoniā multos. ubi tex. ꝙ nō. adde qd̄ scribit. s. Tho. in quarto. di. xviii.

¶ An is qui pōt absoluere excōicatū cōicando cuz eo uideatur eum absoluere. glo. de cle. ex. c. ꝓposuit. glo. de sen. excō. si quando. de priuil. cuz olim. tex. in cle. si summus. de sen. excō. facit qd̄ nō. Bar. in. l. quidam consulebant. ff. de re iudi.

¶ An ep̄us uel alius sup̄ior cōicans cum excōicato per inferiorem a se sit excōicatus. & si sit quis debeat absoluere eum. nō. xi. q. iii. qui merito.

¶ An promittens soluere in termino sub pena excōmunicationis sit excōmūicatus si nō soluat facta sibi prorogatione termini per creditorem. Inno. in c. preterea. ii. de appell.

¶ An excōmunicati possunt recipere aliquē in canonicum. dicut nō. glo. de preben. pro illoꝝ. in fi.

¶ An cōminatio de excōicādo inferat iustū metū. u. de Archi. in. c. i. de sen. ex. li. vi. & c. cū dilect⁹. qd̄ me. cā. adde qd̄ dicam. ī. sub dictione metus.

¶ An cōmuicans cum excōicato mortuo incurrat

minorem·glo·in·c·ad hoc·de priui·uidetur uelle q sic·quia cui nõ cõmunicamus uiuo nec mortuo·de sepul·sacris·xxiiii·q·ii·c·i·

¶ An pcutiẽs clericũ incedentẽ in habitu seculari & immiscentem se scenis sit excõicatus·uide nõ·p docto & maxime do. Car·flo·in repetitione·c·perpendimus·de sen·ex·facit·c·si iudex laicus·& ibi pulcher tex·de sen·excõ·li·vi·

¶ Excõicato cõpetit quelibet exceptio siue sit fauorabilis siue odiosa·Iohã·an·de here·si aduersus·Archi·x·q·i·sup glo·fiime·Io·an·de excep·a nobis dixi in repetitione·c·intelleximus·de iudi·

¶ Excõmunicatus cõtra quem nõ dirigi directe stimulus actionis nõ auditur excipiendo·uide glo·de iudi·exhibita·Inno·de excep·cum inter·& in·c·significauerunt·de accusa·super his·

¶ Stans pertinaciter in excõmũicatione per duos annos nõ caret scrupulo heretice prauitatis·de pe·graue·ubi tex·quẽ bene nõ·ad hoc q subditos principis excõmũicati papa possit absoluere a fidelitate quam princip̃i suo debent·de quo·xi·q·iii·rursus·& ·c quisquis·de hereti·excõmunicamus·§·si uero·& ·c·cum contumacia·e·ti·li·vi·

¶ An excõmunicatus equiparetur deportato·glo·de sen·ex·decernimus·li·vi·in·c·pastoralis·de ap·adde q qñq equiparatur relegato·glo·in dicto·c·pastoralis·qñq mortuo ciuiliter·uo·glo·de offi·delegi·licet·Inno·de offi·dele·cum contingat·& de dolo·ueritatis·ubi equiparat eum deportato·

¶ A quibus actibus excludatur excõicatus·plene nõ·in c·decernimus·de sen·excõ·li·vi·& in·c·pia·de excep·e·li·Inno·& moder·de do·& cõtu·ueritatis·dixi copiose in reprtitione·d·c·intelleximus·

¶ An excõicatus possit cõtrahere matrimoniũ·dic q sic·de eo qui duxit in matri·significasti·de sen·excõ·si uero·ubi probatur q põt cõtrahere matrimonium aut alios contractus·uide do·Car·flo·de dolo·ueritatis·per eundem etiã in dicto·c·significasti·qui ma·accu·pos·Specu·ti·de spon·§·i·℣·sed nunquid·Archi·xcv·di·illud·xxviii·q·i·nõ oportet·de hereti·decreuit·li·vi·do·Car·flo·in cle·i·de priuil·in·xiii·q·glo·de conse·di·iiii·nullus·

¶ An teneat sententia iudicis excõmũicati·nõ·de re iudi·ad probandum·iii·q·vii·§·tria·in glo·facit l·barbarius·ff·de offi·preto·adde quod dicam sub dictione sententia·

¶ An excõicatio que obstat principali obstet eius pcuratori·uel que obstat cedẽti obstet cessionario dic qd nõ·Spe·ti·de pcura·§·sequitur uidere ℣·quid si excõicatus·Archi·in·c·pia·de excep·li·vi·Io·an·in·c·i·de iurepatro·eo·li·

¶ An excõicatus possit testificari·nõ·de testi·ueniens·dixi in pall·repetitiõe·c·intelleximus·Spe·ti·de testi·§·i·℣·item q est excõicatus·Io·an·in·c·testimoniũ·de testi·glo·in·l·fi·C·de hereti·

¶ An notarius excõicatus possit conficere instrumenta·nõ·de sen·ex·decernimus·li·vi·do·Anto·in·c·sicut·ne cle·uel mo·Inno·& doc·in dicto·c·ueritatis·de dolo & cõtu·do·Car·flo·in repetitiõe·c·perpendimus·de sen·excõ·& in clem·i·de excepti·in·vii·q·& se·dixi in preallegato·c·intelleximus·

¶ An scribens lr̃as uel mittens nuntium excõicato sit excõicatus·glo·in·c·constitutionem·de sen·ex·li·vi·& in clem·si summus·eo·ti·

¶ An casus ul difficultas superueniens excuset ne quis incidat in sniaz excõicationis·Spe·ti·de cita·§·iam nũc·℣·illud aũt·Io·an·de usur·quanq·li·vi·iii·q·v·c·i·glo·Inno·de offi·dele·p·& ·g·de pigno·significante·ubi casus superueniens excusat a pena bene facit in simili·ff·si quis cauti·l·ii·l·si cuz dies·§·si quis ex litigatoribus·ff·de arbi·ff·ex qui·cau·ma·l·sed & si·§·pen·ubi uidetur q necessitas excusat a pena·

¶ An qñ quis excusat pp̃ter factũ notoriũ sit necessaria terna monitio·Io·an·de appell·cum sit romana·de cle·ex·illud·de re iudi·cum olim·in glo·

¶ An semel excõmunicatus semper presumat nisi pbetur absolutio·nõ·de cle·ex·pposuit·ubi Innoc·& doc·in·c·super his·de accusa·

¶ An excõicatus possit facere elemosinã ul soluere decimas aut oblationes·Inno·de sen·excõ·cum uoluntate·faciunt nõ·de deci·ex transmissa·

¶ An excõmunicatus possit intrare ecclesiã·dic q sic causa orandi sed non causa interessendi diuinis·nõ·glo·i·q·i·q studet·uide Innoc·in·c·nup·de sen·ex·Itẽ põt intrare p aliis negociis suis·xxv·q·vi·c·i·xxiiii·q·iii·clericus·Itez põt ingredi cã audiẽdi predicationẽ seu uerbũ dei·de sen·ex·responso·

¶ An sententia excõmunicationis possit ferri sub conditione·nõ·de appell·preterea·glo·lxiii·di·salonitane·ubi uide a quo tempore ligat talis sentẽtia·& an ab ea possit appellari·& quid si pendente appellatione excõmunicans moriatur·& an existẽte conditione censeatur retro esse excõmunicatus·

¶ Ab excõicato licite possunt emi uictualia·habet de sen·ex·si uere·xi·q·iii·qm multos·in fi·in qbus uidetur concludi q non nisi in necessitate·

¶ An percutiens moniales sit excõmunicatus·nõ·de sen·excõ·ueniens·& ·c·de monialibus·

¶ An ualeat collatio beneficii facta excõmũicato·dic q nõ·de cle·ex·mi·postulastis·

¶ An excõmunicatus possit absoluere excõmunicatum·dic ut nõ·in·c·duobus·de sen·ex·do·Car·flo in cle·i·de reli·do·in·℣·predictus·in·viii·questione·ubi uidet distinguere inter excõmunicatuz maiori & excõmunicatum minori·

¶ Si aliquid phibetur sub pena excõmunicatiõis late sententie excõmunicatio tanq fortius uinculu semper censetur pcedere actũ·nõ·Inno·de appell·preterea·de sen·ex·uenerabilibus·li·vi·tex·de eo qui fur·or·rece·c·i·qd nõ·quia epus mandat canonicis sub pena excõicationis ne eligãt statim q eligunt sunt excõmunicati·& sic uidet electio nulla·tanq facta ab excõmunicatis·bene facit qd no·in simili·de statuto iurato·de quo in·c·i·d his que fi·a ma·par·ca·& ibi nõ·doc·

¶ An sepeliens excõmunicatũ sit excõicatus·glo·in·c·ad hoc·de priuilegi·nõ·in·c·ex parte·& ·c·sacris·de sepul·ad materiã uide glo·& doc·in cle·i·d sen·ex·adde q p sepulturã excõicati polluit cimiterium·tex·est de conse·eccle·uel alta·consuluisti·

¶ An sit prohibitũ sepelire excõicatũ minori·nõ·xxiii·q·ii·sane·doc·de sepul·ex parte·glo·in cle·eos·de sepul·Io·an·in·c·sacris·e·ti·ubi dicit Abb·q excõmunicati sunt ita procul a cimiterio sepeliendi q non possunt in illo loco audiri uoces cantantium diuina·per illũ tex·qui dicit procul·facit l·fi·C·ad sil·que nõ·quia aliquando occurrunt & ego ista allegaui uenetiis in sepultura do·Marci de cancedolo·doc·bonon·qui ibi obiit excõicatus

per sanctissimum dominum Martinum papam.

¶ An excõicatio minor possit ferri ab homine. nõ. de fo. cõpe. si diligenti. melior glo. de sen. ex. c. pe.

¶ An excõicare & absoluere sint actus uoluntarie iurisdictionis uel contentiose. glo. de uer. signi. ex parte. el. iii. doc. de sen. c. si. nõ. in cle. quãuis. de fo. compe. in glo iii. glo. & doc. in. c. nouit. de offi. leg. & de sen. excõ. cum desideres. & e. ti. c. i. li. vi. do. Car. flo. in. c. cum ab ecclesiaꝝ. de offi. ordi.

¶ An per illa uerba noueris te excõicatũ & similia inducat excõicatio. nõ. de appell. preterea. glo. in. c. pen. de sen. excõ. plene nõ. de iudi. c. i.

¶ Tenens clericũ per uestem uel per frenum equi ne liber transeat. Item auferens rem uiolenter de manibus suis etiam si esset eius superior est excõicatus. ita dicit Inno. in. c. nuper. de sen. excõ.

¶ An sic excõicatio iniusta ligat. xi. q. iii. sñia pastoris. sic etiã iniusta absolutio absoluat. nõ. de sen. ex. uenerabilibus. § ubi aũt. li. vi. ubi plene.

¶ Excõmunicatus nõ põt cõpromittere. Spe. ti. de arbi. § restat. in fi. & in. § differt. ꝓ. itez sm eum. & ꝓ. se. nõ. de re iudi. ad ꝓbandum. dixi plene in repetitione. c. intelleximus. de iudi.

¶ Si excõicatus nõ petit absolutionẽ inuocandum est cõtra eum auxiliũ brachiũ secularis. nõ. de eo q duxit in ma. c. pe. sup glo. fi. ubi uide plene ꝑ doc.

¶ Duplex est excõicatio minor. una que seꝑat a sacramentoꝝ cõmunione. que contrahit per participationẽ cum excõicato. de excep. a nobis. de cle. ex. si celebrat. alia que sepat tñ a cõmunione hoim v. q. ii. presenti. in glo. fi. sic poterit intelligi. iii. q. iiii. engeldrudam. nõ. in dicto. c. si celebrat.

¶ Excõicatus ab homine uel a iure põt in mortis articulo absolui a simplici sacerdote. de sen. excõ. nuper. adde idem esse in excõicato etiã per papam glo. in. ꝓ. articulo. in clem. multoꝝ. de hereticis. tex. & ibi nõ. de sepul. ꝓchiano. de sen. ex. nõ dubiũ. glo. xxvi. q. vi. in sũma. adde ꝙ certi sunt casus in quibus in mortis articulo etiam quis nõ potest absolui nisi ab excõicatore. uide Innoc. in. c. quãuis. de senten. excõ. quod nõ.

¶ An excõmunicatus constitutus procurator cum potestate substituendi possit aliũ substituere. nõ. de ꝓbat. post cessionem. nõ. in clem. religiosus. de ꝓcura in glo. fi. Inno. de ꝓcura. consulti.

¶ Excõicat⁹ cui infert iniuria põt post absolutiõẽ agere cõtra iniuriantẽ. nõ. de iureiuran. ad nostrã.

¶ Excõmunicato non currit prescriptio. de prescript. c. i. & ibi nõ.

¶ Quando excõicatus ingreditur ecclesiam debz sacerdos celebrãs cessare nisi forte canonẽ inchoasset. de sen. ex. nuper. si autem dicit uesperas debet statim exire ecclesiam. quia alibi põt complere. ut ibi nõ. nos addimus qđ habetur. xi. q. iii. sicut apostoli. Archidi. in. c. episcopoꝝ. de priuil. li. vi. Inno. in preall. c. nuper. Pau. in clem. grauis. de sen. excõ. diximus in repetitione. c. intelleximus. de iudi.

¶ An uerberans laicum in ecclesia sit excõmunicatus. glo. i. & ibi Hostien. in. c. cum ꝓ causa. de sen. excõ. tex. xvii. q. iiii. si quis in atrio.

¶ Excõmunicatio nõ potest obici per tertiũ cõtra quem nõ est inchoatum iudicium. uide Io. an. in. c. nõnulli. de rescript. super glo. iii.

¶ An ualeat sententia excõicationis alternatiua. glo. & doc. de cle. ex. mi. latores.

¶ An ualeat sñia si dicatur excõico unum ex illis qui furtũ fecerũt. glo. & doc. de offi. or. si sacerdos.

¶ An suffragia ecclesie ꝓsint excõicato. dic ꝙ nõ. de quo uide in quarto sententiaꝝ. di. xviii.

¶ Excõicatio dr mucro epi. dictũ est Inno. de cẽsi. uenerabili. bonus tex. de sen. excõ. dilecto. li. vi.

¶ Quid de tali sententia excõmũico te & absoluo. seu excõmunico te uel absoluo. & similibus. nõ. glo. xi. q. iii. excellentissimus. ꝙ non ualet. & prelatus taliter pronuntians presumitur fatuus.

¶ An excõicato sit seruandũ iuramentũ fidelitatis nõ. xv. q. vi. nos sanctoꝝ. xi. q. iii. quoniaz multos. bonus tex. xv. q. vi. iuratos. dixi aliqd. s. sm Inno. in. c. grauem. de pe.

¶ An excõicato sit soluendũ debitũ ꝓmissuz ante excõicationẽ. nõ. xv. q. vi. nos sanctoꝝ. ubi uidet cõcludi ꝙ nõ. uide qđ dixi in dicto. c. intellexim⁹.

¶ An excõmunicatus possit excõmũicare. nõ. in. c. fi. de ordi. ab. epi. qui renun. epi. plene. xxiiii. q. i. in summa. & c. i. ubi glo. & Archi. plene.

¶ An percutiens clericũ ꝓ defensione sua uel priis sui sit excõicat⁹. nõ. Inno. in. c. si uero. i. de sen. ex. glo. in clem. si furiosus. de homicidio.

¶ Licet existentẽ in mortis articulo & excõicatũ quilibet sacerdos possit absoluere a quacunq excõmunicatione. ut dixi. s. non tamen iam mortuũ. sed solus papa hoc facit. de sen. excõ. a nobis. el grãde. xxvi. q. vi. si aliquis. & ibi glo.

¶ An excõmunicatus ad certum tempus sit illo elapso absolutus ipso iur. uel sit necessaria hominis absolutio. glo. in clem. religiosi. de deci. Inno. in. c. cum bone. de eta. & quali.

¶ An prelatus habens potestatem excõmunicandi possit pro iniuria sibi illata excõmunicare. tex. & ibi nõ. de sen. excõ. dilecto. li. vi. glo. xlv. di. & qui emendat. uide Innoc. pulchre de censi. uenerabili. xxiii. q. iiii. guilisarius. ii. q. vii. si quis erga. xxiii. q. iiii. c. inter querelas.

¶ An pater uerberans filiũ clericũ sit excõicatus. uide tex. & glo. de sen. ex. cum uoluntate. xlv. di. cum beatus. ubi glo. dicit qđ habet. xxiii. q. v. circũcisiones. ubi uide glo. Quid de magistro uerberante discipulum clericum. de quo in. c. i. de sentẽ. excõ. concluditur ꝙ nõ dũmodo nõ nimis sceuiat. ad idem glo. xvii. q. iiii. si quis clericoꝝ.

¶ An excõmunicatus post absolutionẽ obtentam recuperet pristina iura. glo. de elec. quia diligẽtia. glo. i. q. vii. maximũ. nõ. de testi. testimoniũ. facit qđ nõ. de rescript. quãuis. li. vi.

¶ An excõicatio repellat quẽ a dignitate seculari sicut ab ecclesia. casus ꝙ sic. de elec. uenerabilem.

¶ An excõmũicatus possit ordinari. glo. de eo qui fur. ordi. rece. c. i. tenet ꝙ sic.

¶ Quid autem si excõmunicatus patitur se ordinari an efficiat irregularis. nõ. in dicto. c. i. de sen. excõ. pro illorum.

¶ Excõmunicatus pro manifesta offensa debz absolui prestita cautione de satisfaciendo qñ offense purgatio cõsistit in satisfactione spirituali. uel implemento spirituali. tex. est de conuer. coniug. ex publico quod nõ. Innoc. de preben. pro illorum. de rescript. c. capitulum. quod nõ. quia limitat. c. ex parte. de uer. sig. & quod ibi nõ.

¶ Qui sunt casus in qbus iniciens manus uiolẽtas in clericum non est excõmunicatus. nõ. de sen. ex.

si uero·in·i·glo·xvii·q·iiii·si quis suadente· Adde ea que sparsim dixi·s·

¶ An capiens clericum fugientem sit excõicatus· uo·Inno·de sen·ex·ut fame·Quid de dño feudi expellente clericum an sit excõmunicatus· nõ· Inno· de foro compe·uerum·

¶ Quid de detinente clericum post delictum per uiginti horas·nõ·glo·de iudi·cum non ad homine· ubi doc·& in clem·i·de offi·ordi·

¶ An & qñ excõmunicatus possit uł nõ possit pro se uel pro alio impetrare rescriptũ·nõ·de pcur·cõsulci·de iudi·intelleximus·casus est in·c·i·de pcur·li·vi·& ibi plene nõ·uide de excep·pia·e·li adde q curia nõ admittit repelli impetrantẽ uigore excõicationis pbande extra curiã per testes·nõ·Archi· in dicto·c·i·& Io·an·in·c·nõnulli·de rescrip·

¶ An sententia excõicationis uel suspensionis lata contra aliquem in dubio intelligatur esse perpetua uel temporalis· Item quanto tempore stans in excõmunicatione dicat̃ priuatus beneficiis suis· Item an excõicatus uel suspensus durante sñia percipiat fructus beneficiorũ suorũ·doc·plene d eta·& quali·cum bone·glo·& doc·in·c·pastoralis·de appell·glo· in clem·i·de deci·glo·in clem·cupientes·de pe·

¶ Quis cognoscit de excõicatione opposita cõtra iudicem·nõ·Io·an·de excep·pia·li·vi· Specu·ti·de excep·§·ii·℣·sed si hec exceptio·& ti·de recusa·§· fi·℣·sed nũqd excõicatio· glo·de ap·sollicitudinez·

¶ An quis possit se obligare ad aliquid faciendum uel nõ faciendũ sub pena excõicationis uel pditionis beneficii· nõ·de elect·cum dilectus·de tal·c·i· plene per glo·& doc·de offi·dele·p·& g· uide tex· i·q·vii·quotiens cordis oculus· de conse·di·ii·egg belengarius· pulchra glo·ii·q·iiii·c·ii· tex· & glo· x·q·iii·c·finali·

¶ An contrahentes matrimoniũ in gradu phibito sine dispensatione si ad mandatum epi nõ separent̃ possint excõicari·nõ·de of·ordi·significauit·hodie dic ut in clem·eos·de consang & affi·

¶ An is cui data est potestas per papã excõicandi uideat̃ etiã in cõsequentiã habere potestatẽ absoluendi· glo·& doc·de ma·& obe·cum inferior·glo· vii·q·i·peruenit·glo·xxvii·q·i·si homo·

¶ An p peccato unius tota familia siue clerus siue totus populus sit excõmunicandus· nõ·de spon·nõ est·xxiiii·q·ulti·per totum·xi·q·iii·qm multos· in glo·xvii·q·iiii·miror·

¶ An ex eo q quis excõicauit aliquos & illi passi sunt pbet̃ iurisdictio excõmunicantis in illos· nõ· glo·& doc·de resti·spol·olim·iii & ibi tex·

¶ An uerberans clericũ depositũ sit excõmunicatus·nõ·de sen·excõ·contingit·in glo·ii·

¶ Excõicatio est mera pena·ideo nõ debet infligi pter delictũ alterius·ut lite nõ cont·c·i·

¶ Excõmunicatio & suspensio parificãtur quo ad tria·que nõ·de appell·reprehensibilis·

¶ Excõicatio põt ferri die feriata· Spe·ti·de feri· §·sequit·℣·porro·Lap·in·c·ii·de consti·li·vi· uide do·Anto·in·c·fi·de feri·adde qd dixi·s·

¶ Excõmunicationem contemnit qui absolutionẽ non petit·de sen·excõ·per tuas·

¶ Excõicatio lata a delegato ratiõe cause in scripto nõ expresse est ipso iure nulla· de of·dele·cũ olim·

¶ Sententia excõmunicationis simpliciter lata nõ durat ultra tempus proferentis nisi successor eam confirmauerit· secus si per usam statuti lata sit·de sen·excõ·a nobis·in fi·glo·magne·

¶ Plures casus in quibus pcutiens laicũ incurrat excõicationẽ·uide glo·de elec·sciant cũcti·li·vi·

¶ Bona illius qui stetit in excõicatiõe p annũ põt p epm exponi· nõ·Io·an·de homici·pro humani·li· vi·& de hereti·c·excõmunicamus·§·si uero·

¶ Excõmunicatus nõ est membrum uniuersitatis· Inno·de elec·illa·ubi uide·

¶ Excõmũicatus põt pfiteri & ualet eius pfessio de sen·excõ·pro illorũ· & qd ibi nõ· adde Bal·in·l· qui sub pretextu·C·de sacrosanc·eccle·

¶ Excõmunicatus nõ põt petere debituz ab uxore sed bene debet reddere·xi·q·iii·quoniam multos· Hosti·de sen·excõ·inter alia·

¶ Quid iuris si testator mandat heredi ut det ticio tali die decẽ sub pena & ticius illo die est excõicatus·uide Bar·in simili in·l·miles·§·ulti·ff·de adul· Bal·format hãc questionẽ in·l·i·C·de his q pe·no·

¶ Excõicatus est membrũ diaboli·glo·de appell di lectus·adde q excõicatus efficitur seruus diaboli· xi·q·iii·audi·& ·c·omnis xpianus· & licite uexatur in corpore·ea·causa·& q·absit·

¶ An iniciens manus uiolentas in eũ qui est infra annũ pbationis incidat in sñiaz excõicationis· Inno· & Hosti·q non·de regula·statuimus·quorũ opinio hodie est reprobata·in·c·religioso·de sen·ex·li·vi·

¶ An percutiens sacerdote degradatũ sit excõmunicatus·nõ·glo·l·di·accedens· ubi glo·uidet̃ dicere q nõ·de quo dic ut in·c·degradatio·de pe·li·vi·

¶ An percutiens eum qui in domo ppria emittit uotum religionis sit excõicatus· nõ·glo·xxvii·q·i· de uiduis·el primo·que tenet q non·nam etiã si qs mutet habitũ nisi pfessionẽ fecerit & bonis renunciauerit nõ dicitur religiosus· nec gaudet puilegio religionis· bonus tex·cum glo· in·c·fi· de sepul·li· vi·& in·c·ut priuilegia·de priuil· do·Abb·in·c·cũ & plantare·de priuil· adde glo·xvii·q·iiii·quisqs· ubi glo·loquit̃ de templariis & hospitalariis· uide nõ·p Spe·in ti·de sen·ex·℣·qd si uerbero· Archi· de uoto·c·i·li·vi·adde qd dixi·s·sub dictiõe clericus· & uide plene Abb·de hoc in·c·ii· de fo· cõpe·

¶ Quid de conuersis an percutiens sit excõmunicatus· uide nõ· de sen·excõ· parrochianos· dixi·s· sub dictione conuersus·

¶ An percutiens clericũ degradatũ sit excõicatus· uide glo· in·c·ad liberandam·de hereti·

¶ Quid in percutiente clericũ excõicatũ·nõ·glo· xvii·q·iiii·si qs deinceps· que dicit eum esse excõicatum·ad idem glo·xxiii·q·v·qs etenĩ·& c·excõicatorũ· Inno·in·c·si uero·de sen·ex adde doc·d sen· ex·contingit·Io·an·in regula delictum·li·vi·

¶ Quid de percutiente clericum hereticuz·Inno· tenet q non·de sen·ex·si uero·Io·an·in regula delictum·preall in mercu·Idem de sen·ex·contingit· adde qd dicam·j·sub dictione hereticus·

¶ An sententia excõicationis sit diffinitiua uł interlocutoria·glo·q sit diffinitiua·de testi·cogen·c· ii· ubi per do·Car·flo·q sit interlocutoria uidetur tex·de ap·pastoralis·§·uerũ· Archi·ii·q·i·in sũma· ubi glo Spe·ti·de sen·pla·§·i·in prin· adde glo·de sen·ex·sacro·in·℣·in hac pte·que tenet & sit interlocutoria·Io·an·c·i·de sen·ex·li·vi·idem·eo·ti uenerabilibus·§·porro·e·li· glo·iii·q·ix decernimus· Specu·ti·de sen·pla·§·species·℣·diffinitiua·

¶ Qui sunt casus in quibus sñia excõicationis est nulla·glo·de sen·excõ·presenti·li·vi·adde ꝙ excõmunicatio tripliciter dicitur iniusta·ex animo· ex causa·ex ordine·nõ·glo xi·q·iii·in summa.

¶ An excõmunicatus non celebrans sed faciens in sua presentia celebrari incurrat irregularitatẽ· Io·an·& doc·in·c·fi·de exces·prela·glo·in clem·archiepiscopo·de priuile·in·ꝟ·celebrari·

¶ Celebrans coraꝫ excõicato uel interdicto nõ incurrit irregularitatẽ uel excõicationẽ·ut in·c·is q·de sen·ex·li·vi· si tñ celebrat corã excõicato manifesto incurrit suspensionẽ per mensem de quo dic ut in·c·episcopoꝝ·de priuil·li·vi·ubi glo·

¶ Que sit pena excõicati celebrãtis·dic depositio·de cleri·excõ·c·ii·& c·fe· ubi plene nõ· quis possit cum tali dispensare· & est conclusio ꝙ solus papa·

¶ An ualeat collatio beneficii facta excõmũcato·tex·ꝙ nõ·de cle·ex·postulastis·

¶ An ꝑcutiens clericum pede uel fuste aut aspergens ipm aqua uel expuens in faciem eius incidat in excõmunicationẽ· glo·nõ·ꝙ sic·xvii·q·iiii·si qs suadente·ibi manus·ubi uide qđ de lacerãte uestes sacerdotum & uide Inno·in·c·nuper· de sen·excõ·

¶ Quid sit maior uł minor excõicatio·glo·de sen·ex·si quẽ·de cle·ex·si celebrat·xi·q·iii·debent· ubi habes quid sit anathema·de quo in·c·cum ab ecclesiaꝝ·de of·ordi·xi·q·iii·si inimicus·iii·q·iiii·engeldrudam·Spe·ti·de sen·ꝑla·§·ut aũt·ꝟ·illud autem scias ꝙ pro enormibus·de hoc etiã Bal·in·l·si is q·C·si ꝑeu·ap·mors interue·qui ponit uerba anathematis·adde qđ nõ·Io·an·de iudi·cũ nõ ab homine·& qđ dixi·s·sub dictione anathema.

¶ Excõicatus põt exercere temporalia nõ spũalia·idem in suspenso Inno & Hosti·de cõsue·cũ dilectus·cõtrariũ dicit Ab in·c·ex tue· de cle·nõ resi·

¶ Excõmũicatus etiã occultus nõ põt eligere nec eligi·nõ·Inno·c·cum dilectus·de consue·

¶ Excõmunicare & suspendere est iurisdictionis·nõ tamen est ꝓprie de pertinentibus ad curã animaꝝ·ita dicit Hosti·in·c·dudum·de elec·

¶ Excõmunicatio nõ incurritur nisi finito termĩo dato ad soluendũ·non autẽ ante·Inno·in·c·p·& g·de offi·dele· ubi etiã tenet ꝙ inopia excusat debitorem ab excõicatione uel interdicto·adde qđ nõ·Inno·in·c·ꝑterea·de ap·ubi dicit ꝙ ꝗlitercũq; creditor sibi reputet in termino satisfactũ debitor nõ incurrit excõmunicationẽ·qđ est bene notandum·

¶ Excõmunicatio nõ potest deduci in pactũ· quia pertinet ab potestatem clauium nõ ad potestatem priuatoꝝ quoꝝ consensus nil operatur in talibus·idem in interdicto·nõ Inno·in·c·p·& g·de of·del·

¶ Excõicatꝰ nõ põt exercere iudicialia·nec auctoritatem ꝓstare·nõ·Inno·in·c·consulti·de ꝓcura·

¶ Excõmunicatus qui appellauit & pendente appellatione petit se absolui non uidetur renuntiare appellationi & est speciale in sententia excõmunicationis·de sen·excõ·sacro· & qđ ibi nõ·fin Inno·

¶ An excõmũicatus possit absolui per ꝓcuratorẽ·Inno·in·c·quoniã·de offi·dele·in·c·cum desideres·de sen·excõ·in glo· dixi·s·sub dictione absolutio·dicam·j·sub dictione procurator·

¶ Cum agiť de ꝑiudicio excõicati non ualet actus nisi ipso citato·nõ·in·c·presentia·de testi·

¶ An excõmunicatus possit esse executor testamenti· Bal·dicit ꝙ sic·in·l·id quod pauperibus·C·de epi & cleri·

¶ Quid opeť excõicatio ꝓbata ꝑ modũ exceptionis·dic ut nõ·Hosti·& Inno·c·ii·de ordi·cogni·

¶ Excõmunicatus potest facere procuratorem ad negocia·ita dicit Inno·in·c·cum dilectus·de cõsue·& in·c·cum dilecti·de dolo & contu·

¶ Excõmunicatus nondum denuntiatus uł publicatus administrat spiritualia que sunt facti ad prelaturam & canonicam confert· tenet Inno·in pall·c·cum dilectus·& c·cum dilecti·

¶ Excõicatus postq̃ est absolutus non repellitur a testimonio·nec equipať exauctorato·quia non excõmunicatur ab homine ratione delicti sed ratione contumacie·dicit Inno·in·c·testimonium·de testi·

¶ An excõmunicatus possit petere sententiaꝫ pro se latam mandare executioni· Inno·dicit ꝙ non·in c·cum uenerabilis·de excep·

¶ An excõicatus possit ꝓsequi cãm appellationis·Inno·dicit ꝙ sic·de excep·significauerut· ubi dicit ꝙ ꝓcurator excõicatus nõ excusať quo minus ꝓsequať appellationẽ·adde nõ·in·c·i·de ꝓpt·li·vi·

¶ Excõicatus licet sponte agens nõ admittať põt tñ cõpelli agere· Inno·in·c·exceptionẽ·de except·adde glo·fi·in·c·significauit·de offi·ordi·

¶ Si excõicatio nõ tenet ingerẽs se diuinis nõ incurrit irregularitatẽ· Inno·in·c·ad ꝓsentiã· de ap·

¶ Si excõicatus appellat a sententia excõicationis pendente appellatione uitandus est a iudice· Inno·in·c·sepe·de ap·idẽ dicit in·c·solet·de sen·ex·li·vi·

¶ An hec ꝟba excõico oẽs qui ꝯdicũt faciãt sñiaꝫ uel constitutionẽ·nõ·Inno·in·c·pro illoꝝ·de ꝓben·

¶ Qui dicantur nominatim excõmunicati uel interdicti·nõ·Inno·in·c·in lateranensi·de ꝓben·adde quod dicam·j·sub dictione nominatim ꝛc·

¶ Excõmunicatio lata in exemptos nõ ualet·etiaꝫ si excõmunicãs habuerit quasi possessionẽ excõmunicandi·ita nõ·Abb·in·c·cum dilectus·de reli·do·adde glo·de ap·si duobus·de accusa·uenies· in glo·ulti·glo·in clem·frequens·de exces·prela·

¶ Excõicatus nõ põt defendere se per ꝓcuratorẽ excõicatũ·quia excõicatus nõ potest esse ꝓcurator etiã rei·ita dicit Abb·de testi·uenientes·

¶ Casus in quibus uerberans clericum non est mittendus pro absolutione ad curiaꝫ· nõ·Inno·de sen·excõ·c·i·& c·peruenit· adde nõ· de sen·excõ·religioso·li·vi·in glo·ii·

¶ Sententia excõicationis est nulla in multis casibus·quos uide per Inno·in·c·non dubiũ·de sen·ex·

¶ An excõicatus possit excõicari· glo·de iude·ita quorũdã·de sen·ex·cum pro causa· uide glo·cõtra·de eo qui duxit in ma·significasti·ad materiã uide tex·cum glo·in clem·grauis·de sen·ex·glo·qđ me·cã·c·i·li·vi·adde qđ dixi·s·in prin·huius dictiõis·adde glo·& Cy·in·l·ii·C·qñ tutor uel curator·nõ·in·l·aut damnum·§·sed nos·in glo·dubitatio·ff·de pe·Adde·s·Tho·in·iiii·di·xviii·ar·vi·

¶ An aduocatus incurrat excõicatiõꝫ defendendo excõmunicatũ·dic ut nõ·doc·de cle·ex·ꝓposuit·

¶ Sententia excõmunicationis põt ferri quãdoq; per solum prelatum·quandoq; requiritur cõsensus capituli· de quo uide doc·in·c·i·de exces·prela·

¶ Que differentia sit inter excõicationẽ & suspẽsionem·uide glo·magnã de consue·cum dilectus·c·fi·de exces·prela in prin·glo·magne· Inno·de sen·excõ·uenerabili·in glo·ii·Io·an·plene de sen·excõ·

c.i.li.vi. plenius per Io.cal.in tractatu suo de ecclesiastico inti.in pn. ubi ponit etiã conuenientius. adde q̃d nõ. Archi.de sen.ex.ꝙ periculosũ.li.vi.

¶ An res inanimata possit excõicari.glo.de exces. prela.c.fi.in glo.magna. & ibi Inno.uide Io.an.in c.romana.§.fi.de sen.ex.li.vi.

¶ An suspẽsus uel irregularis possit excõicare.glo. de exces.prela.c.fi.in glo.magna. & ibi Inno.uide Io.cal.in.c.romana.§.fi.de sen.ex.li.vi.

¶ Excõmunicatio potest esse actio & passio. dicit Archi.xi.q.iii.si quis frater.

¶ An cõicans ei qui in ueritate nõ est excõicatus habetur tamẽ ab epo pro excõicato sit excõicatus. Hostieñ.tenet ꝙ non.de priuil.cum olim.

¶ An plati templarioꝝ & hospitalioꝝ possint suos subditos excõicare & absoluere cum nullũ ordinẽ ecclesiasticum habeãt.uide Io.an.& doc.in.c.canonica.de sen.ex.faciunt que dixi s̄.

¶ An sñia excõicationis lata cõtra ꝓhibitionẽ teneat. uide glo.in.c.romana.§.pe.de of.ordi.li.vi.

¶ An participãs cum excõicato a canone ante denuntiationẽ sit excõicatus.glo.xxxiiii.q.ii.sane.

¶ An eleuans manũ uel fuste ut percutiat clericuꝫ nõ tñ percutit sit excõicatus. Io.an.de pe.felic.li.vi.idem in regula in penis.e.li. in mercu. Goffre. in summa.de sen.ex.§ querit̃.pone ꝙ supra caput & ibi tenet ꝙ nõ.Io.an.de sen.excõ.c.i.

¶ An carens baptismo possit excõmunicari.Io.an. de sen.excõ.romana.§.fi.li.vi.

¶ Quot sunt species excõicationis.Archi.de sen. ex.statuimus.li.vi.& in.c.presenti.v.q.ú.

¶ Non debet iudex ferre sententiam excõmunicationis si credit illam non debere seruari. Io.an. de sen.excõ.consticutionem.li.vi.

¶ Cõmunicans nutu tñ cũ excõicato incurrit excõmunicationẽ.ita dicit Lau.in cle.fi.de sen.excõ.

¶ An percutiens monachum bigamũ incurrat excõmunicationem. Ioban.an. ꝙ sic. in regula delictum.li.vi.in mercu.

¶ An excõicati possint inuicẽ cõmunicare. glo.fi. xxvii.q.i.deuotã.Io.an.post Hosti.ĩ cle.ex.illud

¶ Excõicatus ꝑpter suspicionẽ heresis si in excõicatione durauerit p annũ dãnat̃ tanq̃ hereticus.glo. de hereti.excõicamus.glo.in.c graue.de pe.

¶ Excõmunicatio quandoq; sumit̃ pro sꝑatione. & isto modo laici possunt dici excõmunicati.i.separati.uide glo.ii.q.vii.in sancta.

¶ An ordinarius faciens capi clericuꝫ in casibus a iure nõ permissis incidat in excõmunicationẽ.uide glo.in clem.i.in prin.de exces.prela.

¶ Excõicatio late sumpta inducit omnẽ ꝑcisionẽ ab ecclesia.uide glo.xiii.q.i.in summa.

¶ Excõmunicari potest quis etiam quo ad actus temporales.tex.de consti.ex litteris.glo.de sentẽ. excõ.is cui.li.vi.& in.c.i.in glo.e.ti.& li.

¶ An excõicato minori sit interdictus ingressus ecclesie.Archi.xxxiii.q.iiii.uir cum ꝑpria.de sen. excõ.respõso.doc.e.ti.nuper.glo.i.q.i.qui nõ põt. Io.an.de sen.excõ.is cui.li.vi.

¶ Excõmunicatus pro manifesta offensa ex qua solus deus offenditur absoluitur etiaꝫ ante satisfactionem. doc.de appell.qua fronte.q̃d me.cã.c.i. idem si satisfactio esset actus spiritualis. nõ.Inno de preben.pro illoꝝ.dixi.s̄.aliquid.

¶ An possit qs excõicare seipm. uide glo.i.q.vii. quotiens.tex.& glo.de pe.di.i.§.penl̃ glo.xi.q.iii. §.euidenter.aliquid per doc.de sen.excõ.q̃d in dubus. glo.xxi.di.nunc autem .glo.xi.q.iii.si is qui.

¶ An prelati inferiores episcopo possunt excõmunicare.uide glo.de elec.cum in cunctis. Archi. de offi.ordi.cum ab ecclesiaꝝ. de offi.archidi.cum satis.in glo.ii.q.i.nemo. de sen.excõ. romana.§.i.li. vi.& ibi Archi.&.e.ti.& li.dilecto.

¶ Ordinarius excõicati eum absoluit qñ excõmunicans sibi non reseruauit absolutionẽ.uide glo.de elect.ubi periculũ.§.in eodem.li.vi.&.eo.ti.& li. sciant cũcti.in glo.ii.e.ti.c.indẽnitatibus.§.postremo.in.ꝟ.subiacere.li.vi.glo.fi.in cle.attendentes. de sta.regula.uide Io.an.de preben.graue.de insti. ex frequentibus.glo.fi.in.c.i.q̃d me.cã.

¶ An suspensus possit excõicari. de ꝓpti.c.capl̃m. ubi tex.de cleri.cõiuga.c.i.de cleri.nõ resi.ex tue.

¶ An excõmũicato uel suspenso durante cleri sententia sint administrande expense de fructibus beneficii.glo.& doc.de elec.cum uintoñ.in.ꝟ.administrat.glo.fi.& doc.de appell.pastoralis.glo.in.ꝟ. dimidia.in cle.ut hi qui.de eta.& quali.

¶ Non licet ꝑpria auctoritate capere clericũ sine nota excõmunicationis.etiam si sit casus a iure ciuili ꝑmissus.ut nõ.in cle.i.de offi.ordi.glo.contra. de iudi.cum non ab homine.Innoc.de sen.excõ.ut fame.Genze.in dicta clem.i.de offi.ordi.

¶ Qualiter quis debeat uitare excõmunicatũ occultum.Archi.iii.q.ii.si tantum.super glo.

¶ An denuntiatio ꝓbet excõmunicationẽ.uide de postu.prela.c.i.de of.del̃ prudentiã.§.vi.ubi doc. de sen.ex.licet.li.vi.glo.dicit q̃d de excep.pia eo.li. uide Archidia.xi.q.iii.nemo. Hostieñ. in.c. ut contingat.de offi.dele..

¶ An excõicatus possit heres instituí. dic ꝙ nõ ab ex̃ neo.nõ.sup glo.de excep.pia.li.vi.in.ꝟ.cõibus.

¶ An sola possessio sine ꝑscriptione tribuat ꝑtãtẽ excõmunicandi.Io.an.in.c.auaricie.de electi.li.vi.

¶ Excõmũicare interdicere & suspendere descendunt a potestate clauium. tex.est. de exces.prela. tanta.glo.de ma.& obe.dilecta. glo.ĝ.xxxii.di.§. ueꝝ.uide aliã glo.ii.q.i.nemo.Innoc.in.d.c.tanta. glo.de of.ordi.cũ ab ecclesiaꝝ.Io.an.aliq̃d in regl̃a delictũ.li.vi.Inno.c.cũ dilectus.de cõsue. Hosti. de of.archi.cum satis.glo.in.c.trãsmissam.de elec.

¶ An excõicatus repellatur ab actibus extraiudicialibus.dixi sparsim.s̄.adde Inno.qui dicit ꝙ non in.c.dilecti.de maio.& obedi.idem tenet cõtra.in c.cum inter.de excepti. cui concor.Ioban.an.in.c. pia.de excep.li.vi.in nouella.licet in glo.ibi dicat contrarium.uide tex. de eo qui duxit in ma.significasti.doc.de dolo.ueritatis. de sen.excõ. si uero. dixi plene in repetitione.c. intelleximus. de iudi.

¶ An episcopus incurrat sententias excõmunicationis latas a iure.glo.in.ꝟ.si quis.in clem.i.de sequestra. tex.& glo.in c.quia periculosum. de sen. excõ.li.vi.adde quod dixi.s̄.sub dictione epus.

¶ Procurans ut clericus capiatur in casibus qui nõ sunt a iure permissi incurrit excõicationẽ. uide glo.in clem.ii.de pe.

¶ Excõmunicatio non relaxatur nec suspenditur ꝙ statim ꝙ lata est trahit secũ excutionẽ. Hosti. de testi.ueniens.ii.de sen.excõ.sacro. glo.in.c.i ꝙ me.cã. in.ꝟ. interdicti li.vi. de appell.pastoralis. glo. de appell.sepe. Hostieñ.de resti.spol.pisanis.

Innocẽ. de priuileg. ut priuilegia. in glo. i.

¶ Excõmunicato aliq̃ sunt pmissa que tendunt in detrimentũ suũ. glo. de iudi. intelleximꝰ. glo de fur. calũ. cũ causam. glo. de excep. cuz inter. tex. de sen. ex. si uero. Inno. in. c. exceptione. ad fi. de exceptĩ.

¶ Quando quis dicat̃ cõmunicare cum excõicato ut ꝓpterea incurrat excõicationẽ. Inno. de sen. ex. nuper. Archi. e. ti. statuimus. li. vi.

¶ An sententia excõicationis transeat in rem iudicatam. doc. de re iudi. consanguinei glo. in. ꝟ. suspẽdatur. de of. ordi. ad reprimendã. de sen. ex. sacro. aliquid ꝑ Io. an. de excep. significauerũt. uide cum in. c. uenerabilibꝰ. in. ꝟ. querimoniã. đ sen. ex. li. vi.

¶ An petens absolutionem ab excõmunicatione nulla uideatur fateri se ligatuz. docto. de appell. ad p̃sentiã. tenent q̷ nõ etiã si simpliciter peteret. de quo dixi. s. nõ. Inno. de ordi. cogni. cum dilectus. in. ꝟ. non cogetur.

¶ An uerberãs clericũ sibi seruientẽ incurrat excõmunicationem. nõ. de sen. ex. c. ex tenore. & c. ueniens. glo. ii. xvii. q. iiii. si quis.

¶ An participãs excõicato in crimine a se dãnato incidat in excõmunicationẽ maiorem. uide de sen. ex. nuper. & c. si concubine. glo. & ibi Io. an. eo. ti. statuimus. li. vi. aliquid per doc. e. ti. qđ in dubiis. Io. vi. q. iii. merito. Io. an. in regula cui licet. li. vi.

¶ An socius statim debeat diuidere societatem superueniente excõmunicatione alterius socii. glo & docto. de sen. excõ. si uere.

¶ An excõmunicatio sit personalis non transiens ad aliam personã. glo. dicit q̷ sic. in. c. i. de iurepa. li. vi. in. ꝟ. sententiasse. glo. cle. i. de rescrip. in. ꝟ. cõuenire. glo. de offi. uica. c. i. cõtrariũ habet. xix. di. anastasius. xi. q. iii. excellentissimus. & est cõclusio q̷ nõ. qđ qualiter intelligat̃ nõ. Io. an. de sen. ex. cũ desideres. adde. xi. q. iii. quoniam multos.

¶ Quare excõmunicatus nõ potest excõicare sed bene excõmunicari. uide rationem positam per Io. an. in. c. presenti. de sen. excõ. li. vi.

¶ An episcopus incurrẽs sñiam excõicationis latã a iure in casibus in quibꝰ alios absoluere põt possit alii cõmittere absolutionẽ suam. dic q̷ non. ut no. Lau. in clem. i. de relig. domi. in. ꝟ. sancti. adde qđ dixi. s. sub dictione absolutio.

¶ An minor possit excõicari. Hosti. de ꝓcu. c. pe. tex. de sen. ex. c. i. do. Anto ut lite nõ contẽ. c. i.

¶ Judex secularis potest excõmũicationẽ ferre. i. ab actu temporali aliquẽ prohibere. glo. in. ꝟ. sententiam. xi. q. iii. ꝑ. euidenter.

¶ An laicus ex delegatione pape possit excõicare. dic q̷ sic. glo. in. ꝟ. ducibus. xxxii. di. ꝑ. uerẽ. Idẽ Io. an. in. c. ii. de preben. li. vi. glo. in ꝟ. laico. xcvi. di. bene quidez. glo. penl. vii. q. i. peruenit. adde quod dicam. j. sub dictione laicus.

¶ Participans excõmunicato auctoritate iurĩ nõ incidit in excõicationẽ. glo. de iudicẽ. intelleximus. de preben. pro illoꝝ. in glo. penl. xxiii. q. iiii. q peccat. facit. l. gracus. C. de adulte.

¶ Judex non ꝓnuntiabit quem reincidisse in primam sententiam excõmunicationis causa superueniente nisi parte uocata & cũ sũmaria cognitione. glo. in. ꝟ. cõmode. in clem. i. de pe.

¶ An excõmunicatio possit ferri pro leui culpa. glo. q̷ sic. in. ꝟ. quãlibz. ii. q. i. in primis. & xi. q. iii. episcopi. & c. nullus.

¶ Excõmunicatus absolutus ut satisfaciat nõ reincidit in priorem sñiam. nisi iterato excõicet̃. fallit nisi ius hoc determinet. ut in. c. eos. de sen. ex. li. vi. uel nisi sub ea conditione absoluatur ut reincidat. dictũ est Io. an. de appell. questioni. idem de ꝓp. ab excõicato. uide nõ. de testi. ueniens. ii. super glo. ti.

¶ An contractus gestus per ꝓcuratore excõicati eius noĩe claudicare possit & sic an cõtra eum ualeat licet nõ pro eo. nõ. Io. an. de offi. uica. c. i li. vi.

¶ Quare sententia excõmũicationis iniusta liget uide Iohã. an. de offi. uica. c. i. li. vi. melius de offi. dele. cum contingat.

¶ An sententia excõmunicationis sit meri imperii. Hostieñ. de offi. ordi. quãto. Io. an. e. ti. pastoralis. in prin. glo. uidetur sentire q̷ nõ. ii. q. vi. quisquis. Inno. q̷ sic. de elec. transmissam. in glo. penl.

¶ An in excõmunicatione requiratur uera contumacia. glo. q̷ sic. in. c. i. ut lite non contẽ. Inno. de eo qui mit. in pos. c. si aduersarius. in cõtrariũ est tex. de sen. ex. uenerabilibus. ꝑ. idem est. li. vi. qđ etiaz tenet Archi. e. ti. & li. constitutionem.

¶ An ꝑsequẽs clericũ nõ tñ cum ꝑcutiens incidat in excõicationẽ. uide glo. de pe. di. i. si qs pulsatus. uide qđ nõ. Io. an. de pe. felicis. li. vi. super glo. de percussione. Archi. xvii. q. iiii. sunt qui.

¶ Excõmunicatio fertur ab homine ꝓpter contumaciam. a iure ꝓpter delictum. uide glo. xi. q. iii. epi. xvii. q. iiii. ed pꝛbiteroꝝ. Inno. de testi. testimoniũ. glo. de cõse. di. ii. si nõ iũt. Archi. ii. q. i. nemo.

¶ Si aliqs cõpareat ꝓ alio ne excõicet̃ an sit admittẽdus. nõ. glo. xxiii. q. ii. ꝑ. his auctoritatibus.

¶ An clericus uulnerans seipsum aut percutiens incurrat excõmunicationem. uide Ioban. an. de ui. & ho. cleri. c. i. li. vi. Archi. xxiii. q. v. si non licet. Io. an. de sen. excõ. contingit.

¶ Quicquid acquiret excõmũicatus tempore excõmunicationis est errogandum pauperibus. uide Hostieñ. in sñma. de pe. & remi. ꝑ. si qua pena. de iudeis ad liberandã. super glo. iii.

¶ An auferens rem quam clericus habet in manibus sit excõmunicatus. uide Innocẽ. de sen. ex. nuꝑ. glo. in clem. i. de pe.

¶ An sit excõmunicatus permittens dolo percuti clericum. uide nõ. de sen. excõ. quante.

¶ An sententia excõmũicationis lata a legato sine monitione teneat. uide doc. de cle. excõ. illud. Lap. de offi. ordi. c. i. li. vi. idem de sen. excõ. c. romana. li. vi. Archi. e. ti. & li. c. i.

¶ An sententia excõmunicationis lata per executorem cõtra se defendentem sit ualida de iure. Io. an. de cõces. ꝑben. c. i. li. vi. in glo. que incipit dicit Hostieñ. in fi. uide doc. de peeben. pro illoꝝ.

¶ An priuilegium impetratũ per procuratorẽ ne quis excõmunicetur prosit dño anteq̃ de eo sit certificatus. Io. an. de conces. preben. c. i. li. vi.

¶ An sicuti distringens clericum est excõmunicatus. xvii. q. iiii. si quis suadente. ita condẽnans clericum. uide de foro compe. c. ii.

¶ An pro damno illato alicui in iuribus temporalibus possit damnum dans excõicari. uide. s. Tho. in. iiii. di. xviii. q. ii. qui dicit q̷ nullus debz excõicari nisi ꝓ mortali peccato. ut q̷ in dãnificãdo aliquẽ etiã in rebus tẽporalibus qs mortaliter peccat ideo ꝓ dãno tẽporali põt qs per ecclesiã excõicari.

¶ Quando iudex dicit excõmunico illũ in dubio

intelligitur de excõmunicatione maiori. nõ. de sen. excõ. si quem. ubi etiam est bonus tex.

¶ Quid si metropolitanus existẽs in diocesi suffraganei sui ueniat contra sententiã ab ea latã. dic sm Hostien. q sicut sententia nõ ligat proferentẽ sic nec eius superiorẽ. de ma. & obe. cum inferior. de sen. excõ. a nobis. cum concor. cui concordat. s. Tho. in quarto. di. xviii.

¶ An ratum habens uiolentam manuum iniectionem in clericum sit excõmunicatus. dic ut in. c. mulieres. de sen. excõ. hodie istud est expeditum. in. c. cum quis. de sen. excõ. li. vi.

¶ An rustici & coloni siue partiarii uel alii cõducticii possint cõmunicare cum dñis excõicatis sine pena excõmunicationis. uide in summa pisana sub dictiõe excõicatio. §. item supradictũ est. adde nõ. xi. q. iii. qm multos. de sen. ex. inter alia. ubi dicit Inno. q coloni excõicati tenent sibi pstare seruitia debita & consueta. sed ad hoc in foro iudiciali nõ possunt compelli. male tamẽ faciũt si nõ exhibeãt. xv. q. vi. nos sanctoꝝ. in glo. ii.

¶ An excõmũicatus peccet si se ingerat cõmunioni alioꝝ. uide in summa pasi. §. utꝝ excõmunicatus.

¶ An orandũ sit pro excõmunicatis. uide. s. Tho. in quarto di. xviii. q. ii. ar. vi.

¶ An excõicatus possit cogi ad constituendũ pcuratorẽ. uide nõ. de iudi. intelleximus. qui tex. habz uarios intellectus. & ego alias posui ibi nouũ intellectũ. & repetii padue illud capĩm multũ subtilit.

¶ An dicens se excõmunicatuz iniuste debeat absolui ante cause cognitionẽ. uide de cõse. di. iiii. nullus. de rescrip. ab excõmunicato. in glo. fi.

¶ An excõicatus post absolutionẽ recupet omnia pristina iura. uide nõ. de elec. quia diligetia. in glo. fi. iiii. q. i. in summa. de testi. ueniens. ii. in glo. fi. & e. ti. testium. ubi per Inno.

¶ Excõmunicatio est censura ecclesiastica pter contumaciã uel crimen in singulares personas lata a cõmunione fratrũ uel sacramentaliũ tm̃ exclusoria. Io. de lig. de sen. excõ. c. i & in tractatu de censura ecclesiastica. Adde quid sit excõmunicatio & unde dicatur. xi. q. iii. sicut apostoli. Io. an. de sen. excõ. c. i. li. vi. adde. xv. q. iii. nihil. & est canonica. xxvii. q. i. uiduas. xxiiii. q. iii. sacerdos. & c. notandum. xi. q. iii. omnino.

¶ Excõmunicationis uerbũ simpliciter platũ intelligit de maiori etiã si pferat ab hoie. de sen. ex. si quẽ. de iudi. cum nõ ab hoie. & ibi nõ. doc.

¶ Excõmunicationis sententia non requirit territoriũ. de renũ. ex transmissa. faciunt no. in. c. uenerabilibus. §. ubi autem. de sen. ex. li. vi.

¶ An excõmunicatus possit absolui ignorante aduersario. nõ. glo. xi. q. iii. excõmunicatos. de ap. qua fronte. nõ. de iudi. c. i. adde qđ dixi. s. sub dictione absolutio. Item adde nõ. de sen. ex. c. i. li. vi.

¶ Excõmunicatio suspensio & interdictũ paribus passibus ambulãt. uide bonã glo. que allegat multa iura in. c. pñti. de sen. excõ. li. vi. adde qđ dixi. s. q ista tria procedunt a potestate clauium.

¶ An subtrahens corrigiam uel aliquid aliud clerico dormienti sit excõmũicatus. Inno. q nõ. Io. de lig. §. uide nõ. in. c. nup. d sen. ex. uide Archi. xvii. q. iiii. si qs suadente. qui dicit q qlitercũq qs iniuriose tangit psonaz clerici incidit in excõicationẽ.

¶ Excõicatus põt cõmunicare cum alio excõicato. glo. xxvii. q. i. denotam. nõ. de cle. ex. illud.

¶ An sit excõmunicatus qui metu cõpulit clericũ ad aliquid sibi dandũ uel pmittendũ. Inno. q non. de sen. ex. nuper. Io. de lig. distinguit inter metum uerbalem & realẽ. & quid de spuente in faciẽ clerici & de eiciente clericũ de eq̃ ut ipse ascenderet & fugeret a facie prosequentium. uide in dicto. c. nuper. & per Io. cal. hic in reportorio suo sub hac dictione. qui disputat ad utrãq partem. & ponit opiniones uarias doctorum.

¶ Sacerdos parrochialis põt excõicare parrochianos excõicatione pcedente a potestate clauiũ fori penitentialis. non autem contentiosi. nisi aliud habeat consuetudo. ii. q. i. nemo. nõ. de offi. ordi. si sacerdos. ubi Inno. & alii scribentes.

¶ Si excõmunicatus post appellationem non prosequitur appellationez rata manet excõmunicatio. nõ. de appell. sepe. in glo. sic. e. ti. pastoralis. in glo. penl. e. ti. licet. li. vi.

¶ An excõmunicatus possit petere restitutionẽ in integrũ. uide Io. an. de excep. significauerunt.

¶ An percutiens laicũ quem putabat clericum sit excõmunicatus. glo. q sic. de sen. excõ. si uero. contrarium dicit glo. e. ti. in audientia.

¶ Si solus episcopus sciat aliquem excõmunicatũ potest subditis suis inhibere cum illo participationem. vi. q. ii. c. u. in glo. ubi omnino uide. adde. xi. q. iii. si quis laicus.

¶ An excõicatus cõstruens ecclesiã & dotans eam acquirat iuspatronatus. nõ. in c. nobis de iurepa.

¶ Nullus debet spoliare excõmunicatum propria auctoritate. & ideo excõmunicatus spoliatus põt absolutus petere restitutionẽ. sm Inno. de excepti. pia. li. vi. ubi Archidia. & moder. nõ. de sen. excõ. decernimus. e. li.

¶ An excõmunicato socio meo cum quo habitabã in eadem camera teneatur discedere. uide nõ. de senten. excõ. si uere.

¶ Licet excõicatus iniuste nõ appellet infra decez dies põt tñ postea corã excõicatore comparere & absolutionem petere. quam si denegat potest ab eo appellari. nõ. de offi. ordi. ad reprimendã in glo.

¶ An is q̃ quẽ pbata est excõicatio per modũ exceptiõis debeat uitari. nõ. de or. cog. c. ii. in glo. pe.

¶ An si excõicatus cedit suã actionẽ alteri possit cessionarius durante excõicatione uti illa actione cessa. nõ. glo. in. c. unico. de iur epa. li. vi. in glo. ulti. Spe. ti. de pcura. §. ulti. ꝟ. quid si excõmunicatus.

¶ Excõmunicatus minori absoluitur a pprio epo. de sen. excõ. nuper. ubi tex.

¶ Excõmunicatus post appellationem legitimaz si celebrat nõ est irregularis. de appell. ad presentiã. in glo. & de sen. excõ. solet. in glo. penl. li. vi.

¶ Excõicatus nõ põt demãdare alii potestatẽ absoluendi. Lau. in cle. i. de reli. do. in ꝟ. finiti.

¶ Excõmunicatus nõ est qui uiolat immunitatem ecclesie. nõ. de sen. excõ. cum pro causa. in glo. i.

¶ An & quãdo excõmunicatus debeat remitti ad excõmunicatorem. uide de offi. dele. prudentiã. & de offi. ordi. ad reprimendã. & qđ ibi nõ.

¶ Excõicatus litera contestando nõ interrumpit prescriptionem. uide de excep. significauerunt.

¶ Excõicatus põt cedere bonis. de soluti. odardus.

¶ Excõmunicatus pro cõtumacia nõ absoluit. nisi satisdet de iudicio sisti. nõ. de iudi. c. i. in glo.

¶ Excõmunicatus etiaꝫ post satisfactionẽ indiget absolutione. nõ. in cle. i. de deci. in glo. sic suspensi.

¶ Excõmunicatio probatur per litteras ordinarii. de ꝓba. post cessionem. & qđ ibi nõ.

¶ An excõmunicatus constitutus procurator cum potestate substituendi possit aliũ substituere. uide qđ nõ. de ꝓba. post cessionẽ. in clem. religiosus. de ꝓcura. in glo. ulti. Inno. de ꝓcura. consulti.

¶ Cum excõmunicatur in fauorem cõtemplarioꝝ licet ipsi participent alii tñ participare nõ possunt. uide de priuileg. petistis.

¶ Excõicatus impeditus ꝓpter infirmitatẽ ire ad papam põt absolui per epm. de sen. ex. qđ de his.

¶ Si excõmunicatus & ego sumus in eadeꝫ domo ipse pro suis factis & ego pro meis si aliter nõ cõmunico cum eo nõ ꝓpterea incido in excõmunicationem. nõ. de sen. excõ. nuper. & in. c. si uere.

¶ Participans cum excõmũicato ꝓpter corporalẽ salutem non est excõmunicatus. nisi illi participet qui negligit uel contemnit absolutionem petere. de sen. excõ. cum uoluntate.

¶ Per hec uerba nullus tali cõmũicet fertur sñia excõmunicationis. de iudi. c. i. & ibi nõ.

¶ Excõmũicationis sententia potest ferri in personam incertam. de testi. constitutus. facit de offi. ordi. c. i. & c. ad reprimendaꝫ. v. q. i. qd malignus.

¶ Excõmunicationẽ cõtemnit qui absolutionẽ nõ petit. de sen. excõ. per tuas. ibi contemnere.

¶ An excõmunicato delegante impediaẽ iurisdictio delegati. uide de offi. dele. licet.

¶ Excõmũicationis sñia lata simpliciter nõ durat ultra tẽpus ꝓferentis nisi successor eam cõfirmet. uel ratã habeat. secus si per uiã statuti feraẽ. uide nõ. de sen. ex. a nobis. i. in fi. glo. magne.

¶ Excõmunicato de suis peccatis confesso nõ põt interdici sepultura licet non satisfecerit. sm Abb. in. c. ii. de sepul.

¶ Excõmunicatus ab uno ab oĩbus est uitandus ratio quia ecclesia est uniuersalis. de scisma. c. i. li. vi. uide de offi. ordi. ad reprimendã. Spe. ti. de sen. execu. ꝯ. ii. ꝟ. sed pone iudex.

¶ Excõmunicatũ occultuꝫ in diuinis nõ debeo uitare. vi. q. ii. si tñ. & c. placuit. Inno. in. c. tanta & c. per tuas. de simo. uide in. c. si sacerdos. in fi. & qđ ibi nõ. de of. ordi. de coha. cle. & muli. uña. & c. fi.

¶ An excõmunicatus sub conditione si tali die nõ uenerit uel tale quid non fecerit si interim mutat foꝝ & nõ uenit uel nõ facit ꝛc. sit nihilominus excõmunicatus. uide de sagitta. c. i. in glo. de sen. ex. romana. ꝯ. caueant. li. vi. Io. an. de biga. c. i. e. li. sup glo. & de eo qui fur. ordi. rece. c. i.

¶ Si potestas excõicandi aliquẽ sit mandata duobus & unus excõmũicat an ille sit excõicatus. glo. format hanc questionẽ. ꝯ. cum ergo. xi. q. iii.

¶ Exceptio excõmunicationis põt opponi in quacunq parte iudicii etiam si dolo fuisset omissa de excep. exceptione. in clem. i. de excep. & in. c. pia. ubi materia. de excep. li. vi.

¶ Ubi habetur de iure ciuili de excõmunicatione dixi aliqua. s. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de excep. ꝯ. ii. ꝟ. sed nunquid post.

¶ An excõicatio liget anteq̃ ueniat in noticiã excõmunicati. nõ. de elec. uenerabilẽ. in glo. publica. de cleri. excõ. aplice. ii. q. iii. quanto. in glo. epłam.

¶ An excõicatus possit uitari ante denũtiationem nõ. de sen. ex. cum nõ ab hoĩe. in glo. i. & ibi cõcor. uide. xxxiii. q. iii. siue. in glo. pen.

¶ Que sit pena iniuste excõicãtis uide in. c. sacro. de sen. ex. & e. ti. c. i. li. vi. dixi aliquid supra.

¶ An excõicatio liget nõ subditos. nõ. de sen. ex. a nobis. in glo. magna. de consti. c. ii. li. vi.

¶ An sñia excõicationis continens errorẽ teneat. dic ut nõ. de sen. ex. per tuas. in glo. errorem.

¶ Qui excõmunicationem contemnit põt priuari feudo nõ. xxiii. q. v. principes.

¶ Forma sententiaꝝ excõmunicationis & absolutionis uide per Specu. ti. de sen. ꝯ. ut autem.

¶ Magna est pena excõmũicationis. uidelicet esse inter homines & hominũ consortio carere. tex. ꝯ. de aposta. l. hi qui sanctam.

¶ Quod dicitur excõmunicatũ admittendum esse ad defensionem uerum est uoluntariã non necessariam. Bar. in. l. de pupillo. ꝯ. seruo. ff. de no. op. nũ. dixi in. c. intelleximus. de iudi.

¶ An excõicatus audiaẽ ꝓsequens iniuriam suam nõ. in dicto. c. intelleximus. uide Frede. de senis. consilio suo. cxl. nõ. in. c. i. de excep. li. vi. adde nõ. per Bar. in. l. non solum. ꝯ. fi. ff. de iniur.

¶ An excõicatus possit ex̃ iudicium appellare. dic ut nõ. Io. an. c. i. de excep. li. vi.

¶ Speciale est in sñia excõicatiõis ut lata ex falsa causa nihilominus ualeat. de of. del. ex pte. in aliis secus. ut nõ. Inno. in. c. in presentia. de renũ.

¶ Si coram iudice opponitur de excõmunicatione partis ipse de ea cognoscit. de excepti. pia. li. vi. si aũt contra ipm iudicem tunc nõ cognoscit ipse sed itur ad arbitros. ut in. c. suspicionis. de offi. delegi. Hosti. aũt dić q adiri dꝫ tũc ꝓximus supior. adde qđ nõ. Bar. in. l. quidã consulebãt. ff. de re iudi. ubi dicit q de exceptionibus sigillantibus famã iudici ipse iudex non cognoscit. uide qđ dixi. s.

¶ Percutiens clericum pro defensione sua nõ est excomũicatus. secus si pro defensione collateraliũ & affinium aut extraneoꝝ sm Innoc. & Hosti. de sen. excõ. si uero. ubi etiam glo.

¶ A sententia excõmũicationis nõ appellatur sine cause expressiõe. sicut nec ab interlocutoria. Inno. in. c. per tuas. de sen. ex. in. ꝟ. absoluere.

¶ Excõmunicatus qui appellauit si interim petat se absolui nõ ꝓpterea uideẽ renũtiasse appellationi. & est speciale in sententia excõmunicationis. in. c. sacro. de sen. excõ. sm Inno.

¶ Qui offendit laicũ ꝓpter odium clerici est excõmunicatus. ut in. c. sciant cuncti. de elec. li. vi. de quo dic ut ibi. in glo. adde nõ. subtiliter per Bar. in. l. qui seruo. ff. de fur.

¶ An & quãdo excõmunicato officiali possit eius uices gerens iurisdictionem exercere. uide in. c. fi. de offi. uica. li. vi.

¶ Percutiens clericum absq deliberatione puta in insultu uel bello est excõmunicatus. sed tamen non est necesse eum pro absolutione mitti ad curiã sm Inno. in. c. si uero hostiarius. in glo. ex deliberatione. de senten. excõ. qđ nõ.

¶ Sententia excõicationis trahit secũ executionẽ. de ap. pastoralis. Bar. in. l. qui ultimo. ff. de pe.

¶ Iudice existente excõicato nõ currunt tempora utilia. Bal. in. l. i. C. qui ad bo. pos.

¶ Excõmunicatus absolutus similis est restituto in integrũ. & ideo ad omnes actus admittitur ad

quos admissus fuisset ante excõmunicationem. sm Inno. in. c. testimonium. de testi. Bal. in. l. lucius. ff. de his qui no. infa.

¶ Gesta ab excõicato medio tẽpore que sunt nulla nõ reualidant cessante excõicatione. no. in. c. prudentiã. §. vi. de offi. dele. & in. c. i. de r̃ptis. li. vi.

¶ An excõicatus possit accusari. uide. s. Tho. scd̃a secunde. q. lxviii.

¶ Qui percutit clericũ deprehensum cũ uxore nõ incurrit excõicatioẽ. s. Tho. in. iiii. di. xxxvii. ar. iii.

Excubie

Quid sint excubie uide glo. in. l. i. ff. de offi. presec. uigi.

¶ Officium excubitorum publicum est. nec debet quis ab eo facile remoueri. uide Spe. ti. de accusa. §. quinto. iuxta finem.

Excusatio

Periculum seu impedimentũ unius uie nõ excusat si per aliã uiam potest uenire. licet sit magis longa. Bar. in. l. imperator. ff. de appell.

¶ An per protestationem precedentem excusetur quis a delicto. uide Bar. in. l. non solum. §. morte. ff. de no. op. nũ.

¶ Milites siue fratres gaudẽtes priuilegio illo de tertio ordine sancti Francisci nõ excusant a delicto antea cõmisso. Barto. in. l. i. ff. de pe.

¶ An semel excusatus a munere propter morbum possit se perpetuo excusare. uide Barto. in. l. si cum dotem. §. si maritus. ff. so. ma.

¶ Quando conceditur excusatio a muneribus nõ intelligitur de ordinariis sed de extraordinariis. Barto. in. l. omnes omnino. C. de anno. & tribu. & in. l. i. C. de iudic.

¶ An excusans innocentiam alicuius audiatur ut procurator uel ut quilibet. nõ. Barto. in extrauag. ad reprimendam. in. ꝟ. uel legitime.

¶ An excusator admittat sine mandato. glo. in. ꝟ. proposita. & in. ꝟ. premissa. in. c. cupientes. §. qd̃ si per uiginti. de elec. li. vi.

¶ Excusatio non potest fieri per procuratorẽ generalem sed bene per specialem. glo. & Bal. in. l. excusare. ff. de excu. tu. uide tex. & qd̃ ibi nõ. de do. & contu. cum dilecti.

¶ Excusans peccatum suum censetur ypocrita. de pe. di. i. taciturnitas.

¶ Officium excusatoris est allegare absentiam & iustificare causam rationibus probabilibus. nõ. de accusa. ueniens.

¶ Excusator absentie non tenetur satisdare. ut. l. nemo alieno. ff. de reg. iur.

¶ Quilibet etiã excõicatus est idoneus ad excusationem ꝓ absente faciendã. ut nõ. in. l. seruũ ꝗ. §. publice. ff. de ꝓcura. adde que dixi. s. ꝓxi.

¶ Si excusatio facta de absente non placet iudici põt sup hoc interloquendo ꝓnuntiare a qua interlocutoria poterit excusator si uoluerit appellare. ar. ff. de neg. gest. l. liberto. §. fi. non tamen punietur. si nõ appellauerit. ut ibi nõ.

¶ An excusator possit opponere priuilegiũ dñi uel declinatoriã fori siue alias exceptiones. Inno. in. c. ueniens. de accu. dicit ꝙ nõ. ꝗ hoc est officiũ procuratoris habentis mandatum.

¶ An iudex teneatur credere excusatoribus missis per aliquem dicentibus illũ impeditũ. nõ. de r̃ptis. sciscitatus. de offi. dele. prudentiã. in prin. Barto. in. l. quesitũ. ff. de re iudi. doc. de ꝓcur. querelã. de accu. ueniẽs. nõ. in. l. pe. §. ad crimẽ. ff. de pub. iudi.

¶ Auctoritas superioris excusat. item iussus. ff. de his qui no. infa. l. liberoꝝ. §. fi. lxxxvi. di. amputatis. uide Archi. i. q. iii. ea que. xii. q. ii. de rebus. ff. de mino. l. ait pretor. §. i. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. qui iussu. ff. de pigno. ac. l. fi. uide Io. an. de tẽpo. ordi. ad aures. in cõtrariũ uide. C. si nup. ex rescrip. petan. l. i. xxxvi. q. ii. nullus.

¶ Iustũ impedimentũ excusat. C. de anna. except. l. i. de elec. ne pro defectu. e. ti. cupientes. §. ꝙ si ꝑ uiginti. li. vi.

¶ Casus fortuitus excusat. ut. C. de pig. act. l. que fortuitis. ff. cõmo. l. si ut certo.

¶ Necessitas excusat. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. ꝑses. ff. de ꝓcu. l. seruũ. §. fi. xxxii. q. iiii. sic. & qd̃ ibi nõ. ff. si quis cau. l. ii. §. si quis tñ. & qd̃ ibi nõ.

¶ Occupatio excusat. ff. de arbi. l. licet. de iudi. c. ii. li. vi. & ibi Archi. & de offi. ordi. inter cetera.

¶ Excusat minor etas. ff. qui satisda. cogã. l. dedit. §. minori. ff. de eden. l. i. §. fi. in clem. i. de homic.

¶ Excusat dignitas. ff. de ꝓcu. l. filius. §. fi.

¶ Simplicitas excusat. ff. de dolo. l. i. xxiii. di. c. ii. iii. q. ix. pura. i. q. vii. tacita.

¶ Excusat uulgi opinio. ff. ad macedo. l. iii. ff. de edil. edic. l. quis sit fugitiuus. §. apud labeonem.

¶ Excusat diuturnitas temporis. ff. de ritu nup. l. qui in ꝓuintia. §. i. de consue. c. fi. vi. q. i. imitare. Archi. xxviii. di. priusq̃. ii. q. i. in primis.

¶ Tumultus ꝓplaris excusat. ff. de sicca. l. pe. uide de elec. c. ii. Inno. de renũ. nisi. & lxi. di. miramur.

¶ An multitudo excuset. uide. C. de epi. audi. l. ad dictos. de tempo. ordi. e. ii. l. di. ut constitueretur. xxiii. q. iiii. non potest.

¶ Locus excusat. ff. ad. l. acquil. l. qua actiõe. §. fi.

¶ Excusat humana fragilitas siue naturale uiciũ. C. de uete. iu. enu. l. ii. §. si quis autem xxv. q. i. in summa. & §. i.

¶ Excusant minora ut euitent maiora. ff. de reg. iur. l. quotiens. viii. di. ueꝝ. l. di. ut constitueretur.

¶ Excusat ludus. ff. ad. l. acquil. l. si ex plagis. §. ii. no. Inno. de homic. lator. de ꝑsump. e. i. & ibi doc.

¶ Excusat senectus. ff. de testi. l. inuiti. ff. d̃ decu. l. ii. §. fi. ar. contra. C. de dona. l. senectus.

¶ Sexus excusat. ff. qui satisda. cogan. l. de die. ff. de eden. l. i. ff. de postu. l. i. §. sexum. ar. ff. de sta. ho. l. in multis.

¶ Excusat inicium bonũ siue origo. ff. de rei uen. l. item si uerberatũ. §. fi. ff. de ꝓba. l. cũ de indebito. §. sꝫ hoc. de hoc. xxvii. di. si uir. xxviii. di. ꝑsbiter.

¶ Excusat militia. ff. de le. iii. l. si deportati. §. i. i. q. i. §. notandum.

¶ Inimicitie excusant. ff. de ꝓcura. l. si filius. in fi. ff. de arbi. l. licet.

¶ An ignorantia excuset. l. tutor. §. i. ff. de pigno. act. ii. q. iiii. §. notandum. viii. di. consuetudo. Dy. in regula. ignorantia. li. vi.

¶ Rusticitas excusat. ff. de iurisdic. o. iudi. l. si qs. §. i. ff. de eden. l. ii. §. fi. xxiii. q. iiii. qui sm carnem.

¶ Excusat coactio metus uel iustus timor. no. ff. qd̃ me. cã. l. i. xxv. q. vi. c. i. & ii. q. vi. c. i. fi. q. i. in primis. xv. q. vi. c. i. xxii. q. iiii. inter cetera.

¶ Excusat uicium nature. ut. ff. loca. l. item queritur. § si gemma.

¶ Quid sit excusatio a muneribus. & quotuplex. nõ. C. de excu. mu. super ꝑica.

¶ An sit iusta excusatio si aliqs habet cām ab aliq & eum exhibet. nō. C. de fal. l. maiorem. & ibi Cy.
¶ An due excusationes semiplene faciant unā plenam. nō. ff. de uaca. mu. l. i. in glo. ii.
¶ An in omni edicto intelligatur rationalis excusatio. nō. de sen. ex. de cetero. in glo. i.
¶ An excusatio debeat opponi in assumptione officii uel post. uide in. l. iiii. C. de decu. li. x.
¶ Differentiam inter excusare & corrigere nō. ff. de arbi. l. dicere. in glo.
¶ Ille dicitur excusari qui inuitus nō cogitur uolens admittitur. ut. l. i. §. inuitum. ff. de postu.

Excussio Ubi agitur & fiat excussio. uel deueniatur ad alium excussio nō est necessaria si notorium est illū nō esse soluendo. uide glo. ff. si cer. pe. l. fi. & ff. de uer. obli. l. decez. quod nō pro fideiussoribus.
¶ Qualiter fiat excussio ponit Bar. in. l. prosecutione. C. de pigno. in antepen. q. & idē Bar. in. l. si queramus. ff. de testa. uide Bal. pulchre in. l. ulad fi. C. qñ fiscus uel priua.
¶ An in excussione sint citādi fideiussores uel possessores. uide Bar. in. l. decem. de uer. obli.
¶ An ex tacita ypotheca possit deueniri ad pignorum possessores nisi prius excusso principali. & qd de iure antiquo & quid de nouo. uide Barto. in. l. monachis. ff. de iure fisci. tex. & glo. in. l. persecutionem. & aut. hoc si debitor. C. de pigno.
¶ Non potest agi in rem utilem nec petitione hereditatis contra tertium possessoré nisi facta prius excussione. glo. est singu. in aut. contra rogatus. C. ad trebel. & ibi Bal.
¶ Ordo excussionis non seruatus ante lit. cōtest. potest si ꝓpleri post. Barto. in. l. si queramus. ff. de testa. Bal. in preallegꝫ. aut. contra rogatus. & in. l. iiii. C. de manu. testa.
¶ An is qui ꝓmisit soluere sub conditione si titius non soluerit possit mortuo titio conueniri sine excussione hereduz titii. uide Bal. in. l. si plures. C. de condi. inser. in pen. col.
¶ In excussione requiritur iudicis ꝓnuntiatio. fm Bar. in. l. stipulatio. §. hoc auté. ff. de no. op. nun. & in. l. exitus. ff. de acquir. pos. in. l. decem. ff. de uer. obli. ubi etiam per Bal.
¶ An in excussione requiratur citatio tertii possessoris. uide doc. in dicta. l. decem. & l. sanctimus. §. cum autem. C. ad trebel.

Executio Executor testamenti sententie uel litterarum apostolicarum

An executor testamentarius possit uendere res testatoris. Bar. in l. alio. ff. de ali. & cib. lega.
¶ An & quando executor testamentarius uendit debeat facere subastationem. Bar. in dicta. l. alio.
¶ Executor simpliciter datus in testamento nō hꝫ actioné contra heredé pro legato nisi in legatis ad pias cās. glo. in. l. lucius. §. nemo. ff. ad trebel. pōt tñ iudicis officio exequi uoluntaté defuncti. tex. est singu. in. l. quintus. §. i. ff. de annu. lega.
¶ Executor testamenti nihil potest petere pro salario suo glo. in. l. pecunie. ff. de ali. & cib. lega.
¶ Executor testamenti non pōt petere restituere fideicōmissum ex trebelliano. dictum est Bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epi. & cleri.
¶ Executio relictoꝝ ad pias cās nō differt etiā si nondū sit adita hereditas. nec etiā pendente tēpore cōfectionis inuentarii. nō. Bal. in. l. nulli. C. de epi. & cleri. Bar. in. l. alio. ff. de alimé. & ciba. lega.
¶ Executio relictoꝝ ad pias causas potest peti nō solum coram episcopo sed etiam coram iudice seculari. de quo per Inno. in. c. nos quidem. de testamé. Archi. xi. q. i. siluester.
¶ Executor testamenti potest esse minor & femina. glo. in. c. ii. de testa. li. vi. do. Car. flo. in clem. i. de testa. in. xvii. q.
¶ Executor testamenti cui tenet reddere rationé nō. glo. antepen. in clem. i. de testa.
¶ An executor priuet ptāte exequendi si nō exequat intra annū. Bal. q nō. in aut. hoc amplius. C. de iudeicō. in cōtrariū est tex. in. c. tua nos. & in. c. nos quidem. de testa. in aut. licet. C. de epi. & cle. Bar. in. l. genero. ff. de his qui no. infa.
¶ De executione hoīs nō curat qñ fit a lege. C. si mancipiū ite fue. ali. l. ii. & in. l. si pecuniam. §. i. & qđ ibi no. ff. de condi. ob causam. & in aut. hoc amplius. & ibi no. C. de fideicōmis.
¶ Materiā executoꝝ ultimaꝝ uoluntatum tractat plene Cy. in. l. nulli. C. de epi. & cleri. Bar. in. l. alio ff. de cib. & ali. lega. per multas questiones. Bal. in dicta. l. nulli. & in. l. id qđ pauperibus. & l. si quis ad declinandam. C. de epi. & cleri. Bar. in. l. si quis titio. ff. de leg. ii. Bal. in. l. executoré. C. de exe. cōdiuidi. doc. in. c. nos quidem. & c. tua nos de testa. & c. fi. e. ti. li. vi. Specu. ti. de instru. edi. §. cōpendiose. & §. nūc. ꝑ aliqua. & ibi Io. an. in addi. idem in c. iohannes. de testa. ubi etiā tractant doc.
¶ An executor testamentarius teneatur satisdare Bar. in. l. nemo. ff. de testa. tu. de hoc habetur in. l. liberto. §. largius. ff. de annu. lega. Bar. in. l. diuus. ff. si cui plusq per. l. fal. Cy. in. l. de creationibus. C. de epi. audi.
¶ In ultimis uoluntatibus qnq; fit executio a lege qnq; ab hoīe. Bar. in. l. talis scriptura. ff. de le. i.
¶ Executor testamenti non pōt repudiare legatū sibi factū ut euitet satisdationé & remaneat executor. Bar. in. l. neminem. ff. de le. ii.
¶ Is cui cōmissa est electio paupeꝝ inter quos distribuant legata nō dicit executor. & pōt etiā post annum eligere. Bar. in. l. cum quidam. ff. de leg. ii.
¶ An executor testamentarius cui cōmissa est distributio bonorum possit pro parte distribuere & pro parte omittere. no. Bar. in. l. unum ex familia. §. si duos. ff. de leg. ii.
¶ An executor iussus aliqd distribuere inter pauperes quos elegerit possit unū eligere sub modo q det aliqd alteri. uide Bar. in. d. l. unū. §. si fundum.
¶ An executor iussus distribuere inter pauperes possit dare sibi coniunctis pauperibus. uide Barto. in dicta. l. unum ex familia. & in dicta. l. alio. adde Pau. in clem. i. de testa. & glo. in. ꝑ. obuentionibus in clem. dudum. de sepul.
¶ An executor cui cōmissa est potestas uendendi possit permutare uel alio titulo alienare. nō. Barto. in predicta. l. alio.
¶ An executor possit petere res hereditarias exhiberi ut uendat quas uoluerit. Bar. in dicta. l. alio ubi etiaz tractat an & q̄liter heres possit impedire uenditionem quam uult facere executor uendens

donec possit habere fidem de precio.

¶ An uxor relicta executrix in testamēto mariti officium executionis perdat transeundo ad secūda uota. nō. Bar. in. l. i. §. a filio. ff. de ali. & cib. legat.

¶ An religiosus possit fieri executor testamti. dic ut nō. Barto. in dicta. l. alio. nō. in. c. religiosus. de testa. li. vi. Io. an. in regula. is qui tacet. eo. li. Pau. in clem. i. de testa.

¶ An promissio de euictione facta per executorē uendentem obliget heredē. nō. Barto. in. l. alio. ff. de ali. & cib. le. adde ꝙ executor uendens nō debet cauere de euictione. iudex tamē ex officio suo pōt decernere actionem emptori. fm Barto. in. l. qui erat. ff. famil' herc.

¶ Executore remoto ab officio propter negligentiam alii qui remanserūt possunt sine alterius subrogatione officium exercere. ita dicit Bal. in aut. hoc amplius. C. de fideicōmis.

¶ Executor altero mortuo remanet potestas superstiti. de testa. c. ii. li. vi.

¶ An unus executor possit palam & bona fide emere ab aliis executoribus rem hereditariā. uide Saly. in. l. si emptione. §. ii. ff. de cōtrahen. emp. qui refert Bar. & alios. adde Cy. in. l. cum ipse. C. de cōtrahen. emp. & in. l. nō licet. & in aut. quibuscūq. C. de sacrosanc. eccle. glo. & Barto. in dicta. l. si in emptione. §. ii. facit. l. non existimo. ff. de adm. i. tu. in quibus concluditur ꝙ palam poterit. adde Bal. in. l. iii. C. de contrahen. empt.

¶ An executor testamentarius detrahat falc. doc. ꝙ non. quia nullum cōmodū ad eos pertinet. de testi. tua. C. de epi. & cleri. l. si quis ad declinandam. in aut. de eccle. ti. §. sin autem.

¶ Si testator mandat aliqua distribui per suos executores omnia debent distribui adeo ꝙ nihil remaneat penes eos. saluis tamen expensis per eos factis honesto modo. dictum est Archi. de testa. c. si. li. vi. ubi uide.

¶ An officium executoris transeat ad successorē in dignitate uel officio. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc uero. ℞. insuper. & se. & de of. dele. qm abbas. Bar. in. l. qui liberis. §. hec uerba. ff. de uul. & pup. do. Car. f. lo. in cle. i. de testa. ubi etiā uide an executor teneat de culpa uel de dolo. & qd de casu fortuito.

¶ An executor testamentarius possit exercere officiū suū p substitutū. nō. Archi. de testa. c. si. li. vi.

¶ An executor iussus distribuere inter pauperes possit aliquid sibi ad usum suum retinere. dic ꝙ nō. de testam. c. ii. li. vi. & eo. ti. tua. de lega. ii. l. lucius. §. a te peto.

¶ An executor testamentarius teneatur reddere rationem episcopo etiam de nō relictis ad pias cās. glo. in. c. tua. & c. si heredes. de testa. & ibi Innoc. & doc. uide do. Car. f. lo. in cle. i. de testa. in secūda & tertia questione. ubi concludit ꝙ sic.

¶ An executor datus in testamto possit cogi suscipere officium uel susceptū non dimittere. uide nō. in dicta clem. i. & in. c. iohannes. de testa.

¶ An testator possit liberare executores suos ab onere rationis reddende. nō. in. c. iohānes. de testa. Bar. tenet ꝙ nō. in. l. aurelius. §. gaius. ff. de lib. le. glo. & doc. in dicta clem. i. de testa. Adde hosti. de testa. tua. Archi. lxxxviii. dī. episcopus. si.

¶ An seruus possit dari executor in testō. dic ꝙ nō. idem de pupillo surdo & muto. & quid de muliere do. Car. flo. tenet ꝙ sic. in dicta clem. i. de testa. in xvii. q. cum tribus sequen.

¶ An executor iussus distribuere inter paupes zc. possit aliquid erogare in spurium defuncti. doc. ꝙ non. in dicta clem. i. ubi per do. Car. f. lo. in ult. a q. in contrariū facit quod habetur in. c. cum haberet. de eo qui dux. in matri. dicam. j.

¶ Stante statuto episcopi ꝙ si per executorem nō fit executio testamti intra certū tēpus deuoluatur executio ad episcopū testator instituit paupes xpi illos dumtaxat quos. A. elegerit & nō alios. lapsuz est dictum tempus nō facta electione per. A. post tempus epus eligit ille etiam. A. eligit dubitat qui sint preferendi. istam questionē formant moderni in. c. tua. de testam.

¶ An executor possit agere pro rebus hereditariis quas debz distribuere. uide Inno. de testa. iohānes. de condi. appo. c. ii. adde qd dicam infra.

¶ An executor possit distribuere male ablata testantis inuito episcopo. uide nō. in cle. i. de peni. & remis. Archi. in. c. ii. de testa. li. vi. Pau. in cle. dudum. de sepul. & in clem. i. de priuil. ubi uide glo.

¶ An monitio sinodalis que fit per generale proclama artet executores ignorantes eam. uide Bar. in. l. genero. ff. de his qui no. infa. Bal. in aut. hoc amplius. C. de fideicōmis.

¶ An executor per lapsum anni sit priuatus ipso iure uel ope exceptiōis. nō. in. d. aut. hoc amplius.

¶ An executores quibus cōmissa est executio uel distributio bonoꝝ defuncti post mortē heredis instituti pńt añ mortē restituere uel distribuere. distinguitur an sit restitutio facienda certe persone aut incerte. ut per Barto. in. l. post mortē. C. de fideiusso. ubi per Bal. & do. meum Raph. ful. qui uidentur contradicere. Bar. uide Bar. in. l. filiusfa. §. diui. ff. de le. i. ut in. l. cum pater. §. a filia. ff. de le. ii. habui defacto & secutus sum opinionem Bal. & do. mei tanꝗ equiorem.

¶ Quid si executores testamenti sint in pari nunumero & discordant. dic ꝙ prefigit eis terminus infra quem debeant concordare. qd si non fecerint tunc post terminū exequetur epus. dictuz est Bal. in. l. id qd pauperibus. C. de epi. & cleri. in. v. col'. in ℞. tertio quero. qui allegat Spe. ti. d instru. edi. §. nunc aliqua. & l. huiusmodi. §. fi. ff. de le. i. alibi dicit Bal. ꝙ discordātibus executoribus episcopus potest adherere cui uoluerit & gratificare. ita dic in. l. uidue. C. de nup.

¶ Quid si testator deputauit plures executores cum clausula ꝙ alter non possit exequi sine alio & ille non uult exequi. dic ꝙ episcopus exequet. glo. in. c. fi. de testa. li. vi.

¶ Si testator decedat non datis executoribus per quem debeant distribui relicta in pios usus. uide Inno. de uer. signi. cum tibi. de testa. tua. tex. in. l. si quis ad declinandam. C. de epi. & cle.

¶ An executores testamentarii possint reuocari p iudicem ecclesiasticum etiaz si sit papa & alii loco illoꝝ subrogari. nō. Inno. in. c. cum tibi. de uer. sig. adde quod dicam. j. sub dictione papa. Pau. in cle. i. de testa. tenet ꝙ ꝑpter suspicione possint remoueri. adde ꝙ si sunt contumaces pńt remoueri. fm Bal. C. de ꝓcu. l. eum qui. ff. d suspec. tu. l. iii. §. pe. & ff. ubi pupi. edu. l. fi. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc uero aliqua. ℞. sed quid si dixit. & ℞. se.

¶ Qualiter probent executores se dispensasse legata scdm uoluntatem testatoris. nō. Iohan. an. de testa. c. ii. li. vi.

¶ An iudex ecclesiasticus possit se intromittere ď executione testamti quo ad res legatas laicis. doc. ꝙ sic. de foro cōpe. ex tenore. glo. Inno. & Hosti. de testa. tua. glo. e. ti. si herdes. glo. Inno. & Hosti. eo. ti. nos quidem. Pau. in clem. i. e. ti. Iohan. an. eo. ti. iohannes.

¶ Si testator cōmisit executionem testamenti sui aliquibus cum consilio alicuius religiosi nominādi eū an ille religiosus possit dici executor. uide Pau. in clem. i. de testa.

¶ An executor testamti teneat facere inuentariū. Spe. ti. de instru. edi. §. nūc uero. ꝟ. sed an teneat.

¶ An sufficit ꝙ executor cedat legatario actionē ad rem legatā. Hosti. de testa. tua. & Pau. in cle. i. eo. ti. adde qd nō. Io. an. de testa. iohannes.

¶ Executor testamtarius nō pōt uēder nisi pňsente pecunia. & sic nō pōt hře fide de pcio. ita dic Bar. in. l. a diuo pio. §. si in emptione. ff. de re iudi.

¶ An unus executorum possit alii cōmittere uices suas. Bar. in. l. in uēditione. §. fi. ff. de bo. auc. iudi. pos. nō. in. c. ii. de testa. li. vi. quid autem de ex̃neo an executor possit alteri non executori cōmittere. uide in dicta. l. in uenditione. §. fi.

¶ An executor datus ad distribuēdū inter paupes possit prius mendicantibus religiosis ꝗ aliis distribuere. Io. an. in. c. i. de testa. li. vi. sup glo. licz certā

¶ An executor testamēti possit alienare bona sibi uel cure sue cōmissa. Spe. ti. de instru. edi. §. xiiii. ꝟ. sed quare.

¶ An executio testamenti facta per fratrem minorem ualeat. uide Frede. de senis. cōsilio suo. xv. do. Anto. in. c. ii. de consti. ubi uide.

¶ An testator possit alicui cōmittere ut eligat sibi executorez. uel illum executorē deputare quē talis elegerit. ar. ꝙ sic. ff. de ꝓcura. l. i. qđ nō. de testa. cū tibi. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc aliqua. ꝟ. insuper. tenet ꝙ testator possit executoris nominationem alii cōmittere. nō factionē. & idem tenuit Nico. de mat. ut refert Io. an. in addi. ad Spe. i addi. magna. ꝟ. querit ipse nicolaus. idem tenet Bal. in. l. captatorias. C. de testa. mili. idem in. l. id qđ pauperibus C. de epi. & cleri. idem uoluit Bar. in. l. cum quidā. ff. de rebus dubi. idez reperio Bal. tenere in. l. si qs a filio. §. si plures. ff. de le. i. idem tenet Io. de imo. in. c. cum tibi. de testa. qđ nō.

¶ Qua actione conueniatur executor a legatariis Cy. C. de epi. & cleri. l. id qđ pauperibus. in prima q & ibi Bal. Cy. in. l. pen. C. de dona. Specu. ti. de instru. edi. § nunc uero aliqua. ff. qñ dies leg. ce. l. firmio. in glo. ab heredibus.

¶ Si heres sub hoc nomine heres factus est executor repudiante herditate nō pōt esse executor. secus si sub nomine ꝓprio. per nō. in. l. si plures sint. ff. de uul. & pup. & in l. lucius. ff. de fideicō liber. adde tex. nō. ff. de annu lega. l. seyo medico.

¶ An executor testamenti possit esse collegiū. nō. Bal. in. l. id qđ pauperibus. C. de epi. & cleri.

¶ An officiū executoris testamenti transeat ad heredem. Bar. in. l. a filio. ff. de ali. & cib. lega. & nō. de testa. c. ii. li. vi. in glo. mortuo. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc uero aliq. ꝟ. insup querenduz est. & ꝟ. se. uide Ange. in cōsilio suo. cclxxx. qđ incipit ponderandum. Barto. in. l. antepen. ff. de tute.

¶ Executores testamentoꝝ sunt priuati officio ꝑ cursum temporis in constitutione diocesani pfixi si eoꝝ officii noticiam habuerunt. uide Ang. in cōsilio suo. lxii. quod incipit quoniam.

¶ Si bona hereditaria distribuēda per executores detinentur ab aliis qua actione agere debeant & coram quo nō. Bal. in dicta. l. id qđ paupibus. uide ff. man. l. si uero nō remunerandi. §. fi. cū. l. se. Bar. ff. de leg. ii. l. si quis titio. Specu. ti. de instru. edi. §. nūc uero aliqua. ꝟ. no. & ꝟ. & scias. & ibi Io. an. nō. in aut. de eccle. ti. §. si qs uero ꝓ redemptiōe. in glo. compleri. col. ix. Ange. consilio suo. cxxvii. quod incipit bona.

¶ Quando executio est cōmissa priori potest eligere fratres & conuentum suum. sm Bar. in. l. cum quidam. ff. de leg. ii. qd nō.

¶ Si plures sint dati executores unus non pōt facere sine alio executionē. nisi in tribus casibus positis in. c. fi. §. sane. de testa. li. vi. uidelicet quando alii sunt mortui. uel qñ agunt in remotis. uel nolūt administrare nisi aliud testator expresserit. ut ibi. Quid aūt si unus non multū distaret. dicit ibi glo. ꝙ debet uocari & assignari terminus infra quē ueniat. ita dicit ibi glo. in ꝟ. remotis. idem Bal. in. l. nulli. C. de epi & cleri. idem dicit Iohā. an. in addi. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc aliqua. ꝟ. sed nunquid ubi plures. in addi. magna ꝗ incipit iste uersiculus cum duobus sequentibus. hanc opinionem secutus est Barto. in. l. si plures. ff. de admi. tu. & expssius in. l. si tibi. §. unius. ff. de op. le. facit. l. seruo. eo. ti. Bal. in. l. pluribus. ff. de ꝓcura. idem reperio consuluisse Frede. de senis. consilio suo. lxv. facit. c. cum plures. de offi. dele. li. vi. Dy. in. l. lucius. §. quisqs. ff. de leg. ii. adde Bal. in loco multū ex̃neo uidelicz in. l. cum magistratu. C. qñ ꝓuo. nō est neces. idem tenuit Bar. in quoda consilio suo qd incipit factuz tale est. que sunt menti tenenda. quia no ita compendiose reperies alibi. facit qđ in simili dicitur de ꝓcura. c. si duo. li. vi. & de arbi. c. i. li. vi. & in iudicibus delegat. in. c. fi. de re iudi.

¶ Executor debet ad unguē seruare uerba testamenti. l. si pupilloꝝ. §. si pretor. ff. de re. eoꝝ. & ibi Bal. quod nota.

¶ Cuius expensis facit executor executionem heredis uel legatarii. uide Io. an. in addi. Specu. ti. de instru. edi. §. nunc uero. ꝟ. fi.

¶ Si circa executionē testamti eo casu quo ꝑtinet ad epm ipse est negligens nō supplet capim sed archiepus. sm glo. in. l. nulli. C. de epi. & cleri.

¶ Executor nō exequens uoluntatē defuncti pdit cōmodū sibi relictū. nam in dubio censetur relictū ut exequatur. ut in aut. licet testator. C. de epi. & cleri. adde Bar. in. l. i. ff. de le. ii. & in. l. cum illus. §. nō iure. e. ti. & in. l. qur testō. ff. de testa. & adde qđ no. in. l. post legatuz. §. i. ff. de his qui. ut indig.

¶ Quis dicat executor testamti. & de multiplici eius nomine uide nō. in. l. nulli. C. de epi. & cleriq.

¶ An heres liberetur soluendo sine executore legatum factū ad pias causas. notat in dicta. l. nulli.

¶ Executor debet prius legata ad pias causas pauperibus hospitalium distribuere ꝗ aliis. tex. est in dicta. l. nulli. uide Barto. ibi qui dicit ꝙ hodie epi possunt pro libito distribuere. in aut. de eccle. titu. §. si quis pro redemptione. hoc reperies p bar. in. l. [illegible] co. ti.

¶ Executor testamenti etiam si sit episcopus non pôt alterare legatũ de una causa ad aliam. ut si est relictũ pauperibus in alimoniã nõ poterit maritar̃ domicellas. secus si nõ alterat causam sed specieẽ legati de una specie ad aliã nõ mutata causa. uide. C. de epi. & cleri. l. si quis ad declinandam.

¶ An executor testamenti possit uẽdere rem preciosam pro modico legato. uide glo. & Barto. in. l. q̃diu. C. de distrac. pigno.

¶ Si cõcurrant executor & legatarius qs debeat preferri. uide Bar. in. l. si quis ticio. ff. de leg. ii.

¶ An dato executore ad distribuendum inter pauperes quos elegerit infringatur electio si poterat digniores eligere. nõ. in. l. cum quidam. ff. de leg. ii.

¶ An legatum deficiens pertineat ad executorem uel ad heredẽ. uide in. l. si quis quos. & in. l. si quis titio. & in. l. codicillis. in prin. & ibi plena glo. ff. de leg. ii. uide in. l. pater. §. tusculanus. & §. iulianus aic. ff. de lega. iii.

¶ An executor iussus dare uni pauperi possit dare duobus. uide tex. & Bar. in. l. unum ex familia. §. si duos. & §. se. ff. de leg. ii.

¶ Si executor in parte exequar̃ & in parte negligat an tota executio deuoluar̃ ad epm. uide Bar. in dicta. l. unũ. §. si duos. ubi etiã tractat an executor instituendo pauperes uideatur eligere.

¶ An executor grauatus dare certis paupibus possit dare aliis paupibus & grauare ut dent aliis pauperibus. uide Bar. in dicta. l. unum. §. si fundum.

¶ Si executor decedat anteq̃ eligat pauperes an succedant omnes uel epus eligat. uide Bar. in dicta l. unum ex familia. §. rogo. ff. de le. ii.

¶ Si legatũ fiat executori de certa quantitate ad aliquid faciendu; si minus expenderit residuũ erit heredis non executorum. ut. l. lucius. §. a te peto. ff. de lega. ii.

¶ Executor mecus testamẽti non pôt agere contra heredem. glo. in. l. si legatarius. ff. de leg. iii.

¶ Legatũ annuũ p̃standũ ab executore nõ limitar̃ ad uitã executoris. ff. de annu. le. l. annuũ. qđ nõ.

¶ Heres soluendo executori liberatur etia; anteq̃ ab eo exigat cautionem de exequendo uel restituendo quod exigit. uide in. l. liberto. §. largius. ff. de annu. lega. quod nota.

¶ An in dubio quis presumatur executor uł legatarius. uide. ff. de usufruc. l. generali. §. duas.

¶ Executor deputatus ad distribuendũ inter pauperes xpi nõ potest distribuere uni tantum. l. i. ff. de op. le. & quod ibi nõ.

¶ Si executor male eligit uł ex defectu incapacitatis electi uel ꝓpter formam an iterato possit eligere. uide Bar. in. l. quotiens. ff. de op. le.

¶ Femina potest esse executrix testamenti. dixi aliquid. s. uide. l. pe. ff. de op. le. uide glo. in. c. fi. de testa. li. vi. que dicit ꝙ de iure nõ possit. sed de cõsuetudine seruatur contrarium. adde glo. cõtra. in l. antepenł. ff. de tutel. & in. l. uxori. §. i. ff. de fal. uide tex. ff. de neg. gest. l. iii. §. hec uerba. Cy. in. l. id qđ pauperibus. C. de epi. & cleri. & ibi Bal. Bar. in. l. femine. ff. de reg. iur.

¶ Executor potest filio spurio testatoris prestare alimenta intuitu pietatis. licet testator id ꝓhibuerit. uide Dy. in cõsilio suo. xvii. qđ incipit questio talis est. Bal. in dicta. l. id quod pauperibus.

¶ Executor inter pauperes potest eligere minus pauperem. ar. ff. de leg. ii. l. cum quidam. Bal. in dicta. l. id quod pauperibus. quod nõ.

¶ Executor pôt eligere odiosu; testatori. quia ex eo ꝙ decessit confessus & contritus remisit odium ar. instit. de iniur. §. fi. secus si esset odiosus & indignus. puta quia concubuit cum sorore|matre|uel cum uxore|uel filia. sm Bal. in dicta. l. id qđ pauperibus. qui allegat. l. fideicõmissum. C. de fideicõ.

¶ Infra quantũ tempus debeat exequi relictũ ad pias causas. & de pena nõ exequentis. uide in aut. de here. & fal. §. si quis aut. & ibi glo. adde Bar. in l. cum quidam. ff. de le. ii. & in consilio suo. xci. qđ incipit cõstitutiõe cameriẽ. epi. uide Bal. pulchre in. l. captatorias. C. de testa. mili.

¶ Heredes possunt inter se agere pro executione testamenti. maxime si eo; interest. ff. famił her. l. his consequenter. §. idemq;.

¶ An testator possit dare legitima; executori suo ut res hereditarias capiat propria auctoritate. uide glo. in. l. titio. ff. de lega. ii. facit. l. nõ est mirum. ff. de pigno. act.

¶ An executor possit rem uẽdere absq; hoc ꝙ denũtiet herdi. uide Bar. in. l. creditor. C. de distrac. pig.

¶ Tempus p̃fixũ ad exequẽdũ nõ currit ignorãti. Bal. su. l. genero. in fi. ff. de his qui no. infa. Bar. & Bal. in. l. captatorias. C. de testa. mili. qđ nõ.

¶ An datis pluribus executoribus in testamento unus possit exequi alio cõtradicente. uide nõ. in. c. fi. de testam. li. vi.

¶ Si executor datus in testamento renuntiauit in manibus episcopi nõ potest exequi alio contradicente. uide nõ. in. c. fi. de testa. li. vi.

¶ Si executor datus in testamento renuntiauit in manibus epi an possit postea officium reassumere. uide Bal. in. l. deberi. C. de fideicõmis. liber.

¶ Si testator ordinauit suos executores sub forma uidelicet ut exequerent eũ cõsilio prioris fratr; p̃dicato; uel guardiani frat; mino; an deuoluta potestate exequẽdi ad epm teneat sub illa forma exequi. uide Bal. in. l. fi. C. si mã. ita fue. alie. in fi. adde Cy. & Bal. in aut. ingressi. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Executor iussus a testatore omnia facere cum consilio talis potest gerere absq; illius cõsilio dum tamen requirat. Io. an. in addi. Specu. ti. de instru. edi. §. nunc uero. ꝟ. sed quid si dixit.

¶ Executor ad pias cãs pôt cõstituere ꝓcuratorẽ in iudicio ante lit. cont. ꝙ sub noĩe h; actionẽ. ar. l. sed si unus. §. ꝓcuratorẽ. ff. de iniur. ita dic̃ Bal. in. l. id qđ pauperibus. C. de epi. & cle.

¶ Emens ab executore qui ex mandato testatoris potest uendere pleno iure potest tamen ab herede petere ut cogatur ratificare ne ullo tempore possit sibi controuersiam mouere. ar. aut. si captiui. C. de epi. & cleri. Bal. addit qđ habetur in simili. in. l. apud iulianum. ff. ad trebelł.

¶ In alienatione facta ab executoribus iussu testatoris seu licentia non requiritur decretum. ut. l. fi. C. qñ decreto opus nõ est. & ibi Bal.

¶ Epus & etiã iudex secularis possũt executoribꝰ p̃figere terminũ ad exequendu;. & istud tẽpus interpellat ꝓ hoĩe. qđ intellige nisi tẽpus esset limitatũ a testatore. ex q̊ habes ꝙ cõstitutio sinodalis p̃figẽs tẽpus executiõi testamẽto; nõ h; locũ si testator de alio tempore prouidit. qđ tene menti. sm Bal. in. l. cum quidã. si dies. ff. de usur. per illũ tex.

¶ Quod debet fieri per executorē nō debet preueniri per heredes. Bal. in. l. si seruus. C. de fideicō. liber. per illum tex.

¶ Etiam absente herede & contradicente potest executor officiū suū exercere. quia pro conscientia sua debet & non pro conscientia heredis. Bal. in. l. nulli. C. de epi. & cleri. qui allegat. l. pe. C. de dona.

¶ In legatis ad pias causas licz differat aditio hereditatis non tñ differtur executio. tex. in dicta. l. nulli. & ibi no. neq; terminus pendente inuentario differt talē executionē. fm Bal. in. d. l. nulli. q allegat Cy. in. l. fi. § donec. C. de iure delib. qđ nō.

¶ Si unus executoꝝ est mortuus epus non potest aliū adiungere uel se associare. quia licet epus possit supplere maliciā & negligentiā executoꝝ nō tñ in hoc casu pōt supplere. fm Bal. in dicta. l. nulli. q allegat nō. in dicto. c. fi. de testa. li. vi. & ibi etiam subdit ꝙ si duo executores acceptauerūt officium & unus se absentat talis acceptatio nō operatur ut executio nō possit fieri sine eo. ꝗꝛ anima testatoris ex ipsius absentia nō debet pendere. secus si forte esset absentia breuis uel modici temporis. quia tūc debet expectari fm glo. & fm Io. an. in dicto. c. fi. optime facit. l. multa in prin. ff. de condi. & demō. fm Bal. in dicta. l. nulli.

¶ Postq̄ executor incepit agere compellitur implere officiū. ut. l. quintus. ff. de annu. lega. secus si nō incepit. ꝗꝛ tunc nō cōpellit. l. fi. de reli. & sump. fune. ar. l. si quis sepulchrū. eo. ti. Bal. in. d. l. nulli.

¶ Si sunt dati plures executores & dictum est ꝙ unus non possit exequi sine alio uno mortuo extinctum est mandatum. de testa. c. fi. li. vi. de quo uide Bal. in. l. cum magistratus. C. qñ ꝓuo. non est neces. ubi uide quid si plures executores faciant diuersas distributiones.

¶ Bannitus potest esse executor testamenti quo ad nudum ministeriū. puta quo ad electionem uel declarationē aliquā faciendā. ff. ad trebell. l. ex facto. licet nō habeat actionem pro executione. ut. l. tutelas. ff. de capi. di. fm Bal. in dicta. l. id qđ pauperibus. ubi uide per eum quid de excōicato / quid de impubere / quid de collegio. de quo ultio dixi. s.

¶ Si usurarius fecit executores & dedit memoriale epo in quo continenť omnia nomina illorum quibus debeat fieri restitutio. & epus dicat illud perdidisse executio fieri non debet. tamen poterit epus pecunias illas petere ut distribuat. fm Bal. in dicta. l. id qđ paupibus. qui allegat in ar. l. in testamento. i. ff. de condi. & demon. & l. argentarius. § cum autem in ratione sui ff. de eden.

¶ Executores deputati ad restituendum incerta possunt distribuere inter pauperes loci testatoris. licet alibi exercuerit usuras. ꝗꝛ ex quo distributio fit ꝓ anima nō refert ubi fiat. fm Frede. de senis. cōsilio suo. xxxii. qui allegat in ar. auť. oēs ꝑegrini. C. cōia de suc. Bal. in dicta. l. id qđ pauperibus.

¶ Annus qui datur ad exequendum incipit a die monitionis facte. de testa. nos quidē. & c tua. dic tñ Frede. ꝙ si executor ꝓpter operis magnitudinē & qualitatē non potuisset infra annū exequi tunc durat executio etiā post annū. ita tenet ipse in cōsilio suo. cxxiiii. ad qđ optie facit. l. si mihi & tibi. § si quis seruos. ff. de le. i. ff. loca. l. insulam. § i.

¶ Licet iudex interdicat executoribus executionē testamenti ualet tñ ꝙ fit cum illis qui secum contrahunt. quia talis ꝓhibitio nō afficit ignorantes. fm Bal. in. l. i. ff. qđ iussu.

¶ Quando testator nullo instituto herede iussit bona sua distribui per executores seu cōmissarios uel fideicōmissarios illi tenent locum heredum. fm Barto. in. l. alio. ff. de ali. & cib. lega. in. i. q. Innoc. in. c. cum tibi. de testam̄.

¶ Debitores si conueniant ab executore testamēti possunt dicere nolumus tibi sed heredi. fm Bal. in l. i. C. de solut.

¶ Executores debent iurare se expendidisse pecunias in pias causas. ut. l. si quis pro redemptione. & ibi Barto. C. de dona. & ibi Bal. etiaz dicit ꝙ de expensis minutis que non possunt aliter probari statur iuramento executorum.

¶ Merus executor potest per iudicem remoueri ut suspectus. secus in mixto. fm Bal. in dicta. l. id quod pauperibus. qui allegat. l. eum qui res agit heredum. ff. de ꝓcura.

¶ Executor ad pias causas poterit cōpelli per epm usq; ad. xl. ānos redderē rationē. fm Bal. in dicta. l. id quod pauperibus. alleg. auť. de eccle. titu. § pro temporalibus. ubi etiā uide qualiter executor probabit expensas factas. & an steť libro eius uel iuramento. per Bal. in dicta. l. id quod.

¶ Per hec uerba extremā uolūtatē meā cōmitto dispositioni talis intelligitur uoluisse ꝙ oīa bona sua paupibus & in pias causas per illū distribuanť. si autem in nō pias causas intestatus decedere uidetur. si aūt precepisset executori ꝙ omnia preter pauca in nō pias causas expenderentur / pauca uero in pias / dicunt quidam ꝙ ratione illoꝝ paucoꝝ que precepit dispēsari in pias causas testatus decedere intelligitur. ar. ff. de leg. ii. l. si quis titio decē. alii dicunt & melius ꝙ intestatus uidetur decessisse ꝙ executor distribuit illa pauca in pias cās. oīa alia habebit heres ab intestato qui deducta falc. soluet legata fm uoluntatem testatoris. ita dicit Inno. ad lram in. c. cum tibi. de testa. & idem ibi Io. an.

¶ Si testator iubet per tales executores seu commissarios bona sua distribui inter pauperes si filius suus decesserit sine filiis. uel si postumus non nascetur. an talis substitutio sit directa uel fideicōmissaria. uide qđ nō. Bar. in. l. centurio. ff. de uul. & pup. in. ꝓ. sed nunquid si testator dixit si filius meus quandocūq; decesserit ⁊c̄. tenet ꝙ substitutio paupeꝝ est directa. & allegat. c. cum tibi. de testa. contrarium tenet Bal. in. l. precibus. C. de impu. & ali. substi. ꝓ. sequens questio est quotidiana. uide Barto. in. l. alio. ff. de ali. & cib. lega.

¶ Executoꝝ nomen est nomen generale. & quis dicatur ꝓprie executor. nō. de offi. deleg. sup questionum. § nos uero. quandoq; dicitur iudex delegatus. C. de iudi. l. apertissimi. aliter sumitur. C. de execu. re. iudi. l. executorem. & l. si ut ꝓponis. Itez executor. i. notarius. C. de epi. & cleric. l. cum clericis. plene per Io. an. in. c. iohannes. de testa. super ꝓ. executores. quod nō.

¶ Stante statuto episcopi ꝙ si per executores nō fiat executio testamenti infra certum tempus deuoluať executio ad epm. testator instituit paupes xpi illos dumtaxat quos elegerit executor & non alios. lapsum est dictū tempus non facta electione per se. post tempus autē epus eligit. ille etiā eligit dubitatur qui sunt ꝓferendi. istā questionē format

Bar. in. l. cum quidā. la. ii. ff. de le. ii. ubi uide Ang. & Bal. in. l. id qd pauperibus. C. de epi. & cleric.

¶ Nunquid executor testamti possit cōtra heredes agere ꝓ rebus hereditariis quas debet distribuere uide Inno. de testa. iohannes. de cōdi. appo. c. ii.

Dicto de executione Uel de executore testamenti dicendum est nunc de executione sententie & primo an petens executionē sententie habebit necesse probare eam iuste latam. Innoc. in. c. i. de confir. uti. uel inuti. Lau. in cle. fi. de appell.

¶ An executio sententie possit fieri die feriata. uide Frede. de senis. consilio suo. ci. Archi. ii. q. i. sicut. do. Anto. in. c. fi. de fer. Adde Innoc. in. c. fi. de iudic. & in. c. ex ratione. de appell. Barto in. l. i. §. nūtiatio. ff. de no. op. nū.

¶ Executio sententie in criminali fit nomine petentis. ut. l. pe. in prin. ff. de pub. iudi.

¶ An in criminalibus possit fieri executio sententie infra decem dies datos ad appellandum. habetur in. l. qui ultimo. ff. de pe. & in. l. non tantum. ff. de appell. & in. l. i. ff. nil inno. ap. pen.

¶ An deserta appellatione per lapsum tēporis possit primus iudex exequi sententiā sine alia cautiōe nō. in. l. i. ff. nil inno. ap. pen.

¶ Delegatus & quilibz alius qui nō potest exequi sententiā nihil potest de tempore executionis uel alias circa ipsam executionem disponere. Barto. in. l. ii. ff. de re iudi.

¶ An excutio cōdēnationis expensaꝝ debeat fieri in administratorez uel in dn̄m. nō. Barto. in. l. ii. in prin. ff. de re iudi. & in. l. si se nō obtulerit. eo. ti.

¶ An in executione snīe sit necessarius libellus. uel lit. cōt. uide Bar. in. l. inter dies tres. ff. de re iudi. Spe. ti. de execu. sen. §. nunc dicendum. ꝟ. sed pone iudex. & §. breuiter. Inno. de libel. obla. c. i. de offi. dele. cum in iure. ubi Inno. in glo. i. Archi. ii. q. vi. anterioꝝ. & c. ab executore.

¶ An cōmissa executione ab hoīe uel a lege uideat̄ cōmissa cognitio. uide Bar. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. ubi etiā tractat q̄liter cognoscit merus executor a mixto. & an executor possit delegari.

¶ An sententiā capitalē ab uno iudice latam alius possit exequi. & que sit ratio. dic ut nō. Bar. in. d. l. a diuo pio. adde ad materiaz ꝙ unus iudex possit exequi sententiam alterius. quod habetur in clem. i. §. penl. de foro compe. xxiii. q. ii. dn̄s. xc. di. precipimus. ii. q. i. multi. xi. q. iii. cure. in aut. ut nulli iudicum. §. si quis uero.

¶ Quando debeat fieri executio in criminalibus uel in ciuili. glo. ii. q. i. sicut. que etiā dicit ꝙ sententia iudicis nō habentis supiorē debz statī mandari executiōi. in aliis uero in reali post decē dies. in ꝑsonali post q̄drimestre. adde qd nō. Bar. in. l. cōtinuus. §. illud. ff. de uer. obli. glo. xi. q. iii. cum apud.

¶ Executio sententie potest fieri etiaz si appellatio est deserta licet nō sit pronuntiata deserta. nō. Inno. de appell. ex ratione.

¶ Executio dz ꝓcedere anteq̄ ꝑueniat̄ ad capturā ꝑsone ad quā ꝑuenit̄ ꝓcedente executiōe bonoꝝ in quibus fieri debz executio. ut. l. iii. §. tutores. ff. de suspec. tu. uide Bar. in. l. i. & l. fi. ff. de cessio. bono.

¶ An delegatus possit exequi sententiā suā interlocutoriā. uide Bar. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi.

¶ Propter executionem fiendam unus iudex pōt implorare auxilium alterius. ut nō. Barto. in dicta l. a diuo pio. §. i. Cy. in. l. episcopalē. C. de epi. audi. nō. in. c. i. de offi. ordi.

¶ Si iudex exequens excedat modū in exequēdo ad quem sit appellandum. nō. Bar. in dicta. l. a diuo pio. ff. de re iudi. §. i.

¶ Qui sunt iudices qui habent exequi sententiaz arbitroꝝ & alioꝝ nō habentium iurisdictionē. Bar. in dicta. l. a diuo pio §. i.

¶ An in executione sententie sit pars citāda. Bar. in dicta l. a diuo pio. §. in uenditiōe. Inno pulchre in. c. ex ratione. de ap. adde qd dixi. s. sub dictione citatio. adde Pau. in clem. quāuis. de foro compe. Barto in extrauag. ad reprimendam. in glo. hic est casus. Io. an. in. c. cum super. de appell.

¶ An condemnato uiro uel uxore possit fieri condemnatio in dote. uide Bar. in dicta. l. a diuo pio.

¶ Quadruplex est remediū ꝓ executiōe snīe. ꝑut nō. Bar. in dicta. l. a diuo pio. §. si pignori.

¶ An & qn̄ tertius ꝯdicens impediat executionē snīe. nō. Bar. in dcā. l. a diuo pio. §. si sup rebus. ubi etiā uide an solus possessor possit impedire executione snīe. Item an debitore desinente dolo possidere possit fieri executio in possessione.

¶ Pro re certa in iudiciū deducta in snīa uel alio quolibet habente paratā executione fit executio in estimatione. Bar. in. l. iul. ff. de confes. qd nō.

¶ An sententia lata contra principalez possit fieri executio contra fideiussorem sine nouo processu. Barto. in. l. i. ff. de re iudi.

¶ Qualiter possit fieri ꝙ contractus de iure cōmuni habeat executionem paratam. nō. Bar. in. l. fi. in fi. ff. de iureiuran.

¶ De sententiis que trahunt retro executionē in quibus remanet officium iudicis. uide Barto. in. l. miles. §. qui iudicati. ff. de re iudi.

¶ An snīa a qua est appellatum possit executioni mandari per iudicē appellationis. uide glo. in. c. pastoralis. §. preterea. in. ꝟ. discussa. de offi. deleg. & ibi doc. tex. uidetur ꝙ sic. de testa. raynal.

¶ Cautelā ad retractandā executiōz snīe corpalis uide per Bar. in. l. ii. §. i. ff. de custo. & exhibi. reo.

¶ An executio sententie que lata est contra principalem possit fieri contra tertium in quem dolo translata est possessio. nō. Barto. in. l. i. §. necessario in fi. ff. si muli. uen. no.

¶ Judex in exequendo snīam potest incipe a precepto desoluendo. nō. Bar. in. l. fi. ff. de auc. tu.

¶ Instrumēta liquida hn̄t paratā executionē. Bar. in. l. ꝓinde. §. fi. ff. ad. l. acquil. & in. l. i. C. de eden.

¶ An in executione snīe requirat̄ cause cognitio. uide Inno. de testi. ueniens. Innoc. de re iudi. cum super. in glo. per Frede. de senis. cōsilio. cl. Inno. in c. quia. u. de iudi. in fi. glo. magne. uide nō. in clem. quāuis. de foro compe. Archi. ii. q. i. sicut. Bar. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. adde Bar. in extrauag. ad reprimendam. in glo. hic est casus. tex. in. c. uenerabilem. in prin. iuncto. ꝟ. obiectioni. de elect.

¶ Quid sit executio snīe. uide Io. cal. in repeti. c. mandatū. de ꝑpt. Io. de lig. in clem. auditor. eo. ti.

¶ Causa quecūq; retractationis sententie etiā per resti. in inte. impedit sententie executionē. dictum est Inno. in. c. pastoralis. de offi. dele.

¶ Re pempta sup qua lata est snīa fit executio in estimatione. tex. & ibi Bar. in. l. iul. ff. de re iudi.

¶ Executor ſententie poteſt ſequeſtrare fructus. uel rem mobilē ſuper qua fiebat executio etiā poſt appellationē. uide Bar. in. l. ii. in fi. ff. de appell. reci.

¶ Quis dicatur executor rei iudicate. & quo nomine uocetur. uide in. l. executore. C. de execu. rei iudi. per Barto.

¶ Executor nō pōt fieri niſi poſt rem iudicatā. aľs non ualet. ut. l. nimis ꝓpere. C. de execu. rei iudi. & quotuplex ſit talis executio uide nō. in. c. paſtoraľ. de offi. deleg. in glo. magna.

¶ Executio primo debet fieri in bonis mobilibus & poſtea in imobilibus. & deinde in nominibꝰ debitoꝝ & iuribus. ut. l. a diuo pio. ff. de re iudi.

¶ Executio cōfeſſionis facte coram uno iudice nō pōt fieri ꝑ officiū alterius iudicꝫ. niſi ſit requiſitus a priore corā quo facta eſt cōfeſſio. Io. an. in addi. Spe. ti. de confeſ. §. nunc uidendū. ꝟ. iii.

¶ Qualiter fit executio cōtra mulierē maritatā q̄ nō habet niſi dotē. dixi aliquid. ſ. ſm Bar. adde Io. an. in addi. Spe. ti. de ſen. exe. §. ſequitur.

¶ Quando exequēda eſt ſnīa per miſſionē in poſſeſſionē in qua re debeat fieri miſſio. nō. gľ. & Bar. in. l. ꝓperandum. §. ſin autem reus. C. de iudi.

¶ An executor in criminali debeat ad mādatū ſuperioris exequi iniquā ſnīaꝫ. do. An. in. c. paſtoraľ. §. qꝛ uero. de of. deľ Inno. tenet ꝙ nō. adde q̄d nō. Inno. de offi. dele. conſuluit. in. ꝟ. iniuſtam.

¶ Executio ſententie fit officio iudicis. licet actio in factum ꝓponatur. uide in. l. ſi iudex circūuento. ff. de mino. & in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. & in. l. ii. & in. l. fi. C. de excepꝫ. rei iudi. & in. l. actori. C. de re. credi. & iureiurꝫ. quod nō.

¶ De quibus executor ſententie pōt uel nō poteſt cognoſcere. & que impediunt executionē. Inno. in c. decetero. de re iudi. & in. c. dudū. de pſump. Bar. in dicta. l. a diuo pio. §. i. glo. & doc. in. c. paſtoraľ. §. quia uero. de offi. de legꝫ.

¶ Executionū alia mera. alia mixta. alia pro parte ſm Innocꝫ. in. c. decetero. qui dicit ꝙ licet executor aliq̄n cognoſcat de obreptione nunq̄ tn̄ ꝓnunciat ſuper ea. Item non debet ꝓbationes recipere ſuper iuſticia cauſe. uel ſuper nullitate ſententie niſi ſint patentes. ſm eum in dicto. c. decetero.

¶ Executor ſententie nō pōt habere fidē de ꝑcio. dicit glo. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi.

¶ Executio facta prepoſtere & inordinate poteſt retractari. tex. eſt unicus in. l. nō eſt uerſimile. §. fi. ff. q̄d me. cā.

¶ Quando executor dicatur exequendo modum excedere. uide Hoſti. & doc. de re iudi. q̄d ad conſultationem. Bar. in. l. ab executore. ff. de appeľ.

¶ Executor nec in citationibus nec in aliis actibꝰ tenetur ſeruare ſolitū ordinē iudicioꝝ. ſm Innocꝫ. in. c. ex ratione. de appeľ. nec eius geſta uicientur ꝓpter ordinē nō ſeruatū. quia nō habet cauſe cognitionem. ſm Inno. ibi uide. G. in. l. i. circa finē C. de iudi. & ideo ab eo nō appellatur ꝓpter ordinem nō ſeruatū. nō. Inno. in. c. ꝓpoſuit. d̄ cōceſ. ꝑben. glo. in l. ab executore. C. q̄n ap. nō reci. facit. l. fi. ff. ꝙ me. cā. & q̄d nō. Inno. in c. ii. de in inte. reſti.

¶ An iudex poſſit concedere parti ut ꝓpria auctoritate ſnīaꝫ exequat̄. glo. tenet ꝙ ſic. in. l. meminerit. C. unde ui. & in hoc reputatur ſingularis. & ibi Cy. in. i. & ii. q. q̄d ſingulariter limita ſm Ange. in l. qui reſtituere. ff. de rei uen. niſi executio exigat manum militarem. q̄d nō. de materia nō. Innocꝫ. c. cum noſtris. de conceſ. preben ubi tenet cum dicta glo. uide Barto. in. l. iuſte. ff de acquirꝫ poſ. glo. & Cy. in. l. dotꝫ. C. ſo. ma. adde Innocꝫ. ex ꝑte. i. de uer. ſigni. Hoſtien̄. de conſue. c. i.

¶ An ſententia lata contra filium poſſit mandari executioni contra patrem. nō. in. l. ſi filio. ff. ſo. ma. & l. cum filius. ff. de uer. obli. & dato ꝙ nō an poſſit exequi contra filiū durante patria poteſtate. uľ debeat expectari tēpus quo filius ſit ſui iurꝫ. glo. in dicta. l. ſi filio. doc. in. l. iii. §. ſed utꝝ. ff. de minorꝫ. Barto. in. l. ſi dubitetur. ff. de fideiuſ. q̄d nō.

¶ Quis exequatur ſententiā rectoꝝ ſcolariū. Cy. & doc. in. l. epiſcopale. C. de epi. audi.

¶ An executio ſentētie ſit actus iuriſdictiōis. nō. in. c. ſi delegatus. §. ul. de offi. dele. li. vi. ubi bonus tex. Io. an. in. c. de cau. de offi. dele.

¶ Ad quem ſpectat executio ſententie cōfirmate per iudicem appellationis. glo. & doc. in autꝫ. ſi quis litigantiū. C. de epi. & cleri. Guil. de cu. & Ia. bu. in l. tale pactū. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. Bar. in. d. l. a diuo pio. Spe. ti. de execu. ſen. §. ii. ꝟ. ſed pone iudex. uide in. c. romana. §. cum aūt. de ap. li. vi. glo. plene de offi. dele. paſtoralis. §. preterea.

¶ Quid ſi iudex a quo eſt appellatū precepit ſnīaꝫ mandari executioni an debeat exequi nō obſtante appellatione. nō. Inno. de of. dele. cū in iure. Lau. in clem̄. i. de re iudi. ubi do. Car. flo. in. viii. q.

¶ An exequenti ſnīam nullam ſiue iniuſtā poſſit impune reſiſti. dic ꝙ ſic ſi nullitas eſt notoria. glo. penľ de offi. dele. ex litteris. C. de iure fiſci. l. prohibitum. li. x. faciunt nō. de offi. dele. cauſam. ubi ſpoliatus cauſa ſententie nulle intelligit̄ interdicto unde ui. adde q̄d nō. Inno. in. c. paſtoralis. de offi. dele. in glo. antepenľ. Pau. in cle. i. de re iudi. Inno. in. c. ſi quando. de offi. delegꝫ. in glo. ii. glo. xi. q. iii. non debet. optima glo. cum tex. xxvi. q. ii. non inferenda. xxiii. q. v. reos.

¶ Que & quales exceptiōes habent impedire executionem ſententie. nō. in. l. iiii. §. ſi quis condemnatus. ff. de re iudi. & e. ti. l. a diuo pio. §. ſi ſuꝑ rebus. glo. & doc. in. c. paſtoralis. §. quia uero. de of. dele. bona glo. in. c. ſuſcitata. de reſti. in integꝫ. alia glo. xxv. q. ii. & ſi nō cognitio. ad materiā addimꝰ Inno. in. c. decetero. & c. q̄d ad conſultationē. de re iudi. do. Car. flo. in clem̄. i. de re iudi. in. vi. q.

¶ Quis ſit modus exequēdi ſnīam ſuꝑ his que pendent a tēpore futuro. uidelicet ne q̄s decetero illud attentet. & ſimilia. nō. glo. & ibi docto. de ſepul. in noſtra. habetur. ff. de ſerui. l. baꝝ.

¶ Qualiter petitur executio interlocutorie. nō. Spe. ti. de ſen. ex. §. penľ.

¶ Executio inſtrumenti guarenticii equiparatur executioni ſententie. Barto. in. l. cum unus. ff. de bo. auc. iudi. poſſi.

¶ Qualiter fiet executio ſentētie in iuribus incorporalibus. uide Inno. in. c. cum in noſtris. de cōceſ. ꝑben. in glo. ſua penľ. ad finem. glo. in. c. in noſtra. de ſepul. Barto. in. l. miles. §. qui iudicanti. ff. de re iudi. tex. in. c. accedens. i. ut lite nō contꝫ. adde do. Anto. in repeti. c. fi. de cā poſ. & ꝓprie.

¶ Licet executio ſententie non debeat fieri infra decem dies ſi tamen fiat nec appelletur tenet. glo. in. ꝟ. appellatuꝫ. in. c. uenerabilibus. de ſen. excō. li. vi. idem ſi appelletur ſed poſtea deſerit̄ appellatio.

Io.an.super glo.antepenul. in.c.licet.de sen.excō.li. vi ad materiam uidelicet an executio sententie sit facienda ante lapsum temporis appellationis. uide glo.viii.q.iiii.in sūma. glo.in.c.ii. de appell.li.vi. Io.an.e.ti.& li.non solum.uide Archi.ii.q.vi.anteriorum.Io.an.in.c.ad petitionez.de accu.Hostien. & Inno.in.c.pastoralis.§.preterea.de of.dele.glo. & Bar.in.l.i.ff.nil inno.ap pen.Item adde quod executio sentētie late sup notorio pōt fieri infra decē dies.uide do.Anto.in repeti.c.uestra.de coha.cle. & muli. in tertio membro in fine.

¶ Executio sententie non est differenda quando appellatio est manifeste friuola.tex.in.c.consuluit. ii.de appell.in.c.ad nostraz.eo.ti. Specu.ti.de sen.exe.§.uidendum restat.versi.porro.

¶ Executio permissionis facte coraz iudice eccle. si sit penalis fit absq alia cause cognitione uel alia instantia quando non seruatur promissio.tex.in.c. cum dilecti.in fine.de elec.

¶ Executor sententie habet cohertionem. nō.de offi.dele.ex litteris.in glo.ii.

¶ An possit exequi primū laudum suspensum per secundū sub conditione.uide Ange.in consilio suo ccv.quod incipit ex primo.

¶ Executio pōt fieri in stipendiis militū & preben. clericorum.nō.C.de execu.rei iudi.l.stipendia.C.que res pig.obli.pos.l.spem.& ibi Cy.nō.ff.de re iudi. l.cōmodis.in glo.fi.& ibi Bar. Specu.ti.de primo decreto.§.restat.versi.quid si reus.& ti.de sen.excō. §.sequitur.versi.quid si debitor.

¶ An possit fieri executio in usufructu quē habet pater in bonis aduenticiis filii. Io.an.in addi.Spe. ti.de pecu.cleri.in fine.

¶ An executio fiat contra successorem uniuersalē uel singularem.uide Barto.in.l.ex contractu.ff.de re iudi.in.i.q.qui remittit ad notata per eum in.l. nec creditores.C.de pigno.acti.

¶ An sententia super executione facienda sit interlocutoria.Iohan.an.in addi.Specu.ti.de appell. §.ii.versi.ii.in fine.

¶ Si executio fiat in bonis alterius quis debet probare ubi dicit aliquis esse suum.C.de priuil.fis.l.i. in glo.fi.Cy.plene.C.ne uxor pro ma.l.ii. Bar.in.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.d re iudi.in.ii.q.Spe. ti.de primo decreto.§.restat versi.sed qualiter probabit.& sequenti.

¶ Quomō fiat executio in bonis rei anteq̄ agat contra fideiussorē.nō.C.de pig.ac.hoc si debitor.in glo.

¶ An executio sententie possit delegari. nō.C.si contra ius uel uti.publi.l.& si non.in glo.ii.& ibi Cy.& ff.de re iudi.l.a diuo pio.in glo.ii.dixi.s. sub dictione delegatus.

¶ Super actione in factum que oritur ex sentētia ad ipsam exequendam proceditur summarie.dicit glo.in.l.i.C.de iudic.

¶ Si cōmittat alicui negocii executio nō precedēte snia uidet preambulū delegatū.s.cognitio.hic est uerus casus.l.& si non.§.cognitio.C.si contra ius uel uti pub.uide glo.& ibi Cy.

¶ Que sit pena impedientis executionē pene criminalis.uide in.l.addictos.C.de epi.audi.

¶ Executio non potest fieri in aratro & ligonibus & similibus necessariis ad culturaz.C.que res pig. obli.pos.l.executores.

¶ Si executor sententie peruertit ordinem legis a diuo pio.non per hoc uiciatur quod agitur.ut.l. i.C.si in cau.iudi.

¶ Uendens rem ut executor nō tenet de euictiōe glo.in.l.i.si ob causam.C.de euic.

¶ An cōparens corā executore & dicēs executiōz factā in bonis suis.nō aūt illius contra quē lata est snia obtineat si probat solā possessionē.glo.Cy.& Barto. in.l.ob maritorum.C.ne uxor pro ma.

¶ Bona debitoris nō possunt capi pro executione nisi debitor confiteatur debitum.uel aliter probetur glo.in.l.ii.C.quando fis.uel priua.nisi agatur ypothecaria.ut ibi.

¶ An pro executione sententie capiantur statue capelle uel iuspatronatus.uide.ff.de priuile.credi. l.aufidius.& ibi Bar.ubi etiā uide quid de iuribus sepulchrorum.adde quod idem nō.in.l.cetera.§. hoc senatus.ff.de leg.i.

¶ An liceat resistere executioni quando formam egreditur.uide in.l.prohibitum.C.de iure fisci li. x.Inno in.c.si quando.de offi.dele.

¶ Executio dānati ad mortē differt ut reddat rationes domino.sm Bar.in.l.seruus.ff.de leg.i.

¶ Tempus executionis in snia cōditionali currit a die cōditiōis extantis.licz in appellatiōe secus.nō. glo.in.l.iiii.§.si quis condēnatus.ff.de re iudi.

¶ Exceptio nullitatis patens uel de qua statim cōstare pōt impedit executionē.& dicit posse statim constare qn nō exigit longiorē tractū q ipsa executio. Bar.in dicta.l.iiii.§.si quis condemnatus.qui allegat.l.si is a quo.ff.ut in pos.leg.

¶ Certe sunt porsone in quibus executio non fit. nisi inquantum facere possunt.ut miles presbiter aduocatus.de quibus uide tex.glo.& doc.in.l.miles.in prin.ff.de re iudi.qd nō.

¶ In quibus sententiis exigatur executio.& quid in seruitutibus uel usufructu.& quid quando quis petitur ut seruus uel filius.uide Bar.in.l.miles.§. iudicati.ff.de re iudi.faciunt que dixi.s.de executione fienda in iuribus incorporalibus.

¶ Si pro executione snie agatur actione in factuz requirit ordo iuris.si officio iudicis nō.& ita intellige que dixi.s.quod executor snie nō tenet obseruare ordinē iuris.sm Barto.in.l.intra dies.ff de re iudi. uide tex.in.l.minor.xxv.annis cui fideicōmissum. ff.de mino.tex.& glo.in.l.itē ueniunt.§.ide recte. ff.de peti.her.adde tex.in.l.iiii.§.si ex cōuentiōe. ff.de re iudi.facit.l.ordo.C.de execu.rei iudi.

¶ An interlocutoria habeat executionē & pariat actionem in factum.Bar.in dicta.l.a diuo pio.

¶ Praticam & officium iudicis in executiōe sententie tam reali q̄ personali.uide per Bar.in dicta l.a diuo pio.§.in uenditione.ff.de re iudi.

¶ An sententia lata contra prelatum mandet executiōi in bonis ecclesie.uide Bar.in dicta.l.a diuo pio.§.in uenditione.&.§.exequimur.

¶ Ex missione in possessionē pro executione snie statim transfertur uera possessio. Bar.in dicta.l.a diuo pio.§.si super rebus.dicet glo.ibi contra.

¶ An tertius cōparens pro suo interesse impediat executionē snie.uide.Bar.in dicto.§.si sup rebus. Inno.de re iudi.cum super.de testi.uenienes.ii.

¶ An sententia lata cōtra dn̄m possit exequi cōtra eum qui ab eo dolo incipit possidere.uide Cy.in.l. unica.C.de alie.iudi.mutā.cā fac.Barto.in.l.iii.C. de pigno.& in.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.de

re iudi·uide in·l·i·§·i·ff· si muli·uē·no·insti·de ac·§·item si quis in fraudem·

¶ Stipendiū officialis pōt capi pro executiōe sniē in autē·de man·prin·§·deinde·℣·habebis·coll̄·iii·

¶ Confessio iudicialis & iuramentum habent executionē sicut sententia de re iudi·l·post rem· uide Barto·in·l·i·ff·de confes·

¶ Executio sententie nō debet fieri in pregnantē quando ex hoc leditur partus·alias pōt fieri· unde potest damnari in metallum & deportari·tex·in·l·ex seruoꝝ·ff·de sta·ho·& l·impator·e·ti·in autē·de colla·§·prohibemus·coll̄·ix· adde qd̄ nō·glo·in·l·pregnantis·ff·de penis·uide Bal·in prealleg·l·imperator·ff·de sta·ho·

¶ Tempus quatuor mensium non datur quando executio nō est fienda in re seu in spē siue agatur reali siue psonali·dic glo·ff·ꝙ me·cā·l·cū exceptiōe§·qtenus·quā reprobat Bar·in·l·ordo·C·de execu·rei iudi· sed pōt saluari glo·in personali que habet cōcursum cū reali· & que est in re scripta· qd̄ nō·

¶ An ꝓ executione posset capi ratiocinus alienus uide glo·& Guil·ff·de pig·actē·l·i·

¶ Qualiter fiat executio sniē late ut quis alium liberet·uide glo·ff·de neg·g·l·si quis mandato·

¶ Ibi pōt peti executio sniē ubi poterat peti executio contractus super quo snīa est lata·licet alibi snīa est ꝓmulgata·ff·de iudi·l·argētarius·§·i·Spe·ti·de sen·execu·§·nūc dicendū·℣·sed pone·Cy·C·qn̄ ex fac·tu·l·i·uide·ff·d iudi·l·fideicōmissa·§·si·

¶ An possit iudex maleficioꝝ pro executione sniē in loco alterius erigere furcas·uide Spe·ti·de exe·rei iudi·& ibi nō·Io·an·in·addi·

¶ Executor pōt admittere executionē per quam sententia redditē nulla·ff·de iudi·l·si pretor·§·marcellus·ad finem·ut executio non differat·

¶ Sententia mandatē executioni summarie·etiaz si intentetē actio in factū·dicit glo·ff·de inoffi·testa·l·qui de inofficioso·uide tex·& glo·in·l·itē uenīūt §·cum prediximus·ff·de peti·here·

¶ Tempus in reali ad restituendū rem datē cōdem nato arbitrio iudicē·ff·de rei uen·l·qui restituere·

¶ An semel facta restitutiōe expiret actio in factum uel officiū iudicis·dic ꝙ nō·quia iudex debet ipsum manu tenere·uide tex·de iuriur·in·l·sed & si possessori·ubi Barto·

¶ Coram mero executore nō allegatur ꝙ sentētia sit lata per falsi suggestionē· si autē executor uult audire allegationes & ꝓbationes suscipere & eas transmittere iudici qui mandauit sententiam exequendam bene pōt facere· sm Inno·in·c·de cetero·de re iudi·in glo·negocio·

¶ Si condēnatus in reali dolo desiit possidere non poterit contra tale fieri executio sine nouo ꝓcessu sm Bar·in·l·i·§·necessario·ff·si muli·uen·no· & in l·fi·e·ti· qd̄ est ueꝝ nisi desineret possidere in fraudem parate executionis·ita nō·Cy·in·l·i·C·de ali·iudi·mu·cau·fac·quod nō·

¶ An pendente causa restitutionis in integē·possit fieri executio sententie aduersus quā petitur restitutio·uide Bal·in·l·i·C·de in inte·resti·

¶ Executio sententie facta appellatione pendente retractatē officio iudicē·Inno·in·c·ex ratiōe·in glo·in·℣·imo plus dicimus·de appell̄·

¶ Licet sententia excōicationis trahat secū executionē·de appell̄·pastoralis· tn̄ appellatione pendēte in cōsecutiuis ipsius sentētie·utputa in exaggerādo penas contra excōmunicatū·etiā implorando auxilium brachii secularis debz supersederi· uide nō·in l·ab executore·post prin·ff·de appell̄·

¶ Quinqꝫ sunt casus in quibus executio sententie pōt fieri contra ꝓcuratorē·s·qn̄ est in rem suaz· & qn̄ est cōtra mandatū· Item qn̄ obtulit se liti tanq̄ defensor sine mandato· isti tres casus habenē in·l·plautius·ff·de ꝓcu·Idem intelligas hoc tertio casu in tutore· ut·l·ii·C·de admi·tu· & idem in actore municipii·l·iiii·in prin·& §·i·ff·de re iudi·hi tamē omnes si ex calūnia cōdēnentur in eos fit executio sententie·ff·de le·ii·l·qui solidū·§·etiā·C·de admi·tu·l·nō est ignotū·C·qui accu·nō pos·l·ii·C·de his qui·ut indig·l·ꝓ olla· & iste est quartus casus· uidelicet qn̄ per calūniam est condemnatus·quintus casus est qn̄ est mētitus· ut ꝙ dixit esse satisdatū cum nō esset·ut·d·l·plautius·& ibi uide Ange·

¶ Potest peti executio instrumēti qd̄ cōtinet interesse uel aliud quid incertū·quia pōt postea certificari·nō·Bar·in·l·i·circa finem·ff·de le·ii·

¶ Petens executionē sniē necesse habz admittere defensorem qui se offert pro condēnato· dūmodo faciat id qd̄ cōdemnatus faceret· & aliquantulum plus·s·satisdare· uide Io·an·in addi·Spe·ti·de sen·execu·§·postremo·℣·xii·qd̄ nō·

¶ Executio sententie potest fieri in fructibus quos pater ꝑcipere debz de peculio filii aduentitio qd̄ intelligit in iam ꝑceptis a pr̄e·sed extantes pōt filius pro suo iure colligere & patri alimēta p̄stare· sm Io·an·in addi·Specu·ti·de peculio cleri in fine·dixi aliquid supra·

¶ Pro executione sententie uel̄ iusticie pōt iudex capere animal seu currū alicuius priuati ut trahat uel portet malefactorē ad locum iusticie·similiter possit cogere uilem personā ut iusticiam faciat·nō·Bar·in·l·fi·§·fi·ff·de pig·actē· quidā moderni in·l·uenditor·§·si constat·ff·cōia predi·

¶ Sententia lata cōtra reū nō pōt mandari executioni cōtra eius herēdes·nisi ꝓcedente saltē sūmaria cognitione·sm Inno·c·quia·u·de iudi·

¶ Merus executor non pōt recusari ut suspectus·sm Innocē·in·c·nouit·in glo·fi·de appell̄·& in·c·ꝓposuit·de conces·preben·

¶ Executio in criminali semper spectat ad iudicē loci delicti ad quem debet remitti· ut in·§·si quis uero cōpensoꝝ·in autē·ut nulli iudicū·& ideo prior iudex est qui detinet condēnatos in carcere·ut·C·de appell̄·l·eos·§·pen̄·

¶ Si tempore executionis sententie obiciatē ꝙ ꝓcurator qui egit nō erat ꝓcurator nō mandabitur snīa executioni nisi ostendatē mandatuz·uel ꝙ litigauit domino sciente· sm Innocē·in·c·cum in iure·de offi·dele·in glo·fi· qd̄ limita sm Bar·in·l·inter quos·ff·de dam·infec·

¶ Si ꝓposita actione reali reus ex causa transfert rem in alium pendente iudicio & succūbat non fit executio sententie in possessorē·sed in reum ad litē extimationem·nō obstante ꝙ nō desierit possidere dolo·quia saltem fuit in culpa in nō exigendo cautionē ab eo in quē trāstulit possessionē· Inno·in·c·ex ꝑte·de alie·iudi·mu·cau·fac· in glo·emptiones·

De executore dato per papam in litteris nunc aliqua sunt uidenda· & ꝑmo an executor datus ad

prouidendú possit mittere in possessioné sine speciali mandato· uide nõ·in·c·licet epus· de pben·li·vi·Inno·in·c·i·de cõcess·pben·e·li·ubi glo·& etiam moderni·glo·in clem·auditor·de rescript.

¶ Executor datus ad cõpellendú põt exercere censuram·licet hoc expresse nó contineatur in litteris uide Inno·in·c·abbatem·de rescript.

¶ An quis possit esse executor cõtra se·uide Inno·de preben·pro illor·in glo·i·glo·in·ẜ·adiuimus·in c·irrefragabili·de offi·ordi·

¶ An executor datus ad puidendú dicat delegatus in·c·tibi qui·in glo·ii·de rept·li·vi·glo·in·ẜ·executores·in clem·i·de offi·deleg.

¶ Per qué actú dicat ppetuata iurisdictio executoris dati in litteris bñficialibus· uide Io·an·in·c·si cui·de pben·li·vi·Lau·in clem·fi·de rescript.

¶ An collatio executoris ualeat etiaz si opponatur contra eum cui fit collatio·uide docto in·c·pia·de excep·li·vi·p Inno·in·c·ad dissoluendú·de despon·impube·in glo·magna·

¶ An nudus executor possit p uim mittere in possessioné·uide Innoc·in·c·cú olim·ii·de priuil·in·ẜ·p portariú·de cõcess·pben·cú nostris·& in·c·lras·& dic q non nisi in rescripto sit illa cla amoto inde quolibet zc·sm Inno·in dicto·c·cum olim·

¶ Is cui cõmissa est executio mittendi aliquem in possessionem amoto inde quolibz illicito detentore habet cognoscere quis sit illicitus possessor· & hoc seruato ordine iudiciario nisi in notoriis·Innoc·in c·cú olim·de priuil·fac·l·fi·¶·si p uim uel alio mõ·

¶ Executor datus per papam ad puidenum alicui de beneficio sub certa conditione uel forma in lris apposita an possit assumere partes cognitoris & iudicis· uel possit assumere partes meri executoris· & informatoris·nõ·Inno·de psump·c·ii·de trãslatione pla·Io·an·de cõcess·pbé·pposuit·Compost·in·c·capitulú·de rep·Inno·de re iudi·decetero· Hostién·de eta·& qli·accepimus· Io·an·de elec·dudú·ii·do·de ro·cõclu·cccixiiii·Io an·in addi·Spe·ti·de peti·& pos·ç·fi· & in ti·de act·& peti·ç· sup petitionibus·ẜ·sed quid si anteq·plene per do·Anto·& moder·in dicto·c·fi·de presump·

¶ An executor lris de quo·s·habeat citare necesse partes·nõ·in cle·i·de cõcess·pben·per Paulú·& do·Car·flo·in·ii·q·& an teneat admittere exceptiões uide plene in·c·pposuit·de concess·preben·

¶ An executor datus a papa ad puidendum alicui de beneficio si nulliter aut inutiliter puidit possit iterum puidere uel expiret eius potestas per primam prouisioné·nõ·Inno·de re iudi·c·i·do·Anto·& moder·in·c·in litteris·de offi·dele· adde Io·an·in·c·capitulum·de rescrip·

¶ An executores iudicú secularium peccent ad mandatum iudicis occidendo·nõ·xxiii·q·v·miles· & c·qui malos·glo·de sen·excõ·perpendimus·& ibi per do·Car·flo·in repti·

¶ An executor datus a papa ut faciat alicui in tali ecclesia puideri·uel ei cõpetens beneficiú assignari sit tm datus ad cõpellendú· uel etiã ad puidendú·nõ·glo·de pben·pro illor·de cõcess·pben·cú nostris plene per doc·in preallega·c·pro illor·

¶ An executor datus a papa ad mittendú aliquez in possessioné & defendẽdú inductú possit ppetuo defendere uel qñ expirat eius ptás·nõ·de of·dele·querenti· doc·plene de pben·p illor· ubi dicit Io·an·talé esse perpetuú defensoré & conseruatorem·

¶ An dato executore per papã ad puidẽdú alicui de beneficio ualeat collatio facta alteri ab ordinario·nõ·de rescrip·tibi qui·li·vi· de concess·preben·c·i·& c·si soli· & ·c·si capitulo·eo·li· de pben·dilectus·ii· & c·fi· ubi distingunt·doc·an sit executor datus ad compellendú uel ad puidendum·

¶ Quando mandatur alicui ut puideat tali si sibi constiterit eum esse ydoneum an illo existente notorie ydoneo possit sibi puideri nulla lata sup hoc inquisitione·doc·in clem·i·de cõcess·preben·dicunt q sic·dúmodo exprimat in puisione causa obmisse inquisit·sm Pau·ibi·adde qd nõ·do·Anto·in·c·fi·de presump·ubi tractat an executor datus ad puidendum debeat anteq puideat pronuntiare super clausulis contentis in rescripto·

¶ An executor datus ad prouidenduz alicui si per inquisitionem zc·iuxta formã clem·i·de offi·dele·eo addito ut habet stilus curie super quo tuã conscientiam oneramus possit alii subdelegare· altercatio magna fuit in rota·tandez decisum est q sic·decisione que incipit Ité fuit dubitatú utr executor datus in forma dignú zc·ut refert do·Car·flo·in clem·i·de concess·preben·in·vi·q·

¶ Utrum executor datus ad prouidendú de beneficio ad cuiuscúq collationé zc· possit puidere de beneficio cuius collatio est ad sedem ap·deuoluta·nõ·Inno·de of·dele·super eo·tex·& glo· in clem·si de beneficio·de pben·ubi uide modernos·

¶ An executori dato p papã ad puidendú currat semestre·de quo in·c·ii·de concess·pben· dic q non ut ibi nõ·in glo· & in dicta cle·si de beneficio· ubi p do·Car·flo·in·iiii·q·hodie stilus curie puidet apponendo tempus in litteris puideas de bñficio zc·qd infra mensem zc·

¶ Ad qué deuoluat ptás cõferendi si executor datus a papa sit puandus illa·nõ·Inno·de cõcess·pbé·cum nostris·plene per doc·de excess·prela·inter·

¶ An executor grãr sedis apstice teneatur pcedere sm formã·c·statutú· de rep·li·vi· Archidi·tenet q nõ·in dicto·c·statutum·ç·in nullo·facit·c·i· & ·c·si capitulo·de concess·preben·eo·li·

¶ Ad quem deuoluat potestas conferendi si executor datus ad puidendum post inhibitioné & reseruationem ante collatioé moriatur·Innoc·dicit q non ad ordinarium sed ad papam· de iurepatro·cum dilectus· idem Archi·de rescript·tibi qui·li·vi·facit·de appell·ut nostrum·

¶ An ptás executoris dati per papã ad puidendú de beneficio qd duxerit acceptandú infra mensem expiret illo infra mensem nó acceptãte·doc·in cle·i·de cõcess·pben·& ·in·c·i·de concess·pben·li·vi·

¶ An executor datus ad puidendú possit cõpellere ut puisus recipiat in canonicú·nõ·Lap·in·c·si clericus·de pben·li·vi·Inno·in·c·pposuit·de cõcess pbé·

¶ An executor datus ad cõpellendú possit prouidere·glo·q nõ·in·c·pro illor·de pben·& in·c·cum nostris·de concess·preben·glo·in·c·abbaté·de rept·glo·in·c·fi·de preben·

¶ An si executor merus confert mihi beneficium antea collatú alteri p suú executoré ualeat collatio mea illa nõ cassata·glo·& Io·an·de rept·c·capitulú·de conress·preben·cum nostris·

¶ Executor põt declarare uitã & mores ipetrantis ante uacatioué bñficii·sed nõ ydoneitaté requisitã

respectu certi bñficii. Pau. in cle. i. de cõces. pben.

¶ Ordinarius põt resistere executori aplico uolẽti cõferre beneficiũ nõ inclusum in gratia. Archi. de ꝑpt. si eo tẽpore. li. vi. quia potestas executoris non extendit ad bñficia nõ inclusa. tex. de pben. c. si. & in c. susceptum de rescript. li. vi.

¶ An si executor cõfert secũdo impetranti in mẽsem primi primo consentiente ualeat collatio. uide Io. an. in. c. statutum. de preben. li. vi.

¶ An si mandat executori ꝙ conferat ꝑlaturã uacantez alicui & recipi faciat illũ in canonicũ possit anteꝗ uacet ꝑbẽda cõpellere capl'm ut illũ recipiat in canonicum. Io. an. in. c. i. de ꝑben. li. vi. & c. si capitulo. de conces. preben. eo li.

¶ An executor possit inhibere & declarare anteꝗ littere beneficiales habeant executionez suam. Io. an in addi. Specu. ti. de conces. prebende sup ꝑxca. ℘. exquo de forma.

¶ Formã ꝓcessuũ executoꝝ in beneficialibus uide per Spe. ti. de act. & peti. §. super actionibus.

¶ An ualeat collatio beneficii facta per executorẽ si uacat. Io. an. in. c. si tibi absenti. de preben. li. vi. glo. in. c. ii. de elec. eo. li.

¶ An manus executoꝝ lraꝝ aplicaꝝ ligent per decretuz pape. Lapus ꝙ sic. in. c. quorũdã. de ꝑben. li. vi. tex. & glo. in. c. i. de conces. preben.

¶ Collatio executoris afficit manus ordinarii etiã ignorantis. Io. an. in. c. i. de conces. preben. li. vi.

¶ An executor datus ad cõpellendũ possit refuare Io. an. tenet ꝙ nõ. in. c. si soli. de cõces. ꝑben. li. vi.

¶ An executor datus ad ꝓuidendũ possit cõpellere ordinarium ut conferat. uide Innoc. in. c. ꝑposuit. de conces. ꝑben. in glo. executore. ℘. item uidetur. Io. an. eo. ti. si capitulo. li. vi.

¶ An si plures executores cõferant eandẽ ꝑbendã pluribus quẽ debeat capl'm ex ꝓuisis recipere. uide Io. an. in. c. dilectus. ii. de ꝑben. & in. c. cũ dilectus. de iurepa. Spe. ti. de act. & peti. §. sup. in prin. Io. an. de rescript. mandatũ. super. ℘. ꝓsequi.

¶ An acceptatio bñficii possit fieri per impetrantem litteras in absentia executoris. Pau. in clem. i. de conces. preben. in. ℘. presenti. ubi etiam glo. & in. c. i. de conces. preben. li. vi.

¶ An mandatũ factũ executori de cõseruando afficiat manus alterius executoris postea dati ignorantis de primo. Innoc. de iurepa. cum dilectus. in glo. ii. tex. & glo. in clem. i. de conces. preben.

¶ De executore qui cõfert bñficiũ sub ꝓtestatiõe fiet inquantũ de iure põt sibi illud conferre. nõ. de offi. dele. in lris. sup glo. fi. glo. i. & de re iudi. c. i.

¶ Executor datus ad prouidendum potest ex potestate iuri inhibere reseruare & decernere irrituz & inane. nõ. de conces. preben. c. i. in glo. nõ ꝙ executor. li. vi. c. si soli. eo ti. & li.

¶ Executor ad compellendum facit ꝓcessus suos sicut datus ad prouidendum. de cõces. ꝑben. si soli. li. vi. in fi. ulti. glo. non tamen mittit in possessionẽ de preben. c. pro illoꝝ. & c. ulti.

¶ Si executor datus a papa ad ꝓuidendum prouideat indigno an potestas prouidendi redeat ad ordinarium. docto. de cõces. preben. dilectus. doc. de exec. es. prela. inter dilectos.

¶ Si executor pronuntiat se non executorem & a tali sententia non appellatur. an expiret gratia. uide de preben. dilectus.

¶ An executor datus ad ꝓuidendũ possit ꝓuidere de beneficio qđ uacat de iure sed nõ de facto. uide tex. & qđ ibi nõ. de conces. preben. cum nostris.

¶ An ualeat collatio beneficii facta per executorẽ si exprimit beneficiũ certo modo uacare & in ueritate nõ uacat illo modo. nõ. doc. de ꝓba. licet.

¶ An executor datus contra aliquos religiosos ut inducat eos ad aliquẽ recipiendũ habeat cohertiõz si hoc in cõmissione nõ continetur. Spe. ti. de ꝑpt. presentat. §. iiii. ℘. & nõ ꝙ.

Exemplum Exemplũ ꝓbat contra eum qui dedit exemplar. & facit fide ꝯ exẽplante. Bar. in. l. ii. §. si dubitet. ff. quẽad. testa. ap. & in. l. in fraudẽ. §. neq ff. de iure fis. ubi exemplu ꝓbat cõtra eum qui dedit. & aliis casibus

¶ An exemplo credatur. uide nõ. in. c. i. de fide instrum. dicam plene infra.

¶ An exemplum exempli probat. nõ. Bal. in aut. si quis in aliquo documento. C. de eden. Ricar. malũ. in alle. g. l. iii C. de diuersis ꝑpt. dicit ꝙ exemplum exempli nunꝗ ꝓbat.

¶ Tribuens aliis exẽplũ peccandi grauius peccat. de peni. di. v. consideret. §. animaduertere debet.

¶ Alioꝝ pena nobis est exemplũ ut a peccato declinemus. de conse. di. ii. dixit dominus.

¶ Ratio preponenda est exemplis. ix. di. sana.

¶ Exempla sanctoꝝ debemus inquirere in rebus dubiis ut sciam⁹ qđ nobis agendũ sit. xx. di. de qb⁹.

¶ Ex ꝑteritoꝝ exemplis debemus capere futura. l. di. preterea.

¶ Que exempli gratia ponunt̃ nõ inducũt dispositionem. ff. de act. & obli. l. obligationũ. §. ii. iac ff. de auro & ar. lega. l. pediculis. §. labeo.

¶ Exemplis nõ est iudicandũ. C. de sen. & interloom. iu. l. nemo. ff. de offi. presi. l. sed licet. xx. di. de quibus. de hereti. cũ ex iniuncto. vi. q. i. ex merito de uoto. magne. ℘. preterea. ubi de hoc nõ. in aut. ut oẽs obe. iudi. ꝓuin. §. i. in glo. exempla. coll. v. nõ. de elec. uenerabilem. in glo. lotharius.

¶ Que ponuntur gratia exempli non restringunt regulã. glo. in. c. corã. de elec. & in. l. i. §. qđ uulgo. ff. de ui & ui ar. & in. c. i. ne cleri. uel mo. tex. in. l. dãni infecti stipulatio. ff. de dam. infec. i. di. ius naturale. de ꝑpt. inter ceteras. nõ. ut lite nõ cõt. qm. §. porro. de accusa. inquisitionis. i. ꝑn. de ꝓcurato. quãuis. li. vi. c. cum plures. de offi. deleg. li. vi. c. si papa. de priuileg. c. li. l. scire oportet. §. non iuste. ff. de excu. tu.

¶ Multa exempla possunt sumi ex uno originali. dicit Innoc. in. c. albericus. de testibus. & si omnia fiant per diuersam manũ sunt exempla. si autẽ per unam manum omnia sunt originalia. & prima tñ scriptura dicitur ꝓtocollum. in aut. de tabell. §. ii. ff. de testam. l. unum. Barto. in. l. sempronius proculo. ff. de lega. ii.

¶ Aliud est exemplum aliud exemplar. nõ. Specu. de instru. edi. §. postꝗ. in prin.

¶ Arguimus ab exemplis paganoꝝ uel infidelium a minori. de imu. eccle. nõ minus. xiii. q. ii. questa. & ibi Archi. glo. de cõse. di. i. in summa. iii. q. v. ꝙ suspecti. de elec. uenerabilẽ. ℘. ꝙ autẽ. & ibi Io. an.

¶ Quod fit a prelatis facile trahitur a subditis in exemplũ. de uoto. magne. ff. man. l. si ꝓcuratorem. §. fi. uide in. c. qualiter. de accusa. ubi tex. xi. q. iii. precipue. lxxxiii. di. nemo.

¶ Mala exempla sunt uitanda. ff. de iudi. l. absurdum. & qd ibi nõ. xxvii. di. qui de mensa. nõ. ff. ad macedo. l. i. in glo. pessime.

¶ Malis exemplis prelatoꝝ fiunt homines deteriores. l. di. de his.

¶ Quis debet dolere se fuisse exemplum mali. de peni. di. v. dolendum.

¶ Minores debent sequi exempla maioꝝ si bona sunt. nõ. xxiii. di. de constantinopolitana.

¶ An & qñ sit credendũ exemplo instrumentoꝝ. nõ. ff. de fide instru. l. ii. in glo. i. C. de eden. autẽ si quis in aliquo. & ibi Cy. uide etiã Cy. in. l. sanctimus. C. de diuer. rescrip. Barto. in. l. admonendi. ff. de iureiurã. nõ. in autẽ. ut spon. lar. §. & hoc insuper in glo. documento coll. viii. in autẽ. ut fratꝝ filii. §. i. in glo. i. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc dicendũ. ꝟ. & generaliter. & §. ostenso qualiter. ꝟ. sed nũquid creditur. uide de offi. dele. cum in iure. Io. an. in. c. albericus. de testi. uide de fide instru. c. i. in glo. ii. & c. fi. Io. an. de confir. uti. uel inuti. uenerabiles. nõ. c. di. ꝯtra morẽ. in glo. ii. Spe. ti. de ꝑp. §. i. ꝟ. ad quid. & ibi Io. an. & in ti. de feudo. §. i.

¶ Sufficit unum exemplũ. ff. ad. l. acquil. l. ita uulneratus. ad finem.

¶ Bona exẽpla spectãda sunt. ff. de manumis. uindic. l. manumittere. & ff. de pe. l. capitu. §. famosos.

¶ Exemplũ idẽ est ꝙ similitudo. C. de ux. mili. l. i.

Exemptio Exemptus

Exempti habẽtes populum nõ exemptũ tenent ire ad synodũ. Inno. de maio. & obe. ꝙ sup. tex. & ibi Abb. de ꝑuil. ex ore.

¶ An exempti possunt aliquo casu in criminib⁹ uel contractibus conueniri sub ordinario. uide Innoc. in. c. recepimus. de ꝑuil. autẽ. qua in ꝓuintia. C. ubi de cri. ag. op. hodie est casus in. c. i. de de priuil. li. vi. bona glo. ix. q. iii. nũc. & vi. q. iii. c. fi. nõ. in cle. dudum. de sepul. in glo. multotiens. & de penitẽ. & remis. in clem. ii.

¶ Exemptus subest ordinario rõne rei nõ exẽpte dictũ est Inno. in. c. cum capella. de priuil.

¶ Licet ꝓbet exemptio capitis nõ per hoc ꝓbata est exemptio membroꝝ. ita dicit Inno. in. c. ex ore. de priuilegi. ar. ff. de adop. l. liberoꝝ.

¶ Exemptus edificans ecclesiã in loco sibi donato ab episcopo gaudet etiã exemptione in illa ecclesia uide Inno. de priuil. dudum.

¶ Si de monasterio exempto fiat ecclesia secularis per hoc nõ subicitur episcopo loci. uide nõ. per Io. an. de religi. domi. c. ii.

¶ An exemptus a iurisdictiõe cuiuslibet ordinarii intelligatur exemptus a iurisdictione legati. uidet ꝙ sic. quia legatus habet ordinariam. contrarium est uerum ſm Io. an. qui hoc singulariter nõ. in. c. i. de uer. sig. li. vi. per illum tex.

¶ Exempti possũt adire ordinariũ in his que sunt uoluntarie iurisdictionis. etiam sine licentia pape. uide nõ. p Io. an. in. c. i. de priuil. li. vi. Lap. in. c. cũ nullus. de tempo. ordi. eo. li. & in clem. attẽdentes. §. cetꝝ. de sta. regu. Lau. in clem. i. de regula.

¶ Que habeat probare episcopus cõtra exemptũ & exemptus cõtra episcopum. Io. an. in. c. ueniens. super glo. de uer. sig. li. vi.

¶ Exẽptus ꝑ ꝑuil. a solutiõe extimi nõ exonerat ceteros ꝓ pte sua. Bar. in. l. ab oibus. §. i. ff. de le. i.

¶ Que dicuntur loca exempta. uide in. c. si papa. de priuilegi. li. vi.

¶ Exemptus cõtrahens in loco exempto qui promisit creditori nõ declinare foꝝ dioc. si in termino constituto debitũ nõ soluisset de quo soluendo recepit preceptũ dioc. lapso termio & debito soluto dioc. illũ citauit qui nõ cõparuit. & sic diocesanus illum excõmunicauit an ualeat talis sententia. uide uide Io. an. in regula scienti. li. vi.

¶ Quid comprehendat in exemptiõe ecclesie qd clericorum quid canonicoꝝ plene habetur in. c. per exemptionem. de priuilegi. li. vi.

¶ An per mandatũ factuz epo de ꝓuidendo alicui in aliqua ecclesia sue dioc. possit epus illi ꝓuidere in ecclesia exempta. nõ. de ꝑptẽ. abbatem. Io. an. in. c. si ꝓpter. de ꝑptẽ. li. vi. & ibi Archidi. qui tenet ꝙ non. dicens ita seruare curiam & cancellariã pape. Io. an. ibi dicit contra. doc. in. c. grauẽ. de offi. ordi. Inno. & doc. in. c. pro illoꝝ. de preben. quoniã licet ecclesia sit exempta tñ est in dioc. uel ꝓuintia. ut nõ. Pau. in clem. abbatẽ. de ꝑptẽ. adde glo. in clem. frequens. §. preterea. de exces. prela. quia licet ecclesia exempta nõ sit de dioc. est tamẽ in dioc. de dona. apostolice. uide doc. in. c. de monialib⁹. iũcta glo. de sen. ex. ubi tex. uult ꝙ moniales absoluunt ab epo in cuius dioc. est monasteriũ. & tamen glo. intelligit tam de exemptis ꝙ̃ de non exemptis. sed dicit ꝙ exemptas absoluit epus nõ iure ꝓprio sed tanꝙ̃ delegat⁹ pape ex illo canone. adde glo. in cle. quãuis. in ꝟ. aut eaꝝ. de foro cõpe. tex. de offi. or. eum epus. li. vi. Lapus in clem. ii. de priuil.

¶ De modis qbus ordinarii indirecte grauant exemptos. nõ ſm Inno. de priuil. ex pte. & c. quanto.

¶ An ecclesia exempta per episcopũ a iurisdictiõe sua sit per hoc subiecta pape. nõ. docto. de consue. cum inter uos.

¶ An exempti teneant ad obseruantiã generalium interdictoꝝ. nõ. de priuil. tuaꝝ. de cõsue. cum inter uos. casus est hodie in cle. ex frequẽtib⁹. de sen. ex.

¶ An iuri exemptionis renũtiari possit. Spe. ti. de renũ. & conclu. §. i. ꝟ. si cui autem iuri. dicit ꝙ nõ. quia est ius publicuz autoritate & utilitate. bonus tex. de religi. domi. cum dilectus. melior est in. c. cum tempore. de arbi.

¶ Si ecclesia exempta uniat alũ nõ exempte an retineat priuilegiũ exemptionis. & qd de illa cui fit unio an censeat exẽpta. nõ. de ꝑuil. cũ psone. li. vi.

¶ Exempti si tanꝙ̃ executores ultimaꝝ uoluntatum administrauerunt tenentur reddere rationem epo uide nõ. in clem. unica. de testa.

¶ An de relictis monasterio exempto epus detrahat quartã epalem. dic ꝙ nõ. ut dicã. ĩ. sub quarta. ecclesia uero parrochialis tantũ detrahat quartaz a loco electe sepulture. etiam si sit exemptus. ut nõ. Innoc. & doc. de sepul. c. i. & in. c. relatum. & c. de his. & in. c. certificari. Hostien. eo. ti. §. uetus est questio. ꝟ. ueꝝ. & ꝟ. aliquibus.

¶ An episcopus possit sedere pro tribunali in loco exempto dixi. s. sub dictione episcopus. tex. ꝙ nõ. in. c. cum epus. de offi. ordi. li. vi.

¶ An prelati exempti teneantur uenire ad sinodũ uel capituluz seu aliam conuocationẽ cleri. nõ. glo. de sta. mo. in singulis.

¶ An beneficiati per prelatos exemptos gaudeant beneficio exemptionis. doc. dicunt inspicienda esse uerba priuilegioꝝ. de sta. regu. ea que.

¶ An locus exemptus si de diocesi·dixi·s·ꝓxime· adde tex·de offi·ordi·cum episcopus·li·vi·

¶ An contra monasterium exemptum possit pre-scribi spacio·xl an·tex·& glo·xvi·q·iii·uolumus· glo·de cap·mo· dilectus· ubi uidetur dicere ꝙ sic· sed non quo ad preiudicium pape·

¶ Exemptio in multis casibus nõ ꝓdest·in clem·i· de sup negli·prela· de sta regu·clem·attendentes· in clem·qui abusionibus de peni·& remis·de priuil· ex ore·de heretí·ad obolendã·in clẽ·i·de testa·

¶ Exempti nõ est utile neq͂ expediens cõcilia ge-neralia celebrare·dicit glo·in clem·dudũ·de sepul·

¶ An exempto monasterio ecclesia| domus| orti| aree| & cimiterium| & similia sint exempta· glo· ꝙ sic·in·c·i·de priuil·li·vi·

¶ An prelati exempti gaudeant priuilegio·c·fi·de peni·& remis· Hosti·tenet ꝙ sic·in sũma·de peni· § cui confitendum·℣·breuiter dicas·

¶ An ꝓpter notorietatem facti seu delicti cõmissi per exemptos possit ordinarius exercere in eos iu-risdictioné·nõ·glo·de priuil·parentibus·& ·c·tuaꝝ· in quibus uidetur casus ꝙ etiã ꝓpter excessum pri-uilegioꝝ suoꝝ possunt ab ordinario puniri· faciunt nõ·de priuil·c·i·li·vi·& in clem·quia regulares·de sup·negli·pla·aliqd per doc·c·in·fi·de cap·mo· nos addimus ad materiam nõ·plene prr Laudi·& post eum per do·Car·flo·in clem·i·de offi·ordi·in·iii·q· ubi Laudi·tenet partẽ affirmatiuã| uidelicet ꝙ pu-niri possunt p ordinariũ·do·Car·tenet cõtrariũ de rigore dicens nõ esse recedendũ a priuilegiis coꝝ·

¶ An exempti citati per ordinarium teneantur saltem allegaturi coꝝ priuilegia·nõ·Innoc·& doc· in·c·ex parte·i·de uer·sig·in fi·glo·magne· Archi· xv·q·iiii·placita·

¶ An in loco exempto possit ep̃us sedere pro tri-bunali·dic ꝙ nõ·xviii·q·ii·luminoso·de of·or·cum ep̃us·li·vi·uide in clem·quãuis·de foro cõpe·

¶ An monachus exẽptus apostata & nõ deferens habitus sui ordinis possit puniri p ep̃m nõ obstãte exemptione·Inno·de priuil·c·i·li·vi·

¶ An prelatus exemptus possit eligi in episcopum uel magis debeat postulari·glo·tenet ꝙ debeat po-stulari·in·c·& si unanimiter·de postu·pla· sed eius opinio est reprobata·in·c·si abbatẽ·de elec·li·vi·& ibi nõ·Archi·& Io·an·in glo·& in nouella·

¶ Prelatus exemptus nõ põt trãsire ad strictiorẽ religionẽ petita solum licentia a superiore· sed est necesse ꝙ obtineat·ita determinauit Clemẽs q̃rtus prout recitat Hostieñ·in·c·illud·de cleri·ex·mi·& Archi·de elec·si abbatẽ·li·vi·qđ nõ· quia singula-riter limitat·c·licet·de regula·ubi uide nõ·p Io·an· in glo·sup·℣·platũ·uide eum etiã plene disputantẽ in regula cum stat per eum·in mercu·li·vi·

¶ An prelatis exemptis debeatur maior honor q̃ non exemptis·dic ꝙ sic·in sessionibus & similibus· nõ·glo·de maio·& obe·per tuas·

¶ An exempto monasterio uel ecclesia censeantur capelle exempte que sunt illi subiecte·uel acceden-tes illi & annexe·glo·tenet ꝙ non·xxiiii·q·i·roga-mus·ad idem glo·de priuil·cum capella·facit quod habetur de priuil·per exemptionẽ·li·vi·de priuil· cũ & plãtare·§·in ecclesiis·adde nõ·in·c·ii·de sup· negligen·prela· & in·c·de monachis·de preben·& eo·ti·c·i·li·vi·

¶ An per exemptionẽ concessaꝫ alicui monasterio cum talibus capellis probet monasterium illas esse suas capellas·uide Inno·in·c·dudum·de priuil·

¶ Eximere ꝓprie est sedis apostolice non alterius prelati·etiam si sit legatus·ut nõ·in·c·i·in glo·ii·& super ea de priuil·li·vi·

¶ Quis eximit clericos a iurisdictiõe imperii nõ· Inno·de maio·& obe·si quis·adde quod dixi supra sub dictione clericus·

¶ Exemptus tenetur ostendere priuilegium ex-emptionis sue si petatur· de priuileg·patentibus· eo·ti·si persone·li·vi·

¶ Exemptus ratione rei nõ exempte subest ordi-nario·de priuileg·cum capella·s̃m Innoc·&·C·ubi in rem acti·l·ii·

¶ Licet probetur exemptio capitis non propter hoc concluditur exemptio membrorum·de priuil· ex ratione·s̃m Innoc·

¶ Quis possit punire presbiteꝝ subiectum abbati exempto·nõ·de priuileg·cum & plantare·§·in ec-clesiis·de sup·negli·prela·c·ii·

¶ Si exemptus est negligens in regimine populi non exempti non potest ab ordinario puniri· s̃m Innoc·de priuileg·ex ore·

¶ Aliqñ ecclesia dicitur exempta & nõ illius par-rochiani·uide in·c·ueniens·de uer·signi·

¶ An exemptus possit ꝓrogare iurisdictionẽ iudi-cis ordinarii·Io·an·in regula·scienti·li·vi·

¶ Exempti nõ possunt sine licentia ep̃i construere ecclesiam in ipsius dyoc·de priuileg·cum olim·ii· eo·ti·auctoritate·li·vi·

¶ An illis casibus quibus ep̃us potest cum subditis suis dispensare possit cum exemptis·nõ·de priuil· autẽ·li·vi·do·Car·flo·in clem·ne in agro·§·ceteꝝ· ℣·qui autẽ·in fi·de sta·mo·ubi uidet uelle ꝙ solus papa uel legatus dispensat cum exemptis· ordina-rius aũt nõ nisi ad requisitionẽ abbatis uel alterius supioris exemptoris· uel ipsi abbates si hoc habent ex consuetudine prescripta·

¶ An ep̃us cum capitulo possit concedere p̃uilegia exemptionis·uide nõ·de censi·cum uenerabilibus· de donat·pastoralis·aliquid de re iudi·cum inter· de reli·do·constitutus·in glo·antepen· Stephanus in clem·i·de priuil· Adde nõ per Iohã·an·in·c·i·de priuileg·li·vi·dixi·s·sub dictione ep̃us·adde Lau· in clem·i·de censi·glo·xvi·q·vii·uisis·glo·in clem· ii·de relig·domi·

¶ Papa est ep̃us seu ordinarius exemptoꝝ· glo· xciii di·nulla·glo·de priuileg·auctoritate·li·vi·

¶ Exempti possunt adire ordinarios sine licentia pape in his que sunt uolũtarie iurisdictionis· uide nõ·de priuileg·c·i·li·vi·Lapus de tempo·ordi·cuꝫ nullus·eo·li·Idem in clem attendentes·§·ceteꝝ·de sta·regu·Lau·in clem·i·de regula·

¶ An exemptus ligetur generali precepto episcopi si cõtra faciat in loco nõ exempto· uide glo·in cle· i·de uita & honestate clericoꝝ·

¶ An ep̃us possit de exemptis iudicare· uide doc· de priuil·epoꝝ·li·vi· Laudi·in clem·i·de offi·ordi· Inno·de priuil·ad hec·Pau·in clem·dudum·§·ueꝝ· de sepul·& ibi glo·Pau·in clem·i·de sen·excõ·

¶ Usq͂ ad quantum terminum extendatur ex-emptio loci exempti· uide Archidia·xii·q·i·nulla· glo·de priuileg·c·i·li·vi·

¶ An hospitalarii & templarii sint exempti· glo· & doc·de priuileg· recepimus· ubi Innoc·tenet ꝙ

fic. in glo. magna. uide de heretic. ad abolendam.
¶ Clericos ecclesie exempte episcopus excōmunicare non potest. nisi ratione populi. uide Innoc. de priuileg. recepimus.
¶ Ordinarii possunt denuntiare exemptos excōcatos si incurrunt ipso iure excōicatione ex statut. fus. uel de iure cōmuni. Io. an. de priuil. c. i. li. vi. glo. in. ℞. cecidisse in clem. i. de sequestra.
¶ An mercenarii uel famuli exemptoꝝ gaudeant eoꝝ priuileg. glo. ꝙ nō. de priuil. c. penl. & in clem. i. de reli. & uenera. sanctoꝝ.
¶ An ep̄us absoluat exemptos incurrentes excōicationem a iure ꝑlatam cuius nō est superiori reseruata absolutio. facit tex. ꝙ fic. in cle. i. de sepul. glo. sentit contrarium. in clem. cum ex eo. de sen. excō. Idem etiam Genze. & Pau. primam partem tenet Laudē. in clem. i. §. fi. de relig. do. & in clem. i. de consangui. & affi.
¶ An cistercieñ. de iure cōmuni sint exempti. uide tex. de simo. ne del. Io. an. de sup. negli. pla. c. i. glo. in. c. recepimus. de priuil.
¶ An locus exemptus concessus non exemptis retineat exemptionē. uide Io. an. de priuil. cum persone. li. vi. tex. & ibi doc. de capel. mo. dilectus. Io. an. in regula. de cet. li. vi.
¶ An si ep̄us donat alicui exēpto aliquā possessiōē in qua ille edificat ecclesiam sit illa exempta. uide Inno. de priuil. dudū. de fide instru. inter dilectos.
¶ An priuilegiū impetratū super exemptione post citationem ordinarii tuueat citatū in illa causa. uide Io. an. de priuil. c. i. li. vi. facit ꝙ nō. Bar. in. l. i. ff. de pe. uide Io. an. & do. Anto. in. c. i. de obli. ad ra.
¶ An seruus beneficio exempti absentis gaudeat priuilegio exempti. uide Io. an. in. c. fi. de sta. regu. super ꝟ. talium in nouella.
¶ An si citatus exemptus ab ordinario & nō com parens saltem ad allegandū priuilegiū suū excōicatē ualeat excōmuicatio. Archi. ꝙ nō. xv. q. iii. placita glo. in. c. cum ordinē. de ꝓp. Spe. ti. de citatiōe. §. contra citatiōe. ℞. sed pone iudex secularis. Pau. in clem. i. de excel. p̄. ela.
¶ Ecclesie hospitabili non sunt exempte. ſm Inno. in. c. ad hoc de priuileg.
¶ Si papa aliquē recipit sub sua ꝓtectione an per hoc dicatur exemptus. uide de confir. uti. uł inuti. c. fi. uide in. c. si papa. de priuil. li. vi.
¶ An ordinarius possit puniri exēptos qui excōicatos recipiunt ad diuina uel ad sepulturaꝫ. nō. Io. an. de priuil ep̄oꝝ. li. vi. super. ℞. contempserit.
¶ Si exemptus ꝑcicit nō exemptū in loco exēpto qs sit iudex. nō. de priuil. c. i. li. vi. Io. an. in regula in obscur. c. li. Inno. de puil. ex tnap. in glo. magna. vi. q. iii. c. si. in glo. de foro compe. licet.
¶ Ordinarius pot̄ pcipere exemptis ut exhument excōmunicatos quos sepelierunt. de priuil. ad hec.
¶ Stante statuto sinodali ut qcūq ̄ luserit ad azarclum sit excōmunicatus an subditus ep̄i ludens in loco exempto sit excōmunicatus. uide Archi. xii. q. v. cum Io. Frede. de senis. in consiliis suis cōsilio secundo tenet ꝙ sic.
¶ An prelatus exemptus possit cum cōsensu capli sui uel cōuentus cōcedere etiā bene merito usumfructum alicuius petie terre sine auctoritate pape uel legati. idem Frede. tenet ꝙ sic in cōsilio suo. ii.
¶ Exemptus non tenetur comparere si exemptio est notoria. de uer. signi. ex parte. i. alias secus. de priuil. cum persone. li. vi.
¶ Licet locus exēptus sit in territorio perinde est ac si esset extra territoriū. ſm Ange. in cōsilio suo cxxxviii. alias. xxxvii. quod incipit in causa.
¶ Exēptus simpliciter ratione publicaꝝ functionū corā quocūq; conuenit. nī. l. i. ff. C. in quibus causis. li. x. ℞. nī. in aut. ut iudi. sine quoq suffra. §. nolumus in fine. adde nō. in. l. i. C. ubi quis de curi. uel coha. uide Barto. in. l. fi. ff. de consti. pecu.
¶ Pōt qs eximere pncipalē ecclesiā retēta capella in ptāte. & econuerso tex. ff. de adopt. l. liberum.
¶ Licet papa recipiat aliquos in filios nō ꝓpterea uidet eos eximi e ab aliis qbus erant subiecti. nō. Hostieñ. & doc. de priuil. cum capella. uide in. c. accepimus. e. ti. & in. c. si papa. e. ti. li. vi.
¶ An episcopus possit ordinare exemptos. uide in c. cum nullus. de tempo. ordi. li. vi. de priuil. autē. eo. li. glo. xvii. q. ii. abbatibus. que dicit ꝙ exempti debent episcopalia primo petere ab ep̄isco. p loci. qui si deneger possunt ab alio petere. adde Io. an. de priuileg. c. i. li. vi.
¶ Si exemptus assumatur ad regimen ecclesie non exempte tamdiu subest ordinario q̄diu moratur ibidem. de priuileg. c. i. li. vi. in. ℞. ibi nō forsan. & ibi nō per modernos.
¶ Ratione delicti potest ordinarius priuare exemptum beneficiis que sub ipso habet. ſm Lap. & docto. modernos. in dicto. c. i.
¶ Exemptio concessa ecclesie includit clericos cōuersos & perpetuo oblatos. in. c. per exemptionē. de priuileg. li. vi.
¶ Per exemptionē ecclesie nō perdit ep̄us iura que habꝫ in populum illius ecclesie. ut dicto. c. per exēptionē. de priuil. li. vi. Inno. de puil. recepimus. Vnde dabit penitētias publicas. crimaꝫ & alia iura ep̄alia ad utrāq; legem pertinentia exercebit. in. c. cum olim ꝑter. de priuil. de sepul. in nostra.
¶ Multas formas exemptionis uide in. c. si papa. de priuileg. li. vi.

Exercitus

Imperator cōcessit beneficium bene se habentibus in exercitu ne infra. x. annos possint inquietari pro suis debitis erat unus qui suis creditoribus tenebatur habebat dilatione triuni annoꝝ qui bene se habuit in exercitu an iste habebat dilationē. xiii. annoꝝ uel solum decem. nō. per doc. & Cy. in. l. fi. C. de here. act.
¶ An & qñ exercitus principis transiēs per aliqua loca debeāt predia illoꝝ locoꝝ sibi facere expensas Bal. in. l. nemine. C. de sacrosanc. eccle. fac. l. si pendentes. §. si quis. ff. de usufruc. uide quod dicam. §. sub dictione expensa.
¶ Exercitus est collectio hominū in expeditione. glo. in clem. pastoralis. §. eusdem. de re iudi. Albi dicit ꝙ exercit° est collectio totius militie. glo. ff. de his q nō. infa. l. ii. §. exercitū. uide ibi ratione ꝑ Bar. q. exercit° nō est ꝑprie nisi ubi saltē sit legio.
¶ Unde dicatur exercitus. uide in. l. i. §. miles. ff. de mili. testa.
¶ Delinquens in exercitu potest extra territoriū puniri. ut in dicto. §. exercitū. uide Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. & fi. ca. in fi.
¶ An exercitus possit accipe e de rebus amicoꝝ & alienare. nō. C. de sacrosanc. eccle. l. neminem.
¶ De reb° portat̄ ad exercitū nō dꝫ uectigal solui

nō. Bar. in. l. licitatio. §. res exercitui. ff. de publica.

Exercitoria Quando tenet exercitoria ille qui habet exercitoriā in potestate. nō. ff. de exerci. l. i. §. si is qui nauē. adde l. pen. in glo. i. e. ti.

¶ An exercitoria tollat ciuilem actionem contra magistrum. nō. ff. de exerci. l. si eum. §. item. in glo. sed adicitur.

¶ An exercitoria habeat locum ex delicto nautaꝝ. nō. ff. de exerci. l. i. §. magistrū. in glo. actio.

Exercitium Aliquādo quis habet iurisdictionē uel officiū sed non exercitium. C. de iurisdic. om. iudi. l. priuatoꝝ.

¶ Omne artificium per exercitium recipit incrementum. ff. de leg. iii. l. legatꝫ. §. ornatricibus. uide de elec. q̄ sit. li. vi. nō. de uita & honestate clericoꝝ. c. pen. super. ℣. exerceant.

Exheredatio Exheredatus habetur pro mortuo. ff. de cōiungen. cū eman. li. l. i. §. si pater.

¶ Exheredationis formā uide p Spe. ti. de instru. edi. §. xiiii. ℣. si aūt. ad materiā uide nō. per Specu. ti. de feu. §. ii. ℣. septimo queritur.

¶ Ad hoc ut ualeat exheredatio que sūt necessaria nō. ff. de libe. prete. ul' exhere. l. iii. §. ante heredis. in glo. & Cy. in. l. i. C. e. nō. in autꝫ. de her. & fal. §. exheredatos. in glo. iuste nō. in autꝫ. ut cum de ap. cogno. §. aliud quoqꝫ capl'm. in glo. i. coll' viii. adde qđ nō. Io. an. in addi. Specu. ti. de instru. edi. §. ut autem. ℣. si autem nolit.

¶ Cuius etatis debet esse is qui exheredatur. uide insti. de pup. subsli. §. itaqꝫ in glo. ad substitutum.

¶ An teneat exheredatio si filius ingratus ingrediatur religionem. nō. C. de epi. & cle. l. deo nobis. in glo ingratuꝫ. & Cy. ibi in. ii. q. & in autꝫ. de mō. in prin. in glo. derogat. coll' i.

¶ In quibus locis testamenti fiet exheredatio. nō. C. de libe. prete. l. i. in glo. fi. & ibi Cy.

¶ An admittat̄ ꝓbatio cōtra cās allegatas in exheredatione. nō. C. de libe. p̄te. l. i. in glo. fi. & ibi Cy.

¶ Cause exheredatiōis ponunt̄ in autꝫ. ut cū de ap. cogno. §. aliud qꝫ. nō. glo. de iureiurā. quintauallis.

¶ Exheredatio nō liberat a patria potestate. ut. l. fi. de his qui no. infa. & ideo filium exheredatum pater tenetur alimentare.

¶ Sicut filii ingrati exheredantur & excluduntur ab hereditate paterna, sic excludunt̄ ab aliis lucris ꝓuenientibus in bonis patris. ut in autꝫ. de nup. §. si uero moriantur. coll'. iiii.

¶ An sine causa ualeat exhere̅datio. & qualiter intelligit̄ ꝙ exheredatio est res inepta & in ex̄neo. uide glo. & Barto. in. l. si certaꝝ. §. si eodem ff. de testa. mili. adde Barto. in. l. quidam cum filiū. ff. de uer. obli. ubi de exheredatione extranei ꝙ sit res inepta & uide ibi quid in fratre & patre.

¶ Exheredatio imprimit notā quādā. C. de inoffi. testa. l. cum pietatis.

¶ Non sufficit causam exheredationis subesse nisi propter eam iudex moneatur. C. de inoffi. testa. l. si filiam. & ibi nō.

¶ Si pater tenens cōcubinam exheredat filiā que facit se supponere ualet exheredatio. ut. d. l. si filia. C. de inoffi. testa. nec ob. e. ti. in harenā. quia maior castitas requiritur in filia q̄ in patre. uel in femina q̄ in masculo. ut nō. Cy. e. ti. l. si filia.

¶ Eo ipso ꝙ quis ꝓhibetur testari ꝓhibentes contrahunt iustam causam exheredationis. uide. C. de inoffi. testa. l. testamenti factionem.

¶ Exheredatus excluditur ex testamento non ab intestato. ff. de doli excep. l. liberto.

¶ An ualeat pactum de non exheredando. uide in preallegꝫ. l. quidam cum filium ff. de uer. obli.

¶ Exheredatus dicitur quādo est in dominio possessionis uel detentatiōe he̅reditatis. ut. l. si seruu. §. ait pretor. ff. de acquirꝫ. here.

Exhibeo Exhibere Quando quis liberetur exhibendo cum ex eius facto tenetur uel est obligatus Barto. in. l. i. ff. de publica.

¶ De exhibitione fienda testibus ut recognoscant dic ut nō. in. c. cum causam. de testi.

¶ An quis teneatur rationes contra se exhibere. uide in clem̄. i. de usurꝫ. ubi tex. & quod ibi nō. & xlv. di. qui sinceram.

¶ Ubi testes nō possunt cognoscere personam nisi exhibeatur exhibenda est officio iudicis. glo. est iuncto tex. ff. si ex noxa. cā aga. l. i. adde đ testi. cū cām. glo. in. ℣. de causis. q̄ loquit̄ de ꝑsona ꝯbentiū.

¶ An notarius possit petere sibi exhiberi instrumentum ut permittatur addere ul' detrahere. uide in. l. fi. §. i. ff. de tabu. exhi.

¶ Quid sit exhibere nō. in. l. locum. §. hoc interdictum. ff. de tabu. exhi. & ff de lib. ho. exhi. l. iii. §. ait pretor. & ff. ad exhi. l. ii.

¶ Pro re imobili nō agitur ad exhibendū ꝙ de se patet. C. qui & qui. quarta pars debe. l. ii. li. x.

¶ Agens ad exhibendū nō cogitur ꝓbare dominiū nisi in casu. ff. ad exhi. l. iii. §. i.

¶ Actio ad exhibendum est personalis. ut. l. iii. §. est autem. ff. ad exhi.

¶ Omnis cuius interest pōt peter̄ ut exhibeat̄. ut l. iii. §. sciendū. ff. ad exhi. fallit in quarta. ꝙ exigit̄ ꝙ sit dominus. ut dicta. l. iii. §. interdum.

¶ Ubi ager̄ uolēs n̄ cognoscit delinquētē pōt peter̄ exhiberi ut cog̃scat. ut. l. iii. §. si qs ℣o. ff. ad exhi.

¶ Actio ad exhibendum non datur iniusto possessori. ut in preallegꝫ. l. iii. §. si uictum.

¶ Is tenetur ad exhibenduꝫ qui habet facultatem rei exhibendi. ff. ad exhi. l. celsus.

¶ Cuius expeñ. res sit exhibenda. & quis debeat alimentare rem exhibitaꝫ, an possessor uel petitor. uide bonū tex. ff. ad exhi. l. sed & si. §. i. qđ nō. pro equis & aliis animalibus que qn̄qꝫ sequestrant̄. & per illum tex. habes in quo loco debent exhiberi.

¶ Exhibere ꝓprie est extra secretū se habere. uel exhibere est in publicum inducere & uidendi tangendiqꝫ potestatem facere. ff. de lib. ho. exhi. l. ii. §. ait pretor. ff. de uer. sig. l. plus. & l. fi. ff. ad exhi. l. si quis hominē. §. quantū. Aliqn̄ exhibere sumit̄ ꝓcedere. ut. ff. de le. i. si res obligata. circa finem.

¶ De significato huius ℣bi uide Spe. ti. de dispu. & alle. §. iiii. ℣. in summa.

¶ De actione ad exhibendū an concurrat cum rei uendicatione in eodem libello & multa alia ad hec uide Spe. ti. de actꝫ. & peti. §. ii. ℣. itē nō. & qn̄ debeat fieri exhibitio. e. ti. & §. ℣. sed nunquid.

¶ Qualiter is cuius interest petat testamentū seu codicillos exhiberi. Spe. ti. de testa. §. ii. in fine.

Exhortor Aliquādo exortatio est cōsiliū reuerētie cui necessario paredū

est ut nō glo in cle. i. de testi. sup ꝓ. exhortamur. uide nō de eta. & q̄li. ad aures. in glo. ul. iiii. di. §. ultimo de summa tri. firmiter. sup ꝓ. suggestione.

Exigo Exigere De significatōe huius uerbi habef in. l. fideicōmissa. §. si rem. ff. de le. iii. & l. thais. §. libertatē. ff. de fideicōmis. liber. & l. uerbum exacte. de uer. signi. & l. indactū. C. de solu. Bal. in. l. solutum. §. solutam. ff. de pigno. act. & est conclusio ꝙ exigere ꝓprie est ab inuito extorquere. Adde nō. in. l. & si lege. §. ii. ff. de peti heredi. in glo. nō. de fur. l. falsus. in glo. exigendum.

¶ Mandatum tactum seruo de exigendo debitū intelligitur extraiudicialiter. uide Barto. in. l. non solum. ff. solu. matri.

¶ An procuratori dato ad exigendum solui possit uide Barto. in. l. non solum. ff. solu. matri.

¶ Que sit differētia inter exigere & extorquere uide per Io. an. in. c. i. de reli. do. li. vi.

¶ Interdū parificant exigere & a uolente recipe. quia utrūq aliquo casu est ꝓhibitū. nō. de censi. c. fi. li. vi. licet sepius licitum alias sit recipere q̄d nō licet exigere. ut ibi nō.

¶ An alius pro alio possit exigere. nō. ff. de neg. ge. l. soluendo. in glo. exigere. nō. ff. de neg. gest. l. diuorcio. in glo. tacere. & l. qui sine. eo. ti. in glo. i. ff. manda. l. si negocia. in glo. fi.

¶ An exigere comprehendat solutionem. nō. Bar. in. l. hoc iure. ff. de solu. ubi tractat an habens mandatum ad exigendum possit recipere solutionem a sponte soluente.

¶ Quādo uerbū exigere referf ad debitū a se nōc exactionē uoluntariā nō inuitā. ff. de neg. ge. l. ꝓculus. q̄ñq notat extorsionē inuitam. ut. e. ti. l. diuorcio. & in iuribus supra alleg. in prin.

¶ Ad materiā huius dictiōis adde que dicta sunt supra sub dictione exactio.

Exilium Exul An & quādo iudex ecclesiasticus possit mittere in exiliū. nō. l. di. accedens. ubi tex. in fi. lxiii. di. in sinodo. in fi. iii. q. iiii. hi qui epos. & q. v. accusatoribus. de cri. fal. ad audientiā. xlv. di. cū beat⁹. ubi tex. & glo. xv. q. vii. c. i. tex. & glo. xvi. q. i. ꝓbinum. xvii. q. iiii. attendendū. in tex. & glo. adde glo. in c. i. de calū. in ulti. glo. & ibi uide concor. de hoc etiam nō. de iudi. cum non ab homine.

¶ In tēpore exilii nō cōputatf tēpus in quo q̄s stat in carcere. Bar. in. l. aut damna. ff. de penis.

¶ Si dānatus in exiliū delinquit in ciuitate anteq̄ uadat in exilium punitur ut exul. tex. & Bar. in. l. in seruorum. §. i. ff. de penis.

¶ Exilium quandoq ponitur pro carcere. glo. iii. q. iiii. hi. qui.

¶ Episcopus potest tollere penas exilii inflictas clerico. tex. ii. q. i. in primis. Barto. in. l. relati. ff. de penis. & in. l. centesimis. in fi. ff. de uer. obli. & in. l. i. §. fi. ff. de re mili.

¶ Exilium sui natura intelligitur esse perpetuum. ut nō. de peni. di. i. quicunq. & ibi uide glo.

¶ Quod dicatur exilium ꝓprie q̄d improprie. nō. C. de epi. audi. l. nemo in foro. in glo. fi. nō. ff. de interdic. & rele. l. exilium. in glo. i.

¶ Exilii appellatione comprēhenditur deportatio. ut. ff. si quis cautū. l. sed & si quis. §. i. ff. de publi. iudi. l. ii. ff. de mino. l. papinianus exuli.

Exitus Exitus acta ꝓbat. C. de aduo. diuer. iudi. l. i. & C. de iudi. l. rem nō nouā.

¶ An in maleficiis consideref exitus uel uoluntas uide. ff. de furt. qui ea mente. & ibi Barto.

Exorcismus Exorcista Nō oportet exorcizare eos qui nedū ab episcopis sunt ꝓfecti. lxiii. di. non oportet.

¶ Exorcismus debet precedere baptismum. & est necessarius sm Tho in tertia parte. q. lxxi. ar. ii. & iii. & in. iiii. di. vi. ar. xvi.

¶ Exorcizari debēt cathecumini per. xx. dies ante baptismum. de conse. di. iiii. ante uiginti.

¶ Exorcismo fugaf diabolus. de conse. di. iiii. ante baptismum. & c. postq̄. & c. sicut.

¶ Exorcismus grece latine dicitur adiuratio. de consec. di. iiii. siue paruuli. glo. eadem di. ante. xx. uide. xv. di. perlectis.

¶ Ad quid prodest exorcismus. uide per. s. Tho. in quarto di. vi. qui dicit ꝙ exorcismus habet effectum in corpore & anima. quia minuit potestatē demonis ne im possit in hoīe ut antea. adde q̄d idē scribit in tertia parte. q. lxxi. ar. iii. & iiii.

¶ Quare de saliua tanguntur nares & aures exorcisandi habetur de conse. di. iiii. postea.

¶ Exorcista dr̄ defensor. qꝫ defendit corpus a demonib⁹. ut nō. lxxvii. di. c. i. glo. in. c. mōchus. e. di.

Exordium Quod dicitur exordiū litis dicit nō in. c. i. de iura. calū. & de offi. deleg. super questionum. §. nos autem. de uer. sig. ex parte. i.

¶ Quando dicatur exordium negocii uide. ff. de diuer. & tempo. prescrip. l. cum heres. in fine.

¶ Exordiū est prima pars orationis rethorice. de quo uide Cyceronē ꝑmo rethoricoꝶ. adde. s. Tho. in quarto. di. xv. & lxvi. ar. vi.

Expectatio Expectans Expectādi sunt mali ꝑusq puniant. xxiii. q. iiii. c. q̄d xpus.

¶ Expectat deus peccatores ad penitētiā. quos si nō cōuertant grauius punit. de peni. di. i. ꝓdixerat.

¶ De gratiis expectatiuis uide q̄d dicā infra sub dictione rescriptum.

Expedit Expeditio De hac dictione expedit nō. Archi. in. c. non solum. de regula. li. vi.

¶ Consideranda sunt que expediunt. ff. de pigno. act. l. si pignore. §. fi. de uoto. magne. & de elect. cum expediat. li. vi.

¶ Non oīa que licent expediūt. ff. de aqua coti. & esti. l. i. §. i. de pe. di. i. aliud. ff. de ritu nup. l. semp. interdum econtra. de uoto. magne. in prin.

¶ Expedit reipublice ne quis re sua male utatur. & ut subditi sint locupletes. de imu. ec. aduersus. & in glo. & ibi uide concordantias.

¶ Expeditio est militū. ut. l. fi. C. de testa. mili.

¶ Clausula illa ꝓut uidert expedire uidet onerare cōscientiā eius cui scribif. nō. in. c. statutū. §. assessorem. de rescript. li. vi. de hereti. ut cōmissi. eo. li.

Expensa De materia expensaꝶ uide Cy. & Barto. in. l. ꝓperandum. §. sin autem reus. C. de iudi. & l. sancimus. eo. ti. doc. in c. finem litibus. de dolo & contu.

¶ An in causis criminalib⁹ uictus cōdēnef uictori in expensis. Bar. in. l. i. in prin. ff. ad turpill. & in. l.

si postulauerit. in prin. ff. de adul. adde nõ. in. l. eum qué temere. ff. de iudi glo. & doc. in. c. finé litibus. de dolo & contu. C. qui accu. nõ pos. l. qui crimé. in fi. de dolo & contu. cum dilecti. in glo. fi. Spe. ti. de expen. §. nunc uidendum restat. ℣. hoc quoq;. adde tex. cum glo. in. l. fi. C. de fruc. & liti. expen. Bal. in aut. generaliter. C. de epi. & cle. & in. l. eum quem temere. ff. de iudi.

¶ An iuramentũ calũnie excuset a condẽnatione expensarum. Barto. in. l. i. ff. ad turpil. nõ. in dicto c. finem litibus. de dolo & contu.

¶ Judex licite põt expẽdere de penis extraordinariis & de mulctis in utilitaté sui officii. Bar. in. l. diuus ff. de dam. infec. & in. l. ii. C. de mõ mulctaꝝ.

¶ Successor potest taxare expensas quarum taxationem sibi reseruauit predecessor. Bar. in. l. appellatione. in prin. ff. de appell.

¶ An cõdẽnatio expensaꝝ possit fieri etiã si nõ sit petita. uide Bar. in. l. iiii. §. hoc aũt. ff. de dam. infec. & in. l. ꝓperandũ. §. sin aũt reus C. de iudi. ubi dic ꝙ iudex põt ex officio suo licet ad id nõ teneatur. facit glo. de rescript. c. fi. uide do. Anto. & moder. de postu. prela. bone. i.

¶ Quãdo neutra pars debeat cõdẽnari in expeñ. uide Bar. in aut. sed nouo iure. C. de iudi.

¶ Uictus in diffinitiua nõ teneť soluere uł reficeř expensas quas soluit aduersarius uictus in aliq̃ interlocutoria. Bar. in. l. dãni. §. cũ parieté. ff. de dã. infec. & in. l. si pignore. C. de pigno. act.

¶ An bis uel ter citatus cõparendo postea habeat necesse reficere expensas citationũ precedentium. uide Barto. in. l. contumacia §. contumax. ff. de re iudi. & in. l. sancimus. C. de iudi.

¶ An ualeat condemnatio expensaꝝ incerta. Inno. & Hosti. in. c. ii. de libel. obla. Inno de eo qui mitt in pos. c. fi. & de ꝓcura. auditis.

¶ An a taxatione expensaꝝ possit appellari. Bar. in. l. ab executore. ff. de appell. adde quod dixi sup sub dictione appellatio.

¶ An possit fieri missio in possessioné pro debito & expensis factis & faciendis. uide Bar. in. l. fulcinius. §. si quis. ff. ex qui. ca. in pos. ea.

¶ Qualiter fiat condẽnatio expensaꝝ qñ ꝓ parte instantie quis habet iustã causam litigandi & pro parte non. nõ. Bar. in. l. qui adulteriũ. ff. de re iudi.

¶ Expense debent fieri sm redditus. ut in aut. ut determi. sit nume. cleri. §. cum uero. coll. i. in fi.

¶ Expense facte in alieno solo cedũt dño soli. nec teneť eas resartire. tex. in. l. ii. C. de seruit.

¶ Quid importet illa ꝓmissio qñ qs de expẽsis uel interesse ꝓmisit stare simplici uerbo partis. uł iuramẽto dic ut nõ. Bar. in. l. fi. ff. de ꝓto. stipu. & in. l. sed & si qs. §. quesitũ. ff. si qs cau. Bar. in. l. iusiurandũ qd ex cõuentione. §. ii. ff. de iureiurã. Cy. in fi. l. si qs in conscribendo. C. de pac. Io. an. in addi. Spe. ti. de ꝓba. §. fi. ℣. quid si ubi de hoc.

¶ Js qui obtinet ex iure superueniente pendente iudicio condemnatur in expensis factis usq; ad illud tempus. ff. de pigno. act. l. si rem. §. fi. & l. si qs inficiatus. ff. deposi.

¶ Expense non debent fieri quando illud qd percipitur est minus q̃ ipsa expensa. Bar. in. l. mediteraneo. C. de anno. & tribu. li. x.

¶ Qñ unus uincit in una parte & alius in alia quõ fiet cõdẽnatio expensaꝝ. Bar. in. l. si legatario. ff. de fideicõ. lib. & l. qui solidũ. §. etiã. ff. de leg. ii.

¶ Si pater legat filio expensas studii an uideatur legare expensas pro libris. Bar. in. l. quibus diebus. ff. de condi. et demonstra.

¶ Expense possunt per se et principaliter peti cõditione ex lege. Bar. in. l. iii. §. si rem. ff. de le. iii. et l. non solum. ff. de rei uendi.

¶ Si tutor curator uel ꝓcurator iniuste litiget ad que redũdet ꝑncipaliter dãnũ expẽsaꝝ. an ad ipsos litigantes uel ad eos quoꝝ noĩe litigant. uide Bar. in. l. qui solidum. §. etiam. ff. de leg. ii.

¶ Si iudex dicit in snia titiũ absoluo et uictũ uictori in expeñ. nobis & successori nostro taxatione reseruata an ex quo nõ dixit condẽno uideať facta condemnatio. Bař. dicit ꝙ sic. licet omissũ sit illud uerbũ cõdẽno. in. l. i. in fi. ff. de here. insti.

¶ Qualiter ꝓbenť expense facte a tutore uel alio administratore. bar. in. l. que sub conditione. ff. de condi. et demonstra.

¶ Quibus modis debentur expense. uide. C. quõ et quando iudex. aut. qui semel.

¶ An taxatio expensaꝝ sit snia interlocutoria uel diffinitiua. uide bar. in. l. generaliter. C. de re. cre. et iureiuran. et ibi glo. super uerbo dispendii. ubi etiam Cy. adde glo. ii. q. vi. qui se scit. glo. in. c. ut debitus. de appell. Inno. glo. et Hosti. in. c. finé. de dolo et contu. Archi. ii. q. i. in primis.

¶ An succumbens in cã appellationis debeat cõdẽnari in expeñ. Archi. ii. q. vi. omnimode.

¶ An possit condemnari in expeñ. reus citatus ad actũ in quo iudex põt ꝓcedere nõ obstãte cõtumacia. glo. ꝙ sic. in. ℣. deficit. in. c. i. de elec. li. vi.

¶ Condẽnationé expensaꝝ põt iudex reseruare in fi. litis. uide Io. an. in. c. fi. de sequestra. pos. et fruc. in fi. Archi. xi. q. iii. certum.

¶ Cõdẽnatio expensaꝝ põt fieri etiã post sniaꝫ qñ expẽse petunť iure actionis. tex. et doc. de ꝓpt. ex pte. s. de materia uide in. c. finé. de dolo. in. c. lepe. de appell. doc. de sequestra. pos. et fruc. c. i.

¶ An cõdemnatio expensaꝝ semp fiat uictori. Cy. in. l. generaliter. C. de epi. et cleri. Io. an. in regula. ignorantia. li. vi. Spe. ti. de expen. §. nunc uidendũ in pri. & ℣. quidã aũt. bar. in. l. fi. ff. de fideicõ. l. b. et. l. non solum. ff. de rei uendi.

¶ Expense facte priuigno nõ repetunť nisi fuerint facte animo repetendi. et quando dicantur facte animo repetendi uel nõ. uide glo. et bar. in. l. paterno. C. de neg. gest.

¶ Expense que petunť conditione ex lege uel canone possunt peti etiã post sniaꝫ. dictũ est Hosti. in. c. ex parte. ii. de rescript.

¶ Quotiensc̃uq; expense nõ sũt liquide iudici põt generaliter in expeñ. cõdẽnare reseruata sibi taxatione. Ita dicit Inno. in. c. auditis. de ꝓcura.

¶ Expense quas qs domi fecisset excipiunť de cõdemnatione. Inno. in. c. finé. de dolo & contu. adde glo. in. c. statutũ. §. insup. de ꝛ. ꝑ. li. vi. et ibi doc. adde. l. sed et si hereditas. §. i. ff. ad exhi. nõ. in. l. ꝓperandum. §. et si quidé. C. de iudi. tex. in. l. sed et si lege. §. qd autem. ff. de peti. heredi.

¶ Expense q̃ nõ sunt facte sed fiẽde taxari nõ pñt ita dicit Inno. c. cũ uenissent. de eo qui mit. in pos.

¶ Quid si statutum disponit ꝙ uictus uictori condemnetur in expensis an lata sententia per iudicẽ possunt peti expense conditione ex statuto. barto.

ꝙ sic in l.iii.§.fi.ff. de leg.iii.

¶ Quis habet taxare expēsas iudicioꝝ & alias ex iudiciū no.glo.in c.statutū.§.notariū.de rescript. li.vi. Specu.ti.de sala.§.ii.℣.sed quid. & in ti.de expen.§ postremo.

¶ An iudex possit reseruare sibi taxationē seu expensaꝝ cōdēnationē. Cy.in.l.terminato.C.de fruc. & liti.expen.in.iii.q.& ibi glo.glo.& Bar.in.l.paulus.ff.de re iudi.Io.an.in c.i.de seqst.pos.& fruc.

¶ Ad quas expensas teneatur unus litigans alteri uide optimā glo.ii.q.i.in primis.& c.finē.de dolo & contu.& quod ibi no.

¶ An de expensis factis in re restituenda si de eis nō est exceptū possit in executione opponi.Spe.ti. de execu.sen.§.ii.℣.quid si bona fide.& ibi Io.an. & in ti.de excep.§.dicto.℣.sed pone.

¶ Qualiter ꝓbent expense facte in iudicio & ex Cy.in.l.fi.§ in cōputatiōe.C.de iur.delib.ubi etiā glo.& Bar.idē in.l.pe.C.de cōdi.& demō.Spe.ti. de fruc.& interesse.§.fi.℣.& ut clariori.in.℣.pe.

¶ Qualiter ꝓbent expense iudicioꝝ.nō.glo.in.l. i.C.de sump.repetē.li.x.glo.in aut.de iudi.§.oportet.coll.vi.C.de iudi.l.sanctimus.glo.de ꝓcu.constitut.glo.de fo.cōpe.dilci.Spe.ti.de expen.§.postremo.& ti.de fruc.& interesse.§.fi.℣.& ut clarior.

¶ An iusta cā litigandi excuset a cōdēnatione expensaꝝ.nō in.l.eum quē temere.ff.de iudi.Bar.in l.qui solidū.§ etiā.ff.de le.ii.& doc.c.finē.de dolo & contu.& in.c.calūniam.de penis.Adde ꝙ cōis opinio peritoꝝ ꝓbet iustā causam litigandi licet sit erronea illa opinio.nō.de ap.ut debitus.& in.d.l. qui solidū.§.etiā.de transla.pla.c.ii.in fi.de diuor. gaudemus.in fi.ff.de acquir.here.l.clodius.& ibi Bar.fac qđ idē nō.ff.de re iudi.in.l.cū ꝓlat.& ff. de uer.ob.l.qui rome.§.duo fratres.& qđ ibi nō.

¶ An dn̄s teneat facere expensas famulo tempore infirmitatis quo nō pōt fuire.glo.in.l.a laborib⁹.§. de illo.ff.de usufruc.Bar.in.l.si cū dotē.§.sin aūt in seuissimo.ff.so.ma.& in.l.in rebus.ff.cōmo.glo.in c.i.de cle.egro.& in.c.ad audientiā.de cle.nō resi.

¶ Que dicantur expense necessarie.nō glo.in.l.si seruos.ff.de pigno.act.plenius in.l.i.& l.ie.ff.de impen.in rebus dota.fac.glo.in.c.pastoral.de deci. ubi docto.tractant que sit expensa in re|que circa rem|& que extra rem.

¶ An si exercitus ꝑncipis transeat ꝑ aliq̄ loca debeat hr̄e expensas.dixi.s.sub dictione exercitus.

¶ Si iudex omittit tēpore snie diffinitiue condemnationē expensaꝝ.fm formā.l.ꝓperandū.§.sin aūt alterutra.C.de iudi.nō possunt postea expēse peti. per.l.terminato.C.de fruc.& liti.expen.qđ limita nisi expense deberent ex contractu uel alia causa. nō.glo.in.l.si mulier.§.si rem.ff.de leg.iii.faciunt nō.in.l.paulus.ff.de re iudi.

¶ An cōdemnatio expensaꝝ sit pena.dic ꝙ nō.sed interesse.nō glo.in.c.i.de elect.li.vi.q̄ incipit hāc penā.in ꝯriū tex.de penis.calūniā.iuncta rubrica. tex.C.de iudi.l.ꝓperandū.§.& siquidem.

¶ Quero generaliter cuius expensis debeat fieri uel dari copia alicuius scripture.uide nō.in.l.ii.§. defendi.ff.ex qui.cau.in pos.ea.& in.l.cū sepe.C. de ero.mili.anno.li.xii.glo.& doc.in cle.causas.de elec.in quibus uidetur concludi ꝙ expensis petentis uel illius ad cuius utilitatē fit.adde qđ nō.in.l. fi.C.de sta.& yma.

¶ An uictor in causa principali uictus postea in cā aꝑpellatiōis debeat in expensis cōdēnari.nō.Inno. & Io.an.in c.finē.de do.& cōtu.& in regula ignorantia.li.vi.Bar.in.l.ꝓperādū.§.sin aūt.C.de iudi. & in.l.generaliter.C.de re.cre.& iureiur.ubi glo. & est conclusio ꝙ si ex nouis actis succūbit debet cōdēnari.alias secus.adde qđ nō.Innoc.in.c.sepe. de appell.Bal.dicit hoc relinquendū arbitrio iudicis qui hab.bit extimare an habuit iustā causam litigandi ul' nō.ita dicit in preallegi.l.generaliter.§.i.

¶ Cōdēnatio expēsaꝝ ad quas tenet ille ꝯ que est interpositū primū decretū deb; fieri tempore quo ille uenit uolens recuperare possessionē; suam.no. glo.de eo qui mit.in pos.cum uenissent.

¶ An iudex qui requisitus omisit cōdēnationē expensaꝝ teneat ꝑti lese.glo.tenet ꝙ sic.in l.fi.C.qn̄ ꝓuo.nō est ne.Bar.in.l.iii.§.hoc ante.ff.de dam. infec.no.in.c.fi.de rescript.ubi glo.in fine.

¶ Si iudex etiā ante litē cont.ꝓnuntiauit nō obstante exceptione militie uel excōicati.ꝓcedendū in cā & nihil dixit de expensis postea lite pendete uel in fine lit.poterit ad expensas cōdēnare.& his casibus nō poterit appellari a cōdēnatione expēsaꝝ cum.x.dies effluxerint a die ꝑme snie.& ista snia expensaꝝ sit executio prime snie.ff.qđ me.cā.l.si cerum.§.aliquando.Inno.in.c.sepe.de appell.

¶ Condemnatio expensaꝝ facta in iudicio ratione exceptionis no ꝓbate uel repulse dicitur executio illius interlocutorie.adde ꝙ non pōt appellari.no. glo.magna in.l.si cū exceptione.§.hec actio.ff.qđ me.cā.no.Inno.in.c.sepe.de appell.

¶ An appellatione expensaꝝ ueniant damna.nō.in c.in nostra.de iniur.

¶ An sententia condēnationis expensaꝝ sit diffinitiua uel interlocutoria.nō.glo.& doc.de ꝓcu.querelam.adde quod dixi.s.de taxatione.

¶ An accedens ad aliquem locum & gerens negocia alterius repetat ab eo expēsas itineris & more in illo loco.etiam si alias erat iturus uel moraturus nō.de elect.ut preterite.de ꝓcura.cum causa.ubi tex.& glo.& docto.

¶ An condemnetur in expensis qui dum ueniret fuit captus in uia.uide glo.in.c.ueniens.de sen.ex. li.vi.in.℣.captus.

¶ Condemnatio expensaꝝ ꝓpter contumaciam nō comprehendit expensas aduocatoꝝ sed tm̄ factas in ratione contumacie.glo.ii.q.i.in primis.iii.q.v.in summa.tex.in.c.i.de dolo.li.vi.glo.magna cōtra. in.c.finem.eo.ti.

¶ An habens usum putei porticus seu alterius rei euitet expensas refectionis si renūtiet usum illius rei.uide Spe.ti.de censi.§.i.℣.item pone.

¶ Non cōdēnat in expensis is qui uenit in iudiciū & confitet debitū.do Anto.de libel.obli.c.i.

¶ An habens opinionē doctoꝝ pro se euitet cōdēnationē expensaꝝ.Io.an.de ap.ut debitus.sup glo. aꝑpell.Genze.in clem.ii.de elect.Spe.ti.de expē. §.nunc uidendum.in prin.adde que habentur in.l. pignus.C.de pigno.act.& in.l.quid sit fugitiuus. §.item apud labeonē.ff.de edil.edic.doc.moderni in.l.terminato.C.de fruc.& liti.expen.

¶ Habens primā sniam ꝓ se nō euitat cōdemnationem expensaꝝ in causa appellationis nisi habeat probabilem causam litigandi.Arch.ii.q.vi.omnimodo.glo.in regula ignorantia.li.vi.

¶ An condemnatio expensarum propter contumaciã fieri debeat a tempore citationis emanate. doc. q sic. de dolo cum dilecti. de procura. querelam. uide glo. ii. q. i. in primis.

¶ An iudex possit reuocare cõdẽnationẽ expensarum quam fecit. uide Inno. in. c. fi. qd me. cã.

¶ Cuius expensis debeant uestiri de nigro tam heres q̃ familia defuncti. glo. dicit q heredis. in. l. si ex re. §. ii. ff. de stipu. suo. quã ibi ad hoc singulariter allegat Angelus & do. meus Raph. cuma.

¶ An succumbens in interlocutoria iuris teneatur ad expensas. Cy. tenet q non. in. l. polla. C. de his quibus ut indignis.

¶ Quales expensas possit iudex recipere a parte. nõ. de uita & honesta. cleri. cum ab omni. de rescripti. statutum. §. insuper. & §. sequen. Spe. ti. de sala. §. i. uide modernos in clem. statutum. de electi.

¶ Generaliter uerum est q fatigans indebite aduersariũ debet cõdẽnari in expensis. de pen. calũniã. de dolo. finẽ. ii. q. i. in primis. de rescripti. ceterum. e. ti. dispendia. li. vi. & ibi nõ. glo. Hosti. in summa. de dolo & cõtu. §. qua pena. sub. §. punit cõtumax. cum. §. se.

¶ An ille qui tenet alicui facere expensas teneat etiã soluere uecturas equorum. glo. q sic. de rescripti. statutũ. §. insuper. li. vi. & ibi per doc.

¶ An expense debeant nominatim peti in libello. Specu. ti. de expen. §. i. ꝟ. & nõ.

¶ An qs possit absolui a principali & cõdẽnari in expen. uel ecõuerso. nõ. Cy. in. l. properandũ. & l. sancimus. C. de iudi. & l. terminato. & l. ii. C. de fruc. & lit. expen. Inn. o. d. ap. sepe. in glo. generaliter. §. sin aũt. C. de reb. cre. glo. in. c. finẽ. de do. & cõtu.

¶ An citatus nõ cõparens quo etiam comparente iudex non potuisset procedere sit condemnandus in expen. uide glo. in. c. fi. de dolo & contu. glo. eo. ti. c. i. li. vi. Inno. de pen. calũniã. glo. in. c. prudentiam. in prin. de offi. dele. Archi. iii. q. i. c. i.

¶ Quando quis dicat aliquid facere propriis expensis. nõ. Iohã. an. de deci. ex parte. i. melius in. c. tua. & c. cum sint homines. eo. ti. bona glo. in clem. i. de decimis. ubi uide.

¶ Si ambe partes citate nõ comparent neutra cõdenat in expen. uide Inno. in. c. cõsuluit. de of. del. tex. in. c. i. de dolo. li. vi. glo. iiii. q. v. c. i.

¶ An pecunia expensa in prosecutione electionis dicatur uersa in utilitatẽ ecclesie. & qualiter probet expẽsa ob hãc cãm. uide Frede. de se. cosil. suo. cxiii.

¶ Si reus dolo omittit opponere exceptionẽ declinatoriam que reddit iudiciũ retro nullũ. & que põt opponi in qualibet parte lit. cõdẽnari debet in expẽsis lit. procedentis. glo. in. ꝟ. processus. in. c. i. de rescripti. li. vi.

¶ An si pars citata compareat & altera est absens si recedit illicentiata & postea alia comparet condemnetur in expensis illa que recessit. uide Inno. in. c. consuluit. de offi. delegi.

¶ An succumbens in causa inquisitionis condẽnet in expen. glo. & doc. de dolo. cum dilecti.

¶ An reus citatus ad actum in quo põt iudex etiã ipso absente procedere si nõ cõparet debet condẽnari in expen. glo. q sic. in. ꝟ. defecerit. in. c. i. de elec. li. vi.

¶ An appellatus succumbens in causa appellationis debeat condemnari in expensis. uide Io. an. in. c. i. de appell. li. vi. ad finem.

¶ Si actor & reus ambo petũt eandẽ rem & neuter probat neuter condẽnatur in expensis. do. de rota. conclusione. xv. & do. Anto. in. c. i. ut eccle. bñfi.

¶ An iudex possit condemnari in expensis in minori quantitate q̃ sit iuratum. glo. pen. & ibi nõ. in. c. fi. qd me. cã.

¶ An factor alicuius societatis possit cõputare expensas quas fecit in honorando mercatores. Bar. tenuit q sic. in. l. si filius. ff. de dona.

¶ An gerens negociũ alicuius sine mandato possit repetere expensas si negocium fuit utiliter gestum. uide Io. an. in. c. ex parte. de consti.

¶ An debeat fieri cõdẽnatio expensarum si sñia fert pro contumace. glo. ii. q. i. in primis. in fine magne glo. tex. & glo. in. c. calũniam. de penis.

¶ Expense necessarie dicuntur ille sine quibus res efficitur deterior. nõ. de deci. pastoralis. in glo. iii. & ibi concor. uide tex. in. l. i. cum se. ff. de expen. in re. dota. fac. & qd ibi nõ.

¶ An si accumulant petitoriũ & possessoriũ ueniãt expense. nõ. glo. de cau. pos. pastoralis.

¶ Qualiter fieri debeant expense procuratoribus qñ de cõmuni negocio pluriũ agitur. nõ. de electi. cupientes. §. ad hoc. li. vi. in glo. si autem.

¶ An fatigans aduersariũ per litteras surreptitias debeat condemnari in expensis. nõ. de rescripti. in. c. fi. in glo. fi.

¶ Expense facte ante litẽ conti. petunt iure actionis & debẽt nominatim exprimi in libello. sed põt iudicis officio minui. & si tẽpore sñie iudex nõ cõdemnet ad istas postea non poterit. nõ. de dolo & cõtu. c. finẽ. in glo. magna. de of. dele. c. ul. in glo. i.

¶ Quis dabit expensas fugientibus ad ecclesiam & egentibus. dic ecclesia ad quã fugiunt. sicut carceratis egentibus expensas facit custos carceris. nõ. xvii. q. ulti. diffiniuit. in glo. sed quis.

¶ Expensarum probatio fit per iuramẽtũ eius q eas fecit. nõ. de pur. cã. olim. el. ii. in glo. q. & in se. de foro cõpe. dilecti. in glo. fi. adde qd dicã. i. plenius.

¶ In expensis condemnari debet non ueniens in prima citatione. de procura. querelam. & ibi Io. an. & iu. c. cum dilecti. de dolo & contu.

¶ Expense siue sportule iudicũ soluunt ab utraque parte. de rescripti. c. statutum. §. insuper. li. vi. xi. q. iii. non licet. xii. q. ii. caritatem.

¶ An in cõdẽnatiõe expensarum sit pars citãda. Archi. xi. q. iii. certũ. dixi. s. sub dictiõe citatio. adde Bar. in. l. nõ ignoret. C. de fruc. & lit. expen.

¶ An subditus accusans platũ debeat hẽre expẽsas ab ecclesia. de accusa. ex parte. ii. q. vii. §. ex his. & ibi Archi. et in. c. cum pastoris.

¶ Expensas contumacie non restituit qui probat se legitime appellasse. licet postea appellationi renũtiauerit. nõ. de eo qui mit. in pos. c. ii. casus est de sen. excõ. licet. li. vi.

¶ Expense cõtumacie põt peti ante sñiam et in prolatione sñie. per nõ. in. c. finẽ. de dolo et contu.

¶ Que expense in rebus alienis facte et qua actiõe petant uel retineant. nõ. ff. de rei uen. l. in fundo. Cy. C. e. ti. l. domũ. et ibi glo. nullam nõ. ff. de neg. gest. l. si pupilli. §. idem ait. in glo. gestũ. et. §. sed et si quis. in glo. actionẽ. nõ. ff. ad. l. acquil. l. si seruus fuit. §. oliuã. in glo. nõ. in. l. ex duob. in glo. ii. ff. de neg. g. insti. de rerum diui. §. ex diuerso. in glo. edificauerit. Cy. C. qd cũ eo. l. ei qui. Spe. ti. de expẽ. §. i. Io. an. in additionibus Specu. ti. de cõmo. §. ii. ꝟ. et cõmodatario.

¶ Expense facte in re cōmuni quibus casibus petant· nō·ff·p socio·l·cū duob⁹·§·idē·& ·l·si socius· Cy·C·de rei uen·l·si in area·et·l·si ut ꝓponis·C·de edi·priua·uide·l·si in rem·et ibi Cy·C·ii cer·peta·

¶ Quādo fit estimatio expēsaꝝ factaꝝ in edificio an habeat respectus ad tpus edificii uel petitionis uide in·l·domos hrditarias·ff·de le·i·& qd ibi dixi·

¶ Si pater fecit expensas p uno filio doctorando uel ducente uxorem non propterea compellit ipse aut eius heredes facere pro alio·fm Barto·in·l·iii· §·fi·ff·de mune·& bono·

¶ An expense facte p custodia cōis fortilitii repetunt·uide Ange·in cōsilio suo·cli·qd incipit super pacto·uide in·l·ex pte·in prin·ff·famil·herci·

¶ An ꝓpter omissaꝫ cōdēnationē expēsaꝝ possit appellari·dixi·s·adde·l·oēm honorē·C·qui ꝓuo·nō est ne·Ang·in ɔsil·suo·ccxxiii·qd incipit uisa petitiōe

¶ De expensis funeris & monumenti licit· uide doc·in·l·i·§·fi·ff·ad·l·fal·

¶ Appellatione expeñ·nō uenit pciū rei·ut·l·adeo· §·ex diuerso ff·de acquir·reꝝ do·adde Barto·in l· quibus diebus·§·i·ff·de condi·& demō·

¶ Cū aliqs tenet facere expēsas p aliq faciendo qd reperit factū an ꝯsumat factū illius expēsis qui facere tenebat·uide Bar·in·l·cū fuus·ff·de uer·ob·

¶ Expēse facte fm cōsuetudinē patrissa·attendūt nō·ff·man·l·idēq·§·si mādauero·in glo·oportere·

¶ Si de expensis factis in re restitueda nō est exceptum an in executione possit opponi·Specu·ti·de sen·execu·§·fi·℣·quid si bona fide·& ibi Io·an·in addi·Spe·ti·de except·§·dicto·℣·sed pone·

¶ An expense facte pro fructibus unius anni deducant de fructibus alterius anni si de primis deduci non poterunt·nō·ff·solu·ma·l·diuorcio·§·impendia·in glo·satisfaciendum·& ibi Bar·

¶ An expense facte causa pietatis repetant·nō·ff· de neg·gest·l·nensenius·in glo·fi·l·ex duobus §· ticium·in glo·fi·eo·ti·nō·C·qui accu·nō pos·l·iniquum·in glo·legitimato·

¶ An expēse litis facte a ꝓcuratore uel defensore repetant si succūbat uel obtineat·nō·ff·de neg·g· l·liberto·§·fi·in glo·aget·& ·ff·fami·herc·l·ex pte nō·ff·iudi·solu·l·iam tū·§·in hac·& ibi Barto·nō· C·man·l·etiā·in glo·ii·nō·ff·de ꝓcu·l·qui ꝓprio·§· pens·in glo·suadet·nō·de ꝓcu·a·cum pro causa·

¶ An expēse iudicioꝝ soluant a uicto uictori·nō· ff·de alie·iudi·mu·cā fac·l·i·in glo·tenebit·Bar·in l·qui in alterius·ff·de reg·iur·uide·ff·de iudi·l·cū quē·iuncta glo·si res mobilis·instit·de pena teme·liti·§·hec aūt oīa·in glo·ii·& ·C·qui accu·nō pos·l· qui crimen·in fine·C·de epi·& cleri·aut·gn̄aliter· & ibi Cy·in·ii·q·uide Cy·in·l·i·in tertia op·C·de aduo·diuer·iudi·& in aut·de iudi·§·oportet·in gl· solo·coll·vi·& de dolo·c·finē·ni tex·& glo·& ibi doc·de penis·calūniā·in regula ignorātia·li·vi·nō· ii·q·i·in pmis·in glo·expēdisse·Spe·ti·de expen·§· nūc de expēsis·& ·§·i·℣·illud aūt·& ·℣·ex pmissis·

¶ Quibus casibus fiat ante lit·cōt·cōdēnatio expensaꝝ·Spe·ti·de expen·§·fin aūt·quasi per totuꝫ·

¶ Qualit fiat taxatio & cōdēnatio in expensis in iudicio·uide Spe·ti·de excep·§·uiso ℣·qd si reus· & in ti·de expē·§·postremo·uide nō·in·c·statutū· §·notarium·de ꝑpe·li·vi·in glo·officiū·& in Spe·ti·de salario·§·ii·℣·sed quid erit·

¶ An taxationem expensaꝝ quaꝫ iudex sibi reseruauit possit successor interpretari·nō·Barto·ff·de appell·l·ab executore·in prin·

¶ Si iudex nō condemnauit in expensis uł minus sufficiētes adiudicauit qd iur·uide Cy·C·de iudi· l·ꝓperandum·§·sin autem alterutra·in·ii·q·nō·de except·significauerunt·in glo·ii·Spe·ti·de appell· §·in quibus·℣·xxxiii·& ibi Io·an·

¶ Que expense in rebus dotalibus facte minuant dotem uel repetant·nō·insti·de act·§·ꝓter retentionem·in glo·i·& Cy·de reiuxo·act·§·taceat·in v·oppo·nō·de dona·inter uiꝝ & uxo·c·i·in glo·ii· nō·ff·de uer·obl·l·si diuorcio·in glo·ii·nō·in·l·qd dicit·ff·de impen·in re·do fac·in glo·& ibi Barto·

¶ Quis facit expēsas ubi aliqs debet aliqd facere uel operari·uide Cy·in·l·i·§·ne autem·C·de caduc toll·in tertia questione·

¶ An laboratores debeāt habere expensas·nō·C· de testi·l·quoniam liberi·in glo·& ibi Bar·

¶ Que expēse debeant a uenditore emptori post litē motā ipsi emptori·nō·ff·de uer·ob·l·uēditores & ibi Bar·& in·l·pe·ff·de li·le·Cy·in·l·i·C·de euic·

¶ An expense facte in aduocatis repetant·uel an illud in quo damnificatur ꝓpter aduocationem in rebus suis repetatur·nō·ff·rem ra·ha·l·si procuratorem·in glo·aduocat·& ibi Barto·

¶ An in extimandis facultatibus habeat ratio expensaꝝ·nō·de ui & ho·cle·qm̄ in glo·i·

¶ An expense facte in hereditate computent heredi uł fideicōmissario·nō·ff·ad trebell·l·ubi pure· in fine·& ibi Barto·

¶ Appellans succumbens condemnat in expensis· & ecōtra·nō·Bar·ff·de admi·tu·l·tutores·§·tutor· Cy·in·l·generaliter·C·de re·cre·in·ii·q·& ibi glo· Spe·ti·de expeñ·§·nunc uidenduꝫ·nō·de appell·ut debitus·in glo·in expensis·& ibi Io·an·

¶ Iudex in expēsis cōdēnando dꝫ hr̄e respectū ad cōsuetudinē expendendi·dixi aliqd·s·adde qd nō· Bar·in·l·ab executore·in prin·ff·de ap·q dic ibi in fine q̄liter pōt detegi iniquitas taxatiōis expēsaꝝ· uide tex·in·l·ꝓperandū·§·siquidem·C·de iudi·

¶ Ubi fert sn̄ia pro actore contumaciter absente expeñ·rei detrahunt de cōdēnatione expensaꝝ pro actore·nō aūt de cōdēnatione principali·uide glo· in·l·ꝓperandū·§·sin aūt ex gestis·C·de iudi·de quo uide qd ibi nō·doc·qui aliter loquuntur·

¶ Actor contumax habens bonam causam ubi obtinet non solū condemnatur in expensis quas fecit reus propter contumaciam sed etiam in omnibus· uide in dicta·l·properandum·§·& siquidem·

¶ Succedens alteri dicitur habere iustam causam ignorantie ut euitet condemnationē expensaꝝ·fm doc·in dicto·§·& siquidem·

¶ Contumax nō debꝫ audiri nisi refectis expensis licet habeat bonam causaꝫ·l·sancimus·C·de iudi·

¶ An qd dr̄ cōtumacē cōdemnari in expeñ·habeat locū in ficto cōtumace·Cy·in·d·l·sanctum⁹·in·ii·q·

¶ Si iudex procedit ex officio & apparet eum iniuste processisse an habeat locum condemnatio expensaꝝ uide Cy·in dicta·l·sancimus·in·xvi·q·

¶ An succumbens in interlocutoria habeat condēnari in expensis uel expectetur diffinitiua·tex·q non est necesse expectare diffinitiuā·in·l·nō ignorat·C·de fruc·& lit·expeñ & ibi Barto·

¶ Expense que fiūt in mittendo nuntium absenti ad iurandum de calumnia fiunt expeñ·absentis·

Barto. in. l. ii. §. defendi. ff. ex quib⁹ cau. in pos. ea.

¶ Expēse que fiunt gratia instruendi domi. fiunt expensis domini. glo. in. l. ii. §. defendi. ff. ex quib⁹ cau. in pos. eatur.

¶ Rescindens actum ex defectu solēnitatis cuius auctor fuit tenet ad expēsas factas in re eo sciente & patiente. ff. de doli excep. l. pur. §. ii. & l. cū uir.

¶ An executio condemnationis expensaꝝ fiat in administratorem an in dominū in tutorē uel curatorē an in pupillū seu adultū. uide in. l. qui solidū. §. etiā. ff. de le. ii. & l. nō est ignotū. C. de admi. tu. & an fiat in prelatū uel ecclesiā. glo. in dicta. l. non est ignotum. de his uide Bar. in. l. iiii. ff. de re iudi. idem in. l. i. §. si ꝓcurator. ff. si qs ius di. nō obtem.

¶ Casus in quo uictus uictori cōdemnatur in expensis nō. in aut. de defen. ciui. §. deinde. coll. iii. in ꝓ. & iudicare. & ibi glo.

¶ Ubi persona est pauper iudex non debet petere expensas. sed gratis debet officium impendere. in aut. de man. prin. §. si tibi. coll. iii.

¶ Consilium est ubi quis cognoscit iniustā causam fouere ꝙ desistat & euitabit condemnationem expensaꝝ. ff. de iudi. l. destitisse.

¶ Practicam cōdēnationis expensaꝝ qñ retineri debent eo quia facte erga rem ad quā restituendā quis condemnat. uide. ff. de rei uen. l. in fundo.

¶ Quomodo probantur expense facte per procuratorem. uide de accusa. qualiter. Cy. C. de epi. & cle. l. id quod. in octaua. q.

¶ An procurator repetat expensas dic ꝙ sic indistincte si habet mandatū. si nō habet tunc demum repetit si obtinet. glo. ff. de ꝓcur. l. qui proprio. §. procurator in ceteris. non sic in gestore. ut. ff. mā. l. qui mutuam. §. fi.

¶ Quod dicitur aliquem cōdemnari in expensis si succumbat intelligit de expensis litis. nō de expen. pro damnis intrinsecis ꝓpter litem. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. i. in fi. ubi uide glo & Bar.

¶ Litigans ut sibi reseruet actionem de euictione non condemnatur in expensis. uide in. l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. gest.

¶ Qualiter ꝓbent expense. uide no. in. l. fi. §. in cōputatione. C. de iure deli. C. de dona. l. si quis ꝓ redemptione. & in. l. fi. C. de ali. pup. ꝓs. & qđ ibi nō.

¶ Expense cibarioꝝ dicunt modice sed nō expēse īfirmitatis uel fuge. ut. ff. cōmo. l. i reb⁹. ꝓnt. & ibi nō.

¶ Si aliqua interlocutoria sim cōdēnatus in expēsis licz postea obtineā in diffinitiua potero repeter expensas. ff. de pigno act. l. si pignore. & ibi Bar.

¶ Si qs lite mota hz iustā causaz litigandi excusat ab expensis. sed postq̄ cōfectū est instrumentū uel testes apparet eum nō hře iustā cām ꝓsequendi & nihilominus ꝓsequit tunc nō excusat ab expensis. ut. l. si qs inficiatus. & ibi Bar. ff. depositi.

¶ Si mandat aliqd expendendū data pecunia pro expensis an si minus datur debeat supfluū restitui uide tex. ff. man. l. si creditor. §. si inter.

¶ Si ex fratribus duobus simul habitantibus unus hz multos filios & alius nullū an tēpore diuisionis possit frater repetere expensas fcās de cōi dictis filiis fratris. dic ꝙ sic. si dictoꝝ filioꝝ nulle erāt operē equiualentes expeñ. ar. eoꝝ que nō. in. l. paterno. C. de neg. gest. & ibi dicit Bal.

¶ Maritus nō pōt imputare uxori expensas quas fecit pro recuperādis rebus in dotē datis seu promissis. nō. glo. in. l. dotem. ff. de ritu nup. & in. l. i. circa ꝓn. ff. de impen. in re. do. fac. Spe. ti. de dona. inter uiꝝ & uxo. §. formatis. ꝟ. illud queritur. & uide omnimodo quod nō. Bar. in ꝓallegl. l. i. §. i. ff. de impen. in re. dota. fac.

¶ Si maritus de mandato uel cōsensu uxoris facit in predio dotali expensas uolūtarias uel picturas uel parietes marmareos nō pōt ipse uel sui herdes illas repetere uel retinere. sed solū ꝑmittit abrasio uel euulsio. nisi ꝑs mulieris uellet sibi dare quantū haberet de illis abrasis reb⁹ uel euulsis. tex est in. l. qui uoluntariis. ff. de impen. & in. l. in fundo. ff. de rei uen. aduerte tñ quia contra casum illius. l. dicit glo. insti. de act. §. item si de dote.

¶ Si iudex omisit condemnationē expensaꝝ cum essent petite a parte. quo casu facit litem suā. l. ꝓperandū. §. sin autem alterutra. C. de iudi. l. fi. C. qñ ꝓuo. non est ne. poterit repetere ab eo qui debuit condēnari. ita tenet Bal. in. l. i. in fi. C. de suffra. & dicit esse casuz in. l. missi opinatores. §. ii. C. de exacto. tribu. li. x. ex quo idē dicit de sindico qui punitus est eo ꝙ non denuntiauit maleficiū ut possit repetere ab eo qui debeat denuntiari. & remittit ad nō. per docto. in preallegl. l. fi.

¶ Judex pōt si uult cōdēnare in expeñ. etiam si nō petantur. si tñ nō cōdemnat non facit litē suā. quia hoc emergit in lite & pertinet ad eius officium. ut l. ediles. §. item sciendū. ff. de edil. edic. l. non ignorat. C. de fruc. & lite. expeñ. Bar. in. l. ꝓperandū. §. sin aūt alterutra. C. de iudi. & ibi Bal. Cy. ibi cōtra dicens ꝙ nō dz iudex supplere in his que sunt facti dicit tñ ibi Bal. ꝙ sufficit ꝙ petat sm se uel pro se ferri sententiam. nam sub ista petitione indefinita dicit includi causam principalem & expeñ. allegat l. si ex multis. C. de anna. excep.

¶ Probata expeñ. ꝓsumit ꝙ de ꝓpria pecūia quis fecerit. tex. est nō. in. l. si neutri. ff. de priuil. credi.

¶ Expense facte in infirmitate & sepultura equiparant. ut. l. restituenda. in fi. C. de peti. heredi. ubi etiā dic Bal. ꝙ si hospes fec expēsas ꝓ infirmitate & sepultura infirmi potest licite retinere res illius defuncti donec per consanguineos repetentes illas ei de expensis satisfiat.

¶ De expensis nō creditur simplici uerbo dicentis se expēdisse. sed requirit saltē ꝓbatio cōiecturalis & uerisimilis arbitrio boni uiri. Bal. in dcā. l. restituenda. facit qđ nō. C. de iure deli. l. fi. §. in cōputatione. et. C. de dona. si quis pro redemptione. et ibi Bal. dicit ꝙ dicens se expendisse hz ꝓbare. ꝓbabit aūt qñq ex ipsius opis qualitate. C. de admi. tuto. l. lex que tutores. qñq opis testificatione. qñq ex ipsius rei necessaria natura. ut. l. fi. C. de ali. pupil. ꝓstan. qñq per ꝓbabiles cōiecturas. et ita dicit intelligi. d. §. in coputatione. adiuncto iuramento ad confirmationē coniecturaꝝ. ut dicit. l. si quis ꝓ redemptione. adde ꝙ si expensa est modica et ꝑsona esset fidedigna credit tūc simplici ꝟbo suo. ar. l. nō oīs. §. barbarius. ff. de re mili. nam in his q̄ modici ꝓiudicii sunt stat uerbo ptis cū iuramto. ar. l. thesaurus. ff. ad exhi. Cy. C. de epi. et cle. l. id qđ pauperibus. Bar. in. l. q sub cōditione. ff. de cōdi. et de.

¶ Probato facto ꝓsumit ꝙ sit factū sumptibus facientis. ar. l. fi. C. de pigno. ff. de priul. cre. l. si neutri. in fi. adde qđ nō. Bar. ff. de uer. obl. l. cum seruus. Bal. in dicta. l. fi. §. in cōputatiōe. et allegat. l. fi. C.

de ali. pupil. prestan. ubi dicit esse casum.

¶ An ille qui renuntiauit liti uel instantie debeat cōdēnari in expensis. dic φ sic. sicut ille qui emendat uel mutat. ut. l. edicta. C. de eden. quod intellige uerum nisi causa renuntiationis de nouo supuenerit. uide Bal. in. l. postq̄ liti. C. de pact.

¶ Quo ad cōdemnationē expensarum an succūbens habuerit iustā cām litigandi uel nō relinquit arbitrio iudicis. Bal. in. l. i. C. de aduo. diuer. iudi. qui al legat. l. qui solidū. §. etiā. ff. de le. ii. & subdit ibi φ presumit habere iustā causam litigandi ille qui probauit p testes qui postea sunt reprobati. nō ratione dicti sz rōne psone. puta φ inabiles uel alias infames quod est bene notandū. Idē dicit etiā ibi φ succūbens psumit iniuste mouisse litē. p. l. rem nō nouā. §. fi. C. de iudi. & hoc dicit sufficere contra eum quoad cōdēnationē expen. de quo uide plenius ibi. & in. d. l. i.

¶ An emendās uel mutans actionē seu libellū propositū debeat cōdēnari in expen. Bal. plene in. d. l. edicta. C. de edē. Abb. in. c. pastoral. de cā pos. quē reprehendit Bal. in dicta. l. edicta. in. viii. op.

¶ Victus in qualibet interlocutoria sup incidenti uel emergenti debet cōdēnari in expen. si tñ opponitur exceptio dilatoria uictus indistincte cōdemnabitur in expen. si aūt pemptoria nō cōdēnabitur si habuit iustā causam litigādi. Spe. ti. de expen. §. si aūt ante. ver. si aūt deficiens. & §. nūc de hoc scias & ita refert Bal. in. l. properandū. §. sin autem alterutra. C. de iudi.

¶ Debitor nō tenet reficere expensas instrumēti a creditor recollecti a notario. sm Cy. in. l. nup. C. de usur. uide Bal. in dicta. l. nuper. & in. l. fi. C. de condi. ex lege.

¶ Licet testis iuret dicere ueritatē pro utraq parte tñ solus producēs debet sibi ministrare expen. anteq arripiat iter. nisi producens per se uel per aliū quem mitteret cū testibus uellet facere. & si cōditio testis requirit dz sibi dare equū ut equitet. & non habet ratio de expensis quas testis fuisset domi facturus. Item si cōueni cum teste pro. x. diebus si citius expediret debebit restituere quod recepit pro rata. hoc totum ponit Io. an. in addi. Spe. ti. de teste. §. qualiter. ver. testes autem.

¶ Quando statutum loquitur de reficiendis expensis ratione uictorie debz uictus condemnari in expensis. etiam si habuerit iustā causam litigandi. nō. in aut. de exhi. reis. §. i. in glo. sup. ver. cāz. & ff. de le. iii. l. si mulier. §. fi. & quod ibi nō. Bar.

¶ Judex qui uictū in interlocutoria nō cōdēnauit in expēsis pōt eum cōdēnare in diffinitiua & ante diffinitiuā. etiam post. x dies ab interlocutoria & tūc nō pōt ab illa appellari quia intelligit executio prime sententie. & hoc modo limita. l. paulus. ff. de re iudi. Innoc. in. c. sepe. in glo. expensarum. de appell.

¶ Si appellans facit citari appellatū & neuter comparet post appellationez desertam condemnatur in expensis etiā illius citationis si que sunt. sm Inno. in. c. sepe. de appell. in glo. expensarum.

¶ Condēnatio expensarum nō solū fieri dz qñ quis absoluitur diffinitiue sed etiā qñ ab obseruatione iudicii. Innoc. in. c. finem litibus. de dolo & contu. in glo. ad soluendas. uide glo. in. c. ii. de procura.

¶ Quando expense petunt principaliter tūc debz petitio esse certa & similiter sñia. si autē accessorie tunc procedit incerta petitio & incerta sñia. Innoc. & Io. an. in. c. finem. de dolo & contu. in glo. absoluendū. & in. c. auditis. de procur. adde nō. p moder. in. c. i. de do. & contu. li. vi. Bar. in. l. ab executore. ff. de ap. & in. l. terminato. ff. de fruc. & lit. expen.

¶ Contumax tenet reficere oēs sumptus qui fiunt a citatione post. non sumptus citationis. sm Inno. in. c. cum dilecti. de dolo & contu. in glo. fi.

¶ Condemnatio expensarum ratione cōtumacie debz fieri statim. de dolo & cōtu. c. i. li. vi. & ibi nō. per modernos. & ueniunt solūmodo ille q facte fuerūt uicio & pretextu cōtumacie. puta expectando partē in hospitio. & similes. p tex. in. d. c. i. qui dic propter hoc factis. Quid aūt in lucro perdito puta φ erat artifex & nō poterat operari. & sic lucrum perdidit uide nō. per Cy. in. l. sancimus. C. de iudi. in. ix. q. moderni ponunt ut credo in dicto. c. finem.

¶ An mandatū superueniens excuset a refectione expensarum eum qui ab inicio sine mandato uenerat. uide Bal. in. l. iul. ff. qui satisda. cog. ubi uidet uelle φ sic. adde quod idem nō. in aut. ci qui. C. de tempo. ap. ubi dicit hmōi mandatū uel ratificationē nō hre locū post latā sñiam qua pronuntiatū est mandatum nō esse legitimū ad materiā adde quod nō. idem Bal. in. l. per hanc. circa finem. C. de tempo. appell.

Experientia

Est rerum magistra. ut. l. ii. §. nouissime. ff. de orig. iur. adde de elec. ubi piculū. & c. q sit. & c. cupientes. in prin. li. vi. de iudi. c. ii. e. li. de sept. statutum. e. li. l. legat. §. ornatricibus. ff. de leg. iii.

¶ Experiri. i. defendere. nō. ff. de alie. iudi. mu. cā fac. l. cum miles. in glo.

¶ Experto credendū est. de frigi. c. fi. ff. de uentre inspi. l. i. xxxv. q. i. contra statuta. xxxvii. di. relatum. xlviii. di. sic. C. de iudi. l. rem. in aut. de iudi. §. nos igitur. xix. q. iii. monasteriis.

¶ Experiri qñq ponit pro agere. de iudi. c. i. de cā pos. pastoralis. in prin. de sep. stipendia. li. vi. ff. de diuer. & tēp. pscrip. l. i. & ff. ad tertul. l. i. §. cōfesti.

¶ In promouendo nō sufficit scientia nisi experientiam etiā habeat. nō. C. de agen. in rebus. l. pen. li. xii. uide de elect. cū in cunctis. de sup. negli. pla. c. ii. li. vi. xxxix. di. petrus. §. ad industriam.

¶ Experiētia qñq supplet illitteraturā. Spe. ti. de iudi. dele. §. viii. ver. item φ est illitteratus.

¶ Experitur quis aliquid dupliciter. sm sanctum Tho. in secundo. di. xiii. ar. iii.

Expilator

Quid sit crimē expilate hereditat. nō. de pe. di. i. aut facte.

¶ An propter tale crimen possit intentari actio ciuiliter. nō. C. de cri. expi. heredi. l. fi. ff. e. l. a. C. famil. herc. l. aduersus. in glo. ii.

¶ Quando intentetur actio expilate hereditatis nō. in dicta. l. aduersus. in glo. i.

Explorator

Explorare. i. manifestare & enucleare. ut in. c. prudētiam. §. cetera. de offi. deleg.

¶ Quando quis dicatur explorasse an requirat φ certus sit. uide in. l. eum qui duobus. §. i. ff. de uul. & pu. uide hoc uerbū. ff. de legi. cū de cōsuetudine. & ff. de uer. obli. l. hoc iure.

Explicite

Quid sit explicite & quid implicite. & in quo differant. uide Io. an. sup rubrica. de sū. tri. hoc uerbū uide in prohemio. ff.

Exportare

Differentiaz inter exportare & uehere. quia exportari

dicitur quod dorso uehi ꝙ uehiculo. ff. de riuis. l. seruus. §. si quis eum.

Expositus Si pater uel mater uel alius ipsis scientibus aut ratũhabẽtibus filiũ aut patronus libertũ aut dñs seruũ infantẽ languidũ cuiuscũq; etatis exposuerit filius hᵒ ipso est a patria potestate liberatus. & libertus fit ingenuus. & suus liber. illi quoq; qui eos susceperũt nõ possunt ꝓpter hoc in eos aliqđ ius sibi uẽdicare tex. est de hoc. in. c. i. de infan. & exposi. & ibi uide q̃ psone dicant exponi. & lxxxvii. di. si expositus. de materia uide. C. de infan. & expo. l. i. & ii. Spe. e. ti. per totũ. uide glo. lxxxvii. di. c. fi. in glo. i. C. de epi. audi. l. nemini.

Exponere Exponere. i. dicere uł declarare ff. de orig. iuris. l. i. & in ꝓhe. ff.

Expressum Expressio An illud dicat expressum qđ colligi põt ex mente uel generalitate uerboꝝ. nõ. Barto. in. l. pretor. §. hoc interdictũ. ff. de no. op. nun.

¶ An illud qđ demõstratur per relationẽ ad aliud dicatur expressũ. nõ. Bar. in. l. miles. ff. de re iudi. adde quod dixi. s. sub dictione certum.

¶ Quot modis sumitur expressum in iure. Barto. in. l. i. in. iii. col. ff. de uul. & pu.

¶ An expressio publicationis bonoꝝ in sententia que tacite inerat aliquid operetur. uide Bar. in. l. qui a latronibus. §. si quis. ff. de testa.

¶ Expressio eoꝝ que tacite insunt nihil operatur. ut. ff. de leg. i. l. iii.

¶ Expssa nocent q̃ nõ expssa nõ nocẽt. ut. l. testm̃. C. de testa. de spon. c. i. in fi. l. vi. nõ. de ꝓcu. c. ul.

¶ Taciti & expressi quandoq; est eadem ratio. ut nõ. de presump. c. fi. in glo.

¶ Plus aliqñ operatur tacitũ q̃ expressum. de quo per Io. mo. de elect. nullus. li. vi.

¶ Expssio falsi & taciturnitas ueri quãtũ ad ꝯptũ sunt paria. de ꝯpe. sup litteris. & c. si ꝓponere.

¶ Tacita nocent que expressa nõ nocent. ut. ff. de iure fisci. l. nõ intelligitur. ff. de ritu nup. l. fi.

¶ Expssuz plus ualet q̃ tacitũ. ff. de arbi. l. de rebᵘ.

¶ An uiciato expresso uicief tacitũ. nõ. C. de epi. & cle. aut. ingressi. ubi glo. & Cy. adde ꝙ id quod nullũ est in expsso nõ ualet in tacito. ff. de except. l. & per iusiurandũ. §. stichũ. ff. de serui. urb. pdi. l. item. §. qui hz. Itẽ adde ꝙ uiciato expsso nõ uiciat tacitũ qñ eadẽ ratio uicii nõ concludit ad tacitum. glo. ff. de pact. l. si pignore. §. si tibi. tex. in. l. i. §. cũ uenditor. ff. qui. mo. pig. uel ypo. sol.

¶ An expressio prosit uł noceat. nõ. ff. de usufruc. l. uetus fuit. in glo. ii. & ff. de condi. & demon. l. nõ nunq̃. in glo. ii.

¶ Expssus cõsensus dꝛ siue expmat ꝓprio organo siue nutu siue alio actu extrinseco siue corpaliter uisibili. ẜm glo. nõ. in. l. item quia. ff. de pact.

¶ Expressum dicitur specifice expressum. ff. de consti. pecu. l. i. §. si de pupillo. contrarium nõ. in. l. fi. C. qđ cum eo.

¶ Expressio eius qđ inest a lege nõ attribuitur factum ab homine. nõ. in. l. si arrogator. ff. de adopt.

¶ Quod inest si exprimaf opaf qñ id qđ inest poterat aliter q̃ inesset imutari. ita ꝙ ex necessitate nõ inest. ut. ff. de leg. i. l. talis scriptura. secᵒ si inest ex necessitate. ut dicta. l. si arrogator.

¶ Expressio eoꝝ que insunt aliter q̃ insunt uiciat. ut. l. iii. ff. de libe. & postu. suncla. l. filiuz. §. sed cũ exheredatio. ff. de contratabuł.

¶ Expressio eius quod inest ubi piguius exprimiẽ q̃ insit operatur. ut. ff. ad. l. falc. l. titia. Bal. in dicta. l. si arrogator.

Expromissor Quid sit uide in. l. iiii. §. aut ptor. ff. de re iudi. glo. in aut. de fideius. §. i. col. i. Guil. in. l. in psonã. ff. de pac. ubi dic ꝙ ille qui abinicio suscepit alienã obligationẽ dicif expromissor. uide in. l. eleganter. §. seruus pactionis. ff. de dolo. ff. de pigno. act. l. ꝙ si nõ soluef. ff. ad uell. l. aliqñ. & l. quãuis. §. si cõuenerit. uide de act. & obli. l. i. §. uerbo. in glo. & ff. de uer. obli. l. hoc iure. uide nõ. tex. in. l. qui libertinus. in fi. ff. de op. li. ex quibus omnibus colligif ꝙ expromissor est ille qui intercedit pro nondũ obligato. fideiussor uero pro iam obligato.

¶ Expromissor est qui idem promittit. ff. de uer. obli. l. quinta. §. satis exceptio.

Expulsor Expulsus An pars expulsa de ciuitate possit facere sindicum. nõ Barto. in. l. si quis a filio. ff. de leg. iii.

¶ Amici & uicini possunt percutere uolentem me expellere ut non expellar. Barto. in. l. deuotum. C. de metati. & epide. li. xii.

¶ Expulsus de possessione licet ꝓtestetur quando expellitur non propterea retinet possessione. Inno. in. c. cum uenissent. de resti. spol.

¶ An nõ admittens uenientẽ dicaf expellere. glo. in clem. i. de foro cõpe. dicit ꝙ sic. quod intellige si ueniens antea erat possessor.

¶ De pena expulsionis uide. ff. de offi. ꝓcu. cesa. l. fi. & in ꝓhemio. fftoꝝ. §. hee autem tria. C. de epi. & cleri. quicunq;.

¶ Expulsus a ciuitate nõ est deputatus in. l. mathematicos. C. de epi. audi. quod nõ pro bãnitis nostri temporis. ad idem uide Barto. in ꝓhemio. & ff. in l. illicitas. §. qui uniuersas. ff. de offi. presi. & in. l. f. C. de here. insti.

¶ Expulsus de ciuitate & metu absens retinet oĩa iura. Bal. in. l. si aqua. C. de fui. & aqua. in pncipał. carta. allegat. l. i. ff. ex qui. cau. ma.

¶ An ualeant ordinamenta facta contra expulsos extrinsecos uel in extraneos. uide Bar. in. l. i. C. de monopoł. ubi dicit ꝙ sic. si sunt iuste expulsi. alias secus per illum tex. ibi licentia data.

¶ Licet in reditu expulsoꝝ uel exiticioꝝ sint remissa crimina tamen poterit agi cõtra eos ciuiliter ad restitutionẽ reꝝ amotaꝝ. Ange. in. l. defuncto. §. i. ff. de publi. iudi. ar. illius tex.

¶ An debitor expulsi de ciuitate exactus a cõmunitate uel domino liberef a suo creditore expulso. uide plene per Bar. in. l. creditor. ff. de fideiui. & p Bal. in. l. falsus. circa fi. C. de furt.

¶ Quid si quis erat debitor duoꝝ insolidũ & unus expulsus de ciuitate alter non & odio expulsi coactus est soluere a cõmũi an sit liberatus ab eo qui nõ est expulsus. ar. ꝙ non. ff. de condi. & de. l. titio centũ. §. fi. in fi. uide Bal. in dicta. l. falsus. adde qđ idem nõ. in. l. ii. C. qđ me. cã.

¶ Expulsi de ciuitate possunt conueniri in domiciliis unde sunt expulsi. per. l. papinianus exuli. ff. de minor. & l. eius qui. §. fi. ff. ad municipa. facit. l. de

policitationibus·ff·de polici·facit qd nõ·glo·ordinaria·in·l·ad cognitionez·ff· ex qui·cau·in pos·ea·uide Bal·in·l·fi·C·de iurisdic·om·iudi· ubi de hoc·

¶ Expulsi de ciuitate & omnibus bonis de facto spoliati non habent spoliationis exceptioné contra creditores suos·q coloni & inquilini expulsoꝝ de facto spoliati & coacti portar bladũ & pecuniã in cõmũi nõ sũt ꝓpter spoliationé liberati a dñis eoꝝ·Spe·ti·de resti·spo·§·nunc dicamus·℣·porro·adde qd nõ·Cy·in·l·ii·C·qd me·cã·Bal·ad litteraz in·l·si te bonis·C·de iure deli·

¶ Quis expellit tribus modis·pmo qñ inuenit in possessione & expellit·secundo qñ non inuenit sed reuertens nõ admittit·tertio qñ metu nõ reuertit·& talis etiã dicitur expulsus· & statuta loquentia de expulsis habent locũ in istis tribus· uide Bal in l·si quis in tantã·C·unde ui·iiii·coll·in·℣·decio dr·

Exquestor

Quis dicat exquestor uide in·l·cõsti·fftoꝝ·§·discipuli·

Extinctio Extinctus

Non debz incipere a casu in quo debeat extingui·& in q differant mori & extingui·ff·de ma·testa·l·libertus· in prin·ff·de uer·obli·l·inter stipulantem·§·stichus·

¶ Aliud est extinguere aliud cessare·ff·de solut·l·qui res·§·aream·cum similibus·

¶ Quod semel extinctũ est amplius nõ reuiuiscit ff·de solut·l·qui res·§·aream cum similibus·

Extensio

Qualiter intelligatur q rei bũ potest sit extensiuũ· Barto·in·l·si ita·ff·de auro & argen·leg·

¶ Qualiter possit fieri extensio ꝓthocolli notarii mortui in quo reperit hec dictio zc·uide Bar·in·l·argẽtarius·ff·de edé·&·l·gallus·ff·de lib·& postu·

¶ An inductũ in uno casu extendatur ad aliũ· nõ·doc·in·l·illud·C·de sacrosanc·eccle·

¶ Extensio fit cum suis qualitatibus & conditionibus·ff·de noxa·l·i·§·i·C·de inoffic·dona·l·fi· de elec·cum ex eo·li·vi·

¶ Extensio in iure nõ fit ad nõ cogitata· similiter nec transactio de renũ·cum inter·in glo·i·

¶ An statutũ loquens de dato extendat ad ꝓmissum·glo·& Bar·in·l·iubemus·C·de sacrosanc·eccl·

¶ Dispositio specialis ex qua non inducitur leguz correctio extenditur ex rationis idemptitate·Bar·in·l·ii·C·ubi in rem act·℣·procedo ulterius· & in ℣·quero extra glo·

¶ Ubi fit extẽsio in materia stricta sufficit q sint extrema paria respectu finis & effectꝰ·glo·in aut·de here·que abintesta·§·si uero expressim·

¶ Ubi apparet dispositio habens penas cõmunes in utroq; duoꝝ extremoꝝ regulariter pena in iure apposita in uno extendit ad aliud·maxie si sunt correlatiua·in aut·de nõ eligẽdo scdo nuben·§·i·℣·q uero·&·℣ coniungentes·

¶ Ubi duo extrema equiparant in certo casu etiaz in casu sepato dispositũ in uno extendit ad reliquũ dũmodo subsit eadem ratio·in aut·de eligẽdo scdo nuben·§·coniungentes·

¶ Ubi lex corrigens exempli gratia aliquid exprimit extenditur etiaz si casus aliter eueniat·in aut·de fideiusso·§·i·coll·i·

¶ Statutũ in monachis maribus extendit ad monachas·in aut·de mona·§·omnibus· & §·quecũq;·

¶ Statutũ in marito quo ad actioné contractuum extenditur ad uxorem·ff·de re iudi·l·non tantum·

¶ Ubi apparet antiqua regula extendens ad unum extremum dispositio in uno corrigens extenditur ad aliud· uide in aut·de trien·& semis·§·i· in glo·super·℣·in omnibus·

¶ Statutũ in uiro etiã corrigẽs extendit ad uxoré rõne idemptitatis·in aut·de nup·§·p occasionem·

¶ Non extendit lex penalis ad parem causam nisi per legem extendat· glo·in aut·de testi·& ea que parit·§·si·coll·iii·

¶ Extensio ex paritate uel maioritate rationis nõ habet locum in iure naturali· Bal·in l·i·§·ius naturale·ff·de iusti·& iure·

¶ Extensio fit ex idemptitate rationis ubi in eadẽ materia apparent duo termini parificati· dicit glo·ff·de legi·l·qd uero contra rationem·

¶ Extensio legis fieri põt ex ratione uel sñia ubi sñia seu ratio ul' mens legis est manifesta·ubi uero de mente legis dubitatur nõ ꝓcedit extensio de similibus ad similia·ff·de legi·l·nõ possunt·

¶ Duplex est extensio legis seu habẽtis potestaté condendi legé·& hec appellat constitutio· alia hominis seu iurisdictiõis presidis· & hanc ipse iudex facit·ut·ff·de legi·l·nõ est nouum·

¶ Lex etiã exorbitãs extenditur si mouet ratione uide glo·ff·de legi·l·non possunt· in consuetudine ꝓcedit ex rationis idemptitate· ut·C· que sit lon·consue·l·i·glo·ff·de legi·l·nõ possunt·

¶ Anteq̃ lex extendatur de similibus ad similia si haberi põt legis condentis copia nõ est extendẽda·C·de legi·l·humanũ·C·de uete iure·enu·l·ii·§·si q dant·C·de iudi·l·fi·uide glo·in dicta·l·nõ possunt·

¶ Extensio quandoq; fit a paritate finis· ut·ff·de legi·l·nam ait pedius·

¶ Extẽsio nõ cadit in irrationabilibus statutis·q extensio instrumentaliter fit per mediũ rationis·si ergo deficit ratio non fit extensio contra nõ·C·de do· ꝓmis·l·i· &·C·de inoffi·testa·l·si qñ·C·de rescin·uen·l·ratas·C·de iure do·l·auia·& in aut·de alie·& emphi·§·sanctimus·

¶ Lex extendit ad rem uel psonã post legé editaz participanté de similitudine ul' ratione aut q̃litate super qua fundatur·l·ff·de legi·l·nõ dubium·

¶ De stricta ad latã significatioé est extensio ex maioritate rationis·dictũ est Bar·qd ponit Bal in l·qd uero·ff·de legi·Cy·in·l·i·C· que sit lon·cõsue·quia ubi est eadem ratio uel maior nõ dicit extẽdi sed ꝓprius intellectus attribui·ff·de uer·sig·l nõis & rei·§·uerbum ex legibus·

¶ Statutũ excludés auiã nõ extẽdit ad materterã nõ·C·de colla·l·illam· Bal·in·l·qd uero·ff· de legi·ubi ponit multas q̃stiones de extensione statutoꝝ·

¶ Extensio hz locũ in statutis que non repugnant rationi uel iuri·si ergo sunt fm legem uel pter extendunt ex rationis idemptitate·ff·de le·l·de qbus Bar·in·l·si uero·§·de uiro·ff·solu·matri· Bal·in p·l·qd uero·ff·de legibus·

¶ Extẽditur consuetudo a rationis paritate uel proximitate·tex·est in·l·de quibus·ff·de leg·

¶ Expressuz magis est extensibile q̃ tacitũ·ff·qui·mo·pi·ta·contra·l·est differẽtia· &·l·moschis·ff·de iure fisci·iuncta·l·ꝓsetutione·C·de pigno·&·C·de impu· & aliis substi·l·pcibus·C· de misti·& substi·sub condi·fac·l·fi·uide in·l·de quibus·ff·de legi·& ibi Guil·de cunio·

¶ Ubi est casus omnino similis non dicitur ꝓprie extensio ad illum. quia lex scripta in simili uidetur scripta pro omni omnino simili. ff. de legi. l. neq.

¶ Consuetudo non extendit ad correctione legis. in autẖ. quas actiones. C. de sacrosanc. ec. uide Bal. in l. de quibus. ff. de legi. post primam columnam. ꝓ. modo ueniam ad oppositiones.

¶ In penis que ipso facto infliguntur nõ procedit extensio ex idemptitate rationis. Io. an. in regula odia. li. vi. Bal. in dicta. l. de quibus. in. vi. coll.

¶ Non dicitur extendi constitutio penalis quãdo extenditur ex mente eiusdẽ constitutionis. nõ. Io. an. de electẖ. si postq̃. li. vi.

¶ Fit extensio de monacho ad canonicuz regularẽ & de canonico regulari ad predicatores. dicit Bal. in prealleg. l. de quibus. ff. de legi.

¶ Extensio procedit etiam in prescriptione. uide Inno. in. c. dilecto. de offi. archi.

¶ Ubi sunt plures casus sigillatim prouisi extensio unius non fit ad alteꝝ. ff. de uul. & pu. l. ex facto. § item quero. & l. cum ex filio. § filium. Bal. in d. l. de quibus. in. xi. coll.

¶ Consuetudo ꝙ primogenitus succedat patri nõ extenditur ad matrem. quia contra ius. uide Bal. in. l. diutina. ff. de legi.

¶ Omne qđ est contra rationem est stricti iuris. & inextendibile. ff. de legi. l. qđ ratione.

¶ Statutum in uno extremoꝝ loquens nõ extenditur ad mixtum ex illo extremo & altero. tex. est nõ. in. l. queritur. ff. de sta. ho.

¶ Actus fictus recipit extensionem paternam omnium que loquuntur de uero. textus est in. l. qui in utero. ff. de sta. ho.

¶ Extendit lex corrigẽs ex duob⁹ extremis a iure parificatis. nõ. in. l. si arrogator. ff. de adop.

¶ Statutum penale extenditur a ratione eiusdem equitatis. dicit glo. ff. de iurisdictẖ. om. iudi. l. si id quod. in ꝟ. perpetue. in fine.

¶ Dispositio nõ extendit ex idemptitate rationis ad casum expressum a lege exceptum. doc. in dicta l. si id quod & ibi Barto.

¶ Dispositio loquẽs in singulari extendit ad casuz pluralem. ut in dicta. l. si id quod. § fi.

¶ An dispositio loquens de actu ꝑfecto extendit ad actum non perfectum. uide tex. in. l. si quis. § qđ si dum. ff. de iurisdic. om. iudi.

¶ Satutum singulare exorbitans licz nõ extendat ab homine ex idemptitate rationis extendit tñ a lege in penam. ut. l. i. & per totum. ff. ꝙ quisq̃ iurẖ.

¶ Lex penalis respectu pene nõ extendit. licet in disposito a lege reperiat. l. scripta per aliã lege extensa. ex quo nõ apparet expresse quo ad penaz extensa. glo. in. l. fi. ff. de in ius uocan.

¶ Ubi fit extensio de uno casu ad aliũ intelligitur fieri eatenus & inquantum materia extensa ꝓportionatur casui ad quem fit extensio. tex. ff. si quis cautẖ. l. si seruum.

¶ Dispositio stricta extenditur ad actum improprium. qñ si nõ fieret delictũ remaneret impunitũ. dicit Bar. in dicta. l. si seruum.

¶ In penalibus nõ fit extensio ad casus similes ex idemptitate rõnis. glo. in dc̃a. l. furti. § fi. ff. de his qui nõ. infa. & ibi Bar. dicta glo. dicit cõtra in. l. si pignore. § si post distinctũ. ff. de pig. actẖ.

¶ Dispositũ uel mutatũ in uno ex correlatiuis extendit ad aliud. Bar. in. l. libereꝝ. § fi. ff. de his qui no. infa. bonus tex. in. l. fi. C. de indic. uidui. coll.

¶ Dispositũ in preambulis extendit ad cõsecutiua ff. de ꝓcura. l. qui ꝓprio. § item queritur. & mandatum ad consecutiua extenditur ad preambula. ff. de ꝓcura. l. ad rem mobilem.

¶ Dispositio stricta loquẽs in plurali extendit ad singularẽ. ff. de neg. ge. l. iii. § negocia. glo. in. l. i. § qui dolum. ff. de dolo. facit ad statutũ qđ punit ꝓducentẽ falsos testes ut puniat etiã ꝓducentẽ unũ uide. l. ii. § hoies. ff. ui bono. rap. uide Bar. in dicta l. iii. Butri. ibi tenet cõtrariũ. qui dicit ꝙ si statutũ dictat si liberos habuerit zc̃. nõ uerificat si habuit unũ tm̃. cogita bene quia est res quotidiana.

¶ Statutum loquens de uero actu nõ extendit ad fictuz. ut. l. ait pretor. § hec uerba. ff. de neg. gest. ubi glo. uide Bar. in. l. omes ꝓpli. ff. de iusti. & iur. uide tex. cum glo. in. l. eleganter. § si seruum legatum. ff. de dolo.

¶ Dispositio penalis extẽdit ad correlatiua ex similitudine rationis. ff. de calũ. l. i. in prin. & ibi gl. in. ꝟ. nõ fatetur. & ideo statutũ loquens de dante extenditur ad accipientem. nõ. in. l. i. C. de indic. uidui. & l. fi. e. ti.

¶ Constitutio penalis extendit de stricta ad latã. ff. de calũ. l. i. § pecuniã. unde statutum loquens de pecunia extenditur ad aliud in pecuniã cõuertibile & ꝓbat etiã ille tex. ꝙ dispositio penalis extendit de principali ad surrogatum loco illius.

¶ Statutum puniens recipientẽ pecuniã hꝫ locũ in recipiente liberationẽ pecunie. & sic ad tacite recipientem pecuniã. Idem si recipiat in ꝓprietatẽ siue in usũ dũmodo sit gratuita. & sic puniret in mutuũ & cõmodatũ. tex. est in. l. cũ etiã. ff. đ calũ. que nõ.

¶ Statutũ loquẽs de ꝑsona nõ extendit ad uniuersitatem. quia uniuersitas nõ habetur ꝓ ꝑsona uera. sed repñtata. ut. l. metũ. § aniaduertẽdũ. ff. ꝙ metũ cã. facit. l. sed & si dolo. in prin. ff. de dolo.

¶ Ubi duo ita se habent ad inuicẽ ꝙ unũ uenit cõsecutiue ad reliquũ mutatuz in uno extenditur ad aliud. ff. de capi. di. l. tutelas.

¶ An dispositio loquens de aliquo actu extendat ad actum qui in ueritate est sed fingitur non esse. Iaco. butri. tenet ꝙ non. in. l. si quis stipulatus. ff. ex qui. cau. ma.

¶ Dispositio loquens de re magne quantitatis nõ extenditur ad rem minoris quantitatis. etiã eiusdẽ speciei ex idẽptitate rõnis nisi fiat extensio ꝑ legẽ uel cõsuetudinẽ. ut. ff. nau. cau. sta. l. i. § nauta. ad ti.

¶ Statutũ loquens de parte extendit ad totuz. & loquens super iure publico extendit ad priuatum. ff. de peti. here. l. item ueniunt. § petitam.

¶ Dispositio fundata sup aliquo uniuerso extẽdit ad particularia. ff. de pecul. l. si seruus. § i.

¶ Dispositio uniuersalis uel indefinita nõ extẽdit ad futura. ff. man. l. si uero. § is cuius.

¶ Extensio habet locũ in statutis ubi id super quo disponit statutũ nõ põt esse sine eo ad qđ fit extensio. ff. de spon. l. oratio. & ibi Bar.

¶ Si unum regulatur ad instar alterius sublato eo ad cuius instar aufertur & regulat sic fit extensio. ff. de contrahen. emp. l. si quis fundum. ff. de ali. & cib. le. l. seio. § medico. & § libertus. ff. de usufruc. lega. l. sempronio. ff. de le. i. l. si cui. § si mihi. ꝑ quẽ uidi cõsultũ ꝙ si mulier ꝓuat successione intestati

priuaē etiā legitima que ad instar successionis intestati deferē· unde glo·de consang·& affi· nō debet·

¶ Extenditur lex ratiōe absurdi uitandi·ut·ff·de testi·l·scio quesitum·

¶ In penis habet locum extensio a maioritate rationis·& talis extensio dicič ex intellectu naturali ut·ff·de ser·expor·l·cui pacte·

¶ Licet fingens ius extendič seu amplieē ad aliuz casuz restringič tñ & ampliaē circa idē fm limites rationis· glo·ff·loca·l·item querič·§· qui impleto·

¶ Prouisio in uno casu extenditur ad reliquum· de quo si testator cogitasset prouidisset·ff·de libe·& postu·l·titius testamento·

¶ Statutū loquens de adeunte extendič ad imiscētem·uide tex·in·l·necessario·in prin·ff·ad sill·

¶ Ubi lex disponič in extremo non ꝑpter ipm sed ꝑpter finē certū extendič ad extremū participātez de eo fine in specie·licet exempluz de quo agič sit separatuz ab eo in quo disponič quo ad uerba·ideo si statutū loquitur de collegio pio extendič ad religionem piam· quia quodlibet eoꝝ est ꝑpter unum finem·s·ꝑpter deum·sicut dicič Bar·in·l·i·C·de sacrosanc·ec· qđ est notandū·uide glo·de postu·pla·c·i· ubi statutū sup electione extendič ad postulationem·quia idem est finis·s·prouisionis ecclesie·

¶ Ubi dispositio legis antique est fundata sup certa qualitate lex transferens illā qualitatē ad diuersam qualitatē recipit extensionē legū loquentiū de qualitate ad quā facta est translatio & sic passiuū·ita dič Ia·butri·& Bal·in·l·placet·C·de sacrosanc·eccle·alias de epi·& cleri·qui allegat·l·lege·§·ulti·& ·l·meminim⁹·C·de legi·her·& ·l·oēs·C·de pscrip·xxx·uel·xl·an·& ·l·ii·C·de quadri·pscrip·

¶ Lex dans formā cōtractui nō extendič ad actū qui ex cōsuetudine fit ꝯ legē· ꝙ illū non cogitauit glo·in autℏ·que res·C·de sacrosanc·eccle·

¶ Ubi lex antiqua cōtra regulā cōmunē aliqđ permittit usqꝫ ad certā quātitatē· & lex noua reducič ad illā censet specialis quo ad mēsurā regule illius cōmunis glo·in·l·illud·C·de sacrosanc·ec·uide glo·in clem·gñalē·de eta·& quali· & qđ ibi nō·Laudi·

¶ Lex etiā taxatiue loquens & omnes alios casus ab expressis expresse excludens nihilominus ex rationis idemptitate ad similes casus extendič· tex· cum glo·fi·C·de sacrosanc·eccle·l·illud·

¶ Ubi duo se habēt per modū gradus in quātitate ascensiue & descensiue dispositū in uno extenditur ad reliquū· glo·C·de sacrosanc·eccle·l·illud· & ·ff·ad·l·fal·l·penales·in prin·ff·de here·insti·l·clemēs patronus· glo in clem·generalem· de eta·& quali· uide Barto·in dicta·l·illud·

¶ Ubi lex impedit extensionem intelligitur ad casum similem non omnino· secus in omnino simili·nō·glo·in dicta·l·illud·

¶ Licet quo ad simultaneā dispositionē duo casus reperianē parificati nō tñ fit extensio ad aliū casū si nouiter in uno aliquid disponaē glo·in autℏ·quas actiones·C·de sacrosanc·eccle·

¶ Extensio dispositi ad aliud restringič ad habilia·C·de transactℏ·l·si quis maior·in glo·

¶ Extenditur lex corrigens ex maioritate ratiōis & propter absurditatē uitandam·Ia·butri·in autℏ·sed nouo·C·de epi·& cleri·

¶ Si priuilegia cōcessa studio bononień·extendaē ad perusinū an intelligatur cōcessio de ꝑteritis uel de futuris· Guil·de cunio·in·l·oīa·C·de epi·& cle·dicit ꝙ restringič ad ꝑterita·& ibi uide Bal·

¶ Si priuilegia alicuius loci sint extensa ad alium locum an destructo loco ad cuius instar sunt concessa essent priuilegia concessa·Guil·de cunio dicit ꝙ non·in dicta·l·omnia·

¶ An & quando lex possit interpretari extensiue·uide Bar·C·de legi·l·non dubium·

¶ Ius corrigēs fauorabile aīe licet corpori odiosuz extendič ex ratiōis idemptitate de stricta ad latā·glo·& Bar·in autℏ·sacramēta·C·si aduer·uendi·

¶ Extensio dicitur interpretatio·ut·l·fi·C·ex qui·cau·in inte·resti·nō est necessa·

¶ Ubi uerba possunt interpretari fm ꝓpriū intellectum si hoc est ex mente legis extendunē ad improprium·ut·l·liberoꝝ·§·qđ tamen cassius· & ·l·cū quis decedens·§·seya·ff·de legℏ·iii·

¶ Priuilegiū iuris cōmūis fauorabile seu corpore iuris clausū extendič ex idēptitate rōnis·Ia·butri·& Bar·in·l·respublica·C·ex qui·cau·ma·

¶ Extendič lex ab excessu maioritatis rationis·ut·C·de ferℏ·l·omnes·§·i·

¶ Ubi lex facit que heredē ex testamēto extendūē ad eum oēs leges dantes remediū heredi instituto·ut·l·ii·& ·l·si mater·C·de inoffi·testa·

¶ Actus extensus ad naturā alterius nō ꝑdit priuilegia primordia·C·de consti·pecu·l·ii·

¶ Lex noua disponens circa materiā cōmunē addendo uel detrahendo non extenditur ad casus in quibus secus a materia cōmuni disponebatur sed etiam ex lege noua censentur excepti·C·de nō nu·pecu·l·in contractibus·

¶ A maioritate rationis fit extensio in exorbitantibus sed non a paritate·glo·in·l·ii·C· de patri·qui filios distrax·

¶ Lex taxatiue loquens non extendič ex rationis idēptitate·Cy·in·d·l·ii·Dy·in regula in arg·l·ui·contrariū in·l·illud·C·de sacrosanc·ec·uide Bar·in·l·si cōstante·ff·so·ma·Bar·ponit aliqua bona uerba de hoc in·l·serui nomine·ff·de usuca·

¶ De accessorio non fit extensio ad principale·ff·de dam·infec·l·si finita·§·ex hoc edicto·

¶ Dispositio etiā penalis loquēs in singulari extēdič ad plurale·dixi aliqđ·s·adde Bar·in·l·cū si exhibuissent·§·fi·ff·de pub·li· & ·ff·đ lib·cā·l·nō solū·

¶ Ubi duo se habent consecutiue & unū ad instar alterius correctū in uno extendič ad aliud·in autℏ·ingressi·C·de sacrosanc·ec·& in autℏ·de monachis·§·illud· dixi sup· facit autℏ·defuncto·C·ad tertull·functis his que nō·glo·& Bar·in·l·gallus·§·& qđ si tantum·ff·de lib·& postu·

¶ Licet lex ꝓhibz extensionē fieri tñ fit de similibus ad similia per aliam legem·Bal·in·l·illud·C·de sacrosanc·eccle· ubi dicit etiā Bal·ꝙ quantumcūqꝫ lex sit fauorabilis tñ si in ea est apposita pena censetur odiosa & nō extendēda·in autℏ·de nō alie·aut pmu·§·ꝙ uero leonis·coll·ii·& ibi Ia·de bel·

¶ Statuta imperialia & reformationes ciuitatum nō extendunē ad litℏ pen·etiaz si expresse dicantur in statuto· in autℏ· ut in medio litℏ· coll·viii·circa prin·ubi tex·fm Barto·in·l·sanctimus·C·de sacrosanc·eccle·quod limita fm Bal·ibi·

¶ Ubi est eadem ratio ibi ꝓprie nō dicič extensio·uide Cy·& Bar·in·l·i·C·de interdic·

¶ Si aliquo gñali statuto caueē ꝙ statuta debeant

seruari ad litteram nõ fit extensio. quia littera est qđ solum oculis uidet̃ nõ qđ solo intellectu pcipit. ut.l.i in prin.ff.de his que in testa.dele.uide Bal. in.l.fi.C.de patri.qui filios distraxe.multa alia de extensione legum & statutoꝝ.uide.j.sub dictione lex.& sub dictione statutum.

Extermino Extermiare q̃si ex termios uite ul iurisdictiõis ponere.
¶ Item exterminatio ponit̃ ꝑ dissipatione & desolatione & exilio.ut nõ.glo.in clem.i.§.porro.de iuriur.sup.ꝟ.extermiaret. & de herti.excõicam⁹. §.moneát.& se.& đ elec.fundamta.§.aliud.li.vi.

Extenuo Quid sit extenuare nõ.de elec. si qñ.li.vi.in glo.i.& ibi Io.an.in nouella.super.ꝟ.extenuationem.

Exteriora Per exteriora iudicantur interiora.nõ.instit.de re.diui.§.ceruos.in glo.desierint & ff.de tuto.& cu.da.ab his.l.curator.§.diuus.ff.de acquir.re.do.l.naturalē.§.in his.ff.de edil.edic.l.si tñ.§.hi qui.nõ.de simo.& si questiones.in glo.intentione.

Extimatio Extimum Extimatio rerũ dʒ fieri eo p̃cio q̃ uēdent̃ in foro.tex.est.in.l.septé diebus.C.de erro.mili.anno.li.xii.& ibi Bar.
¶ Extimatio rei non apparentis ita debet̃ cum est in obligatiõe rem restitui sicut si res esset extincta ff.solu.ma.l.si constante.§.si uxor.& ibi Barto.
¶ Qualiter fiat extimatio iniurie. uide Bar.in.l. iniuriaꝝ.ff.de iniuriis.
¶ Quid & quantũ facere possit nõ attenditur fm extimationem bonoꝝ sed fructuũ.nõ.Bar.in.l.qui bonis.ff.de cessio.bo.& in aut.de non eligen.scdo nuben.§.si uero.coll.ii.
¶ An & quibus casib⁹ sit ueꝝ id uulgare ꝙ res est tanti extimanda quantuʒ uendi potest. Bar.in.l.si seruus.ff.de condi.furti.
¶ Qualiter debet concipi iuramentũ sup extimatione damni.Bar.in.l.iii.§.in hac.ff.cõmo.
¶ An & qñ extimatio faciat quem teneri de periculo.Bar.in.l.si ut certo.§.nunc uidendũ.ff.cõmo. ubi de hoc est bonus tex.adde nõ.in.l.i.ff.de exti. act.& in.l.si res extimata.ff.de iure dot.doc.in.c. i.đ cõmo.adde qđ dixi.s.sub dictõe casus fortuit⁹.
¶ An extimatio rei cõtente in instrumto qđ habʒ paratam executionem possit crescere. uide Bar.in l.iii.§.in hac.ff.cõmo.
¶ An contra non restituentem rem uero domino extimetur ꝓprietas ul̃ solum possessio.uide Barto. in.l.cõmodare.ff.cõmo.
¶ Qualiter probetur extimatio rei. Bar.in.l.iiii. §.diui.ff.de iure fisci.
¶ An is qui recipit litis extimationẽ teneatur de euictione uel de emendatione. uide Barto.in.l.lit. extimatio.ff.pro emptore.
¶ Si res imobilis leget̃ forensi uel alii qui fm statuta nõ põt acquirere debetur extimatio. nõ.Bar. in.l.filiusfamil̃.§ si quid.ff.de leg.i.
¶ Res est extimanda cum qualitatibus suis etiam habita relatione ad personaʒ uenditoris.uide Bar. in.l.i.§.si heres.ff.ad trebell̃.
¶ Extimari debet res mobilis cuius usufruct⁹ est relictus. ut.l.i.circa mediũ.ususfruc.queád.amit.
¶ Quando extimatio dicat̃ facere emptionē.nõ. Bar.in.l.fi.§.ꝓterea.C.de iure dot.idē Bar.in.l.i. ff.de extima.act.nõ.in.l.si ut certo.§.interduʒ.ff. cõmo.& in.l.cũ fundũ.ff.loca.doc.in.c.i.de cõmo. adde ꝙ extimatio nõ facit emptionē in cõtractib⁹ de quoꝝ natura est transferre dominiũ.tex.est nõ. in.l.cum manusata.§.fi.ff.de contrahen.emp.put refert Bal.in.l.i.C.de cõmo.de qua materia uide eundem Bal.plene in.l.fi.C.de cõmo.idem Bal.in l.si pascenda.C.de pact.& in quibus extimatio sit similis emptioni.& an faciat teneri de euictione. uide Barto.in.l.litis extimatio.ff.pro empto.adde Bal.in.l.i C.pro socio in.iii coll̃.
¶ De extimo uide notabilia uerba Bar.in.l.i.C.de appo.publi.li.x.
¶ Scante statuto ꝙ extimatio equoꝝ mortuoꝝ in bello debeat solui per cõe si aliqui equi fuerunt in bello uulnerati & post belluʒ de recenti mortui an cõe teneat̃ ad illoꝝ extimatiõʒ.uide Bar.in.l.bello. ff.de excu.tu.adde qđ dixi.s.sub dictione bellum.
¶ An rei sacre publice uel religiose legate que in specie nõ possunt deberi uel solui saltē debeat extimatio. nõ.Bar.in.l.apud iul̃.§.i.ff.de le.i. & in.l. cõtinuus.§.cũ quis.ff de uer.obli.Bal.in.l.cũ alienam.C.de leg.Inno.in.c.filius.de testa.
¶ An extimũ ciuitatis debeat fieri de nouo ꝓpter depauperatos. dic ꝙ sic.ut.C.de censi.& censit.l. omne territorium.& ibi in glo.li.xi.
¶ Quando extimatio ciuitatis uel castri incipit habere inicium.tex.& Bar.in.l.i.C.de appo.publi. li.x.idem Bar.in.l.incola.ff.ad munic.
¶ Quando fit extimum prediorum pro collectis debet esse presens defensor ciuitatis.nõ autem ille cui⁹ est possessio.Bar.in.l.susceptores.C.de suscep. & archa.li.x.
¶ Extimatio aliqñ sumit̃ pro bona opinione.ff.de uar.& extraordi.cog.l.penl̃.§.extimatio.
¶ An quis possit exire extimũ ciuitatis.uide glo. & Bar.in.l.incola.ff.ad munic.
¶ An in extimatione reꝝ pro muneribus public. habeatur respectus ad bona dotalia.Barto.in.l.lutius.§.nunc uidendum.ff.ad munic.
¶ An extimum possessionis debeat diminui si possessio est diminuta.Barto.in.l.ii.ff de censi.
¶ Extimatio rei debet fieri fm qualitatem loci & temporis.ff.ad.l.falc.l.precia.ff.si cer.pe.l.uinuʒ. ff.de tritica.act.l.in hac.
¶ Extimatio debet fieri fm opinionē non ex affectione singuloꝝ.ff.ad.l.acquil̃.l.si seruũ.& qđ ibi nõ.ff.ad.l.falc.l precia rerum.
¶ Extimatio rei debet fieri fm redditus.C.de rescin.uen.l.si quos.& qđ ibi nõ.ff.de leg.i.l.si fundum per fideicõmissum.§.i. adde qđ dixi in prin. huius dictionis.
¶ Extimator tenet̃ si male estimet.ff.de mag.cõue. l.diuus.adde.C.de discus.l.i.li.x.uide Spe.in ti.de iniur.§.i.ꝟ.in hoc.& ꝟ.se.
¶ Cuius temporis habeat̃ ratio cum petit̃ extimatio.uide Specu.ti.de obliga.& solu.§.nunc aliqua. ꝟ.aliqua.& sequenti.
¶ Dum de extimatione tractat̃ semꝑ dʒ ꝓtestari de tépore.uide Ange.in cõsilio.cccxiii.qđ incipit ꝓut.a quo tẽpore & usq; ad qđ tẽpus ueniat extimatio.nõ.ff.si cer.pe.l.uinũ in gl̃.magna.ff.cõmo. l.iii.§.in hac.in gl̃.magna.in fi.ff.de usur.l.mora.
¶ Si quis accipiat extimationē litis an faciat rem offerentis.nõ.ff.cõmo.l.si ut certo.in glo.ii. & ff.

de rei uendi. l. si culpa. in glo. magna. in fine.

¶ An soluens extimationē lit) habeat actionē sine cessione. nō. ff. pro empto. l. i. in glo. i. & ibi Bar. ff. de rei uendi. l. si culpa. in glo. magna. in fine.

¶ An accipiēti extimationē lit) debeat fieri cessio. nō. ff. rex amo. l. si ꝓpter res. in gl. actio. & ibi Bar. Dy in regula pro possessore. li. vi.

¶ Extiatio debet ubi res alteri obligat & emptor meliorauit. Bar. in. l. in his. C. de pdi. naui. li. x.

¶ Quomodo fiat extimatio rei cōmunis. nō. C. cōi diuidū. l. i. in glo. ii.

¶ In extimatione debet fieri condemnatio ubi res petita post moram perit. nō. ff. que senten. sine ap. rescin. l. fi. & ibi Barto. & l. iul. ff. de cōfes. Spe. ti. de ob & so. ꝭ. sequitur. in fine.

¶ Extimatio debet referri ad tempus presens nō ad preteritū. no. ff. de iure fisci. l. nō intelligitur. ꝭ. diui fratres. in glo. ii. & ibi Bar. C. de patri q filios distraxe. l. ii. in glo. fi. nō. de testi. cū cām. in glo. ii. adde tex. cū glo. in. l. ad rescindēdā. C. de resci. uē.

¶ Extimatio est facienda ꝑ iudicē licʒ pars nō ꝓbauerit ualorē rei. nō. Bar. in. l. si qd ex pamphila. ff. de le. ii. Spe. ti. de obli. & solu. ꝭ. sequitur.

¶ An extimatio uel res possit diminutiue peti in eodem libello. Spe. ti. de obliga. & solu. ꝭ. sequitur. alias ti. de libel. obla. ꝭ. ad huiusmodi. ꝟ. itaꝗ nota ꝙ de consuetudine.

¶ In extimatoria actione qualiter formet libellus & de eius materia uide Spe. ti. de empt) & uen. ꝭ. pen. & ibi Io. an. in addi.

¶ Extimatio in dote facit emptionē nō simplicem sed in causam dot). ideo restituit ut dos. & si euincitur agitur de euictione. ut. ff. de iur dot). l. quot).

¶ Extimatio in dote facit emptionē cōditionalē si matrimoniū sequat. ff. de iure dot). l. plerūꝗ. ꝭ. fin autem. & l. in rebus. ꝭ. si res extimata. eo. ti.

¶ Extimatio facta ut uideat qd res ualeat nō fac emptionē. ff. de iure dot). l. cum post. ꝭ. cum res.

¶ Extimari. i. opinari. quod nō pro teste qui dicit extimo ꝙ bene ualeat centum. uel extimo ꝙ bene sunt decem anni ꝙ tale quid factum fuit. no. Bal. in. l. ut uim. ff. de iusti. & iure.

¶ Quando in extimatione rei habet respectus ad aliā. ut si sunt duo boues uel quadriga & unus interficit habet respectus quatenus dānatus est pro defectu pcii alioꝝ. ut. ff. ad l. acquil. l. ꝓinde. ꝭ. i.

¶ Extimatio nō facit emptione qñ fit cā faciendi abilius diuisionē. ff. famil. herc). l. si seruos.

¶ Extimatio rei debet fieri ea integra cōsiderata. nō per partes. ff. famil. herc). l. meuius. ꝭ. fi.

¶ Extimatio rei nō est idē cū re extimata. tex. est in. l. si nō sorte. ꝭ. libertus. ff. de condi. indebi.

¶ Extimatio rerum uariatur fm uarietatē locoꝝ. quod nō pro teste probante extimationem qui nō cōcludit si dicat ꝙ res ualet in uno loco tantum & in alio est res de qua agit. ff. de eo qđ certo loco. l. iii. ꝭ. nunc de officio.

¶ Res tantum ualet quantum emptor inuenit specificatis cōditionibus rei. ff. de condi. furti. l. si seruus. & l. mortis. ꝭ. fi. ff. de dona. causa mort). Item quantuʒ uendi potest in publico loco. Item quantū ualuit pluribus diebus non momento. ut dicta. l. si seruus. & plenius per Barto. in. l. precia rerum. ff. ad. l. falc). glo. & Barto. in. l. ii. C. de rescin. uen. nō. de emp. & uen. c. cum causam. de testi. cum causaʒ.

¶ Quando res extimatur ad mensurandū damnū nō extimatur prout uendi poterat sed prout alias est expensuʒ in ea. sed quando extimatur ꝓut utilitatem habuit ex conseruatione extimat ut uendi potest. ff. ad. l. ro. de iac. l. ii. ꝭ. portio.

¶ Res non plus extimatur eo ꝙ inueniat emptorē animosiorem. ff. loca. l. si fundum.

¶ In extimatione rei si testes deponant uaria ꝑcia debet accipi medium. tex. est in dicta. l. si fundum.

¶ Res quandoꝗ plus extimatur ꝓpter accidentia ut. l. si seruum. ff. si quis omissa causa testamenti.

¶ Si testator legatum uel institutionem mensurat ad extimationem hereditatis fm tempus testantis si postea superueniente eo uarietur extimatio non statur extimationi testantis sed uarietati. ut. l. testator. ꝭ. i. ff. de leg). ii.

¶ An eodem modo extimet pars rei quo ad partē prout tota quo ad totum. Bar. ꝙ non. in. l. uxorem. ꝭ. agriplagam. ff. de leg). iii.

¶ Alia est extimatio rei alia possessiōis. ff. uti possidetis. l. si duo. ꝭ. fi.

¶ Si rescindit contractus uel actus in parte qualiter extimetur illa pars. uide glo. & Barto. in. l. pen. C. de transact).

¶ An probata extimatione in preteritum concludatur extimatio in presens. uide Cy. in. l. si minorem. C. de in inte. resti. mi. Bar. in. l. non intelligit. ꝭ. diui. ff. de iure fisci. facit. l. ii. C. de patri q filios distra. facit qđ dixi. s. adde Cy. in aut). sed quāuis. C. de reiuxo. act). in ulti. q.

¶ Res debet tota extimari non per partes. quia tota extimat plusq̄ pars respectu partis. uide glo. C. cōmuni diuidū. l. i. Bar. in. l. ad officiū eo. ti.

¶ Extimatio non uniuersaliter debet fieri sed singulariter de qualibet re. ut. l. fi. ꝭ. preterea. C. de iure dotium. imp.

¶ Ubi precium rei debʒ extimari per. l. extimatio fit per iudicem. ut. l. fi. in fi. C. de iure do. imp.

¶ Actio extimatur ualere quantum est in actione deductis expensis & labore in exigendo. glo. in. l. pen. C. manda.

¶ An quis presumatur scire extimationem rei sue Cy. in. l. ii. C. de rescin. uēdi. in. xiiii. questiōe. uide in. l. quisquis. eo. ti.

¶ In extimatione domus ponderanda attenditur uetustas loci species. non extimatio que adducta est ex uoluntario pecuniaꝝ sumptu. uide in. l. ii. C. de pre. naui. li. xi. & qđ ibi nō.

¶ Ad probandum extimationē rei sufficit probare extimationē ad catastrū cōmunis & illius extimationis fuisse ꝑsumit. C. de predi. naui. l. ii. li. xi.

¶ Per extimum seu catastrum non probatur dominium nisi in preiudicium facientis fieri illam scripturam. Bal. in. solēnibus. C. de rei uen. allegat l. censualis. C. de donat).

Extorsio

Extorsio non uidetur habere cōsilium. ff. que in frau. cre. l. pupillus. ꝭ. fi. C. ne fi. ꝓ patre. l. i. xxxiii. q. v. notificasti. Spe. ti. de sala. ꝭ. i. ꝟ. sed nunquid.

¶ Differentiaʒ inter extortum & obtentum uide de elec. quorūdum. li. vi. & ibi plura nō. similia ꝙ extorta nō ualent. adde de hoc. ꝟ. extortum. in. l. i. C. ne fi. pro patre.

Extorres

Extorres. i. exclusi ul inexptes. de sen. ex. contingit. ii.

Extra Quandoq; ponitur pro preter. ut. C. de sen. que sine certa quantitate. l. fi. ff. ad exhiben. l. iii. §. si quis. ff. de excusat. tuto. l. diffinimus. in glo. leges. Itez extra. i. sine. C. de sta. & ima. l. si quis. adde quod nō. Archi. de rescript. c. statutū. §. in nullo. li. vi. ubi plene de significato huius dictionis extra. uide. ff. de offi. prefec. ur. l. i.

Extraiudicialis Actus extraiudicialis ualet ad piudiciuz non uocati nisi contradicatur. & actus extraiudicialis tollitur sola contradictione. etiam si nō appelletur. ut. l. pen. C. de arbi. ita nō. do. Anto. d. butri. in. c. cum omnes. de consti. & in extraiudicialibus hz locum. l. si quis intentione ambigua. ff. de iudi.

Extraneus Quis dicatur uide in. l. i. §. accedit. & §. extraneuz. C. de reiuxo. act. ff. de condi. ob cau. l. si extraneus. C. de impo. lucra. descrip. l. i. li. xii. Spe. ti. de aduo. §. i. ℘. sed quid si extraneus.

¶ Extraneus clericus non admittitur sine litteris cōmendatitiis sui epi. lxxi. di. extraneo. & c. ortamur. & c. sequen. & c. i. de cleri. peregri.

¶ Extraneus dicitur non suus uel qui abintestato non succedit. ut. C. de pact. cōuen. l. hereditas. qnq; dicitur extraneus filius naturalis. ff. ad. l. falc. l. ex asse in glo. ulti. quādoq; dicitur extraneus ille qui datur in adoptionem. ut. ff. de contratabu. l. nō putauit. §. in adoptionem.

¶ Quandoq; quis dicitur diuertere ad actus extraneos. uide nō. in. c. indemnitatibus. §. sin autem. de elect. li. vi.

¶ Quot modis dicitur extraneus. nō. C. de impo. lucra. descrip. l. i. §. cuius. in glo. ex̃neos. li. xii. Cy. C. de iure dot. l. fi. in prin.

¶ An extraneus acquirat alii obligationē uel exemptionem. nō. ff. de pact. l. idem in duobus. §. ti.

¶ Extraneus. i. hostis. ff. de testa. l. quia latronib⁹.

Extraordinarium An remedium extraordinariū tollatur per ordinariuz. nō. in. l. in cause. in prin. ff. de mino. Bar. in. l. in ꝓuintiali. ff. de no. op. nū. doc. in. c. i. & ii. de offi. iudi.

¶ Que dicatur extraordinaria pollutio uide in. c. fraternitati. de eo qui cogno. cōsang. uxo. su. & dic prout nō. xxxv. q. iii. extraordinaria.

¶ Extraordinarius iudex dicitur delegatus. glo. de transact. decetero. & doc. super ea. & dicit̃ extraordinarius quasi nō naturalis. nam naturalis dicit̃ ordinarius. ut nō. glo. in. c. statutum. §. i. de rescript. li. vi.

¶ Ubi deficit remediuz ordinarium recurritur ad extraordinarium. de testi. quotiens. qui matrimo. ac. pos. uidetur. xxxv. q. vi. consanguineos. de offi. ordi. pastoralis. in fi. de appell. c. fi. de purga. cano. cum in iuuentute. ubi glo. de frigi. laudabilez. Bar. in. l. in prouintiali. ff. de no. op. nun.

¶ Quid sit extraordinariū nō. ff. de uer. sig. l. pecunie. §. actionis. & ff. de extraor. crimi. l. i.

¶ Extra ordinem. i. sine ordine iudiciario. ut. ff. q̃ me. cau. l. fi. §. fi.

¶ Extraordinaria. i. simplici dispositione. ff. de an. lega. l. seyo. §. medico.

¶ Extraordinariū. i. speciale. ff. de offi. ꝓcon. l. solent. glo. de ꝓba. quoniam contra.

¶ Extraordinaria pena etiam pro quocunq; graui delicto non debet excedere. l. libras auri. ut. C. de modo mulctaꝝ. l. illustres.

¶ In extraordinariis multuz presumitur ꝓ iudice & nō solū in diffinitiua sed etiā in interlocutoriis dummodo non obmittat ueritatem inquirere. Bal. in aut. si quis. C. de testi. ad finem. pen. col.

Extrauagans An ex̃uagantes possint allegari. & de materia eaꝝ. nō. de fide instru. pastoralis. & ibi uide.

Extremum Extrema sunt uiciosa & ideo uitanda & mediuz tenēdū. ff. si qs cau. l. ii. §. qd diximus. & qd ibi nō.

¶ An si per duo extrema probetur medium medium trahat ad se extrema & econtra. nō. xxviii. di. quia sunt culpe.

¶ Qualiter accipiatur extremuz. nō. ff. si quis ius di. nō obtē. l. i. in glo. extremum.

¶ Mediū impugnans īpedit extrema. ff. de serui. l. seruitutes. §. publico.

¶ Extremum non semper prius tempore cōsurgit medio q̃ altero extremoꝝ. uide sanctū Tho. in. iii. di. ii. ar. xviii.

¶ Extrema unctio est sacramentum a xp̄o institutum. idem in quarto. di. xxiii. ar. i.

¶ Extrema unctio ualet ad remissionem peccatoꝝ & salutem corporalem sed nō imprimit caractere. idem in preallegā. di. xxiii. ar. ii.

¶ Materia extreme unctionis est oleum oliue per episcopum consecratum. ubi. s. ar. iii.

¶ Extremam unctionem non potest conferre non sacerdos. idem ubi supra ar. v.

¶ Extrema unctio non debet conferri sanis. nec insanis non in omni infirmitate constitutis. ubi supra. ar. vi.

¶ Extrema unctio dat̃ in determinata parte corporis. nec propter hoc neganter inest multis. ubi supra. ar. vii.

¶ Extrema unctio potest iterari sed nō in eadem infirmitate. ubi supra. ar. viii.

¶ Extremū trahitur ad mediuz. & quandoq; medium ad extrema. glo. ff. de serui. rusti. predi. l. quis sella. §. finali.

¶ Medium repugnans actui tendenti ad extrema impedit trāsitū ad extrema. ff. de serui. l. suitutes. §. publico. & l. tria predia. ff. de serui. rusti. predi.

¶ Inabilitas medii impedit discursum ad extrema ff. de dona. inter uiꝝ & uxo. l. sed interim. §. i.

Extunc Quid importent ista uerba exnūc prout extunc. & extunc ꝓut exnūc dic q; unum tempus inest alteri. & ex quolibet dictorum temporum dici potest q; actus sumat inicium. pro hoc allego glo. nō. in. l. i. ff. de condi. & demō. pro hoc tex. in clem. i. in prin. de iurepatro. facit. l. huiusmodi stipulatio. ff. de uerbo obli. adde quod nō. glo. in clem. i. de conces. preben.

¶ Extūc extremū tēpus significat. de cōces. ꝓben. si soli. li. vi. de elec. q; sicut. in glo. & c. cupientes. li. vi. eo. ti. ff. de cōdi. & de. l. si his. §. cū ita. uide de of. ordi. irrefragabili. §. excelsus. Spe. ti. de dila. §. i. ℘. quid si iudex. Io. an. de preben. dudum. li. vi.

¶ He dictiones extremū unius temporis ad aliud transferunt. sm Ia. butri. in. l. ea lege. C. de condi. ob causaz. facit. l. huiusmodi stipulatio interposita. ff. de uerbo. oblig. & l. si ita stipulatus fuero. eo. ti. uide glo. in clem. i. de iurepatro. in ℘. extunc.

f

Faber An et qñ faber qui moratᷣ prope scolas seu prope domum doctoris uł scolaris possit expelli. glo. et Bar. in. l. i. ff. so. ma. Cy. et Ia. ꝺ are. in. l. altius. C. de serui. et aqua. C. de stu. liber. ur. ro. l. i. li. xi. et quod ibi nõ. adde no. per Pe. de ancha. et per Io. de ymo in. c. uestra. de loca.

¶ De significato huius dictionis faber uide gl. et Bar. super rubrica. C. de fabri. li. xi.

¶ Faber non est opifex ut. ff. de ope. no. nuntia. l. de pupillo. §. nuntiare autem.

¶ Fabri appellone cõprebendiť qlibet mechanicꝰ ff. de acqui. re. do. l. adeo. §. ex diuerso. uł quilibz operarius manualis. ff. de uerbo. obli. l. continuus actus. §. item qui in insulam. adde glo. in rubrica C. de fabricen. li. xi.

¶ Si ferramenta destruuntur in opere damnum est fabri. ff. ad. l. rodiam de iactu. l. ii. §. i. ubi est tex. glo. et Bal. in. l. quoniã. C. de testi. et ibi etiã ... ꝙ non teneor fabro dare diurnas expensas. nisi aliter sit conuentum uel aliter se haberet loci consuetudo.

¶ Faber uel quilibet alius laborator qui conducitur si aliquid imponit in alieno nõ tenetur ad penam. sed conducens. ar. l. in rem. §. tignum. ff. de rei uendi. et ibi nõ. glo.

Fabrica Nũqꝫ pro fabrica possĩt alienari bona ecclesie. xvii. q. iiii. questi.

¶ An fabrice ecclesie cathedralis possit epus applicare fructus beneficiorum uacantium in dioq. sua. Io. an. in. c. si propter tua debita. de rescriptꝭ. li. vi. dixi. s̃. sub dictione episcopus.

¶ An relicta pro fabrica ecclesie sint priuilegiata uide nõ. de testa. c. ii. adde quod dixi s. sub dictione eccľia. et sub dictione canonica et quod dicaꝫ ĩ. sub dictione legatum.

¶ Ad quem ptinet de iure cõi onus fabrice alicuius ecclesie. dixi. s̃. sub dictione ecclesia.

¶ An relictum uel deputatum ad fabricam eccľie possit conuerti in alium usum puta libros calices seu alia ornamenta dixi. s̃. sub dictione ecclesia. ubi uide. adde tex. et ibi Archi. x. q. i. c. i. tex. optimus ꝙ sic xii. q. ii. gloria epi. uide do. Card. flo. in. c. ii. de testa. et ita cõsultus respondi. adde nõ. in cle. contingit. de reli. domi.

¶ Idem dicitur de fabricis quod de hospitalibus. ꝙ nõ includũtur i lr̃is ad bñficia ĩpetrantiuꝫ uide nõ. in d. c. fi. de testa. et ꝺ uerbo. sig. ex parte. iii. adde nõ. in cle. litteras de preben.

Fabricensis Hoc uerbum habes ꝺ sen. excom. si iudex laicꝰ. li. vi. et ibi concor.

Fabula Fabule inanes non sunt conuiuiis interponende. xliiii. di. conuiuia. et. c. pro reuerentia. ubi tex.

¶ Fabulas et cantilenas fugere debent clerici qñ adinuicem conuiuantur. de conse. di. v. nullꝰ presbiterorum. et quod ibi nota.

¶ Delectamenta fabularum excitant mẽtes ad incentiua libidinis. xxxvii. di. ideo. adde quod nõ. spec. ti. de aduocatꝭ. §. vi. ꝓ. et ita non sunt.

¶ Fabula est res incredibilis neqꝫ uera neqꝫ uerisimilis. ff. si ps here. petatur. l. antiqui.

Facere factum In re naturali teneť unusquisqꝫ facere alteri quod sibi uult fieri. i. di. c. i. l. i. ff. de iusti. et iure. ii. q. i. primo semper. et ꝺ censi. c. prohibemꝰ et quod ibi nõ.

¶ Sacerdotes debent primo facere ea que populis precipiunt facienda. xlii. di. hospitale. xliii. di. sit rector. §. hinc moysi. Io. an. ponit plures auctoritates de hoc in rubrica de usu pallii.

¶ Non dicitur quis facere quod propria uoluntate non facit. vii. q. i. mutationes.

¶ Facientes et consentientes pari pena puniũtur. xi. q. iii. qui peccantibus consentit. xxvii. q. i. uiduas. adde. c. i. de offi. dele. et ibi concor.

¶ Omnis qui facit quod non licet uellet id licere xv. q. i. merito queritur.

¶ Ille qui deliberat facere bona et non facit peccat. xvii. q. i. qui bona.

¶ Facta contra ius habentur pro nõ factis. xxv. q. ii. imperiali. C. de legi. l. non dubium. et ibi plene de hoc regula que contra li. vi. c. uides. x. di.

¶ An facere bonum uel malum sit in nostra potestate uel magis pendeat ex ꝑdestinatione uel prescientia dei. uide. xxiii. q. iiii. unde Gregorius. et. c. nabuchodonosor. et. c. unde augustinus.

¶ Si qua uiolenter opprimitur faciẽtis est culpa non patientis. xxxii. q. v. c. sicut nẽo. et. c. ad deũ.

¶ Non sunt facienda mala ut eueniant bona xxxiii. q. ii. si quod uerius. ꝙ me. causa. sacris.

¶ Paria sunt aliquid non facere uel tarde facere Goffre. et doc. de ꝓcura. c. auditis.

¶ Verbum faciendi est generale. ut. ff. de uerbo. sig. l. uerbum facere. et. l. faciendi.

¶ Differentiam inter facere et reficere uide in. c. iudei de iudeis. et in. c. cõsuluit. eo. ti. et. l. iudei C. de iudeis. et ibi concor.

¶ Multa prohibenť fieri que tamen facta tenent C. de legi. l. non dubium. ff. de hiis qui sunt sui uł alie. iuris. l. patre furioso ff. quando appel. sit. l. i. §. biduum. ii. q. vi. biduum.

¶ Ubi opus est facto sola uoluntas non sufficit. de offi. or. c. pastoralis. de eo qui mit. in pos. c. i.

¶ Ille facit qui fieri facit. ff. de his qui notan. infamia. l. furti. §. mandati. ff. ꝙ quisqꝫ iurꝭ. l. i.

¶ Melius uidet quis in facto alieno ꝙ̃ in suo. C. ꝺ iurꝭ et fac. igno. l. error. et ibi uide de ludo scacoꝝ

¶ Non refert a quo factum sit dummodo fiat. ff. de ꝟbo. obli. l. cum seruus C. de inoffi. testa. l. scimus. §. repletionem. in auten. de here. et falci. §. ex his. col. i.

¶ Factum declarat animum et intentionem alicuius. de maso. et obe. legabatur. de hiis que fi. a prelatꝭ. ex ore. et ibi concor.

¶ Non debet attendi quod factum est sed quod fieri debuit. de elec. c. causam. ubi tex. et gl. adde de testa. quia ingredientibus.

¶ Facere debemus semper aliquid operis ut dyabolꝰ inueniat nos occupatos. ꝺ cõse. di. v. nunqꝫ.

¶ Factum iudicis non representat partis cõtumaciam cum tractatur de eius odio. casus est singularis. in. l. ancillam. C. de fideicom. liber.

¶ Factum per litteras surrepticias debet rescindi ac si esset factum per falsas probationes. ita dicit

Inno. in. c. ad aures. de rescrip.

¶ Factum confessionatus in modum exceptionis non habetur pro confessionato simpliciter nec nocet reo. ita nō. Albri. in. c. cum uenerabilis. de excep. uide in. l. siquidem. C. de excep. uide nō. in regula exceptionem. li. vi.

¶ Si quis fecerit contra prohibitionem legis et allegauerit q̄ non dolose fecerit non credit ei nisi probet cum sit presumptio contra eum. Inno. in. c. super eo. q̄ me. causa.

¶ Si factum procuratoris displicet domino debz statim q̄ scit illi contradicere. alias sibi preiudicat Inno. de rescrip. ex parte decani.

¶ Illud quod factum est per aliquos ut uniuersi non potest per singulos reuocari. ita nō. Hosti. et Inno. in. c. bone de postu. prela.

¶ Nō presumitur factum alquid ui nec dolo nec metu nisi probetur. uide Inno. et Hosti. in. c. sup hoc d̄ renunti. ff. de proba. l. quotiens. §. qui dolo

¶ Factū temerariuz epi nō habetur pro dispēsatione. ita nō. Inno. in. c. ueniens. de fi. presbi. q̄d nō.

¶ Facta a non suo iudice habentur pro nō factis. ita dicit Inno. in. c. prudentiam. de offi. dele. et in c. cum super. eo. ti.

¶ Facta non possunt h̄ri pro infectis ut. l. in bello §. facta. ff. de capti.

¶ Factum per surreptionem etiam ex cōsensu aduersarii non confirmatur sed necessaria est superioris auctas. ita nō. Inno. in. c. cum oli. de re iud.

¶ An et quando quis teneatur facere illud quod faciendo sibi nō nocet et alteri prodest. uide Bar. ff. solu. matri. l. ii. in. ii. columpna.

¶ An quis teneatur precise ad factum. uide Bar. in. l. hereditas. ff. de dona. et in. l. stipulatiōes non diuiduntur. ff. de verbo. obli. glo in cle. i. de procu. et adde q̄d quando factum est in obligatōe ex dispositione hominis et sit iuratuz possit quis cogi precise ad factum. l. si pecunia in prin. iuncta gl. que non est alibi. ff. de condicti. ob cau.

¶ An factum p̄ seruum queratur dn̄o. Bar. in. l. stipulationes. ff. de verbo. obli.

¶ Quando factum est in obligatione ex dispositione legali quis tenetur precise ad factum. ut. l. i. §. hoc autem iudicium. ff. de no. ope. nunti.

¶ Quis non debet facere ea d̄ quibus debet alios prohibere. de na. ex li. uen. c. i. facit quod notant doc. in. c. duduz. ii. de elec. in glo. reprobare. et ibi concor.

¶ Quid importent illa uerba faciam te securuz ad uerbum sapientis. uide specu. ti. d̄ instru. edic. §. instrumentum. ver. quid si a contrahentibus.

¶ Factum de iure est quod fit iuris ordine seruato. factum de facto est quod fit manu regia. nō. in. l. ii. ff. de orig. iuris.

¶ Quid importent illa uerba procedas de facto uide Bar. in extrauagan. ad reprimen. super ver. uidebitur expedire. ubi ponit propriam significationem huius uerbi de facto.

¶ Quando quis possit uenire contra factum suū uide in. l. post mortem. ff. de adoptio. glo. xii. q. i. certe. de re. ec. non alie. si quis presbiterorum. de elec. nosti. et quod ibi nō. de eta. et quali. accepimus. de filiis presbi. c. ueniens. glo. de cleri. cōiu. diuersis fallaciis. et ibi Antho. de but. de re iudi. lator. dicam. ī. sub dictione penitentia.

¶ Facta sua quilibet presumitur scire si non sunt multum antiqua uel intricata. tex. in. l. quamq̄. ff. ad uelle. Bar. in. l. si res obligata. ff. de f. i. add̄ nō. in. c. ab excōmunicato de rescrip.

¶ Multa impediuntur facienda que nō tolluntur iam facta. insti. de excu. tu. §. et qui potestatem. et. l. patre furioso. ff. de hiis qui sunt sui uel alieiuris. glo. in. l. Papinianus. §. si conditionem. ff. de inoffi. testa.

¶ De materia illius brocardici qui per aliū facit per seipsum facere uidetur. uide. l. ita autem. §. gessisse. ff. de admi. tuto. et in regula qui p̄ alium. li. vi. et in. c. mulieres. de sen. excom. adde limitationem q̄ quando in dispositiōe dicitur per te uel personaliter quid facias uel per manus tuas. zc̄. non possit per alium facere. uide glo. in cle. i. de uita et ho. cleri. et quod nō. doc. in cle. romani. §. nos itaq̄ de iureiuran. adde Bar. ff. de usuca. l. si is qui pro emptore. et. ff. de iniuriis. l. sed si unus. in prin. et de manu uindi. l. potest.

¶ An quis possit promittere factum alienuz. nō. in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obli. adde glo. singu. i. q. vii. quotiens cordis oculus. itē aliā glo. singu. xci. di. eleutherius. adde quod dicam. ī. sub dictione stipulatio.

¶ An sufficiat aliquid fieri de facto licet nō fiat de iure. Cy. in. l. ea quidem. C. si man. ita fue. ali. Bar. in. l. continuus. §. cum quis. ff. de verbo. obli. et in. l. mulier. §. i. ff. de condi. insti. doc. in. c. nuper de biga. et in. c. ad audientiam. de spon. do. Card. flo. in cle. quod circa. de elec. bene facit. l. heredibus. §. si. ff. ad trebel. Cy. in. l. siue possidetis. C. d̄ probat.

¶ Paria sunt non facere ul' non debito modo facere. tex. in cle. i. d̄ precu. functa glo. uide in. l. quotiens. ff. qui satisda. co.

¶ Actus sonantes in faciendo sūt potentiores ad reprimendam uoluntatem q̄ sonantes in patiendo nō. glo. de consti. cum accessissent. Inno. de filiis presbi. ueniens. de censi. peruenit. Cy. in. l. si certis annis. C. d̄ pac. Inno. in. c. olim. iii. in fi. magne glo. de resti. spoli. faciunt nō. in. c. gratum. de postu. prela. adde quod dixi. s. sub dictione actus.

¶ Illud dicitur factum pro me quod fit ad utilitatem meam. illud autem propter me quod fit in odium meū. tex. est notabilis in. c. petistis. de priuile. et ibi nō.

¶ Ipso facto negamus xp̄m. xi. q. iii. existimant. ipso facto mentimur. xxii. q. v. cauete. ipso facto appellamus. de appel. dilecti. ipso facto habemus ratum. ff. de inoffi. testa. l. si proponas. §. i. ipso facto eligimus. d̄ hiis que fi. a ma. par. ca. c. ex ore. ipso facto cōsentimus. optima glo. in cle. i. ver. quē. et de conces. preben. adde aliam in clemen. i. de procura. in glo. fi.

¶ Ex facto oritur ius. in. l. si ex plagiis. §. in cliuo ff. ad. l. acquil. l. ut responsum. C. de transac. l. precibus. C. de impub. et aliis substi. et in. c. de muliere. de spon. et in. c. de symoniace. de symo.

¶ Quandoq̄ plus cōsideratur factum q̄ ius. glo. allegat concor. in dicto. c. nuper de biga. Io. an. in regula non prestat. li. vi. de spon. c. i. eo. li.

¶ Si teneor aliqua facta facere et aliꝰ facit illud pro me etiam me nō mandante prodest mihi. nō. xxxi. q. iii. c. i. et uide nō. in regula rati. li. vi.

¶ An et quando sufficit ad actum factum ubi sunt ꝓba necessaria. uide de fo. compe. c. si diligenti. de ui. et honesta. cleri. c. ultimo. de cleri. nō resi. relatum in. c. ecclesia. i. de elec. in glo ii. et super ea. et faciunt. nō. in. c. tue. de spon.

¶ Facta non presumuntur. C. de proba. l. i. C. de non nu ne. pe. l. asseueratio. de conse. di. i. solemnitates. de fide instru. cum Iohannes.

¶ An plus stetur factis q̄ uerbis. uide de appel. dilecti. xliiii. di. c. i. xxvi. q. ii. si quis uxorem.

¶ Que in facto cōsistunt personalia sunt. et non transeunt de persona in personam. ff. de condi. et demon. l. qui heredi. et. ff. de ꝓbo. obli. l. fi.

¶ Quod non potest fieri habetur pro facto. ff. de condi. et demon. l. mutiane. in fi. et quod ibi nō.

¶ Que in facto consistunt etiam prudentissimos fallunt. ut. ff. de iuris et fac. igno. l. ii. de constit. c. i. li. vi.

¶ Non uidetur factum nisi cum effectu fiat. ff. quod quisque iu. l. fi. §. fi. ff. de dolo. l. i. §. idem pomp.

¶ Quod legitime factum est penam non meretur. ut. l. gracchus. C. de adulte. xxiiii. q. iiii. c. qui peccat.

¶ Non uidetur factum cum aliquid remanet faciendum. C. de his qui. ut indig. l. cum sillenianum

¶ Quodque quis approbat factum sed non qualitatem facti. C. arbi. tute. l. cum inter. Archidi. de sen. excom. cum quis. li. vi.

¶ Magis attenditur animus causa et modus faciendi q̄ ipsum factum. ff. de fur. l. uerum. ff. man. l. si procuratorem. in prin. lxxxvi. di. non satis. xv. q. vi. c. i.

¶ An ex eodem facto quis possit consequi penam et premium. de nego. gest. l. siue hereditaria. regula quod ob gratiam. li. vi. xxii. q. ii. si quelibet.

¶ Facere aliquando dicitur procurare. C. de agri. et censi. l. cum satis. circa prin. li. xi. item facere idest concedere. ut. l. immunitates. eo. ti. item facere idest derogare. ut. C. de nego. gest. l. i.

¶ Inter factum et gestum nihil interest. ut. ff. de ꝓbo. signi. l. licet.

¶ Contra aliquem presumitur ex eo quod facere consueuit. nō. de pigno. illo nos. nō. de cele. mis. cum marthe. in glo. nō. ar. ff. de pigno. acti. l. uel uniuersorum.

¶ Qui non facit interdum dicitur illud facere. nō. de symo. sicut tuis. Io. an. de here. ut inquisitionis. §. si qs. li. vi. nō. de usur. c. i. e. li. i glo. talib9.

¶ Prius debet quis facere q̄ docere. uide Io. an. de usu pal. super rubrica. ubi ponit Io. an. multas pulchras auctoritates ad hoc.

¶ Que de facto fiunt de facto reuocari possunt ut nō. ii. q. i. primates. et ibi concor. facit quod nō. ii. q. vi. arguta. xvi. q. i. frater noster. de appel. ad presentiam. uide Io. an. de elec. cupientes. sup. ꝓ. infra tempus. li. vi.

¶ Facilius est facere q̄ dare. nō. glo. in. l. i. C. de sen. que pro eo quod interest. et ideo facilius quis seruit de persona q̄ de rebus. ff. de ope. libe. l. hee opere. in. §. fi. et quod ibi nō.

¶ Factum et uerbum aliquando equiparantur et aliquando non. de elec. ecclesia. in. i. gl. nō. xi. q. iii. estimant. quidam de appel. dilecti.

¶ An teneat factum quod fieri nō debuit. nō. ff. de feriis. l. i. in glo. ualebit. ff. de execu. tuto. l. i. in glo. debitor. Bar. ff. de interdic. et relega. l. relegatorum. nō. ff. quando ap. sit. l. i. §. biduum. i. glo. ii. in fine. et ibi Bar. et nō. ff. de acqui. re. do. l. quis in glo. ii. in regula ea que contra. li. vi.

¶ Factum alterius alteri nō debet nocere. ut nō. ff. de noxa. l. electio. §. si absente. in glo. noceat. de symo. nobis. in glo reprobanda.

¶ An factum administratoris noceat dño. nō. C. de sacrosanc. eccle. l. iubemus nullam. in glo. fi. et ibi Cy. in prima. q.

¶ Factum tale debet esse in re aliena quale i sua. nō. ff. ad. l. acquil. l. quintus mutius. in glo. si suum.

¶ Non uidetur fieri posse quod nō honeste fieri potest. nō. ff. de reg. iur. l. in condemnatione. nō. ff. de nox. l. si seruus. §. i. in glo. seruum.

¶ An factum retrotrahatur. nō. ff. de serui. ur. pred. l. per fundum. in glo. non posse.

¶ Factum multum differt a dato. nō. ff. de cōsti. pecu. l. i. §. an potest. in glo. i.

¶ An factum sit in obligatione uel succedat obligatio ad interesse. nō. ff. de uerbo. obli. l. ii. §. item si in facto. Bar. in. l. stipulationes non diuiduntur. §. celsus. in. x. oppositione. ff. de ꝓbo. obli.

¶ Non dicitur factum quod non durat factum. l. si pro patre. §. ꝓsum. ff. de in rē uer. uide Ange. in consilio suo. xxxiii. adde gl. ff. quod cuiusque uniuer. l. item eorum. §. quod si datus. in glo. i. ff. de condici. indebi. l. in summa. in glo. discordat. ff. quibus mo. pig. uel. ypo. sol. in. l. sicut. §. superuacuum. ubi uide Bar. qui ad hoc allegat multa et format. q. de precepto de discedendo. an dicatur illud impleuisse qui exiuit et statim rediit. adde quod factum non uidetur quod non diu durat. ut. ff. de rit. nup. l. plerique. itē adde. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. pretor. §. hec uerba. ubi concor. nō. in glo. et. ff. quorum legata. l. i. §. si aliter.

¶ Quid importet uerbum de facto. uide in. l. uenditores. ff. de uerbo. obli. et Bar. in consilio suo quod incipit premittendum. et in consilio sequenti.

¶ Factorum pluralitas non presumitur. ut. l. oim. C. de testa. et. c. cum Iohannes. de fi. instru.

¶ An stipulatio facti transeat ad heredes. uide. C. de contrahen. et commit. stipu. l. ueteris. in glo. ii. et fi. et ibi Cy. Bar. ff. de ꝓbo. obli. l. si siue.

¶ An stipulatio facti sit diuidua. nō. ff. de uerbo. obli. l. ii. §. i. in glo. et harum. et ibi Bar. in prima oppositione. nō. in. l. eadem. §. catho. in glo. diuisionem. et in. l. stipulationes nō diuiduntur. in glo. i. et ibi Bar. ff. de ꝓbo. obli. Cy. C. de duo. re. auc. hoc ita. in. iii. q.

¶ An uideatur factum quod fieri debuit si per eum non stat. nō. in regula imputari. li. vi.

¶ An debeat facere ipsemet qui aliquid facere promisit. nō. Bar. ff. de polli. l. de pollicitationibus. et ff. de ꝓbo. obli. l. continuus. §. si ab eo.

¶ Factum ab aliquo non tanq̄ ab ipso sed tanq̄ ab alio an ualeat. nō. ff. de adop. l. si pater. §. qui duos et ibi Bartho.

¶ Quod quis non possit facere nec possit alii cōcedere ut faciat. ff. ad macedo. l. filium. in contrarium. de elec. suffraganeis. et. c. transmissam. et quod ibi nō. adde quod nō. in. c. i. de transla. pre. i glo

¶ Quis potest facere in suo prout uult dummodo alii non noceat. nō. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. denique in glo. habere.

¶ Factum potest haberi pro infecto quo ad ius non quo ad factum. no. in auten. de non alie. aut permuta. §. si uero. in glo. facto. quod adde ad id quod dixi supra.

¶ Non sufficit factum nisi de iure fiat. ff. de condict. ob cau. l. dedi. §. si liber homo. ubi concor. et l. cum dñs. §. fi. ff. de pecu. lega. et l. huiusmodi in prin. ff. de le. i. ubi glo.

¶ An quis possit uenire contra factum proprium ex persona alterius uide. ff. de condi. inde. l. si nõ sorte. §. si filius. et l. cum is. eo. ti. adde qd dixi. s.

¶ In actionibus facti non compellitur quis precise ad factum nisi ubi per alium sic expediri possit glo. ff. de re iudi. l. si quis ab alio. in fine.

¶ Factum quo ad unum preiudicat quo ad omes quando procedunt ex eodem fonte. glo. in auten. de here. et falci. §. non autez dabimus. in ꝓ. exceptionis. et in auten. de heredi. abintesta. §. sed nec concedimus.

¶ An factum legitime uitietur ex superueniente casu quando ab initio impediretur. dic q sic si est defectus cause finalis secus si efficiētis. nõ. Bar. et Bal. in l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. ubi Bal. plenius distinguit. adde nõ. d restitu. spoli. audita. ff. de solu. l. si quis. ff. d offi. preto. l. barbarius. C. de testa. l. sancim⁹. uide pulchra uerba. Bal. in prealle. l. barbarius. in penult. q.

¶ Factum illegitime habetur pro non facto. ff. si quis in ius uo. non ie. l. i.

¶ An patri dicenti emancipationem nullã obstet factum. uide glo. in l. ab ea parte. ff. de proba. Labut et Bal. in. l. post mortem. ff. d adop. ubi Bar.

¶ Non factum habetur pro facto ubi tale est q dependet a potestate actuz gerentis et si scivisset fecisset. ff. de offi. preto. l. barbarius. ff. de heredi. insti. l. fi. et facit l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. C. de inoffi. dona. l. si totus. ff. de ꝓbo. oblig. l. cū qui §. i. ff. de le. i. l. si duobus. §. heres.

¶ Non facere aliquando est facere. ff. ex quibus cau. ma. l. item. §. fi. et. l. ait pretor.

¶ Factum trahitur ad tempus confirmationis. de offi. procon. l. obseruare. §. fi. ff. de in ius. rup. et irri. testa. l. si quis filio exheredato. Iaco. de are. in. l. furti. §. i. ff. de his qui nõ. infa.

¶ Factum post trahitur ad factū prius. ff. de publica. l. cesar. ff. de no. ope. nunti. l. d pupillo. §. si qs ipsi. nõ. in clem. i. de offi. dele. adde nõ. per Bar. in l. damni. §. sabini. ff. de dam. infec. Bal. in. l. obseruare. ff. de offi. procon.

¶ Quod fieri non debet factum tamen quãdoq tenet. ff. de interdic. et relega. l. relegatorum. §. ad tempus. ff. quando appel. sit. l. i. §. biduum. ff. de rebus eorum. l. si pupillorum. §. pretor ait.

¶ Minus legitime factuz punitur ex capite quasi non factum. ff. de eden. l. ubi. in pein. ff. d his qui no. infa. l. quid ergo. §. cum autem.

¶ Ubi lex notat factum sufficit sine iuris effectu dummodo factum habeat sententiam extrinsecã licet deficiat in aliquo intrinseco. in di. l. qd ergo §. cum autem. iuncta. l. si quis legatum. ff. de fal. et. ff. de pe. l. si quis aliquid. §. testamentum.

¶ Qui tenetur ad factum continuum non iplet factum nisi duret factum continue. ff. de arbi. l. inter castellianum.

¶ Factum successiue uel semper quotidie dicitur fieri. ff. de usufruc. ac. l. i. §. interdum.

¶ Non dicitur factum si statim eo ipso quod est factum destruitur eo impetu quo fit. ut. ff. q. mo. usu. amit. l. si ager cum. l. se.

¶ Ubi lex simpliciter respicit factum in tollenda actione tollitur omnis actio descendens ex facto ut. ff. de aleato. l. i. §. quod autem.

¶ Ubi lex ponderat factum aliud non spectatur. ff. de ri. nup. l. palam. §. que in adulterio.

¶ Factum non attribuitur remouenti impedimētum. ff. de iur. do. l. profectitia. §. i. de ꝑpti. cū aliquibus. li. vi. de dona. inter ui. et uxo. l. si sponsus §. si maritus. ff. de fun. do. l. nuptura. §. fi.

¶ Factum attribuitur ei qui factum confirmat. in cuius potestate erat ab alio inchoatum resoluere. ff. de iu. do. l. adoptiuum.

¶ Factum dicitur licet nõ durauit si ex noua causa cessat. ff. de dona. inter ui. et uxo. l. uir mulieri ubi uide.

¶ Non sufficit de facto aliquid fieri quo ad dandam actionem uel executionem uel quo ad cōmittendam penam uel quo ad purificandam condictionem. uide Bar. in. l. ubi pactum. C. de transac. et in. l. quidam cum filium. ff. de ꝓbo. obli. Cy. in d. l. ubi pactum. Barth. in. l. continuus. §. quis. ff. de ꝓbo. oblig.

¶ Ubi facere est propter dare uidetur esse in obligatione et econtra glo. et Bar. in. l. cū proponas. C. de dolo. ubi uide.

¶ Ex contractu innominato non agitur precise ad factum quando resultat contractus tacite sec⁹ si expresse. ut. ff. de dona. l. hereditatem.

¶ Voluntas habetur pro facto quando non stat per facere debentem. ff. de sta. li. l. cum heres. §. sticcus. ii.

¶ Factum a casu non attribuitur opere facientis nisi ad hoc opera ordinetur. ff. de acqui. re. do. l. si is qui. §. finali.

¶ Ubi lex exigit factum certo respectu non sufficit factum nisi illo respectu fiat. ut. l. fulcinius. §. i. et. §. quid sit latitare. ff. ex qui. cau. in pos. ea. et in. l. ii. §. si quis non. ff. ui bo. rap. et. l. ad testiū §. i. ff. de testa.

¶ Sufficit de facto fieri ubi de iure fieri non potest. ff. de testa. l. sticchus. §. heredi.

¶ Casus in quibus alienum factū nostrum uidetur uide per tex. et glo. in. l. ea que ciuiliter. ff. de acquiren. re. domi.

¶ Non factum dicitur aliquando factum dixi. s. adde. l. iii. §. gesta. ff. que in frau. cre. et ibi cōcor. in gl. improprie tñ dicitur factū. ut. l. ii. in prin. ff. de uerbo. obli. quod nõ. per statuta.

¶ Factum per alium dicitur ficte factum ab illo qui fecit per alium. ff. que in frau. credi. l. si pater uere etiam dicitur factum quando ex necessitate fit. ut. l. i. §. dictum. ff. ne uis fiat ei.

¶ Factum aliquando capitur pro uoluntate faciendi. ut. ff. d ꝓbo. obli. l. si stipulatus sim dāmam.

¶ Ubi lex tollit actiones propter factum tollit preteritas non creatas in facto. ff. de acti. empti. l. bona fides. et ibi Bar.

¶ Multo amplius est quid facere q̃ uerbis nuntiare. ut. l. si tamen. §. ei qui. ff. de edili. edic. et in. l. si ut certo. §. custodiam. ff. commo.

¶ Ubi opus est facto sola ꝓba non sufficiant. nõ.

glo. pe. in. c. si a iudice. de appel. li. vi. quod nō p Bar. in. l. pretor ait. ff. de no. ope. nunti. glo. notabilis in. c. cupientes. §. si uero. de elec. li. vi.

¶ Ille qui tenetur soluere pecuniam sub pena uel aliter non excusatur si dicat se paratum soluere. nisi portet pecuniam in manib⁹. ad hoc. l. fundus. ff. de rescin. uendi. et in. c. i. de eo qui mit. in pos.

¶ Factum de facto debet de facto reuocari. ut. l. minor. ff. de euic. et. l. si cum nulla. ff. de re iud. et ideo si iudex dedit tenutam bonorum parte nō citata uel fecit aliquem capi de facto debet reuocare sine alterius partis citatione. Bal. in. l. si pacto quo penam. in prin. C. de pac. adde Io. an. in addi. Spec. in ti. de sen. prola. §. spectes. 50. est q̄ . adde quod nō. Bal. in. l. edicto. C. de edic. diui adri. tol.

¶ Officialis faciens aliquid d̄ facto excusatur in sindicatu si non dolo fecit etiam in grauib⁹. Bar. in. l. leuia. ff. d̄ accu. Bal. in. l. obseruare. §. proficisci. ff. de of. pcon. in repetiōe dicti. §. in q. xxxiii.

¶ Quid importent illa uerba de iure et de facto uide plene p Bal. in. l. fi. C. de contra. empti.

¶ Si promitto de facto meo tantum nō excluduntur successores mei. scd̄m Bal. in dicta. l. fi. qui allegat tex. singularē in. l. stipulatio ista. §. sed si obligat. ff. de v̄bo obli. et p Bar. ibi et in prin. legis.

¶ Qualiter intelligitur statutū q potestas possit de facto inquirere ueritatem et de facto punire. et condemnare an intelligatur sine cause cognitione et sine sententie prolatione. ff. de his qui nō. infa. l. ictus fustium. in prin. et ibi nō. uel d̄ facto. i. etiam si repugnet rigor iuris. ff. de mino. l. uerū. et ita nō. glo. super uer. reducere. ita tenuit Bart. in quodā consilio suo quod incipit punctus questionis. facit quod habetur in. l. i. et. l. diuus. ff. d̄ testa. mili. et quod nō. Bal. in. l. i. ff. de euic.

Factio Idem est quod conspiratio aduersus alium. C. de inge. ma. l. cū cognatum. ff. de publica. l. quante. uide Archidia. ii. q. i. si quis in hoc. adde quod dixi sub dictione cōiuratio et conspiratio.

¶ In omi factione oportet tria esse. uide. s. Tho. di. xvii. ar. ii.

Facies Per faciem cognoscitur homo. ff. de reli. et sumpti. fune. l. cum in diuersis.

¶ Homo liber non debet in facie bullari propter reuerentiam creatoris. de crimi. fal. ad audientiā.

¶ Facies hominis non est signis deturpanda quia ad similitudinē celestis pulchritudinis decorata est. ut. C. de pe. l. si quis in metallum.

¶ Excellentia faciei hominis uide quod habetur de peni. di. iii. propter gloriam.

¶ Quando aliquid dicatur fieri in facie ecclesie. uide quod nō. in addi. spec. in ti. de clan. despō. super Rubrica.

¶ De diuersis faciebus euangelistarum et quid importent uide glo. in cle. i. de sum. trini. et quod dixi. s. sub dictione euangelium.

¶ Quicquid est discoopertū appellatur facies secundum. Bal. C. de ma. uin. super rūica qui allegat. l. si quis in metallum. C. de pen. ubi tex. est notabilis de facie hominis.

¶ Pro nulla pena mūdi tangi debet facies hominis nec amputando nasum nec auriculas nec euellendo oculos aut aliq̄ signa faciendo. ita dicit Bal. in dicta. l. si quis in metallum. quod est uerum regulariter. fallit quandoq̄ propter odium criminis ut. d. c. ad audientiam. de crimi. fal.

Facile Facilitas De hoc uerbo facile uide. ff. d̄ legi. l. nam ad ea.

¶ Non facile idest nullo modo. C. de ac. empti. et uendi. l. uenditi.

¶ Nō facile est stare loco petri ꝛ pauli. ii. q. vii. non omnes.

¶ Facile contemnit quisq̄ quod nō diligit. xx. q. iii. presens clericus. de spon. preterea. in glo.

¶ Facilitas uenie incentiuum tribuit delinquēdi. xxiii. q. iiii. est iniusta. de ui. et honesta. cleri. ut clericorum. de transla. prela. c. pe. in glo.

¶ Facilius inuenitur qui seruat innocentiaz q̄ qui congrue agit penitentiam. d̄ peni. di. i. sunt qui arbitrantur. et di. iii. reperiuntur.

¶ Imputatur ei qui non facit uel scit quod facile fieri uel scire potest. ff. de nego. ges. l. si autem. in. ff. de arbi. l. si cum dies. §. si arbiter. ff. ad exhi. l. iii. §. ibidem.

¶ Facilius de nouo aliquid acquiritur q̄ recuperetur amissum. glo. de pe. di. i. sunt qui arbitrantur.

¶ Quod facile est subditus non debet reddere difficile. ꝛ. col. d̄ for. fide. c. i. xxii. q. ult. d̄ forma.

Facinus De hoc uerbo uide. ff. de vi. et vi. ar. l. i. §. ex hoc interdicto. et. l. i. C. de monopol. ff. de acti. et obli. l. seruus.

Factito Factito idest frequenter facio. ff. ex quibus cau. in pos. ea. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ubi de hoc uide.

Facultas Facultates ecclesie quilibet plaatus licite possit tractare. et multiplicare. xii. q. i. exemplum. et episcopus non per seipsum sed per yconomum. xvi. q. vii. quoniam in quibusdam.

¶ De litteris facultatis et possibilitatis habes de ꝯpti. cum aliquibus. li. vi. de conces. preben. c. ultimo. eo. li.

¶ Quando aliquid dicatur fieri iuxta facultates suas. uel scd̄m facultates uel de facultatibus. nō. d̄ ui. et honesta. cleri. quoniam. in glo. i. de insti. c. auctoritate. in glo facium nō. xxx. q. v. nulluz. in in glo de uerbo. signi. c. fi. de consti. cum. M. d̄ pani. et remis. cum ex eo. que iura sunt notanda ad intellectum indulgentiarum que concedūtur porrigentibus manus adiutrices ꝛc̄. scd̄m facultates suas ꝛc̄. quam materiam habui de facto dū essem in regno anglie pro sanctissimo dn̄o nostro Eugenio papa. iiii. qui concessit indulgentias pro reductione grecorum omnibus subsidia porrigentibus iuxta facultates sibi a deo collatas.

¶ Scd̄m facultates faciende sunt expense. gl. de offi. ordi. conquerente. de insti. auctoritate. i glo. et ibi concor.

¶ Facultas probandi non est angustanda. nō. ut lite non conte. c. qm̄. in glo. non enim. et ibi cōcor.

¶ Cum quis petit se recipi in canonicum siue prebende sint distincte siue non canonice opponitur quod facultates ecclesie non suppetunt. ut nō. de ui. et honesta. cleri. c. quoniam.

¶ Facultas est quedam potestas libera iure nature competens. ut. ff. de sta. ho. l. libertas. et ibi gl. et. ff. de offi. preto. l. i. et. ff. de lib. ho. exhi. l. nihil

¶.de iure fis.l.facultas.et.l.defensione.li.x.

¶ Is dicitur habere facultates soluendi qui habet pecuniam promptam sine uenditione.ff.de noxa.l.si seruus.§.primo.

¶ Hoc uerbum facultas ponitur in.l.i.¶.si man. ita fue.uen.et in.l.ii.¶.quando et qui.quarta ps debea.l.ii.li.x.et in.l.ii.¶.de condi.ob cau.et in.l.peoperandum.§.sin autem reus.¶.de iudi.l.rem non nouam.et.l.certi iuris.eo.ti.l.si totas.¶.de in offi.dona.

¶ Facultas proprie non determinat actuz sed exercitium.ut.l.fi.¶.ubi et apud quos.

¶ Facultas dicitur esse eius quod iure competit.ut.l.fi.¶.de here.et act.uendi.

¶ An que competunt ratone facultatis possint in alium transferri et per procuratorem exerceri uide Bar.in.l.si stipulatus fuero.ff.de uerbo.obligl.

¶ Facultates hominum nõ dicuntur deducto ere alieno.nõ.Bar.in.l.si cõstante.in prin.ff.solu.matri.in secunda oppositione.et ibi uide.

Facundia De hoc uerbo uide.¶.de profes.et medicis.l.mgrõs.li.x.

Faida Exponitur.idest inimicitia.glo.singula.x.col.qui feu.da.pos.c.i.i glo.in.℘.hoc autem.in fi.ubi de hoc.

¶ An femina possit leuare faidam dic ꝙ non.casus uidetur in.l.fi.§.ultimo.ff.qui pe.tuto.dicaz plene.j.sub dictione femina.

Falcidia Unde dicta sit lex falcidia.uide ii.di.quedam.insti.ad.l.falci.in prin.de hoc plene in.c.Raynaldus.de testa.in gl.ultima.et super ea.et.c.Raynutius.eo.ti.in glo.potuit.

¶ Que dicatur falcidia et que trebelliaica et ꝙ falcidia ponitur quandoq; pro debito iure nature nõ.in.l.i.in prin.ff.ad.l.fal.adde nõ.¶.de inoffi.testa.auten.unde si parens.in glo.fi.et in.l.si heres.ff.ad.l.falci.

¶ Quando sit locus falcidie et de quibus sit falcidia detrahenda.uide spec.ti.de testa.§.i.℘.qñ fideicommissaria.

¶ Falcidia non possit deduci cõtra expressam uoluntatem testatoris si testator certus de patrimonio suo prohibuit.in auten.đ here.et fal.§.si ℘o expressim.nõ.in dicto.c.Raynaldus.de testa.in glo.hoc ideo dicit.sed cõtra tacitam sic.ut ibi nõ.et in auten.sed cum testator.¶.ad.l.falci.

¶ Executor testamentarius non detrahit falcidiam.Specu.ti.de instru.edic.§.xiiii.℘.scias.

¶ An executor testamentarius detrahat falcidiã quando locus pius est institutus.uide do.meum in.l.i.ff ad.l.fal.et ibi Io.de ymo.qui tenent ꝙ sic.idem Ange.in auten.similiter.¶.eo.ti.et ita alias diffiniui.

¶ Falcidia non perditur per solam contumaciam licet glo.aliter dixerit in.l.i.§.item si ita.ff.ad.l.fal.facit.l.cum pater.§.i.eo.ti.

¶ Quo tempore spectetur falcidia.nõ.ff.đ pecu.l.eo tempore.§.si creditor.ff.ad.l.falci.l.cuz quo et ibi Bartho.

¶ An falcidia habeat locũ in donatõne causa mortis uel inter uiuos.nõ.instit.ad.l.falci.in gl.legare.nõ.glo.¶.ad.l.falci.l.si mortis.et ibi Cy.adde nõ.in.l.ubi ita donatur.ff.de dona.causa mort.et l.seya.§.fi.eo.ti.et.l.circa.§.sicut.ff.ad.l.falci.

¶ An falcidia habeat locum in libertatibus.nõ.instit.ad.l.falci.§.cum autez.in glo.seruorum.et in auten.de here.et fal.§.ex his omnibus.in glo.presidium.et ibi concor.

¶ Quibus casibus cessat falcidia nõ.¶.de epis.et cleri.in.l.si quis ad declinandam.in glo.minui.nõ.¶.ad.l.falci.in.l.in testamento.in glo fi.et ibi Cy.uide in auten.sed cum testator.eo.ti.in glo.emergat.et ibi Cy.in.vi.q.et in auten.de here.et fal.§.non autem dabimus.in glo.receptionis.nõ.in auten.ut sponsa.largi.§.fi.in glo.fi.col.ix.

¶ An falcidia detrahatur de mortis causa capione nõ.Bar.in.l statuliberi.ff.de dona.cau.mor.

¶ Ad cuius commoduz cedat id quod remittitur legatariis non detrahendo falcidiam.nõ.in.l.ex asse.ff.ad.l.falci.nõ.in auten.similiter.¶.eo.titu.Spec.ti.de testa.§.i.℘.quid si legatum.et ibi Io.an.in addi.

¶ Quando ex dispositione defuncti cessat falcidia in uno legato non oneratur heres sed ceteri legatarii.ff.ad.l.falci.l.qui quadeingẽta.in prin.et quod ibi nõ.Bar.in.l.ex asse.eo.ti.

¶ An falcidia uel trebellianica possit detrahi tm̃ de uno legato.uide in.l.in quartam.in principio.ff.ad.l.fal.glo.in auten.de here.et falci.§.si uero expressim.

¶ An testator possit prohiberẽ falcidiam uide ĩ auten.sed cum testator.¶.ad.l.falci.et quod ibi plene nõ.de testa.Raynaldus.in glo.hoc ideo.Spec.ti.de instru.edic.§.octauo.℘.sequitur.

¶ An đ legatis ad pias causas detrahatur falcidia uide in auten.similiter.¶.ad.l.fal.glo.in.c.i.đ testamen.li.vi.Inno.eo.ti.tua nobis.do.Antho.in dicto.c.Raynaldus.in fi.nõ.glo.fi.in.c.fi.eo.ti.glo.in.l.si quis ad declinandam.¶.de epis.et cle.

¶ Allegans falcidiam pro herede detrahendaz debet probare illam habere locum.ff.de probat.l.cum de lege.

¶ An illud quod deducitur per falcidiam uel per trebellianicam sit naturaliter debitum.et ꝗ illud retinet peccet in foro conscientie.Bar.in extrauagan.ad reprimendam.in.℘.denuntiationez.Inno.in.c.quia pleriq;.de immu.eccle.dixi pulchre i repetitione.l.cum quis.¶.de iu et fac.ignoran.quã subtiliter repetii licet nunq̃ publicauerĩz.adde ad materiam quod nõ.Bar.in.l.i.in.℘.secundo capite.ff.ad.l.falci.

¶ An detrahere possit heres falcidiam de legatis penalibus.Inno.de testamen.c.Raynaldus.in glo.istud.et ibi per doc.

¶ Heres qui non facit inuentarium nõ potest uti beneficio falcidie.ut est tex.in auten.de here.et falci.§.si uero non fecerit.nõ.in dicto.c.Raynaldus.in glo.aliter.adde nõ.¶.de iure delibe.l.fi.§.cum igitur in glo.omnibus.et in auten.de heredi.et fal.§.ex his oibus.in glo.presidiũ.uide Bart.in.l.in ratione.§.quod uulgo.ff.ad.l.fal.

¶ An falcidia possit in quibusdam rebus retineri et in quibusdam non.nõ.in auten.de here.et fal.§.non autem dabimus.in glo.uelle.

¶ An in falcidia computetur illud quod dat legatarius heredi cã conditionis implende.uel aliunde euenit.nõ.¶.ad.l.fal.l.pe.et ibi Cy.Bar.plene in l.in quartam.ff.ad.l.falci.

¶ An falcidia habeat locum ab intestato.nõ.¶.

famili. hercis. l. si cogitationis. in glo exemplo.

¶ An falcidia habeat locuz in testamento militis nō. in. l. in testamento. C. de testa. mili. et in autē. de here. et fal. §. quia uero. in glo. in. ℞. militari.

¶ Falcidiam non detrahit legatarius singularis rogatus restituere. ff. de vulg. et pupil. in. l. coheredi. §. coheres. in glo. debitorum.

¶ An et qualiter in ea fit contributio nō. Bar. ff. ad. l. falci. l. qui fundum. §. si.

¶ An falcidia possit detrahi per soluentem integra legata quo ad unum. nō. in auten. de here. et falci. §. non autem. ubi uide glo.

¶ Legatum alimentorum dicitur ad pias causas secundum distinctionem. Bar. in. l. alio. ff. de alimen. et ci. le. in penult. oppositione. et licet non detrahatur falcidia detrahitur tamen debita iure nature. ut nō. in. l. si quis ad declinandam. C. de epis. et cle. et in auten. similiter. C. ad. l. falci.

¶ Heres nō potest grauari ad aliquid in falcidia ut. C. de iure do. l. cum patrem. et. l. quod de bonis §. i. ff. ad. l. falci. potest tamen se grauare. ut in auten. sed cum testator. C. ad. l. falc. uide in. l. i. §. cū igitur. C. de rei uxo. ac.

¶ Uerbum falcidia late sumptum refertur ad falcidiam iure institutionis. ut. ff. de dona. l. si pationus. §. finali.

¶ An de dato causa conditionis implende detrahatur falcidia. nō. de dona. cau. mor. l. q si statuliber

¶ Si testator legat aliquam quantitatem ad rem emendam pro memoria sua. si detracta falcidia emi non potest uidetur testator prohibere falcidiā. item etiam prohibere uidetur si iubeat solui integra legata. esto q nihil dicat de falcidia ista. dicit Bal. in dicta auten. sed cū testator. allegat casum singularem in. l. i. ff. de fideicommis. liber.

¶ Lex falci. resecat ipso iure legata. ff. quorū le. l. i. §. si quis ex mortis causa. et. ff. ad. l. fal. l. plaucius. et. l. lineam margaritaruz. eo. ti. et. C. ad. l. falcidi. l. penult.

¶ Ubi falcidia uenit detrahenda de re indiuidua detrahitur de estimatione non autem de ipso corpore. uide Bar. i. l. si fundum. ff. ad. l. falci.

¶ Falcidia defalcat legata corporis hereditatis. nō fructuum. ut. l. liberto. §. i. ff. de annu. leg.

¶ An quod quis detrahit per falcidiam uel agendo ad supplementum computetur in portione hereditatis quam testator reliquit. uide in. l. liberto. §. filium. ff. de annu. lega.

¶ Nūq falcidia detrahitur ab herede et non ab aliis legatariis uel fideicommissarus singularitus et uide per glo. singularem in auten. de heredi. et falci. §. his igitur.

¶ Appellatione falcidie comprehenditur trebellianica dixi. s. uide. l. iii. ff. si quis ali. test. probi. et l. i. in fi. ff. de iure codi.

¶ Falcidia que nō detrahitur ab uno legatario nō cedit ad commodum aliorū. uide Bar. in. l. ex asse ff. ad. l. falci.

¶ Fructus percepti ex aliis rebus hereditariis q ex rebus legatis. ita demuz imputantur heredi in falcidiam si erant sati tempore mortis testatoris sed percepti ex his rebus legatis. quandocūq percepti sunt imputantur. ut. l. q de bonis. §. fructus et. l. paulus. ii. responso. ff. ad. l. falci. in. l. fideicommissa. circa fi. glo. magne. ff. ad trebel.

¶ Regula est q falcidia non imputatur nisi in id quod capitur iure hereditario. ut. l. in quartam. ff. ad. l. falci. de quo ibi plene per Bar. circa qd uide l. nensenius. eo. ti. et in. l. ratione. §. tam et si legatarius. et. l. lex falcidia. §. nunquid. eo. ti.

¶ Falcidia que de uno legato detrahi non possit propter legati conditionem detrahitur de alio totum quod de utroq detrahi deb uisset. ut. l. plane et. l. sequen. §. si solus. ff. ad. l. falci. plene p Io. an. in addi. spec. in titu. de testamen. §. i. ℞. quid si legatum.

¶ Si creditor instituat debitorē uel econtra quo ad imputatōnem falcidie nō habetur consideratio dupli. ut. l. cum emptor. ff. ad. l. fal.

¶ Fideicommissum a defuncto heredi debituz ut es alienum detrahitur et in falcidia non imputatur ff. ad. l. falci. l. pater filium.

¶ Quartam falcidie debet habere heres cum fructibus habita ratione ad tempus mortis testatoris tex. in. l. quod de bonis. §. fructus. ff. ad. l. fal.

¶ In falcidia computatur id quod testator i uita dedit heredi. licet iure hereditario non capiatur. ut. l. cum quo. §. fi. ff. ad. l. falci. nisi dicatur q nō imputetur. quod tamen limitat Bar. in. l. si quomō §. et generaliter. C. de inoffi. testa. quod ita demū computatur in legitimam ubi pater uiuens simpliciter dedit filio secus si est certum q pater donauit. Bar. in. l. i. i. §. si parens. ff. si qs a pa. fu. ma.

¶ An pater possit relinquere filio falcidiam ut eā compenset cum alio debito ad quod pater tenebatur filio sed non legitimam nisi sit tale debitum quod imputetur in eo. ita nō. Bal. post Cy. i. l. ii. ad fi. C. de iure do.

¶ Heres condemnatus ad legatorum prestationē potest falcidiaz detrahere nisi in iudicio et a lege lex falcidia reprobata fuisset. nō. in. e. Raynaldus in glo. i. ℞. sed et forte posset. de testa.

¶ Beneficium defalcandi per. l. falcidiam durat ppetuo si intentetur excipiendo si tamen agendo durat. xxx. annis. ut. l. legis falcidie beneficium. et quod ibi nō. Bar. ff. ad. l. fal.

¶ An et qualiter detrahatur falcidia de legatis conditionalibus uel annuis. nō. Bar. ad. l. fal. l. ticio.

¶ Si heres unam rem legataz subtrahat punitur in totam falcidiam ut in auten. de here. et falc. §. sancimus. licet secundum tempora. ff. toq. priuaretur tantummodo in re subtracta. de quo in. l. Paulus. et. l. beneficio. ff. ad. l. falci.

¶ Quod heres soluit penam sue contumacie uel ob negligentiam uel stultitiam suā legatariis non imputatur quo ad falcidiaz detrahendam. ut. l. cū pater. §. legato. cum. l. sequen. ff. ad. l. falci.

¶ Circa falcidiam que heredi debetur computatur ratio medii temporis quando legatum est in diē. ut i. l. i. et. l. non habetur. in prin. ff. ad. l. fal. et. l. circa. in prin. eo. ti.

¶ Falcidiam nō detrahit legatarius singularis rogatus restituere. nō. ff. de uulga. et pupil. l. coheredi. §. cum filie. in glo. debite.

¶ An et qualitrr in falcidia fiat cōtributio. uide Bal. in. l. qui fundum. §. fi. ff. ad. l. falci.

Falco Si falco fugiat et captus ab alio male nutriatur an capiens teneatur dn̄o ad extimationem. uide Bar. in consilio quod incipit Comes gido. et uide Bar. i tractatu de falcone.

Fallacia Fallo

Aliquas fallacias logicales uide p Spe. in titu. de disputa. et alleg. §. post hoc autez. et in ꝟ. in summa.

¶ De fallito qui uenit ad pinguiorem fortunam qui ex forma statuti tenetur ad integram satisfactionem non obstante pacto transactione uel sententia. uide Ange in consilio suo. li. quod incipit in questione proposita.

¶ Fallaciis obuiandum est. ff. de rei uen. l. in fundo. ff. de edili. edic. l. i. §. causa.

¶ An liceat honesto uiro fallere. uide. ff. de dolo. l. i. §. non fuit. xxiii. q. ii. dominus noster. tex. in. l. i. ff. commo.

¶ Qui non habet animum fallendi nõ mentitur. xxii. q. ii. beatus.

¶ Deus nec fallitur nec falli potest non tamẽ imponit nobis necessitatem predestinatio et prescientia sua. xiii. q. iiii. §. non ergo necessitatem.

¶ Fallere non possumus deum q̃uis mentiri possimus eidem. de conse. di. ii. panem de altari.

¶ Sapiens nec fallit nec fallitur. ff. de iusti. et iure. l. iusticia. nõ. xxii. q. ii. per totum. et. ff. de condi. et demon. l. quesitum.

¶ De fallacia uide. ff. de rei uen. l. uendicatio. in glo. uide Bar. eo. ti. l. que de tota.

Falsuz Falsitas Falsarius

Clericus qui cartam falsificauerit aut falsuz testimonium dixerit depositus debet perpetuo incarcerari. l. di. si episcopus.

¶ Sacra scriptura nullam falsitatez admittit qm̃ aliter nullius esset auctoritatis.

¶ Falso accusatori confesso lingua amputabitur. et conuictus decapitabitur. v. q. vi. delatori.

¶ Reus est qui loquitur falsum et qui illud leuiter credit. xi. q. iii. non solum.

¶ Falsum iudicium uel falsum testimonium quis uendens multo sceleratius et grauius est q̃ uendere uerum. xiiii. q. v. non sane.

¶ Falsarius non semper traditur curie seculari. nõ Inno. in. c. nouimus. de uerbo. signi.

¶ Falsificans priuatam scripturam ita punitur sicut falsificans publicam. C. de falsis. l. penult.

¶ Falsificans acta cause debet perdere causam dicit glo. in. l. in fraudem. §. neq. et. §. quod. ff. de iure fis. de rescrip. olim.

¶ Falsificans monetam principis debet comburi ut. l. ii. C. de fal. mone. nõ. in. c. quanto. đ iureiur. et quid de falsificante monetam ciuitatis. uide in l. i. C. de fal. mone. et nõ. in dicto. c. quanto.

¶ Quotuplex sit falsum habetur in. l. quid sit. ff. de fal. ubi notarius uel scribens non est in dolo sicut faciens uel mandans nõ tenetur pena. l. corde fal. uide in. l. si quis. ff. de fal.

¶ Nihil aliud est falsum q̃ mutatio ueritatis. in auten. de instru. cau. in prin. col. vi. ff. de ꝟbo. signi. l. paulus. et. ff. ad. l. cor. de fica. l. quid sit.

¶ An testis cuius dictum est nullum teneatur de falso. Bar. in. l. si quis. ff. de falsi.

¶ An et quatenus propter usum falsi instrumẽti quis teneatur de falso. et qualiter consulat utenti et aduersario suo. nõ. Bar. in. l. diuus. ff. de falsis. et in. l. si quis legatum. eo. ti. adde ꝙ ita est falsarius qui utitur falso sicut qui fabricat. de excessi. prela. c. inter.

¶ An notarius qui scribit in actis spontaneã confessionem que fuit in tormentis sit falsarius. nõ. Bar. in. l. i. §. fi. ff. đ questi. Pal. x. col. đ pa. iu. fir.

¶ An propter usum falsarum attestationum quis teneatur de falso. uide Bar. in prealle. l. diuus.

¶ Qualiter intelligitur statutũ disponens in quadam causa ꝙ testis non possit redargui de falso uide Bar. in. l. absentem. ff. de penis.

¶ An subscribens alias uitiato teneat̃ de fal. Bar. in. l. i. ff. de falsis.

¶ An pendente accusatione falsi currãt primo iudici tempora. uide Cy. in. l. fi. C. de fide instru. et per eundem in. l. i. C. qui aecu. non po. Bar. in. l. ii. §. diem. ff. queãd. testa. aperi. et. l. licet. C. ad treb.

¶ Exceptio falsi procuratoris potest quandocũq; opponi. C. de procura. l. licet. Spec. in ti. de excep. §. dicto. ꝟ. hoc tamen fallit. adde quod dixi. s. sub dictione exceptio. et dicam. ĩ. sub dictione procurator.

¶ Quis dicatur falsus procurator. Spec. ti. đ procura. §. ratione autẽ forme. ꝟ. item nota ꝙ falsus. et ti. de senten. §. iudex. ꝟ. itez est nulla. adde qđ nõ. de ꝓptis. ex parte decani. dicam. ĩ. sub dictione procurator.

¶ Quis dicatur falsus testis Spec. in ti. de testi. §. i. ꝟ. item ꝙ falso. et. §. postq̃. ꝟ. ii.

¶ An scriptura sit falsa ex eo ꝙ in ea dicitur talis filius talis sic fecit zc̃. cum tamen pater illius sit mortuus uel talis quondam filius talis zc̃. cum tamen pater eius uiuat. nõ. glo. in. l. eius qui i prouintiam. ff. si cer pe. et in. l. diuortio. ff. de negoc. gesl. et utrobiq. Bar. bene facit quod nõ. glo. in. l. nec emptio. ff. de contrahen. empti. Bar. in. l. i. §. hoc autem edictum. ff. de no. ope. nunti. facit. l. insula. §. fi. ff. de acqui. re. do. nõ. glo. in. l. titius. nõ. ff. de consti. pecu. do. Antho. et moderni in. c. ex parte. b. de foro compe.

¶ An expendens falsam monetam teneatur đ falso. nõ. Bar. in. l. saccularii. ff. de extraor. cri. et. l. in l. corne. ff. de fal.

¶ An statutum puniens producentẽ falsos testes habeat locum in producentem tantum unũ testez falsum. nõ. Bar. in. l. ii. §. homines. ff. ui bo. rap. faciunt nõ. in. l. i. ff. de cõdi. et insti. Bal. in. l. gallus. §. quid si is. ff. de liber. et postu.

¶ An et quando falsa latinitas uitiet rescriptum uel aliam scripturam. Bar. in. l. plautius. ff. de au. et argen. lega. uide in. c. ad audientiam. de ꝓptis. ui de Bal. in. l. eam quam. C. de fideicom.

¶ Quot modis dicatur falsum nõ. glo. xix. di. in memoriam. et quod nõ. xlv. di. uera iustitia.

¶ An propter uitium falsitatis seu crimen ueniat aliquis priuandus beneficio suo. nõ. de ꝓptis. olim. de excep. cum uenerabilis. de crimi. fal. ad audientiam. glo. de offi. delega. cum olim. ii. facit quod nõ. glo. ix. di. si ad scripturas.

¶ An falsitas in parte petitionis reddat totaz petitionem falsam. nõ. Bar. in. l. i. §. si stipulanti. ff. de ꝟbo. obli. doc. in. c. i. de plus peti. et i. c. dilecti. de maio. et obe. bene facit. ix. di. si ad scripturas sacras. de hereti. fraternitatis. adde quod totum instrumentum cassatur in quo aliquid falsitatis reperitur insertum. Spec. in ti. de instru. edic. §. iiii. ꝟ. et nota.

¶ An aduocatus uel procurator ostendens instra

sue partis alteri incidat in penam falsi. Bart. in. l. i. §. is qui. ff. de fal.

¶ Destruens uel comburens instrumentum alicuius incidit in penam falsi. Barth. in. l. paulus. ff. de falsis.

¶ Quod dicatur crimen falsi uel quasi. Bar. in. l. i. §. fi. ff. de fal.

¶ Aurifex mutans ligam auri uel argenti punit̃ pena falsi. dicit Bartho. in. l. lege cornelia. §. i. ff. de falsis.

¶ Que dicatur falsa moneta uide Barth. in. l. qui falsam. ff. de fal. Inno. in. c. quanto. de iureiuran.

¶ Dicens in contractu ꝙ nemini ius dedit de re deducta in contractu incidit in penam falsi. si alteri prius donauerit uel obligauerit nõ. Bar. in. l. qui duobus. ff. de fal.

¶ An pater scribens filium heredem in testamento alterius sub conditiõe si emancipatus fuerit incidat in penam falsi. nõ. Bar. in. l. impuberem. §. eandem. ff. ad. l. corne. de falsis.

¶ Quis possit desistere ab accusatione falsi usq; ad finem nõ. Bar. in. l. athletas. ff. de fal.

¶ Nuntius falso citans uel falso referens punitur pena falsi. Bar. in. l. qui nomine. ff. de falsis.

¶ Qui appellat se doctorem aut militem cũ non sit aut utitur insigniis dignitatum illoruꝫ incidit in penam falsi. Bar. in. l. eos. §. i. et. l. si quis obrepserit. ff. de fal. adde Ange. in. l. i. ff. de postu. uide bonum tex. in. l. i. §. pe. ff. de uen. in pos. mit.

¶ Si dictãs acta notario scienter obmisit aliqua et notarius bona fide scripsit an uterq; uel alter tantum incurrat penam falsi. Bar. in. l. si quis obrepserit. ff. de fal.

¶ Infra quantum tempus quis potest desistere a productione falsi instrumenti. nõ. Bar. in. l. diuus ff. de fal.

¶ An abstinens ab usu falsarum attestationũ euitet penã falsi. nõ. Bar. in dicta. l. diuus. gl. et idem Bar. in. l. si ut ꝓponas. C. si reus uel accu. mor. fue.

¶ An quilibet iudex possit punire de falso testes coram eo deponetes falsum. Bar. in dicta. l. diuus Inno. in c. dilectus. de crimi. fal. uide nõ in dicta l. nullum. C. ubi de hoc.

¶ Allegans dicta doctorum que non sunt dicta ꝑ eos icurrat penam falsi. dicit Bar. l. fi. ff. de falsis.

¶ An si notarius damnatur in crimine aliquo dicatur falsarius ita ꝙ non possit instrumenta cõfficere. Bar. in. l. ii. ff. ad. l. iuli repetũ.

¶ An falsificans instrumenta que producũtur in causa perdat causam. nõ de excep. cum uenerabilis. uide Bar. in. l. in fraudem. §. quotiens. ff. de iure fisci.

¶ Quando et q̃ diu possit queri de falso. nõ. de proba. licet. de crimi. fal. super eo.

¶ An possit quis se excusare quando usus sit falsis litteris. uide de crimi. fal. ad falsariorum. et. c. dura. de exces. prela. c. inter dilectos.

¶ An cõmittat nomen falsi qui nomina absentiuꝫ ponit in instrumento. uel alias sigillum furtiue apponit. uide de his que fi. a prela. c. quanto.

¶ An abradens nomen alterius et scribens nomẽ suum et econtra incidat in penam falsi. Bar. in. l. ticia. ff. ad munici.

¶ An falsus testis in causa homicidii possit puniri ut homicida. Bal. in. x. col. de pa. lu. fir. adde tex. singularem in. l. i. ff. de falsis in ꝓin.

¶ An procurans ut aliquis falset instrumentũ dicatur falsarius. uide tex. in. c. inter dilectos. d̃ exces. prelatꝫ.

¶ An testis tacens uerum possit puniri de falso. optimus tex. v. q. vi. presbiteri. uide do. Antho. in. c. super lr̃is. i. prin. de ꝛ̃pti. nõ. in. c. i. d̃ cri. fal.

¶ Non est littera falsa licet papa appellet regem filium omissis illis uerbis in xp̃o. tex. est. iii. q. vi. hoc quippe.

¶ Qui falsificat scripturaꝫ que non probat an incurrat in penam falsi. glo. in. ꝟ. nomine. in. c. q̃to. de iureiurã. Bar. in. l. si qs. ff. ad. l. corne. de falsis.

¶ Poeta fingens aliquid contra ueritatem nõ dicitur falsarius. glo. in ꝟsi. in nomine. in. c. quanto. de iureiuran.

¶ An denarius falsus computetur in numero denariorum. uide Io. an. in addi. Spe. super ti. de cri. fal. adde. ff. de pigno. act. l. eleganter. §. qui reprobos. et. ff. rem ratam habe. l. iii. §. falsus. et. xlv. dis. uera.

¶ Qua pena puniatur iudex compellens testes ꝑ torturam ad deponẽdum testimoniũ falsum. Bar. in. l. i. in princi. ff. ad. l. corne. de sicca. et eo. ti. l. lege cornelia.

¶ An alchimista dicatur falsarius dixi. s. sub dictione alchimista.

¶ An mutans unam litteram dicatur falsarius. uide Io. an. in. c. inter dilectos. de fi. instru.

¶ An utens falso instrumento sit semper damnandus de falso. tex. et gl. de exces. prela. inter dilcõs

¶ Notarius scribens instrumentum super re illicita non dicitur falsarius nisi in casibus a iure expressis. uide Bar. in. l. i. de peti. bo. sub. li. x.

¶ Notarius semel damnatus de falso non potest amplius exercere officium. tex. et Bar. in. l. si aliquid. C. de suscep. et arca. li. x.

¶ An aperiens litteras iudicum sigillatas dicatur committere falsum. glo. de his que fi. a prela. q̃to uide melius in. l. qui testamentũ. ff. de fal.

¶ Assumens dignitatem quam nõ potest habere dicitur falsarius. Bar. in. l. i. ff. de pub. iudi.

¶ Si notarius in instrumento dicat pecuniam numeratam et testes inscripti dicant non uidisse numerari non est propterea falsum instrumentum. Bar. in. l. predia. ff. de acqui. pos. facit gl. in. l. si ex cautione. C. de non nume. pecu.

¶ Testis dicitur falsus si recipit pecuniam pro testimonio licet dicat uerum. Bar. in. l. diuus. ff. de re iudi. tex. et ibi Bar. in. l. i. in prin. ff. de fal.

¶ An celans aliquid ut uerum non appareat incidat in penam falsi. Bart. in. l. paulus. ff. de fal. ubi etiam tenet ꝙ euellens bullam plumbeam uel aliquod sigillum incurrat penam falsi.

¶ An notarius faciens instrumentum contra formam iuris dicat̃ falsus. uide Bar. in. l. si librarius. ff. de re. iuris.

¶ An fabricans sigillum alterius puniat̃ pena falsi. uide Bar. in. l. si quis obrepserit. ff. de fal.

¶ Si aduocatus recepto salario reuelet alteri pti secreta cause et illam defendit an puniatur pena falsi. Bar. in. l. i. ff. de preuarica.

¶ Que sit pena falsariorum nõ. xix. di. in memoriam. in glo. de ꝛ̃ptꝫ. olim. de offi. dele. cum olim. ff. ad. l. corne. de fal. per totum. C. eo. ti. ꝑ totum.

¶ Falsitas procuratoris non nocet domino igroranti. de excep. cuz uenerabilis. per Inno. in. c. i. ut lite non contesta.

¶ An clericus falsarius sit tradendus curie seculari etiam si uult corrigi nõ. de uerbo. sig. nouimus. nõ. de cri. fal ad falsariorum.

¶ An falsitas possit opponi contra sententiam et infra quantum tempus et an sufficiat probare testem falsum sine corruptione et an sententia per falsos testes uel falsa instrumenta sit nulla. plene nõ. i. e. licet. de proba. in. e. i. de cri. fal. adde quod dicam. ĵ. sub dictiõe sententia. adde quod nõ. Cy. in. l. i. C. si ex fal. instru. idem in. l. querelam. C. de fal. in. iiii. oppositione.

¶ Falsus testis potest extraordinarie puniri p iudicez et si causa finita est accusari potest. l. cornelia. de falsis. et punitur etiam si conatus non habuerit effectum. ut nõ. de crimi. fal. c. i.

¶ Falsitatem circa pondera et mẽsuras habet corrigere epus. de emp et uendi. c. ii.

¶ Falsitas procuratoris potest opponi etiam post sententiam que transit in rem iudicatam ad executionem impediendam. secus si sentẽtia dicatur lata per falsas probationes. Spec. in ti. de excep. et repli. §. dicto. ℘. quid de falsi. et. §. decimo ℘. hoc tamen fallit.

¶ Si quis simplex utitur ignoranter falsis litteris uel discretus sed uitium est latens an excusetur propter ignorantiam. uide de crimi. fal. c ad falsariorum. et. c. dura.

¶ Quando in uniuersali propositione aliqua particularium est falsa tota etiaz uniuersalis est falsa hoc probant dialetici. uide Spe. in ti. de deposi. ℘. vii. et. uersi. xii.

¶ Totum instrumentum est falsum in quo aliqd falsitatis reperitur insertum. Spe. ti. de instrum. edic. §. tertio. ℘. et nota. dicam. ĵ. sub dictione instrumentum. adde nõ. in. l. iubemus. ad fi. C. de testamen. et ibi Bal. et plenius per eundem in. l. pe. C. de transac.

¶ Falsitas requirit dolum ut. l. i. in prin. ff. de fal. et. l. nec exemplum. ubi tex. C. de fal. Bar. in. l. qd sit falsum. ff. de fal. et in. l. i. ff. si quis testa. liber. esse. iut. fue.

¶ Quot modis dicatur falsum uide Bar. in. l. qd sit falsum. ff. de falsis. et. ff. de rebus. dubi. l. si is q ducenta. § utrum.

¶ Quot modis cõmittatur falsum. nõ. Cy. C. de falsis. l. qui celauerat.

¶ Ita committit falsum qui celat sicut qui facit. nõ. C. de fal. l. eum qui celauit. et. C. de epis. et clerì. l. presbiteri in glo. fi.

¶ Illud instrumentum presumitur falsum quo qs dicit se uelle uti. nõ C. de falsis. l. qui falsos. i glo. magna. uide. C. dĩ fide instru. l. si aduersarius. uide Io. an. in addi spec. in ti. de instru. edic. §. instrumentum. ℘. item opponitur ꝙ aduersarius.

¶ In qua scriptura pena falsi habet locuz nõ. Bar. in. l. i. §. ex illa. ff de fal.

¶ Qui dicit testamentum falsum amittit totum quod sibi in eo relinquitur etiam si succũbat. nõ. C. de falsis. l. qui falsas.

¶ Quot modis queratur de falso et quanto tempore ei prescribatur. nõ. C. de fal. l. querela. et ibi Cy. Spec. in ti. de sen. §. fi. ℘. in summa. et. ℘. seq. de iudi. l. si pretor. §. marcellus. in glo. admittere. in fine.

¶ An si de falso per modum exceptionis sit oppositum possit iudex condemnare nõ. Cy. C. de fal. l. ubi falsi. in. ii. q. et an eo casu debeat opponẽs se inscribere. uide Spec. in ti. de instru. edic. §. dicendum restat. ℘. qualiter autem.

¶ Si probatur falsum instrumentum quod producto an sit in preiudicium quo ad contenta in eo uide Spec. in ti. de instru. edic. §. instrumentum. in fi. de excep. cum uenerabilis.

¶ An fabricans falsum et utens pari pena puniantur. nõ. de fide instru. l. ii. in glo. et discrimen. et ibi Cy. in. i. q. adde ꝙ utens falso instrumento. punit criminaliter leuiori tamen pena q̃ falsarius glo. in. l. si uteris. C. de fide instru. et an possit desistendo euitare penaz. pro hoc bonus tex. in. l. falsi §. ordine. ff. de falsis.

¶ An iudex possit ex officio suo condemnare de falso. nõ. Bar. ff. de fal. l. si quis obrepserit. et. l. diuus. in fi. eo. ti.

¶ An is qui commisit crimen falsi perdit litẽ uel causam. nõ. ff. de iure fis. l. in fraudem. §. quotiens in glo. caueat et ibi uide Bar.

¶ An pro falso instrumẽto possit ciuiliter agi antequã criminaliter. Cy. in. l. si. C. de fide instru.

¶ An accusatõ de falso sit publica ul priuata. nõ. Io. an. in addi spec. in ti. de fide instru. in additione finali.

¶ An in accusatione falsi liceat desistere usq ad sententiam. nõ ff. de fal. l. athletas. i glo. proponerentur et ibi Bar. et Bar. in. l. penult. ff. ad turpil.

¶ Quare crimen falsi committitur uendendo duobus et non pignorando. uide per Guil. quẽ refert Bar. in. l. si quis in pignore. §. sed et si quis. ff. de pigno. acti.

¶ Falsus procurator exigens aliquid non debitũ procuratorio nomine cum probatur ꝙ non sit debitum. obripere dicitur. et p hoc incidit in crimen falsi. ff. de nego. ges. l. sin autem. §. si fundum. iuncta l. si quis obrepserit. ff. de fal. nisi dominus ratum habuerit. uide ibi Bar.

¶ Si in persona deest ueritas facti et iuris dicitẽ falsitas. si autem adest ueritas facti sed defectus est in iure erga personam tũc non est falsitas. sed inhabilitas. ff. de procu. l. q procurator. §. fi. Bar. in. l barbarius. ff. de of. preto. i. ℘. uenio ad tertiũ

¶ Qui testamentum resecat uel occultat aut celat ne unquã appareat incidit in penam falsi. dixi ŝ. secus si occultat ne ulli exhibeatur. ut. ff. de tabu. exhi. l. locum. §. si quis dolo.

¶ An falsificans lr̃am priuatam teneatur pena. l. corne. de fal. uide. ff. de dolo. l. si quis tabulas. et. l. quidam. adde nõ. in. l. querelam. C. de fal.

¶ Quandoquis producit aliquod instrumentum statim ꝙ uidet illud falsuz cautela est ut protestetur se non usurũ. C. de fide instru. l. si aduersarius et idem in testibus. nisi scienter falsos testes produxisset. tunc etiam si renuntiet et diceret se non usurum tenetur pena falsi. scdm Bar. ibi. et. ff. ad l. corne. de fal. l. diuus.

¶ Si testis postquaz testificatus est dicit dixisse falsum per hoc dictum eius nõ uitiatur nisi aliter constet de falsitate. Bar. in. l generaliter. in fi. C. de non nume. pecu. quod intellige et limita scdm

ea que habentur in.l.eos.ff.de falsis.

¶ An testi qui in uno dicit falsum credatur i aliis unde Bar.in.l.penult.C.de transac.

¶ Si i litteris iustitie reperitur falsitas admixta presumitur errore non dolo facta. secus in litteris gratie.sic intelligitur.l.dolum.C.de dolo secundum Inno.in.c.accedens.de crimi fal.

¶ Non potest nec debet puniri de falso testis qui in deponendo est contumax.sed qualiter puniat unde Bal.in.l.presbiteri.C.de epis.et cleri. Cyn. in.l.i.C.de sepul.uio.et cautelam Barth.in.l.i.ff. de falsis.

¶ An per exceptionem falsi retardet instrumenti executio. Bal. q sic si executio petitur per iplorationem officii.uide.l.si uteris.C.de fide instru. et.in.l.si ueritas C.de fideicommis. ubi per Bal.

¶ Quibus modis falsificatur littere pape et qualiter possit falsitas eorum perpendi.est tex.et ibi no.in.c.licet.et.c.ad falsariorum.de crimi.fal.

¶ Allegans uel ostendens iudici leges correctas uel statuta punitur pena falsi.ut.l.fi et ibi Bart. ff.de fal dixi s.sub dictione argumentum.

¶ Testis deponens falsum in iudicio punitur pena falsi.licet non iuratus uel extra articulu.Bar. in.l.si quis legatum.ff.de fal.l.eos qui.ff.de falsis secus si extra iudicium.secundum Bar.ibi adde q Bal. uidetur dicere contrarium uidelicet q testis deponens falsum extra articulu no punitur de falso in.l.si ex falsis.C.de transac.

¶ Testis qui per torturam dicit falsum non tenetur crimine falsi quia metus eum excusat.facit.l. nouissime.ff.quod falsi tu.auc et ibi Bal. qui etiam dicit paria esse cofiteri in tormentis uel metu tormentorum.

¶ Testis qui occultat ueritatem ita est falsus sicut qui dicit mendacium.de crimi.fal.c.i.et in.l.presbiteri.C.de epis.et cleri.

¶ Delens aliquam scripturam que nullam facit probationem nec indicium non incurrit crimen falsi. uide glo.notabilem in.l.damus.C.de fal.

¶ Asscribens sibi in testamento nuncupatiuo non incidit in penam falsi.secus in testameto in scriptis.uide Bartho.in.l.impuberem.ff.de fal.do. Anthonio in consilio suo.xcviii.quod incipit quidam fecit testamentum.

¶ Falsum requiritur ad periuriu uide.s. Tho. secunda secunde q lxxxviii.ar.i.

¶ Falsum contrarium uero.Idem in prima parte q xvii.ar.i.et in.q.de ueritate.q.i ar x.

¶ Falsitas in sensu in predicta.q.xvii.ar. ii. et.in. q de ueritate.q.i.ar.ii.

¶ Falsitas est in intellectu.in preal.q.xvii.ar.iii. et in q.de ueritate.q.i.ar.xii.

¶ Quid sit falsitas uide per eundem in primo di. xix.ar.ix.

¶ Falsitas non potest esse prophetie cognita uel anuciata.Idem secunda secunde.q.clxxi.ar vi.

¶ Falsum testimonium semper est peccatum mortale.idem secunda secunde.q.lxx.ar.iiii.

¶ Falsum admittitur dupliciter.idem i primo di. xxxviii.ar.iii.

Falx Nullus debet immittere falcem sua in messem aliena.vi.q.iii.scriptu.no de elec.uenerabilem.et ibi uide cocor.de iudi nouit. qui fi.sint legi.per uenerabilem.et.c.causam que habetur de utero.xxiiii.

Fama Famosus

Qui denigrat famam alterius ceterior est eo qui aufert bona temporalia. ix.q. iii.facta.

¶ Fama nostra necessaria est proximis nostris sicut bona conscientia nostra nobis ipsis.xii. q.i. uolo. xi.q.iii.non sunt.

¶ Famam sua nemo debet negligere xi.q.iii.non sunt.xii.q.i.uolo.immo qui negligit famam suam crudelis est.ut in dicto.c.uolo.

¶ Tanto magis quis debet prosequi males quanto magis per illos fama eius denigratur.iii.q. viii. preterea.

¶ An et quando fama probat plene uel non.uide glo.et doc.de testi.ueniens.glo.in.c. cum causam de proba.Inno.de uerbo.signi.ueriens.li vi. idem in.c.inter dilectos.de fide instru.glo.in.c.i.de appel et ibi aliquid per doc.glo.in.c. cum in dyoc. de usuris glo.iiii.q iii.§.item sepe.glo. de conse. di.iii.sanctum.Bar.in.l.de minore.§.tormenta. ff.de questio adde q fama nunq tantum potest q probationem contrariam excludat.ita dicit Inno. in c.sollicite.de resti.spoli.item adde q fama non probat sed prestat adminiculum.ita dicit Innoc. in.c.cum causam.de proba.item adde q fama probat dominium.glo.est singularis in.l. at qui natura.§.cum me absente.ff.de nego.ges.adde ad materiam probationis fame.no.in.l.iii.§. eiusdem q principis.ff.de testi.et per Saly.in.l. ea quidem. C.de accu.glo.in.c.i.de appel.

¶ Fama bona et mala probatur per commune auditum.ita no.Inno.in.c.licet.de accu.in.glo.fame

¶ Fama contra aliquem nihil operatur si non apparet maleficium commissum.Spe.in ti.de noto. cri.§. fama.versi quid si.

¶ Fama bona non tollit infamiam quo ad potestatem inquirendi contra infamatum.glo.in.c.inquisit.de accu.in glo.fama.

¶ Fama publica est iusta causa creden di unde accusans illum de crimine contra quem publicata est fama.excusatur a presumpta calunia.casus est no. in.l.cum quidam.§.quod dicitur et ibi Barth.ff. de acqui here.

¶ Fama unius uille non sufficit ubi in uilla non sunt nisi duo uel tres homines.ita dicit Abbas.in.c.inquisitionis.§.quesiuisti.de accu.

¶ Fama confirmat confessionem que alias per se non esset sufficiens.ita no.Abbas in.c.iii. de presump.

¶ Fama probat aliquid esse notorium.item probat quem esse legitimum filium.hoc notabiliter tenet Inno.in.c.ueniens.de uerbo signi.

¶ An fama sit sufficiens indicium ad torturam.uide Bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.de questi. Io. an.in addi.spec.in ti.de noto.crimi.§.fama.

¶ Tractatum fame ponit Bar.in preal.l.de minore.§.tormenta.ubi ponit quotuplex sit fama.

¶ Que differentia sit inter famam et communem opinionem et de differentia inter famam et manifestum et in quo loco et inter quos debet esse fama et quot homines faciant famam et que differentia sit inter famam et uanam uocem populi.et qualiter probetur fama et quis sit effectus fame et de multis aliis ad hanc materiam pertinentibus.uide Bar.in.d.§.tormenta.ad materiam uide Saly.in

l. ea quidem. C. de accusa.

¶ Fama prebet iustam causam credulitatis secundum Bar. in l. fi. ff. de here. insti.

¶ An fama excuset a dolo. uide Bart. in l. miles. §. mulier. ff. de adul. et in preal. §. tormenta.

¶ Si in eodem loco est duplex fama sibi inuicem repugnans cui stetur Bar. in l. is pot. ff. de acq. her.

¶ Fama excusat a presumpta calumnia. uide Bar. in l. cum quidam. ff. de acquiren. here. §. quod dicitur. dixi. s.

¶ Fama sola non sufficit ad torturam. Io. an. in ad di. spec. in ti. de noto. crimi. §. fama. versi. quid si agenti. et ti. de proba. §. fi. versi. vi. Bar. in dicto. §. tormenta. et in. l. fi. ff. de questio. dixi. s.

¶ Fama excusat a delicto. uide Saliceti in auten. si quis. C. de testi. p. l. plagii. C. ad. l. fal. de plagi.

¶ Credens illud de quo est publica uox et fama dicitur probabiliter credere. idem in eo qui accusat aliquem de maleficio de quo est publica uox et fama. no. Bar. in. l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acqui. here.

¶ Que differentia sit inter famam et rumorem. dic quod fama est cuius certus est auctor. rumor cuius incertus. Item fama est maioris partis uicine rumor minoris. no. in. c. super eo. de eo qui cogno. consang. uxo. su. de regula. ueniens. de coha. cleri. et muli. uestra.

¶ Qualiter debent deponere testes super fama. no. Inno. de accu. cum oporteat. et. c. qualiter. et. c. ueniens. eo. ti. Bar. in preal. l. de minore. §. tormenta ff. de questio.

¶ An probata mala fama contra aliquem possit ipse probare se esse bone fame glo. quod sic in. c. cum in tua. de spon. in glo. fi. quam sequitur do. Car. et dicit esse singularem. adde glo. in. c. qualiter el. 2 de de accusa.

¶ An sola fama sufficiat ad impediendum matrimonium dic quod sic si est probata secus in matrimonio dissoluendo. de spon. preterea. ii. et in. c. cum in tua. de consan. et affi. sup. eo. adde de presump. illud.

¶ Fama habet uim unius testis. no. glo. de appel. c. i. glo. et Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. glo. de consang. et affi. c. ii. uidetur dicere quod plus ualet fama quam unus testis. de quo dic ut ibi per do. Car. flo. ii. q. i. multi. in fi. et. c. fi.

¶ An iudex possit inquirere et se informare de fama de plano et sine strepitu iudicii. glo. quod sic. de spon. cum in tua. et ibi Inno.

¶ Quid sit fama quid infamia habetur. ff. de i. a. et extraor. co. l. pe. §. extimatio. glo. iii. q. vii. §. porro infamia. et est coclusio quod fama est illese dignitatis status moribus et legibus approbatus. adde quid sit fama quod no. de coha. cleri. et mulie. c. uestra. in glo. magna. et ibi doc. et Spe. in ti. de noto. cri. §. fama est. et Bar. ff. de questio. l. de minore. §. plurimum.

¶ Fame amissio est maior quam amissio oculorum. C. de decur. l. infamia. li. x.

¶ Propter famam dicitur aliquid manifestum. ii. q. i. c. finali.

¶ Fama quandoque preualet dicto unius testis. gl. in. c. preterea. de spon. glo. in. c. super eo. de cosan. et affi. glo. iiii. q. iii. item sepe.

¶ Fama cum adminiculis operatur ut quis possit probari usurarius manifestus. de usu. cum tu. et ibi no.

¶ An fama probetur per duos testes glo. iiii. q. iii. item testes. glo. ii. q. i. §. finali. Io. an. de accu. inquisitionis.

¶ Non probatur fama licet testes dicant quod publice audiuerunt tex. de spon. cum in apostolica. uide in c. uestra de cohabi. cleri. et mulie. Bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questio. Inn. de accu. licet in fi. Archidi. ii. q. v. omnibus. de spon. c. cum in tua.

¶ An ad hoc ut fama probetur debeat precessisse litem motam. no. de eo qui cog. consan. uxo. sue. c. super eo.

¶ De fama bona ponit Io. an. post Inno. de sacra unc. c. i. §. ad exhibendum. super. versi. sane.

¶ Si fama loci habet aliquem pro rectore quia probatur illum longo tempore gubernasse ecclesiam pro rectore per hoc probatur quasi possessio non autem uerus titulus. ut in. c. illud. de presumpti. et ibi nota.

¶ Difficile est probare a quibus fama habuit ortum. de conse. di. iiii. sanctum.

¶ Fama de excomunicatione alicuius non sufficit ad repellendum quem ab agendo uide de offi. dele. ga. prudentiam. §. vi.

¶ Non debet quis esse prodigus fame sue sed potius debemus in odore bone fame quam infamie delectari. Spec. in ti. de denun. §. ii. versi. sed qualiter fiet.

¶ Licet regulariter fama non inducat plenam probationem immo secundum aliquos nec semiplenam sed dumtaxat coadiuuet. ut est glo. in. l. iii. §. i. ff. de testi. Spec. in ti. de noto. crimi. §. fama. versi. fama. Bar. in. l. de minore. §. tormeta. ff. de questio. Cy. et Bal. in. l. proprietatis C. de proba. tamen in casibus in quibus difficilis est probatio sola fama sufficit. ut. l. non omnes. §. a barbaris. ff. de re mili. et sequitur Bar. in. l. continuus. §. cum ita. de verb. obli. et in extraua. ad reprimendam. in. versi. per edictum. et originaliter fuit dictum Inno. in. c. i. ex eniens. de uerbo. signi. quem refert et sequitur. Bal. in. l. conuenticulam. C. de epis. et cleri. et in. l. cum super. C. de rei uendi. et in auten. quas actiones. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Quid importent illa uerba testis dicentis et de omnibus predictis est publica uox et fama etc. uide Spec. in ti. de noto. crimi. §. et fama. in fi.

¶ Fama excusat a dolo nisi habeat originem ab eo qui uult se excusare per famam. no. Bar. ff. de adulte. l. miles. §. penult.

¶ Fama facit ut quis teneatur se purgare ut tamquam conuictus puniatur. no. de iudi. at si clerici. i glo. i. de symo. insinuatum. in glo. fi. de accu. qualiter. in glo. a maliuolis. et de pur. cano. cum. p. in gl. ii. et. c. penult. eo. ti.

¶ Fama non est proprie species probationis sed supplementum. ff. de testi. l. iii. ibi consentiens famam confirmat.

¶ An illud quod est famosum sit credendum dic quod sic. glo. l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de nego. ges. et ibi Bar. uide de cleri. exco. mi. illud.

¶ Si probata est mala fama alicuius de mense ianuarii et probatur sequens fama bona de mense februarii an sequens bona tollat effectum precedentis male uide Bar. ff. de peti. here. l. sed et si lege. §. de eo.

¶ Fama cum iuramento unius facit fidem. C. de repu. auten. hodie. et ibi Bar.

¶ In probanda morte fama facit plenam fidem. C. solu. ma. l. si quidem. et ibi Cy. plene qui enumerat multa que probantur per famam.

¶ Fama et uita equiparant. uide. ff. de manumis. uin dic. l. iusta causa. et sic licitum pro uita uidetur licitum pro fama seruanda. et sic licet defendere famam. ff. quod me. causa. l. isti quidem. §. si.

¶ Sufficit attestantem de fama dicere se audiuisse a senioribus nemine contradicente. ut. l. si chorus. §. i. ff. de le. iii. et ibi no.

¶ Presumitur quis scire id de quo est publica fama et uox si erat sanus et presens. circa quod uide plene Bar. i. l. is potest. ff. de acqui. here. in. v. col. et in. l. si cui. §. hisdem. ff. de accu.

¶ Fama plenam probationem facit quo ad hominis qualitatem. Bal. in. l. i. circa prin. C. de testa.

¶ An posterior fama tollat priorem dixi. s. proxime. adde quod illa preualet que ex certa causa nata est. i. l. si mater. C. ne de sta. defunc. si non apparet de causa et sunt due fame contrarie in eodem uiro uide Bal. in prima consti. feu. circa finem.

¶ Fama de facto antiquo cuius non est memoria in contrarium habetur pro ueritate et plene probat per Bal. in. l. in bone fidei. in ultima colla. C. de iureiurand.

¶ Si statuto cauetur quod sufficiat fama in aliquo casu et probata est fama hinc inde contraria talis non probat quia cum sit elisa per probationem contrariam de ea non constat. Inno. in. c. tua nos. de cohabi. cleri. et muli. Bal. in auten. sacrosancte. C. de epis. et cleri. in fi.

¶ Fama bona uel mala alicuius possit probari per testes deponentes de communi auditu Inno. in. c. licet. de accu. in glo. fame.

¶ Ex fama presumitur bona fides que confert ad acquisitionem dominii. uide Bal. in. l. proprietatis C. de proba. in fine. ubi aliqua notabilia dicit de fama

¶ Fama bona est procuranda. uide. s. Tho. in. q. de quolibet. q. ix. ar. xiii.

¶ Is qui detrahit tenetur restituere famam. Idem secunda secunde. q. lxii. ar. i.

¶ Quot modis fama pot minui. Idem secunda secunde. q. lxxiii. ar. i.

¶ Famam pot quis alteri auferre tripliciter. idem secunda secunde. q. lxii. ar. i.

¶ An fama secunda tollat primam. dic ut per Bal. in. l. si mater. C. ne. de statu. defuncto. et in. l. admonendi. ff. de iure iuran. et. x. colla. qui feu. dare pos. §. ultimo. uide Spec. ti. de inquisi. §. nunc tractemus. pro. quid si testes. et pro. sequenti.

Fames

Est causa propter quam pater posset uendere filium. uide glo. que uult quod hoc extendatur ad obligationem. ut. ff. de leg. l. non possunt. et. l. ii. C. de pa. qui. fi. distra. filius tamen pro necessitate famis non potest uendere patrem. ff. de legi. l. quod uero contra. et ibi no.

¶ Sanctius est mori fame quam uesci ydolatriis. xxxii. q. iiii. licat satius

¶ Qui non pascit fame morientem uidetur occidere. lxxxvi. di. pasce fame.

¶ Tempore famis omnia sunt communia. dixi. s. sub dictione commune.

¶ Quid si pater meus et filius meus sunt in necessitate famis constituti cui magis debeam subuenire. uide Cy. in. l. ii. C. de pa. qui. fi. distra.

¶ Fame nihil est durius. uide. c. consilium. de obserua. ieiu. ibi remissiones.

¶ Fames facit aliqua licere que alias non licent. xxxii. q. iiii. sicut sanctius.

Familia Famulus Familiaris

Quisquis debet familiam suam corrigere. et in bonis moribus instruere. xlvii. di. necesse est.

¶ Familiares non admittuntur ad testimonium. iiii. q. ii. testes.

¶ Familiares episcopi admittuntur ad accusandum eum et est spetiale in episcopo secus in aliis dominis qui non habent in testimonium uite sue cubicularios. ita dicit Inno. in. c. nonnulli. de accus. et no. in auten. de mona. §. cogitandum col. i.

¶ Familiares non possunt accusare dominum de crimine capitali. no. glo. i. l. pe. C. qui accu. no. pos.

¶ Famulus non potest capi pro repressaliis factis contra dominum qui ipsum mittit. dictum est Bal. in auten habita. C. ne fili pro patre.

¶ Famulus qui recessit illicentiatus presumitur surripere res in domo deperditas. gl. in auten de exhiben. re. coll. v. in glo. nota optimum.

¶ An famulus teneatur operas exhibere domino in diebus festiuis. uide gl. de conse. di. iii. pronunciationes Alberi. C. de feriis. super Rubrica.

¶ Famulus scolaris si fecit furtum an domino teneatur de furt. uide. C. de furtis. l. apud antiquos.

¶ Famulus qui morabatur cum aliquo si fuerit a domino licentiatus non numeratur inter domesticos familiares illius domini licet adhuc non recesserit de domo. sed stet in ea ad comedendum donec inuenerit dominum. istud est dictum Io. an. in. c. quesiuit. de uerbo. signi. adde quod no. Bar. in. l. i. C. de epis. et cleri. et ibi Bal.

¶ An dominus teneatur facere expensas famulo infirmo. gl. no. dicit quod sic. in. l. arboribus. §. de illo ff. de usufruc. dixi. s. sub dictione dominus. et sub dictione expensa. Spec. in ti. de loca. §. postquam pro. quid si merciarius. facit glo. et ibi Abb. in. c. ad audientiam. de cleri. non resi.

¶ Si monasterium est priuilegiatum ut abbas et conuentus possit admittere familiares suos ad diuina tempore interdicti an familiares ante priuilegium recepti possint admitti. uide Io. an. in regula qui sentit. li. vi. in mercu.

¶ An famulus pro domino testificari possit. no. Ia. bu. in. l. etiam. C. de testi. glo. et Innocen. in. c. litteris. eo. ti.

¶ An officialis teneatur pro familia sua. uide Bar. in. l. i. §. hic titulus. ff. de publi. et no. in. l. si uni us. ff. de iniuriis ubi de hoc uide. Bal. latius in repetitione. l. obseruare. §. proficisci. ff. de offi. proconsu. et legati.

¶ Nomen familie habet locum usque ad quartum gradum. in autem. de fideius. alias de testa. circa finem. Bar. in. l. suggestioni. C. de uerbo. signi. et idem in. l. pronuntiatio. §. familie. ff. de uerbo. sig. et in. l. i. §. familie. et in. l. quante. ff. de publi. adde quod no. Io. an. in. c. fi. de uerbo. sig. li. vi. facit tex. et quod ibi no. de arbi. cum oli. glo. iii. q. v. in summa. glo. xiiii. q. ii. in summa.

¶ An appellatione familie ueniant agnati seu coniuncti per lineam femineam. uide Bar. in. l. cum ita.

§.ii.et.§.fi.ff.dele.ii.

¶ An appellatione familie ueniant filie maritate
et habitantes extra domū.uide Bar.in.l.fi.§.itez
rescripserunt.ff.ad municipa.

¶ An dominus teneatur de delicto familiarium
suorum.Bar.in.l.ne quid.ff.de incen.rui.nau.et
l.i.§.familie.ff.de publi.et in.l.titius.ff.de testa.
milita.adde quod nō.doc.in.c.i.de resti.spo.glo.
et doc.in.c.cum ad sedē.de resti.spo.nō.de spon.
non est.adde Bar.in.l.i.i prin.ff.si fami.fur.fec.
di.Bal.plene in.l.obseruare.§.proficisci.in repe.
illius.§.ff.de offi.procon.et leg.

¶ An delicta commissa a familis arguant cōscien
tiam officialis.nō.Bar.in.l.de pupillo.§.si quis ipi
ff.de no.ope.nunti.

¶ An famulum a me conductum possit alius me
inuito conducere.nō.Bar.in.l si uero sortem.§.
libertus.ff.de condi.indebi.

¶ An pro iniuria facta familiari meo possim age
re actione iniuriarum.nō.Bar.in.l.item apud la
beonem.§.item si liberum.ff.de iniur.

¶ Qualiter probetur quem esse famulū alicuius
uide Bar.in.l.i.§.familie.ff.de publi.

¶ An et quando dominus possit propria auctori
tate auferre uestes famulo.uide Bar.in.l.in hiis.
§.seruus uxo.ff.solu.ma.

¶ Qualiter probetur quis certo tempor tenuisse
certam familiaz.Bar.in.l.si quis ita legauerit.ff.
de condi et demon.

¶ Familiares presumuntur facere de uolūtate do
minorum ea que faciunt.Bar.in.l.de pupillo.§.si
quis ipsi.in.iiii.col.ff.de no.ope.nunti.

¶ An si is qui licite capi potest cum se defendit
a familia ptātis occidat puniri debeat familia.ui
de Bar.in.l.si seruus.C.de hiis qui ad eccl.confu.

¶ Qua pena puniatur qui eripuit de manibus fa
milie condemnatum uel condemnandū.uide Bar.
in.l.cuiusq.ff.ad.l.iuli.mai.et in.l.eiusdem.§.fi.
ff.de sica.Dy.et Ia.de are.in.l.in laqueum.ff.de
acqui.re.domi.

¶ An dominus teneatur ad salarium famulo īfir
mo uide Bar.in.l.si uno.§.item cum quidam.ff.
loca.ubi etiam uide an famulus qui certo tempor
fuit infirmus teneatur in sanitate alio tantūdem
seruire si uult habere integram mercedem.ē quo
ibi Bartho.

¶ Quid ueniat appellatione familiarium nō.glo.
in cle.i.de deci.nō.in cle.fi.ē cele.mis in.c.licet
§.i.de priui.li.vi.de testi.in litteris.de ꝓbo.sig.
c.finali.li.vi.

¶ An promittens alere famulum alicuius uel co
quere panem in furno suo pro famulis alicuius te
neatur si familia fuerit augmentata.nō.de censi.
quanto ubi uidetur casus.faciunt nō.de consti.
cum.m.adde quod dicamꝰ.sub dictione fructus.

¶ Quot homines faciunt familiam nō.in.l.dete
statio.§.unicus.ff.de uerbo.signi.ubi est tex.ꝙ
duo non faciunt.uide.x.q.i.c.i.

¶ Quid ueiat appl'oe familie dic ut ff.ē ꝓ.sig.
l.ꝯtestatio.et.l.ꝓnūtiatō.§.familie.fa.l.i.§.fami
lie.ff.ē pub.et ff.de edil.edic.l.ediles.§.i.et.l.qꝫ
si nolit.§.idem pedius.ff.de leg.iii.l.si chorus.c.
licet.ē priui.li.vi.liiii.di.magnus.iii.q.iiii.ī sum
ma.et ibi Archidi.de offi.dele.insinuante.Io.an.
de arbi.cum olim.de uerbo.signi.c.fi.li.vi.adde

ꝙ appellatione familie non soluz proprii ueniunt
sed etiam alieni et omnes ad seruitium deputati.
ut.l.i.§.si familie.ff.de publi.immo etiam dome
stici.scđm Inno.in.c.cum olim.de arbi.et.C.qui
ad eccle.confu.l.fi.§.sane.adde ꝙ appellatione fa
milie non uenit procurator.ff.de edili.edic.l.si ta
men.quid de bastardis.uide Bar.in dicta.l.ꝓnun
tiatio.et in dicta.l.§.familie.ego dixi plene sub
dictione bastardus.item adde ꝙ appellatione fa
milie comprehenduntur omnes qui sunt in serui
cio.ut.ff.de edili.edic.l.ediles.Item appellatione
familie comprehenduntur soli serui.ut l.ii.ff.de
hiis qui sunt sui uel alie.iuris.ff.de iuris.om.iudi.
l.si familia.ubi tex et gl.item quandoq hii q sūt
in potestate.ut.ff.de hiis qui suut sui uel alie.iu.
l.nam ciuium.cum.l.sequen.Item domestici.ff.ē
edili.edic.l.ꝙ si nolit.§.idem pedius.Item adde
glo.in.l.ii.ff.de in ius uo.Item quandoq heredes
extranei.ut.ff.de reli.et sump.fune.l.ul' ꝙ pater
adde.l.ius familiaꝫ.C.de reli.et sūp.fu.itē ꝯprii
serui et possessi.ff.de publi.l.quāte.§.ii.item cog
nati.scđm Bar.in.l.cum ita.§.fi.ff.de l'.ii.uide.ff.
de usu.et habita.l.i.Item adde ꝙ liberti sunt de
familia.ut.l.pater.§.duobus.ff.de leg.iii.facit.l.
cū pater.§.fidei.ff.dele.ii.sed nō libertus liberti.

¶ Familia episcopi gaudet eius priuilegio.Io.an.
de offi archidi.c.ultimo.super uer.familie.dixi.
plene.s.sub dictione episcopus.

¶ An familiaritas repellat iudicem uel testem et
que nō.de offi.delega.insinuante.in glo.i ē testi.
in litteris.Io.an.de testi.licet.super.uer.familia
ribus.uide plene in dicto.c.in litteris.et ī hoc est
differentia inter testez et iudicem.et qualiter de
beat proponi hec exceptio uide ibi.

¶ Nimia familiaritas parit contemptum.nō.de
iudeis.et si iudeos.de reli.et uene.sanc.c.ii.

¶ Familiaria uestimenta sunt que ad uestiendum
familiam sunt parata.quod dic ut.ff.de au.et ar.
lega.l.uestis.in fi.

¶ Familiaria sepulchra sunt que quis sibi et fami
lie sue cōstituit.ff.de reli.et sump.fu.l.familiaria.

¶ Familiaritas presumptionē inducit.ff.de testi.
l.idonei.C.de testi.l.etiam.

¶ Familia an possit excōmunicari pro delicto do
mini.nō.xi.q.iii.quoniam multos.in glo.antepe.
dixi.s.sub dictione excōmunicatio.

¶ Si famulus alicuius facit uiolentiam presumi
tur contra dominum.nō.de resti.spoli.cum ad se
dem.in glo.penult.

¶ An possit agi contra famulū usurariuz.de usu.
Michahel.in glo.fi.et super ea.

¶ An familiares clericorum gaudeant eo priuile
gio quo clerici.nō.xi.q.i.c.iiii.et ibi Archid.xii.
q.ii.ecclesiarum.xvi.q.i.c.iuxta.

¶ Familiaritatis affectio solet impedire ueritatē
iii.q.v.accusatores.de offi.dele.insinuante.

¶ Unde oriatur iudicium fami.hercis.et quando
ei incipiat prescribi.nō.ff.fami.hercis.l.iii.§.co
heredibus.uide insti.de accu.§.quedam.in gl.ii.
C.de anna.excep.l.i.§.i.in glo.cōmuni.diui.Io.
an.in addi.Spe.in ti.de iudi.§.sequitur uidere ē.
cōmunibus addi.fi.

¶ Quando detur directa et quando actio utilis
familie herciscunde.nō.ff.fami.herc.l.i.§.i.Cy.
in.l.ii.C.de inoffi.dona.in.iiii.q.ubi uide de hoc

¶ An iudicium familie hercifcunde poffit plus q̃ femel intentari. nõ. ff. fami. herc. l. i. et. ii. C. eo. l. i. et ibi Cy. Spec. in ti. de iudi. §. fequitur uidere de communibus. ℘. ité heres. et ibi Io. an. in addi.

¶ An habet locum ubi quis negat coheres. nõ. ff. fi pars here. peta. §. i. in glo. faciat. Spec. in dicto. ℘. item heres. proxime allegato.

¶ An in actione familie hercifcunde ueniant nomina debitorum. nõ. C. de tefta. mili. l. in teftamẽto. in glo. fi. et C. fami. herc. l. ea que. in glo. fina. Spec. in preallegato. §. fequitur. in fi.

¶ Quis fit modus libellandi in dicto iudicio fa. herc. uide Spec. in dicto. §. fequitur.

¶ An habeat locum inter fratres ratione donationis facte per patrem uni ex filiis. nõ. C. de inoffi. dona. l. i. in glo. fi. et ibi Cy.

¶ Que bona non ueniunt in illa actione nõ. C. fami. hercif. l. bona.

¶ An dicantur tot familie quot funt fratres. nõ. Bar. ff. ad. l. fal. l. qui fundum. §. coheres.

¶ Si legatur familie qualiter uocabitur uide. ff. de le. ii. l. cum ita. §. fi. et ibi Bar.

¶ Quis dicatur famulus nõ. in auten. de tefti. §. fi uero ignorat. Bar. in. l. penult. C. de prepofi. facri cubiculi. li. xii.

¶ Qualiter uocetur qui preeft familie. uide Bar. in. l. i. C. de prepofi. fa. cubi. li. xii.

¶ Non requiritur q̃ quolibet momento famulus ftet cum domino. Bar. ff. de condi. et demon. l. fi quis ita.

¶ Familia idest agnatio. ff. de capi. dimi. l. fi. inftit. de legi. agna. tute. §. i. in glo. ff. de adop. l. qui in adoptionem. ff. de fta. ho. l. cum nuptie.

¶ Familia quedam publica quedam priuata. et fic familiares appellantur familia. ff. de offi. prefec. urb. l. prima.

¶ Qualiter probetur quem effe famulum uel de familia uide in. l. i. §. familie. ff. de publi. uide. in. l. fi feruus feruum. §. fi fornicarius. ff. ad. l. acquil. ubi de hoc.

¶ Famulus filii non uidetur famulus patris uide in fimili glo. in. c. paftoralis. de deci. et in fili glo. in. l. ii. i. uer. poteftate. C. qui eta. li. x. et Bal. in. l. fi in fi. C. de impub. et Bal. in. l. pretor. in. §. fed et filius. ff. de eden. et in. l. diximus. ff. de excu. tuto. ff. de manu. l. ferui quos.

¶ Filius in poteftate eft de familia emancipatus nõ. l. iu. C. de fi. fami. et quemad. pa. pro eis tene. li. x. adde q̃ emancipatus uidetur effe de familia. l. peto. §. predium. ff. de le. ii.

¶ Filius eft de familia patris et non matris. ut. l. i. §. de matris. ff. ad fil. et glo. ibi uide in. l. fi pater C. de inoffi. tefta. et ibi habes quid de focero.

¶ Appellatione meorum comprehendũtur illi de familia. uide in. l. fi pater. §. duobus. ff. de le. iii.

¶ Familiaritas fumitur pro amicitia. ff. de offi. ꝓconfu. l. obferuare. §. proficifci.

¶ Si conduxi famulum pro certo falario et poftea iterum reconducam illum etiam ex interuallo fine expreffione falarii intelligitur pro eodem reconductus. Bal. in. l. etiam. in fine. C. de iure do. ar. illius. l.

¶ De multiplici uarietate familiarium et uariis earum effectibus. uide Bal. in. l. i. C. de epif. et cle.

¶ Si famulus quem conduxi ad annum non uult mihi feruire toto tẽpore nõ teneor fibi dare mercedem pro tempore quo feruiuit fi tantũ damnũ et intereffe patior pro receffu q̃tum comodum habui ex feruitio alias debeo ei foluere ꝓ rata. Bal. in. l. etiam. C. de iure do. et in. l. aduerfus. C. loca. ubi per eundem.

¶ Iudicium fami. hercif. datur inter heredem et fideicommiffarium. ut. ff. fami. hercif. l. fi ex affe.

¶ Iudicium fami. hercif. datur tantum pro rebus hereditariis pro cõmodatis uero uel depofitis exiftentibus in hereditate datur cõmuni diui. ut. ff. fami. hercif. l. inter coheredes.

¶ Que fiunt ab heredibus ante aditam hereditatem non ueniunt in iudicium fami. hercif. l. q erat in fi. ff. fami. hercif.

¶ Quedam ueniunt in petitione hereditatis que non ueniunt in iudicium fami. hercif. l. fundus. §. i. et. l. fi filia. §. familie. in glo. ff. fami. herc.

¶ Iudicium fami. hercif. non dat pro rebus et portionibus alienatis extra hereditatem quia hereditaria non funt. ff. fami. hercif. l. ex hereditate.

¶ An fola adiudicatione nominũ inter coheredes tranflata fit actio fami. hercif. fine ceffione. uide l. plane. ff. fami. hercif.

¶ Quod dolo uel culpa aliquis heredum facit in rebus hereditariis uenit in iudicio fami. hercif. uide. ff. fami. hercif. l. et puto. §. fed et fi dolo. et. l. heredes. §. non tantum. eo. ti.

¶ In iudicio fami. hercif. non ueniunt gefta ꝑ heredes uiuo teftatore. ff. fa. herc. l. et puto. §. fed fi.

¶ Actio fami. hercif. eft bone fidei. ff. fami. herc. l. his confequenter. §. fumptus. et. l. non eft. C. eo.

¶ Actio fami. hercif. non poteft nifi femel intentari. uide in. l. fi filia. §. fami. hercif. iudicium. ff. fami. hercif. et ratio ibi quare pluries intentatur petitio hereditatis. de quo in. l. i. C. eo. et ꝑ Cy.

¶ Contra unum heredem rem hereditariam titulo pro emptore uel donatam poffidentem non datur fami. hercif. uide. l. heredes. §. quod pro emptore. ff. fami. hercif.

¶ Nomina inter heredes per iudicium fami. her. non diuiduntur quia ipfo iure funt diuifa a. l. ff. e. l. certe. et. l. ea que. C. eo.

¶ Actio fami. hercif. datur inter heredes in his que pro parte ab altero coheredum expediri non poffunt. ut. l. heredes. §. fi numerus. ff. fa. hercif.

¶ Hoc iudicium nõ datur inter duos heredes poffidentes hereditatem de hereditate inuicem contendentes fed oportet q̃ agant inter fe petitione hereditatis. uide in. l. i. §. proinde. ff. fi pars here. pe. uide Bar. de hoc in. l. i. ff. fami. hercif.

¶ Utilis actio fami. hercif. intentatur inter filios pro bonis que tranfeunt ad eos ut filios non ut heredes. glo. in. l. ii. C. fami. hercif.

¶ Pro pluribus hereditatibus poffit intentari iudicium fami. hercif. ut. l. bona. C. fa. herc.

¶ An in iudicio fam. hercif. ueniant fructus uide in. l. non eft ambiguum. C. fami. hercif.

¶ Qualiter et quando iudicium fami. hercif. intentatur inter heredes etiam pro rebus nõ poffeffis. uide. C. fami. hercif. l. in familia.

¶ Dominus poteft auferre famulo ueftem quam fibi dedit ut eum affociaret. ff. de pecu. l. ad ueftimentum. uide Bar. in. l. pe. ff. folu. ma.

¶ An famulus duorum fcolarium uno recedente

debet nihilominus habere totum salarium. uide Bar. in. l. seyo. §. medico. ff. de annu. lega.

Fantasma Fantasmata fugantur per aquam benedictam. de consecra. di. iii. aquam in sale.

Farao Farao post flagella factus est deterior et peior. exodi. vi. usque ad. xv. xxiii. q. iiii. c. nabuchodonosor de peni. di. iii. §. auctoritas. de conse. di. iiii. nequaquam.

Farina An farina contineatur appellatione frumenti. uide Bar. in. l. quesitum. §. illud fortasse. ff. de lega. iii. adde quod dicetur. j. sub dictione frumentum.

Fas Omne quod fas est nomine diuine et naturalis legis accipitur. i. di. omnes leges.

¶ Per fas et nefas acquirere diuitias est quedam austeritas mentis. xxxvii. di. nonne.

¶ In quo differt fas a iusto. no. i. di. omnes leges. in glos. fas.

¶ Fas est illud quod est iuris naturalis. et nefas quod non est rectum secundum equitatem naturalem ff. de iusti. et iure. l. ut uim.

¶ Fas dicitur id quod est debitum urbanitate quadam. et nefas inurbanitate. uide in. l. i. ff. de ori. iuris.

¶ Fas idem est quod licitum. ff. de origi. iur. l. ii. §. itaque. uide. C. de feriis. l. omnes.

Fastigium Qualiter exponatur hec dictio habetur per doct. de re iudi. c. ultimo. super uerbo prerogatiua. li. vi.

Fatuus Fatuitas Fatui sunt qui inuenerunt aliquid alienum et nolunt restituere dicentes. deus mihi dedit. xiiii. q. v. multi sine peccato.

¶ Fatuus est qui uxorem meretricem retinet. xxxii. q. i. sicut crudelis. et. c. dicit dominus.

¶ Fatue uirgines ille dicuntur que uirginitatem fuant carne tantum et non spiritu. xxxii. q. v. si paulus. adde ad materiam quod dicam. j. sub dictione stulticia

¶ Unde dicatur fatuus uide Bar. in tractatu de teste. §. opposita prudentie.

¶ Dicere fratri suo fatue est species iracundie et est peccatum mortale. s. Tho. secunda secunde. q. clxv. et ibi uide.

Fatum An fatum sit aliquid uide. s. Tho. in. i. parte. q. cxvi. ar. i. et in summa contra gentiles. li. iiii. q. xciii. et quod fatum sit in rebus creatis. uide per eundem in. i. parte. q. cxv. ar. ii. et quod non omnia subduntur fato. Idem in preal. q. ar. i.

Fauor Fautor Fauoribus nullus debet promoueri. i. q. i. pueri. et. c. latorem. et. c. filium.

¶ Fauor in electione episcopi attendi non debet. viii. q. ii. illud.

¶ Fauere dicitur malis qui eis non obuiat cum potest. xxiii. q. iii. qui potest. et. c. ultimo.

¶ Iudex non debet fauere alicui partium. xxiiii. q. iiii. est iniusta. et de ista materia adde quod in principio cause fauere debemus actori. in fine reo. in medio utrique. no. de resti. spoli. cum ad sedem. in glo. de elec. uenerabilem. de probati. ex litteris. et in regula cum sint. de reg. iuris. in. vi.

¶ Fautores incendiariorum sunt excommunicati. xxiii. q. viii. si quis membrorum. et. c. pessimam. ubi concor. sunt in glo.

¶ Ille dicitur prestare fauorem alicui qui incutit terrorem aduersariis. ita dicit Inno. in. c. petitio. de homi.

¶ Qui concedit domum alicui ut comode loqui possit de homicidio uel de alio maleficio intelligitur prestare fauorem. uide gl. et Bar. l. et si amici. ff. de adulte. adde quod dixi. s. sub dictione auxilium et sub dictione consilium.

¶ Qui dicantur fautores uide Io. an. in. c. ii. de hereti. li. vi. et ibi Archidi. adde que habentur in clem. si quis suadente. de pe. ubi uide quid sit fautor. consiliarius. socius. et defensor. facit quod no. Bar. in. l. post legatum. §. sunt qui putant. ff. de his qui ut indig. quod no. de hereticis. excommunicamus §. credentes de sen. exco. quante. per Inno. et doc. pulchre in. c. i. de offi. delegati. per do. Car. Flo. i. de. i. de foro compe. in. xvi. et. xvii. q.

¶ An inducta in fauorem alicuius possunt retorqueri in eius lesionem. dic ut no. in. l. quod fauore. C. de legi. et in regula. quod ob gratiam. li. vi.

¶ Quare iura magis fauent ultimis uoluntatibus quam contractibus. uide no. in. l. unica. C. de pecu. eius qui me. lib. in glo. tex. in. l. i. C. de sacrosanc. eccle. et in. c. dum dilectus. de dona. in glo.

¶ Quando aliquid est fauorabile illius contrarium est odiosum. glo. in. l. uenia. C. de in ius uo. gl. in. c. intellecto. de iureiuran. glo. penult. xxxii. d. hospitalium.

¶ Fauores sunt ampliandi et odia restringenda. ff. de lib. et postu. l. cum quidam. et. ff. de his qui no. infa. l. ait pretor. §. exercitium. uide in regula odia. et in regula in obscuris. li. vi.

¶ Quod est fauorabilius debet preferri. C. si mancipia fue. ali. l. i. et. ff. de ser. expor. l. seruus. in fine.

¶ Quod in fauorem meum introductum est possum renuntiare. non si in fauorem alterius ut. ff. de ser. expor. l. i. uide no. C. de pac. l. si quis in conscribendo. c. si diligenti de fo. compe. adde no. C. ne fideiuss. do. den. l. i. in fi. in glo. magna. no. ff. de postu. l. quos prohibet. ff. de mino. l. si iudex circumuento. uide in. l. ne quis. C. de aduo. di. iu. et in autenti. ut matres debi. §. quia uero. in glos. senatusconsultum. de iudi. mulieres. li. vi. Spec. ti. de renunti. et conclu. §. i. ꝟ. i. uer. cui autem iuri.

¶ Qui dicant fauere malefactoribus. uide Bar. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniuri. Ang. in consilio suo. xxi. quod incipit factum.

¶ Pactum fundatum super fauore unius partis contrahentium non extenditur ad aliam partem contrahentium. nisi ad id dumtaxat quod est expressum. l. ea lege. ff. loca. et ibi glo.

¶ Exigens qualitatem partim fauorabilem et partim odiosam propter fauorem perdit illam quo ad consecutiua solum odiosa non ad fauorabilia. ut. ff. de his qui sunt sui uel ali. iu. l. nepotes. in gl. famil.

¶ Ius dicitur fauorabile quando suadet bonum anime licet detrimentum inferat corporale et quo ad hoc sit odiosum. dicit Bar. in auten. sacramenta puberum. C. si aduer. uen.

¶ Qui dicantur fautores. uide Bar. in. l. i. §. occisorum. ff. ad sil. dixi. s.

Febris Quid sit febris no. in. l. quesitum. ff. de re iudi. ubi tex. dic quod est motus corporis contra naturam. uide in. l. i. §. sciendum ff. de edili. edic. recurre de hoc ad medicos.

¶ An febris quartana excuset a cōparitione nō. xviii. di. placuit de procu. querelam. et in dicta. l. questitum. ff. de re iudi.

Fel Demon dulcedinem bonorum operū conat inuidie felle inficere. xvi. q. ii. uisis.

Felix Felicitas Nihil infelicius felicitate peccantium xxiii. q. i. paratus. quod nō.

¶ Felix est quem aliena pericula reddunt cautū de peni. di. ii. citius.

¶ Infelicissimum infortunii genus est fuisse felicem scdm Boecium. de quo per glo. in. c. sunt qui de peni. di. i. et Io. an. in. c. penult. de consue.

¶ Felix quandoq3 dicitur propter uirtutē anime quandoq3 propter diuitias. quandoq3 propter industriam naturalium rerum. quādoq3 propter fortunam et possessionem bene augmentatam. nō. in prohemio. ff. super. ꝟ. felix.

¶ In quo consistit humana felicitas. uide p Aristot. vii. et. viii. ethicorum

Femina Femina uoto castitatis astricta contrahere non pōt uide qđ nō. in. c. rursus qui cleri. uel uo. xxvii. q. i. et quia.

¶ Statutum disponēs ꝙ femina non succedat nō habet locum in bonis positis extra territoriū statuentis. Bartho. in. l. cunctos populos. C. de summa tri. et fide catho.

¶ Femina non potest esse de consilio. et sic earū usus non seruatur pro consuetudine. C. que sit lō. consue. l. ii. per Cy. quod nō. in. l. i. et. ii. ff. đ legi. uide. l. ii. et quod ibi nō. ff. de reg. iuris.

¶ Femina nō potest esse procuratrix nisi in casu c. cum dilecta. de confir. uti. uel inuti. adde quod nō. Spec. in ti. de procura. §. i. ꝟ. item quod est mulier. glo. de arbi. dilecti. glo. de rescrip. ic[i]scitatus. et. c. significauit.

¶ An in femina possit fieri compromissum ut in casu. c. dilecti. de arbi. uide do. Antho. in. c. quintauallis. đ iureiuran. adde quod dixi. s. sub dictione compromissum.

¶ Femina non potest ire ad altare. de ui. et hone. cleri. c. i. uide ibi glo.

¶ In quibus casibus melior est conditio feminarum ꝙ uirorum. et econtra et in quibus casibus equalis. uide spec. ti. de procu. §. i. ꝟ. regulariter. et. ꝟ. econtra quoq3. et eodem ti. §. porro. uide. c. unicū §. porro. de regu. et. c. mulieres. et ibi glo. de iudi. li. vi. et in. l. in multis. ff. de stat. ho.

¶ Femine sunt remote ab omnib' officiis publicis et ciuilibus. ff. ad uell. l. i. et. ii. ff. de reg. iuris. l. femine. in glo. glo. xv. q. iii. in summa.

¶ Femine non habent filios in potestate. instit. de adop. §. femine. instit. de hered. qualit. et dif. §. ceterum.

¶ Preteritio feminarum habetur pro exheredatione. insti. de here. insti. § mater.

¶ Feminarum genus auarissimum est. ff. ad uell. l. sed si ego. in fi. de dona. inter ui. et uxo. l. ii. stipulata. §. i. nō. in. l. si a sponso. C. de dona. an nup. ff. de nego. ges. l. nensenius. et ibi nō.

¶ Femina semper laborat contra propria cōmoda. C. de spon. in. l. si pater.

¶ Magnum munus feminarum est cōcipere. ff. de de edi. edic. l. queritur. §. si mulier. C. đ indi. uiduitol. l. secunda.

¶ An femina admittatur in testem et in quibus causis et casibus. nō. de testi. spoli. litteras. de ꝟb. signi. forus. in glo. nō. Spec. in ti. de teste. §. i. ꝟsi. item ꝙ est mulier. in. vii. carta. et. xv. q. iii. c. ex eo.

¶ Femina regulariter tutrix esse nō potest. c. ex parte. ii. de appel. et ibi concor. uide in aut. matri. et auie. C. qñ mulier tute. offi. fung. potest.

¶ Contra testamentū feminarum non datur contra tabulas. ff. de bono. pos. contra tab. l. illud. §. ad testamentum.

¶ An femina posset pro criminali uel ciuili debito carcerari. uide in auten. ut nulli iudi. §. necessarium. et in. l. i. C. de offi. diuer. iudi.

¶ Femina non potest leuare faidam idest inimicitiam sed solum ad masculos pertinet. nō. glo. singular. x. col. qui feu. da. pos. c. i. §. hoc autem. in fi. glo. magne. pro quo uidetur casus. ff. qui pe. tu. l. fi. §. ultimo. quod sane intellige scdm Ange. ibi de inimicitia per quam ad extraiudicialem uindictam deuenitur. hoc enim ad uirum pertinet. secus in inimicitia seu uindicta iudiciali cū ista etiam ad mulieres pertineat. ut. C. ad turpil. l. si femina. et. C. qui accu. non pos. l. non ignorat. instit. de suspec. tu. § consequens. C. de his qui. ut indig. l. si sororem. ita dicit Ange. in consilio suo. ccxcii. qđ incipit uiso facto.

¶ Stante statuto ꝙ primogenitus succedat ī regno an succedat femina nō existente masculo. uide Bal. in. l. in multis. ff. de sta. ho.

¶ Dicit statutum ꝙ nullus audiatur contra statutum. an audiatur femina allegans uelleyanum. uide Bal. in. l. in multis. preallegata.

¶ Ubi lex loquitur discretiue de masculo per se et de femina per se masculinū non concipit femininum. quia expressum facit cessare presumptum ff. de lib. et postu. l. si ita. ff. de heredi. instit. l. clemens. uide Spec. ti. de procu. post prin. Bal. in. d. l. in multis.

¶ In differentibus cōsuetudine appellatione masculi non uenit femina. item si masculinum et femininum differunt in causa finali appellatōne masculi non uenit femina. C. ad. l. iuli. maie. l. quisquis. facit quod nō. in. l. C. de rap. uir. Bal. in. dicta. l. in multis.

¶ Femina ceteris paribus non est tante uirtutis nec tante dignitatis sicut masculus. ff. de sena. l. i.

¶ Femina dicitur ualde uolubilis et dicitur habere motus uoluntarios et momentaneos. uide. C. de inoffi. testa. l. filia. Unde Virgilius. eya age rūpe moras uarium et mutabile semper femina. multa alia ad materiam pertinentia dicam. j. sub dictione mulier.

Fenestra In pariete alieno non pōt quis facere fenestram sed in propria lic. et hoc si faciam ad meam utilitatem. ut in. l. altius. C. de serui. secus si facio ad emulationem uel causam inhonestam puta ut uideam pulchram puellam uicini. scdm Pe. et Bal. in prealle. l. altius.

¶ Si quis cauit uicino suo sub pena non facere nec habere fenestram in tali pariete post hoc uendidit domum an emptor possit sine pena facere fenestram. Spec. ti. de emp. et uendi. §. sciendum. ꝟ. sed pone.

¶ Si potestas stando ad fenestram palacii uideat aliquem interficere alium an propter hoc poterit

illum ponere ad torturaz. Spec. in ti. de sen. §. qualiter. ℞. item debet fieri. adde quod dicam. j. sub dictione tribunal.

Fenix Est quedaz auis unica cuius naturã ponit Io. an. c. quoniam abbas. de of. deleg. ego repperi Basilee tempore concilii generalis pulchros ℞sus Lactan. de fenice q sequunt.
Est locus in primo felix oriente remotus.
  Qua patet eterni maxima porta poli.
Nec tantum extiuos hiemisq; ꝓpinquus ad ortus
  In quo sol uerno fundit ab axe diem.

Fenerator Fenus Fenerator tenetur ostendere pignora ut illa possit uenderẽ et inde sibi satisfacere. Bar. in. l. a diuo pio. §. sz et illud. ff. de re iudi.

¶ Fenerator qui rem sibi pignoratam non excussit a tineis tenetur pignoranti ad interesse et ad emendam propter culpam. Bal. in. l. que fortuitis in. vi. colum. C. de pigno. acti.

¶ Scrutetur fenerator omnem substantiam suã et diripiant alieni omes labores eius. ps. Deus laudem meam ps. cviii facit. xxiii. di. in nomine.

Fera Fera dicitur siluatica hoc est nõ mansueta. ff. de acquirẽ. re. domi. l. naturalem. §. primo.

Fere De significatione huius dictionis fere nõ. de elec. cum dilecti. Io. an. et doc. in c. ex parte. de deci. et de maio. et obe. inter quatuor. de procu. tue. facit in simili glo. ff. commo. l. in commodato. §. ue accidit. ubi gl. dicit q dictio fortassis est philosophicum temperamentuz. Item hec dictio refertur ad modicum. ff. de adopti. l. in omni. ff. de of. asse. l. i. ff. de orig. iuris. l. ii. §. et populus. et dicitur fere idest quasi. uide ubi supra. et. ff. de usuca. l. i. quod nõ. pro dicto testis qui dicit fere.

Feretrum Feretruz et alia genera mortuariorum que dicantur nõ. in. l. qcunq. in gl. que incipit ite ait. ff. de instito.

Ferie Ferie uindemiarum non sunt nec debent concedi ubi gentes non bibũt uinum. ut in hibernia. sed ibi concedi debent ferie uindemiarum ubi bibitur uinum etiam si non colligantur uue. ita dicit Inno. in. c. fi. de feriis.

¶ Que ferie sunt obseruande an ferie terre illius qui citatur an ferie terre i qua est iudex. uide Inno. in. c. conquestus de feriis.

¶ Ferie non excipiuntur de dilatione probationis sed per confessionem aduersarii quocunq tepore etiam feriato probari potest. ita dicit Inno. in. c. ultra tertiam. de testi. uide quod nõ. in. l. siue. C. de dilati.

¶ An ferie introducte in honorẽ dei possint tolli per consuetudinem uel statutum. glo. est scdm Bal. in. l. quadraginta. C. de feri. Adde q ferie introducte in honorez dei sunt de iure naturali. scdm Bar. in extraua. ad reprimendam. in. ℞. et figura.

¶ Ferie quibus renuntiatum fuit per partes non obstant testibus quin possint excipere q illo die feriato non tenentur testificare. glo. in. l. oẽs. C. de feriis. in glo. fi.

¶ Ferie introducte pro me sunt etiã introducte contra me. ut. l. fi. C. de feriis.

¶ Ferie repentine non habent obstare quin possit fieri executio de crimine enormi etiaz si periculũ non sit in mora. uide Bal. in. l. iii. C. de episc. au.

¶ Testes possunt examinari die feriato gl. in clemen. i. de offi. deleg. adde quod dicam. j. sub dictione testis.

¶ Commissio controuersie potest fieri qñcunq etiam die feriato. et generaliter omia que non sũt actus contentiosi ul iudiciarii possunt fieri die feriato. l. i. ff. de feriis. et nõ. in. l. i. C. eo.

¶ Diebus feriatis in honorez dei nulla potest fieri executio. sic limita. c. fi. de iudi. ut intelligatur de feriis introductis propter utilitatem hominuz scdm Bal. ibi qui etiam dicit q etiam die feriato in honorem dei quis non potest banniri. allegat. xv. q iiii. placita.

¶ An sequestratio uel relaxatio sequestri possit fieri die feriato in honorem dei. uide Bal. in. l. ii. C. de feriis. qui allegat. l. minor. ff. de euictio.

¶ Illa que non requirunt cause cognitionem possunt expediri die feriato. Bal. in. l. i. §. nuntiatio. ff. de no. ope. nunti.

¶ Sicut libellus ex parte actoris ita exceptio ex parte rei potest offerri die feriato. Bar. in. l. miles §. sexaginta. ff. de adul. adde glo. in. c. fi. de iudi gl. in. c. cupientes. §. q si per. xx. de elec. li. vi. super uerb. compareant. glo. ii. q. viii. per scripta. Anto. in. c. i. de libel. obla. Spec. ti. de cita. §. uiso.

¶ An executio sententie et examinatio testium possint fieri die feriato ultra dicta. s. adde Bart. in. l. i. §. nuntiatio. ff. de no. ope. nuntia. et in. l. ait pretor. §. si debitorem. ff. que in frau. credi. ubi uide. et in. l. dies festos. C. de feriis. ubi glo. de executione sententie. adde nõ. de iudi. c. ii. Frede. de Senis. consilio. cxxxix. Arch. ii. q. i. sicut. Spec. ti. de libel. obla. §. nunc dicendum. ℞. xv. in fi.

¶ De multiplici specie feriaruz et quibus possit renuntiari uel non. et quid possit uel non possit fieri tempore feriato. nõ. in. c. fi. de feriis. Spec. in ti. de feriis. §. primo. uide in summa pisanelle sub hac dictione. §. i.

¶ An tutor possit dari die feriato in honorez dei Bar. in. l. nec mandare. §. i. ff. de tuto. et cura. da. ab his.

¶ An die feriato possit capi debitor suspectus. glo. et Bar. ff. de feriis. l. eadem ratione. glo. in. l. fi. C. de feriis. ubi Bar.

¶ An feriis repentinis possit renuntiari. Spec. q non in ti. de feriis. in fi. de quibus uide in. l. sed et si. §. si ferie extra ordinem. ff. ex qui. cau. ma.

¶ Ex quibus causis inducantur ferie repentine. et quis possit eas inducere. uide gl. que allegat bona iura in cle. sepe. de ℞b. sig. in. ℞. ob necessitates

¶ Generaliter quibus casibus procedi possit die feriato. dic ut nõ. in. l. ii. C. de feriis. glo. et doc. in c. fi. de iudi. in. c. fi. de feriis. Io. an. in addi. spe. ti. de libel. concep. §. nunc dicendum. ℞. xxv. Bar. in in. l. i. §. nuntiatio. ff. de no. ope. nunti. optima gl. xv. q. iiii. in summa.

¶ An ferie deducantur a dilatione data a iudice uide in. l. siue pars. §. i. C. de dila. Bar. in. l. ii. C. de tempo. appel. glo. in. c. cupientes. §. q si per. xx. de elec. li. vi. Inno. et Host. in. c. licet causam. de proba. doc. in. c. ii. de conces. preben.

¶ An ualeat instrumentum scriptum die feriato in honorem dei. Spec. in ti. de feriis. §. sequitur. ℞. quid si. ubi concludit q sic. doc. in. l. actus. C. de

feriis·do·Anto·in·c·fi·de feriis·

¶ Si iudex statuit terminuȝ alicui parti ad aliqd faciendū et ultima dies termini est feriata an illd possit fieri legitime sequenti die·Spec·in ti·de dilati·§·i·℘·sed pone iudex·do·Anto et moder· in c·pastoralis·de excep·in·iiii·q·faciunt nō·in·c·fi·de feriis·et in·l fi·C·de feriis·Bar·in·l·i·§·nuntiatio·ff de no·ope·nunti·adde quod dixi s̄·sub dictione citatio·

¶ An propter temporis breuitatem iudex possit procedere die feriata·dic q aut loquimur de termino statuto ab homine·ut nō·Spec·in ti·de feri·§·sequitur·℘·potest·xv·q·iiii·placita secularia·et est conclusio faciendam esse differentiaȝ inter ferias inductas ob honorem dei et utilitatem hominum·si uero loquimur in termino statuto a iur communi uel municipali·dic ut nō·Io·an·in addi·spec·ti·de feriis·§·sequitur·℘·potest·et ti·de dilati·§·i·℘·sed pone·

¶ Quid si instat terminus compromissi finiēdi no·Cy·in·l·petende·C·de tempo·in integ·resti·doc·in cle·i·de resti·in integ·Spec·ti·de sen·pro lat·§·nunc uidendum in fi·adde ad materiā tex·et quod ibi nō·in·l·i·§·excipiuntur·ff·de feriis·

¶ An liceat diebus feriatis condere barbas ferrare equos et alia similia facere·nō·in·l·fi·C·de feriis·et in·c·fi·eo·ti·Archi·de conse·di·iii·puenit Io·in summa confessionis·li·i·ti·xii·c·ix·et·c·xii·adde plene d materia in summa pisanelle sub hac dictione·§·a quibus abstinendum·et·§·sequen·

¶ An die feriata possit appellari·glo·de feriis·c·fi·et in·c·appellatio·d appel·li·vi·in ℘·lecta·Bar·in·l·i·§·dies·ff·quando appel·sit·et·in·l·diuus·ff·de feriis·

¶ Die feriata possunt fieri statuta·nō·Lap·in·c·Romana·de senten·excom·li·vi·idem in·c·ii·de consti·eo·li·

¶ Si actus fiat die feriata qui illa die fieri nō potest poterit etiam die feriata reuocari·Oldra·in consilio suo·xii·Bal·in·l·fi·C·de feriis·ubi etiam uide d sequestratōe facta die feriata et relaxatōe

¶ Excōmunicationis sententia potest fieri die feriata·uide Lap·in·c·ii·de consti·li·vi·ubi dicit uerum esse quando pro fertur pro causa notoria·in qua non requiritur cause cognitio·de quo per Fede de Senis·suo consilio·xii·xiii·et·xiiii·

¶ Denūtiatio excōmunicationis potest fieri die feriata in honorem dei·tex·est in·c·felicis·§·presenti de pe·li·vi·

¶ An absolutio ab excōmunicatōe possit fieri die feriata·uide de Io·compe·conquestus·Io·an·in·c·ii·de sen·excom·li·vi·

¶ An uigilie sanctorum sint feriate·uide Io·an·in·c·bone·ii·de elec·Idem in·c·i·de feriis·

¶ An contra homicidas possit procedi die feriata in honorem dei·uide Hostien·de iuci·cum nō ab homine·

¶ An auctoritas superioris super alienatione rei ecclesie possit interponi die feriata·Pau·q sic in clemen·unica de re·eccle·non alie·in·℘·prelati·

¶ An si dominus precipit seruo q exerceat opus seruile die feriato debeat sibi obedire·Archidi·q non·de conse·di·iii·rogationes·

¶ An liceat a seruo iudeo exigere operas seruiles die feriato·Archi·q sic in dicto·c·rogationes·

¶ Arbiter in cuius compromisso renuntiatuȝ est feriis ob necessitatem hominum introductis hoc tempore procedere non tenetur·ut nō·in clem·se pe·de ℘bo·sig·in glo·sicut est·ubi uide·

¶ An liceat in diebus feriatis in honorem dei studere uel scribere·Archi·de conse·di·iii·ieiuniū·doc·in·c·fi·de feriis·et in·c·ii·eo·ti·uide glo·in·l·ii·C·de feriis·Archidi·xxxvii·di·nonne·doc·in dicta·l·ii et do·Car·Flor·in·c·i·d feriis·et ibi p do·Anto·adde·s·Tho·secūda secūde·q·cxxii·ar·iiii·

¶ An infideles cogendi sunt nō seruare ferias suas Archidi·de conse·di·iii·rogationes·

¶ Publicatio constitutionuȝ potest fieri die feriato in honorem dei·tex·est in prohemio cle·in fi·et ibi nō·

¶ An in causis criminalibus possit procedi die feriato gratia messium·Bar·q sic in·l·custodias·ff·de publi·iudi·

¶ Probatio etatis possit fieri die feriato·Bart·in·l·ante sententiam·§·i·ff·de appel·re·

¶ Quis iudex possit dare ferias habetur·ff·de feriis·l·presides·

¶ Ea que celeritatem desiderant etiam dieb᷒ feriatis expediri possunt·ff·de feriis·l·eadem·

¶ An ualeat renuntiatio feriaruȝ facta in instrumento·uide·ff·d feriis·l·i·et ibi Iaco·de are·uide Cy·in·l·i·C·de feriis·adde an et quibus feriis possit renuntiari·ff·de arbi·l·si feriat·Cy·C·de feriis·l·i·in principio·m·ii·q·nō·in·l·omnes·C·de feriis·in glo·fi Hosti·in summa eo·ti·§·sed in feriis·uide de iudi·c·fi·in glo·fi·de feriis·c·fi·i glo·fi·Spec·ti·de feriis·§·fi·adde q renuntians feriis in instrumento debet dicere factis et faciendis·uel inductis et inducendis·scdm Barth·in·l·i·ff·de feriis·

¶ An feriis introductis ad utilitatem hominum possit renuntiari ante tempus iudicii·nō·in·l·i·C·de feriis·per Cy·Spec·ti·de feriis·§·nunc dicamus·℘·primo·ubi Io·an·in addi·

¶ Ferie uindemiarum citius et tardius statui possunt scdm consuetudinem loci·ff·de feriis·l·presides·nō·in·c·fi·de iudi·ubi doc·

¶ An comparens coraȝ iudice die feriato et procedens in uno actu uideatur renuntiare feriis in aliis actibus sequentibus·dicit Iac·de are·q non in·l·i·C·de feriis·Spec·ti·de except·§·dicto·℘·si·quid de exceptione feriarum·uide de his que fi·a maio·par·ca·ex ore·et quod ibi nō·in simili de rescript·nonnulli·Archi·iii·q·ix·c·penult·

¶ An amicabilis compositor possit diebus feriat procedere et pronuntiare·uide Spec·in ti·de arb·§·fi·℘·in forma·uide Bar·in·l·si feriat·ff·d arbi·

¶ An ferie induci possunt a pretore·nō·ff·d of·procon·l·si in alia·in glo·dare·C·de feri·l·a nullo

¶ Quando quis debeat comparere citatus die feriato·nō·in·l·ii·ff·si quis in ius uo·in glo·fi·Spe·ti·de dilat·§·i·℘·sed pone·et ibi Io·an·

¶ Quando possit opponi exceptio feriaruȝ·Spe·ti·de excep·§·dicto·℘·quid de exceptione feriaȝ

¶ Si in feriis aliquis sit lesus an restituatur nō·C·de feriis·in Rubrica·Cy·in·l·i·C·eo·ti·nō·in·c·finali·eo·ti·

¶ Actus factus die feriato in honorem dei etiaȝ de consensu partium non ualet·l·fi·C·de feriis·et in·c·finali·eo·ti·

¶ Quibus feriis nuptie celebrari nõ possunt uide de feriis. cappellanus. de pe. di. iiii. nõ oportet.

¶ Si die feriato datur tenuta etiã die feriato põt restitui. ff. de euic. l. si minor. in glo.

¶ In diebus dñicis non debent legi leges. q lex est ars in probemio. ff. § quibus. et omnia artium alia officia talibus diebus debent silere. ut. l. oẽs. C. de feriis. et ita nõ. Iaco. de ar. ibi.

¶ Quibus diebus feriatis possit procedi ubi agitur de pena extraordinaria imponẽda. dicit Guil. de Cu. in. l. i. §. si quis. ff. de offi. prefec. ur.

¶ Idem quod operatur consensus partis ut ualeant acta in feriis uindemiarum hoc operatur preceptum sup(er)ioris. ff. de arbi. l. si feriatis. secus in feriis in honorem dei. ubi nõ. glo. que allegat. l. oẽs. C. de feriis.

¶ Causa ne homines retrahantur uel impediant a colligendis fructibus non fuit causa finalis feriarum sed impulsiua. ideo non rustici etiam dicto priuilegio gaudent. ut. l. i. in prin. ff. de feriis. in. p. occupati. in glo.

¶ Renuntians feriis nõ perdit exceptionem feriarum si mutata est causa ut quia primo paup erat et non erat deditus uel occupatus agriculture mõ factus est diues. Guil. et Bar. in. l. i. ff. de feriis.

¶ Feriis introductis ab statuto ob aliquam causam non potest tanq̃ repentinus renuntiari. Bart. in dicta. l. i.

¶ An probatio per aspectum corporis possit fieri die feriato. uide pro et contra. ff. de feriis. l. ii.

¶ Testes de quorum morte timetur possunt examinari die feriato. uide p et cõtra. ff. de feri. l. ii. in glo. etatis.

¶ An ad presidem prouintie spectet determinar tempus feriarum aut nouas inducere. nõ. ff. de feriis. l. presides prouintiarum.

¶ Sufficit diem esse feriatum quo ad reum non quo ad actorem ne reus conueniatur. C. de iudeis. l. die sabbato.

¶ Die feriato etiam repentinarum non põt procedi inuito reo. nec lis contestari etiaz si res esset tempore peritura. C. de feriis. l. i.

¶ Ferias repentinas inducere põt ciuitas. et ideo pro illis non datur restitutio de rigore forte tam de eqtate ex clausula generali si qua mihi zc. fm Guil. de Cu. in. l. a procedente. C. de dila.

¶ Que sunt de iure ferie messium et uindemiarum. uide. C. de feriis. l. i. et. l. die dñico.

¶ Qui sunt dies feriati in honorem dei. uide in dicta. l. omnes. et. l. actus. et. l. dies. C. de feriis. et in. c. fi. de feriis.

¶ Dies dñicus est feriatus et in eo artes doceri non debent. potest tamen ex causa opus rusticum exerceri. C. de feriis. l. omnes.

¶ In causis alimentorum et aliis in quibus de eo agitur sine quo uita hominis non sustentatur põt agi die feriato. l. publicas. C. de feriis. l. eadẽ. ff. eo.

¶ Publice et fiscales cause agi possunt etiaz die feriato uel tempore feriato ob necessitates hominum. ut in dicta. l. publicas.

¶ Tempus quadragesimale est feriatum in criminali. ut. l. quadraginta. C. de feriis. sed nõ seruatur ibi glo.

¶ Regula est q nullum tempus censetur feriatũ nisi probetur. C. de feriis. l. omnes.

¶ Si dies est feriatus quo ad te debet esse feriatus contra te. ut sicut tu non potes conuenire ita non potes conueniri. nõ. Bar. in. l. dies festos. C. de feriis. et. l. die sabbati. C. de iudeis.

¶ Actus uoluntarie iurisdictionis possunt die feriato fieri etiam in honorem dei. ut. l. actus. C. eo. non tamen illo tempore potest interponi decretũ alienationis rerum minorum nec dationis tutorũ ut ibi nõ. Cy. qui allegat. ff. de confir. tuto. l. i. confirmando. et. ff. de bo. pos. l. iii. §. fi.

¶ An primum decretum possit interponi die feriato. dic q sic ex causa ut tenet glo. in. l. ii. ff. de feriis. poterit etiam reuocari die feriato. ut dixit gl. in fi. in. l. minor. ff. de euictio. facit quod dicit Inno. in. c. quoniam frequenter. ut lite non conte. et Io. an. in. c. consultationibus. de offi. deleg.

¶ Die feriato proceditur contra latrones et proditores. ut. C. eo. l. prouintiarum. et ibi dicit Bar. q ille tex. facit q statuto potest disponi q in criminalibus p(ro)cedatur die feriato etiã in honorẽ dei.

¶ Die feriata etiam in honorem dei potest qs cogi ad dandum fideiussorem si timetur de eius recessu. glo. est. ff. de feriis. l. dies festos. per quod puto q si timeatur de occultatiõe rei possit tali die sequestrari res.

Ferire

Idem est quod percutere. tex. in. l. scientiam. §. qui cum aliter. ff. ad. l. acquil. et ibi fit mentio de hoc uerbo ferire quod est uulgare tuscorum. scdm Ang. in. l. extat. ff. q me. causa.

Ferula

Ceditur impubes pro ueritate dicenda. ff. ad sil. l. ii. §. impubes.

Ferri

Dicitur proprie id quod baiulat corpore. ff. de p(ro)bo. signi. l. ferri. ubi uide. et. ff. si quis ius di. non obtem. l. unica.

Ferrum

Necesse est ut ferro abscindant uulnera que fomentorũ non sentiunt medicamenta. xvi. q. i. in canonibus. lxxxii. di. plurimos.

¶ Exemplo ferri quod supra aquam natauit probatur possibilitas consecrationis corporis christi. de conse. di. ii. reuera. ultra medium.

¶ Ferrum de terra colligitur. l. di. ferrum.

¶ Purgatio ferri cãdentis dicit uulgaris. et est probibita. uide per. s. Tho. scda scde. q. xcv. ar. viii. dicam sub dictione purgatio.

Festinatio

Nimia festinatio reprobat. C. de secun. nup. l. i. et ibi nõ.

¶ Festinare quandoq permittitur si periculũ est in mora. ff. de iniust. rup. et irri. testa. l. si quis filios §. bi autem. C. de feriis. l. ii.

¶ Festinemus ingredi ad illaz requiem. ad hebre. iiii. xv. di. sancta Romana.

Festuca

Festucam de oculo fratris eicere non potest qui trabem in oculo suo gestat et non uidet. glo. et ibi concor. in. c. i. de accu. iii. q. iii. §. idem.

Festum Festiuitas

Maxime festiuis diebus clerici ab ecclesiis suis abesse nõ debent. vii. q. i. si quis.

¶ Festiuitates mundi et sacrificia deo sunt exosa xxiiii. q. i. odi et proieci.

¶ Festum consecrationis ecclesie et altariũ omni anno fieri debet. de conse. di. i. solemnitates.

¶ Qui festiuis diebus pretermissa ecclesia uadit ad spectacula debet excõmunicari. de conse. di. i. in die solemni.

¶ Festum est signum et representatio rerum preteritarum. lxxv. di. quod die dominico. nõ. de ui. et bonesta. cleri. cum decorem. in gl. et adde ꝙ festum fit in memoriam eius cuius nomine festat. uide in probemio ff. § ne autem. C. de epis. et cle. l. quoniam uenerabilis.

¶ Festiuis diebus animo imperãdum est et a uoluptatibus abstinendum cum ad illas omnis tui ba percurrat Seneca ad Lucillum in epistola. xviii. nõ. in cle. i. de cele. mis. uide c. placita. xiiii. q. iiii.

¶ Festa que per annum celebrari debent sunt in missa pronuncianda. de conse. di. iii. pronunciandũ

¶ Festiuis diebus intendendum est diuinis officiis non ludis et uanitatibus. de consecrat. di. iii. irreligiosa.

¶ Dies rogationum sunt festiui ab operibus seruilibus. de conse. di. iii. rogationes. dicam sub dictione letanie.

¶ Dies sabbati regulariter non est festiuus. de conse. di. iii. peruenit ad me.

¶ Festum inuẽtione sancte crucis debet ab omnibus celebrari. de conse. di. iii. crucis domini. dixi. sub dictione crux.

¶ An festum assumptionis beate uirginis sit solemnius ceteris festiuitatibus eiusdem uirginis. nõ. de senten. excom. alma mater. gl. in ℣. assumptionis. li. vi.

¶ Unde dicatur festum penthecostes. nõ. glos. in cle. si dñm. de reli. et uene. san. in ℣. pẽthecostes.

¶ Que sunt festa que debent celebrari ab uniuersa ecclesia. uide de feriis. c. fi. l. omnes. et. l. fi. C. eo. et. de conse. di. iii. c. i.

¶ An festum conceptionis uirginis marie. sit celebrandum. glo. dicit ꝙ non. de conse. di. iii. c. i. cõtrarium est uerum et ita Romana ecclesia seruat. et in capella pape fit tali die festum solemne. et ego eo die celebraui coram Sanctissimo dño nr̃o. et dominis Cardinalibus et aliis prelatis. et hanc ptem tenet do. Anto. in. c. fi. de feri. uide. s. Tho. in. iii. parte. q. xxvii. ar. ii. qui dicit ꝙ licz ecclesia Romana nõ celebret illud festum tollerat tamen consuetudinem aliquarum ecclesiarum celebrantium sed tu dic ut dixi. adde de conse. di. iii. c. ii. in glo. miraculo. et Archi. ea sem di. firmissime. et quod dicam. j. sub dictione peccatum.

¶ Festum quatuor doctorum ecclesie debet sub duplici officio celebrari. ut in. c. i. de reli. et uene. sanc. li. vi.

¶ De festo trinitatis obseruando olim stabatur consuetudini. de feriis. quoniam. hodie ex mãdato pape Iobannis. xii. fit istud festum per uniuersaz ecclesiam in octaue penthecostee.

¶ Quando incipiunt festa quo ad officium. dic ꝙ in uesperis uigilie. de feri. licet. et. c. quoniam.

¶ Que opera licite fiant diebus festiuis. dictum est. s. sub dictõne ferie. adde quod scribit. s. Tho. scda scde. q. lxxvii. ar. iiii. et. cxxii.

¶ De significatione buius dictionis festuz et qd importet. uide in. c. fi. d. sen. excom. li. vi. et ibi notabilia uerba.

Fetus Fetus pecudum est lac lana et pilus insti. de re. diui. § in pecudum.

Feudum Negans feudum perdit illud. Innoq. de iudi. ceterũ. facit au ten. d. trien. et semis. § illud quoq; in iudiciis. col. iii. et. ff. de interroga. acti. l. non alienum.

¶ Feuda sunt de gratia ideo faciliter reuocãtur. dicit Inno. in. c. ii. de feudis.

¶ Qualiter feudum cõstitui possit. uide qui. mo. feu. cõsti. pos. c. i. et de consue. rec. feu. in prin.

¶ An feudum constituatur in nominibus debitorum. uide doc. in. c. ii. de feudi cogni.

¶ An feudum possit constitui sine fidelitate uide doc. Modernos que fuit prima cau. bene. ami. § i. et de. c. Corar. in prin.

¶ An feudum possit constitui in pecunia. uide in. c. i. si de feu. uasa. fue. interpe.

¶ An feudum possit constitui in rebus indiuisibilibus. uide in. c. i. de fra. de nouo bene. inuesti.

¶ An consuetudine feudorum ligent omes. uide per do. Iaco. d. Alua. in lec. sua noua. in preambu. feudorum. in. v. q. Et an tales consuetudines uincant legem uel uincantur a lege. uide in. c. i. d feu. cogni. et de cap. Corar. in prin. dico. j.

¶ An circa infeudationem nouam rerum ecclesiasticaruz possit induci noua consuetudo. uide qui feu. da. pos. in prin. in glo. iiii.

¶ An in feudis ecclesiasticis babeant locum consuetudines feudales. uide qui feu. dare poi. in pn.

¶ An consuetudines feudales possint trabi in ar. ad aliam materiam. uide nõ. de feu. cogni. c. i. Et adde quod dixi. s. sub dictione argumentum.

¶ An contractus feudalis possit de uoluntate partium rescindi. uide docto. in. c. si facta. si de feu. fue. contro.

¶ Si super feudo sit lis inter filiaz defuncti que dicit bona esse propria et uasallum qui dicit esse feudalia. uide per doct. in. c. si contentio. de capi. qui. curi. uend. et in. c. i. si de feu. fue. conten.

¶ An frater uterinus succedat in feudũ. doct. ꝙ non similiter cognati. ita nõ. in. c. i. § hoc quoq;. qui feu. dare pos. Quid autem de filio emancipato uide ibi per doc. Et adde quod no. Bal. i. l. qui se patris. C. unde libe. in pe. col. ℣. modo uenio.

¶ Quod dicatur feudum guardie et gastaldie. et qualiter finiatur. uide. x. co. d feu. guar. et gastal. c. i. Adde quod nõ. Archi. in. c. generali. de elect. li. vi. in. c. preterea. d iure patro. ubi uide de uicedñatu. et in. c. ad aures. de excel. prela.

¶ An in feudis et eorum materia factum patris noceat filio. uide glo. et doc. in. c. i. § quo q. ci feu. succes. et ibi plene per do. Iaco. de Alua. in lectu. sua noua. ℣. utrum autem. Bal. in. l. qui se patris. C. unde libe. ℣. et collige argumentum. uide. in. § fi. que fuit prima cau. benefi. amit.

¶ An autem pater possit uni filiorũ stipulari feudum ita ꝙ alii non queratur dic ꝙ sic. nõ. in. l. pactum. C. de colla. Bal. in. l. i. ff. de rerum diui. q. xxxviii. et in dicta. l. qui se patris. ℣. item queritur si uasallus. et nõ in dicto. § hoc quoq;.

¶ An filio renuntiante omni illo quod baberi potest ex bereditate paterna extẽdatur talis renuntiatio ad feudũ uel emphiteosim. nõ. Bar. in. l. itez uidendum. § fi. ff. de peti. bere.

¶ De natura feudi et qualiter olim alius ordo successorius erat in feudo et quãdo et unde feuda babuerunt ortum et qualiter successio feudi non

possit fundari nisi in stipite · et qualis est forma successionis. Bar. in quodam suo consilio incipiente Sanctissima regina.

¶ An heres possit seruitium prestare per substitutum ut succedat in feudo. Bar. in. l. continuus. §. si ab eo. ff. de ꝟbo. obli. Bal. in. l. i. §. ne autē. C. de caduc. tol. Idem in. l. ad similitudinem. et in. l. quisquis. C. de epis. et cleri. et in. l. imperialem. §. insuper. de probi. feu. alie. per Fre. col. x.

¶ An feudatarius possit prosequi nuntiationē noui operis suo uel procuratorio nomine. Bar. in. l. i. in fi. ff. de noui ope. nunti.

¶ An in feudo habeat locū ius accrescendi uide Bar. in. l. si mihi et titio. ff. de ꝟbo. obli. uide Bal. x. col. de natura feudi. §. fi. et plene per do. Iaco. de Aluaro. in lec. sua noua. eadez col. qui. feu. da. pos. §. et quia. in ult. q.

¶ An in generali publicatione bonorum ueniat feudum. Bar. in. l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec. doc. in. c. felicis. de pe. li. vi. Io. an. in. c. in quibusdaz. de pe. et doc. in. c. uergentis. de heretic. nō. de consti. quia in ecclesiarum.

¶ Quid comprehendatur appellatione heredis in materia feudali. Bar. in. l. liberti libertęq; . C. de ope. libe. et in preludiis ad feudum. ꝑ. dixi. iiii.

¶ An in defectum aliorum bonorum possint creditores ponere manum ad bona feudalia et emphiteotica. Bar. in. l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec. et. l. pro herede. §. si quid tamen. ff. de acq. ui here. adde Bal. in preallegata. l. impialez. §. i. de probi. feu. al. e. per Frede. col. x.

¶ An propter cautionem non solutā quis cadit a feudo sicut dicitur in emphiteosi. glo. et doc. in. c. ad apsice. de re iudi. li. vi. nō. de reli. domi. cōstitutus. ubi doc. et ibi glo. fi.

¶ An in generali fideicommisso seu restitutione bonorum ueniat feuduz et emphiteosis. Bar. in. l. si patroni. in prin. ff. ad trebel.

¶ An si legetur feudū de quo testator nil potest disponere ualeat legatum. ut in x. col. de feu. suc. c. i. saltim ut debeatur extimatio. Bal. q̄ nō. x. col. qualiter olim poterat fieri alienatio. c. i. §. donare glo. in. l. dotalem. ff. sol. ma. facit nō. in. l. apud iul. §. ultimo. et. l. continuus. §. cum qui. ff. de ꝟb. ob. dixi. s. sub dictione extimatio. Adde ad materiaz an fedum possit legari pro anima uide. l. impialez. de probi. feu. alie. per Frede. x. col. et ibi Bal. uide qualiter olim feu. poterat alie. c. i. §. donare. et in. c. scdm canonum. xxiii. q. viii. Io. an. in. c. que in ecclesiarum. de consti. Host. in summa de immu. eccle. §. inqtum. ꝟsi. sed et ita immunitas. uide nōt. de proba. in penitentia.

¶ An feudum reuertatur ad dominuz si uasallus religionez ingreditur uel fiat clericus. uide. x. col. de uasal. milit. q. ii. ar. bel. depos. c. unico. et an mutus uel aliter imperfect. c. unico. et de feud. fe. §. ex hoc. facit quia ille qui nō prebet seruitiū non debet habere beneficium. de cleri. coiu. quod autem. et. c. diuersis de preben. sup inordinata. et in. c. extirpande. nō. de proba. in presentia. p doc. qui dicunt q̄ monasterium potest retinere feudū si poterit prestare seruitium dño taliter q̄ conditio domini non fiat deterior ar. c. potuit. de loca.

¶ An feudum possit prescribi nō. Io. an. in addi. Spec. in ti. de prescrip. super rubrica. glo. in. c. ad audientiam de prescrip. et dicam melius sub dictiōe uasallus.

¶ An feudo possit renuntiare uasallus inuito dño uide Bal. in prelu. feu. in. ꝑ. sed statim queritur. doc. de consti. c. que in ecclesiarum. Bal. x. col. de controue. inuesti. c. i. Spec. in ti. de feu. §. quoniaz ꝑ. cxxviii. et seq. uide. c. nuper. de do. post di. ref.

¶ An heres domini possit feudum reuocare propter felloniam commissam contra dominum quam ipse dñs uiuens non est prosequutus. nō. glo. C. de inoffi. testa. l. omnimodo. C. de re. do. l. fi. glos. de dona. c. fi.

¶ Mortuo domino quis cognoscit de feudo uide nō. in. c. uerum. de fo. compe. in glo.

¶ An prelatus tenens magnum feudum a principe teneatur ire ad caualcatas suas uel aliud seruitium impositum illi feudo prestare. doc. q̄ sic non personaliter sed mittendo alium. debet enim aut dimittere feudum. aut prestare seruitium. doc. de immu. eccle. non minus.

¶ Feudum uocatur beneficium secularium nōt. de proba. in presentia. adde quid sit feuduz quod nō. Io. an. de feu. c. i. Bal. in prelu. ad feu.

¶ Feudum non potest uendi sine licentia dñi. de iurepatro. cum seculum in. x. col. de probi. feu. ali. per Fre. l. impialem. in prin. et ibi nō.

¶ An annus qui currit non petenti inuestituram feudi currat pupillo uel adulto. Spec. in ti. de rest. in integ. §. qui satis. ꝟsi. quid de pscriptiōe feudi.

¶ An mutus et surdus succedant in feudo. nō. x. col. epi. uel ab. c. i. §. mutus. ubi dr̄ q̄ non. et ti. an mutus uel aliter imperfac. feu. retine. x. col. c. i. de hoc. in. c. cum apud. de spon. ubi p do. Car. in pe. q.

¶ An naturales legitimati beneficio pncipis uel per subsequens matrimonium succedant in feudo nō. x. col. li. de feu. sue. controuer. §. adoptiuus. et §. naturalis. ubi Bal. doc. qui fi. sint legi. lator. et. c. tanta. Oldra. in consilio. cclxviii. Bal. in. l. eam quam. C. de fideicom. Bar. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebel. Albert. in rubrica. C. de natu. li. be. uide nō. in. c. per uenerabilem qui fi. sint legi.

¶ An et quando feudum possit uel non possit alienari. nō. x. col. de probi. feu. alie. per Fre. in. l. impialem. ubi doc. formant questionem quid de diuisione feudi et de datione in solutum et in dotē. uide. c. nuper. de do. post diuor. resti. uide nō. in. c. fi. ne prela. uices suas. et Bal. in. d. l. impialem.

¶ An qui iurat non infeudare inconsulto superiore possit concedere uetus feudum si ad eum per ueniat. nō. in. c. ii. de iau. xxxiii. q. i. non satis. ubi glo. adde glo. xii. di. c. i. glo. xxiii. q. i. achatius.

¶ Quod dicatur feudum nouum. nō. de iau. ex parte. glo. xxiii. q. i. achatius. glo. xxv. q. ii. quecunq; . super. ꝑ. nouum. adde quod dicaz sub dictione nouum.

¶ Que autem sit differentia inter feudū paternum et antiquuz. uide in. c. i. §. hoc quoq; . de suc. feu. et quod nō. Bal. in. l. i. ff. de re. diui. Quid aūt si uasallus commisit felloniam propter quaz uenit priuandus feudo et feuduz deuoluendum ad dñm tamen dñs illam felloniaz remisit. an hoc casu feudum quod remanet penes uasallum dicatur nouū uel antiquum. glo. in. l. quod dicitur. ff. de impri. tenet quod dicatur antiquū. uide nō. in. l. peculiū. §. si heres. ff. deposi. et per do. Iaco. de Alua. i lec.

sua noua.in.c.i.de uasal.decrepi.eta.

¶ An feudum computetur inter bona castrensia
uel quasi et an censeatur peculium aduenticiũ uel
profecticium.et si aduenticium an pater habeat
in eo usumfructum sicut in ceteris bonis filii ad
uentitiis.plene nõ.glo.et doc. in.c.i. §.si duo. de
fra.de nouo benefi.inuesti.uide Bal.in.l. cũ opor
teat.§.i.C.de boni.que libe.

¶ An feudatarius unius si fiat feudatarius alte-
rius remaneat nihilominꝰ feudatarius primi.uide
Io.an.in.c.cum ap̃lica.de his que fi.a prela. adde
quod dicam.ĩ.sub dictione uasallus.

¶ An si in instrumento contineatur ꝙ prelatus
concedit in feudum talem rem consuetã infeuda
ri stetur illis uerbis absq̃ alia probatione. Bal.in
prima consti.feu.in tertia diuisione.nõ.in.c. fina
li.de feud.

¶ Si feudum reincidat in prelatum an in refeu-
dando possit mutare naturam feudi antiqui. do.
Car.tenet ꝙ non in.c.ii.de feu.Bal.x.col. quem-
admodum feu.ad fili.perti.

¶ Si res ecclesie est occupata per alium an prela
tus possit de illa eum in feudare qui offert se illã
rem recuperaturum licet nõ sit consueta infeudari.
do.Car.nõ.in.c.fi.de feu.

¶ An feudum concessum aduocato pro aduocati
one transeat in filios.glo.et Bar.in.l. continuus.
§.si ab eo ff.de ꝟbo.obli.

¶ Feudatarius nõ potest incidere arbores fructi
feras de fundo feudali.Bar.in.l.in fraudem. §.fi.
ff.de iure.fis.adde quod dixi. ŝ. sub dictione em-
phitheosis.

¶ Feudum simpliciter concessum an intelligatur
pro se et filiis suis.Bal.x.col.qui.mo.feu.consti.
pote.et de duo.fratri.c.i.

¶ An finito feudo dato cum animalibus debeat
restitui extimatio animalium mortuorum.Bal.in
x.col.de feu.cogni.c.ii.

¶ An feudatarius possit alteri infeudare.gl.et ibi
Bal.in.x.col.de capi.Corar.c.i.§.preterea.dicam
ĩ.sub dictione uasallus.

¶ An feudum sit obligatum pro debito uasalli et
quid de fructibus.Bal.in.x.col.an agna.uel fi.c.i.

¶ An feudatarius contrahens amicitiam cum in
imicis domini perdat feudum.glo.in.l.liberi. C.de
inoffi.testa.glo.in.l.i.§.cum patronus.ff. de offi.
prefec.ur.adde quod dicam.ĩ.sub dictiõe uasallus

¶ An constitutiones feudorum faciant ius. uide
Io an.in.c.lator.qui fi.sint legi.Bal.in prima con
stitu.feu.Io.an.in.c.fi.de feu.

¶ Signum ad cognoscendum contractum feuda-
lem est inuestitura.uide tex.de feu.c.ii.de dona.
per tuas.Inno.de iureiuran.ueritatis.in glo.

¶ An et et quando prelatus siue clericus uel alia
persona ecclesiastica possit feudum dare uel conce
dere.tractatur.x.col.qui feu.dare pos. c.i. et ibi
uide plene in noua lec.do.Iaco.de Alua.et an cũ
bona conscientia possit dare feudum suis consang
uineis.uide eundem in.c.i.in prin.si de feu.inter
do.et uasal.lis oria.

¶ An feudum quod tenetur iuste per aliũ possit
per dñm alteri dari sub conditione si uel quando
ad dñm fuerit reuersum.dic ꝙ sic in dicto.c.i. et
in.c.i.de cleri.qui inuest.fa.et in.c.i.qui succe.te
ne.et in.c.si.qui.mo.feu.consti.po.

¶ An feudum consuetum dari masculis possit al
terari et dari feminis.uide docto.in dicto.c.i.qui
feu.dare po.et ibi plenius per pcefatum do.Iaco.
in lec.noua.

¶ An in causa feudali prossit ꝑpter absentiam par
tis procedi ante liti.contesta.uide per eundem in.
c.i.si de inuesti.inter do.et uasal.lis oria. x.col.

¶ An feudum possit acquiri per pecuniam. uide
doc.in.c.i.de benefi.fra.

¶ An acquisitio feudi facta per unum ex fratri-
bus sit cõmunis alteri fratri.uide p modernos in.
c.ii.de fratri.de nouo benefi.inuesti.ubi etiã uide
an feudum acquisitum de pecunia cõi sit cõmune

¶ An feudum possit acquiri sine inuestitura.ui-
de nõ.in.c.ii.de feu.cogni.

¶ Quot modis acquiratur feudum.uide de con
sue.rec.feu.in prin.et de feu.cogni.c.ii.

¶ Quare in feudo non succedant ascendentes p
rectam lineam.uide doc.qui feu.da.pos.§. penul.
et in.c.i.de na.suc.feu.ubi per do.Iaco.de Alua.
in lec.sua noua.qui etiam tangit ibi an pacto pos
sit fieri ut ascendentes succedant.

¶ An augmentum feudi inducat augmentationẽ
seruitii.uide doc.de contro.inues.§.si qs de mãso.

¶ An augmentum feudi sit prescriptibile. et an
ex eo debeatur extimatio.uide doc.moder.in. §.
econtrario.de inuesti.de re.alie.fac.

¶ An iurans fidelitatem dicatur feudatarius.Io.
an.de symo.ex diligenti.

¶ Feudatarius habet utile dominium.Bal.x. col.
de lege Corar.c.i.in prin.glo.facit in simili quod
nõ.glo.in.c.constitutus.de reli.domi. Idem Bal.
de capi.Corar.c.i.dicam.ĩ.sub dictione uasallus.

¶ Quid importent illa uerba concedo tibi talẽ
rem in feudum nobile francum et liberum.Io.an.
in addi.Spec.in ti.de prescrip.super r̃ica in fine.
Bal.in.x.col.de capi.qui curiam uendi.c. i.

¶ An concedens feudum illi quem putabat aptũ
ad seruitium cum non esset posset illi feudum au
ferre.Io.an.in addi.Spec.ti.de preben. sup rũica.

¶ An feudatarius possit astrigi ut ꝓ feudo soluat
annuã pensionẽ.uide tex.in.c.ii.de re iudi.li.vi.

¶ Si feudatarius onerat subditos iniuste põt ꝓua
ri feudo.tex.in prealle.c.ii.de re iudi.li.vi.

¶ An feudatarius ecclesie teneatur iuuare prela
tum non solum in factis ecclesie sed etiam in pro
priis suis.Io.an.in.c.ego enim.de iureiuran.

¶ Potest concedi feudum ut detur certa quanti
tas pecunie tempore concessionis et postea non te
neatur uasallus ad alia seruitia.tex.de re.eccle.nõ
alie.ad nostram.

¶ Quod dicatur feudum paternum uide Bal.x.
colla.de succes.feu.c.i.

¶ An feudatarius tociens soluat honorariũ quo
tiens recognoscit feudum a prelato mutato. uide
Lau.in cle.i.de iureiuran.in.ꝟ.successor.

¶ Dominus terre non fundat intentionem suam
de iure cõmuni super iure feudali in omnibꝰ terris
existẽtibus sub sua potestate.uide Io.an.et Osti.
de iureiuran.ueniens.de iudi.c.fi.

¶ An feudatarius possit dñm suum accusare uel
contra eum testificari.glo.xxii.q.v.de forma.

¶ An femina succedat in feudo uide tex.de rapti.
significauit.et ibi aliquid per doc.Io.an.de feu.c.
ii.in prin.Spec.ti.de feudi.ꝟ.xxv.tex.et ibi Bal.

x·col·qui feu·dare pos·c·i.

¶ Dominus feudi licet sit laicus cognoscit inter clericos·quod est uerum ciuiliter secus si criminaliter·sm Inno et doc·de fo·compe· ucrum.

¶ In caosa feudali ad quem appellanduz sit et qs sit iudex competens·nō·de iudi·ceterum·Inno·et Io·an·eo·ti·nouit·adde nō·d appel·Romana· §·debet·li·vi·Spec·ti·de appel·§· nunc tractemus·ad fi·nō·de maio·et obe·solute·in glo·recipiunt·adde quod dixi·s·sub dictione appellatio·

¶ Ratōne feudi dominus potest precipere uasallo sub debito fidelitatis sicut prelatus subdito sub debito obedientie·d foro compe·c·ex transmissa·

¶ Uasallus si pignorauit dño rem feudalem dñs facit fructus suos et non computet illos in sortez de feu·c·i·et quod ibi nō·

¶ An filius inutilis uel inhabilis ad seruiendum succedat in feudum·nō·in·c·i·epis·uł abba·col·x· et de probi·feu·alie·per Frede·l·impialem·

¶ Contemnens excōmunicationem potest puari feudo·xxxii·q·v·preceptum·et ibi glo·

¶ Qui feudum recipit ab ecclesia tenetur iurare fidelitatem non solum ecclesie sed etiam prelato·lxiii·di·tibi domino·

¶ An uasallo alienāte feudum deuoluatur feudū ad proximum eius consanguineum uł ad dominū uide de feu·c·ii·et quod ibi nō·

¶ An feudatarius dans consilium contra dominū possit peiuari feudo·uide de exces·prela·c· grauē dicam·ꝫ·sub dictione uasallus·

¶ Feodatarius possidet naturaliter·uide glos· et Bar·in·l·iii·§·econtrario·ff·de acq·pos·adde Bal·in·l·neq·C·de usufruc·

¶ An illicita alienatio feudi non excludat frēm a successione qui ex pacto succeder debebat·uide per doc·moder·x·col·qui·mo·feu·amit·§·si fuerit

¶ Ad quos reuertatur feudum facta alienatione per uasal·uide de suc·feu·§·h' quoq· et in·c·ii·d feu·si cul·non amit·et que fuit prima cau·benefi·amit·§·pe·et·§·si·et si de feu·fuerit contro·

¶ Si uasallus alienat feudum cum uoluntate dñi· an sequens agnatus possit incontinenti reuocare·uel habeat necesse expectare mortem alienantis· et quis preferatur an filius uel agnatus· uide de succes·feu·§·hos quoq·et que fuit prima cau·benefi·amit·§·si·

¶ An alienatio feudi possit fieri in potentiorem nō·de lege Corar·§·ex eadem·

¶ An et quando propter alienationem priuetur uasallus feudo siue sit feudum ecclesiasticum uel seculare·dic ut habetur·x·col·que fuit prima cau·benefi·amit·§·si·

¶ An per alienationem partis feudi priuet quis toto·uide in·c·i·d uasal·qui contra consti·loth· et que fuit prima cau·benefi·amit·§·pe·

¶ An feudum possit alienari in quoscunq agnatos etiam remotiores·uide de alie·feu·§·et si clientulus·de alie·feu·pater·c·i·

¶ An heres possit alienare feudum in quo heredem·uide per Moder·per quos fiat inuesti·§·sed et res·

¶ An feudum amittatur per alienatōnem et qualiter·uide de feu·si cul·nō amit·c·ii·de lege Cora·§·pterea·et de probi·feu·alie·p Frede·in prin·

¶ An dominus possit alienare proprietatem seu ius quod habet in feudo et si alienat an pdat proprietatez·uide in·c·ii·quo tem·mi·et de·l·Corar·§·ex ea·et in·c·i·qualiter do·proprie priue·

¶ An heres alienatoris feudi possit illud reuocare·uide de alie·feu·pat·§·i·

¶ An feudum nouum possit alienari in preiudiciū filiorum de consensu dñi·uide de alie·feu·pat·c·i·

¶ An si ignorans rem feudalem esse alienauit priuetur illa et an possit reuocare·uide in·c·i· de contro·inter do·et epis·et que fuit prima cau·benefi·amit·§·fi·et in·c·si uasallus·si de feu·fu·contro·

¶ An per statutum possit induci certa forma alienandi feudum·uide·x·col·qualiter feu· olim po·alie·in prin et quid si illa forma nō seruetur·uide in·c·i·quid si post alie·feu·pat·

¶ An peohibitio alienationis feudi habeat locuz etiam in feudo ecclesiastico·uide d peohi· feu·ali·per Frede·in prin·et que fuit pri·cau·bene· amit·in fi et qui feu·da·pos·in prin·

¶ An et quando alienatio feudi possit fieri de uoluntate domini·uide in·l·ii·de probi·feu·alie· per Loth·et de alie·feu·pat·§·et si clientulus·

¶ An feudum concessum patri et filiis transeat ad filios naturales·doc·de proba·in psentia·Spec·in ti·de loca·§·nunc aliqua·ꝟ·xxvii·

¶ An si filius domini est ipubes debeat feudatarius iurare fidelitatem in manibus suis uł tutoris uide Io·an·de elec·cum inter uniuersas·

¶ An feudum concessum alicui ꝓ se et heredibus suis transeat ad heredem extraneum·glo·ꝙ nō in·l·ex facto·§·ultimo·ff·ad trebel·ubi Bar· doct·in c·in presentia·de probat·

¶ An ex eo ꝙ quis habeat castrum uel bona temporalia in territorio alicuius domini presumatur eius feudatarius·uide Osti·de iureiuran·nimis·

¶ An feudatarius possit transferre in alium utile dominium sine licentia dñi·Inno· ꝙ nō de fide instrumen·inter dilectos·nō·de his que fi· a prela·cum ap̄lica·in glo·penult·

¶ An feudum possit alienari inter agnatos sine licentia dñi·Bal·in·c·i·de alie·feu·col·x·

¶ An aliquo casu licita sit alienatio feudi uide·x·col·qualiter feu·olim po·alie·in prin·et q̄liter ali·feu·fuerit licita et probi·scdm diuersa iura et diuersitatem curiarum·uide de alie·feu·in pn· et in c·ii·apud quem uel quos et quibus mo·feu·amit·§·si iuellario·

¶ An si pater habet feudum quia est iurisperitus filius qui non est talis seruiendo per substitutuz peritum possit retinere feudum·uide glo·in l·qsquis·C·de epis·et cleri·Spec·in ti·de aduoca· §·i· ꝟ·sed pone abbas·dixi·s·sub dictōe aduocatus·

¶ An feudatarius iurans ei cui non debuit cadat a feudo·uide Osti·de iureiuran·c·eam te·

¶ An prelatus possit cōsanguineo infeudare consuetum infeudari·Bal·x·colla·qui feu·dare pos·c·i·in principio·

¶ Possessiones ecclesie consuetas infeudari possunt infeudari sine solemnitate·uide Arebidi· xx xv·q·viii·de gradibus·doc·de consti·que in ecclesiarum·Ioban·an·de re·eccle·non alie·ut super· et c·significauit·

¶ An feudatarius amittat ipso iure feudum per alienationem·Io·an·de feu·c·ii·Bal·in·l· impialez §·i·de probi·feu·alie·per Frede·col·x·

¶ An feudum temporale possit transferri in ecclesiam. uide Osti. de re. eccle. non alie. c. fi.

¶ An feudum quod redit ad manus prelati et aliquo tempore est per eum possessum iterato possit dari in feudum sine uiolatione iuramenti de non infeudando de nouo. uide Inno. in c. ut sup. de re. eccle. non alie. dixi aliquid. s.

¶ An feudum possit concedi tantum ad uitā feudatarii. uide tex. de dona. inter ui. et uxo. c. nup.

¶ An si episcopus acquirat feudum pro quo debetur capitulo suo homagium debeat ipse hoc illis impendere. uide Io. an. in c. penult. de censi.

¶ An propter felloniam patris possint filii priuari feudo. glo. in c. fi. de dona. nō. insti. de dona. §. sciendum. in glo. in ℣. ex causis. Bar. in l. eum qui ff. de de interdi. et rele. adde nō. ff. de in ius uo. l. adoptiuum. §. fi. in glo. ℭ. de reuo. do. l. fi. in glos. nō. in l. ii. ℭ. de lib. et eo. libe. in glo. in ℣. nati. et ibi Cy. facit glo. in l. ult. ℭ. de decur. li. x. in ℣. ediderit. Bar. ff. de interdic. et relega. l. iii. nō. x. col. si de feu. fue. contro. c. si uasallus culpam. nōt. de probi. feu. alie. per Fre. §. insuper. in glo. priuetur Spec. in ti. de feu. §. fi. ℣. i. et ibi Io. an.

¶ An diuisio reddituum feudi facta per heredes feudatarii preiudicet domino. uide Lau. in extrauagan. sedes. Io. xxii.

¶ An si prestetur domino seruitium feudale dominus prescribat illud feudum alias non suū. Bar. in l. quemadmodum. ℭ. de agri. et censi. li. xi. Bal. in. x. col. de feu. dato in uice legis cōmissorie. c. fi.

¶ Quot modis acquiratur feudū uide in summa pisana sub dictione feudū. §. qualiter acquiratur feudum. uide etiam ibi per quem possit acquiri.

¶ An filius repudians hereditatem patris sui possit feudum retinere. dixi aliquid. s. adde. x. col. an agnatus uel filius de func. c. si contigerit. et adde quod ponit Ange. in consilio suo. clxxxviii. quod incipit ex forma. ubi etiam uide quid si filius est institutus in re certa.

¶ An feudum sit castrense peculium uel quasi. gl. et Bal. x. col. de duo. frati. de nouo bene. inuesti.

¶ An ualeat consuetudo q in feudo succedat heres extraneus. dic q non de consti. que in ecclesiarum. et ibi docto.

¶ Feudum dicitur a fidelitate. de iureiuran. uerit. tatis. et c. eam te. Io. an. de feu. c. i.

¶ Non licet dño infeudare de nouo preterq in quatuor casibus. quorum tres uide in c. ex parte. de feu. alter ponitur in c. per tuas. de dona.

¶ An feudum possit dari in dotem. nō. de consti. que in ecclesiarum Bal. in l. imperialem. §. i. de prohi. feu. alie. per Fre. in. x. col. adde Io. an. in addi. Spec. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ℣. cix. nō. in dcā l. impialem. §. bannito. de prohi. feu. alie. per Fre. in glo. in ℣. alienare. circa finem. plene per do. Ia. de Alua. in lec. sua noua su. c. i. §. donare. qualiter olim feu. pote. alie.

¶ Si feudatarius est minor qui non potest prestare auctoritatem uel consensuz tutor ipsius hoc facit dixi aliquid. s. uide Io. an. in c. cum inter uniuersas. in fi. de elec.

¶ An qui nō potest alienare possit infeudare. nō. de feu. c. i. scdm Inno.

¶ In quo differt feudum ab emphiteosi. uide nō. in l. fi. ℭ. de iure emphi. Spec. ti. de loca. §. vi. ℣. sed nunquid locum.

¶ Si feudo quod fuit datum ecclesie propter delictum prelati priuatur ecclesia quousq uiuit prelatus. eo uero mortuo reuertitur ad ecclesiam nō. doc. in c. uerum. de so. compe. in cle. i. de pe.

¶ Feuda concedere possunt clerici seculares et regulares. de pac. pleriq. nō. de feu. c. ii.

¶ An heredes possint priuari feudo propter felloniam si dominus uiuens nihil dixerit. nō. ℭ. de inof. testa. l. omnino. in gl. nō licebit. Cy. ℭ. de reuo. do. l. i. in fi. nō. qui. mo. feu. amit. §. i. in glo. concubuit. x. col. et que fuit prima cau. benef. amit. §. i. in glo. assalierit. dixi aliquid. s.

¶ Feudum non transit ad sequentem si primus commisit felloniam. sed ad posteriorem. nō. x. col. si de feu. fue. contro. c. si uasallus. in glo. uocabit. et ibi Bald.

¶ An feudū possit peti petitione hereditatis. nō. ff. de peti. here. l. item uidendum. in. §. ii. in glos. uide Bar. ff. ad trebel. l. si patroni.

¶ An filius amittat feudum si cōmisit felloniam uiuente patre. nō. Cy. ℭ. de lib. et eorum lib. l. fi.

¶ De quibus rebus clerici facere possunt feudū nō. x. col. qui feu. dare pos. c. i. in glo. qui feudum.

¶ Est feudum quod finitur ad uoluntatem dñi. in. x. col. qui feu. dare pos. §. et q. in glo. intrare.

¶ Quoddam feudum morte feudatarii finitur. nō. qui feu. da. pos. §. postea. in glo. ad uitam. et de natu. suc. feu. in glo. ii.

¶ An in feudo succedat frater fratri uel reuertatur ad dñm. nō. x. col. impr. Lotha. in glo. i. et q feu. dare pos. §. cū uero Corradus. in gl. ut frater.

¶ Si sunt duo filii uasalli et unus utilis et alter inutilis qualiter succedāt in feudo. Io. an. in addi. Spec. ti. de feu. §. quoniam. ℣. xxv.

¶ Hodie feudum non amittitur sine certa et conuicta culpa. qui feu. da. pos. §. fi. in glo. fi.

¶ Si fiat inuestitura de feudo quod ab alio detinetur pure uel sub conditione an teneatur successor mortuo dño uel econtra facere inuestituram. uide. x. col. qui feu. da. pos. et ibi etiam Bal. adde x. colla. quid iuris. si quis inuestitus fue. de alien. feud. c. i.

¶ An is qui debebat succedere post aliquē in feudum si consentiat alienationi eiusdem amittat ius suum. nō. x. colla. qui. mo. feud. amit. §. i. in glos. regressum.

¶ An dominus possit redimere feuda que a creditoribus uasallorum uenduntur. nō. x. col. quali. olim feu. po. alie. in glo. in ℣. pro equali precio.

¶ An dominus amittit feudum eisdē casibus quibus uasallus. nō. x. col. de no. for. fide. et que fuit prima cau. bene. amit. in glo. iustitiam.

¶ Si feudum sit euictum an dominus teneatur. uide. x. col. si de feu. uasal. interpel. fue. c. i. in glo. uasallo.

¶ An dominus possit alienare proprietatem feudi sine consensu uasalli. nō. x. col. d̄ prohi. feu. ali. per Frede. in prin. in glo. pignorare. et. §. aliud. in glo. ad alium. Io. an. in addi. Spec. in ti. de feu. §. quoniam. ℣. xxx.

¶ Si de feudo est controuersia inter dominuz et uasallum uel inter uasallos uel etiam cū alio quis cognoscat. nō. x. col. de probi. feu. alie. per Frede. §. i. in autent. de questo. §. si uero forsan. de iudi.

ceterum·de foro compe·uerũ·et utrobiq; ꝑ Inno· et doc·moder·plurimas·q·circa feuduz·uide Spe· ti·de feu·§·qm·et ibi Io·an·in addi· super ꝛ͂ica·

¶ Si uasallus committit felloniam propter quam uenit priuandus feudo an si remittatur dicat̃ hec noua infeudatio·uide glo·de pecu·l·peculium·§·si ere alieno·et in·l·quod dicitur·la prima·in·ꝓ· creuisse·ff·de impen·in re·do· fac·

¶ An et cui ueniat applicandum precium feudi in debite alienati dic ut in·c·i·de pre·feud· alie·per Loth·et de probi·feu·ali·per Frede·in prin·

¶ Si quis habet licentiam alienandi feudum uni an possit alienare alteri·uide de probi·feud· alie· per Frede·in prin·

¶ An feudum possit alienari propter necessitatẽ· uide in·§·hoc quoq·de suc·feu·et qualiter olim feu·po·alie·in prin·et que fuit prima cau·benefi· amit·§·finali·

¶ An cõmoditae feudi possit alienari· uide in·§· auc si huellario·qui·mo·feu·amit·et de·l· Corar· §·ex eadem·et de probi·feu·alie·ꝑ Frede·in prin·

¶ Ex quibus causis amittatur feuduz et ad quos reuertatur·uide·x·col·que fuit prima cau· benef· amit·§·finali·

¶ An amissio habeat locum in feudo non habente propriam naturam feudi·uide doc·in·c· Feudum· si de feu·fuerit contro·

¶ An amittatur feudum sine culpa·uide in·c·i·d̃ feu·si cul·non amit·

¶ Feudum quãdoq; aperitur dño quandoq; agnatis scđm diuersas naturas delicti seu ingratitudinis uel culpe uasalli uel alterius cause·uide plene per do·Iaco de Alua·in lec·sua noua·x·colla· que fuit prima cau·benefi·amit·§·fi·

¶ An pro augmento feudi sit necessaria noua inuestitura·uide prefatum do·Iaco·de contro·inue· §·si qui se de manso·in ult·q·

¶ An augmentum feudi censeatur esse ps ipsius feudi·de inuesti·de rec·ali·fae·§·econtrario· adde quod dico·ȷ·sub dictione iunctam·

¶ Que sunt bona que possunt dari in feudum· ui de qui feu·dare pot·in prin·et de feu·cogni·c· ii·

¶ An bona in dubio presumantur feudalia·uide per doc·in·c·si uasal·si de feu·fue·contro·

¶ Quid sit feudum camere uel caneue et in quibus consistat·nõ·per doc·in·c·ii·de feu· cogni· et quid sit inuesti·c·ii·

¶ An habens feudum de caneua possit compellere dñm ad designandum sibi possessiones ex qbus possit recipere dictum debitum·uide per moder· de probi·feu·alie·per Fre·§·illud· et de feu· cog· c·ii·ubi uide quid differat feuduz caneue a feudo soldate·Item uide ibi an in tali feudo cadant regalie feudales·

¶ An feudatarius teneatur iurare ꝙ dependet dominum contra proprios consanguineos uidetur ꝙ sic nõ·x·col·hic si·lex cor·l·i·nõ·in·l·frater a fratre·ff·de condi·indebi·

¶ Feudum non perdit nepos ubi ius feudi causat̃ ab auo·licet pater commiserit delictum quo perditur feudum·glo·in·l·emancipatum· ff· de sena· adde Bar·in·l·iii·ff·de interdic·et relega·et·ff de iurepatro·l·diui·Bal·in dicta·l· emancipatum· §· i·ff de senato·

¶ Singulis heredibus dñi prestandũ est ꝑ feudo fidelitatis iuramentum·glo·ff·de usufru·l· si cuiꝰ·

¶ Alienans feudum licet postea redimat non euitat penam·l·i·§·si rem·ff·depositi· uide ibi Bart· x·col·de eo qui feu·alie·§·i· de quo uide plenius per Bal·in·l·ii·C·de libe·et eorum liber·

¶ An propter delictum patris filius amittat feudum·uide·ff·de in ius uocandi·l·adoptiuum· §·i· in glo·Bar·plene in·l·i·ff·de interdic·et relega·et l·ut iurisiurandi·§·si liberi·ff· de adope·lib·adde· x·col·d̃ suc·feu·c·i·si d̃ feu·fu·cõtro·c·si uasallus·

¶ Feudum non diuiditur inter heredes feudatarii·ff·fami·herciscũ·l·quedam mulier· uide Bal·in l·si familie·C·fami·hercis·uide nõ·in·l·si familie· ff·eo·uide·ff·cõi diui·l·cõmuni diuidundo·

¶ An autem feudum possit diuidi inter uasallos uide Bal·et doc·moder·x·col·si de feu·contro·fu· §·si fuerit·

¶ Jus dicendi de ingratitudine contra feudatarium non transit ad heredem si nõ est querelatus dñe·C·de inoffi·testa·l·omnino·

¶ Quod dicitur feudum indiuiduum et qualiter in eo succedatur·uide Ioban·an·in addi·Spec· super Rubrica·de feu·

¶ Quid sit feudum francum·uide Bal·in·l· i·§· illud·etiam·C·de lati·libe·tol·

¶ An in feudo habeat locum successorium edictum·Bal·dicit ꝙ sic·in·l·si in ꝑsona· C·de fideicõ·

¶ An in feudo filii acqratur usufructus patri· uide Bar·in·l·cum oporteat·circa fi·C·de bo· que lib·adde ꝙ Bal·uidetur tenere contrarium· in l·si uxorem·C·de condi·inser·

¶ Licet filii fuerint inequaliter substituti tamen equaliter succedant in feudo·Bal·in·l· liberi ii· C· de ope·libe·

¶ Alienans partem feudi solum in parte punitur Io·an·in addi·Spec·ti·de feu·super ꝛ͂ica·

¶ Concessio feudi facta alicui et eius filiis masculis et feminis intelligitur ordine successiuo· uide Bar·in·l·ut iurisiurandi·§·si liberi·ff·de ope·libe· Bal·in·l·quotiens·C·de su·et leg·in·ii·colum· ubi multa de hac materia dicit·

¶ Licet totum regnum apulie uniuersaliter sumptum sit feudum ecclesie Romane tamen particularia feuda ipsius regni sunt sub recto dominio ipsius regis·ar·l·i·C·unde legi·ubi hoc nõ· Bal·

¶ Omnia feuda regulariter sunt diuidua inter heredes qui sunt de sanguine et omnes tenentur ad fidelitatem·fallit in feudo franco scđm Bal· in·l· si plures·C·de condi·inser·in·ii·colum·ubi uide ꝑ eum quod sit feudum francum·

¶ An qui concessit feudum teneatur ad fructus uide Bal·in dicta·l·si plures·

¶ Quedam sunt feuda in quibus non iuratur fidelitas et in successione feudi ecclesia non habet̃ loco filii·scđm Bart·in autent·nisi rogati· in fine C·ad trebel·

¶ Qualiter succedant in feudo filii duorum fratrum·uide Bal·in·l·ii·C·de su·et legi·et in auten· cessante·C·de legi·here·

¶ Sicut in feudo non succedit femina ita nec filius natus ex ea nisi aliud actum sit·scđm Bal· in l·fi·circa prin·C·de su·et legi·

¶ An emancipatio dissoluat iura feudi uide in autent·in successione·C·de su·et legi·

¶ An hermofroditus succedat in feudo·Bal·ꝙ sic

si magis incalescit in sexum uirilem. ita dicit in. l. fi. C. de su. et legi.

¶ Filii duorum fratrum succedant in feudo in stirpes non in capite quia ubicunq; aliud expresse nõ cauetur successores feudorum regulantur sm ius cõmune. ut in. c. i. de gra. suc. in feu. ubi Bal. et in. l. nepotes. C. de legi. here. et in. c. i. §. et quia. qui feu. dare pos. x. col.

¶ Concessio feudi simpliciter facta intelligitur scdm naturam feudi. Bar. in. l. gayus. ff. solu. mat. Bal. in. l. liberti. C. de ope lib. ubi dicit ꝙ postquã est aperta uia domino ad feuda nunquid redit ad feudatarium.

¶ Si pater neglexit ad. x. menses petere inuestituram et sic decedat filius habebit integruz annũ et nõ solum duos menses qui superant patri. uide Io. an. in addi. Spec. in ti. de feu. §. qm. ꝟ. xvii.

¶ An de re feudali possit fieri cõpromissum. uide. Bal. x. col. de lege Corar. c. i. et de prohi. feu. alie. per Frede. c. i. Spe. ti. de arbi. §. restat. ꝟ. sed nunquid uasallus.

Fiat

Hoc uerbum respicit futurum tempus ff. ne quid in loco publi. l. ii. nõ. glo. de elec. quisquis. in glo. ineligibilis fiat. nõ. xxv. q. i. generali.

¶ Hoc uerbum fiat aptum est notare presens et futurum. uide in. l. i. in prin. cum glo. ff. de lumi. et. ff. ne uis fi. ei. l. i. §. deinde ait ptor. uide Luc. ii. fiat mihi scdm uerbũ tuum. et gene. i. fiat lux et facta est lux. de hoc in preallegato. c. quisquis. in glo. super. ꝟ. ineligibilis fiat.

Fictio Fingere

An due fictiones possunt simul concurrere in eodem aut super eodem. uide. ff. de usucapio. l. si is qui pro emptore. ff. de solut. l. si quis sub conditione. gl. in. l. i. C. de dot. promi. do. Car. in. c. is qui. de sponsa.

¶ An et quando fictio preualeat ueritati uel ecõtra. uide nõ. l. di. ferrum. de rescrip. susceptum. li. vi. Io. an. de tempo. ordi. litteras.

¶ Materiam fictionum uide plene per Bar. i repeti. dicte. l. si is qui pro emptore. do. Car. Flor. in dicto. c. is qui.

¶ Fictio uel simulatio aliquando dicitur licita. xxii. q. iii. utile. et dominus finxit se longius ire. Luc. ultimo. adde qd̃ ne. cau. c. i. et quod ibi nõ.

¶ Ficta est illa caritas que deserit in aduersitate de peni. di. ii. caritas.

¶ Quid sit fictio uide do. Cardi. Flor. in clemen. ꝙ circa. de elec. qui dicit ꝙ fictio est iuris dispositio per quam non uerum possibile tamen esse uerũ accipitur pro uero. adde glo. in cle. q̃uis. d̃ fo competen. Io. an. de tempo. ord. l̃ras. adde nõ. C. d̃ probati. l. sine possidetis. et. ff. ꝙ me. cau. l. non est uerisimile et quod ibi nõ.

¶ Stante statuto ꝙ instrumenta publica debeant mandari executioni sicut sententia an instrumentum in quo est ficta stipulatio dotis habeat hoc priuilegium. Bar. ꝙ non. l. i. ff. de his que in testa. del. Bald. contra in. l. ad probationem. C. de probati. et in. l. si pro te. C. de do. promi. facit qd̃ idez nõ. in. l. si bine tabule. ff. d̃ iniu. rup. et irri. testa.

¶ Super impossibili non potest cadere fictio. de pac. c. fi. gl. in. l. gallus. §. si eius. ff. de lib. et postu. et. ff. ex qui. cau. ma. l. denicq; bene facit in simili. instit. de adop. §. minorem. hoc tenent doc. in materia fictionis. ubi supra.

¶ Fictio est indiuisibis sicut ueritas. tex. de elec. c. penult. §. porro. li. vi. in. c. quoniam in plerisq;. de offi. ordi. et de prescrip. cuz non liceat. do. Pe. de perusio in trac. canonice portõnis pte. ii. c. vi.

¶ Fictio non extendit nec retrotrahitur quando alteri preiudicatur. Io. an. in reg. sine culpa li. vi.

¶ Fictio est ꝙ pater et filius sint una caro. uide tex. xxxv. q. iii. hac auctoritate.

¶ Fictio non potest fieri de casu qui non est possibilis naturaliter. nõ. tex. qui filii sint legi. tanta. d̃ despon. impu. c. i. li. vi. glo. in regula sine possessione. eo. li. tex. instit. de adop. §. minorem. Bar. in. l. vi. ff. de procu. et in. l. eandem. ff. de duo. re.

¶ An admittat duplex fictio circa eundem actũ. Bar. in. l. certe. §. si procurator. ff. de preca. et in. l. si is qui pro emptore. ff. de usuca. tex. de elec. ꝙ sicut. eo. ti. c. cuz non deceat. li. vi. Bar. in. l. sub cõditione. ff. de solu.

¶ Fictio potest cadere super eo quod est impossibile in suo genere. Bar. in dicta. l. si is qui ꝓ emptore. et in. d. l. sub conditione. ff. de solu.

¶ Fictio non potest retrotrahi quando extremũ est inhabile ad quod fit retrotractio. Bar. in. d. l. sub conditione. ubi dicit ꝙ fictio non trahitur retro qñ materia est talis in q̃ non fit retrotractio.

¶ Fictio intelligitur facta ubi actus uere et naturaliter fieri potest. gl. magna in cle. i. ut li. pen.

¶ Fingitur stipulatio ubi non est. ff. de adopti. l. his uerbis. C. de re. uxo. acti. l. i. §. accedit.

¶ Quandoq; fingimus mortuũ uiuum uel uiuum mortuum. instit. de excu. tuto. §. i. ff. pro socio. l. actione. §. publicatione. ff. solu. matri. l. si qis. C. d̃ epis. et cleri. l. deo nobis.

¶ Licet qñq; ius fingat id quod non est ut nõt. glo. ii. q. vii. paulus. Lau. in cle. ꝙ circa. de electi. nũquid tñ fingit illud quod naturaliter est impossibile. Pau. in prohe. cle. in. ꝟ. cõmorantibus. glo. ff. pro socio. l. iii. dixi. s.

¶ Uerbum uidetur est fictionis significatiuum. tex. est cum glo. in. l. si duo. ff. de acqui. here. adde tex. cum glo. de iureiur. l. qui iurasse. glo. ff. qui satisda. co. l. si. de stip. ser. l. si ex re. §. si.

¶ Contra fingentes se recipere uel cõficere sacramenta. uide bonum tex. de cele. mis. de homine. et quod ibi nõ. xxvii. di. quod interrogasti. de regu. c. ut clerici. ubi glo. de priuile. tuaz. facit de elec. dudum. ii. de resi. et uene. sancto. c. i. et ii.

¶ Que differentia est inter fictionem et ꝑsumptõnem. uide glo. in. l. i. §. accedit. C. de rei uxo. ac. Io. an. in. c. l̃ras. de tempo. or. Bar. in preallega. repe. d. l. si is qui pro emptore. ff. in qui. cau. pig. tacite contra. l. licet.

¶ An contra fictionem admittatur probatio. dic ꝙ non quia fictio habetur pro ueritate. nõ. Bart. in. d. l. si is qui. do. Car. in dicta cle. quod circa. bñ faciunt nõ. in. c. is qui. de spon.

¶ Fictio nõ plus operatur q̃ ueritas potuisset operari illo casu. regula ratihabitio. li. vi. de preben. licet. iuncto. c. i. de cleri. non resi. li. vi. Io. an. in regula sine culpa. eo. li. super. ii. ar. ii. q. tex. de tem. or. litteras. de bap. debitum. glo. de supplen. negli. prelato. si episcopus. li. vi. in. ꝟ. spiritualibus.

¶ Fictio commendat ad cautelaz dummõ uitetur

mendacium.nõ.Io.an.de sacra.non ite.c.fi.i.q.i.de bis.uide quod nõ.in.c.i.ꝙ me.cau.

¶ Fictio non extendit ad alium casum q̃ expressum glo.in.ꝑ.conuenire.in cle.i.de rescript.gl.in c.susceptum.eo.ti.li.vi.glo.in.ꝑ.contestata.in.c.quoniam.§.ꝙ si super.ut lite non contesta.

¶ Fingitur natus qui non est.ff.de statu homi.l.qui in utero.et fingitur non esse qui est.ff.qui satisda.co.l.quotiens.ff.de dolo.l.nam is.

¶ Fingitur non factum quod est male factum.ff.qui satisda.co.l.quotiens.

¶ Fingitur idem quod est aliud.ff.de iudi.l.proponebatur.ff.de libe.et postu.l.in suis.et econtra ff.de adimen.le.l.si seruus.et.ff.de solu.l.qui res §.aream.

¶ Absens fingitur presens.ff.de testa.l.qui in testamento.§.i.ff.de ꝓbo.signi.l.fi.et econtra.C.de iudi.l.properandum.§.cum autem.

¶ Heres fingitur eadem persona cum defuncto.ut.l.mortuo.ff.de fideius.Dy.in regula sine possessione.li.vi.

¶ Fingit quis aliquando furorem ut euadat.xv.q.xi.iudicas.

¶ Fictio non se extendit ad actus iuri contrarios ut.ff.de leg.i.l.talis scriptura.

¶ An fictio et presumptio possunt esse circa idem nõ.ff.de stip.ser.l.si seruus cõmunis in glo.tota stipulatio.Bartho.in.l.is qui pro emptore.ff.de usucapio.

¶ Hec uerba intelliguntur nõ.fictionẽ.ff.de contrahen.empti.l.nec emptor.ff de sta.homi.l.qui in utero.ff.de senato l.emancipatum.§.si quis cõceptus.ff.de pac.l.labeo.

¶ Haberi aliquem pro tali non facit eum talem scd̃m ueritatem.sed scd̃m fictionem.ff.si cer.pe.l.cum quid.ff.de his qui sunt sui uel alie.iuris.l.filius.ff.qui satisda.co.l.sciendum.§.tutores.ff.de pac.l.emptor.§.lutius.ff.de in ius uo.l.adoptiuũ.§.patronũ.et ibi Bal.nõ.in.l.põponius.§.si iussu.ff.de acquiren.pos.

¶ Fictio nõ potest plus operari q̃ ueritas ut dixi.s.et cui adaptatur fictio adaptatur et ueritas.ff.si cer.peta.l.si filius.ff.de acquir.re.domi.l.liber homo.ff.de donat.inter uirum et uxo.l.cum hic status.§.penult.

¶ Fictio limitatur et mensuratur ad mensurã ueritatis.ut.ff.de iureiuran.l.sed et si possessori.§.item si iurauero.

¶ Fictio in eodem casu non operatur tm̃ quantũ ueritas.ff.de iureiuran.l.si actor.iuncta glo.ff.ad uelle.l.quis.§.marcellus.et.§.sequen.

¶ Ubi lex fingit obligationem in respectu ad alteram ꝑsonam fingitur per omnia eiusdem speciei sicut et altera.ff.ad uelle.l.quis.§.si cum essem.

¶ Fictio adaptatur ad subiectum in quo proportionatur materia super qua fingitur non ad incõpatibilia ideo fingens traditõnem refertur ad corporalia non ad incorporalia que tradi nõ possunt.ff.pro socio.l.ii.et ibi glo.

¶ Hec uerba perinde habeantur ac si zc̃.nõ.fictionem non ueritatem.ff.in qui.cau.pig.tac.cõtra.l.licet in prediis.ff.de dona.inter uir.et uxo.l.si sponsus.§.si uxor.C.de adop.l.mulierem.ff.de adopti.l.si is qui.adde ꝙ hec dictio perinde notat fictionem.ff.de peti.here.l.sed et si lege.§.si ante.adde.l.adoptionis.ff.de adopti.

¶ Fictio habens priuilegium a lege prohibitum non trahitur retro.ut.l.paulus.ff.de sta.ho.nõ.in l.talis scriptura ff.de lega.i.

¶ Fictum non habet esse realiter sed intellectu.unde fictum nõ est sed intelligitur esse.tex.l.qui in utero.ff.de sta.homi.et quod ibi nõ.

¶ Fictio accidentaliter imitatur naturaliter possibile.ff.de adop.l.fi.

¶ Ubi lex naturaliter imitans aliquid approbat licet ad effectum ciuilem id approbatum dicitur naturaliter.ubi autem preter naturã aliquid alio extrinseco adito fingit fictum dicitur.uide.l.i.ff.adopti.et.l.adoptio.

¶ Fictio habilitans quem non solum habilitat ad actus ueros sed etiam ad fictos.tex.est de adop.l.si pater.in prin.et ibi nõ.

¶ Fictio et ueritas tanq̃ opposita et diuersimoda ad idem concurrere non possunt.et ubi adest ueritas fictio nil addere potest uinculi sed essentia ueritatis confundit.tex.est in.l.si pater.§.qui duos ff.de adopti.

¶ Fictio imitatur naturam.ff.de adop.l.adoptio.

¶ Actus fictus fingitur non solum respectu eius in quo principaliter fundatur.sed respectu eius quod uenit ad id consecutiue.ff.de adop.l.qui in adoptionem.

¶ Fictio superueniens non extinguit iudicium interim recte intentatum et expressũ.in.l.si pupillus.§.si tutor.ff.de tute.et ra.distra.et ibi Bal.

¶ Actus fictus nõ tollit accidentia naturalia nõ opposita fictioni.ff.de adop.l.ꝑ adoptionem.

¶ Fictio concurrens cum naturali uinculo nil inducit ultra naturam nec omnino attrahit ad naturam adeo ꝙ cessante uinculo ex quo natura est obumbrata non inducitur actus scd̃m naturam.sed scd̃m fictionẽm.ff.de adop.l.si pater.

¶ Actus fictus non tollit qualitatem naturalem non proportionabilem potentie ficti.ff.de senat.l.senatoris filius.

¶ Fictio in subiecto de quo fingit habet se accumulatiue nõ extinctiue q̃ ad primeuas dignitates naturales dummodo non repugnet omnino fictioni.licet ab ea potẽtialiter product non possint.ut in.d.l.senatoris filius ff.de sena.

¶ Qualitates expresse actui ficto durant durante fictione et sic actus fictus non relinquit post se reliquias.ff.de sena.l.senatores.ii.

¶ Fictio contra naturam in tollendo non inficit qualitatem naturalem nisi quatenus repugnet fictioni.ff.de sena.l.emancipatum.

¶ In materia stricta dispositio loquens de aliquo actu non comprehendit fictum.ff.de in ius uo.l.adoptiuum.

¶ Fictio tollit effectus cause fundatos sup causa naturali.ff.de in ius uo.l.si hac.§.sed si ꝑ penam.

¶ Loco alicuius esse notat fictionem.ff.de pact.l.sed si tantum.ff.ad.l.acqui.l.liber homo.§.si seruus.tex.et glo.C.de legi.l.non dubium.

¶ Hec uerba sit pro tali uel loco talis idem sunt et notant fictõnem.ff.de pac.l.cum emptor.§.fi.scd̃m unam lectu.adde.l.pretor.§.quicquid autẽ.ff.de no.ope.nunti.et quod ibi nõ.Bar.et de dam.infec.l.si seruus cõmunis.

¶ Fictio nõ habilitat retro gesta medio tempore

ex necessitate. secus si ex uoluntate. ff. de his qui nó. infa l. furti ff. de pac. do. l. quotiens.

¶ Differt realiter quid esse tale et haberi pro tali sed fictione quo ad omnia habet eadem priuilegia. ff. ex qui cau. ma. l. milites.

¶ Si lex fingit aliquem alibi esse de eo iudicatur ut non de existente ubi est. ff. ex qui. cau. ma. l. si quis stipulatus. in glo.

¶ Lex loquens de domino extenditur ad fictum. ff. ad. l. acqui. l. ob id. ff. d noxa. l. si seruus legatus unde lex loquens de actu uerificatur in ficto. naz actio l. acquilie dat domino et ei qui habetur pro domino. ut. l. hereditatis. ff. ad. l. acqui. et l. liber homo. §. si seruus. co. ti. et hoc in iure ciuili. secus si in iure pretorio quod stricti iuris est ut. l. iii. §. hec uerba. ff. d. nego. ges.

¶ Lex loquens de actu intelligitur de uero si in duobus concurrunt uerum et fictum. nam lex acquilia datur domino et legatario et legatarius est fictus dominus heres uerus. ideo actio datur heredi sed redditur postea legatario ut. ff. ad. l. acq. l. huic scripture.

¶ Fictio non potest ex toto confundere ueritatē ut. C. de iur. do. l. in rebus.

¶ Casus in quibus fingitur stipulatio ponuntur in l. i. circa principiū per glo. C. de re. uxo. acti. in. ꝓ. subsecuta.

¶ Fictio cadit super certo. presumptio super dubio. C. de rei uxo. ac. l. i. §. accedit. in. ꝓ. psumant.

¶ Contrahentes possunt fingere in contractibus suis. ff. si per. peta. lecta. ff. de ꝟbo. obli. l. huiusmodi. ff. de usur. l. cum quidam. et ibi gl. ff. de ꝟbo. obli. l. si ita stipulatus.

¶ Jus non trahit ad se casum fictum per statutū quia minor est fictio q̄ ueritas. facit. ff. de nego. ges. l. iii. §. hec uerba.

¶ An dispositio in casu ficto trahitur ad uerū dic ut nó. in. c. sciant cūcti. de elec. li. vi. et ibi Io. an.

¶ Fictio adaptatur ad illa in quibus est proportionalis materie ueritatis. ut. l. in minorum. C. in qui. cau. in integ. resti. non est nece.

¶ An sufficiat aliquid ficte fieri uide glo. in. l. fi. C. de his qui ue. eta. impe. doc. in. l. deo nobis. C. de epis. et cleri. Bar. in. l. gallus. ff. de lib. et postu.

¶ Fictio legis consuetudine non facit quem heredem directe sed utiliter. et sic omne ius quesituz ex fictione est utile. uide nó. in. l. fi. ff. ex qui. cau. ma.

¶ Fictio nō operatur quando deficit in extremo ut. C. de reuo. dona. l. ii.

¶ Fictio non operatur contra prohibitionez legis C. de dona. inter ui. et uxo. l. donationes quas.

¶ Lex disponens aliquid contra rationem naturalem non potest facere illud uere esse sed ficte. l. ii. ff. de usufruc. ea. re. que usu cōsu.

¶ Cum actus fictus transfertur ad uerum fortificatur. Cy. in. l. certi iur. C. loca.

¶ Possunt cōtrahentes fingere in suis contractibus contractum principiatum anteriori tempore q̄ fuerit. ff. de dam. infec. l. si finita. §. illud querit. et. §. item uideamus.

¶ Fictio medio tempore facta inualida et nulla ualidatur tēpore. ff. de manumis. uindi. l. si pater. et de manu. l. ii.

¶ An habilitas que exigitur in uere faciente exigatur in eo qui ficte facit. ff. de acqui. pos. l. i. §. item acquirimus. et ibi Bar.

¶ Licet lex dicat q̄ habeatur ac si esset non fingit uere quo ad quid. ff. d acqui. pos. l. is qui.

¶ Fictio non operatur in his que sunt facti quo ad iuris effectū. ff. de acqui. pos. l. cū heredes. §. i.

¶ An possessio uel quid aliud quod queritur per nuntium dicatur queri uere uel ficte. uide Bar. in l. si quis pro emptore. ff. de usuca.

¶ Faciens per alium dicitur uere facere per aliū. sed per se ficte. ut. d. l. quod in eo ff. de acqui. po. et quod nō. in. d. l. is qui pro emptore.

¶ Fictio recipit omnia contraria que sequuntur ad uerum si id quod fingit esset uerum. ff. de sta. lib. l. statuliberi.

¶ Uerbū habeatur notat fictiōnem. C. de iur. aur. annu. l. pe. et fi.

¶ Si lex uel statutuz dicit q̄ habeatur perinde ac si talis esse facit illum uere talem quando facere eum talem pendet a potestate statuentis. uide. ff. de nat. res. l. ii.

¶ Fingere est ostendere unum esse cum aliud sit in ueritate. ff. de here. insti. l. quidam cum filium. et. ff. de sta. liber. l. uiuo et. ff. de fideicōmis. liber. l. quidam. §. si.

¶ Aliud est aliquid esse uel nomine talis esse. uide l. i. §. illud. ff. de ui. et ui. ar.

¶ Uerbum extimare fictionem notat. ff. de lib. et postu. l. in suis.

¶ Uerba in dubio debent intelligi scḋm ueritatez non sḋm fictionem. ut. ff. ad sil. l. i. §. serui.

¶ Fictio impedit effectum sacramentoꝝ. s. Tho. in iii. parte q. lxix. ar. ix. et in. iiii. q. iii. ar. ix. Et quid sit fictio. uide in prealle. q. lxix. ar. x.

Fieri

Interdum exponitur pro facere. ut in auten. in medio lit. non fie. sacre. iussi. §. si autem hoc non custodierit. Interdum fieri id est eligi. in auten. de armis. in pi in. Interdum enī fieri. idest morari. in auten. de leno. §. nos eni. aliquando fieri idest remanere ut. l. gallus. in fi. ff. de libe. et postu. Interdum fieri idest esse. ff. de iudi. l. iulianus. ff. de acqui. pos. l. si rem.

¶ Aliquid statuitur de eo quod est in fieri et de eo quod est in facto esse. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. l. patre. xxvii. q. i. nuptiarum. de regula. porrectum. et. c. sicut nobis. nō. in. c. meminimus. qui cleri. uel uo.

¶ Quid iuris in eo quod est in fieri. uide de pe. di. i. magna. de fur. c. ult. de sen. excom. religioso. li. vi. lxxxii. di. presbiter. xii. q. ii. de uiro.

Fides Fidelis Fidelitas Fides catholica

An de iure canonico fides sit seruanda nō seruanti. glo. de iureiu. an. peruenit. ii. tex. xxii. q. iiii. innocens. glo. xi. q. iii. inter uerba. glo. xxxiii. q. v. quod deo patri. adde nō. C. de pac. l. cum proponas. et ibi Cy. et ibi nō. glo. et Bal. in. l. ut responsum. C. de transac. facit. l. quero. §. inter locatorem. ff. loca. ubi uide.

¶ De multiplici significato huius dictionis fides notat glo. sup ꝟ. ica de sum. trini. xxii. q. i. mouet. et ibi uide glo.

¶ Maior fides adhibenda est scripturis sacris q̄ aliorum doctorum. ix. di. neq̄.

¶ Ad fidem rei dubie multum ualet auctoritas

ecclesie.xi.di.palam.

¶ Traditiones maiorum non obuiantes fidei sũt obseruande.xii.di.illud.xi.di.consuetudinem.

¶ Fidem uiolat quisquis Romane ecclesie repugnat.xxii.di.omnes.

¶ Infidelium serui recipientes fidem a seruitute sunt liberati.liiii.di.fraternitatem.adde de diuor.quanto.et quod ibi nõ.

¶ Fidei meritum sola obedientia possidet.viii.q.i.sciendum.et quod ibi nõ.

¶ Que non spectant ad fidem credere uel non credere hoc uel illud non est peccatum.xxii.q.ii.in ipsarum.

¶ In factis fidei nullo modo est mentiendum.xxii.q.ii.primum.

¶ Fides in malis promissis est rescindenda.xxii.q.iiii.in malis.et.c.si ad peccatũ.et.c.mulier.

¶ Fides est seruanda etiam hosti contra quẽ bellatur.xxiii.q.i.noli existimare.

¶ Pro fide pugnans si occiditur saluatur.xxiii.q.v.oim nostrũ.adde.c.omi timore.xxiii.q.viii.

¶ Pro fide data licet obsides recipere.xxiii.q.viii.ut pridem.de iureiur.ex rescripto.

¶ Causa fidei agi debet in ecclesia et nõ extra ut nõ.xxiii.q.viii.couenior.ubi tex.pulcher.

¶ Potius debemus perdere uitam q̃ fidem ut in preallegato.c.conuenior.

¶ Fidei questiones ad sedem apostolicam reseruande sunt.de baptis.maiores.xxiiii.q.i.quotiés fidei.et maxime quia ecclesia romana semper tenuit fidem firmaz.xxiiii.q.i.hec est fides quoniã deus rogauit ꝓ petro uid in.c.sũt que.ea.ca.et.q.

¶ Sine fide nullus potest cognoscere diuinaz potentiam.xxiiii.q.i.c.ꝙ ex sola.et.c.aduocauit.

¶ Fidem xp̃o non exhibet qui eius ecclesiam lacerat.xxiiii.q.i.aduocauit.

¶ Fidei unitatem relinquens nec remissionez peccatorum habet nec regnum celeste ingreditur.xxiiii.q.i.quicunq; ab unitate.

¶ Fides promissionis est duplex scilicet actionis et consensus.de spon.duorum.c.i.xxvi.q.vii.duobus modis.

¶ Qualiter intelligantur ꝟba apostoli ome quod non est ex fide peccatum est.habetur.xxviii.q.i.§.ex his itaq;.de ꝑpti.quoniam omne.

¶ Fides coniugalis sanitati corporis preponi debet.xxxii.q.vii.quod proposuistis.

¶ Fides non habet meritum quis est de non uisis de peni.di.iiii.in domo.

¶ Que sunt credenda de fide trinitatis et unitatis diuine habetur de conse.di.iiii.omnes.plene in.c.i.de summa trini.et fide catho.et eo.ti.c.i.li.vi.ubi docto.

¶ Fides est liberi arbitrii et tñ donum dei dicĩt de conse.di.iiii.gratia que.

¶ Fide sanctorum noue legis antiqui patres saluabantur.de conse.di.iiii.sicut in sacramentis.

¶ Fidelior factus est petrus postq̃ fidem se prodidisse defleuit.l.di.fidelior.

¶ Fideli indigenti prius subueniendum est q̃ infideli.lxxxvi.di.non satis.

¶ Fideles mali peiores sunt infidelibus.i.q.i.nõne sodomite.

¶ Fidelis erga homines esse non potest qui infidelis est deo.ii.q.vii.non potest.

¶ Ille dicitur fidelis qui celat amici commissum.v.q.v.qui ambulat.

¶ Fideli homini totus mundus diuitie sunt.infideli autem nec obulus.xiiii.q.iiii.quid dicam.

¶ Quis possit absoluere a iuramento fidelitatis uide quod habetur.xxii.q.v.c.de forma fidelitatis.xvi.q.vi.alius.

¶ Quotuplex sit fidelitas uide Bar.in extrau.ad reprimendam.in glo.totius fidelitatis.

¶ Qualiter intelligitur ille articulus fidei credo in sanctam ecclesiam.uide tex.de consecr.di.iiii.c.prima igitur.

¶ An et quando liceat uel non liceat clericis uel laicis disputare de fide.nõ.in.l.ii.C.de sum.trini.et fide catho.Lau.in cle.dudum.§.in ecclesiis.de sepul.et in.c.ii.§.iubemus.de heretic.li.vi.ubi docto.et in.c.cum ex iniuncto.eo.ti.xxiiii.q.iii.cum quibus.xcvi.di.uos ad fidem.de sum.tri.et fide catho.c.i.

¶ Quotuplex sit fides et quid sit fides formata.et quid informis.nõt.glo.super ꝓica de sum.tri.et fide catho.

¶ An de substãtia fidelitatis sit iuramenti prestatio.de iureiur.ueritatis.ubi glo.

¶ An omnes xp̃iani teneantur habere fidez explicitam.uide.s.Tho.scda scde.q.ii.ar.v.

¶ An omnes teneantur credere trinitatem explicite.s.Tho.scdb scde.q.ii.ar.viii.et ubi.s.

¶ An concessio fidei sit necessaria ad salutez.uide s.Tho.scda scde.q.iii.ar.ii.

¶ Coram quo sit agitanda causa fidei et an imperator sit uocandus.uide.lxxix.di.nullus.xxiiii.q.i.quotiens.xcvi.di.uos ad fidem.de bap.maiores.

¶ Quot sunt articuli fidei.uide nõ.super ꝓica de de sum.trini.xxii.q.ii.c.i.adde quod dixi.s.sub dictione articulus.

¶ An ignorantia excuset si quis errat in articulis fidei.nõ.xxiiii.q.i.scisma.

¶ Bona fides non patitur ut bis exigatur idem.ff.de reg.iur.l.bona fides.

¶ Non seruans fidem punitur sicut transgressor iuramenti.de fide.c.peruenit.et.c.p̃terea.de spõ.in glo.adde quod plene dicam.ĩ.sub dictione iuramentum.

¶ An quis sit compellendus ad fidem seu precio seu precibus inducendus uide.xlv.di.qui sincera de iude.sicut.i.q.ii.q̃pio.de bap.maiores.§.item queritur.de heretic.c.i.

¶ Graue est fidem fallere.ff.de in ius uo.l.§.et fi.§.i.ff.de cõsti.pecu.l.i.ff.depo.l.i.§.merito.

¶ Unde dicatur fidelitas et quid eius nomne contineatur uide Io.an.de symo.c.ex diligenti.

¶ Fidelitas reputatur quedam species seruitutis Spec.in ti.de teste.§.i.ꝟ.sed nunquid uasallus.

¶ Fides est idem quod legalitas que est dolo cõtraria.de depo.l.bona fides. Item fides idest ꝓbabilis ignorantia.ut.l.bone fidei.ff.de ꝟbo.oblig. Itez bona fides idest bona simplicitas.ut possessor bone fidei.xxii.q.iiii.Innocens. Item bona fides idest bonus mos.xi.di.consuetudinem.in glo.i.

¶ An fide sua quis saluetur.nõ.de symo.p tuas.

¶ An papa possit nouos articulos fidei facere uel teneatur eo casu requirere prelatos.uide de heretic.cũ xp̃us.dicã.ĩ.sub dictõe papa.xix.di.scdm.

¶ Fides quot modis dicitur nõ. Ostien. in summa de sum. trini. et fi. catho. §. i. nõ. xxxii. q. monet. in glos. neq.

¶ Qualiter diffinitur nõ. C. de summa trini. et fide catho. super Rubrica. et ibi Cy. et Ostien. in summa eo. ti. §. ii.

¶ Qualis fides requirat in quolibet quo ad deũ Inno. de sum. tri. et fi. catho. c. i.

¶ An bona fides probet uel presumatur nõ. Bar. ff. de usuca. l. celsus. de prescrip. si diligenti. in glo. penult. Spec. in ti. de cau. pos. et proprie. §. nũc dicendum. ℣. item queritur. et ti. de prescrip. ℣. itẽ presumitur longi temporis. adde quod bona fides non semper presumitur. nõ. instit. de usuca. in glo. ii. Cy. in. l. super longi. C. de prescrip. lon. tempo. et in. l. i. in. q. iiii. C. de seruitut. et aqua. et in. d. c. si diligenti. in glo.

¶ An inducatur bona fides ex ignorantia facti uel iuris. nõ. C. de usuca. pro emptore. l. uenditõni in glo. ii. et ibi Cy.

¶ Quo tempore requiratur in usucapione bona fides. nõ. instit. de rerum diui. §. si quis a non dño in glo. ii. et instit. de usuca. in glo. ii. et instit. per quas perso. nob. acqui. in glo. bona fides. ff. de peti. here. l. sed si lege. Cy. C. de usuca. pro emptore. l. uenditioni. in glo. ii. nõ. ff. pro empto. l. ii. in prin. in glo. contrahitur. et ibi Bar. adde. ff. pro suo. l. si ancillam. in glo. si res. de prescrip. c. si diligenti. in glo. et uide eo. ti. uigilanti. in glo. alienauit. uide in. c. fi. eo. ti. in glo. fi. et in regula possessor. li. vi. Spe. ti. de cau. pos. et proprie. §. nunc dicendum. in. ii. libello.

¶ An bona fides requiratur in prescriptione libertatis. nõ. ff. quemadmodum serui. amit. l. fi. in glo. pe. Cy. in. l. i. in. iii. q. C. de serui. et aqua.

¶ An et quando bona fides requiratur in acquisitione domini per coniunctionem speciey. nõ. ff. de rei uen. l. in rem. § item quicunq. in glo.

¶ Administrator debet habere bonam fidem. nõ. de postu. prela. bone. ii. in glo. diffidere. C. de iur. calump. l. ii. in prin. et ibi Cy.

¶ An et quando aduersarius in prescriptione admittatur ad probandum malam fidem possessoris no. glo. in. de prescrip. c. fi. Inno. de iurepatr. cura. in glo. prescriptio. nõ. Spe. in ti. de cau. pos. et proprie. §. nunc dicendum. ℣. item queritur.

¶ Fidelitas cum fama dñi finitur. x. coll. per quos fi. inuesti. c. fi. in glo. ii.

¶ Fides est perceptio alicuius ueritatis per testimonium aliorum. et diffinitionem fidei ponit Bal. x. col. in preludis. in. ii. carta.

¶ Credere et fidem habere idem significant. ut. ff. si cer. peta. l. i. et ibi nõ.

¶ De multis habemus certam fidem que tamen ignoramus propter infallibilem rationem. Inno. de iura. calump. cum causam.

¶ Excusatur quis si fidem adhibet ei quod dicit a fide digno. uide Cy. in. l. ii. C. de seruit. et aqua. Bar. in. l. i. §. si qs ipi pretori. ff. de no. ope. nunti.

¶ Quando lex uel statutum facit mentõnem de fide facienda puta q iudici in iudicio fiat fides de debito uel delicto in dubio debet intelligi de plena fide quando tractatur de magno preiudicio. sed quando de modico sufficit semiplena. nõt. Pe. de anc. in cle. constitutionem. de elec. et ita dicit debere intelligi. c. cum Bertoldus. de re iudi. et. c. ex litteris. de resti. in integ. l. thesaurus. ff. ad exhi.

¶ Fidelis tenetur obedire potestatibus secularibus. s. i bo. scda scde. q. c. ar. vi.

¶ Fidelibus xpianis infideles preesse nõ possunt Idem. scda scde. q. c. ar. x et quomodo infideles possunt colere terras infidelium. uide ibidem.

¶ Fides habet pro obiecto primam ueritatẽ. idez scda scde. q. i. ar. i. et in. iii. di. xxiiii. ar. i. et in. q. de ueritate. q. xiiii. ar. viii.

¶ Fidei non potest subesse falsum. Idez scda scde q. i. ar. iii. et in. iii. xxiiii. di. ar. i.

¶ Fides non est de scitis Idem scda scde. q. i. ar. v. et in. iii. di. iiii. ar. ii. et in. q. de ueritate. q. xiiii. ar. ix. et in summa contra gen. li. i. q. ix.

¶ Fides distinguit per articulos. idem scda scde q. i. ar. vi. et in. iii. dis. xxiiii. ar. iii. et hu articuli conuenienter ponuntur in simbolo. ut in prealle. q prima. ar. ix.

¶ Quid sit fides Idem scda scde. q. iiii. ar. i. et in. iii. di. xxiiii. ar. vi. et in. q. de ueritate q. xiiii. ar. ii.

¶ Fidei for est caritas. Idem sa. sc. q. iiii. ar. iii. et i. iii. di. xxiii. ar. xiii. et i. q. de ueritate. q. xiiii. ar. v. et ea est fides informis et formata. Idem in prima secunde. q. lxi. ar. i. ii. et. iii et secunda scde q. iiii. ar. iiii. alias. q. xliiii. et in. iii. di. xxiii. ar. xii. xiii et. xv.

¶ Fides est una uirtus. Idem secunda scde. q. iiii. ar. vi. et in. iii. di. xxiii. ar. x.

¶ Fides est prima uirtutum Idem prima secunde q. lxii. ar. iii. et scda scde. q. iiii. ar. v.

¶ Fides est certior scientia. Idem scda scde. q. iiii. ar. viii. et in. iii. di. xxiii. ar. viii.

¶ Fides est pars iustitie. Idem secunda secunde. q. lxxx. ar. i.

¶ Fides est per infusionem. Idem scda scde. q. vi. ar. i. et. ii. et in. iii. di. xxiii. ar. xiii. ubi uide q fides informis est donum dei.

¶ An fides sit in demonibus. Idem ter et qd nõ. secunde scde. q. v. ar. ii. et in. iii. di. xxiii. ar. xiiii. et ibi etiam uide q fides non potest esse de uno articulo sine alio.

¶ Fides non manet in patria. Idem in prima scde q. lxiii. ar. v.

¶ Fidei meritum non tollitur per rationem inductam. Idem secunda secũde. q. ii. ar. x. et in. iii. di. xxiii. ar. iii.

¶ Fidei effectus est timor et purificatio cordis. Idem scda scde. q. i. ar. i. et. ii.

¶ Fides antiquorum est eadem cum nostra. Idez in. q. de ueritate. q. xiiii. ar. xii.

¶ An in eadem possit esse cum fide donum intellectus. Idem scda scde. q. viii. ar. ii.

¶ Fides est homini necessaria. Idem in. q. de ueritate. q. xiiii. ar. x.

¶ Fidem non precedit spes nec timor. Idem scda scde. q. vii. ar. i.

¶ Qualiter fides et donum intellectus conueniant et differant. Idem scda scde. q. viii. ar. vi.

¶ Fides remansit in beata uirgine tempore passionis xpi. Idem in. iii. di. iii. ar. v.

Fideicõmissum Fideicommissarius

Quilibet oneratus in testamento potest grauari onere

fideicōmissi·glo·in·l·i §·pro secundo·C·de cadu·
tol·et in·l·coheredi·§·cum simile·ff·de uul·et pu·

¶ Debitor testatoris grauari potest onere fidei
commissi ut·l·si pecunia·ff·de legā·i·

¶ An et ad quem effectum fideicommissarius cō
ditionalis possit in diem uel conditionē constitui
et de intellectu·l·post mortem·C·de fideicōmis·
nō·Bar·in·l·filiussa·§·diui·ff·de legā·i·

¶ An ualeat fideicōmissum relictum in defectū
descendentium masculorum·uide Bar·in·l·sed et
si sic·ff·de legā·iii·ubi de hoc·

¶ An ius cogendi adire hereditatem competat fi
deicommissario pro herede deliberante et quid in
terim debeat facere fideicommissarius nō·in·l·re
cusare·in prin·ff·ad trebel·

¶ An fideicommissarius uniuersalis sit legitimus
contradictor cum heres petit se mitti in possessio
nem·uide in·l·fi·C·de edic·diui·adri·tol·

¶ An feuda ueniant in restitutōne fideicommissi
uniuersalis·Bartho·in·l·si patroni·in principio·
ff ad trebel·

¶ An tribus uel pluribus inuicem per fideicōmis
sum post mortez substitutis secundus moriens ha
beat restituere quod percepit a primo moriente·
nō·Bar·ff·ad trebel·l·sceuola·quam legem ego re
petii padue quarto anno studii mei ī legibus et ibi
dixi de hac materia·

¶ Si testator grauat heredes inuicem sibi restitu
ere si decesserint sine liberis·et postea simpliciter
adimat dicendo adimo conditionem quam heredi
bus apposui·an uideatur adimere totum fideicom
missum uel conditionem ita ꝙ fideicommissum re
maneat purum·l·si quis seruum·ff·de condi·et de
monstra·per Bar·

¶ Fideicommissum uniuersale reseruatū per autē·
ex causa non debeatur ante mortem restitui ꝑ ue
nientes ab intestato si institutus fuit rogatus re-
stituere post mortem suam·Bar·in·l·peculium·§·
titio·ff·de legā·ii·et in·l·fundum·ff·de acti·emp·

¶ Fideicommissum pluribus relictuz ut quilibet
superstiti teneatur restituer finitur et expirat in
ultimo qui ad proprium heredem transmittit·ut·
l·ii·quando di·usufruc·lega·cedat·

¶ An instantia iudicii transeat in fideicommissa
rium uniuersalem uel singularem·Bar·in·l·si eum
hominem·ff·de fideius·

¶ Licet heres rogatus de restituendo retineat iu
ra directa·fideicommissarius tamen grauatus de
restituendo nihil retinet·glo·in·l·in fideicōmissa·
ff·ad trebel·facit·c·si pater·de testa·li·vi·

¶ An fideicommissario uniuersali sit danduz tem
pus ad deliberanduz·Bar ꝙ sic in·l·i ff·de iur de
liber·et institu·de fideicommis·heredita·§·si quis
una·in fine·

¶ An fideicommissarius moriens ante diem fidei
commissi cedenteꝫ trāsmittat spem fideicommissi
ad heredem·dic ꝙ non ut in·l·cum filio·in fi·ff·d
legā·i·et·l·apud iuli §·utrum·ff·ad trebel·glo·in·
l·heredes mei·§·cum ita·ff·ad trebel·doc·et glos·
in·c·Raynaldus·de testa·

¶ Bona que legantur clericis in testamento pro
anima testatoris sunt ecclesie sed non illa que di-
mittunt eis per fideicōmissum·xii·q·ii·pōtifices·

¶ Fideicommissaria tutela non transit ad heredes
l·tutela·ff·de tute·et ibi nō·in glo·et in·c·i·de te
stamen·li·vi·

¶ An in restitutione fideicommissi ueniant ipse
legata·uide·ff·ad trebel·l·marcellus·adde Bar·ff·
fami·hercis·l·ex parte·§·in testato·

¶ Fideicommissi dominiū non transit in fideicom
missarium nisi facta restitutione·ff·ad trebel·l·re
stituta·ea autem facta transit etiam si nonduz na
ctus sit possessionem·ut·ff·ad trebel·l·facta·uide
C·cō·de le·l·i·et·ii·de testa·Raynutius·in glo·ad
hec agebatur·

¶ Fideicommissum uniuersale petitur actiōe ex
testamento·ut nō·glo·in preallе·c·Raynutius·

¶ Si fideicommissarius moriat anteꝗ cedat dies
fideicommissi non transmittit ius ad heredez·nō·
in·l·i·§·cum autem·C·de cadu·tol·

¶ An in restitutione fideicommissi ueniant fruc
tus·nō·ff·d usur·l·in fideicommis·et·ff·ad trebel·
l·in fideicommissaria·nō·in·l·mulier·§·cuz propo
neretur·eo·ti·in glo·ultima·

¶ An fideicommissum sit prestandum ex minus
solemni uoluntate·nō·instit·de fideicom·heredi·
§·ii·in glo·fi·et in·l·fi·C·de fideicom·

¶ An ualeat fideicommissum si hereditas nō ade
atur ex testamento·Cy·in·l·eam quam·in prima
oppo·C·de fideicom·et nō·in·l·ille aquo·§·si d te
stamento·in glo·fi·ff·ad trebel·et ibi Bar·

¶ Ab eo non potest relinqui fideicommissum cui
non est relictum commodum pecuniarum·nō·C·
de ope·libe·l·titius·C·de fideicom·l·ab eo·et ibi
Cy·C·ad·l·corne·d fal·l·si docueris·in gl·ii·et ibi
Cy·in prima oppo·

¶ Quis habebit fideicommissum quando relictū
est tacite incapaci·nō C·ad·l·fal·l·iii·et ibi Cy·

¶ Fideicommissum relictum in die mortis nō de
betur ante mortem naturalem·ff·de iure fis·l·sta
tius florus·ubi Bar·

¶ An in generali publicatione heredis rogati de
restituendo ueniat fideicommissuz·nō·in preallе·
l·statius·§·i·in glo·fi·et ibi Bar·i·ō·x·col·de suc
feu·c·i·in glo·si moriatur·

¶ Si fideicommissum sit alienatum ab uno de ro
gatis inuicem restituere an possit petere partem
alterius morientis·nō·ff·de le·ii·l·cum pater·§·li
bertis·in glo·ne alienauerit·et ibi Bar·

¶ An in restitutione fideicommissi ueniat dos·
Bar·in·l·lutius·§·maritus·ff·ad trebel·Cy·C·de
rei uxo·acti·l·i·§·uideamus·

¶ An fideicommissum deficiat morte fideicōmis
sarii uel magis transmittat ad heredes·nōt·ff·ad
trebel·l·cogi·§·idem mecianus·in glo·successerit·
Bar·ff·de condi·et demon·l·a testatore·uide nōt·
in·l·seyus saturninus·ff·ad trebel·Spec·in ti·d te
stamen·§·i·ꝟ·quid si fideicommissarius decedit·
et ibi Io·an·in addi·

¶ An fideicommissum factum duobus uno dece
dente statim debeatur uel tantum post mortez se
cundi·uide·l·heredes mei·§·cum ita·ff·ad trebel·
et·l·lutius·§·gayo·eo·ti·et ibi Bar·

¶ An fideicommissarius sit loco heredis·nō·ff·d
peti·here·l·nec ullaz·§·idem erit·in gl·dari·Bar·
ff·ad trebel·l·si heres ab eo·uide tex·et quod nō·
Bar·in·l·postulantis·ff·eo·

¶ Seruanda est quarta ubi heres rogatus sit re-
stituere quicquid superit·nō·ff·de usur·l·iii·§·
non nunꝗ·in glo·i·uide·C·ad trebel·auten·contra

rogati·in glo·fi·et ibi Cy·

¶ An fideicommissarius teneatur in totum an pro parte agnoscere onera hereditaria·nō· Cy· C· ad trebel·l·ii·

¶ An fideicommissarius detrahat quartam·nōt· ff·ad trebel·l·i·§·deniq·in glo·super·uer·quarta·et ibi nō·Bar·

¶ An fideicommissarius possit cogere adire et restituere heredem rogatum sub conditione·nō· ff· ad trebel·l·sed et si alio·et ibi Bar·

¶ De quo teneatur heres fideicommissarii nō·ff· ad trebel·l·mulier·§·sed eni·in gl·proxi·ubi Bar·

¶ Que actio detur fideicommissario contra heredem·uide Spec·in ti·de acti·et peti·§·sequitur uidere·uer·illud uero·et eo·ti·§·ii·uer·que aūt actio et sequenti·

¶ Qui non potest capere a testatore nec potest capere ab herede·Bartho·in·l· si postulante· §·fi· ff·ad trebel·

¶ An fideicommissarius qui emit fideicommissum uel consentit alienationi propter dubiū conditionis cogatur ad precium deueniente conditione·Io·an·in addi·Spec·ti·de emp· et uendi· §· tertio loco·uer·si autem habens ius in re·

¶ An fideicommissarius adiens hereditatem iniustus perdat data causa conditionis implende·uide glo·ff·de condi·inde·l·is cui·

¶ An actiones acqsite per heredem contemplatione hereditatis transferantur in fideicommissarium sine cessione·tex·q sic ꝺ cōsti·pecu·l· si post constitutam·glo·etiam ibi tenet contra·uide in·l· si tibi·x·§·dicto post·ff·de pac·et· ff· ad trebel·l· si heres pecuniam·

¶ An fideicommissarius in stricta significatione ueniat appellatiōe heredis·uide tex·in ar·in· l· itē si filiusfa·§·mutui·ff·ad mace· quod nota propter statuta·adde quod dicam·j·sub dictione heres·

¶ Rogatus restituere quicquid superest solum extantia tenet restituer nisi cōsumpsisset in fraudem ut fideicommissum minueretur·ff· de petiti· here·l·sed et si lege·§·quod autem·

¶ Restitutione uel bali transfertur dominium in fideicommissariuz non possessio ff·de public·l· cū sponsus·§·is cui·

¶ An res subiecte restitutioni possint alienari in piam causam·uide Bar·in·l· si locus·ff· de reli· et sump·fune·

¶ Si uxor grauatur per fideicommissum ut post mortem restituat omnia bona pauperibus et quicquid superit de fructibus in uita det pauperibus· an ipsa possit retinere fructus dotis sue que fuit in pecunia·uide Bar·ff·de pecu·leg·l·si peculium· ff·de euict·l·si cui·

¶ Fideicommissario post aditam hereditatem datur contra heredem actio ex testamento ante aditam uero iudicis officium·ff·de fideicommis· heredit·peti·in·l·ii·in glo·

¶ Fideicommissarius ante restitutam hereditatē re et uerbo non agit contra heredem petitione hereditatis·ut·ff·de fideicommis·here·pet·l·fi·sꝫ ca restituta re et uerbo si cadat a possessione bene pōt agere contra eam petitione hereditatis·uide glo· in·l·fi·ff·de fideicommis·here·pet·

¶ Actio confusa debitoris restituitur restituta hereditate·glo·ff·q·mo·pig·uł hyp·sol·l·sicut·§·i·

¶ Priuilegia heredis personalia non transeunt in fideicommissariū·ff·ꝺ iudi·l·sed et si restituat·

¶ Si pereat usussructus in quo est aliquis institutus perit ex persona fideicōmissarii et non ipsius heredis uel legatarii·l·si legatur·et·l·ff· qui· mo· ususfruc·amit·

¶ In fideicommisso de restituendo quicquid superit ꝺ bonis suis ueniunt etiā fructus·ff·de usur· l·in fideicommis·§·nonnunq·

¶ Quod dicitur heredē fructus perceptos ante tēpus restituende hereditatis facere suos est uerum nisi tempus sit appositum gratia fideicommissarii l·in fideicommissi·§·cū pollidius·ff· de usuris·

¶ Hereditas non pōt restitui alteri q cui debet· ideo non pōt cedi ius fideicommissarie hereditat· ff·de iure·dot·l·si mulier·§·ex asse·

¶ Quod non pōt ualere iure directo an trahatur ad fideicommissum·uide in·l·generaliter·§ si quis seruo·ff·de fideicom·liber·plene nōt· de materia substitutionū·in·l·precibus·C·de impu·et ali· su· et in·l·centurio·ff·de uul·et pupil·scdm Bar·

¶ An actiones quesite per heredem transeant in fideicommissarium·uide in·l·heres a debitore· in prin·ff·de fideius·dixi aliquid·s·

¶ An in fideicommisso inuicem de restituendo ueniat portio ad fratres supueniens·uide·l·pater· §·quindecim·et ibi Bar·ff·de leg·iii·

¶ Heres institutus cōpellitur ex trebel· adire hereditatem non solum quando ipse est grauatus sꝫ etiam quando ab ipso pendet ualiditas fideicommissarie substitutionis·puta quia solus est institutus·ut·l·ii·§·interdum·ff·de uul·et pupil·

¶ Qualiter intelligatur fideicommissarius quod supererit restituat·et an res uendite dicantur super esse·uide in·l·impator·in fi·ff·de leg·ii·

¶ Per hec uerba talibus non relinquas habes tales quibus relinquas·inducitur fideicommissuz ut l·codicillis·§·matre·ff·de leg·ii·

¶ Rogatus ut restituat cum uolet uidet rogatus ut restituat post mortem quasi tunc demum uelle uideatur cum retinere non possit·uide in·l· uxorē §·sceuola·ff·de leg·iii·

¶ De hoc fideicommisso quicquid peruenerit uel perceperit post mortem uide·l·cum quis·ff·ꝺ do· prel·ubi ueniunt fructus·

¶ An id quod uenit ad aliquem ex substitutione uulgari uel etiam ex fideicommisso uel ex iure accrescendi uel ex substitutiōe compendiosa ueniat in fideicommisso·uide plene per Bartho·in·l·marcellus·§·quidam·ff·ad trebel· idem in·l· pater·§· quindecim·ff·de leg·iii·et in·l·sceuola· ff· ad trebel·et ibi dixi in repetitione mea·

¶ Per diuisionem factam a fratribus inuicē substitutis non tollitur ius fideicommissi uicissim iniuncti·de quo uide in·l·qui ratione· §· duo frēs· ff·de uerbo·obli·et in quodaz consilio Bar·lv·quod incipit sempronius·

¶ Fideicommissum conditionale non transmittitur etiam ad suos·nō·glo·in·l·i·C·de his qui ante aper·tab·glo·tenet contrarium in·l·is cui·C·ꝺ ac· et obli·Bal·tenet glo·in dicta·l·i·nisi ex aliquibus coniecturis appareret q testator idem sensisset ꝺ nepotibꝰ·ar·l·lutius·ff·de here·insti·Bal·in·l· unica·§·sinautem·C·ꝺ cadu·tol·dicit q pro dicta opinione glo·et sua·est tex·in·d·§·sinautem·

¶ Officium fideicommissarii non transit ad heredes ut.l.i.C.si quis igno.re; mino.et ibi Bal.adde quod dixi.s. sub dictione executor.

¶ Fideicomissarii qui sunt executores testamenti possunt mittere manu; ad uendendum rem quã uolunt.nõ.glo.in.l.iii.C.quando decre. opus non est.et hoc si est eis permissum a testatore ut ꝑ executione alienent.quo casu non requiritur decretum quod est bene notandum.nõ.Bal.in.d.l.iii.

¶ An ualeat fideicommissum ab aliquo si decesserit sine liberis ex suo corpore legitime descendentibus uidetur ꝙ non tanq̃ contrarium uite eõtem platiue.de quo dic ut nõ.in.l.i.C.de pac.et in.l.si ita.§.i.ff.de leg.ii.

¶ An fideicommissarius teneatur ultra uires legati.nõ.ff.de leg.ii.l.cum pater.§.primo.in glos. et ibi Bartho.

¶ An fideicommissu; intelligatur repetitum nõ.ff.de proba.l.iiii.in glo.ff.de iure fis.l.statius. in glo.non probat.et ibi Bar.

¶ Fideicõmissum relictum ab uno legitimor; non debetur ab alio simul succedẽte preter spem testatoris.sed a solo grauato debetur pro parte nisi fauore libertatis deberetur in totum.in.l. cũ pater.§.cum extimaret.ff.de leg.ii.

¶ Fideicommissum inuicem datum si cõtinet tantundem in quantitate non ualet. ut.l. cum pater.§.pater filie.ff.de leg.ii.

Fideiussor

An plures simul accusati uł inquisiti possunt inuicem fideiubere.Bart.in.l.Romanus.ff.de tuto.et curatoribus.

¶ An fideiussor possit esse testis uel iudex inter debitorem et creditorem.nõ.Bar.in.l.si cui leget.§.fi.ff.de lega.i.et in.l.is cuius.§.fi.ff.de furtis. adde quod nõ.Spec.in ti.de iudice deleg.§.super est.ꝟ.sed nunquid fideiussor.et ti.de teste.§.i.ꝟ. qd de fideiussore.facit quod nõ.Bar.in.l. deferre §.idem decreuerunt.ff.de iure fis.faciunt nõt. in c.ex litteris.de transac.

¶ An fideiussor de iudicio soluendo teneatur ad id quod crescit extimatũ per iuramentum in litez uide.ff.de fideius.l.fi.et in.l.i.ff.de in lit. iuran. ubi uide Bartho.

¶ Qui promisit indemnitatem uel de seruando aliquem indemnem quid uideatur promittere. et ad quid uel qualiter conueniatur et quid si renunciauit bñficio fideiussoris ꝙ possit conueniri ante principalem.uide in.l.i.C.de conue.fis.deb.li.x. adde ꝙ conseruatio indemnitatis non facit fidem de fideiussione uel intercessione in preiudiciũ creditoris etiam in ultima uoluntate.ut.l.seya.ff.ad uelle.Bal.in.l.i.C.ad uelle.

¶ An fideiussor intercedens ex causa uulneris teneatur pro morte ex illo uulnere secuta.Bar.in.l. fideiussores monstratuũ.ff.de fideius.

¶ An et quando iniuria facta per iudicem fideiussori noceat principali.nõ.Bar.in.l.exceptione ff.de fideius.ubi de hoc.

¶ An et quando diuersitas in obligatione habeat uitiare obligationem fideiussoriam.uide Bar.in.l. hũi qui.ff.de fideius.

¶ An pro eo qui potest conueniri pro officio iudicis possit interuenir fideiussor.nõ.Bar.in.l.marcellus.ff.de fideius.

¶ An fideiussor recuperet a debitore usuras quas soluit creditori.uide Io.an.in regula damnum qđ quis.li.vi.glo.et doc.plene in.c.peruenit.de fideiusso.Spe.e.ti.§.i.ꝟ.qd si fideiussor soluit usuras

¶ Quando fideiussor effectus est nõ soluẽdo an satisdatio de nouo prestetur.dic ut nõ.i.l.lib⁹.C.de agri.et censi.li.xi.et in.l.pretorie.ff.de pretori.stipu.et in.l.iii.ff.de fideius.et quod ibi nõt.

¶ De fideiussori qui denuntiauit debitori re solueret creditori.uide Bar.in.l.non solu;.§.morte ff.de no.ope.nunti.adde quod dixi.s.sub dictiõe denuntiatio.

¶ Quod sit remedium quando conuenitur fideiussor debitoris habentis exceptionem personalez uide Bar.in.l.et si fideiussor.ff.de re iudi.et in.l. uerum.in prin.ff.pro socio.

¶ An confessio creditoris sufficiat fideiussori ad hoc ut possit agere contra debitorem printipalem tanq̃ si soluisset.uide Bar.in.l.duobus.§.a fideiussore.ff.de iureiuran.

¶ Quando intelligatur illa regula ꝙ fideiussor non possit obligari in plus q̃ principalis.nõ.Bart. in.l.centum.ff.de eo quod cer.loco.adde plenius qđ dicam.j.

¶ Quid si fideiussor succedat principali debitori an et q̃liter conueniatur a creditoribus uide Bar. in.l.debitor.ff.de sepa. An autem eo casu possit uti aduersus creditores beneficio inuentarii.nõt. Bart.in.l.generaliter.ff.de fideius.et.l.stichum. §.quod uulgo.ff.de solu.

¶ An fideiussor possit cõueniri ex obligatione faciendi nõ.Bar.in.l.cum filius.§.stipulatus.ff.de uerbo.oblig.

¶ An obligationi ciuili tantum uel naturali possit accedere fideiussor.nõ.Bar.in.l.i.ff.de fideius.

¶ An qui fideiussit in causa principali uideatur fideiussisse in causa appellationis.Bar.in.l.cũ apud ff.iudic.sol.

¶ Sententia lata pro fideiussori prodest principali et econuerso quando unus est habiturus regressum contra aliũ.l.fi.§.fi.ff.de iureiur.ubi ꝑ Bar.

¶ An si plures diuerso tempore seorsum fideiusserunt habeat locum inter eos officium epistole diui adriani.uide Bar.in.l.si plures.ff.de fideius. et an hi possint insolidu; conueniri si renuntiant beneficio dicte epistole.uide Spe.in ti.de renun. et conclu.§.i.ꝟ.in primis.

¶ Si principalis promittit factum uel speciez an fideiussor possit promittere quantitatem uel pecuniam.Bar.in.l.si ita.ff.de fideius.

¶ An duobus accipientibus pecuniam in cõmuni possit unus pro alio fideiubere et quid in duobus tutoribus.uide.C.de epi.et cle.l.ocs.§.in hac aũt

¶ An contra fideiussores de iudi.sol.possit fieri executio uigore processus facti contra principalẽ uł requiratur nouus processus.uide Bar.in.l.i.ff. iudi.sol.nõ.in.l.fi.C.de usu.rei.iudi.

¶ Habens fideiussorem pignus uel ypothecã non tenetur stare maiori parte creditorum remittentium partem debiti.secus si cõcedant inducias quinquennales.uide Bar.in.l.rescriptum.ff.de pac.

¶ Laycus fideiussor clerici potest et debet cõueniri coram iudice layco.Spec.in ti.de cõpe.iudi. §.i.ꝟ.si.sed pone clericus.adde quod nõt.Io.an. de iureiur.ex rescripto.Archi.xi.q.i.te quidem.

¶ Fideiussor datus de iudicio sisti et iudica. sol. absq; alia excussione principalis et absq; libello potest exigi et cogi ad soluendum. ff. iudi. sol. l. i. habetur in. c. i. de iureiuran. li. vi. Spec. ti. de sen. execu. §. sequitur. ꝟsi. quid si sententia. et ibi Iohan. an. in additi.

¶ Fideiussor | expromissor | mādator | et similia qd importent uide glo. in auten. de fideiuſ. in glos. magna. dixi. s. sub dictione expromissor. adde nō. per Bar. ff. de fideiuſ. super Rubrica. ff. manda. l. si uero non remunerādi. §. si post creditam. in gl. rectissime. in autenti. de fideiusso. §. i. in glos. et fideiussorem.

¶ An et quādo fideiussor possit exigi nulla facta excussione contra principalem. glo. plene in auti. presenti. C. de fideiuſ. adde Barth. in l. libertus. ff. ad municipa. de ꝟbo. obli. l. decem. et ibi glo. ii et in. l. fi. ff. si cer. peta. in glo. sed si cum leyo egero. et in autenti. de fideiuſ. §. si uero non ualuerit. in glo. sumat. Item uide Bar. in. l. marcellus. circa fi. ff. de fideiuſ. Item adde ꝙ ualet processus factus contra fideiussorem non excusso principali si non opponatur ff. de euict. l. si mancipiū. §. i glo. actū est. in. c. i. de iniur. li. vi. adde quod dicaꝫ. ij. et qd nō. Bar. in. l. i. C. de decur. li. x. Spec. in ti. de renunti. et conclu. §. i. ꝟ. uiso de beneficio.

¶ Fideiussor in certis casibus agit contra principalem anteq̄ soluat. quo snō. gl. in. l. lutius. ff. mandati. adde nō. in. c. fi. de fideiuſ. ubi glo. i. et in. l. si pro ea. C. manda.

¶ An fideiussor possit accipi in duriorem causam q̄ principalis. uide in regula utile. li. vi. et in. l. grece. §. in omnibus. ff. de fideiuſ. et ibi Bartho. adde Spec. eo. ti. §. i. ꝟ. sed nunquid in duriorez. et dic ꝙ non. de quo in. c. et si xp̄us. de iureiur.

¶ An fideiussor licite recipiat aliquid a debitore pro fideiubendo. Bar. tenet ꝙ sic in. l. hoc iure. §. labeo. ff. de dona. et in. l. si uero non remunerādi. §. fi. ff. manda. ubi tex.

¶ Si fideiussor idoneus recusaẗ potest agere actione iniuriarum. ut in. l. si ꝟo. in fi. ff. qui satisda. co. nō. in. c. pastoralis. de iurepatro. per glo.

¶ Fideiussor uidetur in leuiorem causam acceptus. ff. de fideiuſ. l. hi qui. et. ff. de transac. l. cum hi. §. pe. et ibi glo. super ꝟ. transactio.

¶ Fideiussor pupilli se obligans sine auctoritate tutoris tenetur q̄uis pupillus nō teneatur. Spec. ti. de cōpe. iudi. adi. §. i. ꝟ. sed pone.

¶ Fideiussor qui negat se fideiussisse perdit beneficium excussionis et cedendarum si conuincatur de mendacio. ꝟbum est Bal. bene notandum quod allegaui et obtinui de facto. in autenti. contra propriam. C. de non nume. pe. in quarta colump.

¶ An appellatiōe fideiussoris ueniat expromissor uide ff. de contrahen. emp. l. ut res. dixi. s. proxie et sub dictione expromissor. adde glo. et Bar. ff. de fideiuſ. super Rubrica.

¶ Fideiussor non conuenitur q̄diu debitor principalis est presens et soluendo. in autenti. presente. C. de fideiuſ. et. c. ii. de fideiuſ. et ibi glo. per Spe. in ti. de renunti. et conclu. §. i. ꝟ. uiso de beneficio constitutionis nouelle.

¶ An fideiussor teneaẗ ex mora principalis. nō. Bar. in l. cū filius. §. si stipulatus sum. ff. de ꝟb. ob. glo. et. Bar. in. d. l. cum filius. §. i. ff. de ꝟbo. oblig. adde nō. ff. ꝙ quis. iuri. l. iii. §. si filius in glo.

¶ An in negociis filii censeatur pater fideiussor

¶ Fideiussor potest conueniri licet non excutiaẗ principalis quando notorium est principalem non posse excuti. glo. et Bar. in. l. decem. ff. de ꝟb. ob.

¶ Fideiussor de representando aliquem qūcunq; curie placuerit tenetur etiam post sententiā. uide Bar. in. l. si quis. ff. de custo. et exhi. re.

¶ An fideiussor relaxati de carceribus puniatur pena qua captus si non presentat relaxatum. doc. in. l. penult. C. de custo. et exhi. re.

¶ Denuntiatores criminuꝫ ex officio non fideiubent uide Bal. x. col. q̄ su. pri. cau. bene. amit.

¶ Pater tenetur pro filio etiam tanq̄ fideiussor quando promouetur ad officium publicum. Bar. in. l. ii. ff. ad municipa.

¶ Fideiubens rempubli. saluam fore non tenetur pro damno priuate psone. Bar. in dicta. l. ii.

¶ Fideiussor rei in causa criminali debet se obligare ad certam penaꝫ. Bar. in. l. si quid ff. de cust. re. ubi etiam tenet ꝙ pena promissa per fideiussorem applicatur fisco. quod nō.

¶ An is qui fideiussit pro obligato ad tempus teneatur si tempus fuit protogatum. doc. dicunt ꝙ nō nisi de eius uoluntate fuerit facta prorogatio de fideiuſ. constitutus. ff. manda. l. si debitorez. et l. si fideiussor. §. i. Spec. ti. de fideiuſ. §. i. ꝟ. illud autem. adde Osti. in summa de arb. §. qualiter. ꝟ. sed prorogatio. Archidi. xi. q. i. te quidez. adde de appel. preterea.

¶ An is qui fecit pacem cum aliquo dicatur illā frangere si fideiubet pro eo qui illum accusat. nō. doc. in. c. ii. de pac.

¶ An duo rei uideantur inuicem fideiubere nō. in. l. uix uxori. §. ii. ff. ad uelle. Cy. in. ii. l. i. C. de duo. re. Bar. in. l. reos. eo. ti.

¶ An beneficium concessum reo extendatur ad fideiussores. nō. Cy. in. l. quotiens. C. de preci. impa. offe. Bar. in. l. cū filius. §. si stipulatus. ff. de ꝟbo. obli. nō. in. l. fi. C. de fruc. et lit. expen.

¶ An fideiussor teneatur ad condemnatiōem que creuit ex contumacia. nō. Bart. in. l. i. ff. de in litẽ. iuran. et in. l. ii. ff. de publi. iudi.

¶ An sententia lata contra reum possit mandari executiōi contra fideiussorez ex iudi. sol. Cy. in. l. fi. C. de usu. re. iudi. Bar. in l. i. ff. iudi. sol. doc. in. l. duobus. §. penult. ff. de iureiur. doc. in. c. peruenit de fideiuſ. bona gl. i. c. i. de iniur. li. vi. dixi aliq̄d. s.

¶ An absolutoria lata pro fideiussore prosit reo. no. in. l. duobꝰ. §. i. ff. de iureiur. Bar. in. l. adulter. §. si eo tempore. ff. de adul.

¶ Plures casus in quibus clericus possit licite fideiubere. nō. xi. q. i. te quidem. doc. de fideiuſ. c. i.

¶ Qualiter conficiatur instrumentum cum aliquis promittit conseruare fideiussorem indemnē. Spec. ponit ti. de fideiuſ. §. fi.

¶ Cum fideiubes pro aliquo adhibe cautelam ut facias tibi dari pignus uel is pro quo fideiubes faciat tibi instrumentum indemnitatis et pro securitate det tibi pignus et exnunc det tibi licentiaꝫ uendendi illud. tex. uideẗ in. l. i. §. i. ff. de pigno. ac.

¶ De forma concipiendi libellum quando fideiussor petit se eximi ab obligatione uide Spec. ti. de fideiuſ. §. iuxta. et in ti. de iudi. §. uniuersalia. ꝟsi. si uero fideiussor. uide nō. in. l. si qs. ff. de neg. ge.

ad materiam uide quod no. Bal. in. l. si pro ea. C. man.

¶ Fideiussor qui se sine mandato obligauit potest agere contra reum ut ipm eximat ab obligatione si in ea diu stetit sicut ille qui cum mandato fideiussit. glo. i. l. sed uideamus. ff. de nego. ges.

¶ Fideiussor de defendendo ita liberatur lata sententia sicut fideiussor de iudicio sisti. tex. est in. l. cum querebatur. ff. iudica. sol. tex. in. l. grece. §. et post litem. ff. de fideius. et quod ibi no.

¶ Fideiussor scolaris non habet priuilegia. auten. habita. C. ne fi. pro patre. de quo uide Bal. ibi.

¶ Fideiussor de dote danda pro muliere marito potest dari per mulierem et ante matrimonium et constante. no. Inno. in. c. per uestras. de dona. inter uirum et uxo. Io. an. in addi. spec. ti. de dona. inter ui. et uxo. §. u. ℘. notandum est.

¶ Fideiussor de euictione non potest agere ut liberetur ab obligatione antequam res euincatur. nec tunc habet locum. l. lutius. ff. man. hoc tenet Dy. in. l. facere. §. i. ff. solu. ma.

¶ Fideiussor qui promisit pro aliquo pro omnibus damnis mancamentis tenetur ad es alienum. ut. l. fi. C. de heredi. decurio. li. x.

¶ Fideiussor reputatur is qui passus est nomen suum in actis opponi licet nihil dixerit. tex. est notabilis in. l. cum ostendemus. §. fi. ff. de fideius. tute. qui tex. non uidetur esse alibi. sed forte est speciale in fideiussore pupilli. adde quod dicit Bar. in. l. i. §. i. ff. a qui. ap. non licet. In contrarium facit quia fideiussor obligatur uerbis. C. de fideius. l. blanditius dic de hoc ut no. do. Car. Flor. in cle. i. de procur. in ult. oppo. et in. q. u. et uide ibi glo. fi. adde Bar. in. l. ii. §. fi. ff. solu. ma.

¶ Fideiussor acceptus in plus quam principalis dicitur acceptus contra formam. tex. in glo. generaliter. §. fi. ff. de fideius.

¶ Fideiussor offerens rem purgat moram principalis et sibi consulit intantum quod si reus postea fuerit in mora non nocet fideiussori. tex. est unicus in. l. mora. ff. so. ma. secundum intellectum doc. ibi.

¶ Fideiussor contra quem fit excussio sine nouo processu potest impetrare ut etiam sine nouo processu habeat regressum contra principalem. glo. in. l. fi. C. de fruc. et lit. expen.

¶ An fideiussor sine mandato habeat beneficium l. si procurator. C. man. uide glo. in. l. uideamus. ff. de negoc. ges.

¶ Fideiussor datus coram iudice ordinario tenetur coram delegato. glo. est in. l. ubi. ff. de iudi.

¶ An damnato principali uideatur damnatus fideiussor. no. glo. in. c. i. de iniur. li. vi.

¶ Ille non est ydoneus fideiussor qui non est eiusdem fori. uide Bal. in. l. fi. C. per quas pso. no. acq.

¶ Fideiussor non potest se obligare ad penam corporalem que uenit imponenda reo ut. l. si pro co. C. ad turpil. uide per canonistas in rubrica de fideius.

¶ Fideiussor promittens quem sistere in iudicio semel sistendo liberatur. tex. in. l. generaliter. §. i. ff. de fideius.

¶ Quod dicitur fideiussorem debere prestari quando imminet euictio in limine contractus est uerum nisi emptor sciuerit rem esse alienam. uide Bal. in l. i. C. de bonis maternis.

¶ Licet quando duo fideiubent pro aliquo quorum unus non potest fideiubere alter teneatur insolidum tamen secus est si principaliter se constituat uide Bal. in. l. si paternam. C. ad uelle.

¶ Nullo iure cauetur quod fideiussor possit occidi si non exhibet eum pro quo fideiussit licet fideiusserit pro reo criminis sed tantum pecunialiter punitur uel si dolo eum non exhibet punitur arbitrio iudicis. no. xxiii. q. v. cum homo. an autem puniri possit pecunialiter. uide Archi. in. c. ut commissi. de heretic. li. vi. Bal. de pac. constan. in. ℘. ab uniuersitate. colla. x.

¶ An fideiussor rei habeat beneficium excussionis non facte. questio fuit de facto quidam dicebant quod non per ea que no. Bar. in. l. fi. ff. si cer. pe. ubi dicit quod fideiussor potest conueniri non excusso principali quando difficile est conueniri principalem. per glo. in. l. si. in prin. ff. qui satisda. cog. contrarium uidetur uerius per glo. in. l. sententia. C. de fideius. per quod uidetur limitari dictum Bar. in preallegata. l. fi.

¶ An fideiussor excommunicati possit compensare de eo quod creditor debet reo. Ost. dicit quod sic. quia excommunicatio non transit in aliam personam. de except. cum inter.

¶ Si fideiussor soluit usuras creditori an possit illas repetere a debitore. uide de fideius. peruenit et regula damnum quod quis. li. vi.

¶ Fideiussor potest agere contra debitorem ut eum liberet ab obligatione in casibus qui no. in. c. fi. de fideius. adde alium in. l. si pro ea. C. manda.

¶ Qualiter puniatur fideiussor datus ab accusatore no. in. c. scripta de col. de.

¶ An prorogato termino principali intelligatur prorogatus fideiussori et an condemnato principali uideatur condemnatus fideiussor. not. xi. q. i. te quidem. no. in. c. i. de iniur. li. vi. Inno. de fideius. quod quibusdam.

¶ An obligatus ad dandum fideiussorem liberetur dando clericum. Bar. in. l. qui satisdare. ff. de fideiu.

¶ An fideiussor de iudi. soluendo teneatur si est appellatum a sententia. uide in. l. grece. §. illud. ff. de fideius.

¶ An beneficium diuisionis possit peti per fideiussorem ante litem contestatam. Bar. in. l. si dubitetur. ff. de fideius. per Bar.

¶ An fideiussio de iudica. soluendo semel commissa potest iterato committi. uide Bartho. in. l. fi. ff. iudica. sol.

¶ An fideiussor possit dari pro pupillo cum auctoritate tutoris. no. Bar. in. l. marcellus. ff. de fideiu.

¶ An fideiussor qui in ueritate est principalis possit in plus obligari quam principalis uide Bart. in. l. hi qui. ff. de fideius. et in. l. si quis pro eo. §. i. eo. ti.

¶ Fideiussor conuentus per instrumentum guarenticium quod ex forma statuti habet paratam executionem statim potest agere contra reum ut liberetur. uide Bar. in. l. si fideiussor. ff. de fideius.

¶ Pena potest peti a fideiussore licet principalis sit damnatus ad mortem. no. Bartho. in. l. capitis. ff. de fideius.

¶ An contra fideiussorem possit fieri executio. dixi aliquid. s. uide Bartho. in. l. si quis pro eo. §. i. ff. de fideius.

¶ An fideiussor possit dari pro eo cui competit beneficium restitutionis in integrum Bar. in. l. cum qs. §. si quis pro reo ff. de solu.

¶ An per dationem secundi fideiussoris de iudicio

sisti et de iudi. sol. liberetur primus. uide Bar. in l. ualerianus. ff. de preto. stip.

¶ Fideiussor non obtinet a reo id quod soluit pro eo nisi probet eum tali solutione liberatum. uide Bar. in l. si ex duobus. § quotiens. ff. iudi. sol.

¶ An fideiubens de defendendo et de iudic. sol. obligetur si reus moriatur ante litem contestataz Io. an. in addi. Spe. in ti. de fideiu. § in hoc. ꝟ. xii.

¶ An fideiussor qui constituit se principalem possit prius conueniri q̃ principalis. Spec. in ti. de renunti. et conclu. § i. et nõ.

¶ An mulier fideiubens pro aliquo obligeẽ uide tex. de iureiur. ex rescripto. in glo. in. ꝟ. et uxorẽ si. q. vi. non solent. Bar. in l. qui satisdare. ff. de fideius. uide in toto titulo. ff. et. C. ad uelle.

¶ An fideiussores obligentur si contractus nõ tenet. doc. de iureiur. cum cõtingat. glo. in. c. grauis. de censi. et ibi Inno. qui dicit ꝙ non.

¶ Si per partes reuocatur in dubium fideiussorẽ non esse ydoneũ cui incũbat onus probandi. Inno. in. c. solet. de sen. excom. li. vi.

¶ An iurans non fideiubere pro alio astringatur tali iuramento uide quod nõ. Io. an. in. c. cũ. c. laycus. de foro compe. li. vi. Archi. xi. q. i. te quidem et. c. seq. ubi bonus tex. uide do. Anto. in. c. cũ quidam. de iureiur. adde quod dicam. j. sub dictione iuramentum.

¶ An fideiussor condẽpnatus possit anteq̃ soluat obiicere exceptionem cedendaz. Spec. in ti. de renunti. et conclu. § i. ꝟ. sed pone.

¶ An obligatus ad restitutionem sub certa pena euitet eam si dat fideiussores de restituendo. glo. fi. ꝟ. restituet int. in. c. ꝙ sepe. de elec. li. vi.

¶ An ubi quis artatur ad dandum fideiussorẽ possit dare post pignora. glo. iii. q. iii. offeratur. et quod ibi nõ.

¶ An actor compellatur dare fideiussorẽ quando nõ possidet immobilia. uide glos. in preallegato. c. offeratur. in. ꝟ. fideiussores. glo et Bar. in l. multi. C. de princi. agen. in rebus. li. xii.

¶ An clericus qui agit nomie alterius debeat prestare cautõnem fideiussoriam uel sufficiat ypothecariam. uide Iohan. de offi. delegi. coram. in glo. i. Archi. in dicto. c. offeratur.

¶ An fideiussor clerici possit conueniri coram iudice seculari dixi. s. adde doc. de iureiur. ex rescripto. Spec. ti. de compe. iudi. adi. § regulariter ꝟ. iz pone clericus. Archi. xi. q. i. te quidem. adde Bal. C. de priui. do. super Rubrica. dic ꝙ hoc est casus in. l. si reus. ff. iud. sol. et in. l. et sed si restituat. § i. ff. de iudi. in quib9 probatur ꝙ declinatoria fori competens reo non competit fideiussori. ad idem facit. l. exceptiones que persone. ff. de excep. et. l. idemq. § generaliter. ff. man.

¶ Fideiussor non agit contra fideiussorem nisi habeat iura cessa. secus in contutoribus. Io. an. in addi. Spec. in ti. de fideius. super Rubrica. et titu de cessio. actio. § i. ꝟ. sed pone debitor.

¶ Fideiussor agit ratione iuramenti coram ecclesiastico iudice ut liberet. de foro compe. c. fi. li. vi.

¶ An fideiussor conueniendus sit coram quo conuenendus esset principalis. Spec. in ti. de compe. iudi. adi. § i. ꝟ. sed pone clericus.

¶ Fideiussor non solum debet esse ydoneus facultatibus sed etiam facultate conueniendi. ff. in iusno. ut eant. l. i. ff. qui satisda. co. l. ii. in prin.

¶ An fideiussor protestans aut denuntians creditori ꝙ per metum fideiubet teneatur. uide. C. de pac. l. pacta nouissima facit qd nõt. Archi. xxvii. di. quod interrogasti. et xxxi. q. ii. lotharius.

¶ An fideiussor possit conueniri anteq̃ creditor uendat pignus. nõ. in auten. de fideius. § si ꝓbo non ualuerit. in gl. summat. nõ. Bar. ff. de fideius. l. inter eos. § creditor.

¶ An fideiussor possit interuenire in contractu cui lex obuiat. nõ. ff. de condi. inde. l. si non sortez § sed et si post. in glo. nec in stipulatũ. uide nõ. in fin. l. i. C. de fideius. mi. in glo. nec cogeris. ubi Cy. in. i. q. C. de predi. mino. l. et si is quem. in glo. fuit plene per Bar. in l. cum lex. ff. de fideius. Io. an. in c. cum contingat. de iureiuran.

¶ An fideiussor possit cum effectu interuenire pro prodigo furioso seu pupillo. nõ. ff. de fideius. l. marcellus. et ibi Bar.

¶ An fideiussor minoris restituatur nõ. ff. de procurat. l. si minor in glo. succurrit. et. ff. de mino. l. fii. § sed utrum. in glo. interdum. ff. de arbi. l. si pupillus. uide. l. fi. in glo. ii. C. de fideius. mino. Bart. in dicta. l. marcellus.

¶ An in obligationibus facti possit interuenire fideiussor dixi. s. adde Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideius. glo. i. et. ff. de duo. re. l. nemo. ff. de solu. l. inter artifices. ff. de ꝓbo. oblig. l. ii. in prin. et. l. cũ filius. § i. in glo. ii. eo. ti.

¶ Fideiussor non potest in plus se obligare q̃ principalis. ut. l. grece. § illud. et. l. bi qui accessionis. ff. de fideiu. quod uero intellige quando in plus se obligaret q̃ quo ad ipsius exactionis potentiã. ar. nõ. in. l. sed et hoc ita. iuncta glo. ff. de re iudi. et ita tenet Ang. in dicta. l. bi qui. et an obligatus in plus teneatur saltem in eo in quo obligatur principalis. uide in. d. l. grece. § illud. et in. l. si ultra. C. de fideius. et quando dicat in plus obligari uide glo. et Bar. in. l. si pupillus. ff. de ꝓbo. oblig. facit insti. de actio. § plus.

¶ Fideiussor non potest obligari ad diuersaz rem q̃ principalis. ut l. grece § si quis stichum et. l. fideiussor. ff. de fideius. ad qd uide Bar. in. l. ii. § i. ff. q satisd. co.

¶ Si ad petitionem fideiussoris fit preceptum debitori ꝙ soluat an possit creditor ꝟtute dicti precepti exigere a debitore. uide Ange. in consi. suo ccxi. quod incipit uiso puncto.

¶ An fideiussor possit interuenire in delictis nõ. ff. de fideius. l. si a reo. § fi. et ibi Bar.

¶ Si fideiussor interuenit in criminibus et reus principalis fugit an simili pena teneatur. nõt. Cy. C. de custo. re. l. ad commentariensem. in fi. Bart. ff. eo. l. si quis. Cy. C. de fideius. l. si barsatoram. faciunt que dixi. s.

¶ Fideiussor qui interuenit in maleficiis et bona non sufficiunt an teneatur. uide Io. an. in additi. Spec. in ti. de fideiu. in Rubrica Item si soluit simplum et dupluz an repetet et si promisit ꝑsentare an teneatur soluere ultra ꝑñtationem uide Io. an. in addi. Spec. in ti. de fideius. § fi. in. fi.

¶ Qua actione teneatur fideiussor si facit quo minus possit rem debitam dare ff. de dolo. l. si fideiussor. ff. de usur. l. mora. in fi. Bart. in. l. mora. ff. de ꝓbo. oblig.

¶ An fideiussor teneatur ex mora in accessoriis. nō. ff. de eo quod cer. loco. l. centum capue. in glo. fi. et. l. i. eo. ti. in glo. i. et uide Bar. ff. loca. l. quero. et ibi nō. ff. de ꝓbo. oblig. l. mora. in glo. i.

¶ An fideiubens simpliciter uideatur fideiubere in usur. nō. C. de fideius. l. fideiussor. in glos. ii. et ibi Cy. in. i. q. nō. ff. loca. l. quero. in princi. in glo. prestabis. ff. de eo quod certo lo. l. centum. in glo. magna. et. l. fi. in glo. fi. eo. ti. et ibi Bartho. et de fideius. c. constitutus.

¶ An fideiussor teneatur ex uera mora principalis. nō. Bar. de ꝓb. obli. l. cum filius. §. i. et. l. mora. et. l. si seruum. §. nunc uideamus. in glos. an totam et ibi Bar. eo. ti.

¶ Quis nō possit fideiubere in specie ubi debitū non est in pecunia uel econuerso. nō. ff. de consti. pecu. l. i. §. an potest. in glo. ualere. ff. de fideius. l. si ita. et ibi Bar.

¶ Fideiussor qui promisit ꝓ aliquo pro omnibus damnis et mancamentis tenetur ad es alienū uide nō. in simili in. l. subsignatum. §. bona. ff. de ꝓbo. signi. iuncto. §. ꝙ si delinquentes. in aut. de manda. princip.

¶ Si fideiussor obmittat executionem competentem an agat contra reum si soluat uel si sit cōdem natus nō. ff. man. l. si fideiussor. §. quedam. in glo. procuratoriam. et. C. manda. l. si pro ea. in glos. fi. et quod ibi nō. Cy.

¶ An fideiussor utatur exceptōe principalis. nō. ff. si quis cau. l. sed et si quis. in glo. quid ergo. C. de non nume. pe. l. tam mandatori. ff. de pac. l. heredi. §. fi. in glo. fi. instit. de replica. §. fi. in glos. fi. deiussoribus. Cy. in. l. penult. C. de preci. impa. of. Bar. in. l. cum filius. §. in hac. ff. de ꝓb. ob. ꝺ censi. grauis. in glo. iii. Spec. de compe. iudi. adi. §. ꝑmo. ꝓ. xxii. in fine.

¶ An pactum uel alia exceptio fideiussoris prosit principali. nō. ff. de pac. l. fideiussoris. in glo. ii. et. l. idem in duobus. §. fi. eo. ti.

¶ An fideiussori prosit exceptio quā impetrauit principalis a principe nō. Cy. C. de preci. impato. offe. l. ii. in penul. q. Bar. ff. de ꝓbo. oblig. l. cum filius. §. primo. in fi.

¶ Plures fideiussores insolidum obligati habēt beneficium epistole diui adri. nō. ff. de consti. pe. l. si duo. instit. de fideiu. §. si plures. in glo. i. et gl. partes. Cy. C. de fideius. l. fideiussor. et. ff. eo. l. si plures. uide Bar. in. l. si dubitetur. in princi. eo. ti. uide Bartho. in. l. si titius. et seya. eo. ti. et in. l. si contendat. eo. ti.

¶ Fideiussor non ydoneus quandoꝙ habetur pro ydoneo. nō. ff. si quis in ius uo. l. i. in glo. ii. not. in l. iii. ff. de fideius. et ibi Bar.

¶ An si fideiussor efficiatur non soluendo debeat iterum prestari satisdatio. Bar. in. l. litibus. C. de agri. et cēsi. li. xi. ff. de fideius. l. iii. ꝯ fi. et ibi Bar. et. l. iiii. ff. de preto. stipu.

¶ Si fideiussor denuntiat creditori ut eum nō accipiat si nihilominus accipit an teneatur nōt. Cy. C. de pac. l. pacta nouissima. in. i. q. Spe. in ti. de fideius. §. i. ꝓ. quid si fideiussor.

¶ An sublata obligatione principali sit sublata fideiussoria. nō. Cy. C. de fideius. mino. l. ii.

¶ An fideiussor possit appellarē a sententia lata contra principalem nō. C. de usur. rei iudi. l. fi. in glo. ad fideiussores.

¶ Quando possit opponere fideiussor ut actiōes sibi cedantur. nō. ff. de fideius. l. si stipulatus. §. ex duobus. et ibi Bart. Cy. in. l. ii. C. eo. ti. Specu. ti. de ces. actio. §. i. ꝓ. sed qd ecce. et ibi Io. an.

¶ Si fideiussor succedit reo uel econtra an extinguatur obligatio. nō. ff. de fideius. l. generaliter. et ibi Bart. et de solut. l. stichum. §. quod uulgo. et ibi Bar. nō. ff. de separa. l. debitor. in glo. i. Spe. eo. ti. §. i. ꝓ. penult.

¶ Que remedia habet fideiussor contra creditorem ut sibi cedantur actiones. nō. ff. de fideius. l. cum is qui. uide Bar. C. eo. l. cum alter. et ibi Cy.

¶ Si sūt plures fideiussores an possit debitor unū tantum liberare aliis manentibus obligatis. nō. ff. de solu. l. in his. §. si duos.

¶ An fideiussor in iudicio teneatur ultra ueram sortem uel debeat dari ab initio. nō. ff. ꝺ in lit. iur. l. i. in glo. i. ff. qui satisda. cogun. l. siue in duplum. iuncta. l. ii. in glo. pe. et fi. eo. ti.

¶ An fideiussor de iudicio sisti intelligatur usꝙ ad sententiam. nō. ff. qui satisda. cog. l. ii. §. in fideiussore. in glo. promisit. insti. de attiliano. tuto. §. sed et hec. in glo. penult. uide Bar. in. l. grece. §. et post litem. ff. de fideius. Spec. eo. ti. §. i. ꝓ. quid de fideiussore.

¶ Usꝙ ad quantum tempus tenetur fideiussor de iudicio sisti nō. C. de fideius. l. penult. in glos. uide Bar. in. d. l. grece. §. et post litem.

¶ Fideiussor promittens dare quicquid fuerit iudicatum tenetur deponere si id fuerit iudicatum. uide Ange. in consilio suo. ccxi. quod incipit uiso dicto puncto.

¶ An fideiussor de iudicio sisti liberetur cōdemnato principali. nō. ff. qui satisd. cogun. l. si ꝓ o pro condemnato. in glo. i.

¶ An de iudicio sisti dicatur proprie fideiussor. nō. ff. qui satisda. cog. l. ii. §. i. in fi. glo. et ibi doc.

¶ An talis fideiussor liberetur soluto interesse ab eximente. nō. ff. de eo ꝑ quē fac. erit. l. fi. in gl. fi.

¶ An fideiussor de iudicio sisti datus in uno iudicio teneat in alio. nō. ff. qui satisda. co. l. iulianus.

¶ An cōtra fideiussorem de iudicio sisti sub pena necessario libellus offeratur. Io. an. in addi. Spec. in ti. de fideius. §. fi.

¶ An fideiussor de iudicio sisti statim conueniri possit si reus interpellatus non stetit. Spe. in ti. ꝺ dolo et contu. §. restat. ꝓ. sed pone.

¶ Fideiussor de iudicio sisti dari non potest qui non possidet immobilia. nō. in auten. de exhi. et introdu. re. §. sancimus. in glo. fideiussione. coll. v.

¶ Qui dat fidelitatem de iudicio sisti an teneat obligare omnia bona sua. nō. Bar. in. l. pretorie. latii. ff. de preto. stipu.

¶ Fideiussor cum agit mandati tenetur ostendere dominum seu reum principalem liberatum et cauere de defendēdo. ita tenet Bar. in. l. si ex duobus §. quotiens. ff. iudi. sol. faciunt que dixi. s.

¶ Quando principalis est multum idoneus non potest repelli fideiussor rōne inopie. et idem econtra quia per fideiussorem supplere uidetur per patrimonium principalis debitoris. ut legitur et nō. ff. de fideius. l. si plures. §. i. et ibi glo. super. ꝓ. aggregande. Idē dicit Bal. in. l. muliere. C. de iure do. et ibi glo. innuit primum uidelicet ꝙ qn̄ principal

est multum idoneus q̄ḃ ſcunq̄ fideiuſſor ſufficiat.

¶ An fideiuſſor poſſit anteq̄ principalis in mora conſtitui. uide. ff. de fideiuſ. l. ſi teſtamento. §. fi. et. l. centum capue. ff. de eo q̄d certo lo. ubi Bart. adde q̄ in obligationibus facti non pōt fideiuſſor in mora conſtitui ante principalem ut. ff. de ope. libe. l. ſi libertus moram. ff. de v̄bo. oblig. l. cum filius. §. primo.

¶ Licet fideiuſſor non poſſit ab initio in plus obligari q̄ principalis in reſpicientibus ſubſtantiam obligatōnis ex poſt facto tamen propter aliud accidens poteſt in plus teneri. ideo ualet fideiuſſio cum pena licet principalis obligatio non ſit cuz pena. ita dicit Bar. in dicta. l. centum capue. hoc uerū niſi iuret ſm Bar. in. l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſ.

¶ Ex natura obligatīonis perſonalis non compellitur quis ad dandum fideiuſſorem. ff. de conſtitu. pecu. l. qui autem. §. i.

¶ Obligatus ad dandum fideiuſſorem certam perſonam ubi illa perſona non uelit uel non poſſit fideiubere etiam precedente mora obligati liberantur ſoluendo intereſſe uel idoneum fideiuſſorem dando. ut in. l. qui autem. §. ſed et ſi quis. ff. de cōſtitu. pecu.

¶ Si ex duobus fideiuſſoribus unus habuit pecuniam a domino et alter conueniatur poteſt peteř ut ſuo periculo ille conueniatur ad quem pecunia illa peruenit. nō. in. l. ſi ut certo. §. ſi duobus uehiculum. ff. commoda.

¶ Si promitto tibi ſoluere aut dare fideiuſſorem in paſca eueniente tempore potes me compellere ad ſoluēdum. nec liberor dando fideiuſſoré. Guil. et Bar. in. l. q̄uis. ff. de pigno. ac.

¶ In actione inſtitoria inſtituens conuenitur ut principaliter obligatus non ut fideiuſſor. ff. ad macedo. l. item ſi filius. §. interdum.

¶ Fideiuſſor intercedens in dubio uidetur intercedere in obligatione preſenti non futura. ff. de pecu. l. eo tempore.

¶ Fideiubens non uidetur mandare q̄ creditor mutuet. tex. in. l. i. §. quid ergo. ff. quod iuſſu.

¶ Fideiuſſor a fideiuſſore accipi poteſt ut. ff. ad uelle. l. ſi mulier. §. i.

¶ Fideiuſſor poteſt omittere exceptōnem ex perſona ſua competentem et ſoluere ac repetere. ff. ad uelle. l. ſi mulier quod ex promiſſione. ff. man. l. idemq̄. §. generaliter. ubi gl. allegat multos tex. uide. l. ſi fideiuſſor. §. i. omnib⁹. ubi plene gl. eo. ti.

¶ An obligatio fideiuſſoria extinguatur principali mortuo ſine herede. ff. d̄ pecul. l. i. §. idez pomponius. et ibi Bar. et Bar. i. l. ſi poſtq̄ ut le. no. ca. ea. adde. ff. cōia predio. l. receptum eſt.

¶ An fideiuſſor aliter liberetur q̄ ſolutione puta quia acceptilatum eſt ſibi uel quia legata eſt liberatio uel quia ſuccedit creditori. uide. d. l. idemq̄ §. ſi cui. ff. manda.

¶ Si fideiuſſor creditori delegat debitorem ſuū qui non eſt ſoluendo an habeat mandati actōnem contra debitorem. uide. ff. manda. l. inter cauſas.

¶ Licet fideiuſſor ſit tutus exceptōne perſonam ſuam concernente tamen q̄ ſoluendo liberat reuz habet actionem mandati contra debitorem. uide ff. māda. in. l. idemq̄. §. generaliter. et. l. ſi fideiuſſor. §. quedam.

¶ Si debitor promittit fideiuſſori eum extrahere ab obligatione implet promiſſum dando alium eque idoneum. ut. ff. de conſti. pe. l. qui autem. §. penult. uide Bal. in. l. lutius. ff. manda. et. l. ſi mandato meo. eo. ti.

¶ An is qui fideiuſſit ꝓ dilapidatore poſſit petere ut eximatur ab obligatione. dic. q̄ non ꝑ. l. ſi creditores. ff. de priui. cre.

¶ An fideiuſſor pro obligato in diez ſi ſoluat ante diem habeat actōnem. uide. ff. man. l. ſi fideiuſſor.

¶ Quid illa uerba opantur exigas facias ꝑiculo meo an inducant fideiuſſionem uide. ff. manda. l. ſi mandauero. §. fi. et. l. ſi uero non remunerandi. §. ſi quis mandauerit. et. §. ſeq. eo. ti.

¶ Fideiuſſor ſoluens plus cum potuit liberare reū ſoluendo minus non habet actionem contra principalem niſi in minus. ff. man. l. fideiuſſorem.

¶ Fideiubens mandato alicuius pro aliquo preſente et ſciente habet obligatum utrūq̄. uide. ff. man. l. qui fide. et quod ibi nō.

¶ Si fideiuſſor pecuniā offert et conſignet agit mādati ac ſi ſoluiſſet. ut. ff. man. l. qui mutuā. §. i.

¶ Duo mandatores inſolidum obligantur et an habeant beneficium diuiſionis. uide. ff. mandati. l. creditor. §. duobus.

¶ Pendente appellatione contra fideiuſſorez p̄n cipalis non poteſt cōueniri. ut. l. creditor. ff. man.

¶ Fideiuſſor pro dote poteſt dari ex parte mulieris. ut. l. creditor. §. lutius. ff. manda. uide. C. ne fideiuſ. doti. dentur. in rubro et nigro.

¶ An obligatus ſatiſfacere liberetur dando fideiuſſoré dixi aliquid ſ̄. uide. ff. qui. mo. pig. uł ypo. ſol. l. itez liberatur. §. pignus. et. eo. ti. l. obligatus.

¶ An ſufficiat fideiuſſori agenti mandati contra principalem oſtendere inſtrumentum in quo creditor confitetur ſibi a fideiuſſore ſolutū. uide gl. et Bar. ff. de iureiur. l. duobus. §. i.

¶ In mandato de fideiubendo includitur mandatum de ſoluendo. ut. ff. de condi. inde. l. indebituz.

¶ An qui ſcienter recipit fideiuſſoré minus ydoneum ipſum appꝛobet. nō. ff. de in diem adiec. l. ſi uenditor. et quod ibi nō.

¶ An fideiuſſor poſſit renuntiare beneficio quod habet ut prius principalis cōueniatur. nō. gloſ. in autent. de fideiuſ. §. i. nō. in aut. preſente. C. eo.

¶ An creditor qui habet pignus poſſit fideiuſſorem cōuenire. gl. dicit q̄ ſic in aut. de fideiuſ. §. i.

¶ Quod prius cōueniatur pricipalis q̄ fideiuſſor non habet locum in campſoribus. nō. in autent. de fideiuſ. §. argentarioruz. uide Bal. in. l. fruſtra. C. de non nume. pe.

¶ An delictuz principalis noceat fideiuſſori uide Bar. in. l. iii. §. ſed is pro quo. et ibi per Iaco. but. ff. quod quiſ. iur.

¶ Judex non recipiens idoneum fideiuſſorem uł facultate conueniendi uel quo ad facultates non preiudicat parti quin alium poſſit poſtea exigere ff. ſi quis in ius uo. non ie. l. i.

¶ An clericus poſſit fideiubere pro layco coram iudice ſeculari. glo. tenet q̄ ſic niſi pena fiſco applicetur quia in illa nō poteſt fideiubere ut in. d. l. i. ff. ſi quis in ius uo. non ie.

¶ Ubi quis tenetur dare fideiuſſorem ſi non pōt liberatur iurando. glo. in. d. l. i. ff. ſi quis in ius uo. non ie. uide ibi glo. et iura que allegat. et. l. i. ff. qui ſatiſda. cogun. ubi habes formam iuramenti.

¶ Ut fideiussor dicatur idoneus consideratur ex duplici capite·scz ex facultate conueniendi et ex bonis·ff·qui satisda·co·l·ii·et hec est causa quare non possit dari fideiussor alterius fori·ut·l·i·ff· si quis in ius uo·quod facit contra id quod dixi ꝓx ime ꝺ clerico·Idem si esset alius nobilis uel potés uel habens priuilegia in iure fm glo·in·d·l·i·idem in aduocato cauilloso scdm Bar·ibi·Item oportet q sit idoneus ex fide ut q non sit unus mendax ut·ff·de ꝟbo·obli·l·ff stipulatus·in fi·

¶ Fideiussor de iudicio sisti non est proprie fide iussor quia reus promittit uenire ille presentare· sed late dicitur fideiussor quia alterius fidei susceptor dicitur·ita dicit glo·ff·qui satisda· co·l·ii· per·l·i·et·l·si uero·§·fi·et·l·fideiussor· co· ti· qui optime declarat·adde nō·C·ad turpil·l· sicut reus Spec·ti·de solu·§·fi·ꝟ·sed pone·et·ꝟ· sed cū principalis·adde qđ nō·Bal·in·l·i·ff· qui satisda· cog·

¶ An fideiussor de iudicio sisti artetur ad promittendum certam quantitatem·Bar·tenet q nō· in·l·ii·§·ii·ff·qui satisda·co· exceptis quibusdam casibus·uide in·l·fi·ff·ꝺ preto·stip· Et ad quid teneatur talis fideiussor·uide Bar·in dicta·l·ii·§·fi·

¶ An obligatus ad satisdandum debeat dare fideiussorem qui renuntiet beneficio de fideiussoribus·uide Guil·de suza·ff·qui satisda·cogun ·l·ii·

¶ Quedam persone inhabiles ad satisdandum in iudicio habentur·ff·qui satisda co·l·de die·§·i·

¶ Fideiussores ꝺ iudicio sisti in criminalibus dantur in certa quantitate quia nō recipiunt extimationé·nō·ff·de custo·reo·l·iiii·Idem in spūalibus· ff·de reg·iuris·l·libertas·Ita dicit Pe·in repeti·l· iulianus·ff·qui satisda·co·ubi etiam tractat plene an fideiussor ꝺ iudicio sisti in criminalibus possit se obligare ad penam personalem·de quo dixi·s·

¶ Quid de hac promissione promitto de iudicio sisti et q reus faciet cetera que pertinent ad litē an talis fideiussor teneatur ad aliquid post sniam uide in dicta·l·iulianus·

¶ Si fideiussor est conuentus excusso principali debitore non proficit quando ipi debitori superuenit facultas soluendi pendente iudicio·ff·qui satis da·co·l·sciendum·§·fi·et ibi Bal·

¶ Ubi exceptio non competit principali et necessitate eius qui eam non potest ad exercitiū deducere attento suo statu hec non competit suo fideiussori·ff·qui satisda·cog·l·si uero·§· qui pro rei· et·l·sed et si quis·§·rei·

¶ Per receptionem fideiussoris in minori quantitate quis non preiudicat debito· ff· de eo ꝗ quē facer·l·fi·§·fi·

¶ Fideiussor promittens animo nouandi dicitur quasi fideiussor·tex·cum glo·ff·de pac·l·in personam·§·i·et talis non habet beneficiū ut prius conueniatur principalis· Guil·in dicta·l·in personam adducit·l·qui libertinos·§·fi· ff·de ope·lib· et qđ nō·in·l·litibus·§·fi·C·de agri·et cesi·li·xi·

¶ Fideiussor dicitur conueniri nomine proprio licet ex facto alieno·glo·i·l·post rem·ff· de trāsac·

¶ Si fideiussor denuntiet creditori ne mutuet q debitor factus est inops an ualeat denuntiatio· et quid operetur·uide glo·ff·de procu·l·titius·et qđ ibi nō·Bartho·

¶ Quod dicitur imputari fideiussori si non opponat exceptionem est utrum si non opponat uoluntarie secus si repellat statuto·l·at qui uera·§·cum me absente·ff·ꝺ neg·g·gl·in·l·nā et seruus·eo·ti·

¶ Licet obligatio fideiussoria ab initio non subsistat sine principali ex post facto tamen secus·ff·de mino·l·iii·§·sed utrum·et ibi Bar·

¶ Pro eo qui omnino non est soluendo potest intercedere fideiussor·glo·ff·de minoribus·l·iii· naz licet non est soluendo tamen obligatus est naturaliter sed obligationi naturali potest accedere fideiussor ut habetur in·l·i·ff·de fideius· ergo si dicat non potest fideiussor in plus obligari ₂c· respondeo uerum sed efficatius bene pōt obligari in plus ut nō·Bar·in·l·marcellus·ff·ꝺ fideius·et in·l·si pupillus·ff·de ꝟbo·oblig·

¶ Difficile est inuenire fideiussorem in aliena patria·ff·de iudi·l·ii·§·legatis·

¶ Si mulier intercedens tradat pignora ipso iure tenet traditio·ff·de rei uendi·l·redemptores·§·i·

¶ Grauatus a testatore ut pro aliquo fideiubeat si soluit non agit mandati contra eum pro quo fideiussit quia non eius mandato fideiussit sz testatoris·ff·de usuf· ea·re·que usu cōsu·l·tribus·et ibi uide Bar·in·l·si fideiussor·ff·de leg·i·

¶ An priuilegium fori competens principali transeat ad fideiussorem·Guil·de suza·tenet q non in l·presenti·C·de his qui ad eccle· confu·

¶ Si agitur ad suppletionem precii contra emptorem an fideiussor emptoris cōueniatur· uide in l·i·C·de fi·fa·mino·

¶ Priuilegium personale ut quis non possit trahi extra locum non extenditur ad fideiussorem· nō·Guil·in·l·i·C·qñ impa·inter pu·et ui·

¶ An et quando fideiussor accedat ciuili obligationi tantum uide glo·in·l·penult·C·de nō nume· pecu·adde glo·que tenet q sic in·l·i·ff·de fideius· contrariū tenet glo·in·l·si stipulatus·eo·ti· Bart· concordat in prealleg·l·i·

¶ Fideiussor pro conductione ad tempus non tenetur ut·C·loca·l·cum hermes·

¶ Fideiussor intercedens animo donandi non habet exceptionem competentem reo·nō·ff·ꝺ dona· l·fideiussori·

¶ Fideiussor tenetur de incremento ad rem·l· si ab uno·ff·ut lega·no·ca·et·ff·quorum lega·l·i·§· fi·et·l·sequenti·

¶ Fideiussor large dicitur omnis pro alio promittens·ff·de acti·et obli·l·i·§·uerbis·

¶ An pater qui aliquo casu tenetur ut fideiussor sibi gaudeat beneficio·aut·presente·C· de fideiu· dic ut·ff·de ꝟbo·oblig·l·si seruum· §·nunc uideamus·et quod ibi nō·

¶ Qui promittit se soluturum pro alio uidetur fideiussor·ff·de ꝟ·obli·l·si ita stipulatus·§· posiuz

¶ An fideiussores in dubio uideantur obligati in solidum uel pro parte ut nō teneantur ut duo rei et qd de aliis se accessorie obligantibus uide Bar· in·l·eandem·ff·de duo·re·

¶ Fideiussor indemnitatis differt ab alio fideiussore fm Bar·in·l·potest·ff·de fideius·

¶ An exceptio diuisionis possit opponi per fideiussorem post litem contestatam·uide·ff· de fideius·l·si dubitetur·adde quod dixi· s· sub dictione exceptio·

¶ Si unus ex fideiussoribus sua sponte offert debitū et petit q sibi cedat actio contra fideiussoré

an audiatur. uide Bar. ff. de fideius. l. fideiussoribus succurratur.

¶ Quando fideiussor non est soluendo licitū est sibi uendere d̄ bonis principalis et satisfacere creditoribus ne includatur in carcerem. Bar. et Bal. in aut. si captiui. de epis. et cleri.

¶ Fideiubens aliquem presentare quanto tempore duret obligatus. uide. l. pe. C. d̄ fideius. adde Ioan. in addi. Spec. ti. de accu. §. sequitur. ꝟ. si. porro. Bar. in. l. si quis. ff. de custo. reo. ubi glo. Bal. in. l. qui crimen. C. qui accu. non pos.

¶ Fideiubens alium presentare liberatur si postea reus banniatur ex alia causa propter quā oportet se absentare a loco ubi sisti debeat nisi data opera per fideiussorem id factum esset. nō. Bart. in. l. si uero. in prin. ff. qui satisda. co.

¶ Fideiubens de euictione quotcunq; annis steterit in obligatione nō potest petere se eximi. Ioan. in addi. Spec. ti. de iudi. §. i. ꝟ. si ꝓ fideiussor. ff. sol. ma. l. facere. et ibi Bal. Cy. in. l. si pro ea. C. man. et dicit esse notanduꝫ quia non procedit hic libellus fideiussoris peto me eximi a fideiussione quia diu steti in obligatione. et hoc est notanduꝫ pro fideiussoribus tutoꝛuꝫ quia durante tutela nō possunt petere se eximi ab obligatione. quia non possunt conueniri. ut. l. nisi finita. §. fi. ff. de tu. et ra. dis. ita dicit Bald. in dicta. l. facere. que sunt notanda bene.

¶ Fideiussor potest repetere usuras a reo. quia quo ad ipsum nō sunt usure sed sors. ar. l. et in cōtraria. ff. de usur. et ibi ad hoc illaꝫ. l. inducit Bal. et remittit de hoc ad. c. ii. de fideius. et quod nō. Archi. xiiii. q. iii. in summa.

¶ Si fideiussor capiatur pro debito potest petere ut ab eodem iudice capiatur reus principalis liꝫ alias non sit subiectus iurisdictōni illius. uide Iabut. in. l. cum eorum. C. de sen. et interlo. om. iudi. quod Bal. limitat ibi in fideiussore et reo iudicii. secus in fideiussore contractus. credo dixisse aliquid supra.

¶ Fideiussor in iudi. sol. intelligitur acceptus super sorte et usuris. ut. l. quero in princi. et ibi glo. et Bar. ff. loca. quod nō.

¶ An fideiussor simpliciter acceptus intelligatur acceptus sup omnē causam. uide glo. in. d. l. quero et in. l. centū capue. ff. de eo quod cer. lo.

¶ Quando reus promittit fideiussori conseruare eum indemnem talis promissio plenam habet significationem. de fideius. c. ii. nō. Bar. in. l. pater. ff. de do. prele.

¶ Qualiter proferatur sententia quando petitur conseruatio indemnitatis. nō. in. l. ii. C. de sen. que si. certa quanti.

¶ Si fideiussor passus est iniuriam absq; rei culpa non habet regressum contra reum. scd̄m glo. in. l. exceptione. ff. de fideius. et refert Bal. in. l. si ꝓ ea. C. manda.

¶ Fideiubens pro aliquo castellano non tenetur si ille fecit robariam. quia fideiussit apud rempublicam non apud priuatam. ar. l. i. ii. responso. ff. de magis. cōue. et ibi Bal. inducit illum tex. ad hoc.

¶ Quando fideiussor appellat debet appellař suo proprio nomine et pro suo interesse non nomine principalis. l. si ꝓcuratorio. §. sed si alius. ff. quādo appel. sit. et Bar. in. l. a sententia. §. item fideiussores. ff. de appel. adde quod ideꝫ dicit in. l. si qui se patim. §. fi. eo. ti.

¶ An fideiussor carceratus qui nondum soluit debeat petere a reo factum uidelicet ut excarcereř. uel ad interesse quia detinetur pro debito declarato. do. Anto. dicit hic se consuluisse ꝙ utroq; modo agere potest. uide Bal. in. l. i. C. de sen. que si. certa quanti.

¶ Fideiussor poterit pro suo confideiussore testificari prosequendo beneficium excussionis liꝫ in instrumento caueatur ꝙ quilibet se principaliter obligauerit. Bal. in. l. dictantibus. C. de testa.

¶ Damnatus fideiubere pro alio in testamento non potest petere cautionem indemnitatis ꝙ ut dixi. s. si soluit non repetit. secus si quis fideiubet sua sponte in contractibus. Bal. in. l. sancimus. C. de ꝟbo. signi.

¶ Si promitto fideiussorem euictionis extraheř de obligatione ad eius petitionem et creditor noluit eum mutari non cogitur aliū accipere. ff. manda. l. si mandato meo. §. i. et sic si ego facio iuxta posse non incido in penam. quia illud factum non est potestatiuum sed mixtum. C. de insti. et substi. l. ff. de contrahen. emp. l. labeo. unde cum ipsa res habeat in se difficultatem non incido in penaꝫ ar. eorum que nō. in. l. continuus. §. cum quis. ff. d̄ ꝟbo. oblig. dic ergo ꝙ illud quod hoc casu non poterit fieri per modum liberationis fiat per moduꝫ cautionis. ar. eoꝝ que nō. gl. in. l. si pater. C. d̄ coll.

Fiducia uel Fidantia

An iudex debet dare fiduciam et si dederit an teneatur ipsam seruare. nō. Cy. C. de his qui ad ecclesiam consu. l. presenti. ff. de do. l. i. nō. Bar. in. l. relegati. ff. de pe. xxii. q. ii. ualeř. et ibi Archi. et. i. di. ius militař.

¶ Fiducia data alicui in ueniendo uidetur data in recedendo. Bar. ff. de sepul. uio. l. utimur. et. l. i. de uicularus. li. xi. Inno. de elec. bone memorie magūtine. uide Bart. ꝟbo ff. de pe. l. relegati. et in. l. i. ff. ad. l. iuli. ma. Ange. in. l. cū precario. ff. de ꝓcario.

¶ Fiducia data intelligitur tm̄ semel. nō. Bar. ff. ad ul. l. adulter. §. nupta.

¶ Quis possit dare fiduciam relegato uel bānito nō. Bar. ff. de pe. l. relegati.

¶ Quāuis quis habeat fidāciam non tenetur tamen exponere se capitalibus inimicitiis. ut liꝫ. nō contciliā. accedens. nō. de rescript. statutum. §. i. in glo. secure. li. vi.

¶ An fidantia debet seruari in adulteriis et similibus. nō. in auten. de manda. prin. §. neq; autem. in glo. custodies. col. iii. et Cy. C. de his qui ad eccle. confu. l. presenti. circa fi.

¶ An timens iniuriam possit petere pro fidantia sui familiarem ut custodiatur suis expensis. uide nō. C. de erro. mili. anno. l. fi. li. xii. et. l. illicitas. §. ii. de offi. presi. Bar. ff. de re. diui. l. sanctum.

¶ Quando quis dicatur habeř fiduciam sui. uide ff. de orig. iur. l. ii. §. postea. et. §. se. ad fi. legis.

¶ An fiducia data uni intelligať pro se uxore et familiaribus suis. Ange. dicit ꝙ sic. in. l. cum precario. ff. de precar. facit tex. et quod ibi nō. doct. in autent. habita. C. ne fi. pro patre. glo. in. l. ii. §. legatis. ff. de iudi. super. ꝟ. ob aliam. adde ad materiam quod dicam. j. sub dictione securitas. et sub dictione saluusconductus.

¶ Qualiter se habeat fiducia ad fidē. nō. s. Tho. scđa scđe. q. xii. ar. vi.
¶ Fiducia est pars fortitudinis. Idem scđa scđe. q. cxxviii. ar. i.
¶ Fiducia pertinet ad magnanimitatē Idem scđa scđe. q. cxxvii. ar. vi. et ibi etiam uide qualiter se habeat ad fidem et spem.
¶ Fiducia potest sumi diuersimode et opponitur timori. Idem scđa scđe. q. cxxvii. ar. vi. ubi uide.

Figura De multis figuris gramaticalibꝫ nō. in. c. forus. de ꝟbo. sig. in glos. magna.

¶ Non quicquid fit coram iudice dicitur fieri in figura iudicii. C. de liber. ca. l. iubemus. C. de agri. et censi. l. cum simus. li. xi.
¶ Quamq̄ hec oia precesserunt in figuram scripta sunt autem propter nos in quos fines seculorū deuenerunt. i. ad corinth x. xii. q. ii. gloria episcopi. et de conse. di. ii. reuera.
¶ Que sit aut que dicatur figura iudicii. nō. Ia. de are. in. l. iudices. C. de iudi. Inno. de accu. olim. Io. an. de heretici. statutum. li. vi. nō. in cle. sepe. de ꝟbo. signi. Spe. in ti. de inquis. §. iii. ꝑ. quid igitur. uide in. l. i. §. similiꝗ modo. C. de lati. lib. tol.
¶ Figura iudicii proprie dicitur a lite contestata inclusiue usqꝫ ad sententiam inclusiue. ante litem contestatam non est proprie figura iudicii quia non est proprie iudicium sed preiudicium iudicii. in auten. in me. lit. §. fi. col. viii. Item post sententiam non est figura iudicii quia sententia est finis iudicii ut de se patet.
¶ Quedam dicuntur fieri in quasi figura iudicii. ut ea que sunt apud acta per modum uoluntarie iurisdictionis. tex. est nō. in. l. i. §. similiꝗ modo. C. de la. liber. tol.
¶ Figura iudicii dicitur multis modis. uno modo pro supficiali apparentia. C. de edic. diui adri. tol. l. fi. Secundo modo pro quadaꝫ similitudine ut in dicto. §. similiꝗ modo. Tertio pro ipsa substantia ueritatis. ut nō. Bal. in. d. l. i. §. similiꝗ modo.
¶ Quedam est figura q̄ uocatur ysteron et protheron de qua in. l. riparum. ff. de re. diui.

Figulus Sicut uasa figuli probat fornax ita homines iustos temptator tribulationis. de pe. di. ii. si enim circa medium. psal. xii. eccles. xxvii.

Filateria Filaterie dicunt̄ in quibus continentur incantatiōnes. xxvi. q. v. c. i. et quod ibi nō.

Filius Filia Filiatio Filioruꝫ educatio est de iure naturali. i. di. ius naturale. xxx. di. si qs et in. l. i. ff. de ius. et iu. et. l. manumissiones. eo. ti.
¶ Ex praua consuetudine processit ꝙ alique matres tradūt filios aliis nutriēdos. v. di. ad eius ꝑo.
¶ Filios suos parentes rōne diuini cultus deserere non debent. xxx. di. si qui filii.
¶ Filios debent parentes bonis moribus instruere. xlvii. di. presbiteros.
¶ Filii sacerdotum non remouentur a sacerdotio si morum honestas eos commendabiles fecerit. lvi. di. c. i.
¶ Filiis non debent imputari peccata parentum. lvi. di. undecunꝗ. et. c. nasci. de adulterio. adde ꝙ filii pro culpis parentum quandoꝗ puniuntur corporaliter nūquā tamen spiritualiter. xxiiii. q. iii. §. his ita. et. c. si habes. xxxii. q. iiii. sicut satius. itē adde ꝙ filiis imputatur originale peccatuꝫ parentum. de pe. di. iiii. quid est quod dicitur. et. c. cum ita. de baptis. maiores. de conse. di. iiii. si baptizata adde ad materiam quod nō. in. l. i. C. ne fi. pro pa. et docto. in. c. in quibusdam. de pe. Archi. xxiiii. q. iii. in summa.
¶ Qualiter filii sacerdotum admittantur ad clerum uel non. habetur de fi. presbi. per totum. lvi. di. cum ergo ex sacerdotibus.
¶ Filii non debent thezaurizare parentibus. sed magis econtra. xvii. q. i. predicator. de censi. cum apostolus.
¶ Filii ancille dicuntur homines ueteris legis sꝫ filii libere dicuntur homines noue legis. ad galat. iiii. c. xii. vi. q. ex his.
¶ Filius natus ex uno parante fideli et alio infideli sequitur cōditionē fidelis. xxviii. q. i. iudei.
¶ Si filius et pater cum eadem muliere coierunt octo annis penitebunt. xxx. q. iiii. si pater.
¶ Sanctius est sine liberis mori q̄ ex illicito coitu eos acquirere. xxxii. q. iiii. sicut sanctius.
¶ Filius dyaboli efficitur quis solo peccato. d̄ pe. di. i. omnis qui.
¶ Filia babilonis misera dicitur omis anima sine penitentia. de pe. di. iii. in falsibus.
¶ An eo ipso ꝙ quis est filius dicatur esse heres tex. ꝙ sic qui filii sint legi. quod nobis. facit tex. in contrarium de hereti. filii. li. vi. glo. in. l. i. C. si ut se ab here. absti. l. i. gl. in. l. si qs ad declinandaꝫ C. de epi. et cleri. et in. l. in suis. in fi. ff. de libe. et postu. adde. xxxii. q. ii. non omnis. et ad gala. iiii. xxxii. q. iiii. dixit sara.
¶ Quicquid filius acquirit ex opera sua et meritis suis est aduenticiuꝫ. Bar. in. l. quod dicitur. ff. de uerbo. oblig.
¶ An filia possit pro sua legitima capere possessionem hereditatis. uide Bar. in. l. ii. C. qñ et qui. quar. pars de. li. x.
¶ Filius dei qui erat ante secula deus dei filius uerus ex patre homo natus ex muliere carnē suscepit et ex ea habens utramꝗ naturam in una persona. ut. xxiii. di. qui episcopus. de sum. trini. c. i.
¶ Quot modis quis efficiatur filius alterius spiritualis. habetur. xxx. q. i. de his.
¶ Sacerdotes carnaliter cognoscentes filiam suā spūalem deponitur et perpetuo subicitur penitentie. xxx. q. i. si quis sacerdos. et. c. non debet.
¶ Ad hoc ꝙ filius sit suus heres patri requirit̄ ꝙ tempore mortis sit in prima potestate et tempor̄ aditionis non sit in alterius potestate. glo. in. l. cū sub conditione. ff. de libe. et postu. alias incipit filio quem pater.
¶ Filius non perdit peculium profectitium licet bona patris sint confiscata. tex. est in. l. denīꝗ. §. sed utrum. ff. de mino. et non est alibi.
¶ Licet filiusfami. habeat domicilium alibi tamē potest cōueniri loco originis paterne. quod fallit in muliere alibi nupta. dictum est Bal. in. l. ii. C. d̄ iurisdic. om. iudi.
¶ Filius qui apprehendit bona paterna tempore quo bona debent publicari propter delictum non punitur licet sit facta crida ꝙ ille qui habet talia bona dēat ea exhibere sub certa pena. nō. in simili

in.l.eos.ff.de recep.

¶ Filius exheredatus tunc dicitur in mora esse quando additur hereditas paterna quia tunc assumit uires exheredatio. unde nō possit dos interim peti. casus est fm unam lecturaʒ in.l.si constante. §.si exheredato.ff.so.ma.

¶ Filiusfami. potest capere patrem bannitū si statutum dicat ꝙ capiens bannituʒ habeat certū premium. eo tñ casu mitius punitur pater q̄ si extraneus cum presentauerit. dictum est Gui. de suza. in.l.milites.§.fi.ff.de re mili. quod est notanduʒ si est uerum de quo multum dubito.

¶ Filia dotata que ex forma statuti nō potest patri succedere si uiuo patre ingrediatur religioneʒ non excluditur a successione patris. dictū est Bal. in repet.l.cunctos populos.C.de sum.trini.

¶ Filius cuius pater post testamentum est ingressus monasterium relicta tñ prius sibi legitima in testamento pōt illam petere nō expectata morte naturali ipsius patris. tex.est in.c.cum simus.ď regu. quem allegat Bal.in auten.si qua mulier.C.de sacrosanc.ec.et fm eum non est alibi tu uide glo. in.c.ex transmissa.qui filii sint legi.

¶ Filius spurius qui ex forma statuti pōt heres institui a patre naturali licet non sit de eodem territorio de quo est pater tamen potuit heres institui a patre. dictum est Bal.in dicta.l.cunctos. de sum.trini.i.repet.

¶ Filiusfa. potest solo nutu heres institui ut.l.fi. ff.tam.herę.

¶ Filiusfa. non potest testari in adventiciis in quibus patri non queritur usufructus. glos.in.l.i.§. hoc autem senatus.ff.ad trebel.

¶ Filio spurio non debet dari tutor cum non sit appellandus filius. glo.in.l.fi. ff.de testa.tuto.

¶ Filius in potestate constitutus non potest conficere instrumentū inter prēm et alium uide Bar. in.l.pupillus.§.fi.ff.de aucto.tuto.

¶ Statutum potest disponere ꝙ filiusfa. faciat testamentum. nō.in.l.si queramus.ff.de testa.

¶ Filius ex concubina si fuerit preteritus nō habet contratabu. nec dicit testamentū nullum. gl. in.l.i.ff. de contratabu.

¶ Licet filius spurius non succedat matri illustri tamē succedit eis agnatis. Cy.in.l.si qua illustris. C.ad orfi.

¶ Filius potest incarcerari a patre in domo sua. glo.nō.in.l.i.C.de priua.car.

¶ Filius qui ante sacerdotium fuerat conceptus non debet appellari filius sacerdotis. glo.in.l.i.fi. C.de nup. uide tex.in simili in.l.senatoris. ff.ď senato. adde quod nō.glo.penult. de rescriptį. inter ceteras. Bal.in.l.penult.C.ď agri.et censi.li.xi.et in.l.senator.C.de dignitį.li.xii. in contrariū facit c.ad extirpandas.cum.c.seq.ď fi.presbi. nos ultra premissa addimus glo.in.l.impiatis.§.his illud.C. de nup.in glo.hi sunt.et ibi Cy.ad fi. et nō. bene illam glo.que allegat bona iura per que dicit ibi Bal.ꝙ si consuetudine primogenitus debet succedere in regno ille dicitur primogenitus qui natus est post coronationem. adde quod dicam.ī.ď filio bannito.

¶ Filius naturalis tā tam de iure ciuili q̄ ď iure pretorio efficitur suus heres puta qñ est traditus curie. tex.in autį.qui.mo.na.effi.su.§.primus.

¶ Filius natus ante matrimoniuʒ quod tenet etiā sine instrumento non dicitur filius in potestate legitimus donec instrumenta dotalia sint confecta. glo.instiį.de nuptį.§.aliquando.

¶ Filius in potestate censetur eadem persona cū patre. ut.l.fi.C.de impu.et ali.sub.secus in emancipato.glo.est in.l.ii.C.qui etate se excu.li.xi.

¶ Filiusfami. inuito patre potest esse arbiter.ff.ď pecu.l.iii.§.si filius.in glo.in.l.cum non solum.§. necessitate.C.de bo.que libe.

¶ Filiusfa. preteritus si tacuerit per annum non pōt postea dicere testamentū nulluʒ.glo.in.l.si impubes.ff.de carbo.edict.

¶ Filiusfami. sicut bona aduentitia alienare nō potest.l.fi.§.filii.C.de bo.que libe.ita nec iura nec actiones potest pacto remittere. ista est glo. in.l. et heredi.§.filia.in glo.super uer. legatum.ff. de pac.et ibi Ange.

¶ Filius incestuosus non dicitur habere personaʒ coiunctam q̄ pro eo possit experiri ita dicit Inno. in.c.nonnulli.de rescrip.

¶ Filius doctoris legentis in uniuersitate ordinarie uel extraordinarie nihil tenetur in examine soluere. nō.glo.in.ꝓ.sumptibus.in.l.ui.C.ď aduo. di.indi.

¶ An filii iudeorum sint in potestate parentum et an possunt testari. uide Bal.in.l.naʒ ciuium. ff. de his qui sunt sui uel alie.iurį.dicam.ī.sub dictione iudeus.

¶ Filiusfami. mercator si non uult detrudi in carcerem faciat se emancipari. Bal. in.l.si ex alio.C. quod cum eo.

¶ Qualiter probetur filiatio uide glo.et Inno.in c.michael.de fi.presb. Idem Inno.in.c. quoniaʒ cōtra.de probatį.ubi dicit ꝙ non possit probari nisi presumptiue.glo.in.l.i.C.de carbo.edict.adde qđ nō.in.l.i.C.quorum bona. Bal.in.l.filiuʒ.ff. de his qui sunt sui uel alie.iurį. Albe.in.l.quotiens.ff.de probatį.uide nō.in.l.si uicinis.C.de nuptį.faciunt nō.in.l.non nudis.et.l.non epistolis.C. de proba. in.c.per tuas.de probatį.Io.an.in.c.afferte. ď presumptį.do. Anto.in.c.transmisse.qui fi. sint legitį. Bar.in.l.i.§.i.ff.de liber.ag.et aduerte ad glos.in dicto.c.transmisse.ubi dicit notabile uerbum ꝙ licet aliquis nutriatur tanq̄ filius si tamen alia non concurrunt non propter hoc uidetur esse in quasi possessione filiationis quod est ualde notabile.

¶ Filiusfami. propter debitum non potest carcerari quia non dicit habere bona. unde non est ꝙ sibi imputetur. dicit glo.in.l.iii.§.sed utrum.ff. de minorį.contrarium est uerum fm Bar.ibi.

¶ Filius natus in loco originis materne sequitur domicilium ratione originis proprie. de quo uide Bar.in.l.filius.C.de municipi.et origį.li.x.

¶ Filius ratione delicti potest a patre priuari hereditate et denegari possunt ei alimenta. glos. de iureiuran.quemadmodum.glo.in.c.cum haberet. de eo qui dux.in matri.

¶ An propter delictuʒ filii poblicari possint bona in quibus pater habʒ usumfructum. Bar.in.l.si postulauerit.§.iubet.ff.de adul.

¶ Filius sequitur priuilegium patris non aui. C. de decur.l.priuilegio.li.x.

¶ Si filia est maior.xxv.annis.et pater deberet eam maritare ipsa potest nubere cui uoluerit sine

pena.de iureiur.quintauallis.in glo.fi.

¶ An filius propter crimen lese maiestatis commissum per patrem priuetur beneficio ecclesiastico sicut priuatur aliis bonis temporalibus.glo. tenet quod non.lvi.di.satis peruersum.uide nō.in.c. quicunque de heret.li.vi.et in.c.i.de scis.co.li.

¶ Filius ex serui conditione natus sequitur partem deteriorem.xxxii.q iiii.c.ult.in glo. uide de materia.e.fi.de ser.non.ordi.et de conuer.infi.c. ultimo.

¶ Filii imperatoris dicuntur augusti.lxiii.dis. adrianus.

¶ An si filius intret monasterium ignorante pre possit pater eū inde exthere.gl.i summa.xx.q.ii.

¶ An filius qui consumpsit partem sibi datā a patre possit petere alimenta.Spec.uidetur uelle quod sic.ti.qui fi.sint legi.pro.sed pone quedam.

¶ An filius possit matrem exheredare.uide glos. iii.q.v.accusatoribus.

¶ Filius ad possessionem hereditatis paterne potius uenit continuatiue quam ex noua omnino possessione.Bal.x.col.de contro.inter uasal.et fe.c.i.bñ factū.l.in suis.ff.de libe.et postu.

¶ Filius rogatus de restituendo sub conditione potest successiue detrahere duas quartas.et unam ex eis contra uoluntatem testatoris.ita nō.Abb. in.c.Raynutius.de testa.adde quod dicam.j.sub dictione quarta.

¶ Qualiter debeant deponere uolentes probare quod quis semper gessit se pro patrefamil.uide Bal.in.l. si cum pater.C.si aduer.rem iudi.

¶ Si filius ex ordinatione paterna militauit uel doctoratus est et propterea se obligauit tenentur fratres de cōmuni soluere.secundum Bal.in.l.si filia.§. idem scribit.ff.fami.herc.

¶ Ubicunque filiusfami.habet actionem suo nomine ibi potest procuratorem constituere.Bal.in.l.filiusfami.ff.de procur.

¶ An filius per monachationē liberetur a patria potestate.dic ut habetur in.l.si qua pena.ff.de his qui sunt sui uel alie.iur.Bar.in.l.patri.ff.de adul.

¶ Quis presumitur filius si semel fuit habitus a parentibus pro filio nec amplius nocet ei licet parentes dicant eum nō esse filium.uide Inno.in.c. michael.de fi.presbi.Abbas.in.c.per tuas.de probat.C.ne de sta.defunc.l.si mater.et.ff.probat. l.i.et quod ibi nō.

¶ Filius natus post.ix.menses a die mortis mariti presumitur filius mariti non amasii.ita tenet Bal.in.l.si matre.C.de su.et legi.

¶ An filius uiuens seorsum a pre presumatur emancipatus.Bal.in.l.post mortem.ff.de adopt.

¶ Filius natus ex ea que retinebatur tanquam cōcubina sed ipsa nolebat esse concubina est legitimus si mulier in concubinatu stabat in dubio.Bal.in l.eum qui.ff.de sta.ho.

¶ Filii concepti ante matrimonium si postea celebratur matrimonium ex dispensatione pape censentur legitimi.Bal.in dicta.l.eum qui.uide nōt. in.c.tanta.qui fi.sint legi.quod nō.

¶ Filius institutus contemplatiōe patris quicquid acquirit acquirit patri nec est immutatum.per.l. cum non solum.C.de bo.que libe.dicit glo.in.l.i. C.qui admit.ad bo.pos.possunt.

¶ Filius uocans patrem in ius sine uenia si nō potest soluere debet luere in corpus.glo.insti.de ac. §.penales.

¶ Filiusfami.non potest agere pro iniuria facta patri.instit.de iniur.§.nonnunquam.in glo.

¶ Filius potest inuito patre publicam accusationē exercere.ff.de adulte.l.inter liberas.§.filius.licet glo.dicat contra in.l.cum non solum.§.necessitate.C.de bo.que lib.dicit glo.in.l.i.C.qui admit.ad bo.pos.adde Bal.in.l.si filius.ff.de his qui sunt sui uel alie.iur.

¶ Filiusfami.qui mutuum accipit contra macedonianum si est miles uel scolaris presumitur causa militie uel studii accepisse.tex.est qui non est alibi in.l.fi.C.ad mace.et hec est presumptio iuris. et de iure ut dicit Bar.in tractatu suo de presump. facit.l.cum seruus.cum ibi nō.ff.de pro.obli.facit.l.fi.C.de ali.pupi.prestā.

¶ Filiusfami.transmictit ad heredes hereditatem non aditam.tex.in.l.generaliter.§.cum autem.C. de insti.et substit.sub cōdi.fac.uide tex.et quod ibi nō.in.l.i.C.de his qui ante aper.tab.

¶ Filius non debet esse deterioris conditionis quam nepos.casus est in.l.penult.C.de bo.ma.

¶ Filius exheredatus potest agere aduersus legatarios ad supplementum.facit.l.si libertus.§.libertus.ff.de bo.liber.

¶ Filius potest conueniri sine consensu patris si timetur de eius fuga.ut nō.in autent.quod locū. C.de collat.

¶ Filius qui fuit contentus quod pater preteriret eum non pōt postea dicere testamentum nullum. glo.est in.l.si quando.§.fi.C.de inoffi.testa.

¶ Filii appellatio facta in statuto nō comprehendit spurios si est materia mere ciuilis.ut.l.no solū §.et si senatus.ff.de rit.nupt.secus si est materia iuris naturalis.ut.l.hos accusare.§.omnibus.ff.de accus.si mixta etiam continetur spurius.ut.l.parentes.ff.de in ius uoc.

¶ Non potest probari filium esse legitimum nisi probetur matrimonium.ut.l.filium.ff.de his qui sunt sui uel alie.iur.

¶ Filius natus in domo mea ex mea pedissequa presumitur filius meus.ut in preallegata.l.filium.et in.l.si uicinis.C.de nup.

¶ An filius natus ex matrimonio contracto sine consensu patris sit de iure canonico legitimus ut succedat.uide nō.in.l.eum qui.ff.de sta.ho.

¶ An filius possit conficere instrumentum de contractu patris uel econtra.uide Bal.in.l.si pater. ff.de fals.

¶ An ex quasipossessione filiationis quis presumatur filius.Bartho.in.l.i.§.i.ff.de questio.Idem in.l.non nudis.C.de probat.et in.l.i.C.quorum bonorum.

¶ Filius committens contra patrem aliquam causam ingratitudinis amittit priuilegiū filii ita ut pater eum occidens excusetur a pena patricidii. ff.ad.l.pomp.de par.l.diuus.

¶ An legatum factum filiofa.uideatur factū contemplatione sua uel patris.nō.Bar.in.l.si filio.ff. de dona.cau.mor.Cy.in.l.fi.C.de usu.

¶ Cui acquiratur usufructus relictus filio.uide in.d.l.si filio.et in.d.l.fi.

¶ In casibus in quibus patri non acquiritur usufructus possit solui filio.uide i.l.nō solū.ff.so.ma.

¶ Quis dicatur iustus filius. uide Saly. in. l. ꝓba. C. ad l. iuli. de adulte.

¶ An confessio uel nominatio extraiudicialis ꝙ quis est filius habeatur pro plena probatione. nō. Bar. in. l. quod senatus. §. idez per contrarium. ff. de libe. agno.

¶ An filia maritata exeat familiam patris dic ꝙ sic quo ad obsequialia non quo ad alia. nō. Barth. in. l. fi. §. idem rescripserunt. ff. ad municipa. Item talis remanet in potestate patris. ut in. l. si uxorē C. de condi. inser. adde nō. in. l. uoluntas. C. de fideicommiss.

¶ Quando filius repetat id quod soluit tanq̄ fideiussor patris. nō. Bar. in. l. si dubitet. ff. d fideiu.

¶ Qualiter filius potest fraudari legitima dic ut nō. Bar. in. l. hereditariū. ff. de bo. auc. iudi. pos.

¶ An filio in potestate possit redi actio cōtra patrem. nō. Bar. in. l. actiones. ff. de acti. et oblig.

¶ An et quando hodie possit contrahi obligatio ciuilis inter patrem et filium. Bar. in. l. si quis pro eo. §. itez si filius. ff. de fideius. et in. l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. ubi etiam ꝑ eundem Bart.

¶ Si filius fuit condemnatus ut contumax an noceat patri. nō. Bar. in. l. cū filius. ff. de ꝟbo. oblig.

¶ An filio heredi patris agenti contra debitorez paternum a se liberatum in uita patris obstet exceptio. Bar. in. l. si filius. ff. de solu. quod nō.

¶ Qualiter intelligatur regula ꝙ hereditas non remanet momento penes filium in potestate. uide Bar. in. l. qui hoīem. §. quidam filium. ff. de solut.

¶ An filius cui mouetur questio nataliū debeat interim ali sumptibus hereditatis. uide qui fi. sint legi. communiter.

¶ An filius natus ex marito et uxore post uotū continentie per eos emissum sit legitimus uł spurius. glo. dicit ꝙ est spurius. in. c. ministri. lxxxi. di. quam refert Inno. in. c. dudum. de conuer. coniuga. uult etiam illa glo. ꝙ talis filius efficitur seruus religionis quam eius pater ingressus fuisset. quod uidi de facto in anglia et ita inter multos iurisperitos de facto respondi per illam glo.

¶ Quis potest se probare filium legitimū duobꝰ modis. uide in. c. accedens. in glo. de purga. ca.

¶ Non est sine filiis qui unicum habet. ff. de ꝟb. signi. l. non est sine liberis.

¶ Filius nō potest esse uicarius in ecclesia in qua pater immediate ante fuit rector. de fi. presbi. c. michael. nec econuerso. et ibi nō. doc. et in. c. transmissa. eo. ti.

¶ An filius sequatur domicilium omnium ascendentiū uel patris uel aui tantum. Bar. in. l. assumptio. §. filius. ff. ad municip.

¶ Casus in quibus filius existens in potestate patris possit agere sine licentia patris. nō. in. c. fi. de iudi. li. vi. in glo. fi. et ibi docto.

¶ Filius sacerdotis est seruus illius ecclīe cuiꝰ pater est sacerdos siue clericus. casus est. xv. q. viii. c. cum multe. et ibi nō. nos addimus glo. xxvii. q. i. impudicas. que dicit ꝙ sic.

¶ An filius sine consensu patris possit intentare accusationem criminalem. nō. Bar. in. l. si maritus. §. lex iulia. ff. de adulte.

¶ An filius possit emancipari inuitus nō. Bar. in l. quidam. cum filium. ff. de ꝟbo. oblig. dixi. ŝ. sub dictione emancipatus.

¶ Quando filius donat causa mortis patre ꝑmittente an illa donatio possit reuocari. nō. Bar. in. l. tam is. §. filius. ff. de dona. cau. mor.

¶ In quibus casibus filio uolenti stare in iudicio sit necessarius consensus patris. nō. Bar. in. l. iii. §. si filio. ff. commo. nō. in. l. cuz non solum. §. necessitate. C. de bo. que libe.

¶ Stipulatio et emphiteosis pro se et filiis suis transit ad filios non pro hereditariis portionibus nec ad eos ut ad heredes sed ut ad filios etiam si abstineant ab hereditate paterna. uide Bar. in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. indebi. et in. l. gallus. §. quidam recte. ff. de libe. et postu. et in. l. si duo. ff. de ꝟbo. obli.

¶ Licet pater stipuletur sibi et filiis suis copulatiue tamen intelligitur ordine successiuo. hoc est primo sibi secundo filiis suis. uide Bar. in. d. §. libertus. circa finem dicam. ĵ. aliquid.

¶ An et quando ex contractu filii celebrato in studio pater obligetur. nō. Cy. in. l. macedoniani. C. ad macedo.

¶ An filius possit renuntiare beneficio macedoniano. nō. Cy. in. l. fi. C. ad macedo.

¶ An et quando filius possit repudiare hereditatem sine iussu patris. uide plene Bar. i. l. qui in aliena. in prin. ff. de acqui. here.

¶ An qui nutriuit aliquem ut filium qui in ueritate non erat possit ab eo repetere expensas. nōt. Bar. in. l. i. §. iterest. ff. si muli. uen. no. adde quod dixi sub dictione expensa.

¶ Si filius legitimam a patre sibi datam in uita consumpsit an post mortem patris possit itez illā repetere. Bartho. in. l. si cum dotem. in principio. ff. solu. ma.

¶ An pater possit remittere iniuriam factā filio nō. in. l. lutius. ff. so. ma.

¶ An in causa ciuili possit fieri executio ꝑsonalis contra filium. nō. in. l. si filio. ff. so. ma.

¶ An filius priuetur legitima propter crimē lese maiestatis cōmissum per patrem. dicam. ĵ. sub dictione legitima.

¶ Ex quibus casibus filius possit exheredari ex eisdem possunt illi alimenta denegari. Bar. in. l. si quis a liberis. §. idem iudex. ff. de libe. agn. glo. in c. cum haberet. de eo qui dux. in ma. adde qđ dixi sub dictione alimenta.

¶ An filius uiuo patre habeat aliquod ius in legitima. dic ut nō. Bar. in. l. fi. ff. de lib. agn.

¶ Eo ipso quod punitur pater uidetur puniri filius et econuerso. uide in. l. qui plures. §. et si a patre. ff. de uul. et pupil.

¶ An filius possit institui heres sub conditione si ingrediatur monasteriū. nō. in. l. fi. ff. đ cōdi. insti.

¶ Non sufficit conditionem esse in potestate filii nisi sit facilis. nō. in preallega. l. fi. et in. l. si pater. et. l. reprehendenda. ff. de institut. et substit. sub condi. fac. requiritur etiaz ꝙ sit honesta. ut in dicta. l. reprehendenda.

¶ Si aliqua dispositio conferatur in plures et eorum filios. an filii admittantur in stirpes uel in capita. uide Bar. in. l. utrum. in prin. ff. de reb. du.

¶ An filius recusans adire hereditatez perdat debitum iure nature. nōt. Bartho. in. l. quia poterat. ff. ad trebel.

¶ An in emphiteosi quam quis recipit pro se et

filiis suis ueniant naturales. nō. Bar. in. l. ex facto §. si quis rogatus. ff. ad trebel. ubi tenet ꝙ ꝑ prēm non acquiritur filio naturali tantum.

¶ An dispositio aliquid conferens in patrem et filios denotet concursum patris et filiorum uel magis intelligitur ordine successiuo taꝫ in ultimis uoluntatibus q̄ in contractibus uel priuilegiis. uide Bar. in. l. gallus. §. i. ff. de libe. et postu.

¶ Filius notarii scribentis testamentum potest in eodem testamento esse commissarius testatoris Io. an. in addi. Spe. in ti. d̄ instru. edic. §. postremo ꝟ. quid ergo si testator. et ibi uide an tabellioi legari possit in testamento ꝑ eum rogato.

¶ Filia cui relicta sunt centum si nubat. et quinquaginta si religionem ingredietur intrando religionem debet habere centum. uide Io. an. in addi. Spe. super Rubrica de statu mo. in fi. ubi plene de hoc. uide Bar. in. l. ii. ff. de his que pe. no. idem in. l. commodissime. ff. de libe. et postu.

¶ Filii primi gradus non computant fructus iter quartam. ut. l. iubemus. C. ad sena. consul. Bar. in. l. quarta. ff. ad. l. fal. Bal. et Saly. in. l. filium quem habentem. ff. fami. herd̄.

¶ Filius debet habere legitimam sine aliqua conditione uel grauamine et appositū grauamen non tenet. ut. l. qm̄ in prioribus. C. de inoff. testa.

¶ An filius possit facere pacem de morte patris. uide Spec. in ti. de homi. ꝟ. illud aūt. uide Bar. in. l. si filius qui patri. in fi. ff. de uulg. et pupil.

¶ Filius tenetur ad restitutionem usuraꝝ ꝑ prēm extortarum. glo. in. c. mihael. de usuris. bñ facit. c. fi. de sepul. et quod ibi nō.

¶ An appellatione filii contineatur nepos. uide Bar. in. l. liberorum. ff. de ꝟbo. signi. glo. in clem̄. i. de baptis. Io. an. et do. Anto. in. c. ad extirpandas. de fili. presbi.

¶ Si filia renuntiauit successioni in manibꝰ unius ex fratribus an talis renuntiatio prosit aliis. uide Ange. in. l. pe. §. inde neratius. ff. ad trebel.

¶ Si statutū dictet ꝙ filia non succedet quousq; extat masculus an preterita in testamento poterit succedere si filius fuerit mortuus post morteꝫ patris uel in uita. uide Bal. plenissime in. l. ii. C. de libe. prete. Bar. in. l. fi. als. l. ii. ff. ad tertull. et in hac q. dicit Bal. in dicta. l. ii. fuisse magnam altercationem inter ipm et Bar.

¶ An et quando statutum possit excludere filiū a successione. uide doc. in. l. maximum uitiū. C. de libe. prete. ubi de hoc.

¶ Pro filiis doctoꝝ. uide Bar. in. l. iubemus. C. d̄ silen. et decu. li. xii. dixi sub dictione doctor.

¶ Cui filius debeat obedire magis patri uel patrie. nō. ff. d̄ iusti. et iure. l. ueluti. et. l. minime. ff. de reli. et sumptꝫ. fu. uide in simili glo. xx. q. ii. in summa.

¶ An filius teneatur defendere patrem de facto Bar. ꝙ non in extrauagan. ad reprimen. in glo. totius fidelitatis.

¶ An ciuilitas concessa patri prosit filiis. Bar. in. l. assumptio. §. filius. et. l. ordine. §. patris. ff. ad municipa.

¶ Filius in honoribus sequitur patrem et non matrem. Bar. in. l. nullus solus. C. de decu. li. x. et in. l. filios. C. de municip. et origi. li. x.

¶ Filiusfami. potest sibi constituere domicilium sine consensu patris. tex. et ibi Bar. in. l. placet. ff. ad municipa.

¶ An filiusfami. agendo uel defendendo iuret d̄ calumnia. uide glo. in. l. ii. §. quod obseruari. C. de iuramen. calum.

¶ An filiusfami. in aduenticiis in quibus pater nō habet usumfructum possit testari ad pias causas. et sibi eligere sepulturam. Bar. in. l. qui sepulturā Bar. in. l. qui in potestate. ff. d̄ testa. hodie uide casum in. c. licet. de sepul. li. vi. adde quod nō. in. l. i. C. de sacrosan. ec. nos addimus quod nō. Bal. in. l. sensum. C. qui testa. fa. pos. et in. l. i. §. si filius. ff. de leg. iii. Io. an. in. d. c. licet. Frede. de Senis in cōsilio suo. cclxxxiii. et cclxxxviii. in quibus de hoc

¶ An filiusfami. acquirat patri lucrum quod fecit ex pecunia dotali. Bar. in. l. contra. §. quotiens. ff. rerum ammo.

¶ Si filius heres institutus ab aliquo decedat hereditate non adita an transmittat ius adeundi ad patrem. uide Bar. in. l. i. ff. de uulga. et pupil.

¶ An filiusfami. possit donare causa mortis d̄ consensu patris et non possit testari. uide Bar. in. l. q in potestate. ff. de testa.

¶ Qualiter filius possit esse in iudicio. uide Spe. ti. de actore. §. i. ꝟ. iteꝫ ꝙ est filiusfami. et ibi Io. an. in addi. Bar. in. l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec. et in. l. si longius. in fi. ff. de iudi. Cy. in. l. cum non solum. §. necessitate. C. d̄ bo. que libe. plene dixi in repeti. l. post dotem. ff. sol. ma. in. iiii. oppo. tex. et ibi nō. in. c. fi. de iudi. li. vi.

¶ Filius secundi mr̄imonii habetur pro filio primi mr̄imonii quādo ex primo nulli nati sunt. nō. Cy. in aut. sed et si quis. C. de secun. nupt.

¶ An statutum disponens ꝙ filia dotata non succedat patri habeat locuꝫ in nepote. nō. Cy. in. l. ii. C. d̄ patri qui fi. distra. Bal. in. l. qd̄ uero. ii. d̄ leg.

¶ An statutum excludens filias stantibus filius extendatur quando non extant filii sed nepotes. nō. Cy. in. l. i. C. que sit lon. consue. Bar. in. l. liberorum. ff. de uerbo. signi. Bal. et Saly. in. l. fi. C. de libe. prete. et exhere. et in. l. illud. C. de sacrosanc. eccle. Bal. in. l. si uero. §. de uiro. ff. sol. ma. et in. l. in substitutione. ff. de uulgari. et pupil. facit quod dixi. s̄. an appellatione filii contineantur nepotes.

¶ An predictum statutum comprehendat filios clericos masculos. Bal. in. l. i. C. de sum. trini. in. ꝟ. sed hoc ulterius. et. ꝟ. subsequenter queritur.

¶ An stante dicto statuto saltē post mortem masculorum ueniant femine. nō. Bal. x. col. episcopuꝫ uel abb. c. i. §. gnetiam. Bar. in. l. fi. ff. ad tertul.

¶ An filius faciendo paceꝫ de morte patris uideatur se immiscere hereditati. Bal. in. l. pe. ff. de sepul. uio. et in. l. pro herede. in pn̄. ff. de acq. hered̄.

¶ An filiusfami. possit contrahere matrimoniuꝫ inuito patre. nō. in. l. si ut proponis. C. de nupt. gl. et Bar. in. l. paulus. ff. de sta. ho. instit. de nupt. in prin. glo. in. c. i. de desponsa. impu. nō. glo. xxvii. q. ii. sufficiat. dixi in repet. c. tue. de spon. et alias consului ꝙ sic in consilio quod incipit filiafami.

¶ An ualeat statutum imponens penam cōtrahenti matrimonium cum filiofami. inuito uel non consentiente patre. Io. an. tenet ꝙ sic in. c. statutū. de heret. li. vi. do. Car. flo. in. c. gemma. de spons. in fx. q. uidetur inclinare in partem contrariā et ego semper tenui eam qa mr̄imonia debent esse libera

et q̄ indirecte disponeret statutum super mr̄imonio quod non potest directe pluribus alijs rationibus quas late posui in repe. d. c. tue. ubi uide.

¶ An filij obligentur ex contractu sponsaliorum inito per patrem. di q̄ non nisi consenserit. de desponimpu. c. i. et eo. ti. c. unico. li. vi.

¶ An qn̄ filia nupserit sine consensu patris teneatur pater dotare. dixi plene sub dictione dos.

¶ An filius qui in adeundo hereditatem paternā non confecit inuentarium priuetur legitima iure nature. nō. in autj. sed cū testator. C. ad. l. fal.

¶ An filius possit institui sub conditione. nōt. plene in. l. si pater. C. de instit. et substit. sub condit. fac. Bar. in. l. suus quoq̄. ff. de here. insti. nōt. in. l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. doct. in. c. licet de uoto. dixi in. q. per me disputata que incipit Iulius longinus. in qua posui nouum et singulaie intellectum ad. l. scimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa. faciunt que dixi. s.

¶ An filij spurij aut bastardi alendi sint a parentibus. nōt. in autj. licet. C. de natu. liber. glos. in. c. cum haberet de eo qui dux. in ma. et qui fi. sint legiti. per uenerabilem. in fi. Spec. eo. ti. ℣. quid de natis. adde quod dixi. s.

¶ An tales filij succedant in aliquo patri abintestato fm̄ ius canonicum. uide glo. et Io. an. in. c. lator. qui fi. sint legi. et in. c. tanta. eo. ti. in glo.

¶ An filiusfami. possit haber̄ heredem. uide Bar. in. l. post dotez. ff. solu. ma. ubi dixi in repeti. adde nō. in. l. iii. §. papinianus. in glo. si heredes ff. d̄ minor. et. ff. ad mace. l. s; iulianus. §. q̄q̄. nō. ff. de castren. pecu. l. ii. in glo. magna. et ibi Bar. et. ff. de fideius. l. qui contra. et ibi Bar.

¶ Potest filiusfami. ex suo cōtractu condemnari quia factus sui iuris potest conueniri actione in factum ex re iudicata neq̄ est opus nouo iudicio glo. in. l. si filio. ff. solu. ma.

¶ Licet filius in potestate etiam petita uenia nō possit patrem in ius uocare ut. l. fi. C. de in ius uo. et. l. lis nulla. ff. de iudi. potest tamen aduersus patrem implorare officium iudicis petita uenia. tex. est singularis cum glos. in. l. cogi. §. si pater. ff. ad trebel. adde quod nō. glo. ii. q. vii. queritur. xxiii. q. iiii. qui peccat. que uidetur uelle q̄ fm̄ equitatē canonicam filiusfa. possit conqueri de patre in iudicio etiam non petita uenia. quod bene nōt. adde Ostien. in summa de confes. §. i. ℣. generaliter. et ii. q. vii. queritur. Itez adde quod nō. xxiii. q. iiii. ecclesia. de resti. spoli. ex parte. de iudi. c. i. li. vi.

¶ Qui ueniant appellatione filiorū. Bar. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebel. Bal. in. l. generaliter. §. cum autem. C. de instit. et substit. sub condi. fac. quid d̄ spurijs et bastardis. uide Cy. et Bal. in. l. si quisquis. C. ad. l. iuli. ma. Io. an. in. c. statutū. de here. li. vi. adde qd̄ nō. gl. in cle. i. de bap.

¶ An appellatione filij ueniat filia. dic q̄ sic ut nō. doc. de testa. Raynaldus. Cy. in. l. quicunq̄. C. d̄ ser. fugi. Bartho. in. l. si ita scriptum. et ibi tex. ff. de legj. iii.

¶ An filius potest reuocare uenditionem factaz a patre in fraudem sicut donationem. nō. Cy. in. l. i. C. de inoffi. dona. Bar. in. l. ii. ff. si quis a pa. fuema. nō. in. c. Raynutius. d̄ testa. uide nō. in. l. fi. ff. si quis in frau. patro.

¶ Quot sunt species filiorum nō. glo. in. c. ni si. §. persone. de renun. doc. qui fi. sint legi. per uenerabilem. glo. xxxii. q. iiii. c. ult.

¶ In quibus casibus filius sequatur conditionem patris et in quibus matris. uide glo. xxxii. q. iiii. dicat aliquis. et. c. fi. adde. C. de mune. et hono. l. filios. et. l. sequen. li. x. et. ff. ad municipa. l. assumptio. §. i. et. l. libertus. §. patris nō. gl. de proch. c. fi.

¶ Qualiter et quando succedat filius de quo dubitatur an sit primi uel secundi matrimonij. nō. in l. i. C. quorum bono. Dy. in. l. iii. §. si duobus. ff. de adimen. leg. glo. et doc. in. c. afferte. de presump.

¶ Dominus Io. an. fuit filius sacerdotis ut ipse scribit de seipso. in addi. Spec. in ti. de fi. presbi. super Rubrica ubi uide. dicit tamē ibi q̄ fuit ante sacerdocium genitus.

¶ Cui magis teneatur subuenire filius patri malo an extraneo bono. nō. glo. xxx. di. si qui filij. adde Ostien. in summa. de temp. ordi. §. et cui. ℣. quid si pater. Spec. ti. qui fi. sint legi. ℣. quid si pater.

¶ An filius teneatur magis benefacere filijs suis q̄ patri suo. Cy. in. l. i. et. ii. C. de pa. qui fi. distra.

¶ An filium existentem in scolis uel studio lr̄az pater etiam inuitus alere teneatur. glo. dicit q̄ sic xxx. di. si quis deliquerit.

¶ An filio concedatur restitutio aduersus prēm nō. doc. in. c. constitutus de resti. in integ. et in. l. fi. C. qui et aduer. quos. ubi est expressum q̄ non facit. ff. de iudi. l. lis nulla.

¶ An et qualiter filius succedat matri ī bonis maternis. habetur in. l. ii. C. de bo. mater. glo. in. c. constitutus. de resti. in integ.

¶ An filius possit esse iudex in causa patris. nōt. iii. q. vii. si contra patrem. de appel. postremo. ubi concluditur q̄ sic nisi opponatur.

¶ An filiusfami. recipiens mutuum contra macedonianum teneatur in foro conscientie ad restitutionem. nō. Innocen. et docto. in. c. quia plerīq̄. de immunita. eccle.

¶ Apud quem debeāt morari filij facto diuorcio nō. C. de diuor. l. i. de conuersi. infideli. c. fi. de eo qui dux. in matri. cum haberet. ubi glo. et docto. adde quod nō. s. Tho in. iiii. di. xxxix.

¶ An debita filij pater soluere teneatur et sibi in alijs necessitatibus subuenire. Inno. q̄ non in. c. cū haberet. preallegato. ubi do. Car. in. v. q. nō. in. l. si quis a liberis. §. si uel parens. et. §. non tantum. ff. de libe. agno. et. C. ne fi. pro pa. l. i. plene p Io. an. in addi. Spec. in ti. qui fi. sint legi. super Rubrica.

¶ Cui magis teneatur subuenire filius patri carnali uel spirituali. nō. xxx. q. iii. c. primo. et. c. pietatium. in glo.

¶ An filius sacerdotis succedat patri uel matri. do. Car. dicit se consuluisse q̄ non. quia ex damnato coitu. de eo qui dux. in matri. cum haberet. in ult. q. xv. q. ult. cum multe.

¶ An filius possit esse beneficiatus in eadē eccl̄ia in qua est pater. habetur de fi. presbi. presentium et. c. ex transmissa. et. c. ad extirpandas. et. c. ad abolendam. nō. glo. viii. q. i. apl̄ica. facit de insti. ad decorem. in quibus uidetur concludi q̄ non.

¶ Filij spirituales dicūtur qui baptizantur et qui ad penitentiam admittuntur. tex. est. xxx. q. i. oēs quos. de quo dic ut ibi.

¶ An filius pendente questione filiationis dēat recipere alimenta a patre uel de bonis paternis.

glo. q sic. qui fi. sint leg. c. ii. facit. l. fi. ff. ad carbo. ff. de libe. agno. l. si quis a liberis. §. si uel parens. et in. l. iii. §. cauere. ff. de ca rbo. edict. dixi de hoc aliquid. s.

¶ An filius ex obligatõne parentum obligetur religioni. nõ. glo. xx. q. i. addistis. et. c. sequen. i.õ de regu. cum uirum. et. c. cum simus.

¶ Qualiter filius obligetur ex promissione patris in baptismo et non in religione. nõ. glo. xx. q. i. quicunq.

¶ An filius potest administrare in ecclesia paterna unita ecclesie sue. uide doc. d fi. presbi. ex transmissa. et quod ibi nõ.

¶ Sepe solet filius similis esse patri. C. ad. l. iuli. ma. l. quisquis. in auten. de referen. §. i. col. ii. nõ d fi. presbi michael. qui fi. sint legi. transmisse.

¶ Differentia est inter filios et liberos. nõt. in clemen. i. de bap. super uer. liberi. facit quod nõt. de fi. presbi ad extirpandas. super glo. i. de penis. in qui. usdam.

¶ Quando puniuntur filii usq ad tertiam generationem an intelligantur tantum per lineaz masculinam uel femininaz. uide doc. de penis. ubi ei q. li. vi. uide Ostien. de heret. uergenti. et eo. ti. statutum. li. vi.

¶ Filiusfamilias pro delicto condemnato an fiat executio in bonis paternis uel in legitima filio debita uel in alimentis eidem debitis. Spec. in ti de sen. execu. §. sequitur uidere. þ. qd si filius. Io. an. de delict. pue. c. ii. et ibi remissiones.

¶ Hoc nomen filia etiam in postumam cadit. ff. d þ. signi. l. nomen.

¶ Erubescit lex filios castigatores esse parentuz aut. de nup. §. si quod sancitum. col iiii. no. Io. an. de maio. et obe. cuz inferior. adde nõ. ff. de condi. ob cau. l. ii. §. ii. in glo. posse. et. C. de bo. que libe. l. cum oportet. §. non autem. in glo. ii. Bar. in. d. l. iii. §. si quis quasi.

¶ An existens in quasipossessione filiatõis possit petere prouuntiari se filium. nõ. Bart. ff. de libe. agno. l. siue cõtra. §. i. insti. d act. §. preiudiciales.

¶ Cui incumbat onus probandi quem esse filium legitimum. uide do. Anto. in. c. lator. in. vi. col. et in. c. peruenit. in pe. et ult. col. qui fi. sint legi.

¶ An et quando filius condemnetur insoliduz et quando in id quod facere potest. nõ. ff. quod cum eo. l. ii. in glo. i. uide in. l. iii. §. sed utrum. ff. de minor. in glo cõmunicari. ff. de capi. dimi. l. ii. §. i. in glo. dabo. notatur. C. quod cum eo in. l. ii. in glos. paterna. et ibi Cy. et. l. si ex alio. in glos. penult. eo. ti. uide Bartho. in. l. si dubitetur. §. filiusfami. ff. de fideius.

¶ In quibus casibus obligetur uel non filiusfami. nõ. ff. de mino. l. iii §. sed utrũ. in glo si sit. et glo. excepta. et. ff. ad macedo. in Rubrica. et. ff. de act. et oblig. l. si filius. nos addimus q filius obligatur ex omni contractu preterq̃ in macedoniano et uoto. ut nõ. in dicto. §. sed utrum. et precipue obligatur ex causa depositi. ut. l. i. §. si filium. ff. deposi. Et an existens in studio obliget ex mutuo ut obliget patrem. nõ. ff. ad macedo. l. sed iulianus. §. qd dicitur. alias est. l. item si filius. §. quod dicitur.

¶ Sufficit q filiusfami. in uno nummo instituatr sm glo in aut. de here. et fal. §. exheredatos. Item glo. in. l. iii. §. sed utrum. ff. de mino. dicit sufficer q si filia instituatur in dote. et. xii. imp. salibus.

¶ Quando filius lucretur cum pecunia patris cuius sit illud lucrum. uide Ang. in consi. suo. lxxx. quod incipit ex themate.

¶ Institutio facta de filiis tanquã de legitimis uel de adoptiuis quorum adoptio non ter uit non ualet. uide Ange. in consilio suo. lxxxiiii. quod incipit uisis.

¶ Quando filius existens in potestate cõtraxit sub conditione que postea uenit ipso emancipato cui queratur. uide in. l. si filiusfa. ff. de þbo. oblig.

¶ An filius naturalis possit uniuersaliter institui sub conditione si legitimabitur stante filia legitima et naturali. uide Ange. in consilio. ccxxvii. qd incipit pro decisione. ubi etiaz tractat an filia renuntians supplemento legitimo et iurãs possit ad supplementum agere.

¶ Quantum relinqui possit filio naturali. uide in l. xi. C. de natu. lib. et si eidem plus relinquitur cui applicetur an fisco uel coniuncto uel uenientibus ab intestato. Bar. in. l. fi. ff. d his qui. ut indig. Bal. in. l. gallus. §. idem credendum. ff. d libe. et postu. Bar. in quodam consilio suo quod incipit ooutius de gua. habens filium. Aliter tamen uidet dicere Idem Bar. in. d. l. fi. et in. l. lutius. §. i. ff. de leg. ii. uide Bal. in. l. si quis. C. de incestu. nupt. et in. l. i. C. de natu. liber. uide Io. de ymola in. l. si titio. ff. de lega. ii.

¶ An filio naturali ex substitutione facta a patre debeatur ultra legitimam portionem. uide no. in. l. si is qui ex bonis. ff. de uulg. et pupil.

¶ Filiusfami. non potest regulariter constitui procurator ad iudicia sine consensu patris. l. filiusfa. ff. de procur. sed quando talis consensus interuenire debeat. nõ. in l. cum non solum. §. necessitate. C. de bo. que libe. et in. l. si cum dotem. §. eo autẽ. tempore. ff. so. ma.

¶ An filius possit accusar prẽm qui fecit ei atrocem iniuriam. nõ. Bar. ff. de iniur. l. pretor. §. i.

¶ An si filius in potestate agit contra patrem in casibus quibus potest dz petere ueniam. nõ. ff. ad trebel. l. cogi. §. si pater. in glo. obsequium. ubi de hoc. uide Spec. in ti. de actore. §. i. þ. item quod est filius.

¶ An filius in dubio presumatur acquisiuisse de bonis patris. nõ. ff. de dona. inter ui. et oxo. l. quintus mutius. nõ. in sti. per quas perso. no. acqui. §. in glo. prospera. nõ. C. de bo. que libe. l. cum oportet. in prin. in glo. Spe. in ti. de actore. þ. sed quid si dubitatur.

¶ An filius possit donare inter uiuos. nõt. ff. de pac. l. contra. §. fi. in glo. nota habere.

¶ An filius possit testari seu donare causa mortis aut codicillari. nõ. Cy. C. qui testa. fa. pos. l. senium. et ibi Bal. nõ. in. l. fi. §. filius. C. de bo. que libe. in glo. dumtaxat. Bar. in. l. tam is. ff. de donat. cau. mor. nõ. ff. de testa. l. qui in potestate. et ibi Bartho. et in. l. i. §. in filius. ff. ad trebel. Spe. in ti. de instru. edic. §. compendiose. þsi. vi. uide tex. et quod ibi nõ. de sepul. licet li. vi. adde que dixi. s.

¶ Ad quid filii prosunt patri et quando et quot excusent eum a muneribus et quibus. nõ. ff. de mino. l. ii. in glo. fi. ff. de excusa. tuto. l. ii. §. qui autẽ. in glo. in reliquis. nõ. ff. de iur. immunit. l. semper §. demonstratur. in glo. xvi. et ibi Barth. et. C. de

decur. l. si quis decurio. li. x. et. C. de his qui nume. libe. l. i. et. l. nepos li. x.

¶ Usq; ad quem gradum accipiantur filii. nō. ff. de in ius uoc. l. quarta. §. parentes. in glo. in infinitū. et. ff. solu. ma. l. si dotali.

¶ An appellatione filiorum ueniant legitimi tantū nō. Cy. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. ma. in. iiii. q. Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ꝟ. lxvii. de testa. Raynaldus de probat. in presentia. in glo. i. adde quod dixi. s. de hoc.

¶ Quod peculium olim et hodie acquirant filii. nō. insti. qui. nō est pmis. fa. testa. §. et hoc. in glo. peculium. instit. p quas psso. no acqui. §. i. in gl. Bar. C. de silen. l. ii. li. xii.

¶ Quam partem habeat filius in bonis parentis transeuntis ad secunda uota. nō. in aut. de nup. §. optime. in glo. quippe.

¶ Si filius sit ingratus non habet necesse pater ei aliquid relinquere. nōt. in autent. de trien. et se mis. §. primo.

¶ An pater possit substituer filio in legitima. nō. C. de inof. testa. l. ex trib' et ibi Cy. et Bar. et nō. in. l. qm̄ in prioribus. in glo. fi. eo. ti. Bar. in. l. i. in ti. ff. de uulga. et pupil.

¶ Qualiter filius possit fraudari legitima p patrem. nō. Bar. ff. de bo. auc. iud. pos. l. hereditariū nō. in autent. de trien. et semis. §. prohibemus. in glo. relinquat. in fi. col. iii.

¶ An filius natus ex concubina que desposatur sit legitimus. nō. insti. de here. que ab intesta. §. i. in glo. instrumenta. et glo. censuimus. et instit. de nup. §. fi. in glo. interdum. C. de natur. libe. l. et si contra. in glo. fi. et ibi Cy. in. iii. q. Bar. in. l. in concubinatu. ff. de concubi. Io. an. in regula sine culpa li. vi. qui fi. sint leg. tanta. in glo. et ibi Io. an. adde Bartho. in. l. penult. ff. rem ra. habe. et. ff. solu. ma. l. penult. §. uxor.

¶ An filius conceptus et natus post mortem aui succedat ei mortuo patre post auum. nō. instit. de here. que ab intesta. §. plane. in glo. si tetigit. et glo. cognati Cy. in. l. q se patris. in. ii. C. unde libe. nō. C. de inoffi. testa. l. si quis filiuz. in glo. i. et ibi Cy. in secunda. q.

¶ Qualiter succedat filius cum nepote ex filia. nō. institut. de here. que ab intesta. §. fina. in glo. xii. tabularum.

¶ Qua actione petitur filius qui detinetur uel raptus est ab aliquo. nō. ff. de rei uendi. l. i. §. i. in glo. uendicare. circa medium. no. ff. de liber. exhi. l. iii. §. hoc autem. et ibi Bar. nō. C. ad exhiben. l. i. nō. ff. de furt. l. eum qui. §. si filius. et ibi Bar. nō. de conuer. infide. c. ii. in glo. i. uide glo. in. c. nō est de spon. Spec. ti. de offi. ordi. §. ult.

¶ Si filius corrumpatur an agat pater. nōt. C. de furt. l. si quis alieno seruo. in gl. ii. et ibi Cy. Spe. ti. de ser. non ordi. ꝟ. si uero filius.

¶ An filius possit facere conditionē patris deteriorem. nō. C. de pac. l. filius. et ibi remissiones.

¶ Quot remedia habet filius preteritus uel exheredatus contra testamentū patris. nō. C. de lib. prete. auten. ex causa. in gl. ii. et ibi Cy. in. i. et. ii. q. nō. in auten. de trien. et semis. §. hec nos mouerunt. in glo. debetur. col. iii.

¶ Si filius abstinet se ab hereditate paterna an et quando possit reuocare talem abstinentiaz. nō. et Cy. in. l. ii. et. l. fi. C. de repu. here. Spec. in ti. de succes. ab intesta. ꝟ. pone quidam.

¶ An filius uel nepos scz filius primogeniti preferatur ubi primogenitus debet succedere. nō. Io. an. in addi. Spec. ti. de feu. super Rubrica. Barth. in autent. post fratres. C. de leg. here. adde quod dicam. j. sub dictione genitus. uide Bal. in. l. antiquioribus. C. de iur. delibe.

¶ An filius habeat tacitam ypothecam in bonis patris pro mala administratiōne bonoꝝ filii. nō. C. de bo. que libe. l. cum oportet. §. non aūt. in glo. i. et ibi Cy. in. iiii. oppo.

¶ An filius teneatur fideiubere ꝓ patre et ecōtra nō. Cy. C. de filiofa. mino. l. ii. et. C. quod cum eo. l. si ex alio. in glo. ii. et. l. filiusfam. C. de fideius. l. si dubitetur. §. filiusfa. ff. eo.

¶ An filius se abstinens ab hereditate patris possit a paternis creditoribus conueniri. nōt. C. ad si. tute. l. eum qui. in glo. iii. et ibi Cy. idem in. l. i. et fi. C. de repu. here.

¶ Quando filius dicit patri nolo esse heres et pater instituit alium an possit postea uenire contra testamentū. nō. C. de inof. testa. l. si quando. in gl. fi. et ibi Cy. in. iiii. q.

¶ Que et quot priuilegia habet filius circa peculium castrense uel quasi. nō. Cy. in. l. fi. C. de in offi. testa. Bar. in. l. fi. C. de silen. et decur. li. xii.

¶ Filius natus ex captis ab hostibus quem sequatur patrem aut matrem. nō. C. de cap. et postli. reuer. l. i. in glo. fi.

¶ Filius natus ex monacha et clerico cuius ecclesie sit. nō. xxvii. q. i. impudicas. in glo. i. Spe. in ti. de sta. mo. ꝟ. lix.

¶ An filius possit cedere uel uendere actionem per se quesitam patre postea ratum habente. uide Io. an. in addi. Spec. ti. de cessi. act. §. i. ꝟ. sed nunquid minor.

¶ An possit solui filio si patri quesita est actio. nō. Bar. ff. de ꝟbo. obli. l. eum qui ita. §. qui sibi.

¶ An possit solui filio illis casibus in quibus non habet pater usumfructum. nō. Bart. ff. solu. mat. l. non solum.

¶ An filius possidet peculium aliquod. nō. ff. de acquir. pos. l. possessio. §. qui in aliena. in glo. non possunt.

¶ Si donatur filio an presumatur donatuz cōtemplatione sua uel patris. nō. ff. de dona. cau. mor. l. si filiofam.

¶ Au stante statuto q filius non possit se obligar sine consensu patris an statutum habeat locum in cōtractu facto a filio extra territorium. nō. Bar. ff. de castren. pe. l. si ex castrensi.

¶ An filius teneatur ad officia publica. nō. ff. ad munici. l. lucius titius. in glo. potestate.

¶ An filius habeat uacationem propter officium patris. dic ut nō. Bar. in. l. filio. ff. de lega.

¶ Filiis aliqua dantur que non dantur extraneis ut in aut. de non alie. re. eccle. §. emphiteosi. i glo. filius. colla. ii.

¶ Cum conuenitur filius qualiter concipiatur libellus. nō. in aut. apud quos oportet cau. di. in pn. in glo. interpellat. col. vi. uide Bar. ff. de fideius. l. si dubitetur. §. filius.

¶ Quid operetur promissio de tractando aliquem ut filiū. Bar. in. l. quidam cū filium. ff. de ꝟb. obli.

¶ An filius obligetur ex iuramento ita q pater non possit reuocare·nō·xxxi·q·iii·si qui parentes et in·c·pueri·xxii·q·v·in glo·

¶ Filia in potestate nupta cui acquirat patri uel marito nō·Cy·C·de bo·que libe·l·i oppo i·

¶ An pater possit priuare filiam debita iure nature·nō·Cy·C·de nup l·sancimus·in·i·q·

¶ Si pater solum legat filie dotem an fratres teneantur alere·nō·Bartho·ff·ubi pup·edu·debe·l·qui filium·Io·an·in additi·Specu·super Rubrica·ti·de sta·mo·

¶ An ualeat refutatio facta patri per filium de bonis maternis si nō apparet uera numeratio·uide Ang·in consi suo·lvii· quod incipit quia filio·

¶ Filia dotata renuntians successioni paterne et materne cum iuramento succedit ab intestato eisdem nullis extantibus liberis·uide Ange·in consilio suo ·l·quod incipit dominus gilius·

¶ An si filia repellatur a successione patris dote contenta sit idem in auo et nepote·uide Io·an·in addi·Spec·in ti·de succe·ab intesta·sup Rubrica·

¶ An filia bastarda cui pater dotem legauit possit petere iterū alimenta ab herede patris·Io·an·in addi·Spe·ti·qui fi·sint legi·sup rūca·in fi·

¶ An filiam bastardaz teneatur pater dotare·nō·Bar·ff·que in frau·cred·in·l·si fraudator·§·si a socero·et idem Barth·in·l·si quis a liberis·§·i·ff·de libe agnoscen·

¶ An filius possit per prēm institui sub conditione si uotum per ipm emissum compleuerit·uide in c·licet de uoto·faciunt nō·in·l·si pater·C·de institu·et substi·sub condi·fac·

¶ Filius non est periurus licet deneget id quod pater iurando promisit·uide de iureiur·ueritatis·

¶ Licet filius succedat matri tñ non poterit rem dotalem repetere a matre cum iuramento alienatam·uide de iureiur·c·cum contingat·

¶ Filio agenti querela inofficiosi testamenti ministrantur expense in causa appellationis cū obtinuit etiā institutus non aūt in causa principali·ff·de inof·testa·l·si instituta·de accus·c·ex parte·

¶ Si filius in testamento appellatur legitimus uidetur legitimatus dūmodo tria concurrant·uide nō·qui fi·sint legi·per tuas·

¶ Si mrīmonium est nullum propter impedimentum quod pater et mater ignorauerunt·filii tamē sunt legitimi·nō·C·de secun·nup·l·qui contra·in glo ordinaria·uide in·c·per latuz·qui fi·sint legi·

¶ Quo ad ius publicum attinet filius non est in potestate patris·uide·ff·ad trebel·l·ille a quo·§·fi et·l·sequen·

¶ De salute filii semp pater debet esse sollicitus ff·quod me·cau·l·isti quidem·ff·de legi·ii·l·cum pater·§·mando·

¶ Licet ex contractu filii sit quesita actio patri·nudum tamen nomen obligationis penes filium existens facit q si sibi soluitur liberatur·uide·ff·de pac·l·si unus·et·ff·de condi·inde·l·frater a fre·

¶ Ex contractu filii in profecticiis due oriuntur obligationes una patri altera sibi·glo·in·l·frater a fratre·ff de condi·indebi·licet contrariū ibi sentiat glo·in fi·glo·magne·Bar·tenet q una tantum oriatur que queritur patri effectu et nudo nomine ramanet penes filium·allegat·l·cū filio·ff·de legi·i·et·l·i·ff·si quis a pa·fue·ma·

¶ Obligatio naturalis quesita p filium non transfunditur in patrem sed solus effectus ita tenet·Guil de cuno·in·l·frater a fratre·ff·de condi·inde·Bar·tenet ibi contrariuz et in l placet·ff·de acquiri·here·et hoc uidetur uerius p ea que nō·glo·in·l·cum filio·ff·de legi·i·

¶ An pater obligetur ex mutuo facto a filio sibi Bar·distinguit in·l·frater a fratre·§·quesitum·ff·de condi indebi·

¶ An filius obligetur patri si recipit mutuum ab eo et habeat peculium castrense uel quasi seu aduenticium·uide Bar·in dicta·l·frater a fratre·§·quesitum·ubi etiam tangit Bart·quid de cōmodato uel de deposito facto a patre filio uel econtra·qualiter alter alteri obligetur·Item quid si emat pater a filio·et econtra·Itez quid si filius locat patri et ecōuerso·et quid si pater mandat filio ut se obliget pro se alteri·et an filius habet cōtra prēm actionem mandati·uide Bar·de his omnibus·in·d·l·frater a fratre·in·§·quesitum·ff·de condi·inde·

¶ An si filius fuit redemptus ex captiuitate pecunia patris possint fratres sibi de hoc īputare in diuisione·uide Bar·in·d·l·frater a fratre·in ulti·q·qui remittit ad nō·in·l·si stichus·ff·de pecu·legi·

¶ Obligatio passiua filii se alteri obligantis etiā filio qui se obligat habente peculium non queritur in patrem sed actiua tantum filii querentis·scdm glo·in·l·frater a fratre·ff·de condi·indebi·in glo·magna ad fi·

¶ Quod dicitur q quicquid querit filius querit patri est uerum qñ queritur p actus ciuiles·secus qñ per actus naturales q tunc saltem natural ex naturali actu quesita non transfunditur in prēm sed una queritur filio altera patri·dicit glos·ff·de condi·inde·l·frater a fratre·quod nō·q per hoc limitatur·l·placet ff·de acqui·here·

¶ Tres rationes sunt quare inter prēm et filium nulla oritur obligatio de quibus in·l·serui et filii ff·de fur·et in·l·i·§·quinto·ff·si quis testa·lib·esse ius·fue·et in·l·congruentius·ff·de pa·po·Bart·in dicta·l·frater a fratre·

¶ Inter patrem et filiū naturalem cadit omis obligatio·ff·man·l·lutius·ff·de probati·l·g testamentum·Bar·ff·de uul·et pupil·l·si is qui·uide Bar·ff·de legi·[illegible]·l·uxorem·§·pater naturalis·

¶ Nepos legitimus ex filia naturali non est in potestate aui·ff·man·l·lutius·ad hoc·l·fi·C·de natu·libe·nec tutela spectat ad euz·ut ibi patet·uide·l·fi·C·qñ muli·tute·of·fungi potest·

¶ Que filius emancipatus expendit in studio nō computantur in eius portionem·uide·ff·fa·herci·l·que pater·

¶ Aliquas differentias inter filium et seruū·uide ff·de pecu·l·licet·sed et si filius·et ibi Bar·Adde q seruus factus liber non tenetur de gestis in seruitute·ut·l·eum actum·ff·de negoci·gesti·et·C·an seruus ex suo fac·l·i·

¶ Quando filius teneatur pro parte uel insolidū uel inq̄tum facere pōt ex contractu suo uel quasi uide nō·ff·quod cum eo per totum·et in·l·quesitum·ff·de pecu·

¶ Si filius assumatur ad officium publicum sciente uel ignorāte patre an et qualiter obliget prēm·Bart·in·l·iii·§·ii·ff·de pecu·tex·in·l·i·§·si is qui nauem·ff·de exercito·et in·l·i·in fi·ff·ad munici·

¶ Filius factus sui iuris conuenit reali de re quã ante possidebat ff. de depo. l. si apud filium.

¶ Ex contractu filii in potestate filius effectus postea sui iuris illum implens sibi querit ubi solũ implementum de se est aptum producere obligationem. ff. man. l. si pro non remunerandi. §. si filio.

¶ In statutis etiaz penalibus et rõnabilibus appellatione filii comprehenduntur spurii non ubi iura irrationabilia. nõ. Bal. in. l. ius ciuile. ff. de iusti. et iure. uide Cy. in. l. quisquis. C. ad l. iuli. ma. adde bene ad materiam quod nõ. Bal. ff. de leg. l. qꝫ pro.

¶ Appellatione filii non comprehenditur nepos in statutis odiosis. unde si statutũ dicit qꝫ filii bannitorum expellantur nõ expelluntur nepotes sm Bal. in. l. quod uero. ff. de legi. qui allegat. l. filium eum diffinimus. ff. de his qui sunt sui uel ali. iur. quod adde ad ea que dixi. s.

¶ Ut filius querat patri oportet qꝫ sit actio. dicit glo. ff. de inoffi. testa. l. papinianus.

¶ Causam quare pater non obligatur filio. uide per Bar. in. l. itẽ qui in potestate. ff. de his qui sũt sui uel alie. iu.

¶ Si agente filio pater patit se describi in actis satis uidetur consentire et hoc sufficit sicut in fideiussore tutoris. l. cum ostendimus. §. fi. ff. de fideiuſ. tuto. C. arbi. tute. l. fi. ff. de procur. l. filius. §. inuitus. uide concor. in glo.

¶ Non perdit filius dignitatem paternam licz detur in adoptionem inferiori. ff. de senato. l. senatoris. §. i. et quod ibi nõ.

¶ An contractus successiuus puta societatis initus cum filio duret ipso filio facto sui iuris. uide. ff. pro soc. l. si quid. §. si filius.

¶ Qualitas filio impressa uel dignitas nõ extinguitur morte patris naturalis. ff. de senato. l. emancipatum. etiam probat ille tex. qꝫ pater imprimit dignitatem filio etiam emancipato. et sic in imprimendo dignitatem a patre in filium inspicitur natura non patria potestas.

¶ Defectus qualitatis in patre uel matre nõ impedit qualitatem in filium quam non causat a pre sed ab auo ut. d. l. emancipatum. §. i.

¶ Dignitas patris transit ad filios ex masculis nõ ad masculos ex femina. ideo filii ex femina nõ possunt se uocare de domo matris. uide tex. ff. de senato. l. liberos. et. l. emancipatum. et. ff. de stat. ho. l. imperator.

¶ Si statutum excludat a dignitatibus filios hereticoꝝ non excluduntur naturales. qꝛ tales nõ sequuntur conditionem patris. ff. de sta. ho. l. lex nature. Guil. in. l. senatoris filius. ubi tex. ff. de sena.

¶ Ubi a successione excluditur filia femina etiaz eius filius excluditur. et ideo si filia regis francoꝝ non succedat in regno francoꝝ ex rationabili consuetudine nec eius filius. nõ. Io. an. in. c. ad apsice de re iudi. li. vi. Bal. in. l. i. ff. de sena. est expssum x. col. qui feu. da. pos. c. i. §. hoc aũt notandum.

¶ Non dicit filius banniti qui nascitur ante bannum patris. qꝛ macula patris subsequens non inficit filium iam natum nec dicitur filius clerici qui natus ante clericatum. C. de decu. l. curialibus. li. x. et hoc ubi tractatur de incõmodo secus ubi de fauore. ut nõ. C. de epis. et cleri. l. ii. et. C. de nup. l. impialis. et quod ibi nõ. Cy. et Bal. in. d. l. emancipatum qui allegat Spec. ti. de loca. §. nunc aliqua pro. ß. et facit. C. de sacrosanc. eccle. autent. qui res iam dictas.

¶ An filius naturalis debeat reuerentiam parentibus. nõt. ff. de in ius uoca. l. quiqꝫ. §. parentes. in glo. quod sic.

¶ Qualiter filii plurium fratrum succedant an in stirpes uel in capita. uide Cy. et Bal. in autent. cessante. C. de suis et legi. Bar. in. l. post consanguineos. §. i. ff. eo. ti. Adde quod de feudo habetur in c. i. de succes. feu. in prin. col. x. et de gradi. succes. in feu. §. is uero.

¶ Est dare filium habentem matrem incertam ut in hospitali proiectus. ff. de in ius uo. l. inique. §. quia semper. et ibi Bar.

¶ Filius in causa castrensis peculii reputatur ut pater et iurat de calũnia sed in aduenticiis iurat pater. ff. de in ius uoc. l. adoptiuum.

¶ Licet pater teneatur soluere condemnationem pro filio non tñ tenetur ad illam que cõcernit contumaciam. Bal. ff. qui satisda. co. l. ii. §. in fideiussorem. qꝛ pater in illa fideiussor est filii. ff. de pro. oblig. l. cũ filius. uide quod nõ. ff. de fideiuſ. l. fideiussores magistratum. Spec. ti. de fideiuſ. §. i. pro. sz pone egi. et sequen.

¶ Quod querit filius ex industria aduenticium est etiam si hoc facit ex pecunia patris qñ operaz ponit ff. de pac. l. si tibi. x. §. si pactus. et idez dicit Bar. in. l. cũ oportet. C. de bo. que libe.

¶ An filius querat ex pacto patris et an pater ex suo pacto uideatur querere filio ut extraneo. Bar. in. l. si tibi. x. ff. de pac.

¶ Transactio patris nocet filio hodie in aduenticiis. dicit glo. ff. de transac. l. de re filiorum.

¶ Filiusfami. põt esse in iudicio in causa castrensis peculii sine consensu patris. ut. l. filiusfa. §. i. ff. de procur. quicqd dicatur in glo. in. l. cũ non soluz. §. necessitate. C. de bo. que libe.

¶ Filiusfa. potest esse in iudicio sine cõsensu patris tanq̃ pcurator. dicit Guil. ff. de procur. l. filiusfami. §. ipse quoqꝫ. uide. ff. de minor. l. iii. §. sed utrum. uide tex. in. c. non iniuste. de procu.

¶ In criminalibus pater non est legitimus administrater filii. nõ. doc. in. l. si. §. fi. C. de bo. que li.

¶ In actibus inter uiuos pater et filius non censetur eadem persona. uide. ff. de negoc. ges. l. si pupilli. §. sed si ego.

¶ Filiusfami. põt esse in iudicio sine consensu patris qñ agitur actõne mandati contra eum. glo. in l. iii. §. sed utrum. ff. de mino.

¶ In bonis filii arrogati pater habet administrationem bonoꝝ. glo. ff. de mino. l. iii. §. si quis.

¶ Tres casus in quibus filius priuatur per prẽm patria potestate. uide per glo. ff. de mino. l. ex causa. §. penult.

¶ In precepto facto filio quasi in confessum sine ordine iudiciario non exigitur consensus patris. nõ. in. l. iii. §. sed utrum. ff. de mino. et in. l. ii. §. nemo. ff. de capi. dimi.

¶ Non sufficit prẽm generaliter prestare consensum in omnibus causis mouendis per filiuz. Guil. in. d. l. iii. §. sed utrum.

¶ Filiusfa. actiones ex aduenticia causa quesitas ubi patri queritur usufructus non exercet sz eaꝝ exercitium competit patri. ut. l. si longius. §. i. ff. de iudi. ubi tex. glo. et Bar.

¶ Querela inofficiosi testamenti non queritur p filium patri. ff. de inoffi. testa. l. filius. et l. papinianus. in prin. et ibi nō.

¶ Filius de plebeio conceptus est plebeius. licet pater postea plebeius esse desierit. ut. l. lege. §. i. ff. de ritu nupt.

¶ Si est concessum priuilegium patri et filiis an reuocato priuilegio patris censeatur reuocatum priuilegiū filiorum. uide. C. de sacrosanc. eccle. l. non plures.

¶ Regulariter factū filii non tollit ius patris. ut C. de pac. l. filius. et solutio de debito patris nō nocet ei si soluatur filio nisi obligatio sit p filiū quesita. ut nō. ibi glo. et Bar.

¶ Pater nomine filii pōt conueniri directa actione que cōpetit contra filium contrahentem in potestate. uide glo. C. de filiofa. mino. l. ii.

¶ Si filio emācipato donat pater statiz transfert in eum dominiū. uide. in. l. ii. C. si aduer. dona.

¶ Filius tenetur defendere famam patris. ut. l. fi. C. ubi et apud quos.

¶ Filiusfa. minor agendo in castrensi debet haber curatorem ad litem non ad psonam qui iurabit d calumnia et alia faciet ad litem ptinentia. Ia. but. in. l. ii. §. quod obseruari. C. de iur. calum.

¶ Si filius officialis deliquit an pater teneatur. uide Cy. in. l. iiii. C. de noxa.

¶ Filius emancipatus magis est obligatus patri q̄ existens in potestate. C. de of. preto. l. i.

¶ Judicium agitatum p filium sine consensu pris non ratificatur postea p patrem. ut nōt. in. l. i. C. ubi de cri. agi opor.

¶ Filius non pōt cogi a patre uel a matre reddere administrationem de bonis uel remoueri ab administratione ut suspectus. ut. l. si quis prioris. C. de secun. nup. et ibi Bar.

¶ Licet filius teneatur alere patrem non tñ tenetur soluer eius debita nō. glo. et ibi Bar. in. l. i. C. de alen. libe.

¶ An pater possit ob necessitatē famis filios obligar uide. C. que res pig. obli. pos. l. qui filios. facit l. i. et. ii. C. de pa. qui ti. distra.

¶ Etiam filius aduersus patriam ptātem prescribit. tex. et glo. in. l. i. C. de pa. po.

¶ Filius potest castigari p prēm si alimenta sibi non preparat. C. d pa. po. l. iii. et potest duriori pena puniri p presidem ad uoluntatem patris et sic uidetur q pater possit petere eū poni ad carceres et iudex hoc debet facere ad postulationez patris ut. C. de pa. po. l. iii.

¶ Pater omnes controuersias inter se et filios primo debet intra domum terminare alias manu regia suas iniurias uendicabit. l. congruentius. C. de pa. potesta.

¶ Filius olim poterat occidi p patrem et priuari libertate ut. l. in suis. et ibi nō. ff. de libe. et postu. hodie dic ut habetur in. l. fi. C. de pa. po.

¶ Filius nō est in ptāte matris. ut. l. mulierem. C. de adop. instit. de adop. §. femine.

¶ An peculium filii profectitiū publicetur pro delicto patris. Bart. tenet q nō in. l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dam. infec. uide in. l. iii. C. de bo. damna. uide Barth. in. l. iii. §. sed utrum. ff. de minor.

¶ An pro delicto filii possit fieri executio in bonis aduenticiis uel profectitiis. uide Bar. in dicta l. si finita. §. si de uectigalibus. et. l. iii. §. idem scribit. ff. de pecu. uide in. l. iii. in glo. cōdemnatus. et l. cum et filii. C. qui bo. ce. pos.

¶ Consensus quem pater prestat filio ut ager possit potest interuenire anteq̄ agat. uide Bart. ff. de dona. l. filius. in fi.

¶ An in datis filio que queruntur patri uideatur habitus respectus ad psonam filii uel patris. uide ff. de dona. cau. mor. l. si filiofa. et ibi Bar. dicit bona pba que nō pro his q̄ danī seruis et monachis.

¶ Id quod filius lucratur ex usuris nō querit patri nec cōmunicat fratribus. Bar. in. l. q seruus. ff. de acquir. pos.

¶ Filius in aduenticiis non potest agere contra patrem q̄diu ei ususfructus debetur. ita dicit glo. et Bar. ff. de ac. et oblig. l. actiones aduersus.

¶ Filius stipulando patri in aduenticiis querit ei totum. ff. de pbo. oblig. l. ea lege. §. i.

¶ An filius possit cogere patrem ut eum mittat ad scolas seu tradat ad disciplinam. uide Bart. ff. de pbo. oblig. l. cum filiuz. et. ff. ubi pupillus edu. debe. l. cum filium.

¶ Auctoritas patris non supplet inhabilitatez filii ad actum uide. ff. de pbo. oblig. l. fi. §. pupillus. et ibi omnino uide Bar. in. l. si infanti. C. de iure delibe. et in. l. i. C. de bo. ma.

¶ An consensus quem prestat pater filio agenti possit interuenire post iudiciuz et an possit prestari per nuntiū uł epl̄am. uide Bar. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acq. here. idem in. l. iii. §. sz utrum. ff. de mino. ubi ponit an sufficiat cōsensus generalis q in oīni iudicio possit interesse. de quo dixi supra.

¶ In dubio quis presumitur filiusfami. nisi probetur contrarium. ut. l. sed et si. ff. de acqui. here. Ange. dicit glo. esse singularem. in. l. heres institutus. ff. eo. ti.

¶ Appellatione filii in uulgari comprehenditur secundus gradus. uide glo. in aut. de non eligen. secundo nub. §. cum igitur. pb. filius.

¶ Ex modo tractandi et nutriendi p̄sumitur an quis babeat aliquem in filium. l. seruis urbanis. ff. de leg. iii.

¶ Licet filiusfami. non possit esse in iudicio sine consensu patris si tamen iudex interloquit q esse potest tenebit iudicium propter auctoritatem iudicis. ff. de mino. l. ait pretor. §. quid tñ. Io. an. in addi Spec. in ti. de act. §. i. pb. sed quid si pater non ht et ibi uide.

¶ An filius obligetur ex mutuo facto ad mercanciam et an p̄sumatur illud mutuum conuertisse in mercancias. Bal. q sic in. l. antepenult. C. ad mace.

¶ Stante statuto q filiusfami. non possit contrahere nisi mercator si contrahat filius non in casu mercancie et hoc constet non tenet contractus q pmissio nō intelligitur respectu psone sed cause sed si non constat tunc presumitur in causa mercantie uersum. sm Bar. et Bal. in. l. antepenult. et l. fi. C. ad macedo.

¶ Si statuto cauetur q filius non possit se obligare sine licentia patris sufficit q in eodem instrumento pater et filius se obligent et eo ipso uidet data licentia et uidetur satisfactum statuto. scdm Bar. in. l. cum pater. §. libertis. ff. de leg. ii. et Bal.

in.l.fi.C.ad macedo.
¶ An si filiusfami. pecuniam sibi mutuataꝝ cõuertat in emptõnem libroꝝ possit dicta pecunia ab eo repeti non obstan. macedo. uidetur ꝙ sic ꝙ dolus est in aliena iactura lucruꝫ facere. ff. de instito. l. si quis mancipiis. §. proculus. in contrarium facit tex. loquens de pecunia mutuata filiofami. couersa in emptõnem ornamentoꝝ que pertinent ad puelle gloriam et decus patris. ff. ad macedo. l. sed et si pater. §. hoc senatus. ubi est notabilis text. Bal. in. l. macedoniani. C. ad macedo.
¶ Si filius stipulatur sibi ab aliquo debitere pris de ipius patris uoluntate si est in potestate patris uidet adhibitus ut minister si est emãcipatus ut cõmodũ sentičs ut. l. seya. §. fi. ff. de dona. cau. mor.
¶ Si filius in uita patris surripuit de bonis ipius et dilapidauit an et una cũ fratribus instituto debeat in parte sua imputari. Bal. in. l. filie cuius. C. fami. hercis. et ibi subdit ꝙ si pater se obligauerit pro filio debent hoc debitum omnes fratres substinere. allegat. l. iii. §. ff. de mune. et hono. et. l. si filie. §. idem scribit. et. §. neracius. ff. fami. hercis. ubi etiam dicit ꝙ si pater dilapidat et consumit bona aduenticia filii an hoc debeat sibi emendari a fratribus que nõ. ꝙ sunt quotidiana.
¶ Filiusfami. põt peteř in iudicio insinuari instrumentum sine consensu patris ac etiaꝫ potest adire hereditatem sine patris auctoritate. ſm Bal. in. l. i. C. qui admi. ad bo. pos. in. xxx. q. et ibi etiã uide an et que prescriptio currat filiofa.
¶ Licet dicatur si filius ergo heres ut. s̃. allegaui tñ hec naturalis presumptio non est talis ꝙ habeatur loco probationis. immo uolens conuenire filiũ ut heredem debet probare eum heredem si ille negat. sed quando filiusfa. agit semp presumitur heres nisi contrariũ probetur. Bal. in. l. i. in fi. C. cõia delegi. uide nõ. in. l. in suis. ff. de lib. et postu. et. l. necessarius. ff. de acqui. here.
¶ Non dicit decedere cum filiis qui reliquit spurios et maxime incestuosos. ut. l. si quis incesti. C. de incestu. nup. et ibi nõ. Bal.
¶ An statuta dictantia ꝙ filia dotata extãtibus masculis non succedat sit ualida. uide. Cy. in. l. sancimus. C. de nup. et Bar. in. l. ticio centum. §. ticio genero. ff. de condi. et demon. adde quod nõ. Iac. de are. in. l. uxorem. §. pater naturalis. ff. de legati. qui dicit illud statutũ non habere locuꝫ quãdo dos non esset mansura perpetuo apud filiam puta quia pater esset stipulatus eam sibi reddi. adde ad intellectum istius statuti quod nõ. Bal. in. l. i. C. de sum. trini. Bar. in. l. i. §. sciendũ. ff. de suis et legiti. uide Bal. in. l. maximũ uicium. C. de libe. prete.
¶ Super questione filiationis proceditur lite nõ contestata et ordine iudiciario non seruato. et de hac questione cognoscet iudex ecclesiasticus non secularis etiam si sit incidens. Innoc. in. c. lator. in glo. tractatus. qui fi. sint legi.
¶ Si aliquis dicit se filium petere possum ut sibi terminus prefigatur ſm formam. l. diffamari. C. de ingenu. et manu. scd̃m Innoc. in dicto. c. lator. in glo. duo menses.
¶ Sententia lata super filiatõne facit ius quo ad omnes non sic lata sup legitimatione. uide Innoc. in. c. causam. in glo. iudicaret. qui fi. sint. legi.
¶ Confessio qua quis negat uel affirmat aliquem suum esse filium non plene preiudicat inducit tñ presumptionem. sic intellige. l. fi. ff. de probati. ſm Inno. in. c. transmisse. qui fi. sint legi.
¶ Stante statuto ꝙ filia dotata non succedat fratri quousq superuixerit masculus modo superest masculus et filia dotata et non dotata quid erit de successione. uide Bar. in. l. i. §. penult. ff. de cõtratab. Bal. in. l. si quis filium. C. de inoffi. testa. et in. l. si quis uel si qua. C. ad tertul. et in. l. si defunctus. C. de legi. here.
¶ Filius dei est deus. s. Tho. in. iii. parte. q. xxvii. ar. ii. et in. iii. di. xi. et in summa contra genti. q. xxviii. usq ad. xxxvi. Item est sapientia dei. in prealle. summa contra genti. li. iiii. q. xiii. a᷑s. xiii.
¶ Filius distinguitur a spiritu sancto filiatione. Idem in. q. de quolibet. q. iiii. ar. vii.
¶ Filius dei est incarnatus. Idem. iii. parte. q. iii. ar. viii. et. i. iii. di. i. et. i. iiii. di. xlii. et. liiii. lv. lvi.
¶ Filius est alius a patre in diuinis. Idem in. i. di. ix. ar. primo.
¶ Filius dei est eternus. Idem in. q. de potentia. q. iii. ar. xi.
¶ Filius dei non est ex nihilo. Ideꝫ in. i. di. liii.
¶ Filius malis sunt boni domestici pponendi. Ideꝫ scd̃a scd̃e. q. xvi. ar. x.
¶ Filius dei est omĩpotens. Idem. in. i. di. xx. ar. i.
¶ Filii israhel non cõmiserunt furtum spoliando egiptios. Idem scd̃a scd̃e. q. lxvi. ar. v.
¶ Filius in diuinis procedit dupliciter. Idem in. i. d. x. ar. v.
¶ Filius inuisibiliter in mente mittiť. Idem in. i. di. xv. ar. vi. et in. i. parte. q. xliii. ar. v.
¶ Quomodo solus filius debet dici ꝟbum. Idem in. i. di. xxvii. ar. v.
¶ Quomodo filius scit sapientia ingenita. in pre allegã di. ar. vi.
¶ Filius dei nõ est creatura. Ideꝫ in. iii. di. xi. ar. i.
¶ Filius dei non debuit assumere humanam naturam in pluribus suppositis Idem in. ii. di. ii. ar. iii.
¶ Filius potius sequiť matreꝫ q̃ prẽm. Idẽ. in. iiii. di. xxxvi. ar. iii. de quo dixi latius. s̃.

Filiaster

Filius uxoris mee qui non est meus dicitur filiaster. de eo qui cogno. consang. ux. c. i. xxx. q. i. si quis filiastrum. et. c. de his. Aliter dicitur priuignus. in. c. transmisse. de eo qui cogno. consan. uxo. sue.
¶ Qui filiastram uel filiastrũ in confirmatiõe tenuerit ab uxore sepetur. xxx. q. i. si qs filiastrum.

Finis Fines

Quandoq ex malo pncipio sequit bonus finis. i. q. i. cũ ergo. contrariũ uideť tex. i. q. i. pncipatus
¶ Sine fine puniri debet qui peccat sine fine. de peni. di. i. potest. etiam. et. c. uoluissent.
¶ Incassum bonum agitur si ante finem uite deseratur. de pe. di. iii. incassum.
¶ Si fines fundi legati obmittantur a notario uel testatore nihilominus ualet legatio. ut. l. penul. C. de institi. et substiti. sub condi. fac.
¶ Quando dicatur finis negocii uel qualiter negocium dicatur finituꝫ. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iur.
¶ An fine suo res denominatur. ff. ad. l. fal. l. si is qui quadringenta. §. sed si opus. ff. de no. ope. nun. l. stipulatio. §. opus. et ideo finis maxime attẽdendus est. ff. de mino. l. deniq. et. ff. de inoffi. testa.

l.papinianus.§.meminisse.

¶ Finis trahit ad se principium.ff.de adi.le.l.iii. nō.xxviii.di.q. et econtra.ff.de leg.iii.l. si qs in principio testamenti.de pe.di.iiii.§.finis.

¶ Quando magis attendi debeat principium q̄ finis.nō.Io.an.de no.ope.nun.c.ii.in fi. et de renunt.c.i.in fi.uide in.l.iii.ff.de mino.

¶ Que in fine dicuntur melius memorie cōmendantur de conse.di.ii.liquido.

¶ Scripture facienti mentionē de finibus standū est quousq̄ aliud probetur licet ipsa scriptura principaliter ob aliud facta fuerit.nō.de censi.cum olim.

¶ Fines termini probantur per libros antiquos.ut nō in dicto.c.cum olim.de censi.

¶ Finis presupponit principium et sine eo esse nō potest.de pe.di.iiii.finis.Specu.ti.de sententi.§.viii.ṽ.sed ecce.

¶ Finis designat qualis sit censenda res.Spec.in ti.de fruc.et in.§.i.ṽ.sed quid si delegatus.

¶ Quando finis causatur a principio ex necessaria cōsequentia res sm principiū iudicat et nō sm finem.ff.de mino.l.iii.§.scio.i.q.i.principatus.et c.cū paulus.de peni.di.iii.c.ulti.lv.di.precepta.xxvii.q.ii.cū initiatur.de elec.dudum.ii.de proba.post cessionē.et de cle.excō.mi.postulasti.de rescrip.c.i.et.c.si eo tempore.li.vi.et in cle.lras eo.ti.

¶ Fines mandati diligenter sunt obseruandi.ff.de arbi.l.non distinguemus.§.ult.nō.viii.q.i.licet.ff.manda.l.diligenter.de rescript.cū dilecta.c.ei cui de preben.li.vi.

¶ Qui posuit initium ponat et finem.de conse.di.i.nullus.

¶ Hoc uerbum fine canonico semper ponit in omnibus causis spūalibus sed fine debito in omnibus causis ciuilibus.de hoc nōt.in.c.ex conquestione.de resti.spoli.de offi.dele.cum causam.in ti.et.c.insinuante.in fine.et.c.pastoralis.§.i.Spec.in ti.de rescrip.presenti.§.iiii.ṽ.item q.

¶ Finis litibus est imponendus.de dolo.et contu.finem.de appel.cordi.li.vi.cum sy.

¶ Sufficit in libello apponere duos confines.nō.ff.de censi.l.forma.in gl.ii.uide Spe.in ti.de cau.pos.et proprie.§.nunc dicendū.in prin.et ibi Io.an.in addi.

¶ Si fines non describantur in libello an uitietur uide Io.an.in addi.Spec.ti.de libel.concep.§.iuxta.ṽ.non ualet.

¶ Error in finib⁹ non nocet.nō.C.de lega.l.si fortidianum.in glo.penult.et in.l.forma.in glo.uicinos.ff.de censi.

¶ Qui dicantur fines uicini.nō.ff.fini.regūd.l.sed et loci.§.penult.in glo.confinia.et ibi Bart.Spec.in ti.de emp.et uendi.§.i.in prin.

¶ An fines agrorum sint demonstrandi.nō.ff.de ac.emp.l.titius.in gl.fi.uide Spe.in ti.de cau.pos.et propri.§.nūc dicendū.in prin.et ibi Io.an.in addi.

¶ An fines ciuitatum plebanatuū uel uillarū probentur per instra dicentia actum in tali loco uel qualiter probentur.nō.C.de iure deli.l.cū aliquis et ibi Cy.nō.C.de contrahen.et cōmit.stipula.l.optimam.in glo.si seruus.uide de proba.cū causam et in.c.i.de reli.domi.de censi.cum olim.in glo.ii.

¶ Si fines obmittantur a tabellione non uitiatur contractus si de fundo constet.dixi.s.aliqd adde qd nō.Bar.i.l.cū pater.§.fi.ff.de leg.ii.ubi de hoc.

¶ An fines possunt prescribi.nō.de prescrip.c.iudicante.in glo.fi.

¶ Qui agit iudicio finium regundorum quanto tempore illi prescribatur.nō.ff.fini.regund.l.i.in glo.ii.nō.C.eo.ti.l.fi.ubi uide Spec.ti.de iudi.§.sequitur.circa prin.et ibi Io.an.

¶ Quando habeat locū actio finium regundorū siue utilis siue directa.nō.instit.de acti.§.item finium.in glo.agros.uide Io.an.in addi.Spec.ti.de iudi.§.sequitur.in prin.An autem sit natiua uel datiua.uide glo.in.l.fi.ff.fini.regun.

¶ Que sit forma libellorum in iudicio finiū regundorum.uide Spec.ti.de iudi.§.seqtur uidere de cōmunib⁹.in prin.et ti.de.parro.ṽ.et quare.

¶ Qualiter conficiatur instrm̄ finis et renuntiationis.uide Spec.de pac.§.instrm̄.in prin.

¶ Actio finium regundorum est personalis sapit tn̄ naturam realis in aliquibus.et sic est mixta.ff.fini.regun.l.i.et ibi nō.glo.

¶ Actio finium regundorum est stricti iuris.ut nō.glo.in dicta.l.i.et oritur ex tempore quo fines incipiunt turbari.ut ibi nō.

¶ An in prediis urbanis habeat locū actio finium regundorum.et quid si unū est urbanum aliud rusticū.et quid si unum urbanū est in cōfinibus.uide in.l.i.et.ii.et.l.iiii.§.hoc autē iudiciū.ff.fini.regū.

¶ Messori agri uel fines ponenti soluendū est ab utroq̄.C.fi.regū.l.iii.et.ff.fini.regū.l.ii.etiam si ab uno eorum tm̄ sit conductus.ut.in.d.l.iii.

¶ Judicium finiū regundorum datur non solum inter duos sed etiam inter alios aliquod ius habentes in rebus.ff.fini.regū.l.iiii.§.finium.

¶ Si inter fundū meum et tuū intercedat uia publica ibi agi pōt finium regundorum.d.l.iiii.§.ii.

¶ Quantum debeant plantationes distare uel edificatiōes unius a finib⁹ alterius.uide i.l.fi.ff.fi.reg.

¶ De practica circa hoc iudiciū finiū regundorū uide tex.glo.et Cy.et Bar.in.l.si quis.C.fi.regū.

¶ Ubi res aliter certificatur ex se non est necesse q̄ declaretur per confines.ff.de contrahen.emp.l.cum seruo.§.i.et ibi Bar.dicit q̄ si accusat quis q̄ deliquit in palacio et palacium est certum non expedit ponere confines.

¶ Finis indicat animū in preambulis et talis esse presumitur ab initio qualis declaratur ex qualitate finis.ff.ad macedo.l.item filiusfa.§.q̄q̄.uide.ff.de iudi.l.sed et si susceperit.§.i.

¶ Prohibens ea q̄ sunt ordinata ad finē uidetur prohibere finem.ff.de dam.infec.l.pretor.§.edificat et sicut agitur pro tuendo fine ita pro tuendis perambulis ad finem.ut.l.fi.ff.de aqua plu.ar.

¶ Ordinata ad finem non debent oppositū finis operari.ff.de leg.i.l.legata inutiliter.et.l.cū tale.§.i.ff.de condi.et demon.l.siue hereditaria.ff.de nego.ges.de penis.c.in quibusdā.ff.de leg.i.l.ullam et.l.quod fauore.

¶ In tm̄ quis participat de actu inq̄tum de fine.et licet ueniant contra actum ad corticē si tendit ad finem non illi contrarium non tn̄ dicitur obuiare.ff.de iusti.et iure.l.ius autem.

¶ Finis est postrema perfectio rei.ut.l.prima.ff.de iusti.et iure.

¶ Omnia ordinata ad finē habentur sub ratione finis.l.i.ff.de orig.iur.l.i.ff.de re iudi.l.de qbus.ff.de legi.l.nam et pedius.

¶ Dato fine non curamus de modo si modus nõ est causa finis. sed finis causa modi. si aũt modus est causa finis curamus. ff. de ꝟ. obli. l. qui rome. §. flauius. C. de insti. et substi. l. si mater. ff. man. l. ii.

¶ Finis qñq; idem est ꝙ ratio unde dicimus hec est finalis rõ. qñq; finis dicit̃ operis executõ et ad hunc intellectum dicimus ꝙ habito fine nõ curamus de modo ꝙ finis est uniuscuiuscunq; rei postrema pfectio. Bal. in dicta. l. de quib᷒. ff. de legi. in. x. columpna. ꝟ. nunc de causa finali.

¶ Dato fine frustrantur ea que instrumentaliter ad finem sunt ordinata. ff. de integ. resti. l. i.

¶ Finis trahitur ad principiũ quando ex principio necessario sequitur finis. ff. ad. l. acquil. l. hunc scripture.

¶ Is est dignior finis cuius cã alia sunt et in quẽ alia ut in finẽ subordinãtur. uide. ff. de sta. ho. l. ii.

¶ Habito fine efficaciter non curamus de modo ff. de sena. l. senatores. ff. de ꝟ. obli. l. cum seruus. ff. de no. ope. nunc. l. de pupillo. §. qui nuntiat. de aqua quotidi. et esti. l. i. §. quesitum.

¶ Concesso iure in fine ordinato quod sine fine foret inane uidetur finis concessus. unde si concedo uiam ad fontem uideor concedere ius hauriendi. ff. de seruit. rusti. predi. l. item qui habet.

¶ Res que habet principium debet etiam habere finem. ff. de offi. procon. l. fi.

¶ Ordinata ad resoluendum contractũ sunt contenta suo fine nec producunt actionem. tex. ff. de pac. l. ab emptione.

¶ Idem non potest esse finis oppositorum. ff. de ma. testa. l. libertas.

¶ Finis non trahitur ad principium qñ necessario finis non sequitur ex principio sed contingenter. ff. de acqui. re. domi. l. naturalem. §. i.

¶ Res plus attribuitur fini q̃ principio. ut. ff. de aqua quoti. et esti. l. i. §. hoc interdictum.

Finitimus Finitimus idest in confinibus positus. ff. de orig. iur. l. i. §. populo.

Finitum Finiti ad infinitũ nulla est proportio. viii. phisi. l. plane. iii. ii. §. ii. eũ. l. se. et. l. filiusfa. §. sm uulgar ez. ff. d leg. i. adde qđ scribit. s. Tho. in. iii. di. xlix. ar. xviii.

¶ Cuilibet finito põt fieri adiectio mathematice loquendo. Idem in. iii. di. iiii. ar. iiii.

¶ Finitum additũ finito facit plus licet nõ maius Idem in. iii. di. xlix. ar. xiiii.

¶ Finitum dicitur longo tempore sopitum. ff. ad tertul. l. i. §. ult.

¶ Qñ negocium aliquod dicitur esse finituz. nõ. de resti. in integ. c. ii. in fi. li. vi. in ult. glo.

Firmam Dare uel recipere ad firmam idem est qđ ad affirmatũ uł ad annuum censum. nõ. de deci. dilecti. et ibi uide cõcor. de loca. c. uestra.

Firmitas Quid sit firmitas habetur de sum. trini. in. c. i. in prin.

Firmum Nõ firmatur tractu temporis quod ab initio non subsistit. regula non firmatur. li. vi.

Firmamentum Firmamentũ fuit factum die secũda s. Tho. in. i. part. q. lxviii. ar. i. et ibi uide qualiter intelligitur ꝙ firmamentũ diuidit aquas ab aquis

¶ Firmamentuz nõ est de natura quatuor elementorum. Idem in. i. parte. q. xiiii. ar. ii.

Fiscus Fiscalis Quid sit fiscus et unde dicatur. uide Bar. C. de iur. fis. lib. x. ca. li. x. et in. l. in prouinciis i gl. largitõales. C. d nume. et actu. li. xii. i. d. rub. ca.

¶ An fiscus preferat̃ aliis creditoribus. uide Bar. in. l. i. C. de pen. fis. credi. preferri. li. x.

¶ Quandoquis condemnatur habens bona in diuersis prouintiis cui fisco debeat applicari. nõ. ff. de capi. dimi. l. tutelas. §. ii. ec. ff. de interdic. et relegi. l. i. et quod ibi nõ.

¶ Bona hereticoꝝ sunt cõfiscata ipso iure. c. uergentis. de heret. et. c. cum secũm eo. ti. li. vi.

¶ An fisco petenti tributa possit obici cõpensatio dic ꝙ nõ. l. ii. ff de cõpen. et. l. aufert. §. qui cõpensationem. ff. de iur. fis. uide quod dixi. s. sub dictione compensatio.

¶ Quis dicatur habere fiscũ. uide Bal. x. col. de pac. iur. fir. §. fi. adde ꝙ ciuitates nõ recognoscentes supiorem dicuntur habere fiscũ. uide Bal. x. col. de pac. iura. fir. §. fi. adde Bar. in. l. i. C. de bo. uac. li. x. quod nõ. Bar. in. l. item ueniunt. §. ait senatus. ff. de peti. here. et ibi glo. adde qđ dicam. j.

¶ An et ad quid fiscus habeat loco heredis. nõt. Bar. in. l. quoties. ff. de noua. et in consi. suo qđ incipit tholomeus d spoleto. adde ꝙ fiscus habetur loco heredis extranei. nõ. glo. in. l. i. C. de bo. libe. adde Bar. l. inter cos. §. fi. ff. de fideius.

¶ An et qñ ualeat uel non illud qđ quotidie additur in contractibus ꝙ pars pene applicetur fisco. et ps contrahenti. uide Bar. in. l. i. ff. de iure fis.

¶ In causis fiscalib᷒ iudex procedit ex officio. nõ. Bar. in. l. ii. §. senatus. ff. de iure fis.

¶ Quanto tempore ius fisci prescribatur. Bar. in. l. in omnibus. ff. de diuer. et tempo. prescrip.

¶ An dĉat condemnari fideiussor rei cuius bona sunt publicata uel fiscus. uide Bar. in. l. inter cos. §. fi. ff. de fideius.

¶ De natura fisci uide Bal. in quodam consi. suo quod incipit sanctissima et illustrissima regina.

¶ Fiscus non debet conueniri a priuato nisi prius petita uenia a principe sicut in liberto et patrono glo. singu. in. l. bene a zenone C. de quadri. pscrip. et ibi nõ. docto.

¶ Procurator fisci põt etiam priuatis personis adꝟsus fiscũ patrociniũ exhiber. iii. q. vii. tria sũt

¶ Quod non accipit xp̃s tollit fiscus. xvi. q. vii. maiores. adde glo. in. c. i. de deci. li. vi.

¶ Fiscus cum aufert hereditatem ab indigno intentat petitionez hereditatis. glo. est singularis in l. i. C. de his qui. ut indig.

¶ Fiscus uendens rem propter tributa non solutã prius uendere potest et nõ tenetur seruare ordinem qui ponitur in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. l. si quis fundum C. si propter pu. pens.

¶ Fiscus non habet tacitam ypothecam in bonis eius qui maleficium committit. glo. est in. l. aufertur. ff. de iure fis. et ibi nõ.

¶ Fiscus non succedit in hereditate relicta indigno si ille mortuus est ante testatorem. casus est in l. fi. ff. de his qui. ut indig.

¶ Fiscus occupat bona acq̃sita p deportatũ etiam ex cõtractu iurisgentiũ nec ueniunt ad succedẽtes ab intestato. ut. l. ii. C. de bo. dam. et quod ibi nõt.

¶ Fiscus pōt exigere debitores suos ante tēpus ex cā necessitatis relicto tñ sibi iterlusorio medii tpis. tex. est cū glo. in. l. i. C. de condi. ex leg.

¶ Si aliquis cōmisit maleficiū ex quo est bannitus et omnia bona sua sunt publicata contingit ꝙ pater istius exbanniti moritur uel aliqua alia persona cui exbannitus pōt substituere queritur cui ista hereditas est delata fisco an filio. dic ꝙ filio exbanniti excluso fisco. Bar. in. l. si qua pena. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris.

¶ Fiscus etiam si habet minimam ptem in re cum aliquo pōt totam rem uendere et ptem suā cui uoluerit assignare. ut. C. de uendi. re. fis. l. i. li. x.

¶ Fiscus tenetur reddere preciū emptori bone fidei qui emit ab eo qui conscientia delicti bona alienauit. uide Cy. in. l. quisquis. C. ad. l. iuli. ma.

¶ Si fiscus uendidit rem alienam que euincitur si uult rem defendere dꝫ coram iudicibus conueniri. dictum est Bar. in. l. iii. C. de iure fis. li. x. ꝑ qd̄ limitatur. l. uenditor. ff. de iudi.

¶ Qui non soluit fisco canonem statim potest expelli. secus in ecclesia uel priuato. dicit Inno. in c. litere. de dilatꝫ. ꝺ quo ibi et in. c. potuit. de loc.

¶ De materia confiscationis uide aliquid ꝑ Bal. in. l. cum ꝓponas. C. de nau. feno.

¶ An bona clerici damnati dēant applicari fisco ecclesie. nō. gl. fin. de cōces pben. ꝙ diuersitatē tex. cū glo. in cle. uolētes. ꝺ heretꝫ. doc. in. c. fi. ꝺ male di. tex. xvii. q. iiii. c. si qs suadēte. et i. ꝭ. sacrilegiū

¶ An bona relicta a clerico alicui indigno uel incapaci si ab eo auferant̄ ueniant applicāda fisco ecclesie uel seculari tex. est notabilis iur ctā glos. ꝙ fisco ecclesie in. c. ii. de succes. ab intest. et ibi doc.

¶ An eccl'ia hēat fiscū. uide in iuribus ꝓxime allegatis. adde Bal. in. l. i. C. de priui. fis. qui dicit ꝙ episcopus non habet fiscum.

¶ An in foro conscie licite et sine peccato emantur bona confiscata. uide Io. an. de immuni. eccle. c. li. vi. doc. in. c. ꝙ plerīꝙ. eo. ti. ubi ꝑ Inno.

¶ An et qñ confiscatio fiat ipso iure uel sit necessaria sententia. nō. ff. de iure fis. l. eius qui debito rem. de heretꝫ. cum scd̄m. li. vi. glo. in autꝫ. de ince stu. nup. in prin. in. ꝟ. contraxerit.

¶ An bona eccl'ie possint ꝓ delicto clerici aut prelati cōfiscari. gl. dicit ꝙ nō. xvi. q. i. in canonibus.

¶ An licite soluat̄ fisco illud quod debebatur alicui cuius bona sunt cōfiscata. doct. ꝙ sic in cle. pastoralis. ꝭ. rursus. ꝺ re iudi. uide que dicam. ī. sub dictione iuramentū. alias ante confiscationem reo quomcunꝙ criminoso soluendum est debitum. ut. ff. de iure fis. l. aufertur. ꝭ. in reatu ubi casus.

¶ An generali confiscatiōe bonoꝝ ueniant feuda empl ytheosis. uide Bar. in. l. si finita. ꝭ. si de uectigalibus. ff. de dam. infec. dixi. s̄. sub dictiōe emphiteosis et feudum.

¶ Si propter delictū confiscantur bona debēt cōfiscari bona ubicunꝙ sita sunt. Bar. in. l. interdum ꝭ. idem. ff. de publi. Bal. uidetur dicere contrariū. ut dixi. s̄. sub dictione bannitus ubi uide.

¶ An fiscus possit exigere penas que quotidie apponuntur ꝑ partes in contractibus si non obseruantur promissa. uide Bar. in. l. i. ꝭ. i. ff. de iur fis.

¶ An fiscus cuiuslibet ciuitatꝫ possit capere bona uacantia. uide Bar. in. l. ii. ff. de iure fis.

¶ Fiscus totam penam ex delicto debitam exigit etiam si parti debeat assignari aliqua portio. uide Bar. in. l. senatus. ꝭ. senatus. ff. de iure fis.

¶ Regl'r iura statuta in fisco sunt seruanda etiaꝫ in ꝓuato. ut. l. i. cū ibi nō. C. de peti. pri. heredi. gl. et doc. in. l. itē uenīūt. ꝭ. ait senatus. ff. de pet. her. Quedā tñ sūt ꝓuil'ia fisci ꝺ qbus ꝺ ꝓui. fis. ꝑ totū.

¶ An fiscus possit esse feudatarius uel ēphiteota ꝓuati. uide C. de fun. patro. l. fi. et de fun. rei pub. l. fi. li. x. et cōmuniter dicitur ꝙ sic.

¶ Si quis habet bona cōia cuꝫ fisco diuidit fiscus et alter eligit. uide Bar. in. d. ꝭ. senatus.

¶ An cōfiscatis generaliter bonis alicuiꝰ trāseant in fiscum bona in quibus aliquis habet ius ad reꝫ. dic ꝙ sic casus est singl' in. l. si fundus quem michi locaueras. ꝭ. nam et si uendens. ff. loca.

¶ Fiscus est successor male acquisitorum. ff. de calum. l. in heredem. ꝭ. i. ff. de inoffi. testa. l. pomp. ꝭ. meminisse. et quod ibi nō.

¶ Fiscus habet multa priuilegia de quibus uide l. i. C. de priuile. fis. et per totum.

¶ Fiscus succedēs priuato subit onera ad que tenetur priuatus. Spec. ti. de feu. ꝭ. ii. ꝟ. xxiiii.

¶ Speciale est in fisco ꝙ preferat̄ ceteris creditoribus. Spec. in ti. de obli. et solutꝫ. ꝭ. i. ꝟ. iteꝫ pone.

¶ Fiscus nō retinet bona nisi fuerint publicata. Spec. in ti. de obli. et solutꝫ. ꝭ. ii. ꝟ. illud autem.

¶ Fiscus debet habere id quod ab indigno auferetur. nō. ff. de inoffi. testa. l. pap. ꝭ. meminisse. i glo. ablatum. uide. C. de agri. et censi. l. quemadmodū. in glo. emptor. li. xi. nō ꝑ Bar. ff. de iure fis. l. eius qui. ꝭ. eū q. Bar. in. l. auferē. e. ti. uide in autꝫ. ut cū de app. cog. ꝭ. hāc aūt penā. i gl. debitis. coll. viii.

¶ Fiscus sibi ipsi dr̄ esse ciuitas florentina. uide Aug. in consi. suo. cclxxxi. qd̄ incipit ex themate. fa. qd̄ i. ō. Bar. in. l. cōtinuus. ꝭ. cū qs. ff. de ꝟb. ob. et qd̄ nō. idem Bar. in. l. hostes. ff. de capti. et in. l. i. ff. de requi. re. uide Bar. in. l. ii. ff. de iure fis.

¶ Cōfiscatis bonis ex delicto ipso iur̄ uꝭ ꝑ sñiam statim fiscus acquirit sibi dominiū. ut. l. quisquis. ad. l. iuli. maiest. ff. de pub. l. commissa. Bar. in. l. i. ꝭ. an bona. ff. de iure fis.

¶ Fiscus ciuitatū etiam recognoscentiū supiorem etiam si hñt iura regalia. ꝺ quibus uide. x. col. que sūt rega. sibi approprīāt ex delicto. ita dicit Bar. in. l. ii. in prin. ff. de iure fis. adde qd̄ dicit Bal. in. l. hereditas. C. de his qui. ut indig. idem de ciuitatibus et dominis qui hñt uicariatus a principe ꝙ tales dicuntur procuratores fisci in rem suam. ita dicit Bar. in. l. cunctos populos. in fi. C. ꝺ sum. tri. adde Bal. ita dicentem. in. l. ii. C. de hī. et ac. uen. que sunt bene notanda. quia quotidiana.

¶ Licet fiscus non teneatur facere inuentariū ut l. i. ꝭ. an bona. et. l. non pñt. ff. de iur fis. tenetur tñ creditoribus cōdemnati ad eius debita soluēda. ut l. tutores. C. ad. l. iuli. ꝺ ui. qd̄ intellige sane qñ cōfiscata sunt oīa bona ita ꝙ fiscus est successor uniuersalis uel quote non singularis. ut est glos. in. l. seruus. ff. de ac. et obliga. ꝙ es alienum nō sequit̄ fundum. ut. l. i. ꝭ. si heres. ff. ad trebel. facit qd̄ dixerunt Bal. et Ange. in. l. si constante. ꝭ. fi. ff. soluma. ubi dicūt ꝙ qñ fiscus succedit uniuersaliter ex delicto mouet actionem et econtra ei mouetur sicut fecisset ille cui succedit. ad quod etiam uide Bar. in. l. res que. ꝭ. res autem. ff. de iure fis.

¶ Nūꝙ propter defectū fisci id quod debet ei

applicari restituitur danti. ut nō. de donat. inter uir. & uxo. et si necesse. in glo. fi.

¶ An fiscus semper capiat id qđ relinquitur non capaci. Bar. ff. de his quib' ut indig. l. fi. Bar. ff. de iur. fisci. l. i. in prin. nō. in. l. nō intelligit. & in. l. i. & .ii. & ibi Bar. eo. ti. & . l. i. de delato. li. x.

¶ An ad fiscum ptineant omnia turpiter acquisita uel que indigne possident. nō. ff. de iur. fisci. l. lutius. in glo. inducenti.

¶ An & quando fiscus habens tacitā ypothecaz in bonis debitoꝝ uel delinquentium ut aliis creditoribus preferatur. nō. ff. de pact. l. rescriptum. in glo. ypothecas. & ibi Bar. & Ia. bu. Cy. in. l. si qs post hac. C. de bo. prescrip. Bar. plene in. l. post cōtractū. ff. de dona. ff. de iur. fisci. l. si is qui. in glo. fi. & ibi Bar. & . l. aufertur. §. fiscus. & ibi Barto. eo. ti. Spe. in ti. de dona. ꝓ. itē pone aliquis interdictus. & ibi Io. an. in addi. & in. c. cum scđm. de hereti. li. vi.

¶ An fiscus possit uendere rem cōmunem cum alio uel rem ꝓrsus alienam. nō. C. de cōi re. alie. l. i. in glo. ii. & ibi Cy. & . C. de uen. re. fi. l. i. & ibi Barto. li. x.

¶ An fiscus equiparet. priuato. nō. de pe. here. l. item ueniunt. §. ait senatus. in glo. publica.

¶ An & quis possit fisco stipulari penā. nō. ff. de arbi. l. arbiter intra certū. Bar. in. l. i. ff. de iur. fis.

¶ Qua pena puniat. faciens fraudē fisco. nō. C. đ iure fisci. l. facultates. in glo. in integrū. li. x.

¶ Quo ordine fiscus conuenit administratores. nō. C. de cōue. fi. debi. l. quoniā. in glo. fi.

¶ Qui preferantur fisco in successione. nō. C. de bo. uacā. l. i. in glo. legitime. & in. l. uacantia. eo. ti. libro decimo.

¶ An fiscus sit idez qđ respublica. nō. C. de iudi. l. ꝓperādū. in ꝓn. in gl. C. cōia đ usuca. l. iam pridē Cy. in. l. respublica. C. ex qui. cau. ma. in. l. q. Cy. in. l. mancipia. C. de ser. fugi. Bar. C. de iure fisci. li. x. in ꝑtica.

¶ An fiscus restituatur in integrum. nō. Cy. in. l. respublica. C. ex qui. cau. ma.

¶ An aduersus fiscum prescribatur & quāto tēpora. nō. C. cōia de usucapi. l. iam pridez. in glo. ii. & ibi Cy. in. l. i. C. de quadri. prescrip. & ibi Cy. & plene. C. de ꝑscrip. xxx. anno. l. cōpit. in prima op. Bartho. ff. de usucapi. l. quamuis. plenius. ff. de diuer. & tēpo. prescrip. l. in omnibus. & ibi glo. & nō. ff. de iure fisci. l. i. §. diuus.

¶ Infra quantum tempus possit fiscus uendicare rem que cecidit in cōmissum. uide Bartho. in. l. cōmissa. in fi. ff. de publi.

¶ Si fiscus uendit hereditatem sibi delatā an ipse uel emptor teneatur creditoribus hereditatis. nō. C. de here. & ac. uendi. l. i. & ibi Cy.

¶ An fiscus possit conuenire debitorem debitoꝝ suu. nō. ff. de iure fisci. l. non intelligitur. §. multo. in glo. & ibi Bar.

¶ In publicatione bonoꝝ fiscus cōuenit. ut heres. uide. l. actione. §. in publicatione. ff. ꝓ soc.

¶ Bona fisci non sunt publica. ut nō. ff. de ꝯtben. emp. l. pacta conuenta. §. fi.

¶ An si confiscantur bona patris peculiū filii ꝓfectitium confiscetur. tex. ꝙ sic. ff. quā ac. de pe. est anna. l. i. §. sed et si. & in. l. iii. §. sed utrum. ff. de minoꝝ.

¶ An in exigendo debito fiscali debeat seruari forma iuris. Guil. in. l. si in alia. ff. de offi. ꝓcon.

¶ Bona que querunt. fisco de iure speciali queruntur ipso iure sine apprehensiōe. ff. de iure fisci. l. i. §. an bona. ff. de publi. l. cotē. §. dominus. secus si iure cōmuni. quia tunc non habet nisi apprehendat. ff. de offi. ꝓcu. cesa. l. i.

¶ Fiscus non habetur loco filii. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris. l. si qua pena. Bal. ibi allegat. l. i. et qđ ibi nō. ff. de bo. lib. et. ff. de le. iii. in. l. paulo calimacho. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si quis rogatus eum. §. sequenti. uide Guil in. l. si qua pena. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris. uide tex. in. l. uacātia C. de bo. ua. li. x.

¶ Fiscus occupat bona uacantia ipso iure quo ad dominiū sed non quo ad possessionē. glo. in. l. sicut municipium. §. fi. ff. qđ cuiusꝗ uniuersi. no. et ibi Bar. in. l. i. §. an bona. ff. de iur. fisci. uide glo. in. l. i. et. l. uacantia. C. de bo. ua. li. x. hoc uerum si sit soluendo. ut nō. glo. in. l. fi. eo. ti.

¶ Hereditas que aufertur ab indigno ipso iure non applicatur fisco sed per sententiam. ff. famil. hercis. l. his consequenter. §. ibi. et ibi concor.

¶ Fiscus succedens priuato nō utitur priuilegio fisci. ff. de usuris. l. cum quidam. §. fiscus

¶ Fiscus in dubio presumitur idoneus in soluendo. ff. de fun. dota. l. ii. et. C. de iure fisci. in ꝑtica. in glo. li. x.

¶ Si pro delicto ecclesiastico imponit. pena confiscationis intelligitur fiscus ecclesie. no. per glo. C. de hereti. l. quicūꝗ. et in aut. ibi posita. dixi. s.

¶ Fiscus occupat bona ut uacantia illoꝝ qui non habent heredes. ut. l. si heredū. C. de inof. testa.

¶ Res uendita per fiscum nō facile retractat. ut. l. si ypothecas. C. de remis. pigno.

¶ Non potest potestas concedere bona fisci uel ciuitatis. ut. l. ꝓhibere. §. plane. ff. qđ ui aut clam.

¶ Fiscus omnia scelera cōmissa potest uindicare. ff. de iure fisci. l. lutius. glo. C. de cōdi. ob tur. cau. l. cum te.

¶ Expressa ypotheca prefertur tacite fisci. siue sit generalis siue specialis dūmodo sit prior. C. q. po. in pig. ha. l. si tuncium. qđ est uerum in ante quesitis. in postea prefertur fiscus. uide in. l. cum rem publicam. C. qui po. in pigno. ha. Dy. in. l. priuilegia. ff. de priuile. credi. et in regula qui prior. li. vi. et qđ ibi nō.

¶ Pro iuribus translatis in fiscuz oportet intra quinquennium agi. alias nō pōt. ff. de uect. l. ii.

¶ An cōfiscatis bonis intelligant. cōfiscate statue capelle iuspatronatus et similia. uide optimū tex. et Bar. in. l. aufidius. ff. de priui. credi. et ibi quid de iuribus sepulchroꝝ.

¶ Fiscus alius ꝗ romanus non habet tacitam ypothecam. Ia. de are. in. l. fi. ff. de dam. infec.

¶ Ubi bona ueniunt ex delicto cōfiscanda fiscus non habet ypothecam nisi a die sententie. Dy. in. l. post contractū. ff. de dona. allegat. l. i. C. de iure fisci. li. x. glo. in. l. rescriptum. ff. de pac. Bartho. in dicta. l. post contractum. et Cy. in. l. si quis post hanc. C. de bo. dam.

¶ Res fisci dicuntur priuate principis. ff. ne quid in loco publi. l. i. §. hoc interdictum.

¶ Cautela est quando ciuitas uel fiscus uult alienare bona fisci ꝙ fiat statutum ꝙ alienari possit

ff. qd ui aut clam. l. prohibere. §. plane. et omnino uide Bar. in. l. continouu. §. cum quis. ff. de uerbo. obli. et qd ibi nō.

¶ Si non apparet quis contractus precesserit an cum fisco an cum priuato alio quis illoꝝ ꝑsumatꝰ precessisse. uide in. l. i. C. de iure fisci. li. x.

¶ Que sit differentia inter fiscum & cameram imperii seu patrimonii. uide in. l. fiscus. §. fi. ff. de iure fisci. & in rubrica. C. de iure fisci. li. x.

¶ Unde dicatur fiscus & ethimologiā illius uocabuli. uide glo. in preallegi. rubrica. & in prealle. §. fi. Adde qd dicam infra.

¶ Ipotheca fisci trahitur ad alienata in pteritum nō. glo. in. l. i. C. de iure fisci. li. x.

¶ Infra quantum tempus fiscus potest uendere bona priuati ex quo nō soluitur pensio. uide glo. in. l. iii. C. de iure fisci. & in. l. i. C. de fide instru. & iure hast. fis. li. x.

¶ Fiscus non exigit a fideiussoribus nisi prius excusso principali. nec cōtra tertium possessorē agit ypothecaria nisi facta excussione. ut. l. fi. C. de iur fisci. & qd ibi nō.

¶ Nō potest debitor fisci cogere fiscū ut omissis bonis suis agat ꝯ debitorē suum uel debitorē debitoris sui. uide. C. de cōue. fi. debi. l. pe.

¶ In emptionibus fisci ad transferendū dominiū non sufficit fidem habitā esse de precio. C. de fide instru. & iure hast. fis. l. i. li. x. & in. l. et si instrumenta. eo. ti. C. ne fis. rem quā uendi. l. i. li. x.

¶ Solēnitas subhastationis etiam habet locum in bonis propriis fisci & debitis. uide glo. C. de fide instru. & iure hasti fis. l. i. li. x.

¶ Priuilegium fisci est ut pecunia sua per officialem non sit mutuanda. & si mutuatur habet locum pena. l. ii. C. de his qui ex publi. ra. li. x.

¶ Sicut fiscus habet ypothecam contra principalem debitorem ita contra fideiussorem. uide in l. i. C. de decurio. li. x.

¶ De priuilegio fisci uide glo. C. de fide instru. & iure hast. fis. l. i. li. x.

¶ Licet fiscus consueuerit habere multa priuilegia. & sic causa fisci uideatur prima facie fauorabilis tñ in dubio iudicandum potius contra fiscuꝫ ꝗ pro eo. tex. est singularis iūcta glo. in. l. nō puto ff. de iure fisci. qd intellige siue sit dubiuꝫ in iure ꝓpter opinionē doctoꝝ siue dubiū puta quia duo ordinarii tulerunt sententias cōtrarias. siue sit dubium in ꝓbationibꝰ. ut quia fiscus & aduersarius ꝓbauerunt omnia simul & ꝓbatōnes sunt pares. Sed aduerte quia Io. an. et do. Anto. uidentur tenere contrariū. uidelicet ꝙ causa fisci est fauorabilis sicut causa mrīmonii. in. c. in nostra. de testi. per do. Anto. per Io. an. in addi. Spe. ti. de teste. §. qualiter.

¶ Fiscus. i. saccus primitus dictus est. cōsuetudo enim primitus fuit in urbe roma ut pecuniā quaꝫ ex tributis recolligebant primo in bursam mittebant. postea cum bursa non sufficeret mittebāt in sacco. cum uero multū aucta esset tributa nec saccus sufficeret uentum est ad domuꝫ que uocatur erarium. ita nō. glo. in. l. in ꝓuintiis. C. de nume. ac. conti. & cat li. xii que nō memini alicubi in historiis legisse.

Flagellum

Prelati qui per flagella timeri a subditis appetūt deponuntur. xlv. di. §. ex his.

¶ Qualiter liceat superioribus per flagella subditos corrigere. uide in pall. c. ex his. xlv. di.

¶ Appellatione flagelli comprebenduntur funicula. ut. ea. di. q emēdat. et in. l. i. C. de emē. ꝓpin.

¶ Flagelle quibus in hoc mūdo poniūt hoīes sunt satisfactoria. s. Tho. in quarto. di. xv. ar. ii.

Flagitium

Que differentia sit inter flagitium et facinus. nō. Archidi. xxxii. q. vii. flagitia. ubi flagitiuꝫ est in dictis uel cogitationibus tantū. facinus in factis.

¶ Flagitium et flagitia habent hec uerba. C. de inoffi. testa. l. si filiam.

Flagitare

Flagitare quādoqꝫ idest indulgere. C. de offi. ciuili. iudi. l. i. Item flagitare. i. cogere. ut. C. de epi. et cle. l. nec honorem. Item flagitare idē est qd presentare. C. de epi. et cleri. l. si quis.

Flamen

Flamen et flamines dicebantur sacerdotes gentilium. quare aūt dicebātur ita. xxi. di. cleros. §. sacerdotes. Spe. ti. de iurisdic. om. iudi. ꝓ. fuit quoqꝫ.

Flatus

Spiritus sanctus datus est p flatū apostolis a xpo q. s. insufflauit in eos spiritū sanctuꝫ. de cōse. di. iii. omnes quos.

Flectamus

Flectamus genua nō dicitꝰ inter pasca & pēthecostes. xxx. di. c. penl.

Flere Fletum

Fleuit dn̄s sup lazarum. non ꝙ mortuus erat sed quia ꝓpter incredulos eum reuocabat ad uitam. xiii. q. i. qui diuina.

¶ Fletus et orationes sunt arma clericoꝝ. xxiii. q. viii. clerici quicunqꝫ. & c. conuenior.

¶ Quis non debet de alicuius fletu ridere. uide de priuil. petistis. in fi.

¶ Flebane martha et maria supplicantes ꝓ fratre flebat et turba que mariam fuit secuta. Io. xi. de peni. di. i. flebat enim. et. c. quem penitet.

¶ Fletum xpi legimus tribus uicibus. risum autē nunꝗ. Archi. xiii. q. i. qui diuina.

¶ In hac misera uita babilonis sup flumina eius sedimus et fleuimus illic dum recordaremur tui syon. Psal. cxxxvi. de conse. di. i. hi duo.

¶ Ad quid fletus est in dānatis. s. Tho. in q̄rto. di. l. ar. vi. et ibi uide qualiter in fletu corporali duo inueniuntur.

¶ Fletus mitigat tristiciam. Idem in p̄mo. ii. q.

Fleubothomia

Fleubothomia debꝫ fieri. xiiii. februarii. de statu mo. cum ad monasterium. ubi Io. an. sup ꝓ. minutionem.

¶ Fleubothomiam non faciunt cardinales sine licentia pape. dixi. s. sub dictione cardinalis.

Flumen

An habens clausurā in flumine possit emittere trabē in ripa uicini illo inuito pro clausura aque. uide Bar. in. l. fluuium. §. i. ff. de dam. infec.

¶ Flumē est loco domini quia dat uni & aufert alteri. ff. de acqui. re. do. l. ergo. §. pe. ff. de flumi. l. i. §. i. de materia uide Spe. ti. de cā pos. & ꝓpri. §. iii. ꝓ. vi. et se. usqꝫ ad finem. §.

¶ Flumina egypti currebant puro meatu aquaꝝ subito de uenis sanguis cepit erupere & nō erat potꝰ in fluminibꝰ. Exo. vii. & de ꝯse. di. ii. reuera.

¶ Flumina q̄ ad tēpus fluunt sunt priuata. nō. ff. de re. diui. l. nemo. in glo. pone. insti. eo. §. flumia.

¶ Quid & qualiter in eis potest edificari. uide Bar. in. l. quominus. ff. de flumi. ubi ponit multas questiones circa edificia & molendina. adde Spe. ti. de cā pos. & ꝓprie. §. quia uero.

¶ In sūmitate fluminū lauare pānos & alias im mundicias potest ꝓhiberi. fm Bar. in. l. i. C. de re mili. libro. xii.

¶ Quando ꝓpter inundationē fluminis perdat possessio uel ꝓprietas rei uel usufructus. uide. ff. qui. mo. usufruc. amitta. l. quid tamen. §. i. & l. si ager. & l. sequenti. eo. ti.

¶ Flumen nō est cōmune omnibus sed usus ipius & aqua glo. ff. de re. diui. l. lapilli.

¶ Alueus fluminis est publicus & ideo ciuitas pōt alueum concedere priuato ut faciat ibi clausuram pro molēdino. nō. in. l. ripaꝝ. ff. de re. diui. Bal. ff. de re. diui. l. sacrum.

¶ An edificatū in flumine sit ꝓpriū edificantis. uide Bar. ff. de dam. infec. l. fluminum. Idem in. l. quominus. ff. de flumi.

¶ Si impetu fluminis lignamina uel alie res ducantur in agrum alienum sicut sepe facit Padus & postea decrescente aqua ibidem remaneant an acquirantur dn̄o agri in quo remāserunt. Frede. de senis consilio suo. ci. uidetur tenere ꝙ non.

¶ An ripa fluminis sit publica quoad ꝓprietatē uel illius qui habet ripam seu predium ꝓpinquū. Bar. in preall'. l. fluminum.

¶ Torrens dicitur qui tm̄ fluit in flumine. glo. in. l. in summa. §. idem labeo. ff. de aqua plu. ar.

¶ In flumine nauigabili non debet aqua concedi. ut. ff. de aqua plu. ar. l. si autem.

¶ An habens seruitutem aque possit concedere alteri ut ducat de aqua. uide. ff. de aqua plu. ar. l. in concedendo.

¶ Differentiam inter flumen lacum & stagnum uide. ff. ne quid in flu. publi. naui. l. i. uide in. l. uicinus. ff. de aqua plu. ar. in glo.

¶ Si lacus crescit & decrescit cuius sit an dn̄i lacus quando crescit uel dn̄i fiendi quādo occupat & uide differentiam an lacus sit publicus uel non in. l. uicinus. in fine. ff. de aqua plu. arcen. ubi uide glo. & Bartho.

¶ Que differentia sit inter flumen & riuū. uide ff. de flumi. l. i. §. i.

¶ Quid sit ripa fluminis. uide. ff. de flumi. l. i. §. ripa. & l. flumina. eo. ti.

¶ Fossa manu facta per quam currit flumen est publica. ut. l. i. §. si fossa. ff. de flumi.

¶ Si flumen est publicum & in usu publico nauigabile nō potest inde aqua extrahi. alias sic. ff. de flumi. l. quominus. & ibi nō.

¶ Supra flumen nō licet dn̄o ripaꝝ facere pontē priuatum. ut. l. fi. ff. de flumi.

¶ An liceat murare ripam fluminis ne flumē det dammum. uide. ff. de flumi. l. i. §. ceteꝝ. & in. l. i. & per totum. ff. de ripa minuenda.

¶ Quis possit concedere aquam de flumine publico. uide. ff. de flumi. l. quominus. & in. l. i. §. ꝑmittitur. ff. de aqua quoti. & esti.

¶ Si flumen mutauit alueum habens seruitutem aquamducendi non pōt sequi flumen in alio loco ut ducat aquā. ff. de aqua quoti. & esti. l. hoc iur. §. si aquam. & ibi uide quid si flumen circūuoluit terra interposita. & qd si reuertit ad p̄stinū statū

¶ Aqua ex flumine uni concessa potest concedi etiam alteri dummodo utriqꝫ sufficiat. uide in. l. lutio. ff. de aqua quoti. & esti.

¶ Quid sit riuus. & quid sit riuale. & quid clausura. uide. ff. de riuis. l. i. §. i.

Focaria Focaria quid sit. uide in. l. ii. C. de dona. inter uiꝝ & uxo.

Fodere Ad quem spectat fodere argentū & aurum. uide per do. Ia. de alua. in sua lectura noua. x. col. que sint rega.

Fomes Fomes peccati nō tollit in baptismo licet ipsum peccatum tollatur. de cōse. di. iiii. ꝑ baptismū. & c. exq̄. et. c. memini.

Fons Omnis puteus est fons. sed nō conuertitur. Spe. in ti. de cā pos. et ꝓpri. §. iiii. ꝟ. porro plerūqꝫ.

Foraneus Quis dicat iudex foraneus uide de offi. ordi. c. i. li. vi. in glo. iii. adde nō. in clem. et si principalis de ꝛ.p.

Forensis Constitutio ciuilis uocat lex forensis. uide de offi. ordi. c. i. li. vi. uel ius forense. ii. di. omnes.

¶ Forense iudicium penitēs petere non debꝫ. sed tantum ecclesiasticum. de peni. di. i. aliud est.

¶ Delinquens forensis in loco nō solū obligatur ex delicto coraꝫ ordinario sed etiā corā delegato eius. ita nō. Inno. in. c. dilecti. de foro cōpe.

¶ Forensis potest nūtiare nouum opus. ut. l. ii. §. fi. ff. de no. op. nū.

¶ Forenses cōtinentur appellatione popularium. tex. est in autē. de questo. post ꝑn. in. ꝟ. ciuitas populosa. Bal. in. l. iii. §. hec uerba. ff. de negl. gest.

¶ De intellectu statuti ꝓhibentis forenses acqrere immobilia nō. Bar. in. l. multū. ff. de uer. obli. do. meus Rapha. cuma. in. l. si rem. eo. ti. Bal. in. l. placet. C. de sacrosanc. eccle. & in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de uer. obli. & in. l. dudum. C. de ꝯhen. emp. quod nō.

¶ An forensis possit conueniri ratione fundi quē habet. nō. ff. de censi. l. forma. §. si uero qui agrū. in glo. magna. et ibi uide Bar.

¶ An forensibus possit imponi collecta propter possessiones quas habent. no. Bar. in. l. libertus. §. sola ratio. ff. ad munic.

¶ Quis dicatur forensis. uide in autē. de questo. §. si uero. col. vi.

Fores Fores. i. porte. de elec. in causis. Iteꝫ ualue. de spō. cōsultationi. uide. l. di. in capite.

Foresta De significato huius dictionis uide in. c. cum dilecti. de donatē. ubi glo. et ibi Hosti. Io. an. ponit quid sit foresta. quid nemus quid silua. quid parcus. quoꝝ magnā multitudinem uidi in regno Anglie.

Forestarii Quid dicat forestarii. Ang. in consilio suo. celviii. quod incipit consultatio.

Foris Nihil ad nos de his q foris sūt. ii. q. i. multi. xxviii. q. i. sepe. de iude. & si iudeos. xvii. q. iiii. constituit. uide in. c. post miserabilem. de usuꝝ. & Inno. in. c. qd̄ sup. de uoto.

¶ Foris facta que dicuntur uide de presci. ꝑ. ad audientiam. cum concor. ibi nō. Inno. de uoto. qd̄

super. Archidi. xxiiii. q. vi. si res aliena. Spe. ti. de instru. edi. §. nunc uero aliqua. ꝥ. lxxiii. adde glo. de priuileg. ex parte.

¶ Ecclesia est una & nõ põt esse intus & foris. xxiiii. q. i. audiuimus.

Forma Forma est que dat esse rei ut. ff. ad exhi. l. iulianus. §. sed et si qs. de conse. di. i. si motũ. de cõse. ec. uel alta. c. i. & ii. nõ. in clem. i. de sum. tri. §. porro. in glo. magna. de conse. ec. uel alta. per Inno. ibi sup rrica.

¶ Potestas seu facultas cõcessa alicui sub certa forma pduci nõ põt in actum ualidum illa forma non seruata. de elec. cum in ueteri. & c. puida. e. ti. li. vi. de preben. cui de non. eo. li. ff. manda. l. diligenter. & maxie si concessa est alias nõ habenti talem potestatẽ ut in clem. i. de iurepa. & qd ibi nõ. in glo. in. ꝥ. inhibẽtes. fac de elec. si cui. li. vi.

¶ Cui incumbat onus pbandi formaz. uide Inno. in. c. innotuit. de eo qui fur. ordi. recepit. Archi. lxiii. di. c. nullus.

¶ Uicium forme est maius q̃ uicium materie. ff. de pactis. l. si unus. §. si acceptilatio. xii. q. ii. sine exceptione.

¶ Quotienscũq aliqd cõpositũ operat ratione sue forme cessante forma cessat opatio sua tota. uide. i. q. i. detrahe. xii. q. ii. sine. de elec. c. pter. nõ. de baptis. c. i. ff. de iureiuran. l. iii. §. si. cum. l. se. xxxiii. q. ii. quorundam.

¶ Quotienscunq a lege requiritur certa forma ad dispositionem alicuius actus ea uel aliqua eius parte nõ seruata totus ille actus ipso iure dicitur nullus. ff. de uerbo. obli. l. i. de elec. quia pter. de sacra unct. c. i. in pn. de peni. di. ii. caritas. de usur. quanq̃. li. vi. de appell. cordi. eo. li.

¶ Forma mutata interimit substãtiã rei. de cõse. di. i. si motum. xii. q. ii. aurum. de consecra. eccle. uel alta. c. i. & c. qd in dubiis. ff. de uer. signi. l. mulieres. & ff. como. l. iii.

¶ Quotienscũq aliquis sine pluribus esse nõ põt suum esse capit ab ea re que dat sibi formaz & ab ea denominatur. xl. di. c. sicut uiri. de electi. quia pter. de conuersi. infide. c. fi.

¶ Manente materia rei uel natura mutatio forme reducibilis ad primam non facit desinere rem esse sed appellatõne prime materie continetur. ut ff. de legat. iii. l. quesitum. § illud. xvi. q. i. si quis laicus. & c. ecclesia. de deci. cõmissum. & in. c. cuz in tua. & e. ti. c. si. §. ceter. li. vi.

¶ Natura nouas semper properat edere formas. C. de uete. iure enu. l. tanta. §. sed quia.

¶ Quod fit pter formã iuris decernentis cõtra factum non ualet. de elec. si cui. li. vi. de maio. & obedi. dilecti.

¶ Quando quid de substantia forme obmittitur nõ ualet. Spe. ti. de instru. edi. §. ostẽso. ꝥ. sz nũqd

¶ Mutari formam nocet. ampliari non nocet. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi. in glo. ii. & Bar. in tractatu tiberiadis. ad fi. sup. ꝥ. amissa pria forma.

¶ Que sit forma substantialis & que accidentalis. uide Bar. in tractatu tiberiadis. in. ꝥ. amissa propria forma.

¶ Formalia substantialia & essentialia actus que sint uide Ange. in consilio suo. xxxv.

¶ Quod potest expediri post actum non est de forma actus. in. c. quanq̃. de usur. li. vi. & C. de preci. impa. offe. l. uniuersa.

¶ Quando lex uel statutum ponit formam & ea non seruata imponit penam an etiam actus sit nullus. uide nõ. in. l. nõ dubium. C. de legi. Ange. in suo consilio qd incipit reuocatur in dubium.

¶ A forma non est recedendum. ut. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac.

¶ Transgressio forme uiciat actũ. ut. l. platã. C. de sen. ex per. reci. & in. l. diligenter. ff. manda.

¶ Forma dicitur quando est pfecta alias nõ est forma. l. rei appellatione. §. ope. ff. de uer. signi.

¶ De forma pria cuiusq rei uide Barth. in suo tractatu tiberiadis. super. ꝥ. omissa pria forma. et ibi tractat que sit forma substantialis hominis de q̃ uide tex. in cle. i. de sum. tri. et fi. ca. ubi glo.

¶ Forma in particulari uniuerso corrupto forma remanet. ff. de usufruc. l. quotiens. §. finali. xii. q. ii. liberti.

¶ Forma dicit idest formosa et pulchre et bene ordinata compositio. l. an inutilis. ff. de acceptila. hoc in rebus notat priam essentiam et uocabuli primitiuum significatum. ff. de legi. l. benignius. et in. l. in ambigua. ff. de iusti. et iure. l. ius ciuile. sm Bal.

¶ Ex modica adiectione uel determinatione ad materiatum et specificatũ alteratur antiqua forma et transit in nouam speciem. ut. l. ius ciuile. ff. de iusti. et iure.

¶ Formalitas data a iure rebus expressis nõ exigitur in tacitis. ut. l. post uenditionem. ff. de pac. ff. de legi. l. in ambigua. Bal. in. l. de quibus. ff. de legibus. vii. col.

¶ Idẽtitas forme et materie nõ arguunt necessario idẽtitatẽ substãtie. ff. de usuf. l. q usumfructũ.

¶ Forma destructa species que tamen possit appellari species est destructa. tex. et glo. in. l. ptor. §. fi. ff. de dam. infec.

¶ Forma pempta pimit esse. ff. de acquir. re. do. l. adeo. §. qd si. et. l. iur. §. et si quis. ff. ad exhiben.

¶ De materia forme uide Bar. in palle. tractatu tiberiadis. c. fi. et per eum in. l. i. ff. de testa. plene per Bal. in. l. i. ff. de libe. et postu.

¶ Omissio forme date iudici iurisdictionem habenti reddit actum ipso iur nullum. iux doctrinã glo. in cle. i. de iurepa. do. Pe. de anc. in. c. puida. de elec. li. vi. et in. c. statutũ. §. fi. de rep. eo. li.

¶ Forma quandoq requiritur ad esse rei in esse producte. quãdoq ad effectum seu ad utilitatem consequendam. primo casu si omittitur forma nõ ualet ipso iure qd agitur. quia talis forma dicitur substãtialis. fac. t. l. qui rome. §. fi. et §. flauius. ff. de uer. oblig. secundo casu secus. quia talis forma dicitur accidẽtalis. Bal. in. l. uniuersa. C. de preci. impera. offe. sm doctrinã philosophor et maxime Aristotelis et Auerrois.

¶ Forma substantialis aduenit rei existenti in potentia. forma uero accidẽtalis existẽti in actu sm Bal. qui ita refert et bene in. d. l. uniuersa.

¶ Forma ex cõsumatione contingit. unde res imperfecta non dicitur habere formam. in. l. si is qui xl. §. quedam. ff. ad legem fal.

¶ Qui non seruat tẽpora constitutionis nõ dicit seruare eius formaz. ut in aut. que supplicatio. C. de preci. impa. offe. qd Bal. dicit ibi esse notandũ pter cõstitutiones ecclesie que imponunt metas

tempoꝝ exquo possemus uidere rationem. quare collatio sacroꝝ ordinum facta extra tempora sta tuta in canonibus caret debito effectu. qđ nõ. ꝙ forte alibi nõ ita bene reperies rationem.

¶ Quid est forma uide per. s. Tho. in primo. di. viii. arti. xiii.

¶ Quomodo datur forma substantialis. Idem in primo. di. xvii. ar. iii.

¶ Plures forme non possunt esse in eodem subiecto. Idem in. q. de quolibet. q. i. ar. vi. & ibi uide ꝙ forma electoꝝ remanet in mixto.

¶ Quanto forma est nobilior tanto magis dominatur. Idem in prima parte. q. lxxvi. ar. i.

¶ Forma precedit materiã nõ tempore sed dignitate. Idem in tertio. di. ii. ar. xviii.

¶ Forma nec persone existit nec agit. sed solum compositum. Idem in tertio. di. iii. ar. vii.

¶ Forme uniuersaliter intellecte habent infinitatem. Idem in tertio. di. xiii. ar. iii.

¶ Forma uniuersaliter nõ est principiũ operãdi. Idem in tertio. di. iii. ar. vii.

Fornicatio Fornicator

¶ Omnis clericus fornicator debet a suis ordinibus deponi. ii. q. vii. si quis. & c. lator. lxxxi. di. si quis epus. lxxxii. di. presbiter. & qđ ibi nõ.

¶ Fornicatio minus peccatum est ꝙ̃ sacrilegium xvii. q. iiii. sicut q ecclesiã. uide tex. & glo. xxxii. q. vii. quid in omnibus.

¶ Fornicatio est duplex. scꝫ carnis & ydolatrie. xxviii. q. i. ydolatria. & c. nõ solũ.

¶ Fornicationis nomine intelligitur omne peccatũ qđ a lege facit errare. xxviii. q. i. ydolatria.

¶ Omnis fornicatio intelligitur nomie mechie. xxxii. q. iiii. meretrices.

¶ Fornicationis uarie sunt species. quia quedam corporalis quedã spiritualis. xxxii. q. vii. nõ solũ. & de conuer. coniuga. mulier. & qđ ibi nõ. Adde nõ. in. c. quanto. & c. gaudemus. de diuor.

¶ Quãuis fornicatio sit genus cuiuslibet illiciti coitus specialiter tñ intelligit̃ fornicatio in usum uiduaꝝ meretricum uel cõcubinaꝝ. xxxvi. q. i. ibi raptum. alias incipit lex illa.

¶ Publici fornicatoris officiũ non est audiendũ immo talis est deponendus. xxxii. di. nullus. & ꝗ. ueꝝ. l. di. de his. uide nõ. in. c. ura. & c. ii. de coha. cleri. & muli. adde. lxxxii. di. si qui sunt. Adde ꝙ audiens missam sacerdotis fornicarii peccat mortaliter. s. Tho. in. q. de quolibet. q. vi. ar. viii.

¶ Que pena sit imponẽda sacerdoti fornicatori habetur. lxxxii. di. presbiter.

¶ Fornicator publicus nõ põt interesse in electionibus. nõ. Inno. in. c. ii. de coha. cle. et muli.

¶ Notorius fornicator celebrãs diuina incurrit irregularitatem. nõ. in. c. i. de sen. ex. li. vi. in glo. exemplum. et est ratio ꝙ est suspensus quo ad se & quo ad alios. c. ulti. de coha. cle. & muli.

¶ Fornicatio presumitur ex facultate seu comoditate delinquẽdi. Bal. in. l. eam que. C. si man. ita fue. alie. faciunt nõ. in. c. iii. de presump.

¶ Quid sit ꝓprie fornicatio habetur. xxxvi. q. i. lex illa. Hosti. de biga. c. pe.

¶ An simplex fornicatio sit peccatum mortale. dicã. ĩ. sub dictione peccatũ. ubi uide. adde ꝙ fornicatio simplex est peccatũ. s. Tho. secunda secũe. q. cliiii. ar. ii. & in quarto. di. xxxiii. arti. iiii. & in summa contra Genti. li. iiii. q. cxxii. nõ tamen est grauissimum peccatoꝝ. ut in preall. q. cliiii. ar. iii.

¶ An fornicator notorius sit suspensus ipso iure. glo. ꝙ sic in. c. cum non liceat. de prescripti. glo. & doc. de cohabi. cle. & mulie. c. ulti. doc. de cle. ex. mi. si celebrat. nõ. de sen. ex. decernimus. in gl̃. ii. li. vi. tex. in. c. quia circa. de biga. glo in. ℘. peccet in. c. de homine. de cele. mis.

¶ Fornicatio q̃nq; dicitur adulteriũ & econtra. de diuor. ex litteris. de eo qui cogno. consang. ux. sue. c. discretionẽ. licet stricte sumendo differant. tex. xxxii. q. vii. adulterii malum.

¶ An fornicatio sit minus peccatum ꝙ̃ mendaciũ uide doc. in clem̃. ii. de hereti.

¶ Minus punit̃ quis ꝓpter fornicationẽ ꝙ̃ ꝓpter aliud peccatum carnis. nõ. de iudi. at si clerici. & xv. q. viii. c. i.

¶ Fornicatio etiã simplex. est crimẽ canonicũ. & non per leges puniendum. nõ. xxxii. q. iiii. nemo.

¶ Qualiter ꝓpter fornicationem & fornicatiõis suspicionem per infamiaꝫ ꝓcedatur cõtra clericũ uide Spe. in ti. de inquisi. ꝗ. iii. ℘. quid si crimen.

¶ Qualiter ꝓbetur fornicatio nõ. de cohabi. cle. et mulie. c. uestra. et. c. tua.

Forsitan

De hac dictione uide Ia. bu. in consilio suo qđ incipit dña honorabilis. et qđ nõ. in. c. solite. de maio. et obe. de spon. iuuenis. de renun. nisi. in glo. iiii. ff. de rei uendi. l. item si uerberatum. ꝗ. i. xxxiii. q. ii. admonere. de peni. di. i. serpens. et. c. fortassis. de ꝓcur. tue. in glo.

¶ He dictiones forsan et forsitan nõ semper inducunt dubitationem sed quandoq; ueritateꝫ exprimunt. ff. de peti. heredi. l. si possessor. et. l. si qđ possessor. uide Archi. xi. q. iii. nolite. glo. in clem̃. pastoralis. ꝗ. ueꝝ. de re iudi. de ꝓcura. tue. in glo. de renũ. nisi. in prin. xxxiii. q. ii. admonere. Ide de dictione fortasse. de peni. di. iii. si qs aũt. in glo.

¶ He dictiones forsan| forsitan| et fortassis| notãt temperamentũ. de peni. di. iii. si quis. in. ℘. fortassis. uide in glo. ff. como. l. in comodato. ꝗ. sicut. ff. de ꝓcu. l. mutus. in gl̃. ii. ff. đ publi. l. fortassis. ꝗ. i.

Forte

De significato huius dictionis nõ. In. l. in institutione. ff. de uul. et pu. substi. et in. l. in comodato ꝗ. sicut. ff. como glo. in c. ii. de testa. et in. c. dilecti. de elec. de spon. iuuenis. de renũ. nisi. in glo. de quo in. c. tua. de sponsa. et ibi glo. et Inno. adde. xxxiii. q. ii. admonere. et de peni. di. ii. ꝗobrem. et de ꝓcura. tue. in glo. ut lite nõ cõti. atcedens. de cele. mis. ex pte. in glo. et de sup. negli. prela. c. ii. li. vi et in. c. i eo. ti. & li.

¶ Quando causa exprimitur cum hoc aduerbio forte est impulsiua. ff. de bo. auc. iudi. possi. l. cum unus. ꝗ. finali.

¶ Sub dubio forte respõdent sepe periti. ut. l. mutus. in prin. ff. de ꝓcura.

¶ Hec dictio quandoq; nõ est nota dubitationis. sed assertionis. ff. de ꝓcu. l. mutus. in glo. ii. uide de renũ. nisi. in glo. iiii. de ꝓcura. tue. in glo. iii. et de rescrip. super litteris. in glo. forsan.

Fortitudo

Omnes mundi dilectores sunt in rebus terrenis fortes. in celestibus debiles. xlvii. di. omnes huius.

¶ Fortiores ad merita resurgant penitentes ꝙ̃

fuerunt ante peccatum.l.di.fidelior.de peni.di.iii.sancti qui.

¶ Que sit maior fortitudo.uide.viii.distinc.consuetudo.

¶ An fortitudo sit uirtus moralis.& circa que consistit & quid sit eius obiectuz.uide p Phi.ii.&.iii.ethi.& ibi sanctus Tho.uide etiam.s.Tho.secunda secunde.q.cxxiii.arti.i.&.ii.ubi uide arti.iiii.&.v.q fortitudo non est solum circa pericula mortis sed principaliter in suo actu uersatur circa sustinere.ibidez arti.vi.et maxime consistit in repetinis.ibidem ar.ix.& utitur aliquando ira in suo actu.ubi.s.ar.x.

¶ Fortitudini opponitur timor.Idem in palle.q.cxxiii.ar.ii Item opponitur impauiditas.Idē secunda secunde.q.cxxv.ar.iii.& opponit audacia.Idem secunda secunde.q.cxxvii.ar.ii.

¶ Fortitudo est uirtus cardinalis sed nō precipua.Idem secunda secunde.q.cxxiii.arti.xi.et prima secunde.q.lxi.ar.iii.et in tertio.di.xxxiii.arti.v.

¶ Partes fortitudinis bene enumerantur per eūdem secunda secunde.q.cxxviii.arti.i.et in tertio.di.xxxiii.ar.xii.

¶ Fortitudo habet actus in patria.Idem scda secunde.q.xxxviii.ar.i.et in tertio.di.xxiiii.ar.decimo.

¶ Fortitudo est donum.Idem secunda secūde ubi supra.

¶ Fortitudo est in irascibili.Idem prima scde q.lvi.ar.iiii.et in tertio.di.xxxiii.ar.viii.

¶ Magnanimitas est pars fortitudinis.Idem secunda secunde.q.cxxxix.ar.v.et.cxxxviii.

¶ Fortitudo habet plures actus.Idez in tertio.di.xxxiiii.ar.x.

¶ Fortitudo que est donum differt a fortitudine que est uirtus.Idem in tertio.di.xxxiii.arti.octauo.

¶ Patientia est pars fortitudinis.Idem scda secunde.q.cxxxvi.ar.iiii.Item magnificentia est pars fortitudinis.Idem secunda secunde.q.cxxxvii.arti.i.

¶ Precepta fortitudinis cōuenienter tradunt in lege diuina.Idem secunda secunda.q.cl.ar.primo & secundo.

Fortuna Fortuitus

Qualiter fortuiti casus suscipiātur.uide nō.per glo.& doc.in.l.sed et si quis.§.quesituz.ff.si quis cau.ubi etiam uide qualiter et ad quem spectant fortuiti casus.de quo etiam in.c.qui ad agenduz.de pcura.li.vi.

¶ Fortuitus casus excusat a periurio.uide de pigno.significante.

¶ Fortuiti casus dicuntur illi quibus humanū ingeniuz obuiare nō pōt.ut.l.ii.§.si eo tēpore.ff.de admi.re.ad ciui.perti.

¶ An inter fortuitos casus sit mors ascribenda.uide tex.in.l.i.C.de his qui ante ap.tab.& ibi Bal.uide eum omnino in.l.i.C.qui admit.ad bo pos.in.xxiiii.op.ubi uidetur q sic.quod est notandum pp̄ter ea que habentur in.l.sed et si quis.§.quesitum.ff.si quis cau.s.quando renūtiatur casibus fortuitis an uideatur renūtiari casui mortis.& dicendum q sic per predicta & per.l.interdum.ff.de iudi.

¶ Mors hominis qualitercūq cōtingens numerat inter casus fortuitos.tex.est ualde notabilis et singularis in.l.fi.C.de iure dot.nō.in pphe.C.in fi.per Alb.

¶ Quis dicatur fortuitus casus.nō.pulchre p Bal.in.l.pignus.C.de pigno.acti.

¶ Quis habeat pbare fortuitum casum nō.in.l.si quis ex argētariis.§.ultimo.ff.de eden.& in.l.que fortuitis.C.de pigno.acti.

¶ Quedaz habentur a fortuna.ff.de acqui.re.do.l.si is qui.§.i.adde ad materiaz que dixi.s.sub dictione casus fortuitus.

¶ Que sit fortuna.quid casus.& in quō differant uide Phi.ii.phisicoꝝ.

¶ Fortunam aduersam & casum liberi hominis expectare nec ciuile nec naturale est.& cōtractus initus sub specie talis fortune non est licitus.tex.de contrahen.emp.l.si in emptione §.liberum.ff.de uerbo.oblig.l.inter stipulantem.§.sacram.

¶ Fortuna & casus liberi hominis expectatur ad comodū ipsius.tex.in.l.qualiter.§.si libero ff.de fideicōmis.liber.secus ad incomodū.ut.l.cum ancilla.& ibi nō.C.de condi.ob cau.

¶ An fortuna dicatur in bonam uel in malam partem.uide Bartho.ff.de acquir.re.domi.l.si is qui.

¶ Fortuna & casus inueniūt in rebus.sanctus Tho.in summa contra Genti.li.iii.q.lxxiiii.

¶ Unde dicat fortuna bona.Idem ubi supra.questione.xcii.

¶ An bona fortuna conferat ad magnanimitatem.Idem scda scde.q.cxxix.ar.viii.

¶ An liceat uti consideratione astroꝝ ad fortuitos euentus cognoscendum.Idem secunda secunde.q.xcv.ar.iii.

Forus

Qualiter accipiatur idez forus quo ad tractatum offerendi et quo ad effectum more.nō.Bartho.in.l.itē illa.ff.de consti.pecu.

¶ Qualiter fiat quando quis uult conuenire debitorem suum in quolibet foro.uide Bar.in l.i.et.ii.ff.de eo qd certo loco.

¶ An recipiens indebitum sortiatur forum in loco in quo illud recipit.nō.in.l.qui loco.ff.de condi.indebi.ubi de hoc.

¶ An debitor possit conueniri in loco contractus cum solutio est alibi destinata.nō.Bar.in l.quero.ff.de solu.Adde glo.et Bar.in.l.iii.ff.de bo.auc.iudi.possi.

¶ An tractans maleficium in uno loco quod postea cōmittit in alio sortiatur ratione tractus forum ita ut ibi possit puniri.uide Bar.in l.et si amicis.ff.de adulte.

¶ Exceptio fori debz opponi in inicio litis tanq̄ dilatoria.per.l.fi.C.de excep.

¶ Clerici in foro uel nūdinis ambulantes debent deponi.xci.di.clericus quilibet.

¶ Actor sequitur forum rei litigando.et non econtra.xi.q.i.experientie.de foro compe.cuz sit generale.C.de iurisdic.om.iudi.l.fi.

¶ Forus penitentialis continet curam animaꝝ

et facramentorum dationem·dicit Innoc·in·c· cum fatis·de offi·archi·

¶ An quis fortiatur forum in loco cõtractus etiam quo ad diſſolutionẽ cõtractus·uide Bar· in·l·i·C·ubi & apud quẽ·& in·l·qui certo loco ff·de cõdi·indebi·& in·c·ex parte·m·de reſti· ſpoſ·moder·tractant in·c·i·de ſponſal· uide·c· ulti·de foro compe·

¶ Quis dicatur officialis foraneus· nõ·in·c· romana·de officq·ordi·li·vi·plene in clem·& ſi principalis·de reſcrip· dixi ſupra ſub dictione foraneus·

¶ An & quando forus contentioſus diſcrepat a foro conſcientie·nõ·Inno·& Io·an·de immu· eccle·quia pleriq·Frede·de ſenis conſilio ſuo xxv·de homicq·ucut dignum· Io·an·de uſurq· quanq·li·vi·

¶ Que crimia ſeu que cauſe ſunt de foro ecclefiaſtico & q̃ de foro ſeculari·& q̃ de utroq plene nõ·do·Anto·& docto·de foro compe·cũ ſit·glo·iiii·q·i·c·diffinimus·ii·ubi enumerat ſimoniam hereſim & uſuram· nos addimus nõ· de iudi·c·nouit·&·c·at ſi clerici·&·c·cum non ab homine·de foro compe·ex parte· &·c·conqueſtus·de offi·delega·ſignificantibus·optima glo·lxxxvii·di·licet· bene fa[illegible] de dona·inter uir & uxo·nuper·de foro compe·c·ex tenore· glo·xxiiii·q·iii·ſi quis de potentibus·Itẽ adde qđ dicemus·j·ſub dictione iudex·

¶ An quo ad ſortiendum forum inſpiciatur locus inchoati delicti uel conſumati· Bal·in·l· ſi quis nõ dicam rapere·C·de epi·& cleri·doc· in·c·i·de priuile·li·vi·Io·an·in regula in obſcuris·in mercur·eo·li·Bar·in·l·i·C·ubi de crimi· agi opor·ubi etiaz Cy·nõ·& in·l·libellorum·ff·de accu·doc·in·c·fi·de foro compe·

¶ Illud qđ dicitur ꝙ ratione delicti quis ſortiatur forum habet locum in foro contentioſo ſecus in penitentiali· nam licz delinquã in uno loco non tamen potero ꝓpterea abſolui a ſacerdote illius loci·ſed potius a proprio ſacerdote meo· dictum eſt Math·& doc·in clem·paſtoral·ſ·§·rurſus·de re iudi·ubi uide do·Car·flo· in·iiii·op·nos addimus bonam glo·xvi·q·i·c·i· docto· de rapto·c·i·& de offi·dele·p· &·g·do· Anto in·c·qđ clericq·de foro compe·

¶ Qualiter & ubi ſortiatur forum delinquẽs in confinio duorum territoriorum·Iohã·an·de regq·iurq·in obſcuris·li·vi·in mercurq· Dy·in·l· pupillus·§·territorium·ff·de uei bo·ſigni·Bar· in·l·iuriſperitos·§ cum oriundus·ff· de excu· tuto· docto·in autq·qua in prouintia·C· ubi de crimi·agi opor·doc·in·c·fi·de foro compe·ubi de hoc·adde Bal·in·l·i·&·ii·ff·de of·pfec·ur·

¶ An accuſatus in foro ecclíaſtico poſſit iterum accuſari in foro ſeculari·& econtra·nõ·Innocq· de pur·ca·cum dilectus·Hoſtieñ·de ꝓcu·tue· xxxiii·q·ii·admonere·glo·de diuor·gaudemus & doc·plene in·c·de his·de accuſa·faciunt nõ· per doc·in·c·i·de offi·ordi·

¶ An autem archiepiſcopus delinquens in territorio diocq·ſuffraganei ſui ſortiat ibi forum ita ut per eum poſſit puniri·dic ꝙ nõ·glo·iii·q·vi· c·i·glo·de rapto·c·i·Archidia·in·c·ut animarum· de conſti·li·vi·Inno·& doc·de maio·& obedi· cum inferior· adde nõ·in clem·i·de teſta·uide qđ dixi ſupra ſub dictione epus·

¶ Habens beneficium in aliquo loco nõ in titulum ſed in ſtipendium uel comendam nõ dicitur ibi ſortiri forum·dictum eſt Innocq·in·c· cum iam dudum·de preben·

¶ Laicus non poteſt mutare forum in cauſa feudali ſine licẽtia ſupioris·tex·eſt in·c·ex tranſmiſſa·de foro compe·Bar·in·l·i·§·et poſt operis·ff·de no·op·nũ·Specu·in ti·de compe·iudi· §·uni·de iudi·ceterum· Hoſtieñ·in ſumma·ti·de foro compe·§·i·ꝟ·quid ſi uaſallus·Idez qui ſi· ſint legi·per ueuerabilem·§·inſuper· uide glo· in·l·imperialem·de ꝓhib·feu·alie· per Frede· & ibi Bal·

¶ Forus penitentialis contradicens foro contentioſo debet ſequi forum contentioſuz ſi poſſit fieri ſine peccato· de ſpon·tua nos· &·c·is qui de hoc dixi ſupra ꝓxime·

¶ An ratione mercium quas quis habet in loco ſortiatur ibi forum· uide Bartho· in·l·de iure· in principio·ff·ad municq·uide in·l·eius qui·§· ſi quis·eo·ti·

¶ An in iudicando debet attendi conſuetudo fori actoris|rei|uel iudicis· nõ·Inno·et docto· de conſue· ſuper ꝑica·glo·xii·di·illud· Pau·in clem· paſtoralis· de re iudi· Archidia·ii·q·vi· non ita· uide omnino Lap· poſt Io·an· in·c·fi· de excep·li·vi·

¶ An illa que ſunt fori penitentialis uel quaſi poſſunt extra territorium exerceri· Laudi·in clem·dudum·§·ſtatuimus·de ſepul·

¶ An et quando ratione contractus dicatur quis ſortiri forum· tex·et glo·de foro compe· c·fi·et glo·in·c·romana·§·nec etiã·eo·ti·li·vi· ſuper·ꝟ·reſpondere·

¶ An forus prorogabilis ſit pacto uide glo·et docto·de offi·dele·ſignificantibus·per eoſdem de iudi·c·i· Inno·in·c·dilectus· de offi·ordi·in ꝟ·conuenir·

¶ Uidua oppreſſa poteſt agere coram iudice laico quia accumulatur forus·Hoſtieñ·de foro compe·ex parte· Adde quod dicam infra ſub dictione uidua·

¶ Sortiens forum alicubi ratione artis nõ impeditur poſtq̃ illam dimiſit·tex·et glo·in·l·pe· C·de fabricen·li·xi·

¶ Beſtie dicuntur eſſe de foro ubi paſcuntur glo·in·ꝟ·paſcit·xiii·q·i·§·i·

¶ Uxor legitima ſortit forum uiri glo·xxxii· di·uos·xi·q·i·clericus·uide Io·an·in·c·i·de cle· coniu·li·vi· glo·et Io·an·in·c·is qui·de ſepul· eo·li·tex·in·l·pe·C·de fabricen·li·xi·

¶ Practicaz declinandi forum ut euitet quis penam ſtatuti·uide per do·Anto·in·c·uenies· de accu·tex·de ap·c·i·de ui·et ho·cle·c·fi·

¶ An ſi debitor mutet forum poſt obligationem dicatur fieri preiudicium creditori·no·Innocq· in·c·i·de obli·ad ra·et ibi moder·

¶ An et quando ratione originis ſortiatur quis forum in loco·uide do·Anto·in·c·accedens·ii· ut lite nõ conteſta·

¶ An interptatio pape inter diuerſas opiniões

sit sequēda in foro seculari. glo. ꝙ sic. in. c. licꝫ. de foro cōpe. Hosti. contra. in summa. eo. ti. §. ii ꝟ. item ratione. uide doc. in ꝓhemio clem.

¶ Sortiens forum ratione delicti uel contractus non dicitur ꝓprie subditus. glo. in. ꝟ. subditus. ad finē. in clem. quāuis. de foro compe. glo. in. c. nuper. de sen. excō.

¶ Forus penitentialis non compellit sed tantū mentes mouet. tex. est in. c. ueniens. de eo qui cog. cōsang. uxo. sue. & in. c. matheus. de simo. & in c. porro. de sen. excō.

¶ An ratione amministrationis quis sortiatur forum. Spe. ti. de cōpe. iudi. adi. §. i. ꝟ. xxxix.

¶ Ratione cōpromissi quis sortitur foꝝ. Spe. ti. de compe. iudi. adi. §. ii. ꝟ. xxv. & ꝟ. item nunquid. adde quod nō. Bartho. in. l. i. ff. de eo qđ certo loco.

¶ An ratione delicti quis sortiatur forum in loco offensi in quo reus habet bona sed nō domicilium. nō. de foro compe. postulasti. Pau. in clem. pastoralis. de re iudi.

¶ Quando sit utendum legibus in foro ecclesiastico. uide. x. di. si in adiutorium. nō. in. c. i. & . ii. de no. op. nū.

¶ Forum est territorium iudicis in quo in facinorosos potest animaduertere. ff. de uer. sig. l. pupillus. §. territorium.

¶ Forus est locus uel audientia illa in qua iudex sedet. de uer. signi. forus.

¶ Forulus idest bursa uel scriptoriū quia est sepe perforatum. vii. di. moyses. ff. de ori. iurꝭ. l. ii. in fi. i. col. de hac materia uide Iohā. an. de foro compe. super ꝛ̄ica. adde nō. in. l. si duas. §. grāmatici. ff. de excu. tu. in glo. forum.

¶ An renuntians foro suo & ꝓmittens respōdere coram quocūqꝫ iudice possit ante litꝭ cōtꝭ. penitere. nō. Inno. de offi. dele. significantibus. de foro compe. dilecti. de electi. in causis. uide in. c. i. de iudi.

¶ An quis possit siue laicus siue clericus renūtiare foro suo. uide. C. de pac. l. si quis in cōscribendo. de iudi. at si clerici. de foro compe. si diligenti. & Archidia. lxxi. di. primatus. nō. ff. si quis in ius uo. nō ierit. l. i. in glo. nō. in. l. heres absens. §. proinde. ff. de iudi. in glo. conuenit. Specu. in ti. de cōpe. iudi. adi. ꝟ. xxii. & ꝟ. se. & ibi Io. an. super ꝛ̄ica. & in regula scienti. li. vi. in mercurꝭ. & in Spe. de renū. & conclu. ꝟ. penl. & quid operetur talis renuntiatio nō. ff. de in ius uocan. l. i. in glo. & an uideatur renūtiatum ex satisdatiōe de iudicato soluendo nō. Bar. ff. iudi. sol. l. uir bonus. in. ii. op. Cy. C. de sportu. l. fi. circa finem.

¶ An mutetur forus si mutetur primus iudex nō. ff. de iudi. l. ubi ceptum. & . l. si quis postea. et. ff. de iurisdic. om. iudi. l. penl. et de obliga. ad rati. c. i. et ibi nō. in glo. Io. an. de foro cōpe. proposuisti.

¶ Ubi quis conueniť actione reali est in electione actoris eligere forum ubi res est sita. uel in loco domicilii. C. ubi in rem actio. l. fi. in glo. finali. et ibi Cy. Inno. de foro compe. sane. Spe. ti. de compe. iudi. adi. §. i. ꝟ. vii. et ibi Io. an. in addi.

¶ Quid importent illa uerba posita in instro ꝙ uoluit conueniri bononie | florentie | et ubicunqꝫ ꝛc̄. et qualiter poni debent per notariū. uide Bal. in. l. iii. §. si quis. ff. de eo qđ cer. loco

¶ Licet in loco contractus uideatur quis sortiri forum ibi tamen non uidetur destinata solutio. sed ibi tantum petitur. ff. si cer. peta. l. uinum. nō. Bartho. in. l. ꝙ si ephesi. ff. de eo qđ certo loco.

¶ Si locus est adiectus petitioni puta ꝙ ꝓmitto a te petere in tali loco potero te etiā alibi conuenire si in loco debito nō uenis. ff. de eo qđ cer. loco. l. in bonefidei. §. fi. ſm unā lecturam ibi Bartho.

¶ In loco destinate solutionis quis nō uidetur sortiri forum sed in loco nudis cōtractus. dicit glo. in dicta. l. in bonefidei. que cōmuniter reprobatur per. l. i. ff. de eo qđ cer. loco. et per. l. contraxisse. ff. de acti. et obli. et. l. quero. ff. de solu. Adde ad hoc unum uerbuꝫ ꝙ in loco destinate solutionis quis sortitur forum quando locus est certus. secus si enumeratis quibusdaꝫ locis postea subiciať clausula generalis. ut nō. Guil. in. l. si duo. §. i. ff. de consti. pecu.

¶ Quod dicitur quem cōtraxisse in loco destinate solutionis est ueꝝ ficte non uere. quod nō. ꝓpter statuta loquentia de contractu. uide glo. et Bal. in. l. eum qui. ff de consti. pecu. nō. ff. de iudi. l. exigere. C. de bo. auc. iudi. possi. l. iii. uide in. l. contraxisse. ff. de acti. et obli.

¶ Si clericus conueniatur pro contractibus initis ante clericatum gaudet priuilegio fori. uide nō. per Guil. in. l. eum qui. §. i. ff. de cōsti. pecu. facit. l. hos accusare. §. i. ff. de accusa.

¶ Promittens se soluturum in certo loco pōt in quolibet alio conueniri. etiā in quo non sortitur forum. uide tex. in. l. si duo §. sed et certo loco. ff. de consti. pecu.

¶ An ad ponderanduꝫ forum attendatur quātitas debita uel quātitas petita. uide in autꝭ de defen. ciui. §. deinde. ꝟ. et iudicare. col. iii.

¶ Forus principalis delinquentis est locus delicti. in autꝭ. ut nulli. iudi. §. si uero quis cōprehensorum. in ciuilibus uero potissimus.

¶ Forus est locus domicilii. ut in. c. statutum. §. cum auté. in glo. olim dicebamus. de rescrip li. vi. hoc dicit Bal. in. l. de quibus. ff. de legi. in viii. col. ꝟ. quinto quero.

¶ Quilibet actus uoluntarie iurisdictionis potest fieri coram quocunqꝫ iudice dummodo aliqualiter habeat iurisdictianem. glo. & doc. ff. de adop. l. emancipari. quicquid dicat glo. in l. ab ea parte. ff. de ꝓba. hoc tenet Bal. in dicta l. emancipari. qui recitat hoc pro dicto Innocꝭ. in. c. uenerabilem. de elec.

¶ Declinans forū sine causa potest puniri de contemptu. uide glo. ii. q. vii. metropolitanuꝫ. Bal. in. l. barbarius. in. vii. col. de offi. presi.

¶ Officialis non potest conueniri in loco domicilii qui deliquit in alio loco in officio. ſm Bal. in. l. obseruare. §. quesitum. in. ii. col. ff. de offi. ꝓconsu. et lega.

¶ Forus et potestas inferioris iudicis nō conquiescit in presentia supioris. in autꝭ. de defen.

ciui. § nulla. col. iii. l. ciuitas. C. de metha. li. xii. et ꝓpter hoc dicit Bar. ꝙ si ueniat ad ciuitatem legatus cardinalis non ꝓpterea supersedetur in foro episcopi. Bar. in. l. fi. ff. de offi. ꝓcõ. et le.

¶ Ad ponderandũ an quis sit de foro alicuius inspicitur qualitas in libello deducta. non que postea accidentaliter superuenit. l. amplius. ff. appell. ita dicit Bar. in. l. item si idem cum codẽ ff. de iurisdic. om. iudi.

¶ Focus contractus est immutabilis. sed domicilii mutabilis. sm Bar. in. l. cum quedam. ff. de iurisdic. om. iudi.

¶ Quod dicitur quem sortiri forum ratione contractus est uerum si ibi non est ut uiator. alias secus. glo. in. l. i. ff. si quis in ius uo. nõ ierit. & quod ibi nõ. uide tex. in. l. heres absens. ff. de iudic.

¶ Quod dicitur quem sortiri forum ratione contractus [nec fieri remissionem] est uerum nisi interueniat renuntiatio fori. glo. est singularis in. l. i. ff. si quis ius dicen. nõ obtẽ. & qđ ibi nõ.

¶ Mercator in his que tangunt negociationẽ apud duos iudices sortitur forum. s. apud iudicem ciuitatis & rectorẽ eius artis. & eius est electio coram quo conueniatur. nõ. Petrus in l. i. ff. si quis in ius uoca. non ierit. de quo dubito per nõ. in. c. cum ab ecclesiarum. & c. pastoralis. de offi. ordi. uide quod nõ. in. l. ulti. C. de iurisdic. om. iudi.

¶ Quilibet sortitur forum in roma. ff. ex qui. cau. ma. l. necnon. § si cum in ꝓuintia. facit. ff. de uerbo. obli. l. eum qui uectigal. adde. c. ulti. de foro compe. l. ii. ff. de iudi.

¶ Forus seu locus iudicii in dubio censetur esse ubi est delegatus. ff. de arbi. l. si cum dies. § si arbiter.

¶ An mutatio fori prosit ad penam. uide. ff. de iudi. l. si quis postea. uide. c. i. de obli. ad ra. Bal. in. l. si quis in legatione. ff. de iudi.

¶ Heres dicitur sortiri forum in loco domicilii testatoris. quia apprehendendo hereditatem quasi contrahere uidetur. ff. de iudic. l. heres absens. § primo.

¶ Ex quasicontractu ex quo oritur obligatio quis dicitur sortiri forum. ff. de iudic. l. heres absens. § primo.

¶ Uagabundus ubilibet sortitur forum. & põt ubilibet conueniri. glo. in dicta. l. heres. § i. in glo. magna. in prin. glo. & in. l. i. & ii. C. ubi de crimi. agi opor. & in. l. iiii. § pe. ff. de dã. infec. & in. l. i. in fi. ff. ad munic. Adde qđ dicam. j. sub dictione uagabundus.

¶ Multos modos quibus quis sortitur forum uide per glo. in. l. heres absens. § proinde. ff. de iudic.

¶ Quod dicitur contrahentem ut uiatorem si non habet pergulam conueniendũ est uerum nisi tacite uel expresse destinasset ibi solutionem. quod uidetur eo ꝙ ibi sunt nũdine. dicit Odo. ff. de iudi. l. heres absens. § i. C. de nũdi. l. i. fac l. eum qui certarum. § i. ff. de uer. obli.

¶ Sortiens forum ratione contractus nõ põt citari ꝑsonaliter nec directe sed indirecte scribendo iudici loci ubi degit. Dy. in dicta. l. si heres absens. tenet ꝙ si citet̃ uerbo uel scriptura ualet citatio nõ per capturam. per. l. omnes. § si uero apparitor. C. de epi. et cleri. facit. C. de offi. prefec. ur. l. qđ promulgati. Bal. in. l. heres absens. remittit ad. c. romana. § contrahentes. de foro compe. li. vi.

¶ Quis dicitur sortiri forum et domicilium in loco ubi assidue conuersatur adeo ut possit ibi conueniri etiã de contractibus alibi gestis. glo. in. l. ii. C. ubi de crimi. agi opor. qđ extendit ibi Bar. ad mercatorem qui assidue uersatur in aliquo loco. qđ nõ.

¶ Ad ponderandum forum non attenditur persona actoris sed illius contra quem dirigitur iudicium. in. l. i. C. ubi in rem actio.

¶ An pro re mobili quis sortiat̃ forum. uide Cy. et Bar. in. l. fi. C. ubi in rem acti. et ibi dicunt ꝙ non. quia res mobilis non est in loco. quia non capit locum sed est penes personam. tu dic hanc rationem nõ esse ueram. quia imo sm Philosophum quelibet res corporalis est in loco et occupat locũ. sed melior ratio est quia res mobilis non est in loco incõmutabiliter sicut res immobilis. ideo ratione rei mobilis existẽtis in loco quis non sortiretur forum. alias in potestate rei esset mutãdo rem de loco ad locũ mutare forum. qđ est absurdum.

¶ Ratione rei site in loco quis nõ sortit̃ forum ubi agit̃ ꝑsonaliter. glo. in. l. forma. ff. de censi. secus si mixta. ut. l. iii. C. ubi in rem acti. ff. de iudi. l. qđ legatur.

¶ Ubi quis est in possessione iniusta ibi nõ sortitur ex illa forum ita ut possit compelli actor ibi agere. uide in. l. i. C. ubi in rem acti. & l. i. C. ubi cã status.

¶ Licet uiator contrahens ex solo contractu non sortiatur forum si tamẽ iminet euictio in limine cõtractus uidetur sortiri forum. ut. C. de euic. l. si post perfectam.

¶ Quis dicitur sortiri forum ubicunque est in certis casibus qui habentur in. l. i. C. ubi de cri. agi opor. et in. l. ii. C. ubi decur. uel coar.

¶ Ubi quis deliquit ibi punitur etiam clarissimus. nec utitur priuilegio fori. quia omnẽ honorẽ reatus excludit. ut. l. i. C. ubi sena. uel cla.

¶ In tribus locis quis sortitur domicilium. et sic forum in loco ubi habet larem et ubi habet maiorem partem bonorum et ubi assidue uersat̃. tex. sm unam lecturam in. l. fi. C. ubi de crimi. agi opor. Cy. in. l. ii. C. de iurisdic. om. iudi. & ibi Bar. uidetur sentire ꝙ ex assidua conuersatione quis non sortiatur forũ. de quo uide per eum in. l. ii. C. ubi de crimi. agio por. adde nõ. in. l. heres absens. in glo. ff. de iudi.

¶ An in loco originis paterne uel auite quis sortiatur forum. uide glo. ꝙ sic de paterna. in dicta. l. heres absens. et in. l. i. § i. ff. de iudi. et in. l. assumptio. § i. ff. ad munic. contrarium tenet ibi Dy. per. l. incola. eo. ti. Cy. in. l. iii. C. de iurisdic. om. iudi. Bar. in preall. l. assumptio.

¶ Licet locus delicti faciat aliquem sortiri forum nõ tamen facit eum subditũ. glo. in clem. i. de foro compe. Bal. in dicta. l. heres absens. ff. de iudi. dixi aliquid supra.

¶ Scolaris in loco studii an sortiatur forum uide Bar. C. de incol. l. ii. li. x. uide Bartho. ff. de iniur. l. lex cornelia. §. si tamen. Hosti. in sum. de parrochi. §. quis intelligatur. ℣. quid de scolaribus per Abba. in. c. ulti. de offic. lega. & c. omnis. de peni. & remis.

¶ An ratiõe clericatus uel beneficii quis sortiatur forum. uide Bar. ff. de iudic. l. heres absens. §. ꝓinde. uide in. c. postulasti. de fo. cõpe.

¶ Conductione domus ad habitandum nõ sortitur quis forum aut domiciliũ nisi exprimat ꝙ intentio est perpetuo habitandi. uel aliter appareat uoluntas eius. uel inhabitauerit ꝑ. x. annos. uide Bar. in dicta. l. heres absens. §. i. & in dicta. l. ii. C. de incol. li. x.

¶ Ratione rei transitorie quam quis in loco habet non sortitur quis forum. Bartho. in. l. nõ alias. ff. de iudi.

¶ Forum defuncti est forum successoris. ff. de iudi. l. heres absens. & l. si is qui rome.

¶ An ex quasicontractu quis sortiatur forum glo. ff. de iudi. l. de eo. & l. interdũ. & ibi Bar. eo. ti. Cy. in aut. qua in ꝓuintia. C. ubi de cri. agi opor.

¶ Si exemptus assumit aliquam exemptionẽ potest conueniri coraʒ episcopo cum sortiatur forum ex illo quasicontractu. ff. de iudic. l. interdum. §. senator.

¶ Ex possessione rei immobilis quis sortitur forum. ff. de iudi. l. interdum. & l. qđ legatur. de foro compe. c. sane. & qđ ibi nõ. Spe. ti. de compe. iudi. adi. ℣. quid si fiscus.

¶ Non uidetur quis sortiri forum in loco nisi purificata sit conditio contractus. licet tũc ꝓducatur obligatio. ff. de iudi. l. si fideicõmissũ. & maxime quando purificatio fit alias ꝓpter factum partis obligate. ut ibi nõ.

¶ Locus distractus inducit forũ. ita dicit Bal. in. l. si uxor. ff. de iudi. licet glo. ibi sentit contrarium. Bal. allegat nõ. in. l. ii. C. ubi & apud quos. & ff. de condi. indebi. l. qui certo loco.

¶ Forus primi contractus nõ nouatur ex sententia quin ibi executio peti possit. etiam si alibi solutio sit destinata. ut. ff. de iudi. l. argentarium. §. primo.

¶ Uenditor defendens in causa euictionis sequitur forum emptoris. ff. de iudi. l. uenditor.

¶ Heres sortitur forum in loco ubi testator destinauit solutionẽ legati. ff. de iudi. l. qđ legatur. §. i. & l. si fideicõmissũ. eo. ti. & si aliud nõ apparet censetur testator in legato generis ibi destinasse solutionem legati ubi est maior pars facultatum. nec est inspiciendum in qua parte deducitur es alienum. ut in. l. si fideicõmissum. §. tractatum. ff. de iudi.

¶ Postq̃ quis certo loco soluere incepit ibidẽ uidetur sortiri forum quo ad totum debitum. quia ibi uidetur solutionẽ destinasse. ut in preallegata. l. si fideicõmissum. §. fi.

¶ Quis sortitur domicilium & forum in loco ubi destinat solutionẽ etiã perfecto contractu unde si contraxi hic & postea conueni soluere alibi ibi sortior forum. ff. de iudi. l. quãuis. §. i.

¶ An ubi agitur ad rescissionẽ contractus cõditione ob causam uel conditione indebiti quis dicatur sortiri forum in loco cõtractus uel ubi soluit. uide Bar. ff. de condi. indebi. l. qui certo & l. ii. C. ubi & apud quos.

¶ Licet heres sortiatur forum in loco testatoris quo ad debita non tamen quo ad legata. uel fideicõmissa. sm Bar. in. l. si fideicõmissum. in principio. ff. de iudi. uide. C. ubi fideicõmis. peti. debe. l. i.

¶ Forum quis sortitur in loco ubi est res sita non solum ad finem exactionis sed etiam cautionis prestande. ff. de iudic. l. sed et si susceperit. §. finali.

¶ Pro confectione solius instrumenti cõtractus nisi aliter perfectus sit contractus nõ sortitur quis forum. glo. ff. de iudic. l. exigere. qđ est uerum quãdo contractus fit sine scriptura sed si in scriptis fit clarum est ꝙ cõtractus ꝑficitur perfectione instrumenti. iuxta nõ. in. l. contractus. C. de fide instru.

¶ Ubi sortitur quis forum quando agitur ad rumpendum testamentum. ff. de inoffi. testa. l. si suspecta. §. i.

¶ Capiens bona ecclesie contra priuilegium ꝓpter collectas submittitur foro ecclesie. tex. & glo in aut. iteʒ nulla cõmunitas. C. de sacro sanc. eccle. & idem in quolibet contra ecclesiaʒ delinquente. ubi uide Bal.

¶ An mutato statu mutetur forus ex contractu. Iaco. bu. dicit ꝙ sic. C. de epi. & cle. l. si qs.

¶ Ex distractu non dicitur quis sortiri forũ. uide tex. in. l. ii. C. de iurisdic. om. iudi. & l. ii. C. ubi & apud quos.

¶ In loco contractus quo ad dandam restitutionem quis non dicitur sortiri forum. facit dicta. l. ii.

¶ Ubi ex sententia oritur actio quo ad agendum contra sententiam debet agens sequi forũ iudicis. sic & ubi petitur reductio contra sententiam arbitri uel arbitratoris. nõ. in. l. ii. C. ubi & apud quos. faciunt nõ. in. l. si societateʒ. §. arbitrorum. ff. pro socio. & in. c. quintaualis de iureiuran.

¶ An si quis ꝓmittit soluere ubicunq; fuerit petitũ uideatur sortiri forum in quolibet loco ubi est petitum. uide. C. de epi. & cleri. l. si quis in conscribendo. ubi de hoc nõ. doc.

¶ Si aliquis ex priuilegio factus est ciuis alicuius ciuitatis an ex hoc dicatur sortiri forum ut ibi possit conueniri. Guil. de suc. & Bal. in. l. qđ fauore. C. de legi.

¶ Ubi quis habet hodie domiciliũ uel habuit tempore contractus põt cõueniri licet postea mutetur. tex. in. l. fi. C. de iurisdic. om. iudi. et sic mutatio domicilii non alterat iurisdictionẽ impressam tempore contractus. facit. l. cũ quedam puella. et qđ ibi nõ. ff. đ iurisdic. om. iudi. tex. in. l. ii. C. de iurisdic. om. iudi. et. c. proposuisti. de foro compe. uide Bar. in dicta. l. ii.

¶ Statutum uel dispositio ꝙ quis sortiatur forũ ubi contrahit habet locum in quasicõtrahente. nam uerbũ contrahere in ista materia respicit

quasicontractum. et uerbum delictuz quasidelictum. nō. glo. in. c. fi. de foro compe. adde qđ nō. Bartho. in. l. multum. §. i. ff. de acquiri. her. et in. l. apud iul. §. si pupillus. ff. ex qui. cau. in pos. ea. et. C. ut ac. ab here. et cō. her. inci. l. i.

¶ Licet ratione contractus quis sortiatur forum ut in. c. romana. §. contrahentes. de foro cōpe. li. vi. si tamen ibi non reperiatur nō potest inuitus cogi ad ibi comparendum. ut in dicto. §. contrahentes. a contrario sensu adde. l. consentaneum. C. quō & qñ iu. de quo dic ut nō. moder. in. d. §. contrahentes. facit qđ nō. glo. in. l. i. ff. si quis in ius uo. nō ierit.

¶ Quo ad forū sortiri respectu ponderande iurisdictionis seu consuetudinis attenditur locus contractus. non autē destinate solutionis. Cy. in. l. i. C. de contrahen. emp.

¶ Forum quandoq; dicitur locus rerum uenalium. tex. in. l. de pupillo. §. si quis autem. ff. de no. op. nun.

¶ Licet quo ad forum attendatur locus destinate solutionis tamen quo ad consuetudinem & statutuz attenditur locus ubi celebratus est rudis cōtractus. ff. de acti. & obli. l. cōtraxisse.

¶ Ratione manumissionis quis sortitur forū maūmittentis. C. de incol. & origi. l. ciues. li. x.

¶ Quis proprie dicatur sortiri domicilium & forum. nō. in. l. ciues. C. de incol. li. x.

¶ Principalior est forus domicilii q̄ originis nō. in. c. statutum. §. cum uero. in glo. olim. de rescrip. li. vi. & in eadem ciuitate ille principalior est forus sub quo sunt alii. unde forus potestatis principalior est q̄ doctoꝝ. quia doctor est sub potestate. ut. l. fi. C. de iurisdic. om. iu. & forus episcopi est maior foro potestatis. q; potestas est sub episcopo & non econtra. ff. de postul. l. ex ea. & ibi nō. glo.

¶ Ubi quis sortitur forum ordinarii ibi sortitur forum delegati. nō. Bal. in. l. prescriptione. C. si contra ius uel uti. publi. Innoc. in. c. dilecti. de foro compe.

¶ Defensor sequitur forum rei. etiā si defendat pro interesse suo. casus est in. l. si cui. §. idē imperator. ff. de accusa. facit. l. uenditor. in prin. ff. de iudic. uide Ange. in dicta. l. si cui. §. idez imperator.

¶ Etiam quo ad ypothecariam debitor sortitur forum in loco contractus. glo. est notabilis quā ad hoc soleo allegare in auten. ut omēs obe. iudi. puin. §. hec considerantes. quam nō. Bal. in. l. i. in fi. ff. manda.

¶ Ratione contractus quis potest conueniri in loco licet ibi non reperiatur quo ad hoc ut patiatur missionez non quo ad hoc ut patiatur diffamationem seu excōicationem. Innoc. in. c. licet. de foro compe. & eo. ti. c. dilecti.

Fossa Fossata

Quid sit fossa. uide. ff. ne qđ in loco publi. l. i. §. loca.

¶ Fossa cedit fundo. ut. l. predia. §. ita legatū. ff. de fun. instruc. & instru. lega.

¶ Fosse debent cum fundo mensurari. q; censentur pars fundi. ut dicit glo. & Bar. in dicta l. predia. §. ita legatū. & ibi glo. in uer. aggeres. Bartho. in tractatu tiberiadis. circa principiū. super uer. ager. Specu. in ti. de emp. & uen. §. i. circa finem.

Fractio

Quid significet fractio hostie consecrate habet de cōse. di. ii. c. triforme. & c. dum infringitur.

¶ Nos frangimus christum dominū & ipsum in sacramento manducamus. de conse. di. ii. qui manducant. & c. inuitat dominus.

Fragrans

De reperto in fragranti crimine uide Bal pulchre in tractatu suo qui incipit querit quis dicatur

Frater Fraternitas

Qui fratrū suorum iura pertubat sibiipsi iniuriam facit. xxv. q. ii. qđ uero dicitis.

¶ Qui cognouit sponsam fratris sui cum alia cōtrahere nō pōt. xxvii. q. ii. qui desponsauit.

¶ Duo fratres unā mulierē carnalit cognoscētes octo annis penitere debēt. xxx. q. iiii. si pr.

¶ Fratri suo male cōsulens uel suggerens censetur homicida. de peni. di. i. noli.

¶ Frater tenetur alere fratrem. soror sororez. glo. in. l. si quis a liberis. ff. de libe. agno.

¶ Frater potest testamentum fratris querelare si in eo institutus est aliquis infamis infamia facti. glo. in. l. nullū. C. de his qui no. infa. & l. fratres. C. de inoffi. testa.

¶ Frater non potest petere a fratribus post mortez patris ut expense doctoratus sui fiant de cōmuni licet pater uiuens pro alio fratre similes expēsas fecerit. glo. est in. l. iii. §. fi. ff. de mune. & ho. & ibi Bar.

¶ An de bonis cōmunibus fratrum debeant solui debita unius ex fratribus. Spe. ti. de iudi. §. sequitur uidere. Bal. in. x. col. de duobus fratribus de nouo beneficio inuesti.

¶ Fraternitas multis modis sumitur in iure. ut nō. Io. an. in. c. iohannes. de regula. Archidi. xi. q. iii. ad mensam.

¶ Frater minor uel alius habens rem cōmunē cum alio diuisione facta prefertur in eligēdo. ut. l. ii. in prin. C. de his qui ue. eta. et in. l. fi. C. famil. herc. in. c. i. de probi. de q̄ uide ibi doc.

¶ Licet statutuz dicat q; extantibus masculis femina non succedat tamē frater minor nō excludit sororem. dictuz est Bal. in auten. ingressi. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Licet frater ratione fraternitatis nō repellatur a testimonio repellitur tamē si habitet cū fratre. dictum est Bal. in. l. i. C. de epi. et cle. p qđ limitatur. l. parentes. cum glo. C. de testi.

¶ Frater admittitur ad testimoniū pro fratre etiam in delictis si pena ueniat applicanda fisco ita dicit Bal. in dicta. l. parentes. qđ nō.

¶ Frater qui caret filiis potest tempore diuisionis ab alio fratre qui filios habet qui de cōmuni uestiebantur et pascebantur petere restitutionem si illi filii nullas operas in domo cōi faciebant. uide in. l. si paterno. C. de neg. gest. per Cy. et Bal.

¶ An appellatione fratrum contineatur soror.

habetur in. l. tres fratres. ff. de pac. et ibi Bar. ff. famil. herc. l. lucius. ff. de lega. iii. l. lucius. § quesitum.

¶ An fratres uice mutuo agentes pro rebus cōmunibus conueniant inquantum facere possunt. glo. singularis tenet ꝙ nō. in. l. uerum. ff. pro socio. & ibi Bar.

¶ An appellatione fratris in dubio cōprehendantur fratres patrueles. uide Bar. in. l. lucius. § quesitum. ff. de le. iii.

¶ Qui dicantur fratres patrueles dic ꝙ sunt nati ex duobus fratribus. insti. de legi. agna. suc. § i. ff. de gradi. l. i. § iiii.

¶ An in fraternitate sit dare quasipossessionē. uide in. l. non nudis. C. de pba. Barth. in. l. cum fine. ff. ad carbo.

¶ Quid operetur uocatio fraternitatis. idest ꝙ aliquis uocet aliquem ut fratrez. habetur in l. i. ff. de pba.

¶ An frater possit rumpere testamentum fratris in quo institutus est usurarius. dic ꝙ sic. quia est turpis persona. C. de inoffi. testa. l. fratres. C. de his qui no. infa. l. improbuz. moder. in. c. raynutius. de testa. dicūt ita fuisse obtentum bononie. quod est bene notandum. ad qd faciunt ea que dixi supra.

¶ Si pater incipit expendere pro filio in studio an eo mortuo teneantur fratres de cōmūi eum tenere in studio sicut pater. nō. Bar. in. l. i. § nec castrense. ff. de colla. bo. & in. l. de bonis. § non solum. ff. ad carbo. Bal. in. l. omnimō § imputari. C. de inoffi. testa. Adde Bartho. in l. lucius. ff. ad munic. Bal. in aut. ex testamēto. C. de colla.

¶ An si fratres cōmuniter utuntur bonis suis intelligat inter eos facta societas. ita ut bona omnia inter eos sint cōmunia. uide Bar. in. l. i. § si quis hoc interdicto. ff. de iti. actuq priua. adde qd idem Bar. notat. in. l. titium. § altero. ff. de admi. tuto. uide nō. in. l. si patruus. C. cōia utriusq iudi. ubi doct. & per Bal. in. l. i. C. qui testa. facere pos.

¶ An appellatione fratris carnalis comprebendatur uterinus tantum. uide Ange. in consilio suo. cxvi. qd incipit uiso puncto.

¶ Inter fratres ex inuidia oriuntur p leuibus causis zizanie. uide Ange. in cōsilio suo. clxxxi. quod incipit uisis instrumētis. adde nō. in aut. de nup. § quia uero. in glo. fi.

¶ Ad fratres cōi iure deuenit hereditas fris mortui sine liberis. uide Ange. in consilio sup proximo. adde quod nō. in aut. de heredi. que ab intesta. § si uero cum ascendentibus. in glo. proxima. coll. ix.

¶ Qualiter olim & hodie succedat frater fratri cum ipsius fratris mortui filius. nō. C. cōia de suc. aut. itaq. in glo. fi. & ibi Cy. plene nō. in aut. de consangui. & uter. in glo. meliores. col. vi. adde. ff. si pars here. pet. l. i. § fi. in glo. utputa. glo. per Cy. in aut. cessante. C. de legi. heredi. & ibi glo. penl.

¶ An frater possit accusare fratrem. nō. C. qui accusa. nō pos. l. qui magnuz. & ibi Cy. Spe. ti. de accusa. § item ꝙ est frater.

¶ An frater sit tutor fratris. & que sit talis tutela. nō. Cy. in. l. frater. C. de legi. tute.

¶ Si frater est ingratus non succedit fratri etiam ab intestato. nō. in aut. de nupt. § inter nos. p. ingratitudinem. in glo. lucrum. col. iiii. Bar. ff. de le. ii. l. pe. § matre.

¶ Si frater fratrem interfecit an possit succedere filius. Io. an. in addi. Specu. in ti. de suc. ab intesta. super rubrica.

¶ Filii fratris qualiter succedant patruis in stirpes & in capita. nō. in aut. de here. que ab intesta. § si igitur defunctus. in glo. fi. col. ix. Specu. in ti. de succes. ab intesta. p. sed an filii. & ibi Io. an. in addi.

¶ Si fratres post mortem patris remanent in cōmunione an teneantur conferre acquisita & soluenda. nō. Bartho. ff. de admi. tuto. l. titium & meuium. § altero.

¶ An fratres qui simul habitant & habent patrimonium indiuisum debeāt habere unuz extimū. Bar. ꝙ sic. in. l. tria onera. ff. de excu. tu.

¶ An appellatione fratris comprebendatur cōsobrinus. dic ꝙ nō. ut nō. in. l. i. ff. de inof. testa.

¶ An frater preferatur auo in successione fratris. nō. in aut. de here. que ab intest. § si uero cum ascendentibus. in glo. pxima. coll. viii.

¶ Inter fratres massaritie sunt indiuidue. nō. in aut. de nup. § quia uero hactenus. in glo. fi.

¶ An unus ex fratribus sociis possit capi pro debito alterius fratris. uidet ꝙ sic si cōmūi nomine est contractum. ar. l. item magistri. ff. de pac. Cy. in. l. cuz te in gallia. C. si cer. peta. alias si nomine proprio secus. ar. l. si socius. ff. cōmūi diui. fm Bal. sed melior tex. est in. l. creditor. § duobus. ff. manda. uide ibi bonam glo. & l. papinianus. ff. pro soc.

¶ Si unus ex fratribus facit expensas pro suo doctoratu an sint cōmunes omnibus aliis fratribus. dixi supra. adde quod nō. Dy. in. l. si filia. § idem scribit. ff. famil. herc. dixit ꝙ de cōmuni facit tales expensas si studium inchoauit uiuente patre. contrariū ibi dicit Bar. p illā. l. ubi uide. facit. l. i. § sed an. ff. de col. bo.

¶ Quid si unus ex fratribus simul habitantibus dotat filiaz suam an intelligatur dotare de cōmuni uel de parte sua tantum. Bal. in. l. ii. C. de dot. pmis. tenet ꝙ uidetur dotare de cōmūi quod intellige si sunt socii omniuz bonoꝝ. alias secus. per. l. si socius pro filia. ff. pro socio. & l. papini. eo. ti. per doc.

¶ An frater qui lucratur partem dotis ppter mortem sue uxoris teneatur illud lucrum conferre fratribus. uidetur ꝙ sic. ar. l. fi. C. de col. bo. Bal. ita tenet in. l. ii. C. famil. herc.

¶ An frater teneatur dotare sororez. nō. Bar. in. l. cum plures. § cum tutor. ff. de admi. tuto. uide Bar. in tractatu de duo. fratri. & ibi Bal. in addi. dixi supra sub dictione dos.

¶ Quid si unus frater acquirit nomine suo & confratris sui qui non uult postea hre ratuz quid fiet. Bal. in. l. in. l. ordo. C. de exe. rei iudi.

¶ Quid si frater clericus prebendatus habitat

simul cum alio fratre laico | an clericus teneat conferre suum peculiũ. Bal. in. l. sacrosancta. C. de epi. & cle. uidet tenere ꝙ nõ. quia est redactum ad instar peculii quasicastreñ. de quo ꝑ do. Ia. de alua. in lec. sua no. x. col. de fratribus de no. bene. inuesti. c. i. § si duo.

¶ Quid de duobus fratribus rusticis simul habitantibus quoꝝ unus plures habet filios ad laborandũ q̃ alter. si aliquid acquirant qualiter inter eos fiat diuisio. Bal. in. l. i. C. ꝓ soc. Sali. in. l. si patruus. C. cõ. utri. iudi.

Fraus Fraudator

Fraus ꝑ posse uitanda est. ut in. c. ii. de rescrip. li. vi.

¶ Fraudans bona ecclesie punitur. xii. q. ii. qui christi.

¶ Socius est fraudis qui habentem alienum rogat seu hortatur ne restituat. xiiii. q. x. si res aliena.

¶ Fraudem deo facit qui pauperibus elemosinam non tribuit. xvi. q. i. reuertimini.

¶ Quot modis fiat fraus legi. nõ. glo. xiiii. q. iii. plerique. nõ. ff. de legi. l. fraus. de priuil. quod Dy. in regula fi. li. vi.

¶ An coniunctio sanguinis tollat uel inducat ꝓsumptionem fraudis. nõ. Alb. late in aut. quibuscunque. C. de sacrosanc. eccle. facit. l. nõ solũ. § de uno. ff. de ritu nup. Adde q̃d dixi. s. sub dictione coniunctio uel coniuncta persona.

¶ Obuiandũ est fraudibus. xxii. q. ii. ne quis. de postul. c. fi. & cle. i. de re. ꝑmu. c. ii. de renũ. li. vi. & in. c. unico. de re. permu. eo. li. Adde. l. heres meus. § . q̃d in fraudẽ. ff. de condi. & de. & . l. in fraudem. ff. de iure fisci.

¶ Omnis dolus est fraus sed non econtra. nõ. lxxxi. di. c. i. de quo ibi.

¶ Qui allegat fraudẽ debet eam ꝓbare. glo. de rescrip. super litteris. facit. c. ii. de renun. li. vi. & . c. i. de re. permu. li. vi. de dona. inter uiꝝ & uxo. l. q̃d aũt. § . si maritus.

¶ Fraus a lege permittitur. ff. de dolo. l. i. ff. de neg. gest. l. at qui. § . sed si. ff. de minor. l. in cause. ii. responso.

¶ Quod per fraudem datur nõ uidet datum immo ablatum. ff. de pigno. acti. l. si quasi.

¶ In fraude non solum consideratur euentus sed propositum uel auxilium. ff. de reg. iur. l. fraudis.

¶ Fraus nemini debet patrocinari. C. de le. l. si legatarius. C. ad uell. l. si sine. C. de usur. l. eos. in si. de rescrip. sedes. in glo. ulti.

¶ Fraus quãdoque idẽ est q̃d pena. ff. de edil. edic. l. cum autem. § . excipitur. tamen dicit lex aliud esse fraudem aliud penam. ff. de uerbo. signi. l. aliud. ff. de pact. l. iuregentium. § . sed si fraudandi.

¶ In quo differt fraus a dolo. nõ. ff. de pact. l. iuregentium. § . sed si fraudandi. in glo. & nõ. C. de in litem iuran. l. ii. in glo. nec dolus.

¶ Si fraus sit adhibita inter uiuos uel in ultima uolũtate an alienata retractent. nõ. insti. de acti. § . item si quis in fraudem. in glo. ii.

¶ Qualiter probetur fraus adhibita a debitore in alienatione. nõ. Bar. ff. que in frau. cre. l. si quis cum.

¶ Fraus presumitur in alienatione omniũ bonorum. glo. & ibi Bar. in. l. omnes. § . lutius. ff. que in frau. cre. Cy. in. l. i. C. que in frau. patro.

¶ Quãdo donatio dicatur facta in fraudẽ creditoꝝ. & ex quibus presumatur. uide Ange. in consilio suo q̃d incipit ex themate.

¶ Fraus fit quandoque de nomine ad nomen. l. nomini. C. de aduo. diuer. iudi.

¶ An donata uel alienata post delictum presumantur in fraudẽ. uide. C. de dona. inter uiꝝ & uxo. l. res uxoris. Bartho. in. l. post contractum. ff. de dona.

¶ Quis non potest contractũ quem fecit in fraudem ratione fraudis impugnare. nõ. C. de reuo. dona. l. cũ ꝓfitearis. & . C. de ser. pig. da. ma. l. si creditor. & . ff. que in frau. cre. l. si pr̃ filio. Bar. in. l. post contractum. ff. de dona.

¶ Quod dicitur alienata in fraudẽ creditoꝝ per reuocatoriam reuocari est uerum quando emens ignorauit. alias si sciuit contractus est ipso iure nullus. nec est opus reuocatoria. ff. de priui. credi. l. ait pretor.

¶ Non debet puniri ut fraudator qui adhuc est in uia animo fraudandi si nondum excessit locum terminatũ. puta si statutũ dicat si quis extraxerit de territorio | & aliquis in uia exhendi sit deprehensus. Bal. in. l. cum in te. C. de dona. ante nup.

¶ Fraudis particeps uel conscius non agit. ff. de instito. l. sed et si pupillus. § . cete.

¶ Fraus quatuor modis fit. sm glo. in. l. fraus. ff. de le. i. de re ad rem. puta de pecunia ad frumentum. ff. ad macedo. l. sed & iulianus. Item pone exemplum in. l. quemadmodũ. C. de agri. & censi. li. xi. ex hoc infero ꝙ si statutum prohibet extrahi frumentum de territorio metu caristie non poterit extrahi farina. quia fieret fraus de re ad rem. frumentum enim & farina nõ sunt idem. ff. de le. iii. l. quesitum. § . illud. & dixi supra sub dictione farina. & dicam. j. sub dictione frumentum. Secundo modo fit fraus de persona ad personã. ut. l. si sponsus. in prin. ff. de dona. inter uiꝝ & ux. l. hac edictali. C. de sedis nupt. § . omni circũscriptione. in aut. de nup. § . optime. C. de his que ui me. ue cau. fi. l. si per impressionem. ex quo infero ꝙ si statutũ ꝓhibet magnatibus emere possessiones in certo loco & quidã magnus fecit dicere in carta pro quodam suo famulo populari ꝓpterea non ualet contractus. quia fit fraus de persona ad personam. Tertio fit fraus de contractu ad cõtractum. puta prohibitus donare fingit se uendere. & prohibitus usuraꝝ facere simulat uenditionem uel pignus. ff. de donat. inter uiꝝ & uxo. l. si sponsus. § . circa. facit. ff. de le. ii. l. codicill. § . instituto. ff. de ꝓba. l. qui testamentũ. Quarto modo fit fraus de modo ad modum. ut. l. quãuis. § . si cum essem. & . l. uir uxori. ff. ad uell. ex quo infertur ꝙ ꝓhibitũ uno modo nõ potest sub aliquo colore attentari. Aduerte quia doctores addunt alios modos quibus fit

fraus. f. de nomine ad nomẽ. puta quia ille qui non potest esse assessor facit se uocari consiliarium. C. de assesso. l. fi. ex quo sequitur ꝙ si assessor prohibetur refirmari nõ possit etiaꝫ sub alio nomine. facit. ff. ad tertull. l. ii. §. tractari. ibi dum dicit uerba cauillatus. ad ideꝫ facit. C. de primi. schola. l. i. li. xii. ꝙ ille qui non possit refirmari in potestate non poterit mutato nomine refirmari in defensorem. ita dicit ibi glo. de dño Ottone. & de hac fraude loquitur. l. cũ ꝗ. C. de epi. & cleri. ꝙ clericus qui nõ potest tenere concubinam uocat eam sororem. certe ista fraus sibi nõ patrocinatur. Sexto fit fraus de tempore ad tempus. ff. de mino. l. iii. §. i. ff. so. matri. l. filie. ubi habes notabile exemplum. & de hoc habes aliud exemplum in. c. ii. de renũ. li. vi. ista fraus quãdoq; cõmittitur procrastinando. sicut dicit glo. de Alberto calui. qui mutuabat frumentum tempore ubertatis & nunq̃ facit uerbum illis quibus mutuabat. immo illis offerentibus ꝓcrastinabat. nam ista fraus non procinabat ei. ut nõ. glo. in. l. nulli. C. de erro. mil. anno. li. xii. Iteꝫ fit fraus de quantitate ad quantitatem. facit. ff. de iurepatro. l. si libertus minor. C. de usur. l. eos. §. si quis auteꝫ. unde si statutum probibet folliculam uini uendi ultra sex denarios & tabernarius addit castaneas ut babeat decem denarios. ita debet puniri. quia ista additio nõ est digna isto precio. unde presumitur fraus. Item aduerte quia assessores cõmittunt fraudem puta si ultimo mense regimi nis non possunt absolui patiuntur labi tempus irrepabilis instantie ex forma statuti. & ideo debent de hoc puniri. quia faciunt fraudeꝫ statuto. nam ubi ipsi non possunt absoluere facũt ꝙ tempus absoluit reos. ad hoc. l. i. cum glo. sua C. de deserto. li. xii. Facit etiam fraudem officialis qui fingit se dormire ul' egrotare ad hoc ut irruant inimici in districtum. ut nõ. glo. de potestate castri franci. in. l. si quis barbaris. C. de re mili. li. xii. Superiora uerba sunt domini Bal. quasi ad litteram in. l. non dubium. C. de legi. que uolui ita extẽse scribere. ꝗ sunt pulchra & quotidiana.

¶ Fraus pertinet ad astutiam. s. Tho. secunda secunde. q. lv. ar. v. & q̃liter se babeat ad prudentiam uide ubi. s̃. ar. viii.

¶ De fraude dicitur preceptum in lege probibitiue. Idem scda scde. q. lvi. ar. ii.

Frenum An uendito equo censeatur uenditum frenum. dixi sup̃ sub dictione accessorium.

Frequenter Frequentia

¶ Quando quis dicat facere aliquid frequenter aut aliquem actum frequentare. nõ. glo. & doc. de uita & bo. cle. monasteria.

¶ Frequentia auget delictum. C. de epi. audi. l. nemo. l. quicunq;. C. de ser. fugi. ff. de penis. l. capitalium. & l. solet.

¶ Nimia frequentia euitatur. C. de cura. fu. l. cum aliis. C. de bo. que libe. l. fi. §. penl'.

¶ Frequentiam inducunt duo actus. ut. C. de epi. audi. l. nemo. in aut. de defen. ciui. §. fi. col. iii. de uita & bone. cleri. monasteria. & ibi nõ. de elec. uenerabilem. xxvi. di. una tantum. ad finem. Io. an. de accusa. cum oporteat. adde q̃d nõ. Barth. in suo tractatu tiberiadis. in. ii. li. de insula. super. ꝟ. raro. nos addimus tex. in aut. de defen. ciui. coll'. iii. & in aut. ut debi. credi. ma. §. quia uero. col. vii. tex. in. l. an in totum. C. de edifi. priua. ubi de bino actu.

¶ Frequentia inducit ꝓsumptionẽ ff. de iniur. l. item apud. §. si quis uerberato. ff. de re mili. non omnes. §. a barbaris. xxiii. di. bis.

¶ Iura adaptantur ad ea que frequenter accidunt. ff. de legi. l. nam ad ea. ff. de testi. l. testiũ. §. fi. de despon. impu. lrãs. in prin.

¶ Propter nimiam frequentiã aliqua permittũtur. ff. si cer. pe. l. si certi cõditio. §. si nũmos. & ff. de preca. l. certe. §. fi.

¶ Que palam fiũt dicuntur frequenter fieri. glo. in. l. de quibus. ff. de legi. ubi uide. Bartho. in. iiii. col. ꝟ. quero quot actus. qui allegat. l. palam. ff. de ritu nup.

¶ Frequens. i. usitatum. ff. de offi. ꝓcon. l. nec quicq̃. §. obseruare.

¶ Frequenter dicuntur accidere nõ que semel tantum uel bis sed que multotiens accidũt. ff. de legi. l. iura. et. l. se. et quod ibi nõ.

¶ Quid dicatur frequenter factum uide tex. cũ glo. in. l. i. §. iulianus. ff. de iti. actuq; pri.

Friges Friges auguria & auspitia inuenerũt. xxvi. q. v. nec mirum. q̃d nõ. & ibi uide de hoc.

Frigidus Frigidi non ualentes coire ab uxoribꝰ sepant. xxxiii. q. i. q̃d autem. & in. c. se. & in. c. i. de frigi.

¶ Quibus modis probetur frigiditas uiri ad coitum. nõ. Inno. & docto. in. c. i. & in. c. fi. de frigi. & malefi. uide nõ. in. c. q̃d aũt. cum duobus. c. se. xxxiii. q. i.

¶ Quando de frigiditate uiri queriẽ parum aut nihil operatur fama. dictum est Hostieñ. in. c. i. de frigi.

¶ Frigiditas est causa dissoluendi matrimonii q̃d tamen reuera propter tale impedimentum abinicio fuit nullum. ut in toto ti. de frigi. & maleficia. maxime in. c. laudabilem. ubi glo. & doctores eo. ti.

¶ Qualiter probetur frigiditas que non est in potentia coeundi. nõ. in. c. fraternitatis. de frigi. Spe. ti. de teste. §. vii. ꝟ. hoc quoq;.

¶ Quando mulier dicit uirum frigidum uir dicit frigiditatem ꝓuenisse post matrimoniuꝫ & carnalem copulaꝫ mulier replicat ꝙ nõ. imo ꝙ semper fuit frigidus cui incumbat onus probãdi. glo. dič ꝙ mulieri. in. c. q̃d aũt. xxxiii. q. i.

¶ Si mulier sciuit uiꝝ abinicio fuisse frigiduꝫ nõ potest ratione frigiditatis petere sepationẽ xxxiii. q. i. si quis acceperit.

¶ Infra quantuꝫ tempus probatur frigiditas. uide Spe. in ti. de dila. §. i.

Frons Prima fronte dicitur illud q̃d ex sui prima figura habet talem apparentiam licet existentia non sit conformis

apparentie·ut·l·si quis·C·deposi· ad materiam uide qd dixi·s·sub dictione facies.

Fructus Fructuarius

¶ Retinens indebite bona ecclesie debet illa integraliter cũ omnibus fructibus restituere. xcvi·di·§·item bormisda.

¶ Si fructus non petantur in libello non poterit iudex super illis pnuntiare· nisi quando petitur restitutio· uel nisi quando post litem cõtestatam sunt percepti·ita dicit Inno·in·c·grauis·de resti·spo·ul nisi in uniuersali iudicio·ut l·item ueniunt·§·fructus·ff·de peti·here.

¶ An sit licitũ emere fructus futuros & incertos soluendo precium tempore contractus. Inno·in·c·in ciuitate·de usur·& ibi per doc.

¶ Fructus pignoris liberant debitorẽ a sorte usq ad concurrentem quantitatẽ· nõ·Abb·in c·cum contra·de pigno.

¶ Quando fructus percepti ex re pignorata computentur in sortem·uide nõ·in·l·i·& ·ii·C· de pigno·acti. Adde q fructus pignoris computantur in sortem quando res tantum esset pignorata·secus si fructus etiam essent pignorati·quia tunc non fit computatio· tex·est nõ· in·c ad nostrã·cl·i·de iureiuran·ubi uide multas dubitationes ad predictam regulam· & generaliter an & quãdo fructus computentur in sortem uel nõ·uide doc·& maxime Io·an·in·c· conquestus·de usur·& in dicto·c·cum contra· de pigno.

¶ Qualiter formari debeat libellus quando petuntur fructus· Spe·in ti·de cã pos·& ppri· §·sequitur·ꝓ·porro· Cy·in·l·certum·C·de rei uendi·adde Cy·& Bal·in·l·i·C·de fruc·& liti· expen·Bar·in·l·si homo·ff·de re iudi· nõ· in·l· cum te ppria·C·si quis alteri uel sibi· glo·xii· q·ii·nõ liceat· Adde quod dicam infra sub dictione libellus.

¶ Fructibus consumptis succedit obligatio ad quantitatem· & sic non crescit neq decrescit extimatio· nõ·Bartho in·l·diuorcio·§·ob donationes·ff·soluto matri· & in·l·eum qui tacitum·ff· de his quibus ut indig· uide Cy·in·l·i· C·de priuile·credi.

¶ An quo ad fructus ignorantia iuris faciat quem esse malefidei· nõ·Bar·in·l·heredẽ·ff·de his qui·ut indig·Idem in·l·si fur·ff·de usucap· Dy·in regula possessor·li·vi.

¶ Si non reperitur expressum an fructus sint naturales uel industriales relinquitur arbitrio iudicis dictũ est Cy·in·l·certũ·C· de rei uẽdi.

¶ An fructus possint peti in libello non designata certa quantitate· uide Cy· in·l·cum te propria·C·si quis alte·uel ubi·faciunt que dixi supra proxime.

¶ An quando quis teneatur de fructibus nõ solum perceptis sed etiam percipiendis attenditur possibilitas percipiendi ex persona possessoris uel domini·uide in·l·ii·C· de pigno·acti· adde nõ·in·l·apud iul·§·i·ff·de le·i.

¶ Si emam fructus simpliciter an ego illos pcipiam uel uenditor qui postea det mihi· uide Bar· in·l·cotem·§·qui maximos·ff· de publicis.

¶ Conducens uel habens cameram siue stationem uel operatorium a malefidei possessore percipiendo fructus facit illos suos· Bar· in·l· sequitur·§·fructus·ff·de usuca.

¶ An & quando sit permissa fructuum sequestratio·nõ· Bar·in·l·magistratus·§·i·ff·de ap· & in·l·i·C·de phi·seques· nõ·in·c·i·de seques· pos·& fruc·uide nõ·in clem·i·eo·ti.

¶ Fructus extimatur sm q cõmuniter consueuit percipi & ualent·Bartho·in·l· cotem·§·qui maximos·ff· de publi.

¶ An & quando in computatione fructuũ deducantur expense·uide Bar in·l·fructus·ff·so· matri·no·in·c·ad nostrã·de iureiuran·in glo·i.

¶ An ducens minorem septem annoꝝ in matrimonium cum qua non potest esse matrimonium & sustinens onera matrimonii lucretur fructus rei dotalis· glo·& Bartho· in·l·si ante nuptias·ff·solu·matri· Specu·ti· de dona·inter uiꝝ & uxo·§·fi·ꝓ quid si mulier.

¶ Fructus percepti ex pignore minuunt debitum qui sunt consumpti uel non· Bar·in·l· diuorcio·§·ob donationẽ·ff·so·ma· Cy·in·l·i·& ii·C·de pigno·acti.

¶ Extimatio fructuum licite perceptoꝝ non potest crescere·ut nõ·Bar·in dicta·l·diuorcio· §·ob donationes.

¶ Si uendidi tibi fundũ excepto iure coloni qui habet medietatem fructuum si nullus reperitur colonus an ipsi uenditori debeatur medietas fructuum· uide Bartho·in·l·si quis legauerit·ff·de le·i.

¶ Oleũ est fructus industrialis·ut·l·maritus· in prin·ff·ad legem falc·& ibi Barth·allegat·l· antepen·ff·de rei uendi.

¶ Fructus semper intelliguntur deductis expensis·ut·l·fi·C·sen·rescin·non pos· Bal·in·l·i· C·de fruc·& li·expen.

¶ In quo differant fructus & redditus· uide nõ·in·c·generali·de elec·li·vi.

¶ An colonus qui colit ad medietatẽ fructuũ deducat expẽsas· Bartho·dicit q non·in·l·fructus·ff·solu·matri·pulchre per Inno·& docto· in·c·pastoralis·de deci·ubi ponitur differentia inter fructus & lucrum.

¶ An & quãdo fructus computent in quartã· uide Bar·in·l·in quarta·ff·ad legẽ falc·et in·c· raynutius·de testa·et uide qd ibi nõ.

¶ De materia fructuum uide Specu· in ti·de fruct·et inter·et nõ·in·l·filium quem habentẽ C·famil·berc.

¶ Si post collectionem fructuum decedit clericus an illi fructus pertineãt ad heredes suos uel ad successorem in beneficio· Barth·dicit q ad heredes·in·l·i·C·de anno·ciui·li·x· ubi glo· adde qd nõ·Bar·in·l·diuorcio·ff·so·matri· Io· an·in·c·fi·de offi·ordi·li·vi· Archidi·in·c·statutum·§·assessorem·de rescrip·eo·li·faciũt nõ· in·l·defuncta·ff·de usur.

¶ An fructuarius habeat utilem confessoriam uide Bar·in·l·i·§·fi·ff·de no·op·nũ·ubi etiã ponit quas actiones possit intentare fructuarius

procuratorio nomine·uide etiã ibi an fructuarius teneat defendere contra alium agentem in iudicio. Ibi etiam an fructuarius possit ꝓse qui nũtiationem noui opis et cuius expensis.

¶ Si uerba instrumenti sonant ꝙ ꝓprietarius promittit fructuario non inferre ei molestiam & questionem aliquam nunquid hoc non obstante poterit petere cautionez· uide Bal·in·l·i·C·de usufruc.

¶ An et quando dicantur fructus depopulati nõ·in·l·si seruus seruũ·§·si oliuam·ff·ad·l·acq· et·l·imperatores·§·fi·ff·de ap·

¶ An aliquis casus possit impedire deductioné expensarum de fructibus· dic ꝙ non·ut nõ·ff·fam·berc·l·fundus·ff·de pe·here·l·si a dño·§·fructus·nõ·glo·xii·q·ii·uobis·

¶ Si ꝓmisi tibi fructus nascituros ex isto fundo et primo anno nulli nascũtur an extinguať obligatio et differatur in tempus quo nascenť nõ·Barth·in·l·inter stipulantem·§·sacram·ff·de uer·oblig·adde nõ·in·l·si quis argentum·C·de dona·in glo·tradere·et ibi Cy·in·ii·opp·Io·an·in addi·Specu·ti·de fruct·et inter·§·i·ꝟ·sed quid·

¶ Fructus nõ presumunť durare ultra triennium·nõ·glo·sing·in·l·i·C·si aduer·usuca·

¶ An quando fructus ueniunt officio iudicis sit in libello necessaria eorum petitio·nõ·Inno·in·c·grauis de restit·spol· glo· et Cy·in·l·non ambiguum·C·fam·hercis·Bal·in·l·si marito·§·si fundum·ff so·ma.

¶ An in fructibus procedat incerta sententia sicut petitio·nõ·Innoc·de dona·inter dilectos· uide Bal·in·l·quãuis·C·si quis al uel sibi·

¶ An fructus & prouentus sint sinonima· nõ·de resti·spo·olim·ii·ubi tex·de hoc·qd de fructu siue emolumento·dixi aliquid supra· adde de simo·nemo·de dona·pastoralis·Genze·in extrauag·Io·xxii·que incipit suscepti·

¶ An appellatione fructuum ueniant decime & oblationes· & que differentia sit inter fructus et redditus·nõ·in dicto·c·pastoralis·Cy·in·l·certum·C·de rei uendi· nõ·in·l·diuorcio·ff·solu·matri· Io·an·& Archidi·in·c·generali·de elec·li·vi·nõ·Innoc·in·c·cum inter·de uer·signi· adde quod nõ·glo·in clem·i· de re·eccle·non alie·

¶ Si papa mandat de fructibus beneficii soluere alicui certam summam ad quam fructus beneficii non sufficiunt an fieri debeat solutio ultra illos·Io an·ꝙ non·in·c·presenti·de offic·ordi·li·vi· uide quod in simili nõ·in·c·ꝑuenit·de fideiusso·

¶ Si debeant solui fructus fundi·& nõ nascũť an extinguatur obligatio uel aliunde suppleať· uide Bal· in·l·inter stipulantem·§·sacram·ff·de uerbo·oblig·

¶ An & quando sit uel non sit licita emptio fructuum ad longum tempus· uide Innoc· de usur·in ciuitate·

¶ Opere non sunt in fructu·uide Specu·in ti·de hereti·quasi ad finem·

¶ Quod dictum est supra fructus pignorum computari in sortem est uerum quando creditor ratione pecunie numerate subierit multos labores notabiles· tunc enim lucratur fructus contemplatione laborum·dictum est Hostień·in summa de usur·§· in aliquo casu·ꝟ·xiii· qđ refert Io·an·in·c·conquestus· de usur· allegat de re·eccle·non alie· c·ad nostram· ubi de hoc bene probatur·

¶ An fructus dicantur esse coloni uel domini priusq̃ sint separati a solo·uide glo·& Bartho·in·l·si apes·ff·de furt·

¶ An in uenditione fructuum ecclesie facta ad non modicum tempus requiratur solénitas·uide Pau·in clem·i·de re·ec·nõ alie·

¶ Beneficiũ ne quis conueniať nisi inquanti facere possit intelligitur respectu fructuũ non respectu ualoris rerum & patrimonii per tex·singularem in·l· qui bonis·ff·de cessio·bono· & quod ibi nõ·

¶ An augmentatio fructuum prebeat iustam causam augmẽtationis portionis uel rumpendi numerum canonicoꝝ·nõ·de censi·probibemus·&·c·quanto de pac·cum clerici·de cõsti·cũ·m·ff·loca·l·si merces·§·uis maior· de loca·ꝓpter·& ibi nõ·

¶ Que sit iusta causa retinendi fructus beneficii·nõ·plene in·c·i·ut ec·benefi &·c·si ꝓpter tua·de rescrip·li·vi·de preben·si tibi concesso·eo·li·de uer·signi·c·pe· glo·de cẽsi·ꝓhibemus·

¶ Curia romana recipit fructus beneficiorum que confert·nõ·glo·in clem· quia regulares·§·premissa·de sup·negli·prela· Adde quod dicaz infra sub dictione papa·

¶ An fructus beneficii possint obligari ꝓ debito clerici uel capi in causaz iudicati·nõ·doc·in·c·ꝑuenit·de fideiuss·Archidi·in·c·statutũ·§·insuper·de rescript·li·vi· de arbi·ꝑuenit·Spe·ti·de execu·sen·§·sequitur·ꝟ·quid si debitor·ubi tenet ꝙ sic·Adde bonũ tex·de resti·spol·olim·ii·

¶ Qui recipit regimen ecclesie parrochialis ea intentione ut non promoueatur ad sacerdotium infra annum· fm formam·c·licet canon·de electio·li·vi· tenetur ad restitutionem fructuum perceptoꝝ si infra annum murato proposito non fecerit se ꝓmoueri·de elec·cõmissa·li·vi·ubi glosa·

¶ Dare uocem in electione uel in aliquo alio actu uidetur esse fructus officii uel beneficii·nõ·glo·de resti·in inte·cum uenissent·adde qđ dixi supra sub dictione beneficiũ· & dicam·j·sub dictione patronus·

¶ An appellatione fructuum ueniant distributiones quotidiane· dixi supra sub dictione beneficium uide glo·in clem·fi·de deci·que uidetur uelle ꝙ in taxatione decime beneficiorum que tamen decima non recipitur nisi de fructibus habetur gratia quotidianaꝝ distributionũ· de quo dic ut ibi·

¶ Fructus ecclesie ꝑuenientes tempore uacationis debent reseruari futuro successori· uide glo·de elec·generali·li·vi·ad idẽ de elect·quia sepe·e·ti·đ of·or·cũ uos·&·c·ꝑsenti·e·ti·li·vi·

¶ An fructus primi anni beneficiorum uacantiũ possunt alicui per episcopũ applicari. uide Lau. in extraua. Io. xxii. que incipit suscepti. ubi in glo. in ꝟ. priuilegio. ubi etiam tractat an inferiores prelati epo possunt sibi seruare fructus primi anni beneficiorum uacantiũ. Item ibi uide quid si collatio aliquorum beneficiorum spectat ad inferiores episcopo an tũc possit episcopus sibi reseruare fructus primi anni illorum beneficiorum sic uacantium.

¶ Qualiter diuidi debeant fructus benefitii inter clericum & rectorem. glo. lxxiii. di. c. fi. in ꝟ. ꝯpensius. Pau. in clem. dudum. de sepul. de filiis presbi. ꝯposuit. glo. xvi. q. vii. c. i.

¶ Fructus pignoris computantur tam in usuram q̃ in sortem. nõ. x. q. ii. hoc ius porrectum & ibi textus.

¶ An fructus non solum percepti sed etiam qui percipi poterant sint computandi in sorté. nõ. Io. an. post Hostieñ. de usur. c. i. de pigno. cum contra.

¶ Fructuum perceptio facta per creditorem uel habentem causam ab eo si equipollet sorti extinguit ipso iure obligationem. de pigno. cuz contra. Adde q̃ compensatio fit ipso iure. quia descendit ex causa eadem dũmodo fructus sint cõsumpti uenditi uel combusti. secus si in eadẽ figura uel forma extant non consumpti. ut nõ. ff. so. matri. l. diuortio. §. ob donationes. & ibi Bar. naz isti fructus nõ cõsumpti sunt pignori ut. ff. de pigno. acti. l. si necessarias. §. fi. non tñ sunt ipsius creditoris effecti. & ideo non liberant debitorem anteq̃ consumantur. sed tantũ post consumptionem. facit. l. si quis nec causaz. §. penl. ff. si cer. peta.

¶ Quo ad faciendum fructus suos bonefidei possessor dicitur siue erat in iure siue in facto. ff. de peti. here. l. sed si lege. §. scire. Dy. in regula. i. li. vi.

¶ An appellatione fructus ueniant arbores. uide. l. diuortio. §. si fundum. §. so. matri.

¶ Fructos prebende sue põt quis ad modicuz tempus uendere seu etiã obligare. xii. q. ii. alienationes. in glo. fi. de resti. spol. grauis. de cau. posses. cum super.

¶ Fructus decimarum possunt uendi & locari. nõ. de deci. quamuis. in glo. fi. de loca. c. ii. de transla. c. statuimus. & c. super eo.

¶ Si fructus uicini mei cadunt in agro meo possum illos ibi colligere. i. di. omnes. in glo. fi.

¶ Fructus non cõputantur in sortem quando uasallus obligauit dño rem feudalé. de feu. c. i. credo dixisse sub dictione feudum.

¶ Is ad quem spectat perceptio fructuũ compellitur subire onera. ut nõ. de deci. c. de terris

¶ Procedit hec petitio peto rem cũ fructib' inde perceptis. uide de fi. instru. c. inter. in p̃n.

¶ Sufficit petere fructus ex tali fundo perceptos sine aliqua expressione. Innoc. de libel. obla. c. ii. in fine glo. & de fide instru. inter dilectos. in principio.

¶ An cum titulo possidens excusetur a fructibus. uide Io. an. de offi. dele. cum causa. xii. q. ii. non liceat. in glo.

¶ Fructus debentur ratione possessionis. ut C. de rei uendi. l. certum. ff. de usur. l. qui scit. sed que possessio requirat ciuilis aut naturalis glo. uidetur uelle q̃ utraq̃ requiratur. ff. de acquir. re. do. l. quesitum. Cy. in dicta. l. certum. uide nõ. per doctores de iurepa. c. ex litteris.

¶ A quo tempore ueniunt fructus. nõ. ff. de usur. l. uideamus. in. §. si actionem. & ibi glo. xii. q. ii. non liceat. nos addimus nõ. in. l. in hãc in glo. magna. ff. de triti. ff. de usur. l. mora. in glo. magna. in. iii. effectu. uide nõ. ff. de uerbo. oblig. l. si filius. §. fi. & ibi Bar.

¶ Fructus magis debentur ratione soli q̃ seminis. ff. de usur. l. qui scit. C. de rei uen. l. ꝯtũ.

¶ Fructus post litem cõtestatam percepti ueniunt officio iudicis. Spe. in ti. de cau. posses. & ꝓprie. §. sequitur. ꝟ. porro. ad fi. ꝟ.

¶ Nomine glandis omnis fructus continetur. ut. l. qui uenenũ. §. glandis. ff. de uer. sig. Spe. in ti. de iniur. & dam. da. §. ii. ꝟ. porro. dicam infra sub dictione glans.

¶ Quotuplices sunt fructus. & a quibus & quibus actionibus petantur. & de omnium materia eorum ple nõ. ff. de rei uẽdi. l. ex diuerso. in glo. magna. Cy. in. l. certum. C. de rei uendi. uide. C. de fruc. & li. expẽ. l. ii. in glo. i. Cy. tangit in. l. iii. C. de condi. ex lege. nõ. insti. de rerum diui. §. si quis a nõ dño. in glo. cogitur. & e. ti. §. si is ad quẽ. & insti. de offi. iudi. §. ii. in glo. a fructibus. uide. C. famil' herc. l. nõ ambiguũ. in glo. fi. & ibi Cy. uide nõ. ff. de uer. oblig. l. si filius. §. fi. & ibi Bar. Spe. ti. de fruc. & inter. §. i. & ti. de cau. posses. & ꝓpri. §. sequitur. ꝟ. porro. & ibi Io. an. de restit. spol. grauis. & ibi Innoc. & doctores.

¶ Quando fructus dicantur consumpti. nõ. ff. de condi. indebi. l. si urbana. in glo. solet.

¶ Si fructus debentur debent dari de nascentibus in illo predio ex quo debentur. Bar. C. de agri. & censi. l. domini prediorum. li. xi.

¶ An petendo rem quis uideatur petere fructus. nõ. ff. de iudi. l. solemus. ff. de excep. l. fundi. & ibi Bartho.

¶ An fructus ueniant iure actionis uel officio iudicis glo. sunt contrarie. ff. de rei uen. l. utiq̃ in glo. i. de condi. indebi. l. in summa. §. ei q. sed determinatur per nõ. in. l. ex diuerso. ff. de rei uendi. in glo. magna. & l. cuz in rem. eo. ti. uide insti. de offi. iudi. §. ii. in glo. a fructibus. Spe. in ti. de cau. posses. & ꝓprie. ꝟ. porro. & ibi Io. an. in addi.

¶ Quando titulus non excusat possessoré malefidei a fructibus ꝑcipiendis. nõ. C. de rei uẽ. l. si fundum. in glo. fi. & ibi Cy. & in. l. certuz. eo. ti. ff. qd̃ me. cau. l. sed & partus. in glo. iii. Spe. ti. de fruc. & inter. §. i. ꝟ. si uero cũ titulo.

¶ Quando in legatis & fideicõmissis ueniant fructus uel non ueniant. nõ. Cy. in. l. fi. C. de usufruct. lega.

¶ An fructus ueniaut in querelam in officiosi testamenti donationis & dotis. Cy. C. de inof. dona. l. i. in fine.

¶ An & quando fructus spectent ad heredem uel fideicōmissariū ut ei restituatur uel computetur in quartam. nō. ff. ad trebell. l. in fideicōmissa. in glo. i. C. ad treb. l. iubemus. & ibi Cy. nō. ff. de inoffic. testa. l. papinianus. §. si conditioni. in glo. in falcidia. nō. etiā. C. de inof. test. l. sanctimus. §. repletionem. & ibi Cy. Bar. ff. de uul. & pu. l. centurio. in fine. nō. de testam. raynutius. in glo. lite contestata.

¶ Ad quē pertinent fructus post uenditionē. nō. ff. de acti. emp. l. iulianus. §. sed si fructib⁹. in glo. cedere. Bar. in. l. fi. ff. de iure fisci.

¶ Fructus non cedunt lucro emptoris quādo contractus est nullus. Bartho. in. l. i. C. de pdicuria. libro decimo.

¶ A quo tēpore fructus dotis spectent ad maritum. nō. ff. so. ma. l. diuisione. in glo. i. iuncta glo. fi. & ibi Bar. Cy. C. de iure do. l. fi. §. i. & de dona. inter uir. et uxo. c. l. in glo. fi.

¶ Quomodo diuiduntur fructus inter uirum et uxorem ante annum completum. nō. ff. solu. matri. l. diuorcio. in omnibus glosis usq; ad. §. impendia. nō. C. de reiux. acti. l. i. §. cūq; ex stipulatu. in glo. portio. et ibi Cy. et. §. exactio. in glo. restituendis. et ibi Cy.

¶ An fructus rerum perafernalium spectent ad maritum. nō. C. de pac. con. l. fi. in glo. et ibi Cy. nō. Bar. in. l. fi. ff. ad legem falc.

¶ An fructus augeant rem petitā. nō. C. famherc. l. non est ambiguū. et ibi uide Cy.

¶ An fructus rei obligate cedāt in obligatōne et quo iure possunt peti. nō. Cy. in. l. quāuis. C. in qui. cau. pig. taci. contra.

¶ Si questio est inter duos asserentes se dominos eiusdem fundi pōt colonus se excusare a solutione fructuū. si tamen satisdet de restituendo illi qui obtinuerit. Bar. in. l. litibus. in fi. C. de agri. et censi. li. xi.

¶ Appellatione fructuum nō comprehenditur partus ancille sed fetus animaliū et iumentoꝝ. C. de reiuxo. acti. l. i. §. cūq;. ff. de pigno. acti. l. et que nondum sunt.

¶ Fructus fundi non dicantur solum qui ex fundo ꝓueniunt sed qui obueniunt etiam eius occasione. ut si aues capiant in fundo. ut. ff. de usufructu. l. item si fundus. §. aucupationū. et ibi Bartho. et. ff. loca. l. cū in plures. uide tex. ff. de usu. l. uenationem.

¶ An fructus sati dicantur domini anteq̄ colligantur. glo. in. l. i. §. cum predium. in. ꝓ. debitores. circa prin. ff. de pigno.

¶ Malefidei possessor non tantum tenetur de fructibus quos percipere potuit sed etiā quos debuit posse. ut. l. item ueniunt. §. pretor. et. l. si possessor. ff. de peti. here. et ut dicatur malefidei possessor sufficit sola petitio uel citatio ad eum. ut in dicta. l. item ueniunt. §. petitam.

¶ Exercitium actus habet se tanq̄ fructus ad actum. uide. ff. de transac. l. cum hi. §. si ad habitationem. Adde qd̄ dixi supra.

¶ Fructus dicuntur res de facili corruptibiles ff. de ꝓcura. l. ꝓcurator tutoꝝ.

¶ Regulariter titulus excusat a fructibus ꝑcipiendis. ut. C. de rei uendi. l. si fundū. sed sunt certi casus in quibus non excusat inutilis titulus. quos gl. enumerat in. l. sed et partus. ff. qd̄ me. cau. et ibi Bal. dicit ꝙ titulus approbatus excusat improbatum. uide glo. in. l. ex diuerso. ff. de rei uendi.

¶ Titulus cui resistit ius nō excusat a fructibus. ut. C. de sacrosanc. ec. l. iubemus. §. sane.

¶ Titulus ex quo non transfertur dominium non excusat a percipiendis fructibus quando ratione tituli tenetur ad custodiā. C. de pigno. acti. l. ii. et ibi nō.

¶ Titulus qui non habetur pro titulo non excusat a percipiendis fructibus quando est habitus contra ordinem iuris. uide in. l. i. C. de fi. instru. et iur. hast. fis. li. x.

¶ In uniuersali iudicio titulus non excusat a fructibus. licet in ꝑticulari sic. Guil. in. l. si fundi. ff. de rei uendi.

¶ Fructus efficiuntur fructuarii eo ipso ꝙ sunt a solo separati. siue suo nomine siue alieno. licz glo. in. l. ex diuerso. ff. de rei uen. teneat ꝙ demum reconditi fiant fructuarii. Idem dicit ibi Bartho. de colono.

¶ An possessor teneatur a fructibus quos percipere potuit ipse uel petitor. nō. in preallegi. l. ex diuerso. et ibi Bar.

¶ In reali quis nō efficitur malefidei possessor a tempore cōtrouersie ut teneat de fructibus. Cy. in. l. certum. C. de rei uendi.

¶ In rei uendicatione fructus ꝑcepti ante litē contestatam petuntur iure actionis percepti post per officium iudicis. dicit glo. in. l. ex diuerso. §. i. ff. de rei uendi. et nō. in. ea. l. in prin. in glo. magna.

¶ Fructus pendentes sunt pars fundi. ut. l. fructus. ff. de rei uendi. la. ii.

¶ Uectura est fructuum. ut. ff. de rei uendi. l. si nauis.

¶ An appellatiōe fructus ueniat lac. uide glo. in. l. cum in rem. ff. de rei uendi. uide nō. in. l. sequitur. §. lana. ff. de usuca.

¶ Bonefidei possessor fac. fructus suos eo ipso ꝙ sunt a solo separati. ff. de rei uendi. l. si eius fundus. et. ff. de acquir. re. do. l. bonefidei.

¶ Bonefidei possessor non facit fructus naturales suos. ff. de rei uēdi. l. fructus. secus de industrialibus. cōpensatis tamen cum sumptibus seu expensis in re factis. ut. l. emptor. et in. l. sumptus. ff. de rei uendi. nō. glo. in. l. mulier. §. cum ꝓponeretur. ad fi. ff. ad trebel. in fine glo. ultime quam bene nō.

¶ Quod dicitur ꝙ fructus percepti iudicio testatoris lucratur fideicōmissarius. l. in fideicōmissaria. ff. ad trebel. nō tamen superfluos a quarta nisi aliquid debitum sit inter defunctū & fideicōmissariuz. quia in id debitum supflui fructus a quarta licz iudicio testatoris ꝑcepti computantur. per dictam. l. mulier. §. cum proponeretur. ff. ad trebel. & l. qd̄ de bonis. §. qd̄ auus. ff. ad legem falc. qd̄ tene menti.

¶ Mala fides supueniens possidēti cum titulo nō impedit quo minus facit fructus suos. ff. de

usur. l. qui scit. §. si. tenetur tamē restituere. ut ibi nō. Bar. in glo.

¶ Oliue & uue sunt fructus industriales. de oliua dixi supra. uide in. l. si eius fūdi. ff. de rei uendi. sic in uino & ceruisia. quia sunt fructus industriales. alterꝫ enim fit ex uuis | alterum ex pomis. Bal. C. de iure do. l. pro oneribus.

¶ Arundines & silue cedue sunt in fructu. dicit tex. de contrahen. emp. l. qui fundum. §. fundi uenditor.

¶ Quis tenet in eo ꝙ locupletior factus est & in fructibus dicit locupletior si tantūmodo de suo quis esset erogaturus. uide. C. de peti. here. l. i. dicit in. l. i. in pn. ff. de condi. indebi.

¶ In actione stricti iuris & nō arbitraria fructus ueniūt a tēpore litis. ut. l. in fideicōmissi. §. i. & l. uulgo. ff. de usur.

¶ Ubi terminus restituende hereditatis apponitur fauore fideicōmissarii tenetur heres de fructibus. ut. l. in fideicōmissi. §. cum polidius. ff. de usuris.

¶ Quod dicitur ex mora uenire fructus idē est in partu. ff. de usur. l. paulus.

¶ In ueste argenteo uel alia specie illud dicit esse in fructu qđ de eo percipi possit locando. ff. de usur. l. uideamus. in prin.

¶ In fructu sunt fetus lana lac partus ancille & pilus. ut. l. in pecudū. ff. de usur. ff. de acqri. re. do. l. in bonefidei. §. fi. & ff. de usucapi. l. sequitur. §. lana. Adde que dicta sunt supra.

¶ Appellatione fructuum non ueniunt usure licet in aliquo habeāt uim fructuū. ff. de usur. l. mora. & ibi nō. sed bn̄ dicūt obuētiōes. ut ibi.

¶ Appellatione fructuum stricte nō comprehenditur pensio. C. de peti. here. l. fi. sed habet bene loco fructuū in ꝑdiis urbanis. ff. de usur. l. predioꝝ. adde tex. & ibi nō. in. l. iubemus. §. sane. C. de sacrosanc. eccle. & l. domuꝫ. C. de rei uendi. C. de anno. & tribu. l. i. li. x.

¶ In stipulatione uacuā rem tradi & rem dari ueniunt fructus uel interesse a tēpore lit. cōt. nō. per Bar. in. l. uideamus. §. si actionem. ff. de usur. & l. si stipulatus. co. ti. & l. iulianus. §. fi. ff. de uer. obli. & l. rem. §. i. ff. de acti. emp.

¶ Fructus medii temporis inter appellationeꝫ & sententiā debentur et si frustratorie est appellatum. ff. de usur. l. tutor.

¶ Qua actione petunt fructus extantes aut cōsūpti a malefidei possessore. uide. C. de cōdi. ex lege. l. malefidei. Cy. in. l. certū. C. de rei uē. Bar. in. l. ii. C. de peti. here.

¶ Errās in iure est bonefidei possessor quo ad fructus. tex. est ꝺm unam lecturā. ff. de usuca. l. sequitur. §. si fundū. & ff. de usur. l. fructus. & quod ibi nō. adde Bal. in. l. uenditione. ff. de usucapi. pro empto.

¶ Fructus rei est in potentia pignorādi. ut. ff. de usur. l. fi.

¶ Que sunt posite in loco arboꝝ succisarum sunt in fructu. ut. ff. de fun. do. l. si marito.

¶ Qualiter probentur fructus percepti esse tante quantitatis. dicit Ia. de are. eo ipo ꝙ consueuerūt tot percipi. ar. ff. de re. eo. l. si fundus. & ff. de le. i. l. si fundum.

¶ Que sit differentia inter frugem | fructum & frumentuꝫ. uide in. l. i. §. de eo opere. in glo. ff. đ aq̄ plu. ar. ubi Bar. & ibi uide qđ de blado.

¶ An appellatione fructuum ueniat uectura nauium pensiones & opere seruorum. uide in l. apud iul. ff. de le. i. §. i.

¶ Omnes leges que dicunt ꝙ bonefidei possessor tenetur restituere fructus industriales limitantur nisi triēnio possiderit. ut. ff. de usuca. l. sequitur. §. fructus.

¶ Fructus pendentes dicuntur in bonis. ff. que in frau. credi. l. si fraudator. §. non solum.

¶ Differentiam inter fructum & utilitatem. uide. ff. de ui & ui ar. l. i. §. non solum.

¶ Que comprehendūtur in his que iuris fructuum sunt. uide. ff. de le. iii. l. his uerbis.

¶ An oliua & caseus sint fructus industriales satis dixi supra de utroq. & etiaꝫ de lana. uide in. l. in fructu. ff. de usufruc. lega. & ibi Bar.

¶ Recipiens licite fructus ex re aliena ut maritus | ꝓcurator | tutor | & similes illis cōsumpt non tenetur amplius ad fructus sed ad extimationem. ut nō. in. l. diuorcio. §. ob donatiōes. ff. solu. matri. ubi Bar.

¶ Ad probandum fructuum quantitatem non sufficit probare ꝙ fundus tantuꝫ fructificauit precedentibus annis quo ad plenaꝫ probationē sed iudex poterit deferre iuramentum petenti in defectum ꝓbationis. Bal. post Ia. de are. in l. si fundum. C. de rei uendi.

¶ Uir non tenetur restituere herdibus uxoris fructus rerum perafernalium consumptos de uolūtate uxoris expressa uel tacita. ar. eius qđ nō. glo. in. l. si una. C. de contra. matri. licet contrarium uideatur tenere glo. in. l. adhuc. C. de iure do. in. ꝓ. sustentationeꝫ. uide Bal. in dicta l. si una.

¶ Emptor qui soluit partem precii tm̄ ꝓpter qđ nō poterit petere rem & fructus si postea soluit residuum precii poterit petere fructus iam ꝑceptos pro rata partis precii iam soluti. uide Bar. in. l. iul. §. offerri. ff. de acti. emp. Idē in pensione interim dercepta. ut. d. l. iul. §. locationi. Dy. & Bar. in. l. fi. ff. đ iur fis. et ibi uide

¶ Appellatione fructus continent fructus qui renascuntur. secus si est talis res que semel ꝑcepta de uerisimili amplius nō renascitur. sicut de marmore qđ semel extirpatum est de terra amplius non renascitur. ut. l. diuorcio. §. si uir. ff. so. matri. et. l. fi. ff. de fun. do. adde quod nō. Bal. in. l. fi. C. de iurisdic. om. iudi.

¶ Licet pensio non sit ex re est tamen ex q̄si re. quia pensione metimur secundū cōmodum qđ ex re percipitur. nam ubi comodior habitatio ibi maior pensio. nō. in. l. si urbana. ff. de cōdi. inde. uide Bal. in. l. si ēditio. C. de ac. emp.

¶ Fructus ueniūt ypothecaria nisi sit ꝑscriptū ut. l. si fundus. §. interdū. et. ff. de pigno. l. eos. C. de usur. et ibi Bal.

¶ Aliud est dicere fructus aliud usufructus. nam fructus in facto cōsistunt | usufructus in iure. est enim quoddam intellectuale. tex. est

notabilis in.l.uacce.ff.de euict.et ibi Bal.

¶ Fructus rei locate intelliguntur tacite obligati ꝓ mercede uel pensione rei locate.ff.loca.l.si in lege.§.colonus. &.l.qui fideiussor.ff.q.mo.pig.taci.ꝯ.l.in prediis.C.eo.l.iii.& ibi nō.

¶ Fructibus consumptis potest agi contra bonefidei possessorem si est factus locupletior cōditione legis si me & titiuz.ff.si cer.peta. uide Bal.in.l certum.C.de rei uendi.glo.in.l.ex diuerso.& qđ ibi nō.docto.ff.eo.ti.

Frugalitas Idem est frugalitas qđ modestia & tēperantia. uide Io.an.in.c.grādi.de sup.negli.prela.li.vi.

Fruges Quid uenit appellatōne frugum uide in.l. qui fundum.§.cum fundum.ff.de contrahen.emp. Spe. in ti.de loca.§.i.ꝟ.pe. uide de renū.nisi cum pridē.in prin.ff.de uer.signi.l.frugem.

Fruitio Fruitio plus est q̄ usus.ff de usufruc.l.i.& qđ ibi nō.

¶ Que differētia sit inter frui & uti.& qbus rebus fruamur & quibus utimur.uide per magistrum sententiaꝝ in prin.& per sanctū Tho.in primo.di.i.q.i.ar.ii. & per eundez qui dicit ꝙ frui est actus uoluntatis. in prima secunde.q.xi.arti.i.& in primo.di.i.ar.i.

¶ Fruitio cōuenit soli nature rationali.Idē in prima scđe.q.xi.ar.ii.& in primo.di.i.ar.vi.

¶ Fruitio est solum ultimi finis. Idem prima secunde.q.xi.ar.iii.& in primo.di.i.ar.iii.

¶ Una fruitione fruimur tribus ꝑsonis in diuinis.Idem in primo.di.i.ar.iiii.

¶ Frui est actus patrie nobilissimus. Idem in secundo.di.x.ar.i.

¶ Fruitio excedit naturam angeloꝝ. Idem in tertio.di.x.ar.xi.

Frumentum In quo differāt frumentum & bladum & quid ueniat appellatione utriusq̃.uide Bar.in.l.i.§.de eo.ff.de aqua plu.ar.tex.& qđ ibi nō.in.l.frugem.ff.de uer.signi.

¶ De frumento cōsumpto a niuibus uide tex.in.l.fistulas.§.frumenta.ff.de cōtrahen.emp.ubi tex. dicit ꝙ niues immoderate corrumpūt frumentum.

¶ De frumento uide Bar.in.l.i.C.de condi.in pu orre.li.x.ubi etiā uide q̄liter tutores debeāt illud uēdere.& quo precio.et an liceat miscere corruptū incorrupto.uide ibidē.et in.l.se.

¶ In cuius fauorē cedat emere de publico frumentū.uide Bar.in.l.i.C.ut nemi.lice.in emp.spe.se excusā.li.x.

¶ Quando quis cogitur frumentum uendere non debz cogi uendere uiliori precio sed iusto Bar.in.l.unica.C. ut ne.li.in emp.spe.se.excu.

¶ De frumento et de officio abundantie uide Bar.in.l i.et.ii.C.de fru.ur.cōstan.li.xi.

¶ Quid sit frumentum.nō.ff.de uerbo signi.l frugem.

¶ Appellatione frumenti cōtinentur omnia ad uictū ꝑtinentia. nō.in ꝑica de cano fru.li.xi. uide Bar.ff.de usufruc.lega.l.generali.§.uxori.uide nō.ff. de uerbo.signi.l.frugem. in glo.si.et ibi Bartho.

¶ An appellatione frumenti contineatꝰ farina Bar.in.l.ii.ff.si cer.peta.Bar.in.l.quesitum.§.illud.ff.de le.iii. qđ nō. ad questionem de statuto puniente extrahentem frumentum ut cōprehendat etiam extrahentem farinaz. de quo ibi per eum. Adde qđ dixi supra sub dictione farina.et sub dictione fraus.

¶ An appellatione frumenti contineatur omne genus seminandoꝝ.ff.de pub icq.l.cotem. uide de uerbo oblig.l.triticum.

¶ Legato frumento non ueniunt legumina.ut l.quidam.ff.de uino oleo tri.lega.

¶ Homines locupletes tenentur uendere frumentum iusto precio.alias puniuntur.ut.l.annona.et ibi Bar.ff.de ex̄or.cri.

¶ Promittens de frumēto plusq̃ ualet ut alii carius emant.Idē de alia re uenali in detrimētum alterius uolentis emere tenetur crimine stellionatus. ut.l.iii.ff. de crimi.stellio. et ibi uide Bartho.

Frustra Frustra expectatꝰ casus cuius euentus nihil sit operaturus. Dy.et Io.an. in regula nullus pluribus. li.vi. ubi de hoc.

¶ Frustra fit per plura qđ fieri potest ꝑ pauciora.dictuz Philosophi primo phisicoꝝ. nō.in clem.i.de sum.trini.adde C.de appelꝰ l.amplio rem.ff.de auro et ar.le.l.pedicuꝰ §.labeo. Itez adde circa hanc dictionem qđ nō.Io.an.in.c.i.de accusa.li.vi.et ibi tangit ꝙ aliud est dicere frustra per duplex r.aliud per unum tantuz in prima sillaba.et quid qđlibet istoꝝ importet.

¶ Frustrationibus obuiandum est.ut.ff.de ꝓcura.l.fi. et quod ibi nō.ff.ex qui.cau.maio.l.sed ad ea.

¶ Frustra precibus imploratur qđ iure cōmūi conceditur. nō.ff.ad municꝗ.l.i.in glo.fi. uide in.c.i.de rescrip.in glo.

Frustrator Quis dicatur frustrator. uide.ff.de ui et ui ar.l.penultima.

Fucus Fucatis coloribus mulieres ornari non debent. de conse.di.v.fucare.adde qđ dicā.ī.sub dictione mulier.

Fuga Fugiens Fugere debemꝰ hereticoꝝ consortia.xxiiii.q.i.q̄ dignior.xxiiii.q.iii.clericꝰ.

¶ Fugiens ꝓpter metum hostium non ꝓpterea perdit possessionem. secus si capiatur.ita dicit Inno.in.c.cum ex iniuncto de no.op.nū.

¶ An fuga inducat presumptionem debiti. dic ut nō.Barth.in.l.lex cornelia.ff.ad silꝰ. qđ est uerum quando quis fugit anteq̄ sit accusatus.de delicto.secus si post.ita nō.Bar.in.l.i.ff.de bo.eoꝝ qui sibi mor.consci.ad materiā uide qđ nō.Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiuran.Io.an.in addi.Spe.in ti.de p̄sump.in.§.ii.ꝟ.uiolenta facit qđ habetur in.c.nullus.de p̄sump.in tex.& glo.& do.Anto.in.c.ex litteris.de pignoꝝ.glo.in.l.in bone fidei.C.de re.cre.& iuriurā.& Io.an.de hereti.ut cōmissi.li.vi.do Anto.in.c.ueritatis.de dolo & contu. Bartho.in prealle.

l·i·ubi uide·adde qđ nõ·in auth·de exhibẽ·re·§· quia uero·in glo·factum·coll·v·

¶ An possum facere capi debitorẽ meũ suspectum de fuga·& qualiter debz de fuga cõstare & an requiratur citatio·ff·que in frau·credi·l· ait pretor·§·si debitorez·& ibi Bar· Dy·insti· de acti·§·item si quis in fraudem·

¶ Quis dicatur fugitiuus·dic is qui ea mente recedit ut amplius non reuertatur·ff· de edil· edic·l·qui sit fugitiuus· uide Io·an·de regla·c· ultimo·super·ꝟ·fugitiuus·

¶ Cui acquirit fugitiuus· uide·ff·de acquir· pos·l·i·§·per seruum qui in fuga·&·ff·de solu· l·fugitiuus·& qđ ibi nõ·

¶ An fugiens & ꝓpter fugam captus habeat pro cõfesso uide in·l·raptores·C·de epi·& cle· & ibi Bar·& in·l·consiliarios·C·de asses·& ibi Bar·adde·ff de suspec·tu·l in pluribus· in auth· de exhibẽ·re·§·si uero·& ibi Ia·de bel· Archi· de hereti·cum cõtumacia·li·vi·& quod nõ·iii· q·ix·decernimus·

¶ An damnatus ad mortez possit licite fugere uel armata manu se defendere· nõ·Albe·C·de epi·audi·l·addictos·

¶ Quo ordine satisfaciant creditoribus mercatores fugitiui seu fallaci·nõ·Bar·in·l pro debito·C·de bo·auc·iudi·possi·

¶ An liceat prelato cum bona conscientia fugere a persecutione habetur pulchre·vii·q·i· aduersitas·ubi uidetur distingui an persecutio sit personalis uel contra ecclesiam ut ꝑmo casu fugiat secũdo opponat se pro domo domini· sic fecit·s·Tho cantuariensis·uide qđ plenius dicam infra sub dictione prelatus·

¶ An liceat uẽdere fugitiuos seu in fuga existentes·nõ·in·l·i·& ii·ff·ad legẽ falc·de plagi· xii·q·ii·fugitiui·in glo·

¶ Fuga quandoq; nocet·ff· qđ me·cau·l·metũ· §·i·quandoq; prodest·vii·q·i·§·cum autem·

¶ Fugiens iudiciũ uidetur diffidere de sua iusticia·xi·q·i·christianus·lxxiii·di·honoratus·

¶ Fuga habet speciem libertatis·ff·edil·edic· l·qui sit fugitiuus·de hoc·xii·q·ii·fugitiui·

¶ An captus si fugit peccet· nõ· Archi·xxiii· q·v·cum homo·Hostien·in summa de peni·§· i·ꝟ quid ergo·

¶ Per solam fugã uidetur administratio fugientis reuocata· & sic non habet amplius potestatem·qđ nõ pro istis mercatoribus fugientibus·tex·est in·l·rogasti·§·fi·ff·si cer·pcta et ibi nõ·do·Bal·

Fulcire Que sit differentia inter fulcire & reficere· nõ·in·l·de pupillo·§·si qs riuos·ff de no·op·nun·& ibi Bar· adde·ff·de dam·infec·l·si finita·§·si quis dãni·

¶ Obligatus fulcire insulã uel uillam nõ debz expectare eius ruinam·ff·de uer·obli·l·existimo·§·ex hac stipulatione·

Fullo Uide Specu·in fine·de sen·excõ· §·vi·ꝟ·x·

Functus Ex quo iudex fũctus est officio suo nihil potest ultra agere·ut·ff·de re iudi·l·iudex·q̄ of·del·in lris·

¶ Quis non dicitur functus officio suo p citationem nullam·ideo iterato põt illud facere· ff·de iui eiuran·l·qui per salutem·

¶ Quãdo quis dicitur functus officio suo per actum extraudicialem·dicit Guil·in·l·fi·ff·de offi·ꝓcura·cesa·

Funesta De hoc ꝟbo uide·ff· de stipula·ser·l·si ex re domini §· fi·& quod ibi nõ·

Fundamentum Sine fundamẽto nihil põt superedificari·i·q·i·cum paulus·de presbite·non bapti·c·ueniens·

¶ Fundamentũ aliud nemo põt ponere preter id qđ positũ est qui est christus·i·ad Corinth· iii·i·q·i·cum paulus·de presbi·non bap·c·fi·de elec·fundamenta·in prin·li·vi·

¶ Si quis edificat supra fundamentũ hoc aurũ argentum lapides preciosos fenum stipulam uniuscuiusq; opus manifestũ erit·i·ad Corith· iii·xxv·di·§·ii·c·si enim·

Fundatio Tempore fundationis aliqua possunt ecclesiis imponi de licentia episcopi que postea nõ possunt ut nõ·de elec·generali·li·vi·in glo·fundatione & ibi concor·ubi nõ·per docto·adde de conse· di·i·si quis·

Fundus Quid contineatur appellatione fundi põderis siue ꝑdii Bar·in·l·i·ff·de rebus dubiis·

¶ An appellatione fundi cõtineant pecie terre postea empte· nõ·Bartho·in·l·si ita·ff·de auro et argento lega·

¶ Que sit differentia inter fundum et locum nõ·ff·de uerbo·signi·l·questio est·&·l·si fundi et·l·locus·ff·de leg·i·l·plane·§·fi·et·l·quod in rez·§·ii·Dy·in regula nullus pluribus·li·vi·

¶ Fundus constituitur ad arbitrium patrisfa· ff·co·predi·l·si quis duas·§·plane· in glo·ff·de uerbo signi·l·locus·in glo·constitutimus·

¶ An ꝓhibitio alienationis fundi dotalis extendatur ad res que seruando seruari non possunt·Cy·in auth·siue a me·C·ad uell·Bartho·in l·i·ff·solu·matri·

¶ An fundus dotalis possit permutari cuz alia re· Spe·in ti· de do·post diuor·§·formatis·ꝟ· sed queritur·et ibi Io·an·in addi·

¶ Appellatione fundi non comprehenditur domus·ff·de ui et ui ar·l·i·§·illud· sed fundi appellatione prata contigua· uide in·l·seye·§·tiranne·ff·de fun·instruc·

Funditus Quid importet hec dictio funditus· nõ·glo· in l·decernimus·C· de sacrosanc·eccle· que uidet uelle q idem sit funditus qđ ipso iure· et ita ad hoc allegat eam Bartho·in tractatu suo de tirãno·in·vi·questione·

Funiculus Funiculus erat una mensura parua per quã diuidebatur hereditas·uide·xii·q·i·c·clericus qui· Item funiculus·i·portio· de elec·cum terra· in glo·i·et ibi doc·Itez funiculus est corda tribus funibus copulata·de treu·et pace·c·i·

¶ Duplex funiculus plus ligat q̃ unus·ut dĉo c·i·de treuga & pace·

Funus Funeralia

Funeris im pensa precedit omne debitum·ut·l·pen͏̃·de reliq·& sump·func· Io·an·in addi·ad Spe·tu·ti·de sepul·℘·hoc scias·& ·℘·& pater·

¶ Que dicantur funeralia·uide glo·in clem̃·dudum·§·uerum·de sepul·in·℘·funeralibus·et ibi Pau·& Frede·de senis consilio·vi·tex·in·l·at si quis·§·funeris causa·& ·l·funer̃ sumptus·ff·de reli·& sump·fune·

¶ Expensa funeris facienda est pro modo facultatuz & qualitate p̃sone·ff·de reli·& sump·fune·l·at si quis·§·hec actio·& ·§·iudex· Spe·ti·de sepul·℘·porro·

¶ Quid sit ius funerandi·& in quo consistat·& an possit a laico prescribi·habet̃ de p̃script̃·ex transmissa·uide nõ·de iudi·decernimus·

¶ Quos creditores precedit actio funeralis·nõ·ff·de reli·& sump·fune·l·pe·nõ·ff·de priũ·credi·l·ii·in glo·priuilegio·

¶ An actus funeralium spectet ad maritũ de uxore·nõ·ff·so·matri·l·si filiofa·

¶ Formã libellandi in hac actione uide p̃ Spe·ti·de sepul·℘·porro·

Furor Furiosus

Quãdo furiosi repellãt̃ ab administratione rer̃ suar̃·uide in·l·is cui bonis·ubi Bar·ff·de uer·obli·

¶ Si furiosus sit lesus in contractu an possit restitui·nõ·in·l·marcellus·ff·de fideius·p̃ Bar·

¶ An lex disponens de mentecapto habeat locum in furioso·& que differentia sit inter hec nõ·in·l·ex facto·ff·de uul & pupil·& in·l·humanitatis·C·de impube·& ali·substi·& in·l·furiosi·C·de nup·& in·l·tam demẽtis·C·de epi·audi·faciunt nõ·in·c·fi·de suc·ab intesta·

¶ Furiosus nõ potest esse iudex·iii·q·vii·tria·

¶ Contra furiosum non debet dari sententia·ut habetur·iii·q·ix·iudicas·

¶ Furiosis & amentibus non imputantur que agunt·xv·q·i·aliquos·uide in clem̃·si furiosus·de homic̃·xv·q·i·illa cauenda sunt·adde·ff·de offi·presi·l·diuus·ff·ad·l·põ·de parri·l·pen̄·& ff·ad legem cor·de sic·l·infans·

¶ Furiosi matrimoniũ contrahere non possunt sed si contraxerint tenet·xxxii·q·vii·nec furiosus·& de hoc est tex·& ibi nõ·in·c·dilect⁹·de sponsa·& nõ·bene glo·in dicto·c·dilectus·que dicit q̃ furiosi quandoq̃ sunt in conspectu obumbrate quietis·que sunt uerba tex·in·l·qđ meo·§·si furioso·ff·de acquir̃·pos·

¶ An furiosus possit facere testamentuz·uide tex·& qđ ibi nõ·in·l·furiosum·C·qui testa·fa·pos·uide in·c·ulti·de suc·ab intesta·

¶ Furor non est peccatũ sed pena peccati·xv·q·i·illud relatum·& ·℘·ut itaq̃·

¶ An furiosus possit ingredi religionẽ·nõ·de regula·sicut tenor·

¶ An furiosus possit baptizari·uide de conse·di·iiii·queris· Adde qđ dixi supra sub dictione baptismus·glo·de conse·di·iiii·si qui·& qđ habetur in·c·maiores·de baptis·§·fi·

¶ An furiosus possit eligi in prelatuz·nõ·doc·de sponsa·dilectus·tex·q̃ non·xxxiii·di·maritum·facit de electio·c·cum inter canonicos·& quod ibi nõ·

¶ Qualiter probetur furor uel quem esse furiosum·nõ·de succes·ab intesta·c·cuz dilectus·per glosam·

¶ Plura que p̃hibentur furiosis·nõ·de elec·ex eo·li·vi·in glo·super·℘·discretione·uide in clem̃·i·de homic̃·et qđ ibi nõ·

¶ Furiosi et lunatici nõ promouentur·xxxiii·di·cõmuniter·in glo·

¶ Quis probat an quis dicit furorem·uel an quis dicat sanam mentem·uide de hereti·c·iii·li·vi·et ibi uide Io·an·et Io·mo·uide in·c·fi·de succes·ab intesta·et quod ibi nõ·

¶ An ea que agit furiosus in dubio uideantur gesta tempore furoris·uide·C·de cura·furi·l·pen̄·de succes·ab intesta·c·fi·iii·q·ix·iudicas·xvii·q·ii·in summa·ubi uide glo·

¶ Furiosus equiparatur pupillo et infanti·ff·de arbi·l·diem·§·si quis·xv·q·i·et itaq̃·in glo·C·de cura·furi·l·i·glo·in·l·iii·eo·ti·Bal·in·l·iubemus·C·de sacrosanc·eccle·

¶ Furiosus nec pro se nec pro aliis agere põt·Spe·ti·de actore·§·i·℘·item opponitur contra actorem·℘·item q̃ est furiosus·sed pro eo agit curator·Specu·ti·de libel·concep·℘·xiii·

¶ An furiosus possit ordinari habetur·xv·q·i·cum itaq̃ ubi uidetur tex·q̃ non·

¶ Sententia lata contra furiosum est nulla·Specu·ti·de sen·p̃pla·§·iuxta p̃positionis·℘·itẽ est nulla ratione litigator̃·

¶ Generaliter que possit facere furiosus et que non colligitur ex nõ·instit̃·qui tuto·da·pos·§·furiosus·ff·de iudi·l·cum furiosus·ff·de reg̃·iur̃·l·in negociis·ff·de iure codicill·l·ii·§·furiosus·ff·loca·l·qui ad certum·et·ff·solu·ma·l·ii·§·uoluntate·ff·de neg̃·gest·l·iii·§·et si furiosi·ff·si cer·peta·l·si a furioso·et uide quod nõ·in dicta·l·

¶ Furiosus habet existentiaz sui heredis·ut·l·fi·C·de cura·furi·

¶ Furiosus putat iustum quicquid facit tempore furoris·nõ·per glo·de conuer·coniuga·c·dudum·super·℘·calore·

¶ Furiosus non põt tacite consentire·ff·si cer·peta·l·si a furioso·et·ff·loca·l·qui ad certum·

¶ Furiosus et indiscretus a testimonio repelluntur·tales enim pro absentibus habent̃·Spe·ti·de testa·§·i·℘·item q̃ est furiosus·& ti·de teste·§·i·℘·item q̃ est furiosus·

¶ An furiosus equiparetur absenti·nõ·ff·de reg̃·iur̃·l·in negociis·nõ·in·l·iii·§·et si furiosi·ff·de neg̃·gest·in glo·furiosi·Cy·C·de p̃cur̃·l·inuitus·uide·C·de cõtrahen·emp·l·emptionez·in glo·ii·et·iii·et ibi Cy·et nõ·in·l·ii·§·furiosus·ff·de p̃cura·Barth·ff·solu·matri·l·ii·§·uoluntate·uide bona uerba Ia·bu·in·l·et ideo·ff·de p̃curato·Bal·in·l·furiosum·C·qui testa·fa·pos·ubi uide per eum qualiter p̃betur furor·

¶ Ex uerbis quis presumitur furiosus·nõ·C·

de codicil. l. nec codicillos. in glo. fi.

¶ Quilibet agens aliquid contra officium pietatis dicitur nõ sane mentis uel furiosus. ff. de inoffi. testa. l. ii. et qđ ibi nõ.

¶ Que sit practica articuli ad ꝓbandū quem esse furiosum. uide. ff. de edil. edic. l. ob que uicia. §. penl. uide Bar. in. l. mutus. ff. de bo. pos. infan. aut furio. dela.

¶ Furiosus quādoq; delinquit simulato furore & ei delictum nõ ascribitur. sed debet carcere contineri. ff. de offi. p̄si. l. congruit. §. furiosi.

¶ Furiosorum quidam stant in continua mentis alienatione | quidam habent dilucida interualla. primo casu delinquentes non puniuntur. secūdo sic si deliquerint tempore interualli. ff. de offi. presi. l. diuus.

¶ Furor non extinguit dignitatem nec statuz nec iurisdictionē nec potestatem. ff. de sta. bo. l. qui furere. & ibi nõ.

¶ In his in quibus requiritur expressus uel tacitus consensus furiosus non habetur pro consentiente. secus in his in quibus sufficit cōtradictionem cessare. l. ii. §. uoluntate. ff. solu. ma. & l. qui ad certum. ff. loca. & l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuri. & ibi Barth. ff. de act. & obli. l. si a furioso. & ideo Bartho. reprehendit glo. que est in. l. iii. §. pupillus. ff. de negl. gest. ubi tractat Ia. bu. an & quādo furiosus habeatur pro consentiente.

¶ Filius non procurans patrem furiosum expellitur ab hereditate ipsius. C. de epi. & cleri. autē. liberi. in glo. fi.

¶ Furiosus differt a mentecapto. ut. C. de nup. l. si furiosi. & ibi Bar. dixi. s̄. ꝓxime.

¶ An demens habeat curatorem legitimum sicut furiosus. tex. insti. de cu. fu. §. i. & ibi glo.

Fur Furtum

An & quādo furtum clādestinum quod fit de nocte | uel latrocinium quod fit in siluis reputentur casus fortuiti. uide Bal. in. l. i. C. de deposi. ubi uide etiā quid de incendio. Adde qđ dixi. s̄. sub dictiōe casus fortuitus.

¶ Clericus in sacris existens furtū faciens deponitur. l. di. de his. adde de iudi. cum nõ ab homine. & quod ibi nõ. lxxxi. di. presbiter. Adde xvii. q. iiii. si quis clericus.

¶ Furans aliquid non tamen animo seu intentione furandi nihilominus reus est furti. l. di. qui saccum. ff. de furtꝭ. l. qui saccum.

¶ Furantes bona episcopoꝝ defunctoꝝ excōmunicantur. xii. q. ii. de laicis.

¶ Furtum maius quocunq; alio furto est subtrahere elemosinas pauperibus que eis debentᷣ xii. q. ii. multi edificant.

¶ Non est furandum a diuite ut pauperibus fiat elemosina. xiiii. q. v. forte aliquis. bene fac glo. l. si pignore. §. i. ff. de furtꝭ.

¶ An inueniens alienum. i. qđ suum nõ est et nõ restituens cōmittat furtum. tex. uidetur ꝙ sic. xiiii. q. v. si qd inuenisti. & c. multi. de quo ibi glo. adde. ff. de furtꝭ. l. falsus. §. qui alienum. Io. an. de elec. c. dudum. ii. ubi dicit ꝙ tenetur furti nisi faciat preconizari. uide qđ nõ. idem Io. an. in regula possessor. li. vi.

¶ Furtum non fecerunt Israhelite spoliando Egyptios. xiiii. q. v. dixit dominus. de diuorꝗ. gaudemus.

¶ Appellatione furti intelligitur omnis illicita usurpatio rei aliene. xiiii. q. v. §. item obicitᷣ & c. penale. xxxii. q. iiii. meretrices. Io. an. in regula possessor. li. vi. in. viii. q.

¶ Pro furibus intercedit ecclesia & qualiter. habetur. xiiii. q. vi. hi qui.

¶ Furtum non solum in maioribus sed etiā in minoribus cōmittitur. xiiii. q. vi. furtum. insti. de re. diui. §. gallinaꝝ. adde. l. si oleum. in fi. ff. de dolo. & qđ nõ. s. Tho. scđa scđe. q. lxvi.

¶ Furtum cōmittit clericus qui de bonis ecclesie aliquid sibi retinet ultra uictum. xvi. q. i. quoniam quicquid.

¶ Furata ecclesie pecunia debet reddi in quadruplū. & furans aliqd de bonis ecclesie penitebit sex annis. xvii. q. iiii. pecūia. Adde ꝙ furans aliquid de ecclesie proditori equiparatur. xxiii. q. iiii. quid ergo.

¶ Res furtiua potest tolli per dominū licz sit penes furem. uide Iono. in. c. olim. de resti. spo.

¶ Qualiter probetur in furto culpam abesse. uide notabilia ꝟba domini Bal. in. l. si creditor C. de pigno. acti.

¶ Qui partem rei furatur nihilominus potest dici fur totius rei. uide in. l. uulgaris. ff. de fur. que est canonizata. de peni. di. i. uulgaris.

¶ Reus furti est qui uoluntatē habet furandi licet non furetur quia timet. de peniten. di. i. si ꝓpterea. & in. c. tres ꝑsonas. xxiii. q. iiii. xxxvi. q. ii. si quis non dicam.

¶ Furtum & rapinam excusat necessitas. de consecra. di. v. discipulos. nõ. de furtꝭ. si quis per necessitatem & ibi bona glo. adde. xv. q. i. §. cum itaq; & uide qđ dicā infra sub dictone necessitas. Ad hanc materiam uidelicet an liceat furari quādo subest necessitas. uide. xvii. di. sicut hi. & qđ scribit sanctus Tho. secunda secunde. q. lxvi.

¶ An filius debeat puniri pro furto qđ fecit patri. nõ. Barth. in. l. si quis uxori. in principio. ff. de furtꝭ.

¶ Quis sit fur improbus | quis improbior | qs improbissimus. nõ. Bar. in. l. i. ff. de effrac.

¶ An uxor possit crimialiter accusari de furto facto uiro. nõ. in. l. si quis uxori. & ibi Bar. ff. de furtꝭ.

¶ An illa regula ꝙ omnis conditio degenerat contra furem habeat locum in predone possessore rei immobilis. nõ. ff. si cer. peta. l. si quis causam. §. res. ubi Bar. in. l. sed nec legatarius. ff. de condi. furti.

¶ Si proceditur de furto contra furem & dn̄s rei comparet in iudicio dicens de uolūtate sua rem subtractam | an annulletur processus. uide Bar. in. l. inter omnes. §. recte. ff. de furtꝭ.

¶ An dicatur fieri furtū rei que ab aliquo nõ possidetur. uide Bar. in. l. eum qui. §. si filiusfamilias. ff. de furtꝭ.

¶ Qua pena puniunt fures. uide plene in autꝭ.

sed nouo iure. C. de ser. fugi. & an debeant furca suspendi. nõ. glo. & doc. de exces. pla. inter. docto. de homic. tua. Bal. x. col. de pace iu. fir. l. i. §. si duo. & §. si quis quinq;. ubi dicitur q pro quocũq; furto quãuis modico debet suspẽdi. uide Io. an. in preallegato. c. tua. super glo. pen. adde glo. in. l. capitalium. §. famosos. ff. de penis. in glo. furca. & ibi Bar. ff. arbo. fur. ce. l. ii. in glo. xxiii. q. iii. si quis fortitudinez. adde qđ scribit. s. Tho. secunda secunde. q. lxvi. ar. vi. qui dicit q pro furto imponit pena mortis.

¶ An ille cuius consilio uel suasione factũ est furtum teneatur de furto etiã si fur alias esset facturus. uide que dixi. s. sub dictione cõsiliũ.

¶ Qua pena puniatur qui furatur ecclesie aliquod ornamentum. uide. xvii. q. iiii. si forte.

¶ An si plures res subtrahantur una uice dicantur unum furtum. uide Bartho. in. l. si quis in seruitute. ff. de furt. glo. & Bartho. in. l. eum qui. §. idem dicit. eo. ti.

¶ An creditor suscipiens indebitum uideatur cõmittere furtum. Bar. in. l. falsus. ff. de furt.

¶ An furta alibi cõmissa de quibus hic nõ cognoscitur aggrauent furta de nouo hic facta. & sic cõnumerentur in numero furtorum ad finẽ imponendi grauiorem penam. nõ. Bartho. in. l. si cui. §. cum sacrilegium. ff. de accusa. Et an p furto cõmisso in una iurisdictione possit quis puniri in alia. nõ. ff. rer. amo. l. si concubina. in glo. celauit. doct. in. l. si pro fure. §. finali. ff. de condi. furti. Bar. in. l. si dominium. ff. de furt. adde nõ. C. de noxa. l. i. in glo. finali. & in. l. de his. C. de furt.

¶ An quis teneatur indicare furem. docto. in. l. in ciuili. C. de furt. & in. l. iiii. §. si tibi. ff. de cõdi. ob tur. cau. & in. c. qui cum fure. de furt. uide in. l. i. & ii. ff. de receptato. glo. i. q. i. quod quidam. ubi uide an liceat recipere pecuniam pro indicando furem.

¶ Quomodo puniatur fur inuentus in domo qui tamen non incepit aliquid furari. nõ. in. l. saccularii. ff. de extraor. crimi. quem tex. Bal. in. l. si quis non dicam rapere. C. de epi. & cle. dicit non esse alibi.

¶ An furem deprehensum in domo clericus impune possit tradere curie seculari. uide nõ. in. c. suscepimus. de homi. glo. dicit q nõ. xxiii. q. v. c. i.

¶ Qualiter & per quos probet quis furtum sibi esse factum. nõ. Bartho. in. l. si quando. C. unde ui.

¶ Sunt aliqui fures qui uocantur buthelarii. no. glo. in. l. fi. C. unde ui.

¶ Sunt aliqui fures rei peculatus. scilicet qui furantur rem sacram uel religiosam uel publicam. ut. ff. ad legem iul. pecu. l. i. nõ. glo. xxiii. q. iiii. quid ergo.

¶ Furtum quandoq; fit in re quandoq; in usu rei. insti. de obli. que ex delic. na. §. i. nõ. xxxvi. q. i. §. ultimo.

¶ Nomine furti continetur omnis usurpatio illicita. xiiii. q. v. penale.

¶ Furtũ nõ est ab inuito extorquere sibi debitum. xiiii. q. v. non sane.

¶ Si quis ingreditur domum alicuius animo furandi tamen non furatur licet non teneatur furti tenet tamen iniuriaz. ut nõ. glo. in clemẽne in agro. de statu mo. in. v. ipso facto.

¶ Actio furti datur solum illi cuius interest. ut. ff. de furt. l. eum qui. §. fi.

¶ An licituz sit furari patri uel matri seu aliis consanguineis. dic q non. sed est peccatũ mortale nisi forte putauerit illos permissuros. nõ. xii. q. ii. c. qui abstulerit. de electi. dudum. ii. in glo. simile. adde qđ dixi supra sm Bartho. facit insti. de obli. que ex delic. §. hi qui.

¶ An liceat comedere de re furto subtracta. dic q non. xiiii. q. iiii. si quis usuram. xxviii. q. i. uxor. & Thobie. ii. ubi dicitur non licere nobis aliquid edere seu comedere de furto. seu contingere.

¶ Quis dicatur fur uel latro publicus. nõ. de immu. eccle. inter alia. faciũt nõ. in. l. capitaliũ. §. famosos. ff. de penis.

¶ An liceat occidere furem deprehensum cuz furto. nõ. in. l. furem nocturnuz. ff. ad legẽ cor. de sicca. habetur. xiii. q. ii. si fur ant latro. et est palea. xxiii. q. iii. si quis fortitudinem. & c. se. ubi glo. alia glo. xxiii. q. v. cum homo. que idez dicit de obsidentibus in itinere.

¶ An pecunia redacta ex re furtiua sit affecta uicio furti. nõ. ff. de furt. l. qui uas. §. ultimo. adde glo. xiii. q. v. in summa. facit quod dicaz infra sub dictione usura.

¶ An cõmittens tria furta in diuersis territorus sit fur famosus ita ut possit de iure suspẽdi. uide Iohan. an. in addi. Specu. ti. de furt. super rubrica.

¶ An dans alicui rem alienam cõmittat furtũ. nõ. in. l. i. et. ii. ff. de usucapi. pro emp.

¶ An faciens pactum cum aliquo ut si sibi indicauerit furem nihil ab eo petat zc. si ex illa causa postea facta indicatione constat illũ esse de furibus possit cõtra eum agere. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de furt. super rubrica.

¶ An destruens rem dicatur furtũ cõmittere. uide Bar. in. l. qui tabulas. §. fi. ff. de furt.

¶ An dilacerans instrumentum alterius dicat cõmittere furtum. uide in dicta. l. qui tabulas. per Bartho.

¶ An celans furem teneatur furti. uide Bar. in. l. qui uas. §. ii. ff. de furt.

¶ An si domesticus aufert rem de domo dicat fur. uide Bar. in. l. si libertus. ff. de furt. tex. & ibi Bartho. in. l. respiciendum. §. furta domestica. ff. de penis. & l. in seruoz. §. fur. ff. de furt.

¶ An credatur hospiti dicenti res sibi furto ablatas de hospitio. Bar. in. l. i. §. serui. ff. fur. aduer. nau. cau. stabu.

¶ An tenens unum in hospitio qui tamen non consuetus erat hospitari teneatur ut hospes si bona illius de domo auferantur. uide Bartho. in. l. mariti. §. ii. ff. de adulte.

¶ An falsus procurator dicatur facere furtuz

manifestum. Bal.x.col.de pace iu.fir.e.i.℘.in uita.uide eundem in.l.falsus.C.de furt.

¶ An tenens beneficium de quo est canonice priuatus dicatur furtuz cõmittere. Bal.in preallegato.c.i.nõ.in.c.dudum.ii.de elect.

¶ An res amissa furto possit probari iuramẽto perdẽtis. Inno.in.c.fi.qđ me.cã.dicit ꝙ sic.

¶ Parrochianus contra sacerdotem suum uel filius contra patrẽ non agit actione furti. Bal. x.col.de ꝓhi.feu.alie.§.ti.

¶ An furtiue possim auferre rem de qua spoliatus fueram. glo.i.di.iusgentium. Innoc. de resti.spol.olim. & quod idem nõ.in.c.qui cum fure.de furt.

¶ Auferẽs reliquias sanctorum sacrilegus est nõ. Archidia.xxiii.q.iiii.quid ergo.de consec. di.i.corpora.uide in.l.nemo martires.C.de sacrosanc eccle.

¶ An cõmittatur furtũ auferendo rem a dño existimando ipsum ratihabituꝝ. glo.nõ.ix.q. ii.lugdunẽ.doc.de elec.duduz.ii.adde Bar.ff. de fur.l.inter omnes.§.recte.insti.de obli.que ex delic.na.§.placuit.

¶ An fur euadat penam restituendo rem furtiuã.glo.xii.q.ii.apostolicos. & c.fraternitas. in glo. Archidia.xviii.di.quoniam.adde quod nõ.in clem.de usur.in gl.pen.xxii.q.iiii.si ad peccatum in glo. de rapto.c.iii.de penite.di.i. uulgaris.in glo.pen.

¶ An fur qui alienauit rem furtiuã possit eam licite furari illi in quem alienauit ut restituat ueio domino.Inno.in.c.qui cum fure.de furt.

¶ An furtum cõmittatur auferendo rem uacantem.uide Io.an.in.c.dudum.de elect.el.ii. super glosa.

¶ An fur teneatur ad interesse illi cui furatus est.glo.xii.q.ii.fraternitas.

¶ Furtum nõ cõmittitur ubi abest animus lucrandi.glo.xiiii.q.v.forte.glo.l.di.qui faccuz.

¶ An fur deferens rem furtiuam de una ciuitate ad aliã possit ibi de furto puniri.uide do. Anto.in c.i.de rapto. Bal.x.col.de pace iura. fir.c.primo.

¶ An prestans auxiliũ furi teneatur de furto Innoc.de homic.sicut dignum. Bar.in.l.sepe. in fine.ff.de uerbo.signi.

¶ An custos teneatur restituere rem furatam propter eius negligentiaz. Hostieñ.ꝙ sic.in.c. fi.de furt. Idem de offi.archi.ea que.

¶ An mandans cõmitti furtum puniatur sicut fur.uide Archi.xiiii.q.vi.c.fi.

¶ An ex solo introitu in domo alterius cõmittatur furtum.glo.xxiii.q.iiii.tres personas.

¶ An fures dicantur pro re modica.uidetur ꝙ sic.etiam pro una gallina.uide glo.fi.in prima consti.Grego.tex.xiiii.q.vi.furtum.

¶ Furtum non cõmittit pro re immobili.glo. vii.q.i.non furem.glo.de elec.dudum.ii.

¶ Furtum est cõtractio rei aliene mobilis inuito domino.& corporalis fraudulosa lucri faciendi.siue ipsius rei causa siue eius usus possessionis.ut.ff.de furt.l.i.uidẽ.C.de condi.fur.l.fi.nõ.de consti.e.ii.li.vi. uide insti.de oblig. q̃ ex delic.na.§.i. & s.Tho.scda scdẽ.q.lxxi.

¶ Unde dicatur furtum.uide in.l.i.ff.de furt. & insti.de obli.que ex delic.na.§.furtũ autẽ.

¶ Ex furto potest agi quatuor modis. & quilibet eoꝝ habz diuersum effectum. uide Io.an. de iudi.dilecti.super glo.ii.

¶ Licet fur rem restituat tenetur tamen confiteri peccatum.uide de elect.qđ sicut. in glo. fi.in regula peccatũ.li.vi.ubi Io.an.facit.xxv. di.c.fi.&.xii.q.ii.fraternitas.in glo.magna.

¶ Si fur diuidat rem furtiuam cum socio suo peius facit q̃ ꝙ nõ diuidat.xxii.q.iiii.si ad peccatũ in glo.i. glo.de iureiurã.eam te.in glo.ii.

¶ Que est pena furantis rem sacrã. uide.xii. q.ii.de uiro.

¶ Fur nocturnus potest a quolibet capi nõ tñ occidi nisi defensionis causa.ut.l.fure nocturnum.ff.de sicca.uide in.c.si ꝑfodiens.de homi. Spe.ti.de actore.§.Item ꝙ uult.&.ti.de accu. §.i.℘.hoc tamen.

¶ Fur siue latro manifestus & nocturnus & depopulator agroꝝ equiparantur. tex.de imu. eccle.inter alia.

¶ An pro re minima possit agi de furto.xiiii. q.vi.c.fi.

¶ An sacerdos debeat furi in foro conscientie furtum cõfitenti mandare ut restituat rem cũ pena.uide.xii.q.ii.fraternitas.in glo.fi.

¶ Furtum & male ablatuz restituitur domino aliquando datur pauperibus.& cuius expensis debeat mitti si dominus multũ distat.uide nõ. in regula peccatum.li.vi.in glo.fi.& super ea doc.uide in.c.sicut dignum.§.eos.de homic.

¶ An & quando dicatur fur manifestus nõ.ff. de condi.furti.l.siue manifestum.in glo.occidisse. & ibi Bar. Cy.C.de furt.l.falsus.in.iii. q.& uide Bar.in.l.iii.ff.de furt.Et quis dicatur famosus.uide.ff.de penis.l.capitalium.§.famosos.& quod ibi nõ.

¶ An fur possit licite interfici. nõ.ff.ad legem acquil.l.itaq.§.i.&.§.lex xii. in glo.ꝑmittit. & glo.ut tantum.ff.qđ me.cau.l.nec timorem. in glo.occidere.C.ad legem cor.de sic.l.si ut allegas.& ibi Cy.ff.ad legem cor.de sic.l.furez. & ibi Bartho.uide de homic.si perfodiens. & quod ibi nõ.

¶ Quibus actionibus cõuincatur fur. nõ.Bar. ff.de acquir.pos.l.rem que nobis.

¶ An iudex possit ꝓcedere cõtra furem si ille qui est dominus rei dicat sua uoluntate factũ. nõ. Bartho.ff.de furt.l.inter omnes.§.recte. insti.de oblig.que ex delic.na.§.unde illud.in glo.corrupti.

¶ An fur habens pacem a domino rei debeat extrahi de carceribus stante statuto ꝙ habens pacẽ extrahatur.nõ.Bar.ff.de public.l.licitatio.

¶ An fur possit agere furti aliquo casu. nõ.ff. de furt.l.qui uas.§.si ego.in glo.fi.& ibi Bar. in.l.interdum.§.qui furem.eo.ti.

¶ Quando fit furtũ rei sue.nõ.ff.de pig.act. l.iii.in glo.fi.insti.de ob.q̃ ex delic.na.§.aliquñ.

¶ An debitor faciat furtũ uendẽdo rem pignoratam nõ ff. de distra. pigno. l. i. in glo.

¶ An ex sola uenditione fiat furtum. nõ. C. de furt. l. alienum seruuz in glo. i. et ibi Cy. nõ. in l. si seruum. eo. ti.

¶ An furtum possit fieri sine culpa. nõ. ff. pro soc. l. cuz duobus. §. damna. in glo. subreptũ. ff. nau. cau. sta. l. et ita. §. ii. in glo sine culpa. et l. nauta. in glo. fi. eo. ti. insti. qui. mo. re cont. ob. §. preterea. in glo. debet.

¶ In quo differt furtum a latrocinio nõ. ff. pro soc. l. cum duobus. §. damna in glo. subreptũ. et insti. ad. l. acq. §. i. in glo. latrone.

¶ Quotuplex sit furtum nõ. Cy. C. de seruis fugi. l. i. in. viii. oppo.

¶ An possit requiri si furtum est apud aliquẽ uide Cy. in. l. ii. C. de ser. fugi.

¶ An quis possit petere furtũ ab emptore furis nõ. C. de fur. l. ii. in glo. a dominis. Cy. eo. ti. l. manifestissimi. §. sed cũ in secũda dubitatiõe.

¶ Facto furto qua actione quis agat ad recuperandũ rem nõ. C. de furt. l. manifestissimi. in glo. furtiua.

¶ Si furtũ fiat in hereditate iacẽte an oriat᷑ conditio furtiua an actio furti. nõ. C. de furt. l. si abducta.

¶ Si furtum fiat filio an pater habeat actionẽ nõ. ff. de fur. l. cum qui. §. si filiusfa.

¶ An furtum sit iniuria. nõ. ff. de publica. l. licitatio.

¶ An si fiat furtũ ratiõe usus res efficiat᷑ furtiua. nõ. Bar. ff. de fur. l. qui iumenta.

¶ An sint plura furta ex cõtractatione. nõ. ff. de fur. l. uulgaris. in glo. fi. et ibi Bar.

¶ An fiat furtum ubi error est in persona uel qualitate persone uel modo cautele. nota. ff. de furt. l. si quis uxori. §. cum titio.

¶ Quibus casibus fit furtum sine affectu nõ. ff. de furt. l. qui saccum.

¶ Unde oriatur cõditio furtiua nõ. ff. de cõdi. fur. l. si pro fure. in fi. nõ. C. eo. l. i. ff. re. amo. l. mulier. insti. de actio. §. omnes. in glo. ex aliis. ff. de actio. et. obli. l. i. et ibi Bar.

¶ Conditio furtiua licet nõ infamet tñ aggrauat nõ. ff. de in ius uoca. l. sed et si. §. pretor. in glo. sigillat.

¶ Quando tollatur conditio furtiua nõ. ff. de condi. fur. l. parui refert. in glo. i. et. ii.

¶ An conditio furti detur successori. nõ. ff. de condi. fur. l. sed nec legatarius. et. l. si pro fure.

¶ An actio furti tollat actionez comodati. nõ. ff. pro soc. l. rei cõmunis. in glo. magna.

¶ An actõ furti detur successori et cui nõ. C. de furt. l. si abducta. in glo. fi. & melius. ff. de cõdi. fur. l. sed nec. nõ. Cy. in dicta. l. si abducta

¶ An actio furtiua oriatur ex sola contractatione nõ. C. de noxa. l. i. in glo. fi. uide in. l. uulgaris. in glo. fur erit. et ibi Bar. ff. de fur.

¶ An actio furti detur domino si fecit pactũ cũ fure de nõ agendo nõ. ff. de furt. l. et qui. in glo. i. et ibi Bar. circa principium.

¶ An et quando detur creditori si ei sit factũ furtum. nõ. ff. de fur. l. cum qui. §. idem scr. bit. in glo agere. et. l. creditoris. eo. ti.

¶ Si agatur actione furti quid extinctur nõ. ff. de fur. l. si uendidero. in principio. in glo. referri. & ibi Bar. et in. l. in furti. eo. ti.

¶ Fur et latro dicuntur etiam esse occupantes rem imobilem. ff. de acquir. pos. l. iii. §. in amittenda. ꝟ. si quis.

¶ Leges que dicunt furem nocturnũ posse occidi (de quibus dixi supra) debent intelligi nisi immineat periculum rei uilis. quia tunc nõ est licitum occidere uel uulnerare furem. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad. l. acquil. et potest dici res uilis a duobus aureis. ꝫ. si enim parcit᷑ fame hominis pro uili re. ut. l. si oleum. cum. l. sequenti. ff. de dolo. multomagis uite. ad quod optime facit. l. si adulterium cum incestu. §. liberto. ff. de adulte.

¶ An fur possit capi per dominũ rei nõ. ff. de fur. l. interdum. §. qui furem.

¶ Utens re cõmodata ad alium usum q̃ destinatum cõmittit furtum. ff. de condi. fur. l. qui furtum. ff. cõmo. l. si ut certo. §. interdum.

¶ Furtũ cõmittit a principio ignorãs si postea eum sit certificatus non restituit. ff. de acquir. re. do. l. pomponius. & qđ ibi nõ.

¶ Furtum in dubio intelligitur factum culpa eius qui tenebatur custodire. ff. de offi. prefec. uigi. l. iii. §. effracture. nisi esset factum in loco in quo bona custodiri non poterant. Bal. ibi.

¶ An pro inquirendo furtũ liceat ingredi alterius possessionem. nõ. per Cy. C. de fur. l. i. in glo. predio.

¶ Scienter recipiens rem furtiuam non cõmittit furtũ quãdo non cõtractat animo lucri andi. glo. in. l. furti. ff. de his qui no. infa.

¶ Furtum alibi cõmissum nõ potest hic puniri principaliter sed aggrauat penã delicti hic cõmissi. unde si aliquis cõmiserit alibi crimen de quo hic nõ potest puniri. si tamen hic postmodum delinquit acrius punietur ꝓpter delictuz alibi cõmissum. et idem dic. ꝙ furtũ de quo nõ potest cognosci ꝓpter prescriptionẽ temporis ex forma statuti aggrauat alia de quibus põt cognosci ut propter illa acrius puniat᷑. Bal. in aut. sed nouo iur. C. de ser. fugi. Bar. in. l. si cui. in fi. ff. de accu.

¶ Male faciunt rectores terrarum suspendere uernaculas ꝓ modico furto qđ eis faciunt. ꝫm Ange. in preall. aut. sed nouo iure.

¶ Quid sit furtũ. et quot requirũtur ad eius rationem. et an differt specie a rapina. et ꝙ est peccatũ mortale. et an liceat in ultima necessitate. et ꝙ est grauius peccatũ q̃ rapina. & que sit eius pena. uide late per sanctum Tho. scđa scđe. q. lxvi. per totuz. ubi tractat de omnibus supradictis. dic ut ibi.

Furca

Suspensus furca non debet sine licentia iudicis deponi quẽ petẽti de facili concedi debet. ut no. in clem. i. de peni. et remis.

¶ Famosus latro furca est suspendẽdus. ut nõ.

de imu. ecele. inter alia. in glo. l. capitalium. §. famosos. ff. de penis.

Furnum De eo qui habet furnum in emphiteosim sub pacto de coquẽdo ibi domino uł familie sue si postea dominus habeat plures filios et quilibet ex eis filios adeo ꝙ si omnibus coquat in furno gratis magis expendit sibi non habere quid iuris. uide nõ. in. c. quãto. de censi. & eadem questio põt formari de molendino.

Futurum Futura ꝓdicere nõ est licitũ. xxvi. q. ii. sʒ et illud.

¶ Quilibet predicens futura ꝑ consultationẽ demonum uel alia prestigia censetur ydolatra. xxvi. q. v. quod autem.

¶ An inspiciatur futuꝝ quod euenire possit. glo. in. l. si idem cum eodeʒ. §. fi. ff. de iurisdic. om. iudi. & in. l. i. ff. de in litem iuran. Bar. in. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de uer. obli. Cy. in. l. fi. §. fi. C. cõia de lega. glo. in. c. i. de ser. nõ ordi. & ibi doc. tractant an quis teneatur preuidere futura. Adde nõ. in. c. i. ut eccle. benefi. glo. xii. q. ii. habebat.

¶ An & quando uerba ꝓ̃sentis temporis trahantur ad futura uel non. nõ. Bar. in. l. si ita. ff. de auro & ar. le. & l. fi. C. que res pigno. obli. pos. per doc. in. c. fi. de succes. ab intesta.

¶ An super futura obligatione cõpetat actio. nõ. Inno. & Hostieñ. de offi. dele. cum olim.

¶ Futurum exponitur ꝓ presenti. lim̃. di. fraternitatem.

¶ An futuro edificio possit imponi seruitus. nõ. de eccle. edi. ad audientiam. ii.

¶ An iura futura transeant ad heredes. uide ff. de priuileg. credi. l. dabimus. in fine. & C. de reuo. dona. l. i. & fi.

¶ Omne futuꝝ censetur incertum. & ideo dubitationem inducit. Specu. ti. de renũ. & cõclu. §. i. ꝟ. quid si quis renuntiationibus.

¶ An offerens se & sua monasterio uideať offerre etiaʒ futura. glo. de deci. ex multiplici. in glo. i. plene per do. Car. flo. in clem̃. fi. de ꝟ. pꝗ. bonus tex. in. l. si seruitus. ff. de serui. ur. predi. in contrarium de rescrip. c. fi. Bar. in. l. damni. §. si is qui. ff. de dam. infec. uide hãc questionẽ in terminis in. c. fi. de succes. ab intesta.

¶ An & quando tractus futuri temporis pertineant ad iudicẽ uel quãdo nõ. nõ. ff. de usuꝛ. l. i. §. i. glo. in. c. in nostra. de sepul. & in. c. ii. de homic. li. vi. etiam in. c. romana. §. caueant. de sen. excõ. li. vi. glo. & doc. de ꝓcura. audiẽ. do. Car. flo. in cle. romani. §. nos itaq. de iureiurã. in prima oppo. nos addimus ꝙ licʒ regula sit ꝙ tractus futuri temporis non pertineant ad iudicem plures tamẽ sunt casus in quibus iudex prouidet in futuꝝ qui nõ. in. c. ii. de homic. li. vi. & in iuribus supra allegatis.

¶ Obuiandum est futuris periculis. lxiii. di. adrianus. xxi. di. deniq. i. q. vii. cõuenientibus.

de ser. nõ ordi. c. i. ubi de hoc. de rescrip. c. fi. li. vi. ubi g'o. & Archi. & ibi concor. xxiii. di. in nomine. xxxi. di. c. i.

¶ An futuꝝ contineat in se preteritũ & presens. uide. ff. de uer. signi. l. uerbũ erit. & l. uerbum oportebit. ff. de arbi. l. si cũ dies. C. de epi. & cle. l. nulli. de cõse. di. ii. in christo. & ibi nõ. nos addimus. ff. de uer. obli. l. si stipulatus. §. cũ stipulat'. ff. de le. i. l. talis scriptura. & l. grece. ff. de pigno. & ff. de le. iii. l. uxori. §. i. C. de sacrosanc. ec. l. placet. & l. iubemus. xxxii. q. v. si paulus. de cõse. di. ii. in xp̃o. & di. iii. c. puerit.

¶ Presens ponitur pro futuro. ff. de pac. do. l. cum dos. ff. de condi. & de. l. quibus diebus. §. quidaʒ titio. xxxii. q. v. si paulus. & q̃d ibi nõ.

¶ Preteritum plusq̃perfectum recipit futuꝝ. ff. si quis ingenu. esse dica. l. ii. ff. de uer. obli. l. si ita quis. §. seya.

¶ Dispositio super uniuerso fundata extendiť ad futura. ff. de pigno. l. grece. & l. cũ tabernã.

¶ An dispositio de presenti respiciat futura. uide plura bona uerba Petri in. l. i. ff. de serui. & Iaco. bu. & in. l. qui edificiũ. ff. de fui. ur. ꝓ.

¶ Dispositio super collectiuo extenditur ad futura. ff. de pigno. l. grece.

¶ Si quis iurat seruare statuta an intelligatur de futuro. uide. ff. de serui. urba. predi. l. si seruitus. §. cum stipulamur.

¶ Si conreditur immunitas realiter rebus nõ extenditur ad futuras. C. de sacrosanc. eccle. l. placet. & l. hoc iure. §. l. ff. de aq̃ quoti. et esti.

¶ Si promitto coquere panem tibi et familie tue an extẽdatur ad futura. uide Iaco. bu. in. l. fi. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Si promitto cuilibet canonico. x. pro anniuersario titii an extendať ad canonicos aucto numero. Cy. in. l. non modus. C. de serui. et nõ. bene illũ tex. ꝙ augmentato fundo nõ augetur numerus in futuꝝ.

¶ Futura dupliciter cognoscũtur. s. Tho. scđa scđe. q. xcv. ar. i. et ꝙ demones inuocati ea nũtiant multipliciter. ubi. s̃. ar. iii.

¶ Ad futurorum cognitionem non est aliquid institutũ in lege noua sicut in ueteri. et ratõnẽ quare uide ubi supra. ar. ii.

¶ Futura possunt cognosci ex inspectione corporum celestium. ubi. s. ar. iii.

¶ Futurum opus potest dici quod ceptum est et est in fieri licet nondũ est cõsumatũ. tex. et ibi Ia. de are. in. l. i. §. hoͦ edictũ. ff. de no. op. nũ.

¶ Dispositio simplex in dubio refertur ad ꝓ̃sentia tantum non ad futura nisi ueniat accessorie ad preterita uel ꝓ̃sentia. uide glo. in. l. dãni. §. si is qui uicinas. ff. de dam. infec. et ibi Bar. inducit tex. ad ꝓcuratorem qui ꝓmisit defendere in causis an intelligatur de futuris. Item quid si data est exemptio ecclesiis cuʒ capellis an intelligatur de futuris. dic ut ibi.

g

Abionite Josue seruauit promissionem gabaonitis cōtra diuinū preceptuz xxii·q·iiii·ex his omnibus Sed tamen non imputatur ei ad peccatuz·xxii·q·iiii·c·innocens·et ibi nō·

Gabella Uendita gabella contractuuz non extendit ad testamentū· Bal·in·l·testā·C·de testa· An autem extendat ad transactionem·uide Bal·in·l·pe·C·de fi·instru·

¶ Gabella non debet solui de his rebus quas qs portat pro comedēdo uel causa uictus quotidiani tex·in·l·iiii·ff·nau·cau·sta·hoc tenet glo·in cle·p̄senti·de censi·tex·in·l·uniuersi·C·de uectigā·

¶ Gabella non debet solui qn̄ contractus ex cā lucratiua fit inter ascendentes dictum est Bar·in l·i·C de impo·lucra·descrip·li·x·

¶ Gabella debz solui ex forma statuti et si nō fuit plene soluta per errorem calculi non habet uitiare contractum·dictum est Bal·in·l·eum qui·§·in popularibus·ff de iureiur·

¶ Si statutum dicat ꝙ de quolibet contractu debeat solui gabella an debeat solui si creditor remittit debitum debitori·nō·in·l·si pater·ff·de solu·

¶ An debeat solui gabella de instrumento electōnis si executor grauatus est uni ex heredibus restituere quem elegerit·uide Bar·in·l· unum ex familia·in prin·ff·de leg·ii·

¶ Emptores gabellarum possunt etiā ante tēpus conueniri et compelli ad solutionē remisso tamen interusuario medii temporis·uide Bal·in·l i·C·de condicti·ex le·

¶ Stante statuto ꝙ de quolibet testamento debeat solui gabella si ex uno testamēto fierent centuz uel mille scripture certe unum est testamentū et una debet solui gabella·uide Bar·in·l·i·ff·d̄ testa·in finalibus uerbis·

¶ Si dictat statutum ꝙ de qualibet negotiatione soluat̄ gabella an debeat solui de legato·uide Bar·in·l·cetera·§·sed et si quis ad opus·ff·de lega·i·

¶ Si gabella debet solui de precio alicuius rei an intelligatur deductis expensis factis pro re uēdēda·uide nō·ff·solu·matri·l·fructus·per Bar·et moderniores·

¶ Si statutum dictat ꝙ de quolibet instrumento uel contractu ex quo alicui ius acquirit̄ soluatur gabella saluo quē de instrumento solutionis an soluatur gabella ex uenditione ad quā faciendam qs erat obligatus·uide Bar·in·l·si pupillus·in princi·ff·ad·l·fal·

¶ An dominus uel ciuitas uendens gabellam contractuuz teneatur soluere gabellario de contractu a se inito·uide Bar·in·l·licitatō·§·fiscus·ff·de publi·Bar·in·l·i·C·de naucula·li·xi·

¶ Si gabella debet solui de sententia nō ꝓpterea debet solui de confessione iuramento uel precepto de soluendo nō·Bar·in·l·i·ff·de confes·

¶ Si nauis propter tempestatem uenit in aliquē portum an ibi teneatur soluere gabellaz·uide in·l·i·C·de naufrag·li·xi·et in·l·cesar·et in·l·fi·§·si ꝓpter necessitatem·ff·de publica·

¶ Si dicit statutum ꝙ de quolibet contractu soluatur gabella alias contractus non ualet duo cōtrabunt et unus soluit suam partem gabelle alius nō an contractus babeatur pro nullo· uide Saly·in·l·non dubium·C·de legi· ubi concludit ꝙ ualet quo ad soluentem·non quo ad non soluentem·

¶ Si ex forma statuti de quolibet debito de quo conficitur instrumentū debeat solui gabella an soluetur de eo de quo conficitur apodissa Bar·in·l·i·C·de iura·calūp·

¶ Quid de mulione fraudante gabellaz nō·Bar·in·l·ii·§·iubemus·C·de naui·non excusan·

¶ Statutum ꝙ soluat̄ gabella de ultimis uoluntatibus est contra ius cōmune·ar·l·fi·C·de edic·di·adri·tol· et ideo est stricte intelligendū quod nō·

¶ Si quis defraudat gabellam rei alterius statuto applicāte fisco bona defraudata punitur defraudans sed nō dominus rei glo·et Bar·in·l·iubemus·C·de anna·except·

¶ An in conductione gabelle habeat locuz remissio si propter guerraz nō habeatur fructus gabelle uide Bar·in·l· cotem ferro·§· qui maximos ·ff·de publica·

¶ An exactor gabelle remittens eā incidat in penam fraudātis·uide Bar·in·l·fi·§·fi·ff· de public·

¶ Stante statuto ꝙ de quolibet contractu soluat̄ gabella an forensis contrabens in loco statuti teneatur ad solutōnem gabelle·uidet̄ ꝙ non quia statuta non ligant non subditos·d̄ const·c·ii·li·vi·Bal·tenet contra·in·l·i·C·de contra·empti·

¶ Exigentes gabellas de rebus ecclesiarum incurrunt penas de quibus in·c·quicquid·de cēsi·li·vi·et in cle·presenti·eo·ti·ubi dicit glo· ꝙ ꝓpter hoc forte tota italia est interdicta qd̄ ē ualde timēdū·

¶ Stante statuto ꝙ de contractu emptōis et uēditionis soluatur gabella et non dicit̄ per quem qs debet soluere·Bal·tangit et nō determīat in l·rica C·de re·credi·tu dic cautuz esse ꝙ per emptorem fiat solutio·ff·de edil·edic·l debent· de quo nō uidetur fuisse memor dominus Bal·

¶ Stante statuto de solutōe gabelle pro quolibet contractu an intelligatur de contractibus fisci uel principis· Bar·ꝙ non in·l·i·C·d̄ naiucula·li·xi· idē in·l·licitatio·§·fiscus·ff·de publi·

¶ Si soluta est gabella de promissione uenditōnis non debet postea solui de uenditōne Bar·in·l·interdum·§·quotiens·ff·de publi·

¶ Stāte statuto ꝙ de omnibus redditibus soluat̄ gabella·qu̇dam locauit funduz pro centū florenis colonus soluit gabellam certe non soluet dominus pro illis·c·florenis·uide in p̄al·l·iterdū·§·quotiēs·

¶ An contra excipientem non solutā esse gabellā et ꝓpterea dicentem nulluz contractū possit opponi qd̄ etiam ipse excipiens non soluit·uide Bar·in l·apud celsum·§·marcellus·ff·de doli·except·

¶ An fraudare gabellam sit peccatuz·uide in·l·i·ff·de legi·et ibi Bar·in l·uectigalia·ff· de publica·adde Bal·in·l·ueluti·ff·de iusti·et iur̄ et in·l·ii·C·de iure aure·ann·facit quod nō·Bar·in·l fi·§·diuus·ff·d̄ pub·doc·de immu·ecc·c·plerūq· Archi·xxiiii·q·iii·si qs rompetas·doc·in·c·i·de const·

¶ Emens redditus gabellarū statim habet ius in re et ideo tanq̄ ꝓcurator cōmunitatis a qua emit poterit uti iure cōmunitatis·uide Bar·in·l·in prouinciali·§·si ergo·ff·de no·oper·nunc·

¶ Gabella nō debet solui de contractu inutili uel inualido·dicit Saly·in·l·i·C·de eunuch·

¶ Qualiter uendantur gabelle nō. Bar. in. l. i. C. de pascu. publi. uel priua. li. xi.

¶ Circa statuta loquentia de gabella non soluta. uide Bar. in. l. i. C. de cano. frum e. li. xi.

¶ An res confiscate propter gabellam non solutā licite sine peccato possunt emi. nō. Io. an in. c. eos de immu. eccle. li. vi. Bal. in. l. iubemus. C. de sacro sanc. eccle.

¶ Si ex forma statuti debet solui gabella an soluetur de contractu renouato. uidetur φ sic φ uidetur nouus contractus nō. glo. et doctores de iure patro. c. quoniam.

¶ Quis possit imponere nouas gabellas seu noua pedagia uel onera. nō. xxiiii. q. iii. si quis romipetas. de censi. innouamus. facit glo. de. dudum. de iudic. et in. l. i. et per totum. C. noua. uec. impo. nō pos. nō. ff. de publi. l. uectigalia. uide do. Car. flo. in cle. si. de censi.

¶ An domini temporales recipiētes gabellas seu pedagia aut similia onera teneantur in foro cōscientie ad restitutōnē. Hosti. in summa de pe. et re. § quibus. ꝓ. quid de pedagiis. et ꝓ. sequenti.

¶ An laicus emens rem clerici teneat soluere gabellam. Io. an. de censi. quicquid. li. vi.

¶ Si propter calores estiuos uicini nostri ueniūt ad territorium nostrū ad molendum frumentū nō debēt soluere gabellā. Bar. in. l. i. C. d naufra. li. xi.

¶ Ducens animalia pregnantia extra territoriuz ut ibi piant non euitet gabellam impositā pro quolibet animali nascente. nō. Bar. in. l. i. C. de agri. et censi. li. xi.

¶ Si statutū dicit de quolibet contractu transferente ius soluat gabella et contractus fit sub cōditione suspensiua translationis si gabella soluat tempore contractus non debet postea iterato solui qū conditō adimplet. Bar. in. l. pe. C. de uecti. et ibi dicit φ gabella debet solui tempore contractus.

¶ Portantes merces uel alias res per alias uias q̄ publicas presumuntur uelle fraudare gabellā. uide p Bar. in. l. ii. et. iii. C. de curs. publi. li. xii.

¶ Si datur licentia portandi rez extra territoriū sine gabella licet postea reperiatur portare non dicitur decepta gabella Bar. in. l. parphippum. C. de cursi. publi. li. xii.

¶ Licentia data per gabellarios portandi res extra districtū durat de iure per. vii. dies dicit Bar. in. l. tractatores. C. de tracta. et sta. li. xii.

¶ Si quis debet soluere gabellā d fructibus et locat possessionem pro pecunia debet solui gabella ꝓ pecunia. Bar. in. l. interdum. ff. de publi.

¶ Si statutuz dictat φ de quolibet contractu soluatur gabella ad rationē. vi. denariorum pro libra non includit contractus qui fit super re inextimabili Bar. in. l. iiii. § pretor. ff. de dam. infec.

¶ An emptores gabellarū possint exigere gabellā a priuilegiatis. Bar. in. l. licitatō. § res. ff. de publi.

¶ An licet fiscus non teneatur soluere gabellā tenetur tū econtra ab eo emens. Bar. in. l. d. licitatio. § fi. ff. de publi.

¶ Si scolaris uel alius non debens soluere gabellam conducat res sine apodissa an cadat in penā nō soluentium. uide Bar. in. l. fi. § diuus ff. de publio.

¶ Si ex forma statuti debet solui gabella de redditibus an locato fundo alicui ad. xx. uel. xxx. annos ille soluere teneatur. Bar. in. l. interduz. § quotiens. ff. de publi.

¶ An occupans rem habitaz pro derelicta debeat soluere gabellam contractuū. Bar. dicit φ sic. in. l. si seruus. ff. de stip. ser.

¶ An licitum sit emere gabellas. uide Bal. x. col. que sint regalia.

¶ Si gabella debet solui de lucro molendini olei non soluitur de oleo qd dominus molendini recolligit et fecit de suis possessionibus. uide Arge. in consi. suo. ix. qd incipit pro euidentia quesiti.

¶ An stante statuto φ gabella soluatur d cōtractibus debeat solui de pacto de non petendo. uide Ang. in cōsi. xc. quod incipit pro parte.

¶ Emptor gabellaꝝ consequitur iura cōmunia et loco illius uidet positus dicit Bal. in. l. i. in fi. C. si propter pub. pensi. fac. l. creditor. in prin. ff. de ac. emp. et qd nō. Bar. in. l. in prouintiali. §. penul. ff. de no. ope. nunc.

¶ Quando uendūtur gabelle et in subastatiōe dicit φ dabuntur plus offerēti. illa uerba inducūt necessitatem ut plus offerenti debet secundum Bar. in. l. licitatio. in prin. ff. de publi. ubi Ange. refert Bar. dixisse φ in licitatione habet locū penitentia quod ibi Ang reprobat et bene.

¶ Clerici nō debent soluere gabellas de rebus eorum ut. s. diximus. quid autē de aliis gabellis. uide Ang. in consi. suo. xlv. quod incipit si aliqua. Bal. in. l. placet. C. de sacro san. eccle. et in. l. ii. C. de episco. et cleri.

¶ Si gabella debet solui de debito. inspicitur qd petit non q id debet. Bar. ff. de iuris. om. iu. l. pe.

¶ An exceptio non solute gabelle per emptorem opponat contra uenditorem quando neuter soluit gabellam statuto dictante neutrū audiri uide Bar. in. l. fi. §. sed et si stipulatō. ff. de eo p quē fac. erit

¶ Si secunduz statutū de contractu debeat solui gabella an soluetur de distractu dic φ non nisi trāseat in nomen contractus Bar. in. l. ab emptōne. ff. de pac. adde quod diximus. s.

¶ Si de qualibet alienatōe debet solui gabella an de cessione iuris soluetur dic si tradat possessio rei debet solui alias nō. ad hoc glo. C. de litigio. auten. litigiosa. uide Bar. in. l. et ira. § nouissime. ff. nau. cau. sta. et in. l. lege. ff. loca.

¶ Gabella nō debetur de uestibus que portātur ratōe usus quotidiani nec uecture ff. nau. cau. sta. l. sed et ipsi. § iul. et ibi Bar. et. l. ii. §. si nauis. ff. ad. l. rod. de iact. ubi idez dicit de ānulis. et allegat pro casu. l. censura. ff. de ꝓbo. signi.

¶ Exceptio non solute gabelle opponi potest per euz cui debet solui. ff. si ager uect. l. i. et qd ibi nō.

¶ Si ex contractu ex quo transferē ius utēdi debet solui gabella debet solui de cōmodato extimato illo usu quo transfertur ius utendi. ff. cōmo. l. i. § i. ubi glo. et Bartho.

¶ Si debet solui gabella de omni re uendita an si aliquid accedat emptori accessorio debz de illo solui gabella. dic si est determinatū precium ꝓ accessorio sic. alias nō. nō. in. l. si ex duobus. § uenditor. ff. de pecul.

¶ Potest publicanus rē uendere ꝓpter gabellaz non solutā. ff. de act. emp. l. creditor.

¶ Si rusticus ducat curruz in quo sunt mercātie et pro curru debeat solui gabella uel stadium pontis debet solui a rustico non a domino mercium.

sec⁹ si gabella soluet̃ ꝑ mercibus tex. est. ff. loca. l. cũ in plures. §. uehiculum.

¶ Si datiarius plus exigat pro gabella q̃ debeat an teneat̃ furti ul' q̃ pena. uide. C. de infami. l. ii. adde ꝙ quãq; tenetur pena capitali. ut. l. uniuersi. C. de uecti. quandoq; pena exilii. ut. l. fi. C. noua uecti. impo.

¶ Scolaris nõ tenetur soluere gabellã pro libris. glo. est in aut. habita C. ne fi. pro pa. et ibi Bal.

¶ De hiis que portãtur ad usum persone uel studii sui seu ruris cã nõ debet solui gabella. ut i dic. auten. habita. et. C. de uecti. l. uniuersi.

¶ Si fraudata gabella merces alique licite portãtur et alique illicite an omnes amittãtur uel soluz ille que portabãtur illicite. uide Iac. de are. et Cy. in. l. cum proponas. C. de nau. feno. Bar. in. l. cotem §. si dominus. ff. de publica.

¶ Resolutio contractus non est cõtractus et ideo nõ dz solui gabella. glo. in. l. i. C. qñ li. ab emp. dis.

¶ Jus petendi cõmissum ꝓpter gabellã non solutã ꝑditur spacio. v. annorũ. C. de uecti. l. neque.

¶ Gabella debet esse equa et par inter personas ut. C. de uecti. l. penulti. et. i.

¶ Non ualet rescriptum ꝙ quis nõ teneat̃ soluer̃ gabellam. C. de uecti. l. omnium. et. l. si quis in tantum qđ etiã miles de iure soluere debet. C. de uecti. l. ex prestatione.

¶ Pro gabella mertium de iure solui debet octaua. ut dic. l. ex prefatione.

¶ Legati et ambasiatores debent de mercibus soluere gabellam. C. de uecti. l. a legatis.

¶ Cui de iure debeat applicari gabella. uide. C. de uecti. l. fi. et quod ibi notatur.

¶ Cõsuetudie põt ius uectigaliũ exigẽduz iponi. C. đ uecti. l. fi. et ibi Cy. et Bar. qui dicũt hoc uez si consuetuo tanti temporis existit cuius inicii memoria non esset. de ꝓbo. signi. super quibusdaz. ubi bonus tex. uide Ia. bu. in. l. seruitutes. ff. de seruit. Cy. in. l. i. C. noua uecti. impo. non pos.

¶ Jus prestande gabelle seu libertatis uel eius nõ prestande est prescriptibile. Cy. in preal. l. i. qui al legat. l. si publicanus. §. fi. ff. de publica. et. l. licitatõ. §. eaz. eo. ti. et. C. đ aquedue. l. usuz aque li. xi.

¶ Emptores gabellarum dicunt̃ conductores. l. si cum hermea. C. loca.

¶ Si de uenditõne debet solui gabella non debet solui de conuentõe de uendendo. Gul. in. l. i. C. de pac. faciunt que diximus. s̃.

¶ An pedagia et uectigalia sint munera personalia uel realia. Bar. dicit ꝙ personalia. ut. l. i. §. hic titulus. ff. de publica.

¶ Si de mercibus nihil soluitur et similiter nihil de bestia deperse. sed de animali cuz mercibus qs soluet uel mulio uel dominus mertium. uide Bar. in prealle. l. i. §. hic titulus.

¶ De eo quod emit officialis uel dux belli pro suis necessitatibus de iure nõ soluitur gabella sed de eo qđ e ultra sic. ff. đ publi. l. si publican⁹. et ibi nõ.

¶ Portans merces non soluta gabella ꝑdit id tm̃ qđ portat ultra deuetum et non ultra. ut dic. l. si publicanus. et. l. fi. C. de uectiga.

¶ Miles nõ excusatur a gabella. ut. d. l. fi. nõ. glo. in dicta. l. si publicanus.

¶ Casus in quibus de hiis que uehunt̃ non debet solui gabella de iure nõ. glo. in. d. l. si publicanus.

¶ In modo colligendi gabellã attenditur consuetudo. ut dic. l. si publicanus. in fi. et ibi Bar. uide Cy et Bar. in. l. ii. C. noua uecti. facit quod dixi. s̃. de consuetudine.

¶ An et quando pupillus uel minor non soluẽs gabellam et incidens in cõmissum excusetur pena. uide in. l. imperatores. in fi. ff. de publica.

¶ Ad conducendum gabellam nemo cõpellit̃. ff. de publi. l. licitatio. §. fi.

¶ Si duo conducũt datium uel gabellã quilibz eorum tenetur ꝓ facto alterius ideo si unus efficiat̃ nõ soluendo potest alteri petere ꝙ pars dacii quaz ille administrat in se trãsferat̃. ut dic. l. licitatio. §. si socii. ff. de publica.

¶ Pro rebus deputatis ad exercitum non soluit̃ gabella. ut dic. l. licitatio. §. res exercitui.

¶ Fiscus non tenetur ad uectigalia. ut dicta. l. licitio. §. fiscus.

¶ An conductor uectigalis dicat̃ hr̃e utile dominiũ in iur̃ uectigal'. Bar. in. l. uectigalia. §. fi. đ pub.

¶ Domini mercium qui ceciderĩt in cõmissuz ꝓpter non solutam gabellã possunt eas emere a fisco. ff. de publi. l. quotẽ. §. eam rem.

¶ Quid perdat de iure fraudans gabellaz uel tributum. uide. ff. de publi. l. cõmissa. ubi etiã uide. ĩ. quantum tẽpus possit fiscus uendicare rem que cadit in cõmissum.

¶ Qua actione agat conductor uectigalis si prohibetur uti. uide totuz ti. ff. de publi. et in. l. i. §. fi. ff. ne quid in loco publi.

¶ Pro animali in fuga transeunte pedagiũ nõ fit cõmissum si non soluit uectigal. ut. l. interdum. §. seru. ff. de publi.

¶ Ignorantia non excusat a solutione gabelle. ut dicta. l. interdum. §. licet quis. ff. de publi.

¶ Nõ imputat̃ gabellario si nõ instruit transeũtes de solutione gabelle. ut in. d. l. interdum. §. diui.

¶ An propter non confessionẽ rei de qua non debet solui gabella quis cadit in cõmissum. uide in. d. l. interdum. §. diuus. et ibi Bar.

¶ Si de licentia daciarii quis nõ soluit res nõ cadit in cõmissum. ut. d. l. interdũ. §. fi. qs professus.

¶ Si de uenditione debet solui gabella non debet solui de re uenditõe que uenit ex pacto. ut si talis conditõ extiterit res sit inepta. ut. ff. de usuca. l. si hominem.

¶ Si de qualibet lite debet solui gabella si est qõ possessionis sola possessio extimabitur. ff. uti pos. l. si duo. §. hoc interdictum.

¶ Priuilegio gabellariorũ gaudent qui uectigal conducunt imediate a fisco nõ q cõducunt ab ipsis gabellariis. uide nõ. in. l. i. C. đ na. nõ excusa. li. xi.

¶ Si quis conducit mulum alterius contra deuetum mulus publicat̃ et an regressus habeat̃ contra conducentẽ glo. in. l. ii. C. de na. non excusa. li. xi. uide in. l. quotez. §. dominus. ff. de publi. et in. l. interdum. §. secu. eodem ti.

¶ Si de quolibet contractu debeat solui gabella debet etiã solui de refutatõnibus que fiũt p pactũ ar. eius qđ no. glo. in. l. quid ergo. ff. đ contra. iudi. tu per quã. ita dicit ibi Bal.

¶ Si p. omitto ãnuatim tibi soluere certã q̃titatẽ usq; ad. x. annos et statuto caueat̃ ꝙ pro qualibet quantitate promissa debeat solui gabella ad rõnem tot denarioruz pro libra ꝙ non debet solui gabella

de tota quantitate sed deducto interusurio medii
temporis. Bar. in. l. in lege falcidia non habetur. ff.
ad. l. fal.

¶ Obligatus alicui fundũ uendere si ratõne dicte
obligationis uendat non debet de dicta uenditione
soluere gabellam stante statuto ꝙ de quolibet con
tractu ex quo alteri querit̃ debet solui gabella q̃m
dicta uenditio est potius dissolutõ obligatõis Bar.
in. l. si pupillus. ff. ad. l. fal. uide eundem in. l. nense
nius. in princi. eodem ti.

¶ Si de pretõ rei uendite debeat solui gabella de
bet intelligi de pretio q̃d restat deductis expensis
factis in uendendo Idem in statuto quo cauetur ꝙ
de fructibus soluatur gabella de quo per Bart. et
moderniores. in. l. fructus. ff. so. ma.

¶ Si ex contractu perfecto quesitũ est ius gabel
lario n̄ nocet ei in gabella licet postea cõtrahens re
nuntiet contractui. ar. l. si constãte. et ibi nõ. Bart.
C. de dona. an. nup. et Guil. in. l. fi. de consti. pe.

¶ Statutum iubens gabellã solui de contractibus
debet intelligi de contractibus que fiunt de re ex
timabili p librã. Bar. in. l. iii. §. ptor. ff. d̃ dam. ĩfe.

¶ Gabellam non dicit̃ fraudasse qui adhuc est in
uia. Bal. in. l. cum in te. C. de dona. an. nup.

¶ De lucro meretricũ existentiũ in lupanari nõ
debet solui gabella. quia nefandissimum lucrũ est.
in auten. de leno. circa prin. colla. iii.

¶ Si gabella debet solui d̃ quolibet contractu ex
quo transfertur ius debet solui de eo ex quo spera
tur transferri ius in futurũ et si semel ẽ soluta am
plius solui non debet. ar. optimum de hoc in. l. pe.
C. de consue. li. xii.

¶ Si de quolibet contractu debꝫ solui gabella de
bet intelligi de cõtractibus diuersis et separatis tẽ
dentibus ad diuersum finẽ alias si sint duo contrac
tus tendentes ad eundẽ finem secus. quia pro uno
tantum debet solui gabella. Bal. in. l. cum dotem. C.
de iur. do.

¶ Si statuto cauet̃ ꝙ gabella soluatur de rebus q̃
extrahuntur de ciuitate non comprehendũtur res
portare ad ciuitatem ut inde extrahãtur. ar. l. si qs
post hanc. in fi. C. de edif. priua. quod no pro mer
cantiis que quotidie uehuntur de una ciuitate ad
aliam in transitu.

¶ Gabella debet solui in loco ubi executio cõtrac
tus [illegible] non in loco uerborũ scd̃m Pe. Cy.
et Bal. in. l. i. C. ubi cõue. qui cer. lo. dare. ꝑ. per. l.
quero. §. de solu. et. l. contraxisse. ff. de act. et obli.
Bal. tamen in dicta. l. i. uidetur inclinare ꝙ debeat
solui in loco celebrati contractus. Idem tenet Bal.
in. l. magis puto. §. in primis. uer. illud. ff. de re. eo-
rum. idem tenet in. l. i. C. de contrahen. emp. ubi di
cit ꝙ gabella est onus conuẽtionis seu obligatõnis
non rei tradende. ideo inspicitur locus contractus
et ideo forensis contrahens in loco tenetur ad so-
lutionẽ gabelle scd̃m Bal. in. d. l. i. C. d̃ cõtra. emp.

¶ Etiam clerici tenẽtur soluere gabellam si uolũt
uti adminiculo statuti disponentis super cõtractu
Sed si uolunt uti iure cõmuni non habent necesse
seruare statuta. facit quod nõ. in. c. i. de no. ope. nũ.
et ideo si statutum disponit de summaria cognitio
ne rei uel alio modo procedẽdi uel de benefitio pe
tentis causam cõpromitti tale benefitiũ non com
peteret clericis nõ soluentibus gabellam. quia sta
tutum beneficõ suo potest imponere legẽ quã uult

neque hoc statutum est contra libertatẽ ecclesie.
quia aliud est contrahere aliud sub certa lege alicu
ius prestationis ad statuti cõmodum aliquẽ muti-
tare ut. l. titio cẽtum. §. i. ff. d condi. et demon. ubi
uidetur tex. ista sunt uerba. d. Bal. bene notanda.
in. l. i. C. de contrahen. empti.

¶ De contractu inutili uel inualido nõ debꝫ solui
gabella dixi. s̄. adde Bal. in. l. fi. C. de eunuch.

¶ Emens gabellam a cõmuni potest uendere d̃ re
bus non soluentiũ gabellam usq; ad satisfactionem
eius quod debet ꝑ gabella solui qa habet illud ius
quod habet fiscus. ff. de act. emp. l. creditor. in pri.
Bar. in. l. in prouintiali. ff. de no. ope. nunc. Bal. in. l.
i. in fi. C. si propter pub. pensi.

¶ Si ex forma statuti debet solui gabella de lega
to annuo debetur gabella illi gabellario cuius erat
gabella in principio anni. Bal. in. l. in lege falci. non
habetur. et. l. titio. ff. ad l. falci. Bal. idem in. l. anna
liam. C. de lega. qui allegat in ar. l. iulianus. §. si lo
catus. ff. de act. emp. et. l. defuncto. C. de usufruc.

¶ Statutum iubens solui gabellam de quolibꝫ cõ
tractu non ligat subditos contrahentes extra terri
torium hoc dicit Ang. in. l. fi. ff. de iuris. om. iudi.
et dicit hoc colligi ex nõ. ꝑ Bar. in. l. cunctos popu
los. C. de sum. tri. in distinctõne posita. in antepe.
col. ꝯ. mihi uidetur. quod dicit esse ualde utile.

¶ Ex contractu reprobato a iure uel statuto non
debet solui gabella quia non uidet̃ factus. ut. l. non
dubium. C. de legi. ubi Bal.

¶ Nõ soluens gabellã gñaliter ubiq; cõsuetã ꝑ su
mitur habuisse animum fraudandi. secus si est inso
lita Bal. in. l. leges sacratissime C. de legi.

¶ Si in uno loco fit cõtractus in alio fit rememo
ratio seu scriptura dicti contractus debꝫ in primo
solui gabella quia scriptura fit ad cautelã et robur
primi. et ad eius probationẽ ita dicit Bal. in. l. uni
uersa. C. de preci. impa. offe. qui allegat. l. exiger
ff. de iudi. secundum unum intellectum.

¶ Habentes priuilegium ꝙ possunt transire ꝑ ter
ritorium alicuius sine solutione gabelle an possint
trãsire eo modo per territoriũ illi additum tex. ui
detur ꝙ sic. in. c. fi. de concess. preben. in uer. aug-
mentum. et ibi doc. li. uide hoc tex. et ibi Bar. in.
l. si conuenerit. §. si nuda. ff. de pigno. act.

¶ Si de uenditõne debet solui gabella non debet
solui de datione spei in solutũ quam facit debitor
creditori pro mõ debiti quia talis non est uenditõ
sed potius contractus est innomiatus. fac. l. si predi
um in fi. C. de euic. et. l. libera. C. de sen. et inter.
om. iudi. et quod ibi nõ. glo. et Bar. et tex. et glo.
in. l. eleganter. in prin. ff. de pigno. act. uide in. l. si
quis aliam. ff. d̃ solu. et ibi nõ. Bar. Idem Bar. in. l.
i. C. de rerum permu.

¶ Si statutum ãnullat contractum de quo nõ est
soluta gabella etiam si unus nũmus restat non ua-
let contractus nõ. in. l. res bona fide. ff. de contra.
emp. et ibi Bal.

¶ Stante dicto statuto et nullus contrahentium
soluit gabellam quilibet ex eis poterit dicere con-
tractũ nullũ scd̃m Bal. in. l. acceptam. C. de usu.

¶ Gabellarii possunt propter necessitatem publi
cam exigi ante tempus dimisso tamẽ eis interusu
rio medii temporis. ut in. l. i. C. d̃ cõdi. ex le. et ibi
per Bald.

¶ Si statuto cauetur ꝙ non soluens gabellaꝫ non

audiatur si soluerit pendente iudicio iudiciū ipsuz et instantia roboratur ·quia non deficiebat agenti actio sed exercitium· Bal·in·l per diuersas·C· mā· circa fi·iii·col·qui allegat·l·si tibi mandauero ut ti tio·ff·man·et aduerte quia idem Bal·et Ang·in·l· qui putat·ff·de acqui·here· dicunt ꝙ soluens a prīcipio minus q̄ fuerat gabella si postea supplet roborat quod factum est prius·uide doc·in·l· cuz uir ꝑ dum·ff·de usuca·

¶ Statutum quo cauet ꝙ de quolibet contractu soluatur gabella intelligitur de contractibus separatis nō de antecedenti et de consequenti nec prīcipali et accessorio nec etiaz si unus includat et cōprehēdatur in alio nō· Bal·in·l·cum dotis· in fi·C· de iure do·

¶ Stante statuto ꝙ nulla sententia siue instrumētum mandet executiōi nisi fuerit soluta gabella an soluta medietate gabelle illa sentētia uel instrumētum mandetur executiōi pro illa parte pro qua soluta est gabella Bal·tenet ꝙ non·in·l·i·C·si aduer· rem iudic·

¶ Si contractus est perfectus ita ꝙ gabellario sit ius acquisitū licet partes a cōtractu recedāt nihilominus debetur gabella ar·l·si constante·et ibi nō· Bal·C·de dona·an·nup·

¶ Quedā alia ad materiā pertinentia uide·j·sub dictione uectigal·

Gabriel Est de summis ordinibus angelorū·S·Tho·in·iii·par·q·xxx·ar·ii·

Galea De hoc nomīe et eius significatione uide quod nō·Io·an·in·c· ad apostolice·d̄ re·iudi·l·vi·circa prin·in·ꝟ· galeis·qd̄ nō·

Gallia Quotuplex sit gallia·u·de glo·xxv q·ii·c·in galliarū· de quo plene uide historiographos·

Gangeria Quid sit gangeria· uide glo· in·c·i·de feu·et est uulgār teutonicorum·

Gastaldus gastaldio Quis dicatur gastaldus·uide Specu·ti· de hiis qui alie· no· in iudi·anterue·ꝟ·gastaldus·nos addimus glo·x·col· de feu·guardi·et gastal·c·i·in glo·i·in prin· in glo gastaldi· Adde nō·per doc·moder·eadez col· de feud· guar·et gastal·c·i·§·si uero·et per Bal·in·l·fi·C·ꝙ cum eo· Adde glo· in·c· saluator·i·q·iii· in uerbo gastaldus·

Gattum Juxta uulgare prouerbiū quis non tenet emere gattū in sacco positum dictum est Hosti·de ma·et obe·c·ult·sup ver·publicetur·

Gaudium Maius gaudiū est de cōuersione malorū q̄ de perseuerātione bonorū·xxiii·q·vi·scismatici·est uerbū euuāgelicum ꝙ maius gaudiū est apud angelos sup uno peccatore penitentiam agente q̄ super nonaginta nouem iustis·

¶ Qui sint fratres gaudentes·uide Specu·ti· de statu monach·ꝟsi·xxxvii·

¶ Gaudium est in deo·S·Tho·in summa cōtra gēti·l·i·q·xc·

¶ Gaudium spirituale non admittit tristitiaz· Idē scd̄a scd̄e·q·xxviii·ar·ii·et potest in nobis impleri ub·s̄·ar·iii·

¶ Gaudendum est de passionibus xpi· Idem scd̄a scd̄e·q·xxviii·ar·iiii·

Gazophilatium Gazophilatiū est locus ubi pecunie reponunt·ff·de pens·l·moris·§·i· et de hoc etiam nō·xc·di·c·ii·ubi uide·

Gedeon An quando petiit signū de uictoria temptauerit deuz·S· Tho· ꝙ non·scd̄a scd̄e·q·lxxxvii·ar·ii·de quo Gedeon· uide·xxiii·q·v·§·hinc notandum·circa fi·

Gelfus De origine gelforum et gebelinorum An tales partes uel factiones sint licite uel prohibite Bar·in tractatu de pte gelfo·et gebe·ubi tractat Primo unde illa nōia originem sumpserunt et de eorum significatōne· Scd̄o an liceat habere tales affectiones· Tertio qualiter probetur quem habere istas affectōnes uel esse de tali parte· Quarto qualiter probetur quē mutasse partem uel affectionem·

Gemma Quid sit gemma·uide i·l· et si non sint·§· peruenimus ·ff· de au·et ar·lega·nō·de pe·di·ii·principiū·et ibi Archidi·adde quod dicā·j·sub dictione lapis·

¶ In quibus differant gemme a lapillis·uide·ff·d̄ re·diui·l·item lapilli·et ibi nō·

Geminata Uerba a contrahente prolata in eadem oratiōe quoꝝ unuz ad aliud qualificatōne non uenit intelliguntur nec geminata nec distributa·ff·de eo qd̄ certo lo·l·iii· §·eum qui·

Gene Pulchre sunt gene tue absq̄ eo quod intrinsecus latet·xxiii·q·v· non est nostrum·in glosa·

Gener Quid dicatur gener·uide in·l·generi·ff·de ꝟbo·signi·et in·l·cui· §·i·ff· de postul·et in·l·labeo·ff·de gra·

¶ Generi appellatione etiā sponsus continet· ut· ff·de testi·l·lege iulia·iiii·q·iii·lex iulia·

¶ Maritus filie mee est mihi gener et ego illi sū socer nō·de usur·c·salubriter·

¶ Si gener nomīe dotis sue uxoris recipit singulis annis· x·a socero donec sibi soluerit ꝓ dote cētum an debeant cōputari in sortez uel alias sit usura· Io·cal·in d·c·salubriter·ubi uide late·

¶ An gener sit attinens uel affinis· dic ut in·l·f· C·unde uir·et ux·

Generatio Generatio filioꝝ debet esse cā seu finis coniugii xxxii· q·ii·pudor·et·c·sicut congregatio·

¶ Actus coniugalis exercitus causa generatiōis caret quodaz peccato non tamē est meritorius nō· xxxii·q·ii·cōnubia·

¶ Non sunt adulteria facienda causa generatiōis filiorum·xxxii·q·iiii·sicut satius·

¶ Habens uxorem sterilem non debet ire ad aliā pretextu generationis filioruz·xxxii·q·vii·manet uinculum·

¶ Qualiter generetur homo uirtute dei in uentre matris·uide·lvi·di·nasci·

¶ Clericis licebat tempore legis filios generare qd̄ mō nō licet·lxxxii·di·plurimos·et·c·ꝓposuisti·

¶ Generare nō potest quis uerisimiliter post·lx· annos·tex·est·ff·d̄ adop·l·si pater·§·fi·hoc in masculo·femina uero post quinquaginta nō·C· d̄ legi· here·l·si iraior· et ibi glo· tu dic scd̄m Solinum ꝙ masculus usq̄ ad·lxxx· femina usq̄ ad·lx· de quo

consule philosophos.

¶ Que dicatur esse tertia generatio. uide Bal. in auten. si quas ruinas. C. de sacro san. ecc. et do. Io. de Imo. in. l. quod dicit. ff. de obbo. obli. Pau. de castro. in. l. i. C. de condi. inser.

¶ Si côcedo priuilegiû tibi et generationi tue cô prebenduntur tâtum descendentes ex linea masculina. l. i. in fi. ff. de iure imuni. fallit fauore libertatis. ubi nati ex femina comprebendûtur. ut. l. i. ff. de libe. ca. glo. i. c. statutum de heret. li. vi. dicit q quando conceditur alicui et eius generatôni côprebenduntur etiam spurii.

¶ Generatio filii precedit spirationé spiritus sancti. S. Tho. in. i. par. q. ar. iii. et in. i. di. xii.

¶ Genitor quid significat. idé in. i. par. q. xl. ar. ii.

¶ Generatio est in diuinis et qualis. Idem in. i. par. q. xxvii. ar. ii. et in. i. di. iiii. ar. i. et in summa contra genti. li. iiii. q. ii. xi. xii. et. xv.

¶ Generatio diuina conue nientibus uerbis exprimitur. adé in. i. par. q. xlii. ar. ii. et in. i. di. ix. ar. iiii.

¶ Generatio fuisset in statu innocentie. Idem in ii. di. x. ar. i.

¶ Filius in diuinis alium filium generare non potest. Idem in. i. di. vii. ar. v. nec etiam pater alium filium. eadem di. vii. ar. vi.

Generale Generalitas

Quid operet generalis clausula posita post aliqua specificata. uide Bar. in. l. sed et si quis. §. quesitum. ff. si qs cau. bonus tex. in. l. si seruus seruû. §. sed non est nouû. ff. ad. l. acquil. adde. c. qui ad agendû. de procur. li. vi. in cle. nô potest. eo. ti. nô. in. c. sedes. et in. c. si. de rescript. Bar. in. l. si seruus côis. ff. de stipu. ser.

¶ An et quâdo generalibus derogant spetialia pone exemplû testator legat fratribus predicatoribus cappam et priori bibliaz. an prior debet habet cappam et bibliam. an solum bibliam nô. Cy. et doct. in. l. cum questio. C. de lega. Bar. in. l. quesitum. §. pe. ff. de fun. instru. et. l. doli clausula. ff. de obbo. obli. et in. l. sanctio legum. ff. de pe. et in. l. i. §. i. ff. de no. ope. nunc. et in. l. qui sepulcha. C. de sepul. uiol. faciunt nô. per Bar. in. l. ii. §. diuus. ff. eo.

¶ Generalitas interdum restringitur nôt Bar. in l. i. §. hoc autem. ff. de no. ope. nunc. glo. in. c. dilecto. de sé. exco. li. vi. alia glo. in. l. i. C. de sacrosan. eccle. ubi uerbû unusquisq intelligit s. habilis zc.

¶ Licet quis iurauerit nô manifestare secreta alicuius potest tamen sub quadam generalitate illud facere glo. xiii. di. c. nerui testiculorum.

¶ An in generali obligatione bonorû ueniant res probibite alienari. uide Bar. in. l. codicill. §. instituto ff de lega. ii.

¶ An generalitas nomis compleat dispositionem Bar. in. l. pater. §. fundum. ff. de leg. iii.

¶ An in generali obligatione bonorû intelligâtur iura et actiones. nô. in. l. cum aurum. ff. de auro. et ar. legato.

¶ Generalis clausula refert tantum ad ea in quibus possit babere locuz uel que possunt cadere sub ea. tex. est in. l. i. §. lex falci. et quod ibi nô. ff. ad. l. falci.

¶ Quis sit effectus generalis liberationis et ad que porrigat. Bar. in. l. aurelius. §. gayus. ff. de libe. le. dicam. j. sub dictione liberatio.

¶ Ubi habet locum clausula generalis. an ibi habeat locum spetialis et quando nô. Bar. in. l. i. §. hoc autem. ff. de no. ope. nunc.

¶ De illo generali qd mitius agitur cum lege q cum ministro legis. uide Bar. in. l. amplius. ff. rem rat. baberi.

¶ Nimia generalitas improbat a iure. ff. de pcura. l. non solum. §. si. et. l. se. de rescript. ad hec. et. c. ulti. de appel. ad nostram. de cômo. c. i. de elec. cû terra. de testi. presentium. li. vi.

¶ Generalitas inducit ambiguitaté. ff. de solu. l. cum stichus. ff. de iniur. l. pretor. §. qd aût pretor.

¶ Generalitas non includit illicita. ff. de condit. inde. l. si pcurator. ff. ad muni. l. paulus. §. pe. de iur. iuran. c. i. li. vi. et ibi Archi. xxxv. q. ix. qd quis. xxii. q. iiii. c. ii.

¶ In generali sermone non intelligit persona loquentis nô. de elec. cum in iure. in glo. i. xxii. q. ii. primum. C. de solu. l. inquisitio. uide nô. de iur. iur. petitio. in glo.

¶ Generale dictum generaliter intelligenduz est ff. de publiciana. l. de precio. de priuile. quia circa. ff. de serui. urba. pre. l. si seruitus. in glo. de côiug. lepro. c. ii. in glo. pe.

¶ Generaliter dictum nulli dictum esse intelligitur nô. de uoto. ex multa. in glo.

¶ Generalibus insunt specialia. ff. de lega. iii. l. legatum. et. l. si totus. et ff. de usur et ba. l. si ita. ff. de re. iur. l. semper specialia.

¶ Generalia et infinita equipollent. de rescript. cum in multis. li. vi.

¶ Generale uerba omnia comprehendit. Io. an. de tempo. ordi. c. cum nullus. li. vi. C. que res pig. obl. pos. l. fi. ff. de offi. prefec. ur. l. i. §. cum urbem.

¶ Generalis locutio interdum côprehendit singula generum non genera singuloruz. xxii. q. ii. cum humilitate. de consti. nam concupiscentiam.

¶ Super quibus et quando fiat generalis processus per papâ nô. in cle. i. de iudi. in glo. contra hereticos. dicam. j. sub dictione papa.

¶ Generales lre ad beneficia dicûtur pluribus modis. de quibus uide quod nô. Io. an. de conces. preben. executor. li. vi. super. v. generalis. nô. de rescrip. abbatem.

¶ Generalitas ciuiliter intelligenda est. ff. de seru. l. si cui. nô. de preben. ei. cu. in glo. li. vi.

¶ Generalitates non minuût ea que dubitatônis tollende causa addunt. de sepul. c. ii.

¶ An ualeat tantum generaliter dici qtum si singula enumerêtur nô. C. de prescrip. xxx. anno. l. omes. in glo. enumerate. et ibi Cy. i oppo. ii. xxiii. di. quâq. in glo. plus.

¶ Dispositio generalis sequens contrariâ specialem illam non tollit nec ad illam refert. unde in. l. decuriones. C. de silen. li. xii. et in. l. alimenta. §. basilice. ff. de ali. et ciba. leg. Bar. in. l. non est nouuz. ff. de legi. nô. in regula generi. li. vi.

¶ Generalis locutio restringitur ad subiectâ materiâ glo. in prima consti. ff. §. iii. et. §. itaq in. v. omnibus studiis. et restringitur ad idonea. ut. ff. de adopt. l. emancipari.

¶ Generalis locutio restringit ad permissa. in. l. ut gradatim. §. sed si lege. ff. de mu. et bono. ff. de pigno. l. lex uectigalis. ff. de ser. l. si cui.

¶ Generalis concessio facultatis refert ad ea que erant in facultate. tex. est in. l. ii. C. de peda. iudi.

Vnde si conceditur alicui facultas delegandi causas intelligitur de causis delegabilibus.

¶ Generalis dispositio sequens post specificaz debet intelligi ut aliquid addat si possit nõ ut solum restringatur ad specificata ubi non potest cõprehendi solum specifica. et non posse dicitur quando ex eo aliorũ iurium sequitur correctio. tex. et glo. in. l. generaliter. ff. de in ius uo. qđ nõ. pro statutis.

¶ Ubi exigitur specialis expressio et nõ sufficit generalis speciem cõprehendẽs. ff. de transac. l. cũ hii §. qui transigit.

¶ An dispositio generalis legis tollatur in specie super qua disponit alia lex. Bar. in. l. i. §. i. ff. de ope. no. nunc. et in. l. i. §. dixerit aliquis. ff. de publi. ad de. C. de eme. ꝯpin. per totum. ff. de fur. l. serui et filii. ff. de sicca. l. iii. §. transfugas scđm Arg.

¶ An dispositõ generalis refertur ad specialia ad casus priuilegiatos tex. et ibi Bar. in. l. fraudez. §. fi. ff. de testa. mili.

¶ Dispositio generalis nõ refertur ad prohibita specifice. ff. de testa. mili. l. si a milite. §. i. et. l. si qs in graui. §. utrum. ff. ad sill.

¶ Uerba generalia accessoria ad spẽm precedentẽ principaliter positam ad illã restringuntur. ut. ff. de leg. iii. l. prediis.

¶ An legatum spãle ex eadem causa uel diuersa deroget generali. uide Bart. in. l. qui marcho. ff. de annu. lega.

¶ Uerba generalia non sunt obligatoria. u'de in. c. cum uenissent. de insti.

Geniculum Quid sit et quid importet. dic ꝙ est uulgare galicum et importat idez ꝙ gradus. glo. et doc. moderni. in. c. i. §. hoc quoq. qui feu. dare pos.

Genitus Quis dicatur primogenitus. nõ. Cy. in. l. imperialis. C. de nup.

¶ Stante statuto uel consuetudine regni ꝙ pmogenitus succedat an natus ex concubina quã quis postea duxit in uxorez excludat natũ ex legitimo matrimonio contracto ante matrimoniũ cõcubine uide Io. an. in regula sine culpa. li. vi. Bar. in. l. bonorũ. ff. rem rat. hab. Bal. in. l. eam quã. C. de fidei cõ. Io. an. in. c. si pro te. de rescrip. li. vi. Alber. latissime. in. l. cum quis. C. de natu. libe. adde qđ nõ. Bar. in. l. cum. x. ff. de solu.

¶ An ualeat statutum uel consuetudo ꝙ primogenitus succedat. uide Bal. in. l. i. C. de sum. tri. ubi ponit multa pulchra circa hanc materiã. doc. in. c. licet de uoto. Io. an. in preallegata regula sine culpa. et in addi. specu. ti. de feud. super Rũca. Bal. in l. cum antiquiorib9. C. de iure deliberan. et in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iure.

¶ Quid si primogenitus est inabilis puta ꝙ mutus a natura. an succedat scđo genitus. dic ꝙ si uiciũ est naturale succedit scđo genitus. si autem accidentale dabitur curator primogenito. per. c. grandi. de suplen. negli. prela. li. vi. et quod nõt Archi. si q. vi. §. Item obicitur. Io. an. c. cum inter. de elect. uide per Bal. x. colla. de succes. feu. in prin. et Iac. de Alua. episcopum uel abbatem. §. si.

¶ Stante statuto uel consuetudine ꝙ primogenitus succedat. quid si nascãtur duo filii in eodẽ partu et nescitur quis peius nec quis posterius. uide Bal. in. l. in quib9. C. đ scđis nup. Io. an. in addi. specu. ti. de feudi. super Rũca. ꝟsi. hic interpone.

¶ Quid si ante regalem dignitatez quis habebat filium et postq̃ est effectus rex habuit alium filiũ quis dicatur primogenitus quo ad successionez. uide Bal. in. l. imperialis. §. de his. C. đ nup. qui dicit ꝙ ille qui natus est post regiã dignitatem. glo. et Ia. de bel. in. c. i. in prin. de feu. Marchie. facit. l. senator. C. de digni. li. xii. ff. de testa. mili. l. titius.

¶ Stante consuetudine uel statuto ꝙ primogenitus succedat. quid si rex moriatur relicto filio et nepote ex altero filio pimogenito quis admittatur ad successionẽ tanq̃ primogenitus. dic ut plene p Bal. in. l. liberti. C. de operi. liber. plenius per eundẽ in. l. cum antiquioribus. C. de iure deliberã. et in. l. iii. C. de suis et legiti. et in. l. si. uina. C. đ boni. materni. et in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. et iure. plene per Io. an. in addi speci. ti. đ feu. sup Rũca. ꝟ. redeũdo

¶ Que sunt iura siue priuilegia primogeniture glo. vũ q. i. q̃ periculosum. doc. in. d. c. licet tibi. dicunt ꝙ diebus festiuis primogenitus primo offerebat sacrificia. Item sedebat ad dextram patris. Itẽ habebat in ferculis portionem duplicataz. Item habet benedictionẽ paternã. Itẽ ipse benedicebat fratribus inferioribus in diebus solempnibus. Itẽ primis nuptiis tradebatur. adde glo. xxix. q. i. §. his itaq. nõ. Io. an de feu. super Rũca.

¶ An iura talia primogeniture possint transferri per patrem in secundogenitũ. docto. dicunt ꝙ non sine cã. ut in peallegato. c. licet de uoto.

¶ Genitor debet poni in loco eminentiori q̃ genitus. glo. magna in prin. de regul. iur. super. Rũca. li. vi. tex. de peni. di. ii. c. principium. circa finem.

¶ Si primogenitus succedere debet in regno. an possit consentire ut secundogenitus succedat. uide tex. x. colla. qui mo. feu. amit. c. i. §. preterea. et ibi Bal. tex. vii. q. i. q̃ periculosum.

Genitiuus An genitiuus prelatus a lege uel statuto importet dominium uel tantum possessionẽ. Bar. ff. de no. operunc. sup Rũca. ff. vi bono. rap. l. ii. §. in hac. ff. de reli. et sump. fune. l. ii. §. ii. adde quod nõ. Bar. in. l. i. ff. de ꝓbo. obli. ubi dicit ꝙ propie nõt dominiuz improprie possessionẽ. uide Ang. in consilio. cclxiii quod incipit thema. adde quod aliquando denotat subiectionem quo ad iurisdictionẽ uel quo ad protectionem non dominiũ. glo. in prohemio. ff. super ꝟsi. sanctionem.

¶ Genitiuus quandoq significat causam efficientem quãdoq materialẽ. ut dicit Bart. in. d. Rũca. adde quod idez nõ. C. de no. C. cõpo. in Rũca. ver. ulterius cõpo. ad materiam. uide glo. de prebẽ. pro illorum. doc. in. c. cũ terra. de elec. et in. c. i. de postu. prela. bena glo. xi. q. i. equidem in suprascriptione. adde nõ. de preben. auaritie.

¶ Genitiuus nõt causaz efficientẽ hoc est cõpositionis. ut hic liber est augustini. i. ab augustino cõpositus. ff. đ ori. iur. l. ii. §. i. in glo. in. ꝟ. papiniani.

¶ Genitiuus quandoq denotat nudam detentationẽ. unde si dico hic cãpus est titii potest uerificari si detinetur a titio licet sit colonus. ut. d. l. ii. §. i. ego soleo allegare glo. que dicit ꝙ rustici dicũt ista est possessio mea et tamẽ tenent ad firmã. ut. l. stipulatio ista. ff. de uerbo. obli.

¶ Genitiuus iunctus nomini denotat exclusionez possessionis ab alio. unde idem est dicere iste liber est petri q̃tuz dicere. i. non est alterius. ff. đ re. di.

l.in tantum.§.uniuersitat.

¶ Genitiuus adiunctus generi astringit genus cũ qualitate speciei in genitiuo designata.ff.de offic. presi.l.i.cum glo.

¶ Genitiuus iunctus cũ uerbo substantiuo denotat dominiũ.ut.ff.ad exhibe.l.iii.§.pomp. adde.l. iii.§.hec uerba.ff.de nego.gest.in.ꝓ.defuncti.et i l.ossa.§.non solum.ff.de relig.et sump.fu.qñq; tamen nõ.ut.l.hec additio.ff.de cõdi.et demõ.i glo.

¶ Genitiuus quandoq; addit nomini ad denotandum rem ab aliis.C.de fusti.C.confir.in princi.in glo.in.ꝓ.summa.et ibi uide Bar. de eo q damnum dedit in possessionẽ titii.

¶ An genitiuus trahat ad se antecedens uel econtra.uide Bal.in.l.si quis ad declinandã.C. de episc.et cle.in.iiii.col.

Genelogia

Unusquisq; genelogiam suam scire desiderat. xxxv. q.vi.c.f.et.ii.Idem uerbũ habetur qui ma.accusa. pos.c.uidetur.

¶ Genelogia magis denominat a patre q̃ a matre S.Tho.ii.iiii.di.xxxvi.ar.iiii.

Genus

An et quando generi per speciem derogetur.uide in.l.in toto.ff.d regu.iur.Bar.in.l.meuius.ff.de leg.ii.idem in .l.i.in principio.ff.de no.ope.nunc.adde q generi p speciem derogatur in tempore.ut.l.ex facto.§.item quero.ff.de uul.et pupil.item in rebus ut l.ea coté §.felicissime.ff de le.iii. Item in persona.ut.l. coheredi.§.qui patrem.ff.de uul.et pupil. de quo in regula generi.li.vi.

¶ Quot modis summat genus in iure.uide Bar. in.l.meuius.§.duobus.ff.de le.ii.

¶ Quando genus ordinat uel alternatur ad suã speciem accipit pro specie separata si potest nõ autem ut genus.nõ. Bar.in.l.pediculis.§.argento.ff. de aur.et ar.le.

¶ Unum genus pro alio solui potest si sit eiusdẽ materie uel nature alias secus.nisi esset de consuetudine.ff.solu.matri.l.diuortio.§. ob donationes. ubi Bar.

¶ Quis dicatur esse de genere alicuius nõ.in.l.filium.ff.de his qui sunt sui uel alie.iur. Bal.in.l.generaliter.§.cum autem.C.d insti.et subsi.sub cõdic.fac.Bar.in.l.pronuntiatio.§.familie.ff. de uerbo.signifi.facit quod nõ.glo.et doc.in.l.i.ff. de ꝓba.dixi.s. sub dictione bastardus et familia. adde nõ.in auten.de man.prin.§.oportet.col.iii.

¶ Casus in quibus plus ualet genus q̃ species et econuerso.nõ.xxiii.di.c.quamq̃.

¶ Genus non restringit ad id quod per speciem specialiter prouidet.iiii.di.c.deniq;.nõ.ii.q.i. multi.de transla.prela.c.ii.d iura.calu.c.ii.ff.de ꝟbo. significa.l.doli clausula.facit regula generi.li.vi.

¶ Quod operat genus quo ad omnia operat species quo ad speciem et econtra. xxiii.q. v.in.c. si non licet.iiii.di.c.deniq;.v.di. ad eius.nõ. de ma. et obe.solite.de priui.quia circa.

¶ Genus comprehẽdit species sed non infert.species uero infert genus.sed non cõprehendit.xiiii. q.v.c.penale.et de pscrip.auditis.et de rapel mo. c.ii.ff.de le.iii.l.si quid eax.§ .interemptũ.xxxii. q.iiii.meretrices.de preben.cũ in illis.li. vi. et in cle.si dignitatem.de prebẽ.adde Bar.ff.vi.bo.rap. .ii.§ doli mali.

¶ Illud est genus quod representatur in qualitate specie.xiii.q.ii.non exturamus.de offi.or.conquerente.ff.si cert.pet.l.i et de preben.dudum.li.vi.

¶ Multa licent in genere que nõ licent in specie ff.de cõ.l.i.§.qui questionũ.ff.de acquir.re. do.l. quedã.de of.ce.si sacerdos.et ibi nõ.xii.di.de his et ibi Archi.de sen.ex.a nobis.i.et ecõtra.ff.si qs cau.l.sed si quis.§.quesitum.de appel.inter cetera de of.lega.qd translationẽ.de of.or.c.ii.et ibi glo.

¶ Genus perire non potest.ut.l.in rõne.§.incerte.ff.ad.l.falci.et.ff.de ꝟbo.obli.l.si ex legati causa.C.si cer.pe.l.incendiũ.

¶ A quo remouet genus remouetur etiã quelibet eius species.ff.de fun.instruc.l.fundi.Dy.in regula mora.li.vi.adde.ff. ad macedo.l.et si pater .in glo.euentu.

¶ Omnia que sunt eiusdem generis eodem iure censentur et quo ad probitionẽ et quo ad cõcessionez.xcv.di.illud.et quod ibi nõ.i.q.i.sicut cristus.et quod ibi nõ.

¶ Genus comprehendit in se quamlibet eius speciem.ut nõ.in.l.si quis sic stipulet.ff.solu.ma.

¶ Quid sit genus qd species nõ.insti. de iur.na. §.plebiscitum.

¶ Genus non potest uendicari.nõ.ff.ad exhiben. l.iulianus.§.si tibi.in glo.i.ff.d rei uẽdi.l. si in rẽ. in glo.a.i.

¶ Genus aliquñ ponitur pro specie.ut nõ.ff.de iudi.l.nõ uidetur adde de iust.et iur.l.i.§.priuatũ.

¶ Ubi enumerationẽ specierũ in quibus precedit specialis dispositiõ sequitur genus illud restringitur ad specificata.ar.l.legatoꝝ.§.i.ff.de le.ii.

¶ An ualeat tantũ genus quo ad genus q̃tum species quo ad speciem.uide plene.ff.si quis cau.l.sed si quis.§.quesitum.et ibi glo. allegat iura ad hoc. ubi uide etiam Bar.

¶ Genus est quod predicat de pluribus differentibus specie.ut.ff.de of.presi.l.i.facit.l.i.§. conuẽtiones.ff.de pac.et quod ibi nõ.et nõ.in.l. si quis earuz.§.interemptum.ff.de le.iii.et in.l.i.ff.si cer. pe .adde.S.Tho.in ii.di.iii.ar.v.

¶ Genus generalissimũ est illud ultra quod aliud genus dari non potest.ff.de uerbo.obli.l. ubi aũt. §.qui illud aut illud.ubi uide.et in.l. cum post. §. gener.ff.d iur.do.et in.l legata gñaliter.ff. d le.i.

¶ Genus.i.natura.ff.de postu.l.i.§.bestias .

¶ Casus in quibus species plus operat q̃ genus. uide per glo.in.l.si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.here.

¶ Singularia sub eodem genere cõtenta inter se non differunt.glo.ff.si ps here.pe.l.i.

¶ Qualiter genus sumat apud dyaleticos et qualiter apud nos.uide Bar.C.si cer.pe.l.ii.et ibi Cy.

¶ Genus post speciem restringit ad speciem si hoc habet natura contractus alias non.ff.pro soc.l.sed et si adiciatur.et.l.ea tñ adiectio.ff.de le. iii. et.l. heres meus.§.due statue.ff.de condi.et demon.et l.si.§.cui dulcia.ff.de vi.tri.et ole.le.l. nam quod liquide.§.si cui penus.ff.de pen.leg. et l. aurelio. ff. de lib .le .uide in .l. si societatẽ.§.si.ff. ꝓ soc.

¶ Quando restringit genus.uide Bar.in.l.nõ dubium.C.de legi.

¶ Si lex prouidet grauando in genere postea loquitur lex specialis que grauat idem uel plus non refertur genus ad spẽm ne duplici onere grauetur

et ne inducatur difficitas. Bar. in. l. quesitum. §. pe. ff. de fun. instru. et in. l. titia. §. q in uita. ff. de le. ii.

¶ Si una lex generaliter prouidet de uno et sup una specie contenta prouidet alia sed non sic plene non tollitur prouisio generis. ff. de publi. l. i. §. dixerit aliquis. ff. ad. l. acqui. l. de pecoribus. eo. ti. l. si seruus. §. si quis. ff. q met. cau. l. si cũ exceptiõe. §. satis clementer. ff. de acc. l. senatus.

¶ De genere. i. de parẽtela. l. fi. C. de decuri. li. x.

¶ Genus. i. attinentia. ut. l. ii. de iuris. om. iu. tex. in. l. cũ proponas. C. de iuriiuran.

¶ Quod non potest fieri in specie non potest fieri in genere. C. que res pigno. ob. po. l. specie ꝑmiorum. et ibi Cy.

¶ Quando unum genus concurrit cum alio genere. genus plura concludẽs habetur pro genere genus pauciora comprehendẽs habet̃ pro specie. uide. ff. de pecul. l. seruo manumisso. et eo. ti. l. quesitum. uide Bar. in. l. si domio stichus. ff. de le. i.

¶ Si dispositio generalis cõcurrit ad idem cũ dispositõne legis species derogat generi si sunt diuersa capita. secus si sunt contraria genus et spẽs ita dicit Dy. in. l. i. §. hoc edictum. ff. de no. ope. nunc.

¶ De genere humano. uide. ff. de acqui. re. do. l. i.

¶ Quando enumeratis speciebus sequitur genus stat distributiue non in natura generis. ff. de ꝟbo. oblig. l. pluribus. et quod ibi nõ.

¶ Distributiua plura cõprehẽdens equipollet orationi generis. ff. de dona. rau. mort. l. senatus. §. fi. et. l. stichum. §. hec stipulatio. et. l. pluribus. ff. de ꝟbo. obliga.

¶ Ubi inter personas precedit genus et sequitur species dispositio in genere refert̃ ad premissa. ff. de stipu. ser. l. si seruus cõmunis. et uide. in. l. titia. §. qui marco. ff. de ãnu. le. secus dicit Bar. si in rẽ res.

¶ Quando precedit genus et sequit̃ species per copulam in eadem oratõne que potest restringere et ampliare quid fiat. uide in. l. quesitum. §. i. ff. de lega. iii.

¶ Aliqũ non licet in genere qd̃ licet in specie. facit quod nõ. Cy. in. l. i. in fi. C. de iur. do.

¶ Genus sumit denominationẽ a sua parte digniori. glo. ff. de ꝟbo. obli. l. i. in prin.

¶ Appellatione generis etiã frater cõtinetur. ut. l. eum qui. ff. de interdic. et rele.

¶ Quantũ ad repellẽdum a testimonio omnes illi dicuntur de generẽ qui dolor̃ et iniuria illiꝰ afficiunt̃ et cõtristantur. ff. de liber. ca. l. i. et ii. et quo ad hoc naturalis dicit̃ de genere. ut eo. ti. l. ui. Itez legitimati per curiã dicũtur de genere. C. de natu. libe. auten. licet. et. l. eo iure.

¶ Quid si concedit̃ aliquid alicui et suo generi. uide. s. sub dictione generatio. Quid si dicatur et suo soboli comprehenduntur nati ex masculo et femina. ut. l. i. C. de bo. pre. Quid si dicatur tibi et tue progeniei. dic ꝙ tãtum nati ex masculo ueniunt. ut. l. fi. C. de do. promi. l. dotem. ff. de col. bo. fac. l. pronuntiatio. §. familie. ff. de ꝟbo. signific. Si uero dicatur tibi et tue proli ueniunt illi tãtum qui liberorũ appellatione cõprehendũtur probat̃ per tex. in. l. officiales. C. de e. iii. et cle. et. l. diui constantini. §. fi. C. de na. libe. Quid si dicatur tibi et tuo generi tunc agnati et cognati comprehendũtur. ut. l. i. secunduz expositionẽ glo. ff. de proba. Si uero tibi et tuis posteris tunc in materia successionis ueniunt etiam nati ex femina. C. de insti. et substi. l. generaliter. circa prin. C. de fideicõmi. l. cum acutissimi. aut in priuilegiis uel in aliis et tunc tantũ nati ex masculis ueniunt in infinitum. C. de iur̃ imu. l. iiii. bñ facit. C. de decur. l. neq dorotheũ. li. x. in glo. facit de penis. ubicũq. li. vi. Quid si tibi et tuo nomini aliqd conceditur tũc ueniũt illi qui appellatione familie comprehendũtur. scdm nõ. in glo. in. l. is qui cũ plures. ff. de le. iii. facit. ff. de condi. et demon. l. illis libertis.

¶ Aliquid est in genere dupliciter. S. Tho. in. i. di. xxviii. ar. i.

¶ An genus aliquod possit reduci dupliciter. Idẽ in. ii. di. xl. ar. i.

¶ Genus potest dupliciter accipi. Idem in. ii. di. xxxiii. ar. iii.

Gens

Quot hoies faciunt gentẽ. nõ. Bar. i. l. i. in prin. ff. vi bo. rap.

¶ Si gens coadunata faciunt guastum aut damnum unusquisq tenetur do facto suo non alterius in foro conscientie et etiam in foro iudiciali si factum a quolibet per se possit discerni et distingui. de auxilio uero non tenetur quis nisi quatenus tulit. sed consiliũ facilius obligat et latius euagatur. uerba sunt Inno. in. c. sicut. de homi. sufficit autem si unus plene satisfaciat ad hoc ut ceteri liberẽtur secundũ eum ibi. et adde quod nõ. glo. ordi. in. l. ii. §. si quis. ff. vi bo. rap.

¶ Jus gentium cum ipsa natura productuz est. ff. de acqui. re. do. l. i. insti. de iure na. gen. et ciui. §. ius autem. i. di. ius autem.

¶ Quot sunt genera gentiũ nõ. ff. de cap. et postli. re. l. hostes. in glo. predones. et ibi Bar. plere.

¶ Gens quandoq sumitur pro gente totius mundi. ut. ff. de iusti. et iur. l. i. §. fi. quandoq sumit̃ ꝑ prouintia. ut. l. ex hoc iure. eo. ti. quandoq sumit̃ pro hominũ collectione. Bar. in. l. i. ff. de proba. et in l. i. ff. vi. bo. rap.

¶ Quatuor homines faciunt gentẽ ut dicit Bar. in dicta. l. i. Bal. dicit ꝙ probabilibus possit dici ꝙ decez. quia gens significat turbã. ar. l. pretor. ff. vi bo. rap. ff. de iniur. l. si plures.

¶ Quod dictum est ꝙ quatuor faciunt gentẽ intelligitur de equitibus nam de peditibus. x. faciũt gentem sicut populi. ita dicit Bar. in. l. pretor. ff. vi. bono. rap. et in. l. fi. ff. de abige.

¶ Gens dicitur cognatõ. ff. de ꝟbo. signi. l. pronũtiatio. Bal. in. l. i. §. fi. ff. de iusti. et iur.

¶ Appellatione gentis comprehendũtur homĩes siluestres. ut. ff. de iusti. et iur. l. omnes populi. iũcta glo. in. ꝑ. reguntur.

¶ Quot homines faciunt gentem quot populuz. Bar. in. l. sicut. ꝙ cuiusq uniuer. nomi. et in. l. pretor. in prin. ff. vi. bo. rap.

¶ De significato huius dictionis gens. uide Bal. in. l. i. ff. de iusti. et iur. ubi dicit ꝙ gens dicitur q̃tuor modis. uide ibi.

Genua

Non debemus flectere genua orationibus diebus festiuis et dominicis. de conse. di. iii. quoniam sunt.

Gentilis gentilitas

Quia gentilis populꝰ male possidebat terram promissionis. ideo diuino iudicio fuit eis ablata et data populo iudeoꝝ. xxiii. q. vii. si de rebus.

¶ Clericus mortuus in ludis gentiliũ priuat suffragiis ecclesie non tamen sepultura. xxiiii. q. viii. quicunq; clericus.

¶ An gentilibus et eorũ auctoritatibus possumus nos iuuare et eorum libros pro nobis adducere. ui de glo. q̃ icipit. de quo uirgili⁹. i. c. for⁹. de. ꝓ. sig.

Hermanus Hermanus id est teutonicus qui uere sunt germani id est nobiles secundũ Io. theo. glosatorez antiquũ qui hoc nõ. xxxiiii. di. c. i. in glo. i. et nõ. Io. an. in. c. uenerabilem. de elec.

¶ Hermani dicũtur frater et soror consanguinei non uterini. qa germẽ attribuit patri generanti nõ matri. ita dicit Bal. in. l. lege. C. de legi. here.

Herundium An et quando herundiũ notet conditõnẽ. uide. ff. de acquir. here. l. si tu ex parte.

¶ De natura herundiũ nõ. Bar. in. l. i. ff. de condi. inde. et in extuag. ad reprimendam. in glo. ne ex eorum. nõ. etiam in Rŭica. de eden. et de inius uocã. et melius per Bar. in prealleg. extrauag. ad reprimendam. in. ꝓsi. absentia. ubi pulchre de natura herundiũ.

¶ Herundium positum in accusatione uel inquisitione reddit rem dubiam. unde si accusatur titius ꝗ insultauit contra seyum lapidẽ proiciendo cõtra eum non poterit de uulnere puniri sed tantum de insultu. uide. ff. deposi. l. i. ꝗ. si quis argentũ. et qd operetur herundium. nõ. Bar. ff. de acqui. here. l. si tu ex parte. Bal. in. l. falsus. C. de furtis. Io. an. i. addi. specu. ti. de libel. concept. ꝗ. iam nunc uidendũ. in principio.

¶ Herundium disponit et resoluit in uerbum ubi non possit ad aliud uerbum referri. glo. in auten. de no. eli. secũdo nub. super Rŭica. coll. i. Bal. in. l. i. C. de his que ue. eta. Idem ergo est dicere insultauit me proiciendo qd insultauit et proiecit. Io. an. in ꝑ alle. ꝗ. iam nunc uidendum.

¶ Herundium significat actionem et actum agẽdi et paciendi. Bar. in Rŭica de eden.

¶ De herundiis et supinis. uide quod nõ. Io. mo. in. c. i. in prin. de postu. prela. li. vi. ubi uide.

¶ Herundia qualificant et determinant nõ stant per se. nõ. ff. de pigno. l. si is. ꝗ. fi. et. ff. depo. l. i. ꝗ. si quis argentũ. ꝓ. forte. ff. de vi et vi arma. l. i. um facit. ff. que in frau. credi. l. i. ꝗ. i. ff. ꝗ me cã. l. si cũ exceptione. ꝗ. si quis. de rescriptis. ad audientiam. de electi. cum in cunctis. ꝗ. sane. et. c. cum uintonien. et. c. per inquisitionem. et. c. in causis. de offic. custo. c. primo.

Hesta Que dicantur hesta. uide Innoc. in. c. i. de ꝑcur. et i. l. hesta. C. de re. iudi.

¶ Hesta faciunt fidem non solũ in archiuis publicis sed etiam in actis notariorum. ita dicit Inno. in. c. i. de procura.

¶ Hesta post appellationem cassant et que uide per Inno. in. c. dilecti. de ap. faciunt nõ. in. c. nõ solum. eo. ti. li. vi.

¶ Hesta per aliquem qui se asserit sindicum uniuersitatis. ita possunt per uniuersitatem rata haberi tanq̃ si uere fuisset sindicus. licet in constitutõe sindici requirat certa solempnitas. Bal. in. l. si autẽ. ꝗ. Item si fundum. ff. de nego. gest. uide glo.

¶ Differentia est inter hesta et acta quia acta iudicialia sunt hesta extraiudicialia. ff. de offi. ꝑcur. cesa. l. i. Quandoq; tamen in lata significatõne appellatione actorũ ueniunt extraiudicialia. ff. de uerbo. signifi. l. labeo. ii. glo. or. in. d. l. i.

Hestor gerere An sit imputandum illi qui sic gerit aliena negocia sicut propria uide Bar. in. l. quotiens. ff. de solu.

¶ Per hestorem non querit dominium nisi traditione secuta. Bar. in. l. qui mihi. ff. de donat.

¶ Herens negocia alterius si circa illa aliquid expendit in dubio presumit expendere de bonis illius cuius negocia gerit. ita dicit Bar. in. l. nensenius. ff. de nego. gest.

¶ An hestor teneat eciam de neglectis. nõ. Bar. i. l. tutori. C. de nego. gest. quid de omissis nõ. Cy. in d. l. tutori. in. ii. oppo. et in. i. q. et ibi uide glo. que incipit uoluntas.

¶ Modum reddendi rationẽ de hestis ponit Bar. in. l. comperim⁹. C. de lustra. li. xi.

¶ An et quando hestor negociorũ teneat de casu fortuito. nõ. ff. de nego. gest. l. si negocia. in glo. solutus. e. ti. l. sed an ultro. in glo. euentus.

¶ De quo tenetur negociorũ hestor. nõ. ff. de nego. gest. l. iii. ꝗ. interdum. in glo. exactissimaz. adde nõ. in. l. si negocia. eo. ti. uide ibi casus in quib⁹ hestor tenetur de casu et de culpa. Quando tenetur si non gerit. nõ. ff. como. l. in comodato. ꝗ. sicut. i glosa peritura.

¶ Si hestor expendat plus q̃ sit mandatum an habeat actionem nõ. C. de nego. gest. l. fi. in glo. fi. et ibi Cy. in. i. et. ii. questione.

¶ An herenti negocia alicuius solui possit. nõ. ff. de solu. l. filie. et ibi Bar.

¶ An et quas actiones hestor querat. nõ. Io. an. i addi. specu. ti. de confes. ꝗ. nunc uidendum. ꝓ. quid si confitetur.

¶ Practica libellandi in actione negociorũ hestorum tam ex parte domini q̃ ex parte herentis. colligitur ex. l. ii. ff. de negoc. gest. de quo uide ibi Bar. procedit enim utriusq; libellus generalis uidelicet. reddas mihi rationem administratõnis et reliqua consignes et si quid male gessisti restituas ex aduerso peto mihi ꝗ reddas qd ex administratiõe mea tibi adest uel est affuturum. faciunt nõ. in. c. ii. de libell. oblat.

¶ Hestum nomine alterius si ad me spectat ratihabitio non oritur actio negociorũ hestorum qua non possum habere ratum non meo nomine hestũ sed re ipsa bene possum et orit actio. Ita debet intelligi. l. iii. ꝗ. fi. ff. de nego. gest. facit. l. si pupilli. ꝗ. sed si ego. eo. ti. in glo.

¶ An ut hestor habeat actionem sufficiat utiliter hestum. uide in. l. i. ꝗ. sufficit. ff. de cõtra. iudi. tu. glo. et Bar. in. l. si pupilli. in prin. ff. de negoc. gest. et eo. ti. l. siue hereditaria. ubi glo. et Bar.

¶ An et quando ex contractu mutui facto hestori teneatur dominus. glo. pe. ff. de negoc. gest. l. si pupilli. ꝗ. primo.

¶ Si hessi negocia nomine eius ad quem non pertinent an teneat is ad quem pertinent. nõ. in. d. l. si pupilli. ꝗ. si quis ita. et. ꝗ. si titii. ubi uide glo.

¶ Amicicia carnalis seu naturalis puta inter patrem et filium impedit actionem negociorũ hestorum secus in accidentali qualis est inter amicos. glo. in. d. l. si pupilli. ꝗ. sed si ego. adde nõ. in. l. is q

amicicia·eo·ti·et in·l·officio·C·eo·ti·

¶ Si rem meam uendidisti tuo nomine et ego id ratum habeo quasi nomine meo gestũ non preiudico sed si quasi tuo credens me posse repetere precium ago contra possidentẽ et si excipiat replico· glo·in dicto·§·sed si ego·et quo dic ut in·l· mater· C·de rei uendi·

¶ Non meo nomine gestum possum habere ratũ in subsidium re pempta·ut dicto·§· sed si ego·eo·ti·l·fi·C·de hiis qui·a nõ dño manu·l·i·ff·si cer·peta·l·si eum seruũ·Dy·in regula·Ratum·li·vi·Bar·in·l·pomponius·ff·de nego· gest.

¶ Non meo nomine gestum possum habere ratuz ad preiudiciũ meum·ut·l·si fundus·§· i·ff· de pigno·et l·mater·C·de rei uen ·sed non ad cõmodum ut mihi querat actio·ut dicit Bar·in·l·si pupilli·§· sed si ego·ff·de neg·gest·

¶ Si quis gerit negocia contemplatiõe heredis licet alius sit heres quã ipse putat uidetur tamẽ heredis negocium gestum· glo· in dicta·l· si pupilli· §·si titii·

¶ Septem modis dicit quis gerere negocium alicuius·quorum quatuor ponit glo·tres addit Bart· in dicta·l·si pupilli·et·l· que utiliter·§·titius· et·l· pomponius·ff·de nego gest·faciunt nõ·in·l·mater C·de rei uendi·

¶ An si scio negocium gestũ et taceo taciturnitas habeatur pro ratihabitione·uide Bart· in preall· l·pomponius·

¶ Qualiter teneatur heres gestoris·uide nõ·in· l·tutori·C·de nego·gest·ubi glo·et doc· adde glo·i l·curatoris·C·eodem ti·

¶ An attẽdatur consuetudo patrissa· in gestione dic ut nõ·in·l·si negocia·C·de neg·gest·

¶ Non imputatur gestori si sibi non soluit pecuniam debitam ex gestione licet bene imputet si sibi non soluit debitum antiquũ ubi poterat ·ff· de nego·gest·l·debitor·

¶ Quando et qualiter oriatur actõ negociorum gestorum·uide in·l· pomponius in negociis· ff de nego·gest·et ibi glo·dicit ꝙ non orit gestori nisi i fine administratiõis·uide glo·in·l·nam et seruius· §·qui negocia·eodem ti·

¶ Ubi mandatum est nullũ gestuz pretextu talis mandati producit actionẽ negociorum gesto·ff·de nego·gest·at qui natura· §· si libero·

¶ Debitum solutum gestori in cuius dominio sit interim·uide in·l·si ego·ff·de nego·ges·

¶ Gestuz causa pietatis uel amicicie non parit actionem negociorũ gestoruz·uide in·l·ex duo ·§·fi· ff·de nego·gest·

¶ Probibitio impedit ortum actionis negocioꝝ gestorum·ut·l·qui aliena·§·i·et·l·fi·ff·de neg·ges· et mandatum ad certos terminos restrictuz uidet probibere ultra id geri·ut ibi nõ· in glo· in dicto· §·i·adde glo·cum tex·in·l·soluendo·ff·de neg·ges· glo·in·l·stichus·§·fi·ff·de solu·ꝙ tenet Bar·in·l·si pro te·ff·man·uide glo·in·l·fi·C·de nego· gest· et qđ nõ·Bar·in·d·l·soluendo·

¶ An si agatur pro re indiuidua gerenti cõpetat actio negociorũ gestorum·uide tex·in dicta·l· qui negocia·§·fi·

¶ In dubio expendens pro gerendo negocia alterius uidetur habere animũ repetendi·ut·l·nensenius·ff·de nego·gest·

¶ Casus in quibus gerens negocia nõ habet actionem·uide in dicta·l·nensenius·in glo·fi·et ibi doc· Cy·et alii in·l·alimenta·C·de nego·gest·

¶ Gestor in dubio se obligans pro factis eius cuius negocia gerit uidetur se tanq̃ gestorem obligare licet etiam sit mater·ut dicta·l·nensenius·

¶ Gesta ex necessitate putatiua subiectione dñice non impediunt actiones negociorũ gest·ff·đ nego ges·l·nensenius·et·l·si liber homo·eo· ti·

¶ Pater ex administratione bonorũ filii de quibus sibi non querit usus tenet actione negocioruz gesto·l·litis·§·fi·ff·de nego·gest·

¶ Gerens negociũ alicuius comtẽplatione procuratoris cui mandatum est ut gerat si mandatũ spectat ad dñm non re ipsa nec ipso gestu sed nuda uoluntate quia sic mandauit non obligatur dominus sed solum procurator·ff·de nego·gest·l·mandastu· secus si spectaret ad dominum re ipsa·eo·ti·l· iteꝫ si cum putaui·et ibi Bar·

¶ Si nomine tuo geris negociũ quod ad me spectat ratihabitiõe habeo contra te actionem negociorum gestorũ in subsidium uel saltem re perempta uel prescripta et hoc quando habeo ex causa lucratiua·ff·de nego·gest·l·fi·

¶ Gesta per possessorem hereditatis ualent etiaꝫ si contingat postea ab eo aduocari hereditas·ff·de mino·l·in integrum·

¶ Datur actio negocioꝝ gestorum si negociuꝫ ad aliuꝫ spectat de presenti licet in spacio futuro euẽtu possit esse ad cõmodum gerentis ·ff· de usuf·l· absente·

¶ Gerens negocia aliena ut propria credens sua esse quia nullum sibi obligare uoluit nullaꝫ querit actionem·ff·cõi diui·l·in hoc iuditio·

¶ An et quando gerens negocia unius quẽ putat alterius obliget illuꝫ cuius uere negocia sunt·uide plene in·l·ait pretor·ff·de nego·gest·

¶ An inquantum pupillus in cuius negocia sunt gesta obliget nõ·in·l· si pupilli· in principio·ff· de nego gest.

¶ Contractus gestus super re mea potest a me ratificari in subsidium non existente soluendo eo q alienauit si ex causa lucratiua facta est alienatõ in alium per qđ dicit Bar· ꝙ si mutaui pecuniam patri pauperi qui alimentauit filios nunc factos diuites illaꝫ pecuniã potero repetere ab eis·uide Bar· in·l·is solis·ff·de condi·inde·

¶ Mandatuꝫ inutile non impedit actõnẽ negociorum gestoꝝ·uide in·l·quamq̃·ff·ad uelle·

¶ Mandato limitato si aliquid ultra gerit etiam si nihil dicam non datur actio negociorũ gestoruꝫ ff·man·l·proculus·Ideꝫ si probibeo ne gerat·eo·ti· l·si uero non remunerandi·§·si passus·

¶ An inuito gestore possum assumere iudiciũ qđ alius in se suscipit animo innouandi siue ꝑcurator siue gestor·uide·ff·mandati· l·si mandato·ff·de nego·gest·l·libero·§·fi·et·l·soluendo·eo·ti·

¶ Gerens negocia pupilli mandato tutoris cõtra quẽ agat glo·in·l·qui pupille·C·de nego·gest·

¶ An actio negociorum gestoruꝫ sit ciuilis uel ꝑtoria·uide·C·de nego·ges·in·l·aduersus·et ibi glo·

¶ An filius gerens negocia patris possit repetere quod impedit glo·et Bar·et Cy·in·l·si filius· C·de nego·gest·

¶ Si mandato alicuius gero negociuꝫ tercii cõtra

quē agam. Cy. et Bar. in. l. si mandatum. C. de nego. gestis.

¶ An gerens negociū p̄siuigni in dubio presumatur facere animo donandi. Cy. et Bar. in. l. si p̄ino. C. de nego. gest.

¶ Actio negociorū gestorum est bone fidei. ut. l. tutori. C. de nego. gest. et ibi nō.

¶ Gestor tenet̄ a se exigere quando accessit oīa gesturus alias non. dicit. glo. in dicta. l. tutori. contrarium dicit tex. in. l. diuortio. ff. de nego. gest.

¶ Premittens nomine alieno in dubio magis uidetur facere tanq̄ gestor q̄ animo donandi. glo. in. l. fi. C. de dot. premiss. in. ꝟ. paternum.

¶ Si soluat quis pro fruito an habeat actionē negociorū gestorum. uide Cy. in. l. fi. C. de nego. ges. uide etiam ibi si expendit plus quā sit mandatū an habeat actionem. de quo ibi glo. fi. et Cy.

¶ An incipiens gerere et non prosequens teneat̄ uide in. l. ita autem. § gessisse. ff. de admini. tu. facit. l. si stipulatus es cpus. ff. de soluti.

Gladius

Gladius nō est restituendus furenti tempore furoris. xxii. q. ii. ne quis arbitretur.

¶ Ille dicitur assumere gladiū qui sine legitima potestate arma accipit contra alium. xxiii. q. iiii. ille gladium accipit.

¶ Ideo principes et iudices portant gladiū ut puniant scelera. xxiii. q. v. sunt quedam.

¶ Gladio spirituali uti debet ecclesia non materiali. xxxiii. q. ii. interfectores. et. c. inter hec.

¶ An gladius spiritualis et temporalis debeant sibi inuicem auxiliari. nō. glo. et doc. in. c. i. de offi. or. x. di. si in adiutoriū. xcvi. di. cum ad uerū. in. l. episcopali. C. de episco. audi. uide tex. de sen. excō. dilecto. li. vi.

¶ An ecclesia habeat utrūq̄ gladiū. nō. glo. xxiii. q. ii. inter hec. nōt glo. xxiii. q. viii. c. i. plene d̄ in dic. nouit. qui filii sint legi. per uenerabilem. et. c. causam. Bar. in. l. i. ff. de requir. reis. q̄d est expeditum in extrauagāti Bonifacii. viii. que incipit unā sanctam. adde q̄d dicā. ꝭ. sub dictione papa.

¶ Quod sit officiū duorum gladiorū. nō. de ma. et obe. solite. Hosti. et doc. in. c. per uenerabilem. ꝟ. rationibus. qui fi. sint legi.

Glans

Glandis appellatōe omnis fructus continet̄. ff. de glan. legē. l. ura. ff. de ꝟbo. sig. l. qui uenenū. § glandis.

Gloria

Iusti ministri non querunt gloriaꝫ suam sed illius cuius sunt ministri. de conse. d. i. iiii. si fuerit.

¶ An appetitus inanis glorie sit peccatū mortale uide. S. Tho. scda scde. q. cxxxii. ubi uide q̄ gloria potest dici uana tripliciter.

¶ Quando liceat tristari de gloria inimici. Idem scda scde. q. xxxv. ar. ii. et. clviii. ar. ii.

Glos

Glos est nomen grecuꝫ et dicit̄ soror mariti. ff. d̄ gradi. l. n̄ facile. § i. xxxv. q. v. c. ad sedem. et ibi nō. et melius ea. cau. et. q. c. q̄ autem.

Glosa

An glose faciant ius. dic q̄ non nisi rationē assignent. Archidia. lxxi. di. hortamur. etiam si sint glo. pape Inno. in. c. p̄ tuas. de sy̆mo. Archidia. xi. q. iii. nolite. lap. ple. allegatione. xlviii.

¶ Non debet allegari glosa q̄diu inuenitur tex. ff. de offi. presi. l. i. § licet. Archidi. xi. q. i. nolite timere. Nam dictum glo. est probabile et nō necessarium. ut nō. glo. C. de legi. l. i.

¶ Oppinio glo. ceteris est preferenda. ut nō. Iac. butri. et alii in. l. i. C. qui pro sua iurisdictōe.

¶ Quando aliquid prohibet̄ glosari intelligitur q̄ sicut probatum est ita simpliciter ad litteraꝫ exponatur et nō fiant glose nisi per quas uer⁹ sensus seu constructio gramaticalis ad litteraꝫ intelligēciam exponatur non quilibet intellectus aliqualiter distorqueat̄ uel ad aliud trahat̄ q̄ littera ipsa sonat ita dicit tex. in cle. exiuit. de uerbo. sig. § i. ꝟ. sub colorē. uide uerba aurea. Bal. in auten. si qua mulier. in fi. C. de sacrosanc. ecc. que nō ꝑpter statuta que interduꝫ dicunt q̄ testamenta nō possunt glosari sicut est uenecíis.

¶ Glose inherendū est sicut bononienses inherēt ad coratiū. Bal. in. l. precibus. C. de impu. et ali. substi. in. vi. colump. et in. l. cum nō solum. § necessitatem. C. de bo. q̄ liber.

¶ Quando glosa ponit plures oppiniones que dicatur in dubio esse opinio glo. uide glo. in. l. qui filium. § fabinus. ff. ad trebellia. uide Bar. in auten. ex testamēto. C. de colla. Hosti. in. c. i. d̄ p̄uilegiis.

¶ Acherendum est dicto glose nō. Cy. in. l. i. C. d̄ actio. et obli.

Golias

Dauid pugnauit contra goliam et eū superauit. ii. q. i. iii. monomachiā.

Gradus

Grad⁹ querit casum qui ad summi loci fastigia pretermissis gradibus uult ascendere. xlviii. di. c. sicut.

¶ Gradum pristinū difficile est recuperare post peccatum. l. di. quicūq̄ dignitatem.

¶ Gradibus quilibet debet ascendere nō per saltum. lxxvii. di. illud.

¶ Gradus maior apud deum non approbat̄ sed ut fiatur melior. xxiiii. q. iiii. sicut excellentiam.

¶ Non in sublimitate graduum sed in altitudine caritatis acquiritur regnū dei. de rerum. c. ad supplicationem.

¶ Gradus sunt in omni uirtute et uicio. ideo nemo repēte fit summus. de peni. di. ii. econtrario.

¶ Gradus consanguinitatis diuersimode cōputat̄ xxxv. q. v. ad sedem. et ibi nō.

¶ Qualiter debent computari gradus affinitatis habet̄. xxxv. q. v. ad sedem. et. c. porro. et. c. q̄d autem. et. c. primo gradu. uide plene in. c. non debet. et. c. si. de consan. et affi. adde nō. C. d̄ succes. edic. l. ii. in glo. fi. de testi. licet ex quadā. in glo. pe.

¶ An statutum faciens mentionē de gradibus affinitatis uel cōsanguinitatis intelligat̄ secunduꝫ cōputationem iuris ciuilis uel canonici. nō. glo. in. sti. de gradi. § hactenus. Bal. in. l. ii. C. de succes. edic. facit. xxxv. q. v. ad sedeꝫ. ubi est glo. de hoc q̄ gradus computant̄ secundū ius ciuile. nisi aliud exprimatur in statuto do. Car. flo. in arbore affinitatis. in. x. q. Io. an. in addi. specu. ti. d̄ succes. ab intesta. ꝟ. sed an filii. et in. § sic potes. in ꝟsi. sed fuit alia questō de facto. nos etiaꝫ addim⁹ quod ponit Bar. in suo cōsilio. ix. q̄d incipit. an fratres consobrini.

¶ Usq̄ ad quotum gradū quis dicitur cōiunctus uel proxim⁹ alicui. nō. glo. de testa. requisisti. Bar. in. l. cum alienam. C. de lega. uide quod dixi. s̄. sub dictione coniuncta persona.

¶ Qui sunt gradus diuina lege ꝓhibiti. et in gb⁹

possit uel non possit per ecclesiam dispensari. uide glo. et doc. de resti. spoli. litteras. ꝺ consan. et affi. de infidelibus. de diuor. gaudemus.

¶ Gradus dicitur ad similitudinē scalarum. ff. de gradi. l. iure consultus. § gradus.

¶ Gradatim est ad honores ascendendū. ut. l. ut gradatim. ff de mu. et ho. et. ff. de nego. gest. l. que utiliter. et de minori ad maius est ascendendū. ut. l. ut gradatim. ff. ꝺ mu. et ho. xciii. di. legimus. nō. in. c. i. et. c. ulti. de transla. prela. in glo.

¶ Gradus est triplex. nō. lxxxvi. di. facientis.

¶ Secundum dignitatē graduū quis est honorandus. de ma. et obe. c. statuimus. in glo. i. et in acquisitis honoribus seruat gradus prerogatiue. ut. ff. ꝺ al. scribē. l. i. C. de consul. l. i. et. ii. lib. xii.

¶ Qualiter probetur gradus nō. ꝺ testi. quotiens. in glo. fi. et. c. licet ex quadā. co. ti. in glo. pe. uide Bar. ff. de aqua plu. ar. l. ii. § idem labeo. et ibi glo. uide. xxxv. q. v. parentele.

Gramatica An ignorātia gramatice ꝑuet clericū. uide. xxxviii. di. sedulo. tex. in. c. fi. de eta. et qual.

¶ A clericis magis est expectanda bona consciā q̄ bona gramatica. xxxviii. di. sedulo.

¶ Episcopi non debent discere bonam gramaticā sed sacram scripturam. lxxxvi. di. in doctrina. et. c. multa. et quod ibi nō.

¶ An error in gramatica uitiet formā baptismi uide de conse. di. iiii. retulerunt. adde nō. in. c. i. de baptis. et dixi. s. sub dictione baptismus.

¶ Ex mala gramatica non uitiatur instrumentū sed rescriptū sic. uide Bar. in. l. plaucius. ff. de aur. et ar. le. et in. l. qui habebat. ff. de ma. te. ubi dicit ꝙ falsa latinitas non uitiet libellum. de quo dic ut in. c. ad audientiam. de rescrip. adde quod nō. Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. Bal. in. l. eā quā. ubi est mala gramatica. C. de fideicōmis. Itē ꝙ ꝓpter malam gramaticā non uitietur instrumentū. uide in. l. imperator. i. et ibi nō. ff. ꝺ sta. ho. bona glo. in. d. c. ad audientiam.

¶ Reprehensibile ualde est prelato obmisso euangelio uel scriptura sacra populo gramaticam exponere. xxxvii. di. c. turbat.

¶ Indignū est uerba celesti oraculo restringi sub regulis gramatice seu prisciani. xxxviii. di. indignum. i. q. i. marchion.

¶ Si episcopi uel presbiteri cadant in errorē gramatice nō sunt a scolasticis arguendi ꝙ plus sunt pensanda uicia morum q̄ uerboꝝ. xxxviii. di. q̄uis.

¶ Licet inire societatē pro docendo gramatica m ut. ff. pro socio. l. duo societatem.

Gratia Gratia semper in tempore antecedit litteras et bullas. et ideo bulle non sunt de esse substantiali gratie. ita nō. Inno. in c. constitutus. de rescrip.

¶ Gratia facta non ualet nisi dicat non obstante tali lege. ut. l. mancipia. C. de ser. fugi.

¶ Gratia facta per principem non requirit ꝓ sui essentia scripturam. Vnde si papa dicit ꝓnunciamus talem in episcopum statim quesitū est illi ius. dictum est Bal. in. l. humanum. C. de legi.

¶ Gratia si gratis non accipit uel datur non est gratia. i. q. i. gratia. et. c. quicunq.

¶ Gratia non confert a simoniacis quia gratiam non habent. i. q. i. gratia. et tū tex. alibi dicit ꝙ deus confert gratiam tam per bonos q̄ per malos. i. q. i. si fuerit. et. c. ex catholica. et. c. sic autē. et. c. remissionem. adde. xix. di. secundum.

¶ Gratia spiritus sancti semꝑ manet in hominibus iustis. sed non semꝑ gratia miraculorū. ꝺ pe. di. ii. querendum. et. c. potest discursus.

¶ Cadens a gratia magis peccat q̄ fecit ante gratiam. de pe. di. iiii. si refugientes.

¶ Nemo potest gratiam recipere nisi per penitentiam fuerit mundatus ab omnibus peccatis. de consecra. di. iiii. quomodo deus.

¶ Gratia peccata dimittit. legem facit implere et alia multa bona operat. de conse. di. iiii. gratia. et c. placuit. et. c. quisquis. Vnde sine gratia nō possumus mandata dei implere. de conse. di. iiii. placuit ut quecunq.

¶ Gratia dei acquirit uirtutibus non dignitatibus xl. di. illud autem. et. c. quelibet occulta

¶ Gratia per peccatum perdita recuperat per penitentiā. l. di. ponderet. et quandoq maior postea conceditur. ea. di. c. fidelior. et. c. considerandum.

¶ Quādo alicui dicat subtracta gratia sedis apostolice. tex. est cum glo. et ibi notant doc. de offic. or. quod sedem.

¶ Admittentes aliquē ad aliquem actū de gratia possunt alias eum non admittere. nō. de uerbo. sig. abbate. x. q. iii. quia cognouimus. et. C. de serui. et aqua. l. i. bona glo. de postu. prela. c. bone. ii. Cautela tamen est ut admittens protestet ꝙ de gr̄a admittit et tunc sibi non preiudicat inposterū. uide Inno. et Io. an. in. d. c. bone. et de cā pos. et ꝓpriet. c. cum ecclesia.

¶ Quotuplex ē gratia dei. nō. glo. et ibi Paulus. in cle. i. de magis. in. ꝟ. cooperante. ad idem glo. in cle. i. § uerum. in. ꝟ. omnibus. de sum. tri. ubi per do. Car. flo. uide magistrū senten. li. ii. di. xxvii. et ibi per scribentes.

¶ Gratia est principium cognoscendi omnē uirtutem. S. Tho. in. i. scde. q. cix. ar. i. et in. ii. di. xxviii. articulo. v.

¶ Gratia est principium diligendi deum suꝑ omnia. Idem in prealle. q. ar. iii. et in. q. de quolibet. q. i. articu. viii.

¶ Gratia ē necessaria ad dimittenda peccata. Idē in prealle. q. cix. et in preal. di. xxviii. ar. iii. et ad merendum uitam eternā. Idem in. i. scde. q. cviii. ar. ix. et. q. ciiii. ar. ii. et in. iiii. di. xlix. ar. iii. et in summa contra gentil. li. iiii. q. xlvii.

¶ Preparatio ad gratiā non potest esse sine gratia. Idem in. i. parte. q. cix. ar. vi. et. cxii. ar. ii. et in ii. di. xxviii. ar. iiii. et in. q. de quolibet. q. i. ar. vii. et in. q. de ueritate. q. xxviii. ar. xix.

¶ Gratia est necessaria ad non peccādum. Idē in i. scde. q. cix. ar. viii. et in. ii. di. xxviii. ar. ii. et in q. de ueritate. q. xxxiiii. ar. xii. et. xiii. et ad surgēdum a peccato. in dic. q. cix. ar. vii. et in summa cōtra gentil. li. i. q. clv.

¶ Gratia noua est necessaria in habente gratiam si debet bonum facere uel uitare peccatum. in pal. q. cix. ar. ix. et in. q. de quolibet. q. iiii. ar. vi. et in summa contra gentil. li. iiii. q. clvii.

¶ Gratia spiritualis est necessaria ad perseuerandum. Idem in. i. scde. q. cix. ar. x.

¶ Gratia non cogit aliquem benefacere. Idem in summa cōtra gentil. li. iii. q. xlviii.

¶ Gratia est aliquid creatuz in anima. Idē. i. scde q. cx. ar. i. et in. ii. di. xxviii. ar. i. et in. q. de ueritate. q. xxvii. ar. i. et dic ꝙ gratia est qualitas anime permanens non eniz semper facit deus nouā grām in dic. q. cx. ar. ii. et in. ii. di. xxvi. ar. ii. et in. q. de quolibet. q. iiii. ar. vi.

¶ Gratia non est idē ꝙ uirtus. in dic. q. cx. ar iii.

¶ Gra est ps iusticie. Idē scda scde. q. lxxx. ar. i.

¶ Gratia dei diuidit in gratum facientem et gratis datā. Idem in. i. scde. di. cxi. ar. i. et gratū faciens diuiditur in operantem et cooperantē. ubi. s. et in. ii. di. xxvi. ar. v. et in. q. đ ueritate. q. xxvii. ar. v. et in summa contra gentil. li. iii. q. cl. et in preuenientem et subsequentē. Idez in. i. scde. q. cxi. ar. iii. et in. ii. di. xxvi. ar. vi. Gratia autem gratis data conuenienter diuiditur ab apostolo de quo p. S. Tho. in preal. q. cxi. ar. iiii.

¶ Gra gratum faciens est nobilior grā gratis data. Idem in. i. scde. q. cx. ar. v.

¶ Gratia gratis data causat in nobis fidem spem et dilectionem. Idem in summa cōtra gentil. li. iii. q. cliii.

¶ Qualiter gratia differt a caritate. Idem in. q. de ueritate. q. xxvii. ar. ii.

¶ Gratia est a solo deo. Idem. i. scde. q. cxii. ar. i. et est equalis in omnibus. ea. q. ar. iiii.

¶ Gratia requirit in recipiente aliquā dispositionem preuenientē. Idem in preal. q. cxii. ar. ii. et. q. ix. ar. vi. et in. ii. di. xxviii. ar. iiii. nec tñ datur ex necessitate preparati. ut ea. q. cxii. ar. iii. et ꝙ gra latet habentem. ea. q. ar. v.

¶ Potest quis mereri gratie augmentum. Idē. i. scde. q. cxiiii. ar. viii. et in. ii. di. xxvii. ar. v. et in summa contra gentil. li. iii. q. cxlix.

¶ Gratia una gratū faciens est in uno homine et non multe. Idē in. q. de ueritate. q. xxvii. ar. v.

¶ Gratia amissa potest recuperari. Idē in summa contra gentil. li. iii. q. clviii. et quare aliquibus peccatoribus dat et aliquib' nō. uide in dic. li. iii. q. cl.

¶ Gratia capitis est idez ꝙ gratia habitualis. Idē in. iii. parte. q. viii. ar. v. et in. iii. di. xiii. ar. vi. et in. q. de ucritate. q. xxviii. ar. v.

¶ Qualiter plētudo gratie fuit in xp̄o. dic ut di cam. j. sub dictione xps.

¶ Gratia habitualis sequitur unionem. Idē in. iii. parte. q. vii. ar. xii. et in. iii. di. xiii. ar. vi. et in. q. đ ueritate. q. xxviii. ar. v. et. q. xxix. ar. ii.

¶ Quādo gratie plenitudo accipiat in sanctis. uide in. iii. parte. q. xxxvii. ar. v.

¶ Gratia unionis non est idem ꝙ gratia capitis. Idem in. iii. pte. q. viii. ar. v. et in. iii. di. xiii. ar. vi.

¶ An gratia pape scripta uel non scripta sed non bullata exspiret per mortez pape. uide Io. an. in regula priuilegium. li. vi.

¶ An habens gratiam rum beneficio acceptandi possit constituere laicū procuratorem ad acceptandum. nō. Io. an. in regula quod alicui. li. vi.

¶ An habens gratiam ad aliquod beneficiū si aliud consequatur incōpatibile cuz comprehēso in gratia perdit gratiaz. dic ꝙ sic. casus est in cle. gratie. de rescrip et ibi de hoc.

¶ An habens gratiam si non acceptauit prebēdaz sibi debitam. j. tempus possit illam nondum alteri collatam etiā post tempus petere. glo. in cle. i. đ cō cef. preben. paulus. in cle. si. đ preben. glo. et Lap'. in. c. si clericus. de preben. li. vi. Archidia. in. c. dudum. eo. ti. et libro. glo. et pau. de concef. preben. cle. i. in. ꝟ. impetrati.

¶ Decretum appositum in litteris gratie expectatiue habet locuz si impetrans uoluerit uti illis. Inno. in. c. i. de concef. preben. li. vi. in fi. glo. magne. do. Anto. in repetiõ. c. i. de concef. preben.

¶ An ex sola beneficii accepatatione iudicat consumptō gratie expectatiue si aliter nō prohibetur collatio. glo. et ibi Io. an. in. c. cum in multis. de rescrip. li. vi. glo. in. c. i. et in. c. ne captande. đ cōcef. preben. li. vi. ubi uide.

¶ An mensis datus ad acceptandum in gratiā acceptantis currat omnibus simul expectantibus an singulis pro omnibus unus requirat. uide doct. in cle. cum ei quem. de concef. preben. Io. an. in addit. specu. eo. ti. super Rica.

¶ Js qui impetrauit gratiam ad proximū uacaturum cōtra quē agere debeat si illud sit alteri collatum. uide Io. an. in. c. dilectus. ii. de preben.

¶ An acceptatō beneficii facta per habentem gratiaz expectatiuā in absentia executorū afficiat manus ordinarii uel alterius executoris. nōt paulus. i cle. i. de concef. preben. in. ꝟ. presenti. Io. an. in addi. spe. eo. ti. super Rica.

¶ Gratia impetrata cum motu ꝓprio et cū clausula non absente zc. facit impetrantē preferri alteri simpliciter impetranti. Lap. in. c. q̄uis. et. c. sequen. de rescrip. li. vi. et in. c. si ꝓpter tua debita. eo. li. et de preben. ei cui. li. vi.

¶ Quid sit gratia. habetur. i. q. i. gratia. đ capel. mo. in. c. i. li. vi.

¶ Gratiam potest in quibusdā facere iudex parti C. quō et quando iudex. l. i. ff. đ iudi. l. nō quicqđ. de offi. dele. consuluit. de re iudi. cum eterni. li. vi. hoc intellige ueruz in arbitrariis et sine alteri prejuditio. ut in dicto. c. consuluit.

¶ An et quando denegans gratiam dicat facere iniusticiam. uide. ff. de aqua quoti. et esti. l. i. §. fi. l. di. ut constitueret.

¶ Gratia dei iustificans est per Ihesum xp̄m dominum nostrum. ad romanos. vii. ad titum tertio. de conse. di. iiii. placuit. et. c. quisquis.

¶ An per gratiam expectatiuā impediat consuetudo optandi que est in ecclesia uel magis preualeat consuetudo. tex. est ibi plene nō. in. c. si. de consuetu. li. vi. ubi uide.

¶ Qui gratie aduersarii sui se cōmittit non per hoc uidetur renuntiare iuri suo. đ renun. ueniens. et ibi plene nō. de hoc.

¶ An gratia expiret morte cōcedentis. nō. Io. an. de elec. cū ex eo. sup glo. nō ꝙ. li. vi.

¶ Qui gratiam allegat debet illā ꝓbare. de elec. in causis. super glo. pe. de scisma. c. ii. de insti. cum uenissent. de priuile. cum persone. li. vi.

¶ Gratia facta per papam non reuocat per inferiorem. de preben. si is cui. li. vi. de concef. prebē. constitutus. secundum Inno.

¶ Gratia papalis exspirat si executor datus ꝓnūtiat se nō esse executorem. et a tali sententia non appellatur. nō. de preben. dilectus.

¶ Quod ex grā fit non debet ad necessitatem deduci. ff. de offi. proconsu. l. solet. §. fi. de concef. preben. constitutus. scd̄m Hosti.

¶ Qui maiorem gratiam ab aliquo accipit magis

est ei obligatus. ff. ad sillea. l. si quis in graui. ff. como l. si ut certo. §. nunc uidendum. C. de epi. et cle. l. presbiteri.

¶ Gratia est subrepticia ubi tacitum est de etate de rescrip. si proponente. et ibi no.

¶ Noli negligere gratiam dei que in te est. que data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbiteri. primo ad thimoteum. iiii. xciii. di. legim⁹. xcv. di. ecce.

¶ Gratia no dicitur subrepticia ex eo quod in ea no fit mentio de collatione facta ignoranti. tex. et quod ibi no. de rescrip. gratia. li. vi.

¶ Longe aliud est fieri quid ex gratia et fieri ex iusticia. l. fi. C. de sen. pas. uide August. in. l. gallus. §. et quid si tantum. ff. de liber. et postu. Adde quod aliud est gratiam facere aliud gratiose facere. secundum Inno. in. c. solet. de sen exco. li. vi.

¶ An gratia pape possit probari per testes. uide Pe. et Cy. in. l. si qua per columpnias. C. de epi. et cleri. de hoc uide Archidia. et Io. an. in prohemio. vi. ubi late disputant. uide Bal. in. d. l. si qua. ubi late distinguit inter gratiam pape et inferiorum. et in. l. humanum. in fi. C. de leg.

Gratis datum

Gratis oblatum pro consecratione ecclesie episcopus potest recipere sed nihil potest exigere. i. q. ii. placuit. Idem in ordinatione clericorum i. q. ii. sicut episcopus. Idem pro sepultura. xiii. q. ii. questa.

¶ Multa licent gratis que non licent ex precio. ff. de his que no. infa. l. furti. §. pactus. in glo. fi. ff. de postu. l. i. §. denique. in glo. uirtutis. i. q. i. gratia. et. c. baptizandis.

¶ Qui debet actum gratis facere si pecuniam recipit turpiter recipit. ff. de condi. ob tur. causam. l. ii. et. l. fi. de symo. per totum.

¶ Duo sunt contractus qui de sui natura sunt gratuiti. s. mutuum et comodatum. no. Insti. qui. mo. re. obli. §. comodata.

¶ Que gratis fiunt non sunt ad necessitatem trahenda. ff. de offi. proconsul. l. solet. §. fi. dixi. s. sub dictione gratia.

¶ Quedam sunt gratis facienda ratione rerum et personarum que alias non fierent. in auten. de man. prin. §. sit tibi. in glo gratis. colla. iii.

¶ Qui gratis accipit gratis etiam debet dare. c. i. de magis.

Gratus

Gratus dicitur quilibet qui non est ingratus. ff. de pen. l. moris. C. de testibus. l. seruos. et. C. de inoffi. testa. l. omnimodo. et quod ibi no.

¶ Gratitudo est uirtus specialis. S. Tho. secunda secunde q. cvi. ar. i. et debetur omni benefacienti nobis. ibidem. ar. iii. non tamen debet statim exhiberi. ibidem ar. iiii. et debet attendi secundum effectum bene facientis. ubi. s. ar. v.

Gratificatio

An et quando habeat locum gratificatio. dic quando dubium est quis est potior in iure super quo est contentio. ut. ff. ad silley. l. si quis in graui. §. si cum omnes. et. C. de lega. l. fi. de elec. ecclesia. glo. et Archidia. in. c. duobus. de rescrip. li. vi. in glo. concurrat de iurepatro. cum autem. in glo. fi. no. in cle. plures. de iurepatro. adde. ff. loca. l. in naue. in glo. pe.

¶ Gratificare potest iudex ratione amicicie per c. nisi. de offi. le. et quod ibi no. de elec. uenerabilem. in glo. fauere. quod tamen limita per ea que dixi. s. sub dictione gratia. ubi uide de hoc.

Grauis Grauatus Grauamen

Grauatus proprijs peccatis aliena iudicare non potest. iii. q. vii. in grauibus.

¶ Grauatus a testatore edificare ecclesiam usque ad certum tempus si fuerit impeditus no currit ei tempus nec amittit legatum. glo. in. l. nemo. C. de epis. et cle.

¶ Grauatus de restituendo hereditatem titio potest filium suum captum ab hostibus redimere de bonis hereditarijs si non habet alia bona. glo. que no est alibi. xii. q. ii. lator. de quo dicam. i. sub dictione restitutio.

¶ Grauatus simpliciter de restituenda hereditate uidetur grauatus post mortem. tex. est nobilis in l. si legatarius. §. fi. ff. de leg. iii.

¶ Grauatus de recipiendo aliquem in coheredem uidetur grauatus ut illi hereditatem restituat uel partem hereditatis. tex. in. l. pater. §. fi. ff. de le. iii.

¶ Qui grauatur in uno debet in alio releuari. glo. in. l. cum qui. ff. de iureiuran. tex. in. l. i. in fi. C. de his qui ante aper. tab. et in. l. fi. C. de instit. et substi. sub condi. fac. et. l. qui libertinus. ff. de op. liber. ff. de his qui no. infa. l. quid ergo. no. de parro. c. i. Cy. in. l. et si seuerior. C. ex qui. cau. infa. irroga.

¶ De illa clausula que solet poni in monitionib⁹ si senserit se grauatum etc. uide Bal. in. l. de pupillo. §. meminisse. ff. de no. oper. nuntia.

¶ Quid importet uerbum grauius. no. de iniuri. c. i. li. vi. ubi Io. an. in nouella.

¶ Graue peccatum idest mortale. de accu. c. cum oporteat. unde grauiter peccat idest mortaliter peccat. de cle. excom. minist. si celebrat. et ibi notatur.

¶ Que dicantur graues persone no. glo. in. c. licet ex quadam. de testi.

¶ Que dicantur grauia negocia. no. doc. in. c. ad hec. de offi. Archidia.

¶ Que dicantur graues inimicicie. no. glo. de accu. cum oporteat.

¶ Que dicatur causa grauis doc. de procur. querelam. ubi etiam glo. et doc. in. c. si pro debilitate. de offi. dele. facit. c. fi. §. is cui. eo. ti. glo. v. q. iii. si egrotans. Hosti. et Io. an. de cri. fal. c. fi. glo. et docto. in cle. non potest. de procura. et ibi uide do. car. flo. in. xi. q.

¶ Quando aliqui sunt grauati a testatore per nomina propria uel appellatiua seu per nomen familie quid iuris. Bar. in. l. si seruus comunis ita. ff. de stipu. seruo. Bal. in. l. si sic. ff. de l. i. facit. l. lucius. §. meuia. ff. ad trebel.

¶ Grauamen iniunctum administratori uidetur iniunctum dominio. tex. in. l. etiam. C. de fideicomis.

¶ Grauamen est procedere iniuste contra aliquem de accu. cum dilectus. et ibi no.

¶ Quamdiu durat grauamen potest quis appellare licet lapsi sunt decem dies post illatum primum grauamen. de rescrip. dilectus. ii. ponit Io. an. in addi. specu. ti. de appel. §. restat uidere. versi. et no.

¶ Grauius idest comunius. l. di. quia tua. i. q. iii. peruenit. ibi grauius est dare consanguineis etc.

¶ An possit quis magis grauari quam sit onerat⁹. no. ff. de le. ii. l. imperator. §. cum quidam. in glo. offerat

et ibi Bart.

¶ Quot modis possit grauari peccator. S. Tho. scda scde. q. cxlviii. ar. iii.

¶ Grauitas peccati contingit tripliciter. de h° dic ut dicam. 7. sub dictione peccatum.

Grassatores Qui dicātur grassatores nō. ff. de pe. l. aut facta. § qualitatem. in glo. grassaturis.

Grecus An grecus possit promoueri ad sacros sine licentia uxoris sue. doc. in c. cum olim. de cler. coniuga. glo. q̄ non. xxxii. di. quoniam.

¶ Quare greci dicuntur scismatici. nō. Inno. de scisma. c. i. dicam. 7. sub dictione scisma.

¶ De discordia grecorū super continentia clericorum. uide tex. de cleri. coniuga. cum olim. xxxi. di. nicena. et c. se. et c. aliter. ubi glo.

¶ An imperator grecoꝝ sit uerus imperator glo. q̄ non. de ma. et obe. c. solite. adde quod dicam. 7. sub dictione imperator.

¶ Qualiter et quando ecclesia transtulit imperium a grecis ad germanos. nō. de elec. uenerabilem. glo. vii. q. i. in apibus.

¶ Greci a nobis dissentiunt in collatione ordinū. de tempo. ordi. cum secundum. et c. q̄ translatōes. et quod ibi nō.

¶ Greci differunt a nobis quia non ungunt capita consecrādorum in episcopos. iuxta nō. de sacra unc. c. i. in glo. i. et in c. quanto. de consue.

¶ Greci cōficiunt corpus cristi in fermento. nos autem in azimo. uide de cele. missa. c. fi. glo. de consec. di. ii. in sacramēto. S. Tho. scda scde. q. lxxiiii. ar. iiii. glo. de consecra. di. ii. scriptura. que dicit uerisimile esse dominū nostrum confecisse in azimis secundum ritum iudeorum.

¶ De grecis uide bonū tex. in c. fi. de baptis. ubi probatur q̄ de iure subsunt romane ecclesie. ad idē xxiiii. q. i. rogamus. de sum. tri. c. ii. de homi. ꝑ humani. li. vi. in auten. de eccle. titu. in principio. ubi confundūtur greci nolentes subesse pape. et C. de sum. tri. l. fi. qui tex. est greci imperatoris. adde bonam glo. xi. q. i. magnum. adde. ii. q. vi. ad romanā. xxii. di. de constantinopolitano. et c. sequen. et c. renouantes.

¶ De errore grecorum circa processionē spiritus sancti. nō. de sum. tri. c. i. li. vi. in glo. et per Io. an. in nouella. de consecra. di. v. c. penul. et fi. ubi tex. cōcilii contra grecos. et ibi uide glo. et in c. firmiter de sum. tri. et in. l. ii. C. eo. et ibi glo. uide magistrum sniarū libro primo. di. xi. et. xii. ubi auctoritatibus grecorum confundit eos.

¶ Greci differunt a nobis quia non credunt locū purgatorii et sic tollunt effectum suffragiorū ecclesie contra determinationem concilii babiloniē de quo de consecratōne distinctōne prima. Visū glo. et docto. de celebratōne missarum. cum marthe. in fi. xiii. q. ii. tempus. et c. non extimemus. et in c. in presenti. et in c. pro obeuntib⁹. et c. anime defunctorum. de quo per magistrū sentētiarū. li. iiii. di. xlv. et ibi uide. S. Tho. in. ii. q. ar. ii.

¶ Greci differunt a nobis in forma baptismi. Inno. et doc. de bap. c. i. et c. fi.

¶ Greci a nobis baptizatos rebaptizant. Item lauant altaria quasi polluta in quibus celebrauerunt latini quorū utrūq̄ dampnat. ut nō. in c. fi. de bap.

¶ Qualiter admittendi sunt greci uolentes redire ad unitatem ecclesie. uide in preallē. c. fi.

¶ An greci obligentur precepto ānue cōfessionis de quo in. c. omnis utriusq̄. de pe. et remis. glo. dicit non. de peni. di. v. in summa. alias tenui contra riū. quia ille canon est fundatus in. l. diuia. de quo feci multas allegationes tempore quo ad presentiā s. domini nostri Eugenii pape quarti natione ueneti. uenerunt imperator et patriarcha cōstantinopolitan⁹ submittentes se obedientie sue sanctitati. et sancte romane ecclesie et fidem catholicā unam nobiscum cognoscentes in qua deus omnipotens det illis perseuerare imperpetuū.

¶ Greci non consecrant ecclesias uel altaria sicut nos. glo. de conse. di. i. ecclesias arrianorū. facit qd̄ nō. de sacra unc. c. i. de conse. di. iiii. ab antiqua.

¶ Greci episcopi non conficiunt omni anno nouū crisma in die cene. quos reprehēdit fabianus papa de conse. di. iii. litteris nostris.

¶ Aliam differentiam inter ecclesiam grecorū et nostram. uide per nō. in glo. i. q. i. uentum est.

¶ Contra prefatos errores grecorum et alios hic obmissos. uide plene. S. Thomam in libro suo quem sepe uidimus tempore predicte unionis qui intitulatur contra errores grecorum.

¶ Grecus in minoribus ordinibus potest contrahere matrimonium et uti eo postea ordinato ad sacros. de cle. coniuga. cum olim. et ibi nō.

Gremium Quis dicat esse de gremio alicuius ecclesie. nō. glosa de testa. requisisti. in glo. quanta est. et doc. de electi. cum in iure.

¶ Contra ius est ut qui non est de gremio alicui⁹ ecclesie et intersit electioni ipsius uacantis. uide d̄ elec. c. i. uide de cā posses. et proprie. c. cū ecclesia. et quod ibi nō.

¶ Ecclesia non claudit gremium redeuntibus. C. de summa tri. l. fi. xxiii. q. iiii. duo ista. et de here. super eo.

¶ De isto uerbo gremiū. uide de electi. cum in iure. et ibi habes remissiones.

Gregorius Opera beati gregorii sūt p ecclesiam apprcbata. xv. di. sancta. cum similibus.

Grex In quo differūt grex et armentū. nōt. glo. in cle. i. de decimis. Bar. in. l. militaris. C. de ueste. milita. li. xii. glo. in dicta cle. i. dicit q̄ armentum est magnorū. grex paruoꝝ animaliū.

¶ Quot animalia faciunt gregem. nō. in. l. oues. ff. de abige. glosa. x. q. i. c. i. et de elec. c. i. ubi dicit q̄ decem faciunt gregem. ff. de rei uendica. l. i. et. ii. et. iii. de elec. licet canon. § is etiam. li. vi. adde glo. in c. i. de deci. li. vi. super. uer. gregibus.

¶ Quid sit grex. nō. insti. de re. di. § sed si greg. Bar. in. l. fi. ff. de abige. et in. l. fi. C. de ueste. mili. libro. xii. in glo. gregatis.

¶ Grege ouium legato comprebendūtur agni et grex caprarum arietes. ff. de lega. iii. l. seruis legat.

Grossus Grossum Que dicātur grossa animalia. uide Bar. in. l. oues. ff. de abige.

¶ Grossa uerba sunt grosso modo intelligēda. nō. in. l. i. C. de seruis fugitiuis. in glo. neq̄.

Gubernare Guberno Hoc uerbum in se

comprehendit iurisdictionem et actū iurisdictiōis tex. est in. l. ii. in principio. ff. de ori. iuris.

¶ De hoc uerbo uide in lege finali C. de iurisdic. om. iudi. et in. l. omnes. C. de his qui ue. eta. impe.

¶ Hic mūdus gubernat a deo. S. tho. in. i. p. q. ciii. ar. i. et in summa contra gentil. li. ii. q. lxiiii.

¶ Gubernatio mundi habet finem extra mūdum Idem in preallega. q. ciii. ar. ii.

¶ Gubernatio mundi est ab uno. vbi. s. ar. iii.

¶ Gubernator mūdi oia gubernat. Idem in preal. q. ciii. ar. vi. et in summa cōtra genti. li. iii. q. lxvi. lxvii. lxviii.

¶ Gubernatōis mūdi sunt plures effectus. S. tho. in. i. par. q. ciiii. ar. iiii.

¶ Gubernat deus inferiora per superiora. Idē in prealle. q. ciii. ar. ix. et i summa ꝯtra gent. li. iii. q. lxxvii. usq ad. lxxxiii.

Gula Gulosus

Uicium gule incepit post diluuiū. xxxv. di. ab exordio.

¶ Ignominiosū est clericis intenderē gule. xxxv. di. ecclesie.

¶ Gule uiciū nō attenditur circa cibū sed penes inordinatum appetitum. xli. di. quisquis.

¶ A gule uicio maxime diebus festiuis est abstinendum. xliiii. di. comessationes.

¶ Uitiū gule quinq̄ mōis nos tēptat. de conse. di. v. quinq̄ nos mōis. et multa mala in nobis facit. e. di. nihil. quem tex. nō. quia uidetur probare q̄ uicium gule sit minus malum q̄ imoderata abstinētia.

¶ Uicium gule morbos grauat. de consecra. di. v. nihil. et. c. ne tales.

¶ An uicium gule sit peccatum mortale. uide. S. Tho. secūda secūde. q. cxlviii. ubi etiam uide quot sunt species gule. de quo etiā uide per beatū Gregoriū li. xxx. moralium. et solet dici q̄ quinq̄ sunt species. Vnde ꝟsus. Pre. ꝓpere laute. nimis. Ardenter studiose. Adde quod scribit. S. Tho. in. q. de malo. q. xiiii. ar. i. et. ii. non tamen est maximū peccatorū ut ibi ar. iii. et. iiii. Est autem uiciū capitale. ut Idē dicit in prealle. q. cxlviii. ar. v. et sub se m̄ltas hꝫ filias. ubi. s. ar. vi. eius autē species uide per eundē in preal. q. ar. iiii. et in. q. de malo. q. xiiii. ar. iii.

¶ Ex gula oritur ebetudo. S. Tho. secunda secūde. q. xv. articulo. ii.

Gustare

Aliud est gustare aliud cōmedere. ut habetur. xxx. di. c. ul. Itēz aliud est gustare aliud manducare. Primum ad oia animalia pertinet. Secundum ꝓprie ad homines. et est mādicarē quasi manū ad os ducere. uide Archi di. de consecra. di. v. carnem. xxx. di. c. fi. xxiiii. q. i. non afferamus.

Gualdana

Gualdana regis nō facit suū qd lucratur. glo. in. l. iubem⁹. C. de sacrosan. eccle. nō. in. l. neminem. eo. ti.

Guarenticia

An instrumentum guarenticie non liquide habeat exequtionē paratam. uide nō. in. l. i. ff. de eden. et in. l. prouide. §. fi. ff. ad. l. acquil. et ibi Bar.

¶ Quid sit guarenticia. uide Bar. in. l. eū qui. ff. de iure iur. do. Pau. de cas. ponit in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. ubi ponit quid sit guarenticia et unde dicatur.

¶ Instrumenta guarenticia possunt ubicq exequi ubi subiectus est iurisdictōni obligatus. Bar. in. l. a diuo pio. §. i. ff. de re iudi.

¶ Confessio facta in instrumēto guarenticiato cēsetur iudicialis secūdum Bar. in. l. non fatetur. ff. de confes.

¶ Instrumenta guarenticie non soluꝫ in re sed etiam in extimatōne loco rei subrogata habent paratam exequtioneꝫ. habetr in. l. iii. ff. de confes. p Bal. uide in. l. i. §. sed et si lege. ff. de his q intesta. delē.

¶ Instrumenta guarenticia habent paratam exequtionē sicut sententie et si ex eis petit̄ factuꝫ succedit obligatio ad interesse. uide. ff. de eden. l. i. et ibi Barto.

¶ Omne pactum coram iudice dicit̄ confessatum et guarenticiatū ut habeat exequtōnē paratā sicut sententia. ut. ff. de pac. l. tale pactuꝫ. §. q ꝓuocauit.

¶ Instrumentum guarenticie habet uim sentētie ita dicit Bar. in. l. et post rem. ff. de transac. Cy. in l. certum. C. fam. herc.

¶ Instrumentū iuratum habet exequtioneꝫ sicut sententia. Bar. in. l. i. ff. de iureiuran.

¶ An instrumentuꝫ guarenticie possit habere exequtionem ꝓpter moram. uide in. l. iii. §. in hac. ff. cōmo. et quod ibi nō. Bar.

¶ An instrumentuꝫ guarenticie que habꝫ uim cōfessionis. etiam habet uim lit. contes. adeo q̄ obligatus dicatur esse in mora Bar. q̄ non. ff. de iureiuran. l. eum qui.

¶ Si statutum dicit q̄ contra instrumentuꝫ nihil possit opponi intelligit̄ de oppositione incōpassibili cum instrumento nō de compassibili. ut. d. l. eum qui. §. si mulier. ff. de le. ii. et. l. meuio. §. a me. et ibi Bal. uide glo. in. c. cum dilecti. de accu. et in. l. eum qui. §. si iurauero. ff. de iureiuran.

¶ Si per statutum contra instrumentū guarenticie repellāt exequtiones an repellātur modificāte exequtionem. uide Bar. in. l. si filiusfa. ff. qd cū eo.

¶ Quod colligit̄ ex mente ultra uim uerborū nō dicitur expressum. qd nō. pro ministris guarēticiis que habent exequtionem tantum in expresse comprehensis. uerba sunt Bal. in. l. non dubium. C. de legi. quod nō.

¶ Confessio facta in instrumēto guarenticie pōt reuocari post preceptū notarii ex errorē. uide Bar. in. l. error. C. de iure et fac. igno.

¶ Non ualet transactio super instrumētis guarēticie nisi de earum ualiditate reuocem⁹ in dubium C. de transac. l. si cā cognita. ubi uide.

¶ Argumentum q̄ instrumentū guarenticie non habet exequtionem ex ficta confessione anteq̄ pronuntiet̄ super eo. tex. in. l. ii. §. q̄ si actor. C. de iura. cal. et in. l. eius qui delatorē. ff. de iure fis.

¶ Licet contra instrumentū guarēticie nihil possit opponi poterit tamen opponi defectus potestatis. ut quia est factum a non habente potestatē. et tale non ē instrumentū. nō. in. l. a nullo. C. de feriis.

¶ Ubi contra instrumentuꝫ guarenticie possit opponi exceptio simulationis non poterit opponi exceptio per quā unum debitum in aliud transferat̄ uel in aliam causam. C. si cer. peta. l. si ex precio. et ibi Bar.

¶ Contra instrumentum guarenticie possit opponi exceptio non numerate pecunie. Cy. in. l. in contractibus. C. de non nu. pecu.

¶ Instrumēta depositi habent paratā exequtōem uide. C. de deposi. l. penul. ubi Bar.

¶ Instrumentum guarenticiatum habet illum effectum tantum ac si esset factum in iuditio. Bart. in. l. possessio. §. et si possessio. ff. de acquiren. pos.

¶ Si statutum dicit q instrumentum guarenticie habeat exceptionē omni exceptione remota tamen contra debitorem admittetur exceptio q in diem uel sub conditione sit debitum uel q non est debitor. ut. l. fulcinius. §. si in diem. ff. ex qui. ca. in pos. ea.

¶ Si statutum repellit executionē nullitatis intelligitur de nullitate occulta nō de patenti et apta dicit glo. in. l. i. §. siue autem. ff. de tabu. exhi. i. glo. que incipit. hic est contra.

¶ An instrumentum guarenticie competens cessionario habeat executionem paratā in utili actione Bar. dicit q sic. ff. de ac. et ob. l. i.

¶ Si agatur ad id quod non est scriptum in instrumento guarenticiato puta quia agitur ad interesse ex facto pro non isso in instrumento nō habet executionem sicut sententia quia illud non est scriptum in instrumēto licet intellectualiter colligatur ex mente iuris. ff. de uul. et pu. l. cum filio. et. l. qui liberis. §. hec uerba. facit quod diximus. s. uide. ff. de le. i. l. si res obligata.

¶ Propter guarenticiam inutilis contractus executioni mandabitur secundū tamen distinctionē. Ange. in. l. i. §. si quis ita. ff. de pbo. oblig.

¶ Licet instrumentū guarenticie secūdum statutum nullam admittat exceptionem id tamen statutū non debet intelligi ita quin tutus naturali eqtate que est ne quis locupletetur cum aliena iactura possit petere nō tanq tutus exceptione sed naturali equitate que non uidetur sublata per statutum. ita dicit Bal. in. d. §. si quis ita.

¶ Licet instrumenta guarenticie habeant condictionem re uera purificatam sed in iuditio non approbatā dicuntur instrumenta pura non cōdictiōalia licet ad executionē facti n possit procedi donec liqueat iudici. ff. de pbo. obli. l. hoc iure.

¶ Guarentare idem est q firmare. ut nō. in. l. nō solum. §. si status. ff. de procura. Vnde instrumentum guarenticie idem est q instrumentum firmitatis. Et aduerte quia tabellio non possit facere hoc preceptum nisi sit iudex tunc enim possit. quia prorogatur in eum iurisdictio. ut nō. in. l. i. ff. de iudi. et ex precepto tali facto cū causa oritur officiū iudicis. ut nō. in. l. fi. §. necessitatem. C. de bo. q liber. Si autem ex falsa causa uel simulata fiat preceptū non tenet. l. filiusfa. §. diui. ff. de le. i. Cy. in. l. quotiens. C. de fideicōmis. uide Bal. in. l. i. §. si quis ita. ff. de pbo. obliga.

Guerra Guerra facta non potest dominus concordiā facere sine ciuibus nō. doc. de iureiuran. quanto.

¶ Ad materiā guerre. uide que dixi. s. sub dictione bellum.

Guidatius Guidatius nō possit esse testis pro eo quem leuauit de sacro fonte. ita dicit Ange. in. l. generalit. ff. de edē. glo. est quam ad hoc nōt. Salice. in. l. libertorum. C. de testi.

¶ Guidatius non possit uocari in ius sine uenia secundum Guil. et Bal. in. d. l. generaliter.

Guilhelmus Guilhelmus duranti fuit auditor sacri palacii tēpore clementis quarti quē appellat. Spe. fontē iuris in pluribus locis in ti. de libel. concep. §. nunc dicēdum. iuxta finem. Item fuit rector generalis patrimonii beati petri in tuscia. ut ipse dicit in ti. de sala. §. nunc de procuratorū. v. quid erit in tabellionibus. et in ti. de rapto. §. i.

¶ De hoc nomine guilhelmus loquitur Io. an. in addi. in pluribus locis. ut in ti. de lega. §. nunc autē d episcoporum. v. nūquid legatus. ubi reprehendit eū q detrahit Egidio doctiori et maiori. a quo egidio Io. an. paruulus audiuit decretales. Item in ti. d ac. seu peti. §. super petitionibus. v. item executores. reprehendit eum q glosando. c. statutum de prebē. li. vi. falsam allegationē dedit ad opus suum. Item in ti. de testi. §. i. v. item q aliqd de suo. addidit dicit Io. an. q aliter nescit eum excusare. nisi q forte fatigatus ab studio dormitauit. homerus hūc Guil. Cy. in. l. iubemus. C. ad uelle. appellat corniculam ut refert Io. an. ti. de renū et conclu. §. fi. v. sed pone emi domum. Item dicit Io. an. in. c. nicolao. d appel q hic Guilhelmus duranti raro de suo aliquid posuit et dicit q perdit cardinalatum per mortem Cle. pape. de quo uide Io. an. in addi. specu. in phemio. hic guilhelmus fuit episcopus Mimatensis. que ecclesia est in regno francie et existens episcopus edidit librum quē uocauit ratōnale diuinorum officiorum quod patet in prohemio dicti libri. ubi ipse allegat quod dixit in Spe. iudiciali.

h

Habere Hoc uerbū habere importat ciuilem possessionē. uerbum possidere naturalē. ita tenent due parue glo. que sunt singulares et notande ad hoc. una super uer. habere. alia super uer. possidere in. l. si i ēptione. §. i. ff. de contrahen. emptio. scđm Salice. ibi.

¶ Dare sua habētibus nihil aliud est q perdere illa. i. q. ii. pastor. et c. uerum.

¶ Habere dicitur cum effectu. ff. de pbo. signi. l. nomen filiarum.

¶ Quis quando dat quod non habet. de consecr. di. iii. quomodo autem exaudiuit.

¶ Non uidetur quis habere id quod cito est pditurus. ff. de resti. in integ. l. nemo. et quod ibi nō. ff. de leg. iii. l. qui concubinam. §. cum ita.

¶ Duobus modis dicitur quis habere iure dominii et iure possessionis. ff. de pbo. signi. l. habere. ff. de pbo. obli. l. stipulatō ista habere. quod nō. Archidia. i. q. i. c. i. uide. ff. de vi et vi ar. l. i. §. quod autem. Alio modo exponit uerbum habere in. l. ii. §. habere. ff. ne quid in lo. pub.

¶ Ille dicitur habere qui habet actionem ad rem recuperandā. ff. de acqui. re. do. l. rem in bonis. et. ff. de re. iur. l. qui actionem.

¶ Aliud est prorsus non habere et aliud perniciose habere. aliud salubriter habere. uide. i. q. i. quod quidam. de conse. di. iiii. nullus.

¶ Qui nihil habet nihil potest alienare. spe. ti. d loca. §. sexto. v. xlv.

¶ Habere posse intelligitur de presenti uel ex cā de presenti non de futuro nō. Bar. in. l. qđ seruus.

ff.de condi.ob tur.cām.facit.ff.đ sta.libe.l.i.et.ii. Idem tenet Bar.in.l.si uxor.§.diuus.ff.de adulte.et.ff.de libe.le.l.post emancipationē.§.illud. Bar.in.l.qui reme.§ duo fratres ff.de ꝟbo.obligat.in.vi.q.facit.idem dicit in.l.hoc iure.ff.de solu.ff.de damp.infec.l.damni.§.qui uicinas.

¶ Quando ualz stipulatio habere licere.nō.ff.de ac.emp.l.ex ēpto.§.si.in glo.et ibi uide Bar.ff.de ꝟbo.obli.l.stipulatio ista.in principio.ubi etiam uide pro cuius facto et quādo cōmittatur et ex quo facto.

¶ Quis dicitur habere illā rem cuius dominium habet.ff.đ usuf.ea.re.que usu.cōsu.l.hoc senatus.

¶ Aliud est quid esse tale et haberi pro tali. probatur in.l.tribunus.in prin.cum.l.sequen. et quod ibi nō.ff.de testa.mili.

¶ Si do uel dono quicquid habeo brixie nō ueniunt iura et actiones .quia locus non includit incorporalia.ff.de le.ii.l.gayus.in principio.C.đ pscrip.lon.tempo.l.fi.ff.de iudi.l.si fideicōmissum.§.tractatum.ff.de usuf.le.l.i.C.de se.nup.l. hac edictali.§.bus illud.uide Bal.ff.de sta.ho l.ii.

¶ Habere referē etiaz ad iura.ff.de preca.l.i.§.i.

¶ Habere.de hoc uerbo uide in.l. qui concubinā.§.si heres.ff.de leg.iii.et.l.qui habebat. et.l.i.C. de sacrosanc. eccle.

¶ Quot modis dicit̄ quis habere aliquid et qualiter probet quem habere.uide Bal.in.l.data opera.C.qui accu.non pos.

Habilitas Habilitas psone ad actū ponderatur secundū tempus actus.ff.de testi.l.ad testium.§.i.

Habitatio Habitare Spiritus dñi non habitat in corde superborum sed super pacificos et concordes descendit.xxiii.q.i.c. si autem.

¶ Sine habitatōe non potest quis uiuere.ff.đ ali.et cib.le.l.legata.

¶ Habitantes perpetue in ciuitate obligant̄ legibus ciuitatis.viu.di.que contra.in glo.

¶ Clericis non licet habitare cū mulierib⁹.lxxxi.di.oportet.et in.c.i.de coha.cleri.et muli.

¶ Anima humana habitat in sanguine. xxxii.q.ii.quod non formatum.

¶ Habitationē dei in nobis facit peccatorū cōtritio.de peni.di.i.ad hunc.

¶ Quis dicitur habitare in ciuitate qui habet ibi familiam.licet ipse ibi non sit personaliter.ff.de libe.agna.l.i.§.permittitur.

¶ An ualeat dispositō testatoris ꝙ heredes sui habitent simul usq; ad.x.annos.nō.Bar.in.l.quintus.ff.de annu.le.

¶ Habitatio quandoq; sumitur pro dominio.uide nō.in.l.habitatio.C.de usu.et habita.

¶ An ille qui tenetur habitare cum aliquo teneatur aliquid facere in domo illius.nō.in l.i.C. de lega.Bar.in.l.meuia.§.uxor.ff.de annu.le.x.coll.de pa.tenē.c.fi.facit.l.gayo.§.fi. ff.de usu et habita.

¶ Habitans in domo in cuius possessionem missus est ex primo decreto dicit̄ habere fructus.Bar.in.l.si is qui ff de pigno.

¶ An et quando sola habitatio faciat quem subesse iurisdictioni iudicis loci in quo habitat.nō.in.l.ii.C.de incol.et in.l.heres absens.ff.de iudic.glosa xiii.q.ii.ubicunq;.ꝟ.quia ergo.

¶ An sola habitatio probet quem possessorez.nō.Bal.in.l.qui mihi donatum.ff.de dona.

¶ An mulier soluto matrimonio cogatur habitar̄ cum heredibus mariti et si non uult an possint sibi negari alimenta.Bar.in.l.diuortio. post princi.ff.solu.matrimonio.

¶ Quis dicitur habitare siue in suo siue in cōducto siue gratuito habitet.ff.de his qui deie.uel effu.l.i.§.pe.et ibi nō.

¶ Habitatio aliquando sumitur pro edificio.ff.de fun.instruc.l.seyo.§.gayo. Aliquando habitatio.i.cōmodum habitationis.ff.de transac.l.cum hii.

¶ An sola habitatione quis dicat̄ habere domicilium uel forum.uide Ange.in cōsilio suo.xxvi.qđ incipit.pro decisione questionis.

¶ Quis dicatur habitator.uide.ff.de his qui deie.uel effu.l.i.§.habitar̄.et ibi Bar.et nō.ꝙ momētanee habitator non dicitur habitator.ut ibi et ibi uide differentiam inter habitatorē et hospitem.

¶ Habitatio stricte non comprehendit apotecam uel locum discipline .ff.de his qui deie.uel effu.l.si uero.§.si orrearius.dixi.s.sub dictōne domus.

¶ Diffinitio habitatōnis habetur.ff de usu et habi.l.i.in glosa.

¶ Is cui debet̄ usus habitationis potest habitare solus cuz uxore liberis famulo et familia.et potest etiam ibi hospitem uel inquilinum habere dūmodo ibi habitet.ff.de usu et habi.l.ii.et sine ipso alii supradicti habitare non possunt.potest tamen etiam sine eo habitare inquilinus.uide in.d.l.ii.

¶ Si relictus est uxori usus habitationis si cū uiro habitabit poterit ibi socerum retinere.ut in dicta.l.ii.in fine.Item si relictus est filius poterūt recipere parentes ut ibi. non tamen poterit recipere is cui relictus est usus habitationis tales personas cum quibus non possit honeste habitare. ut. ff. de usu et habit.l.non aliter.

¶ Cui relictus est usus habitationis talis non potest domū alteri locare uel uēdere.e.ti.l. sed neq;.

¶ Que differentia sit inter usum domus et habitationis.uide in.l.si habitatio.ff.de usu.et habi. et in.l.ii.eo.ti et in.l.cum antiquitas.C.de usuf.

¶ Differentiam inter usum et habitationē. uide per Bar.in.l.si habitatio.§.i.ff.de usu .et habi.uide nō.in.d.l.cum antiquitas.

¶ Legatum habitationis finitur morte legatarii.ut.ff.de usu et habi l si habitatio.§.ii.

¶ Si in uenditione rei excipio ꝙ habitatoribus liceat habitare intelligitur de aliis ab ipso uendēte.ff de ac.emp.l.si mercedem.§.si habitatoribus.

¶ Habitando dicitur quis fructus pcipere. ut.ff.de pigno.l.si is qui bona.§.i.

¶ Quid si legetur usufructus habitatōnis. uide.C.de usufruc l.cum antiquitas.

¶ Quare usus et usufructus perdantur tempor̄ non sic habitatio.uide doc.in.d.l. cum antiquitas.et ibi etiam uide quare habitatio non extinguitur capitis diminutione sicut usufructus. de quo etiaz in.l.legatis.ff de ali.et cib.le.et in.l.cuz hu.§. qui transigit.ff de transac.

¶ Que est causa ꝙ habitatio possit locari et non gratis concedi.uide nō.in.d.l.cum antiquitas.

¶ Si alicui permittit̄ gratis habitar̄ cuius species sit iste contractus.uide.ff.de dona.l.in edibus.et in l.i.§.iul.ff.cōmo.ubi glo.

¶ Si alicui permittit habitatio an per hoc habeat ius habitandi · uide Bar · ff · de dona · l · acquisius.

¶ Triplici modo dicitur quis habitare uel habere habitationem · ff · de preca · l · interdictuz · et ibi glo.

¶ De intellectu huius legati lego tali et tali tantum si inuicem habitauerint · uide Bar · in · l · quint⁹ · ff · de annu · le.

¶ Cohabitatio solum facit aliquid presumi · uide i c · repellant · de accu.

¶ Nouus habitator uille non tenetur ad eius debita antiqua nec pro represaliis ueterib⁹ possit capi · C · de decu · l · prouidendum.

¶ Si soror habitat cum fratre et frater locat seu tradat ad locandum possidet tamen soror · ut · ff · de acqui · pos · l · qui iure familiaritatis · per Bart.

¶ Beneficium datum uenientibus ad habitanduz in ciuitate porrigit ad ciues qui recesserunt et reuertūtur secundum Ia · de are · per tex · in · l · si ex duobus · ff · de contra tab · sed contra euz facit · l · hu q · ff · de iure imu · et · C · de decurio · l · ii · et · ff · de iti · actuq priua · l · iii · § · ii · secundum Ange.

Habitus

Habitu uiri mulier non debet uti nec ecōtra · xxx · di · si q̄ m̄r

¶ Si uirgines aut uidue sumant habitum monalium et postea dimittant excōmunicantur · xxvii · q · i · de uiduis.

¶ Clerici seculares non habent a iure certum habituz per quem ab aliis discernātur · licet certe forme et colores etiam prohibeantur · nō · glo · in cle · i · de elec · faciunt que habent in · c · pe · de ui · et ho · cle.

¶ Habitum male dimissum quis cogit reassumere et interdum non reassumens carcerat · xxvii · q · i · si custos · adde qđ dixi · s̄ · sub dictione apostata.

¶ Habitum monachalez uxor non debet assumer neq deponere sine uiri licētia · xxxiii · q · v · qđ deo.

¶ An diuersitas colorum inducat diuersitatē habituum · nō · glo · in cle · i · de elec · que uidet distinguere an color sit de substantia religionis uel non.

¶ Quis dicatur habitus certus et determinatus color · nō · per glo · in prealle · cle · i.

¶ An et quando ex sola delatione habitus inducatur professio · nō · de regu · c · ex parte · et · c · porrectū · et · c · statuimus · eo · ti · li · vi · in cle · eos · eo · ti · Inno · et doc · de regula · c · uidua · et · c · ad nostram · et · c · super eo · que duo capitula sunt claues in hac materia · Et aduerte quia Inno · in · d · c · porrectum · dicit q ad hoc ut delatio habitus inducat professionem requirit q sit facta solemniter puta in manibus abbatis uel alterius et cum solemnitate consueta in monasterio · Itez q sit facta in ecclesia et post probationem alias si extra claustrum deferat quis habitū nunq̄ uidetur professus · ad quod facit nō · in prealle · cle · eos qui · in glo · que incipit secus · et hec omnia sunt notanda que allegaui coram · s · domino meo Eugenio papa quarto in causa domini Andree iuliani q petebat quendam filiū suum non esse obligatum regule sancti Anthonii cuius habitum in domo pris multo tempore detulerat · de quo tex · iuncta glo · i c · sicut · de regu · glo · et doc · qui cle · uel uo · meminimus · et · c · si · ubi per Innoc · uide per do · Gasp · de cald · in · c · consuluit · eo · ti · qui cleri · uel uouen · quez refert ibi do · Car · flo · in quinto contrario · de hoc ē pulchra glo · xxvii · q · i · c · i · et · c · de uiduis · que sunt bene notanda quia forte non reperies alibi ita plene allegatū in hac materia · et adde qđ nō · do · Ande bu · in · c · ut clerici · de regula.

¶ An mutatio habitus cum laruis aut cum talib⁹ ludis siue coreis sit licita · dic q non · de ui · et ho · cle · cum decorem · xxxiiii · di · presbiteri · de consec · di · v · non oportet · bonus tex · deutro · xxii · et · i · ad corinth · sexto · facit quod nō · Io · an · in regula · ea q̄ · li · vi · in mer.

¶ Quotuplex est habitus religiosoꝝ · glo · xxvii · q · i · c · i · Io · an · in · c · constitutionē · de regula · li · vi.

¶ An ualeat consuetudo q monachus portet habitum secularium et non regularium · dic q non · de testa · c · secundo.

¶ An falso assumens habitum monachalē dicatur professus · uide glo · in · c · tuarum · de priuile · et · c · ut clerici · de regu · glo · xxvii · q · i · mulieres.

¶ An assumens habitum professorū dicens q hoc facit ex deuotione sua non quia per hoc intēdit ꝓfiteri si postea portat habitum sit professus · uide doc · de regula · c · ii · quod nō · Io · an · eo · ti · c · i · li · vi · Inno · q me · cā · c · i · in glo · fi · Io · an · de testa · c · ii · de regu · ex parte · super glo · fi · glo · de priuile · tuarum · Pau · in cle · ii · de regula.

¶ An deferens habitum ultra annum probatōnis per quem non inducit professio compellatur profiteri · uide glo · in · ꝟsi · cōmunem · et Io · an · in · c · i · de regula · lib · vi.

¶ Habitus canonicorū regularium est tega linea glo · in · ꝟ · habitus · in cle · i · de elec · et ibi Pau.

¶ An portans habitum nouiciorū dicatur per lapsum anni esse professus · Bar · q non in · l · interdum · § · quotiens · de publi · tex · in · c · i · de regula · li · vi.

¶ Habitus clericalis consistit tantum in duobus · uidelicet in tonsura et uestibus · de senten · excom · c · si iudex · li · vi · et ibi Io · an · nō.

¶ In quo habitu nouicii debent probare regulā · glo · fi · et ibi Io · an · in · c · super eo · de regulari · glosa lui · di · c · legem · glo · xvii · q · ii · c · si quis incognitus · tex · in · c · constitutionē · de regula · li · vi.

¶ Habitus monachorū nigrorum est scapularium cum cuculla non capa · tex · et glo · in · ꝟsi · capam · in cle · i · de sta · regula.

¶ Assumentes habitū monachoruz et corezantes cum eo grauiter peccant · uide de ui · et ho · cleri · c · cum decorem · in glosa.

¶ Portantes habitum monachalē non animo obligandi non obligant · de priuil · tuarum · in glo.

¶ Habituum alii sunt distincti per colorez et scissuram et isti sunt penitus indistincti non que fiūt ꝑ benedictionē · de regula · cōsulti · uide bonam glo · in cle · fina · de regula.

¶ Si quis non portat habitum suū et offendit nō tenetur offendens · nō · in · l · si ignorans · ff · loca · et · C · de epis · et cle · l · si qua per calumniā · in glo · glo · et Bart · in · l · item apud labeonem · § · si quis uirgines · ff · de iniuri.

¶ Qui dimisit habituz clericalē si admonitus nō reassumit punitur pena · de qua in · c · tue · de aposta · in glo · de sen · excom · perpendimus · in glo · penul · et c · in audiētia · nō · de ui · et ho · cleri · c · pe · in glo.

¶ Per habitum distingui debent masculi a feminis · et iudei a xp̄ianis · nō · de iude · in nouellis · et ibi uide glo · et docto.

¶ Priuatio presupponit habitū · l · manumissiōes · ff · de iusti · et iure · l · decem · de ꝟbo · obli.

¶ Ex actibus presumit habit⁹ · c · si iudex · de sen ·

excom.li.vi.

¶ Habitus est qualitas et prima est species qualitatis. S. Tho.i.scde.q.xlviii.ar.i.et.ii.

¶ Habitus sunt in corpore. Idem.i.scde.q.l. ar.i. et sunt in anima sed magis in potētiis eius sunt etiam in potentiis sensitiuis.ut in.d.q.l.ar.iii.et sunt etiam in intellectu.ut ibi.ar.iiii.et in uoluntate.ut ibi.articulo.v.

¶ Habitus sunt in angelis.ut in.d.q.l.ar.i.

¶ Aliquis habitus causatur ex actibus.in.d.q.ar.ii.et quandoqȝ ex uno actu.ut ibi.ar. iii. quandoqȝ habitus est ex infusione.ut ibi.ar.iiii.

¶ Aliquis habitus potest augeri. Idem in.i. scde. q.lii.ar.i.non tamen augeť per additionē.nec ex q̊libet actu.ut ibi.ar.iii.

¶ Habitus potest corrumpi. Idem prima scde.q.liii.ar.i.et potest diminui.ut ibi ar.ii. et diminuiť uel corrumpiť per successionē ab actu.ubi.s̄.ar.iii.

¶ Plures habit⁹ possunt esse in eadem potentia Idem prima scde.q.liiii.ar.i.

¶ Habitus nō cōstituiť ex habitib⁹.ubi.s̄.ar. iiii.

¶ Habit⁹ distinguūť p obiecta.ubi.s̄. ar.ii.et. iii.

¶ Habitus non possunt cognosci a nobis. Idem prima scde.q.lxxxvii.ar.ii.et in.iii.di.xxiii.ar.iii.

¶ Habitus speculatiui sunt tres. Idē in tercio super prologo.

¶ Habit⁹ intellectuales possunt dici uirtutes. Idē prima scde.q.lvii.ar.i.et.ii. et in tercio. di. xxiii. articulo.iiii.

¶ Habitus sumitur pro actu ubi non deficit per habentem habitum ad dispositionē per casum.ff.de iusti.et iure.l. iusticia.

¶ Habitus sine executōne est frustratorius.ff.de ori.iur.l.ii.§. post originem.

¶ Paria sunt quem deficere in habitu et exercitio ubi agitur ad finē exercicii.uide glo.ff.de legi.l.de quibus.in uerbo utimur.

¶ Habitus non trahit ad se exerciciuȝ. ut tēpore creati habitus et tēpore exercicii.uide.ff. de offi. procon.l.obseruare.§. fi.

¶ Exerciciuȝ semel substitutum in habitu sequiť naturam habitus et durat ꝓpter reliquias et maioris est potentie q̄ si non fuisset substitutus.ff.de offi.prefec.urb.l.fi.iuncta.l.obseruare.§.fi.preall.et eo quod nōt glo.ff.de offi.presid.l. preses.

¶ Miles nō tam dicitur habitu q̄ qui actu est miles.glo.ff.de procurato.l.filiusfa.§. ueterani. que allegat.l.fi.C. loca.

¶ An plus attendať habitus uel natura aptitudīs uel natura actus rei.ff.de re.uendi.l.uendicatō. in glo.ff.de usuf.l.arboribus.§.de illo.

¶ Si lex ponderat habitum siue potentiam sufficit illa sine actu.ff.de his qui deie.uel effu.l. si uero.§.pretor ait.

¶ Non sufficit habitus et potentia ubi requiritur actus.ff.de uul.et pu.l.sed si plures.§.si ex asse.

¶ Habitus non denominať ab actu.naȝ imperator dicitur licet nō imperet.mercator dicitur licet nō mercetur scolaris licet non intret.uide Iaco.bu. in prima consti.ff.et.l.fi.ff.de excu.tuto. et ibi Bal. et facit.l.fi.C.ubi sena.uel clariſ. ubi dignitas ē in habitu non in exercitio.ff.de solu.l.quod si forte i tutore.uide.ff.de auc.tu.l.et si pluribus. quod est uerum si subest spes recuperandi exercicii. sec⁹ si nulla est spes.ut.l.pater.§.tusculanus.ff.de legi.iii. presumitur tamen semper facultas actum exercendi nisi probetur amissa.insti.de re.diui.§.pauonum.uide Bal.in Rxica.ffoꝝ. et in.l. non ambigiť. ff. de legi.

¶ Quis talis presumiť qualem habitum portat. nō.ff.de iniur.l.item apud labeonem.§.si quis uirgines.de sen.excom.si iudex.li.vi.

¶ An monachus portans habitum coopertuȝ sit apostata.nō.in cle.quoniam. de ui.et ho.cle. dixi.s̄.sub dictione apostata.

Habundans Habūdantia

¶ Ex habundantia factum quādoqȝ est utiliť quādoqȝ non sed ad cautelam.nō.glo.ff.de nego .gest. l. si pupilli.

¶ Habundans cautela non nocet.ff.de arbi.l.si cū dies.§.plenum.ff.de nego.gest.et.l.si pupilli.C.de testa.l.testamenta.nō. Archi.xxviii.q.i.sic enim.

¶ Ex habundanti quandoqȝ cautio prestatur .ut. xxiii.q.v.excōmunicatorum.

¶ Ex habundanti fit probatio.xxiiii.q.i. pudenda.nō.ii.q.iiii.habet.ubi nō.qȝ aliquando aliqua fiunt ex suphabundanti ad superandā malitiā hoim.

¶ Que habūdant nō uiciāt .ita nō.ii.q.iiii.habet hoc proprium. in glo.

Hebetudo

Hoc uicium scđm Grego. xxxi. moralium.oritur ex gula.et secundū.S.Tho.scđa scde.q.xv.habet rationem peccati inquantū est uoluntaria.ut patȝ in eo qui ita est affectus circa temporalia qȝ de spiritualibus discutere negligit. Adde qȝ ebetudo sensuum reperiť in omni peccato.S. Tho. secunda scde .q. xlviii.ar.vi. et hebetudo mentis oriť a uiciis carnalibus.scđm eūdem scđa scde.q.xv.ar.i.et est aliud peccatuȝ q̄ cecitas mentis.ut in.d.ar. i.

Heli

Heli sacerdos q̄uis in se bonus fuerit. quia tamen filios suos delinquentes nō correxit supinus de sella corruens fractis ceruicib⁹ exspirauit.xxxvii.di.legant.xlvii.di. §.necesse ē. de symo.c.licet heli. in principio.

Helias

Io. baptista dictus est helyas non persona sed ex officio. xxii.q.ii.§. item opponitur.

¶ Helyas ignem fecit descendere de celo et cōbussit bisquinquagenarios nō ut ꝓpriam uindicaret iniuriam sed dei.xxiii.q.iiii.§.sed obicitur.

¶ Helyas manu propria multos occidit. xxiii .q. iiii.§.sed obicitur.et.c.ea uindicta.

Hereditas Heres

Hereditas diuidiť in.xii. ptes quarum nomina uide insti.de here .que ab intes.§.hereditas.et in.l.seruum.§ fi.ff.de here.insti.tex.de testa.c.fi.

¶ Si heredes nolunt soluere que testator legauit in pios usus sunt cogendi per episcopum premissa monitione.de testa.tua nobis.et.c.Iohannes.etiaȝ si a testatore hoc contingeret interdici.

¶ Prohibitō testatoris ne episcopus se intromittat non ualet.ut.d.c.tua nobis. adde quod dixi.s̄. sub dictōe episcopus et sub dictione executor.

¶ Heredes occupantiū bona ecclesie tenētur illa restituere etiam cum fructibus ꝑceptis. xcvi. di. §.item hormisda.

¶ Qui infringit testamentū in quo heres est institutus priuať hereditate.xi.q.i.siluester.

¶ Hereditas clericorũ qui ab intestato decedunt uidet̃ spectare ad ecclesiam.xii.q.iiii.quicunq̃.

¶ Pater factus monach9 nõ debet filios suos priuare hereditate.neq̃ filius factus monachus debet perdere paternã hereditatẽ.c.non liceat.xix.q.iii.

¶ Filii nati ex cõsanguineis in gradu ꝓhibito nõ possunt esse heredes pr̃is.xxxv.q.ii.cõiunctiones.

¶ Qualiter heres sacerdotis teneat̃ de male gestis per sacerdotez.nõ.Inno.in.c.ex p̃sentiũ.đ pig.

¶ Heres usurarii nõ cõuenit̃ ex delicto uel maleficio cõmisso a testatore sed ex quasi contractu ita nõ.Inno.in.c.michael.de usuris.

¶ Heres de iure canonico tenet̃ ex delicto defũcti ꝓ uiribus tm̃ hereditariis etiã si non fecit inuẽtariũ et non tenet̃ in plus.Innoc.de rapto.in lris.Io.an.in.c.quamq̃.de usuris.li.vi.ꝙ nec defunct9 ĩ plus tenebat̃ i foro conscie.uide Bar.ff.de acqui.here.sup R̃bica.adde Bal.et Bar.in.l.i.C.de sacro san.ec.nos addim9 Hos.in sum.de testa.§.aliq̃d heres.ꝓ.quid si.et glo.xii.q.ii.ep̃us.glo.de testa.c.i.nõ.C.ex delic.defunc.l.i.ubi Cy.de sen.excõ.a nobis.grande.de sepul.c.fi.in quib9 cõiter tenet̃ ꝙ de iure canonico ex delicto defuncti heres non tenet̃ nisi quaten9 ad eũ puenit.secus đ iure ciuili.ut ibi nõ.de quo etiã est glo.i.q.iiii.c.ecclesia.xvi.q.vi.si ep̃us.glo.de solu.c.i.glo.đ no.ope.nũc.c.ii.adde ad materiaz de appel.reprehensibilis.habet̃ de here.ꝓgenij.de usuris michael.et.ff.de rei.uen.l.cũ autem.in fi.glo.insti.de ppe.et tẽp.ac.§.non omnes.in glo.ex maleficiis.et nõ.glo.de acti.et obli.l.ex depositi.et ibi Bar.et in.l.i.ff.de priua.delic.ff.de accu.l.ex iudiciorum.in glo.et ibi Bar.

¶ Hereditas que ab indigno aufert̃ applicat̃ fisco dicit abbas in.c.ii.de succes.ab intes.uide in.l.papinianus.§.meminisse.ff.đ inof.testa.et.ff.fa.herc.l.is consequenter.§.i.et in.l.i.et.l.hereditas.C.de his qui ut indig.ff.solu.ma.l.ab hostib9.§.fi.ff.ad silleya.l.propter ueneni.§.neptis.dixi.s̃.sub dictione fiscus.

¶ Heres uerba iniuriosa proferens testatori non perdit hereditatem.secus in legatario qui perdit legatum si dicat testatori tu es unus cocus.glo.in.l.si inimicicie.ff.de his qui.ut indig.

¶ Heres qui adiit hereditatem presumitur uelle possidere res hereditarias eo modo quo defunctus unde si erãt res cõmodate presumitur possider̃ uelle ut cõmodatarius.dictum est Inno.in.c.cum in officiis.de testa.

¶ Heres qui non fecit inuentarium non potest cedere bonis.dicit Bal.in.l.i.C.qui bo.ce.pos.q̃đ nõ.

¶ Heres illius qui cessit bonis etiam si non fecit inuentarium non potest insolidũ cõueniri.dicit Bal.in.l.fi.C.qui bo.cede.possunt.

¶ Heres fructuarii non tenet̃ ex locatione facta per defunctum nisi quatenus ad eum peruenit.uide glo.in.c.querelam.ne prela.uices suas.

¶ Heres qui grauatus est a testatore fundũ emere et ex eius redditibus alimenta prestare si uoluerit emere et dominus fundi uoluit uendere pro precio arbitrando per bonos uiros si postea mutata uoluntate uult emere et dominus non uult uẽdere incidit in penam appositaz a testatore.glo.est in.l.qui concubinam.§.fi.et.l.patronus.ff.đ le.iii.

¶ Heres legitimus qui successit testatori qui fecit testamentum in quo relinquit legatuz uel fideicõmissum uniuersale restituendum post mortẽ ipsius heredis nõ tenetur ad illud nisi moriatur heres institutus.Bar.in.l.peculium.§.fi.ff.de le.ii.

¶ Heres qui dampnatus a testatore uendere an possit conqueri ꝙ est deceptus ultra dimidiã iusti precii.Bal.in.l.imperator.ff.de le.ii.

¶ Si heres est executor testamenti et renuntiat hereditati uidetur etiam renuntiare executõni testamenti.tex.est nõ.in.l.codicillis.§.sticho.ff.đ le.ii.adde quod dixi.s̃.sub dictione executor.

¶ Licet in testamento non fiat mentio ꝙ heres teneat̃ tamen tenet̃.Specula.ti.de obliga.et solut.§.i.ꝟ.sequitur.

¶ Quid ueniat appellatiõe hereditatis.dic ut ff.ad trebel.l.postulante.et.ff.đ lega.iii.l.titius.ff.đ ꝟbo.signifi.l.hereditatis.uide nõ.C.qui admit.ad bo.pos.l.fi.et uide nõ.in.d.c.ultimo.

¶ Heres scriptus in testamẽto quod ex forma statuti debet insinuari.ĩ.certum tempus potest.ĩ.illud adire hereditatem.dictum est Bal.in.l.id q̃đ pauperibus.C.de epis.et cleri.

¶ Heres institutus a clerico in bonis que iuris p̃sumptõe uident̃ acquisita de bonis ecclesie si adeat hereditatem incidit in penam.l.si quis in tantam.ita dicit Inno.in.c.cum in officiis.de testa.q̃đ nõ.et uide Bal.in auten.licentia.C.de epis.et cleri.

¶ Heres occisi cui ex forma statuti debent bona occisoris applicari si moriat̃ transit hoc ius ad suos heredes dictũ est Bal.in.l.obes.C.de act.et ob.

¶ Heres de fructibus perceptis iudicio testatoris auget res hereditarias ammissas.ut.ff.ad trebel.l.i.scribit celsus.secus si liberi primi gradus q si sunt heredes instituti nõ supplent res hereditarias ammissas de fructibus nisi ipse res essent dimisse ꝓpter dotem.uide tex.in.l.mulier.§.cum proponentur.ff.ad trebel.

¶ Heredis appellatõne in feudo comprehẽdũt descendentes tantum.glo.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad trebel.dixi.s̃.sub dictione feudum.

¶ Heres representat personam defuncti pro ea parte ꝓ qua est heres.glo.in l.ii.in fi.ff.de ꝑto.stipu.

¶ Heres non potest mouere questõnem uasallo si non fuit mota in uita defuncti.uide in.l.si ille.C.de decu.li.x.dixi.s̃.sub dictione feudum.

¶ Heres grauatus ut pro me fideiubeat licet soluat non potest a me repetere.casus est in.l.tribus.ff.de usuf.ea.re.que usu cõ.

¶ Heres mariti tenetur insolidum quando dos ẽ legata uxori.licet ipse maritus non teneatur nisi ĩ quãtũ facer̃ possit.uide insti.de lega.§.et si uxori.

¶ Heres qui tenetur ex contractu defuncti debz certiorari per instrumenta per ea que debz defũctus ad hoc ut constituat̃ in mora.l.qui in alterius.ff.de regu.iuris.

¶ Heres potest uenire contra factuz defuncti in suam fraudem factum.ut.l.ii.C.si quis in fraudem patro.

¶ Heres interrogatus tenet̃ responder e an sit rogatus đ tacito fideicõmisso.glo.in.l.non intelligit.in princi.et.§.tacita.ff.de iure fis.

¶ Heres prescribit rem quã defunctus uendiderat si eam redimat ut eam aduocet creditori pypothecam precedentem.casus est in.l.an uiciuz.§.ex facto.ff.de diuer.et tempo.prescrip.

¶ Heres qui inductus est per dolum a creditore

unico hereditario si non facit inventarium non possit conveniri ultra vires hereditarias. Bal. in l. fi. ff. de dolo.

¶ Heres debitoris fisci qui renuntiat hereditati cogitur renuntiare etiam omnibus contractibus inter vivos factis inter ipsum debitorem fisci et ipsum heredem. casus est singularis. in l. heredes. C. de omni agro deser. li. xi.

¶ Si heres institutus differt per malitiam adire hereditatem debet sibi statui certus terminus ad adeundam hereditatem uel dabitur curator bonis. Bar. i. l. si constāte. §. si exheredato. in fi. ff. so. ma.

¶ An plures heredes habētes iurisdictioné possīt illam insolidū exercere. Bar. in. l. pomp. ff. d re iu.

¶ An testator contrahendo possit unum tantū ex heredibus grauare. Bart. in. l. continuus. §. i. ff. de ꝟbo. obligatio.

¶ An existentia sui heredis ante impletam conditionem inducat transmissioné. uide Bar. in. l. liber homo. §. apud labeoné. ff. de stipu. seruo.

¶ An sententia lata pro uno ex heredibus prosit alteri. Bar. in. l. res. ff. de cri. expil. heredi.

¶ Quādo heres teneaꝛ in hiis que ad eum peruenerunt an teneatꝛ eadē actione qua defunctus Bar. ut. l. i. ff. de priua. delic. ubi etiā uide quando penalis actio transeat ad heredem.

¶ Ubi proceditur contra heredem incertū debent citari omnes illi quos tangit prima causa successionis. ut. l. si diu. ff. ex qui. cau. in pos. ea.

¶ An et quando actio penalis detur contra unū ex heredibus habentem facultatem rei restituēde uide in. l. eadem. §. catho. ff. de uerbo. ob.

¶ An sufficiat habere pacem cum uno ex heredibus stante statuto ꝙ occidens occidatur nisi habeat pacem cum heredibus occisi. uide Bart. in. l. eadem. §. catho. ff. de ꝟbo. obliga. Bal. in. l. ii. C. de li. be. et eorum liber.

¶ An et quando obligatio facti diuidaꝛ inter heredes actiue et passiue. nō. Bar. in. l. stipulationes non diuidūtur. ff. de ꝟbo. obli.

¶ An facultas implendi conditionem transeat ad heredes et quo ad quid. uide in. l. fideiussor obligari. §. fi. ff. de fideiusso. et in. l. eius qui. ff. si cer. pe. Bar. in. l. si decem cū petiero. ff. de ꝟbo. obli.

¶ Si principalis decessit sine herede an fideiussor teneatur. uide in. d. l. fideiussor obligari. ubi uide Bar. qñ quis dicatur sine herede decessisse.

¶ Ubi tempus ad aliquid faciendū prefigitur intelligitur adita hereditate. Bar. in. l. si in diem. in principio. ff. de condi. et demon.

¶ An hereditas ex testamento debeat inter socios cōmunicari. Bar. in. l. iii. ff. de lega. i.

¶ In hiis que de sui natura transeunt ad heredes inspicitur tempus adite hereditatis. ut. l. si nemo. ff. de testa. tuto.

¶ An concessio facta alicui et suis heredibus intelligatur tantum de filiis nō. Bar. in. l. gallus. §. etiā. ff. de libe. et postu.

¶ Quantum tempus debeat habere ad respondēdum is qui interrogatur an uelit esse heres uel nō uide Bar. in. l. i. §. fi. ff. de iure delibe.

¶ Que differentia sit inter hereditatem et bona uacantia uide Bar. ff. de acqui. here. super rubrica.

¶ An suo herede abstinēte alius possit esse heres de iure ciuili et qualiter limitaꝛ illa regula ꝙ duo non possunt esse heredes insolidum. uide Bar. in. l. i. §. qui sunt in potestate. ff. si quis omissa ca. testa.

¶ An quesita hereditate patri per filium filius saltem solo nomine remaneat heres. Bart. in. l. cum filio ff. de lega. i.

¶ An heres ueniens contra iuramentum defuncti possit dici periurus. Bar. in. l. cum quis decedēs. §. codicillis. ff. de leg. iii.

¶ An et quando prohibitō alienatōnis facta a testatore porrigatur ad heredē heredis. Bar. in. l. lucius. §. sempronie. ff. de lega. iii.

¶ An hereditatis petitio detur contra tertiū possidentē. Bar. in. l. hereditas. ff. de peti. heredi.

¶ Aditio hereditatis requiriꝛ ad confirmationē eorum que sunt in testamēto quantūcūqꝫ sunt odiosa. uide nō. in. l. si nemo. ff. de testamento tu. et in l. eam quā. C. de fideicōmissa. et Bal. in. l. si is ꝗ tres. §. idem uenire solet. ff. de excus. tu.

¶ Qualiter appareat quem decessisse sine herede uide doc. in. l. pe. §. fi. C. ad trebel. et in. l. stichum. ff. d solu. et. l. postq̄. in prin. ff. ut le. no. ca. et. l. sine herede. ff. de adminis. tuto.

¶ Quis non potest heres institui super re aliena Bal. in. l. fi. C. de here. insti. in. xviii. opposi. tio.

¶ Si heres institutus post mortem testatoris facit aliquid quod si testator uiuens sciret ab eo factum hereditatē ab eo adimeret hereditate priuatꝛ. glo. est in. l. sororem. C. de hiis qui. ut indig. Bart. in. l. pe. C. de adulte.

¶ An heres obligetur ex iuramento testatoris. nō. Io. an. de sepul. c. fi. plene de iureiuran. ueritat.

¶ Si heres hic agit nomine hereditario et negeꝛ ipsum esse heredē an teneatꝛ ante litis contestatō fidem facere ꝙ sit heres. nō. Archidia. xliii. di. quiescamus. specu. ti. de act. §. i. ꝟ. item quid si dicit.

¶ An heres minoris possit petere restitutionē in integrū ad adeundā hereditatē minori delatā nondum aditam. Bar. in. l. qui duos. ff. de re. pub.

¶ An heredi qui agit iure hereditario possit obiici exceptio ex persona sua. uide Bar. in. l. post. legatum. §. qui accusauit. ff. de hiis qui. ut indig.

¶ Statuta disponentia de debitore capiendo habent locum in eius heredibus. Bar. in. l. postulatur. ff. ad. trebel.

¶ Hereditas repudiata ab omnibus qui poterant adire non dicitur amplius hereditas sed bona uacācia. nō. Bar. in. l. postq̄. in prin. ff. ut le. no. ca.

¶ An ille qui promittit de suo facto tantum teneatur de facto defuncti cuius est heres. uide Bar. in l. si seruus. ff. de condi. furti.

¶ An stipulatio facti transeat ad heredem. uide Bar. in. l. si sic. ff. de ꝟbo. obli. Cy. in. l. ueteris. C. d contrahēda et cōmittenda stipulatōe. dixi aliqd. s.

¶ An prohibitus alienare possit heredem instituere. nō. in. l. si quis ita. §. ea lege. ff. de uerbo. oblig. dixi. s. sub dictione alienatō.

¶ Que est ratio ꝙ quis potest stipulando uni ex heredibus prouidere. uide Bar in l. continuus. §. i. ff. de ꝟbo. obliga.

¶ An et qñ heres adeundo ptē hereditatꝭ uideaꝛ adirē totā. et quō hoc itelligaꝛ uid Bar. i. l. ii. post prī ff. d acqui. here. ubi etiā uide quid si heres unā ptem repudiet an uideaꝛ totam repudiare.

¶ Stante statuto ꝙ mulier non possit contrahere sine licētia propinquorum an possit adire hereditatē

nõ. Bar. in. l. more. post prin. ff. de acqui. here.

¶ Si sim heres ticii per mediam personam alterius au habeam hoc necesse exprimere in libello uel sufficit simplicit dicere me heredẽ ticii. uide Bart. in. l. si quis filium. §. fi. ff. de acquiren. here.

¶ An appellatio heredis extendat in infinitũ ad omnes. uide Bar. in dic. l. si quis filium. et. in. l. gallus. §. nunc d lege. ff. de liber. et postu. adde nõ. in c. in presentia. de probat. nõ. C. de usufruc. cum antiquitas. in glosa.

¶ Que est ratio ꝙ in aditione hereditatis delata filio requiritur consensus patris. secus in bonorum possessione. uide Bart. in. l. qui in aliena. post principium. ff. de acqui. here.

¶ Aditio hereditatis est mere de iure ciuili. nõ. Bar. in Rřica. ff. de acquiren. here. et in prealle. l. q in aliena. eodem ti.

¶ An et quando mutus surdus et similes possunt iubere adiri hereditatem. Bar. in. l. mutum. ff. d acqui. heredi. ubi uide qualiter notarius debet conficere instrumentum de aditiore hereditatis muti.

¶ An ualeat aditio hereditatis eius qui in omnez euentum uult esse heres licet ignoret pro qua parte sit institutus. uide. ff. de condi. et demon. l. multum. ubi Bar. in. xxii. q.

¶ Que est ratio ꝙ in aditione hereditatis ꝑ seruum debet precedere iussus domini et non in bonorum possessione. uide Bar. in. l. seruo inuito. in principio. ff. ad trebel.

¶ An sit differentia inter dicere uolo esse heres et uolo adire de iure ciuili. nõ. Bar. in. l. filio. ff. de iniuś. rup. et irri. testa.

¶ An quando possint peti relicta ab intestato sit necessaria aditio hereditatis. uide Bar. in. l. qui filio. §. i. ff. de here. insti.

¶ An hereditatem filiofa. delataz pater possit adire inuito filio. Bar. in. l. i. in prin. ff. de uul. et pup.

¶ An et quatenus per ista uerba nolo adire hereditatem et nolo esse heres uel hereditas mihi non est expediens uł nego me esse heredem inducatur repudiatio et per cõtrarium aditio inducatur. uide Bar. in. l. si quis suus heres. de iure delibe.

¶ Quid sit adire hereditatem quid repudiaṙ qd inuscere quid abstinere. nõ. Bar. in. l. gerit. ff. de acquiren. heredi. ubi etiam uide generaliter quando ex aliquo actu inducatur aditio uel repudiatio per multas questiones quas ponit ibidem.

¶ Heres presumiṫ scire contenta in testamento. uide in. l. is qui putat. ff. de acqui. here. ubi etiaz uide qualiter probetur ꝙ heres sciuerit impletam esse conditionẽ institutionis.

¶ Cui incumbat onus probandi hereditatem aditam uel repudiatam. uide Bar. in. d. l. gerit.

¶ An et pro qua parte heres institutus repudiando hereditatem consequatur legatum. uide Bar. in l. ex filio. ff. de lega. iu.

¶ An filius qui fecit pacez de morte patris recepta pecunia uideatur se imiscuisse hereditati. Bart. in. l. pro herede. ff. de acquiren. heredi. et in. l. quesitum. ff. de sepul. uiola.

¶ An hereditas repudiata per institutũ uniuersalem possit adiṙ per institutũ in re certa. uide Bar. in. l. si nemo. ff. de testa. tute.

¶ An hereditas possit adiri per procuratorẽ. glo. in. l. cum multi. in prin. ff. si pars hereditatis peta et in. l. paulus. primo responso. ff. de acquir. here.

¶ An heres non faciens inuentariũ perdat ius detrahendi trebellianicam. uide Io. an. in addi. specu. ti. de instru. edi. §. dicto. ꝟ. nunc dicamus. ubi diciṫ ꝙ non sed bene perdit falcidiaz.

¶ Hereditas delata ad bannitum ab intestato pertinet ad filios banniti non autem ad fiscum. Bart. ĩ l. si qua. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris.

¶ Heres non potest prohibere usumfructuarium uti re sibi relicta. ff. d usu. et ha. l. fundi. §. si is cui.

¶ Heres suus debz habere legitimã sine omni grauamine. l. quoniã in priorib⁹. C. de inoffi. testa.

¶ Quando transmittaṫ hereditas non adita. uide in. l. cum antiquioribus. et in. l. fi. §. in nouissimo. C. de iure delibe. et in. l. i. C. de his q ante ap. tab.

¶ Hereditas est successio in uniuersum ius quod habuit defunctus deducto ere alieno. nõ. ff. de uerbo. signifi. l. nihil. insti. de auc. tu. §. neq. glo. in. c. quicquid. de usu. li. vi. et. l. mortuo. ff. de fideiusso. adde quod nõ. Bar. in Rřica. ff. de acqui. heredi. ubi uide quid sit ius hereditarium.

¶ An hereditas illius cui successurus sum ab ĩtestato dicitur mihi deberi in spe uide in. l. in suis. ff. de liber. et postu. Bar. in. l. is potest. et in. l. fi. de acquirenda heredi.

¶ Detentio hereditatis facta pro longo tempore per filiumfa. facit presumi iussum patris precessisse. ut in. l. si filius. C. de peti. heredi. que lex secundum Bar. est multum singu.

¶ Heres creditoribus satisfaciens intelligiṫ adire hereditatem. hoc tenet Bar. in. l. ii. C. de iure deli. ubi est tex. ad hoc singu

¶ Si concessum sit alicui castruz pro se et heredibus ex suo corpore descendentibus qualiter intelligatur talis concessio. nõ. Cy. in auten. sed et si qs. C. de secun. nup. et in auten. nisi rogati. C. ad trebel. faciunt nõ. in. c. in presentia. de ꝓbat. ubi uide.

¶ An si unus ex heredibus emphiteote cessauerit per biennium uel trienniũ a solutõne canonis oms cadãt a iuṙ suo. nõ. in. l. cõi diui. ff. cõi di. Bar. in. l. fraudati. ff. de publi. do. me⁹. Rapha. Cuma. in. l. qntũ. §. fi. ff. de uerbo. obliga

¶ Heres sponte repudians hereditatem potest re integra penitere. quod est ueruz in suo secus in extraneo. ut. C. de repu. here. l. si quis hosti. de renũ. quidam. et ibi Io. an. super glo. ultima.

¶ Quid opereṫ expressio heredis in re transmissibili ad heredem. nõ. Bar. in. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de ꝟbo. obli.

¶ An ius seu facultas implendi conditionẽ transeat ad heredes. Cy. et Bal. in. l. si plures. C. de condi. insti. Bar. in. l. si decẽ cũ petiero. ff. de ꝟbo. obl.

¶ Hereditas uel heres representat personã defũcti. ut. l. mortuo. ff. de fideius. Bar. in. l. qui usufructu. ff. de stipu. seruo. adde de peti. heredi. l. nec ullam. §. neratius. in glo. ab herede. in aut. de iureiu. a mo. peesti. in glo. quidam. colla. v. nõ. ff. de ꝓto. stipu. l. ii. in glo. fi. ad finem. Et an hoc sit uerũ etiam de hereditate iacente. uide. ff. de nego. gest. l. nam et seruus. §. qui negocia. Bar. ff. de acqui. here. l. hereditas. et in. d. §. qui negocia. Item adde ꝙ hereditas sustinet uicẽ defuncti. l. legatũ. §. seruo. ff. de le. i. l. hereditas. ff. de acq. re. do. uide. in. l. si ex re. §. i. ff. de stipu. seruo. et. ff. de acquiren. pos. l. quod in eo. Itez quid de repudiata hereditate ab

omnibus heredibus an representet personã defuncti· nõ· Bar·in·l·postq̃·in principio·ff·ut le·no·ca·et uide in·l·si predio·de in diem adie· Itez adde q̃ hereditas representat personam defuncti non in omnibus secundum Bar·in·l·si is qui pro emptore·ff·de usucap· ubi dicit q̃ in hus que exigunt factum uel operam persone non representat·l·i·§·sceuola·ff si quis testa·libe·esse iussu·fuerit·et·l·fina·ff·de usu·et l·hereditas·ff·de acquiren re·do·in hus uero in quibus non exigitur factum uel opera representat in·d l·mortuo·ff·de fideiuss·et ·C· de pig·l·cum hereditas·secundũ Bart ·in·d·l·si quis ꝓ emptore·in ultima oppo·

¶ An senex qui caret spe libertoruz uel sacerdos possit stipulari sibi et heredibus suis et quid hoc casu contineatur appellatione heredum nõ·per Do·meum Rapha·in·l·si quis postumos·in prin ·ff· de libe·et postu·bonus tex·in·l·heredibus·§·si· ff· ad trebel·et quod ibi nõ·uide·x·col·si de feu·fue·contro·c·naturales·ubi Bal·idem in·l·eam quã· C· de fideicõmiss·et in·l·generaliter·§·cum autem ·ff·de insti et substi·sub condi·fac· bene faciunt nõ· per doc·in·c·nuper đ biga·et in cle·quod circa·đ elec·

¶ An heres qui non implet uoluntatem defuncti sit priuatus tota hereditate siue sit filius siue extraneus·nõ·in·l·si·et in auten·hoc amplius ·C· de fideicõmiss·et in ·c·si heredes·de testa·glo·et doct·in·c·licet de uoto· Adde quod in suo reseruat sibi legitima·nõ·xi·q·i·c·siluester·et in iurib⁹ preal·

¶ An cõmissio facta testatori possit adimpleri ꝑ heredes·glo·et doc·in·c·licet de uoto·nõ·in·l· cui⁹ bonis·ff·de cura·furio·et in·l antepenult·ff·de tute· Bal·in·l·quia personale·ff·solu·ma·latius in·l·i·§·ne autem·C·de cadu· tol·

¶ An hereditas sit titulus lucratiuus· dic q̃ sic licet quidam contra nõ·glo·in·l·si infanti·C·de iure deliber·casus est in·l·inter stipulantem· §· si rem· ff·de ꝟbo·obliga·

¶ An heres possit uenire contra factum defuncti nõ· Bar·in·l·cum uir·ff·de usucap·et·l· cum a matre·C·de rei uen·tex·est nota·in·l·lutius·ff· solut·ma·ubi glo·et docto·

¶ Licet hereditas delata seruo non possit queri domino nisi seruo adeunte·ut·l·cum proponas ·C·de here·insti·secus tamen in legato per glo·singul·in·l·ii·ff·de bono·pos·secdm tab·

¶ Que dicatur hereditas opulenta et que locuples ·nõ·glo·in·l·si quis in bona·§·i·ff·de acquirẽ·heredi·ubi uide de hoc·

¶ An et quando institutus in re certa habeat uel non habeatur loco heredis·casus est in·l·quotiens·C·de here·insti·et ibi glo·et doc ·et in·l·i· §· si ex fundo·ff·de heredi·institu· et in·l· ex facto et ibi Bar·ff·eo·glo·et doc·in ·c·rainutius·de testa·

¶ An eo q̃ quis est filius dicatur esse heres·uide tex·in·c·quod nobis·qui si·sint legi·tex· et glo· in contrarium ·de heredi ·filu·li ·vi·uide tex·xxxi · q·ii·non on nis·et ibi glo·in·l·i·C ·si se·ab here· absti·in glo·uide ad gal·iiii·ff de libe·et postu·an fu·is·Io·an·in regula sine culpa·li·vi·et de si· presbi·ex transmissa·dixi·s̃·sub dictione filius·

¶ Si testator reuocat primum testamentuz eo q̃ dicit heredem institutuz esse mortuũ et propterea alium heredem instituit an si ille prim⁹ nõ est mortuus debeatur hereditas ei uel secundo heredi· uide Specula·in ti đ instrumen·edi·§·compendiose·ꝟ·quid si is qui· Lap·in·c·cum in illis·đ pbẽ·li·vi·

¶ An in aditione hereditatis transferat̃ possessio bonorum absq̃ alia apprehensione·uiđ Inno·in c·cum super·de causa posses·et propri·c·et de proba·in presentia·

¶ Hereditas paterna non dicitur debita filiis sed quasi debita glo ·in·l· si emancipata C· de iure et et fac·igno·et·l·in suis·ubi tex·ff·de libe·et postu·

¶ An heres grauatus restituere hereditatem possit de bonis suis alienare·glo·xii·q i·duo sunt glo·de probati·c·in presentia·de testa· rainutius· uide tex·et ibi glo·nõ·in auten·res que·C· coia de le·

¶ Si peto rem hereditariam que negat̃ fuisse testatoris debeo hoc probare· Inno·de offi·ordi· conquerente·in glo·nõ·de resti·spoli· cum ad sedem·i glo· ubi de hoc·

¶ An ecclesia heres instituta teneatur ad debita hereditaria ultra uires hereditatis·si non fecit inuentarium·uide glo·de testa·c·i·do·Card·flo· post in·c·i·de solu·

¶ An fiscus heres institutus teneatur ultra uires si non fecit inuentarium·uiđ Bar·in·l·i·§·an bona·ff·de iure fis·do·Car·in dicto c·i·de solu·

¶ An heres detrahit falcidiaz de pena quã incurrit non soluendo legatum·Inno· đ testa·rainaldus·dixi·s̃·sub dictione falcidia·

¶ Quando heres debeat facere inuentariũ de bonis hereditariis·tex·in·l·fina·C· de iure deli· uide Hosti·in·c·rainaldus·de testa·

¶ Licet non adeatur hereditas per heredem scriptum sed per uenientes ab intestato nihilomin⁹ ꝓpter clausulam codicillarẽ debentur legata· nõ·in·l·qui filio·§·seruus·ff·de here·insti·nõ·in·l·eã quã·C·de fideicõmiss·dixi·s̃·sub dictõe codicillus·

¶ Si heres non adiuit et in testamẽto non ẽ clausula codicillaris an debeant̃ legata·glo·in ꝟ·adeunte·de testa·rainaldus·et ibi doc·specula·in ti·de instru·edi·§·nunc uero·ꝟ·sed pone·et ibi Io·an·i addi·Bar·in·l·i·C·de bo·uacan· li·x·

¶ De materia uidelz an adita hereditate ualeant disposita in testamento ·dic ut nõ·in·l·papi·§· sed et an libertates·in glo·ad substitutum ·ff· de inof·testa· Bart·plene in·l·filio pterito·ff·de iniust·rup·et irri·testamen· Bal·in·l·si·C·de codicil·in·v·q·et in·l·i·C·si quis obmi·ca·testa·do·đ Plũ·in·l·anthonius·ff·de fideicõmiss·lib· Bal·in dicta·l·eam quaz·C·de fideicõmiss·

¶ An si non fuit adita hereditas debeantur saltiz legata ad pias causas·domi ·Pe·đ anc· in·c·in presentia·de proba· Bar·in ·Rʒica· ff·de acquirẽ· here· Bal·in·d·l·eam quã·C·de fideicõmiss·

¶ An per uerbũ relinquo quis dicatur heres institutus· Specula·ti·de instru·edi·§·postremo·ꝟ· qd si contrahentibus·

¶ Quis dicatur decedere sine herede·nõ· glo·et Bar·in l·i·C·de libera·imperia·soci· li· x·

¶ Hereditas intenditur esse delata quando quis potest adeundo eã consequi·ff·đ ꝟbo sig·l· delata·

¶ An heres succedat in pena·uide nõ·de no·ope·nunc·cum ex iniuncto·in glo·

¶ Institutio heredis est fundamentum testamenti·insti·de testamen·§·heredis·et in ·l· hereditas·C·de codicillis·

¶ Heres repetit usuras extortas ab eo cuius est

heres.de emp.et uendi.ad nostram.

¶ Heredis institutio facta ex pacto non tenet.ut C.de pac.l.fi.ff.de ꝟbo.obli.l.stipulatõ hoc modo.xi.q.i.inolita.in glo.magna.qui si.sint le.transmissa.in glo.iiii.

¶ Heredis appellatione interdum succedens imperpetuum continet.ff.de ꝟbo.signifi.l.heredis.C.de here.insti.l.fi.de sepul.c.ulti.et ibi nõ.Bal.in.d.l.fi. et an dicatur heres ex testamẽto uel ab intestato.uide glo.in.l.iii.in prin.ff.de peti.heredi.Et an procedat petitõ si dico sum heres ticii cum sim heres heredis ticii.uidẽ Bar.in.l.paterfamilias primis tabulis.ff.de uul.et pupil.Ad materiam hanc uide Bar.in l.qui in aliena.§.interdum.ff.de acquiren.here.glo.in.d.l.iii.et Bal.in dicta.l.fi. adde ꝙ heres heredis primi testatoris est heres. quod nõ.in l.si peculium.§.is cui seruus.ff.de sta.lib.Item aduerte ꝙ uerbum heres a testatore prolatum nõ cõprehẽdit heredem heredis sc̃dm Bal.in.l.qui liberis.§.hec uerba.ff.de uul.et pupil.

¶ Heres cõueniendus est ubi testator.nõ.in dic.c.ulti.de sepul.ff.de iudi.l.heres absens.in princi.Spe.ti.de testa.§.i.ꝟ.pone.nõ.de arbi.c.peruenit.

¶ Heres uel alius ex persona defuncti.ĩ.decẽ dies post mortem testatoris cõueniri nõ potest.nõ.Io.an.de rescrip.significauit.de usu.palii.c.ii.in glo.ii.et ibi uide.

¶ An heres possit conueniri per rescriptum impetratum contra defunctum.nõ.plene de rescrip.significauit.et ibi Io.an.remittit ad nõ.per se in regula.is qui in ius.li.vi.

¶ An mortuo uno ex heredibus pluribus aliis accrescat portio illius.uide Bar.in.l.re coniuncti.de lega.iii.Bal.in.l.i.C. quando non pe.par. glo.in.c.rainaldus.de testa.uide quod dixi supra sub dictione accresco.

¶ Heres fideiussoris tenet̃ sicut fideiussor.insti.de fideius.§.primo.

¶ Pauperes cristi licet incerti possunt tamen institui heredes fauore pietatis et xp̃iane religionis C.de epis.et cleri.l.id quod pauperibus.et.l.si qs ad declinandam.

¶ An quis possit heredes constituere consanguineos suos hereticos.uide quod habetur de heretĩ.si quis episcopus.

¶ Heres grauatus restituere hereditatem.si decedat sine liberis non tenetur restituere si habet nepotem ex filio.nõ.glo.in.c.rainutius.de testa.

¶ Heredes iurantis non possunt cõueniri corã ecclesiastico licet iurans potuisset.de iureiuran.ueritatis.de fo.cõp.cũ.c.laicus.li.vi.facit quia iuramẽtum ex parte iurantis est personale.ut in dicto.c.ueritatis.et in auten.principales.C.de iura.calũp.

¶ Heres non potest interpretari dictum dubiũ testatoris.nõ.in.l.inter stipulantem.§.i.ff.d̃ ꝟbo.obliga et de successione ab intes.cum dilectus.glo.in.l.idem pomponius scribit.§.i.ff.de rei uendi.

¶ Heres mariti usq; ad annum tenetur alere uxorem tamen fructus percepti ex re obligata ꝓ dote computant̃ in sortem.de usur.salubriter.

¶ An heredes prelati possint conueniri de dampno illato facto per prelatum in bonis ecclesie.uide nõ.in.c.i.de solu.

¶ Hereditas est nomen iuris.ff.de ꝟbo.signi.l.hereditatis.in fi.et.l.pecunie.§.hereditas.

¶ Sanctuariũ dei non debet iure hereditario possideri.viii.q.i.apostolica.de insti.ad decorẽ.de cõces.preben.c.ii.

¶ Hereditas adita non dicitur amplius hereditas sed proprium patrimonium adeuntis.ut.l.fi.ff.de inoffi.testamen.l.sed si plures.§.si filio.ff.de uulga.et pupilla.

¶ An in hereditate adita iacente pena cõmittat̃.uide in.l.ad id.ff.de ꝟbo.ob.

¶ An hereditas olim et hodie possit adiri ante apertas tabulas.nõ.ff.si cer.peta.l.eius qui in prouintiam.in glo.C.de iure deli.l.iii.in glo.i.facit.ff.d̃ iure et fac.igno.l.i.§.penul.

¶ An pendente aditione hereditatis ualeant que fiunt nõ.de consti.pecu.l.hactenus.in glo.ii.

¶ An hereditas possit adiri per nuntium uel ꝓcuratorem.nõ.d̃ iure de.l.si mulier.§.ex asse.in glo.debet.et.ff.de acqui.here.l.paulus.et ibi nõ.

¶ Que dicatur hereditas legitima.nõ.de petitĩ.heredi.l.legitima.in glo.i.Cy.C.quando non pe.par.l.unica.

¶ Quãdo dicatur hereditas pro non scripta seu caduca uel quasi.et an et quando transmittat̃.nõ.ff.si pars here.peta.l.cum multi.in glo.decessisse.et in glo.dabitur.C.de cadu.tol.l.i.§.is ita.in glo.quecunq;.et ibi.Cy.

¶ Ad quem pertinet hereditas si instituatur deportatus.nõ.C.d̃ here.insti.l.i.in glo.fi.et ibi Cy.in.i.q.uide nõ.in.l.si in metallum.et ibi Bar.ff.d̃ hiis que pro non scrip.haben.

¶ Ad quem pertineat hereditas si aliquis instituatur ut filius qui non est.nõ.C.de here.insti.l.si pater.in glo.fi.et ibi Cy.in.iii.oppo.

¶ Cui applicetur hereditas quando aufertur heredi.nõ.l.hereditas.in glo.magna.et ibi Cy.C.d̃ hiis qui.ut indig.

¶ An hereditas possit adiri ante uindicatam mortem defuncti.nõ.C.de hiis qui.ut indigni.et in.l.cum fratrem.in glo.magna.et ibi Cy.

¶ An hereditas possit pro parte adiri et pro parte repudiari ex institutione uel ex substitutione.nõ.C.d̃ iure deli.l.quidam eulogio.in glo.fi.et ibi Cy.et Bar.in.l.i.et.ii.ff.de acqui.here.

¶ Heres repudiando hereditatem non solum priuatur ea sed etiam omnibus bonis ad eum uenientibus.Bar in.l.heredes.C.de omni agro deser.li.xi.Spe.ti.de loca.§.fi.ꝟ.iii.et ibi Io.an.

¶ An hereditas possit dari uel adimi in codicillis.nõ.C.de hiis qui.ut indig.l.hereditas.Spe.ti.de instru.edic.§.ut autem.ꝟ.iii.dicendum.

¶ Qualiter diuidatur hereditas quando sunt plures instituti.uide.C.de leg.l.cum questio.in glo sa magna.nõ.in auten.de here.que ab intes.in prin.in glo.antiquitas.col.ix.

¶ Si hereditas non est adita per minorem an possit eius heres petere restitutiõez ut adeat.nõ.Bar.in.l.Pantonius.ff.de acquiren.heredi.et.ff.de re.dub.l.qui duos

¶ An aditione hereditatis confundãtur actiones uide.C.de pac.l.debitori.ubi glo.et Cy.et i.l.stichum.§.aditio.ff de solu.

¶ In quo differt hereditas a legato.nõ.C.de cur.furi.l.fi.in glo.fi.

¶ Hereditas nõ possidet̃ ꝑ colonuz.nõ.ff.de acq.pos.l.q uniuersas.§.qd̃ ꝑ colonũ.in glo.possidere.

¶ Hereditas non potest prescribi sed res hereditaria sic. ff. pro herede. l. i. in glo. fi.

¶ An heres possit agere pro delicto facto defuncto. nõ. ff. ne quis eum qui in ius. l. penulti. in gl. fi. doc. in. l. i. ff. đ priua. delic. quod nõ. plene. C. ex delic. defuncto. l. i. in glo. fi.

¶ An heres pupilli habeat idem priuilegiuꝫ quod principalis. nõ. ff. de ritu nupti. l. non solum. §. fi. in glosa penult.

¶ An licet heres de se sit priuilegiatus debeat tamen uti iure defuncti. nõ. ff. de usur. l. cum quidã. §. fiscus. in glo. dare. et. l. heres absens. in glo. fi. ff. de iudic.

¶ Heres aliquando non potest aliquid qđ defunctus potuit. nõ. ff. ad maced. l. sed iulianus. §. sed et si filius. in glo. submouebat. et ibi uide.

¶ An heredi prosit ignorantia et an presumatur scire ea que in testamento continẽtur. nõ. Bart. ff. de ꝓbo. obli. l. si seruum. §. de illo. ff. ad trebel. l. quã dam ita. §. si quis filium. plene per Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ꝓbo. obl. et plenius in. l. cuꝫ heres. ff. de libe. le. facit quod nõ. in. l. eiuꝫ qui in prouintiam. ff. si cer. pe. uide pulchre in dicta. l. g rome. §. duo fratres. ff. de ꝓbo. obli. per Bar.

¶ An heres possit aduocare rem suam per testatorem uenditam. nõ. C. de iure delibe. l. fi. §. in computatione. in glo. non confundant. et ibi Cy. in. iii. eo. iiii. q. et ibi etiam Bar. C. de rei uen. l. cuꝫ a matre. in glo. magna. et ibi uide Cy.

¶ An heres possit uenire contra factum defuncti. nõ. C. si in frau. patro. l. ii. in glo. renouare. et ibi Cy. in. l. opposi. et uide in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. ibi Cy. et in. l. ii. in fi. C. de inoffi. dona. in glo. et in. l. cum a matre. in glo. magna. C. de rei uendi. uide. ff. so. ma. l. si cum dotem. §. si pater. et ibi Bar. et in. l. lutius. eo. ti. et ibi glo. et Bar. eo. ff. de usucap. l. cum uir.

¶ An appellatione heredis ueniat tantum heres directus uel etiam fideicommissarius aut bonorum possessor. uide Ange. in consilio suo. cxxxiiii. quod incipit. in questione uertẽte.

¶ An heres prohibitus alienare post aditam hereditatem possit hereditate priuari. uide Ange. in cõsilio suo. clxx. quod incipit. dicto dubio.

¶ An heres teneatur ad penam quã defunctus ꝓmisit si heres non adimpleuit. uide in. l. ad dieꝫ. ff. de ꝓbo. ob. Bar. et Io. de Imo. in. l. si insulam. eo. ti. et. l. cum filius. §. in hac. eo. ti.

¶ An qui semel est heres possit desinere esse heres. uide Ange. in consilio suo. clxxx. quod incipit ex isto dubio. circa fi.

¶ An filius qui habet solam legitimam possit dici heres. uide Ange. in consilio suo. ccix. qđ incipit pro decisione.

¶ An heredis appellatõne comprehendantur descendentes uel extranei ex testamento uel ab intestato. uide Ange. in consilio suo. cccviii. quod incipit. egregie.

¶ Ignorans quis sit heres potest conuenire possessorem bonorum tamq̃ heredeꝫ. glo. magna circa medium. in. l. controuersia. ff. de transac. que etiaꝫ dicit ꝙ interrogatus an sit heres si non uult respõdere debet interrogari an sit possessor hereditatis et si respondꝫ ꝙ sic sufficit actori. ad hoc nõ. Bar. illam glo. in. d. l. controuersiam.

¶ An heres presumatur scire facta defuncti. uide glo. in. l. cum heres. ff. de diuer. et tẽpo. prescrip. et in. l. cum heres. ff. delibera. cõ. Bal. in. l. quoniam sororem. C. de iure delibe. et. l. qui in alterius. ff. de regl. iuris.

¶ Heres tenetur de lata culpa fideicõmissario. l. mulier. §. si heres. ff. ad trebel. sed legatario tenet de leui. ut. l. si seruus legatus. §. cum quid. de lega. i. et rationem differentie ponit Bar. in. l. cum res. in prin. ff. de lega. i. facit quod dicit Bal. in. l. filiuꝫ quẽ habentem. in fi. C. fam. herc.

¶ An heres pro parte conueniatur insolidum uel tantum pro hereditaria portione. nõ. ff. cõmo. l. iii. §. heres. uide Cy. in. l. siue pro fratre. in ultima. q. C. de nego. gest. C. đ condi. inser. l. si plures. in. i. q. C. de acquiren. heredi. l. ii. et ibi Cy. Bar. plene in. l. ii. §. ex hiis. ff. de ꝓbo. obli. et. l. eadem §. catho. ff. eo. item Bar. in. l. ii. in fi. ff. de preto. stipu. et de usur. tua nos.

¶ An ꝙ aliquis sit heres cõsistat in uoluntate uel requiratur factum. nõ. ff. de interro. ac. l. ii. insti. đ hered. et qua differentia. §. item extraneus. in ꝓ. nuda uoluntate. uide in. l. i. C. đ repudi. here. et ibi Cy. nõ. glo. C. de iure deli. l. potuit. in glo. fi. et ibi Cy. in. i. oppo. nõ. ff. de acquiren. heredi. l. pro herede. in glo. et ibi Bar. idẽ plene. in. l. gerit. eo. ti.

¶ An heres teneatur legatario de euictõne si legatum sit euictum. nõ. ff. de euic. l. si quis. et eo. ti. l. heres seruum. insti. de lega. §. ꝙ autem dictum. in glosa ignorabat.

¶ An filius presumat heres patris. nõ. ff. de inoffesta. l. quemadmodũ in glo. nõ. in. l. i. C. de repudi here. et ibi Cy. et nõ. C. ut se ab here. absti. l. i. in glo. et ibi Cy. uide. ff. de acquiren. here. l. pro herede. in glo. testari. et ibi Bar.

¶ An uni ex pluribus heredibus possit prouideri per defunctum. nõ. ff. de pac. l. auus. et ibi Bart. et C. de excep. l. i. in glo. fi. et ibi Cy. in. iiii. oppo. plenius per Bart. in. l. continuus. §. fi. ff. de ꝓbo. obliga. ubi uide.

¶ Quis dicatur heres extraneus quis suus. nõ. ff. de pac. l. penul. dixi. s. sub dictõne extraneus. qs legitimus. nõ. x. col. qui feu. da. pos. §. cum non coradus. in glo. ut frater fratri.

¶ Existentia sui heredis quid operet et quomodo tolletur. nõ. Bar. ff. de uul. et pupil. l. si filius g patri. et ibi uide remissiones. nõ. etiam Bar. in. l. liber homo. §. i. ff. de stipu. seruo.

¶ An gerens aliquid hereditarium habeat necesse protestari ꝙ non facit animo heredis. notat. ff. de acquir. here. l. pro herede. in glo. testari. et glo. seruus. et ibi Barto.

¶ Frater non presumitur heres fratris utendo re cõmuni ut prius. Io. an. in addi. specu. ti. de iudi. §. sequitur uidere. ꝓ. porro.

¶ Creditor institutus heres a suo debitore et rogatus de restituendo licet non fecerit inuentariuꝫ possit nihilominus debitum suum retinere. quia licet ad cõe confuse sunt actiones tamen restituẽdo dicunt reminiscere. ut nõ. in. l. ab omnibus. §. fi. ff. de lega. i. et in. l. si cum dotem. §. cum pater. ff. so. ma. ubi Bart. et Bal. facit. l. debitori. C. de pact. et quod ibi notat.

¶ An ver⁹ heres repetat id qđ est solutuꝫ heredi putatiuo. nõ. ff. de transac. l. imperatores. §. fi. in

glosa finali.

¶ Heres mandatarii depositarii tutoris curatoris de quo teneatur. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. pe. in glo. succedit. et nota. C. de nego. ge. l. curatoris in glo. penultima.

¶ Qui semel est heres non potest desinere esse heres. no. ff. de mino. l. fi. et l. si sue. §. sed quod pap. in glo. et institu. de fideicommis. here. §. restituta in glo. i.

¶ An hres possit institui ad tempus no. insti. de hre. insti. §. hrs. et in. l. hrditas. ff. de here. insti. ubi Bar.

¶ An quod heres sit capax hereditatis quod tempus inspiciatur. no. insti. de here. qli. et differentia. §. in extraneis. in glo. mutatio. et glo. tempora. ff. de iure fisc. l. non intelligitur. §. qn autem. et Bar. ff. de regu. catho. l. i. et. C. de delato. l. i. li. x. et ibi Bar.

¶ Quis dicatur adire uel repudiare quis immiscere uel abstinere. no. insti. de here. quali. et dif. §. extraneis. in glo. adeunda. uide. C. de iure deli. super Rubrica dixi aliquid. s.

¶ An appellatione heredis ueniat bonorum possessor de iure ptorio etia instituto. Bar. in. l. i. §. bonoru. ff. ad trebel. et. ff. de condit. et demon. l. in condictionibus. §. si patronus. Adde quod dixi. s. fm Bar. in. l. controuersiam. ff. de transac.

¶ An appellatione heredis ueniat heres nomine tm uel re tm uel noie et re. no. ff. de acqui. here. l. p hrde. §. papinianus. i glo. citra nome. et ibi Bar.

¶ Si unus sit heres pro parte et alius sub conditione an possint interi in totu uel p parte adire no. ff. si ps here. pe. l. ii. et ibi. Bar. remittit ad no. per eum in. l. plane. §. si coniunctim. ff. de le. i.

¶ An dicendo non sum heres uideatur repudiare hereditatem. no. C. unde lib. l. qui se patris. in glo. magna in princi. et ibi doc. Cy. in. l. ii. C. de iuris et fac. igno. Bar. in. l. is pot. ff. de acqui. here.

¶ An heres surripiens aliquid de hereditate possit abstinere. no. C. de repu. hre. l. i. et. ii.

¶ Quot auxilia habet heres ad hereditatem petenda. no. C. de edic. diui. adri. tol. l. fi. in glo. legitima et ibi per totam. l. ubi etiam Cy.

¶ An heres dicatur idignus si concubuit cu uxore defucti. no. C. de his qui ut indig. l. so. ore. et ibi Cy. not. C. de fideico. l. fideicommissum. et ibi Cy.

¶ An heres rogatus de restituendo in diem uel sub conditione possit statim restituere. no. C. de fideicommis. l. post mortem. ubi glo. et Cy.

¶ An si heres uendat hereditatem ipse uel emptor conueniat. no. C. de here. uel ac. uen. l. ii. et ibi Cy. in. ii. oppo. An ipse uel ipi possunt implere conditionem implendam per defunctum uel defuncto no. Cy. in. l. fi. in. iii. et. iiii. q. C. de condi. inser.

¶ Si unus ex pluribus contrafaciat uel uni ex pluribus contrafaciat an omnes teneantur uel agant no. ff. de ꝓ. ob. l. ii. §. fi. in glo. i. et ibi Bar. uide in l. stipulationum in fi. ff. de ꝓbo. obli. et. l. eadem. §. catho. eodem titulo.

¶ Si unus soluat propter factum alterius qua actione repetat a coherede. no. Bar. in. l. stipulationes In fi. ff. de ꝓbo. obli.

¶ An duo possunt esse heredes insolidu. no. Bar. ff. de re iudi. l. ex contractu.

¶ Si heres adiit hereditatem anteq sit completa uoluntas testatoris quando dixit testator quod heres anteq sua legata sint ipleta no possit apprehendere hereditate an incidat in penam adeunde. uide Io. an. in addit. Specu. in titu. de instruc. edi. §. nunc uero aliqua. in fine.

¶ Quando quis non teneatur respondere an sit heres. uide Spe. ti. de positionibus. §. vii. ꝟ. vii.

¶ Casus in quo hereditas uiuentis possit uendi. ff. de here. uel ac. uen. l. uenditor.

¶ Hereditas uiuentis proprie non est hereditas ff. de here. uel actio. uendi. l. i.

¶ Si quis donat hereditatem suam an ualeat donatio. uide Bar. in. l. qsitum. et. l. si suus. ff. de le. i.

¶ Possibile est quem decedere sine herede uel successore. ff. de usu. l. furtum. §. i. ff. de fideicommissa. libe. l. eum qui. §. sz et si quis. C. de bo. uaca. l. i. li. x. adde. l. i. C. de ac. et obli.

¶ Leditur fama defuncti si no habz heredem. ut ff. que in frau. credi. l. primo gradu.

¶ An heres qui non fecit inuentarium possit incarcerari ad petitionem creditorum hereditatis. uide Bal. in. l. fi. §. sz et si. C. de iure deli.

¶ Heres conuentus et damnatus ex instantia inchoata cu defucto licz obligatio surrexit ex facto alterius heredis non dicitur noie proprio sed alieno condemnatus. ff. de his qui no. infa. l. seruus.

¶ Qd dicitur actionem de dolo defuncti no debere dari in heredem est uerum quando est dolus extra contractum secus si in contractu. ff. de depo. l. si hominem. §. i. et ibi est glo. no. uide in. l. ex ea. §. fi. ff. de uerbo. ob.

¶ Heres ex dolo defuncti qui non cadit in speale nomen delicti tenet inquantum locupletior factus est. ff. de rei uen. l. cum autem. in glo. fi.

¶ Obligatio ex delicto transit ad heredem si pur gatur per actionem descendente ex contractu. ff. communi diui. l. item quamuis.

¶ Ad heredem non transit iure hereditario aliq actio surgens ex damno uel iniuria erga personam defuncti. tex. de his qui dese. uel effu. l. si uero §. hec autem actio. et. l. inde neracius. ff. ad. l. acquil.

¶ Actiones reales non dantur contra heredes ut heredes sed contra eos ut possessores uel dnos. ff. si qua. pau. fe. dica. l. i. §. fi.

¶ Apprehendens bona hereditatis hereditate uacante in dubio presumit illa apprehendere nomie illius cui est relicta ne uideatur incurrere crimen expilate hereditatis et ideo ad missionem faciendam non exigitur illius citatio quia uidetur nomine alterius possidere. ff. de nego. ge. l. qui aliena negocia. §. uno defensore. et. e. t. l. iii. §. hec uerba et ibi. Bar. adde. l. pompo. ff. qui. mo. usuf. amit. l. si mulier. eo. ti.

¶ Qd dicitur quod petitio hereditatis no dat contra titulo possidentem est uerum quando titulus est uerus secus si erroneus. ff. ex qui. ca. ma. l. sulianus. Aliam limitationem adde fm Bal. qui mirabiliter loquit in. l. edicto. C. de edic. diui. adri. tol. in. vi. op.

¶ Petens ut heres non omnino uidetur petere ut ipse. ff. de inoff. testa. l. filius.

¶ Si aliqs contrahit cum aliq ut heredem ipm approbat uelut hredem. ff. de ioff. testa. l. si pponas. §. i.

¶ Appellatioe hereditatis legitime stricte comprehenditur hrditas ab intestato large etiam ex testo quod no. propter statuta. ff. de peti. here. l. legitiam.

¶ Licet quis renunciet hereditati non ppterea uidetur renunciare feudo et emphiteosi. ff. de peti.

here.l.item uidendum.§.nunc uideamus.uide Cy. in.l.familie.C.fa.her.uide.x.coll.de succ.feu.et I l.ut iurisiurandi.§.si liberi.ff.de op.lib. uide Cy. et Bal.in.l.liberti libertęq.C.de op.lib.x. col.an agna.uel ff.c.i.dixi.s.sub dictione feudum.

¶ Appellatione heredis in materia stricta nō ue nit bonorum possessor nec successor occupans iure peculii nec is cui restituta est hereditas. ut.ff.de peti.here.l.item ueniunt.§.fi.

¶ Hereditas etiam sine aliquo corpore heredis est et hoc iuris intellectum.ff.de peti.here.l.hereditas.

¶ Post apprehensionem rei per heredem res he reditaria desinit esse hereditaria.ut.l.i.§.ueteres. ff.de acqui.pos.ideo in illa non datur petitio here ditatis.ut.l.i.ff.de fideicomis.here.peti.

¶ Hereditas post aditionem non dicitur amplius hereditas nisi adiens fecit inuentarium. nam tunc est ac si esset hereditas iacens et ad cōmodum he redis ut conseruetur sibi debitum a defuncto. Bal. in.l.debitori.C.de pactis.ubi uide.

¶ Heres successor est uiciorum et culpe defuncti ff.de publicia.l.si ego.§.partus.

¶ Jus personale non queritur hereditati.ff.quan do usufruc.le.ce.l.ii.

¶ Proficit nudum nomen heredis propter iura sepulcrorum que ex hoc illi remanent.ff.de relig. et sump.fu.l.si quis heres.

¶ Quedam iura transeunt in filios etiam dato quod non sint heredes.ut.l.uel quod pater.ff.de religi. et sump.fu.

¶ Licet ius non transeat ad heredem obligatio tamen cōmissa in uita testatoris ad interesse trāsit ad heredem.ff.de usufr.l.si extraneo.§.i.cum.l.se. et.l.quesitum.e.t.facit.l.si usufructum mihi in bi ennium.ff.de usufruc.le.

¶ Heres non dicitur conueniri nomine proprio sed alieno tex.est cum glo. in.l.certi conditio in principio.ff.si cer.peta.

¶ Heres nō est dominus nisi a tempore adite he reditatis.ff.si cer.pe.l.proinde.ff. de stipu. seruo l.si ex re.§.fi.ubi uidetur contrarium.uide do. Bal. in.d.l.proinde.ff.de stipu.seruo.

¶ Heres dicitur conueniri nomine proprio quan do conuenitur ex facto suo post aditam hereditatē licet res iure hereditario ad eum peruenerit.ff.de condi.furti.l.si pro fure.§.fi.

¶ Heres adeundo hereditatem uidetur habere ra ta omnia gesta per defunctum prout hereditatis ui res patiuntur tex.et ibi Bar.ff.de pigno.actio.l.so lutum.§.solutam.

¶ Sicut ius agendi scinditur inter heredes ita ius decidendi.ff.de pecul.l.Item cum testamento.

¶ Hereditas ab intestato defertur immediate a lege.ut.ff.pro socio.l.iii.

¶ Declaratio uoluntatis non transit ad heredem ff.de ser.exportan.l.si quis hac.et in.l.pomponius §.i.ff.de nego.gest.

¶ Jus more trāsmittitur ad heredes dicit tex.in l.cum patri.ff.de usuris.

¶ Hec uerba habeas res meas notant heredis uni uersalem institutionem tex.in.l.licet.C. de pactis.

¶ An obligatio que a defuncto transit ad heredē sit eadem numero uel specie.Cy.tenet quod eadem in specie in.l.pacto successorum.C.de pactis.

¶ An si alicui sim successurus ab intestato eius he reditas dicatur mihi debita in specie. uide Bar.in l.fi.C.de pactis in ultima questione.

¶ Heres ex persona sua nō potest infringere quod poterat defunctus.C.de fili.famili.l.i.

¶ Heres in dubio non presumitur scire uires he reditatis.C.de here.uel ac.uen.l.qui non dum.

¶ Jus implendi conditionem transit ad heredes. C.de pac.inter emp.et uen.l.ii.Bar.ff.de uer. obli. l.si decem.Cy.in.l.fi.C.de condi.inser. ubi in ali quo actu exigitur persona heredis debet esse adi ta hereditas aliter non ualet.ff.quorum lega.l.i.§.quod ait et quod ibi notatur.

¶ Jus facultatis nō presupponit obligationē ideo non transit ad heredem.ff.de uerbo.obl.l.cum quis.

¶ An appellatione heredis comprehendantur pau peres nominandi per tercium.uide Barto.in.l.qui liberis.§.hec uerba.ff.de uulga.et pupil.appellatio ne heredis comprehenditur institutus et substitu tus in gradu quocunque.ff.de le.i.l.si plures.

¶ Appellatione heredis comprehenditur filius nō heres.ff.de acqui.here.l.pro herede.§.quid tamē Item ueniens ab intestato.ut.l.si quis cum nullum. ff.de iure.codicil.

¶ Si testator instituit filium et heredes eius uel substituit qui comprehendātur.uide Bar. in.l.gal lus.§.nunc de lege.ff.de li.et postu.

¶ Appellatione hereditatis non comprehendunt legata neque fideicommissa.ff.de le.iii.l.si ticius.et l.liberto.§.filii.ff.de adimen.legatis.

¶ Successor dicitur quis adita hereditate non ante.ff.quod ui aut clam.l.denique.§.quesitum.

¶ Jacente hereditate per seruum usucapitur he reditas.ff.de acqui.pos.l.i.§.item acquirimus.nō tamen possit acquiri possessio rei hereditarie.ut e.l.§.et per eum seruum.

¶ Res non dicitur hereditaria adita heredita te sed magis proprie ipsius heredis.ff.de acq.pos. l.i.§.ueteres.et ibi glo.et.e.t.l.qui absenti.§.fi. in glo.Bar.in.l.fideiussor obligari.§.si.ff. de fide ius.adde.ff.de acqui.here.l.heres seruum.

¶ Uerbum coheres adiectum certe speciei indu cit fideicommissum.ut.l.pater.§.fi.et.l.lucius.§. fi.ff.de le.iii.

¶ Heres melius nouit uoluntatem defuncti quam alius.l. fi.§.si plures.ff.de le.i.Barto.in.l.gerit.ff.de ac quirit.here.in prin.vi.col.

¶ Hereditas iacens quia nō potest litigari nec in contumacia constitui non patitur secundum decretum ad hoc.l.si quis instituatur.ff.de here.inst.Sed qua liter tunc prouideatur creditoribus.uide in.l.i.ff. de cura.bo.dan.et.ff.de nego.gest.l.debitor.Bal. cum debitoris.C.de iudi.

¶ Hereditas nunquā iacet ubi est suus heres glo. est multum notabilis in.l.cū hereditas.C.de depo. idem ibi tenet Cy.per.l.liber homo.§.fi.ff.de sti pu.seruo.Bal.in dicta.l.cum hereditas.

¶ Qualiter debeat citari heres et quod non suffici at proclama generale quicunque uult esse heres etc. Sed debent illi citari ad quos proxima causa suc cessionis pertinet nota. Bal.ut.l. si curatoris.C.de iure delibe.

¶ Quis comprehendatur appellatione heredis et qualiter et que est differentia.et an hoc nomē proferatur in cōtractu an in ultima uoluntate et qualis est differentia an quis loquitur de herede

proprio uel de herede tercii. uide Bal. in consilio suo. xlviii. quod incipit dominus paulus.

¶ Hereditate iacente non possunt prescribi res hereditarie. ut. l. ea que. in fine. C. de tempo. in ite. resti. peten. nō. fu. l. ea. lapicula. ff. de mino. Bal. in l. licet ad finem. C. de iure delibe.

¶ Qualiter debeat formari libellus in petitione hereditatis siue uniuersali siue particulari. uide ange. in. l. si hereditates. ff. de peti. here. ubi uide.

¶ Que sunt necessaria ut hereditas queratur nobis hodie per liberam personam. nō. ff. de acquir. re. do. liber homo. in glo. sciens.

¶ Heres negligens implere conditionem potestatiuaz fac. desinere institutioné et perdit hereditatez Bal. in. l. fi. C. de necessarius serui. here. insti.

¶ Heres debz regulariter conueniri pro portione hereditaria. ff. de serui. l. uie itineris.

¶ An heres clerici gaudeat priuilegio fori quo gaudet clericus dic q non quia illud priuilegium est personale. uide nō. in. l. heres absens. ff. de iudi. et in regula priuilegium. li. vi. et in regula qui in ius. eodem li. uide Bal. in auté. quas actiones. C. de sa. sanc. eccle. et in dicta. l. heres absens. ubi etiaz per eum.

¶ Si plures heredes tenétur aliquid prestare in soliduz et unus impedit quo minus prestet hoc casu ipse solus tenetur ad omne interesse. ff. famil. hercis. l. heredes. §. in illa quoque.

¶ Ista uerba non puto esse heres uel non credo adire prolata ante tempus deliberandum uel ista credo repudiare uel abstinere aut similia post lapsum trium mensium an inducant repudiationem. uide Bal. in. l. quidam eulogio. §. similique modo. C. de iure deli.

¶ Institutus heres a patre una cum pupillo et eidem pupillo substitutus si agnouit paternam non repudiat pupillarem etiam si pupillus abstinuit se ab hereditate paterna casus est notabilis secundum Ange. in. l. quidam. C. de iure delibe.

¶ Electio est heredis quo iure agat si testator dicit ualeat iure testamenti uel iure codicillorum. Bal. in. l. iii. C. de edic. di. adria. tollen.

¶ Si heres decedit ante aditam hereditatem exspirat fideicommissum casus est in. l. non iustam. C. ad trebel. facit. ff. e. l. ille a quo. §. si de testamento fallit nisi heres decedat post iussum factum de adeundo et restituendo. ut ibi nō.

¶ Ille dicitur esse sine herede qui non habet heredem statim cum moritur casus est notabilis in l. non iustam. C. ad trebel.

¶ An ille q est rogatus de restituendo post mortem possit iterum alienare. uide in auten. res que. C. cōia de le. et ibi Bal. uide in. l. cū pater. §. libertis. ff. de le. ii. Bar. in. l. peto. §. fratre. e. t.

¶ An filius institutus in re certa succedat in emphitheosi ecclesie cum herede uniuersali. uidetur q nō per ea que habentur in. l. qd in rerum. §. si quis. ff. de lega. i.

¶ Quantum tempus habeat heres institutus ad adeundam hereditatem glo. in. l. qui prior. ff. de acquir. here. ubi ponit uarias opiniones.

¶ Heres promittens soluere solida legata intelligitur promisisse salua ratione legis falcidie ut nō. i. l. fi. ff. ad. l. fal. et i. l. i. ff. ut le. no. ca.

¶ Si diuisa hereditate unus heredum habuit sibi delegatam porcionem et non plus alter minus debita non habet secundus contra primum actionem ff. famil. herc. l. lucius.

¶ An minor possit petere diuisionem hereditatis quo ad fructus non quo ad proprietatem. uide in dicta. l. lucius.

¶ Liberti et uasalli non possunt diuidi iure hereditario. ff. famil. herc. quedam mulier.

¶ An adiudicata re per sententiaz in diuidenda hereditate uidentur diuise actiones omnes pro ea competentes. uide. ff. fa. l. in hoc iudicio.

¶ Ante diuisionem hereditatis filius uxor etiam dotem patri sibi precipuam recipit ac si foret prelegata. ff. famil. herc. l. si maritus.

¶ An sola adiudicatione nominis inter coheredes translata sit actio sine cessióe. ff. fa. her. l. plane.

¶ An si pater redimat filium possit ad hoc ei frater imputare in diuisióe hereditatis. uide in. l. frater. ff. de condi. inde. et ibi Bar. in ultima questióe adde nō. per Guil. in. l. certum. C. fa. herc.

¶ Si testator prohibet diuisionem hereditatis possit nihilominus diuidi ex causis que habentur ff. pro socio. l. non erit.

¶ Unus heredum possit agere contra aliuz ut soluat partem debiti pro leuanda re hereditaria pignorata. ut. l. hiis consequéter. §. celsus. ff. fa. herc.

¶ In diuisione hereditatis filii possunt capere dotes suarum uxorum et uxorum filiorum suorum. ff. famil. herc. l. ii. et. l. si filia. §. i.

¶ Diuisio hereditatis inter filios obtinet uim testamenti uel donationis sub modo ut. ff. fa. herc. l. si filii. §. si pate .

¶ Si pater instituit simpliciter heredibus filiis inter eos unus diuidit hereditatem relictis tamen aliquibus rebus in diuisis diuiduntur postea inter filios non equaliter sed secundum modum diuisionis paterne nisi essent accedentes. ff. famil. herc. l. que pater. et quod ibi nota.

¶ Si diuisa hereditate paterna in portione alicuius sunt res pignori obligate per communem hereditatem sunt releuáde. ut habet in dicta. l. que pater.

¶ Si coheredes hereditatem ex testamento inualido inter se diuidunt si errant in iure non repetunt secus si in facto glo. C. de iur. et fac. igno. l. si post diuisionem ubi uide Bar.

¶ Si diuidés hereditatem tradiderit heredi putatiuo partem qua actione repetat. nō. in dicta. l. post diuisionem. et ibi Bar.

¶ Actiones hereditarie non diuiduntur inter heredes quia diuise sunt ipso iure. C. fa. herc. l. ea q. nō. in. l. i. et. ii. C. ut ac. ab here. et contra.

¶ Si uiuente patre filius aliqua sibi surripuit an in diuidenda hereditate hoc subtractuz possit sibi imputari Guil. in. l. certum. C. famil. herc.

¶ Que actio detur ad precium inter coheredes uendentes rem hereditariam. uide glo. plene in. l. in familie. C. famil. herc.

¶ An si heres sit rogatus restituere hereditatez pauperibus post mortez suam si parté in uita sua distribuit. ualeat distributio. federi. de senis tenuit q sic in consilio suo. cdxviii.

¶ In diuidenda hereditate quotiens apparet de uoluntate defuncti iudex debet illam seq. C. fam. herc. l. qtiens. et. l. si cogitatione. et. l. fi. ubi uide.

¶ Diuisióe hereditatis hincinde secuta assignatióe

datur actio prescrip. v̄bis ex pacto diuisionis tex. in .l. licet. C. famil. herc.

¶ Praticam diuidende hereditatis. uide in .l. ii. C. quando et qui. quar. pars debe. li. x.

Heremita An heremita possit condere testamentū. uide Bal. et Alber. in auté. ingressi. C. de sacrosanc. ec. et in auté. si qua mulier. e. t. glo. in. c. ex parte. el grande. de conuer. coniu.

¶ An heremita gaudeat priuilegio clericali. nō. de sen. ex. super eo. doc. in. c. cum monasterium. de elec. facit glo. in. c. i. §. fi. de exces. prela. li. vi. uide do. Anto. in. c. ii. de fo. compe. Cy. in. l. placz. C. de sacrosanc. eccle. An subsint episcopo loci glo. q̄ sic. xvi. q. i. qui uere glo. xciii. di. nulla rōne.

¶ Que sit artior uita an heremitarum uel aliorum monachorum. glo. in preal. c. qui uere. xvi. q. i.

¶ An uita heremitarum sit per ecclesiam approbata. nō. de renun. nisi. §. ultimo. de regula. licet. xvi. q. i. qui uere. glo. xxvii. q. ii. §. ecce. xx. q. iiii. §. ultimo. de exces. prela. c. i. §. ulti. li. vi. de p̄b. sig. c. pe. e. li. xix. q. iii. §. contra paulus. et aduerte q̄ Archidia. in dic. c. in. §. ulti. dicit q̄ heremita non est religiosus nisi noueat se alicui religioni approbate. de quo uide glo. xxvii. q. i. de uiduis. que incipit potest ergo. et uide ad hoc glo. fi. i. c. scripsit ea. cau. et q.

¶ An religiosus possit de licencia sui prelati relicto claustro transire ad uitam heremiticam uel sit necessaria licencia pape uidetur casus in preal. c. i. §. ul. imo glo. in preall. c. pe. de p̄bo. sig. li. vi. optima glo. xvi. q. i. si clericatus. bonus tex. xx. q. iiii. monachum.

¶ De istis heremitis uide aliquid per domi. Anto. in quodam suo consilio quod incipit in nomie patris et filii et spiritus sancti amē. quia hic agit p̄. ad octauum bene considerandum.

¶ An uita heremitica siue solitaria sit perfectior q̄ congregatio religionis. uide. s. Tho. secunda secunde. q. cxxxviii. ar. viii.

¶ An heremita possit relicto heremo transire ad uitam monachalem. uide nō. xvi. q. i. qui uere glo. eadem causa. et. q. si clericatus.

¶ An possit habere proprium. glo. ii. de elec. cum monasterium. glo. de exces. prela. c. i. li. vi. glo. de de. cōiug. ex parte. ii. glo. xxvii. q. ii. scripsit tex. xix. q. iii. platum. Adde de fi. instru. cum iohānes hēmita. Bar. in auté. si q̄ mulier. C. de sa. sanc. ec.

¶ An heremita possit contrahere matrimonium dicam. ī. sub dictione matrimonium.

¶ An heremita possit eligi in primatum et qualem uitam seruare d̄beat. xvi. q. i. qui uere. et dic. c. cum monasterium. de elec.

¶ De heremitis. uide Ange. in cōsilio suo. xviii. quod incipit arguo. item aliud consilium eiusdem cxxxviii. quod incipit in themate. ubi uide fratribus heremitarum.

Heremus Quid sit heremus nota. de elec. cum monasterium.

Heresis Hereticus An liceat orare p̄ heretiq. tex. et ibi Archidi. xi. q. iii. si quis episcopus et ibi glosa.

¶ An pretendēs se esse papam altero uero papa existente sit hereticus. doc. de offi. ordi. quoniam in plerisq;. glo. xxiiii. q. i. in summa. glo. ea. causa et questione dicimus.

¶ Sentiens aliquid contra fidem est hereticus licet illud ore non exprimat. glosa de summa tri. c. i. li. vi. in glosa finali.

¶ Que dubitatio in fide faciat quem hereticuz uide lau. in cle. ii. de summa trini. Io. an. in. c. i. de hereti. Pau. in cle. i. de usur. in fi.

¶ Qualiter procedi debeat contra hereticos. ui. de Mathe. in clemen. i. de usur.

¶ Negans xp̄m propter metum non est censendus hereticus. Archi. xi. q. iii. c. non solum.

¶ An inquisitor heretice prauitatis habeat delegatam uel ordinariā. glo. q̄ delegatam in clemen. ii. de hereti. Archi. contra in. c. statutuz de heret. li. vi. Io. an. in. c. per hoc. e. titu. et primum tenet Pau. in clemen. i. de elec.

¶ An asserens fornicationem non esse peccatum mortale censendus est hereticus. uide Archidia. i. q. i. fertur.

¶ An h'ticus rediēs ad fidez et ecciāz d̄eat recuperare bona sua. Pau. in clemen. i. de heret. uide nō. in. c. uergentis. e. t. glo. et doc. in. c. accusatus. e. t. li. vi. glo. antepenult. de heret. cum secundum. li. vi. Io. an. e. t. c. fi. li. vi. glo. xxiii. q. vii. in summa glo. antepenul. de heret. cum secundum. li. vi.

¶ Receptator uel defensor hereticorum non dicitur hereticus. tex. et glo. in. c. accusatus. §. si uero. de heret. li. vi.

¶ An inquisitor prauitatis heretice possit sibi instituere uicarium uel officialem. Pau. in clemen. i. de heret. et glo. in cle. ii. eo. t. ubi uide.

¶ Negans romanam ecclesiam esse caput aliarum ecclesiarum est censendus hereticus. glo. xxiiii. q. i. hec est fides. gl. xix. di. nulli fas. melior tex. quē sepius ad hoc allegaui. xxii. di. c. i. xxv. questione prima uiolatores.

¶ An inquisitores heretice prauitatis possunt facere statuta. Lap. tenet q̄ nō in. c. ii. de cōsti. li. vi.

¶ An inquisitores ponire possunt iudeos retrahentes xp̄ianos a fide Io. an. in. c. contra xp̄ianos. de heret. li. vi.

¶ An hereticus rediens ad fidem si non faciat penitentiaz sibi iniunctā dicatur relapsus. uide Lap. in. c. litteras. de presump.

¶ An si inq̄sitor citat unum super crimen heresis et ordinarius super eodem citet eundem cui debz primo parere. Io. an. in. c. per hoc. de heret. li. vi.

¶ An inquisitor possit procedere contra inuocantem demones ut prouocent mulierez ad eius amorem Io. an. in addi. Spe. t. de forti. super R̄ica.

¶ Si papa est hereticus non debet poni in cathalogo aliorum summorum pontificum. glo. xviiii. di. anastasius dicam. ī. sub dictione papa.

¶ An contumacia dicatur heresis. glo. xl. di. si papa. tex. xxxii. di. §. porro. de here. cum contumacia. libro sexto.

¶ In dubio potius presumendum est quē esse hereticum per penitentiam imponendam. Laudi. in clemen. i. de heret. in fine. ubi etiam dicit q̄ heretici sunt nudati omni priuilegio.

¶ Ille dicitur hereticus q̄ lz male sentiat de articulo fidei tamen habet peruersum dogma uel per falsas siue nouas opiniones gignit uel sequitur. glo. est si. in clemen. i. de usur. et ibi Pau. bonus

tex.xxx.di.hoc autem scripsimus.xxiiii.q.iii. hereticus.et.c.q in ecclesiaz q sunt boni tex.ad hoc.

¶ Compellitur aduocat⁹ in cā heresis patrociari propter defensionem Lau.in cle.i.de exces.prela.

¶ Dicens imperatorem non habere monarchiā orbis censetur hereticus fm Bar.in.l.hostes.ff.dē capti.nos dicimus contrarium per extrauagā.unā sanctam Bonifacii.viii.de quo uide.ī.sub dictione papa.

¶ An sacramenta collata ab hereticis etiā in forma ecclesie imprimāt effectum.glo.i.q.i.statuimus.Inno.de scisma.c.i.

¶ Ex solo dicto potest quis reputari hereticus.xxiiii.q.i.hec est fides.

¶ Quare ab heretico summi possit baptismus et non eucaristia.glo.xxiiii.q.i.§.sed illud.

¶ Papa non potest deponi pro heresi nisi stricte sumendo heresim.glo.lxxix.di.si quis pecunia.uide.xl.di.si papa.ubi tex.et glo.dicam plenius dē hoc sub dictione papa.

¶ An priuilegium concessum per papam hereticum ualeat glo.de conse.di.ii.c.i.dicam.ī.sub dictione priuilegium.

¶ An hereticus admittatur in testem.glo.ii.q.vii.si hereticus.de heret.in fauorem.li.vi.

¶ An tempore necessitatis possit recipi penitentia ab heretico Io.an.in.c.non est.de sponsa.

¶ Excommunicatus potest aliquo modo dici hereticus.glo.iiii.q.i.c.ii.glo.de heret.c.firmissime Iohan.an.in.c.pia.de excep.li.vi.dixi.s.sub dictione excommunicatus.

¶ An filiussa.hereticus priuetur beneficio.uide Archi.iiii.q.i.super glo.summe.

¶ An inquisitor possit procedere contra eum q dixit deus non possit hoc facere tanq̄ contra hereticum.uide Gasp.de cal.c.ii.de maledi.

¶ An liceat propria auctoritate interficere hereticos.Io.an.in.c.presidentes.de here.li.vi.

¶ An mulier heretica priuetur beneficio uelleiani.uide Archi.iiii.q.i.super glo.summe.

¶ Quis dicatur hereticus.glo.et doc.de heret.c.firmissime.Archi.in.c.ii.de heret.li.vi.glo.plene.xxiiii.q.iii.illi qui.Archi.ea.causa et questiōe heresis.tex.iiii.q.i.c.ii.adde.xxiiii.q.iii.heretic⁹ Hosti.in summa de heret.§.i.glo.xxiiii.q.i.que dignior.Item quot modis quis dicatur hereticus glo.xxiiii.q.iii.§.quare uero.super ꝟ.heresim.et c.illi.§.qui uero hereticis.super.ꝟ.uario modo.

¶ Dicens contra articulos fidei non dicitur hereticus nisi pertinaciter affirmet Lau.in clemen.i.de summa trinitate.in ꝟ.temere.adde glo.in.l.omnes C.de heret.pau.in.d.clemen.i.ubi tractat quid de dicente aliquid contra fidem ex lapsu lingue uel trufatiue seu causa disputationis.

¶ An inquisitor possit procedere contra contrahentem matrimonium cum duabus uiuentib⁹ qualiter sentiat de sacramento matrimonii.Lap.dē heret.accusatus.li.vi.

¶ In causa heresis non est necesse ꝙ feratur sententia condemnatoria sed tantum declaratoria.Io.an.de heret.c.ut commissi.li.vi.

¶ Signum ad cognoscendum hereticos.uide per docto.de heret.excommunicamus.§.addicimus.Archidia.in.c.filii.de heret.li.vi.glo.xxiiii.q.i.hec est fides.

¶ Usq ad quantum tempus potest hereticus se corrigere.uide Archi.in.c.ut commissi.de here.li.vi.Mathe.in cle.fi.de heret.glo.xxiiii.questione prima que dignior.

¶ Uolens se corrigere non est iudicandus hereticus.uide Archidia.in.c.ii.de hereti.li.vi.glosa xxiiii.q.i.hec est fides.glo.xxi.di.nunc autem.et dicto.c.que dignior.

¶ Que differentia sit inter scisma et heresim.glo.xxiiii.q.iii.inter heresim.nō.de hereti.c.firmissime.Inno.de scisma.super Rica.

¶ An greci dicuntur heretici quia non obediunt pape.uide Archi.xi.q.i.magnum.dixi.s.sub dictione grecus.

¶ Quare heretici compellantur ad fidem.uide Archi.in.c.ii.de hereti.li.vi.

¶ Qui dicatur credere hereticis.uide Archidi.in dicto.c.ii.

¶ Quis possit cognoscere contra papam de heresi et eum condemnare.Archidi.de hereti.in fidei li.vi.Inno.in.c.ex parte.i.dē ꝟbo.sig.glo.ii.q.iiii.mandastis.dicam.ī.sub dictione papa.

¶ Que sit forma abiurationis hereticorum.uide de conse.di.ii.ego berengarius.i.q.vii.quotiens.xxvi.q.vi.his q in tempore.i.q.vii.conuenientibus.et.c.saluberrimum.et.c.donatum et.capitulo si quis episcopus.

¶ An ars notoria sit probibita tanquam heresim sapiens.uide Archi.xxvi.q.ii.qui sine.

¶ An papa defunctus possit damnari de heresi p collectionem cardinaliū sine concilio.uide Archi.de hereti.in fidei.li.vi.Hosti.et Io.an.de conces.preben.proposuit.dicam.ī.sub dictione papa.

¶ An ciuitas possit cōburi propter hereticos habitantes in ea.glo.xxiii.q.v.si audieris.Io.an.in c.presidentes.de heret.li.vi.

¶ Quot testes requirantur ad probandum papā esse hereticum.uide Io.an.de elec.licet super glo.glo.ii.q.v.presul.dicam.ī.sub dictione papa.

¶ An hereticus debeat alimentari ne fame pereat glo.de hereti.accusatus.li.vi.in.ꝟ.non possit ubi uide quod nō.doc.

¶ Leuia signa sufficiunt ad probandum hereticū Innocen.de simo.sicut Archi.in.c.ut officium de hereti.li.vi.

¶ An ocultus h'reticus sit excōmunicatus.Archi.xlix.di.qnquéniuz.in fi.glo.xxiiii.q.i.in summa.

¶ An inquisitor procedat contra errantem in dē pendentibus ex articulis fidei.pau.in clemē.i.de summa trini.in uerbo pertinet.

¶ De pratica sententie absolutorie quando heretici conuertuntur ad fidez.uide Archi.in.c.ut cōmissi.de hereti.in sexto.

¶ An clericus hereticus conuertens se ad fidem debeat beneficio priuari.Archidia.ꝙ nō in dicto c.ut commissi glo.xxi.di.nunc autē.archidia.viii.di.quo iure.

¶ Hereticus est qui non credit et non sequitur dē fide illud quod credit et sequitur romana ecclesia.glo.in.c.i.in uerbo docuit.de sum.tri.li.vi.

¶ Multas species heresis damnatas per ecclesiā uide.xv.di.canones.et.c.sicut.xxiiii.q.ul.quidaz de hiis facit librū unuz sanctus filastrius eps brixsen.et post eum sanctus augustinus.

¶ In heresim lapsi promoueri non debent.li.di.

qui in aliquo tolerantur tamen in gradu quo sunt si ad fidem reuertantur·i·q·i·si quis.

¶ Benedictiones hereticorum sunt censende maledictiones·i·q·i·non oportet·et·c·nun liceat·odie et·c·illi offerunt·

¶ Ab hereticis non licz recipere cibum·i·q·i·si quis inquit.

¶ Qui priuilegia romane ecclesie conatur uiolare est censendus hereticus·xxii·di·c·i·

¶ Bona hereticorum non sunt sua sed ecclesie· xxiii·q·vii·quicunque uos·et·c· quemadmodum·et c·si de rebus·

¶ Heretici non sunt persequendi propter eorum bona sed magis ut conuertantur·xxiii·q·vii·qcūq·

¶ Ecclesia romana nunquā poluta fuit aliqua heresi·xxiiii·q·i·hec est fides·et·c·in sede apostolica·

¶ Heretici non perdunt potestatem officii sed executionem·xxiiii·q·i·his auctoritatibus·

¶ Pro crimine heresis potest aliquis etiaz post mortem excommunicari·xxiiii·q·ii·c·si·

¶ Hereticus non est qui deceptus falsam doctrinam sequitur non pertinaciter ipsam credens sed paratus emendari·xxiiii·q·iii· dixit apostolus·et c·qui in ecclesiam·

¶ Hereticorum concilia dyabolica sunt censenda·xxiiii·q·iii·clericus·

¶ Ideo deus permisit hereticos esse ut per illos fideles exerceantur·xxiiii·q·iii·sacra·

¶ Fideles non debent contrahere matrimonium cum hereticis·xxviii·q·i·non oportet.

¶ An hereticus sit infamis·Bal·in·l·i·C·de sum·trini·uide in auten·gazaros·C· de heret·et·c·excommunicamus el grande·de heret·

¶ An inquisitor heretice prauitatis qui reuocet alienata per hereticum teneatur soluere retro precium emptoribus·Bar·in·l·si debitor·ff· que i fraudi credi· Archidia·de heret·in·c· cum secundum ·li· vi·et quod alienatio medii temporis non tenuerit probat tex·in·l·quisquis·C·ad·l·iuli·maie·iuncto dic· c·cum secundum·

¶ An renuncians heresi possit postea in episcopum promoueri ·i·q·vii·per totum.

¶ An potestates et domini terrarum debeant expellere hereticos de terris suis·nō·glo · in auten· sufiuran·quod presta·ab his in princi·adde quod habetur in c·ad abolendam·in fi·de heret·

¶ An heretico possint ordines conferri uel ipse alius possit nō·i·q·i·qui perfectionem·et·c·si fuerit·ubi plena glo·in·c·ii· de ordi· ab episcopo qui renum·episcopatui·

¶ An ecclesia que labitur in heresim perdat iura sua et si postea reuertatur recuperet illa docto·de maio·et obe·c inter·

¶ Heresis proprie sonat diuisio ab unitate fidei vii·q·i·denique·xxiiii·q·i·ciprianus·et c· hereticus·

¶ An inter hereticos sit ueruz matrimonium·uidetur quod sic·de heret·decreuit·li·vi·nō·do·Card·flo·in·c·si·de condi·appo·in·ii·q·facit qd nō·in·c· de fidelibus·de consan et affi·de diuor·gaudemus· et quod ibi nō·

¶ An liceat capere hereticū propria auctoritate uide Albe·de heret· super Rubrica· xxiii·q· vii·per totum·et maxime per glo·summe·ubi uide·

¶ An liceat propria auctoritate capere bona hereticoruz·de quo in·c·uergentis·de heret· et in·c· cum secundū·e·t·in sexto·ad materiā·uide Host· in summa·de heret·§·qualiter·u·sed nunquid catholici· Archi·in·c·presidentes·de heret·in sexto et quando liceat eos occidere bona glo·xxiii·q·v· si audieris·ubi tex·cum glo·quod licet unicuique occidere hereticum ad idem ·xxiii·q·iii·quando·et·c· non inuenit·an confitentez heresim sacerdoti possit sacerdos reuelare dictum est Archid· de peni· di·vi·sacerdos·uide Albe·C· de heret·sup Rubrica·

¶ An in suspitionibus uehementibus quis condēnetur de heresi·nō·de presump·litteras·de heret·lib·vi·et·c·accusatus·li·vi·et·e·t·et li·c·di·ubi Archi· in glo·super uerbo credentes·ubi uide an sufficiat ad plenam probationem quod libri heresis reperiantur apud aliquem et conclude quod sic·

¶ De modo probandi crimen heresis et an sufficiant duo testes·uide Archi·in ·c· ut officium·de heret·libro sexto·

¶ An dari mulieri pocula amatoria uel inuocare demones ad incitandum mentem mulieris sit hereticum·nō·de heret·accusatus·li·vi· ubi Archi· et Io·an·ubi concludunt quod offerre sacrificia demoni et eorum nomina inuocare ac eorum responsa expectare est hereticum· uide plene Alberi· de heret·super·Rubrica·

¶ An hereticus uel alius infidelis possit esse testis·uide de testi·c·i·et·c·iudei·C·de heret·l· quoniam et in auten·ibi posita·uide·ii·q·vii·si hereticus·et·c·pagani·Specu·in·t·de teste·§·i·u· item quod iudeus·

¶ Contra hereticum recipitur in testē hereticus uel alius infidelis·glo·xxiiii·q·iiii·ipsa pietas·

¶ An bona hereticorum sint cōfiscanda uel cōfiscata ipso iure· nō ·de here·uergētis·et·c·ad abolendaz et eō concludit quod sunt confiscanda·de quo in·c· cum secundum ·de heret·li · vi·ubi uidetur probari quod sunt confiscata ipso iure·an autem postea sint restituenda filiis ad fidem reuertentibus·glo·quod sic·xxiii·q· vii·in summa·et faciunt nō·i·q·iiii·iudei·

¶ Duobus tantum casibus filii propter heresim patris non perdunt bona·primus si reuelarunt heresim patris·ar·C·ad·l·iuli·maie ·l· quisquis·et in extraua·Fre·que incipit·commissi que est canonizata·de heret·ut inquisitoris·li·vi·secundus quando tanto tempore filii possederunt quod completa est prescriptio·de heret·c·fi·li·vi·

¶ An liceat orare uel missam celebrare propter hereticos·uide glo·xi·q·iii·c·si quis episcopus·ubi distingue an pro uiuis uel mortuis et an oratione generali uel speciali·adde quod dicam·ī· sub dictione oratio·

¶ Au cineres hereti traditi curie seculari et cōbusti sint sepeliendi in cimiterio·dicam·ī· sub dictione sepultura·

¶ Que sit pena facientis hereticum in sui presentia celebrare uel audientis eius missam habet· xxiiii·q·i·si quis dederit·et·c· si quis permiserit· et·c·finali·

¶ An liceat de fide cum heretico disputare·nō· C·de sum·trini·l·remo·glo·xxiii·q·iii·cum quibus dixi·s·sub dictione fides·

¶ An percutiens clericum hereticum incidat in canonem·uidetur quod non per auten·de priuile·do· coll·viii·dictum est Inno·de senten·ex· si uero·et dixi·s·sub dictione excommunicatio·

¶ Que pene sint imponende suspecto de heresi non tamē conuicto aut damnato colligitur ex nō. de heretꝫ. ad abolendam. et in. c. excommunicamus ꝗ. addicim⁹. et. c. accusatus. e. t. li. vi. et in clemen. i. e. t. et in auten. de eccle. ti. ꝗ. si quis autem. col. ix. ubi uidetur ꝙ possit imponi pena edificandi ecclesiam uel alium pium locum et ita debet intelligi. d. c. accusatus. ꝗ. si uero. ubi uide ē hoc Archi.

¶ An uxor heretici perdat dotez suam. dic ꝙ nō nisi scienter contraxerit cum eo. de hereti. decre. ut. libro sexto.

¶ An diffamatus de heresi alicuius articuli et eū abiucans si postea in heresim aliam incidat dicatē relapsus et an infamatus de heresi alicuius articuli teneatur de omnibus se purgare. nō. glo. et Ioan. et Archidia. in. c. accusatus. de heretꝫ. li. vi. ubi etiam uide do. de san. gemi. qui tenet contra Ioan. uide glo. de conse. di. ii. ego Berengarius.

¶ An episcopi inquirendo contra exemptos de heresi sint ordinarii uel delegati. nō. de heretꝫ. ad abolendam. Pau. in clemen. i. e. t. glo. in. c. per hoc et in. c. ne aliqui. e. t. li. vi. Inno. de offi. ordi. c. irrefragabili. ꝗ. ceterum. Ioban. an. in dicto. c. ad abolendam. ubi etiaz uide quid de inquisitoribus heretice prauitatis an habeant ordinariam uel delegatam. de quo plene dixi. s.

¶ An dicens pertinaciter nullo casu licere iurare sit hereticus. uidetur ꝙ sic. xxii. q. i. non est. i glo. de heretꝫ. c. excōmunicamus. ꝗ. ul. nō. glo. de resti. spol. olim.

¶ Qui uel quales testes admittendi sunt in causa heresis. nō. de heretꝫ. in fidei. li. vi. ubi crimiosi et infames et heretici contra hereticū admittunē ad idem. vi. q. i. si quis cum militibus. de simo. c. si. Inimici tamen uel conspiratores seu falsi testes non sunt admittendi. de heretꝫ. accusatus. ꝗ. licet. et. c. fi. li. vi. et testes recusantes deponere possūt compelli. de heretꝫ. excommunicamus. ꝗ. addicimus. uide etiam in prealle. c. fi. an in tali causa debeant testes publicari.

¶ An errans circa articulos fidei ex simplicitate sit aliquo modo puniendus uelut hereticus uel saltem peccꝫ mortalit. uide. xxiiii. q. iii. dixit apostolus. ubi tex. ꝙ non. xvii. di. non licuit. et ꝙ ibi nō. ad hoc. clemen. i. de summa trini. in uerbo pertinaciter. ubi Car. flo. Spe. in. t. de heretꝫ. c. damnamus. de sum. trini. et ibi do. car. floren. et Inno. de hereti. super Rꝯica. glo. xxiiii. q. iii. in summa. facit quod dixi. s.

¶ An tenens aliquam opinionem pertinaciter in his que non sunt determinata per ecclesiaꝫ sit dicendus hereticus. s. Tho. dicit ꝙ nō in prima parte. q. xxxii. ubi etiam tractat an excusetur scolaris ab heresi qui tenet opinionem sui doctoris ita dogmatizantis.

¶ Inquisitores non possunt procedere contra episcopos uel eorum superiores nisi in eorum litteris sit expressum quicquid tamen circa crimen heresꝭ de ipsis senserint debent pape denunciare. uide in c. inquisitores. de heretꝫ. li. vi.

¶ Heretici reincidentes in heresim abiuratam sunt seculari iudicio sine aliqua audientia relinquendi. de heretꝫ. ad abolendam. et. c. super eo. e. ti. libro sexto.

¶ Statuta laicorum per que impeditur officium inquisitionis contra hereticum non ualent et domini temporales tenentur illa exhibere et corrigere. de heretꝫ. statutum. li. vi.

¶ In examinatione testium contra hereticos debent interesse due religiose persone et si fieri possit dicta testium conscribi debent per publicam ꝑsonam. de hereti. ut officium. ꝗ. uerum. li. vi.

¶ Hereticis omnis appellatio est prohibita. uide in. c. ii. et in. c. ut inquisitionis. de hereti. in. vi.

¶ Nullus potest esse inquisitor heretice prauitatis nisi attigerit quadragesimum annuꝫ. in clemē. nolentes. de hereti. cum ibi notatis.

¶ Nullus inquisitor potest procedere de heresi contra aliquem officialem uꝲ nuncium romane curie. ut in extrauaganti Iohannis. xxii. que incipit cum super.

¶ Inquisitor debet procedere summarie simpliciter et sine strepitu de heretꝫ. c. fi. li. vi.

¶ Qui incidunt in heresim damnatam a quo sūt absoluendi. uide. xxiiii. q. i. maiores.

¶ Heresis est crimen ecclesiasticum. de fo. cōpe. cum sit. in glo. ulti. de hereti. c. uergentis. et. c. ad abolendam de hereti. ut inquisitiōis. in sexto. et c. cum secundum. li. vi.

¶ Hereticum duo faciunt. error in ratione et ꝑtinacia in uoluntate. ē summa trini. clemē. i. ꝗ. porro. et in clemē. i. ꝗ. fi. de usu. xxiiii. q. iii. dixit apostolus. et quod ibi nō. Archidia. ꝫenꝫe. in extrauagan. iohannis. xxii. que incipit cū inter nonnullos.

¶ Hereticus iudicabitur quo ad ecclesiam si uerba uꝲ facta heretica dixerit. ar. C. de iniurꝫ. l. si nō conuicii. et. e. t. c. ii. li. vi. de hereti. ad abolendam. ꝗ. presenti. et. c. excommunicamus. xxiii. questiōe v. si uos.

¶ Heretici non sunt censendi iudei uel pagani ꝗ nunquam fuerunt in unitate fidei licꝫ falsam doctrinam credant. xlv. di. de iudeis. et de baptis. maiores. ꝗ. ultimo.

¶ An in causa heresis sententia absolutoria trāseat in rem iudicatam. uide Archidia. de hereti. c. ut inquisitionis. et. c. statutum. li. vi.

¶ An heretitus sit in necessitatis articulo recōciliandus et a quo de senten. excommuni. a nobis. secundum Innocen.

¶ An quando quis est hereticus uasalli sui sint ab eius obsequio absoluti et fidelitate. uide. xi. q. iii. Iulianus. de peni. c. fi. ubi de hoc.

¶ Heresis est species infidelitatis. s. Tho. scda secunde. q. xi. articulo primo.

¶ Heresis est maximum peccatorum. Idem i. iiii. di. xiii. ar. xvi. aꝲ. di. xvi.

¶ Heresis est proprie contra ea que sunt fidei. idem scda scde. q. xi. ar. ii. et in. iiii. di. xiii. articu. iiii. et est hꝛsis puersitas fidei. ideꝫ in. iiii. di. xvi.

¶ Resistens auctoritati ecclesie incurrit heresim idem in. iiii. di. xxi. articulo primo.

¶ De triplici heresi contra uirginem. idē in. iiii. di. xxx. articulo. viii.

¶ Hꝛticus hꝫ fidē informem. Idem scda scde. q. v. articulo. iii. et in. iii. di. xxiii. arti. xiii.

¶ Qui non credit in uno articu. est hereticus in omnibus. Idem scda scde. q. v. arti. iii.

¶ Heretici redeuntes ad ecclesiam non sunt restituēdi ad ecclisticas dignitates. Idem scda scde q. xi. articu. iiii. ꝙ nota. quia allegaui ne basilien.

admitterentur ad capellam qui fuerant dampnati per dominum Euge.iiii.et tamen contrarium factum est et forte male.uide quod dico.j.sub dictione scisma.

¶ Heretici non sunt tollerandi nec cum eis est participandum. Idem scda scde.q.xi.arti.iii.et in iii.di.xiii.arti.vi.et in.q.de quolibet.q.ix.arti. xv.

¶ Hereticorum iudeorum et paganorum quomodo differat infidelitas.Idem scda secude.q.xi.articulo primo.

¶ Tenere quod anima moriatur cum corpore.Item quod homines gubernentur per naturam seu constellationes.Itez quod nec est paradisus nec infernus.Item quod incestus non est peccatum est hereticum.uide frederi.de se.in consilio suo.ccxliiii.

¶ Hereticus potest exercere iurisdictionem.xi.q.iii.cui illata est.glo.xxvii.q.viii.c.i.

¶ Qui dicantur heretici manifesti.uide de abbo.signi.super quibusdam.

¶ An hereticus possit reconciliari per episcopum nō.de here.ad abolendam.§.primo.l.di. de co tū xxiiii.q.i.c.iii.

¶ Judex ex officio suo repellit hereticum ab agendo testificando aduocando et similibus actibus.Specu.t.de offi.iudi.§.impedit quoque.

¶ An hereticus possit acquirere ius patronatus.uide de iurepatro.nobis.

¶ Institutus heres ab heretico non potest agere pro hereditate.Spe.t.de actore.§.i.℣.item quod est ab heretico.

¶ Crimen heresis est crimen publicum.Specu.in t.de teste.§.i.℣.quid de portantibus.

¶ Hereticus non potest impetrare rescriptum.Specu.t.de rescrip.repre.§.ratione autem impetrantis.℣.item quod impetrator est.

¶ An ualeat instrumentum a notario heretico confectum et quod tabellio conficiens instrumentum pro heretico perdat officium.uide Spe.in.t.de instru.edi.§.restat uidere quibus instrumentis.℣.qui di confectum.

¶ Qua pena puniatur hereticus.nō.Bar.in.l.i.C.de summa trini.in.ix.q.de simonia.quoniam.in glo.perpetuam.de here.ad abolendam.in glo.recurrunt.et.c.penl.in glo.ii.et fi.xli.di.sancimus.in glo.fi.de purga.cano.inter solicitudies.in glo.fi.adde.C.de here.auten.credentes.et.l.ariani.c.primo.de heret.li.vi.

¶ An hereticus succedat ex testamēto uel ab intestato.nō.de heret.si quis episcopus.in glosa.i.et in.c.se.

¶ Scripta heretici etiam uera reprobant.de sum.trini.damnamus.in glo.penul.

¶ An hereticus possit excommunicare.nō.xxiiii.questione.i.c.i.

¶ Hereticus potest accusari post mortem demū infra quinquennium tex.et ibi Barto.in.l.i.C.de aposta.

¶ Domus ubi heresis exercetur debet publicari C.de paga.l.fi.C.de heret.l.manichei.

¶ Mulier heretica perdit priuilegium dotis.ut C.de here.auten.item priuilegium.

¶ Libri hereticorum sunt comburendi.C.de heret.l.damnato.C.de epa.audie.l.mathematichos.

¶ Hereticus priuatur militia.ut.C.de heret.l.quicunque.

¶ Heretico relapso non parcitur plus.de heret.super eo.et.c.accusatus.§.sane.li.vi.nec ualet eius simulata conuersio.e.t.ut officium.li.vi.et ibi per do.Pe.de anca.

¶ Si hreticus unius loci fugit ad aliū an sit remittendus ad locum in quo deliquit et quis fiscus occupabit bona que habz alibi quam ubi deliquit.do.pe.de anca.in.c.ut commissi.de heret.li.vi.uide Bar.in.l.cunctos populos.C.de summa trinita.et fide catholica.

¶ Heretici conuersi et obedientes humiliter sūt carcerandi ud mutandi.de heret.ut commissi.li.vi.et ibi uide qui dicantur obedientes.

¶ Licet a sententia diffinitiua contra hereticum non possit appellari.ut in.c.inquisitionis.de here.li.vi.et dixi.s.tamen a processu ante sententiam poterit appellare is contra quem proceditur.ut nō.per Jo.an.in dicto.c.ut commissi.

¶ Licet crimen heresis sit ecclesiasticum ut dixi supra tamen bona hereticorum confiscantur per iudicem secularem.ut in.c.cū secundum.de heret.li.vi.et ibi nō.per mod.

Heresiarcha

Non solum hereticus sed etiam heresiarcha dicit qui aliorum defendit errores et ideo peior est illis xxiiii.q.iii.qui aliorum.

¶ Heresiarcha idest princeps uel magister hereticorum secundum Hosti.super Ru.ca.de heret.

Hermofroditus

Hermofroditus an possit esse testis.Specu.ti.de teste.§.i.℣.Item quod est.Item an possit matrimonium contrahere.Item an possit ordinari.nō.glo.iiii.q.ii.hermofroditus.et dic quod in talibus debet attendi sexus qui magis preualet.ui de Jo.an.de pe.et re.c.omnis.Specu.ti.de instru.edicio.§.xiiii.℣.si unus.

Hermodicium

Hermodicium aliter contrahitur in criminali quare inducit plenam desertionem aliter in ciuili ubi sola instantia triennio perit.dicit Inno.in.c.licet.de accu.

¶ Unde dicitur hermodicium.glo.in.l.et si sine dolo.§.fi.ff.de mino.et est idem quod desertio cause nō.de restitu.in inte.l.fi.in glo.fi.circa medium Cy.in.l.properandum.§.i.in.vi.opl.et.§.si autem reus.in glo.hermodicium.C.de iudi.

¶ An hermodicium contrahatur parte absente.nota.ff.de iudi.l.et post edictum.in glo.melius.C.de iudi.l.properandum.§.i.in glo.trienniū.et ibi Cy.in.i.q.uide.ff.de iure fis.l.senatus.in glo.pronunciandum.et in auten.ut cm.obe.iudi.preuini.§.si uero neque.in glo.hermodicium.col.v.

Herus

Idem est quod dominus.ut.ff.ad.l.acq.l.item mella.§.legis autem.et ibi glo.alia glo.insti.de here.et quali.dif.§.pro herede.in glo.pro domino.

Hic hec hoc

De significatone huius pronominis.nota.Bar.in.l.i.in principio.ff.de no.op.nunci.idem in.l.in hoc articulo.ff.de here.insti.adde quod no.idem Bar.in.l.meuius.§.duobus.ff.de le.ii.adde quod hoc

pronomen quandoq; facit relationẽ et demonstrationem. xvii. di. c. i. et ꝙ ibi nota.

¶ Hee dictiones sunt demonstratiue tam ad oculum q̃ ad intellectum. ut nõ. Bar. in. l. i. in. i. opi. ff. de no. op. nun.

¶ Hee dictiones non semper demonstrãt proximum. ut. ff. de iusti. et iu. l. ex hoc iure. et ibi nõ.

¶ Hoc relatiuum hic est relatiuum substancie et requirit identitatem substantie. ff. de ori. iur. l. ii. §. fuit autem.

¶ Hoc pronomen est demonstratiuum in dubio refertur ad dič de p̃nti. ff. de ꝓ. obli. l. huiusmoi. et. ff. de no. op. nun. l. i. et ibi Bar. in. l. meuius. §. duobus. ff. de le. ii. in. iii. oppo.

¶ Hoc pronomen est demonstratiuum ad oculũ et demonstrat a remotis. ff. de preca. l. quesitum. in pri. et. l. ii. §. utrum autem. ff. ad sil.

Himpnus Quid sit himpn⁹. uide glo. de conse. dis. i. ibi duo. Dic melius. ea. di. c. de himpnis. in glo. i. in fi.

Hinc De citatione que fit hinc ad. x. dies quomodo sit intelligendum illud hic uide Spe. t. de dil. §. i. ꝓ. sed quid si iudex.

¶ Hinc demonstrat causam materialem ex qua aliquid producitur uel efficientem. uide in. l. i. §. ius naturale. ff. de iust. et iure.

¶ Si in laudo uel contractu dicatur hinc uel ad hinc intelligitur. i. a tempore laudi lati. uel facti contractus. tex. est in. l. placet. C. de sacro sanc. ec. ibi. Hinc. i. a tempore huius legis. uide Barto. in quodam consilio suo. cix. quod incipit queritur utrum elapso termino.

Historia Quid sit hostoria. uide Ioha. an. in. c. i. de sacra. unc. sup uerbo historia. quod nota.

Histrio An licitum sit dare pecunia histrionibus et ioculatoribus pro eorum ludis uidendis. dic ꝙ nõ. glo. est ualde pul. lxxxvi. di. donare. ubi uide. quid de cathiredis et tubicinis. de quo per hosti. in summa de penis. §. q bus. ꝓ. quid de his qui donant. et. ꝓ. se.

¶ An histrio possit absq; dispensatione promoueri ad ordines. dic ꝙ non sed requiritur dispensatõ pape. nota. li. di. c. i. et. c. preterea. Inno. de uita et ho. cle. cum decorẽ. docto. e. t. c. i. li. vi. xxxiii. di. maritum.

¶ An liceat interesse actibus histrionum uel ioculatorum. dic ꝙ non. de conse. di. v. non oportet. de uita et ho. cleri. c. penultimo.

¶ An histrionibus et similibus dandum sit corpus xpi. tex. et glo. ꝙ nõ si sunt notorii. de conse. di. ii. pro dilectione. et. c. se.

¶ An sit iusta causa exheredandi filium si exerceat artẽ histrionum. glo. dicit ꝙ sic in. d. c. pro dilectione. in auten. cum de ap. co. §. causas. col viii.

¶ An officium histrionum sit licitum. uide p. s. Tho. secunda scde. q. clxviii. ubi dicit ꝙ cum tale officium ordinetur ad solacium hominum non est in se illicitum nisi uertatur aliquibus uerbis uel factis illicitis ut ibi.

¶ De acquisitis per officium histrionum debent dari decime sanctus Thomas secunda secunde. q. lxxxvii. arti. ii.

Hoc amplius An hec dictõ repetat qualitatem in sequẽti dispositione. uide in. l. si tibi pure. ff. de le. iii. Ange. in consilio suo. cclxx. quod incipit predicte decisioni.

Hoc est Hec dictio stat correctiue. ff. de lib. causa. l. cognitio.

Hodie Qualiter accipatur et quid significat hec dictio hodie posita in. l. ul statuto. uide Bar. in. l. qui bona. §. et superficiarium. ff. de dam. infec. ff. de ꝓbo. ob. l. liber homo. §. fi. et in omnibus auten. que incipiunt hodie.

¶ Hec dictio nõ differt sed p̃sens tempus inducit. ut. ff. de ꝓbo. ob. l. liber homo. §. fi.

Homerus Hic fuit magnus poeta et pater omnis uirtutis. ut habetur in prohemio. fforum. in ꝓ. incipite igitur.

Homagium Homagium. Quid sit homagium et quid homoligius. nõ. in glo. in ꝓ. homo. ligius. in clemẽ. pastoralis. de re. ubi plene per Specu. ti. de defen. §. ii. doc. in. c. recollentes. de sta. reg.

¶ Si homagium sumitur pro obedientia in spiritualibus licitum est. de exces. prela. grauem. si uero sumitur proprie. nõ. de simo. ex diligenti. de iure iuran. nullus. et de regu. iuris. c. fi.

¶ An homagium possit fieri per procuratorem. nõ. de sta. mo. c. i. ꝓ. uerum. li. vi. ubi Archi. et in clemen. i. de iureiuran. et. xliii. di. tibi domino. Ad de ꝙ rex francie nunquã recepit homagium a prelatis suis per procuratorem. et ita uidi dum essẽ in regno francie legatus.

¶ Homagium est duplex scilicet ligium quod fit regi uel imperatori et non ligium quod aliis fieri possit saluo iure imperatoris uel regis. Spe. in. t. de feu. §. quoniam. et ibi uide Io. an. in addi.

¶ Differentiam inter homagium et fidelitatem. uide de simo. si diligenti. in clemen. pastoralis. de re iudi. et ibi glo. de re. iur. c. fi. ubi Inno. et Host.

Homicidium Homicida iuste tenẽ beneficium et dignitatem donec deponitur. Inno. in. c. cum nris. de concess. preben. do. Anto. in. c. inquisitionis. de accu. Archi. in. c. pro humani. de homi. li. vi. et in. c. studeat. l. di.

¶ Homicidium debet obici testi in specie ad ipm repellendum. non autem sufficit in genere. de testi. testimonium.

¶ Post perpetratum homicidium non possit sacerdos in sacerdotio ministrare. l. di. miror.

¶ Clerici in obsidione homicidium perpetrantes debent per certum tempus ab altaris ministerio abstinere. l. di. qui in obsidione.

¶ Clericus homicidium casu committens potest in gradu suo permanere. l. di. hii qui arbore uero. alius tex. dicit ꝙ per quinquennium abstinere debet a communione. l. di. eos.

¶ Qui tenens paruulum in lecto ipsum suffocat est homicida. di. q. iiii. consuluistis. uide in. c. i. et. ii. de pen. qui filii. occi.

¶ Homicidii reus qui iaculo ludens occidit hominem. xv. q. i. §. ut itaq;.

¶ Qua pena puniri debeat homicida clericorũ. uide. xvii. q. iiii. c. qui subdiaconum.

¶ Iudex uel minister ex iusticia occidens nõ est homicida·xv·q·i·nunc is·xxiiii·q·v·miles·

¶ An occidens excommunicatum sit censendus homicida·uide·xxiii·q·v·excommunicatorum·

¶ Multi propter homicidium deo placuerũt·ut abraham phinees et petrus·xxiii·q·viii·occidit·et·c·qui percutit·

¶ Homicida dicitur non solum qui manibus occidit sed etiam illi quorũ consilio fraude proditione homicidium committitur et hi omnes puniuntur pariter de pe·di·i·periculose·

¶ Homicida est qui fratri suo sugerit uel consulit mala·de pe·di·i·omis iniqtas·et·c·nunq̃ caym·

¶ Si accusatus de homicidio negauit postea conuictus unlt probare ad sui defensionẽ fecisse·An debeat admitti·uide Cy·in auten·contra qui propriam·C·de non nume·pecu·

¶ An mandans fieri homicidium debeat eo secuto puniri pena imponenda ex forma statuti homicidium cõmittenti·uide nõ·per salice·l·non dubiũ C·de legi·

¶ An pater uel mater occidens filiũ spurium puniat ut homicida filii pena·l·Põpe·de parricidis·Bal·ꝙ sic·x·col·si de feu·fue·contro·c·naturales·

¶ An interficiens hominẽ monstruosum puniat ut homicida·Bal·in·l·ꝙ dicitur·ff·de li·et postu·

¶ Homicida dicitur qui paruulos baptizatos offert demonibus·d̃ conse·di·iiii·querit·§·uerũtamen·

¶ An faciens cum herbis uł aliis medicinis fieri abortum puniatur ut homicida·glo·in·c·si aliqs·et·c·sicut dignuz·de homic·et·l·diuus·ff·de uari·et extraor·crimini·et in·l·cicero·ff·d̃ penis·Inno·de homic·ex litteris·

¶ An interficiens partum nondum formatuz puniatur ut homicida·glo·ꝙ nõ·xxxii·q·ii·quod nõ formatum·uide magistrum sentenciarum in quarto·di·xxxi·adde tex·ii·q·iiii·consuluistis·

¶ An per uerba precedentia aut propter minas seu inimicicias secuto postea homicidio surgat talis aut tanta presumptio que sufficiat ad condemnandum quem de homicidio·Cy·in·l·metum·C·ꝙ me·cau·ubi Bar·in·l·si quis mihi·§·iussum·ff·de acqui·here·Io·an·in addi·Spe·t·de presump·§·ii·ꝟ·sed pone·P·minatur facit quod nõ·Io·an·de presump·litteras·

¶ An homicida possit esse iudex·uide nota·de R̃ptis super litteris·de offi·de le·cum super·

¶ Si amicus uł socius ludens cum amico suo uel socio percutiat eum et moriatur nõ uidetur ꝙ puniatur pro homicida probata amicicia uel affinitate precedente quare hoc ipso presumit ꝙ non percussit eum animo occidendi·ff·ad·l·cor·de sicca·l·i·et ibi glo·ordiaria fac·l·di·eum q·et d̃ presũ·c·i·

¶ Pro illis qui sunt homicide sui ipsius non est orandum nec tales sunt cum fidelibus sepeliendi·xxiii·q·v·c·placuit·

¶ Si duo interfecerunt aliquem quilibet eorum tenetur de homicidio et de auxilio inuicem prestito·Bar·in·l·qui seruo·§·si duo·ff·de fur·Quid de pluribus percutientibus et quid de interessentibꝫ tantum et non percutiẽtibus·tex·et ibi plene nõ·xxiii·q·ul·c·ultimo·

¶ Qualiter somson excusetur ab homicidio sui uel aliorum·uide pulchre·xxiii·q·v·si non licz·et q·viii·occidit·nõ·de diuer·gaudemus·

¶ Qui detrahit fame proximi sui homicida est de pe·di·i·homic idiorum·et·c·noli·

¶ An et quando dispensari possit cum homicida laico uel sacerdote et per quem·nõ·de homi·sicut l·di·de hiis et duobus precedentibus·ubi glo·uide quod dicam·ĩ·sub dictione papa Item adde nõ·de cle·pug·in due llo·c·ii·glo·de conse·di·i·de hiis·

¶ An grauius puniatur homicida matris q̃ uxoris uel econtra nõ·glo·xxxiii·q·ii·admonere·in glo·existimes·que tenet primũ et qd̃ nõ·glo·lxxxix·di·decetero·

¶ An precipitans seipsũ si mors sequatur dicaẽ homicida sui ipsius·glo·xlii·di·nerui·

¶ An homicidium cõmissum consilio precepto defensione sit peccatum mortale·Archidia·l·di·si quis uiduam·

¶ An impellens unum in alium si impulsus·uel is in quem impellitur moriatur sit homicida·uide in·d·c·sepe·l·di·in glo·

¶ An incidens cingulum equi ex quo sequitur mors alicuius insedentis in equo sit homicida·uide in·d·c·sepe·l·di·ubi hugu·

¶ An homicida sui ipsius perdat bona et applicẽtur fisco·glo·xxiii·q·iiii·displicet·

¶ An si animal alicuius interficit aliquem is qui retinet illud in domo sit homicida tex·cum glo·xxiii·q·v·de occidẽdis·Inno·in·c·ad audientiaz·de homici·

¶ An si ex fleubothomia quis moriatur fleubothomans sit homicida·Hug·l·di·sepe·

¶ An homicida possit ecclesiam edificare·glosa xxi·di·in summa·

¶ An dominus interficiens seruum puniatur de homicidio·glo·ꝙ sic·l·di·si qua femina·

¶ An qui occasionem dedit homicidio sit homicida·glo·ꝙ sic de homi·si quis·glo·l·di·studeat·et c·de hiis·in glo·

¶ Si est dubium de duobus an alius eorũ sit homicida quis eorum iudicabitur talis·uide glo·xlii·di·quiescamus·glo·in·c·cupientes·§·ceterum·in ꝟ·culpabiles·de elec·li·vi·Io·an·de homi·significasti·ii·glo·xi·q·iii·nolite·Specu·ti·de homic·ꝟ·pone quatuor·

¶ An homicida sit inabilis ad ordines de iure diuino·glo·in uerbo minores·xxi·di·in summa·

¶ An autem possit in susceptis ministrare uel ad superiores ascendere·nõ·l·di·de hiis·et quid si ordinetur an recipiat caracterẽ·Inno·de scisma·c·i·Archi·in·d·c·de hiis·i·q·i·dominus·et·c·ꝙ quidam·doc·in·c·fi·de tempo·or·

¶ Medicus dans medicinam contrariam dicitur homicida·l·di·absit·facit de tempo·or·ad aures·facit·c·tua·de homic·

¶ An interficiens eum qui erat etiam primo letaliter uulneratus dicitur homicida·tex·ꝙ sic in c·exiit·de ꝟ·sig·li·vi·in·ꝟ·nec quisquam·

¶ An se defendens non seruato moderamine inculpate tutele et interficiens alium sit puniendus uelut homicida·Io·an·in addi·Specu·t·de homic·super R̃ica·nos addimus·Bal·x·col·de pace tenẽ·c·i·ubi dicit ꝙ non sed punieẽ alias ut culpabilis

arbitrio iudicis. uide Io. an. in. c. significauit. ꝺ pe. et re. mihi uidetur de hoc bonus tex. in. l. si adulterium cum incestu. §. imperatores. ff. de adul.

¶ Si magister leuiter uerberat scolarem et post ea sequatur mors aut teneatur magister de homi. uide Archidia. xxiiii. q. v. c. i. in glo. magistri.

¶ Si quis loquitur secrete homicide et ille incontinenti uadit et committit homicidium an presumatur illius mandato et consilio commisisse. Bar. dicit ꝙ sic in. l. si uentri. §. fi. ff. de priui. credi.

¶ Ubi dicatur homicidium cōmissuꝫ quando rixa incepit in uno loco et mors est secuta in alio. uide Bar. in. l. ꝙ ait. §. fi. de adul.

¶ An interficiens bannitum ex permissione statuti habeat necesse probare illum bannitum esse tempore homicidii. Bar. in. l. inter omnes. in fi. ff. de fur. et quod notat idem. Bar. in. l. hereditariam ff. de cri. expil. here. ubi non uidetur requiri scientiam banni.

¶ An percutiens aliquem animo interficiendi q tamen non interficit puniatur ut homicida. Bar. in. l. i. §. diuus. ff. de sicca.

¶ An si plures uulnerant in eadem rixa et ex uulnerat unus morit teneant oēs de hōicidio. glo. et Bar. in. l. fi. ff. de sicca. glo. xxiiii. q. iii. c. ultimo.

¶ Titius mandauit seyo ut aliquem interficeret quo interfecto seyus dicit se non interfecisse ad eius instantiam an sibi credatur. uide Bal. x. col. de pa. iura. fir. facit in. c. exhibita. de homici.

¶ Mandans homicidium fieri non punitur pena statuti punientis homicidam propria manu. uide Bal. x. col. de pa. iura. fir.

¶ An homicidium commissum de sero dicatur cōmissum de nocte uel de die. Io. an. in. c. iii. de hōi. adde quod dixi. s. sub dictione aurora.

¶ Quid sit homicidium. uide tex. de peni. di. i. homicidium et ꝙ ibi nō.

¶ An occidens hominem ex necessitate dicaṫ homicida. uide quod dicā. j. sub dictione occisor.

¶ An mandans aliquem uerberare simpliciter si ex uerberibus sequatur mors dicatur homicida. uide in. c. is qui. et quod ibi nō. de homi. li. vi.

¶ An hōicidiū grauius sit piurio. glo. xxii. q. v. ille qui. glo. xvii. q. iiii sicut glo. et Arch. xiii. di. c. i.

¶ Quidam fuit uulneratus ad mortem per potentem et dum iaceret prostratus in uia familiaris eius dentis iuit et occidit eum quis sit reus homicidii. dic ꝙ ultimus et non ꝑmus qui tñ percussit per. l. item mella. §. celsus ait. ff. ad. l. acquil.

¶ Hōicidiuꝫ dr̄ esse ꝺ maiorib⁹ cribus. ut i. c. ul. ꝺ tēp. or. ꝺ iudi. at si cl'ici. et qꝺ ibi nō. gl'. et doc.

¶ Homicida lꝫ occultus non debet celebrare etiā post factaꝫ penitentiā. ut in ꝑalle. c. ul. de tēp. or.

¶ An homicidium factum sine culpa alicuius sibi imputeṫ nō. xxiii. q. v. de occidēdis. et de sen. ex. c. penul. l. di. de his.

¶ Homicida non est excommunicatus ipso iure. ut nō. de sepul. c. fi.

¶ An hōicida sit ipso iure ꝑuatus beneficiis suis Inno. in. c. cuꝫ nris. de cōces. ꝑben. i. iiii. glo. Arch. de homi. ꝑ humani. li. vi. sup. ꝓ. diffidatus. et de penis feliq. e. li. sup. ꝓ. infamis. de accus. inqsitiōis Archidia. l. di. studeat. et ibi tenet glo. ꝙ ipso iure sit priuatus officio et beneficio.

¶ An homicide confugiens ad ecclesiam debꝫ ab ea defendi. nō. de immu. eccle. inter alia. et. c. fi.

¶ Si me irato cum aliquo filius meus illum occidit an mihi imputetur. nō. xxxiii. q. ul. c. ultimo

¶ Adiuuans fieri homicidium an possit agere cōtra eum qui aliquid promisit ut adiuuaret. nō. C. ad. l. iul. de ui. pub. uel pri. l. quoniam multa.

¶ Homicida an possit esse testis. Specu. t. de teste §. i. ꝓ. Item ꝙ est homicida. et ibi Io. an.

¶ De mandato fieri homicidium quod non fuit consumatum. Ange. consilio suo. xxxiii. al'. consil'. xiiii. Item de homicidio culpabiliter uel dolose cōmisso. uide eundem in consilio suo. xxvi.

¶ An accusatus uel inquisitus de homicidio certo loco et tempore facto possit ex illo processu dānari si probat homicidiuꝫ alio loco et tēpore. uide Ange. in consilio suo. ccxxi. quod incipit in causa. et ibi dicit Ange. ꝙ homicidium est delictū atrocissime perpetratū contra mandata noui et ueteris testamenti et contra statuta iuris canonici et ciuil'.

¶ Homicidiū incurrit qui occidit aliquē casualiter. s. Tho. scḋa scḋe. q. lxiiii. arti. viii. similiter pcutiens ꝑgnanteꝫ si eius puerperiū animatū mors sequaṫ ut ibi. ubi etiā uide ꝙ hōicidiuꝫ incurrit lamec. credens occidere bestiam occidendo hominē.

¶ Qualiter puniri debeat hōicida. uide i auten. de pa. iura. fir. §. homicidium. in glo. col. x. de hōi. sicut dignum. in glo. magna.

¶ Non debꝫ quis puniri de homicidio donec anima stat in corpe uulnerati licet certum sit eum debere mori. ut. l. iteꝫ mella. §. celsus. ff. ad. l. acquil'.

¶ Stante statuto ꝙ hōicida non posset esse de ꝑoribus uel de aliq̇ alio officio comphendeṫ. etiaꝫ interficiens bānitum quē ex forma statuti poterat impune occidere. dic ꝙ sic quia talis occidit ex ꝑ̀uata inimicicia. et ideo occidens hōicida est lꝫ nō possit ſm statutū de tali hōicidio puniri. unde tale homicidiū lꝫ sit tollerabile non tñ laudabile secus in iudice ꝙ facit homicidiū ꝑ executione iusticie et necessitate officii et i eo illud est laudabile et ꝑ consequens talis pōt esse de prioribus uel admitti ad alia officia nō obstante tale statuto. Si aūt diceret statutū ꝙ bannitus possit licite occidi et impune tunc nullo mō est maleficium ꝓpter uerbū licite. quod enim licet maleficiū non est. ut in. l. iii. §. fi. ff. de sicca. et. l. i. et. ii. C. qñ liceat uni sine iudi. se. uen. et. C. de siccā. l. is qui agressorē. uerba sūt Bal. in. l. decuriones. C. de his qui nō. inia.

Homo

Qualiter probat testis seu deponat ꝙ hō erat uiuus uel mortuus uide Bar. in. l. stigmata. C. de fabricen. li. xi.

¶ Homo licet malus diligēdus est non maluꝫ qꝺ in eo est. lxxxvi. di. odio.

¶ Omnis homo non est liber sed aliqui sunt gentium sunt facti serui. xii. q. ii. cum redemptor.

¶ Cadauer hominis non est hō. de celebr. missa. in quadem. de pen. di. ii. caritas.

¶ Homo carens ratōne nihilominus dicendus est homo. ut nō. xxvii. q. s. uidue.

¶ Mitius agiṫ cum hōine ꝗ cum lege. ff. de iure pa. l. libertus. uide incontrariuꝫ. ff. ꝺ arbi. l. celsus. Archi. xxxi. di. ad hec. lxiii. di. salonitane. Inno. ꝺ

coha. de et muli. sicut.

¶ Hominis causa omnia creata sunt. ff. de sta. ho. l. ii. ff. de usu. l. in pecudum.

¶ Qualiter fiat instrm cuz aliqe uult suu hominem liberare. Spe. in. t. de ser. non ordi. ꝑ. porro.

¶ Cum homo meus intrat religionez an mihi obueniant bona sua. Specu. t. de instru. edi. § ii. ꝑ. sz quid si homo et se.

¶ Quis dicatur homoligius. dixi. s. sub dictione homagium.

¶ Hominis appellatiōe masculus uel femina continetur. ut. ff. de ꝟ. sig. l. hominis. de biga. debituz. Item hōis appellatiōe qñq continet populus uel communitas iuxta uulgare lombardie. nō. Io. an. et Hosti. in. c. ex transmissa. de renū. adde Ange. in consilio suo. cxciii. quod incipit super puncto. tex. initi. de iure pro. in pn. et in. l. iii. ff. de sta. ho.

¶ Homini peccatori semper est miserendū sz irascendū peccato. xxiii. q. iiii. duo ista.

¶ Homines minus sunt temperati coytu q̄ bruta animalia. xxxii. q. iiii. origo.

¶ Homo creatus est pro reparatiōe angelice ruine. de conse. di. i. bii duo.

¶ Homo custodit ab angelo. s. Tho. in pma pte. q. cxiii. arti. i. et in scdo. di. xi. arti. scdo. et q glibz ho hēat ꝓprium angelum custodē. uide in prealle. q. cxiii. arti. ii. et q tales angeli custodes hominuz sunt inferioꝝ ordis. uide ubi. s. arti. iii. et in. ii. di. xi. arti. ii. et q nūq̄ āgelus desit hōiez custoditū in prealle. q. cxiii. arti. viii. et in. ii. di. xi. arti. x.

¶ Homo pot dicere hominez et seipm. Idem in pma pte. q. cxiii. et in. q. de ueritate. q. xi. arti. i. et ii. non tn̄ angelum sed econuerso idem in pma pte q. cxvii. ar. ii.

¶ Homo p uirtutez anīe non pōt mutare materiā exteriorem. idem in palle. q. cxvii. articulo. iii.

¶ Ho hz ultimū finez. idez pma scde. q. i. art. iiii.

¶ Homo est quodāmodo finis creature. idem in pma parte. q. lxv. arti. ii.

¶ Qualr hō honorat. idez scda scde. q. c. ar. vii.

¶ Omnium hoim unus est ultim⁹ finis. idem scda scde. q. i. ar. vii. et in. ii. di. xxxviii. arti. primo.

¶ Homines assumuntur ad ordines angeloꝝ. Idem in pma pte. q. cviii. ar. viii. et in. ii. di. xi. ar. viii.

¶ Quot sunt hōies tot opiniones. uide nō. in. c. quia diuersitatez. de conces. preben. de consec. di. iii. si potest fieri.

¶ Homo liber potest se obligare ad obsidium pro causa publica puta pro pace sed non pro debito ꝓ uato. nō. Inno. de iureiuran. ex ꝑpto.

¶ Homines multum pingues gula delectātur. de conse. di. v. nec tamen tales.

¶ Homo habens rem cū bruto simul cum illo animali debet occidi. xv. q. i. mulier.

¶ Homo meus qui mihi omni āno aliquid donat uel presentat presumitur ob seruicium et debituz illud facere. uide glo. ff. de usur. l. cum d in re uerso. et qd nō. in. l. si certis annis. C. de pac. Bal. in. l. solent. § non uero. ff. de offi. proconsul. fa. xviii. q. ii. seruicium. et qd no. in. c. peruenit. de censi.

¶ Ad esse hōis duo principaliter et substancialr requirūt uidelicz corpus et aia. d cele. mis. in q̄daz uide nō. p glo. et doc. i cle. i. § porro. de sum. tri.

¶ Quo ad ius naturale attinet omnes homines sunt equales. nota. in auten. de mona. § i. col. i. et ff. de regu. iur. l. quod attinet.

¶ Homines decem faciunt turbam. Bar. in. l. pretor. § i. ff. ui. bo. rap. nō. de elec. c. i. in glo.

¶ Hō liber nō dz p debito carcerari. d pigno. c. ii.

¶ Hominē homini insidiari nephas est. ff. d iusti. et iure. l. i. C. de repu. l. ex consensu § i.

¶ Hominis liberi nullū est commerciū. unde nec uendi nec donari pōt. Specu. t. de feu. § ii. ꝑ. viii.

¶ Homo dicitur compositum ex duabus substanciis. Idem in tercia parte. q. lxxv. articu. iiii. et in iii. di. vi. arti. iii.

¶ Homo nō est factus deus. idem in tercia parte q. xvi. ar. vii. et i. iii. di. vii. ar. iiii. et di. xii. ar. i. et demonstrato xpo uep est q hic homo incipit esse in prealle. q. xvi. ar. ix. et in. iii. di. xii. arti. i.

¶ Homo non subsistit sed hic homo. idem in. iii. di. v. articulo. v.

¶ Homines in principio erant siluestres. Idem in iiii. di. xxvi. arti. i.

¶ Unde homo hz q sit hō. idez i. iiii. di. iiii. ar. vi.

¶ Homini non fuit prouisum de tegumento sicut brutis. et quare idem in iiii. di. xxxiii. arti. i.

¶ An homo hōis mei sit hō meus. Spe. t. d feu. § qñq ꝑ. xiiii. et in autē. antiq̄. C. d infan. exposi.

¶ Homo non potest accedere minori rei. nō. ff. de contrahen. emp. l. si in emptione. in glo. refert. et ff. de edil. edic. l. iustissime. in glo. prima.

¶ Homo liber non recipit extimationem. ff. ad. l. acquil. l. liber homo. in glo.

¶ Que sit maior ps hominis. nō. inst. de re. diui. § religiosum. in glo. mortuum.

¶ Qualiter homo petatur a detinente. uide Spe. t. de conuer. infide. ꝑ porro.

¶ An homo liber possit imperpetuū locare opas suas. nō. C. de usufruc. l. cum antiquitas. in glo et ibi Cy. in ulti. q. insti. e. § ne tamen. in glo. i. ff. co. l. iii. § penul. nō. C. loca. l. si hii. in glo. prima. et ibi Cy. Spe. t. de loca. § postq̄. ꝑ. quid si quis.

¶ Hōis ꝓpositū mutat. nō. ff. de dam. infec. l. qui bona. § si quis stipulatus. in glo. et uide ibi Bar.

¶ Homo in certis cāibus potest alienari uel obligari. nō. de pigno. c. ii. C. de ac. et obli. l. ob es. d iureiuran. ex ꝑpto in glo. s. de arbi. exposita. in glo. Spe. t. de na. ex libe. uen. ꝑ. sciendum. et ibi Io. an.

Honestas Honestum

¶ Clerici in multis debent habere honestatē et seruare. xxiii. di. his igitur.

¶ De honestate et unde dicat. uide Io an. de ui. et ho. cleri. super ꝑfica.

¶ Ubi concurrunt honestum et iustum faciendum est iustum et ommittendum honestum. uide Io. an. de postula. prela. c. bone. ii. circa finem.

¶ Honestum est idem q uirtuosum. e. Tho. scda scde. q. ciii. ar. i. et idem q decorum. e. q ar. ii.

¶ Quid sit honestum. Idem in. i. di. i. ar. iii.

¶ Honestas est pars temperantie. Idez scda scde q cxlv. arti. iiii.

¶ Honestum differt ab utili et delectabili. Idem in dicta. q. c. xlv. arti. ii.

¶ Non tantū quod licet sed qd honestum est cōsiderari debet. ff. de ritu nup. l. semp. q̄re non oīne quod licet est honestuz. ff. d re. iu. l. non omne. xi. q. i. aliud. et q ibi nō. Archidia.

¶ Hoc possumus quod honeste possumus. ff. de

sta.bo.quod uulgo.ff.de condi.insti.l.filius.ff.de arbi.l.si cum dies.§.compromisso.

¶ Quedam honeste conceduntur que in non honeste petunt.no.ff.de ori.iur.l.ii.§.prim⁹ diuus.in gl.s3 postea no.C.de peti.bo.subla.l.i.i gl.fi.li.x.

¶ Honestus dicitur esse homo morigeratus aliena non tollens et inquantū in se est in aliis uirtutem opans.uide glo.in.l.iusticia.ff.de ius.et iure.

Honor Honora

Laici debēt honorez impēdere clericis.xxviii.di.consulenduz.vi.q.i.sacerdotes.

¶ Honor perditus per peccatum recuperatur per penitentiam.l.di.ponderet.

¶ Quanto plus quis est honore altius tāto grauius peccat.l.di.quare sanctitas.

¶ Ille honor non est legitimus qui est collatus contra diuine legis precepta.lxi.di.miramur.

¶ Honorem et reuerentiaz debent inferiores superioribus econtra uero superiores inferioribus dilectionem.lxxxix.di.ad hec dispositionis.

¶ Honorem sibi inuicem clerici debent exhibere.xcv.di.esto subiectus.de ma.et obe.c.i.

¶ Sicut prelatus ceteros honore excedit sic sanctitate precellere debet.i.q.i.c.hii quoscunq3 &.c.uilissimus.dixi.s.sub dictione epus.quare non nudum nomen prelati sed eius bona uita honoré meretur.ii.q.vii.non omnis.et.c.quamq̄.

¶ Honorem exhibere illi cuius uoluntatem nunc erigimur nunc deprimitur mors est humane infirmitatis.xvi.q.i.uisis litteris.

¶ An honores cum mistratione concedant̄ mulieribus.uide Barto.in.l.i.C.de mulie.et in quo loco tex.et glo.in.c.dilecta.de maio.et obe.adde quod dicam.j.sub dictione mulier.

¶ Quare hec dictio honor scribatur cum aspiratione.dicit Io.an.quare omnes aspirant ad honores.et propterea dicit ipse que hec dictio onus scribatur sine aspiratione quare pauci aspirant ad onera.hoc dicit in.c.ad aures.de re.ec.nō alie.et elec.si religiosus.li.vi.ibi per Io.an.sup glo.in.ꝟ.obtēta.seu salua pace tanti uiri ipse de hac materia parum intellexit quare contrarium dicit Aul.gelius de noctibus attic.qui dicit que primus qui aspirauit hanc dictionem fuit Marcus uarro quez secutus est Cicero et multi alii clari uiri.

¶ An honores sint gradatim deferendi.uide.ff.de mu.et ho.l.ut gradatim.et.l.honor.et.ff.de decur.l.honores.C.de off.recto.prouin.l.potioris.xvi.di.c.sexta.lxxvi.di.c.fi.et ibi Archid.xciii.di.legimus.

¶ Honores continuandi non sunt.C.de mu.et ho.non conti.l.i.et.ii.li.x.ff.de mu.et ho.l.honor.§.penul.et fi.

¶ An honor sit licite petēdus.uide.C.de epi.& cle.l.si quemquam.C.de cri.sacri.l.ii.ff.de offi.pto.l.barbarius.

¶ Non ambitione sed labore conuenit nos ad honores peruenire.de simo.c.fi.in glo.

¶ Quē non honoro non debeo onerare.ff.de le.ii.l.imperator.§.i.et ibi glo.in.ꝟ.offerat.que allegat concor.C.de fideicom.l.ab eo.

¶ Non debeo seruare honorem ei qui mihi uituperium facit.ff.de iri.ius uoc.l.sed si hac lege.§.prostituta.

¶ Non debet uni exhiberi tantus honor unde alii scrupuloso corde moueantur.Specu.ti.de le.§.si.parum ante.ꝟ.patet ergo faciunt in simili tex.e.ex tenore.de fo.compe.et tex.in.c.nuper.de do.inter ui.et uxo.

¶ Homo naturaliter appetit honorari.Specu.t.de cita.§.v.ꝟ.delegatus quoq3.

¶ Honor habet semper onus annexum.ff.que me.cau.l.continet.in glo.sustinet.

¶ Reatus hominis honorem excludit.ff.de ritu nup.l.senatoris filia.et.C.ubi sena.uel claris.l.fi.Bar.ff.de mu.et ho.l.reus.

¶ Honor est eius cui impedit̄ non facientis.ff.de le.prestan.l.filiū quis.§.sed etiam si porcio.i glo.in fi.licet contrariū dicat̄ que honor est honorantis.

¶ Honorarium est quod per remunerationé dat̄.C.de iudi.l.properandum.§.in honorariis.

¶ Honor est exhibitio reuerentie in signum uirtutis.diffinitio est philosophi secundo ethicorum.uide nō.C.de mu.et ho.l.i.

¶ An quis possit habere duos honores.nō.ff.de mu.et ho.l.honorem.et ibi Bar.

¶ Honor est illi impendendus ab oibus quē princeps honorat.nō.C.de do.et pte.l.i.in gl.fi.li.xii.

¶ Honor est lucro preferēdus.ff.si quis omi.ca.testa.l.iulianus.

¶ Honor est quid spūale.s.Tho.scda scde.q.ciii.arti.i.et debetur pprie superioribus et malis.ubi ꝫ.ar.ii.in.q.de qlibet.q.vii.ar.ii.et.q.ix.ar.xiii.

¶ Honorare diuitez propter diuicias est peccatū Idem in.q.de quolibet.q.ix.ar.xii.

¶ De honore parentum.de quo est quartum preceptum.uide per eundez scda scde.q.cxxii.ar.v.et in tali honore intelligitur sustentatio et quicquid debetur parentibus.uide ubi s.

¶ Quis honoratur dupliciter.idem in.iii.di.iiii.arti.v.ubi uide quomodo differūt laus et honor.

Hora

Ratione hore unum instrumentuz pōt dici prius altero.glo.ordinaria in.l.in operis.ff.loca.glo.in.l.si ex pluribus.§.fi.ff.de solu.glo.in.c.si a se.de preben.li.vi.Io.an.in.e.duobus.de ꝓptis.e.li.Bal.in.l.imperator.ff.de sta.ho.adde glo.in clemen.ii.de ꝓptis.sup.ꝟ.creatum.ꝟ.sed quid si dubitatur.

¶ De significatione huius dictionis hore quando scribitur sine aspiratione est bona.glo.in clemen.ii.de uita et ho.cle.in.ꝟ.horam.

¶ An hora debeat poni in instrumento uel libello.uide Bal.in.l.imperator.ff.de sta.hominum.

¶ Quot puncta faciūt horā et quot momenta faciunt punctum.nō.Io.an.de cau.pos.et pro.c.i.

¶ Hore canonice sunt septem et missa non est inter illas.de cele.mis.c.i.ubi Io.an.

¶ Attenditur hora in qua actus fit.ff.de feriis.l.more romano.et de ꝓptis.duobus.li.vi.ff.de testa.l.qua etate.

¶ An hora debeat poni in sententia et que.uide Bar.in.l.si uicem.§.si is qui.ff.quod ui aut clam.Bal.in.l.si ut proponis.C.quomodo et quando iudex.Ange.in.l.et post edictum.ff.de iudic.et in.l.aut qui aliter.ff.que ui aut clam.

¶ Una hora continuata in aliaz horam non dicit diuersa tempora.ff.de uul.et pu.l.si quis cum.§.i.et.Bal.nō.

¶ Hora actus finiti non inchoati debet poni in instrumento sm Innoc.in.c.consuluit.de off.de le.

Bal. ita expresse dicit. in. l. si quis eum. §. i. ff. de tut. et pup.

¶ Quid est hora et quot hore faciunt diem naturalem uel artificialem. uide glo. in auten. de here di. et fal. §. hinc nobis. col. i. dixi supra sub dictione dies.

Horreum Quid sit horreũ. uide tex. de offic. prefec. uigi. l. i. §. effracture.

Hortamur An per tale uerbum positum in litteris detur iurisdictio. nota. de prescript. c. quia iudicante. et de testamẽ. c. i. faciunt nõ. de off. ordi. licet bona. glo. si. q. vii. bona glo. sicut inquit. et bona glosa. de renuncia. ex transmissa.

Hospes In recipiendis hospitibus nulla debet esse personarum acceptio. xlii. di. quiescamus.

¶ Hospites suos xp̃us lauat et mundat. xxiiii. q. i. que dignior.

¶ Male hospites suos remunerat mus in pera. ignis in sinu. serpens in gremio. xiii. q. i. §. i. uersus finem. de iude. et si iudeos.

¶ An hospes teneatur hospitem suum ab iniuria defendere. glo. uidetur dicere ꝙ sic. xxxiii. questione septima. offerebat.

¶ An quis cogatur recipere hospitem et quid habeat probare hospes qui dicit se dimisisse res suas in hospicio. uide in. l. i. ff. furt. aduersum nau. cau. sta. ubi Bar.

¶ An stetur dicto hospitis asserentis damnuz datuz sibi in rebus positis in hospicio. et si iurauerit uide Bar. in preallé. l. i. Bal. in. l. certi iure. C. loca.

¶ An caupo inuitus teneatur recipere hospitẽ uidetur ꝙ non. ar. l. i. §. penul. ff. nau. cau. stab. et in l. prima. §. ultimo. ff. fur. aduer. nau. cau. stab. ubi Barto. Cy. in. l. i. C. de episco. audien. Innocen. et Hostien. in. c. i. de immuni. eccle. adde nõ. per glo. in auten. omnes peregrini. C. communia. de succes. in glosa libere.

¶ Hospiti excommunicato inquilinus potest cõmunicare. de senten. excom. si uere.

¶ Turpius eicitur ꝙ non admittitur hospes. de iureiuran. quemadmodum.

¶ Hospes eram et nõ suscepistis me. Mathei. xv. xlii. di. in princi.

¶ An hospes teneatur de inuectis et illatis. nõ. Cy. C. locati. l. certi iure in prima questione. & ibi Bal. nota. ff. nau. cau. stabu. l. ii. Barto. i. l. i. ff. fur. aduer. nau. cau. stabu.

¶ An hospes ex unico actu teneatur. notat Bar. in. l. mariti. §. questioni. ff. de adul.

¶ Quãtam partem dom⁹ sue teneatur dare militi qui hospitatur. nota. de mu. et ho. l. et qui originem. §. eos milites.

¶ Qui recipit officium hospitis tenetur indifferenter admittere hospites nisi supersit instantia puta quia habeat plures hospites. uel quia sit inimicus superuenienti. res autem suas non cogitur recipere in custodia. ff. nau. cau. stabu. l. i. §. nautam. immo non susceptus potest agere iniuriaruz. ut ibi. adde Bar. i. l. i. §. i. ff. fur. aduer. nau. ca. sta.

¶ An traditio clauium liberet hospitem a pena et culpa. dic ut nõ. glo. ff. nau. cau. stabu. l. licet. et quod ibi nota. nõ. C. loca. l. dominus.

¶ An pro hiis que ignoranter attulit quis in hospicio an teneatur hospes ignorans illa esse in hospicio posita. Cynus ꝙ sic. C. l. loca. l. ii. licet glosa contra. in. l. i. §. fi. ff. nau. cau. stabu.

¶ Quando hospes deputat certa loca aut uasa mercatori qui reponit ibi res suas et ille postea perduntur. uide quod notat Innocen. in. c. fi. quod me. cã. de quo uide plene. Bal. in dicta. l. i. C. loca.

¶ Hospes non uidetur teneri de custodia rerum que sunt in fardello absconse et clause quas non uidet ſm glosam in. l. i. ff. nau. cau. stabu. docto. dicunt contrarium quia periculosuz esset uiatori apponi hospiti preciosa que secum defert ſm Cynuz et ibi uide Bal. in. l. certi iure. C. loca.

Hospitale Qui adeptus est hospitale simoniace p̃uatur illo. p̃ma. q. vii. c. si quis.

¶ Hospitale priuatum potest facere quis in domo sua et similiter capellam. ita dicit Innocen. in c. ad hec. de reli. domi. et talis locus nõ est religiosus sed potest alienari secundum Innocen. in. c. inter dilectos. de dona.

¶ Prior hospitalis exempti est exemptus etiam si sit laicus. Barto. in. l. quod constitutum. ff. de testamen. mili. quod nõ.

¶ An liceat edificare hospitale sine licencia episcopi. glo. xviii. q. ii. quidam monachorum. de religio. domi. ad hec. ubi plene per dominum Cardi. floren. et Innocen. et alii ibi. Adde glo. in clemen. per litteras. de preben. que dicit ꝙ hospitalia sunt loca religiosa si auctoritate episcopi sunt instituta et fundata. adde nota de censi. c. fi.

¶ An hospitalia subsint episcopo. tex ꝙ sic. in. c. inter dilectos. de dona. de relig. domi. ad hec. cle. quia contingit. e. t.

¶ De istis hospitalibus plene tractat in clemẽ. quia contingit. de relig. domi. uide dominum Anto. de bu. in quodam consilio suo quod incipit in nomine patris et filii et spiritus sancti quia hic agitur in. p̃. ad octauum. de quo consilio suo feci mentionem. s. sub dictione heremita.

¶ Ad quem pertineat ponere rectorez alicui hospitali subiecto alicui ecclesie. nõ. doc. de arbi. cuz olim faciunt nõ. de elec. ex eo. li. vi.

¶ An hospitalarii gaudeant priuilegio clericali i persona uel in rebus. nõ. doct. et maxime dominus Cardi. floren. in clemen. per litteras. de preben. in duodecima questione. Adde ꝙ dicuntur deo deuoti. xxiii. di. si quis. in glo.

¶ Fratres sancti ierosolomitani uocantur hospitalarii in clemen. quia contingit. §. premissa uero. cum glo. de relig. domi. de donatio. inter dilectos alibi uocantur templarii. de resti. spo. olim. primo et de sepul. in nostra. de deci. ex parte. et. c. dudũ. adde ꝙ magister eorum non dicitur habere beneficium sed officium nõ. Io. mo. in. c. cupientes. in princi. de elec. li. vi. ideo uidetur ꝙ possunt eligi a laicis. e. t. et. li. c. ex eo. et ꝙ ibi nõ.

¶ An liceat conferre hospitalia in titulum clericis secularibus. dic ꝙ non ut in dicta clemen. quia contingit. et ibi nota. in clemen. per litteras. de

preben. ubi glo. tenet ꝙ legatus nõ possit conferre hospitalia. An autem non possit dare religiosis. dic ut nõ. do. Car. floren. in dicta clemen. p litteras.

¶ An hospitalarii et templarii possunt predicare glosa tenet ꝙ sic quia i hec sunt priuilegiati. xvi. q. i. addicimus. in glosa.

¶ An hospitalia possunt inuicem permutari et an censeantur beneficia ecclesiastica. glosa et docto. in clementi. de re. permuta. et in dicta clemen. per litteras. ubi dominus Cardinalis in. xi. questione idem. in. c. quesitum. de re. permuta. adde qd dixi supra sub dictione beneficium.

¶ An si agitur super hospitali possit actio propter contumaciam rei mitti in possessionem hospitalis soliti gubernari per laicos. dic ut nõ. Lap. et dominus Cardinalis floren. in clemen. dispendiosam. de iudi. in. iii. q. et concluditur ꝙ non.

¶ Hospitalarii milicie templi sunt laici. glosa in ꝓ. elect. in. c. cupientes. §. i. de elect. li. vi. alia gl. dicit ꝙ sunt persone ecclesiastice. ut in. c. sciant cuncti. e. t. et li. glosa. xxiii. di. muher. Innocen. in c. i. de celebr. mis. Io. an. de elect. cum ex eo. li. vi. glosa. xii. q. i. duo sunt. glo. xvi. q. iiii. quisquis.

¶ Hospitalia non tenent ad cathedraticum nisi ad procurationem ratione uisitationis. Pau. in clemẽ. ii. de relig. domi. nisi esset uicarius perpetuus habens curam quod ibi nõ. Lau. in ꝓ. uerum.

¶ An hospitalarii et templarii sint exempti. glo. et docto. de priuilegiis recepimus. ubi Innocen. tenet ꝙ sic in glosa magna. in ꝓ. licet. uide d. hereti. c. ad abolendam.

¶ Quod statuitur de ecclesia non extenditur ad hospitale. de elect. cupientes. i. responsio. in glosa prima quod nota.

¶ Hospitale non potest ad alium usum conuerti sine licencia episcopi. uide nõ. in clemen. quia contingit. de relig. domi. et ibi glo. in ꝓ. non alium.

¶ Hospitalarii et templarii possunt mouere arma ex permissione ecclesie. xii. q. i. duo. in glo. adde quod dixi. s. sub dictione arma.

¶ An gubernatio hospitalis possit committi monachis seu canonicis regularibus. uide nõ. in dicta clemen. quia contingit. Archi. xviii. q. ii. clerici.

¶ Layci etiam uxorati possunt esse rectores hospitalium. glosa in clemen. quia contingit. de reli. domi. Lau. in clemen. ii. de preben.

¶ De multis nominibus quibus hospitalia nominantur. uide. xxiii. q. ultima. sanctimus. in auten. de alie. emphi. in princi. coll. ix. glosa in clemen. per litteras. de pben. C. de epi. et cleri. l. iubemus. uide nota. in dicta clemen. quia contingit.

¶ An hospitale possit edificari sine dote. dixi. s. sub dictione edificium.

¶ An hospitalarii teneantur ad solutionem decimarum. nõ. glosa in dicta clemen. per litteras. et in clemen. ii. de deci.

¶ An bona hospitalium possunt peti in foro ecclesiastico si agitur contra laicos. glosa ꝙ sic in clem. quia contingit. de relig. domi. bene facit. de foro compe. cum sit generale. et. c. fi. uide in. c. relatum de iure patro. et quod ibi nõ.

¶ An rector hospitalis sit usuarius uel usufructuarius. glosa ꝙ usuarius tantum in dicta clemẽ. quia contingit. et ibi dicunt docto. ꝙ tales rectores ultra uictum et uestitum nihil possunt sibi retinere sed totũ debent distribuere pauperibus ad cuius usum sunt bona illa deputata.

¶ An laicus possit edificare hospitale ita ut non sit subiectum episcopo. uide Lau. in dicta clemẽ. quia contingit. Aduerte ꝙ tempore meo cepit cõstrui unum insigne et magnificum hospitale per cõmune brixie ad instar hospitalis florẽtini ubi ego rogatus a ciuibus posui primum lapidem et remisi omne ius episcopale in eo ꝙ hospitale auxiliante deo iam creuit in mirabile opus.

¶ An hospitalia gaudeant immunitate ecclesiastica. Hosti. dicit ꝙ non in. c. fi. de cen.

¶ An bona immobilia hospitalium possint uendi pro alimentis pauperum. nõ. Pau. et do. Car. florẽ. in dicta clemen. quia contingit. in. xi. q.

¶ An hospitalia teneantur ad onera episcopalia. dic ut nota. de censi. c. fi. et in prealle. clemẽ. quia cõtingit. ubi dominus Cardinalis floren. in. q. xii. et. xiii. concludit ꝙ non.

¶ A quibus debeant recipere sacramẽta ecclesiastica pauperes existentes in hospitalibus. uidi dubitari et tandem cõclusi ꝙ ab his sacerdotibus in quorum parrochia sunt dicta hospitalia. de eccle. edi. ad audientiam. de pe. et remis. c. omnis. Lau et do. Car. in dicta cle. quia contingit. §. fi. i. xiiii. q.

¶ Cuius etatis debeat esse rector hospitalis. dic ut nõ. in clemen. quia contingit. §. ut autem. ubi dicitur ꝙ ad instar tutorum et curatorum debet cõpleuisse. xxv. annos.

¶ An et quãdo hospitali prouidetur per uiã electionis possunt laici eligi. nõ. Io. mo. in. c. cupiẽtes. in princi. de elec. li. vi. do. Car. in dicta clemen. qa contingit. §. ut autem. in. xiii. q.

¶ An rectores hospitalium sint perpetui uel temporales. dic ut nõ. glo. et docto. in dicto. §. ut aũt. ubi concludit ꝙ sm consuetudinem sunt perpetui.

¶ An rectores hospitalium possunt administrare et agere ante prestitum iuramentũ et inuentariũ Bal. ꝙ non. in. l. orphanotrophos. C. de episco. et cleri. docto. in dicta clemen. quia contingit. §. illi. per do. Car. flo. in ultima questione.

¶ Que solennitas requiratur in alienatione rerũ hospitalis. notat Pau. in dicto. §. illi. et ibi domi. Cardinalis in ul. q.

¶ An hospitale sit capax legati. nõ. Bal. C. de sa. sanc. eccle. auten. hoc ius. dominus Cardinalis in dicto. §. illi. in ul. q. facit. quod nõ. Spe. in. t. d. sta. mona. ꝓ. xxxiiii.

¶ An episcopus possit concedere hospitalariis si alias essent sacerdotes ut exerceant curam indigẽtes in hospitali absq; hoc ꝙ uadant ad parrochialem sacerdotem. docto. ꝙ sic in prealle. clemen. qa contingit. in fine. et ita ego concessi hospitali magno Brixie.

¶ An et quando hospitale subsit episcopo uel nõ nõ. in prealle. clemen. et in. t. de xenodochiis. & c. ad he. de reli. do. Fre. de se. suo consilio. cxxv.

¶ An episcopus possit petere quartam de legatis factis hospitalibus uel confratribus. uide Baldum in. l. si quis ad declinandam. et. l. orphanotrophos. C. de epi. et cleri.

¶ Hospitale non habens ecclesiam annexam non potest habere ius funerandi. Innocen. in. c. sacris. de sepul. Pau. in clemen. i. de sepul.

¶ An hospitalarii uel cruciferarii possunt inuitis superioribus transire ad districtiorem regulam. Archidia. xix. di. in summa. Iohan. an. de testitu. spoli. olim.

¶ Idem est legare hospitali et pauperibus ipsius et quid proficit scire hoc. uide Io. an. in. c. dudu3. de conuer. coniug. super ꝟ. pauperum.

¶ An dans pecuniam pro habendo hospitali committat simoniam. glo. tenet ꝙ sic. i. q. vii. quici. ꝙ. et. c. si quis omnem. viii. q. vii. c. ii. ad finem. uide qđ dixi. s. in principio.

¶ Hospitale potest de licencia episcopi habere altare cimiterium et proprium sacerdotem. glo. in clem. ii. de relig. domi. in glosa altaria. et glo. se.

¶ Si qs dat se alicui hospitali. nulla de bonis suis facta mentione. an uideatur etiam bona sua dedisse. Specu. ti. đ sta. mo. ꝟ. xxxiii.

¶ Hospitalarius primus fuit yoticus. C. de epis. et cle. l. omnia priuilegia.

¶ Hospitalarii non possunt absoluere suspensos si dubitatur de hospitali an sit fundatum auctoritate epi. uel nō. presumitur ꝙ sic. ita nō. Archi. de consecra. di. i. nemo. uide de relig. do. ad hec.

¶ Qui preficitur regimini hospitalis debet satisdare. et alia facere. de quibus in clemen. quia contingit. de relig. domi.

¶ Legatum factum hospitali construendo ualet ſm Ang. in cōsilio cxxvii qđ incipit bona. et ego uidi brixie multa talia legata que feci executioni mādari postq̄ cepit cōstrui illud hospitale magnū.

¶ An hospitale institutu3 sub condictione ut nō alienet bona hereditaria priuetur hereditate si dicta bona alienentur per priorem. uide Ange. in cōsilio suo clxi. quod incipit super quo.

¶ Quod hospitale gaudeat priuilegio ecclesiaru3 est bon⁹. tex. in. l. omnia puilegia. C. de sa. sanc. ec.

¶ Quando testator mandat fieri hospitale deb3 fieri infra annum. et si non possit debet fieri una domus infra quam teneatur hospitalitas. Bal. in dicta. l. orphanotrophos qui allegat tex. in auten. đ eccle. ti. ꝟ. si quis edificationem. coll. ix.

¶ Hospitale habet instar minoris et sic si leditur potest restitui ſm Bal. in dic. l. orphanotrophos.

¶ Quādo hospitale fit sine auctoritate episcopi puta ab aliquo comite uel nobili non habet locu3 in eo. d. l. orphanotrophos. quia non est perpetuū et potest dominus penitere. ut in preallē. clemen. quia contingit. in glo. ul. xxviii. q. ii. quibus. fa. đ dona. inter dilectos. Bal. in. d. l. orphanotrophos.

¶ Si hospitale est semel constructum de uoluntate episcopi non debet postea destrui. est enim irreuocabile ſm Bal. in. l. ii. C. de fideicom. li.

¶ Si hospitali non legitime constructo aliquid relinquatur. ualet quia non uidetur muris sed hospitali relictum. quo casu capiet episcopus et pauperibus distribuet. et ide3 si relinquitur maiestati deuoluta perusineū. ſm Bal. in. l. debeti. ad finem. C. de fideicommis. li.

¶ Si testator mandat fieri hospitale uel monumentum in uno loco et ibi non pōt fieri an possit fieri in alio. Innocen. in. c. nos quidem. de testa. in glo. constitutum.

Hospitalitas

An ecclesia seu clerici teneat ad hospitalitatē nō. de sup. negli. prela. c. ii. glo. de preben. de mona. pulcre. xlii. di. per totum. faciunt nō. per doc. in. c. dudum. ii. de elect. ad finem. bonus tex. xvi. q. i. c. finali.

¶ Hospitalitatis opera despicientes rei sunt et reprehensibiles. xlii. di. si quis despicit.

¶ Hospitalitatis conseruatores ad qualitates personaru3 attendere debent. xlii. di. in hospitalitate.

¶ Si promisi te hospitare bis in anno in ciuitate brixie tu uero stas per plures annos ꝙ non uenis ad dictam ciuitatem postea uenis et petis hospitalitatem annorum precedentium uel extimatione3 an tenear. Io. an. determinat ꝙ non. in addi. Spe. ti. de censi. in fi. in addi. maiori.

Hostiarius

Qui dicantur hostiarii & quid sit eorum officiu3 uide. xxv. di. perlectis. ꝟ. ad hostiarium. xxi. di. cleros. ꝟ. hostiarii.

¶ Qualiter ordinet̄ hostiari⁹. de hoc uide. xxiii. di. hostiarius. de hoc melius in pontificali.

Hostis

Hostis fictus peior est q̄ apertus inimicus. uide. xciii. si inimicus.

¶ Fides seruanda est hosti. ut. xxiii. q. i. noli extimare. dixi. s. sub dictione fides.

¶ Si aliquis in bello iuste occidit hostem nō debet culpari. xxiii. q. v. si nō licet. et. c. si homicidiu3.

¶ Clerici possunt ortari ad arma sumenda cōtra hostes. xxiii. q. viii. et pridem.

¶ An clerico capto ab hostibus et postea per longu3 tēpus redeūti sit restituendū beneficiū. gl. sic xxxiii. q. i. cum per bellicam. et. vii. q. i. pastoral.

¶ An li3 hostem dolose decipe. uidet̄ ꝙ sic. ut. l. i. ff. de dolo. xxii. q. ii. utilem. glo. xiiii. q. v. dixit dominus. ubi glo. querit an liceat furari hosti. adde xxiii. q. i. noli. xiii. q. iii. c. i. in glo. xliii. di. in mādat. i glo. pen. adde qđ dicā. ī. sub dcōne simulatio

¶ An p insidias liceat rertum uenire hoste3. nō. xxiii. q. ii. dn̄s. ubi tex. augustini ꝙ sic dum tn̄ bellu3 iustū sit. et ibi est bona gl. alia gl. xxiii. q. viii. & pridem. ff. de dolo. l. i. xxxii. q. vii. offerebat.

¶ Qui scribit literas hostibus aut signum aut nuntium hostibus mittit. incidit in crimē lese maiestatis. glo. xxii. q. v. de forma.

¶ An de iure diuino hosti capto teneat̄ qs misereri et pcere. nō. xxiii. q. i. noli. ubi dicit glo. ꝙ sic dummō non imineat piculum uincenti. qđ nota.

¶ Hostis patrie moriens extra patriam nō potest duci causa sepulture in patriam. tex. in. l. ii. ff. de cad. puni. et ratio est alibi.

¶ Quis dicat̄ hostis. uide in. l. hostes. ff. de capti. et. c. t. l. quos uos. et ibi nō. et. ff. de ꝟ. sig. l. hostes glo. insti. de act. ꝟ. rursus. in glo. hostium.

¶ Licet ecclesia sit in potestate hostiu3 non tamē desinit esse sacra. glo. in clemen. i. plerisq̄. de elec.

¶ Qui apud hostes est testari nō pōt. ff. de testa. l. eius qui. Spe. t. de instru. edi. ꝟ. ii. ꝟ. xvi.

¶ An apud hostes existens et committens maleficium dicatur infamis. uide Ange. in quada3 sua disputatione que incipit bononieñ.

¶ Non licet hosti ire ad locum hostis nisi ex legatione uel in casibus qui habent. in. l. fi. C. que res asport. non pos.

¶ Que sit pena uendentium arma hostibus. uide in preall. l. ii.

¶ Portans ferrum sal uel frumentum hostibus capite punitur. ff. de publi. l. cotem.

¶ An et quando quis possit promittere uel concedere uel legare bona hostium. uide. ff. de uerbo. obli. l. liber homo. ubi tex. et glo.

Hostium

Qui non intrat per hostium sed aliunde debet mori. no. glo. xxxiii. di. si quis presbiter. in glo. si metu. Item talis fur est et latro. xvi. q. vii. si quis deinceps. et c. eum qui. de preben. li. vi. et quod ibi no.

¶ An liceat episcopo cui denegatur possessio ecclesie uel pensio uel hospicium frangere hostium et intrare. uide Inno. et Io. an. de immu. eccle. c. i.

Humiliatio Humilitas

Humilitatem tenere multo melius est quam alta tenendo cadere. xxxii. q. v. c. si paulus.

¶ Humilitas est uirtus existens in appetitu. sanc. Tho. secunda secunde. q. clxi. ar. i. et. ii. et quod humilitas facit omnibus se subicere. uide ubi. s. ar. iii.

¶ Humilitas est pars iusticie. idem secunda secunde. q. lxx. articulo primo.

¶ Humilitas est pars modestie. Idem secunda secunde q. clxi. arti. iiii.

¶ Humilitas non est maxima uirtutum. ubi. s. ar. v.

¶ Humilitas habet duodecim gradus. ubi. s. ar. vi.

¶ Humilitas excedit uirginitatem. Idem in. iii. di. xxxiii. arti. v.

¶ Qualiter humilitas et magnanimitas conueniunt et differunt. Idem secunda secunde. q. lxi. et. e. ar. i.

¶ Humilitas est fundamentum et conseruatio aliarum uirtutum. Idem in. iiii. di. xxxiii. arti. xvi.

¶ Humilitas non potest esse ubi regnat ipocrisis de pen. di. i. taciturnitas. ubi tex. quod sine humilitate non licet sperare ueniam.

¶ Humilitatis exercitio curatur uicium contentionis et inuidie. de pen. di. ii. si qui semel.

¶ Humilitatis causam nobis prebet angelorum ruina. de peni. di. ii. quod ergo.

¶ An homo debeat se subicere omnibus per humilitatem. uide. s. Tho. secunda secunde. q. clxi.

¶ Humilis dicitur quis sine dignitate. ff. de suspec. tuto. l. iii. § tutor. unde humilis quandoque sumitur pro uili. ff. de sena. l. emancipatum. ff. de dolo. l. non debet. C. de inces. nup. l. humilem.

¶ De uirtute humilitatis et eius multiplici effectu. no. glo. xxii. di. constantinopolitana. et est una pulchra glo. de hoc. in clemen. i. de reli. domi.

¶ Humilitas plurimum laudatur. xxiii. di. c. ii. et ibi Archi. e. di. contra morem. quandoque uero reprobatur. ff. de offi. presi. l. obseruandum. et. lxxxvi. di. quando. Archi. xxii. q. ii. cum humilitatis.

¶ Pro humilitate seruanda. uide quod no. Io. an. in c. iohannes. de homi. facit quod nota. de maio. et obe. c. solite.

¶ Nihil in plato uel principa magis fulget quam humilitas. tex. e. di. contra morem. Spe. ti. de aduo. § i. uer. commendat

¶ Qui dicantur humiles. no. ff. de offi. presi. l. illicitas. § ne potentiores.

Humerus

Factus est principatus super humerum eius. ysaie. ix. et de sacra unc. c. i. circa medium.

Humanum

Humanum genus duobus modis regitur. scilicet iure et moribus. i. di. humanum genus.

¶ Humano iure hoc est meum et illud est tuum sed diuino omnia sunt communia. viii. di. quo iure.

¶ Humanum est peccare sed dyabolicum perseuerare. xlix. di. c. hinc enim. uer. humanum quidem glo. in. l. consentaneum. C. quomodo et quando iudex.

¶ Humana natura conuenientius fuit assumpta quam quecunque alia. s. Tho. in tercia parte. q. iiii. arti. i. etiam in. iii. di. ii. ar. i. idem contra gen. li. iiii. q. xliii.

¶ An humana natura fuerit assumpta a persona. uide per eundem i tercia parte. q. iiii. ar. ii. et in. iii. di. xxii. et di. v. arti. ix. est etiam in summa contra gen. li. iiii. q. xliii.

¶ Humana natura non fuit assumpta in concreto puta homo. Idem in tercia parte. q. iiii. ar. ii. et in. iii. di. xxii. et. q. vi. ar. ii. et i summa contra gen. li. iiii. q. xxv. et. xlix.

¶ Humana natura non fuit abstracta in uer. ab indiuiduis. Idem i tercia parte. q. iiii. ar. iiii. et. q. v. ar. vii.

¶ Humana natura debuit assumi de stirpe ade. idem in. iii. parte. q. iiii. ar. vi. et in. iii. di. ii. arti. iiii.

¶ Humana natura non fuit assumpta immediate sed mediante gracia. s. Tho. in tercia parte. q. vi. ar. vi. et in. iii. di. ii. ar. viii. et. ix.

¶ Humana natura simul tempore fuit assumpta quo ad omnes partes. Idem in tercia parte. q. vi. ar. vii. et in. iii. di. ii. arti. x.

¶ Humana natura non est unita uerbo accidentaliter Idem in tercia parte. q. ii. ar. vi. et i. iii. di. vi. ar. viii.

¶ Humana natura debuit assumi in sexu masculino. idem in. iii. parte. q. xxxi. ar. iiii. et. q. xxviii. arti. i. et in. iii. di. xxii. ar. iiii.

¶ Humanitas est prius homine naturaliter sanc. Tho. in. iii. di. xx. arti. ix.

¶ Humana natura prona est ad delicta. ut in prohemio. li. vi. in aute. de mona. §. et si inimicum. c. omnis etas. xii. q. i.

¶ Humanus appellatur qui est benignus humilis mansuetus et econuerso inhumanus. no. de regu. iuris. semel. li. vi. in glo. ultima.

¶ Proferendum est illud quod est humanius. C. qui bo. ce. pos. l. fi. C. de pac. l. maiorem. et semper in humaniorem partem facienda est interpretatio Spec. ti. de arbi. § i. uer. econtra.

¶ Humanum genus pronum est ad malum. xii. q. i. omnis etas. xx. q. iii. procliuus.

¶ Humanum est timere eum a quo quis possit opprimi. xvi. q. ii. uisis. de testa. cum officiis.

¶ Quot modis dicatur humanitas. no. ff. de appel. l. non tantum. § qua ratione.

¶ Inhumanum. i. irrationabile. sed humanum idest rationabile. uel secundum decentiam. ff. de offi. proconsul. l. solent. ad finem. ubi est uerum hoc.

¶ Humanitas. i. equitas. ff. de postu. l. i. §. ait pretor. et. l. ii. C. ubi in rem act. ff. de doli exceptio. l. ii. § i.

¶ Humanum idest equum. ut. ff. de preto. pig. l. ii.

¶ Humanitas commendatur. ut. l. i. C. de donati. inter uirum et uxorem.

Jacob Licet iacob ex ancilla filios sibi genuerit. nos tamen non debemus exēplo eius ita facere. xxxii. q. iiii. qđ autem.

¶ Jacob habuit plures uxores nō causa cōcupiscētie sed causa generatiōis filiorum qđ tūc fuit sine peccato ut. xxxii. q. iiii. obiciunt. rō. de diuor. gaudemus.

¶ Jacob uouit decias se daturū. s. Tho. scđa scđe q. lxxxvii. ar. i. et post cōtemplatiōez claudicauit uno pede et quare. Idem scđa scđe. q. lxxx. arti. vii. Et accedens ad ancillas uxorum suarum excusat a peccato Idem scđa scđe. q. cliiii. arti. ii.

¶ Item non uidit diuinā essentiam. scđa scđe. q. lxxx. arti. v. nec fuit mentitus dicens se Esau. Idē scđa scđe. q. cx ar. iii.

Jacobus Jacobus frater dñi et apostolus fuit cōsecratus iherosolimorum primus archiepus ex tribus apostolis. s. petro iacobo et iohanne. xlvi. di. de episcopis. dixi. s. sub dictione episcopus. addimus scđa ad gal. i. de cōse. di. i. Jacobus. lxvi. di. porro.

¶ Jacobus apostolus et basilius cesariensis epus ordinē celebrationis misse tradiderūt. đ conse. di. i. iacobus. et ibi nō.

¶ Jacobus maior fuit frater dñi sm carnē. ut patet ad Gal. i. lxvi. di. porro. ubi glo. exponit ꝙ fuit frater. i. filius sororis matris dñi. uel ꝙ fuit filius fratris ioseph qui putabat pater dñi. uide in libro Iheronimi de uiris illustribus.

Jactancia Omnis iactācia a clerico debz cē aliena. xxi. q. iiii. oīs iactācia

¶ Nemo debz se iactare de bonis ne cadat. vi. q. i. imitare.

¶ Quid sit iactācia. uide. s. Tho. secūda scđe. q. cxii. arti. i. ubi dicit ꝙ iactācia ꝓprie nō est quādo homo uerbis se extollit dicendo aliquid de se qđ supra est. uide ibi. adde đ lº uerbo iactācia uel iactacio. qđ nō. glo. C. qđ me. cā. l. metum Adde ꝙ iactancia opponitur ueritati. per. s. Tho. scđa scđe. q. cxii. arti. i. et non est semper peccatū mortale. ubi s. arti. ii. et est species mendacii. q. cx. arti. ii. et est grauius peccatū q̄ ironia. scđa scđe. q. cxiiii. ar. ii. Item iactancie causa est. arrogantia et opulentia scđa scđe. q. cxii. arti. i.

¶ An iactura sit peccatum mortale. uide sanctuz Tho. in loco prealległ. ubi dicit ꝙ si per iactanciaz homo aliquid ꝓfert qđ sit cōtra gloriā dei uel caritatē ꝓximi est mortale. alias est ueniale.

Jactare Jactus Non presumit quē uelle iactare rē suā ff. de probat. l. cuz de indebito. §. i. Qui uendit iactum retbis. qualiter tenetur. et similiter qui emit. uide ff. de act. emp. l. si cum iactū. de materia uide nō. in. c. cum in multis. de rescr. ꝑtis. l. v. i. ar. § lu.

¶ Si iactus fit extra nauē omnes cōferunt quorum interfuit iactum fieri. ff. ad. l. rodi. de iactu. l. ii. §. placuit.

¶ Jactuz nauis quis debet recusare uel restituere damnū. nō. ff. ad. l. rodi. de iac. l. i. in glo. fi.

¶ Pro quibus rebus fiat contributio damni. nō. ff. ad. l. rodi. de iac. l. ii. in glo. fi. sint.

Jactura Que differētia sit inter iacturā et damnū. uide Io. an. de elec. ꝙ sepe. li. vi. et in regula locupletari. eo. li facit. ff. de peti. her. l. plane. et. ff. de distrac pig. l. rescriptuz. adde qđ habet in. l. ii. C. de preto. pigno.

Jacula Jacula preuisa minus feriunt. l. ꝑticulari. C. de iterdic. facio. l. fi. C. quibus cau. in inte. resti. non est necesse.

Jam De significato huius dictōis iam. uide que dixi. s. de dictione dudū. adde glo. in. l. nec emptio. ff. de cōtrahen. emp. Bar. in. l. i. ff. de no. op. nun. adde ꝙ aliquādo significat futuruz tēpus. de accu. qualiter. ii. aliquādo presens. xxvi. q. vi. iam uero. Aliquādo significat tempus retro et cōtinuū. ff. de acqui. rer. do. l. nunq̄. §. thesaurus de cōsang. et affi. non debet. de elec. duduz. ii. viii. q. iii. talia. in prin. de iurepatro. nobis. Bal. in pri a cōsti. ff. tex. insti. đ tutel. §. fi. ff. de aqua plu. arc. l. i. §. hec aūt actio. C. ubi cā status. l. iam duduz.

Januarius Mense undecimo qui apud nos dicit ianuarius eo ꝙ sit ianua anni atq principium. Ezechiel in captiuitate positus reuelatiōez dei habuit. lxxvi. di. ieiunium.

¶ Januarii kalendas obseruare non licet. xxvi. q. vii. si quis calendas.

¶ Quare ianuarius mensis sic uocet. dic melius ut dictū est. s. ut per Macrobium in saturnalibus. qui dicit ianuariū dictum a iano.

Ibi Hec dictio ibi ponit localiter. et quid significet. habet. ff. đ ui et ui ar. l. i. §. ibi aūt. interdum etiā ponitur tꝑaliter. ff. de iudi. l. si quis in legatione.

Iconomus Quilibz episcopus debꝫ in eccia sua habere iconomū. lxxxix. di. quia in quibusdam. ix. q. iii. cum simus. xvi. q. vii. quoniam in quibusdam.

¶ Qualiter iconomus ad tempus possit bona ecclesie alienare pro utilitate ipsius. uide. x. q. ii. si iconomus. et. c. hec usus.

¶ An iconomus possit fructus ecclesie uēdere et in ipsius utilitatē cōuertere. glo. in. ꝟ. restituat. in cle. i. de sequestra. pos.

¶ Iconomus defuncto episcopo. uel alio prelato debet facere inuentariū de rebus ecclesie pro quo faciendo nihil debet accipere. xii. q. ii. caritatem.

¶ An iconomus ecclesie possit esse laicus. uidetur ꝙ non. sed debꝫ esse unus de clericis ecclesie. uide xvi. q. vii. noua actione.

¶ Iconomus potest fieri ad tēpus et imperpetuū sm Inno. et Osti. in. c. edoceri. de rescriptis.

¶ Quis dicat iconomus. glo. in. l. iubemus nulli. C. de sacrosanc. eccle. in. c. auaricie. de elec. li. vi. de offi. ordina. cū nos. lxxxix. di. qa in quibusdaz glo. i. q. iii. saluator. glo. in. c. cum simus. ix. q. iii.

¶ Iconomus an possit esse extra collegium. dic ꝙ non licz secus in sindico. ut. ix. q. iii. cū simus. doc. in. c. i. đ sindico. lxxxix. di. quia in quibusdam.

¶ An iconomus possit esse laicus. de offi. ordi. cuz nos. lxxxix. di. iudicatus. de sindi. c. i. i. q. iii. saluator. ubi glo. super. ꝟ. iudicem. uidetur dicere ꝙ sic alia glo. super. ꝟ. subiecto uidetur dicere cōtrariū Idem glo. ix. q. iii. cum simus.

¶ Quando qs cōtrahit cū iconomo faciat sibi ad eius cautelaz caueri per iconomū. Bar. in auth. quires. C. de sa. sanc. eccle.

¶ Iconomus uel custos non dicit possidere prelaturam. uide Inno. in. c. ex parte. de arbitris.

¶ Iconomus differt ab ecclesie defensore. i. q. iii. saluator. C. de hiis qui ad eccle. cõfu. l. presenti. C. d epis. et cle. l. cũ clericis. et. l. omes. §. fi. et ibi nõ.

¶ An sententia debet ferri cõtra iconomus. uide de elec. querelã. in glo. super eo. unde dicat iconomus Spe. de hiis que alie. no. in iudi. inter. ℘. iconomus. ubi uide quis sit iconomus. et de elec. auaricie. li. vi. de re. eccle. non alie. c. i. e. libro.

¶ An iconomus possit agere sine cõsensu capituli Spe. ti. de acto. ℘. quid de clericis.

Idem Nullum simile est idem. ff. depositi. l. qd nerua. et ibi glo. et Bar.

¶ An iudex reformatus dicat idẽ uel nouus. nõ. in. l. iiii. ff. de dam. infec.

¶ An et quomodo diuersitas loci uel temporis faciat aliquid uideri idem uel diuersum. uide Bar. in l. denunciasse. §. quid tamẽ. ff. de adul.

¶ An aliquid dicat idem qd est in genere. idem nõ. de appel. qõni. de snia excõ. eos. li. vi.

¶ Idem non est per omia. ff. ad uell. l. idem. ff. de pig. actõ. l. si seruus. in fine.

¶ Idem interdũ facit simplicem relationez. i. q. i. qui studet. quãdoq; dicit idem qd in ueritate non est idem. ff. de fuitu. urba. predi. l. seruitutes que in superficie. §. si sublatum.

¶ Idem in genere possit esse diuersum in specie Dynus in regula mora. li. vi. ubi etiã dicit ꝙ continens et contentũ non sunt idem.

¶ Esse idem in specie. est esse idem in substancia et natura. idẽ nõ. Dy. in regla sine possessiõe. li. vi.

¶ Ubi est eadez ratio ibi est idem ius. de tempo. ordi. c. i. li. vi.

¶ Quecũq; habẽt eandẽ diffinitõez sunt eadẽ in substãcia. ut in prealle. regla sine possessione. li. vi.

¶ Quod coheret alicui non est idem cum eo cui coheret. in cle. cãm. de elec. sm Pau.

¶ Idez significat in pluribus eandẽ iuris censurã nõ. ff. de trãsac. l. cũ hi. §. si uni. in glo. obligatus.

¶ Nõ bis idẽ exigat. nõ. ff. d re. iu. l. bona fides.

¶ Idem quãdoq; nõt idemptitatem generis. qñq; speciei ut. ff. de dona. l. donationes.

¶ Idem quãdoq; dicit simile. ff. de duo. reis. l. nemo est quin nesciat. et ibi nõ.

Idemptitas An ex idẽptitate ratiõis insurgat correctio legis. Bar. in autẽ. quas actões. C. de sa. sanc. eccle.

¶ Qualiter probetur idemptitas delicti iterabil. Bar. in. l. senatus. ff. de accus.

¶ An omnis idemptitas excludit diuersitatẽ. nõ. Bar. in. l. i. in prin. ff. de actõ. et oblig.

¶ Maior est idẽptitas inter ꝓcuratorẽ et dñm q̃ inter defunctũ et heredẽ. ut. l. pe. ff. d. no. op. nũc.

¶ Ratione idemptitatis aliqua cõceduntur que nõ concederent. ff. de. ℘. ob. l. inter stipulantẽ. §. sacrã ff. de solu. l. qui res. §. aream. et. ff. ad. l. acquil. l. illud. de transla. prela. inter.

Ideo Hec dictio ideo est illatiua et infert ex premissis. ut. ff. de le. i. l. et ideo. iungit quandoq; similes casus. quandoq; dissimiles. ff. fa. herc. l. hiis cõsequẽter. ff. de ℘. sig. l. sed et si.

Idest De significato huius dictionis idest nõ. in. c. fi. de coha. cle. et mulierũ.

¶ Et aduerte ꝙ hec dictio interdũ ponit explicatiue. ff. de annu. le. l. pe. et. C. famil. herc. l. si familie. ff. de uulg. et pup. l. qui liberis. §. hec uerba. Interdum ponit aliter. ut. C. de accu. l. ea qdem.

¶ Hec dictio non solum est declaratiua. ut. ff. de pactis. l. tres fratres. sed etiã instructiua. tex. iũcta glo. et ibi Bar. ff. ad. l. acqll. l. ii. Itẽ est expositiua ut. ff. de iusti. et iure. l. ius ciuile. ff de in ius uocã. l. si ff. de dolo. l. idest.

¶ Idest quãdoq; ponit pro scz. ff. qñ ar. de pecu. est anna. l. i. ubi uide de hoc. adde. ff. de re iudi. l. sunt qui. in glo. idest.

Idioma An diuersitas idiomatũ uiciet actum qui agitur. nõ. Bar. in. l. i. §. fi. ff. de ℘. obli. Bal. in. l. iudices. C. de sen. et interlocutio. om. iudi. doc. in. c. ex litteris. de spon.

¶ Qualiter debeat se habere episcopus habens subditos suos diuersoꝝ idiomatũ et diuersoꝝ rituũ nõ. de tempo. ordi. quod trãslationẽ. casus in. c. qm in plerisq;. de offi. ordi. et ibi nõ.

Idiota Quis dicat idiota. Spe. ti. de arbi. §. differt. ℘. itẽ iferẽdo. ubi uid p Io. an. in addi. et in ti. d lega. §. nũc d epoꝝ. ℘. xxvii.

Idolatria Quid sit faciendum hiis qui metu immolãt idolis. habetur l. di. presbiteros.

¶ Idolatrie peccatũ incurrunt sacerdotes fornicarii igrediẽtes ecciaz. lxxxi. di. si q sunt p̃sbiteri.

¶ Egipt⁹ est mr idolatri. cxxvi. q. ii. sed et illud.

¶ Idolatria censet omnis diuinator et sortilegus xxvi. q. v. quod autem.

¶ Idolatria est omnis noxia supsticio fornicatio uocatur. xxviii. q. i. idolatria.

¶ Sanctius ẽ fame mori q̃ idolatriis uesci. xxxii. q. iiii. sicut sanctius.

¶ Salomon deuictus luxuria mulieribus templa idolis edificauit. xxxii. q. iiii. salomon quippe.

¶ Idolatria est quãdo cultus qui debet deo exhibet creature. sanctus Tho. scda scde. q. lxxxxiiii. arti. i. vi. q. i. quero.

¶ An idolatria sit species superstitionis. s. Tho. scda secunde. q. lxxxxiiii. ar. i. et ibi habes ꝙ olim idolis diuinus cultus exhibebat. et qd circa idolatriam fuit multiplex error. et ibi uide an idolatria sit species heresis.

¶ Nota re apostolus dicit idolũ non esse in mũdo uide. scda scde. q. lxxxxiiii. ar. i. et i. iii. di. xxxvii.

¶ Idolatria est grauissimum peccatoꝝ. e. q. xciiii. articulo. ii. et iii.

¶ Causa idolatrie fuit ex parte hois et de multiplici causa eius. uide. e. q. ar. iiii. et ibi uide ꝙ idolatria dicitur principium et finis omnis peccati. et quando idolatria incepit et quando ex magna pte cessauit. eo. arti. iiii.

¶ Cum idolatris non est communicandum. Idem scda scde. q. x. arti. ix.

¶ Quid sit idolatria. uide per sanctum Tho. in iii. di. ix. arti. iii.

Idoneus Idoneitas Idonea cautio requirit pignora uel fideiussores. Io. an. in. c. quanq̃. de usur. li. vi. super. ℘. idonee. facit. l. si mandato ticii. §. fi. ff. man. tex. est in. l. sancimus. C. de uer. sig. uide qd dixi supra sub dictione cautio.

¶ Licz qs sit idoneus ad regimẽ huius eccie non ꝓpterea sequit ꝙ sit idoneus ad regimen alterius de elec. in causis.

¶ Idoneű ĩportat tollerabile possibile et honestű secundum Osti de iureiur·c·ueniens.

¶ Quando lex loquit̃ simpliciter de idoneis intelligitur de idoneis omnibus modis· nõ ꝯ idoneis ſm qd·xxiii·di·tales·l·di·ex penitentibus·ꝯ elec· cum in cunctis·et·c·nihil·c· postq̃· de presump·c· ult·de preben·cű teneamur· et·c·super inordinata et·c·is cui·eo·ti·li·vi·

¶ Cum mandamur alicui ꝓuideri de beneficio intelligitur si est idoneus etiam si non exprimat̃ de elec·causaꝫ nõ·ꝯ cõsti·ex parte·in glo·ult·de elec· is cui·in glo·ii·libro·vi·

¶ Non idonei repellunt̃·ff·de mu·et ho·l·Rypto· quandoqꝫ tamen deficientibus idoneis· minus idonei admittunt̃·ff·de decur·l·generaliter·§· superiores·et·l·spurii·et ꝙ ibi nõ·

¶ Quilibet presumit̃ idoneus nisi ꝓ'bet̃ contrarium·de presump·c·ult·l·non omnes·§·a barbaris et·ff·de re mili·Spe·ti·de ꝓbati·§·i·ꝟ·restat·

¶ Qui ꝓmisit dare fideiussoré tenet̃ dar̃ idoneű Spe·ti·de emp·et uendi·§·i·ꝟ·si aűt·

¶ Quis dicatur idoneus·uide·ff·de uerbo· sig·l· si quis stipulatus·in fine

¶ Idonei non minus dicuntur ex fide q̃ ex facultate cõueniendi· nõ· ff·de in diem adiec·l· ubi·§· fi·in glo·idoneor·

¶ Quis dꝫ ꝓbare an dicens idoneű uel dicẽs nõ idoneű·nõ·ff·de proba·l·ii·in glo·et in·l·nõ est necesse·e·ti·ff·qui satis da·cog·l·si uero pro cõdempnato·in glo·dubitet̃ de presump·c·fi·

¶ Ad hoc qd quis dicat̃ idoneus· debent tria cõcurrere· uidelicet facultas ad cõueniendum· Item diuicie·Item fidelitas·ut·l·si uero·§·i·ff· qui satis da·cog·et·l·si ita stipulatus sim stichum aut pamphilum·ff·de ꝟ·oblig·facit insti·de suspec·tuto·§· fi·glo·ff·de proba·l·ii·ibi negatiua qualitatis·

Idrophilatus

Idrophilati dicuntur custodes aquarű·ut habet̃ in·c·si iudex laicus·de sen·excom·li·vi·

Idromantia

Quid sit idromantia et quibus artibus utantur idromantici habet̃·xxvi·q·v·nec mirum·

Idus

Quid sit idus·et qua die mẽsis dicat̃ uide·xviii·di·propter·

Ieiunium

Ieiunare debent omes clerici per septem ebdomadas integras ante pascha·iiii·di·statuimus·et·c·quadragesima·et·c·deniqꝫ sacerdotes·

¶ Die dominico non est ieiunandű·xxx·di· si qs tanq̃·et·c·si qs eoꝝ·de conse·di·iii·ieiuniű·et·c·ne quis ieiunet· Adde de obser·ieiu·c·i·de ꝟ·sig·que fuit·xxvi·q·vii·sacerdos·uide sanctuꝫ Tho·scđa scđe·q·cxlvii·ar·v·

¶ Ieiuniű predicare pleno uentre·est quedã ignominia·xxxv·di· ecclesie· xii·q·ii·socrates·

¶ Ieiunii a ieiuniis consecrare debent· lxxv· di· quod a patribus·

¶ De ieiunio quatuor tẽporum habetur· lxxvi· di·ieiunium·et·c·statuimus· et·c·de ieiunio· et in prealle·c·statumus·habetur quo ordine tale ieiunium est celebrandum·

¶ A festo pasce usqꝫ ad festum pentecostes nullatenus est ieiunandű·lxxvi·di·§· nõ aűt uidet̃·et §·necessario·uide in·c·ii·ꝯ obser·ieiu·et ꝙ ibi nõ·

¶ Ieiunare cibis nihil prodest· nisi mens ieiunet a uiciis·et bonis insistat opibus·lxxxvi·di·esu·

¶ Ieiunare non possit quis per alium· uidetur tñ ꝙ per filiű possit·glo·de peni·di·ui·pnia· Adde qđ nõ· Albr·in·l·quisquis·C·de epis·et cleri·glo·in·c· licet·de uoto·lxxxii·di·presbiter·de peni·di·i·qm̃ glo·xiii·q·ii·anime defunctorum·glo·in·c·accusatus·de hereti·li·vi·

¶ Qui medicinã recipit non est ieiunus·de cele· mis·ex parte· Inno·Rĩca· de obser· ieiu· Adde·s· Tho·scđa scđe·q·xlvii·ar·v·

¶ Tempore ieiunii est ab uxoribus abstinendum xxxiii·q·iiii·fres·et·c·xpiano·et·c·q in castigatõe·

¶ Ieiunia ſm locoꝝ cõsuetudiné sunt fuanda·xii· di·illa·tex·in·c·ii·de obser·ieiu·

¶ Ieiunans in quadragesima nõ debꝫ ante missaꝫ et uespertinű officium aliquid cõmedere· alias nõ dicitur ieiunare·Innoc·super Rĩca·de obser·ieiu· de cõse·di·i·solent plures·ꝯ cõse·di·iii·nõ oportet et·c·placuit·et de cõse·di·v·quinqꝫ modis·

¶ Nemini licet uiolare ieiunű quadragesime· de cõse·di·iii·non oportet·et·c·placuit·de cõse·di·v· quadragesima·

¶ Ieiunandű est diebus mercurii et ueneris· et a carnibus abstinendum·de conse· di·iii·de esu carniű·et·c·sabbato et ieiunia·et·c·sane·

¶ Ieiunia cõstituta nõ licꝫ absqꝫ rationabili causã uiolare·de cõse·di·iii·ieiunia·

¶ Ieiunio multi morbi sanant̃·de cõ·di·v·ieiuniű·

¶ An in ieiunio in quo est ꝓhibitus esus carniuꝫ sit etiã ꝓhibitus esus lacticiniorꝫ·nõ·iiii·di·deniqꝫ ubi casus facit ꝙ uerba sunt intelligẽda in potiori signato·l·i·§·qui imppetuũ·ff·si ag·uec·uł emphi· de hoc est glo·nõ·xxxiii·q·ii· admonere· ubi glo· querit· an ꝓhibito esu carniű uidetur prohibitus esus lardi·et uidetur dicere ꝙ non cõtrariű tamen interpretat̃ cõsuetudo·addimus glo·in ꝟ·sanguiné lxxxii·di·presbiter· Archi·iiii·di·c· deniqꝫ· Adde ·s· Tho·scđa scđe·q·cxlvii·arti·viii·

¶ Commutatio ieiunii uel cibarioꝝ non põt fieri ꝓpria auctoritate ubi potest haberi superior·alias secus· Inno·et Osti·de penis·licet nos addimus bonam glo·lxxxii·di·presbiter·

¶ Item aduerte quia ieiuniű inductű per ecclam non potest redimi pecunia nisi causa uel necessitas subsit·sed uoluntariű uel impositű pro penitentia sic de licentia superioris·ita dicit Osti·de uoto·c· i·lxxxii·di·presbiter·in glo·magna· Inno·de obs· ieiu·sup Rĩca· Archi·lxxxii·di·c·fi·

¶ An ieiunium diei sabbati sit sub precepto·uide tex·et glo·xii·di·illa·de cõse· di·v· quia dies· ubi glo·dicit ꝙ est cõsilii·tex·in·c·ii·de obs·ieiu·dicit standű esse cõsuetudini· etiã de esu carniű illa die idem glo·de con·di·iii·de esu carniű·et·c·sabbato·

¶ Ieiunes nõ debét diu stare sine cõmestiõe· nec laudantur biduana uel triduana ieiunia· de conse· di·v· sint tibi·

¶ An in diebus rogationű sit necessario ieiunãdű uide de obser·ieiu·c·ii·et qđ ibi nõ·in glo·de con· di·iii·cogitationes· que dicit ꝙ est consilium· nisi cõsuetudo esset in cõtrarium·adde·lxxvi·di·§·nõ aűt·et·c·utinã·et qđ ibi nõ·Archi·super glo·uide quod dicã·j·sub dictione letanie·

¶ An ieiunia sint populo in ecclesia nuntiãda·dic ꝙ sic de cõse·di·iii·c·i·et ita fuat consuetudo·

¶ Que festa sunt sub ꝑcepto ieiunii· uide ꝯ fer·

e. fi. de obser. ieiu. c. ii. de conse. di. iiii. c. i. Inno. et Io. an. in nouella. de obser. ieiu. sup Rꝛica. ubi tenet ꝙ festū omniū sanctoꝝ est ieiunandū. de quo uidi dubitari per nō. in. l. fi. C. de fer.

¶ Quādo aliquid dicat fieri a ieiunis. nō. glo. de conse. di. i. sacramenta faciūt. nō. de testi. c. i. glo. de cele. mis. ex parte. que dicit ꝙ quis nō est ieiunus postq̄ bibit. ꝙ est cōtra anglicos. Inno. uidet dicer ꝙ potus nō uiolat ieiuniū. de obser. ieiu. sup Rꝛica. de quo uide Mathe. in cle. fi. de hereticis. nos addimus. s. Tho. scda scde. q. cxlvii. qui uidet dicere ꝙ potus nō uiolat ieiuniū. licet immoderate bibēs peccet et perdat meritum ieiunii.

¶ Multa que debent fieri a ieiunis. uide de con. di. i. sacramēta. de testi. c. i. et ibi nō.

¶ Qui tenent ad obseruantiā ieiuniorum indictorum per ecclesiā. nō. glo. in. c. ii. in fine. de obs. ieiu. Inno. e. ti. super Rꝛica. Io. an. in. d. c. ii. uide. s. Tho. scda scde. q. cxlvii. ar. iiii. et in. iiii.

¶ An festum pētecostes sit necessario ieiunandū dic ꝙ sic. glo. lxxvi. di. ꝙ. necessario. glo. in. c. ii. de obser. ieiun. glo. lxxvi. di. ꝙ. ecce.

¶ Jeiuniū quinte ferie est apud catholicos prohibitum. de cōse. di. iii. ieiuniū.

¶ An omnia sacramenta sunt cōferenda a ieiunis alias nihil agatur. glo. ꝙ sic in eucaristia ac ordinibus. lxxv. di. q̄d a patribus. vii. q. i. nihil. de cōse. di. v. ut ieiuniū. de tēpo. ordi. lras. glo. de cele. mis. ex parte. si tamen aliter fiet. uidelicet ꝙ agitur si als seruat forma eccle. ut nō. in preall. iuribus.

¶ An comedens magnos et delicatos pisces possit dici uiolator ieiunii. Inno. uidet dicere ꝙ nō super Rꝛica. de obser. ieiu. alias tamen peccat et debz cōfiteri saltem si ex delectatōe hoc faceret.

¶ Unde dicatur ieiuniū. et quotuplex sit ieiuniū nō. Inno. et Osti. et doc. de obser. ieiu. sup Rꝛica. plene per Osti. in summa de peni. et remis. ꝙ. quis sit effectus. ꝓ. ieiunium. nō. triplex. Adde q̄d nō. Archi. de cōse. di. v. ieiuniū. idē. lxxvi. di. ieiuniū.

¶ An in diebus ieiunii licet per totam diez abstinere a cibo et potu postea denocte comedere sicut seruat cōsuetudo multarū ciuitatū. presertim in uigilia natiuitatis dñi. glo. ꝙ non. de cōse. di. v. sint tibi. que uidet dicere ꝙ talis est ritus paganoꝝ.

¶ An liceat ieiunare duobus diebus cōtinuis. glo. uidet dicere ꝙ non. de cōse. di. v. non dico.

¶ An impuberes senes peregrinātes agricstores ualitudinarii mulieres pregnātes. et alii magno labore se affligentes teneant ad obseruātiā ieiunioꝝ doc. uident dicere ꝙ non. super Rꝛica. de obserua. ieiu. q̄d tamen uidet intelligendum habita dispensatione superioris. alias secus. uide ad hoc. s. Tho. scda secūde. q. cxlvii. ar. iiii.

¶ Que sit iusta causa dispensandi circa obseruātiam ieiunii. doc. in prealle. Rꝛica. ubi enumerantur infirmitates. nature debilitas. ciboꝝ penuria. paupertas. peregrinatio. labor dñoꝝ. nimia expectatio in mensa inseruientibus. q̄d maxime habet locum in teutonicis et anglicis et polonis. Adde de con. di. v. quadragesima. et. c. seq.

¶ An ieiunia indicta possunt de uno die ad aliuz transferri. Inno. et doc. in prealle. Rꝛica.

¶ An pregustantes cibos magnoꝝ dominoꝝ. uel infirmoꝝ. aut mulieres pregnātes. uel infirmi. aut in obsidione positi comedētes carnes in die ieiunii uiolant ieiunium. Innoc. et doc. ꝙ non. in prealle. Rꝛica. de obser. ieiu.

¶ An in montibus uel aliis locis in qbus est paucitas piscium. licz tpe ieiunii uti ouis caseo butiro et similibus. doc. uident dicere ꝙ sic. in dicta Rꝛica.

¶ An et quādo dispensandū sit sup ieiuno. Inno. uidet dicere ꝙ si est ieiuniū indictum requiritur iusta causa. si uero est uolūtariū possit ex arbitrio cōmutari in melius. ita uidet uelle in dicta Rꝛica.

¶ An ieiuniū sexte ferie sit necessitatis. Inno. in dicta Rꝛica. cōcludit ꝙ non. nisi quo ad esum carnium. Adde de consecra. di. iii. de esu. Archidia. eadem di. ieiunia.

¶ A qua etate teneant ad oseruantiā ieiuniorum uarie sunt opiniones. in. c. ii. de obser. ieiuni. Osti. tandem tenet ꝙ a. xx. anno. supra adde. Innoc. in dicta Rꝛica. qui querit de infantibus. doc. de cōse. di. iii. e. i. in fi. Math. in cle. fi. de here. uide. s. Tho. scda scde. q. cxlvii. arti. iiii.

¶ An ieiuniū aduētus sit precepti. tex. uidet dicere ꝙ sic. de obser. ieiu. c. ii. ꝯriuz fuat cōsuetudo.

¶ Impositio ieiunii possit dici tormentum. glo. in cle. i. de here. in. ꝓ. tormētum.

¶ Quos comites dz habere ieiuniū. uide Archi. de conse. di. v. ieiunium.

¶ An consuetudine possint tolli ieiunia indicta uide Io. an. in. c. ii. de obser. ieiu. et sup Rꝛica.

¶ An ieiunās in pane et aqua possit comedere sal uide tex. xxxiii. q. ii. admonere.

¶ An aūt hii qbus iniūctū est tale ieiuniū i pane et aqua possint aliud sumere. uide de peni. et remis. c. iii. in glo. i.

¶ An forensis obliget ad ieiunia ex cōsuetudine loci indicta. uide. xii. di. illa.

¶ An tempore ieiunii extra quadragesimā liceat comedere lac caseum butirū et oua. Archi. iiii. di. deniqꝫ. Inno. de obser. ieiu. super Rꝛica. glo. xxxiii. q. ii. admonere. textus et ibi Archi. de cōse. di. iii. rogatōes. Math. in cle. fi. de heret.

¶ An ieiunium indictum sub certo numero dieꝝ intelligat diebus cōtinuatis uel interpollatis. glo. xxii. q. v. c. i.

¶ An serui obligentur ad obseruantiā ieiuniorū. tex. de cōse. di. iii. rogationes.

¶ An obligatus ad ieiuniuz ex uoto uel ex penitencia si ingrediat religionē teneat ad obseruantiā glo. ꝙ non. xvi. q. i. qui uere.

¶ An soluat ieiuniū si quis aliqua iusta causa tpe comestionis surgit de mensa ante finē prandii. et postea reuertit ad perficiendū prandium. uide de conse. di. iii. non liceat.

¶ Jeiuniū est postponendū ut sanitas corporis habeat. de cōse. di. v. non mediocriter.

¶ An tempore ieiunii licet comedere aues nascētes in aquis. et quid de ranis uide q̄d nō. Archi. iiii. di. deniqꝫ. ubi etiā ponit que penitentia sit imponenda ei qui comedit carnes in quadragesima.

¶ An omnes qui nō ieiunāt diebus qui sunt sub ꝑcepto peccēt mortaliter. uide. lxxvi. di. utinam.

¶ Non licz se tali strigere ieiunio a quo sit mors secuta. ut cle. exiit. ꝙ. porro. de ꝓ. sig. li. vi.

¶ An ieiuniuz possit redimi per elemosinam sine superioris licentia. glo. lxxxii. di. presbiter. Math. in cle. fi. de heret.

¶ An mulier pregnās teneatur ad obseruantiam

ieiunii· uide Osti· in· c· i· de paren· qui fi· occi·

¶ An in ieiunio in quo prohibetur esus carnium sit prohibitū comedere olera cocta in brodio carniū· tex· facit ꝙ si· xxx· di· c· fi·

¶ An uxor inuito marito possit ieiunare· uide Archidia· de conse· di· iii· c· i· Innoc· de obser· ieiu· super rubrica·

¶ An tpe ieiunii liceat de sero facere collatiōem seu aliquid comedere uel bibere· nō· in Rŭica· de obserua· ieiuni·

¶ An ieiunare semper sit laudabile· uide· s· Tho· in· quarto· di· xv· ubi ponit tres casus in qbus ieiuniū nō ē laudabile· Idē· scđa scđe· q· lxxxviii· ar· ii·

¶ An ieiuniū debeat cadere sub precepto· Idem s· Tho· scđa scđe· q· cxlvii· arti· iii·

¶ Que sit hora cōpetens ad comedenduz tēpore ieiunii· et a quibus cibis debent ieiunantes abstinere· dixi· s̄· Adde· s· Tho· scđa scđe· q· cxlvii· ar· vii· ubi de hoc·

¶ An receptio electuarioꝝ siue confectionū aut medicinaꝝ uiolet ieiunium· dixi· s̄· ſm Inno· super Rŭica· Adde· s· Tho· scđa scđe· q· cxlvii· ar· vi·

¶ An in cibis tpe ieiunii episcopus debz se sociis cōformare· uide· xl· i· di· c· i· ii· et iii·

¶ Quare institutū sit ieiuniuz quadragesime et quatuor temporū anni habet· lxxvi· di· ieiuniū· de conse· di· v· quadragesima· uide in sermonibus qui legunt illis tpibus in ecclesia

¶ Jeiuniū est actus uirtutis et abstinētie· s· Tho· scđa scđe· q· cxlvii· ar· i· et· ii· et in· iiii· di· xv· ar· i·

¶ Jeiuniū est in precepto sed nō omnibus· idē ut supra· ar· v· et in pcalle· di· ar· ii·

¶ Ad quid ualet ieiuniū· Idez in· iiii· di· xiiii· ar· i·

¶ Jeiuniū est solū in una cōmestione· Idem scđa scđe· q· cxlvii· ar· vi· et in· iiii· di· xv· ar· iii·

¶ Jeiuniū dicit duplex· Idem in· iiii· di· xiiii· ar· i·

¶ Jeiuniū est pars satisfactiōis· Idem in preall· q· cxlvii· ar· iii· et in· iiii· di· xv· ar· i·

¶ Jeiuniū ptinere potest ad religionē· castitatem seu aliam uirtutē in prealle· q· cxlvii· ar· ii·

¶ Jeiuniū est aliquo tpe interdictū· Idē in preal· q· cxlvii· ar· v· et in· iiii· di· xv· ar· ii·

¶ Quando in ieiunio possit quis per se ipsuz dispensare et quando debet ad superiorem recurrere in prealle· q· cxlvii· ar· iiii·

¶ Jeiunare nimis uel uigilare est peccatū· s· Tho· in· q· de quolibet· q· v· ar· xviii·

¶ An pueri teneant ad obseruantiaz ieiunioꝝ et quid de peregrinis· operariis et aliis huiusmodi p eundem in dicta· q· cxlvii· arti· iii· ubi etiam uide quid de pauperibus

¶ Verbum illud euangelicuz nō possunt filii spōsi ieiunare zc̄· Luce· v· triplicē habet expositōez· de qua per· s· Tho· scđa scđe· q· cxlvii· ar· v·

¶ Qualiter est ieiunandū ante pasca et in uigiliis et in singul' q̄rtis anni et ꝙ talis ieiunii est triplex ratio· et ꝙ non debemus ieiunare immediate post epifaniam· et quare aliter iudei aliter ecclesia ieiunant quatuor tpa· et ꝙ non est ieiunanduz tpe pascali nec diebus dominicis· et credens tale ieiunium esse non excusatur a peccato· Idem in preal· q· cxvii· ar· v· ubi etiam uide ꝙ tempore ieiunii licet pluries bibere·

¶ Quomō ieiuniū uiuoꝝ possit pdesse mortuis· Idem in· iiii· di· xlv· ar· xviii·

¶ An uigilia sancti bartholomei sit ieiunāda· nō· in· c· ii· ꝑ· sanctoꝝ· ubi tex· de obser· ieiu·

¶ Dauid de homicidio et de adulterio reprehensus unius ebdomade ieiuniū pro satisfactione admissi sceler' legit obtulisse· ii· reg· xii· uide· xxxiii· q· ii· ꝑ· hoc quanq̄·

¶ In ieiunio ludere uel nugari nō licz· uide ysaie lviii xxxiii· q· iiii· xpiano·

¶ Jeiunus melius discernit q̄ sat· in aut· de nup· ꝑ· iocundius· in glo· epula colla· iiii·

Jeronimus Opera Ieronimi et scripta sunt per ecclesiaz approbata xvi· di· sancta·

¶ Quia beatus Ieronimus nimis se occupabat in libris gētiliū· ideo ab angelis fuit correct⁹· xxxvii· di· legimus·

¶ Jeronimus maior fuit sanctitate q̄ Augustinus ii· q· vii· quanq̄·

¶ Illoꝝ opera ecclesia damnat· ut heretica que a beato Ieronimo sunt dāpnata· uide· xvi· di· habeo librum·

Jerusalem Mense augusti ciuitas iherusalem cuz tēplo fuit a tito et uespasiano īperatoribus funditus euersa· lxxvi· di· ieiunium· ubi uide plene· in glo·

¶ Quot modis sumitur hoc nomē in sacra scriptura· uide de sacra unc· c· i· et quod nō· lxv· di· qm̄·

¶ Jerusalem capta fuit a nabucodonosor· una cū caldeis· xxiii· q· v· ꝑ· hinc·

Jgitur Quandoꝗ ponit hec dictio igitur inceptiue non illatiue· ff· de iusti· et iure· l· ius ciuile· ꝑ· fi· ff· de cōdi· ob tur· cām· l· i· ff· solu· ma· l· fructus· Io· cal· in· c· post cessionē đ pba·

¶ Item stat suppletiue et illatiue· ff· đ dāp· infec· l· si finita· ꝑ· i·

Jgnauia Quid sit ignauia· dic idem ꝙ stulticia· l· qui solidum· ꝑ· etiam ff· de le· ii·

¶ De hoc ṽbo ignauia habet· C· đ decu· l· quidā·

Jgnis Ignis caritatis omēz culpā exurit· de peniten· di· iii· inter hircū·

¶ De igne queꝫ Helyas fecit descendere de celo dixi· s̄· sub dictione helias·

¶ Igne purgatorii sunt puniendi penitentes· de peni· di· vii· c· nullus· circa finem·

¶ Igne purgatorii purgant minora peccata· xxv· di· ꝑ· criminis· et· c· qualis·

¶ Ignis purgatorii est pena grauissima· xxv· di· qui in aliud·

¶ Duo ignes sunt in purgatorio· nō· xxvii· q· i· impudicas·

¶ An ille in cuius domo ortus est ignis teneatur resarcire dampnuz uicinis· unde in· l· si fortuito· ff· de incen· rui· nau· C· de pig· act· l· que fortuitis· ff· de penis· l· capitaliū· ꝑ· incendiarii· ff· de offi· pfec· urb· l· iii·

¶ Ignis inferni est corporeus et ē eiusdē speciei cum isto· s· Tho· in· iii· di· xliii· ar· ix·

¶ Ignis quo purgandus est mundus est eiusdem speciei cum isto· Idem in· iiii· di· xlix· ar· iiii·

¶ Ignis purgabit celū et elementa· sed non cōsumet ea· Idem scđa scđe· q· xlvii· ar· v·

¶ Ignis purgatorii precedit iudiciū· Idem· in· iiii· di· xlvii· ar· vi·

¶ Ignis non lucet in ꝓpria spera· Idem in· ii· di·

si. articulo. v.

¶ Ignis inferni non lucet. nec est sola pena damnatorum. Idem in. iiii. di. l. arti. vii.

Ignominia Ignominia idem est quod infamia. ut no. l. di. domino sancto. in glosa.

Ignobilis An ignobilis puniatur ex eodem delicto magis quam nobilis. no. xli. di. non cogantur. tex. in. c. qui contra. xxiiii. q. i.

Ignorantia Ignorans Ignorantia quandoque excusat peccatum. viii. di. consuetudo. i. q. iiii. nunc ergo. et. c. ecclesia. Adde quod non excusat a toto sed a tanto. xxxii. q. vii. quemadmodum.

¶ Ignorancie uitande causa omnis scientia legi potest. xxxvii. di. legimus.

¶ Ignorancia summe uitanda est clericis. xxxvii. di. § ut itaque ex premissis.

¶ Ignorantia est mater omnium errorum. xxxviii. di. ignorantia.

¶ Non licet sacerdotibus ignorare canones. ut xxxviii. di. nulli.

¶ Ignorantia uoluntaria non excusat peccatum. xi. q. iii. excellentissimus.

¶ Ignorantia primi confessoris facit quod alter confessor possit et debet audire iam primo confessum ix. q. ii. placuit. faciunt no. de peni. et remis. c. omnes.

¶ Ignorantia excusat iuramentum illicitum. ut habetur. xxii. q. iiii. illicitum.

¶ Ignorantia excusat incestum. xxxiiii. q. i. in lectum. et. c. si quis cum matre.

¶ Affectator ignorantie punitur tanquam sciens. ita dicit Innoc. in. c. cum inter. ii. de electio.

¶ Ignorantia uenditoris non minuit damnum emptoris. nec actionem que competit ad damnum. ita dicit Bal. in. l. i. C. de edili. ac.

¶ Quotuplex sit ignorantia et que excuset. no. glo. xxxvii. di. non omnis. et. xxxviii. di. insinua.

¶ Ignorantia probatur per iuramentum. glo. in. l. si cui. ff. de accusa. et ibi Bar. Adde glo. xxxiiii. q. i. in lectum. no. de cri. fal. accedens. de elec. innotuit potest tamen contra tale iuramentum probari contrarium scilicet scientia et probabitur modis de quibus per Bar. in. l. si cui. § hisdem. glo. in. l. v. C. de periculo tut. et ibi etiam Bar. nos addimus quod ignorantia probatur hoc ipso quod non probatur contrarium secundum Bar. in. l. sup seruis. C. de his qui mi. non pos. li. xii.

¶ Ignorantia non prodest ubi culpa precedit. ut l. itaque. § i. ff. de contrahen. emp.

¶ Quando et quibus casibus quis potest allegare ignorantiam. no. Bar. in. l. generο. ff. de. hiis qui. no. infa.

¶ Ea que facilius sciri possunt si ignorantur grauius cohercentur. no. glo. in. l. sed addes. § i. ff. loca.

¶ An gesta per eum qui ignorabat se iudicem ualeant si in ueritate erat iudex. no. Bar. in. l. sed si de sua. ff. de acqui. heredi. l. quero. ff. de eo qui pro tuto. lacus. in. l. multum. ff. de condi. et demon. Inno. in. c. cum contingat. de offic. dele. in glo. super. pro iuste. Adde quod dicam. j. sub dictione iudex. que omnia faciunt ad questionem. an gesta per prelatum depositum uel remotum. qui tamen illud ignorabat ualeant ad quod faciunt. no. in cle. i. de renunc. uide glo. lxiii. di. tibi domino.

¶ An liceat ignorare quod publice factum est. no. xxi. q. ii. qui et humanis. uide tex. et quod ibi no. in. c. fi. qui ma. accu. pos. ff. de iur. et fac. igno. l. nec supina. et. l. regula. xvi. di. c. fi. et de postu. prela. c. i.

¶ An ignoranti currat tempus. uidetur quod non. ff. de calump. l. annus. xvi. di. c. fi. C. de app. aut. hodie ar. contra. C. de dolo. l. fi. ff. de his qui no. infa. l. genero. facit de prebendis statutum. li. vi. et. in cle. i. de conces. preben. et de sup. neg. prela. c. licet.

¶ Ignoranti queritur actio. ff. de peti. here. l. Item iulianus. ff. de testa. l. si filiusfami. facit. l. cum pater. § surdo. ff. de le. ii.

¶ Ignorans non uidetur renuntiare. ff. de inoffi. tes. l. mater. ff. de peti. here. l. legitimam. ar. contra. ff. si quis in frau. patro. l. si patronus.

¶ Ignorans non consentit. ff. de libe. cau. l. non uidetur. xxxviii. di. quamuis. de preben. si beneficia. li. vi. de sen. exco. si uero. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per errorem. no. in cle. i. de procu. de consti. c. ii. li. vi.

¶ Ignorantia proueniens ex defectu scientie non est peccatum sed pena. xxxviii. di. c. i. et. ii.

¶ Ignorantia affectata est quando quis non uult intelligere id quod debet. xxxviii. di. § ultimo.

¶ Ignorantia facti sepe peritissimos fallit. ut. l. ii. ff. de iur. et fac. igno. et in dicto. c. i. de consti. li. vi. Spe. ti. de aduo. § iuxta principium.

¶ Non ignorantia in facto proprio tolleretur uel non. no. Bar. in. l. si res obligata. ff. de leg. i. et in. l. i. C. de confes. Adde glo. i. q. iiii. c. ecclesia. Bar. in. l. si quis delegauerit. ff. de no. ope. nun. dixi in repetitione. c. ab excomunicato. de rescriptis.

¶ An ignorantia articulorum fidei excuset aliquem glo. quod non. xxiiii. q. i. scisma. nos addimus quod non omnes tenentur eo modo scire articulos fidei. laici enim implicite sicut credit ecclesia. curati explicite itaque ut sciant illos docere. epi uero debent scire reddere rationem et contradicentes reuincere ad hoc. xxxviii. di. c. i. et. ii. et. c. omnes. xxxvi. di. § ecce. uide no. per glo. et Inno. in. c. i. de summa tri.

¶ An et quando ignorantia excuset a pena. no. Bar. in. l. i. § non autem. ff. si quis testa. li. esse ius. fu. et in. c. ii. de consti. li. vi. glo. i. q. iii. turbatur nauicula. plene per d. Antho. et modernos. de consti. cognoscentes et in. c. ab excomunicato. de rescriptis. et in. c. ii. de ordi. ab epis. et in. c. apostolice. de cle. ex. minis. xxxiiii. q. ii. in lectum. glo. in. c. i. de eo qui dux. in ma.

¶ An ignorantia iuris sit dolus lata culpa uel leuissima. no. glo. in. l. liberorum. § notatur. ff. de hiis qui no. infa. Bar. in. l. quod nerua. ff. de pos. Bal. i. l. error C. de iur. et fac. igno. d. Antho. et moderni. in. c. cognoscentes. de consti.

¶ Que dicatur ignorantia affecta dixi aliquid. s. uide tex. iuncta glo. in. c. eos. de temp. or. li. vi. ubi Archi. et. c. cum inhibitio. § si quis uero. de cland. despon. et. C. de incest. nup. l. qui contra.

¶ An igonrantia regule excuset quem ab obseruantia ipsius. no. Inno. et doc. in. c. dudum. de conuer. coniug. ubi dicit quod talis non est ignorantia iuris sed facti

¶ Ignorantia que allegatur circa uim et potestatem sponsalium et matrimonium cum crassa secundum Inno. de spon. ex litteris. Ex quo habes notabiliter quod ignorantia iuris circa ea in quibus omnes homines uersantur non excuset quod est singulariter notandum. Idem ignorantia facti quod fit apud eos inter quos quis conuersatur. tex. et glo. xxiii. q. i. paratus.

¶ Quis probet ignorantiam uel scientiam. no. in regula presumitur. li. vi. de hiis que fi. a prela. ea nosciε

de elec· innotuit· in glo· et in ·c· cum terra. facit de postu· prela· c· i· ff· de pba· l· uerius· in glo· xxxiiii· q· ii· in lectum. Adde q ignorantia presumit· nisi probetur scientia· ff· de adminis· tuto· l· hoc autem ℂ· qui mili· non pos· l· sup seruis· li· xii· et in regula presumit· li· vi· viii· q· ii· dilectissimi· et nō· in· d· c· innotuit· de elec· Item adde nō· in· l· cum de indebit· ff· de proba· in glo· in· ꝟ· ignoranti· Bar· ff· de accu· l· si cui crimen· ꝗ· i· et ibi glo· in· ꝟ· doceat in aut· de incest· nup· ꝗ· ii· in glo· sciens· colla· ii· de rescriptis ad audientiam· ii· in glo· fi· Bar· in· l· si qs delegauerit· ff· de noua.

¶ Absens regulariter psumit ignorare ea q fiūt in loco in quo est absens qui ma· accu· nō pos· c· fi·

¶ Quotuplex sit ignorancia et que excuset que non· plene· nō· glo· i· q· iiii· ꝗ· sed hiis exemplis· in glo· super· ꝟ· ignorantia· glo· xv· q· i· c· i· super· ꝟ· ignorat· et· c· merito· in glo· Adde nōta· ff· de iur· et fac· igno· l· regula· in glo· i·

¶ Ignorātia iuris releuat a pena· sed nō absorbet culpā· xxiiii· q· i· si quis dederit· in glo· ad materiā· uide qđ nō· Archi· in· c· i· de cōsti· li· vi·

¶ An et quādo ignorantia sit peccatū uel nō· nō· laud· in cle· i· de etat· et qualit· ubi per do· cardi· Flo· glo· xv· q· i· in summa· i· q· iiii· ꝗ· notandum· Io· an in regula ignorātia· li· vi· Cy· in· l· qui cōtra ℂ· de incest· nup· Bar· in l· si adulteriū· ꝗ· stuprum· ff· de adult· et in· l· qđ nerua· ff· depos· Adde· s· Tho· in· ii· di· xxii· q· ii· ar· i· et· scđa secūde· q· lxxvi· ubi etiā tractat an ignorātia excuset a peccato· de quo idem· s· Tho· in scđa scđe· q· lxxvi·

¶ Que sit ignorātia supina· uide· in· c· ut aīa· de cōsti· li· vi· et de or· ab epis· qui renūtiat· epis· c· i·

¶ Ignorare et nescire differunt· uide Sali· in· l· fi· per quas perso· no· ac·

¶ Mala est ignorantia eo· que dei sunt· qa talia ignorans ignorabit· xxxviii· di· qui ea·

¶ An in delictis possit allegari ignorantia ad comodum ignorantis· Bar· q nō· in· l· inter omnes· ꝗ· recte· ff· de furtis·

¶ Ignorans restituit etiā aduersus pscriptionem longissimi tpis· ff· de iti· actuq· preua· l· i· ꝗ· si quis aūt· Bar· in· l· cū filius· ꝗ· in hac· ff· de ꝟ· obli·

¶ In quo differūt error ignorantia et titubatio· Io· an· in regula ignorantia· li· vi·

¶ Ea que fiunt de nocte ul' in multitudine hoīm licite possunt ignorari· glo· est singularis· fm Bar· in· l· si cum exceptione· ꝗ· in hac· ff· q me· cā· super ꝟ· ignorantiā quā dicit menti tenendam·

¶ De ignorancia uide glo· sūme· i· q· iiii· ꝗ· notandum· glo· xxxviii· di· in summa· et in regula ignorantia· li· vi·

¶ Ignorantia iuris excusat agricultores ac alios simplices ac re· forensium inexpertes· nō· Io· an· de cōuer· cōiug· significauit· super glo· i·

¶ Qui ignorat ignorabit· pmo ad corinth· xiiii· xxxviii· di· qui ea· xv· q· i· in prin·

¶ Probabilis ignorantia excusat dolū de eo qui dixit in ma· c· i· in glo·

¶ Ignorantia prodest· ff· ad macedo· l· si quis patrem· in fine·

¶ Ignorare est nescire nō simpliciter fm q quis scire debet· fm doc· de cle· ex· minis· apostolice· nō enim ita late patet sicut nescire· ℂ· per quas pso· l· si aliquid· s· dixi fm Sali·

¶ Non uidet dolo facere qui ignorat cām quare debet petere· ff· de reg· iu· l· qui in alterius· đ elec· ut circa· li· vi· Adde qđ ignorātia iuris et facti excusat a dolo· ℂ· ad· l· fau· de pla· l· plagi criminis· Bar· in· l· si adulteriū cum incestu· ff· de adult·

¶ Ignorantia inuicibilis ex furore uel demētia si casu prouenit nō imputat· si autem uenit ex culpa noxia est· xv· q· i· si quis·

¶ Ignorātia inuicibilis pueniēs ex negligētia excusat a tāto· sed nō a toto· xxxii· q· vii· quēadmodū

¶ Licet ignorantia laici sit noxa sacerdotibus tū qui ducatū debēt pbere aliis est piculosa· xxxviii· di· ꝗ· ut itaq·

¶ Ignoratis principiis ignorare oportet que ex ipsis sequūt· ut in regula nulli· li· vi·

¶ Nulla ignorantia cadere potest in deu· est enī omnia sciens· de elec· fundamēta· ꝗ· proinde· li· vi· et secretorum cognitor· xxxii· di· erubescant· et de simo· tua nos· ut ecc· bene· fi· c· i·

¶ Furiosus dicit omnia ignorare· in de· l· đ homi· Spe· ti· de no· ope· nunt· ꝗ· i· ꝟ· pensi·

¶ Persona cuius qualitas et merita ignorantur non est preficienda uel eligenda et qui aliter facit non saluat cōscientiā sua· hoc nō· Io· an· in· c· bene ii· circa fi· de postul· prelato·

¶ Ignorantia pprie dicit iuris· fm Cy· ℂ· de iuris et fac· igno· l· si post· ad finem·

¶ Ignorantia iuris quādoq non pdest in damno uitando· nō· ff· de reg· iur· l· qui cum alio· uide· ℂ· de iuris et fac· igno· l· si emancipata·

¶ An ignorantia presumit in fratribus sup fideicōmisso inuicē restituēdo· Bar· plene i· l· qui ron e ꝗ· duo fratres· ff· de ꝟ· obli· in· iii· questione·

¶ An ignorantia iuris excuset mulieres· nō· ff· de iuris et fac· igno· l· error· in glo· fi· ℂ· eo· l· si emancipata· et· l· fi· eo· ti·

¶ An ignorātia iuris psit in acquirēdo· nō· ff· de peti· hered· l· sed et si· ꝗ· scire· in glo· et non puto et uide in glo· in· l· si emancipata· in glo· fi· ℂ· đ iur· et facti ignorantia·

¶ An ignorātia cōseruet alicui ius· nō· Bar· i· l· fi· ff· si qs testa· libe· ius fue· et ibi relinqt sub dubio·

¶ In quibus casibus licet alicui allegare ignorantiā· nō· in· l· genero· ff· de hiis qui nō· infa· p Bar·

¶ In muliere in dubio presumit iuris ignorantia in uiro sciētia· nō· glo· in autē· đ incest· nup· in pn· colla· ii· ff· de iuris et fac· igno· l· error· in glo· fi·

¶ Iuris ignorantia etia in damno uitando nocet in iudicio· glo· in· l· non fatet· ff· de confes·

¶ Qualiter probet ignorātia iuris· uide dictā· l· non fatetur· et· ff· ad· l· acquil· l· scientiā· ꝗ· pe· et· l· si ex plagis· ꝗ· i·

¶ Delictum ignorantie punit· ff· de legi· l· i· ff· ad l· acquil· l· scientiā· ꝗ· pe· et· l· si ex plagis· ꝗ· i· institu· bo· rap· ꝗ· quid tamen· ff· de pe· l· respiciendum· ꝗ· delinqt· ff· ad· l· cornel· de sicca· l· lege· ꝗ· cū qui da· uide glo· q allegat hic et alia materia· in· d· l· i· ff· de legi· ubi uide Bar· et Bal· q multa bona dicūt

¶ Mulieri subuenit etiā in iudicialibus ius ignoranti· ff· qui satisda· cog· l· de die· ꝗ· minori·

¶ Lata culpa est ignorare ius· ff· si cer· petatur· l· quod te· in glo·

¶ Faciēs contra ius in dubio censet facere ex ignorantia alias ex culpa sua si est peritus glo· in· l· i· ꝗ· qui magistratū· ff· qđ quisq iuris·

¶ An ualeat statutum q ignorantia non possit allegari·nõ·in·l·pe·ff·ad·l·fal·q.

¶ Propter nimiã simplicitatez presumit magis error et ignorantia q malicia·C·de his qui sibi ascribunt in testamento·l·q adhibitus·

¶ Ignorantia causata ab aliquo fundamento affirmatiue probari debet·ff·de acqui·here·si heres ab eo·nõ·per Bar·in·l·i·ff· de legi· et·ff· de his qui sunt sui uel alieni iuris·l·filium·

¶ Potestates terraꝝ facilius excusant per ignorantiam q eoꝝ assessores·quia lex durius agit cuz uiro perito q imperito·ff q quisq iuris·l·ii· uide Bal·in dicta·l·i·ff·de legi·

¶ Ad probandã ignorantiã sufficit probare cõiecturas·nõ·i·q·i·si qui a simoniacis·et·ff·de usucap·l·si cui·§·i·et qđ ibi nõ·

¶ Simplex dicitur ignorans factum ꝓpriũ·ut·ff·de neg· gest·l·si pupilli·§·si quis ita·

¶ Quod dicit ius ligare ignorantes· est uerũ de iure scripto·secus de iure non scripto et eius ignorãtia·ita dicit Guil·in·l·de quibus·ff·de legi·

¶ Ignorãtia iuris positiui uel etiã naturalis excusat a pena que imponit ex dolo· nõ aũt a pena que imponit ex dolo ficto uel ex lata culpa·Ia· but· in l·si idem·ff de iurisdic·om·iudi·

¶ Ignorantia de facto ꝓprio de longinquo uł intricato excusat Ia·but·in·l·fi·ff·de feri·

¶ Ignorãtia iuris non excusat delictũ et pariter punitur ignorãs et sciens ius·ff·de edili·edic·l·ediles·§·ca·faciunt que dixi supra·

¶ Ignorãtia facti punitur in pupillo et in minore ff·ad macedo·l·cessare·uide glo·iii·in·l·qui fidem·ff·mandati·

¶ An dispositio generał referat ad ignorata· Pe·in·l·eleganter·§ non solum·ff·de dolo·

¶ Ignorantia facti impedit cursum temporis in lucro captando non iuris·tex·cum glo·in·l·i· ff de iuris et fac·igno·

¶ Non est iusta ignorantia iuris quando ius est finitũ et redactuz ad corpus iuris·alias secus·tex·est cũ glo·ff·de iur· et fac·igno·l·in omni pte·

¶ Ignorãtia facti alieni tollerat nisi sit supina·ff·de iuris et fac·igno·l·plurium·

¶ Scĩa unius alteri nõ nocet·nec ignorãtia unius alteri prodest· ff·de iur· et fac· igno·l· iur ꝯtinũ·

¶ In lucro captãdo nocet iuris ignorãtia sed prodest in suo cõseruãdo·ff·de iuris et fac·igno·l· iur· ignorantia·la secunda·

¶ Minoribus et feminis nõ nocet iuris ignorantia si non cadat in delictũ·ff· de iuris et fac· igno·l·regula·q limita·ut ibi habetur·et in·l·fi·C·eo·

¶ Iuris ignorantia non nocet minori ex cõtractu uel quasi uel ex delicto uel quasi si est error iuris ciuilis·secus si est iuris naturalis·ff· de iur· et fac·igno·l·regula in glo·

¶ Milites licite ignorant ius·ut in preallegata·l·regula·§·si filius·

¶ Ignorantia facti alieni qđ omnes sciunt nõ est tollerabilis sed supina· ut in dicta·l· regula·§· sed facti ignorantia·

¶ Iuris ignorantia nõ prodest aliquo casu quãdo quis est sapiens in iure· uel habere potest copiam peritoꝝ· ut in·d·l·regula·§·ignorantia· q est uerũ in lucro·in damno autẽ indistincte subuenitur· ut dicit glo·in·d·l·regula·in uerbo raro·

¶ Impubes sine tutor· auctoritate nil dicit scire iuris uel facti·ff·de iuris et fac·igno·l·fi·

¶ Si statutũ puniat portantes bladuz et q boues publicentur an publicabunt boues dñi ignorantis uide Ia·but in·l·ariani·C·de her·l·quicũq·eo·ti·

¶ In damno uitando iuris ignorãtia non prodest maribus· nisi ubi apparet iure expressum· et tunc prodest feminis·etiam in casibus enumeratis·in·l·fi·C·de iuris et fac·igno·

¶ An mulier iuris ignorantia excuset in cõdemnatione expensaruz· Bar·dicit q non·l·edita·C·de eden·quia non reperitur iure cautum·

¶ Ignorantia iuris quasi naturalis non excusat·etiã in rustico·ff·de iur· et fac·igno·l·ii·

¶ An et quãdo error seu ignorantia iuris noceat uel non uide plenam distinctionem·Ia·but· in·l·ii·ff·de in ius·uocan·

¶ Ignorantia iuris nocet ubi tractatur de damno uitãdo ab utraq parte·ff·ad uelle·l·si fideiussores·nisi possit culpa alteri imputari· ut dicit Guil· C·de rei uen·l·mater·

¶ Ignorantia iuris excusat a pena ꝓpter rusticitatem·non autem excusat a nullitate actus· ut in l·i·C·de interdic·ma·inter pu·

¶ Licet ignorãtia iuris naturalis nõ excusat· alleuiat tam penã·ff·de publi·l·interdũ·§·licet·

¶ Supina ignorantia excludit doluz·l·i·§·si quis ff·ne uis fiat ei·

¶ Aliũ intellectũ habet actus factus a sciente ius aliũ factus ab ignorante·glo·ff·de leg· p̃stan·l·fi·

¶ Error uel ignorantia in causa petentis inficiat actus secus si sit causa extrinseca·ff·de testa·mili·l·ex militari·§·i·et·l·aristo·ff·de iure codi·ad hoc l·qui heres institutus·et·l·se·ff·de acqui·here·

¶ Iuris ignorantia nõ excusat in damnis que trahunt originẽ a lucro·uel quãdo potuit cõsulere peritiores·ff·de acqui·heredi·l·si duo·uide Bar·in·l·claudius·ff·de acquiri·here·

¶ Iuris ignorantia excusat rusticitatez a dolo in delictis que requirunt dolum·l·si quis in graui·§·si quis ignorans·ff·ad silleianũ·

¶ An et quando liceat ignorare uires patrimonii uel presumat·uide in aut·de here·et fal·§· si uero absint·ubi Ia·de are·et Ia de bel·et Bal· in auten·sed cum testator·C·ad·l·falq·

¶ In quibus casibus liceat allegare ignorantiam·uide raph·in·l·genero·ff·de his qui no·insa·

¶ Quando ignorantia prosit successori· uide·ff·de reg·iuris·l·qui in alterius·et in·l·iuris ignorantia·in glo·ii·ff·de iuris et fac·igno·

¶ Quando currit ignorãtia et quãdo non· uide glo·singularem·in·l·si duo·ff·de acqui·here·

¶ Ignorantia est causa peccati·s· Tho· in primo scđa scđe·q·lxxvi·arti·i· et in·q·de malo·q·iii·ar·vi·et in·ii·di·xxii·arti·iiii·

¶ Ignorantia diminuit peccatum·Idem in·i·ii·q·lxxvi·ar·iiii·et in·q·de malo·q·iii·ar·viii·

¶ Ignorantia excusat a peccato·i·ii·q·vi·ar·viii·et·q·lxxvi·ar·iii·et in·ii·di·xxii·ar·v· et in·q· de malo·q·iii·ar·viii·et in·q·de quolibet q· i·ar·v·

¶ Ignorantia est multiplex·Idem in·iii·di·x·

Ignoscere

Quod ignoscit non est sine uicio· xiiii· di·nerui·circa fi·xxxi·q·i·hac ratione·

¶ Honestũ et magnũ uindicte genus est ignoscẽ

cum punire possis·dictū fuit Senece qđ ponit· Io·an·de postu·c·i·super glo·

Ihesus Unde dicat̄ hoc nomen Ihesus·nō·de immu·eccle·c·i·li·vi·

¶ Quando hoc nomē in ecclesiis pronuntiat̄ uel decantat̄ debent oēs fideles reuerenter inclinari ut habetur in dicto·c·i·

Illatio Illatio non fit ex diuersis· de offi·ordi·dilectus·

¶ Differre debꝫ illatio ab eo qđ infertur·glo·ff·de iur·et fu·l·et ideo·

¶ Illatio q̄ꝗꝫ uenit a remotis·ff· de legi·l· ergo·

Ille Ille ponit̄ pro iste et sic demōstratiue·ff·de adminis· tuto·l·inter bonorum·

Illectum Illectum dicit̄ illud qđ nondū est collectum·ut·ff·de uer·sig·l·silua·§·stipula·

Illegitimus Illegitimus cū quo est dispensatum non habet necessariam facere mentionē de dispensatione cū impetrat beneficiū f̄m doc·de fi·presbi·c·ii·li·vi· de elec·cum uintoniensis·

¶ Si dispensatum est cum illegitimo ut possit obtinere beneficiū ecclesiasticū·non poterit obtinere in ecclesia cathedrali·de preben·q̄uis·li·vi·

¶ Illegitimus non repellit̄ a dignitatibus et honoribus secularibus·per·l·ii·§·spurii·ff· de decur·de fi· pres·c·i·li·vi·in glo·penult·

¶ Illegitimus non succedit in bonis paternis sed maternis·c·nisi cum pridem·de renunt·in glo·super·manseres·de materia uide Spe·ti·de succes·ab intesta·§·i·℟·nūc de naturaliū·et seq· usq̄ ad finē §·et in dicto·c·nisi·nō·de diuersis speciebus illegitimoꝝ·in glo·et super ea·

¶ Quot modis illegitimus fiat legitimus·uide q fi·sint le·per uestras·in glo·iii·

¶ Illegitimus cum quo est dispensatum ut possit beneficiū ecclesiasticū obtinere unum tantum habebit· uide Archi·et Io·an·de preben·non potest·li·vi·super·℟·primis·

¶ Illegitimus ignorāter ꝓmotus excosatur similiter et ordinans si fuit ignorantia probabilis·ar·l·i·C·de testa·ff·de offi·presi·l·i·et de eo qui renūti·episcopa· c·i·đ temp·or·c·fi·doc·in·c·i·de fi·pres·

¶ An illegitimus legitimatus ad spūalia sit legitimatus quo ad tēporalia uide in·c·per uenerabilē qui fi·sint legit·ubi tex· et ibi nō· et de doti· post diuor·resti·de prudentia·

¶ Illegitimus non cōtrabit cū filia legali·de cog·le·c·i·in glo·i·

¶ Qui opponit aliquē illegitimuꝫ debet probare de elec·bone·i·in glo·dic ꝙ hoc est uerum quando est in quasi possessione filiationis·alias debꝫ se probare legitimū ·glo·et ibi Archi·lxxviii·di·ꝓsbiter

¶ Qualiter fiet dispensatio cum illegitimis·uide Spe·ti·de sen·§·v·℟·porro is cui de iure·

¶ Si det aliquid inter uiuos illegitimo uel incapaci presumitur datum in fraudem·Bar·in·l· cum quidam·ff·de proba·licet·glo·ibi contra·

¶ Natus ex coitu damnato qui potest per legem accusari nullo modo succedit·C·đ incest·nup·auth·ex cōplexa·uide nō·in·l·fi·C·de natura·libe·

¶ An filius illegitimus comprehendat̄ in ultimis uoluntatibus uel cōtractibus appellatione filiorum nōnt moderni in·c·decreuit·đ hereti·li·vi·Bal·in l·eam quā·C·de fidecōmis·et in·l·humanitatis·C·de impu· et aliis substi·dixi supra sub dictione filius·et ibi uide·

¶ Consiliū constituendi filio illegitimo· uide per Bar·in·l·antepenūt·ff·de lib·lega·et mēa remedia sup hoc uide per nō·in·l·antepe·C·de natur·libe·

¶ Uenditio facta spurio in dubio presumit̄ simulata·C·de naturali·libe·l·i·et ibi Bar·

¶ Nepos bastardus natus ex legitimo non est necessario instituendus si tamen instituat̄ capit non subsistēte sobole legitima·ab ītestato aūt in nihilū succedit·ut·l·matre·et·l·fi·C·de natu· libe·

¶ Modum instituendi spuriū·uide per Bar·in·l·si gener·ff·de hiis qui·ut indig·Ia·đ are·in·l· libertas·ff·de ma·testa·Dy·in·l·is qui duos·ff· de adimen· lega·

¶ Naturalis dicitur de genere et de hiis tangit̄ iniuriā generis·uide in·l·iii·C· de libe·cā· uide qđ dixi·s̄·sub dictione familia et genus·

¶ Licet illegitimus non possit capere in totuꝫ ex testamento patris capit tamen ex substitutiōe pupillari·ff· de uulg·et pupil·l· ex facto· et ibi Bar·in·iii·coll·

¶ Illegitimus potest institui heres ab herede instituto a patre· ut nō· in dicta·l·ex facto· et·l·qui liberis·§·hec uerba·ff·de uul·et pupil·

¶ Si illegitimus emat ab eo qui emit a patre presumit̄ fraus·Bar·in·l·ex facto·ff·de uul·et pup·

Illegitime Non sunt paria qđ non posse fieri uel illegitime fieri· nam ubi solemnitas non exigit̄· ualet etiā si solemnitas non adhibeat̄·l·i·in prin·C·de rei·ux·act· patet in l·qui testamento·ff·de testa·in glo·posse·

Illicitum Illicita non sunt facienda pro licitis·xxxii·q·ii· si qđ uerius Io·an·đ ꝑben·cū cāꝫ·uide·xxii·q·iiii·si ad peccatū

¶ Ex illicito non debet quis cōmoduꝫ sentire·ff·de usufr·leg·l·uxori·et qđ ibi nō·

¶ Pretextu illiciti non debet illicitū cōmitti ff·de offi·presi·l·illicitas·§·i·et qđ ibi nō·liiii·di·generaliter·i·q·i·non est putanda·

¶ An illicitū possit licite reuocari·nō·ut lite pen·c·i·in glosa·si·

¶ Illicitū q̄ꝗꝫ non punit̄·nō·ff·de relī· et sump·fu·l·ac si quis·§·idem labeo·in glo·meum·

Illico Quid importat hec dictio illico·uide per Io·an·de app·cordi·li·vi·

¶ Hec dictio quādoq̄ tēpus triuꝫ dieꝝ significat C·de iudi·l·ultima·ff·de ui et ui arma·l·qui possessorem·ff·de uer·obli·l·si quis·§·simpliciter·alias illico exponitur idest anteq̄ ad alios actus diuertat·C·de appel·l·litigatoribus·de hoc nō·de elec· quia ꝓpter·in glo·super·℟·mox·et de iudi·c· nouit·exponitur illico·idest statim· uide nō· in prealle·l·i·§·si quis simpliciter·

Illitteratus Illitteratus qualit̄ accipitur·uiđ·xxxviii·di·seculo et ibi Archi·i·q·vii·hii qui·

¶ An illitteratus debeat ꝓmoueri· uide· xxxvi·di·illitteratos·nō·de temp·ordi·c·ultimo·li· vi·et de eta·et quali·c·finali·

¶ Illicterati q̄ꝗꝫ habent periciā causarū et naturalem prudentiā p quā interdū dant rectū cōsiliuꝫ nō·de consue·ad nr̄am·in glo·et ibi Io·an·

¶ Si illitteratus rite ꝓmouet̄ recipit caractarem

nō·doc·de elec·cum in cunctis·

¶ An illitterati possint aduocare· uel esse iudices nō·ff·de postu·l·i·§·i·in glo·exponit· et in·l·certi iuris·C·de iudi·et ibi Cy·in auten·d iudi·in prin· in glo·habere·colla·vi·nō·de rescriptis·suscitatus in glo·uel alio·Spe·ti·de iudi·§·excipi pōt·℞·Item ꝙ illitteratus·et ti· de aduo·§·i·℞·Item ꝙ non habent periciam·et ibi Io·an·

¶ A quibus excusent illitterati·nō·in auten·de tabel·§·i·in glo·facilis est·

Illusio Illusio idem est ꝙ deceptio uel derisio·de postu·prelato·bone·ii·de re iudi·c·cum olim·et in cle·i·de renun·

¶ Judicia non debent esse illusoria·ff·de iudi·l·si pretor·ff·de arbi·l· non distinguemus·§· sua snia· C·de bo·que·l·fi·§·penst·et qd ibi nō·

¶ Lex nō patitur quid illusorie fieri· habet in·l· si pretor·in prin·ff·de iudi·

Illustris Qui sunt illustres et qui super illustres·Spe·ti·de iurisdic·om·iudi·§·i·℞·maximi·et·℞·magni·

¶ Illustris non potest per se agere· sed per ꝓcuratorem·Spe·ti·de iurisdic·om·iudi· §·i· et ti·de acto·§·i·℞·Item illustris·

¶ In causa criminali potest ꝓcurator interuenire pro persona illustris·Spe·ti·de accus· §·vi·℞· sed quid si in cōuentione·

¶ Illustris persona et eius filius non tamen filia cōstituit ꝓcuratorez in actione iniuriarū· Spe·ti· de procu·§·i·℞·regulariter·ibi nō·et ti·de accusa· ℞·hoc tamen fallit·

Imago Imaginaria Uir ē factus ad imaginem dei non mulier· xxxiii·q·v· hec imago· de maio·et obe·dilecta·

¶ Imago fit ad imitationē alterius·fm·s·Tho·in iiii·di·xiiii·alias·xlui·uide·i·q·i·imaginibus·et de offi·ordi·c·ii·

¶ Imagines et picture sanctoꝝ nō sunt frangēde neqꝫ uiolāde ut nō adorent·de cōse·di·iii·perlatū·

¶ Relictum factuz imagini picte in loco priuato cuius debeat esse·uide p Angl·in·q·per eum disputata que incipit exorta guerra·et eundez in·l·i·C· de crimi·stellio·per·l·si non dum·C·de furti· et in l·si quis ad declinandū·C·d episc·et cle·facit ꝙ nō· in·l·statuas·ff·de usufruc·

¶ Imago dicitur in diuinis et est nomē filii· sanctus Tho·in·i·pte·q·xxv·arti·i·et·ii·et est in hoie eadem·q·ar·iiii· et hoc quantū ad trinitatē· Idem in·i·pte·q· xciii· ar·v· et est pfectior in angelis q̃ in hominibus·ea·q·ar·iii· et nullo modo est in brutis·ea·q·articulo·ii·

¶ Imago solum est in potentiis anime· non autez in essentia·e·q·xciii·ar·vi·et in·i·di·iii·ar·viii· et in·q·de ueritate·q·x·ar·i·

¶ Imago est in respectu ad obiectū diuinū·ea·q· xciii·arti·viii·et in·i·di·iii·ar·xii·et in·q·de ueritate·q·x·ar·i·et·vii·

¶ Imago est maxima fm actū·ea·q·xciii· ar·vii· et in·i·di·iii·ar·xiii·

¶ Imago differt a silitudine·ea·q·ar·ix·

¶ Partes imaginis quomō assignant·Idem in·i· di·iii·et·xiii·

¶ De imagine adde ꝙ dicet·j·sub dictōe statua·

¶ Imagines et picture sanctoꝝ sunt laicis loco scripture·ut in prealle·c·perlatū· adde glo·vii·q· i·c·ult· et qd diximus de erroribus cōciliorꝝ generalium in libro cōtra panormitanum·

¶ Adorādo imagines non picturam· sed picture representatiōez ueneremur·de cōse·dis·iii· platuz·

¶ Imagines et picture sanctoꝝ sunt uenerāde ob memoriam preteritoꝝ·de cōse·di·iii· uenerabiles· uide de hoc pulchre in rationali diuinoꝝ officioꝝ in Rbica·de imagi·et pictu·Adde·xxii·q·iiii·actione·et quod ibi nō·

¶ De penis eoꝝ qui imagines uituperant·uide in c·ii·in fi·de offi·ordi·li·vi·

¶ Imaginaria·i·ficta uel simulata·ut ff· de ꝯtrahen· emp·l·nuda·ff·de re·iur·l·imaginaria·ff·de actio· et obli·l·contractus· quando dicit imaginariū·i·ꝙ est momento duraturum·ff·de manumis·l·iiii·§·si ab ignoto·in auten·quādo oporteat episcopos·§·i· colla·i·Item imaginaria solutio·i·sine precio·ff· de re·iur·l·imaginaria·

Imber Quid sit imber·uide in·l·i·§·i·ff· de aqua plu·arc·et ibi·Bar·

Imbreuiatura An imbreuiaturas unius notarii possit alius extēdere·uide doc·in·c·cū·p· tabellio· de fide instru·uide Bal·in Rbica·C·de fide instru·

¶ Quid īportet hec dictio zc·i·in imbreuiatura notarii Bal·et Bar·in·l·gallus·§·i·ff·de lib·et postu· adde qd dixi sub dictione zc·

¶ Quid sit imbreuiatura·et an faciat fidē et an possit notarius extēdere suas imbreuiaturas·et an notarius possit corrigere errorē ibreuiature·et an possit notarius cācellare imbreuiaturaz si restituit instrumentū publicum parti·uide de his omnibus Bal·C·de fide instru·super· Rbica· uide Bar· in·l· librarius·ff·de reg·iuris·

¶ Imbreuiatura recipit perfectiōez intellectus a cōmuni forma· et ideo notarii pficiunt eas in forma publica et consueta·Bal·in·l·contractus·C·de fide instru·allegat aut·scriptum exemplare·colla· ii·et·l·fi·C·de fide instru·

¶ Imbreuiature usitate q̃ legi et intelligi possunt attenta cōsuetudine non uiciant testamentuz· nō· Bal·in auten·qd sine ad fi·de testamentis·

Immo De hac dictione uide Bar· in·l·i· §·quibus·C·de no·co· cōpo·

¶ Dictio immo quādoqꝫ stat correctiue· tex·est no·et ibi nō·doc·in·c·filii·de here·li·vi·ff· de pactis·l·iurisgentiū·§·qnimmo·ff·de neg· g·l·pomponius·ff·de here·insti·l·si ita·de simo·nemo·de iure iuri·c·quanto·in prin·

¶ De significato huius dictionis·uide plene in·l· si ita scriptum·ff·de heredi·insti· ubi Bar· uide in l·stichus·ff·d manu·glo·in·l·i·C·de sepul· uiola·in ℞·quinimmo·Albe·et Bal·in prohemio·C·in fine·

¶ Hec dictio qñqꝫ ponitur copulatiue seu coniūctiue·ff·de libe·cā·l·immo·C·de sacr·sanc· eccle·l· iubemus·§·iconomus·

¶ Hec dictio stat ampliatiue· qñqꝫ limitatiue·ff· de pactis·l·iurisgentiū·§·quinimmo·

¶ Si iudex dicat cōdemno immo absoluo snia est absolutoria·Bal·in·i·cōsti·C·in·℞· immo·et in·l·i· C·de fur·in·vi·colump·

Imola Tempore Stephani pape imolensis eccīa non erat episcopalis·sed iuxta castrū sancti Cassiani·ita nō·lxiii·di·c·nosce·

Immobilia Inter immobilia cóputantᷣ serui ascripticii et coloni. in auten. de non alie. aut permu. §. nos igitur. coll. ii. ubi etiam probatur ꝙ obligatio ad redditus qui percipiuntᷣ ex re immobili cóputantur inter immobilia. et similiter actiones cópetẽtes ad rem immobilem. uide in. d. auten. in. §. hoc ergo.

¶ Pecunia non est mobilis nec immobilis. ꝓbat tex. in autẽ. de nup. §. igitᷣ. ℔. si uero. colla. iiii. tex. probat cõtrarium. eo. ti. §. sed et quia parum. ℔. si uero. uide tex. in. l. ii. C. de cõsti. pecu.

¶ Annua lucra nõ cóputantᷣ inter immobilia nec inter mobilia. ff. de condi. indebi. l. fi.

¶ Inter immobilia censentᷣ annui redditus. Guil. ff. qui satisda. cog. l. sciendũ. et. l. hac edictali. §. is illud. C. de se. nup. in autẽ. de nõ alie. aut permu. §. hec autem.

¶ Annuus redditus magis uidetᷣ species de per se ab immobili. ut in. d. §. is illud. de quo ibi Cy.

¶ Incorporalia nec sunt ꝓprie mobilia nec immobilia. tex. in. l. i. §. exactio. C. de rei ux. actio. equiparantᷣ tñ immobilibus. ut ibi nõ. glo.

¶ Appellatione mobiliũ uel immobiliũ ꝓprie non cõprehendũtᷣ nomia. tex. in. l. ii. C. de cõsti. pe.

¶ Iura sunt species diuerse ab imobilibus. ut. ff. de dona. l. fi. et ibi Bar. et. l. i. C. de preto. pigno. et ibi Bartholus.

¶ Differentiã inter res mobiles et immobiles ac se mouẽtes. uide in. l. ii. C. quãdo et quibus quarta pars debe. li. x.

¶ Annalis pensio inter immobilia cóputatᷣ. C. de sacro sanc. eccl. l. iubemus. §. i. ubi tex. et glo. et ibi Bar. dicit ꝙ omnis redditus est res imobilis adde ad premissa qđ nõ. Bar. in. l. mouentiũ. ff. de ℔. sig.

¶ Actio cóputatᷣ inter mobilia et immobilia fm naturã rei ad quaꝫ cõpetit. glosa in. l. i. C. si aduer. transac. et ibi Bar. adde glo. in. l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. non est necesse. ff. de iure delibe. l. aiᷣt ꝑtor. §. i. ad ꝑmissa uide q̃ dixi. s. sub dictõe bona.

Immunitas Omnes clerici habẽt immunitatẽ a cura et tutela xvi. q. i. gñaliter. uide in. l. gñalit. C. đ epis. et cle.

¶ Gaudent clerici immunitate ne bona eoꝝ grauentᷣ nouis collectis seu oneribus. xvi. q. i. nouarũ. in. c. unde cõstantinus. et. c. imperator.

¶ Quid ueniat simplici appellatiõe immunitatis Bar. in. l. hii qui. ff. de iure immuni.

¶ Que sit pena uiolantis immunitatẽ ecclesiarũ uide. xii. q. ii. cum deuotissimam.

¶ An ciuitas possit cõcedere immunitateꝫ a collectis et si sit. nũquid superueniẽte noua necessitate reuocetᷣ immunitas. uide de immu. eccle. c. ꝑuenit. uide nõ. in. d. l. hii qui.

¶ An immunitas concessa castro extendat se ad uillam subiectam illi castro. ar. ꝙ sic. ff. de lega. iii. l. prediis. §. pe. de sen. excõ. si ciuitas. li. vi.

¶ An immunitas simpliciter cõcessa extendatur ad bona postea quesita. uide Bar. in quodã consilio quod incipit cõmune spoleti.

¶ An cõcessio immunitatis facta alicui sup bonis patrimonialibus cedat ad damnũ concedentis uel uniuersitatis subiectoꝝ. uide glo. in. l. item si unus. §. pactus. ff. de pactis.

¶ An immunitas concessa ciuibus extendatur ad forẽses et cõitatẽ. uide Bar. in quodam suo cõsilio qđ incipit ciuitati cameriẽn. ꝑuincie ꝛc.

¶ An immunitas concessa alicui ꝓpter numerum filioꝝ duret filiis peremptis. Io. an. in regla decet concessum. li. vi. in nouella.

¶ Quicũq; frangit uel uiolat immunitatẽ ecclesiasticam debet ut publicus latro iudicari. xvii. q. iiii. sicut antiquitus. et talis ab ingressu ecclesie arcendus est. xvii. q. iiii. ad episcopos. adde glo. xii. q. ii. cum deuotissimã. xvii. q. iiii. si quis cõtumax de sen. excõmu. cum pro cã. ꝑ. Inno.

¶ Qui immunitatẽ eccle uiolauit clericis inferẽdo iniuriã capitali pena puniatᷣ et est reus criminis lese maiestatis. xvii. q. iiii. qui aũt.

¶ Serui cõfugiẽtes ad immunitatẽ ecclesie debẽt ab ea adiuuari. et post prestituꝫ per eoꝝ dominos iuramentũ eis debẽt restitui. xvii. q. iiii. metuẽtes et. c. uxor felicis.

¶ Confugientes ad ecclesiam per. xxx. passus possunt extra ecclesiam deambulare et gaudent infra illos. xxx. passus immunitate. xvii. q. iiii. diffiniuit et quod ibi nõ.

¶ Confugientes ad immunitatẽ ecclesie debẽt ab ea adiuuari. d. c. diffiniuit. xvii. q. iiii. et. xxiii. q. viii. si uobis.

¶ Immunitas alicui generaliter cõcessa non excludit immunitatem non soluendi collectaꝫ. Io. an. de immu. eccle. c. ii.

¶ An domus episcopalis gaudeat immunitate ecclesie. glo. xvii. q. iiii. id cõstituimus. Inno. đ immu. eccle. c. fi. et. c. inter. Laud. in cle. i. de peniten. et remis. ubi cõcluditur ꝙ sic.

¶ Quare fugiens ad ecclesiam gaudeat immunitate et non fugiẽs ad corpus xpi. glo. in. c. quesitũ xiii. q. ultima. cõtrariũ rẽ. Hosti. in. c. sane. đ celebris. dicam infra sub dictione xpus.

¶ Que dicitᷣ immunitas ecclesiastica. nõ. glo. xii. q. ii. cum deuotissimã. et ibi Archi.

¶ An aliquẽ extrahens de ecclesia illo cõsentiẽte dicatᷣ uiolare immunitateꝫ ecclesie. Archi. ꝙ non. xvii. q. iiii. reũ. et. c. seq. ubi tex. Io. an. in. c. fi. de immu. eccle. Laud. in cle. i. de peniten.

¶ An interficiens aliquẽ in eccla gaudeat immunitate. uide Inno. in. c. inter alia. et. c. fi. de immu. eccl.

¶ Immunitas concessa alicui per principẽ ab oneribus ꝑsonalibus et realibus nõ liberat quẽ ab oneribꝰ que breuiter et leuiter expediri possunt. casus est unicus in. l. decurio. ii. respon. C. de decuri. li. x. qđ perpetuo est notandũ. uide ibi Bar.

¶ An existens extra ecclesiã et trahẽs extra per clamidem existentẽ intra uiolat immunitatẽ ecclesie. uide Io. an. de immuni eccle. c. fi.

¶ Si quis dat immunitatẽ ecclesie an ordinarius possit cogere eum super hoc facere cartaꝫ publicã uide de testi. significauit.

¶ An iudex secularis possit ꝓpria auctoritate aliquem extrahere de ecclesia qui est talis ꝙ nõ gaudet immunitate. uide Guil. C. de sacrosanc. eccle. l. iubemus. §. iconomus.

¶ An illi cui concessa est immunitas collectarum teneatur ad auctas ꝓpter guerrã. uide in. l. i. C. ut nemi. li. in emp. spẽꝝ se excusare. li. x. que in casu necessitatis tollit omnia priuilegia. uide Io. an. in addi. Spe. ti. đ censi. §. ii. ℔. sed quid si uniuersitas.

¶ Immunitas quibus et per quos concedi possit. uide Bar. in. l. hii qui. ff. de iure immuni.

¶ An ciuitas possit concedere immunitatē ultra numerū taxatū· uide Bar· in· l· si duas· § gramatici ff· de excusa· tuto·

¶ Aliquas questiones circa materiā immunitatis uide per Spe· ti· d̄ censi· § ii· ꝓ· quid si uniuersitas fecit· et ibi Io· an· in addi·

¶ Aliquos casus in qbus nulli concedit̄ imunitas uide in· l· ad portus· C· de ope· pub· et qd̄ ibi nō·

¶ An fratres gaudentes et tercii ordinis sancti Francisci gaudeāt immunitate a muneribus· uide Bar· in· l· semp· § quibusdā· ff· de iure immuni·

¶ Immunitas data mercatoribus ita demū tenet si maiorē partē suaꝝ facultatū habent in illis mercanciis· ut in· l· semp· § cōductores· et ibi nō· Bar· ff· de iure immuni·

Immundicia Immundum tāgere est cōsentire peccatꝫ· xxiii· q· iiii· recedite·

Immundus Immūdoꝝ ieiunia et elimosinas non recipit deus xxiiii· q· i· odi· et proieci·

¶ Immundicia labioꝝ et inquinamēta oris incurrunt qui negligunt oris maledictaꝫ cōsuetudinem resecare et si non corde maledicant· xxiiii· q· iii· qui negligunt·

Imnus Imnus angelicus cantet̄ in missa in nocte natalis domini· de conse· di· i· nocte sancta·

¶ De imnis cantandis in ecclesia quos condidit beatus Illarius et Ambrosius· habetur de cōse· di· i· de imnis· et· c· hii duo·

¶ Duo imni sunt primitus ab angelo decantati· uidelicet gloria in excelsis deo· et alleluia· de cōse· di· i· hii duo·

¶ Quid sit imnus dic q̄ est laus dei cuꝫ cantico· ut dicit glo· de cōse· di· i· de imnis canendis·

Impar De numero pari uel impari· dic ut habetur· xxxii· q· i· nuptie· d̄ conse· di· iiii· cum baptizat· adde nō· per glo· in ꝓhemio· li· vi· et adde qd̄ dicā· ī· sub dictiōe numerus·

Impedimentū Impeditus

¶ Processus factus cōtra iustū impedimentum iudice sciente est ipso iure nullus· uide Bar· in· l· quesitum· ff· de re· iudi· ubi etiam tenet Bar· q̄ nō sufficit parti allegare iustum impedimentum nisi offeratur probatio·

¶ An et quando impeditus teneat̄ mittere ꝓcuratorē· uide Bar· in· l· i· ff· d̄ diuer· et temp· ꝑscrip· adde nō· in· c· querelam· de procurꝫ· et quod dicam infra sub dictione ꝓcurator· uide de dolo et cōtu· cum dilecti· glo· ii· q· iii· c· i·

¶ Impediens testē ut non ueniat ad testificandū tenet̄ de dolo uide· Bar· in· l· si filius· ff· de dolo·

¶ Impeditus tenet̄ in cā electiōis mittere ꝓcuratorez et est speciale in cā electionis fm Inno· et Hosti· in· c· cum inter· r· de elec·

¶ De impedimētis matrimonii aliqui ponūt hic sed ego ponā· ī· sub dictione matrimonīū·

¶ Quedā sunt impedimēta et quedā impeditiua que differunt̄· de elec· si postq̄· § i· li· vi·

¶ Multa impediūt facienda que tñ nō tollūt iā facta· ff· de his qui sūt sui uel alie· iuris· l· patre furioso· xlv· di· de iudeis· de peni· et remis· c· ii· in gl· de hoc uide per Bar· in· l· inter stipulantē· § sacraꝫ ff· de uer· obli· et· l· pluribus· § et si placet· co· ti·

¶ An impeditus aliquid facere cessante impedimento debeat facere· uide· xxxiii· q· ii· c· si· xxxii· q· i· apud· et ibi Archi·

¶ An impeditus aliquid facere in ꝓpria persona debeat per alium adimplere uel facere Archidia· xciii· di· iuxta·

¶ An illud qd̄ de iure nō sortit̄ effectum prestet impedimentū· uide qd̄ dixi· s̄· sub dictōe effectus·

¶ An tollens impedimentū dicat̄ facere actū· ar· q̄ non· ff· d̄ manu· uindi· l· si pater· de rescriptis· cū aliquibus· li· vi· sed tantū ministeriūꝫ prestat· ut nō· Archi· in dicto· c· cum aliquibus·

¶ An actus quo ad impedimentū habeat̄ pro cōpleto· uide· ff· de dolo· l· si oleum· ut lite non cōtes· c· quoniā· § porro· et in cle· i· de iudi·

¶ Si aliqs sit impeditus ut nō possit̄ uenire gesta cōtra eum reuocant̄· glo· xviii· di· quoniam·

¶ Tempus impedimenti semꝑ subducit̄· de prescriptione· de uer· sig· dilecto· de concessi· preben· quia diuersitatem·

¶ Que sunt iusta īpedimenta· uide· xviii· di· peruenit· nos addimus arbitrariū esse an īpedimentuꝫ sit iustum uel nō· ut· l· ii· ff· si quis cautꝫ· et nō· doc· in· c· quia ꝓpter· § illud· de elec· ubi uide·

¶ An sufficiat tacice allegare īpedimentum· nō· xviii· di· placuit· iiii· q· v· quisquis· de resti· in inte· ex litteris· de do· et cōtu· c· i· li· vi· et de procura· ex insinuatione·

¶ An impedito agere currat prescriptio uel imputet̄ negligentia· uide in· l· pe· C· de in inte· resti· C· de preci· impe· offe· l· ii· C· de annali exceptōe· l· i· et· ff· de doli excep· l· pure· § si·

¶ Qui non impedit aliqn̄ tenet̄· ar· de sen· excō· c· quāte· uide· ff· de ma· uin· l· si pater· in fine·

¶ Quomodo debeat probari impedimentū· uide Bar· ff· de re mili· l· qui comeatus·

¶ Fortius est impedimentū nature q̄ accidentis· nō· insti· de adoptꝫ· § sed et illud·

Impenitens Impenitentibus uenia denegatur· l· di· c· iohannes·

¶ Impenitentia finalis dicit̄ peccatū in spiritum sanctū· de peni· di· i· hic etiam· uide quod dicaꝫ· ī· sub dictione peccatum·

¶ Impenitens moriens omnino moritur· de peni· di· vii· quāuis·

¶ Impenitēti nūq̄ dat̄ absolutio· xxiiii· q· ii· legat̄

Impensa De impēsa dixi aliquid supra sub dictione expensa·

Imperator Imperium Imperatori legibus obediendum est· si non deuiant a diuinis preceptis· ix· di· quicunq̄·

¶ Imperatorum leges sunt ecclesiasticis legibus subiecte· iiii· di· leges· de scdis nup· c· pen̄· et fi· de no· op· nun· c· i· et· ii· x· di· lege·

¶ Imperatoribus nihil licet agere contra legem euangelicam· x· di· non licꝫ· immo leges eoꝝ debēt imitari legi diuine· c· certum· x· di·

¶ Imperator iura ecclesie usurpare non debet· x· di· imperium·

¶ Imperatoꝝ leges non cōtrarie diuinis legibus· nec sacris canonibus in magna reuerentia sunt habende· x· di· suscipitis·

¶ Clerici possunt uti legibus imperatorū ad suā

adiutoriú·x·di·si in adiutoriú·

¶ Imperatores pro spiritualibus indigét legibus ecclesiasticis et ecclesia pro temporalibus legibus imperatorꝝ·ut·x·di·quoniam·

¶ Impator de electióibus prelatorꝝ se intromittẽ non debet·lxiii·di·ualentinianus·et·c·uerum·et in c·cú adrianus·et c·ego ludouic᷒·cú multis sīsibus·

¶ Impator non pót cócedere priuilegiú sup iuribus spúalibus·glo·de prescrip·ueniés·de deci·tua·

¶ Imperator debet facere iuramentuꝫ fidelitatis pape·lxiii·di·tibi domino·cuius formá uide in cle·romani·de iureiur·et ꝗ ibi nõ·

¶ Impator sponte renuntiauit omnibus ꝓuilegiis cócessis sibi sup electióe pape et alioꝝ episcoporú·lxiii·di·ex his cóstitutionibus·

¶ Imperator pót interesse cócilíis ad fideꝫ cóseruandá·xcvi·di·nos ad fidem· et·c·ubi ná legistis·

¶ Imperator iura pótificú usurpare nó debꝫ nec ecóuerso·xcvi·di·cú ad uerum·et·c in scripturis·et·c·duo sunt·

¶ Imperator subiectus est prelatis eccie nó dñs xcvi·di·si imperator·et est defensor ecclesie et bonoꝝ illius·xcvii·di·ecclesie·et·c·uictor·

¶ Ad impatores ptinét pallacia· sꝫ ad sacerdotes ecclesie nec ullam habét ptáteꝫ in spúalibus·xxiii·q·viii·conuenior·ubi pulcer tex· beati Ambrosii·

¶ An imperator ante coronatióeꝫ habeat plenitudiné potestatis impialis cum non dicatur impator sed rex romanoꝝ·nõ·Inno·et doc·in·c·uenerabilé·de elec·adde Bar·in extrauag·ad reprimendaꝫ·in ꝓ·reges·et glo·xciii·di·legimus·et cle·romani· de fureiur· Albericus·in·l·bñ a zenone·C· de quadri·peescrip·adde glo·in·c·idempnitatibus· de elec·li·vi·uide Io·an·in addi·ad Spe·ti·đ rescripti· ꝓsen·§·si·ꝓ·Item ꝗ obtentum·

¶ Quid si duo sint electi ad imperiú in discordia glo·notabilis·in·d·cle·romani·dicit utrunꝗ adn iministrare ut regem potest quousꝗ alterius electio fuerit cófirmata per papam uel reprobata·

¶ Uacante imperio iurisdictio deuoluiẽ ad papaꝫ nõ·Inno·in·c·licet·de foro cópe·uide in·c·nouit·đ iudi·Bal·in·l·consti·ff·

¶ Quomó imperiú possit esse instũ cuꝫ habuerit ortũ a uiolentia·uide Inno·in·c·super his de uoto Bal·in·l·ex hoc iure·ff·de iusti·et iure·

¶ An impator habet aliquá iurisdictóeꝫ in terris ecclie·uide Bar· in extrauag·ad reprimendá·sup ꝓ·totius orbis· facit idem qđ nõ· in·l·i·ff· de req·re·et ibi Bar·hodie expeditum est ꝗ nõ· in cle·romani·de iureiur·facit·c·fundamenta đ elec·li·vi·et in extrauag·Bonifa·que incipit uná sanctam·

¶ Quot fuerunt imperia uide Bar·in extrauag·ad reprimendá·in·ꝓ·tocius orbis· Adde qđ pulcre scribit do·Iaco·de aluaroꝫ·in lec·sua noua·x·colla·quis di·dux co·c·i·

¶ De mero et mixto impio quotuplex sit utrúꝗ nõ·in·l·i·et·l·imperium·ff·de iurisdic·om·iudi·Bar·in·l·iiii·§·interdú·ff·de dam·infec·Bal·in questóe per eum disputata que incipit cópulsus quidá ubi multa·de mero et mixto imperio·uide quod nõ·in c·qđ sedem·de offi·ordi·

¶ Impator non est perpetuus sed eius officiú sic Bar·in·l·primiceriú·C·de fabricẽ·li·xi·

¶ Imperatores qñꝗ dicuntur pontifices·x·di·de capitulis·ubi de hoc nõ·

¶ Imperator non habet superiorẽ in temporalib᷒ doc·in·c·nouit·de iudi· Bal·in prima cósti· ff·glo·xcvi·di· cum ad uerum· et·c· si imperator· hodie uideẽ ꝗ papa etiaꝫ in tpalibus presit impatori· ut in prealle·extrauag·unam sanctá·de quo etiá uide beatú Ber·in libro đ cósideratóe ad papá eugeniú·

¶ An alii reges sunt coronandi ab impatore glo·vii·q·i·in apibus·glo·đ elec·uenerabilé·que uideẽ dicere ꝗ nó·dic ꝗ rex frácie coronaẽ ab archiepo remaneñ· rex anglie ab archiepiscopo cantuarieñ·

¶ An imperator grecoꝝ sit uerus impator· glo·vii·q·i·in apibus·gl·de elec·uenerabilé·que uideẽ dicere ꝗ non·alibi uideẽ dicere ꝗ sic·ut nõ·lxiii·di·c·in sinodo·qđ nõ·

¶ An imperator ante coronatóem suam recipiat aliqué sacrum ordinem·nõ·Bal·super Rubrica·uel in ꝓhemio·C·lxiii·di·ualentinianus·in glo·fi·doc·de elec·uenerabilé·Io·an·in·c·si· de preben·li·vi· ubi dicit ꝗ ex unctione nullú recipit ordineꝫ· faciunt nõ·de sacra unc·c·i·Spe·ti·de lega·§· nunc ostendendú·ꝓ·xxxix·ubi tenet ꝗ non·doc·idem in cle·romani·uide nõ·in·c·ad apostolice de re iu· li·vi·

¶ A quo processit imperiú· uide Bal· in·l·i·C·de sum·tri·Bar·in·l·i·ff·de requir·reis·Albri·late in l·bene a zenone·C·de quadri·prescrip·hodie uideẽ expeditú·in dicta extrauag·uná sanctam·De hoc uide per Bar·in extrauag·ad reprimendá·in prin·ubi uideẽ uelle ꝗ impium ꝓcessit a deo· uide per Iaco·de aluaro·in lec·sua noua·x·coll·quis di·dux co·uel mar in prin·et per eundé de pa·iura· ffr·in prin·doc·in·c·cãm·el·ii·qui fi·sint le·x·di·qm·

¶ An imperator sit uniuersalis dñs totius orbis nõ·in·l·deprecario·ff·ad·l·rodi·de iac· plene in·d·l·bene a zenone· Bal·in prealle·l·i·C·de sum·trini·glo·xxiii·q·viii·cóuenior·

¶ An omnes reges de iure subsunt imperio· glo·dicit ꝗ sic·vii·q·i·in apibus·glo·lxiii·di·adrianus·que dicit regé frácie· et hispanie subesse impatori et similiter totú orbem de rege francie·nõ· doc·in cle·romani·in prin·de iureiur·et ibi do·car·flo·in vii·alle·in·x·oppo·Ego allego pro dño imperatore glo·notabilé in cle·pastoralis·in·ꝓ· et illud· de re iudi·que dicit ꝗ imperator fundat intentóem suá in toto orbe đ iure cómuni quá alias allegaui corã imperatore Sigismundo qui coronatus fuit rome per sancte memorie dñm Eugeniú papam quartú· quo ad regé francie ꝗ nó subsit imperatori· uideẽ tex· in·c·per uenerabilé·qui fi·sint le· Adde ꝗ·ĩ·dicam·sub dictione rex·

¶ An imperator possit sine causa cócedere pedagia·nõ·de ꝓ·sig·c·sup quibusdá·ff·de publi·l·uectigalis·de censi·innouamus·xxiiii·q·iii· si quis romipetas·Hosti·in summa de censi·§·ex quibus·ꝓ·sed nunquid sine causa·

¶ An impator possit cócedere iurisdictióeꝫ ordinariá in loco·Genzel·in extrauag·si freꝫ Io· xxii·

¶ Impatores oliꝫ uocabanẽ pótifices·x·di·in piú·

¶ Impator nec dignitates ecclesiasticas·nec prebédas potest dare·ut nõ·xvii·di·c·i·uide·x·di·imperiú·et ibi Archi·lxiii·di·adrianus·Adde·Io·an·in addi·ad Spe·ti·de preben·circa finé· uide nõ·p Io·an·in·c·i·de pecben·li·vi·

¶ An imperator sit maior episcopo uel archiepo nõ·lxiii·di·ualentinianus·tex·et qđ ibi nõ·de ma·et obe·c·solite·

¶ Unde habuit ortũ impator. nõ. Archi. xi. q. iii. Iulianus. in aut. ut prepo. no. imp. in prin. colla. vi. ꝺ uoto. ꝙ sup his. per Inno. Adde ꝙ pulcre scribit do. Ia. ꝺ aluaro. in lec. sua noua. x. coll. quis. di. dux comes uel marchi. c. i.

¶ An imperator possit cõcedere exemptiones uł alia priuilegia ecclīs. uide. lxiii. di. in sinodo. Hosti. de resti. in integ. auditis.

¶ Imperator simpliciter rescribens ꝺ plenitudie potestatis non uidet tollere legez. nisi expresse di cat. casus est in cle. pastoralis. de re iudi.

¶ Imperator posset a papa deponi. ſm glo. x. coll. de inuesti. inter do. et uasal. Guil. de cu. in. l. nam senatus. ff. de legi. Bal. in. l. fi. C. de legibus. Adde qđ nõ. Bal. in. l. non ambigitur. ff. de legi. doc. in. c. translato. de cõsti. facit qđ nõ. moderni. de iudi. nouit. in pn. hodie solus papa deponit imperatorẽ ut in. c. ad apostolice. de re iudi. li. vi. Adde ꝙ nõ. Spe. ti. de lega. ꝑ. nunc ostendendũ. ꝟ. xx. et ꝙ nõ. glo. xi. di. si papa. xv. q. iii. alias Spe. ti. de accusa. ꝟ. item papa.

¶ Impator cognoscens de aliqua causa non tenet fuare ordinẽ iudiciariũ. dictũ est Inno. in. c. in cāis de re iudi. uide Bal. in. l. fi. C. de legi.

¶ Impator iuris presumptione presumit habere oīa iura in pectore. glo. xxiii. di. preterea. Bal. in. l. ii. C. si cõtra ius uel uti. pub. et in. l. omniũ. C. de testa. facit. c. i. de cõsti. li. vi.

¶ Imperator est filius ecclesie non dñs. xxiii. q. viii. cõuenior. facit quod habet in cle. romani. de iureiur. xcvi. di. si imperator.

¶ De imperatoribus uocatis hoc nomine Fredericus quot et quãdo fuerunt. et qualiter aduersati sunt ecclesie. uide pulcre per do. Ia. de alua. in. c. i. de pace te. et eius uiola. ubi ponit de Frederico. ii. et. iii. nos aũt his dieb⁹ uidim⁹. iiii. de domo austrie coronatũ. per. S. d. n. d. papam Nicolaũ quintũ.

¶ An imperator possit sibi eligere cõfessorem et an debeat cõfiteri. uide Hosti. in summa. de peni. et remis. ꝑ. cui cõfitendũ. ꝟ. imperator. uide in. c. sane. de offi. deleg. in glo.

¶ Am imperator possit per episcopum excõmunicari. dic ꝙ sic. nõ. doc. ꝺ iudi. nouit. Inno. et doc. de offi. ordi. c. i. faciunt. nõ. de maio. et obe. omes. glo. de rapto. c. i. tex. xcvi. di. duo. adde glo. xi. q. iii. si aũt. et idem. xxiii. q. iii. ab imperatoribus. ubi glosa dicit notabiliter ꝙ imꝑator possit excõmunicari ab ecclesia si non uult eam defendere. et sic nedum a papa sed etiam ab epo.

¶ An imperator possit se intromittere de electõe pape. dic ꝙ non. licet aliquãdo fuerit cõtrariũ concessum et ad tempus et ex cã. lxiii. di. adrianus. qđ postea fuit reuocatũ. eadẽ. di. ꝑ. uerũ. et. ꝑ. ex hiis. de quo Inno. in. c. ꝙ sicut. ꝺ elec. et licz Otto pmus rex theotonicoꝝ cum clero et populo romano deposuerit papam Iohannẽ. xii. a papatu fuit ꝺ facto neqꝫ trahendũ ad cõsequẽtiaz. ꝗꝛ nõ exemplis zc. C. de sen. et interlo. om. iudi. l. nemo. xx. di. ꝺ qbus uel illud fuit de snia Leonis pape. lxiii. di. i sinodo uel dic ꝙ dictus Io. fuit postea restitutus.

¶ Tres impatores gloriosi fuerũt q honorauerũt ecclesiam. primus Constantinus de quo. xcvi. di. cõstantinus. scđus Iustinianus ꝺ cuius excellentia patet in epistola inter claras. que habet in princ. C. Tercius fuit Carolus magnus de quo. lxiii. di. adrianus. Tres alii mala morte perierũt ꝗꝛ ecclaz sunt persecuti pmus Iulianus apostota. de quo. xi. q. iii. iulianus. scđus Otto. tercius Fredericus. de quo in. c. ad apostolice. de re iudi. li. vi.

¶ Si impator excedat in tẽpalibus possit corrigi per papam tanq̃ per superiorẽ. ita nõ. in. c. causam qui filii sint legiti.

¶ An impator possit legitimare non legitimos legiste habent multos titulos qui uident uelle ꝙ sic qui. mo. natu. effi. legiti. et qui. mo. natur. effi. sui. Hosti. tenz cõtra. qui fi. sint legiti. per uenerabilẽ et in summa eo. ti. ꝑ. qualiter. ꝟ. salua reuerentia. Ratio est quia de matrimonio imperator nihil põt disponere. de materia uide plene per dñm Antho. et alios in. d. c. per uenerabilez. et cõmuniter doc. tenent cõtrariũ et ita seruat de facto.

¶ An impator donans ecclesie terras aliquas censeat aliquid penes se retinuisse ita ut ab epo donatorio possit super cām illarum terrarum ad eum appellari. Io. an. in addi. Spe. ti. ꝺ iurisdic. om. iudi. ꝑ. i. ꝟ. ex predictis. et ꝟ. uidisti duas. ubi tenet ꝙ sic. allegat. c. romana. ꝑ. debet. de foro cõpe. li. vi.

¶ An duo possunt esse ueri impateres. glo. ꝙ non vii. q. i. in apibus. pluries tamen legit duos eodem tempore apud romanos impasse. dic ꝙ imperator debet esse unus. ff. de ori. iuri. l. ii. ꝑ. nouissime. Io. mo. in extrauag. boni. viii. que incipit antiquorũ. uide Archi. xxi. di. sunt aũt.

¶ Quis fuit pmus imperator cristianus. tex. C. de na. li. l. diui. xi. q. i. sacerdotibus. in quib⁹ uidet ꝙ fuerit Cõstãtinus. cui etiã uidet attestari beat⁹ Ambrosius in quodã ſmone qui incipit cõstãtino licet in ultimo cõstituto qui legitur in festo inuentionis sancte crucis.

¶ De translatione imperii a grecis in germanos et ex quibus causis et per quẽ et quo tẽpore facta fuerit. nõ. glo. et doc. in. c. uenerabilem. de elec. et in cle. romani. in pn. de iureiur. uide plene Vincentiũ in speculo historiali. li. xxiiii. c. lvi. Adde ꝙ glo. in dic. uenerabilem. errauit de tẽpore fuit eni hec translatio facta. Anno dñi. vii. lvi. p Stephanũ papam. ii. qui in ꝑsona Caroli magni transtulit imperiũ a grecis in germanos. Coronatio aũt dicti Caroli in imperatorem fuit facta postea per Leonem papam. iiii. Anno dñi. viii. ii. de quo uide per do. Ia. de aluaro. in lec. sua noua. x. colla. quis di. dux comes uel marchi. c. i

¶ An imperiũ transeat per successionẽ uel electionem. uide per Bal. plene. x. colla. de pace tenẽda. c. i. in. ꝟ. cõcedimus. dic oliz per successionẽ. hodie per electionem. de elec. uenerabilẽ. et in dicta cle. romani. ubi uide.

¶ An imperator possit reuocare donatiõez ecclie factã. nõ. glo. quomodo oportet episcopos. in prin. colla. i. ff. de legi. l. nõ ambigitur. Hosti. in summa de immu. eccle. ꝑ. inquantũ. Io. an. in dicta cle. romani. Adde. lxiii. di. ego Ludouicus.

¶ Non licet imperatori reuocare qđ concessit. in aut. de referen. coll. ii. ff. de cõsti. prin. l. i. et. ii.

¶ An imperator teneat seruare pacta sua uel predecessoris sui puta cum aliqua cõmunitate uł dño seu singulari persona Cy. in. l. digna uox. C. ꝺ legi. Laudi. in dicta cle. romani. faciunt que habentur in. c. i. de probat.

¶ Que coram imperatore fiunt habent plenam

solemnitatem. ut. C. de testa. l. omniũ. C. de diuer. offi. l. probatorias. li. xii.

¶ Imperator potest de sua causa cognoscere. sed longe melius et honestius facit alii cõmittere. C. de eden. l. procurator. de iudi. cum uenissent. de uer. sig. ex parte. ubi Inno. xvi. q. v. consuetudo. ff. de here. insti. l. et hic tiberius.

¶ Imperator ungit oleo per papã in humeris. ut nõ. Hosti. de priuile. antiqua. de sac. unc. c. i. uide plene in cerimoniali curie romane. ubi de coronatione impatoris agitur. Adde Io. an. de elec. uenerabilem. super. ℘. inungimus. ubi dicit ꝙ inungit oleo per episcopũ hic uidimus practicã tempore sancte memorie dñi Eugenii pape quarti. qui rome coronauit dñm Sigismundũ. et in breui seruabit in personã dñi Frederici tercii. qui iam intrauit italiam profecturus ad sanctissimũ dñm nr̃m Nicolaum papam quintũ pro coronatione sua cuius mentem deus p sua pietate disponat ad reuerentiã et obedientiã sancte matris ecclesie.

¶ Imperator triplici corona coronat. prima est ferrea quã recipit ab archiepo coloniensi aqsgrani Secũda argentea quã recipit ab archiepo mediolanensi in ecclesia sancti Ambrosii. Tercia est aurea seu de puro auro qua coronat per papam. seu dñm hostien. in ecclesia sancti Petri de quibus et quid significent. uide plene glo. et scribentes in cle. romani. de iureiur. Dic melius et uerius ut scribit do. Ia. de aluaro. in. c. i. quis di. dux co. uel marchi. qui dicit ꝙ prima corona argentea. deinde ferrea tercia aurea. et ita seruatur.

¶ Ad quos pertinet electio impatoris. habet in c. uenerabilem. de elec. et in. c. ad apostolice. de re iudi. li. vi. De forma uero et loco electõis et quare olim per successionẽ. nunc aũt per electionẽ uadat imperiũ. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de rescrip. psen. ꝗ. fi. ℘. item ꝙ imperator. et per do. Ia. de aluaro. in. d. c. i. quis di. dux comes uel marchio.

¶ Impator habet priuilegiũ a papa. ut in qualibꝫ ecclesia almanie possit facere recipi unuꝫ in canonicum. uide Spe. ti. de preben. circa fi. et qd̃ ibi nõ. Io. an. in addi. et ti. ne se. ua. ꝗ. penlt. de preben. sicut. super. ℘. puide. li. vi. et eo. ti. et li. c. ii.

¶ Qui non uult subesse imperio romano perdit ius succedendi. glo. i. di. ius quiritũ.

¶ Imperator unam puinciã diuidit in duas. ff. de assesso. l. si eandem. x. di. c. i.

¶ An imperator possit diminuere iura imperii et an possit reuocare donatiõem factam ecclesie. uide glo. in aut. quomõ opor. epos. in prin. coll. i. Hosti. in summa. de immu. eccle. ꝗ. inquantũ. gl. in. d. c. de. romani. lxiii. di. ego ludouicus. facit qd̃ nõ. Inno. et Io. an. de censi. cum uenerabilis. Bar. et Bal. in phemio. C. et Bar. in. l. i. ff. de requi. re. Albri. in. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. facit. c. intellecto. et qd̃ ibi nõ. de iureiur. uide Bar. in phemio ff. uide nõ. in c. per uenerabilẽ. qui fi. sint legiti.

¶ An impator possit rescribere cõtra ius diuinũ naturale uel gentiũ. nõ. Cy. C. de precib. impa. offe. l. rescripta. et ibi iii. q. et ibi Bal. Spe. ti. de rescrip. presen. ꝗ. fi. ℘. Item ꝙ est cõtra ius.

¶ An impator possit mihi auferre rem meaꝫ. nõ. in. l. ii. ꝗ. si quis a principe. ff. ne quid in lo. pub. et in. l. fi. ff. de pigno. acti. uide Cy. in. d. l. rescripta. in iiii. q. C. de preci. impa. offe.

¶ An imperator sit lex animata. nõ. in auten. de consul. ꝗ. fi. in glo. animata. coll. iiii. et in auten. de instru. cau. et uide in glo. i. colla. vi.

¶ Si imperator statuit ut circa tale quid non ualeat eius rescriptũ. potest tamẽ cõtra rescribere si dixit non obstante tali. l. ut in auten. ut omnes obe. iudi. puin. ꝗ. fi. in glo.

¶ Cum impator aliquid facit cõtra ius an debeat dicere non obstante tali. l. uel an sufficiat dicere ex certa sñia. nõ. Bar. ff. de excus. tuto. l. idem uulpianus. ꝗ. sunt et alii. Spe. ti. de rescrip. presen. ꝗ. fi. ℘. Item quod est cõtra ius.

¶ An et de quo possit impator accusari. uide Spe. ti. de accus. ℘. Item papa.

¶ Quid sit merum imperiũ et qui habeant illud nõ. C. si cõtra ius uel uti. pub. l. i. uide Bar. in. l. i. et in. l. iiii. ꝗ. si intra. ff. de dam. infec.

¶ An merũ impiuꝫ possit prescribi. Cy. in. l. i. C. de emanci. libe. in pma questione. Bar. in. l. i. ꝗ. deniq. ff. de aqua plu. arc.

¶ An rectores ciuitatũ habeant merũ et mixtuꝫ imperiũ. Bar. in. l. i. ff de dam. infec. Inno. de capel. mo. dilectus. in glo. possessorium

¶ Impator debꝫ esse pius. ut in Rca. ff. et. C.

¶ Disputare de eo qd̃ facit impator sacrilegium est. C. de cri. sacri. l. ii.

¶ Impatores de iure habent uniuersam iurisdictionẽ ab ascendente usq ad descendentẽ solem et utroq latere. s. meridie et septentrione. in aut. ut omnes obe. iudi. prouin. ꝗ. et hoc cõsiderantes. coll. v. et in omnibus insulis que usq ad occeani recessus extendunt. in aut. ut eccle. ro. ꝗ. qd igit. adde qd̃ nõ. Bar. in extraua. ad reprimendam. in uerbo totius orbis.

¶ Reges et ciuitates nõ recognoscentes supiorẽ possunt exercere iura imperii. ff. de iurisdic. om. iudi. l. est receptũ.

¶ Imperator non est dñs rex tẽpalium. ideo non potest eas sine causa reprehendere. C. de naufra. l. i. li. xi. uide Bar. qui dicit ꝙ causa presumit. in. l. barbarius. ff. de offi. preto. facit. l. i. C. de offi. pfec. preto. uide Bar. in. l. ex hoc iure. ff. de insti. et iure Idem plenius in. l. fi. C. si cõtra ius uel uti. pub.

¶ Imperator non potest concedere priuilegium alicui in causis agitandis coraꝫ iudice ecclesiastico ita dicit Inno. in. c. nuper. de testi.

¶ Est dare aliquam ciuitatẽ liberam ab imperio ff. de iusti. et iure. l. omnes populi. ubi hoc tenet Ia. de are. qui allegat. l. non dubito. ff. de capti.

¶ Si imperator est furiosus. Ia. de are. et Rai. de forli. in. l. non ambigit. ff. de legi. tenẽt ꝙ populus romanus potest sibi dare coadiutorẽ. Bal. ibi cõtra qui dicit ꝙ hec potestas est pape. ut nõ. de elec. uenerabilem. et est hoc uerius per ea que habentur in. c. grandi. de sup. negl. prela. li. vi. Spe. ti. de lega. ꝗ. nunc ostendendũ. ℘. xxix.

¶ Imperator non ligat populos quos nõ regit. ut l. i. C. de sum. tri. et. l. mercatores. C. de cõmer. et merca. li. x. et in. l. i. cum glo. C. de eunuch. in aut. de here. et fal. ꝗ. his omnibus. Cy. in dicta. l. i. C. de summa trini.

¶ Imperatori nihil imponi potest dummodo sit catholicus. uide Bar. in. l. barbarius. ℘. et iuxta. ff. de offic. preto.

¶ Potestas impialis est a deo mediate. imediate

a lege. ut. C. de legi. l. digna uox.

¶ Imperator habet duplex patrimoniū. unū. s. qd habet a deo ratione dignitatꝭ. et sic est fiscus. et in hoc dicit̄ ꝓcurator fiscalis. Aliud ꝙ Sigismūdus uel Fredericus et hic appellat̄ cesar. et sic dicit̄ ꝓcurator cesaris. ut nō. Cy. i. l. ꝓcurator. C. đ eden.

¶ Contractus imꝑialis hꝫ uim legis. C. de dona. inter ui. et uxo. l. donationes. C. de bo. q̄ lib. l. cum multa. et. ff. de publi. l. cesar.

¶ An imperator cōtrahēdo cum subditis obliget̄ Bal. in. l. principes. ff. de legi. tenet ꝙ in obligatōe naturali que habet effectum.

¶ Gestum ab imperatore ad eius ualiditatē non indiget solemnitate iuris. ut. C. de do. inter ui. et uxo. l. donationes quas.

¶ Omnes non recognoscentes supiorez habent potestatem imperialē. Cy. in. d. l. donatōes. Bar. in l. quidam cōsulebant. ff. de re iudi.

¶ Populus habens iura imperii posset ea que imperator. ut. l. fi. ff. ne quid in lo. pub. Bal. in. l. i. §. estas. ff. ne quid in loco publi. Bar. in. l. quominus. ff. de flum.

¶ Imperator leges transgredit̄ dispensando. ff. đ ritu nup. l. qui in ꝓuincia. §. diuus. iter remeatum exuli dando. ut. ff. de penis. l. relegati. Item indelegabilia delegando. ut. l. i. ff. qui ꝓ sua iurisdic. Itez appellatōē remouēdo. ut. l. fi. C. de sen. et interlo. Item ordinē iudiciorū peruertendo. ut. c. in causis de re iudi. Itē rem alterius tollēdo. ff. de na. resti. l. queris. Item de causa ꝓpria cognoscendo. ut. ff. đ hiis que in testa. delen. l. ꝓxime. Item inferiori se submittendo quo ad unā causaz. ff. de iurisdic. om. iudi. l. est receptū. Item de plenitudine potestatis defectus supplendo. de re iudi. cle. pastoralis. Item tabelliones faciendo. nō. Inno. de fide instru. cū. p. tabellio. Item comites palatinos cuz sua potestate creando. ut nōt glo. in. l. i. C. đ tu. et cu. da. ab hiis.

¶ Imperator Fredericus scđus misit cōstitutiōes autenticoꝝ ad collegiuz doctorum Papiensium ut aptarent eas sub cōgruis titulis. Ita dicit Odofre. in auten. cassa. C. de sacrosanc. eccle. et recitat do. Ia. de alua. x. coll̄. in preludiis feudoꝝ.

¶ An imperator possit disuestire uasallū suuz de feudo. doc. in. c. i. §. notanduz qui feu. da. pos. adde ꝙ nō. Bal. in. l. qui se patris. C. unde libe.

¶ Regnum italicum et theutonicū ꝓprie est imperatoris. x. coll̄. de pace. iura fir. c. fi. et de probi. feu. alie. ꝑ federi. §. firmiter. doc. de pace te. in p̄n. facit hic finit. l. deinde incipi. cōsue. regni.

¶ Imperator existens rome pōt. facere. l. generalē urbi. et orbi. Ita dicit Bal. x. coll̄. cōsti. feu. lotha. impera super Ꝑica.

¶ An electores imperii possint priuari potestate eligēdi et an per papā Io. an. et doc. in. c. ad apostolice. de re iudica. li. vi. de elec. uenerabilem.

¶ An imperator possit renuntiare imperio in manibus electoꝝ. Bal. ꝙ non. in. l. barbarius. ff. đ offi. preto. quia sunt eius subditi et inferiores. ar. c. ꝙ in dubiis. de renunt.

¶ Qualiter barones imperatoris faciant sibi homagium. uide per Spe. ti. de feu. §. quoniam. uersi. forma autem iuramenti.

¶ Imperator apponit clausulam non obstante in his que sunt iuri contraria qđ nemo alius potest ff. de offi. ꝓconsul. et le. l. nec quicq̄. §. fi. itē ueniā etatꝭ cōcedit. l. i. et. ii. C. đ hiis qui ue. eta. impetra.

¶ Ubi interuenit imperator in actu ibi nō possit committi dolus. Bal. in. l. rescripta. C. de preci. impe. offe.

¶ Impator potest nobilitare quē uult. et cōferre honorem cui uult. et ei sic facienti est obtempeperandum sub pena. ut. l. sacrilegii. et qđ ibi nō. C. de diuer. rescrip. et ibi Bal.

¶ Imperium semper est et non morit̄ dignitas in autꝭ. quomodo opor. epos. §. licentiam.

¶ Castigatio leuium criminū et capere aliquem ut remittat̄ ad superiorez non uidetur meri impii in autꝭ. đ defen. ciui. §. ꝓcepta. et §. audiēt. coll̄. iii.

¶ Finis imperii est querere salutē subditoꝝ. ff. de de offi. prefec. uigilum. l. iii.

¶ An flagellatio uel fustigatio sit meri imperii. tex. facit ꝙ non. in. l. fi. ff. de offi. prefec. uigilum. Bal. ibi tenet contra.

¶ Imperiū est habere gladii potestatem et cohertionem. ff. de offi. ꝓconsul. l. solent. tex. et glo. eo. ti. l. si in aliam. et. l. nec quicq̄. §. ubi decretum. eo. ti. ubi glo. et Bal.

¶ Legatus procōsulis non habet imperiū ꝓconsulis. l. i. et. ii. et. l. si quid. ff. de offi. procōsul.

¶ Omnis regens ꝓuinciam habet meruz et mixtuz imperiū. ff. de officꝭ. presi. l. preses. et. l. illicitas §. qui uniuersas.

¶ Prebere auctoritatem manumissioni est meri imperii. ideo non delegatur. l. mandata. ff. de offi. eius cui manda. est iurisdictꝭ. uide nō. in. l. i. ff. de officꝭ. consul.

¶ Potestas animaduertendi in facinorosos est meri imperii ea aūt que non cōcernunt ꝑsonā sed bona et expediunt̄ cū cause cognitione sunt mixti imperii. ut nōt Bar. et doc. in. dicta. l. imperiū. ff. đ iurisdic. om. iudi.

¶ Quomodo ciuitates uendicāt sibi hodie merū imperium ex cōstitutōe đ pace cōstancie. uide Ia. bu. in. l. ii. §. i. ff. de iudi. et in. l. et ꝙ. ff. đ iurisdic. om. iudi. Adde ꝙ ciuitates italie a tempore dicte pacis cōsecute sunt iura imperialia cudēdi monetā et imponendi uectigalia. Ita dicit Ia. bu. in. l. priuatorum. C. de iurisdic. om. iudi. Bar. in. l. continuus. §. cum quis. ff. de uer. obligꝭ. dicit ꝙ populus liber extendit manus ad reseruata impatori.

¶ Nobilis habens castrum et non recognoscens superiorē non per hoc habꝫ iura imperii. Cy. in. l. ea lege. C. de condi. ob causam.

¶ Imperare est actus ratōis et non cōuenit brutꝭ s. Tho. i. ii. q. xvii. arti. i. et. ii. et in. q. de quolibet. q. viii. arti. xii.

¶ Imperare est actus uoluntatis. ubi. s̄. arti. v. est appetitus sensitiui. i. ii. q. xvii. arti. vii et actus mēbrorum. ibidem arti. ix.

¶ Imperari nō pōt actus uirtutis negatiue. ubi supra articulo. viii.

Imperatiuus Quare ꝟba impatiui modi non habēt primā personam nō. glo. in. l. penl̄t. ff. de arbi.

Imperfectus Duo imperfecta nō faciunt unum perfectum xxiii. di. quorundā. ff. đ excusa. tuto. l. ii. §. fi. et. l. spadonē. §. qui iura multa. xv. q. iii. prescriptione. vii. q. i. nihil. Adde qđ nō. Bar. in. l. admonēdi. ff. đ iureiurꝭ. ubi tenet ꝙ due imꝑfecte seu semiplene

pbationes faciūt unā pfectam seu plenam.

Imperitia Imperitus Imperitia annumeratur culpe. ff. de offic. presi. l. illicitas. §. sicuti et. ff. ad. l. acquil. l. qua actione. §. fi. ff. de re. iuris. l. imperitia. adde nō. ff. de acti. et oblig. l. ex maleficiis. in glo. damna. et ibi Bar. nō. in aut. de iudi. in prin. in glo. qui ex se. colla. vi.

¶ Imputari debet ei qui imperitum eligit. ff. de instito. l. sed et si quis. §. fi. ff. de edili. edic. l. ꝙ si nolit. §. si mancipium.

¶ An impitia excuset. nō. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si quis. id in glo. impericiam.

¶ Imperitia pertinet ad ius. ut. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si per errorem. in glo. fi. circa medium. adde ꝙ quandoq; sumit pro ignorantia facti. Bar. in. d. l. si per erroré. uide. ff. de aqua pluui. arcen. l. labeo et in. l. sequente.

¶ An impericia assessorum noceat magistratibus. nō. ff. ꝙ quisq; iuris. l. ii.

¶ Eligens imperitū est in culpa. nō. ff. de rei uen. l. utiq; in glo. fi. C. de manci. et colo. l. i. in glo. usurpantes. et ibi Bar. li. xi. facit. l. cū plures. §. locator horrei. et qd ibi nō. ff. loca.

¶ Impericia differt a rusticitate. uide in. l. i. §. et et plenius. C. de reiux. act. ff. de iurisdic. om. iudi. l. si quis id. ff. qui satisda. cogun. l. de dic. §. minori ibi glosa.

¶ Imperitus etiā dicit circa arté uel ea que facti sunt. ff. si mensor. fal. mo. di. l. i.

Imperpetuum Hec dictio exponit idest q̄diu uiuet. ff. pro socio. l. i. et. ff. de pcur. l. in imppetuum

Impersonalitas An impersonalitas uiciet obligationem uide Bar. in aut. si quādo. C. de consti. pecu. et ibi Cy. et Bal. et Bar. in. l. fi. §. fi. ff. si certum peta. et l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. de uer. oblig. et. l. illa stipulatio. §. eū qui. eo. ti. bonus tex. in. l. cōtra iura. §. si filius. et. l. tale pactum. ff. de pactis.

¶ Impsonalitas in ultimis uoluntatibus nō uiciat quia tacite refertur ad heredem uniuersalem casus est unicus. ff. de le. i. l. si seruus. §. qui margaritam. et idem in cōtractibus. uide Cy. in aut. si quando. C. de cōsti. pecu. ubi dicit ꝙ si in instrumēto dicit ꝙ talis fideiussit pro tali nec cōtinet qui fuit stipulator. ista impsonalitas ex parte stipulatoris nō uiciat. unde in iudicio is ad cuius officium ptinet presumit stipulatus pro eo cuius interest fm eum pro hoc. ff. de in ius uocan. l. cū pro quo. Bal. in. p. aut. si quando.

Impetigo Impetigo significat auariciam qua qs instatur in mente que si in prauis non cōpescitur sine mensura dilatatur. dix. di. §. hinc etenim impetiginem.

Impetere Hoc uerbū idem est qd accusare uel denūtiare de accu. nulli

Impetus Hoc uerbum. nō. C. de hiis qui ad ec. confu. l. denuntiamus. et l. ii. C. de reuocanda donat.

Impetratio Impetratū falsis precibus caret uigore. xxv. q. ii. rescripta. et. c. uniuersa. q̄ duo sunt leges. C. de diuer. rescrip. plene. in. c. super lris. de rescrip.

¶ Mendax impetrator carere debet impetratis ut dictis iuribus. et. xxv. q. ii. c. et si legib' que est C. si contra ius uel uti. pub. l. et si legibus.

¶ Impetratio non ualet ubi est certus numerus canonicoꝝ. nisi de illo fiat expressa mentio in lris. nō Abba. in. c. dilecti. de preben. uide in. c. constitutus. de rescrip.

¶ Impetrans ius iniquū debet uti eo iure nisi forsan uertatur in preiudiciū rei publice dicit Bal. in l. quod fauore. C. de legi. qd nō. quia limitat totum titulum ꝙ quisq; iuris.

¶ Ad instantiā impetrantis potest peti remotio iudicum impetratoꝝ si dicantur posse esse suspecti aduersario. de offi. deleg. insinuante. et qd ibi nō. et. c. consuluit.

¶ Prelatus de causa eccle sue nō pōt impetrare iudicé sibi cōsanguineū. de offi. dele. c. insinuante.

¶ Impetrans beneficium uacās in curia debet exprimere ꝙ ibi uacauerit. nō. de rescrip. si pponēte.

¶ Impetrans fm rescriptū debet facere mentōem de processu habito coram iudicibus primis. et an sufficiat mentio generalis uel fieri debeat de principalibus articulis et exceptionibus et de quibus et coram quibus et inter quos uertit questio. uide de rescrip. cum dilecta. de procur. in nostra. de re iudi. cum olim. et. c. inter monasteriū.

¶ Impetrans beneficiū habet necesse facere mentionem de dispensatione cum ea facta. de elec. cum nintonieñ. de fi. presbi. c. ii. li. vi.

¶ Impetrās sibi puideri de beneficio nō obstāte ꝙ aliud habeat nō per hoc poterit utrūq; retinere si se non cōpaciunt. de preben. non potest. §. fi. li. vi. et in cle. i. e. ti. in glo. super. ꝓ retinere.

¶ Impetranti sibi puideri de beneficio spectāte ad alicuius collationé non poterit puideri de spectante ad presentatōem. nō. de preben. mandato. li. vi. et ibi in glo. ii.

¶ Quibus modis secundus impetrans preferat primo uide de preben. quia sepe. in glo. fi. li. vi.

Implicitum Implicitum habetur pro expresso. ff. si ex noxa. cā ag. l. fi. ar. cōtra. ff. de ꝟ. obli. l. int stipulanté. §. fi.

Importunitas Propter importunitatem aliqua conceduntur que alias nō cōcederent. C. de peti. bo. subla. l. i. li. x. de rescrip. si quādo. et ꝙ ibi nō. de peni. di. i. importuna. de preben. tue. viii. q. i. audacter. in glo. ii. uide nō. in. c. cū in iuuētute. de pur. cano.

¶ Dans elemosinam pauperi ut repellat a se importunitaté parum meretur. de quo dixi supra sub dictione elemosina.

¶ Insta oportune iportune argue obsecra increpa. secundo ad Thimotheum ultimo.

¶ Que per importunitaté conceduntur uidentur fieri inuito dante. viii. q. i. audacter.

Impossibilitas Impossibile

¶ An et quando impossibilitas nature uel facti uiciet dispositōem tam in ultimis uoluntatibus q̄ in cōtractibus uel uiciet. plene uide Bar. in. l. i. ff. de cōdi. insti. uide nō. in. c. fi. de cōdi. appo.

¶ An et quando conditio impossibilis uiciet uel uiciet. uide in. d. l. i. et in dicto. c. fi. et. ff. de acti. et oblig. l. non solum. dy. in regula nemo potest. li. vi. xxxii. q. ii. solet. dixi. s. sub dictiōe cōditio.

¶ Id qd per solum principé et non per aliū fieri potest censet impossibile. nō. glo. in. l. cōtinuus. §.

eum quis. ff. de ꝓ obli. facit qd nõ. glo. de rescrip. gracia. li. vi. faciunt nõ. p Dy. in regula semel deo li. vi. bonus tex. in. l. apud iulianũ. §. fi. ff. de leg. i. et qd ibi nõ. Bar. et Inno. et post eum do. car. flo. in c. super eo. de condi. appo.

¶ Illud qd solũmodo potest fieri per beneficium extraordinariũ censet impossibile. dictũ est Inno. in. c. pastoralis. in prin. de cã poss. et ꝓprie.

¶ Illud qd nõ põt fieri nisi per miraculũ censet ĩpossibile. tex. et ibi doc. in. c. frnitatis. de frigi.

¶ Impossibile quandoq; exponit pro difficili. ff. loca. l. cum in plures. §. uestimẽta. ff. de mino. l. si ex cã in fine. de hoc etiã nõ. lxi. di. cathenensis.

¶ An et quãdo impossibilitas cõparẽdi ul' implẽdi excuset ab excõmunicatione. dixi supra sub dictione excõmunicatio.

¶ Illud censet impossibile qd non potest comode fieri. ff. de uer. sig. l. nepos proculo.

¶ Impossibiliũ nulla est obligatio. ff. de uer. obli. l. impossibilitas. et. l. inter stipulantem. §. sacraz. ff. de reg. iur. l. impossibilium.

¶ Impossibilitas iuris et facti equiparant. xxii. q. i. faciat homo. nõ. rescrip. sciscitatus. de pac. c. fi. ff. de condi. insti. l. filius. de condi. appo. c. fi. ff. de uer. obl. §. l. si stipuler. adde. ff. que sen. sine appel. rescin. l. fi. in glo. magna.

¶ An modus impossibilis uiciet uel uicietur. uide C. de cadu. tollen. l. i. §. pro scdo. nõ. in. c. super eo. et. c. fi. de cõdi. appo. uide Bar. in. l. quibus diebus. §. terminus. ff. de cõdi. et demon.

¶ Triplex est impossibilitas coeundi et quid iuris si precedat matrimoniũ uel sequat et qd in dubio presumatur. uide. xxxiii. q. i. in. in summa. nõ. de frigi. c. fraternitatis.

¶ Quot modis aliqd dicat impossibile. nõ insti. de here. insti. §. impossibilis. in glo. i. et insti. de inuti. stipu. §. si impossibilis. et ibi glo.

Impotens Impotentia sumitur multis modis. ut nõ. in. c. sciscitatus de rescriptis.

¶ Infra quantũ tempus debet mulier dicere uirũ impotentem. uide de frigi. c. i. de proba. ꝓposui sti. et. c. causam. de de spon. impub. cõtinebat.

¶ Triplex est impotentia coeundi d' qua dixi. s. sub dictione impossibilitas.

¶ Quid iuris sit d' eo qui post matrimoniũ fact⁹ sit impotens. casus. uide de frigi. ex litteris. xxxii. q. vii. hii qui.

Improbare Qui nõ improbat probat. ff. de furti. aduer. nau. cau. sta. l. i. §. fi. ff. ad macedo. l. si filius.

Improbus Improbus est qui ignorat qd solui debet. ff. de re. iur. l. non potest.

Impromptu Qui habet iura sua in promptu audit qui alias non audiret. ff. de iudi. l. si de ui. ff. de ritu nup. l. si quis tutor. §. quid ergo.

Improprietas Impropria

¶ Impropria locutio uitanda est. ff. d' auro. et ar. lega. l. plaucius. ff. de exercito. l. i. §. in re dubia. et ff. de lega. iii. l. non aliter. et qd ibi nõ.

¶ Una dictio semel posita sumit ꝓprie et improprie. ff. de offi. procõsul. l. ii. C. quãdo ciui. act. pre. cri. l. i. et de iudi. c. i.

¶ Improprietates quãdoq; sunt excusande si aũt allegando aut in exemplũ trahendo. de uer. sig. c. preterea. in glo. Io. an. in. c. is cui. de preben. li. vi. in nouella. uide in. c. si delegatus. d' offi. dele. li. vi.

Imprudentia De imprudentia. uide ff. de neg. gest. l. nam seruus. §. fi. de actio. et oblig. l. ex maleficiis. §. i. de uar. et extraor. cog. l. fi.

¶ Imprudentia uel improuidentia pertinet ad negligentiã. s. Tho. scda scde. q. liii. ar. ii.

¶ Imprudentia est peccatũ spirituale. in prealle. q. liii. ar. i. et. ii. et cõtinet precipitatõez idẽ ar. iii.

¶ Que et quot sunt species imprudentie. ubi. s. ar. i. et. ii. et continet incõsiderationez. in prealle. q. liii. arti. iiii.

¶ Displicet ĩprudens unde placere studet Io. an. de corp. uicia. significauit. de cele. mis. de homine.

¶ Quando imprudentia excuset a pena. uide. ff. de re. iur. l. fere. in omnibus. ubi nõ.

¶ De imprudentia iuris uel facti. tex. et glo. ff. d' condi. indebi. l. cum is. §. i. et. ff. pro socio. l. cũ duobus. §. damna.

Impubes Quis dicat impubes. nõ. glo. in. l. i. C. d' hiis q ue. eta. impe. tex. et glo. in. c. impuberes. de despon. impu. et in c. i. e. ti. li. vi. Adde nõ. in. c. omis. d' peni. et remis. in glo. de testa. si pater. li. vi. de elec. ex eo. e. li. ubi uide a quibus actibus repellat. de quo in. l. ii. ff. de re. iur. tex. et qd ibi nõ. in. l. ii. §. impuberes. ff. de iure immuni.

¶ An et quando impubes uel pupillus obligetur ex iuramento nõ. in aut. sacramenta puberuz. C. si aduer. uen. et in. l. iusiurandũ. §. pupillo. et in. l. qui iurasse. ff. de iureiur. tex. et quod ibi nõ. in. c. i. de delic. pue. uide in. c. puuli. xxii. q. v. et. c. seq.

¶ Impubes potest esse miles. ff. de excusa. tuto. l. sed et milites. §. qui aũt. C. de testa. mili. l. fi.

¶ Impuberes carent iudicio ideo que faciant sibi non imputant. nõ. in cle. si furiosus. de homici.

¶ Impuberes ab omnibus officiis abstinere debẽt in. l. cum pretor. §. non autem. ff. de iudi. l. ii. ff. de reg. iuris.

¶ Impuberibus dignitas cõferri non debet. ff. de iure immu. l. ii. §. ĩpuberes. i. q. i. pueri. et. c. estote nõ. in. c. ii. de eta. et quali.

¶ An impuberes possunt uocari in ius. nõ. ff. de in ius uocan. l. neq; impuberes. ad materiã uide qd dicam late. ĩ. sub dictione pupillus.

Impudicus Impudicus oculus ĩpudici cordis est nuncius. xxxii. q. v. non solo. nõ. glo. de elec. quãuis. li. vi.

¶ Uolens impudice puerũ seu mulierẽ temptare similiter et consentiens capite punitur. de peni. di. i. qui puero.

¶ Impudicitia est species luxurie. s. Tho. secũda scde. q. cxxxiiii. arti. i. et. ii.

¶ Quot sunt species ĩpudicitie. uide scda scde q. liii. arti. ii.

Impugnare Non debet quis cõsequi comodum ex eo q uisus est ĩpugnare. ff. de moffi. testa. l. papinianus. §. meminisse. et in regula ex eo. li. vi. ubi uide Dy.

¶ Quod qs semel approbauit nõ debet ĩpugnare ff. de offi. testa. l. papinianus. §. si cõditiõe. de eta. et quali. accepimus. facit qd nõ. Inno. et Hosti. de

excep. cum ecclesiastice. xxiii. q. iiii. quisquis. uide in. l. non absurdum. ff. de ope. lib.

¶ Impugnatio ueritatis agnite est peccatum et est species peccati in spiritum sanctu. s. Tho. secda secde. q. xiiii. ar. ii.

¶ Impugnatur peccatum dupliciter. Idem secunda secunde. q. xxxv. ar. i.

Imputari Quod non stat per me mihi non debet imputari. ff. de usuris. l. pecunie fenebris. xliii. di. ephesis. xlii. di. c. fi. ii. q. vi. anteriorum. § ad hoc. et C. eo qui mit. in pos. c. ii. et quod ibi no. adde no. in. l. cum quidam. § si pupillo. ff. de usuris. in glo. patuit.

¶ Id quod qs sua culpa patit debet sibi imputari ff. de sepa. l. i. § quesitum. et. l. si mulier. in prin. ff. quod metus causa.

¶ Non debet alicui imputari si non facit quod facere non potest etiam si uellet. ff. de neg. gesto. l. si pupilli. § uideamus. ff. de arbi. l. debitor. et de dolo. et contu. c. i. li. vi. et regula imputari. e. li.

¶ Id quod preter uoluntatem nram cotingit no est nobis imputandu. xxiii. q. v. de occidendis.

In Hec dictio quandoq ponitur pro cum. ff. de admi. tuto. l. tutoribus. §. de heredibus in auth. de man. prin. § fi. interdu ponit pro no. ff. solu. ma. l. si filio. in auth. quomodo opor. epos. § si uero. ff. de dam. infec. l. ii. de consue. c. iii. i. q. iii. si quis obsecratio.

¶ In ponit pro intra. ff. de condi. et demon. l. si in annos. ff. de flu. l. i. § in flumine. ff. de suc. edic. l. cum antea. in fi. C. de cos. seruo ma. l. l. § sinat. Item in idest semp. ut. ff. ad uellei. l. si decipiendi. in prin. insti. de noxa. in fi. Item in. l. pro. ff. de condi. fur. l. in re. Item in idest neq. ff. de preca. l. cu pcario.

¶ In habet uim alternatiue et ponit pro uel qd est ualde mirabile. ff. de solu. l. si quis stipulatus secundum unum intellectum.

¶ In copositum interdu priuat. interdum auget priuat. ut. ff. de leg. iii. l. ex impfecto. auget. ut. ff. de libe. et post. l. gallus. § ille casus. ff. de aqua. plu. arc. l. i. § in summa. et. l. i. ff. depo. in cle. pastoralis. de re iudi. in h. inuigilare. i. ualde uigilare.

¶ In aliqn ponit pro ex. l. i. in glo. i. ff. de execut. tuto. et ibi dy. et. l. si pcon. § imperator. ff. ad trebel.

¶ De ista dictione uide Io. an. de consue. ad nram super h. insipientibus. de offi. lega. c. i. sup uerbo in uigilat. et ibi remisi. de iurepa. a nobis. in fi. et ibi etia remissiones. in cle. i. de preben. in glo. Speci. de dispu. et alle. § post hec. h. et breuiter ponit Archi. xl. di. si papa. adde no. C. de no. codi. copo. l. i. § ita tamen. in glo. indefesso. Bar. et Bal. in. l. gallus. § ille casus. ff. de lib. et postu. Adde plene p do. flo. in. l. i. § hoc aut. ff. de hiis que deie. uel effu.

¶ In ponit pro contra. ff. ad. l. iuli. maiest. l. famosi in fi. C. de epis. et cle. l. raptores. Adde. C. de here. l. manicheos. C. de fi. instru. et iure aste. fisca. l. si. li. decimo.

¶ Hec dictio includit. ff. de codi. et demon. l. si in annos. ff. de usur. l. i. § i. et. ii. q. vi. circa principiu xl. di. si papa. et ibi uide Archidi.

¶ In ponit pro iuxta. ff. de iniuriis. l. si statua. et ibi. Bar. no. ff. de ac. emp. l. fundi. § item qd no. pro testibus. sm Bar. in dicta. l. si statua.

¶ In iunctu cum accusatiuo loci significat intrinsitatem. ff. de offi. pconsul. l. aliquando.

¶ In id est ualde. ff. si serui. uen. l. loci corpus. § si quis. ff. pro socio. l. cum duobus. § damna. et. l. i. §. in summa. ff. de aqua plu. arcen. l. quesitum. § sed si fundus. ff. de fundo. instruc. et in dicta. l. gallus. § ille casus.

¶ In idest intus. ff. de pact. l. item quia.

¶ In aliquando stat negatiue. ff. de pact. l. iurisgentiu. § adeo. et adde. ff. de legi. l. inciuile. plus tn quandoq operat q dictio non. ut. ff. de arbi. l. item si unus. § principaliter.

¶ In accipitur pro usq. tex. et glo. in. l. si pater. C. de usufruct.

¶ Hec dictio in iuncta cu ablatiuo notat intrinsitatem. ff. de no. ope. nunt. l. i. § hoc autem edictu ff. de flu. l. i. § in flumine.

¶ In idest ante. ff. de no. ope. nunt. l. de pupillo. § nunciatio.

Inanimatum Res inanimata punit ff. qui. mo. usuf. amit. l. si ususfructus. de electio. ubi periculum et de pe. felicis. li. vi. in fine.

Inanis Inanis est actio qua inopia debitoris excludit. ut de solu. c. odardus. in glo. et ibi concor.

¶ Inanis gloria est peccatu. s. Tho. secda secde. q. cxxxii. arti. i. et in. q. de malo. q. ix. ar. i.

¶ Inanis gloria opponit magnanimitati. in preal. q. cxxxii. ar. ii. et q est mortale peccatu. Ibide ar. iii. ibi etia uide q pot esse ueniale peccatu.

¶ Inanis gloria est uitiu capitale. ubi. s. ar. iiii. et habet filias. uide ar. v. et in. q. de malo. q. ix. arti. iii. eius filie sunt cotemptio et psumptio. in preal. q. cxxxii. arti. v. Item inobedientia. q. cv. ar. i. Ite ipocrisim. q. cxi. ar. iii. Item ptinacia. in preal. q. cxxxii. arti. v.

In bonis Que sunt in bonis. dic ut no. ff. de v. sig. l. bonor. §. in bonis. et ff. de collat. bonor. l. cum emancipati. § i. et uide q ibi notatur.

In breui Non uidetur diuertisse aut recessisse qui in breui reuertit. ff. de repu. l. diuortiu. ff. de ritu nup. l. plerīq. facit insti. de re iudi. § pauonum.

Incantatio Quid sit incantatio et qa dicatur incatator. habetur xxvi. q. iii. igitur genus.

¶ Incantatores et eor obseruatores puta aruspices et arioli excoicant. xxvi. q. v. c. auguriis. et. c. clerici. et sequen.

¶ Incantationibus uti no licet sed tm simbolo uel oratione dominica. xxvi. q. v. non liceat.

¶ Clericus incantator deponitur. xxvi. q. ii. non oportet. et. c. si quis episcopus.

¶ Incatatores sunt inimici xpi. xxvi. q. v. puenit

¶ Ad officium episcopi pertinet persequi incantatores. xxvi. q. v. cotra idolorum.

¶ Incantatores et carecteres et ligature ipsor no sunt licite. xxvi. q. v. nec mirum.

¶ Incantationes uel artes magice non possunt infirmis conferre sanitatem. sed sunt laquei diaboli. xxvi. q. vii. ammoueant.

Incapax Qualiter puniatur rogatus de restituedo icapaci et tacite fidez accomodans. uide glo. in. l. i. C. de dela. li. decimo.

¶ Cui applicet legatu factu in fraudem incapacis

uide in .l. lucius. ş. i. ff. de leg. i.

¶ Quando dicitur aliquid relictū incapati. uide in .l. i. ff. de leg. ii.

¶ An incapax possit per statutum effici capax. uide Bar. in .l. iii. ff. de testa. et in .l. q testamentū. ff. de probat.

Incarnatio

Fuit cōueniēs et possibilis .s. Tho. in iii. parte. q. i. ar. i. et in iii. di. i. ar. i. et. ii. et fuit necessaria propter reparatōem hominis. in preall. iii. pte. q. i. ar. ii. et in iii. di. xx. ar. i. neq̄ fuisset tal incarnatio si homo non peccasset. uide eundē in. iii. parte. q. i. ar. iii. et in. iii. di. i. arti. iii.

¶ Incarnatio mag fuit ad remediū originalis peccati q̄ actualis. idem in. iii. pte. q. i. ar. quarto.

¶ Incarnatio cōuenienti tempore facta est idem in. iii. pte. q. i. ar. v. et. vi. et. in. iii. di. i. ar. iiii.

¶ Misterium incarnationis didicerūt angeli per homines. Idem in. ii. di. xi. ar. ix.

¶ Incarnatōez non meruerūt antiqui patres. Idē in. iii. pte. q. ii. arti. xi. et in. iii. di. iiii. ar. v.

Incaute

Quod incaute factuz est habetur pro non facto. ff. de hiis qui in testamē. delent l. i. ş. ceterum. et. ş. deliberatio.

Incendium Incendiarius

¶ An et quādo incendiū reputet casus fortuitus dic ut nō. Bal. in. l. i. C. deposi.

¶ Incendiarii sunt excōicati et morientes carere debent ecclesiastica sepultura similiter eoꝝ cōsultores. xxiii. q. viii. pessimam.

¶ Incendiarius omnibus suis bonis priuatus per petuo carere emancipari debet. xxiiii. q. ultima. si quis membrorum.

¶ Incendiarii ecclesiaꝝ sunt excōicati. maiorē excōicatōne a qua absolui non possunt nisi a papa. de sen. excō. ad eminentiā. et. c. tua.

¶ Incendiū non potest fieri sine culpa. ut. l. si uēdita ff. de peri. et como. rei. uen. ideo allegāti casū incumbit onus probandi nōn sua culpa contigisse ut nō. Bar. in. l. si quis ex argētariis. ş. pretor ait. ff. de eden.

¶ De incēdiariis. uide Cy. et Salic. in. l. data opa C. qui accu. n̄ pos. Bar. in. l. iii. ff. d̄ offi. pfec. uigil.

¶ Qualiter et quis puniatē de incendio. nō. ff. de penis. l. capitaliū. ş. plerūq. Bar. in. l. i. ff. de officio prefec. uigil. ubi uide ad cuius officiū pertinet. ut ignis tempore noctis bene custodiat.

¶ Pena incēdiarū ſm canōes. habet. xxiii. q. ultima pessimā de iniur. si quis domum. de rapto. in lris. ff. de incē. rui. naufra. l. si. et. l. qui edes. xii. q. ii. cū deuotissimā. in gl. d̄ sen. excōi. c. tua. et. c. cōquesti ff. ad. l. cornel. de sicca. l. si quis dolo. Bal. plene in l. data opera. C. qui accu. non pos. ubi plene disting uit. singulos casus et penas eorum. uide nō. in. l. i. ff. ad. l. cornel. de siccariis.

¶ An si ex domo uicini mei ueniat incēdium domus mee possim illam ꝓpria auctoritate destruere uel ptem eius. Spe. ti. de acto. ş. i. ꝟ. xiiii. si incendium. ubi dicit q sic. adde quod nō. Io. an. in addi. Spe. ti. de immunit. eccle. sup rbrica.

¶ Incendiarius non absoluitur nisi damna resarciat et iuramentum prestiterit qd̄ ulterius ignem non apponet. xxiii. q. ultima. pessimā. de iniuriis. si quis. de uer. sig. ex parte. in fine.

¶ Ad materiā incendii. uide Ang. in consilio suo cxcix. qd̄ incipit in questione ꝓposita. et ibi etiam uide quis teneatur ad extimationez domus uicini destructe ꝓpter incendium.

¶ De incendio cōmisso per seruum non tenetur dominus idem si per alios d̄ familia. ut. l. si uēdita ff. de peri. et como. rei uen. In dubio tamen culpa patrisfamilias dicit̄ ꝓcessisse non familie. ideo in dubio tenetur paterfa. ut dicit Bal. in dicta. l. si uēdita ad materiā. uide Bar. in. l. iii. ff. d̄ offi. prefec. uigi facit. ff. nau. cau. stabu. l. iii. ş. ait. pretor. ff. de exercito. l. i. ş. magistrū. et. ff. ad. l. acquil. l. si suus seruum. ş. proculus. facit. l. ediles. circa prin. ff. de edili. edic.

Incertitudo Incertum

¶ Qualiter quis posset stipulari operas incertas Bar. in. l. stipulationū. ff. de uerbo. obli. et in. l. ita stipulatus. eo. titu.

¶ An cōtractus possit cōferri in arbitriū incerte psone. nō. ff. de here. insti. l. illa institutio.

¶ An et quādo incertitudo habeat uiciare legatū uel aliam dispositionē. etiam si sit incertitudo que ex futuro euentu sit certificanda. Bar. in. l. quedaz ff. de rebus dubi. et qd̄ nō. Spe. ti. de instru. edi. ş. cōpendiose. ꝟ. ii. oppo. et ti. de loca. ş. nunc aliqua. ꝟ. lix. nō. in. l. priuilegia. C. de sacrosanc. eccle. in glo. pe. et ibi Cy. nō. ff. solu. ma. l. i. in glo. semper et ibi Bartho.

¶ In incertis non certis locus est coniecturis. ut ff. de ꝟ. obli. l. cōtinuus. ş. cum ita.

¶ Licet a iure ciuili cōtractus incertus nō ualeat ff. de uer. oblig. l. si stipulatus. ff. de iure do. l. cum post. ş. gener. ff. de uer. oblig. l. inter stipulantem. ş. i. secus de equitate canonica ſm quam eoipso q constat de obligatione compellunt ptes declarare cōtractum incertū ſm arbitriū boni uiri. ita singulariter dixit Archi. i. q. i. sunt nōnulli. et sic illa. l. cum post. ş. gener. habet locū non solū in suo casu sed etiam in aliis cōtractibus. d̄ equitate canonica quod est dictum ualde notabile et menti tenendū ſm doc. in. c. ex parte. de censi.

¶ Que dicatur incerta persona. Cy. et doc. in. l. id quod pauperibus. C. de epis. et cle. glo. in. l. i. C. de sacrosanc. eccle.

¶ Incertum dicitur quod ignoratur. ff. de ꝟ. sig. l. subsignatum. l. si.

¶ Plures casus in qbus incertitudo uiciat. uide per Spe. ti. de loca. ş. nunc aliqua. ꝟ. lix. et quod nō. de rescript. ad hec. in glo. ii. de elec. c. ii. super glo. magna. li. vi.

¶ Incertum non extimatur. ff. ad. l. acquil. l. quēadmodū. ş. item labeo. adde nō. ff. de act. emp. l. si factum. et. ff. de pub. l. cotem ferro.

¶ Quādoq ꝓpter incertitudinē omnia ualent et omnes admittuntur. ff. si pars here. peta. l. i. ş. fi. et. l. antiqui. Cy. in. l. id qd̄ pauperibus. C. de epis. et cle. Dy. in regula in obscuris. li. vi. Archidi. xi. q. ii. in summa.

¶ Ratione incertitudinis tenet iudicium. de re iudi. abbate. li. vi.

¶ Incertoꝝ male ablatoꝝ distributio debet fieri per episcopum. de usuris cum tu. et dixi supra sub dictione episcopus.

¶ Incertitudo in causa inducit incertitudinem in

effectu de homic. ad audientiã. et. c. significasti. et c. petitio. de postu. prelat. c. i. li. vi. lxviii. di. cor episcopi. de elec. c. ii. §. vi.

¶ Quod incertũ est perinde est ac si nõ esset. C. de testa. l. i. ff. de offi. preto. l. barbarius.

¶ Ad ea que sunt penitus incerta quis non cogit respondere. Spe. ti. de posi. §. vi. v. Item.

¶ Incerta persona non potest heres institui nec ei põt legari. Spe. ti. de instru. edic. §. cõpendiose. v. ii. oppono. uide que dixi. s. sub dictione heres.

¶ An incertitudo uel ĩdeterminatio qtitatis pon dere uel numeri uiciet dispositioné. glo. et ibi Bar. in. l. si ita. ff. de uer. oblig. et in. l. quidã testõ. ff. de lega. ii. ff. de annu. lega. l. si cui. et ff. de libera. leg. l. si cui. et in. l. cum post. §. gener. ff. de iure do.

¶ An incertitudo uiciet cõstitutõem pcuratoris uide ff. de pcura. l. dummodo.

¶ Aliquos casus in quibus incertitudo non uiciat dispositionem in ultima uoluntate. uide. l. si cui. ff. de annu. lega.

¶ Paria sunt aliquid non esse uel incertum esse durante dubio et pro tempore quo dubiũ durauit ff. de offi. preto. l. barbarius. C. de testa. l. i. instit. de testa. §. cum aliquis.

¶ An incerta et dubia inducentur sm ueritatem an sm opinionem. uide in dicta. l. barbarius. et in. l. moueor. C. si ser. exportan. uene.

Incerti conditio

Quando dicitur incerti cõditio. nõ. ff. de cõdi. sine ca. l. qui sine. et. ff. de cõdi. indebi. l. sed et si me putem.

¶ An certi cõditio sit pprium nomen actõis. nõ. in Rubrica. ff. si cer. pet. et in dicta. l. si et si me putẽ §. cũ in rem. nõ. ff. de serui. urba. predi. l. si binas.

Incestus

Incestus grauior est adulterio et minor peccato contra naturã xxxii. q. vii. sunt enim.

¶ Incestuosi non possunt cõtrahere mrimonium. xxxii. q. vii. si qs. et. c. excõicantur. xxxv. q. ii. de hiis qui. ubi de hoc.

¶ Ex incestuoso coitu soboles crescere nõ potest xxxv. q. iii. quedam lex.

¶ Que sit pena incestus. nõ. xxxii. q. vii. quedam et v. seq. usq ad. §. quãuis. xxxiii. q. ii. si quis cum duabus. nõ. de eo qui cog. consang. ux. sue. c. i. et p totum. xxxv. q. iii. si quis cum matre. xxxv. q. viii. incestuosi.

¶ Quis possit dispensare cum incestuoso ut con trahat mrimonium. nõ. glo. in palle. c. si qs cũ duab.

¶ Quid sit prie incestus. habetur. xxxvi. q. i. lex illa. xxvii. q. i. uirginibus.

¶ Cognoscens uxoré post uotũ castitatis cõmit tit incestum. Hugui. lxxxi. di. ministri.

¶ An incestus cõmittat cũ moniali dic q sic. glo. xxvii. q. i. uirginibus. Archi. lxxxi. di. tãtis. tex. et glo. xxvi. di. c. fi.

¶ Cum incestuoso qui habet rem cũ moniali dispensat epus. Archi. lxxxi. di. tantis.

¶ Incestuosus ab accusando et testificando repel lit. Spe. ti. de accusa. §. i. v. itẽ q est incestuosus.

¶ Incestum cõmittit qui uxorem fratris licet ab eo incognitam ducit in uxorem. xxvii. q. ii. si quis uxorem. uide nõ. de spon. c. sponsam.

¶ Incestum cõmittens ex sua culpa post mortem uiri non debet cõtrahere. xxxiiii. q. ii. in lectum. et quod ibi nõ.

¶ Que dicantur nuptie incestuose et que nepharie uide glo. in aut. de incest. nup. §. i. in prin. colla. ii. et ibi uide penas cõtrahentiũ nuptias incestuosas. et Bal. in. l. qui cõtra. C. de incest. nupt.

¶ De incestu potest simul et eodem tempore agi cõtra marem et feminã. ut. l. uim passam. §. incesti. et. l. qui pupillam. §. fi. ff. de adult. sed non eodem libello sm glosam in palle. §. fi. glo. sentit cõtrariũ in. l. i. C. si reus uel accu. mor. fue.

¶ Licet incestus sit grauior adulterio minus tamen aliquando punitur. ut. l. si adulterium cum incestu. §. incestum. ff. de adult.

¶ Incestũ cõmittit cum illis mulieribus cũ qbus nõ potest quis nuptias cõtrahere. ut insti. de nup. §. i. iuncta glo. C. de adult. sup Rubrica.

¶ Incestus est species luxurie. s. Tho. secũda secũde q. clv. arti. ix. et in. iiii. di. xli. ar. i. et dirimit mrimoniũ iam cõtractũ et impedit cõtrahendũ. Idem ubi. s. et in. iiii. di. xli. arti. ii. et v.

Incidens Incidenter

An et qñ deductum in uno iudicio incidenter possit deduci in alio principaliter. nõ. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de uer. oblig. doc. in. l. i. C. de or. cog. do. Antho. et moderni. in. c. aduersus. de excep.

¶ An et quãdo causa spũalis uel ecclesiastica incidẽs in iudicio seculari faciat supersederi in eo et fieri remissioné ad curiã ecclesiasticã. uide Bar. in l. ticia. ff. so. ma. doc. in. c. i. de or. cog. et in. c. cãm. et. c. lator. qui fi. sint legi. Bal. in prealle. l. ticia. et in. l. quotiens. C. de iudi. et. l. filium. ff. de hiis qui sunt sui uel alie. iuris. et in aut. et qui iurat. C. de bo. auc. iudi. pos. et in aut. ad hoc. C. de lati. liber. tol. et in. l. omni nouatione. C. de sacrosanc. eccle. et in omnibus hiis ll. de hac materia loquit do. Bal. glo. in cle. dispendiosam. de iudi. Io. an. in. c. i. de usur. li. vi. do. Antho. et moderni in. c. cũ sit. de fo. cõpe. et in. c. tuam. de or. cog. Pau. in. cle. i. de usuris. do. Pe. de ancho. plenissime in repe. regle ea que fiũt li. vi. Inno. in. c. per inquisitõem. de elec. Frede. de senis cõsilio. lxxxv. Archi. xi. q. i. c. i. faciunt nõ. per Ang. in. l. iiii. §. cõdempnatum. ff. de re iudi. et l. fundi. ff. de excep. Item adde do. de rota in deci. nouis deci. ccxxx. facit qd nõ. Bar. in. l. preses. C. de app. Bal. in. c. i. §. si milite. de cõtro. inuesti. col. x. uide tex. et qd ibi nõ. qui fi. sint le. lator. ubi fit remissio de iudicio seculari ad ecclesiasticũ et non ecõtra bonum tex. de do. inter ui. et uxo. de. prudentia. que aũt sit ratio diuersitat. nõ. ibi in dicto c. lator. bene facit de sen. excõi. si iudex laicus. li. vi. et qd. ibi nõ. glo.

¶ An is qui non potest de aliqua cã cognoscere principaliter. possit saltem cognoscere incidenter nõ. doc. in. l. quotiens. C. de iudi. ubi casus. Bar. in l. ticia. ff. so. ma. faciunt nõ. in aut. et cõsequenter. C. de sen. et interlo. om. iudi. et in. c. lator. et in. c. causam. qui fi. sint legit.

¶ Si questio principalis est summaria. ita est etiã questio incidens tex. in. c. cãm. in fine. de rescrip. adde q si principalis cã est ordinaria seu plenaria et incidens summaria q nõ ppterea mutat naturã suã glo. in v. usuris. in cle. dispendiosam. de iudi.

¶ Quãdo incidẽs debeat tractari sm naturã suã non aũt sm naturam cause in qua incidit glo. in v.

mrimonio·in fi·in dicta de·dispendiosam.

¶ Quid dicat incidens·nō·in·c·i·de or·cog·glo· et doc·de resti·in integ·scicitatus.

¶ An crimen deductū incidēter in iudicio possit puniri pena ordinaria·nō·in·c·ii·de or·cog·et in·c· i·de excep·uide glo·et Inno·qui dicit in hoc notabile uerbū·in·c·puenit·de fideiuss.

¶ An in incidentibus sit offerendus libellus·glo· q·non·in·c·prudentiā·§·sexta·de offi·dele·in glo· ex hoc loco adde qd dicā·j·sub dictōe libellus.

¶ Quādoq licet aliquid incidenter qd nō licet pncipaliter·de resti·in inte·c·pe·et ibi uide cōcor.

¶ Quandoq questio ciuilis incidit in criminali· quādoq ecōtra·et que ex his alteri piudicet·uide C·quādo ciui·ac·preiudi·cri·in rubro et nigro·de or·cog·c·tuā·et·c·cum dilectus·et ibi remissiones.

¶ Super incidenti non pnunciat·sed super principali·si tamen iudex uult bene potest pnunciare doc·in·c·i·de or·ii·cog·cum concor.

¶ Incidens idest nō perpetuū·ff·de iurisdic·om· iudi·l·si quis id quod.

¶ Judex cause ciuilis in instācia ciuili iudicat de criminali incidenter mota·C·de condi·ob tur·cām l·quod euitandi.

Incidi Incidi idest sculpi·ff·de ori·iur·l·ii· §·ultimo·uel idest decidi aut determinari·ut in aut·de questo·§·si uero aliqui.

Incile Est locus depressus ad latus fluminis ex eo dictus·quia raro inciditur·ff·de riuis·l·i·§·incile.

Incipere Sufficit bene incipere licet non perueniat ad effectuz·ff·de neg· gest·l·sed an ultro·§·i·ff·man·l·si pcuratorem·§· si ignorātes·et de here·accusatus·§·si uero·li·vi· Archi·xxxiii·di·c·si·et de tēpo·ordi·c·ex tenore.

¶ Quis non cogitur incipere postq̄ tamē incepit cogit consumare·ff·de arbi·l·iii·§·i·ff·de iudi·l·si fideicōmissum·ff·como·l·in comodato·§·sicut.

¶ Melius est n̄ incipere q̄ post inceptū desistere C·de predi·mino·l·inter omnes·xxix·di·paulus.

¶ An inceptū habeatur pro completo·uide·ff·de mino·l·iii·§·minorē·ff·de fer·l·more romano·de iudi·c·si annū·li·vi·et ibi Archi·xxviii·di·presbiterū·lxxvii·di·subdiaconus.

¶ Incipere quid non pōt ab eo casu in quo finire debet·nō·ff·de usufruc·l·ticio cum morte.

¶ Quādo aliquid dicatur incipere·nō·Bar·in·l· i·ff·de pollicita.

¶ Quid iportat uerbū icipit et desinit·uide Bar· in tractatu tiberiadis et de alueo·sup·pᵒ·cuᵒ incipit

Inclinatio Aliud est inclinari aliud desćedere aliud cadere·ii·q·vii· plerunq·ubi uide.

¶ Inclinatio arce bobus recalcitrātibus significat humilitatem prelati culpas subditoꝝ pacienter et misericorditer portantis·ut in preallega·c·plerūq et ibi nō.

¶ Saluator noster se inclinauit digito scribēs in terrā·lo·ix·uide·ii·q·vii·§·ista.

Inclita Inclita exponit idest clara·uide in phemio·ff·§·sed cum uos.

Incola Quis dicatur incola·ff·de p·sig·l· pupillus·§·icola·C·de icolis·l·ii·li·x·

¶ Incolā esse et habere domiciliū idem significāt nō·de interdic·et rele·l·relegatoꝝ·§·est quedam. in glo·et·C·de·incol·l·ciues·li·x·

¶ Qualiter cognoscat quis sit incola·Bar·ff·ad muni·l·eius qui·§·si quis negocia·et in dicta·l· ciues·ubi idem Bar.

¶ Quis non potest desinere esse incola anteq̄ soluat collectas impositas·ff·ad municipa·l·incola·et quod ibi nō·Bar.

¶ An quis possit mutare incolatum sua auctoritate·nō·Bar·in·l·de iure·ff·ad municipa·et ibi glo· in p·ad munera.

Inconcusse Inconcusse exponitur idest perturbate et sine interruptione·ſm Gasp·de cal·de proba·ex litteris·ubi habes hoc uerbū·et ibi exponitur.

Inconstantia An reprobet incōstantia·uide·ff·de procur· l·in cause·et·C·de inoffi·testa·l·cōtra maiorē·Dy· in regula mutare·li·vi·de peni·di·iii·irrisor·nos addimus·ff·de iure immuni·l·si·ff·de leg·i·l·si ex toto·ff·de insti·l·sed si pupillus·§·item si plures· ff·de procurat·l·post litem·et·ff·de dam·infec·l· pretor·§·unde.

¶ Inconstantia est uicium speciale sub imprudētia·s·Tho·seda sede·q·liii·ar·v·et oritur ex luxuria·eadē·q·arti·vi·Item causatur ex inuidia et ira zelo et contentione·ubi·s·arti·iii·et pertinet ad rationem·ut ibi.

Incontinenti Quando in maleficiis aliquid dicat fieri incōtinenti·uide in·l·quod ait·§·i·ff·de adult·et in·l· i·ff·de solut·et ibi Bar.

¶ An aliquid possit approbari et reprobari incōtinenti uel magis requirat altiorē indaginē·dic ut nō·Bar·in·l·ii·§·cōdempnatū·ff·de re iudi.

¶ De significato huius dictionis incōtinenti nō· Cy·in·l·in bone fidei·C·de pac·et in·l·i·C·unde ui et in·l·i·§·i·ff·de p·oblig·Bar·in·l·i·§·cū igitur· qui cum armis·ff·de ui et ui ar·ubi glo·et Bar.

¶ Quandō pbationes dicant offerri incontinēti nō·in·c·litteras·de pbat·et in·l·iii·§·ait iulianus· ff·ad exhiben·et q ibi nō.

¶ Incōtinenti quādoq dicit·j·annuz·C·de erro· aduoca·l·si·interdū incōtinenti idest anteq̄ diuertat ad alia negocia·ff·de adult·l·quod ait·§·ultimo C·de testa·l·cum antiquitas·interdum incōtinenti idest cuz aliquo spacio·ff·ad·l·falc·l·i·§·si ita·Itē incontinenti idest nullo actu interposito·de mut· peti·c·i·et ibi glo·de testibᵒ·preterea de app·an sit

¶ Ea que incontinēti fiunt uident inesse ut·ff·si cer·peta·l·lecta·de elec·c·quia propter·et·c·officii C·de pact·l·petens.

¶ Quando aliquid dicat fieri incōtinenti·nō·ff· si cer·peta·l·lecta·§·dicebam·in glo·stipulationi· ff·de pac·l·iurisgentiū·§·quinimmo·in glo·incōtinenti·Cy·C·de pac·l·in bone fidei·et ibi in glo·ii· de elec·quia propter·in glo·moꝝ.

¶ Quod speratur fieri incōtinenti habetur pro facto·ut·l·penst·ff·de testa·mili·et·l·i·§·sui appellatione·ff·ad silleia·quādo aliquis dicatur illico et incōtinenti mori dico·j·sub dictione mors.

Incontinentia Incontinentia cōnumerat inter grauiora delicta·de pur·cano·accepimus·Adde q incōtinētia pertinet ad animā·s·Tho·seda sede·clvi·ar·i· et est peccatum sed minus intēperantia·eadem·q·

articulo·ii·& ·iii·Item adde q incontinens ire me lior est incontinente concupiscentie·ea·q·ar·iiii·& in·iii·di·xxxvi·ar·ii·

Inconsideratio Est peccatum spale sub imprudentia·s· Tho·secunda se·q·liii·ar·iiii·ubi uide q inconsideratio opponitur rectitudini iudicii·in·d·ar·iiii·& oritur ex luxuria·ea·q·ar·v·& ·vi·

Inconueniens Dato uno incōuenienti multa sequūtur·ff·de rei uen·l·ex diuerso·§·i·ff·q quisq iuris·in·l·i·§·hec autem uerba·in glo·de consang·& affini·tua·in auth·ut iudi·sine quoq suffra·circa pn·

¶ Posito uno incōuenienti sequatur aliud·non est absurdum·ff·de adop·l·si arrogator·& in·l·ex diuerso·ff·de rei uen·

¶ Incōuenientia euitatē·l·si finita·§·ex hoc edicto ff·de dam·infec·

Incorporale Idē operatur cessio i i corporalibus q datio uel traditio in corporalibus·ff·de lega·i·l·non quocunq·per Bar·

¶ Jura incorpalia non possidenē·nō·de fo·cōpe·conquestus·de cā·pos·cum ecclesia·in glo·uide·j·sub dictione possessio·

¶ Incorpalia difficilius pduntur·ff·p socio·l·iii·et ibi nō·de transl·la·pla·inter·in pn·

¶ Incorpale est id quod moueri non potest·uide nō·insti·de re·corpo·et incor·in prin·Spec·ti·de fructi·et interesse·§·i·psi·sed quid si debeo·Item incorpale quod nec tangi nec uideri pōt·Spec·ti·de cā pos·et pprie·§·ii·in·p·ceter·

¶ In quo differant corpalia ab incorpalibus·nō·insti·de re·corpo·et incorpo·in glo·iii·

¶ Per quos actus acquiratur quasipossessio incorporalium·nō·Bar·de itine·actuq priua·l·i·§·hoc interdictum·do·Anto·in repet·c·e·si·de causa pos·& pprie·

¶ Quid prodest quasi possessio incorporaliū·nō·in dicta·l·i·§·hoc interdictum·ff·de itine·actuq priua·in glo·& ibi Bar·in prima questione·uide i l·sicuti·§·si queratur·ff·si seruitu·uendi·in glo·possessor·Cy·C·de seruitut·et aqua·l·ii·in quarta questione·& ibi Bar·& ·ff·de noui operis·nunti·l·si primus·

¶ Corpalia exemplificantur incorporalia non·et actus corporalis qnq attribuiē incorpali·uide in prima constitutione·ff·§·sed cum nos·& ·§·discipuli·& ibi glo·

¶ Incorpalia n uendicanē principaliter sed accessorie·nam principaliter uendico castrū cum suis accessoriis·Inno·in·c·cum uenerabilis·i glo·ecclesiam·de reli do·

Incorporare Hoc uerbum habetur in l·iii·C·de bo·uacā·li·x·

Incorrigibilis Incorrigibili nō debē dari uenia·xxiiii·q·ii·damnationis·

¶ Incorrigibiles debent excōicari·xxiiii·qōe·iii·c·illud sane·

¶ Qñ quis dicaē incorrigibilis·nō·Io·an·& post eum dñs·Anto·in·c·cum non ab homine·de iudi·qñ uidelicet pseuerat in delicto uel ter monitus non desistit·de sen·excō·contingit·

Incrementum Quoddā est latens quoddā patens·ut·ff·de usufru·l·item si fundi·§·i·

¶ Incrementū transit ad naturā eius cui illud accrescit·ff·de pigno·ac·l·si nuda·

¶ Incrementum est diminutio circa rem dispositioni subiectam·ex uoluntate disponentis ampliat dispositionem ad aliud·ff·de lega·i·l·si ex toto & ibi concor·

¶ An incrementū accedat legato in legato generi uide in·l·si grege·ff·de lega·i·in legato speciei·uide in·l·qđ in rerum·§·ii·ff·de le·i·

¶ Quid sit incrementū·uide insti·de re·diuisi·§·preterea·& ·§·plane·facit quod nō·C·de re mili·l·semel·li·x·

¶ An qñ incremētū rei feudalis sit dñi uel uasalli uide p Bal·& do·Ia·de alua·in lec·sua noua·in·c·l·§·si quis·de contro inuesti·coll·x·

Inculpare Quid sit inculpare & unde dicaē·uide de postu·pla·c·i·

Incunctanter Incunctāter·idest qđ fit sine dilatiōe & mora & indubitanter·de preben·referente·de hoc uerbo uide de sen·ex c·pe·li·vi·de his que fiūt a ma·par·ca·e·i·de consec·di·i·nob·& de scisma·fraternitati·facit·c·hec quippe·iii·q·ōe·vi·

Incuria Incuria exponitur·i·mala uel minus bona cura de trāsac·c·i·xvi·q·iii·e·licet in regulis·ff·ad silla·l·necessarios·§·si·& ibi nō·

Indagatio Quādoq subtilis & nimia indagatio prohibetur·quandoq requiritur ut nō·de pur·cano·constitutus·& ibi uide concor·

¶ Que maiorem indagationem requirunt differenda sunt·C·de compesa·l·fi·ff·de exhiben·l·iii·§·ibidem·

Indebitum An indebitum p sententiā possit repeti per conditionem sine cā·uide Bar·in·l·si fine·ff·rem ra·ha·

¶ An indebitum solutum auctoritate iudicis possit repeti·Bar·ff·q ui aut clam·l·i·§·q per sum·notat Bar·i·l·i·§·hec uerba·ff·ne uis fi·ei·ubi est am glo·

¶ An indebite solutū egeat insinuatōe·Bar·in·l·i·ff·de dona·

¶ Indebiti solutio pbari debet per petentem si soluens erat diligēs homo·si uero rusticus mulier uel pupillus tunc recipiens debet probare debitū petiisse·ut·l·cum de indebito·ff·de pba·qđ nō·de solu·c·fi·de fi·instru·si cautio & qđ ibi nō·

¶ Qñ intelligatur indebitū·Bar·in·l·i·C·de cōdi·inde·et materiaž conditionis indebiti·uide p glo·in·c·ii·de solut·Specu·ti·de soluti·et obliga·§·ii·per totum·

¶ Quatuor sunt species indebiti·indebitum ciuiliter sed naturaliter debitum est indebitum naturaliter·sed ciuiliter debitum est indebituž utroq iure·sed debitum ope exceptionis et indebitū ope exceptionis sed debitum iure·uide de his omnibus in·l·cuž quis·C·de iur·et fac·igno·quā plenissime repetii·adde notata·ff·de condi·indebiti·l·i·ff·de re·iur·l·cuius per errorem·Bar·in·l·in lege·ff·de conditi·et demon·tangitur insti·de obliga·que ex quasi contractu·§·finali·in glo·uide·C·si aduer·

solutio.l.ii.et ibi Cy.in.iii.opposi.ff.de solutio.l.si cum aurum.et ibi Bar.et in.l.dispensatorem.eodem titulo.

¶ Si sit indebitum quo ad soluentē sed debitum quo ad recipientem an repetat̄.nō.glo.ff.de neg.gest.l.q̄ utiliter.§.fi.in glo.fi.

¶ An p̄sumat̄ indebitū.nō.de in inte.resti.mi.in l.si minorē.in glo.fi.et ibi Cy.

¶ Cui detur indebiti conditio et contra quem et quotuplex sit.nō.in iuribus p̄allega.in p̄ica.ff.de condi.indebiti.et insti.qui.mo.re contra.obli.§.is quoq̄.in glo.et qn̄ cessat.uide.C.e.l.i.in glo.iudicare.et ibi Cy.et in.d.§.is quoq̄.in glo.accipit.et insti.de obli.que ex quasi cōtractu.§.fi.in glo.per errorem.

¶ An seruus acquirat domino conditionem indebiti.nō.ff.de i rem uerso.l.iii.§.primo.in glo.haberetur.

¶ An detur in subsidium contra eum qui p̄fecit pecuniā.nō.ff.de condi.inde.l.is solus.

¶ Conditio indebiti non datur ad deliberationez sed ad pecuniā solutam.nō.ff.de condi.sine cā.l.i.in glo.ii.et ibi doc.

¶ An conditio indebiti detur ad id quod solutuz est mandato iudicis.uide.ff.ne ui.fi.ei.qui.l.i.§.hec uerba.in glo.exceptionē.et ibi Bar.

¶ An conditio indebiti detur ei qui tutus erat p̄scriptione.nō.ff.rē ra.ha.l.fi.§.fi.et ibi Bar.Cy.C.de iur.et fac.igno.l.cum quis.in.vii.q.Spe.ti.de prescrip.§.i.

¶ Soluens debitum quod speratur fieri indebitū scienter non repetit.C.de inoffi.testa.l.qm̄.et ibi glo.q̄ soluentes indebitum tardantes repetit.

¶ Solutuz causa trāsactionis licite hic et indebite non repetit̄.ff.quar̄ re.actio non datur.l.i.§.qd̄ si patronus.

¶ Indebitum solutū pōt repeti post sn̄iam qn̄ nō potuit extimari indebitū ante sn̄iam.Bar.i.l.i.ff.q̄ ui aut clam.

¶ Conditio indebiti n̄ datur in eo qd̄ quis est factus locupletior.ff.de transact.l.cum hii.§.si quis de alimentis.

¶ Tutus exceptione intentionis uel facti soluēs repetit.Bar.in.l.eleganter.§.i.ff.de cōdi.inde.

¶ Solutū indebitū exceptōe odiosa nō repetitur etiam si dolus in soluendo adhibitus fuerit.notat glo.in.d.l.eleganter.

¶ An promissio indebiti obliget.uide bonam glo.& ibi distinguit Dy.& Bar.in.l.si patronus.ff.de donatio.

¶ An p̄mittens debitū cui obstat exceptio in dubio p̄sumat̄ p̄mittere p̄ errorē uel ex certa sciētia ff.de.p̄.ob.l.qui bis.& ibi Bar.remittit ad nō.ff.de dona.l.si quis legauerit.

Indeclinabiliter De significato huius dictionis nō.in c.si.de offi.archip̄.

Indefensum Nemo debet ius suū indefensum relinquere.ff.de peti.here.l.illud.ar.contra.ff.de alie.iudi.muca.fac.l.item si res.§.pe.

¶ Quis dicatur indefensus.uide in.l.hec autem.§.defendi.ff.ex qui.cau.in poss.ea.

Indiffinita An & qn̄ indiffinita equipollet uniuersali.glo.i.c.ut circa.de elec.li.vi.Bar.in.l.si is qui ducenta.§.utrum.ff.de reb.dub.

¶ An indiffinita recipiat interpretationem de humanitate.Bar.in.l.i.§.nuntiatio.ff.de no.op.nū.

¶ Indiffinita equipollet uniuersali ex uerbis non ex interpretatione.xxvii.q.ii.qui dormierit.& xix.si romanor̄.de coniug.leproso.c.ultimo de p̄uilegiis quia circa.adde q̄ indiffinita equipollet uniuersali.non sm̄ p̄priam significationem sed sm̄ latam extensionem.ff.de fui.ur.p̄.l.si fuitus.§.i.l.q.i.sunt nōnulli.ubi exp̄ssum est.uide de dona.pastoralis.adde melius ad hoc.ff.de fui.urba.p̄di.l.si domus.§.qui edificiuz & ibi Iaco.bu.& Bar.ff.de arbitris.l.si cum dies.§.plenum.in quibus indiffinita equipollet uniuersali ex larga significatione sed non ex proprio significato.ut in dicta.l.si seruitus.

¶ Indiffinita non est tante potentie sicut uniuersalis.ff.de le.ii.l.nemo.

¶ Indiffinitum uerbum recipit moderationē.ff.de mune.& ho.l.ut gradatim.ff.de fuitu.l.si cui.C.de sa.san.eccles.l.i.cum glo lxxx.di.ep̄i.& qd̄ ibi nō.Arch.

¶ Uerbum indiffinite prolatum indiffinite & generaliter est intelligendum.xix.di.si romanorum & de priuilegiis.quia circa.facit.l.de precio.ff.de publici.

¶ Indiffinita non continet nisi ea que sunt eiusdem rationis & nature.notat Bal.in p̄ica.C.qui accusa.non poss.qui allegat Dy.in p̄ica.de regu.iuris.libro.vi.

Indemnitas Si sit p̄missa indemnitas quid contiret hec p̄missio.nō.C.de sen.que sine cer.quan.l.ii.et Bar.in.l.i.C.de cōue.fisci.debi.li.x.

¶ Promittens indemnitatem uidetur promittere defensionem & qui indemnitatez promittit uidetur compelli suscipere iudicium.ut.l.pater dotem.ff.de dote p̄elega.ubi est tex.singularis.& ibi uide Bar.

¶ Si concilium uel cōmune ciuitatis p̄mittit indemnitatem officiali uel potestati de eo quod fecerit si tamen aliquid contra iustitiam facit & p̄ hoc aliquod damnū passus est in sindicatu nihil recuperabit a cōmuni.sm̄ Bal.in.l.si mādauero tibi.§.qui ad edem.ff.man.ar.illius tex.p̄ hoc etiam allegat.ff.de fideius.l.si a reo.§.quod uulgo.& facit.ff.de peculio.l.dn̄s sticho.§.fi.Caueant ergo officiales quia par̄ p̄dest eis p̄missio indemnitatis sm̄ Bal.in.l.i.C.de pe.iudi.qui mal.iudi.& quod dicit Bal.& Bar.i.l.si qui uxori.§.si fugitiuus.ff.de fur.& idem Bar.in p̄alle.l.si a reo.§.qd̄ uulgo ff.de fideius.

¶ Quid opetur p̄missio seruādi quem indemnē uide Bal.in.l.si pro ea.C.man.in ulti.colū.

¶ Qualiter feratur sn̄ia quando petitur confirmatio indemnitatis.Bal.in dicta.l.si pro ea.remittit ad notata per eum in.l.ii.C.de senten.que sine cer.quan.& Bar.in.l.i.C.de cōue.fis.debi.li.x.

¶ An p̄mittens iudici q̄ conseruabit eum indemnem uideatur eum corrumpere.& q̄ iudex in his q̄ facit licite p̄ executione sui officii pōt recipere p̄missionem de indemnitate.uide Bal.in.l.i.C.de pe.iudi.qui ma.iudi.

¶ Promittens indemnitatem tenetur ad sortez

& usuras & n̄ pōt conueniri nisi excusso p̀ncipali hoc enim sonat uerbum indemnitatis. Bar. in. l. quero. ff. loca. & in prealleg. l. i. C. de conuen. fis. debi. libro. x.

¶ Conseruatio indemnitatis quam sibi inuicem promittunt plures obligantium michi non preiudicat. ut. l. eum qui mutuam. & ibi nōt. Bal. C. si certum peta.

¶ Instrumentum de conseruādo aliquem indemnem non ꝓbat debitum si non producitur instrumentum principalis debiti si tamen illud non appa ꝓmissio indemnitatis non habz subsistentiam ita dicit Bal. in aut. si quis in aliquo. C. de ędendo qui allegat nōta per Guil. et Dy. in. l. scīēdum. ff. de uerbo. obli.

¶ De eo qui promisit aliquem seruare indemnē uide tex. et glo. in. l. q̄ro. in pn̄. ff. loca. nam in plus tenetur q̄ ꝓmittens simpliciter. qđ nō. ad fideiussorem. uide ad materiā. ff. d̄ dote ple. l. theopōpus ff. man. l. si mādato ticii. ꝗ. fi. et. l. creditor. ꝗ. i. ubi glo. et doc. nō. in. l. liberto. ff. de nego. ges. et. l. is a quo. ff. de rei uen.

Indeterminate

Que idetermiate ꝓhibentur ppetuo uidentur ꝓhibita. C. d̄ postu. l. i. ff. de peni. l. fina. de consti. ex litteris. et ibi nō.

Index

Index sumitur pro exemplo. ff. de fi. instru. l. ii. et ibi nō. uel index. i. inuentariū. unde index librorum meorum. i. inuentariū et dicitur ab indicando.

Indicare

Quid sit indicar̄. uide. ff. de ꝟ. signi. l. indicasse.

¶ An et q̄n quis teneat alium indicare. uide Spe. ti. de testa. ꝗ. xiiii. ꝟ. item dicit.

¶ Et quid de fure an quis teneatur eum indicar̄ uide. C. de his qui ad eccle. contu. l. i. et. l. solent. ff. de offi. pfec. consul. dixi supra sub dictiōe fur.

¶ Generaliter autez an quis teneat de iure ciuili uel canonico indicare maleficium. uide per glo. et Cy. in. l. in ciuile. C. de fur. et in. l. iii. ꝗ. fi. ff. de cōdi. ob tur. cau. et ibi per Bal. uide doc. in. c. qui cū fure. de furt. et de exces. prela. dilectus. ꝗ. qōe. i. ꝙ quidem. et. ꝗ. ex his uerbis. Bal. in. l. ut uim. ff. de iusti. et iure.

¶ Indicasse intulisse. arguisse. accusasse. ff. de. ꝟb. sig. l. indicasse.

Indicant

Si hoc uerbum ꝓducit sillabā idem importat quod precipiat uel iniungat. ut patet de elec. ubi periculum. in fi. li. vi. in glo. si uero corripitur tunc idem est quod manifestat. et sic ponitur de furtis. qui cum fure. de hoc de elec. massana. uide Io. an. in prealleg. c. ubi periculum. et est differentia inter hec urba. quia primū facit indico indicis & indico indicas. sm gramaticos.

Indicatiuus

An p uerba presentis tēporis idicatiui modi indu monitio uel pceptū. nō. xxviii. q. i. sic eniz fa. nō. per do. Anto. & modernos. de consti. nam con piscentiam.

Indicia

Indicia debent p̄cedere torturam & sequens indicium non confirmat torturam precedentem. Bar. in. l. maritus. ff. de questio.

¶ Que sunt indicia sufficientia ad inq̄sitionem gn̄alem. Bar. in. l. fi. ff. de qōni.

¶ An testis qui non debet examinari si tñ fuit examinatus facit ꝓbationem uel indiciuz. uide Bar. in p̄alle. l. maritus. ff. de qōni. & in. l. i. ꝗ. antonin⁹. & l. de miore. eo. ti. Nos addimus glo. ordinariā in. l. fi. C. de his. qui. ut indig. que uidetur uelle ꝙ licet tal̄ testis n̄ facit indiciū ad decidēdū facit tñ ad inquirendū. & idem uidetur uelle Bal. in. l. ser uos. C. de testi.

¶ An ad torturā sufficiat unū tm̄ indiciū uel req rantur plura. uide Bar. in. l. fi. ff. de qōni. ubi etiaz querit qualiter ꝓbetur indiciū & an pti sit dāda copia indiciorum.

¶ An & q̄ indicia debeant contra testes ꝓceder̄ ut possit torqueri. uide Bar. in. l. i. ꝗ. qui omnē. ff. de qōni. & in. l. i. ff. de testi.

¶ An fama cum dicto sindici uel alterius deputati ad denūtiandū maleficia faciat indiciū sufficiēs ad torturā. uide Bar. in. d. l. fi. & i quoddā cōsilio qđ incipit dn̄s paris de burgo.

¶ Materiā indiciorum uide in locis p̄alle. adde gl̄. & Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiu. Io. an. i addi. Spe. ti. de ꝓba. ꝗ. fi. ꝟ. xiii.

¶ Que sunt indicia plene subiectiōis & quot indicia debeant simul iungi ad ꝓbandū. nō. Inno. in c. cum inter. de re iudi.

¶ Que indicia sunt admittēda uel nō. uide Bar. in. d. l. maritos. ff. de qōni. Cy. & Bal. in. l. indicia. C. de ꝓba. faciunt nō. p glo. Bar. & Bal. in. l. licet impator. ff. de le. i.

¶ An indicia ꝓbent nō. C. de ꝓba. l. indicia. glo. in. c. tercio loco. de ꝓba. Specu. ti. de ꝓba. ꝗ. ii. ꝟ. xiii. de hereti. excōicamus. ii. q. vii. sciant et an indiciū faciat semiplenā uel aliqualē ꝓbationē glo. in. l. cum ꝓbatio. ff. de ꝓba. dicit ꝙ est minus q̄ semiplena. sed glo. i. l. si qu s. C. ad. l. iul. maies. dicit ꝙ unus testis faciat indiciū. alia dicit ꝙ indicium debet ꝓbari p duos testes. ut. l. fi. C. famil. herc. uide quod nō. doc. in. c. transmisse. qui filii sint le. ubi habes cōcor. hac glo. Bar. in. d. l. fi. ff. de qōni. dn̄s Car. Flor. in. c. litteras. de presumptio. adde ꝙ indicia & signa de heresi debent late probari uidelicet per duos testes. secundum Inno. in. c. sicut de simo.

¶ Qualiter ꝓbetur indicium. dic p duos testes. uide Bal. colla. x. de consue. rec. feudi. c. ii.

¶ Quid sit indicium. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de ꝓba. ꝗ. ulti. ꝟ. xiii.

¶ Que dicantur indicia probabilia ad probandū dolum. uide Io. an. in. c. nichil. de electi. Specu. in preallega. ꝗ. uidendum. ꝟsi. xiii. adde nō. in. l. dolū C. de dolo.

¶ Indicium q̄nq; facit ꝓbationē abilem ad ferendam sn̄iam etiam in cā criminali. uide Arch. in. c. fi. de hereti. li. vi. de quo plene per Io. an. in addi. Spe. ti. de ꝓba. ꝗ. fi. circa mediū glo. & do. Anto. in. c. tercio loco. de ꝓba.

¶ Confessio etiam q̄ non ualet in criminali affert p̀iudiciū quia facit indiciū ad torturā. de elec. per inq̄sitionez. sm Inno. facit. l. capite q̄nto. & qđ ibi nō. ff. de adul.

¶ Quid sit indiciū. argumentū. suspitio. & p̄sumptio quantū ad maleficia. Spec. ti. de no. crimi. ꝗ. ut aūt. in p̀n. plene p Io. cal. in. c. uestra. de coha. cle. et mulie. in. ii. qōe.

¶ An unus testis examiatus contra unū faciat indicium contra aliū nō. Bar. de app. l. a sña. nō. de testi. constitutus. in glo. archiepum.

¶ Probatio bōe uite h3 minuere indicia q̄ faciūt contra aliqué. Bar. in. l. desertoré. §. sed si ex in ꝓuiso. ff. de re mili.

¶ De hoc uerbo indiciū uide insti. q̄bus non est ꝑmi. fal. test. §. ii.

¶ Licet oīa iura loquant᷑ de indiciis in plurali sufficit tñ unū indiciū. glo. et Bar. in. l. si quis alicui. C. ad. l. iul. maies.

¶ Etiā indiciis ꝓcedentibus milites nō sunt torquendi. C. de q̄oni. l. milites. ubi bar.

¶ Ex pluribus indiciis q̄s possit damnari in ciuilibus. ut. l. ii. §. i. ff. de excu. tu. et ibi Dy. et. ff. de testi. l. iii. §. idem diuus.

¶ Ex multis indiciis surgit plena probatio. ad h᷑ allegat᷑. l. q̄ro. §. seruū. ff. de edili. edic. et ibi bal.

¶ Indiciū est maxima ꝓsumptio contra illum qui fuit repertus in mendatio. secundū bar. in. l. fi. ff. de questio.

¶ Si sñia fertur ex indiciis magis est temperāda q̄ qñ fertur ex certa ꝓbatione. dicit Inno. in. c. q̄a uerisimile. de ꝓsump.

¶ Que sunt indicia leuia et que grauia. uide per bar. in. l. ii. ff. de excusa. tuto.

¶ Aliqua sunt indicia indubitatiua et ex hiis aliquis punitur. aliqua sunt dubia et ex hiis torquetur. secundum Io. an. in addi. Specu. ti. de probati. §. uidendum. ꝟsi. xiii. et ibi uide exempla. bar. in ꝓalle. l. maritus. et. l. fi. ff. de questio. et notat Spec. et ibi Io. an. ti. de noto. crimi. §. ut autem. et. §. se.

Indictio

Rescripta uł priuilegia que carent indictiōe uident᷑ esse nulla glo. in. c. inter dilectos. de fi. instru.

¶ Quid sit indictio de qua fit mentio in publicis instris. nō. in aut. ut prepo. no. impa. in prin. & in §. i. in glo. & nō. in. c. inter dilectos. de fi. instru. in glo. & xxiii. di. in nōie dñi. in glo. ii. plene Spe. ti. de instru. edic. §. ii. ꝟ. est igit indictio. et i aut. ut fra. fili. §. i. coll. ix. xxiii. q. v. de liguribꝰ Inno. de reli. do. cum uenerabilis.

¶ An falsitas indictionis uiciet totū instrm̄. uid Cy. in. l. si ex falsis. C. de transac. Dy. in. l. si librarius. ff. de regu. iu.

¶ Quid si omittatur indictio an instrumentū sit nullum. bar. in. l. nominatim. ff. de condi. et demō. et ꝓalle. l. si librarius. nos addimus Io. an. sup data li. vi. in mercu.

¶ Qualiter iueniat᷑ indictio et qualiter accipiat᷑ nō. glo. in. ꝟ. indictionis. §. fi. C. d iusti. C. confir. et. C. de indictiōe. in ꝓtica. Spe. ti. de instru. edic. §. ii ꝟ. post annos.

Indigens

Omnibus indigentibus debēt prelati & maxime epi prebere auxilium. lxxxvi. di. quisq̄s. & c. diuine. in tm̄ q̄ epus non ꝓstans auxiliū indigentibus dicit᷑ negat᷑ xpm. vii. q. i. omnis qui.

¶ Indigentes possunt ab omnibus etiam excōmunicatis elimosinam petere & recipe. xi. q. iii. quoniam multos.

¶ Indigentes si rapiant bona ecclesiis puniendi sunt nec excusat eos indigentia. xii. q. ii. fraternitatis tua. ad materiā uide quod dicam. ꝟ. sue dictione pauper.

Indigena

Quis dicatur indigena. glo. i. c. ex parte. de consue. & dicit᷑ quasi inde genitus.

Indignatio

Differentia est inter dedignari & indignari. xlv. di. uera iusticia.

¶ De hoc uerbo indignatio uide. ff. q̄ quisq̄ iuri. l. iiii. in prin.

¶ Adde q̄ indignatio est filia ire. s. Tho. scda se. q. clviii. ar. vii.

¶ Quid importent illa uerba in litteris pape indignationem apostolorum petri & pauli zc̄. uide Bal. x. coll. que fuit prima causa bene. amit. c. i. §. sed & qui. & ibi ꝑ do. Iaco. de alua. i sua lec. noua. & uide Bar. in extrauagan. q̄m. in fi. in glo. super ꝟbo indignationem. & adde quod dico infra sub dictione rescriptum.

Indignus

Indignus interdum sumitur ꝓ minus habili. ff. ad tertul. l. ii. §. si talis.

¶ Quis dicatur indignus ad obtinendam ecclesiasticam dignitaté. habetur de elec. cum in cunctis. & eo. ti. bone. Io. an. in regula odia li. vi. in. q. canonici mutineñ.

¶ Qui indignus est inferiori gradu indignus est etiam superiori. ff. de sena. l. qui indignus. lxxiiii. dis. gesta.

¶ Indignis porte dignitatis pateri non debent. de testi. licet ex quadā. C. de digni. l. i. et. ii. li. xii.

¶ De indigno a quo bona ui auferunt᷑. uide in. l. ex facto. §. iulianus longinus. ff. de uul. & pupil.

¶ Indignus notat indignitatem extrinsecam ex uicio ꝑsonali adherenti ꝑsone non dignis indignitatem solum respectu alterius extrinseci a ꝑsona glo. ff. de sena. l. qui indignus.

¶ Que auferentur ab indigno applicantur fisco l. ut papinianus. §. meminisse. ff. de inoffic. testa. & dicit ibi glo. q̄ hoc alibi expssius non inuenit᷑.

¶ Non dicitur indignus heres qui adhibet sufficientem medicum testatori. glo. ff. de edili. edic. l. q̄ si uelit. §. culpam.

¶ Que dicat᷑ indigna uxor. nō. ff. d̄ mōu. uindi. l. si rogatus. §. i. in glo. indigne. & ibi Bar.

¶ Si testator legat uxori aliquid & subdit q̄ si heredes sui molestauerint eam cadant ab hereditate & non dicit q̄ auferatur uelut ab indignis uł cui applicetur quid iuris. uide Bar. in. l. uxoré. §. heres. ff. de lega. iii. Bal. in aut. cui relictum. C. de indic. ui. tol.

¶ Si in una diocesi existentibus omnibus aliis indignis unus solus sit dignus illi soli cōmitti debēt omnia. xvi. q̄oe. i. c. i. ita dicit Pe. de anc. in cle. i. de eta. & quali. Host. in. c. graue. de ꝓben.

¶ Prelatus ꝓmonens indignū tenetur ecclesie quam lesit ad interesse ad similitudiné ingrātus q̄ tenetur pupillo cui dedit tutoré minus idoneum. ita notant moder. in cle. i. ad fi. de eta. & quali. & in. l. i. §. nunc tractemus. ff. de tu. & ra. distra. & ff. de magi. cōuen. ꝑ totum.

Indifferens

Indifferentibus cū q̄bus potest esse uel non esse salus potest homo uti libero arbitrio. uide exempla ꝑ Io. an. in. c. licet. de uoto. sup. ꝟ. liberum.

Indistincte

Indistincte exponitur. i. in genere. ff. qui & a q̄bus

l.si optio.

¶ Ius indistincte loquens nõ corrigit nec corrigitur nõ. Host. de app. ut debitus. circa prin. sed potius supplet & declarat. ar. de offi. dele. super questionum. in principio. de simo. per tuas. ff. de legibus. l. non est nouũ.

Indiuiduum In indiuiduis factum unius pdest omnibus. Bar. in. l. de pupillo. §. si plurium. ff. de no. op. nũ.

¶ Ea que in iure sunt et in intellectu consistũt sunt indiuidua. ff. de. v. ob. l. ii. in pn. et. l. stipulationes non diuidunt. xl. dis. sicut uiri. xxv q. ii. in pn. xxx. q. ii. ad limina. xxiiii q. i. loqtur. vii. q. i. denique. et. c. nihil. de pben. tue. et. c. dilecto.

¶ Parte indiuidui uiciata totũ uiciat. ff. de aqua quoti. et esti. l. i. §. item queritur. C. de agri. et censi. l. quemadmodũ. li. x.

¶ Indiuidua transeunt insolidum ad omnes heredes. ff. de. v. ob. l. ii. §. ex his. et. l. una. §. fi. et. ff. si fui. uen. l. loci corpus. §. i.

¶ Indiuidua ptem non habent. ff. de furtis. l. propter. ff. cõi. pdi. l. si quis. §. si quis. nõ. de transl. prela. c. fi. in glo.

¶ In indiuiduis uictoria unius prodest et nocet aliis. ut. l. v. §. fi. ff. de uerbo. obli. facit. ff. de seruitu. l. hoc. §. i.

¶ Quot modis aliquid dicatur indiuiduũ nõ. ff. de fideius. l. grece. §. illud.

¶ Obligatio rem tradi est indiuidua inter plurimos heredes eiusdem principalis. ff. de edili. edic. l. qꝫ si nolit. §. marcellus.

¶ Ubi obligatio originat in uno et descendit ad plures et pter factuꝫ unius ipa transit et diuidit ad illos plures et eos insoliduꝫ obligat. tex. est. ff. de peru. l. ex duobus.

¶ Ubi in obligatõe est factũ indiuiduũ pmittere p pte hereditaria nõ uiciat obligationem. ut. ff. de euic. l. si rem hereditariã.

¶ Obligatio usufructus est indiuidua licet cõmoditas sit diuidua. uide glo. ff. de stipula. seruo. l. si cum duorum.

¶ Actio cõmodati est indiuidua quo ad contrariã obligationem respectu primitiue. ff. cõmo. l. si ut certo. §. si duobus. ubi uide plene Bar. faciunt nõ. in. l. in cõmodato. §. si ex facto. eo. ti.

¶ Ubi factum ex quo surgit obligatio est indiuiduũ plures pncipales indiuidue obligant. ut. ff. de exerci. l. i. §. si plures.

¶ Quando cognoscat qd esse indiuiduũ et quot modis dicatur. uide plene p Bal. in. l. ii. C. de here. act. plenius p euꝫ in. l. si plures. C. de condi. inser. dixi supra pxime sm Bar. in. l. grece. §. illud. ff. de fideius.

¶ Indiuiduationis principium est materia. s. Tho. secunda se. q. clviii. ar. iii.

Indubitatum Indubitatũ dicitur id qd non est subiectum retractatõi. sm tex. in. l. eleganter. §. i. ff. de cõdi. indebi. et quod ibi nõ.

Inducie Inducie inducte sunt de iuregentium. i. dis. iusgentium. et quod ibi notatur.

¶ An duplicatio induciaꝝ ualeat in induciis conuentionalib' dic qꝫ sic. ut in. c. i. de pluspeti.

¶ Inducie unius anni uel sex mensiũ dantur spoliatis post restitutionẽ. iii. q. ii. electis.

¶ Inducie sunt dande uolentibus se preparare ad iudiciũ & quanti tpis. uide. iii. q. iii. de iudiciis. & §. spaciũ. C. de liti. conti. aut offeratur.

¶ Inducie citatorie dant sine cãe cognitõe. dictũ est Inno. in. c. pterea. de dila.

¶ Inducie duplicantur si iudex exequatur sententiam ante tempus ad instantiam ptis dictum est Bal. notabile in. l. ab executiõe. C. quorũ appel. non recipi.

¶ De multiplici specie induciaꝝ uide quod nõ. iii. q. ii. in summa.

¶ An inducie date a iure possint abbreuiari. nõ. de app. cum sit romana.

¶ Inducie deliberatorie regulariter sunt arbitratorie. uide de pcu. dilectus. in glo. ulti. & i regula indultũ. li. vi. & de app. cum sit.

¶ An in causa criminali sunt dande inducie deliberatorie. quidam dicunt qꝫ sic. contrarium dic per glo. singularem. in. cõe. iii. de iuduciis. & ibi est glo. aurea.

¶ Inducie sunt dande pcuratori generali ad consulendum dñm. uide de pcu. dilectus. in glo. fi. & super ea nõ.

¶ An inducie sint dande pter absentiam aduocati in medio litis. Inno. qꝫ sic. ut lite nõ contes. c. i.

¶ Petenti ante tpus si opponat exceptio reus dꝫ absolui ab obseruatõe duplicatis induciis & denuo agente non auditur nisi refectis expensis. insti. de excep. §. tpales. sed si exceptio talis opponit post liti. conti. debet absolui diffinitiue etiam duplicati induciis. Bal. in. l. exceptionem. circa principium. C. de proba.

Inducere Magis punit inducens qꝫ faciens. ff. de his qui nõ. infa. l. athletas. §. pretor ait. & ff. de ritu nup. l. palam. §. i. xxvi. di. qui. & ibi nõ. Arch.

¶ An is cui data est ptãs ad inducendũ possit cõpellere. nõ. Arch. de pben. si paup. libro. vi. ii. qõe vi. quisquis.

¶ Per uerbũ inducas mandatur iurisdictio consultoria. nõ. Io. an. de concess. pben. cum nostris. in ulti. glo. & idem in Nouelle. c. si paup.

Indulgentia A qua ptãte depẽdet facultas concedendi indulgentias & quo tempore primo fuerunt concesse. & quot sunt necessaria ad ualorem ipaꝝ. nõ. Inno. & post eum doc. in. c. quod autem. de pe. & remis. & in cle. fi. eo. ti.

¶ Quid pfint indulgentie & quõ tollant penaꝫ peccati. glo. xiii. q. ii. tpus. de cele. mis. cũ marthe. in fi. ubi glo. uide Hostie. in sũma. de remis. §. ad quid ualeant. uide qd nõ. idem Hosti. & Io. an. in c. ad liberandã. de iude.

¶ De indulgentia que conceditur anno iubilei. tex. & glo. de pe. di. i. qui domum. uide in extrauagan. Bonifa. que incipit antiquorum. Gas. de cal. in repeti. c. nostro. de peni. & remis. sup hoc emanauit bulla sãctissimi dñi nostri Nicolai pape. v. qui celebrauit anno supiori iubileũ Rome. ubi affuit multitudo populi infinita.

¶ Quõ intelligit indulgentia plenaria & an idẽ sit plenaria quod a culpa & a pena conceditur. & qualiter fiat remissio culpe et pene. nõ. Inno. et Io. an. in. d. c. ad liberandã. Lau. in cle. si dñm. de reli.

& uene. sanc. & ibi uide pulcre de thesauro ecclesie. & p eundē in cle. i. de p̄uile. ubi ualde nōbilit tractat de remissiōe culpe & pene. idem ī cle. abusionibus. de peni. & remis. ī quibus locis uide do. Car. flor. & plene p Gas. cal. in repet. c. nostro de peni. & remis. glo. de peni. di. i. qui domū. in glo. in. ꝑ. plene.

¶ Concedere indulgentiam pendet a potestate ordinis uel iurisdictionis. nō de peni. & remis. q̄d autem. uide sanctum Tho. in quarto. di. xx. q. ui. arti. iii. Hostiē. in summa de remis. § quis possit. Gasp. de cal. plene in dicto. c. nostro. in uerbo secundo p̄ncipaliter q̄ro. Io. an. & Io. cal. d̄ fo. cōpe. c. cum contingit.

¶ An inferior episcopo possit sibi ex cōsuetudine querere facultatem concedendi indulgentias. Io. cal. ꝙ non. in dicto. c. nostro. Hostien. in dicto. § quis possit. Io. an. et Io. cal. in. l. cum contingat. de foro compe.

¶ An potestas indulgentiaꝝ extendat se ad existentes in purgatorio. s. Tho. in. iiii. di. xlv. q. ii. ar. iii. et Lau. in. d. cle. abusionibus. sup. ꝑ. purgatorio. Host. in sūma d̄ remis. § qbus ꝓ̄lant. adde q̄d dixi supra sub dictione clauis. et dicam infra sub dictione papa.

¶ An uacante sede collegium cardinaliū possit cōcedere indulgentias. dic ꝙ non. p nō. in cle. ne romani. de elec.

¶ An sit sufficiens cā concedendi indulgentias si quis dederit elimosinā ꝓ anima talis uiri uel mulieris. Host. uidet̄ sentire ꝙ sic. in sūma de remis. § fi. ꝑ. quid ergo de indulgentiis. de quo aliquando dubitaui.

¶ An ep̄us possit ponere indulgentias in loco exempto. Pau. ꝙ non. in cle. ii. de priuile.

¶ Qualiter intelligatur indulgentia ut danti denariū remittatur quarta pars pene peccatoꝝ. uide glo. xiii. q. ii. tp̄us. de cele. mis. cum marthe. i fine. ubi glo. et doc.

¶ An si conceditur indulgentia de uespa in uesperam incipiēdo citius in uigilia et finiēdo tardius ī uespis festi habeat̄ indulgētia. dixi in. c. ii. de fer. ubi uide quia doc. ibi non tangunt.

¶ An concedens indulgentiā alicui possit illa uti seu gaudere ꝓ se. uide Archi. de peni. et remis. c. fi. li. vi. Io. an. eodē ti. cum ex eo. et in regula cui licet. libro. vi. s. Tho. tenet ꝙ sic. in. iiii. di. xx. ar. v. q. iiii. uide Gas. de cal. in dicto. c. nostro. § q̄ro an conferens.

¶ An sacerdos possit dare indulgentias suo parrochiano in foro penitentie. Inno. ꝙ sic. de peni. et remis. quod autem. in glo. fi. Archi. eodem ti. c. fi. libro. vi.

¶ An episcopus possit concedere indulgētias subditis suis porrigentibus manus adiutrices alicui loco qui est extra dioc. dn̄s Pe. de ancha. in regula que a iure. libro. vi. Oldra. in consilio suo. lxxi. alias. lxxii.

¶ An papa possit h̄re fructū indulgentie a se concesse. uide glo. xi. q. iii. nemo. faciunt nō. de peni. & remis. omnis. glo. de offi. dele. c. sane.

¶ An ep̄us non consecratus possit concedere lr̄as indulgentiaꝝ. doc. de excel. pla. accedentibus. uid cal. in. d. c. nostro. q. xvii. que incipit item. quero nunqd electus.

¶ An capitulum uacante sede possit concedere indulgentias. glo. in in clemen. i. de hereti. in. ꝑ. capituli. & nō. in. c. romana. d̄ peni. & remis. libro vi. adde quod dixi supra de collegio dominorum cardinalium.

¶ An pluries accedens ad locum indulgentie dās denariū tociens consequat̄ indulgentiam. uidet̄ ꝙ sic. de peni. & remis. cum ex eo. Archi. eo. ti. c. fi. li. vi. idem. vi. q. i. c. imitare. adde. s. Tho. in. ii. di. xx. ar. iii. q. ii. uide cal. in. d. c. nostro § sed quid si quis ea die.

¶ Quis possit concedere indulgentias. uide san. Tho. in. iiii. di. xx. uide do. Gas. Cal. in. d. c. nostro de peni. & remis.

¶ An indulgentie possunt concedi ꝓ subsidio tēporali. uide. s. Tho. in p̄alle. dis. xx. ar. iiii. q. i. qui dicit ꝙ sunt dande ꝓ utilitate sp̄ūali.

¶ An indulgentie aliquid ualeant in foro diuino & quantū. uide p̄alle. dis. xx. ubi dicit. s. Tho. ꝙ si cōcessa est indulgētia omnibus uisitantib' limina talis ecclesie uel sancti ita consequantur indulgētiam existentes prope ecclesiam immo clerici sacerdotes eius sicut alii qui sunt in remotis. hoc idem tenet cal. in dicto. c. nostro. in prima q̄one. ꝑ. si. ex dictis.

¶ Quid si alicui imposita est penitentia septem annoꝝ & tp̄e dat septē denarios successiue alicui ecclesie que habet indulgentiam unius anni an sit liberatus a penitentia. Hostiē. tenet ꝙ sic quo ad ecclesiam militantem. de peni. & remis. cum ex eo § ad hoc. Prelatus tamē indistincte faciens tales remississiones se onerat consiliū autem est ꝙ ille qui acquisiuit tales indulgentias non utatur eis ī hoc mundo sed eas reseruet purgatorio ubi ē grauissima pena. de quo uide in sūma pisana sub hac dictione. § quid cum penitentia alicuius.

¶ Episcopus predicans uel celebrans potest concedere indulgentias unius anni. dicit Inno. in. c. cum ex eo. de peniten. & remis. ego tamen nunq̄ excessi numerum in dicto. c. nostro. taxatum scilicet. xl. dierum.

¶ Indulgentie concesse a legato sunt ꝑpetue. de offi. lega. c. fi. ubi glo.

¶ Indulgere. i. indultū esse ostendo. de dona. c. ii. de sen. ex. a nobis. de iureiu. & si xp̄us.

¶ An religiosi p̄sertim mendicantes sint capaces indulgentiaꝝ que conceduntur dantibus tm̄. s. Tho. in quarto. di. xx. dicit ꝙ sic. quia si habent administrationem possunt dare alias dabunt de licētia sui superioris.

¶ An indulgentia ꝓdest illis qui libenter darent & facerent illud quod ipa indulgentia continet sed non possunt. sanctus Thomas in p̄alle. di. xx. dicit ꝙ non.

¶ An unus possit alii indulgentiam mereri seu acquirere. san. Tho. in quarto. dis. xlv. dicit ꝙ non. nisi procedat ex intentiōne dantis. uide cal. in preallega. c. nostro. § ad tercium. qui uidetur aliter dicere.

¶ An cruce signatus qui moritur anteq̄ iter arripiat habeat indulgentiam concessam transfretantibus ad subsidium terre sancte. uide. s. Tho. i. q. de quoli. q. viii. ar. iiii. ubi dicit considerandā formam concessionis.

¶ Prohibitū est prelatis sub uirtute obedientie

& pene excōis ne ꝑdicent indiſcretas indulgētias uide in cle·religioſi·de priuile.

¶ De radice & fundamento indulgentiaꝶ & in quo conſiſtat talis conceſſio·pulcre tractat cal·in d·c·noſtro·ꝟ·ſolutiões oēs theologi·& ꝟ·quo ad ſcdm ꝑſuppono.

¶ An rite accedēti ad indulgentiā tm̄ ualeat q̄tuꝫ ſonat·cal·late in·d·c·noſtro·§·ꝓpter hoc ego primo quero.

¶ Hoc nomen indulgentia eſt equiuocum·ut nō·Io·an·in·c·ſ·de pe·& remiſ·li·vi·ſed ꝓprie ſumendo eſt ꝛmiſſio pene temporalis debite ꝓ peccatis actualibus penitentiū non remiſſe ꝓ abſolutione ſacerdotali facta a ꝑlato eccleſie rōnabiliter et ex cā rationabili ꝑ recompenſationem de pena indebita iuſtoꝶ que ſunt uerba dñi Gaſ·de cal·in d·c·noſtro·§·ꝓ primo miror ſatis·& ibi ſingulas partes declarat.

¶ An indulgentie conceſſe a ꝑlatis qbus licet uel de iure ꝓmittiē ualeant ad remiſſionē pene debite ꝓ peccatis actualib⁹·cal·tenet ꝙ ſic·in·d·c·noſtro ꝟ·his ꝑſuppoſitis.

¶ De uariis formis cōcedendi indulgentias uide in ꝑalle·c·noſtro·§·ſcda cōcluſio.

¶ Quot debent cōcurrere ad hoc ut indulgentie ualeant·cal·ubi ſup̄·§·quarta cōcluſio dicit ꝙ tria pietas in fine ꝓpter quā datur·caritas operans in eo cui datur·ſeu habilitas in recipiente et auctoritas in diſpenſante·licet·Inno·in·c·quod autem·et Hoſti·in·c cum ex eo·de pe·et remiſ·dixerunt ꝙ ſex requruntur.

¶ An ꝑ malos ſicut ꝑ bonos poſſit concedi indulgentia·uide cal·i dicto·c·noſtro·§·circa terciam cōcluſionem.

¶ An indulgentia poſſit ei qui ñ fecit actum totum ſed partem pro quo data eſt indulgētia et ꝑ eum ñ ſtat quo minus faciat·uide quod dixi ſup̄·ſm·s·Tho·qui hāc q̄onem format i terminis·cal·ubi·s·in·§·item quero an ei ꝓſit.

¶ An ſi ꝓ exiſtete i purgatorio uadat quis ad locum indulgētie animo illam animā ſibi ꝑticipādi in purgatorio poſſit illa gaudere·Inno·de peni·et remiſ·quod autem·cal·i·d·c·noſtro·§·quero an ſi ꝓ exiſtente.

¶ Quid ſignificēt iſta ꝟba centū dies de iniūctis penitētiis relaxamus et an tales dies ſint utiles uꝰ cōtinui·uide cal·in·d·e·noſtro·§·ſolet queri.

¶ An epiſcopus qui ñ poſſit cōcedere niſi xl·dies indulgētie poſſit concedere indulgētiam duplicatam·Hoſtiē·in·c·cum ex eo·§·ultimo·de peni·et remiſ·Archi·in·c·ſi·eodem ti·libro vi·ualde obſcure loquitur·uide cal·in dicto·c·noſtro·§·nūqd ſi epiſcopus.

¶ De multiplici ſignificato huius ꝟbi indulgētia uide Io an de pe·et remiſ·c·ulti·li·vi.

¶ Si reuocatꝰ idulgētia alicui cōceſſa ñ intelligitꝰ reuocata niſi poſtq̄ ille ſciuerit·Arch·de reſcrip·c·ultimo·li·vi·hoc autem dico ſm indulgentiam non ſm imperium·prima ad corinth·vii·xiii·diſ·nerui·in fine.

¶ An ſi plures epī ſimul concurrūt ad dandam indulgentiā ualeat data ultra numerū·xl·dieꝶ·uide nō·in·c·cum ex eo·de pe·et remiſ·et eo·ti·indulgentia·li·vi·ubi eſt tex.

¶ Indulgētia ꝑſupponit delictū uel penā eius q̄d remittitꝰ·ff·de legi·l·cum lex.

¶ Indulgētia ideſt gratia·ff·de pub·l·licitatio·§·aurum·ubi de hoc.

¶ Indulgentie ſunt ſatiſfactiue & tātum ualent quantum ſonant & poſſunt dari ꝓ ſubſidio ep̄i·li·ſm·s·Tho·in·iiii·di·xx·ar·iii·& cui ualent·idē ar·v·et·xlv·di·ar·vi.

¶ Indulgentiam plenam habet cruce ſignatus ſi moritur anteq̄ uadat·idem in q̄oe de quolibet·q·ii·articulo·xvi.

Indurare

Quādoq̄ mitigatur pena ne delinquēs induteſcat·lxxxvi·di·c·finali·Arch·de ſen·excōi·alma mater·c·penultimo·li·vi.

Induſtria

An & quibus caſibus in aliq̄ actu gerēdo uideatur electa induſtria pſone·Inno·& doc·in·c·ſi·de offi·dele·faciūt nō·in·c·ſi cui·eo·ti·li·vi·do·Car·ſlo·i cle·i·de offi·dele·in·vii·q·tex·in·l·inter artifices·ff·de ſolutio·& in·l·fideicōmiſſa·§·ſi ff·de lega·iii·Bal·in·l·i·§·ne autem·C·de caduc·tollen·adde q̄d notat Bar·in·l·nemo eſt qui neſciat·ff·de duobus reis.

¶ Ubi induſtria pſone eligitur non poteſt actus ꝑ alium explicari·ff·de ſolu·l·inter artifices·ff·de ma·teſta·l·ſi ita fuerit·§·i·nec etiam ſubdelegati·Spe·ti·de ſala·§·ſi·uide·c·is cui·ſecūdo reſpon·de offi·dele·li·vi.

¶ Induſtria q̄ꝙ attenditur·ut·ff·pro ſocio·l·ſi non fuerit.

¶ Ex induſtria ꝑſumitur ꝓ & cōtra aliquē·ff de ꝓba·l·cum de indebito·ff·de iur·& fac·igno·l·regula·§·ſi.

¶ Electus ad aliquod regimen rei publice uidetꝰ electus rone induſtrie ſue·ideo ñ pōt ꝑ alium deſeruire illi regimini·tex·eſt nōbilis i·l·nullus qui nexu de decu·li·x·alius tex·in·l·ſciendum·§·legati·ff·de legatio·fallit niſi elictꝰ eſꝫ abſens ex cā ſibi utili & neceſſaria quia tunc pōt fuire per ſubſtitutū·ut·l·ſi abſenti·ff·de lega·et·l·de pollicitationibꝰ·ff·de pollicita·q̄ ſunt hñ nō·quia forte omēs non ſciunt.

¶ Induſtria & ſapientia differūt·ff·de offi·pfee·pro·l·i·uide de induſtria·ff·ꝓ ſocio·l·ſi ſocietatē·& C·depo·l·ſi.

¶ Induſtria ñ tranſit·ff·de cura·fu·l·cuius bonis que eſt ad hoc hñ notabilis·& de hoc dic ut plene notat Bal·in·l·quiſquis·C·de epiſco·& cleri·ubi late intrat articulum quando liceat ſeruire per ſubſtitutum.

Inedia

Quid ſit uide Io·an·de obſerua·ieiu·c·concilium.

Ineptum

Ineptam petitionem ſemper iudex pōt ex ſuo officio repellere & dentibus lacerare dicit glo·in·l·i·de offic·aſſeſſo·Inno·de pur·cano·cum in iuuentute.

¶ Petitio dicitur inepta qñ intentio eſt inepta de qua in petitione conſtare pōt ex ſui forma & ex actis q̄ in iudicio fiunt·uide·ff·d confeſ·l·i·& de iudi·examinata.

¶ Si inepta petitio admiſſa fuerit & actor eam ꝓbauerit condemnatꝰ reus·ut in·d·c·examinata·& ibi Io·an·Si aūt opponatur ꝙ actio ſit inepta uel petitio abſoluitur reus·ut ibi·& ff·ſi meſ·fal·mo·dix·l·i·§·i·poſtea tñ ꝓponens aptam audietꝰ·

ue.ff.de edili.edic.l.bouem.§.penul.

¶ Inepta exceptio repellit.ff.de flu.l.i.§.labeo.de testi.psentium.li.vi.& ibi Arch.ii.q.vii.c.fi.in de.fi.de app.

Inequalitas De hoc uerbo uide.ff.de edili.edic.l.q dānis.§.i.

¶ Inequalitas rerū est a deo.s.Tho.in prima pte q.xlvii.ar.ii.

¶ Inequalitas opponit iustitie.idem i quarto.dis.xv.arti.xiii.

Inercia Hoc uerbum uide.ff.de libe.cau.l.si pariter.

Inesse Que incontinenti fiunt uidentur inesse.l.lecta.ff.si cer.pe.de elec.officii.diximu.s.sub dictōe incontinenti.

¶ Unū quid qd ab alio producit sm naturā suam inesse regulatur.xxvi.dis.deinde.i.q.i.eos.&.c.remissionem.

Infactum Quot sunt genera actionū in factum & qn comperant.uide.ff.de act.er obli.l.infactum.C.de re.pmu.l.explacito.insti.de interdic.§.fi.adde Specu.ti.de acti.seu peti.§.ii.vs.hoc scias.uide Io.an.in addi.Spe.ti.de emp.& uen.§.pens.Item adde insti.de acti.§.actionū.in glo.ista.de interdic.in fi.in glo.ff.de pscrip.vs.l.quociens.in fi.et ibi glo.

¶ Actio infactum sequtur naturam realium actionum.nō.ff.de iureiu.l.sed et si possessori.in fi.in glo.dandam.

¶ Quando datur generalis actio infactuz.nō.ff.de prescrip.vb.l.qui fuandaz.in glo.agitur.uide Spe.ti.de peti.et posses.§.i.in fine.et ibi Io.an.

¶ Actio infactum que datur peopter redibitionem quibus casibus nō detur.nō.ff.de edili.edic.l.edilee.et melius.C.de edili.actio.l.si predium.in glosa.i.

¶ Actio infactū datur pter publica iudicia.nōt Bar.ff.ad.l.cornel.de fal.l.qui nōie ptoris.et in l.ii.ff.ad.l.iuli.repe.

Infamia Infamis Quid sit infamia.uide ff.de uar.et extraor.cogni.l.penultima.§.existimatio.et in.§.porro.iii.q.vii.uide nō.in regula infamibus.li.vi.

¶ Qui infamie nota est aspersus ñ debz in epum ordinari.li.di.qui in aliquo.

¶ An pnceps delere uel tollere possit infamiā.habetur.ii.q.iii.§.hinc aūt colligitur.

¶ Abolicio accusatōis ñ tollit infamiā licet penaz remittat.ii.q.iii.abolicio.

¶ Diabolus ifamat bonos uiros quos aliter superare non pōt.ii.q.v.bz hoc pprium.

¶ Omēs filii insurgentes in patres efficiunt infames.ii.q.vii.plerūq.

¶ Infames repellunt ab accusando.ii.q.vii.plerumq.et.c.placuit.Item a testificando.ii.q.vii.testes.et.c.placuit.Inno.in.c.cuz te.de re iudi.et de testi.c.testimoniū.

¶ Qui loca episcopoz uiuentiū inuadūt sunt infames.iii.q.ii.audiuimus.vii.q.i.psentium.de cōces.pben.c.i.Itez omnis apostata et rebellis pape est infamis.iii.q.iiii.si quis a suo.

¶ Infames sunt omnes raptores similiter et oēs incestuosi.iii.q.iiii.cōsanguineoz.Item omēs psecutores eporum.iii.qōe.iiii.hii qui.Item omnes psequentes tam spirituales q carnales patres.iii.q.v.omnes qui.

¶ Infamis non potest esse iudex neq procurator iii.q.vii.infames.&.§.tria sunt.de quo plenius dicam infra.

¶ Infamia multis modis irrogatur.iii.qōne.vii.§.porro.

¶ Accusator in pbatōe deficiens efficit infamis.v.q.vi.quia iuxta.

¶ Quilibz sciēter piurus est infamis.vi.qōe.i.quicūq.& quod ibi nō.

¶ Snia arbitri ñ infamat.ff.de his qui nō.infa.l.quid erbo.§.ex cōpromisso.

¶ Infamis est qui cogit aliquid insque iurare.Itē periurio consentiens.xxii.qōe.iiii.inter cetera.&.qoe.v.si quis.

¶ Incestuosi & eis consentientes & nati ex eis sunt infames.iii.q.iiii.consanguineoz.xxxv.q.iii.c.ii.&.iii.q.vii.infames.

¶ Calūpniator si pnuntiatus fuerit calūpniator & non aliter est infamis.iii.q.vi.quia iuxta.C.de calum.l.iii.& ibi nō.

¶ Monachus uel monacha pcreans filios est infamis.xxvii.q.i.impudicae.

¶ Rectores & consules ciuitatū non obseruantes capitulū ubi pculum.de elec.li.vi.sunt infames.ut habetur in.c.si forte.eo.ti.et li.

¶ Accusatores et psecutores platoz et sacerdotū sunt infames.iii.q.iiii.clericus.et.c.seqn.et.c.cōsanguineoz.vi.q.i.infames.ii.

¶ Scienter transgrediens mandata sedis apostolice est infamis.iii.q.iiii.si quis a suo.

¶ Simoniaci tam dantes q accipientes & similiter mediatores sunt infames.i.qōe.iii.c.ultimo xv.qōe.iii.sane.

¶ Miles ab exercitu ignominiose remissus est infamis.ff.de his q nō.infa.l.i.et.l.ii.§.ignominie.

¶ Parans insidias suo prelato est infamie.xi.q.i.statuimus.

¶ Infamiā facti neq papa neq imperator pōt tollere.uide nō.in.c.cum te.de re iudi.facit.l.i bello §.facte.ff.de capti.C.de sen.pas.l.i.et.l.fi.et.ff.de postula.l.i.§.de qua.

¶ An absens cōdemnatus efficitur infamis.ff.de his qui nō.infa.l.furti.et in.l.i.C.de requi.reis.ubi Bar.

¶ Omnes conspiratores et eis consentientes sūt infames.xi.q.i.conspirationū.

¶ Nullus debet aliū infamare qtumcūq uirtute ipse polleat.xi.q.iii.si quis uero.

¶ Infamiam aliorum ille timere non debet quez propria conscientia iustificat.xi.q.iii.in cunctis.et.c.inter.

¶ Item infamati iniuste pmium merent a deo.xi.q.iii.qui iustus.

¶ Infamare sacerdotes est magni pculi.exēplo caym.xv.q.v.de crimine.

¶ Infamia facti siue p sniam siue alio modo illata repellit quem a dignitate.ut.l.i.&.l.ius.C.de dignita.libro.xii.

¶ Infamia facti non repellit quem a testimonio sed bene attenuat eius fidē.glo.est i.l.iii.§.cause ff.de carbo.edic.uide Cy.in.l.cūctos populos.C.de sum.trini.

¶ An ille qui dicit infamis admittat ad pbandū

se esse bone fame si hoc petat·nõ·Inno·de accu·cũ oporteat·et an ĩ talibus ꝓbationibus sit seruãdus ordo iuris·uide Lau·in clemen·i·de offi·ordi·ubi do·Car·flor·i·viii·qõe·adde quod notat Inno·de spon·cum in tua·

¶ Infamia ñ dicitur esse pena delicti·uide Bal·in l·impatores·ff·de postu·

¶ Infamia non irrogat̃ tutori remoto ab officio ꝑ inqsitionem·glo·in·l·iii·§·ꝓterea·ff·de suspect·tuto·quã Dy·dicit nõ esse alibi·alia tñ est in·l·i·C·de mod·mulc·et·l·infamẽ·ff·de pub·iudi·

¶ Infamia que irrogatur alicui ex contractu nõ ita repellit a testimonio et dignitate sicut illa q̃ ꝓuenit ex delicto·dictum est Inno·in·c·qualiter et qñ·de accu·ubi uide·

¶ Infamia põt ꝓbari ꝑ testes in alio loco quaꝫ in eo in quo dicit̃ esse infamia·glo·et Inno·de accus·inquisitionis·

¶ Infamis nemo fit ex liquidis ꝓbationibus nisi sit secuta sentẽtia·glo·est in·l·sed et si possessori·ff·de iureiuran·

¶ Infamis de iure ciuili põt esse ꝓcurator·insti·d̃ excep·§·fi·secus de iure canonico·Inno·in·c·cũ deputati·de iudi·quod est uerum in iudicio secus in negociis·in·l·pedius·ff·de arbi·Iteꝫ hoc limita in ꝓcuratoribus·ad negocia aliarum ꝑsonarum·secus in ꝓcuratore epi uel alicuius insignis ꝑsone·ut nõ·in·c·accedens·ut lite non contes·Item hoc limita nisi esset infamis ex aliquo delicto publico ex quo esseꝫ damnatus·in·l·i·§·ait ꝓtor·& ibi nõ·Guil de cu·ff·de postula·adde ad materiaꝫ ea que nõ·Bar·in·l·quociens·C·de dignita·li·xii·

¶ An actio in factum ex crimine publico habeat irrogare infamiã·uide Bar·in·l·infamẽ·ff·d̃ pub·iudi·ubi etiam uide an & qñ confessus de crimie efficiatur infamis uel non·

¶ An infamis possit obicere testi uel alteri infamiam·Bar·ꝙ sic·in·l·cuꝫ mulier·ff·solu·ma·adde quod notat Bar·in·l·apud celsuꝫ·§·marcellus·ff·de excepti·

¶ Accusatus de crimine famoso pendente iudicio est infamis de facto·ff·d̃ testa·l·qui a latronibus & ibi Bar·

¶ Omnis relegatus est infamis·l·cuꝫ qdem·alias l·eius qui·§·i·ff·de testa·& ibi Bar·

¶ An infamia r̃pellat ab accusando ĩ crimine lese maiestatis·Bar·tenet ꝙ non·in extraua·ad reprimendam·in glo·ꝑ accusationem·

¶ An ex infamia facti repellat̃ quis a bñficio obtento uel obtinendo·uide Arch·xv·q·v·c·i·

¶ Quid de infamia iuris·uide glo·de iudi·at si clerici·de elec·q̃relam·& de iurciu·c·querelam·

¶ An infamis possit disponer̃ ad pias causas·uid̃ Bar·in·l·i·C·de sa·san·ec·

¶ Quis dicatur infamis ĩfamia canonica·dic oĩs conuictus uel confessus seu condẽnatus de aliquo mortali·nõ·de re iudica·cum te·hanc autem infamiaꝫ tollere potest episcopus·uide glo·vi·q·i·ois & c·infames·

¶ An publice & sollemniter penitens sit infamis nõ·de biga·c·i·Host·in·c·ii·de offi·archipsi·

¶ An clericus infamis statim sit suspendendus ab officio·glo·ii·qõe·v·presbiter si a plebe·de purgcano·inter·

¶ De mõ ꝓcedendi contra infamatũ de crimine nõ·glo·in·d·c·ꝑsbiter·

¶ Quotuplex sit infamia·nõ·iii·q·vii·§·porro·& ibi uide quid est infamia·adde quod dixi supra sub dictione fama·bona glo·vi·q·i·omnis·que dicit ꝙ est triplex·s·iuris·facti·& canonici·adde d̃ infamia iuris·C·de his qui nõ·infa·ꝑ totũ·ad materiã uide d̃ testi·testimoniũ·ii·q·vii·testem·Archi·lxiii·dis·laici·vi·q·i·omnis·& c·infamis·xv·q·v·c·i·Addimus ad hãc materiam uidelicet quotuplex sit infamia & quid sit eius effectus·nõ·ff·de his qui nõ·infa·l·i·in glo·i·& glo·in patrẽ·eo·ti·l·quid ergo·§·in quantum·in glo·elocuta·& l·ictus·§·sustinet·eo·ti·Cy·C·eo·sup ꝑrica·

¶ Qñ tollatur infamia·nõ·glo·vi·q·i·illi qui·

¶ An ille qui infamauit aliquem teneat̃ in foro conscientie illi famam restituere·& an teneatur ille ueniam petere ab infamato·Hostiẽ·de utroq; dicit ꝙ sic in summa de peni·§·quibus·ꝯsi·obligãtur etiam tales & ꝯsi·seqñ·& in sũma de male·§·quot sunt genera·& ·§·se·& ĩ sũma·de iniuriis §·quot modis·ꝯsi·litteris·

¶ Que debent concurrere ad hoc ut aliquis sit infamis·uide Inno·de accusa·c·cum oporteat·in glo·magna·

¶ An clericus depositus sit infaĩs·Spe·ti·de ꝓcu·§·i·ꝯsi·item abbas·

¶ An infamis possit petere restitutionẽ·uidet̃ ꝙ nõ·iii·q·i·in sũma·& q·ii·audiuimus·in glo·& ibi uide Archi·

¶ Qualiter infamis debeat se purgare·uide·ii·q·v·in sũma & c·ꝑsbiter·in glo·

¶ Ita debent recipi testes sup infamia sicut sup bona fama·& econtra·de sponsali·cum in tua·in fine·& ibi nõ·& que probationes debeant preualere·notat Inno·de accusa·inquisitionis·& c·cum oporteat·Archi·ii·qõe·v·omnibus·viii·qõne·iii·artaldus·

¶ An infamia priuet quem ĩpo iure·uel requirat̃ sñia·uidetur ꝙ ipo iure·ꝑ tex·in·l·infamia·C·de decu·li·x·& in·c·felicis·de peni·li·vi·& regulam in penis·eo·de regu·iu·eo·li·de quo uide casum ĩ l·i·§·miles·ff·de his qui nõ·infa·

¶ Epus recipiens ꝓcurationes et non uisitans est infamis infamia canonica·x·q·iii·relatum·

¶ Corrũpens et corruptus ꝓducens falsum testimoniũ est infamis·iii·q·v·cõstituimus·xvii·q·v·si quis coniũctus·

¶ Ueniens contra pactum uel transactionem iuratã est infamis·C·de transac·l·si quis maior leno et lena·Item ludentes in cena sunt infames·ff·de his qui nõ·infa·l·i·et·l·ii·§·ulti·

¶ Heretici pagani·iudei·apostatici·scismatici·& omnes qui nõ sunt xp̄iani sunt infames·ut·iiii·q·i·c·ii·et ii·q·vii·alieni·et·c·beatus·et·c·si quis a suo·C·de sum·tri·l·i·de aposta·tue·vi·q·i·c·infames·C·de hereti·auꝫ·gazaros·

¶ Publicus aleator et in ludo mutuans est infamis·de excel·ꝑla·inter dilectos·

¶ Judex iudicans contra consciam ꝑ sortem uel gratiam est infamis·de re iudi·c·i·li·vi·ꝯ uel per sortes ibi fame sue·xc̃·

¶ Qui astute priuilegiũ ꝓncipis interꝑtat̃ efficitur infamis·de re iudi·c·i·li·vi·C·de legi·l·ii·de priuile·c·ut priuilegia·

¶ Tutor uel curator qui pupillam sibi uel filio

maritauit est infamis·§·de interdic·matri·inter tu·et pupil·l·si tutor·

¶ Preuaricator condemnatus est infamis·ff·de preuarica·l·si is·ii·q·iii·§·notandum·ff·de his qui nõ·infa·l·i·

¶ Is qui ꝓpter turpitudinem motus est a senatu est infamis·ff·de sena·l·ii·& ·iii·q·vii·§·tria

¶ Remotus ꝓpter dolum ab administratiõe est infamis·C·de suspec·tuto·l·fi·de quo dic ut in·c· per tuas in fine·de accusa·

¶ An subiciens decurionem seu nobilem tormentis sit infamis·uide·C·de decurio·l·omnes iudices libro decimo·

¶ Infamia obiecti crimis hꝫ duos effectus·quos uide de accusa·accedens·

¶ Infamia tollitur ꝑ baptismuꝫ·xxvi·di·deinde dixi supra sub dictione baptis·

¶ Infamatus de crimine de cuius ueritate non constat dꝫ ab officio sed non a beneficio suspendi de purga·cano·inter·

¶ Infamis repellitur ab ordinibus suscipiẽdis·i· q·i·§·ecce si clericus·et §·sequen·

¶ Infamiam iuris tollit papa·de re·iudi·cum te·et ibi nõ·Item impator·C·de senten·pas·l·i·et ultima·item senatus·ff·de postulan·l·i·§·de qua·Item collegium cardinalium ut nõ·in dicto·c·cuꝫ te·facit·xcvi·di·constantinus·dixi supra sub dictione cardinalis·Item episcopus secũduꝫ glo·in·c· euthemium·§·hinc autem·ii·q·iii·tibi domino·et potest etiã tollere in casibus in quibus potest dispensare secundum Inno·et Hostiẽ·in preallegato c·cum te

¶ Infamia secundum canones dicitur tripliciter abolere·ut dicit Spe·ti·de aboli·

¶ Quatuor casus in quibus quis efficitur infamis per sententiã·uide per Spe·ti·de sentẽ·prola· §·iii·ꝟ·& ad huius·xv·q ulti·c·ulti·

¶ Quot persone requiruntur ad inducendaꝫ infamiam per quam inquiri possit·nota·de accusati· inquisitionis·

¶ Infamia repellitur per appellationeꝫ si appellãs eam prosequitur·ff·ad turpill·l·i·§·ultimo·C·de temp·appel·l·finali·§·penul·

¶ Infames sunt qui habent simul duas uxores uł duas spõsas·de biga·nuper·C·de incestis nup·l·ii· ff·de his qui nota·infa·l·i·in fine·Item sodomita operãs ad pugnãdum cum bestiis & improbus ad uocatus·iii·q·vii·§·tria·ꝟsi·aliis & sequẽti·ff·de postu·l·i·§·& qui·C·eo·l·quisquis Itẽ reus criminis lese maiestatis·C·ad·l·iuli·l·quisquis·Item faciens homagium pro beneficio spirituali·ut in·c· ex diligenti·de simo Item famosuꝫ carmen & libellũ dictans & nõ probãs·iii·q·iii·ꝟ·hoc carmẽ vi·q·i·per totum·Item secundum leges mulier nubens infra tempus luctus·ff·de ritu nup·l·palam· §·que in adulterio·ii·q·iii·§·hinc auteꝫ·colligitur C·de secundis nuptiis·l·i·secus secunduꝫ canones· ut habetur de secundis nuptiis·c·pen͞st tio & ultimo & ibi nota·

¶ Infamis est qui dat pecuniã ne actione famosa cõueniatur·secus si gratis & pro bono pacis·ff·de his qui nota·infa·l·i·§·pact⁹ & ·l·athletas·§·ultimo·xxii·q·iiii·§·ultimo·Item ministra caupone cõmittẽs adulterium·C·de adulte·l·que adulteriũ ꝟsi·pro utilitate Item meretrix·ff·de testi·l·iii·

§·lege iulia·Iteꝫ condemnatus de adulterio·ff de publi·iudi·l·infamem·Item histriones magici excõmunicati & qui turpitudinibus sunt intenti & muliebria paciẽtes in corpoꝛ suo·iiii·q·i·c·i·&·ii· & ·ff·de postu·l·i·§·remouet·

¶ Senator contrahens cum muliere de quibus in·l·i·C·de natu·libe·est·infamis·ut ibi·C·ex qui· cau·infa·irroga·l·improbũ·C·loca·l·ultima·C·de transac·l·si quis maior·facit·i·di·iusgenciuꝫ·Item condempnatus interdicto unde ui uel actõe furti·ff·de fur·l·non poterit·

¶ Crimen eniꝫ stellionatus non infamat·ff·de crimine stellio·l·ii·uide plures alios casus·ff·de his q nõ·infa·l·i·&·ii·&·ff·de sepul·uiola·l·i·

¶ Actio pro socio tutele mãdati depositi infamat si suo nomine non alieno & directa actione non contraria quis conuentatur·ff·de·hiis qui nota·infa·l·furti·§·si quis insti·de suspec·tuto·§·suspectus·C·ex qui·cau·infa·irro·l·iii·

¶ Reus latitãs in causa criminali secuta sentẽtia est infamis·C·de requiren·reis·l·finali

¶ Aliud est infamia aliud scandalum & plus est scandalũ q̃ infaĩa·nõ·de homici·ex litteris·

¶ Infamia opponi potest contra delegatũ sed nõ contra ordinarium q̃diu tolleratur in officio·nõ· iii·q·vii·in summa·

¶ Infamato de crimĩe indicitur purgatio·ut habetur de accusationibus cum p·& si nõ purgauerit·ĩ·debitum tempus punitur tanq̃ conuictus de crimine·habetur depur·can·accepimus·

¶ Infamatus non dꝫ se purgare de crimine ante suã ꝓmotionẽ cõmisso·de pur·cano·c·accepimus·

¶ Quos effectus habeat infamia facti·nõ·C·ex qui·cau·infa·irco·l·nullã·in glo·i·& ibi Cy·in fi· uide notata in·l·ii·C·de dignitat·libro·xii adde duos effectus per glo·& Bar·in·l·i·ff·de his qui nõ·infami· [illegible]

¶ An solus dolus uel lata culpa irroget infamiaꝫ nõ·ff·de his qui nõ·infa·l·liberoꝝ·§·notat̃ i glo· numerus·insti·d͛ suspec·tu·§·quid si patronus in glo·parcendum·&·§·suspectus·in glo·famosus·et glo·ob culpam·

¶ An ex augmentatione uł diminutione pene augeatur uel minuatur infamia·uide·ff·de his qui nõ·infa·l·quid ergo·§·pena grauior·i gl onerasse Cy·in·l·& si seuerior·in·ii·q·C·eo·nõ·ff·de peni· l·in seruorũ·in glo·finali·

¶ An infamia supioris noceat inferiori·nõ·ff·de questio·l·diuo marcho·

¶ Qualiter potest euitari infamia·nõ·Bar·ff·de publi·iudi·l·infamẽ·circa finem·

¶ Quis possit dispensare sup infamia·nõ·Bar· ff·de pub·iudi·l·infamem·nõ·de elec·quia diligentia·in glo·ii·de re iudi cuꝫ te·in glo·& ibi Io·an· Specu·in ti·ii·§·finali·ꝟ·hoc etiam nota·adde q͛d dixi supra·

¶ Qualiter probet̃ infamia·uide Spe·ti·de inquisitio·§·nũc tractemus·ꝟsi·quid si ille·

¶ Aliq̃n quis est infamis ipso facto uel ipso iure· nõ·ff·de postulan·l·i·§·ergo qui·in glo·honorari· nõ·in·l·fi·in glo·fi·C·de his qui nõ·infa·C·de dignita·l·pe·in glo·priuari·li xii·

¶ Infamis gñaliter repellitur a quolibet publico officio·ut no·ff·de his qui nõ·infa·l·ii·§·miles·in glo·sacro·uide in·l·pedius·i glo·ignominiosus·ff·

de arbi. Bar. in. l. eadem. §. i. ff. ad. l. iul. repe. C. de infa. l. i. libro. x.

¶ An infamis possit amplius infamari. no. C. ut infra certe. tempus. l. nouerint in glo. cxliii. ff. de pen. l. aut damnum §. fuos. in glo. dubitatio.

¶ Quis efficitur infamis propter fidem ruptam. no. ff. de pigno. ac. l. si pignore. §. si post distractum. uide in. l. fi. in glo. i. C. ex qui. cau. infa. irro.

¶ An damnatus per inquisitionem uel officio iudicis fiat infamis. Cy. C. de sum. tri. l. i. ti. in. v. q. Bar. ff. de publi. iudi. l. infamem. ibi. item quero. no. C. de requiren. reis. l. fi. no. ff. de admi. tuto. l. tutor qui. §. i. et ibi Bar. facit quod no. Cy. in. l. i. C. de calump. adde glo. in. l. athletas. §. calumpniator. ff. de his qui no. infa. et. l. i. ff. de calum. uide Cy. in. l. i. fi. C. de execu. tuto.

¶ An damnatus per statutum efficiatur infamis uide Bar. in. l. cessat. ff. de ac. et obli.

¶ An cedens bonis sit infamis. no. Cy. C. de his qui no. infa. l. debitores.

¶ An quilibet existens in peccato mortali sit infamis. no. C. de his qui no. infa. l. fi. in glo. i.

¶ An confessus crimen sit infamis. no. glo. C. de interdic. matri. inter tu. & pupil. l. si tutor. C. unde uir & uxor. l. infame. de testi. testimonium. in glo. adde glo. in. l. quoniam. ff. de his qui no. infa. & ibi docto. glo. in. l. ictus fustium. ff. eodem. quid autem de ficto confesso. puta propter contumaciam dicam infra.

¶ An quis sit infamis propter crimen probatum contra eum in modum exceptionis. no. de elec. cum inter canonicos in glo recusatur.

¶ Remotus ab administratione propter dolum est infamis. secus si propter culpam. no. de simo. licet hely. in glo. dilapidatione.

¶ Infamia facti seu non bona opinio repellit ab officio ciuitatis publico. in auten. de defen. ciui. §. audient. colla. iii.

¶ Infamia no. repellit a tutela. ff. de postulan. l. i. §. bestias. in fi.

¶ An per statutum possit infamatus ad famam restitui. dic quod sic si per statutum est infamatus. alias secus. uide Bar. in. l. i. §. de qua. ff. de postul.

¶ Remotus a dignitate propter crimen delicti uel turpitudinem est infamatus. ut. l. ii. ff. de sena.

¶ An & quando relegatus sit infamis. glo. i. l. imperator ff. depositi.

¶ Actio quod metus causa non infamat. ff. quod metus cau. l. si cum exceptione. §. eum qui.

¶ Infamis ex causa & ab officio remotus ex causa que infamat non potest stare in illa ciuitate in qua est ab officio remotus propter infamiam. ff. de senato. l. iii.

¶ Infamis infamia facti admittitur in testem ex necessitate cum tormentis. ff. de testi. l. si ignoti. & l. ob carmen eo. ti & no. in. l. i. C. de nautra. li. xi. Bal. in. l. ii. ff. de sena. glo. in. l. i. C. de sum. tri.

¶ An condemnatus de falso ex forma statuti sit infamis de iure non de facto. certum est. uide Cy. in. l. i. C. de non nume. pecu. Bal. in. l. cassius. ff. de sena. uide in. l. i. C. de mo. mulc.

¶ Officium procuratoris est uilissimum & ideo ab eo non repelluntur infames. insti. de excep. §. fi. ff. de postu. l. cui. eorum. §. fi. interdum tamen est bonorabile ut quod sit procurator regis francie. uel ducis burgundie et tunc infamis repellitur. iiii. que. vii. infames. & l. ii. §. hoc edicto. ff. de postu. uide quod dixi supra. & adde quod notat Bal. in. l. cassius. ff. de senato.

¶ Infamia alicuius non probatur per famam seu dictum gentium uel sermone aut opinionem populi sed debet luci de probari factum ex quo orta est infamia. secundum Bal. in dicta. l. cassius.

¶ Infamis non repellitur ab hereditate nisi in casibus a iure expressis. ut. l. in arenam. C. de inoffi. testa. no. Inno. de accu. cum oporteat. Bal. in palle. l. cassius. istud idem tenet.

¶ Infamiam facti solus deus potest amouere. ita dicit glo. de pur. cano. ex tuarum. & sic princeps eam non tollit sed eius effectum.

¶ Infamia omnis est de iure positiuo non de iure natu. secundum Bar. & Bal. in. d. l. cassius.

¶ Si testis infamatus se purgat ualebit postea eius testimonium. ita dicit Inno. de pur. cano. cum inter. Bal. in. d. l. cassius.

¶ An libri mercatorum quibus ex forma statuti datur plena fides uel de iure comuni semiplena perdant omnino fidem si illi mercatores sunt infames. dic quod sic. si talis infamia est publica. ut. l. cum lex. ad finem. ff. de testibus. in glo. Bal. in dicta. l. cassius.

¶ Libri feneratorum cum sint infames non faciunt fidem nisi contra se & suos heredes. C. de infa. l. improbum. & in clemen. i. de usuris. C. de conuen. fisc. debi. l. inter cartulas. libro. x. Bal. in dicta. l. cassius.

¶ Nullum interdictum infamat. ut. l. neque. ff. de interdic. quod intellige de infamia iuris. secus de infamia facti. ut ibi no. Bal. in. d. l. cassius.

¶ Preceptum iudicis uel principis per quod aliquis deportatur infamat. ff. de re mili. l. qui cum uno. §. ignominia. Bal. in. d. l. cassius.

¶ Famosa executio infamat etiam sine discretione ordinis iudiciarii dummodo sit liquida causa. secus. ut ff. de his qui no. infa. l. ictus fustium. no. Bal. in pre allega. l. cassius.

¶ Actio que infamat non datur liberis contra parentes. neque libertis contra patronos. neque humili aduersus hominem in dignitate constitutum. ff. de dolo l. non debet. & quod ibi no.

¶ Joculatores sunt infames. uide. ff. de his qui no. infa. l. i. in fine. uide Bar. in. l. i. §. remouet. ff de postula. & ibi dicit de his qui uadunt per turres. ut l. i. §. i. eodem titulo. & ibi ponitur. & alias est in §. bestias.

¶ Sententia incompetentis iudicis non infamat. C. ne de sta. defunc. l. si pater. no. resti. spoli. in litteris. Archi. ii. q. i. multi. de iudi. at si clerici. uide tex. in. l. i. ff. de his qui no. infa.

¶ An interlocutoria banni infamet. uide in. fi. C. de requiren. reis.

¶ Infamis non potest habitare ubi est princeps. ff. de his qui no. infa. l. ait pretor. §. miles.

¶ Damnatus ex ficta confessione que surgit ex contumacia non est infamis. Bal. ff. de his qui no. infa. l. furti. in prin. qui allegat glo. que no. est abbi. in. l. i. C. de modo mulct. adde Bal. in. l. si tutor. C. de interdic. matri. inter pupil & tuto. per illum tex.

¶ An banniti sunt infames. Bar. quod non. in dicta. l.

i.C.de modo mulct.p illuz tex.uide etiam omnino in.l.ictus fustium.ff.de his qui nõ.infa.

¶ An ex modo pcedendi alleuietur infamia.uide in.l.quid ergo.§.quantum ff.de his qui nõ.infa. l.infamem.ff.de publi.iudi.

¶ Libertas superueniens abolet antiquaz infamiam ff.de his qui nõ.infa.l.impator.

¶ An cancellatio banni tollit infamiaz latam ex snia.uide in.l.non solum.§.fi.ff.de procura.et ibi Bar.idem in.l.finali.C.de senten.pas.in penul.& ultima qõne.

¶ Actio famosa datur inter fratres.C.de dolo.l. si filius.& ibi Guil.

¶ Consilium ad euitandum infamiam ex cõdemnatione est ut prius soluatur.l.iusiurandum.ff. de iureiurando.Idem Bar.in l.infamez.ff.de publicis iudiciis.

¶ Nec pba minuant.opinio.uel extimatio.intelligunt inducere infamiã facti.tex.et glo.in.l.quisquis.C.de postula.

¶ Carceratio causa explorandi crimen non infamat.l.i.C.de his.qui nõ.infa.de quo ibi p glo.

¶ Aduocatus plus intendens lucro q̃ iustitie est infamis.uide in.l.quisqs.C.de postu.

¶ Licet quis infamet tñ stricte loquendo status suus ñ dicitur ledi.C.de his qui nõ.infa.l.ad tempus.& qd ibi nõ.

¶ Mercator qui rumpit nõ est infamis.C.de his qui nõ.infa.l.decurionũ.ubi uide Cy.

¶ Si pater dicit in testamento filios esse infames infamantur de facto.C.de his qui nõ.infa.l.ea que.& nõ.illum tex.quia quilibet patri displicẽs est infamis de facto.& ibi Cy.declarat que dicatur infamia facti.

¶ Uerbum iniuriosum dictũ parti a iudice ñ infamat eam.C.de his qui nõ.infa.l.fustibus.de quo ibi per Cy.& in.l.interlocutio.eodem ti.& quod ibi nõt glo.

¶ An concessa dignitate uideatur dispensatũ sup infamia.Bar.in.l.ii.C.de dign.li.xii.

¶ Infamia facti sigillat opinionez hominis apud bonos & graues.ff.de doli excep.l.apud celium.§.aduersus.

¶ In omnibus casibus ĩ quibus ĩfamia iuris imprimitur si pter aliquod accidens quis ab illa excusatur non euitatur infamia facti.ff.de ac.& ob.l.cessat.& quod ibi nõ.

¶ Infamis repellitur a dignitate etiã habita.ut.l. infamia.C.de decu.li.x.& ibi uide qualiter infamia est abhominanda.

¶ Accusatõe pendente quis infamatur.intellige qñ pendet ex crimine famoso.glo.& Bar.in.l.qui a latronibus.ff.de testa.

¶ Periurus est infamis qñ iuramentũ est de futuro.secus si de pterito.nõ.ff.de cõdi.insti.l.que sub conditione.i glo.interuenit.& sic limita ea q̃ dixi supra.

¶ Infamis ñ priuatur legitimis actibus priuatis sed publicis.secundum Bar.in.l.is cui bonis.ff.de testamen.

¶ Producere contra aliquem libellum in quo cõtinetur delictũ alicuius est infamare illũ.ut.l.itẽ apud labeonem.§.si quis libellos.ff.de iniuriis.& ibi Bar.

¶ Dubitans condemnari in actione famosa litiget p procuratorem & euitabit infamiam quia si pcurator condemnetur non infamabitur ipse quia non delinquit.ut.l.furti.§.si quis alieno.ff.de his qui nõ.infa.nec infamabitur dominus quia non condemnabitur.& hoc consilium dat Bar.in.d.§. si quis alieno.

¶ Retinens duas concubinas eodem tempoř est infamis.ut nõ.glo.in aut.quibus modis natu.efficiunt legit.& Bal.in.l.ii.C.de inces.nup.ubi etiaz dicit q̧ hñs uxorem & retinens concubinam est etiam infamis.

¶ Ut infamia pbetur necesse est pbare q̧ maior pars uicinie hoc dicit & q̧ testes dicũt se pluries audiuisse.& est necesse q̧ dicant a quibus etiam si non interrogentur si tamen requiritur q̧ testes in loco tempore & psonis sint conformes.Inno.d accusa.qualiter & qñ.in glo.fama.ꝓ.non est necesse.& circa hoc uide qd nõ.in.c.tua nos.de uita et hones.cleri.adde qd nõ.Spe.eo.ti.§.nũc tractemus.ꝓ.quid si ille.

¶ Infamia põt pbari p testes in alio loco q̃ ubi infamia est contracta.Inno.in.c.inquisitionis.de accu.in glo.se asserere.

¶ An papa possit irrogare quo ad forum ciuilem infamiã & irrogataz tollere.uide nõ.de hereti.ad uersus.in glo.fi.

¶ An ex sola sententia sine cã quis sit infamis. nõ.ff.de fur.l.nõ poterit.et.l.fi.ff.de publi.iudi. et nõ.Bar.de suspec.tuto.l.hoc enim.in pñ.

¶ Quis non repellens infamiam peccat.s.Tho. in.q.de quolibet.q.ix.ar.iii.Item.q.v.ar.xxiiii. alias.q.xxvii.

Infans Infantia

Qualiter hereditas acquiratur infanti uide textum.et ibi nõ.in.l.si infanti.C.d iure delibe.

¶ Infans põt coronari et militari dignitate decorari.dicit Bar.in.l.i.C.de hono.et mune.faciunt nõ.in.c.grandi.de sup.negli.pla.adde quod dico j.sub dictione miles.

¶ Quis dicatur infans.nõ.doc.in.l.si infanti C. de iure delib.uide.ff.de adop.l.infantem.et.C.de acqr.pos.l.donataz.

¶ Infans nõ hz iudicium.tex.in.c.ex pte.de corrucia.nec hz uelle nec nolle sicut furiosus.ut i.d. l.si infanti.et in.l.i.C.de fal.mo.et.ff.de arbitr.l. diem.§.si quis.

¶ Recolligentes infantes expositos q̧ ius habeãt in eis.uide de infan.et lang.expo.p totum.et qd plene nõ.lxxxvii.di.c.ulti.

¶ An infans possit acquirere possessioñ.nõ.C.d acqrẽ pos.l.donataz.in glo.fi.et ibi Cy.nõ.ff.de dona.l.si quis emancipato.Bar.ff.de acqrẽ.pos.l. quamuis.§.fi.

¶ Infantis nulle sunt ope.ff.d doli excep.l.apud celsum.§.minor.

¶ Infans dicitur ignorare que uidit.dicit tex.in l.i.C.de fal.mo.uide tex.et glo.insti.de obli.que ex quasi contrac.nas.§.penul.

¶ Infanti non debet conferri prima tonsura.ut i c.ii.de tempo.ordi.li.vi.põt tamen religionez intrare.sm Pe.de anch.ibi saltem p oblationem parentum uł tutoris.de effectu autem talis oblationis plene nõ.p doc.in.c.cum apud.de regula.

¶ Infans stipulari non põt.casus est in.l.i.ff.de

℣. ob. incontrariũ facit. ff. rem publi. sal. fo. l. seruũ de quo dic ut ibi.

Infectum Quod fit contra legem debet haberi pro infecto. C. de legi. l. non dubium. Dy. in regula. q̃d contra. li. vi. x. dis. fides. & ibi Arch. de fide instrumen. inter dilectos.

Infelix Infelicissimũ infortunii genus est fuisse felicem. nõ. de pe. di. i. sunt qui arbitrantur. in fi. ubi uide.

Inferior Inferior suũ superiorem iudicare nõ põt. xxi. di. inferior. & c. no hec. & c. denicq. & de ma. & obe. cum inferior.

¶ Inter hoies iure nature nullus est altero inferior nisi q̃tum culpa exigit sed oẽs sumus equales xxii. di. de constantinopolitana.

¶ Inferior ñ põt absoluere excõicatũ a superiore. xxvi. q. vi. ꝙ aũt ab epo.

¶ An inferior possit roborare legem superioris per adiectionẽ pene. glo. in ℣. iuuari. & ibi Pau. i cle. ii. de electi.

¶ Inferiores fuire debent superioribus. de ma. & obe. cum inferior. nõ. l. di. in summa. q̃cq tamẽ fit ecõuerso. ff. si ser. uendi. l. sicuti. ꝗ. artito. Inno. de offi ordi. irrefragabili. de app. c. dilectus. xxi. dis. inferior. & q̃d ibi nõ. Archi.

¶ Inferior quandocq mãdat superiori. textus & glo. ii qõe. v. mandastis. incontrarium uide. ii. qõe vii. in sancta. xxi. di. inferior. & c. seqũ. in glo.

¶ Inferior non põt impare superiori. ff. de arbi. l. magistratus. ar. contra. de pala. sacra. largi. l. nihil. & q̃d ibi nõ. de consti. c. ii.

¶ Inferior non põt superioris ptãti derogare. tex. i c. uenientes. de iureiu. & l. de decurionibus. C. de silencia. li. xii.

¶ In actu inferioris semp itelligitur excepta seu reseruata auctoritas superioris. ut in palle. c. uenientes nõ. in. l. penul. ff. de aqua plu. ar. tex. & ibi nõ. ff. man. l. si hominẽ. ff. de act. emp. l. si mercedem. ꝗ. si. eum si.

Infernus De loco ubi infernus est nocat glo. xxiii. qõe. iiii. hec autem ulte.

¶ Quo est intelligendũ ꝙ beatus Gregorius meritis & orationibus suis liberauerit animã traiani impatoris de inferno. uide Hosti. in sũma. de pe. ꝗ. quibus mortuis. ℣si. secũdi sunt ualde male. ubi omnino uide.

¶ In inferno nulla est redemptio. glo. in. c. cum marthe. de celeb. mis. ꝗ. si. xiii. q. ii. tpus. & c. anime defunctoꝝ.

Inficior Hoc ℣bum exponit. i. nego. de transla. ex litteris.

¶ Inficiens punit. ff. ad l. aqli. l. ii. ꝗ. i. ff. de iure iuran. l. eius qui. C. de non nume. pecu. aut contra qui propriam.

Infideles Ad officiũ epoꝝ ptinet ne infideles obesse possint fidelibus. xciii. di. si inimicus.

¶ Infideliũ bona eis non pficiunt ad salutẽ. i. q. i. illi offerunt.

¶ Infideles non possunt contra christianos perhibere testimonium. ii. qõe. vii. non potest. ubi etiam habetur ꝙ qui infidelis est deo non põt hominibus esse fidelis.

¶ An liceat cõicare cum infidelibus. xi. qõe. iii. ad mensam. nos addimus doctrinã. sancti Tho. scda se. q. x. ar. ix.

¶ Infidelis ceteris paribus minus peccat q̃ fidelis malus. xii. qõe. i. scimus nos. xxxiii. qõe. iiii. in eo fornicator.

¶ Infidelis ideo nõ credit quia eis desup nõ est data gratia. xxiii. q. iiii. ꝗ. hinc etiã gregorius. & i ꝗ. quod augustinus.

¶ Nullus xpianus dz sibi infidelem iudicẽ petere de peni. di. i. nemo.

¶ Que infidelitas sit grauius peccatum. uide. s. Tho. secunda scde. q. x. ar. adde ꝙ infidelitas est maximũ peccatoꝝ. s. Tho. in palle. q. x. ar. i. et. iii. & in. q. de malo. q. viii. ar. viii. & in. q. de quolibet q. iiii. ar. xiii.

¶ An cum infidelibus sit de fide disputandũ. uide in. l. ii. C. de sum. trini. & fide catho. in c. quicũq. de hereti. li. vi. adde sanctum Thomã in loco pallega. ar. vii.

¶ An apud infideles sit aliquod dominiũ uel iurisdictio. uide de iude. l. iudei. et. l. nemo xvi. q. iii. porro. Inno. de uoto. quod sup his. Arch. xlv. dis. qui sincera. liiii. di. fraternitatẽ. de usur. quanto. de. ℣. sig. cum ea.

¶ Fideles tenent ad extimationẽ obligationũ ad quã tenent infideles in quoꝝ domib⁹ habitant. de usur. quanto. de. ℣. sig. cum eã.

¶ Infidelitas est in intellectu non in uoluntate. tamen differenter est ibi et ibi. s. Tho. secunda se q. x. arti. ii.

¶ Infidelitatis sunt plures species. ubi supra. ar. v. et que est paganoꝝ non est grauior. ubi supra. ar. vi. et in. q. de quolibet. q. iii. ar. xxii.

¶ Infideles non possunt habere prelaturam. idem secunda se. q. x ar x.

¶ An infideliũ ritus sint tollerandi. uide ubi sup ar. xi. et. q. xi. ar. ii.

¶ Infidelitatis species qualiter sunt nobis determinate et qualiter non. uide secunda se. q. cv. ars q. x. arti. v.

¶ Infideles regulariter non sunt derobandi neq capiendi neq eiciendi. nõ. Inno. in c. q̃ super his de uoto.

¶ Infideles non sunt inuicti ad fidem reducendi C. de paga. l. xpianis. xxiii. q. v. ad fidem. d. iude. c. sicut. xxiii. q. ii. c. ulti. adde. s. Tho. secunda scde q. x. arti. viii.

Infilza Si i una filza sit apposita dies et locus non intelligitur eadem dies in aliis ceculis infilzatis in eadem filza. nõt. Bar. i l. si quis ex argentariis. ꝗ. si initiũ. ff. de eden.

Infinitas Infinitum

¶ An et qñ euitetur infinitas. Bar. in. l. qui bona. ꝗ. ii. et. l. seqũ. in pri. ff. de dam. infec. et in. l. iboei cõmissa. ꝗ. si quis decem. ff. de lega. iii. et. l. fi. C. de sa. san. eccle. ubi plene p Sali. et in. c. cum in multis. de rescrip. li. vi. Cy. in. l. i. C. de sen. que pro eo ꝙ intere. in extraua. Io. xxii. que incipit quoꝝdam Bal. in. l. uideamus. in fine. ff. de in litem iuran.

¶ Infinitas et inmensitas dicitur multis modis. ut notat Archidia. in prohemio. li. vi. super ℣bo infinitas.

¶ An infinitas tolleret. nõ. ff. de contrahẽ. emp.

l.in lege.§.forte.Cy.in.l.i.C.de senten.que ꝓ eo ꝙ inter.profe.nõ.C.de sa.san.eccle.l.fi.in glo.infinitum.nos addimus Ang.in consilio suo.cclxiii.quod incipit thema.

¶ Discursus in infinitũ est ꝓhibitus.ff.de arbi.l.non distinguemus.§.quesitũ.

¶ Lex abhorret ꝓcessum in infinitũ.ff.de dam.infec.l.qui bona.§.fi.& l.si finita.§.postea autẽ.& ibi Bar.

¶ Infinituz est aptũ notare omne tẽpus.ff.de ꝟb.obli.l.stipulationũ.§.stipulatio.

¶ Infinitum esse contingit dupliciter.san.Tho.in prima parte.q.vii.ar.i.& in sũma cõtra genti.li.i.qõe.xliii.

¶ Infinitum in essentia ꝑter deum esse non põt.idem in prima pte.q.vii.ar.ii.& in.q.de quolibz.q.ix.ar.i.& q.xi.ar.xiii.

¶ Infinitum accipitur multipliciter.idem in prima.di.iii.ar.i.& di.xxxix.ar.i.& iii.

¶ Infinitum in multitudine actu esse non potest.idem in ꝑma pte.q.vii.ar.iiii.& in.q.de quolibz.q.xi.ar.xiii.sed infinitũ in quantitate non potest actu esse.ut in.d.q.vii.ar.iii.& in.q.de quolibz.q.ix.ar.i.& q.xii.

Infinitiuus

Infinitiuus cõgruit omni tempore.ut.l.stipulationũ alie.§.stipulatio.ff.de uerbo.oblig.ubi Bar.& ibi etiam nõ.glo.

Infirmitas Infirmus

¶ Infirmitas corpoꝝ plerũq; ꝓuenit ex infirmitate anime.de pe.& remis.cũ infirmitas.& ibi nõ.

¶ Infirmitas ꝓpinquoꝝ dicit̃ esse casus fortuitus tex.est unicus in.l.inter causas.§.nõ oĩa.ff.man.adde.xxiii.di.cõis.

¶ Infirmitas põt ꝓbari per familiares & domesticos:dictum est Bar.notabile.in.l.quesitum.ff.de re iudica.

¶ Presbiter debet ungere infirmos oleo sancto xcv.di.sed istud.

¶ Infirmitatis causa nullus debet deponi sed dandus est ei coadiutor.vii.qõe.i.scripsit.& c.seqñ.de monach.uide nõta de elect.cum inter canonicos.de cleri.egro.tua.& c.fi.glo.vii.q.i.in sũma.& per totum.

¶ Infirmitas est duplex scilicet carnis & mentis.prima est concupiscentia.secunda ignorantia xv.qõe.i.quod autem.& §.itaq;.Infirmitas autem mentis quedam est peccatum & quedã pena peccati.ut in.d.§.itaq;.xv.q.i.adde glo.in sũma.ea.cau.& q.& xlviii.di.hinc & enim.

¶ Infirmitate sola non debent nec possunt solui contugia.xxxii.q.vii.hii qui sani matrimoniũ.

¶ Causa infirmitaris licet monachis carnes commedere.de.consec.di.v.carnem.de sta.mo.cuz ad monasterium.

¶ Qualiter ꝓbetur infirmitas.dixi sup̃ ſm Bar.ꝙ ꝑ familiares.Item ꝑ medicos ſm Bar.in.l.quesitum.ff.de re iudi.ꝑ.l.semel.C.de re mili.li.xii.potest etiam iudicio meo probari infirmitas iuramento infirmi uel aliis iudiciis puta quia remãsit claudus uel ostendit cicatricem uel ꝓpter macritudinẽ & pallorem.ut.d.l.quesitum.

¶ Infirmus qui ꝑdit loquelã habetur ꝓ mortuo quo ad heredis institutionẽ ñ quo ad ea que hñt fieri nutu.Bar.in.l.si.ff.de tes.

¶ An canonicus infirmus debet det et tempore infirmitatis habere cotidianas distributiones.nõ.docto.de cleri.non resi.ad audientiam.& ibi nõ.& glo.eo.ti.c.i.li.vi.& quod nõ.in.c.i.de cleri.egro.ubi tex.

¶ An infirmitas excuset clericũ ab horis canonicis dicendis.dic ꝙ sic.de ꝓben.significatũ.glo.de cleri.ñ resi.c.i.li.vi.in ꝟb.infirmitas.Inno.& doc.de cele.mis.c.i.dicam.⁊.si ero memor sub dictiõe officium diuinũ.

¶ An liceat infirmis sine licentia supioris comedere carnes diebus ꝓhibitis.Hosti.dicit ꝙ sic.de licentia epi uel uicarii.alĩs non.ita dicit in.c.ii.de obser.ieiu.adde quod dixi supra sub dictione ieiunium.& aduerte quia non sufficit licentia simplicis sacerdotis etiam proebialis nisi in magna necessitate uidelicet qñ non põt haberi copia episcopi uel uicarii.ſm Hostien.in preallega.c.ii.quod bene nõ.quia in hoc multi peccãt.ut sepius dixi.

¶ An mercenarius tẽpore infirmitatis debeat habere salariũ.Spe.de loca.§.ulti.ꝟ.quid si mercenarius.ff.solu.ma.l.si cum dotem.§.sin autem.ff.cõmo.l.in rebus.§.possunt.dixi.s.sub dictiõe expensa & famulus.

¶ Q. nullum est infirmari non põt.ff.de iniusi.et rup.irri.testa.l.nam & si sub dictiõe.C.de predi.mino.l.ii.ff.de feriis.l.i.in fi.

¶ An propter infirmitatem quis excusetur a celebratione misse.notatur.vii.qõe.i.in glo.summe & in.c.i.& ii.ea.causa & qõne.xxiii.dis.communis in glo.

¶ An infirmus teneatur constituere ꝓcuratorez dicit Ia.de are.ꝙ in his que defacili possunt expediri sic in aliis uero non.ff.pro socio.l.itez querirur.ff.ad tertul.l.siue ingenua.§.cõfestim.imo si longa infirmitate quis detinet̃ dandus est curator bonis.insti.de cura.§.penul.de procu.c.fi.de dolo & contu.c.cum dilecti.et.xviii.dis.epus.v.q.iii.si egrotans.

¶ An infirmi regrantur in scrutiniis electionibus & aliis negociis.uide de elect.c.quia propter ſm Inno.

¶ Infirmitas culpe est triplex.s.originalis.et cõtra hanc est baptismus.de bap.maiores.actualis qñ mortale cõmittitur et contra hãc est penitẽtia d peni.et remis.ꝑ totũ.uenialis.et contra hãc sũt remedia que ponit glo.in prohemio li.vi.sup ꝟbo benedictione.

¶ Infirmitas pene est quadruplex.ignorãtia.et contra hanc est ordo cui connexa est scientia.de renũ.nisi.§.ꝓ defectu impotentia et contra hanc est sacramentum confirmationis.d quo late dixi supra sub dictione confirmatio et crisma.malicia et contra hanc sacramentũ eucaristie.Item concupiscentia.et contra hanc est matrimoniũ.nõ.doc.de sacra.non iteran.sup ꝟsica.

¶ Infirmitas anumerat culpe.ff.ad.l.acquil.l.idẽ iure.ff.de dam.infec.l.damnũ.in ꝑn.

¶ Si infirmus obmutuerit anteq̃ pſbiter deferẽs corpus xpi ueniat ad eum ñ debet sibi illud dare.uide.xxvi.q.vi.hiis qui tempore.

¶ Infirmitas nõ solũ sua sed suoꝝ excusat.xxiii.di.cõis.sup.ꝟ.suoꝝ.

¶ Si quis timore infirmitatis faciat se monachũ

an teneat mõachatio·uide Spe·ti·de fratri mona· ϛ·i·ϸsi·xxii·

¶ An snia lata cõtra infirmũ teneat·uide Bar·in l·quesitũ·ff·de re iudi·

¶ Infirmũ exponitur nullũ·uide in·l·i·C·de pdi· curia·li·x·

Informatio Judex ad sui iformatio nem et instructionẽ põt recipere probationes·& ꝓ hoc faciendo non reqritur cause cognitio·nec partis citatio·ar·ꝯ testi· uenïens·ii·de appel·interposita·quod nõ·Inno·de elec·bone memorie maguntini·de transla·pla·licz de pscrip·dudũ & quod nõ·Archi·in·c·i·de elec· li·vi·& ibi Inno·& Io·an·faciunt nõ·i clem·i·de offi·de ar·xi·q·iii·eorum·Spec·ti·de no·crimi·ϛ· i·&·ϛ·fi·

Infra De significato huius dictiõis infra nõ·Bar·in·l·gallus·ϛ·idez credendũ· ff·de liber·& postu·de fi·instru·inter dilectos·in ꝓbo testes·Io·mo·de excep·pia·li·vi·ut lite·non contes·qm̃·ϛ·in aliis·uide do·Car·flo·in·c·a nobis de ꝯ spon·impub·ff·de ac·emp·l·in uenditione·de obser·ieiu·consiliũ·circa po·de despon·impube·c· lrãs·& c·continebať de hoc·exces·pla·c·i·li·vi·& en·li·de resti·spo·frequens·

¶ Infra·idest citra·de cle·coniu·c·i·

¶ Infra includit·ff·de execu·tu·l·scire·ϛ·nũc·de conces·pben·c·ii·de elec·cõmissa·ϛ·statutũ·li·vi· qñq; excludit·de fi·instru·inter dilectos·de pre· scrip·ad audientiã·de·ꝓ·sig·abbate·

¶ Hec dictio infra sepe ponitur in decretalibus in quibus dicit & infra·& quid tũc importet dic ut nõ·in l·gallus·ff·de lib·& postu·p legistas per canonistas·in·c·significãtibus·de offi·dele·de hac dictione uide in·l·ii·ff·ad·l·acquil·

Infrascriptum Quid importet hoc uerbum intrascrip· tum & an referri possit ad eos qui extrinsecus in telligunť a corpore scripture sequentis·uid Bar·i· l·qui liberis·ϛ·ii·ff·de uul·& pup··

¶ Quid si testator legat pdium ticio sub cõditio nibus infrascriptis & nullas postea scripsit an ua leat legatũ·tex·in·l·penl·C·de insti·& substi·sub conditione facti·

Infula De multiplici significato huius dictiõis nõ·in·l·bene·a zenone·i·fi· C·de quadrimes·prescrip·uide glo·i cle·ii·de uita & hones·cleri·

Ingenium Ingenium supplet tempus si bene studẽte·c·õ·lxxvii·di· c·finali·de hoc aliquid in·c·ex litteris·de resti·in integ·ubi uide·

¶ Nullũ magnũ ingeniũ sine mixtura dementie· ꝟba sunt aristotelis et senece q̃ ponit Io·an·de cõ· sue·ad nostrã·sup glo·i·

¶ Cum ingenio dicitur fieri qꝺ fit cum rõne·ff· de offi·pconsul·l·nec quicq̃·ϛ·circa·

Ingenitus Esse ingenitum est ꝓprie- tas patris & nõ filii·nec spi ritus sancti·s·Tho·in prima pte·q·xiii·ar·iiii·& primo di·xii·ar·iiii

Ingentior Hoc uerbũ exponitur·idest maior·ut patet de reli·& ue ne·sane·c·i·li·vi·concor·xii·q·i·expedit·

Ingenuus Ingenuitas

¶ Quis dicatur igenuus·uide insti ꝯ inge·ϛ·i·& ff·de statu ho·l·& seruorum·ϛ·ii·glo·de ser·non ordi·c·i·de purg·cano·c·i·C·ad legem fal·de pla· in·l·finali·

¶ Ad probationem ingenuitatis non uidenť suf- ficere soli testes sine instrõ·iiii·q·iii·testium·

¶ Ingenuus est is qui natus est ex matre libera· ff·de statu ho·l·& seruoꝝ·ϛ·ii·et insti·de inge·in pn·Interduz dicitur is qui ab ipa natiuitate suus fuit et postea plenã a dño absq; ullo obsequio me ruit libertatem·glo·de ser·non ordi·c·i interdum dicitur is qui est plebeius seu qui non est nobilis de pur·cano·c·i·C·de plag·in·l·ii·

¶ Qui reuera est libertus sed ꝓnunciať ingenuus dicit ingenuus·ff·de sta·ho·l·ingenuũ·de materia uide aliqd de elec·innotuit·Spe·ti·de reb' ec·non alie·ꝓ·ceterum·

¶ Quot modis ꝓbetur ingenuitas·nõ·C·ꝯ ꝓba· l·matrem·in glo·ii·

¶ Aliud est concedere iura ingenuitatis aliud na talibus restituere·tex·i·l·sed si hac·ϛ·patronũ·ff· de in ius uo·

Ingerere Qui se ingerit facit se suspectũ et ideo est repellẽdus·ff·de ꝓcu· ·l·que omnia·ff·de testamen·tuto·l·ex sententia· uide·i·qõe·vi·in·c·fi·Spe·ti·de instru·edic·ϛ·ii· ꝓ·sed pone·

¶ Qualiter intelligantur illa uerba que sepe po- nũtur in canonibus penalibus ingesserit se ut ꝑus uide de senten·excõica·c·i·c·is cui·libro·vi·de re iudica·cum eterni·eodem libro·et ibi Arch·xi·q· iii·si quis·et quod ibi notatur·uide Imo ꝯ ꝑuile· ut priuilegia·

¶ Ingerens se est sufficiens cã electõis cassande de preben·cum iam dudum·de electi·qualiter·ibi quia nullus debet sibi honorem assumere·et cete- ra bene facit·viii·qõe·i·inscripturis·et·c·qui epis copatum·

Ingluuies Ingluuies dicitur appetitus insaciabilis·ut nõ·Gaufre·in extrauã·ꝓdemi·Io·xxii·aliter sumitur ꝓ imode rata cibi et potus sumptiõe·iiii·di·deniq; ꝯ cõse· di·v·nihil·ubi de hoc·

Ingratitudo Ingratus

¶ Ingratitudine et supbia iuocat beneficiũ colla tum·xii·q·ii·octaua·

¶ An ingratitudo sit peccatum mortale·uide·s· Tho·secunda se·q·cvii·ar·i·ii·et·iii ubi tenet ꝙ ingratitudo est peccatum spirituale non tamen semper est mortale·uide eundem in quarto·di·s· xxii·arti·ii·

¶ An ingratis bñficia sint subtrahenda·uide san· Tho·ubi supra·

¶ Plures species ingratitudinis uide in aut·ut cum de appel·cog·ϛ·aliud quoq;·nõ·de donatio· c·ultimo·

¶ Magnũ est uicium ingratitudinis·nam et in- genuitaté reuocat·C·de libe·et eoꝝ liber·l·i·et·ii· uide Spe·ti·de iurisdic·om·iudi·in·ϛ·i·

¶ De ingratitudine alicuius aliquando queritur post mortem·Specu·ti·de excep·et replica·ϛ·iii· ꝓ item queritur·

¶ Quidam magnus baro construxit monasterium uel donauit ei multa bona an propter ingratitudinem monachorum poterit monasterium destruere uel donatio reuocari. uide Spe. ti. de dona. ℘. qd si actum. et. ℘. sequenti.

¶ Actio ingrati contra filium qualiter formetur. uide Spe. ti. de nat. ex libe. uen. ℘. si. sed et liberti. & ℘. porro. & ibi Io. an.

¶ Ingratitudo facit redire peccata dimissa sed non in tanto reatu sicut prima uel sicut prius. uide. s. Tho. i tercia parte. q. viii. arti. i. et. iii. et in quarto di. xxii. ar. iiii. v. et. vi.

¶ Ingratitudo de dimissione peccatorum recidiuantium non est peccatum. idem in tercia parte. q. lxxxviii. articulo. iii.

¶ Ingratitudo est defectus gratiarum actionis & ingratitudo habet gradus. Idem in. iiii. di. xxii. ar. ii.

Ingressus

Ingressi monasterium se & sua dant deo. uide in auten. ingressi. C. de sacrosanc. ec. & de quo dic ut ibi.

¶ Ingrediens qui infra annum probationis postea egreditur non excludit substitutum & agit reuocatoria contra monasterium. no. de proba. in presentia. super. glo. ultima. ubi uide de hoc

¶ Si exiens de loco iterdicto egreditur monasterium ordinari potest ante et post professionem ut in. c. cum in partibus. de uerbo. sig.

¶ An igrediens monasterium dissolutum in quo non seruatur regula si postmodum reformetur secundum regulam teneatur ad eius obseruantiam uide de regula. super eodem.

¶ Si ingrediens monasterium protestetur quod per hoc non intendit uitam mutare bonorum eius dispositio censetur facta causa mortis & ideo non habet effectum illo ad seculum redeunte. secundum Hosti. de regula. c. statuimus. ubi uide.

¶ Si ingressus monasterium ante fecerat testamentum an enmpatur per ingressum religionis uel confirmetur. Spe. ti. de sta. mona. & Io. an. ibi super glo. xix. q. iii. si qua mulier.

Inhiare

Hoc uerbum inhiare sonat in malam partem. tex. & ibi doc. c. ex parte. de consti. & exponitur. i. iniuste intendere.

Inhibitio

Inhibitio iudicis non cassatur. quia partes non fuerunt ad eum uocate ita no. Inno. in. c. i. de no. op. nu.

¶ An in inhibitione quam facit unus iudex alteri sit necessaria partis citatio. dixi sub dictione citatio.

¶ Inhibitio pape afficit manus ordinarii collatoris uide Io. an. in. c. constitutus. de conces. preben.

¶ Que fiunt contra inhibitionem superioris etiam si sint iuste anullantur. ff. de no. op. nu. l. ait pretor. §. i. & de app. non solum. li. vi.

¶ Idem est inhibere procuratori ne procedat in causam & reuocare mandatum. de procu. ex insinuatione.

¶ Ad materiam inhibitionis uide Spe. ti. de accus. §. fi. ℘. si. porro. & ti. de ap. §. decimo. ℘. si. sed cum queritur. & §. xi. ℘. sed cum supra.

¶ Inhibitio licet canonice facta non nunquam afficit preterita sed futura. unde propter inhibitionem captus ante non debet relaxari. uide Fre. de se. in consiliis suis.

¶ An attentata post inhibitionem per iudicem a cuius interlocutoria fuit appellatum ualidentur per desertionem appellationis. Pe. de anch. tenet quod sic. in cle. i. de dolo & contu.

Inhonestum

Multa inhoneste petuntur que tamen honeste accipi possunt. ut no. de sepul. abolende.

¶ In rebus inhonestis nulla potest contrahi societas ff. pro socio. l. nec pretermittendum. ff. man. l. si remunerandi. §. rei turpis.

¶ Que inhoneste fiunt fieri nulla ratione debent. ff. de condi. & demon. l. cum ita legatum sit. & ff. de ritu nup. l. semp.

Inibi

De hac dictione uide in cle. i. de regul. in glo. sup ℘. inibi.

Inicium

Inicium dicitur cum aliquid fit ff. de fur. l. quis. & ibi Bar.

¶ Inicium spectandum est. ff. de nego. ges. l. sed an uitro. & l. pomponius libeo. & ff. de his qui non infa. l. quid ergo. C. ad macedo. l. si filius. i. questione. i. principatus. xii. q. ii. sine exceptione. ff. ad mace. l. si tamen sciente.

¶ Quod dicatur inicium litis uide de ℘. fig. ex parte. ii. in glo. ii.

¶ Sufficit quod contractus habeat ab inicio sua substantialia. no. ff. locati. l. si tibi.

¶ Qui ponit inicium debet etiam ponere finem. glo. de renun. c. i. que ponit plura similia.

¶ An quo ad singula momenta sit spectandum inicium uide. ff. de acquiren. rerum do. l. qui bona. & an attendatur primus actus quo ad habilitatem persone uel rei ponderandam. uide Bar. ff. de stipul. ser. l. si usufructus. ubi uide.

¶ Quando inicium est licitum & finis illicitus attentur inicium. secus econtra. uide Bar. in. l. quod ait §. quod ait. ff. de adul. & in. l. ne quid. ff. de incen. rui. & naufrau.

¶ Quando inicium legis est generale tota lex est generaliter intelligenda licet descendat ad species tex. est & ibi no. glo. in. l. regula. §. penul. ff. de iuris & fac. igno.

¶ An in delictis sit spectandum inicium. no. Bar. i. l. quod ait. §. quod ait. ff. de adul.

¶ An quod ab inicio non ualet tractu temporis confirmetur. uide glo. nobilem in regula quod ab inicio li. vi. & ibi no.

Inimicus Inimicicie

¶ Debet esse quilibet inimicus illis quibus papa inimicatur. xciii. di. si inimicus.

¶ Auctores inimiciciarum nec accusare possunt nec testificari. iii. q. iiii. detractatores.

¶ Inimici & suspecti non possunt esse iudices. ut habetur. iii. q. v. quia suspecti.

¶ Inimicis spiritualibus debemus indicere bellum non temporalibus sed carnalibus. xxiii. questione. i. nisi bella ista.

¶ Lex antiqua permittebat odio habere inimicos. lex euangelica iubet ut eos diligamus. xxiii. q. iiii. cum in. l. & §. precepta. ubi uide.

¶ Inimicos diligimus tunc cum eos corrigendo punimus. xxiii. q. iiii. ea uindicta.

¶ An & quando inimicicie habeant repellere a testimonio. uide glo. magistralem. in. c. cum oporteat. de accusa. Bar. in. l. i. §. circa. ff. de questioni. Inno. in. d. c. cum oporteat. que tamen uidentur esse arbitrio iudicis. secundum Bar. in. d. §. circa. adde quod note. Bal.

in auth. si dicatur. C. de testi. ubi dicit esse in arbitrio iudicis que dicatur grauis & leuis inimicicia adde quod no. Bar. in l. i. ff. de his qui ut indig. ubi uide.

¶ Que dicantur inimicicie capitales. uide in l. cum aut. § excipit. ff. de edil. edic. et l. edicto. ff. de uer. sig. et in l. ii. ff. de publi. iudi. et in l. capitalium. § si opus. ff. de penis. no. in c. per tuas. de simo. in glo.

¶ Inimicus presumptus qui hz causas inimicandi. ita repellitur a testimonio sicut uerus. not. Inno. in c. cum. l. et. a. de re iudi. Bal. in l. ii. C. si cotra ius uel uti. publi.

¶ An inimicus admictatur ad accusandum. glo. uidetur dicere quod sic. in l. qui accusare. C. de accu. contrarium regulariter est uerum. de accu. cum. p. et ibi no. sed an hoc sit uerum etiam si crimen sit notorium. dic quod sic. per casum singularem. ii. q. vi. si nullus episcoporum. quod adde ad dictam legem accusare.

¶ Inimicus si non est capitalis non repellitur a testimonio minor tamen fides ei adhibetur glo. et Inno. in c. cum oporteat. de accu.

¶ Quis dicatur inimicus capitalis. glo. in auth. de testi. § si uero. ff. de his qui ut indig. l. si inimicicia. § si. no. de accu. cum oporteat. in glo. penul. & sup ea. Bar. in l. athletas. § dat remissionem. ff. de excu. tuto. & in l. iii. § fi. ff. de adime. lega. glo. ff. de arbi. l. licet. Bal. in auth. si dicatur. C. de testi.

¶ Regulariter propter inimicicias intelligitur reuocatum legatum hoc est uerum si culpa legatarii uenit inimicicia. secus si culpa testatoris. casus est singularis in l. cum tabulis. § i. ff. de his q. ut indig.

¶ Recusare possum locum ubi sunt inimici. uel eorum domestici seu amici. Spe. ti. de cita. § i. uer. item quod fit ad locum.

¶ Nulla peior aut capitalior ad nocendum pestis est quam familiaris inimicus. C. de dona. l. data. & xciii. dis. c. primo.

¶ Inimicus alicuius intelligitur etiam esse inimicus consanguineorum illius. uide Bar. in l. iii. § si tutor. ff. de suspec. tu.

¶ Que sunt inimicicie graues que grauissime. uide Bal. in l. iii. § fi. ff. de adi. lega.

¶ Contra maliciam eorum qui dant causam inimicicie & possunt repellere testes a testimonio. uide Bar. in l. i. § cum quis. ff. de qoni.

¶ An conuersantes cum inimicis meis dicantur inimici mei. glo. dicit quod sic. in c. cum oporteat. de accusatio.

¶ An quis teneatur cauere inimico suo de non offendendo. uide Bar. in l. ii. § i. ff. solu. ma.

¶ Quis non debet se committere suis capitalibus inimicis etiam cum litteris de saluo conducto. ut lite non cont. accedens. adde quod dicam. i. sub dictione saluus conductus.

¶ Inimicus unius de genere intelligitur esse inimicus omnium de genere. uide tex. in l. i. cum l. sequenti. ff. de lib. ca. Bar. in l. i. ff. de his qui ut indig. & in l. penul. C. de adul. adde tex. in l. si sororem. C. de his qui ut indig.

¶ Quomodo & per quot testes probetur inimicicia ad hunc effectum ut intelligitur ademptum legatum. uide Bar. in l. heredes palam. § quod sine. ff. de testa. glo. in l. fideicommissum. C. de fideicommis.

¶ Inimici ciuitatis perdant omnia iura ciuitatis Bar. in l. hostes. § i. ff. de capti. & postli. reuer.

¶ Inimicus meus presumitur qui contra me testificatur uoluntarie. secus si coacte. de accus. cum oporteat.

¶ Inimico non creditur. ff. de testi. l. iii. § l. ff. de qoni. l. i. § preterea.

¶ Inimici aliquando magis prosunt quam amici. de simo. licet. de elec. per inquisitionem. in glo. ii.

¶ Licet inimicicia sit nouiter sublata & facta amicicia & tamen repellit quis a testimonio. secundum Inno. in c. cum. l. et. a. de re iudi. de quo uidetur casus in c. accusatores. iii. q. v.

¶ Sicut amicus est qui non est leui notitia notus ut l. late. § amicos. ff. de uer. sig. sic inimicus proprie est qui non leui inimicicia est odiosus. xxiii. q. iii. cum lege. et proprie inimicus dicitur qui ad alterius ulcionem tendit. iii. q. v. de accusatoribus. et c. quia suspecti.

¶ Qui inimicis in una ratione cedit uel litteras seu nuncium uel aliquod signum mittit incidit in crimen lese maiestatis. ut ff. ad legem iul. maies. l. i. ii. et. iii. et notatur. xxiii. q. ultima. de forma fidelitatis.

¶ Qui nostra bona tollit noster inimicus est. Abb. de restu. spo. item cum quis.

¶ Amicus inimici est inimicus. ar. C. de inoffic. testa. l. si liberi. ff. de lega. iii. l. sciendum.

¶ Propter nouam inimiciciam possum repellere testem cotra me nunc inductum quem antea pro me induxeram Spe. ti. de teste. § x. uer. et no.

¶ Quando inimicicia consurgit inter duos consortarios rone unius consortum. uide Ang. in consi. suo. ccli. quod incipit in splendidissima.

¶ An inimicicia excuset a tutela. uide insti. de excus. tu. § item si propter.

¶ Iudex potest precipere inimico alicuius ne faciat transitum ante domum eius. uide in l. i. ff. de offi. prefec. urb. Bar. ff. de re iudi. l. quod iussit.

¶ An minans siue male dicens sit inimicus dic considerandam qualitatem minantis. C. si quis impa. maledix. l. i. C. quod ac. et obli. l. fi. ff. ex qui. cau. ma. l. iii. et quod ibi no.

¶ Ex pace omnis inimicicia cessat et omnis causa inimicicie. ff. de adime. lega. l. iii. § fi. cum l. sequenti. et quod ibi no.

¶ Inimicicia surgens ex iusta sententia arbitri non est potens ad recusandum arbitrium. glo. in l. non distinguemus. § cum quidam. ff. de arbi.

¶ Semel inimicus semper presumitur inimicus. et repellunt non tamen capitales inimici sed etiam suspecti in capitali inimicicia. Inno. dicit in c. cum p. manconella. de accus.

¶ Melius est perdere seu obicere quam dare inimico uel relinquere. ut l. cum in fundo. § diuorcio. ff. de iur. dot.

¶ Inimicicia probatur parentela probata et confederatione cum inimico. nam coniuncti et federati presumuntur eiusdem conditionis. uide glo. in l. liberi. C. de in offi. testa. ubi dicit Bal. quod inimicicia probatur ex offensione uel iussu offensionis; puta ex insidiis. ut ibi dicit.

¶ In dispositione legali inimicicia intelligitur ex magnis et probabilibus causis orta. sed uoluntaria non requirit causam. et ideo si testator reuocat

aliquem a se institutum uel legatum indignum ex eo ꝙ dicit eum esse suũ capitalem inimicum stabitur illi dicto aliter non ꝓbata inimicicia. ſm bal. in. l. hereditas. C. de his. qui. ut indig.

¶ Nota ꝙ ille qui fuit cã inimcicie potest excipe de inimicicia. Abb. in. c. repellantur. de accu. allegat nõta in. l. nec timorem & facit. l. sequens. ff. quod metus causa. ubi cauetur ꝙ licet quis culpa sua sit i loco ubi paciatur metũ nihilominus cõpetit sibi qđ metus cã. licet glo. contrarium senserit i c. ut debitus. de appella. in. ꝟsi. si minus. ubi causa suspitionis procedit ex culpa recusantis recusare non potest.

¶ Nota ꝙ iudex debet esse cautus nam multi faciunt aliquos sibi inimicos ut eos recusare possint ut dicit Abb. in. d. c. repellanẽ. de accu. refert bar. in. l. i. §. cũ quis. ff. de qõni. de eo qui caute dedit cuidam testi alapã.

¶ Inimicicia ꝓbatur ex offensione uel usu offensionis facta ex insidiis. Item ꝓbatur p mrĩmoniũ contractum cum parentela inimici. uel p confederationem factam cum eo. nam coniuncti & cõfederati ꝑsumunẽ eiusdem intentionis quod est notabile. & ex hac cã dimittitur feudum qđ ꝓbatur p glo. in ti. q̃ sit prima cã. biñfi. amit. x. colla. facit l. uti. cum si. ff. de le i.

Iniungimus An hoc uerbum sit ꝓcepti. glo. dicit ꝙ sic. in cle. quia contingit. de reli. domi.

Iniquitas Quid sit iniquitas uide de iureiu. c. i. li. vi.

¶ An omnis iniquitas sit peccatũ. uide nõ. de pe. di. iii. ille rex.

¶ An manifesta iniquitas reddit sñiam nullam. Inno. uidetur dicere ꝙ sic. de re iudi. cum bertoldus. in fi. de quo dic. ut in clemẽ. pastoralis. ubi glo. de re iudicata. uide notata. ff. de iusti. & iure l. penultima. §. finali. ff. ꝓ socio. l. unde. uide. Cy. C. de erro. cal. l. i. Archi. ii. qõe. iii. a iudicibus. xi. q. iii. qui resistit.

¶ Qui allegat iniquitatem sñie debet illam ꝓbare. de appel. cum speciali. ii. q. vi. hoc etiam. & ibi Archi.

¶ Si priuilegiũ incipit continere iniquitatem debet reuocari. ff. de mi. & pup. l. ex facto. de deci. suggestum.

¶ Iniqtas aliqñ tolleratẽ. ut nõ. ff. de pac. l. cum in co. in glo. fi.

Iniuria An & quando & ꝓ qua cã quis possit ꝓpulsare iniuriam. uide optimam glo in. c. i. sup ꝟ. ꝓpulsando. xxiii. qõe. i. & ea. cã. q. iii. item ab aliquo. & c. maximianus. adde xxiii. q. i. militare. & c. paratus. & adde bar. in. l. iii. §. cum igitur. ff. de ui & ui ar. Io. an. de sentẽ. excõi. dilecto li. vi glo. de peni. qđ in dubiis. uide doc. in. l. i. C. unde ui.

¶ Iniuriam ꝓpriam ex corde dimittere debemus sed iniuriam dei acriter uindicare. lxiii. di. solentane. xxiii. q. iii. põt in hac. & c. inter.

¶ Qui non est capax doli non potest alteri facere iniuriã. xv. q. i. illud. de delic. pue. c. i.

¶ Prius est tolleranda iniuria q̃ fratres scandalisandi. xxiii. q. iii. qđ uero contrariũ uideẽ ꝓbari ea. cã. & q. c. maximianus.

¶ Clerici ꝓ repellenda iniuria licite possunt a laicis petere auxilium xxiii. qõe. iii. c. nostri. & c. ab imperatoribus.

¶ Iniuria semel remissa amplius puniri nõ debet xxiii. q. iiii. si illic.

¶ Iniuria personalis est si quis aliquem in carcerem cohercet. dicit Inno. de sen. ex. c. nup.

¶ Faciens executionem preter debitum rationis dicitur facere iniuriam. dicit Inno. in. c. finali. de no. op. nũ.

¶ Iniuria grauissima est flagellare aliquem. tex. est notabilis in. l. sed si hac. §. pretor ait. ff. de in ius uocando.

¶ Iniuriãs qui non uult comparere coram iudice potest impune offendi. de quo dic ut nõ. glo. in. l. nullus. C. de iude.

¶ An pro iniuria facta clerico competit actio ecclesie. dic ꝙ non. si est facta persone. secus si officio uel dignitati. Inno. de sen. ex. contingit.

¶ Iniuriam illatam ecclesie clericus non potest remittere. secus si est illata ꝑsone. uide. ii. q. vii. accusatio. glo. fi. de fo. compe. cõquestus. in glo. & đ sen. ex. contingit.

¶ An peo iniuria illata clerico per laicum possit clericus agere coram iudice ecclesiastico. uide de testi. peruenit. in glo. i. de homici. c. ii. libro. vi de iudi. postulasti.

¶ Licet quis cotidie debet honorari si tamẽ una die non honoraẽ non fit illi iniuria. uide Io. an. c. ii. de feriis.

¶ Iniuria facta famulo meo seu ꝓcuratori uideẽ facta mihi. ut in. l. ossa. in fine. ff. de reli. & sump. fune. & ff. de uerbo. obli. l. si stipulatus fuero. per te non fieri.

¶ Etiam si pars remittit iniuriam extra iudiciũ iudex tamen ꝓcedit ꝓpter interesse publicũ. glo. est ualde notabilis i. l. diuus. ff. ad sille. adde ꝙ etiãm si iniuria sit remissa p pactuz põt nihilominus criminaliter agi. bar. in. l. i. ff. de iniuriis. ubi uide.

¶ Iniuria facta rustico uidetur factã miserabili persone. textus in. l. non patimur. C. de cur. publi. libro. xii.

¶ Quod dicatur uerbũ iniuriosum. bar. in. l. item apud labeonẽ. ff. de iniuriis. idẽ bar. plene in cõsi. suo quod incipit in cã uertente. idem in. d. l. item apud labeonem. §. cõuicium.

¶ Qualiter & qñ dicaẽ fieri iniuria ad domum. bar. in. l. lex cornelia. §. domũ. ff. đ iniur. dixi sup̄ sub dictione domus.

¶ De iniuria in ꝑsonã uide bar. in. l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publi.

¶ Quis dicaẽ ꝓsequi suam uel suoꝝ iniuriã. uide Sali. in. l. si femina. C. ad turpil.

¶ Nemini iniuriam facit qui iure suo utiẽ. in. l. iniuriarũ. §. i. ff. de iniur. de elec. cum ecclesia uulterana. & qđ ibi nõ. glo. adde. ff. de condi. ob tur. cau. l. si donatarius. ff. de libe. ho. exhi. l. iii. §. i. ff. đ acqui. here. l. iulianus. §. penẽ. & l. fi. ff. ad. l. iul. de ui pub. ff. de dam. infec. l. fluminũ. §. fi. & l. ꝓculus. quod dic uerũ nisi abutatur iure suo. tex. et glo. in. l. ex hoc edicto. §. finali. ff. de alie. iudic. mu. cau. fac.

¶ Iniuria facta uni ex fratribus possit p aliũ uindicari etiam si sit spurius. nõ. in. l. cũ scimus. C. de agri. & censi. li. xi.

¶ Potest dñs castri uel uille agere pro iniuri

facta subditis si habeat iurisdictionē in dicto castro uel uilla & agit tantum ꝑ suo interesse. nō. In no. in. c. dilecti. de appel. ubi uide an possit petere emendari damnū datum suis subditis. & uidetur dicere ꝙ non. quia non est eorum ꝓcurator. dixi sup̄ sub dictionibus damnum & dñs. dicam. ī. sub dictione superior.

¶ An dñs possit indicere bellum ꝑ iniuria subditoꝝ. Inno. de resti. spo. olim. iii. & de iureiu. sicut. glo. de appel. dilecti. de priuile. auctoritate. li. vi. glo. xv. q. vi. auctoritate. glo. in. c. excōicamus. de berti. in. ꝟsi. adiunxerit. Bar. in. l. i. in fine. ff. de iniuriis.

¶ An incisio uestis sit iniuria in personam. uide bar. in. l. i. §. hoc aūt. ff. de no. op. nū. & in. l. licitatio. §. qđ illicite. ff. de publi.

¶ An & qñ iudex possit cognoscere de iniuria facta sibi uel familie sue. Cy. in. l. i. C. ne quis in sua cā. bar. in. l. si quis aliqd §. si quos. ff. de penis.

¶ An iniuria possit fieri mortuo. dic ꝙ sic. ꝑ. l. sororē. C. đ his qui. ut indig. uide in aut. ut defunc. seu fune. colla. v.

¶ An iniuria facta uni de parentela uideat facta omnibus. dic ꝙ sic. ꝑ ea que nō. bar. in. l. i. ff. đ his qui ut indig. & in. l. i. cuꝫ. l. seqñ. ff. de lib. cā. adde qđ dixi. s. sub dictione inimicus.

¶ An rectores seu administratores ciuitatis possint remittere iniuriam factam priuatis personis ciuitatis. nō. Inno. de iniur. in nostra. adde quod dixi supra sub dictione damnū. bal. x. col. de pace iura. fir. in. c. i. iii. rñso. ubi uide.

¶ Que dicatur iniuria & in quo consistat. bar. in l. iniuriaꝝ. §. is qui. ff. de iniuriis. Cy. in. l. si nō cōuicii. C. de iniur. in vii. q.

¶ An dicens alicui uos mentimini saluo honore uestro uel salua reuerentia faciat sibi iniuriaꝫ. dic ꝙ sic. tex. & ibi nō. de iureiu. eam te. ubi uide do. Anto. nos addimus tex. in. l. si quis extraneus. in prin. ff. de acquiren. hered. & quod ibi notat Dy. & bartolus.

¶ An bonus xp̄ianus teneatur remittere iniuriaꝫ sibi illatā. glo. insti. đ iniur. §. fi. xxiii. q. iiii. si is ꝗ in glo. & in. c. i. de maledic. in glo. de conse. dis. ii. panem. in glo. ubi concluditur ꝙ iniuriā ꝓ ut sumitur ꝑ odio & rancore tenet̄ remittere sed non emendam aut satisfactionem. ad idem bona glo. xxiii. q. iii. c. i. sup. ꝟ. ꝑsuadet. glo. xc. di. si qs con tristatus. adde tex. xxiii. q. iiii. §. ex his omnibus. & c. seqñ. glo. de homici. c. ii. li. vi. & quod dicam infra sub dictione offensa. ubi etiam de hoc. adde qñ quis debeat iniuriam ꝓpriam ulcisci. & qñ pacienter tollerare. s. Thomas secunda secunde. qōe cviii. arti. i.

¶ Que dicatur iniuria atrox. uide insti. de iniuriis. §. atrox. glo. de dona. c. fi. de sen. ex. cuꝫ illoꝝ adde de exces. ꝑla. c. tanta. Spe. ti. de lega. §. nunc dicamus. ꝟsi. que autem dicatur.

¶ An quilibet teneatur ꝓhibere iniuriam quam uidet alteri inferendam. no. de sen. ex. quante. li. q. vii. negligere in glo. tex. xxiii. q. iiii. ñ inferēda & c. sequen.

¶ Quot modis tollatur iniuria & quanto tēpore quis excludat̄ ab actiōe iniuriaꝝ. nō. glo. xxiii. q. iiii. si ille.

¶ Si plures iniuriant̄ uni an iniuriatus possit agē simul contra omnes & an sufficiat solutio uel satisfactio unius tantum. uide bar. in. l. semꝑ. §. si in sepulcro. ff. ꝙ ui aut clam.

¶ Iniuria dicit̄ fieri heredi si fiat defuncto. uide bar. in. l. i. ff. de iniur. tenet ꝙ sic. adde nō. in. c. cōtingit. de sen. ex.

¶ An consentiens se uerberari possit agere actione iniuriaꝝ. bar. in. l. i. ff. de iniur.

¶ An in dubio iniuria intelligatur seu uideatur facta ioco. glo. bal. & bar. in. l. ii. ff. de iniur. tex. đ ꝓsump. c. i.

¶ Pro atroci iniuria illata per patrē filiofamil. pōt agi criminaliter licet non ciuiliter. bar. in. l. ꝓtor. §. ꝓterea. ff. de iniuriis.

¶ An ꝑ confessionem delictoꝝ ꝓbetur remissio iniuriaꝝ. bar. in. l. non solum. §. iniuriaꝝ. ff. de iniuriis. uide Io. an. addi. Spe. eo. ti. sup ꝑiculo.

¶ Si aliquid ponitur i libello quod habeat aliquē diffamare an libellans teneat̄ de actione iniuriaꝝ uide bar. in. l. item apud labeonē. §. si quis libello. ff. de iniuriis.

¶ An in actiōe iniuriaꝝ habeat locum cōsideratio damni. bar. in. l. item apud. §. si quis seruo. ff. de iu reiurā. & in. c. olim. de iniur.

¶ An pater possit remittere iniuriā filii. uide rō. in. l. sed si unius. §. filiosfamil. ff. de iniuriis. adde glo. ff. de pactis. l. in ꝑsonam. & de senten. ex. parrochianus. in glo. i.

¶ Si improperant̄ alique qualitates uere de quibus interest rei publice talia scire non potest agi actione iniuriaꝝ contra eum. secus si non interest uide bar. in. l. eum qui. ff. de iniur. Io. an. in addi. Spe. ti. de iniur. sup ꝑica.

¶ An iniuria debet taxari a iudice uel magis stetur iuramento patris. bar. in. l. iniuriaꝝ. §. i. ff. de iniuriis.

¶ An in libello sup actione iniuriaꝝ debet exprimi certa quantitas extimatōis iniurie. uide bar. in l. i. ff. ad legem iul. repetū.

¶ An cōuentus actione ciuili calumpniosa possit agē actione iniuriaꝝ. bar. ꝙ sic. in. l. si stellionatus ff. ad turpil.

¶ An faciens de mandato alterius teneat̄ actiōe iniuriaꝝ. uide nō. in. l. non solū. §. i. ff. de iniuri.

¶ An per osculum datum iniuriato in ecclesia uideat̄ remissa iniuria. bal. x. colla. qui. mo. feu amit. c. i. adde nō. in cle. si sūmus. de sen. ex.

¶ Iniuriam potest quis cōmittere in alium etiaꝫ se defendendo. bal. x. coll. de pa. constā. cum. si. in ꝑ. defendendo.

¶ Iniuria dicitur fieri ecclesie si prelatus ui inde expellitur. tex. & glo. in clem. en. quamuis. in ꝑn. de re. compe.

¶ Si quis dixerit alicui conuicium uel contumeliam que sit uera an conueniri possit actione iniuriarum. uide Io. an. in addi. Specu. ti. de iniur. §. i. in prin.

¶ Actio iniuriaruꝫ statim competit si aliquis ad animū sibi reuocat iniuriaꝫ alias ex dissimulatiōe aboletur quod qualiter sit itelligendū uide ꝑ Io. an. de iniur. olim.

¶ An in libello iniuriaꝝ sit necesse exprimer̄ qđ ille fecit animo iniuriandi. uide bar. in. l. si non cōuicii. C. de iniur.

¶ An dicens uerba iniuriosa debeat ꝓbare quod

irato animo dixit & non animo iniuriandi. glo. ii. q. iii. si quis iratus.

¶ Fugare aliquẽ est iniuriari. uide tex. in. l. item apud. §. i. ff. de iniur.

¶ Accusatus iniuste pót agere actione iniuriaꝝ. bar. in. l. non ideo minus. C. de accu.

¶ An testator qui credens se mori in testõ remisit iniuriã & si postea cõualescat possit agẽ actõe iniuriaꝝ. uide Spe. ti. de instru. edic. §. nunc uero aliqua. ꝟsi. item pone cum quidam.

¶ An iniuriatus possit petere ut iniurians pstet cautionem de ulterius eum non offendẽdo. Io. an. de homici. c. si. li. vi. adde Inno. i. c. i. de offi. dele. in glo. magna.

¶ Salutans inimicũ non uidetur remittere iniuriam. de sen. ex. si quem. doct. de iniur. olim. adde quod dicam. ĩ. ꝓxime de osculo.

¶ An uerbis dicatur fieri iniuria. de re iudi. cum te. ubi uidetur tex. ꝙ sic. xv. q. i. merito. i ꝟ. illud

¶ An platus possit remittere iniuriam illataꝫ ecclesie. glo. xxiii. q. iiii. si is qui. glo. xc. di. discordãtes. glo. de sen. ex. contingit.

¶ Qualiter qs debeat satis facere de iniuria uerbali. uide. Archi. vi. q. i. sũma iniqtas. Inno. & alii de iureiuran. uenientes. & c. quintauallis. tex. in clemen. fi. de peni. ubi Lau.

¶ Qui dissimulat iniuriam calidus est. glo. in. l. i. ff. de dolo

¶ Tu scis ꝙ iniuriã factam filio pater potest remittere ut habuistis supra. & facit. l. si unius. §. finali. ff. de iniuriis. facit etiam. l. i. ad finem & l. lex cornelia. cum similibus. eo. titulo. & facit in argumentum. c. exhibita. de homicidio. hoc limita uerum si pater fuerit honeste uite. alias secus. casus est in. l. si onius. §. i. ff. ď iniuriis. ratio est qa pater inhoneste uite non habet filium i potestate l. & si lenones. C. de epis. audi. Item limita uerum nisi iniuria facta filio fuisset illata per coniunctaꝫ personaꝫ. l. lucius ff. solu. matri. secundum intellectum Bar. ibi hanc ultimã limitationem ponit Ludouicus romanus i singularibꝫ suis singulari. xciii quod bene nota.

¶ Non solum uir patitur iniuriam in uxorem. ut est tex. insti. ď iniuriis. §. patitur. tex. est in. l. Itẽ apud §. sponsum. ff. de iniuriis. ubi uide glo.

¶ Quãdo alicui dicitur aliq̃ iniuria que sit uera an iniurians teneat̃ iniuriato. uide glo. insti. de iniuriis. §. ii. in uerbo intelligitur. que dicit ꝙ non teneẽ sed hoc uidetur contra casum in. l. eum qui innocentem. ff. de iniuriis. ꝓ concordia dic ꝙ aut illud quod alicui dicitur interest reipublice patefieri aut nõ. primo casu nõ teneẽ puta quia dixit sibi tu es leprosus uel spurius que uerba interest reipublice patefieri ne leprosi inficiãt alios & ne spurii admittantur ad dignitateꝫ. de quo uide per Abbatem in. c. cum te. A. B. de re iudi. in ulti. q. Secundo uero casu tenetur puta quia dixit ei tu es claudus cecus & similia. uide Bar. in. l. apud labeonem. ff. de iniur. Ang. in. l. sed si pepercerit. ff. de libe. & postu. Cy. in. l. si non conuicii. C. de iniuriis. Ang. in. l. qui interrogatus. in prin. ff. de interro. actio. Hosti. in summa de iniuriis in. §. sed quid turpi. & quod notatur in prima constitutiõe C. uide Azo. in summa ex quibus cau. infa. irro. in prima col.

¶ Nota ꝙ licet ab aliquo paciaris iniuriam non tamen per hoc diceris iniuriosus alteri. ut est glo. notabilis in. l. si te bonis. C. de iure delib.

¶ Aliqñ iniuria sumitur ꝓ damno. ut in casu. l. si quis iniquũ ius. §. si is. ff. ꝙ quisq; iuris in alteꝝ.

¶ Iniuria est trahere aliquem indebite in iudicio & pót agi actione iniuriaꝝ. l. si uero. §. pro rei qualitate. ff. qui satisda. cog.

¶ An denuntians crimina alicuius dicatur sibi iniuriare. uide Inno. in. c. sollicitudinem. de appel. in glo. que est sup. ꝟ. notoriũ.

¶ An dicens uocanti eum latronem tu mentiris. possit cõueniri actione iniuriaꝝ. Spec. ti. de aduo. §. iam nunc. ꝟsi. hoc tamen.

¶ Dicens ueritatem non teneẽ actione iniuriaꝝ Hostië. de exces. pla. c. grauem. tex. in. l. eum qui. ff. de iniur. Host. de iureiu. c. quintauallis. in pn. aliquid in. c. solicitudinem. de appel. glo. v. q. i. in summa. Spe. ti. de iniur. §. i. in pn.

¶ An pro iniuria illata ecclesie debꝫ satisfieri clerico uel ecclesie. uide Arch. de censi. q̃q̃. li. vi.

¶ An agens actione iniuriaꝝ. in eodem libello ꝓ pluribus iniuriis. possit simul uel diuisim eas extimare. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de iniur. § . i.

¶ Pro iniuria agi ñ possit nisi reuoceẽ ad animũ glo. xxiii. q. iiii. si illis. glo. insti. de iniur. §. finali. Hostien. de re iudi. cum te. facit quod dixi supra proxime.

¶ An liceat iniuriari alicui post diffidationem. Io. an. de homici. c. i. li. vi.

¶ Quis debeat ꝓsequi iniuriã illataꝫ priori manuali. an ipse uel successor uel abbas maioris monasterii. uide Fre. de se. consi. suo. xxxiiii.

¶ Quibꝫ modis uideat̃ remissa iniuria. uide glo. insti. de iniur. §. hec actio Hosti. in. c. cum te. de re iudi. Io. an. in ꝓhemio. vi. li. in pn.

¶ Iniuria dicit̃ fieri si minor uult equari maiori. tex. ii. q. vii. puto.

¶ Iniuria dicitur fieri psone qñ fit rei adherenti psone. Host. de sen. ex. c. nup. Bal. x. col. de pa. iuramẽ fir. iii. rñso.

¶ An clericus ꝓ defensione iniurie possit accipe arma. Io. an. de sen. ex. dilecto. li. vi.

¶ An inducens aliquem ad iniuriandum alicui teneatur actione iniuriarum. uide Archid. ii. q. vii. si quis.

¶ Que dicat̃ minima uel leuis iniuria. uide tex. & quod ibi nó. de re iudi. cum te. ubi etiam uide an pro leui iniuria detur actio sicut ꝓ graui. de q̃ etiam. ii. q. i. in pmis.

¶ An iniusta excõicatio inferat iniuriam. tex. & glo. xi. q. iii. c. temerariũ. & c. illud. & Io. an. in. c. statuimus. de sen. ex. li. vi.

¶ Uocatus ad iudicem incõpetentem pót agere iniuriam contra uocantem. tex. & ibi doc. iii. qõe. vi. non liceat. glo. xi. qõe. i. placuit. ii. tex. de imu. eccle. c. penul. li. vi. ubi uide.

¶ Iudicans subditũ alienũ dicit̃ iniuriari suo iudici. tex. & ibi Archi. ii. q. i. nomen. & xxi. dis. in tantum.

¶ Si uoco te latronem & tu me quilibet pót agẽ iniuriaꝝ. Arch. iii. q. ulti. neganda. ii. sup glo.

¶ Qualiter quis debeat satisfacere pro iniuria quam clericus intulit alicui. uide Io. an. de sentẽ. excõ. contingit.

¶ Quis dicitur iniuriari iudici suo qn̄ eo relicto uadit ad aliuz glo·xi·q·i·placuit·ii·tex·& ibi Arch·iii·qōe·vi·non liceat glo·in·c·ex tenore·de rescriptis·

¶ Iniuriam facit qui non credit uerbo illius cui est credendum·tex de ma·& obe·legabatur·

¶ Non tenetur filius defendere iniuriam patris si pater est contra eum·Arch·xxiii·q·iii·c·ii·

¶ Qualiter debeat extimari iniuria mutilatōis membri·glo·xxiii·q·viii·bus a quibus·de aliis in iniuriis uide Host·de sen·ex·ca noscitur·ad materiaz uide glo·in·c·ii·canonici·de offi·ordi·li·vi·& quod·dixi·s·

¶ Non pmittens aliquem adire suū iudicem dicitur iudici iniuriari & sibi tenet̄ de iniuria·uide tex·in·c·penul·de imu·ecclesi·libro·vi·faciunt q dixi supra·

¶ Si iniuria est illata ꝓpter multitudiné quis teneatur·uide Io·an·de ordi·cogni·c·ii·

¶ An qs possit sibi ipi iniuria facere·tex ꝙ sic·& ibi Arch·xxviii·q·ii·qd̄ uero·

¶ Omne quod iure non fit dicitur iniuria·insti·de iniuriis·in prin·Io·an·de offi·dele·c·i·Archi·xi·q·iii·illud·

¶ Appellans frustratorie dicitur facere iudici iniuriam·glo·l·di·si quis ꝑpostera·melius p Io·an·de offi·dele·suspitionis·

¶ Iniuria illata delegato censetur illata delegāti uide tex·ii·q·vii·accusatio·vii·q·i·omnis·glo·xvi q·i·reuertimini·qd̄ intellige qn̄ fit circa delegationem·non aliter·

¶ Iniuria non ex opere sed ex uoluntate pensanda est·xvi·q·i·si quis·

¶ Iniuria infert̄ bonis diuina dispensatiōe ut purgentur·vi·q·i·sunt·

¶ Iniuria ꝓpria pacienter est sustinenda sed dei ulciscenda·nam dn̄s uolens samaritanos ob iniuriam ꝓprie ꝑsone cum paciencia & gaudio tolleraī illos igne quem apl̄i sup eos descender̄ gestiebāt nō consumpsit sed ad ꝑces helie ignis de celo descendit & quiquagenarios consumpsit non ut proprie sed dei iniuria quem exprobant uindicare t·xxiii·q·iiii·qd̄ xp̄us·&·§·seqn̄·&·c·inter q̄relās·§·sed obicitur·&·c·seqn̄·

¶ Iniuria semel remissa iteꝝ reuocari non debet xxiii·q·iiii·si illic·

¶ Ob iniuriam ꝓpulsandam omnis milicia instituta uidetur sed tam nostram q̄ socioꝝ tollerare debemus exemplo xp̄i & multoꝝ sanctoꝝ·xxiii·q·i·§·i·per totum·&·q·iii·qui secundum·&·qōe v·non est·

¶ Iniuria licite a pfectis ideo pulsatur non uerberibus sed moderatis uerbis·xxiii·q·i·paratus·

¶ Iniuriam iustus pacienter tollerans celestem meretur coronam·xi·q·iii·& si &·c·qui iustus·

¶ Iniuria episcopoꝝ est xp̄i iniuria cuius legatōe funguntur·ii·qōe·vii·accusatio·iii·qōe·ii·nullum in fine·

¶ Iniurie platoꝝ degradatione puniunt̄·xi·q·i·si quis sacerdotum·

¶ Iniuriam dimittere spiritualis elemosina est·xlv·dis·tue·

¶ Pro iniuria nolens satisfactionez recipe peccat & punit̄·xc·di·si quis contristatus·

¶ Secundum uarietatem iniuriarum debent esse respectus penarum·de peni·di·i·uulgaris·§·pene l·di·quia·

¶ Iniuriā non infert q ab inicio sua aufert·xiiii·q·v·non sane·

¶ Iniuriam propriam potest prelatus punire dūmodo nō fiet animo ulciscendi·gl·xlv·di & qui·

¶ Iniuriam sustinens multipliciter ꝓdesse potest uidelicet arguendo·xliii·di·sit rector·fugiendo·vii·q·i·§·sicut·& ipas iniurias armis ꝓpulsando·xxiii·q·iii·p membris·& satisfactionem exigēdo xc·di·si quis cōtristatus·& sm̄ diuersitatē morbi diuersas medicinas dando·l·dis·ut constitueret·xxiii·q·i·paratus·

¶ Iniuria cōmittenda non ē uel impietas ꝑtextu pietatis & religionis·liiii·di·generalis·

¶ Iniuriaꝝ suaꝝ ultores in clericos non ordinent̄ xlvi·di·sedicionarios·

¶ Iniūriarum actione tenetur non solum qui fecit·uerum qui dolo fecit et qui curauit ut cui mala pugno percuteret̄ et qui uoluntatem habuit de peni·di·i·§·i·si qs tam mal·et·c·si quis pulsat⁹·

¶ Pro uarietate iniuriaꝝ quis multipliciter reus fieri pōt·nam in crimine iniuriarū non assignatur certa pena in criminibus quia p uarietate iniuriarum est multiplex uarietas penaruz·ff·de penis·l·aut facta·et habetur·de pe·di·i·§·i·

¶ Iniuria facta clerico in collegiuz redundat·de pe·di·i·§·uulgaris·

¶ Iniurias suas qui dn̄i beneficii oblitus uul uindicare non solum de futuris peccatis ueniam non merebitur sed etiam ꝑterita que iam sibi dimissa credebat ad uindictam ei replicabuntur·de pe·di·iiii·in ꝑn·et·c·qui diuini·

¶ Pro iniuria ꝓpria utrum quis possit aliquem punire et excōicare et sunt due opiniones·sed distingue ꝙ si iniuria tangit ꝑlaum non potest si tangit ecclesiam potest·glo·ii·qōe·vii·si quis·i·si qs ab episcopo·

¶ Iniuria alteri ꝓpter alterū fieri non debz·i·q·i·sacramenta·

¶ Cum alterius iniuria nemo subueniendus est·xiiii·q·v·forte·et·c·deniqꝫ·quia deo gratum nō ē obsequium cum iniuria alioꝝ·eadem·q·c·i·et·ii·

¶ Iniuriam ꝓpriam sine ep̄o clericus non uidetur posse ꝓsequi·sed iniuriā factam ecclesie pōt·ii·q·vii·accusatio·xxiii·q·iiii·si is qui·

¶ Iniurians leso satisfacere tenetur nec cogitur quis superbo indulger̄ antequam humiliet̄·xxiii·q·iiii·si illic·

¶ Licet aliqua sit grauis iniuria sufficit tn̄ iudici ꝙ pars remittat·Hosti·de iureiu·ueniens·

¶ Quando iniuria dicatur concernere personam et quando ecclesiaz·uide glo·ii·q·vii·si qs ab ep̄o·do·Anto·de sen·ex·contingit·tex·in cle·quis·§·i·de fo·compe·

¶ Qn̄ propter iniuriā possit agi ciuiliter et criminaliter·Spe·ti·de iniuri·§·i·uersi·sed querit̄·Bal·x·coll·de pa·iura·fir·c·i·

¶ An ꝓpter iniuriā illatam ep̄o a consanguineis clerici possit ep̄us priuari clericū bn̄ficio suo·glo·ꝙ non·i·q·iiii·quia ꝑsulatus·adde glo·in·c·petrus de homici·et quod ibi nō·

¶ Ad quid detur actio iniuriaꝝ·uide glo·in·c·si canonici·de offi·ordi·li·vi·Io·an·de sen·ex·cōtingit·sup glo·

¶ An clerici debent remittere iniuriam si uident q ex remissiõe cõsanguinei interficiãt iniuriantẽ glo. i. qõe. iiii. quia presulatus. Hostien. d sen. ex. ea noscitur.

¶ An iniuria tollatur dissimulatione. uide glo. in l. non solum. §. i. ff. d iniur. ubi uide an sit necesse q iniuria reuocetur ad animũ. uide insti. de iniur. §. fi. xlv. di. q emendat. i. q. iiii. q. presulat⁹. xxiii. qõ. iiii. si is. & c. si illic.

¶ Remittens iniuriam ꝑpter pecuniam efficitur infamis. xxiii. q. iiii. si illic. in glo.

¶ An & quando iniuria fiat uel non fiat uolenti. nõ. de sen. ex. contingit. in glo.

¶ Actio iniuriarum uidetur remitti si iniuriatus postea ridet ludat uel conridat cum iniuriante. nõ insti. de iniur. §. ultimo. in glo

¶ An aliquis possit agere non solum ꝑpter iniuriam illatam sibi sed etiã illis quos habet i potestate. insti. de iniur. §. patitur.

¶ Pro iniuria illata mõaco agit sindicus monasterii & non monacus. de sen. ex. parrochianos. de accu. ex parte.

¶ Super iniuria non potest ꝓcedi lite non contestata. de iniur. c. i.

¶ Si iniuria fit sponse de presenti actio iniuriaꝝ datur sponso. ff. de iniur. l. Item apud labeonem. § sponsum. & quod ibi nota.

¶ Actio iniuriarum datur heredi ꝑpter iniuriaꝫ irrogatam cadaueri defuncti uel si eius fama fuerit dilacerata. ff. de iniur. l. i. §. itẽ aut ꝑ semetipm

¶ Inde non dicuntur nasci iniurie unde iura nascuntur. de rescrip. nõnulli. glo. de accu. qualiter. C. de indi. uidui. toll. l. ii.

¶ Non tenetur iniuriarum qui honorem alicui⁹ impedit sed is qui minuit. ff. de iniur. l. iniuriaruꝫ §. si qs. et. ff. que in frau. cred. l. qui autẽ. in prin.

¶ An actio iniuriarum requirat dolum. ff. de iniu. l. si illud. C. dei niu. l. si non conuicii. ff. de iniuri. l. non solum. §. si mandato. & §. proculus.

¶ An seruus possit agere pro iniuria sibi illata contra dominũ. glosa. xxiii. q. iiii. si ecclia uera.

¶ An iniuria illata uni de collegio uideatur illata toti collegio uel omnibus. glo. de peniteneia. di. i. §. uulgaris. uide nõ. per. Io. an. in. c. romana. in fi. de sen. ex. li. vi. secundum Iohan. an.

¶ An curia romana det lrãs super iniurias. Host. de resti. spo. c. grauis. Io. an. in addi. Spe. ti. de rescrip. prensenti. §. rõe autem cause. in prin. Ideꝫ de senten. exco. ea noscitur.

¶ Uiolans aliquam constitutionem dicitur iniuriam facere auctori eius. Archi. x. di. ceterum.

¶ An opponens exceptioneꝫ criminis & nõ ꝓbãs possit conueniri actione iniuriarum. uide Spe. tit. de accus. in fi. uer. sed pone.

¶ Iniuria dicitur fieri iudici si nõ permittit exequi iurisdictionem suam. tex. de offi. deleg. ex litteris. in fine. & quod ibi nota.

¶ An prelatus possit cum bona conscientia uẽdicare iniuriam sibi illatam. uide. ii. q. vii. c. si qs ab episcopo. & de maled. c. i. de penis. romana. lib. vi. Inno. de. ꝟ. sig. ex parte. glo. in. uer. ecciis. i cle. q̃. urs. de foro comp. Inno. de pe. dilectus. de sẽtencia excomuni. dilecto. libro. sexto.

¶ Iniuria dicitur fieri religioni si is qui non est de ea defert illius habitum. uide tex. & ibi Genze. in extrauag. Io. xxii. que incipit sacrosancta.

¶ Coraꝫ quo iudice debeat agere clericus ꝓ extimatione iniurie sibi illate a laico. dixi supra. adde nõ. in. c. parochianos. de sen. ex. in glo. finali.

¶ Actio iniuriarum est annalis. Hosti. de sen. ex. ea noscitur. glo. xxiii. q. iiii. si illic. glo. in. c. fi. de iniur. Io. an. in addi. Spe. ti. de iniur. §. i. uer. & scias. adde nota. ff. q me. cau. l. si cum exceptione. §. satis clementer. in glo. anno utili. Cy. i. l. si non cõuicii. C. de iniu. in. iii. q. nõ. ff. de pe. l. si qs forte.

¶ Qualiter extimetur interesse iniurie. glosa de sen. ex. sacro. in uer. interesse. glo. de offi. ordina. si canonici. li. vi. in. ꝟ. damnis. Hostie. de sen. ex ea noscitur. Bar. in. l. iniuriarum. §. i. ff. de iniu. Spe. ti. de iniur. §. i. ꝟ. in hac autẽ. Cy. in. l. si non conuicii. C. de iniu. in. ix. & x. qõ. dixi aliquid supra.

¶ An augeatur iniuria in eo quod cõmittitur in personam pluribus coniunctã. uide a nc. Thomaꝫ secunda secunde. questione. lxv.

¶ An iniuria augeatur ex ꝑsona. uide de calum. c. i. & de sen. ex. c. ultimo.

¶ Appellatione iniurie simpliciter intelligitur de ea que habet in se contumeliam. ar. ff. ad. l. acquil. l. sed & si quicumque. §. iniuriam.

¶ Iniuriam factam clerico episcopus sine capitl'o remittere non potest. de sen. ex. contingit. in glosa i. xxiii. q. iiii. si is qui. de sen. ex. cum desideres. & c. cum illorum. & c. non dubium. & c. in quibusdã de peni. di. i. uulgaris.

¶ Iniuriam proximi uel uicini quis imo tenetur propulsare. de sen. ex. dilecto. libro sexto.

¶ Pro iniuria illata marito nõ potest uxor agere sed bñ ecõtra. insti. de iniu. §. patit. facit. ff. de iniu. l. i. §. i. & l. ii. Item socer nurus nomine. ut i dicto §. patitur. facit. ff. de iniur. l. i. §. i. Item ꝓ his qs quis habet in potestate. ut sibi.

¶ Iniuriam facere possũt qui eam pati possunt qd fallit in furioso & pueris non doli capacibus quibus fieri possit iniuria. ipsi aũt aliis facere nõ possũt ff. de iniur. l. illud. xv. q. i. illd. adde qd dicit Spe. in ti. de iniuriis. §. ii. ꝟ. qui si fine.

¶ Iniuria augetur ex loco. Spec. in ti. de sentẽ. §. vi. ꝟ. si uero iudex.

¶ Quid irritat in actione iniuriarum. uide de iniuriis. c. si rixant.

¶ Deus facit iudicium & iusticiam omnibus iniuriam pacientibus. psalmus. cii. q icipit. benedic anima mea. xxiii. q. iiii. §. hinc etiam. unde icriptũ est michi uindicta & ego reetribuam dicit domin9

¶ Quot modis dicatur iniuria. nota. insti. de iniuriis. in prin. nõ. ff. de regu. iu. l. nemo põt mutare. Cy. C. de iniuriis. l. si conuicii. in. i. q. Bar. ff. ad. l. iul. de ui pub. l. ea. §. ea. nõ. de iniuriis. c. fi. in glo. ignorantia.

¶ Cõtra uocantẽ aliquẽ iniuriose i iudiciũ possit agi criminaliter & ciuiliter. uide Ang. in consilio suo. cclii. qd incipit primo uidendum.

¶ An iniuria facta emptori noceat uenditori. nõ. ff. de euic. l. si ꝑ imprudentiã. in glo. auctore. Cy. plene. C. de loca. l. si defuncto. in. ii. q. & Bar. in. l. exceptione. ff. de fideius.

¶ Iniuriam facit qui in bonũ facit. nõ. ff. ad legeꝫ acqli. l. si seruus seruuꝫ. §. & si puerum. in glo. ied iniuriam.

¶ An res iaimata faciat iniuriã. nõ. insti. si qua.

pau.fe.di.§.i.in glo.caret.

¶ An iniuria facta uni ex parentela uideat facta omnibus.nõ.ff.de iniur.l.lex cornelia.in glo.eorum Bar.ff.de suspec.tu.l.tutor quoque.§.si tutor.& ibi Bar.tangit an facta uni socio censeatur facta alteri socio.

¶ An actio iniuriarum possit uendi.nõ.ff.de here.uel actio.uen.l.si nomen.C.eodem.l.fi.& ibi Cy.nõ.ff.de iniur.l.iniuriarum acti.& ibi bar.Io.an.in addi.Spe.ti.de ces.ac.§.i.pro.pe.

¶ An actio iniuriarum tollatur si passus accipiat penitentiam.& remittat iniuriam.nõ.insti.de iniuriis.§.fi.in glo.fi.bar.ff.eo.l.non solum.§.iniuriarum.Io.an.i addi.Spe.ti.de instru.edie.§.nũc uero aliqua.pro.item pone.& ti.de treug.& pace.circa prin.uide bar.in.l.si tibi.§.quedã.ff.de pac.

¶ Agens actione iniuriarum debet in libello ponere tempus facte iniurie.nõ.C.de iniur.l.atrocẽ.bar.ff.eo.l.iniuriarum

¶ An iniuriarum infamat siue ciuiliter siue criminaliter agatur & que cautela sit ut nõ infamet.nõ.de re iudi.cum te.in glo.Cy.in.d.l.si nõ cõuicii.ad finem.C.de iniur.

¶ In quo differt actio pretoria iniuriarum ab actione legis cornelie que datur pro iniuria.notatur ff.de iniuriis.l.lex cornelia.circa principium.in glo.prima.

¶ An actio iniuriarũ sit ex equo & bono uel ex delicto.nõ.ff.de iniur.l.non solum.§.iniuriarũ.in glo.i.& ibi bar.

¶ Accusatus iniuste pro parte & pro parte non põt agere iniuriarum contra accusatorẽ ciuiliter & qualiter fiat extimatio iniurie & per quez & qualiter ĩ actione iniuriarum formet libellus.uide Ang.late ĩ consi.suo.xci.qđ incipit sup pũcto.& bar.in.l.iniuriarum.ff.de iniur.

¶ Iniuriarum alia cõmunis alia propria alia generalis omnibus de populo.l.lex cornelia.ff.de iniu.C.de epis.& cle.l.raptores.Cy.in.l.i.C.si qua.pre.di.potesta.& in.l.i.ff.de priua.delic.

¶ Pro iniuria illata ecclesie agit quilibet de populo.ut.l.si quis in hoc genus.C.de episco.& cle.glo.in.l.i.§.huius studii.ff.de iusti.& iure.adde quod notat bar.in.l.i.§.idem ait.ff.de iniuriis.In no.in.c.non dubium.de sen.excõ.& in.c.contingit.eodem ti.

¶ Si duo ad inuicez sibi iiurient an compensent iniurie.uide.ff.de bo.libe.l.qui cum maior.ff.so.ma.l.uiro.ff.de dolo.l.si duo.ff.de cõpesa.l.si ãbo C.de inoffi.testa.in.l.in arenã.incontrariũ.l.negãda.C.qui accu.nõ pos.& hoc tene quod delicta sunt circa diuersa.& sic cessat compensatio.pro quo lex ii.ff.de adul.

¶ Que dicat intollerabilis iniuria & quod dicat qs iniuriari eo ipso quod facit quẽ fame marcescere.ff.de his qui sunt sui uel ali.iur.l.ii.

¶ Iniuria.conuiciũ.& contumelia differũt.ut.ff.de offi.pfec.ur.l.i.§.cum patronus.

¶ An dicens testem ribaldum eum reprobando teneatur de iniuria.Guil.ff.quod quisque iur.l.finali.ad hoc.C.de dela.l.fi.libro.x.ff.de ho.libe.exhib.l.qui cum maior.§.libertus.ff.de in ius uocan.l.libertus.

¶ Ualet pactum & conuentio ut si me inuenias possis mihi iniuriari quia consensus tollit iniuriaz dũmõ iniuria non sit tanta per quã ius agendi acquiratur fisco quo casu nõ ualet pactũ.sm Guil.de cu.ff.de pac.l.si unus.§.pacta que turpem.uide bar.in l.i.§.usque adeo.ff.de iniur.

¶ Iniuria non põt remitti anteq̃ sit facta.ff.de pact.l.si unus.§.illud.bal.in.l.ut uim.ff.de iusti.& iure.

¶ Attinens usque ad quartũ graduz non presumit aliquid facere animo iniuriandi.glo.in.l.uestẽ.ff.de iniu.hoc uerum nisi atrocitas interueniret.ut in toto ti.C.& ff.de parricidiis.uide bar.in.d.l.ut uim.ff.de iusti.& iu.quod nõ.

¶ Iniuria non cadit in brutis.quia carent animo glo.in prlle.l.ut uim.et.ff.si qua.pau.fe.di.l.i.§.ait pretor.

¶ Iniuria uulgi nõ preiudicat priuato nisi culpa eius uel facto habeat origine.nõ.glo.ff.de nego.ges.l.et qui natura.§.ii.

¶ An deturpatio uestimentorum sit iniuria personalis uid tex.ff.de his qui deie.uel effu.l.i.§.hec uerba aũt.ff.de no.op.nũ.l.i.§.hoc aũt edictũ.per bar.aliquid dixi.s.

¶ Legens instrm̃ alterius occultũ tenet actione iniuriarum.ff.ad.l.acq.l.si quis testm̃.§.sed et si qs tabulas.et quod ibi nõ.

¶ Iniuria dicitur fieri heredi.si ossa defuncti de sepulcro ãmoueant.ff.de reli.et sump.fun.l.ossa.quam.l.s.allegaui.Item si defunctus non sepeliat ff.de religi.l.quod si nulla.

¶ An iniuria alteri facta agendo uel excipiendo noceat alteri uel soli sibi.Cy.in.l.si de fundo.C.locati.

¶ Dicens alicui quod est suus uidetur eum iniuriari ff.de libe.ca.l.qui liber.

¶ Dicens aliquem suspectum propter paupertatez tenetur ei actione iniuriarum.ff.de priuile.credi.l.si creditores.

¶ Actõ iniuriarum cõpetit ei qui prohibetur uti loco publico ad usum destinatũ.ff.ne qd in lo.pub.l.i.§.si quis in mari.

¶ Si aliquis dicit me deliquisse possum dicere tu mẽtiris nec teneor iniuriarum.ff.de pecu.l.q̃ omnia.et ibi bar.

¶ An remissio iniurie dicatur donatio.uide tex.ff.de iniu.l.sed si unius.§.filio.

¶ Omne damnũ datum contra nãlem equitatem licet sm rigorem potest dici iniuriosum.l.i.ff.de nego.gest.

¶ Si prouocans me ad iram et propter hoc uerbo uel facto iniuriam tibi facio non teneor iniuriarum.glo.in.l.ob hec uerba.ff.de his qui nõ.infa.

Iniustitia An faciens iniustitiaz semper peccet mortaliter.uide.s.Tho.secunda se.q.lxx.Dic melius quod iniustitia est spirituale peccatuz et semper est mortale.s.Tho.scda se.q.lix.ar.i.et.iiii.

¶ Iniustum non potest quis pati uolens.ubi supra.arti.iii.

¶ Iniusti proprium est facere iniusta.in prlleg.q.lix.arti.ii.

¶ Totius iniustitie nulla capitalior q̃ eorũ qui cum maxime fallant id agunt ut uiri boni esse uideantur.Cicero li.i.de officiis.nõ.glo.in clem.ad nostrum.de hereti.circa fi.in uerbo.sanctitatem.

Immensitas Immensum

¶ Immensum reprobatur quia reuera nil imensū bonū. in aut. ut deter. sit nu. cleri. §. i. coll. i.

¶ Immensitas nihil hz honestū. in aut. de referendarus. §. i. coll. ii. et omne qd est nimiū uertitur i uiciu m. lxiii. di. c. i.

Immittere

Non licet imittere in alieno. ff. si fui. uen. l. sicuti. §. aristo. ff. ad. l. acqli. l. quéadmodū. in prin.

Immundicia

Est species luxurie. s. Tho. secunda se. qõe cliiii. arti. i.

Innascibilitas

Est nocio et ꝓprietas patris. s. Tho. in pma parte. qõe. xxxiii. arti. iiii. et in primo. di. xxviii. articulo. i.

¶ Innascibilitas est ꝓprietas ꝓhs patris. idem in prima parte. q. xxvii. ar. iiii. et. q. xxxiii. ar. iiii. et in primo. di. xxviii. ar. ii.

Innocens Innocentia

¶ Primus gradus innocentie est odisse nephanda. lxxxvi. di. facientis.

¶ Innocentes ꝑ xpo mortui habuerūt baptismū sanc. Tho. in. iui. di iii. ar. xxxi.

¶ Innocentia est pars iustitie. idez secunda se. q. viii. arti. i.

¶ In statu innocentie nō omés homines fuissent equales. idem in prima parte. q. xcvi. ar. iii. et un⁹ fuisset dominatus alteri. ubi. s. ar. iiii.

¶ In primo statu innocentie homo fuisset imortalis. idem. q. xcvii. ar. i. & indiguisset cibis. ea. q. ar. iii. & conseruasset se a morte ꝑ lignuz uite. ea. qõe. ar. iiii.

¶ Homo in primo statu innocentie generasset ꝑ coitum. Idem in prima parte. q. xcviii. ar. ii. & in secundo. dis. xx. ar. ii. non tamen habuisset statim usum membroꝝ ad generationem. Idem in prima parte. qõe. xcviii. arti. i. & in secundo. dis. xx. ar. iii. & generasset quot mares. in preallega. q. xcix. arti. ii. & in secundo. dis. xx. arti. iiii. & in. qõe. de quolibet. qõe. iii. arti. xv. non tamen fuissent generati cum iustitia. Idem in prima pte. q. c. ar. i. et in secundo. di. xx. ar. v.

¶ Homo fuisset natus in primo statu innocentie. cum iustitia sed non confirmatus in ea. Idem in pma parte. di. c. ar. ii. & in secundo. di. xx. ar. iii.

¶ Homo in primo statu innocentie non fuisset in scientia ꝑfectus. Idem in prima pte. q. ci. ar. i. & i secundo. dis. xx. ar. iiii. & in. qõe. de ueritate. qõe. xviii. di. vii.

¶ Homo in primo statu innocentie nō statim natus habuisset usum rōnis ꝑfectum. Idem in prima parte. q. ci. arti. ii. & in. qõ. de ueritate. qõe. xviii. articulo. viii.

¶ Homo in primo statu innocentie dilexisset deū sup omnia etiam plusq̄ seipm. Idem in. q. de quolibet. q. i. ar. viii.

¶ Innocentia qn̄q ꝓbat directo. qn̄q ꝑ ꝑsumptionem. bar. in. l. fi. §. de illo. ff. de bo. eoꝝ qui ante sniam mor. si. consci.

¶ Si de innocentia rei apparet potest absolui etiam post diffinitiuam sententiam de grā speciali. ut. l. diui fratres. ff. de pen. & ibi bar. adde qd idē nō. in. l. i. §. si quis ulcio. ff. de qōni. & quod nō. de offic. dele. pastoralis. in glo. fi. scit. & eo. ti. cum in iure. in glo. fi.

¶ Innocentē non excōicat neq ligat snia pastoꝝ. xi. q. iii. quomō.

¶ Facilius est suare innocentiā q̄ congrue penitentiā agere. de pe. di. i. sunt qui arbitrant. & dis. iii. reperiunt. & qd ibi nō.

¶ Innocentiā nemo hr̄e pōt sine caritate. de pe. di. ii. adam aūt. dixi. s.

¶ Innocentiā habuit adam anteq̄ peccaret. d̄ pe. di. ii. sed nec adam. dixi. s. sub dictione adam.

¶ Qualis fuisset status hoim si adam ꝑmansissz in innocentia in q̄ fuit creatus. uide ꝑ. s. Tho. in pma pte. q. xcviii. ar. i.

¶ Quis dicatur innocens. uide. xxii. qõe. iiii. innocens.

¶ Melius est nocentem impunitum relinquere q̄ innocentem cōdemnare. ff. de pe. l. absentem. xiii. qõe. v. deniq.

¶ Qn̄q ꝓpter nocentem punit innocens. i. q. i. fertur. Host. de pe. in quibusdam.

¶ Innocens credit omni ꝟbo. ꝑuer. xiiii. & xxii. q. iiii. innocens.

Innocentius

De tempore Innocētie pape quarti & eius operibus. ponit Io. an. in addi. Spe. in ti. ne se de uacā. sup ꝑtica.

¶ Quando Innocentius ponit opiniones contrarias ultima uidetur esse sua. ita dicunt Hostien. & Io. an. in. c. i. de pe. idem Io. an. in. c. i. de sentē. ex. libro. vi.

Innominatum

Quot sunt cōtractus innominati & quare sic uocentur. nō. ff. de pac. l. iurisgentiū. §. i. l. de ꝑscrip. ꝟb. l. nālis. plene i. l. ex placito. C. de re. ꝑmu. glo. de excep. c. cum uenerabilis.

¶ An contractus inominatus cognoscatur ex implemento uel cōuentione. nō. ff. de iureiu. l. si quis cum debitore. in glo. sed contra. et. l. nālis. §. at cū do. in glo. i. ff. de ꝑscrip. ꝟb. C. de transac. l. cū mota in glo. ii. et glo. fi. Cy. in. l. ex placito C. de rerum ꝑmu. in. q. iii.

¶ An cōtractus inominatus fiat ꝑ si. glo. sunt cōtrarie. ff. de iureiu. l. si quis cum debitore. et. ff. de pac. l. si intra.

¶ Contractus inominatus recipit ea que cōtractus nominatus cui assimilatur. nō. ff. de deposi. l. i. §. in conducto. in glo. culpam. et. l. naturalis. §. sed si facio. in glo. similis. ff. de ꝑscrip. ꝟb. et in. l. ticius in glo. eo. ti.

Innouatio Innouare

¶ Non dicitur aliquid inouare ille qui utitur iure ueteri. nō. Inno. in. c. i. ut lite pen. adde oino quod nō. Spe. ti. de ces. acti. §. i. ꝟb. in summa.

¶ Innouatio non impeditor contra tercium licet pendeat lis. etiam corā iudice appellatois. ff. man. l. creditor.

¶ Sicut innouatio non pōt fieri postq̄ est appellatum pendente appellatiōe sic non pōt fieri etiam si non sit appellatum. dummodo sit tempus infra quod possit appellari. glo. in. l. i. ff. nil. no. appella. penden. facit. c. non solum. et quod ibi notatur. de appel. libro. vi. uide quod dixi supra sub dictione

appellatio.
¶ Innouatio facta pendente appellatione retractatur officio iudicis de plano. ita tenet Io. mona. i glo. sua magna. i. c. i. de elec. li. vi. uide bal. in. l. iii. C. de postulan.
¶ Quid sit innouari et quid importet illud uerbum inouamus in. l. uel statuto. seu alia dispositõe positum. nõ. in cle. dudũ. de sepul. de rescrip. quis li. vi. xviii. di. ꝓpter. de treug. et pace. c. ii. de cõfir. uti. uel inuti. cum dilecta. de priuile. ex pte. et c. quia intentionis.
¶ Qñ aliqua dispositio inouatur tenor eius debz inseri aut apponi ut appareat ex certa scia innouãcis. nõ. doc. in cle. dudũ. de sepul. facit quod nõ. Specu. ti. de instru. edic. § ostenso. & quod nõ. de iudi. decernimus. de offi. ordi. ut litigantes. in glo. uidetur. li. vi.
¶ Innouatio priuilegii nichil noui iuris confert. de confir. uti. uel inuti. cũ dilecta. xii. di. precepta. & de priuile. ex pte. & qđ ibi nõ.
¶ Nichil est inouandũ pendente lite uel relatõe aut consideratione alias est irritũ quod agit. Spe. ti. de rela. § i. in pn.
¶ Innouatus electionem cassatam ñ uicio psone. sed forme ꝓbatur iure eligendi qñ eodẽ mõ celebratur. ii. qõe. i. de elec. ecclesia. ii.
¶ Innouata lite pendente possunt peti reuocari ꝑ delegatũ coram quo uertit questio ꝓncipalis. uñ de resti. in inte. cum uenissent.

Inobedientia Inobdientia est pactuz ariolandi et paganitatis. viii. q. i. sciendum.
¶ Clericus inobediẽs epo deponitur & traditur curie seculari. xi. q. i. si quis sacerdotem.
¶ Inobediẽtes deo & pentibus debent seuere corrigi. xxiii. q. i. paratus.
¶ Inobedientes sacris canonibus & statutis ecclesiasticis cõione priuantur. xv. q. i. hac consona.
¶ Inobedientia est cã reuocandi bñficium datuz xii. q. ii. liberti ecclesie.
¶ An inobedientia sit peccatum mortale. uide. s. Tho. scda se. q. cv. ar. i.
¶ Qualiter priuatur inobedientia. nõ. de celeb. mis. dolentes. ff. de re mili. l. iii. § qui stationes. & § in bello. nõ. iiii. q. i. in summa. viii. q. i. sciendũ. de postulaꝫ. prela. c. i. de etaꝫ. & quali. cum bone. & ibi nõ.

Inoleuit Hoc uerbum exponitur. i. ualde creuit & inualuit. de preben. extirpande. de consue. c. iii. & sonat in uiciũ.

Inopia Unde ꝓcedat inopia. habet i autꝫ. de exhi. reis. in pn.
¶ Quis dicatur inops. Io. an. de constitutõibus. q in ecclesiaꝝ. quod nõ. de resti. spo. olim. i. & de solutio. odoardus.
¶ Propter inopiam transfertur actio ad alium. ff. de eo per quem fac. erit. l. fi. § i. ff. si mesi. fal. mo. dix. l. iii.
¶ Inanis est actio quam inopia debitoris excludit. ff. de dolo. l. nam is. de resti. spo. olim. ii. solu. odoardus. & qđ ibi nõ. ad materiã adde qđ dicet infra sub dictione paupertas.

Inopinatum Propter inopinatum emergens aliqua conceduntur. ff. de feriis. l. oratione. & facit. ff. de pact. l. tale pactum.
¶ Inopinata conturbant. ff. de offi. ꝓconsul. l. obseruare. § recte autem. & ibi nõ.

Inordinatum Nihil debet esse inordinatum. in autꝫ. de hereditaꝫ. & falc. § inordinatum. lxi. dis. miramur. & quod ibi notat Archidia. vii. qõe. i. c. nichil. de accu. qualiter.

Inpenitentia Finalis est species peccati in spiritum sanctum. san. Tho. secunda se. q. xiiii. ar. ii.

Inquantum An ista dictio uiciat cõ dictiorez. uide tex. in. c. i. de conces. ꝓben. li. vi.

Inquilinus Est is qui conducit domũ in ciuitate. ff. de acqr. pos. l. re pignoris nõie.
¶ Inquilinus dño uel hospiti excõicato possit cõlcare sine pena. de sen. ex. si uere.
¶ Inquilinus nõ põt deserere habitationẽ sine cã ff. loca. l. dñs. & de loca. ꝓpter.
¶ Inquilinus ad modicũ tp̃us põt expelli in aliq bus casibus. secus si est perpetuus. nõ. i. d. c. ꝓpter Spe. ti. de loca. § v. ꝟ. ceteꝝ.
¶ An inquilinus teneatur aptare uiam coram domo. sibi locata & illud computet in pensione domus. Spe. in ti. de cã pos. & ꝓprie § quia uero ꝟ. ue aũt aliquid. Io. an. in addi. Spe. in ti. de loca. § post q̃. ꝟ. sed nunqd conductor.
¶ An inquilinus uideat reconduxisse. nõ. ff. loca. l. item queritur. § qui impleto. in glo. quisqꝫ. Cy. i l. cõmissorie. C. de pac. inter emp. et uen. nõ. C. loca. l. legem. in glo. fi. et ibi Cy.
¶ An inquilinus tollat infixa in domo ꝑ eum cõducta uel qualiter consulatur ei. nõ. ff. loca. l. sed addes. § si inquilinus. in glo. liceat.

Inquisitio Si inquisitio completa est et ꝓbata accusatio superueniens nõ facit eam cessare. p. l. fi. ff. de noua. Inno. in. c. cum dilecti. de elec. circa finez. nos addimus nõta in. l. ea quidem. C. de accu. bar. in. l. si marit⁹. ff. de adul. tex. et quod ibi notatur in. l. iii. § fi. ff. de libe. agno. ubi uidetur ꝙ superueniente accusatõe cessat inquisitio. adde quod notat Io. an. in regula factum. libro. vi. bar. in extrauagan. ad reprimendam. in glo. de iure. et in. l. uranius. § i. ff. de fidesussoribus.
¶ Inquisitio est ꝓcessus ordinarius et legitimus. ita dicit Inno. in. c. dilecto. de sen. exc. adde qood habetur in. l. cõgnuit. ff. de offi. p̃to. Dy. in regula actus. libro. vi.
¶ An in inquisitione generali seruetur ordo seu forma iudicioꝝ. Hosti. ꝙ non. in. c. bone. de elect. adde nõ. in. l. libelloꝝ. ff. de accus. nõ. insti. de pub. iudi. in prin. bar. in. l. iii. ff. ad adul. quid sit in aliis inquisitõibus uide nõ. in. l. i. § sciendum. ff. de suspec. tu. et quod nõ. bar. i extraoa. ad reprimẽ. sup ꝟbo inquisitionẽ. circa medium. glo. de accusa. ad petitionem. glo. io. c. qualiter. eo. ti. et de purg. ca. cum dilectus.
¶ Quando inquisitio fit ad instantiam alicuius recipiunt testes quos ille nominat. si uero iudex inquirat ex suo officio tũc recipit testes ꝓ arbitrio suo. Host. in. d. c. bone. facit. ff. de condi. ob turpẽ cãm. l. idem si. § si tibi.

¶ Inq̃sitio falsi durat ꝑ.xxx.ãnos licet accusatio non nisi.xx.glo.in.l.querela.C.de fal.

¶ Inquisitio generalis contra malefactores suffi cit nec requiritur alia inquisitio.glo.in.d.c.bone.

¶ Inquisitio habet locum in causa ciuili ptinẽte ad fiscum.tex.est singularis.in.l.si uacantia.C.de bo.uacan.libro.x.secus si non pertinet ad fiscum. ut notat Inno.in.c.ad nostram.de iureiuran.uide bal.in repetiõ.l.cunctos populos.C.de sum.trini. et fide catho.

¶ De crimine unius hominis non potest nisi se mel tantum inquiri.Inno.in.c.in tantuz.de collu. detegen.

¶ Inquiri debet in capite & in membris qñ fama ꝓcedit.Inno.in.c.cum dilectus.de accu.

¶ Eo ipo ꝙ cõmittit inquisitio ad instantiã alte rius uidetur ille legitimus ꝓmotor.Inno.in.c.ex parte.de accu.

¶ Inquisitor procedit contra seium seius oppo nit declinatoriam.inquisitor dicit responde prius inquisitioni reseruatis tibi exceptionibus an seius teneat respondere.uide Inno.in.c.exhibita.de iu.

¶ Si inq̃ritur de criminibus contra ꝓmouenduz sufficit generalis inquisitio absq̃ specificatõe cri minũ secus si contra iam ꝓmotũ.Inno.& Hosti. in.c.i.de postu.pla.

¶ Per uiam denũtiationis & inquisitionis ꝓce ditur contra aliquẽ rõne insufficientie ad p̃laturã de simo.licet heli.

¶ Effectus inquisitõis contra p̃latum est eum re mouere ab administratõe.nõ.de accu.qualiter.ii. ĩ glo.& ibi doc.unde inquisitõe pẽdente inhiberi possit p̃lato ne bona ecclesie alienet nec cõtractuz ineat obligando ecclesiam.Inno.& Host.de accu. c.ultimo.

¶ Peccat iudex qui ꝑ uiam accusatõis alicui ad ministrat iustitiaz cum competat directũ iudiciũ uel actio.Inno.de iureiu.ad nostram.ii.

¶ Qñ mandatur ꝙ aliqd fiat inquisitõe p̃missa si ꝑtermissa inq̃sitione fiat non ualet qđ agitur.uide de elec.ꝓuida.in.vi.

¶ An & qñ ꝓceditur ꝑ inquisitionẽ possit inter uenire ꝓcurator.nõ.Io.an.de accu.inquisitõis.& c.qualiter.ii.Inno.de testi.c.cum olim.& qui fil. sint legit.cãm.in fi.magne glo.

¶ Condemnatus de crimine ꝑ uiam inquisitionis quod inducit infamiã ꝑ uiam accusatõis nõ fit in famis.tex.& ibi glo.in.l.tutor.§.ꝓterea.ff.de sus pec.tu.ubi uide.

¶ Inquisitor magis debet initi ueritati q̃ sollem nitati.dicit Inno.in.c.cum oporteat.de accusatio. faciunt nõ.insti.de acti.in ꝑn.

¶ An iudex possit inquirere de delicto cõmisso i ꝑsonã illius qui ex forma statuti non debz audiri bar.in.l.nõ solum.§.fi.ff.de iniur.

¶ Ad inquisitionẽ ꝓcedi non põt nisi p̃cedat in famia.ut.l.ii.C.de offi.prefec.urb.& in.c.qualit. &.c.inq̃sitionis.de accu.Ang.in.l.si uacãtia.C.de bo.uacan.li.x.

¶ Que dria sit inter inq̃sitionẽ & denuntiationẽ & accusationẽ.uide bar.in extraua.ad reprimẽdã in.ꝯ.inq̃sitionem.

¶ An damnatus per inquisitionem efficiatur in famis.dixi supra.uide bar.in.l.infamem.ff.de pu bliq.iudi.& in quodã suo.cõsilio quod incipit Io hannes incola.

¶ An absolutoria lata sup inquisitione ꝓficiat omnibus sicut qñ lata est sup accusatõe.uide bar. in.l.diuus.ff.de custo.reo.

¶ Quotuplex sit inquisitio & q̃bus casibus inq̃ri possit tam gñaliter q̃ spãliter & de multis aliis ad materiaz inq̃sitionis ptinentibus.uide bar.in.l.ii. §.si publico.ff.de adul.

¶ An in inq̃sitione post apturam testiũz possunt noui testes induci.bar.in.d.l.ii.§.si publico.adde quod notat Inno.de testi.cum clamor.Arch.ii.q. i.nomen.

¶ An in inq̃sitione debeat cõcludi in cã.uide bar. in.l.i.ff.de adul.

¶ An & qñ in inquisitione gñali uł spãli possunt testes torqueri.uide bar.in.l.i.§.qui questionem. ff.de q̃oni.

¶ Quis sit modus inuestigandi malitiã ꝑ inquisi tionẽ gñalem.uide bar.in.l.fi.ff.de q̃oni.

¶ Qualiter punitur crimen de quo constat per uiam inquisitõis.uide bar.& bal.in.l.i.C.de sum. trini.in repe.

¶ An episcopus possit ex inquisitione ꝓcedere ꝑ officium suũ contra tenentes bona que debent di stribui inter pauperes siue que debent cõuerti in piam causam.uide bal.in.l.si uacantia.C.de bo.ua can.libro.x.

¶ An is contra quem inquirit̃ de homicidio et ne gat illud fecisse si conuincat̃ & postea dicat ꝙ ad sui defensionẽ debeat audiri.uide Io.an.in regula nullus pluribus.li.vi.in mercu.

¶ An aliquibus casibus iudex possit etiam non p̃ cedente infamia.ꝓcedere ex officio suo ad inqui sitionem.uide Inno.& doc.in.c.ad nostram.de iu reiuran.adde quod nõ.doc.in.c.i.de postu.prela. ad materiam istius q̃onis adde quod nõ.doc.in.c. i.ut ecclesiast.benefi.tex.& ibi doc.sicut.de iure iuran.Archi.in.c.pe.de consue.li.vi.doc.de offi. ordi.c.i.super glo.i.glo.& doctores de preben. graue.Inno.in.c.qualiter.ii.de accu.aliquid.in.c. ꝑ tuas.de simo.

¶ An si processum est ad inquisitionem non pre cedente infamia & postea superueniat habeat iu dex necesse inchoare processum.doc.in.c.qualiter de accusatio.

¶ An de iure diuino inductum sit ꝙ ad inquisitio nem non ꝓcedatur nisi p̃cedente infamia.uidetur ꝙ sic.per ea que habentur genes.xviii.& Luc.de cimosexto.de accu.qualiter.contrarium tenet do. Car.flor.in clem.i.de offi.ordi.in tercia uel quar ta questione.

¶ An sine testibus iuratis possit ꝓcedi ad inquisi tionem.dic ꝙ si est inquisitio generalis que fit ꝑ ordinariũ ex officio uel etiã specialis ad instructi onem suã tm̃ pte non citata tunc ꝓcedit sine testi bus iuratis.secus qñ fit pte citata.ita nõ.do.Car. flor.in clemen.i.de offi.ordi.faciunt nõ.de accus. qualiter.§.debet.

¶ Licet ad inquisitionem specialem non sit pro cedendum nisi precedente infamia.de simo.licet. hely.de accusa.c.qualiter.secus in generali quan do incerta sunt delicta & incerte persone delin quentes.ita dicit bar.in.l.ii.§.si publico.ff.de a dulte.notatur in.c.i.de postula.prela.& in.c.i.de offiq.ordi.

¶ De inquisitione que fit in foro conscientie et de ea que fit iudicialiter. nõ. Archi. de offi. or. qa plerique. li. vi. ubi etiam uide p Io. an. q̃liter ꝓcedit̃ in gñali inquisitõe que fit ad penitentiã imponendam non ad depositionem.

¶ Quotuplex sit inquisitio. plene Spe. ti. de inquisitio. §. qñ autem. ꝟ. licet autem. ubi uide quid de inquisitione quã facit uisitator monasterii in capite & membris. de qua Spe. eo. ti. & eo. §. ꝟ. licet. autem. & ꝟ. se.

¶ Quales testes admittendi sunt cum ꝓceditur p inquisitionẽ. nõ. de simo. p tuas. ii. q. i. deus omnipotens. in glo. de accu. c. qualiter.

¶ An actus inquisitõis sit delegabilis uel subdelegabilis. nõ. de offi. dele. c. fi. & eo. ti. clemẽ. i. ubi uidet̃ ꝙ sic. de quo Arch. in. c. statuimus. de offi. dele. li. vi.

¶ An in inquisitione sit facienda specificatio criminũ & circũstantiaꝝ. nõ. Inno. de pur. cano. c. fi. ubi p do. Anto. & moder. bar. in. l. ii. §. si publico ff. de adul. glo. insti. de pub. iudi. in p̃n. Iaco. butri. insti. de actũ. circa p̃n. adde q̃d nõ. Pau. in cle. constitutionẽ. §. ii. de elec.

¶ Processus inquisitiõis dicitur fauorabilis respectu ꝓcessus accusatõis uł exceptõis de crimie nõ. glo. ii. in. c. inquisitõis. de accu.

¶ Per uiam inquisitõis ꝓceditur contra aliquẽ etiã ratione insufficientie ad p̃laturã. de simo. licz bely. dixi de hoc. s̃.

¶ An si papa mãdat inquiri contra aliquẽ sit primo ꝓcedendum sup infamia. uide glo. de re iudi. causam que glo. in. c. ii. de accusa. libro. vi. Hosti. de accusa. qualiter. i. & c. cum oporteat. glo. eo. ti. c. i. libro. vi.

¶ An illato uulner̃ mortali possit requiri de morte etiam anteq̃ mors sequatur. uide bar. in. l. dãni. §. sabini. ff. de dam. infect. ubi etiam uide quid si facta est inquisitio de uulnere & de illo postea sequatur mors. an ex eadem instantia imponi possit pena mortis. cui adde quod notat bal. x. coll. de pac. iura. fir.

¶ An i inquisitõe ex officio p̃mo debeat sciri ueritas ab inquisito q̃ alia ꝓbatio recipienda. Host. in. c. qualiter. in p̃n. de accu.

¶ Differentiam inter inquisitionem que fit ex officio & eam que fit ad instantiam alterius. ponit Io. an. in. c. qualiter. ii. de accusatio. ubi etiam ponit differentias inter inquisitionem generalem & spetialem.

¶ An in inquisitõe que fit ad denũtiationẽ alterius requirit infamia. uide dñm. Anto. in ꝑalleg. c. qualiter. ii.

¶ An iudex ex officio possit punire & inquirere delicta coram se facta. bar. in. l. si quis obrepserit ff. de falsis.

¶ An iudex qui ꝓcedit p inquisitionem si postea desistat puniat pena turpil. bar. in. l. in senatus. §. i. ff. ad turpil.

¶ An exceptio ꝙ qs nõ sit infamatus possit semp opponi durante inquisitione. Io. an. ponit i. c. qualiter. i. de accu.

¶ In causa inquisitionis inquisitus non citatur ad uidendum iurare testes. doctores de accusa. qualiter. ii.

¶ Ubi probibetur ꝙ quis non possit inquiri in criminali uidetur etiam prohibitus modus inquirendi ex officio. uide bar. in. l. non solum. §. quãq̃. ff. de iniuriis.

¶ An ptãs pusinus possit p uiam inquisitõis ꝓcedere cõtra pusinũ interficientẽ florentinũ. uide Io. an. in Spec. ti. de compe. iudi. adi. §. i. ꝟ. sed qd si debitor prius.

¶ An ad inquisitionem requiratur monitio. glo. & doct. de accu. c. ii. de simo. licet bely. in glo. iii. glo. ii. q. vii. si quis erga. Spe. ti. de prepa. iudi. §. i. ꝟ. item circa partes. glo. ii. q. vii. accusatõ. gl. ii. q. viii. p̃scripta.

¶ An contra infamatũ ab uno possit inquiri. uide Lau. in cle. i. de offi. ordi.

¶ An processus inquisitionis possit formari cõtra absentẽ. uide de accu. qualiter. ii. i glo. magna.

¶ Inquisitio potest cõmitti ad petitionem uniuersitatis quando tempus interest. uide de pur. cano. cum dilectus.

¶ Qualiter et qñ inquisitus teneat̃ responder̃ si crimen cõmisit. uide de confes. c. ii.

¶ Quando requiritur contra contumacem. talis contumacia non precludit uiam inquisito quo minus comparens possit impugnare processum ex eo ꝙ infamia non p̃cessit. fm Hostien. de accusa. qualiter. i.

¶ Inquisito imponitur eadem pena que et accusato quando tale est crimen quod pacta penitentia ĩpedit ordinis executionẽ. uide de accu. inquisitionis. et quod ibi nõ.

¶ Inquisitor heretice prauitatis non potest punire sortilegos nisi sapiant heresim sed ordinarius puniet. doctores in. c. cum sit. de foro compe. tex. cum glo. in. c. accusatus. §. sane. de heretic. libro. vi. ubi uide.

¶ Inquisitus de crimine quod pacta penitentia non impedit ordinis executionem punitur tamen pena arbitraria. de quo dic ut nõ. Io. an. de accus. omnipotens.

¶ An inquisitor possit recusari. uide de accu. qualiter. ii. in glo. magna.

¶ Is cui cõmittit̃ inquisitio in capite et membris põt obmissa inquisitõe mẽbroꝝ inquirere i capite. de re iudi. cum. i. et. a.

¶ An in inquisitione criminũ requiratur specificatio circumstantiarum et persone cum qua commissum est delictum. uide Inno. de purga. cano. c. finali. Pau. in clemen. constitutionẽ. §. ii. d̃ elec. Inno. de accusa. qualiter. i. in gl. finali. adde quod supra dixi.

¶ Quando iudex in inquisitione facĩeda uult informari super fama anteq̃ ad inquisitionem ꝓcedat potest obmittere ordinem iudiciarium et procedere testibus non uocatis. uide Inno. de spon. c. cum in tua. idez de accu. licet. ad finem. Lau. i cle. i. de offi. ordi.

¶ An criminosi admittant̃ ad testimoniũ in causa inquisitõis. nõ. li. q. i. deus omnipotens. et d̃ accu. cum. p. mãconella.

¶ Inquisitor magis debet inniti ueritati q̃ sollemnitati. dicit Inno. in. c. cuz oporteat. de accu. de hᵒ nõ. insti. de actio. in p̃n.

¶ An uia inquisitionis precludat uiam actõis uel accusatõis. uid̃. ff. nau. cau. stabu. l. licet. §. fi. ff. de adulte. l. ii. §. si publico. de accusa. inquisitõis.

¶ An iudex possit inquirere de delicto cõmisso extra suum territorium. ar. q sic. C. ubi de cri. agi opor. l. i. ar. contra. ff. de offi. psec. ur. l. i. §. cũ urbẽ et. l. iii. ff. d offi. psi. adde bar. in. l. cũctos populos C. de sum. tri. Ang. i quadã dispu. sua que incipit bononien. & iu repetitione. l. si uacantia. C. de bo. uacan. li. x.

¶ Ubi iudex procedit ad inquisitionem nisi plene pbetur non dz absoluere sed spectare si ueniat accusator. ff. de offi. psi. l. diuus. in pn.

¶ Si is contra quem proceditur uia inquisitionis cedat uel renuntiat dignitati uel beneficio an iudex debeat desistere ab inquisitione. nõ. de simo. per tuas.

¶ Illud quod dicitur q rõne fame orte a maliuol non est formanda inquisitio. de accu. qualiter. de pur. cano. cum in iuuentute. bar. in. l. ii. §. si publico. ff. de adul. Ange. in. l. si uacantia. C. de bo. uacan. li. x. bal. in. l. congruit. ff. de offi. presi. Lau. in clemen. i. de offi. ordi. glo. & ibi Archi. xi. q. iii. in cũctis. intelligitur de inquisitione sup delicto. nã sup infamia bene est inquirendum licet sit orta a maliuolis. dictũ est Io. an. in. c. cum in iuuentute. de psump. qd nõ.

¶ An processus inquisitionis dicatur ordinarius uel extraordinarius. uide Inno. de accu. cum oporteat. in glo. magna. psi. nec mireris. Io. an. de sen. excõi. c. dilecto. glo. ii. de proba. quoniam contra. Archidi. lxxxvi. dis. si quid. glo. iiii. qõe. iiii. nullus. i. Archidia. de consue. c. penul. libro. vi. glo. ii. q. i. multi.

¶ An si iudex procedat ad inquisitionem per ministrum deputatum ab eo contra quem postea opponitur exceptio inhabilitatis possit ipe illo repulso inquisitionem finire. uide Io. an. de iudi. exhibita. & per eundem de testi. cum clamor. de accu. c. cum oporteat.

¶ An si post formatã inqsitionem supuenit accusatio sit cessandũ ab inquisitõe. Io. an. i regula factum. li. vi. bar. in extraua. ad reprimendã. in glo. de iure. idem in. l. iuramus. §. i. ff. de fideius. & in. l. si maritus. §. i. ff. de adul.

¶ An crimen de quo constat confessione ptis in iudicio inquisitõis. possit puniri pña ordinaria. dic q sic. Inno. de accu. inquisitõis. & c. qualiter. ii. aliquid p doc. in cle. constitutioné. in fi. de elec. tex. nõ. in. c. ii. de celeb. mis.

¶ An si pceditur sup crimen contra eum q uere est infamis non pmissa tñ cognitione de infamia ualeat pcessus. doc. in. c. cum oporteat. & c. qualit de accus. Io. an. in regula. eum qui certus. li. vi. in mercu. doc. de pur. ca. c. inter.

¶ An crimen probatum in inquisitione gñali possit puniri. sine inquisitione speciali. bal. x. colla. de pace. iura. fir.

¶ An possit procedi per inquisitionem ad instantiam & utilitatem priuatam. uide Laud. in clem. i. de offi. ordi. Inno. de iureiuran. ad nostram. Io. an. de foro compe. c. i. libro vi. bal. x. colla. de pac. iuramen. fir.

¶ An in eã inquisitõis sup crimen possit incidenter cognosci de causa ciuili. Inno. q sic. de accusa. cum oporteat. in glo. fi. & per eundem in. c. qualit. in glo. magna.

¶ An contra semel inquisitum de crimine possit iterato inquiri de eodẽ. Inno. de pur. ca. cũ dilect' dixi aliquid. s.

¶ An minister deputatus per iudicem ad prosequendum inquisitionem possit repelli per ipsum quandocunq placuerit. uide Inno. in. c. cum clamor. de testi. de accus. c. penul. Inno. & Hosti. de iudi. exhibita.

¶ An minister deputatus ad psequendã appellationé possit testes pducere. Io. an. de testi. uenerabili. & c. cum clamor.

¶ An in gñali inquisitõe detur copia articulor. dic q non. Archi. ii. q. i. deus omnipotens. glo. de accu. sicut olim.

¶ An deficiens in inquisitõe puniat pena talionis sicut in accusatõe. glo. & Arch. ii. q. iii. calũniator glo. & doc. de accu. inquisitõis.

¶ An pter rumoré possit pcedi ad inquisitioné uide nõ. in. c. qualiter & qñ. de accus. tex. facit q sic. ii. q. v. habet.

¶ An pter solam suspitionem possit procedi ad inquisitionem. uide Inno. de accus. cum oporteat. Arch. de accu. c. ii. li. vi. Io. an. d offi. ordi. ex pte Inno. de pur. cano. cum dilectus. in glo. magna. in psi. nobis uidetur. idem de simo. licet bely. in glo. i. Lau. in cle. i. de offi. ordi. do. Anto. in. c. cũ oporteat. de accu.

¶ Licet in actis debeat apparere dies productionis accusationis non tamen sic in inquisitione. dictum est bar. in extrauagan. ad reprimendã. in gl. p accusationem.

¶ An iudex ecclesiasticus possit inquirere de crimine contra laicũ. uide glo. de pur. ca. in. c. nos inẽ & p Io. an. de censi. c. i. li. vi. Genze. in clemen. i. d offi. ordina.

¶ An si pendente inquisitiõe contra aliquem ille pmouetur in platum possit iudex inquirens nihilominus procedere contra eũ. uide Io. an. de simo. per tuas.

¶ An si quis offert se paratum subire inquisitionem sub certis iudicibus uideatur renuntiare processui super infamia. Hostien. de accusa. qualiter. in primo.

¶ An procedi possit ad inquisitionem propter denuntiationem uel suspitionem allegatam p regem uel alium principem secularem. nõ. Io. an. de accu. cum oporteat.

¶ An instigator inquisitionis sit citandus si agatur de nullitate processus inquisitionis. uide doc. de accu. olim.

¶ An propter scandalum possit procedi ad inquisitionem. Inno. d accusa. qualiter. ii. de purg. cano. cum dilectus. in glo. magna. in. p. nobis uidetur. notatur de simo. licet bely. & in clemen. i. de offi. ordi. in uerbo scandala. dñs Anto. de accusa. cum oporteat.

¶ De omni crimine põt iudex inquirere ex officio. ita dicit Arch. de pe. felic. §. fi. li. vi.

¶ An prosequens inquisitionem debeat se inscribere ad penam talionis. uide Io. an. de accusatio. inquisitionis.

¶ An in inquisito debeat dari copia articulorum anteq respondeat ad inquisitioné. tex. facit q nõ. iii. q. ix. decreuimus. Hosti. de simo. licet bely.

¶ An in causa inquisitionis condemnetur succumbens in expens. uide glo. & doct. in. c. cum dilecti

de dolo & contumacia.

¶ An inquisitus teneat soluere notario scribenti acta. Arch. in. c. ut officium. de here. li. vi.

¶ Qualiter ꝓcedatur in inquisitōe gñali que fit ad penitentiam imponendā non ad depositionem. uide Io. an. de offi. ordi. quia plerīq. li. vi.

¶ Aliqñ inquisitio fit ex officio parua infamia ꝑcedente. de ꝑben. graue. & quod ibi nō.

¶ Inquirere pōt superior ad utilitatem priuataꝫ. de resti. spo. sollicite. casus est notabilis. ꝯ iureiu. ad nostram. ii. & ibi nō.

¶ Si constat ꝙ infamia habuit ortuꝫ a maliuolis ratione talis infamie non debet inquiri. de accus. qualiter. ii. & qꝺ ibi nō.

¶ Officium inquisitionis fidei in multis est priuilegiatuꝫ. de here. c. i. li. vi. & eo. ti. in fidei. & c. finali. eo. ti.

¶ Quando & qualiter debeat procedere prelatus ad inquirendum de delictis subditorū. & qua pena puniatur cōuictus per talem inquisitionem. plene nō. de accu. qualiter. ii. in glo. ubi ꝑ doc.

¶ An episcopus possit inquirere contra clericuꝫ possidentem ecclesiam eo inuito. & an clericus ex hꝰ possit recusare eum ut suspectū. Host. de simo. licet hely.

¶ Qualiter intelligatur cōmissio inquisitionis contra aliquod collegium super criminibus & an comprehendat illos qui postea facti sunt de collegio. uide Io. an. de elec. per inquisitioneꝫ. sup glo. ulti. de accu. omnipotēs. & distinguit an noia fuerunt expssa uel nō.

¶ Si impetrās inquisitioīē remoueat̄ an alius ꝓsequi poterit. uide de accu. cum oporteat.

¶ Cui & quale iuramētum sit prestandum quando fit inquisitio. uide de accusatio. qualiter. & c. sequenti.

¶ Que dicatur mera inquisitio. uide de iudic̄. exhibita.

¶ Inquisitio potest fieri non solum de episcopo quando est infamatus sed etiā de tota ecclesia. de accu. cum dilecti.

¶ Cum fit inquisitio generalis super statu unius ecclesie quilibet exceptiones suas proponere potest. secus in hiis que totum conuentum tangunt. quia in illis non admittitur exceptio nisi a toto conuentu uel maiori parte. uide de accusatio. ad petitionem.

¶ An inquisitionis processus possit ab inquisito impediri. & ex qua cā. uide in. d. c. qualiter. ii. in glo. magna.

¶ Pendente inquisitione inquisitus non potest eligi quia inquisitionem precedit infamia. Inno. & Hostien. de spon. licet. & c. per tuas. de accus. omnipotens.

¶ Inquisitus de tali crimīe quod peracta penitentia impedit ordinis executionem punitur pena arbitraria. dic ut notat Io. an. de accusatio. inquisitionis.

¶ Que sunt partes iudicis inquirentis. notatur in. c. qualiter. ii. in glo. magna. ubi uide an possit recusari.

¶ An contra inquisitū absolutum ꝑ inquisitionis collusionē poterit iteꝝ requiri de eodem crimine de collu. dete. in tīi.

¶ An inquisitus de crimine possit postea ad penitentiam denuntiari. uide de purg. cano. cum dilectus ad fi.

¶ Eo ipso ꝙ inquisitio cōmittit̄ ad instantiā alicuius uidetur illegitimata persona ipsius. de accu. ex ꝑte. ꝭm Inno.

¶ An ꝓ iure alicuius singularis ꝑsone possit ꝑ inquisitionem procedi. dic ꝙ sic. de ser. fu. l. ii. C. de accu. l. ea quidem. in contra. de iureiu. ad nostraꝫ. & ff. de in ius uo. l. fi.

¶ In magnis rebus diligens inquisitio est facienda. vii. q. ii. c. ii.

¶ Qualiter examinent̄ testes in inquisitōe. uide Spe. ti. de teste. ꝭ. nunc tractemus. ꝟ. porro.

¶ Quando inquisitio dicatur sollemnis & quando in ea requirantur sollemnia accusationis & an ex confessione facta super inepta inquisitione possit sequi condemnatio. uide Ang. in consi. suo qꝺ incipit. uisis actis numero. clxxx. & alio cc.

¶ Si inquisitio cōmittitur iudici a lege uel statuto potest secundum arbitrium suuꝫ inquirere sed non sententiare sed debebit penam ordinariā imponere. glo. ff. de ꝓcur. l. qui procuratorem & ibi bal. adde ad hoc quod notatur in. l. ictus. ff. de his qui nō. infa. ff. ꝺ penis. l. hodie. bal. dicit ꝙ hoc habuit de libro bar. & bar. hoc idem sentit in dicta l. qui ꝓcuratorē.

¶ An in inquisitione absolutus possit accusari. uide Guil̄. in. l. si quis in hoc genus. C. de episco. & clericis.

¶ An in processu inquisitionis habeat locum prorogatio quia proprie loquendo non sunt ibi partes que possunt prorogare. uide bal. in. l. i. C. ubi ꝺ crimine agi opor. & ibi subdit bal. ꝙ si crimen est commissum in confinio duorum territoriorum ꝙ uterq̄ iudex poterit inquirere. argu. l. si uero plures. ꝭ. sed & si qs. ff. de his qui deie. uel effu. uide plene bal. in. l. ii. C. ubi de cri. agi opor.

¶ Inquirens nunquā debet inquirere connexim sed diuisim propter illam clausulam super quibus omnibus & singulis intendant inquirere ueritatē ex quo sequitur ꝙ si accuso ticium de percussiōe cum sanguine & probo de simplici percussiōe sine sanguine poterit sequi condemnatio. bal. in. l. possessiones. C. de probatio. ubi late per eum. de hac questione uide bar. in. l. denuntiasse. ꝭ. quid tamē ff. de adulte.

¶ Quando delictum uel iniuriam passus non debet audiri ex forma statuti uel ex alia causa tunc etiam iudex ex tali delicto uel iniuria non potest inquirer̄. tex. est in. l. ñ solū. ꝭ. fi. ff. de iniur. & ibi hoc colligit & firmat bar.

¶ Qñ certum tp̄us est statutum ad accusandum post illud non pōt inquiri. ut nō. bar. in. l. querela C. de fal. licet glo. ibi uideatur sentire contrariuꝫ secundum eum.

¶ Iudex ꝓcedens ꝑ inquisitionē pōt denuntiantē recipere in testem. bar. in. l. diuus. ff. de cust. reo. in. ꝙ. penulti. qꝺ non est in accusatōe ia. c. licet hely. de simo. & ibi nō.

¶ Iudex procedens ad denuntiationem alterius non dicitur proprie per inquisitionem procedere cuꝫ denuntiatio sit loco accusationis. ut. l. cum patronum. ꝭ. i. ff. de iure patro. Io. an. in addi. Speculi. de denūtiatis. ꝭ. i. ubi dicit ꝙ si per statutum debetur medietas pene accusanti. idem debetur de

denuntianti qui est loco accusatoris. qđ nō.

¶ A[n] nō possit inquiri nisi citato eo qui iniuriā passus est. Ange. in. l. si uacantia. C. de bo. uacan. libro. x. et si fiat inquisitio est nulla. licet dicat de consuetudine seruari contrarium. uide ibi bar. in iiii. collum.

¶ Ubi inquiritur de causa pecuniaria & mere ciuili generaliter potest ad diffinitiuam sententiā deueniri. secus in criminali. Ange. in dicta. l. si uacantia.

¶ Uirtute gñalis inqsitionis possunt officiales in sindicatu p sindicos condēnari. Ang. in. d. l. si uacantia. in pu. iiii. charte.

¶ Si inqsitus ē punitus pena extraordinaria poterit postea ordinaria puniri. Ang. in. d. l. si uacātia. in ti. vi. charte.

¶ Judex inquirens non tenetur se subscribere nec etiam denuntians. debet tamen iudex denuntianti facere caritatiuam monitionem. Ang. in. d. l. si uacantia. qui allegat. c. qualiter. ii. de accu.

¶ Statuta loquentia de accusatōe ñ habent locū in inquisitōe. sm Ange. in. d. l. si uacantia. ante finem. x. charte.

¶ Si unus iudex puta capitaneus incipit inquirere de uno crimine contra titium & titius de eodem accusetur coram potestate poterit potestas & etiam accusator inhibere capitaneo ne in inquisitione procedat. bar. in. l. si maritus. in fine. ff. de adulteriis.

¶ Confessio facta coram iudice inquirente uidetur facta coram pte quia inquisitor repsentat rēpub. & etiam ptem offensam. nō. Inno. in. c. cum oporteat. de accus. qđ est regulare ubicūq iudex pcedit ex officio quod pdest pti. sicut qñ supplet. C. de app. l. amphorē. & l. pperandū. §. cum aūt. C. đ iudi. bal. in. l. i. C. eo.

¶ Instantia inquisitionis perit biennio sicut accusationis in cuius locum succedit. l. ii. C. de abol. quod biennium computatur a tempore quo sunt data capitula inquisitionis per iudicem parti contra quam inquiratur & facta ad illa responsio. de accusatio. qualiter. idem si ad denuntiationem inquiritur ut pereat instantia de biennio a die oblationis reo faciende. ff. de adul. l. si postulauerit. §. qñ. ff. ad turpil. l. ab accusatione. §. nuntiatores. bal. in. l. pperandū. in pn. C. de iudi.

¶ Inquisitio gñalis respectu psonaꝝ & excessuū non expectat post se diffinitiuaꝫ sed est ordn ad inquisitionem specialem. unde iudex p generalem informat et sup ea instruitur. postea uero descendit ad specialem in qua citandus est reus & est pducēda iterato testimonia. facit qđ nō. Inno. qui ma. accu. pos. cum in tua. bal. in. l. penultima. C. de. probationibus.

¶ Quod dicitur in inquisitōe nō debere apponi. neq tempus neq locus est uerum de generali. secus de speciali. de quo Iaco. butri. insti. de acti. in prin. bal. in. l. i. C. de eden. & sic declara que supra diximus.

¶ Pro leui culpa non pōt p inquisitionē pcedi ita dicit bal. in. l. data opera. C. qui accu. non pos. in prima charta.

¶ In inquisitione non expedit dñm designari sed sufficit φ inquisitus subtraxerit rem contra uoluntatem domini. l. i. §. finali. ff. de furtis. & ita semel fuit practicatum perusii & fuerunt suspensi tres fures. secundum Ang. in. l. eum qui. §. is iniuria. ff. de iureiu.

¶ Si iudex non habet notam conditionem testiū debet mittere secrete ad loca in quibus morantur & inquirere secrete de uita & moribus & conditione eoꝝ ut sciat quibus testibus credere debeat. ff. de testi. l. iii. §. tu magis. sm Iac. de are. qui hoc colligit ex l. i. §. si curatores. ff. de magi. cōue. ubi dicit bal. φ in hac inquisitōe secreta non erit pars citanda.

¶ Si p statutum punitur potestas non inquirens excusatur si nemo eum denuntiauit nec erat notorium quia etiam in magistratu psumitur ignorantia nisi probetur scientia. hoc colligit bal. ex. l. i. §. magistratibus. ff. de mag. conue. qui dicit ibi φ in iure non est melior tex. ad excusationem officialium. licet allegetur p simili. l. iiii. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. tamen ille. §. non est similis quia loquitur in iure priuato circa quod iudex non potest officium suū exercere pprio motu. hic uero loquitur in hiis in quibus est pmissa inquisitio. quod bene nō. scdm bal. in dicto §. magistratibus. ubi etiam dicit φ potestas qui non inquisiuit ad denuntiationem officialis nullo modo potest excusari. & dicit φ uidit de hoc potestatem condemnari.

¶ Judex anteq̄ inquirat uel procedat debet cognoscere an delictum sit commissum in sua iurisdictione. & an delinquens sit sue iurisdictionis. bal. in. l. si quis filio. §. filiusfamil. ff. de iniust. rup. & irri. testamento. Innocē. in. c. super litteris. de rescrip. quod nō.

¶ Judex inquirens potest in sua condemnatoria condēnare inquisitū ut resarciat damna et iniuriā damnū passo. Inno. de accu. cū oporteat. in glo. formam. et uide in. l. aut facta. §. ii. ff. de pe. Inno. de accu. qualiter.

¶ Qui pmouet inquisitionē pōt in ea testificari dumodo nō sit inquisitōis minister. Inno. in. c. licet hely. de simo.

¶ Si inquisitus de crimine ad petitionem promotoris ut indicatur sibi purgatio est condemnatus potest iterum accusare ut imponatur sibi pena pecuniaria uel corpalis. sed si est absolutus non pōt ab eodē excusari licet ad maiorē penā agat sed ab alio sic. Inno. in. c. cum dilectus. de pur. ca. & uide plene in. l. senatus. ff. de accu.

¶ Si ordinarius & inquisitor heretice prauitatis simul citant aliquē cora quo debet compere uide in. c. p hoc. de hereti. li. vi.

¶ Judices seculares debent obedire mandatis inquisitorum & episcoporum contra hereticos & illorum sententias mandare executioni sine alia inquisitione. i. c. ut inquisitionis. de hereti. li. vi. qđ uidetur contra nō. per bar. in. l. diuus. ff. de custo. reorum.

¶ Inquirere facta uel uitam alioꝝ qñ sit laudabile & qñ uiciosum. sanctus Tho. secunda secunde. q. clvii. arti. vii.

Inscriptio

An accusans pus se debeat inscribere. ff. de pūa. deluc. l. i. & ff. de accu. l. libelloꝝ.

¶ Quid sit inscribere. no. gl. ff. de accusa. si cui. glo. ii. q. viii. in summa. & c. quisqs. & c. pscripta

&.c.libellor.iiii q.iiii.§.inscriptio.

¶ An inscriptio semp sit necessaria in accusatiõe uel an eo ipo ꝙ quis accusat ipo iur sit obligatus nõ. Io.an.de accu.super his.C.de accu.l.fi.Arch. iiii.q.iiii.inscriptio.ad materiam uide Spe.ti.de accu.§.i.ꝟ.ulti.& qđ nõ.glo.in.l.qui crimen.& ibi Cy.C.de accu.idem Spe.ti.de adult.ꝟ.hodie &.ꝟ.sed queritur.

Inscriptis Quando aliquid dicat fieri uel cõtrahi inscriptis.nõ.C. de fide instru.l.contractus.in glo.inscriptꝪ.& ibi Cy.in pma qõe.insti.de emp.& uendi.§.i.in gl. efficiunt.& nõ.in.l.testium.in glo.iii.C.đ testi. ubi uide de hoc.

Insensibilitas Opponit temperátie sanc.Tho.secunda se q.cxlii.ar.i.ubi etiam uide ꝙ est peccatum.

Inseperabile Insepabilitas nocet.ff.ad legem.acquili.l.ꝓinde.§. i.ff.de edil.edic.l.ediles.§.fi.et.l.se.Q̃nꝙ ꝓdest ff.de rei uen.l.si frumentum.alias incipit idem si pompo.ff.de dona.inter ui.& uxo.l.si sponsus.§. generaliter.

Insequens An insequens clericum sit excõicatus.uide de pe.di.i. si quis pulsatus.& de penis.feliq.libro.vi.& qđ ibi notatur.

Inseruiens Exponitur.i.ualde seruiẽs ut nõ.de fide.c.i.

Insidie Nefas est insidiari homini.ff.đ iusti.& iure.l.ut ui.C.de repu. l.ex consensu.§.i.C.de inoffi.testamẽ.l.liberi.& quod ibi nõ.

¶ Aliqua conceduñ ut euitent insidie.insti.quod cum eo.§.fi.imo insidiari pmittitur ut euitentur insidie.xxiii.q.ii.dñs deus.

Insignia An quis possit ferre insignia uel uti illis que alius pus assũp sit.doc.plene nõ.in.c.cũ dilecta.đ exces.pla.bar. i tractatu de insigniis & armis.adde qđ dixi sub dictione arma.

¶ An quis possit uti insignis dignitatis sue extra ꝓuinciam sibi decretã.uide.ff.de offi.ꝓconsul.l. i.de usu pal.c.i.& qđ ibi nõ.de priuil.antiqua.ut lite pen.c.i.

¶ Qui nõ portat insignia dignitatis nõ habetur ꝓ tali.ff.loca.l.si ignorans.& ibi bona glo.đ sen. ex.si uero.et in.c.in audientia.facit.c.si iudex lai cus.eo.ti.li.vi.

¶ Qui illicita insignia portat falsum cõmittit. ff.ad.l.cor.de fal.l.eos.in pñ.

¶ Quis dicatur insignis locus.uide nõ.in.c.sta tutũ.§.sancimus.de rescrip.li.vi.Spe.ti.de cita. §.i.ꝟ.sed que loca.

¶ Que sint insignia doctoratus.uide in cle.ii.đ magis.dixi supra sub dictione doctor.

¶ An habens insignia a principe sit ꝓpter hoc ho noracior altero non habente.bar.in tractatu de i signiis & armis ubi sm hoc tenet ꝙ sic.

¶ An ista insignia trãseant ad successorẽ.bar.ubi supra.ꝟ.quero qualiter.

¶ An possint deferri ꝑ illegitimos.bar.ubi sup. ꝟ.ex hoc posset queri.adde quod dixi supra sub dictione bastardus.

¶ Qualiter ista insignia sint pingenda.bar.ubi.s. ꝟ.scđo pncipaliter.

Insinuatio An in generali insinuatõe reqratur cãe cognitio.dic ut nõ.bar.in.l.modestinus.ff.de dona.

¶ Quid importent uerba statuti disponentia ꝙ instrumenta donationis insinuẽtur siue ꝙ ponan tur in registro.bar.in.l.si quis pro eo.ff.ꝓ socio. quod nota.

¶ An insinuatio debet fieri corã iudice de aliena scriptura.& an sufficiat subscriptõ unius notarii cum testibus.uiđ Io.an.in addi.Spe.ti.de instru. edicto.§.ostenso.ꝟ.quid si abbreuiatura.

¶ De mã insinuatõis uiđ Cy.Alberi.bar.& bal. in.l.illud.C.de sa.san.ec.& bar.plenius i ꝑalle.l. modestinus.ff.de dona.

¶ An tpe feriato in honorẽ dei põt fieri insinua tio donatõis.Spe.ti.de instru.edic.§.porro.ꝟ.do natio aũt.qđ nõ.

¶ An insinuatio possit fieri corã iudice existẽte extra locũ iudicii.Spe.in.d.§.porro.bar.in ꝑalle. l.modestinus.

¶ An ualeat pactũ de non petendo & renũtiatio summe excedentis ex insinuatõe.Spe.in ꝑalle.§. porro.ꝟ.sed quid si debebas.

¶ Quid est insinuatio.bal.in.l.illud.C.de sacro sanc.ecclesi.& in.l.sancimus.C.de diuer.rescrip. notatur in autꝪ.ut fiant pigno.§.illud.in glo.mo numẽto.colla.v.bar.in dicta.l.modestinus.Ang. in consilio suo.clxxxi.quod incipit uisis instris.

¶ Insinuatio põt fieri nemine citato.nõ.Cy.C. qui admit.ad bo.pos.l.fi.adde tex.C.de dona.ãte nup.aũt.eodem cursu.& ibi bal.

¶ Idem est petere instrumentum testamenti cas sari quia non est insinuatum & dicere nulluꝫ.sm bal.in.l.hii qui ad ciuilia.C.de appell.Angelus in consilio suo.xxxv.quod incipit pro decisione quesitoꝝ.

¶ An iuramentũ impediat oppositionẽ exceptõis ꝙ donatio non fuerit insinuata.uide Ang.in con silio suo.lvii.

¶ Qualiter debeat fieri insinuatio donatõis & an insinuatõi possit renũtiari.uide Ang.in consi.suo xc.qđ incipit ꝓ parte.

¶ Quando fieri debeat insinuatio.uide Ange. tenet ꝙ ꝑpetuo.in consi.suo clxxxi.quod incipit uisis instrumentis.bar.in.d.l.modestinus.& bal. in.d.l.illud.

¶ An donationes hincinde facte ob cãm debeãt insinuari.uide Ang.in consi.suo.ꝑalle.clxxxi.qđ incipit uisis.

¶ Stante statuto qđ est brixie ꝙ insinuatio fieri possit sine cuiusꝙ citatõe an habeat locuꝫ in insi nuatõe ꝓducta ꝑ minorẽ annis.xxv.uide cõsiliũ meũ cui subscripserunt se plurimi doc.qđ incipit in ciuitate brixie.

¶ Quis sit iudex competens coram quo fiat insi nuatio.& an die feriatata possit fieri & qbus casi bus nõ sit necessaria.uide Io.an.in addi.Spe.ti.de instru.edic.§.porro.ꝟ.donatio aũt.

¶ Insinuatio nõ est aliud q̃ ꝓductio corã iudice C.de testa.l.omniũ.& ibi concor.& ꝑ hoc consu lui padue ꝙ instrm̃ factũ corã iudice decretũ inter ponente censeť insinuatũ licet iudex non ꝓnũtia uerit sup insinuatõe.licꝫ Guil.de cu.. licat contra in.d.l.illud.de quo dic.ut ibi nõ bal.& in.l.iii.in

fine.C.de diuer.rescript.& in.l.impuberes.ff.de iur.& fac.igno.

¶ Tēpus limitatū a statuto ad insinuandū instrā non ligat seu non currit ignorantibus et a. ꝑsumat̃ scientia uel ignorantia.uide bal.in.l.si tu or C.de ꝑiculo tuto.

¶ Tpūs qđ currit defuncto ad insinuandū testm̄ ex forma statuti computat̃ heredi.uide bal.in.l.fi.C.si ma.fac.rat.habu.

¶ Tpūs insinuādi ñ currit minori nec filiofamil. destituto auxilio patris.bal.in.l.minoribus.C.de dona.ante nup.

¶ An insinuatio facta ab herede ꝓsit legatariis bal.sentit ꝙ non.in.l.fi.C.de iure dot.

¶ Refutatio seu liberatio gratuita requirit insinuationem sicut obligatio seu traditio argu.eius quod notat glo.in.l.i.ff.qui.mo.pig.uel ypo.sol.et ibi bal.

¶ Insinuatio facta post tpūs est ipo iure nulla. et pōt fieri insinuatio pendente conditōe.et insinuatio est quedā confirmatio.bal.in.l.cum multe C.de dona.ante nup.

¶ An in donatione facta ecclesie excedente summaꝫ quingentoꝝ aureoꝝ rqratur insinuatio.uide bal.& bar.in.l.illud.C.de sa.san.ecce.& Abb in .c.relatum.el.i.de testa.& glo.insti.de donat.§.ꝑficiuntur.

Insolertia Quid sit insolertia nō.gl. in cle.i.de offi.ordi.ubi de b°.& in.c.irrefragabili.eo.ti.& de sup.negli.ꝑla.sicut.de postu.c.ii.de rescrip.quia ꝑ ambiciosam li.vi.& ibi habetur.

Insolidum Ponitur ꝓ uicissim uel in simul.de ꝓcu.si duo.li.vi.

¶ Duo non possunt habere insolidum dominiuꝫ uel possessionem eiusdem rei.ff.cōmo.l.si ut certo.§.si duobus.& quod ibi nō.&.ff.de acquiren.pos.l.iii.§.ecōtrario.ff.de le.i.l.si domus.§.fi.cū multis similibus.

¶ Quando hec dictio insolidum proprie ponitur.uide Specu.titu.de emptio.& uendi.§.i.ꝟsi.item nota.

Insolita Qui facit insolita dicitur esse i culpa.ff.de neg.ges.l.si negocia.&.ff.de pig.ac.l.uel uniuersoꝝ.

Inspicere Quod non licet inspicere non licet facere.& quod nō licet facere non licet inspicere.C.de epis.& cleri.aut.in terdicimus.et.xxxiiii.di.ꝑsbiteri.et qđ ibi nō.

¶ Non dicitur inspici quod non uidetur licet dicatur legi.ff.de transac.l.de his.ubi nōt.bar.qui allegat.l.scire leges.et.l.in ciuilem.ff.de legi.

Installatio An ad administrationem consequendā sit necessaria installatio.uide Io.an.de elect.transmissa.in glo.magna.aliquid.de elec.auaricie.li.vi.

¶ De non installato an sit uocandus ad electionem.uide Io.an.de constit.cum.m.super glo.hic potest.Archi.de preben.eum qui.libro.vi.super ꝟo.beneficiis.

Instantia Instantia de iure cōi nō est nisi usq ad sniam inclusiue. quid aūt si ꝑ statutū abbreuiatū sit tpus instātie uide Inno.in.c.i.ut lite non conte.

¶ An instantia transeat in fiscū.dic ꝙ non.ut.l.si constante.§.fi.ff.so.ma.

¶ An instantia in cā criminali transeat ad heredes.glo.in.l.diui.ff.de accu.

¶ An ꝑempta instantia pereant dicta testiū non publicata.bar.ꝙ sic.in.l.i.ff.q̃ in frau.cre.et in.l.cum lite mortua.ff.iudi.sol.

¶ An instantia iudicii transeat in fideicōmissariū uniuersalem cessionariū uel singularē successoreꝫ uide bar.in.l.si cum hominē.ff.de fideius.et i.c.fi.de emp.et uen.

¶ In casibus in quibus uere lis non contestat̃ instantia incipit qñ incipit tractari de meritis cāe.C.de iudi.l.ꝓperanduꝫ.§.et siquidem.bar.in.l.ii.C.ubi in rem actio.

¶ Quando et quot modis instantia cause transferat̃ in alium.nō.bar.in.l.i.in.prin.ff.ad trebel.

¶ Instantia cause per modum conuentionis penalis ñ potest prorogari.bar.in.l.feius.ff.ad legē falcidiam.

¶ Quando iudex uidet labi instantiam potest ex officio suo fer.e sententiam.bar.in prealleg.a.l.seius.

¶ Iudex non pōt ꝓrogare terminū instātie a statuto ꝑfixum.unde si statutum assignat.x.dies.et iudex statuit.xv.statur assignatōi statuti.bal.i.l.fi.§.his que.C.de iure delib.

¶ Perempta instantia actor condemnatur in expensis.l.properandum.§.i.C.de iudi.et.l.sancimus.eo.ti.

¶ Deserta instantia cāe appellatōis ꝑma sñia remanet ualida etiam quo ad executionē.ut.l.si cōtra maiorē.et.l.qm̄ nōnulli.C.de app.glo.et bar.in.l.eos.eo.ti.

¶ Instantia cause diminuta artant̃ dilatōes.Speti.de dilat.§.i.ꝟ.sed pone cā.

¶ Instantia cāe de iure ciuili durat triennio.ut l.ꝓperandum.C.de iudi.Spe.ti.de iura.calū.§.sequitur.ꝟ.quid si instantia.secus de iur̃ canonico.de iudi.c.pe.& fi.&.ii.q.vi.anterioꝝ.§.ad hec.et ibi Archi.

¶ Qualiter cognoscatur an una instantia sit diuersa ab alia.uide do.Anto.de cau.pos.et ꝓprie.cum dilectus.

¶ Finitur instantia iudicii per lapsum termini assignati iudici si non pronuntiat.tex.in.c.consuluit.de offi.dele.

¶ Perempta instantia non perimitur iurisdictio delegati.de offic.delega.consuluit.de iudic.uenerabilis.

¶ Plura que debent peti instanter.uide de elec.cum post petitam.glo.in clemen.quamuis rigor.de appella.

¶ Cum qs soluit̃ ab instantia seu ab obseruatione iudicii an pereant acta litis.uide.C.de iudi.l.properandum.uide Inno.de testi.causam.glo.ff.q̃ in frau.cre.l.iii.

¶ An instantia iudicii post litem contestatam transeat ad heredem.uide.ff.de iudi.l.tam ex cōtractibus.Inno.de arbi.ex ꝑte.de rescrip.significauit.de sequef.pos.c.i.de testa.c.raynutius.Inno.de iudi.c.ga.v.& ibi doc.

¶ Sufficit respondenti dare instantiā & que sit optima instantia.fm Aristoti.uide que uō.i.q.i.sicut urgeri.

¶ Si statutū dicat ꝙ quelibet causa debeat finiri

infra duos menses. an poterit postea finiri uel an dicatur perempta instantia. uide in. c. de causis. de offi. dele. doc. in. l. properanduz. C. de iudi. Io. an. in addi. Spe ti. de iudi. dele. §. restat. ꝟ. qd si in statuto. et ti. de app. §. nunc tractemus. uid Inno. de app. sup eo.

¶ Instantia transit ad illũ qui recipit rem litigiosam. ut lite pen. c. ecclesia. i.

¶ Cum quis absoluitur ab instantia iudicii debẽt pmitti tres citatiões. xxx. diez uel una p omnib9 de accu. ad petitionem.

¶ Instantia incepta contra prelatum non transit contra capitulum sede uacante. ne sede uacan. c. constitutus.

¶ An lapsu tpis peat instantia ipso iure uel p sententiã. dic ut in. l. properandũ. §. illo pculdubio. C. de iudi. adde nõ. in. l. fi. C. ut intra cer. temp. cri. ca. ter. & ibi Cy. & in. d. §. illo.

¶ Instantia alio modo sumitur put nõ. Io. an. de rescrip. dilectus filius. i. sarracenus.

¶ An instantia possit de consensu ptium abreuiari. nõ. C. de iudi. l. properandum. in pn. in glo. terminari. et de offi. dele. de causis.

¶ An autem possit prorogari. glo. dicit q non. in l. ii. §. i. ff. de iudi. in. l. properandũ. in. ꝟ. triennii. C. de iudiciis.

¶ Instantia an possit minui ex natura rei. bar. in l. i. ff. de glan. le. et. ff. de noui oper. ounti. l. si pus. In. iiii. qõne.

¶ Si renũtietur instantie an duret lis. nõ. bar. ff. qui. ad li. pcla. non li. l. non contra.

¶ Instantia legati est annalis. in autẽ. de heredi. que ab intes. defe. §. illud quoq. coll. ix.

¶ An iudice impedito nihilominus currat instãtia cause pncipalis. uide glo. in autẽ. de appel. §. i. colla. iiii. bal. de pa. constan. in. ꝟ. in causis. coll. x. Io. an. in addi. Spe. ti. de iudi. dele. §. restat. &. §. quid si in statuto. glo. in autẽ. ut spon. largi. §. hoc quoq. glo. in. l. & si per ptorez. ff. ex quibus cau. maio. Quid autem si iudex negligit an currat instancia. uide i dicta. l. sed & si per pretorẽ. &. ff. de diuer. & tempo. prescri. l. i. ff. qñ app. sit. l. i. §. dies. & ibi glo.

¶ Transactione non finitur instantia secus in cõpmisso. uide omnino tex. in. l. eleganter. §. si quis post. ff. de cõdi. inde. Spe. ti. de iudi. dele. §. restat in. ꝟ. ii. fi. ubi de hoc.

¶ Si detur arbitrium iudici non intelligitur datum super instantia. bar. in. l. si in lege. in princi. ff. locati.

¶ Si occurrat difficultas ita q cã non possit terminari. ĩ. tpus instantie. uide Cy. C. qui accus. nõ pos. l. i. C. de adul. l. fi.

¶ An petitio abbreuiatõis instantie dicat equa. uide Ia. butri. in. l. properandũ. C. de iudic. bal. in. l. obseruare. §. fi. in fine. ff. de offi. pconsul. & le.

¶ Sicut in instantia criminali potest iudex criminaliter condemnare ff. de fur. l. interdum. §. q furẽ. ita ecõtra. ff. de admi. tuto. l. actus. bar. in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui nõ. infa. tex. in. l. pe. ff. de calũp.

¶ Si instantia frustra currit dolo aduersarii datur restitutio. ff. ex quibus cau. maio. l. ait pretor §. fi. & l. sequenti. si autem per aliuz seu alterius dolo non datur restitutio. sed actõ de dolo aduersus illum. ff. de dolo. l. arbitrio. §. dolo. ubi gl. bar. ibi allegat & seqtur glo. aliter distinguentem. in ut spon. lar. §. hoc quoq.

¶ Si propter iustam absentiam currit instantia datur restitutio. ff. de mino. l. sed & si sine. §. fi.

¶ Instantia cum defuncto transit ad heredes etiam quo ad accessoria. C. de rei uendi. l. si i rem actum sit.

¶ Instantia inchoata cum defuncto non scinditur ex persona pluriũ heredum. ff. famil. herc. l. si familie.

¶ Instantia inchoata cuz defuncto transit ad heredem ut inde ex prima possessione possit condẽnari sicut poterat defunctus ex noua supueniẽti. ff. ad exhi. l. si ad exhibendum. qui tex. non facile repitur alibi.

¶ Instantia non transit ad heredem quando questio est sup qualitate psone defuncti. ff. ne de sta. defunc. l. i.

¶ Heres non potest mutare instantiam inchoatam per defunctum sed cogitur illam prosequi. ff. de inoffi. testa. l. filius. potest tamen actor contra heredem nouã instantiã inchoare. ff. de his q nõ. infa. l. seruus.

¶ Instantia ñ currit ad piudiciũ actoris qñ p subterfugia & rei cauillatione dilatat. glo. in. l. intra utile. ff. de mino.

¶ Que sit practica pnuntiandi quando labitur instantia & non liquet de causa. uide Iaco. butri. C. de sen. l. iudices. bal. in. l. si de meis. §. finali. ff. de arbitris.

¶ Q dicitur iudicem puniendũ si non terminet causam. ĩ. tpus est uerum si stat p eum. C. de tẽp. in integr. resti. l. petende. bal. in. d. l. si de meis. §. fi. ff. de arbi.

¶ An instantia statuta in iudicio habeat locuz coram arbitro. glo. q sic. ff. de arbi. l. sed si cõpromissum. glo. in. l. item si unus. §. fi. eo. ti. Cy. in. l. properandum. §. sin aũt utraq. C. de iudi.

¶ Morte iudicis non pimitur instantia sed ex eadem iudicat successor. ff. de iudi. l. mortuo. et. l. pponebatur.

¶ Pendente instantia si supuenit ius possit seq condemnatio. ff. de pign. acti. l. si rem. §. fi. ff. de pecul. l. quesituz. ff. de rei uendi. l. sin aũt. ff. man. l. si mandauero.

¶ Facta instantia propter unũ finez finito illo fine ad quem est ordinata potest peti decisio instantie propter alios fines. ff. de ritu nup. l. si quis tutor §. quod ergo.

¶ Q dicitur pempta instantia non pimitur effectus iam creatus. est uerum quando instantia ẽ pempta aliter q uoluntate ptium. & ideo licet p litis cuntes. dicatur querela parata si tamen ptes liti renuntiant & transigunt deficit preparatio. uide bonuz tex. cum glo. & ibi bar. C. de transac. l. cum mota.

¶ Sententia lata licet non finiat causam finit tamen instantiam. ita dicit Guil. in. l. si patroni. §. actiones. ff. ad trebel.

¶ Sententia lata post tempus statutum instantie que recipit actionem est nulla. Cy. in. l. petende. C. de tempo. integrum restit. glo. in. l. properandum. C. de iudiciis. in. ꝟbo triennii. ubi notãt doctores.

¶ Quidam sunt casus speciales qui habent instantiam specialem separatam a cōmuni termino triennii. uide glo. in. l. properandum. C. de iudiciis. §. triennis.

¶ Si instantia inchoata cū priuato fiscus succedat quo ad instantiaȝ non utitur priuilegio. uide bar. in. l. si constante. §. fi. ff. so. ma.

¶ Instantia currit etiam minoribus & non restituitur nisi in subsidium. C. de iudiciis. l. properandum. §. finali.

¶ Etiam instantia finita durat officium iudicis ut possit in expensis condemnare & declarare instantiam fore lapsam. glo. & bar. in. l. properandam. §. illo procul dubio. Idem Cy. in dicta. l. §. fi. in ultima. q̄oe.

¶ Q̄n finit instantia circūducitur et hȝ remediū contra que in proceditur ad petitionē actoris petere ut actore prosequente circūducat instantia. ff. de libe. ca. l. diui. §. fi.

¶ Si questio est de aliquo quo tpe corrumpit ut de officio uel alio durat instantia quātum durat ius de quo est questio. ut. l. i. ff. de glan. le. et ibi glo. et bar.

¶ Casus in quibus instantia finitur anno. uide in l. ii. C. de naufra. li. xi.

¶ Si ex forma statuti instantia cause criminalis debeat finiri infra certū tpus & pendente cā accusentur testes in ea examinati de falso & propter hoc oporteat causam ultra tempus statuti differri. q̄ debēt esse partes iudicis. uide plene per Io. an. in additi. Specu. ti. de iudi. delega. §. restat. uersi. quid si in statuto.

¶ Cuȝ iudici labitur tempus instantie & ex forma statuti sit illi pena si non expediat & non reperit probationes poterit iudicare sub conditiōe si postea probetur & ualebit sentētia. bal. in. l. non dubiū. C. de leg. qui dicit hoc probari p. l. gn̄aliter. post pn. C. de reb. cre.

¶ Non ualet pactum per quod partes promittant ad iudicē non opponer de pemptōe instātie. bar. in. l. seius & augerius. ff. ad. l. fal.

¶ Snia lata post lapsum instantie n̄ ualet ipso iur quia lata sine instantia. glo. in. l. properandū. in pn. C. de iudi. bal. in. l. scire oportet. §. consensus. ff. de excu. tuto.

¶ An in reali instantia transeat actio in heredeȝ lite n̄ conti. uide plene bar. in. l. ptorie. §. sed si un⁹ ff. de pto. stipu.

¶ Quando petitur executio instrumenti uel sententie non dicitur instantia. secundum bar. in. l. litibus. C. de agri. & censi. libro. xi. bal. in. l. si causam iudicati. C. de execu. rei iudi. licet idem bal. uideatur uelle oppositum. in. l. i. in prin. C. de iuramen. calump.

¶ An de cōsensu procuratoris possis prorogari tpus instantie. nō. de procu. cū olim. facit. l. qui pro tribunali. ff. de re iudi. & ibi bal. & in. l. si p errorez. ff. de iuris. om. iudi.

Instar

Quid importat hec dictio instar uel adinstar. dic similitudinem. C. de iure fisci. l. instar. Inno. de fi. instru. int dilectos. uersi. ceterū. de offi. lega. c. ii. li. vi. in clem. i. de iudi. ff. de publi. l. eum qui. §. publiciana. ff. de pto. stipu. l. i. §. i. Arch. de priuilegio. c. ii papa. li. vi.

¶ Ubi aliqd ponit adinstar alterius illi equatur. recipit oēs conditiones illius. in aut. de here. que ab intes. §. sin autem.

¶ Adinstar. i. ad effectū uel similitudineȝ. ff. de condi. inde. l. sufficit.

Instaurare

Instaurare quandoq; ē de nouo iniūgere. ff. mā. l. qui mutuam. §. si.

Instigator

Instigator tenetur. ff. de his qui nō. infa. l. ob hec. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. §. sed & si instigata.

¶ Quis dicat instigator. nō. ff. ad turpil. l. in senatus. in pn. p bar.

¶ An instigator dānet. nō. ff. de his q nō. infa. l. ob hec. in glo. i. et ibi bar. ff. ad turpil. l. in senatus §. an ad eos.

¶ Au ille ad cuius instigationē iudex inquirit incidat in turpillianū si desistat. uide bar. in. l. in senatus. §. an ad eos. ff. ad turpil.

Institor Institoria

An & pro qua parte institor siue factor obliget plures socios ipsum preponentes. bar. in. l. si cōmunis seruus ita. ff. de stipula. seruo.

¶ An institor & qui pponit eum dicant duo rei bar. in. l. nemo. ff. de duo. reis.

¶ Que sit dria inter institorē & procuratorem. uide. ff. si cer. pet. l. si institorem. ff. de re iudi. l. si unus ex pluribus.

¶ An institor qui pponit societati possit illi stipulari et acquirere illi societati. uide bar. in. l. si cōis suus ita. ff. de stipu. ser.

¶ An ille qui est institor societatis mercatoȝ possit eis computare expensas quas fecit honorando mercatores cum quibus contraxit. bar. q sic. in. l. si filius. ff. de dona.

¶ Institor appellat eo q negocio gerendo instet ff. de instito. l. institor. uide Inno. in. c. qd̄ quibusdam. de fideius.

¶ Quādo detur institoria utilis uel directa. nō. ff. de instito. cuicūq. §. labeo. in glo. sup. uersi. pecuniis. adde glo. C. eo. ti. l. pe. in glo. ii.

¶ In quo differt institoria a tributoria. nō. ff. de insti. l. sed & si pupillus. §. pe.

¶ Que sunt necessaria ut habeat locū institoria. nō. C. de instito. l. i. in glo. probetur.

¶ An ea actione teneatur institor. notatur. C. de instito. l. ii.

¶ Ex uno solo contractu n̄ datur institoria quia non dicit institor. nō. ff. de act. emp. l. iulianus. §. si procurator. in glo. utili.

¶ Prepositus uniuersali administrationi obligat dominuȝ institoria utili. ff. de nego. gest. l. liberti. in glo.

¶ Quando titulus de institoria habeat locū. uide ff. de instito. l. fi.

¶ Institoria utilis datur quando quis agit aliqd utiliter pro procuratore ad unū actū constituto ff de procura. l. si procuratorē. §. idem papinianus.

Institutio Institutus

¶ Institutus in re certa cum clausula q de bōis testatoris non possit ultra petere non est heres uniuersalis etiam si alius non sit uniuersaliter institut⁹. bar. in. l. quociēs. §. si duo. ff. de here. insti.

¶ An & quando institutus in re certa habeatur

loco heredis·uide bar·in·l·ex facto·ff·de heredi·insti·Cy·& bal·in·l·quociens·C·de here·insti·

¶ An & qñ institutus in re certa trãsmittat sine agnitiõe·Item an institutus in re certa habeat beneficium·l·fi·C·de edic·diui adria·toll·uide bar·in·d·l·ex facto·

¶ An & qñ institutus in re certa dicatur habere iure legati uel iure institutõis·uide in·l·cũ pater·§·fi·ff·de le·ii·

¶ Institutus in re certa habetur loco legatarii alio uniuersaliter instituto & ñ tenet creditoribus hereditariis·C·de here·insti·l·quociens·gl·in·c·si pater·de testa·li·vi·

¶ Institutus sub conditione q non succedat uel possideat bona hereditaria nisi solutis legatis alias priuetur hereditate distribuenda ad pias causas·an adita hereditate solo animo cadat in penam·uide Io·an·in addi·Spe·ti·de instru·edi·c·§·compendiose·ꝟ·si·

¶ An ualeat constitutio facta de pauperibus seu captiuis & quis habeat bona illa distribuere·uide in·l·si quis ad declinandã·C·de epis·& cle·

¶ Hec uerba instituere & institui ad tẽpus mortis referuntur·ff·de contrabul·l·non tantum·§·liberi qui·

¶ An pater possit filiam in dotem instituere uel filium emancipatum in eo quod habuit tempore emancipationis·uide Specu·ti·de instru·edic·§·ut autem·ꝟ si·sed super forma precedenti·& ibi Io·an·de testa·raynutius·circa prin·super·ꝟ·domuz & ortum·

¶ Testm̃ in quo ñ est heredis institutio nõ ualet ff·de his qui in testa·delen·l·ꝓxime·& insti·de lega·§·ante heredis·

¶ Licet filius sit institutus in re certa habetur loco heredis quo ad hoc ut sit implicitus oneribus hereditariis·glo·C·de rei uendi·l·cũ a matre·

¶ An institutus uniuersaliter si mandet q sit cõtentus certa re dicat in illa institutus·Gul·q sic in·l·ii·C·famil·herc·

¶ Institutus in quarta intelligitur institutus in re certa·Guil·fad·l·si quis in suo·C·d inoffi·testa·

¶ Si instituatur christus uel pauperes christi ipsi adibunt hereditatem & soluent legata sm̃ iussum testatoris·Inno·in·c·cum tibi·de testa·

¶ Si testator instituit uxorez suã in uita & post eius mortez paupes xp̃i uel alium ea mortua·illa uerba obliquabunt & sic paupes habebunt per fideicõmissuz·Ang·in·l·si ex pluribus·ff·si pars heredi·peta·bar·in·l·centurio·ff·de uul·& pup·pauperes tñ eo casu nõ indigent restitutõe q̃a in eos transibit dominium recta uia·per·l·fi·C·de sacrosanc·eccles·

¶ Filius institutus in re certa uel quantitate etiam modica & iussus esset esse tacitus contentus ita ut plus de bonis patris sui petere non possit·per hoc non intelligitur exclusus ab his que filius potest petere alio iure q̃ hereditario·argu·l·ut iurisiurandi·§·si liberi·ff·de oper·liber·& qđ ibi notat bar·

¶ Filius emancipatus institutus per patrem in eo solo quod habuit ab eo tempore emancipationis tanquam preteritus potest uenire per contratabul·contra testamentum & ideo consilium est q pater relinquat ei aliquid ultra·secundũ Io·an·in addi·Specu·ti·de instru·edic·§·compendiose·ꝟ·sed super·

Institutio beneficialis

¶ Que dicatur institutio beneficialis collatiua que auctorizabilis & an inferior epo possit ex prescriptõe acquirere ius instituendi in bñficiis·nõ·doc·de ꝓscrip·c·auditis·de offi·archi·cũ satis·de capel·mona·c·i·li·vi·

¶ An episcopus cum consensu capituli possit cõcedere inferiori ius instituendi in beneficiis·uidetur q sic·de institut·cum uenissent·de quo dic ut ibi nota·

¶ An simplex institutio siue collatio beneficii habeat uim electionis & confirmatõis·nõ·Inno·de cõces·ꝓben·post electionẽ·Io·an·de elec·ne ꝓ defectu·& c·si postq̃·eo·ti·

¶ An existentes extra gremiũ ciuitatis diocesis uel prouincie possint de iure institui in ecclesiis dioc·ciuitatis uel ꝓuincie·nõ·C·de epis·& cleri·l·in ecclesiis·lxxi·di·hortamur·nõ·de cler·pegr·c·fi·de insti·ad decorẽ·de postu·ꝓla·bone·ii·circa finem·& quod ibi nõ·

¶ Quotuplex sit institutio & que pertineat ad solum episcopum et que ad inferiorez·nõ·glo·de insti·c·auctoritate·& c·cum uenissent·de offic·archi·cũ satis·ubi glo·& c·ad hec·& c·ut nostrũ & c·dilecto·

¶ Quot requirant ad hoc ut institutio alicuius in beneficiũ dicatur canonica·uide glo·in regula prima·li·vi·

¶ An per institutionem transferatur titulus seu possessio beneficii·nõ·glo de insti·auctoritate·de preben·accedens & c·pro illorum·de consue·c·ii·de his que fiunt a maio·parte capituli·ex ore·de donatio·per tuas·Inno·de resti·spoli·in litteris·de cã pos·& ꝓprie·cum sup·Compos·de elec·transmissiam·adde quod dicam infra sub dictiõe inuestitura·

¶ De materia institutionis beneficiorum plene notat glo·in regula prima·libro·vi·& ibi Dy·& Io·andree·

¶ Institutio q̃ est iuris uel tituli collatio de iure cõi spectat ad ep̃um·de insti·ex frequentibus·de offic·archi·cum satis·Sed institutio que sumitur pro inuestitura uel missione in possessionez spectet ad archidiaconum de iure cõmuni·de exces·prela·ad hec·de offi·archi·ut nostrum·nõ·in·d·c·cum satis·

¶ Is ad quẽ spectat institutio põt petere institutos remoueri uel ad resignationẽ compelli·de preben·dilecto·de conces·ꝓben·quia diuersitatez·de hereti·cum ex iniuncto·in fine·

¶ Institutio auctorizabilis non cõpetit inferiori ab epo·uide de insti·ex frequentibus·de offic·archi·cum satis·

¶ An ille cui assignatur beneficium ab inferiori prelato debeat administrare antequã per diocesanum instituatur·uide Inno·in·c·proposuit·de cõces·preben·

¶ An quis possit seipm̃ instituere dic q non·de insti·c·fi·de exces·ꝓla·c·ad aures·

¶ Que sit pena eius qui patit se institui in locũ uiuẽtis·uide de conces·ꝓben·c·i·ii·q·i·in ꝓmis·

¶ Quando & qualiter qs possit petere ꝓnũtiari

se esse canonice institutū. uide de cōfir. uti. uel in uti. c. ii. ſm Inno.

¶ Q̄ n̄ possit opponi de non canonica institutiōe. uide de rescrip. constitutus. ſm Inno.

¶ Instituere & destituere pōt epus in minorib⁹ beneficiis sine consensu capituli. de his q̄ fi. a pla. nouit. ſm Io. an.

¶ Institutio sumitur large pro quolibet iure q̄d quis consequitur titulo beneficii siue sit electionis confirmatio siue tituli collatio. & ita sumitur in regula prima. libro. vi. Stricte uero est ius q̄d quis consequitur ex collatione tituli facta p prelatum & ex admissione seu approbatione. nō. de insti. auctoritate.

¶ Beneficia ecclesiastica sine canōica institutiōe possideri n̄ possunt. in regula prima. li. vi.

¶ An in ecclesiis monachoꝝ possint clerici seculares institui. & econtra. uide de reb. ec. non alie. c. possessiones. de sup. negli. pla. c. ii. d̄ sta. mo. quod dei timorem.

Instratum Instratum dicitur omne uestimentum quod uariatum seu stragulatū est. ff. de uerbo. signi. l. instratum. & ibi nō.

Instructus Subueniendū est illi qui nō uenit plene instructus. ff. de interro. ac. l. de etate. § fi. ar. contra. d̄ elec. statuimus. & c. cupientes. li. vi.

¶ An quis teneatur aduersarium instruere. ar. q̄ non. C. de eden. l. qui accusare. & l. fi. & C. de petiti. here. l. cogi. in contrariū quia qui non instruit decipit. ff. de libe. cā. l. rectissime. imo uidetur q̄ aliud sit decipe aliud non instruere. ut. l. fi. §. diui. ff. de publi.

¶ An legato fundo instructo & que parata erāt ueniant custodes fundi & saltuarii & faciētes fossata. uide in. l. cum queritur. § fi. ff. de le. iii.

Instrumentum An instrumentū in quacunq̄ materia scriptum faciat fidem. uide bar. in. l. qui tabulas. ff. d̄ furtis. adde q̄ instrm̄ p̄sertim rei magne non debet scribi in charta uili alias esset suspectū glo. in aut. de trien. & semis. §. quod sepe. bal. in l. contractus. C. de fi. instru. & uide in. l. charte. ff. de bo. pos. ſm tabu. bar. in. l. in commodato. §. sicut. ff. cōmo. qui dicit q̄ etiam in papiro potest scribi instrm̄ publicum. Ego allego optimū tex. de confir. uti. uel inutili. c. cum dilecta. facit. l. sacri affatus. C. d̄ diuer. rescrip. imo etiam ſm bar. in tabulis cereis p̄ p̄alleg. §. sicut. & idem puto in eereis marmoreis. uel ligneis.

¶ An instrm̄ possit in charta rasa scribi. uid̄ tex. cum glo. in l. charte. ff. de bo. pos. ſm tabu. de quo p̄ Guil. in. l. contract⁹. C. de fi. instru. do. Anto. i c. inter dilectos. eo. ti. Archi. tenet q̄ sic. xii. q. ii. cum redemptor.

¶ An notarius succedens illi p̄ quo fecit instrm̄ possit eo uti. bar. in. l. de eo. §. i. ff. de fal. & quod idem nō. & in. l. iii. ff. de stipu. ser.

¶ Coniūctus p̄ coniuncto pōt conficere instrm̄ sed non testificari. & que sit rō diuersitatis. uide bar. in. l. si pater. ff. de fal.

¶ An ualeat instrm̄ quod conficit notarius ad suum & alterius cōmodum. uide bar. in. l. filius. §. sequens questio. ff. de fal. & in dicta. l. iii. ff. de stipula. seruo.

¶ Quid importent illa uerba q̄ notarius conficiat uel extendat instrm̄ ad sensum sapiētis. uide bar. in. l. impuberē. §. eadē. & de filio. ff. de falsis & q̄d nō. in. l. p̄dia. ff. de acqr. pos. glo. bar. & bal. in. l. illa institutio. ff. de here. insti. glo. in. l. si mandato ticii. §. fi. ff. man.

¶ Unū instrumentū faciens mentionem de alio non probat nisi illud primū exhibeatur uel aliter probetur. ut in aut. si quis in aliquo. C. de eden. quod dic uerum in instrumentis contractuū. secus in testamentis. ſm glo. notatur in. l. si donatio C. de dona. adde notata i. c. abbate. de uerbo. sig. in glo. fiat fides. & in. c. cum olim. de priuilegi. faciunt notata in. c. fi. de fi. instru. & in. c. cū in iur. de offi. dele.

¶ An instrm̄ exemplari possit extra iudiciū sine auctoritate iudicis. bar. in preallegat. aut. si quis in aliquo.

¶ Si instrumentum est exemplatum per tres uel per quatuor notarios asserentes se uidisse instrumentum non abolitum non cancellatum & se agnouisse manū notarii an fidem faciant. bar. in. d. aut. si quis.

¶ Si in aliquo instrumento dicitur q̄. a. p̄misit b. soluere decem que debebat ex causa uenditiōis equi pro ut continetur in tali instrumento uiso & lecto a me notario an ualeat si illud de quo fit mentio non ostendatur. dixi supra proxime adde quod notat Spec. ti. de instrumen. edict. §. restat ante finem.

¶ Forma instrumenti super mutuo est attendenda utrum pertineat ad mutuū uerum uel ad confessionem mutui. uide bar. in. l. i. §. si quis ita. ff. de uerbo. obli.

¶ An in instrō conficiendo sup iur̄ reali debeat apponi dies & consul. uide bar. in. l. i. §. idē labeo ff. de aqua plu. ar.

¶ Instrā debent confici ſm consuetudinē loci in quo fiunt. bar. in. l. si prius. §. i. ff. de aqua plu. ar. idem in. l. ii. ff. solu. ma.

¶ An instrm̄ p̄bet que enūciatiue d̄cunt in eo. uide in. l. optimū. C. de cōtrahē. & cōmit. stipu. & in. l. sciēdū. ff. de ꝟ. ob.

¶ An appellatōe actoꝝ contineant instrā. bar. in l. in fraudem. §. neq̄. ff. de iure fis.

¶ Instrā q̄ ex forma statutoꝝ hn̄t paratā executionē hn̄t uim sn̄īe diffinitiue. ita dicit bar. i. l. ii. ff. si cer. peta.

¶ Instrumenta non ualent si carent die consule & loco. de fide instru. inter dilectos. ſm Hostiē. glo. eo. ti. §. p̄petuus. et. c. contingit. uide glo. de p̄ba. c. iii. de rescrip. causam. in glo. idem si aliqua alia de consuetudine consueuerunt apponi. ut in aut. ut p̄pona. no. impa. in p̄n. §. si qua. adde premissa esse uera nisi p̄betur q̄ dies et locus sunt i p̄thocollo uel imbreuiatura notarii tunc enim licet omittatur in instrō non. p̄pterea est nullum. ſm Specu. ti. de instrumen. edic. §. instrm̄. ꝟ. quid ergo. qui allegat. l. si q̄s ex argentariis. §. si iniciū ff. de eden.

¶ Per instrumentum guaranticium conuenitur aliquis sine cessione. bar. in. l. pompo. §. fi. ff. de acquiren. pos.

¶ Quando producitur instrumentum in iudicio

sine forma uel sine causa puta quia caret indictione uel nomine principis uel non est ibi neq; ānus neq; dies an possit iuuari per comparationem literarum. Cy. concludit q non. in aut. & si. C. de fide instrumen. bar. in quodam suo consilio quod incipit requiritur instrumentum. Iaco. butr. in. l. impator. ff. de sta. homi. bal. in. l. i. in fine. C. de noxa compo.

¶ An instrm̄ cancellatū pbet in quo notarius dicit se per errorem cancellasse. bar. in. l. in fraudez §. sicut. ff. de testa. mili.

¶ Appellatiōe instrumentoꝝ om̄ia illa continent quibus causa instrui possit. C. de fi. instru. l. in exercendis. C. si mi. se. ma. dixe. l. iii. uide textū. in. l. notionem. §. instrōꝝ. ff. de uerbo. sig. de testi. cogendis. puenit.

¶ Aliter sumit instrumentū in titulo. ff. de fun. instruc. & instru. le. maxime in. l. quesitum. i. rñso eo. ti. Quandoq; sumitur p scriptura pbante assertionem uel intentioné alicuius. de fide instrōꝝ p totum. de testi. significauit. & c. albericus. ff. de pigno. l. contrahitur.

¶ Instrm̄ sup dote uel donatōe non pbat matrimoniū. uide de psump. illud.

¶ An possum compellere debitorem meum ut faciat mihi instrumentum de debito. uide bar. in. l. si. ff. solu. matri. adde quod notat idem bar. in. l. ex ea parte. ff. de uerbo. ob. & in. l. si finita. §. eleganter. de dam. infec. & in. l. si pupillus. ff. de nouat. doct. in. l. sicut datam. C. de libe. cau. Alberi. in. l. dissolute. C. de condi. sine cā. Et aduerte quia dn̄s. Ang. in. d. l. ii. ff. solu. matri. simpliciter dicit q debitor compellitur facere instrumentum debiti creditori nisi eius cōditio fieret deterior. puta quia statuto ciuitatis cauetur q instrumenta guarenticia seu confessata habeant paratam executionez sicut sententia. facit qd̄ nō. glo. de testi. significauit.

¶ An descriptio tenoris instri pducti in iudicio facta in actis pbet ppetuo si originale sit pditū. uide bar. in. l. cirographis. ff. de admi. tuto.

¶ An notarius & debitor teneantur facere aliud instrm̄ creditori si primū est pditū. nō. bar. in p alleg. l. cirographis. adde tex. & quod ibi nō. doc. de cōuer. cōiug. c. duduz. bar. in. l. fi. ff. de bo. auc. iudi. pos.

¶ An filius pōt conficere instrumentum de contractu patris. bar. in. l. qd̄ dicimus. §. si pater. ff. de auc. tuto.

¶ An ualeat instrm̄ sine signo notarii. nō. bar. in. l. ad testm̄. §. si quis. ff. de testa.

¶ Copia instri debet ferri etiam illi cuius nō interest ut criminaliter accuset. bar. in. l. ii. ff. quem admo. testa. ape.

¶ Quomodo & qualiter per testes positos in instrumento uel alios instrm̄ reprobetur uel reiciatur suspectum. uide Cy. in. l. in exercendis. C. de fide instru. Alberi. in. l. cum precibus. C. de pba. bar. in. l. ii. §. si dubitetur. ff. queādmo. testa. ape. Inno. & docto. de fide instrumen. c. cum Iohānes heremita. glo. de testi. in nostra. glo. nō. iiii. qōe. ii. si testes.

¶ An & quando instrm̄ debeat edi cum die & consule & an in totum uel pro parte. bar. in. l. ii. §. diem. ff. quemadmo. testa. aperi. dixi supra sub dictione editio.

¶ An notarius scribens instrumentum de re illicita puniatur de falso. uide bar. in. l. omnes. C. de peti. bo. subla. li. x. dicam melius infra sub dictiōe notarius.

¶ Si instrm̄ excedit summā centū aureoꝝ requirunt in eo tres testes. glo. & bar. in aut. sed nouo iure. C. de reb. cre.

¶ Si creditor pdit instrm̄ debiti quod ex forma statuti tenebatur debitori reddere tpe solutionis quid faciendū sit. uide bar. in. l. huiusmōi. §. si ita. ff. de lega. i.

¶ An ille qui pducit instrumentum p sua intentione fundanda possit illud dicere nullum uel falsum uel alias impugnare. uide bar. in. l. post legatum. ff. de his. qui. ut indig. adde quod notat Inno. in. c. cum olim. de censi. qui dicit q quis non admittitur ad probandum contra instrumenta q produxit imo producendo uidetur tacite confiteri contenta in eis. uide Inno. in. c. cum uenerabil de except.

¶ An ante lit. cont. debeat fieri copia instrōꝝ d quibus fit mentio in libello. uide bar. in. l. postq̄. §. si dies. ff. ut lega. no. ca. Inno. dicit q ubi in libello uel in positionibus fit mentio de instrumento debet statim edi. in. c. i. de fi. instru. adde Speti. de instru. edic. §. nūc dicamus. 𝔳. sed quid si qs in libello.

¶ An sufficiat dicere in instrō talis uxor talis licet nomen eius patris non exprimat. bar. in. l. nominatim. ff. de condi. et demon.

¶ An ex amissione iurisdictionis uel corruptione uicietur instrumentum. uide bar. in dicta. l. nominatim.

¶ Instrumenta non possunt produci post conclusionem in causa. Saly. in aut. qui semel. C. de testibus. in questione quinta. uide de fide instru. cum Iohannes. et. c. cum dilectus. dicā plenius de hoc infra.

¶ Quō reprobent instrā. uid Saly. in. l. in exercendis. C. de fi. instru. uide bona uerba. Inno. in. c. cū Iohannes heremita. de fide instrumen. dixi supra scdm bar.

¶ Instrumenta originalia que producuntur in iudicio cum fuerunt registrata debent restitui producenti. ut. l. prouincialis. C. de diuer. offic. libro. xii.

¶ Instrā pduci possunt coram notario. nō. bar. in. l. si finita. §. iul. ff. de dam. infec. qui allegat. l. eos. §. super his. C. de appellat. ibi ad scrinia. ubi Cy. et glo. bal. uidetur dicere q non possunt produci instrumenta coram notario absente iudice. ita dicit in. l. hac consultissima. in fi. C. de testa.

¶ Instrumētū non sollemne facit indicium. C. de fi. instru. l. sicut mutui. bar. in. l. ante sñiam. ff. de appel. reci.

¶ Instrumenta facta per eum qui credebatur tabellio cum non esset ualent. uide bar. in. l. barbarius. ff. de offi. preto. ad materiam uide que dicam infra.

¶ Si negetur instrumentuz publicum cui incumbit onus probandi. uide bar. in. l. i. C. de iuramen. calum.

¶ Si instrumentum sit corruptum an sit de nouo reficiendū. uide bar. in. l. ne casu. C. de discus.

libro decimo.

¶ Quod instrumenta de nouo sint reperta possint probari per instrumentuȝ producentis de exceptio. pastoralis. uide bar. in. l. admonendi. ff. de iureiurando.

¶ Qui instrũ bonorũ ecclesie supprimit uel negat aut alteri tradit omne damnuȝ debet ecclesie restituere & nichilominus excõicatur. xii. q. ii. si quis. de clericis.

¶ Clerici debent facere instrũ ecclesie sue de omnibus bonis que acquirunt. xii. q. iiii. sacerdotes. & c. presbiter.

¶ Instrumentum non probat ea que ibi dicunt incidenter sed ea soluȝ quibus notarius interfuit rogatus. notat Inno. in. c. cum in iure. de offic. delegati.

¶ Instrũ ꝓcurationis non est de actis sed productio eius sic. ita dicit Inno. in. d. c. cum in iure. de offi. deleg.

¶ Ex quo instrumentum est productum in iudicio & in actis registratum pars non est compellenda producere originale nisi falsitas allegeť. ita dicit Inno. in. c. quõ contra. de ꝓba.

¶ Instrũ non peobat nisi illa tantũ que fuerunt gesta quando notarius rogabať. Inno. in. d. c. quoniam contra.

¶ Quando copia instrumenti publici reperitur in actis sufficit etiaȝ si non sit subscriptio testiũ. ita dicit Inno. in. c. post cessioné. de ꝓba.

¶ Instrõ in quo dicitur ꝙ abbas & conuentus faciunt ꝓcuratorem intelligitur abbas loqui ut membruȝ collegii non ut singnlaris persona ideo non repellitur a testimonio. ita notat Inno. in. c. i. de fide instru.

¶ Qui ꝓducit instrũ ꝓ se tenetur etiam illi stare contra se nisi forte iudex illud instrumentum non admisit tanq̃ falsum. ita dicit Inno. in. c. cum uenerabilis. de excep. ad materiam uide bar. in. l. post legatum. ff. de his. qui. ut indig. bal. in. l. alia C. eodem ti.

¶ Instrũ suspecta non ꝓbant & quando instrũ redarguitur de falso debet tunc totũ edi. nec sufficit ptem edere. ita dicit Abba. in. c. contigit. de fide instru.

¶ An instrũ in quo ꝓpter uetustaté non repiť indictio repitur tñ dies & annus uicieť. bal. dicit ꝙ non. in. l. unũ ex familia. §. si omissa. ff. de le. ii. adde qđ dixi. s.

¶ Instrũ concordie nõ semꝑ ꝓsupponit delictũ. dictum est bar. in. l. furti. § pactus. ff. de his qui nõ. infami.

¶ An in instrumento debeat poni hora actus celebrati. uidetur ꝙ sic. ff ꝙ ui aut clam. l. aut qualiter. Ia. de are. & Cy. tenent contra. in. l. optimaȝ. C. de contrahen. & cõmitten. stipuľ. faciunt que dicam infra.

¶ Producenti instrũ contraria nõ imputatur si alteꝝ illoꝝ non tenet sed ꝓnũtiabitur sc̃d͂m illud ꝙ sit ualidum. de prescrip. c. ueniens. & ibi nota. nec obstat de fide istru. imputari quia ibi utrũq; est ualidum.

¶ Perditio instrũ probatur per iuramentũ. de ꝓ̇bile. cum olim.

¶ An appellatione instrõꝝ ueniant attestationes uidetur ꝙ sic. de testi. cogen. c. ꝑuenit. el ꝓ̇mo. de tren. & pa. c. i.

¶ Instrumento apparenti prima facie in forma publica statur donec probetur contrarium. uide C. de proba. l. cum precibus. Inno. de cleri. ꝑcuss. c. si quis.

¶ Circa sollemnitatem instrumentoruȝ multum attenditur consuetudo loci ubi fit instrumentum. ut in autħ. ut prepo. no. impa. §. si qua. coll. v. bene facit. C. de testa. l. si non specialiť. de fide instrum. cum dilectus.

¶ Instrũ cẽsetur falsum quãdo tabellio dicit se scripsisse contenta in instrumento que tamé non per eum sed per alium apparent scripta. de fide instrumé. inter.

¶ An eo ipso ꝙ instrũ ꝓductũ i iudicio ñ admittitur ꝑ iudicem uideatur esse reprobatũ. uide nõ. de re iudi. suborta. in glo. pe.

¶ Instrumentum hoc modo conceptum. a. uendit. b. equũ uel funduȝ condictionibus uel pactis infrascriptis si nichil postea reperitur non ualet. bar. in. l. si is qui. ff. de testamen. bal. uidetur dicere contrarium in. l. penul. C. de insti. & substi. sub condi. fac. adde quod dixi supra sub dictione infrascriptum.

¶ Instrumentum tutele semper est producendũ ab actore dicente se constitutum prius q̃ admittatur ad agendum. uide bal. in. l. qui sine usuris. ff. de nego gesť.

¶ Instrũ confectũ a tabellione qui ñ põt instrũ conficere põt reici ꝑ iudiceȝ. bar. in. l. impator. ff. de postula.

¶ Instrumentum non uiciatur eo ꝙ tabellio qui fecit sit effectus mõachus. in. c. i. de hereti. li. vi.

¶ Instrumentum ꝓbat crimen glo. in. c. ii. de iuran. li. vi. tex. de resti. spo. cum ad sedem. in si. Io. an. in regula semel malus. li. vi. in mercu. glo. in. c. constitutioné. de uerbo. sig. li. vi. glo. & doc. de maio. & obe. cum in ecclesiis. lxxxviii. di. si. neq; bar. in. l. senstus. §. i. ff. ad turpilľ. dixi. s̄. sub dictione delictum.

¶ Instrumentuȝ confectum ꝑ tabellioné infamé tenet inter ignorantes. in autħ. de teste. §. penul. ubi glo. nõ.

¶ Instrũ scriptum diuersa littera presumiť suspectũ. in autħ. de trien. & semis. §. & licet.

¶ Instrũ furtiuũ ꝓbat. ut in. l. i. §. illud etiaȝ. C. de lati. lib. tol.

¶ Instrumentuȝ procuratoris debet edi cum die & consule. ita dicit glo. in. c. qui ad agendum. de ꝓcura. li. vi.

¶ Instrumentum antiquissimũ non uiciatur licet probari non possit eum qui illud fecit non fuisse notarium quia presumitur fuisse. dictũ est Inno. in. c. ueniens. de. ꝓ. sig. uide bal. in autħ. quas actiones. C. de sacrosã. eccle. adde quod dicam infra de hoc plenius.

¶ Instrumentum quod prius repitur scriptuȝ in libro notarii ꝓ̄sumitur prius factum licet uideať eodem die factũ cum aliis. dictũ est bal. in prima constitutõe. C. §. quibus.

¶ Instrumentum ꝓcuratoris in actis registratũ post litħ. contesta. non debet amplius produci. secꝰ si non fuisset registratum. ut in. c. quoniam cõtra. de probatħ.

¶ Instrumẽtum clericatus potest produci corã

potestate ad ostendendum quem esse clericum et in ꝓductione non est necessaria citatio partis adverse. uide bal. in auth. si qua per calumniam. C. de episco. & cleri.

¶ Licet instrumentū sit uocatis partibus exemplatum semper potest redargui de falso. dictū est Inno. in c. sicut. de ꝓ. signi. bal. i auth. si qs in aliq. C. de eden.

¶ Instrumentum potest saluari per figuraȝ que uocatur bysteron. ꝓtheron. dicit bal. in. l. i. C. de confess.

¶ Instrumentum confectum a tabellione qui ñ est descriptus in matricula nó habet executioneȝ paratam. ita dicit bal. in repet. l. cūctos populos. C. de sum. tri.

¶ Quod dicitur ꝙ instrumentum suspectuȝ abiciendum est. ut. l. iubemus. C. de probatio. est uerum quando est suspectum ratione forme puta quia est rasum. secus si ratione ꝓducētis. ut in. d. l. iubemus. uide Inno. in. c. si scripturam. de fide instru. in glo.

¶ Instrumento registrato nulla fides adhibetur nisi notarius scripserit in actis ꝙ illa instrumenta fuerunt producta iudici nam tunc eis perpetua fides adhibetur etiam ꝑditis originalibus dū tamen prestetur iuramentum de eorum ꝑditiõe. Inno. in. c. licet. de offi. delegat. adde quod idem nõ. in. c. i. de procura. & nõ. in auth. si qs in aliquo. C. de eden.

¶ Ex duobus instrīs simul iunctis aliquid potest esse liquiduȝ. qđ non pōt esse ex uno solo. ff. de re iudi. l. ait ꝑtor. bal. in. l. refertur. C. de tal. cau. adiec. le. q. i nõ.

¶ Instrm̄ non uiciat licet non appareat in breuiatura. fallit in testō in scriptis qđ uiciat nisi forte esseȝ ꝑdita breuiatura. dictū est bal. C. de fi. istru. super ꝗita.

¶ Quod instrumentum dicatur prius uel posterius altero. uide bal. in. l. imperator. ff. de sta. ho. qui dicit ꝙ instrumentū confectum a duobus notariis ualet licet alter sit priuatus officiõ. uide etiam per eum multas alias qõnes ad materiā in. d. l. imperator.

¶ An & qualiter italicus conficiat instrm̄ inter duos theotonicos. uide bar. in. d. l. mutū. ff. đ acq. here. bar. i. l. i. §. fi. ff. de. ꝓ. ob. adde qđ dicā. j. sub dictione notarius.

¶ Instrm̄ quod nõ habet testes est nuduȝ & non sollemne. glo. in auth. de fi. instru. §. oportet. bal. i ꝗica. C. de fi. instru. adde gl. nõ. in. l. in donationibus. C. de dona.

¶ Qualiter debeat puniri pars lacerans instrumentum ꝓductuȝ per aliam partem. uide Io. an. i c. accepimus. de fide. instru. Spe. ti. de instr. edic. §. restat uidere. ꝟsi. illud quoq;. bal. in. l. i. C. de fide instru.

¶ Approbans expsse uel tacite instrm̄ puta producendo illud uidet approbare oīa que in illo continent. ut in cle. i. de ꝓcu. ix. di. ut ueterū. & c. si ad scripturas sacras. de pe. di. i. uulgaris. Inno. de censi. cum olim. iii. q. ix. pura. glo. de except. cum uenerabilis.

¶ An in instrō sit apponendus locus. glo. in. l. generaliter. C. de contrahē. & cōmit. stipu. bar. in. l. si quis ex argētariis. §. si inciū. ff. de eden. Io. an. in data. li. vi. dñs. Anto. & moder. in. c. i. de fide instru. tex. & ibi nõ. in. c. abbate sane. de re iudi. li. vi. ubi Arch. Spe. ti. de istru. edic. §. postremo ꝟ. quid si locus. & ibi nõ. An autem locus loci debeat inseri. Alberi. dicit se obtinuisse de facto ꝙ sicut ipse dicit sup ꝗica. C. Spec. ti. de instru. edic. §. i. ꝟ. post nomen. ubi tenet ꝙ sic. bar. in. l. de pupillo. §. qui nūtiat. ff. đ op. no. nū. & in. l. lecta. ff. si cer. petatur.

¶ An ꝓducto instrō in iudicio sine appositione loci conscripto possit notarius supplere & de nouo addere. Spe. in. d. §. postremo. ꝟ. sed nunquid. do. Car. flor. in ꝓhemio. cle. in ulti. q. ubi distinguit an omisit per errorem uel ex certa scientia in primo casu possit supplere si doceat de errore. secundo non.

¶ An tp̄us sit apponendum in instrō. bal. in. l. i. §. quibus. C. de no. co. compe. glo. in. c. abbate. de re iudi. li. vi. glo. xxv. q. ii. si qua. sup. ꝟ. die. & quod nõ. de fi. instru. inter dilectos. Spec. ti. de instru. edic. §. ii. circa ꝑn.

¶ Quid importet illa clausula que cōmuniter ponitur i instris. uidelicet ꝙ debitor possit cōueniri ꝑadue uerone & ubiq; locoꝝ. nõ. bar. i. l. ii. §. si qs ita. ff. de eo quod certo loco. & in. l. ticium & meuium. §. tutores. ff. de admi. tuto. Spe. ti. de cōpe. iudi. adi. §. i. ꝟ. quid si factum. bar. in. l. si conuenerit. ff. de iurisdic. om. iudi. do. Anto. & moder. in. c. i. de iudi.

¶ Quid importent illa uerba posita in instrumēto confiteor salua ratione & calculo facto ꝓ residuo me recepisse a debitore meo centum dic ꝙ ꝓbant confitentem recepisse illa centum & illud totum in quo ei debitor tenebatur. glo. est singularis ſm Arge. in. l. si ex pluribus. sup. ꝟ. reliquum ff. de solutio.

¶ Instrumentū sex modis dici ēpublicū. Primo si publica manu notarii est cōfectum quia notarius est ꝑsona publica. C. de epis. & cleri. l. orphanotrophos. glo. in. c. ii. đ fi. instru. ff. rem pupil. sal. fore. l. ii. de usuris. ꝗꝗ li. vi. quod tamen intellige si talis scriptura est in formam publicam redacta. de fi. instru. inter dilectos. Secundo si habet sigilluȝ publicum & autenticum. de fi. instru. c. ii. Tercio qñ est auctoritate iudicis publicatum uel exemplatum. C. de testa. l. publicati. de fi. instru. c. pe. & ulti. Quarto ꝙ in iudicio apud acta publica scribatur. C. de re iudicata. l. gesta. & in auth. si quis in aliquo. C. de eden. de testi. quoniā. Quinto si scriptura est priuata hñs subscriptionē duoꝝ uel trium testium. de fide instru. c. ii. de testibus cum a nobis. C. qui po. in pigno. habe. l. scripturas Sexto dicitur publica scriptura que de archiuo publico est producta. debet tamen habere iudicis testimonium. quod est de archiuo publico extracta. xxx. qõe. l. peruenit. de prescrip. ad audientiam. que bene no. quia nõ reperies forte ita bene alibi.

¶ Instrumentum non dicitur falsum licet erratū sit in uerbis preparatoriis sed tunc quādo erratū est in uerbis que notarius attestatur de proprio uisu uel auditu. secundum Inno. in. c. cum in iure de offi. dele.

¶ An idem instrm̄ possit fieri in diuersis chartis. & econtra an diuersa instrā in eadem charta. nõ.

bar·in·l·si quis ex argentariis·§·si inicium·ff·de eden·i auth·de tabel·§·i·& l·cū plures·ff·de euic·& l·eo qd a multis·C·si cer·pe·

¶ Qualiter conficiatur instrm̄ super contractu censuali spiritualium·nō·de reb·domi·constitut?· ubi bonus tex·quia facta cōcessione libertatis notarius dicit in instrō ꝙ facta tali concessione recipiens ex aduerso nolens uiciū ingratitudinis incurrere ad recognitionē ꝑpetuam antique subiectionis & i signū nouiter ꝑcepte libertatis obtulit se gratis ānuatim soluturū unā librā cere uel qd simile qd in ꝑsentia mei notarii talis eṗus uel talis ꝑlatus ul' talis superior ut gratis donatū suscepit uide ubi supra.

¶ An idem instrumentum possit fieri sub diuersis iudicibus & diuersis locis·tex·& ibi nō·in·l·fi·§·licentia·C·de iure delib·facit·l·locum·§·ii·ff·de tabul'·exhi·l·sempronius·ff·de le·ii·l·charte·ff·de bo·poss·secundū tabul'·ff·de uul·& pup·l·patris·

¶ An uicietur instrm̄ si in eo non sit nomen dn̄i nostri ihesu xp̄i & anni eius·glo·in auth·ut ꝑpono·impa·bar·in ꝓhemio·C·Io·an·in·c·abbate·de re iudi·li·vi·

¶ An error in inditione uiciet instrm̄·bal·i secūda consti·C·Spe·ti·de instru·edic·§·ii·adde qd dixi supra de omissione inditionis·

¶ An traditio instrumentoꝝ facientium ad causam habeat uim mādati uel si sit instrm̄ debiti habeat uim remissionis debiti·nota·in·l·labeo·& l·postquā·ff·de pac·& in l·i·C·de dona·& l·meuia ff·solu·matri·glo·in·l·fi·C·de pac·conuen·facit·l·seruū filii·§·eum qui cyrographum·ff·de lega·i·Cy·in·l·maritus·C·de ꝓcur·bar·in·l·iii·§·cause·ff·ad carbo·bona glo·& ibi doct·in·c·corram dilecto·de offi·delega·Ange·in·l·negocioꝝ·§·i·ff·de appella·

¶ An ualeat instrumentū sine signo notarii·bar·in·l·ad testm̄·§·si quis·ff·de testa·in auth·de fide instru·§·sed si instrumenta·ff·d iure fis·l·in fraudem·§·quociens·

¶ Que & quot sunt necessaria ad ualorē publici instri·nō·Alberi·in ꝓhemio·C·do·Anto·& moder·in·c·i·de fide instru·Spe·ti·de instru·edic·§·ii·per totum·

¶ An sufficiat ad ualorem plurium instrumētoꝝ in eadem charta conscriptoruꝫ ꝙ in fine ponatur signum notarii·bal·ꝙ sic·in·l·eo ꝙ a multis·C·si certum peta·

¶ An soluto debito creditor teneatur reddere instrumentum debitori·faciunt que dixi supra·uide doc·in·l·dissolute·C·de condi·ī·causa·& l·fi·C·ad exhi·doct·in·c·cum pridem·de pac·& ·c·accedens·in fi·ut lite non contest·adde ꝙ debitor qui satisfecit potest petere ut creditor faciat sibi instrumentū liberatōis·ita nō·glo·pe·in·c·significauit·de testi·& c·cum a nobis·gl·& bar·in·l·si pupillus·ff·d noua·adde quod nō·bar·in·l·qui tabulas·ff·de fur·dicit ꝙ debitor qui satisfecit potest peterē ut creditor restituat sibi instrm̄ prioris obligationis·

¶ Qualiter procedatur contra eum qui tenetur producere & ostendere instrumentum & tamen recusat·notatur in·c·g·perpetuus·d fi·instru·ubi uide moder·

¶ An obtinens cassationem sententie contra se late possit petere ut sibi restituatur instrumentum sententie·notatur in·c·accedens·i·in fine·ut lite non contest·bar·in·l·si finita·§·eleganter·ff·de dam·infec·

¶ An ex eo ꝙ instrm̄ debiti est penes debitoreꝫ presumatur solutio uel liberatio·notat Cy·i·l·ad solutionem·C·de proba·bar·in·l·labeo·ff·de pac·glo·& docto·in·c·ecclesia sancte marie·ii·ut lite pen·ubi uide·

¶ Legato instrumento uidetur legatum id quod in instrumento continetur·ut notatur in·c·coraꝫ de offi·dele·

¶ An & qualiter conficiatur instrm̄ de consanguinitate & affinitate aliquoꝝ·glo·& docto·in·c·series·de testi·

¶ An instrumentum uicietur loquens in tercia persona cum deberet loqui in prima·nō·de conuer·coniug·dudum·plene in·c·ad apostolice·§·penulti·de re iudi·li·vi·nō·per cal·in·c·post cessionem·de ꝓba·

¶ Qualiter ꝓbetur instrumentum confectum esse manu publica tabellionis·nō·Guil·de cu·in·l·comparationes·C·de fi·instrumē·Inno·& docto·in·c·cum Iohannes·de fide instrumē·faciunt que dixi supra·

¶ Si est scisma in ecclesiis cuius pape debeant poni anni in instrumento·uide dn̄m Anto·in prohemio grego·notatur in·c·i·de fide instrumen·et dic ꝙ qui obediunt uni illius nomen ponent qui uero alteri alterius·Sed quid si obediens uni contrahit cum obediente alteri·dic ut notatur per docto·in loco prealleg·glo·i·qōe·vii·quociens·in ꝓ·dominoꝝ·

¶ An instrumentum in quo continetur quod canonici brixi·sic fecerunt·zc·probet ꝙ capitulum hoc fecit·notatur de procura·c·finali·per Inno·faciunt notata per dn̄m Car·flor·in·c·ii·de coniug·leprof·

¶ An uicietur instrumentum eo ꝙ notarius post illius confectionem illud non legit ꝑtibus ꝑsentibus·uide glo·q̄ in hoc est singu·in·l·fideicōmissa·§·i·ff·de le·iii·Io·an·in addi·Spe·ti·de fi·instru·§·ostenso·ꝓ·illud quoq·do·Anto·& moder·i·c·i·de fi·instru·

¶ An anni dn̄i qui ponūtur in instrō debeant cōputari a natiuitate dn̄i uel ab incarnatione·doc·i·c·inter dilectos·de fi·instru·dicunt utrāq cōputationē esse bonā·rectior tn̄ s̄m eos illa q̄ fit a natiuitate q̄ s̄m eos seruat curia·nos tn̄ uidemus ꝙ sanctissim? dn̄s noster dn̄s Eugenius quartus ponebat annos incarnatidnis in litteris suis·ad materiam uide do·de rota conclusione·xliii·Spe·ti·de instru·edio·§·ii·ubi uidetur in hoc standū esse consuetudini·Tu adde glo·in cle·i·de sum·tri·in ꝓ·ex tempore·

¶ An instrm̄ in aliqua sui ꝑte falsum in toto reddatur falsum·nō·glo·i·q·i·constat in fi·plenius·ix·di·si ad sacras scripturas·ubi glo·primo uidet̄ distinguere an contineat plura capitula an unum tantum·tandem concludit ꝙ instrm̄ in parte falsum redditur suspectū in totū·uide·C·de trāsac·l·si ex falsis·adde glo·xxiii·q·v·quid ergo·Inno·pulcre in·c·fraternitatis·de hereti·glo·in·c·si eo tempore·de rescrip·li·vi·adde nō·C·de testa·l·si

unus· & ·C· de edic· diui· adri· tollē· l· finali· in glo· competēti· & glo· seqñ· & ibi Cy· in· ii· q pncipali C· de transac· l· penul· in glo· & ibi Cy· in fi· nō· de· fi· instru· ex litteris· in glo· ii· de cri· fal· c· fi· in gl· i· de rel· domi· cum uenerabilis· in glo· annotatio & in glo· fi· Spe· ti· de instru· edic· §· instrm· ℘· qd si aliquod· & ibi Io· an·

¶ An rogatus de aliquo cōtractu pōt facere scribere instrumentū p alium dūmodo se manu sua subscribat· dñs· Car· flo· & moder· in· c· ultimo· de offi· dele· cōcludunt q sic· dūmodo in subscriptiōe de hoc faciat mentioné· & ita se hz cōis practica· de quo dicam infra sub dictione notarius· ubi melius cadit·

¶ An & qualiter debeat fieri instrumentum de actibus celebratis per capitulum· dic q non sufficit dicere canonici brix· ita fecerunt· ut dixi sup· nisi dicatur qui repñtabant capitulum zc· nec sufficit dicere capitulum brixi· sic fecit sed oportet exprimere nomina canonicoꝝ qui interfuerunt· uide docto· in· c· quanto· de his que fiunt a prela· Io· an· de procura· c· finali· super glo· ulti· que nō· pro practica·

¶ Per quot testes potest reprobari instrm· glo· de fi· instru· cum Iohannes· & ibi plenius p Inno· de pba· ill· bar· in· l· ii· §· si dubitetur· ff· quemad· testa· aperi·

¶ An ualeat instrumentum in quo dicitur· a· filius· b· cum tamen· b· sit mortuus uel· a· quondam filius· b· cum tamen· b· uiuat· glo· & ibi docto· in· l· eius qui in puinciā· ff· si cer· pe· Spe· ti· de instru· edic· §· restat· ad fi· doc· in· c· cū contra· de pigno· & ibi de hoc·

¶ An & qñ instrō exemplato detur fides etiam si no exhibeatur originale· plene in aut· si quis in aliquo· C· de eden· doc· de fideius· puenit· faciunt que dixi supra· adde doc· in· c· i· de fide instru· ubi dñs· Anto· cex· est nō· iudicio meo· de cōuer· coniug· duduz· qui probat q instrō exemplato datur fides etiam si sit mutatus stilus uerboꝝ dūmodo non mutatur effectus uel substātia rei· quod nō· quia limitat ea que habentur in· c· penul· & fi· de fi· instru· Spe· ti· de instru· edic· §· postq· ℘· ubi autem· qui tractat an in tali exemplatiōe sit necessaria psentia iudicis· de quo uide Inno· & doc· in c· i· de fi· instru· & in· d· c· duduz· ad materiā adde glo· in· c· pe· de confir· uti· uel inuti· glo· c· di· cōtra morem· nō· de offi· dele· cum in iure· Spe· ti· de rescrip· presenta· §· i· in fi· glo· ix· di· ut ueteꝝ· & an in tali exemplatione sit pars uocanda· Holt· tenz q sic· in· d· c· pe· doc· de testi· significauit· & de fi· instru· c· fi·

¶ An instrm emptiōis rei de bonis ecclesie p prelatū facte sit conficiendū nōie ecclesie· tex· uidetur q sic· in· c· ii· de pecu· cleri·

¶ Si uno agente pnuntiatum est instrumentuz esse falsum si in alio iudicio alius producit postea illud idem instrumentum an preiudicet ei sententia in priori iudicio lata· Inno· dicit q non· in· c· cām· qui fi· sint leg· pbatur in· l· ii· C· de fi· instru· bal· in· l· finali· in fi· C· de peti· here· quod est bene notandum·

¶ Qualiter sit conficiendum instrumentū super māumissione seu datione libertatis· uide· xii· q· ii· cum redemptor·

¶ An ad hoc ut adhibeatur fides instrumento sit necesse probare conficientem fuisse notarium dixi aliquid supra· adde Spe· ti· de instru· edic· §· restat· ℘ si· sed quid si pducitur· & ℘ si· & scias· & ℘· illud autem·

¶ An instrumentū sententie in quo dicitur uiso libello litis cont· zc· probet talia fuisse facta· nō· Io· an· Inno· & Hosti· d proba· quoniam· Specu· ti· de instru· edic· § postq· in fi· glo· in cle· litteris de pba· & ē conclusio q nō· tu adde aliā gl· in cle· pastoralis· de re iudi· in· ℘· asserente· & qd ibi nō· do· Car· flo· in· ii· q· uide bar· in aut· si qs in aliquo C· de eden· in ulti· q·

¶ Qualiter amissio instri pbetur· glo· & doc· in c· cum olim· de priuile· Specu· ti· de instru· edic· §· postq· ℘· ubi autem· & ·§· restat· ℘· illud quoq· Et aduerte quia si ille qui dicit se amisisse instrm est honesta psona· & concurrūt aliqua uerisimilia ut quia domus fuit cōbusta uel alias pter guerras seu partialitates derobata creditur eius iuramento· sm bal· in· l· fi· C· de eden· in ultima qōne· qui allegat· l· fi· C· de bo· auc· iudi· pos· & · l· thesaurus· ff· ad exhiben· et· l· non omnes· §· a barbaris· ff· de re mili· et subdit bal· in dicta· l· finali· q iudex debet mandare tali q nunquā utatur illo instrumēto quod asserit se perdidisse· argu· ff· de interrog· actio· l· non alienum· facit· l· fi· C· de fide instrum· et quod notat Inno· in simili· in· c· g· perpetuus· eo· titulo·

¶ An pductio instrumenti facta in summario iudicio faciat fidem in plenario· dñs Anto· q non· in· c· i· de resti· in integrum· Inno· in· c· per inquisitionem· de elec· dñs Anto· in· c· cum dilectus· de ordi· cogni·

¶ Obligatus ad dandum copiam seu exemplum instrumenti debet dare integraliter· glo· in· c· i· de sen· ex· li· vi·

¶ Exemplans instrm nihil debet ponere de suo· nō· Archi· in· ii· q· vii· iudicet· qd itellige ut dixi· s· p· c· dudum· de cōuer· cōiug·

¶ Instrumenta cause sunt restituenda parti aduerse quando pronuntiatum est super nullitate processus· uide tex· in· c· accedens· pmo· ut lite nō contes· in· c· i· de transac· ubi de hoc tex· de cōfir· utili· uel inutil· cum dilecta· tex· et glo· de pactis· cum pridem·

¶ An parti sit restituendum instrumentuz postq illud produxit in iudicio· uide Specu· titulo de instrumen· edic· §· nunc dicamus· in fine· tex· uidetur uelle q non· nisi finito iudicio· in prellega· c· cum dilecta·

¶ Instrumentum factum uerbis non intelligentibus non ualet· dicit bar· in· l· quicquid astringende· ff· de uerbo· obliga· facit quod idem nō· in l· i· eo· titulo·

¶ Subscriptio instrumenti potest esse generalis et spetialis· glo· et bar· in· l· i· §· inter filium· ff· de falsis·

¶ Ualz instrm notarii et ei pdest licet postea ad eum aliquo iure pueniat illa res sup quo factum fuit· bar· in· l· de eo· §· i· ff· de fal·

¶ Instrumentum dicitur clam fieri uel factum esse quando occultatur per notarium qui illud cōfecit· uide bar· in· l· non intelligitur· §· tacita· ff· de iure fisci·

¶ Tenor instrumenti positus in litteris pape probat absque alia ostensione originalis. dictum est Archi. vii. q. i. presentium. in fi. zc.

¶ Instrumentum factum in publico parlamento ualet sine subscriptione testium. Spe. ti. de instru. edic. § restat. ℣. sed cum litteris.

¶ An error qui est in instrumento presumatur processisse a notario uel a partibus. Io. an. super data. libro vi. ℣. si. tercio constat Paul. in probemio clemen.

¶ An uerba narratiua instrumenti faciant fidem contra producentem. do. de ro. conclusi. vi. al. lxxxvi. Io. an. in. c. cum olim. de censi.

¶ Pars que produxit instrumentum potest dicere se nolle eo uti si arguitur de falso. glo. de testi. presentium. aliquid in palle. c. cum olim.

¶ An in instrumento presumatur alia quam in eo expressa. uide doc. in. c. ueniens. de renun.

¶ Instrumentum licet minus sollemne tamen quandoque facit argumentum. uide Iohan. an. in. c. ii. de cleri. peregr.

¶ Instrumentum debet edi cum die. & consule quando petens uult illud redarguere de falso. gl. de proba. tercio. de fide instrumen. § perpetuus. in glo finali.

¶ Contra instrumentum productum potest opponi usque ad conclusionem in causa. Io. an. in. c. presentium. de testi.

¶ An postquam produxi instrumentum in iudicio possim penitere. glo. & Io. an. in dicto. c. presentium. Spec. ti. de instru. edic. § uidendum. ℣. quid si aliquis.

¶ An probet instrumentum si primo eharte fuit appositum sigillum autenticum deinde sit scripta sicut uidi sepe fieri in curia regis francie. uide quod no. Io. an. i. c. ii. de solu.

¶ Si reprobo instrumentum ex quo non possum comodum consequi an preiudicet michi ultra contenta. in eo. uide Inno. in. c. cum olim. de censi.

¶ Si per statutum non admittitur probatio contra instrumentum nisi per aliud instrumentum. potest tamen probari per testes prescriptio contra rem contentam in instrumento. bar. in. l. pe. C. de apo. pub. li. x.

¶ An si repiantur plura instrumenta que cantat de eadem quantitate & tempore inter easdem personas. presumantur plures obligationes uel una tantum. bar. in. l. ii. C. de discu. li. x. et in. l. is qui reus ff. de publ. iudic. tex. in. c. cum Iohannes. de fide instrumen.

¶ Licet instrumentum sit uetustum uel corrosum si tamen legi potest non propterea fidem perdit. no. de confir. utili uel inutili. cum dilecta. de fide instru. inter.

¶ Diuersitas manuum uel scriptorum reddit instrumentum falsum. dixi aliquid supra. casus est in aut. de trien. & semis. § & quod sepe. quem. bal. in. l. contractus. C. de fide instrumen. dicit esse singularem. sed similis uidetur in. c. inter dilectos. de fide instru.

¶ An quis potest compelli dare instrumenta sua parti aduerse. dic quod non. de fi. instrumen. § perpetuus. & ibi nota. super. ℣. omnia. & de probatio. c. i. secundum Innocen.

¶ Si monachus habet instrumenta pertinentia ad alium compellitur illa reddere. bar. in. l. i. § si penes. ff. de tabu. exhi.

¶ An & quando est contentio inter partes super instrumento alteri reddendo requiratur plena cause cognitio. bar. in. l. de tabulis. ff. de tabul. exhiben.

¶ Qualiter & quos errores instrumenti potest notarius corrigere. uide bar. in. l. si librarius. ff. de regu. iuris.

¶ Instrumentum etiam cancellatum probat debitum fuisse. bar. in. l. qui tabulas. ff. de furtis. Item probat solutionem debiti. bar. in l. itaque fullo. § finali ff. de furtis.

¶ An producens instrumentum possit dicere illud falsum. bar. in. l. qui ignorans. ff. de fal.

¶ Si duo instrumenta apparent eodem die confecta priuarum presumitur processisse. dicit bar. in. l. non puto ff. de iure fis.

¶ Instrumentum recognitionis a partibus facit fidem in earum preiudicium. glo. de elec. cum uintonien.

¶ An sigillum appositum in instrumento facit illud autenticum. Io. an. in. c. ii. de fo. compe. li. vi. Bal. x. coll. de pace constan. glo in cle. statutum. de elec. in ℣. sigillo. uide quod dixi supra. quot modis instrumentum dicatur autenticum.

¶ Qua pena puniatur tradens aduersario instrumenta ecclesie. no. Io. an. de simo. querelam.

¶ An si pronuntiatum est in uno iudicio instrumentum esse falsum preiudicet in i alio iudicio & inter alias personas. Io. an. in. c. cum uenerabilis. de excep. Inno. qui fi. sint legit. causam. Archi. iii. q. vi. hee quippe. dixi. s.

¶ An instrumentum sit falsum in quo notarius scienter scripsit falsum siue circa substantialia siue circa accidentalia contractus. Inno. in. c. fraternitatis. de heretic. in glo. i. glo. & Arch. ix. di. si ad sacras. Inno. de offi. dele. cum in iure.

¶ An si perdidi instrumentum ex facto aduersarii debeam obtinere in causa. Spe. ti. de instru. edic. § restat ℣. illud quoque.

¶ Quare creditur instrumento unius notarii & non dicto unius testis. Io. an. in. c. cum dilecti. de electio.

¶ An instrumentum incisum probet. uide textum xii. questione. ii. apostolicos. Quid de instrumento cancellato nunquid probet. glo. lxxvi. di. § non autem. in ℣. euacuatio.

¶ An instrumentum confectum ab uno de capitulo in facto concernente singularem de capitulo probat. dic quod non tanquam factum a persona suspecta. tex. in extrauag. bonifacii. viii.

¶ An stetur iuramento debentis producere instrumentum si dicit se illud perdidisse. glo. & Laud. in clemen. i. de usuris.

¶ An instrumentum confectum a notario excommunicato probet. tex. & ibi Arch. no. iii. questione. iiii. nullus aliquid. de hereti. excommunicamus. § credentes. glo. de sen. ex. decernimus. libro vi. Fre. de senis. consilio. lxxx.

¶ Cuius expensis debeat dari copia instrumentorum productorum in iudicio. Io. an. in. c. cum persone. de priuile. li. vi. glo. in cle. causam. de elec. in ℣. porrecto. et ibi Lau. & Genze.

¶ An si instrumentum debet extendi secundum consuetudinem

aliorum notariorum & consuetudo est diversa que debeat attendi. no. do. Anto. in c. cũ olim. de cõsue. & q̄ tunc in instrõ possint poni. uide doc. de solu. si quorundam.

¶ An ualeat productio instrumenti facta parte nõ uocata. uide tex. iii. q. ix. ebarte. adde bar. in l. sed & si aliã. ff. de consti. pecu. & bal. in l. fi. C. qui ad. ad bo. pos. po.

¶ Copia instrumenti procuratorii datur expensis producentis quia dñs absens in causa est quare requiratur mãdatum. bar. in l. ii. in fi. ff. ex qui causis pos. ea.

¶ An instrm̃ probet in quo notarius aliqd scripsit ad cõmodũ suũ. uide Io. an. in regula cum quid. li. vi. in mercu. Host. in c. quoniam contra. de proba. bar. in l. i. ff. de stipu. suo. idem bar. in l. filius. §. ii. ff. de fal.

¶ An si in loco rasure sit aliquid scriptum adhibeatur nichilominus fides in instrumento. glo. fi. in c. cum uenerabilis. de reli. domi. & in c. ex lrĩs de fi. instru.

¶ Instrã non sunt ut tribuant ius sed ut iam tributum probent. gl. xxv. q. ii. postea. tex. in c. ex diligenti. de simo.

¶ An si in instrõ mutet̃ littera uel ex atramento uel mutatõe calami dicat̃ instrm̃ falsum. glo. xix. di. in memoriã.

¶ Qualiter fuit inuentus usus instrorum. uide nõ. xxv. q. ii. postea.

¶ Sufficit scribere solum principiũ instri producti in actis. tex. de simo. per tuas.

¶ An uerba enũtiatiua posita in instrõ faciant fidem contra contrahentes. uide Inno. in c. cũ inter de offi. dele. & in c. illud. de presump. glo. & doc. in c. abbate. de uer. sig. aliqd per Inno. in c. i. de fide instrum. in addi. glo. in c. series. de testi. de materi uide in c. fi. de succes. ab intes. glo. in c. cum olim de censi. glo. de puile. si papa. li. vi. Inno. in c. inter dilectos. de fide instru. & uide qõnem positam in regula non licet. li. vi. aliqd per glo. in c. ex insinuatione. de rescrip. Spe. ti. de resti. in integr. §. quis autem. uer. si huiusmodi. adde glo. i. qõe. vii. conuenientibus.

¶ Quid si reperiatur instrumentum penes aduersarium uiciatum quod prius erat illesum. quid faciat iudex. notat Io. an. in c. accepimus. de fide instrumen.

¶ An in instrumẽtis debeat attendi consuetudo loci ubi fit instrumentum an uero loci ubi sunt persone contrahentes. uide Lau. in clemen. sepe. de uer. signi.

¶ An instrm̃ probet nõiatos in eo esse tales quales se nõiant. uide Io. an. in addi. Spe. de instru. edic. super rubrica.

¶ An per instrm̃ probetur possessio. do. Anto. de resti. spo. cum uenissent. glo. de prescript. cum nobis Pau. in clem. i. de sequestra. bar. in l. predia. ff. de acquiren. pos. bal. x. colla. quid sit inuestitura. c. i. ubi uide.

¶ Que dicantur instrã cõmunia & que propria uide nõ. de fide instrumen. §. perpetuus. & de proba. c. i. in glo.

¶ Aliqñ statur instrõ & non testibus. de prescrip. ad audientiã. in glo. iii.

¶ Eo ipso quod in iudicio non admittitur instrm̃ per iudicem intelligitur reprobatũ. nõ. de re iudi. sub orta. in glo. pe.

¶ Per instrm̃ locatõis non probatur possessio. nõ. de fi. instru. inter dilectos. ubi tex.

¶ An post conclusionẽ in cã possint produci instrã uide de fi. instru. cum Iohãnes heremita. & eo. ti. cum dilectus.

¶ In quo differt instrm̃ a contractu. uide bar. in l. si quis legatum. ff. ad l. cor. de fal.

¶ An appellatione instrumentorũ ueniant acta bar. ff. de iure fis. l. in fraudem. §. neq. & in l. i. §. editiones. ff. de eden. an autem ueniant testes. uide bar. in l. notionem. §. instrumentorũ. ff. de uerbo. signi. Io. an. in additio. Spec. titulo de instrumen. edic. §. i.

¶ Quot modis petatur instrm̃. nõ. ff. de eden. l. quedam. in glo. indicio. nõ. C. ad exhiben. l. non ignorabit. in glo. fi. uide Io. an. in addi. Specu. in ti. de instrum. edic. super rubrica. & eodem ti. §. dicendum restat.

¶ Quot testiũ habeat uim instrm̃. & an potest reprobari. & per quot testes. nõ. C. de fi. instru. l. in exercẽdis. & ibi Cy. plene in i. & ii. q. & ibi bar. C. de contrahen. & cõmit. stipul. l. optima. in glo. testes. & ibi Cy. i. iiii. opposi. nõ. i auth. de instru. cau. & fi. §. si uero aliquid tale. in glo. iure. colla. vi. C. ad uelle. l. antique. in glo. credendum. insti. de inutil. stipu. §. item uerborum. in glo. bar. ff. de testa. l. heredes. palã. in prin. Spe. ti. de instru. edic. §. restat. uer. & nõ. bar. ff. quẽad. testa. aperi. l. ii. §. si dubitetur. nõ. de proba. tercio loco. in glo. fina. circa medium. de fi. instru. cum Iohannes. in glo. instrm̃. & ibi Io. an. & moder. de testi. cũ a nobis in glo. scriptũ. et se. iiii. q. iii. si testes. in gl. magna dixi aliquid. s.

¶ An producens instrumentum cogatur respondere si uult eo uti. Specu. ti. de instrumen. edict. §. nunc dicamus. uer. si. quid si actor. et §. sequẽti. circa principium.

¶ An stetur instrumẽto uel admittatur probatio in contrarium. notatur. C. de proba. l. cum precibus. in glo. finali. et ibi Cy. nõ. ff. de uerbo. oblig. l. sciendum. et ibi bar. Cy. in l. optimam. C. de cõtrahen. et cõmit. stipula. de probatio. tercio loco. in glo. finali.

¶ Instrm̃ subtractũ quot auxiliis petat̃. nõ. C. ad exhibendum. l. instrã. et ibi Cy.

¶ An instrõ amisso sufficiat probare amissionem uel sit necesse probare etiam eius tenorem. nõ. C. de proba. l. si de possessione. in glo. fi. et ibi Cy. in iie opposi. et l. testium. in glo. penul. C. de testi. Cy. et bar. in auth. si quis in aliquo. C. de eden. C. de fi. instrumen. l. i. bar. in l. apud eo. ti. nõ. de priuile. cum olim. in glo. fi. Spe. ti. de instru. edic. §. restat uer. illud quoq. et ti. de lega. §. superest. uer. quid si legationis littere.

¶ Si instrumentum sit redditum cancellatum debitori non nocet licet sit in actis notarii non cancellatum. notat bar. ff. de hiis que in testamen. delen. l. finali.

¶ Debitor qui amisit instrumenta potest ea producer̃ in executione si ea inuenerit. Cy. in l. i. C. de condi. inde. in iii. opposi. Spe. ti. de execu. sen. §. postremo. uer. illud aũt. et ibi Io. an. idem i addi. ti. de instru. edic. §. iii. uer. quid si.

¶ Instruméta repta in archiuo publico si bene et legaliter custodiantur per publicam personá licet non habeant sua sollemnia creditur eis. sm bal. in l. exempto. C. de ꝓba. & facit quod dicit bar. i. l. admonendi. ff. de iureiu. bal. in aut. si quis in aliq̄ C. de eden. do. Io. de imo. in l. sciendum. ff. de ꝟb. ob. & in l. acta. ff. de re iudi. uide aut. ad hec. C. d̄ fi. instru. bal. in ꝑdca. C. de fi. instru. adde qd̄ dicit Hosti. in c. cum cām. de ꝓba. ꝙ si instrm̄ repitur in registro ecclesie uel lapide illi statur. facit qd̄ nō. Inno. & Io. an. in c. i. de ꝓba.

¶ Quando duo instrumenta cōueniunt in tempore & substātialibus licet discordent in cortice uerborū non dicunt̄ diuersa. uide Ange. in consilio suo. xxxviii.

¶ Si in instrumento dicitur presentibus testibus exponitur. idest intelligētibus. ut nō in. l. i. C. de erro. aduo. & ꝑ hoc presumit̄ publicatū & uulgarizatū alias notarius qui dixit ꝑsentibus ꝑsumet̄ dixisse falsum. quod ꝑsumi nō debet. ita dicit bal. in. l. fideicōmissa. § i. ff. de le. iii.

¶ Quare sint ꝑncipalia siue substantialia instrī. uide bal. in. l. cōtractus. C. de fi. instru. do. Anto. & do. Io. de imo. in. c. i. de fi. instru. Spec. ti. de instrumen. edic. § breuiter cōmemoramus. adde in aut. de instru. cau. & fi. § sed si instruméta. glo. i l. generali. C. de tabu. libro. x. & in. c. quoniam cōtra. de probatio. & in Specu. de instrumen. edic. § instrumentū. quasi ꝑ totum. maxie in. ꝟsi. item ꝙ non sunt testes.

¶ An instrumentum guarentigiatum habeat paratam executionem secundum formam statuti si continet ea que sunt contra bonos mores. uide Ange. consilio suo. ccxxxviii. quod incipit. uiso statuto.

¶ Instrumentum carens nomine pape uel imperatoris est nullū. in aut. ut ꝑpo no. impa. nō. glo. ff. de pac. l. iurgentiū. § ꝙ fere. Spec. ti. de instru. edic. § instrm̄. ꝟ. item ꝙ non est. & ibi nō. Io. an. de quo uide Ang. in consi. suo ccxxiiii. qd̄ incipit uisis omnibus.

¶ Non pōt pacto renūtiari qd̄ non pōt ꝓbari cōtra instrm̄ solutōis. nisi per aliud instrm̄. bal. in. l. iubemus. C. de iudic. Ange. in l. ne quisquam. ff. de eden. clarius in. l. pactum inter heredem. in fi. ff. de pactis.

¶ Quot modis instrm̄ dicitur suspectum. nō. C. de ꝓba. l. pen. in glo. & ibi Cy. in fi. Spe. ti. de instrumen. edic. § instrm̄ ꝟ. itē opponit̄. ꝙ tabellio qui confecit.

¶ Quo ordine debeat scribi instrumentum. nō. ff. de pact. l. iuregentium. § quod fere in glo. nouissima. nō. insti. de inutil. stipu. § item uerborū. in glo. toto die. C. de tabu. l. generali. in glo. finali libro. x. in aut. de instru. cau. & fi. § sed si instrumenta. in glo. addiciat̄. colla. vi. & ti. de instrum. edict. § ii.

¶ An instrumentum uerificetur ex actu facto sicut ex actu uero. uide bar. ff. de acquiren. poss. l. predia.

¶ Licet in instrumento sint uerba de preterito ut uendidit tradidit ⁊c. uerificantur tamen de ꝑsenti. ut notat bar. ff. solu. matri. l. post dotem. in prima qōne.

¶ Si plura instrā sint ꝓducta quibus credatur. uide nō. ff. de testi. l. ob carmen. § fi. in glo. numero. Spe. ti. de instru. edic. § instrm̄. ꝟ. itez oppono contra instrm̄.

¶ Quando instrumentum dicatur nouiter repertū. nō. C. de re iudi. l. sub specie. & de except. pastoralis.

¶ Si instrumentum ꝓducitur in partibus extraneis an ei credatur. nō. Inno. de cleri. pegr. c. i. nō. Spe. ti. de instru. edic. § restat. ꝟsi. sed quid si ꝓducitur. Ia. de bel. in aut. de instru. cau. & fi. § oportet. colla. vi. Cy. in l. compationes. i. q. pe. C. de fi. instru.

¶ Instrumentū apud digníorem debet seruari. C. de eden. l. procurator. nō. C. cōi. utriusq̄ iudi. l. de instris. ibi Cy.

¶ In quo differt instrumentum a litteris. notat̄ C. de iura. calum. l. i. in glo. i. & ibi Cy. in prima questione.

¶ An instrm̄ rei legate sit dandū legatarie. Spe. ti. de instru. edic. § nunc uero aliqua. ꝟsi. sed queritur an heres.

¶ An si instrmentum fiat de nocte & in eo dicatur tali die factum sit falsum. uide bal. in. l. nō minorem. C. de transacti. & ibi dominus meus Raphael fulgo.

¶ Si qs uult arguere instrm̄ de falso qualiter debeat ꝓtestari & q̄ cautela sit adhibenda. nō. bar. ff. de fal. l. diuus.

¶ Si instrm̄ dicat̄ falsum excipiendo quis ꝓbet. Spec. ti. de ꝓba. § ii. ꝟ. ix. & ti. de instru. edic. § instrm̄. ad fi.

¶ An instrm̄ ita uetustū ꝙ inditio legi non pōt ualeat. nō. ff. de his que in testa. delen. l. i. § si consulto. ubi bal. de fi. instru. inter dilectos. § i. i. gl. quia inditionis.

¶ Quod instrm̄ dicatur idem. nō. de ꝓba. c. i. in glo. ii. de fi. instrumen. § ꝑpetuus. in glo. fi. Spec. ti. de instrumen. edict. § dicendum restat. ꝟsi. ex premissis.

¶ An instrm̄ continens repugnantiā ualeat. Spe. ti. de instru. edic. § instrumētū. ꝟ. item ꝙ instrumentū contineat.

¶ An instrm̄ potest ꝓduci post terminū & post conclusionē in causa. nō. de fi. instru. dilectus. ii. & in cle. sepe. de ꝟ. sig. ꝓducendis. & glo. non obstante. Spe. ti. de dila. § uidendum. ꝟsi. item quid si data. & ꝟ. quid si datus. & ti. de instru. edic. § nunc dicamus. C. d̄ iudi. aut. iubemus. in glo. i. ff. de eden. l. i. § edenda. in glo. sunt. bar. ff. de optio. le. l. mancipioꝝ. & l. admonendi. circa prin. ff. de iureiu. adde ꝙ instrā possunt ꝓduci usq̄ ad cōclusionem in cā. de fi. instru. cum Iohannes heremita glo. in. l. officium. ff. de rei uen. dicit ꝙ possunt ꝓduci post dicta testificata saluo nisi iudex statuisset terminum ꝑemptorium ad producenda instrumenta quod potest. ut. l. oratione. ff. de feri. Item adde ꝙ elapso termino adhuc produci poterunt si ius aduersarii non est factū deterius. Cy. in. l. si ea. C. qui accu. non pos. Ang. in. l. i. § edenda. ff. de eden. adde quod nō. bar. in. l. admonendi ff. de iureiu.

¶ Regulariter sufficiunt duo testes in instrō de scripti ꝑ notariuz neq̄ se debent inscribere casus tñ in quo exiguntur tres. uide in aut. de here. q̄ ab intesta. § si uero absint.

¶ Licet idem instrumentum comphendat plura non possunt diversi notarii unicum illud instrumentum conficere. notat glo. super. ꝓ. inventariu in prealleg. §. si vero ab sine.

¶ Instrumento non debet se subscribere nisi ille notarius qui facto interfuit. unde si unus interfuit & sit rogatus et alter se subscribat non valet instrumentum. in aut. de tabel. circa principium. colla. quarta.

¶ Ad ualorem instrumenti non refert per q̄ uerba roget notarius. ſm glo. in aut. de tabel. §. nos aūt. colla. iiii.

¶ Uacillat instrm̄ si notarius dicit se non fuisse presentem etiam si fateat scripturā suā in aut. ḋ tabel. §. i. colla. iiii.

¶ Si notarius perdat officium suum per hoc nō uicíantur instrā que ante confecit. glo. in ꝑalleg. §. i. in fine.

¶ Quid sit ꝓthocollum. uide glo. in ꝑalleg. aut. de tabel. §. fi.

¶ Instrumentum non debet scribi per notas sed extense. & per notas dicitur scribi quādo una litera ponit pro sillaba omnes quoq; abbreuiatiões ꝓhibentur in ꝓhemio. ff. §. illud. bar. in. l. lucius. ff. de testa. mili.

¶ Licet notarius conficiat instrm̄ inter iudeos tamen debet inuocare & scribere nomen dñi nr̄i ihesu xp̄i quia inuocat pro se ſm bar. & bal. in ꝓhemio. ff.

¶ Ualet instrm̄ si scribatur ī tabulis eburneis. ut l. ii. §. deinde. ff. de ori. iur.

¶ Error latinitatis uel sententie nō uiciat instrumentum. uide glo. in. l. paulus. ff. de sta. ho. adde xxxv. q. ix. apostolica. in glo. item. adde ꝙ mala ortographia non uiciat instrm̄. ut. ff. de ma. test. l. qui habebat. & ibi ꝑ do. Benedictuȝ de plūbino adde quod dixi. s̄. sub dictione gramatica.

¶ Ualet instrumentum sine die si hoc habet consuetudo. ſm Guil. de suza. in. l. cum de consuetudine. ff. de legi.

¶ Instrumenti confectio est iure publici & uoluntarie iurisdictionis. notatur in. l. emancipari. ff. de adop. glo. ff. de sta. ho. l. libertas. ad fi.

¶ Si testis descriptus in instrumēto est notorie inhabilis uiciat fidem instrumenti. ff. de testa. l. in cui lege. bal. in. l. cassius. ff. de sena. uide Inno. de transla. ex litteris. de except. pia. libro vi. Io. an. de sen. excōi. decernimus. eo. libro. quod ego intelligo nisi alii testes essent idonei & insufficienti numero tunc enim propter pmixtionem non idonei non uiciaretur instrm̄. ut nō. glo. in. l. i. in fine ff. queād. testa. api. & uide ibi bar. loquentē circa istam materiā.

¶ An sit necesse ꝓbare collationem beneficii per instrumentuȝ. uide Pe. in. l. ne quicq̄. §. ubi decretum. ff. de offi. ꝓconsul. qui dicit collationē pape necessarium esse ꝓbare ꝑ scripturam nisi casu fortuito esset omissa. C. de testi. l. testium. melius in c. cum olim. iuncta glo. de priuile. de censi. c. i. li. vi. ubi glo. in collatione inferioris dicitur ꝙ magna ꝓbatur per scripturam. secus in modica. adde notata per Cy. in. l. si qua ꝑ calumniā. C. de epis. & cleri. ubi querit an titulus beneficii ꝓbetur ꝑ testes uel sit necesse ꝓducere instrm̄. & quid de clericatu. adde quod notat dñs Anto. in. c. post cessionem. de proba.

¶ Eo ꝙ instrm̄ est uituperatuȝ est suspectum. ut l. i. C. de edic. diui. adri. tol. glo. in. l. i. ff. de eden.

¶ Si instrm̄ est suspectum propter falsitatem notarii uel illius persone ad cuius utilitatem fit supletur ex suprascriptione alioꝝ notarioꝝ. secunduȝ bar. in. l. si qs ex argentariis. §. cogent. ff. ḋ eden. ꝑ illum tex.

¶ Si notarius dicat hoc est exemplum cuiusdaȝ instrumenti a me confecti an hoc instrumentū faciat fidem sicut originale. ff. de eden. l. si quis ex argentariis. §. ꝓtor. et ibi dicit bar. ꝙ instrm̄ datū parti a notario non ꝑsumitur exemplū sed potius originale.

¶ Jus debiti non inheret instrō sed est qd extra instrm̄. glo. in. l. iii. ff. de pac.

¶ Reddito instrō uidetur esse remissum debitū glo. in. l. iii. ff. de pac. et ibi concor.

¶ Ex sola inspectiōe instri nō dicit̄ haberi plena cognitio quia pōt dubitari de usrbis. tex. et glo. ī l. de his. ff. de transac.

¶ Que actio cōpetat contra dolose occultantem instrā ad aliuȝ ꝑtinentia. uide. ff. de dolo. l. si quis affirmauit. et ibi nō.

¶ Dicens instrumentum falsum et succumbens non repellitur a dicendo illud minus sollemne. ff. ḋ peti. here. l. lucius. adde glo. in. l. generaliter. ff. de probatio.

¶ Si in instrumento dicat̄ ticius martini soluit intelligitur quondam. ſm glo. in. ꝓ. defuncti. in. l. eius qui in ꝓuintiam. ff. si cer. pe. doc. de pignor. eum contra. et de testa. c. raynutius. adde nō. in. l. ex diuerso. ff. solu. ma. et. l. si tutor. iuncta glo. ff. de in lit. iurā.

¶ Quo ad clausulas in instrō ponendas attenditur loci consuetudo. ff. de pigno. act. l. si pignore. §. fi. et ibi bar.

¶ Instrumentum debet scribi litteris claris et intelligibilibus sine subauditu in litteris lingue usitate in loco. ff. de instito. l. sed et si pupillus. §. de quo palam.

¶ Instrumētū confectum sup gestis ante instrumentum non probat quia notarius debet esse rogatus de facto post instrumentū uel tempore instrumenti. bal. ff. man. l. si uero non remunerandi §. si post creditam.

¶ Resoluto contractu pōt agi actione ex eo contractu ut instrā cassentur. ff. de ac. em. l. exempto §. is qui uina. in glo.

¶ Plus creditur instrō q̄ testibus in factis antiquis. ff. de ꝓba. l. census.

¶ Si instrm̄ cancellatum reꝑiatur penes debitorem inducit ꝑsumptionem liberationis. bar. in. l. labeo. ff. de pac. et ibi bal. plenius dixi supra. adde notata in. l. qui cyrographum. ff. de lega. iii. Cy. C. de probatio. l. si de possessione. adde do. Anto. de hac materia scribētem in. c. ecclesia. ut lit. pen. et ibi glo.

¶ Licet instrm̄ cancellatū non facit fidem ꝓbat tamē ꝙ scriptura intercessit. glo. in. l. quicūq;. ff. de fi. instru.

¶ Si apponit̄ dies alia q̄ confecti instri per notarium cōmittitur falsum sed si per ꝑtes ꝑiudicat ꝑpis nō tercio. tex. et glo. in. l. repetita. ff. ḋ ꝓba. et ibi bar.

¶ Sufficit edere illam ptem instri que facit ad ꝓpositum. ff. de testi. l. testium. §. idem.

¶ In instrumento potest notarius etiam ex post facto apponere diem & consulem si ab inicio obmisit. glo. C. de no. co. compo. l. i. §. quibus. in ꝟ. addicientes.

¶ Si duo instrã reperiantur in eadem charta prius scriptum prius ꝓsumit factum. sm bal. in. l. i. C. de no. co. compo.

¶ Exemplans instrumentum uel transferens in aliam linguam debet conari exprimere fideliter. bal. C. de no. co. compo. l. i. in antepenul. col.

¶ Formam publicationis & exemplationis instri auctoritate iudicis uide per notata in aut. si quis in aliquo. C. de eden. & adde ꝙ exemplũ sumptuz ab illo met qui fecit instrm̃ ꝓbat. ut dixi. s. p. l. si quis ex argentariis. §. probibent. ff. de eden. bar. in. d. aut. si quis in aliq̃. & in. l. in fraudem. §. neq̃ ff. de iure fis.

¶ An tenor instri possit ꝓbari per testes. bar. in aut. si quis in aliquo. C. de eden. adde notata de ꝑ uile. cum olim.

¶ Si notarius conficiendo instrumentum errat cum scit de errore potest illum corrigere. C. de erro. aduo. l. ii. uide qd̃ notat bar. in. l. si librarius. ff. de regu. iu.

¶ Si de instrumento debet solui gabella non soluetur de apodissa quia non est instrumentum. secundum bar. in. l. i. C. de iura. calum. uide nõ. in. l. s. C. de fi. instru.

¶ Per instrm̃ ꝓbatur lapsus tpis. uide tex. i aut. offeratur. C. de lit. cont.

¶ Possunt plures debitores constitui & describi in eodem instrumento. uide tex. in. l. eo quod. C. si cer. peta.

¶ Omne instrumentum dicitur priuatum qd̃ nõ est a tabellione factum. C. de ꝓba. l. instrã. ubi dicit Cy. ꝙ priuatum instrm̃ non plus probat quaz unus testis.

¶ Scripture uel instrumnento non creditur in ꝑiudicium tercii & cõmodum scribẽtis. C. de ꝓba. l. exemplo.

¶ Probatio subtracti instrumenti facit semiplenam fidem de allegato tenore contra subtrahentem. C. de probatio. l. si de possessione. & ibi bar. uide bar. de iure fisci. l. aufertur. §. i. C. unde ui. l. si quando.

¶ Sicut dicta testium debent reduci ad concordiaz ita dicta unius & eiusdem instrumenti. bar. in. l. scripture. C. de fide instru. Cy. eodem ti. l. in exercendis.

¶ Multa nomina instrumentorum uidelicet in breuiatura. prothocollum rogatio & similia. uide per glo. in. ꝟ. instrumenta. in. l. contractus. C. de fide instru.

¶ Sicut fit remissio q̃nq̃ ad locum testiũ ut inde recipiatur examinatio ita aliq̃n fit remissio ad locuz instri ut uideat si ibi est autenticatũ & an sit tale quod probet. C. de fi. instrumen. l. iudices. & ibi Cy. & bar.

¶ In instrumento apponitur signum notarii magis de consuetudine q̃ de iure. in aut. de fide instrumen. §. sed si instrumenta. & §. oportet. C. de assesso. l. finali. ff. de iure fisci. l. in fraudez. §. quociens. dixi. s.

¶ Si notarius confitetur instrumentum ab eo factum quod negatur per alium uel per alios statur dicto ipsius potius q̃ comparationi per quam apparet diuersitas quia littere tempore uariantur. secundum Guil. in. l. comparationes. C. de fi. instrumen.

¶ Si reuocatur in dubium an nnotarius fecit instrumentum potest hoc ꝓbari ꝑ librum in q̃ facit notas. doc. in. d. l. compationes. qui allegant nõ. i aut. de tab. §. penul. & ulti. & in aut. ut ꝓpo. no. impa. §. i.

¶ Stante statuto ꝙ instrm̃ non possit reprobari nisi ꝑ aliud instrm̃ poterit rprobari ꝑ q̃nq̃ testes qui ualent instrumento. C. de non nu. pecu. l. si ex cautione.

¶ Instrm̃ inter alios latũ non ꝓbat. C. depo. l. desiderandum. ꝑ Cy.

¶ Per obligationem instrumenti uidet̃ obligata res contenta in instrumento. C. que res pigno. obliga. poss. l. is.

¶ Quid operetur illa clausula quam notarii solent apponere i instrumentis ex certa scientia et non per errorem ⁊c̃. uide bar. ff. de uerbo. obliga. l. quibus.

¶ Nõ seq̃tur instrm̃ est publicũ quia scriptũ mãu notarii nisi habeat sollẽnitates debitas. C. q̃ po. in pig. hab. l. scripturas.

¶ Per traditionem instrumenti pignoris uidetur pignus remissum. l. creditricem. C. de remis. pignor.

¶ An res potest petere instrumentnm de exceptione sua. bar. dicit ꝙ sic. ff. de dam. infec. l. si finita. §. eleganter. C. de fide instrumen. plures apochis. C. de libe. cau. l. sicut datam. de testi. significauerunt. bar. in. l. placuit. C. de colla. fun. pat. libro. xi.

¶ Conuentione partium ubi non sit alterius detrimentũ uel deceptio possunt contrahentes facere ꝙ instrumentuz scribatur anticipata die & sic possunt in contractibus fingere. ff. de dam. infec. l. si finita. §. item uideamus. & qd ibi nõ.

¶ In instrõ obligatõis realis dies & consul nõ exigitur. glo. in. l. in summa. §. idez labeo. ff. de aqua plu. ar. & ibi bar.

¶ In instris debẽt poni ea q̃ sunt de cõsuetudine ff. de aq̃ plu. ar. l. si prius. §. placuit. & ibi bar. et si nõ apponant̃ habent̃ ꝓ appositis. ut ibi. & in. l. manumissio. ff. de ma. uin.

¶ Non uiciat̃ instrm̃ ex errore sillbe. ff. de mãu. testa. l. qui habebat suũ.

¶ Ubi instrumentum recitat plura que se habent ordine successiuo et unum prius altero. licet recitet in confuso. probatur tamen gestum sm suam uerisimilẽ naturã. dicit glo. et bar. in. l. ꝓdia. ff. de acquir. pos.

¶ An instrm̃ liberatõis ꝓbet debitũ. uide bar. in l. ex ea pte. ff. de. ꝟ. ob.

¶ De contractu cum aliquo possum agere ut fiat michi instrumentum. bar. in. l. ex ea parte. ff. de uerbo. obliga. facit. l. quod si nolit. §. quia assidua. ff. de edili. edicto. et ff. de aqua. plu. ar. l. si ꝑus.

¶ Hec uerba confiteor me recepisse centum prolata in instrõ non ꝓbant receptioné ante cõfessionem sed in ipa confessione. ff. de. ꝟ. ob. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. et ibi bar.

¶ Q₂ dicitur notarium in instrō debere rogari ẽ uero ubi facit instrm̄ inter partes secus ubi nulle sunt partes. sm bar. in. l. fuus cõmunis ipe. ff. de stipu. fuo.

¶ Non ualet instrm̄ qd̄ consuetuit subscribi mãu alicuius officialis deputati si nõ repiatur subscriptum. sm bar. in. l. ad testamentũ. §. si quis ex testibus. ff. de testa.

¶ Instrm̄ bis de recepto confectũ de eadẽ quantitate ꝓbat duplicataꝫ quantitatẽ solutam. glo. in l. si. C. de discu. li. x.

¶ Licet notario apponere in instrumento plures clausulas que consueuerunt apponi licet ptes non dixerint quia habentur pro dictis. ff. de ma. uin. l. manumissio.

¶ Quando testator mandat reddi instrumentũ quid in hoc instrumento mandato ueniat. uide in l. huiusmodi. §. si ita. ff. de le. i. & l. ab omnibus. §. i. eodem ti.

¶ Si dubitat̃ de fide instri recurrit̃ ad originale & ꝓthocollum notarii. bar. ff. de leg. ii. l. sempronius proculo.

¶ Si repiatur instrumentum uel prothocollum notarii in parte scriptum & constabat eum uelle plus scribere non probat instrm̄ nisi apposita sit dictio. zc̃. scd̃m bar. in. l. si is qui testamentum. ff. de testamẽ.

¶ Sufficit in instrumento apponere solum nomen contrahentis quando ex illo solo cognoscitur quid habet significare. Bar. in. l. prima. ff. de liber. & postu.

¶ Sufficit in instrumento ad declarationem alicuius apponere nomẽ matris. ff. de libe. & postu. l. & si peperit.

¶ Si notarius cancellauit instrumentum & postea scribat ꝙ per errorem cancellauit nihilominus instrumentũ ualebit. bar. in. l. in fraudem. §. i. ff. de testa. mili.

¶ Appellatiõe instri comꝑhendit̃ testm̄. in. l. ii. ff. quẽad. testa. api.

¶ Instrumentum interlineatum uel rasum potest publicari sine interlineatura & rasura. ut notat bar. in. l. tabularum. §. ii. ff. quemad. testa. api.

¶ Apte dicitur constare per instrumentuꝫ quod colligitur ex uerbis. occulte uero qd̄ ex cõiecturis. ut nõ. in. l. seruuꝫ filii. §. eum qui cyrographũ ff. de lega. i.

¶ Legato instrõ uidetur legata ypotheca instri uide bar. in. l. seruũ filii. §. eum qui cyrographum ff. de lega. i.

¶ Imbreuiatura nihil probat donec sit scripta & coram partibus publicata. tex. & glo. in. l. fideicõmissa. §. i. ff. de le. iii. & ibi bar. qui dicit ꝙ ꝓficit talis imbreuiatura ad multa uideliꝫ inter liberos & ad pias causas.

¶ Quando & qualiter poter peti renouatio instrumenti. uide plene per Iacob. de bel. in aut. de here. & fal.

¶ Idem instrumentum non potest inchoari per unũ tabellionem & ꝑfici per alium etiam in actu successiuo & habente tractum. glo. in aut. de her. & fal. §. si uero.

¶ Dies instri est pars instri sicut dies solutionis est pars contractus. ff. de eden. l. i.

¶ An super errore instrumenti potest deferri iuramentum in supplementum ꝓbationis. bal. dicit ꝙ non. in. l. i. C. ubi & aduersus quos. ubi exigit claram ꝓbationeꝫ. adde qd̄ nõ. bar. in. l. impator titius. ff. de sta. ho.

¶ Unum instrumentum dicitur prius alio rõne hore. glo. est singularis in. l. si ex pluribus. ff. de solutionibus. ubi nota. uide in. c. si duobus. de rescrip. li. vi. bal. in dicta. l. imperator. dixi supͣ sub dictione hora.

¶ An per unũ instrumentum probetur error alterius si sunt scripta manu eiusdem. dic ꝙ sic. per l. sempronius. ff. de le. ii. sed ibi loqtur in scriptura testatoris. de scriptura aũt notarii dic ut in l. scripture. C. de fi. instrumen. bal. in. l. imperator. ff. de sta. ho.

¶ Quõ cognoscitur instrm̄ originale ab exẽplo bar. in. l. sempronius. ff. de le. ii. bal. ponit in ꝑalle. l. imperator.

¶ An instrumentuꝫ potest confici super eo quod est iure sicut super eo quod est facti. bal. ꝙ non. in dicta. l. imperator. quia iura non cadunt in sensum notarii. uide Inno. de testibus. cum causam. In contrarium tamen determinat idem bal. in. d. l. imperator.

¶ Illi debet reddi instrumentum ad cuius cautelam fit. ff. de eden. l. pretor. §. i. & ille debet soluere tabellioni de erro. mili. ãno. l. cũ sepe. li. xii.

¶ An ualeat instrumentum scriptum a notario iniam sumptum de protbocollo legalis notarii qui se postea subscribit. uide bal. in. d. l. impator.

¶ An instrumentum dotale probet matrimoniuꝫ Inno. ꝙ non. i. de presump. illud. nisi cuꝫ illo instrumento concurrant alia uerisimilia. in aut. fra. fi. in principio. bal. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris. l. filius.

¶ Potest per dominũ peti ut instrumentum reficiatur si apparet imbreuiatura & protbocolluꝫ glo. de fide instru. c. penultimo. bar. in. l. nam ita. ff. de adop. in aut. de here. & fal. §. i. C. de discu. l. ii. libro. x. uide Cy. in aut. si quis in aliquo. C. de edendo.

¶ Instrm̄ confici põt ꝑ uerba pteriti tpis. ut. ff. de pac. l. empeor. in prin.

¶ Producens instrumentum in iudicio ut ex eo aliquid consequatur potest postea illud redarguere de falso si contra eũ in alio iudicio reproducat̃ ut. l. post legatuꝫ. ff. de his qui. ut indig. et ibi plene per bar.

¶ Producens instrumentum falsum uidetur cõfiteri contẽta in eo eatenus quatenus instrumentum probat et alias non. ut dicta. l. post legatum. et ibi bar.

¶ Iura que dicunt standum esse instrumento nõ abolito non cancellato zc̃. debent intelligi qñ nõ apparet contradictor. alias debebit suo ordine cã agitari. Io. an. in addi. Spe ti. de instru. edic. §. restat. ꝟ. et scias.

¶ Si aduersarius meus lacerat mihi instrm̄ meũ dum illud ꝓduco stabitur iuramento meo quoad usam ꝓbatõis. C. de ꝓba. l. si de possessione. et talis lacerans debet puniri extra ordinẽ. ita nõ. Io. an. in. c. accepimus de fi. instru. quod est menti tenendum. quia non est alibi. sm bal. in. l. debitores. C. de fi. istru. et subdit ibi bal. notabiliter ꝙ si istrumentum meum repitur penes aduersarium meuꝫ

et dum illud cogitur ad edendum reperitur in eo aliqua rasura nõ ꝑ hoc derogat fidei instri in his q̃ in eo concipi possunt etiã si sit in loco suspecto. quod est notandũ bene.

¶ Que sunt alio tempore gesta non probantur per instrumentum. et ideo si dicatur in instrumẽto ticius ꝓcurator sey ꝓmisit zc. non per hoc ꝓcurator esse probatur. ſm bal. C. de fide instrum. super ꝛica.

¶ Qualiter debeat fieri instrm̃ de odoratu. bal. in ꝑdicta ꝛica.

¶ Licitum est michi producere instrumentum falsum contra te si produxisti contra me. bal. in dicta ꝛica.

¶ Uerba instrumenti debẽt de necessario ꝓbare sicut uerba testium. hoc sentit glo. in. l. si ex cautione. C. de non nume. pecu. Inno. de probat. quoniam contra.

¶ Si dicatur in instrumento dedit et numerauit intelligitur aduerbium tunc et ideo si ꝓbetur ꝙ tunc nõ numerauit instrm̃ redditur falsum. C. de non nu. pecu. l. aduersus. facit quod nõ. bar. ff. so. matri. l. post dotem. bal. in dicta. l. si ex cautione. in. vi. q. adde qd̃ plene dicit bar. in. l. singularia. ff si cer. peta.

¶ Si in instrõ dicit̃ uẽdidit et tradidit ita demũ ꝑ dictum instrm̃ ꝓbatur traditio si res erat mobilis uel se mouens que potuit tunc tradi aͣs operatur licentiam accipiendi possessionẽ impleto tñ quod debet ex parte sua. ut nõ. C. de acquir. pos. l. ii. ꝑ Iaco. de are. & Cy. nec dicitur instrumentũ falsuz qa ista uerba ñ sunt notarii sed contrahentium relata per notarium. ut nõ. ff. de uerbo. obli. l. sciẽdum. Item dato ꝙ essent uerba notarii scripta sunt de mandato partium. nam illa uerba sane debent intelligi de traditiõe mentali que est sine suo effectu. ut. l. predia. ff. de acquiren. pos. & uerba notariorũ debent sustentari intellectu iur. C. de usu. l. i. & bal. in rubrica. C. de contrahen. emp. in. xix. qõe.

¶ Instrumentum de uerbo ad uerbum registratum in actis facit perpetuam fidem etiam si ꝑdatur originale. ſm bar. in. l. cyrographis. ff. de adminis. tuto.

¶ Si ꝓducuntur duo instrã eodem die confecta & nõ apparet quod est primũ & quod posterius & unũ facit pro actore & aliud pro reo. qd iuris. uide quod nõ. in. l. eum actum. ff. de nego. ges. in glo. fi. bar. in simili. in. l. i. §. i. ff. de bono. posses. ſm tabul.

¶ Instrumenta possunt produci coram notario actorum licet non producantur coram iudice. ut l. eos. §. super his. C. de appel. & ibi nota. & in. l. si finita. §. iuli. ff. de dam. infect. ubi bar. in. ꝟ. iuxta predicta.

¶ An instrã facta a notario putatiuo teneãt. uid bal. in. l. i. C. de testa.

¶ Fides instrumenti potest suppleri per testes & erit probatio mixta ex instrumento & uiua uoce. bal. in. l. finali. C. de fideicommis. allegat. l. si quis ex argentariis. §. i. ff. de edendo. & quod ibi notat Guil.

¶ Si notarius publicauit instrumentum defectuosum an potest iterum publicare & errorem suuz corrigere sua auctoritate. uide bal. in. l. fi. C. de edendo.

¶ Si in redditione instrumenti est controuersia cui debet reddi debet pars citari secus si esset certum cui debeat reddi. secundum bar. in. l. finali. ff. de tabul. exhiben. & bal. in dicta. l. finali. C. de edendo.

¶ Si mille essent instrumenta de eodem facto confecta & in omnibus concordantia non ꝓbant nisi unum factum. ff. de testamen. l. unum. idem si discordant in quantitate sed in omnibus aliis concordant. secus si discordant in loco uel tempore. nam tunc probant plures summas. uide bal. in l. finali. C. de eden. i penul. questione. dixi de hoc aliquid. s.

¶ Qui non mandauit notario confici instrm̃ nõ põt petere illius copiã. Inno. in. c. si scripturam. de fide instru.

¶ Ille cuius tunc ñ interest de actu confici instrm̃ quia tamẽ poterit in futurum interesse potest rogare notarium ut de eo conficiat publicum instrumentum. ſcd̃m Inno. in dicto. c. si scripturam qd̃ facit ad questionem si pars uult aliquem actum facere coram iudice & notarius actorum nõ uult illud scribere potest pars alium notariũ cuz testibus adhibere & requirere ut de hoc conficiat publicum instrm̃.

¶ Producens instrumentuz licet minus sollẽne tamen tenetur stare omnibus in dicto instrõ contentis. Inno. in. c. cum uenerabilis. de exceptio. de censi. cum olim. uide in aut. ad hec. C. de fi. istru.

¶ Si aduersarius in iudicio ñ ꝓducit instrm̃ sed fundat se ex instrõ contra se producto quod ego motu ꝓprio dico falsum. non possum illo me iuuare nisi dicto instrõ fidem apponã ꝑ testes. Inno. in ꝑalle. c. cum olim.

¶ Per instrumentũ non potest probari traditio possessionis nisi fiat in conspectu rei tradite pee illa tamen uerba dedit & tradidit uidetur data licentia intrandi possessionem propria auctoritate nõ. bar. in. l. predia. ff. de acquiren. poss. & in. l. ii. C. eodem ti.

¶ Si obicio falsitatem contra instrm̃ lata sñia ꝓ instrõ possum illo uti tanq̃ uero. Inno. in ꝑalle. c. cum olim.

¶ Si in instrumento circa facti substantiam falsitas admiscetur scienter uel ignoranter totũ redditur falsum. secus si circa circumstantias uel cõfinia. Inno. in. c. fraternitatis. in glo. i. ne prelati uices suas.

¶ Si instrm̃ ex forma statuti debet mandari executioni ñ mandatur executioni nisi i casibus i eo expressis & qui in instrumento legi possunt non in his que tacite ueniunt. bar. in. l. i. in prin. ff. de his que in testam. delen. bal. in. l. obi adhuc. C. de iure dot. & adde ꝙ tale instrumentum non mandatur executioni ad petitionem tercii licet illius intersit. argu. l. si pro te. & ibi nõ. bar. & bal. C. de dot. promis.

¶ An de actu negatiuo possit fieri instrumentuz uide bal. x. collat. de pace constan. super. ꝟ. recuperaueris.

¶ An annus dies & locus sint ponenda in principio uel in fine instri. bal. x. colla. de pace constan. in. ꝟ. pacta. ubi dicit standum consuetudini. quid de nõibus testiũ. uide bal. ubi. s. in. ꝟ. in ꝑsentia.

¶ An si in instrō apponitur dies mensis intelligatur de mense intrante uel existente. bal. ubi supra sup. ℞. Ianuarii.

¶ An instrumentum confectum contra prohibitionem legis uel hominis ualeat. uide Paulum in clemen. i. de exces. prela. docto. in. c. sicut. ne cler. uel monac.

¶ Quot modis instrm̄ dicatur falsum. uide glo. xix. di. in memoriā.

¶ An ubi antiquū instrm̄ innouatur dicat̄ nouuz uel antiquū. uide glo. in. c. fi. de ꝓcura.

¶ Instrm̄ confessionis dotꝪ continet in se tacitam ꝓmissionē de dote restituenda q̄ ita mandabit̄ executiōi ex forma statuti sicut expssa ꝓmissio. bal. in. l. i. §. i. C. de rei uxo. ac.

¶ Si ꝓducitur instrm̄ ualde antiquū non habet necesse producens probare illum qui fecit fuisse notarium uel alias fuisse in quasi possessione notariatus quia ex ipo actu ita antiquo oritur ꝑsumptio. nō. Inno. in. c. ueniens. de iureiu. bal. in autꝪ. q̄s actiōes. circa fi. C. de sa. san. ec. idem bal. in. l. nuptie. ff. de ritu nup.

¶ Si aliquis amisit instrm̄ & petit a notario ut aliud sibi conficiat an debeat ad hoc pars uocari. uide. l. si quis ex argentariis. §. cum autem. & §. finali. ff. de eden. & quod ibi nō. bal. & in. l. i. C. dꝫ fide instru.

¶ Si multa instrumenta sunt scripta in uno libro notarii & in uno solo sit signum & subscriptio ad omnia refert̄ & ꝓ omnibus sufficit. bal. in l. eo quod. C. si cer. pe. & idez in die & consule. ut l. si quis ex argentariis. §. si inicium. ff. de eden. & ibi bar. plene.

¶ Si plura continentur in instrō & notarius in fine dicat & predictis interfui & rogatus scripsi non referuntur illa uerba nisi ad ea que eodē die & loco facta sunt non ad ea que facta fuerunt ante. secundum Inno. in. c. quoniam contra. de ꝓba. in glo. ꝑsonaꝝ.

¶ In quo differt instrm̄ a contractu. uide bar. in. l. si quis legatū. ff. de fal.

¶ Si statutum dictat stari instrumento guarentigiato ita ꝙ nichil potest opponi etiam in executione an potest opponi ꝙ precium non est solutū sicut opponitur in sniā. nō. in. l. pen. ff. de rescin. uen. & ibi bal. facit quod nō. in. l. ex diuerso. §. i. ff. de rei uen.

¶ De expensa facta in recollectiōe instrumenti uidꝫ glo. & bal. in. l. eos. C. de usur. bar. in. l. plures apochis. C. de fi. instrumen. Io. an. in. c. accepimus eodem ti. & quod habetur in. l. si quis inficiatus. ff. depositi.

¶ De materia instri guarentigiati dixi sup̄ sub dictione guarentigia. uide bar. in. l. possessio. §. si possessio. ff. de acquir. pos. idem in. l. i. ff. ꝙ ui aut clam. bal. in. l. licet. C. de repu. here. & in. l. i. C. de confes. & in. l. executorez. C. de execu. rei iudi. & in. l. si ꝓ te. C. de iure doti. & in. l. ad ꝓbationem. C. de ꝓba. ꝑ dn̄m Ang. in. l. ait ꝑtor. §. fi. ff. de re iudi. bar. in. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de uerbo. obliga. in penultima & ultima questione. i omnib⁹ supradictis locis uide de materia instrōꝝ guarentigie.

¶ Instrumentū dicitur falsum si dum aliquis estꝫ in tormentis notarius scripsit taliter sponte confessus est. dictum est bal. in. c. i. §. iniurie. de pace iura. firmā.

¶ Statuta que uolunt instrumenta mandari executioni debent intelligi de liquidis secus de non liquidis. doc. in. l. ii. ff. de. ℞. ob. et bal. in. l. ii. C. de execu. rei iudi.

¶ An istrā musica sint ad diuinas laudes assumēda. s. Tho. secunda se. q. xiiii. ar. ii. & ibi uide. q̄re talia instrā musica assumebantur in ueteri lege et non in noua.

Insufficientia

Propter insufficientiaz quis remouet̄ de sup. negli. p̄la. c. i. in glo.

¶ An ꝓpter insufficientiā debeat remoueri magister a docendo. habetur in. l. i. C. de profes. et medi. li. x.

Insula

Nomen insule est generale. secūdū bar. in. l. quo minus. ff. de flumi.

¶ Quid sit ꝓprie insula. uide in. l. adeo. §. insula ff. de acq. re. do.

¶ Cuius sit insula in mari posita. uide. ff. de acq. re. do. l. insula. ff. de allu. et palu. l. i. insti. de reruz diui. §. insula. et ibi glo. i. nō. de deci. quoniā. et de sta. mo. c. quia in insulis.

¶ Quot modis dicatur insula. uide in preallega. §. insula. insti. de re. diuisi. et. l. iii. §. et fracture. in glo. insulis. ff. de offi. ꝑfec. uigi.

¶ Quis habeat iurisdictionē in insulis et cuius sint. uide bar. in suo tractatu tiberiadis. in secūdo libro. de insula. sup. ℞. occupantis.

Insultus

Quis dicatur insultare seu insultum facer̄. nō. bar. in. l. respiciendū. §. delinquūt. ff. de pe. adde bal. in. c. i. §. similiter. qui. mo. feu. amit. x. col.

¶ Si plures insultētur ab uno uł a pluribus qualiter puniantur. Bar. in. l. iii. §. si plures. ff. de sepul. uiol.

¶ An insultans et uulnerās puniatur de solo uulnere. bar. in. l. illud. ff. ad. l. acqli. et in. l. qui de crimine. C. de accu.

¶ An confundat̄ insultus cum uulnere. uide bar. in. l. nunꝗ̄ plura. ff. dꝫ priua. delic. est glō. singu. in ꝑalle. l. qui de crimine. quod nō. ad statutum puniens de insultu ꝙ si ex insultu deueniatur ad aliquem actum punibilē insultus ꝑambulus confundatur cum dicto actu et sic ex actu secuto tantū puniatur et non ex utroqꝫ. sm̄ doctrinam bar. in d. l. nunꝗ̄ plura. quod intelligo uerum si incontinenti absqꝫ diuersione ad alios actus sequatur ꝑcussio. secus si post insultū retrocessit et armis acceptis ꝑcussit. ꝓ quo facit quod nō. Io. an. i. addi. Spe. de homi. super ꝑtica. adde oīno ea que notat bal. in. l. aduersus. C. de fur. et in. l. cuz ancillis. C. de nuptꝪ.

¶ Insultus est cum ad alium fit saltus et ideo requiritur motus de loco ad locum. Ange. in. l. si uacantia. C. de bo. uacan. li. x. in. v. charta. et de insulto. sm eum singulariter facit mentionē tex. in l. fi. C. de iude. et dicit alibi non haberi. uide bar. i l. i. §. cum arietes. ff. si qua. pau. fe. di. et in l. respiciendum. §. delinquūt. ff. de pe. ubi dicit ꝙ si quis ueniens mecum me ꝑcutiat non dicitur cōtra me facere insultum. Adde ꝙ insultus pōt fieri tam ꝑ peditem q̄ equitem. et tam in terra q̄ supra. ut. l. i. §. cum arietes. iuncta. l. queādmodum. §. si nauis

alterā·ff·ad·l·acquisi·et intelligitur insultus fieri in personam quando se contingere possunt·alias intelligitur fieri ad locum·ut probatur in·e·i·§·similiter·qui·mo·seu·amit·quod itellige si tantū se appropinquauit ad locum q ꝓicere possit aculam & expugnarē·ſm bal·in·d·§·similiter·facit·l·quidam·ff·de seruitu·rusti·predio·&·l·finali·ff·fini·regū·

¶ Insultare egredi & asalire idem importāt·bar·in·d·l·i·§·cum arietes·

¶ Insultus dicit̄ fieri ad domū alicuius qñ fit in ptinentiis·ſm bar·in·l·item apud labeone·§·conuicium·ff·de iniur·

¶ Insultus dicit̄ factus cum armis si insultās hz illa ad latus uel secū licȝ illa ñ exercuerit·ar·l·iii·§·armis·ff·de ui & ui ar·secundū bar·ibi·sed bal·ibi contra·

¶ Non sufficit in accusatiōe dicere q talis insultauit armatus quia cum hoc adiectiuū potest intelligi pluribus modis·accusatio uel inquisitio nō est clara et certa & libellus in criminalibus debȝ intelligi stricte·bal·in·l·i·ad fi·C·de ꝓ lig·

¶ Insultatus primo si percussit insultantem dicitur fecisse ad sui defensionem si incontinenti faciat·ut·l·is qui aggressorem·C·de siccari·& ibi nota·bal·

Inter Integritas Integruȝ

¶ Quando res dicatur integra·uide·ff·de iuri·om·iudi·l·& quia·&·ff·de condi·ob cau·l·si pecuniam·de elec·ubi periculuȝ·§·si uero·libro·vi·& ibi Archi·

¶ Licitum est re integra id quod alias non liceat·ff·si quis cau·l·& si post tres·ff·de procurato·l·si defunctus·&·l·ante litem·& quod ibi notat̄·eodem titulo·

¶ Uerbum ex integro uide·ff·qui satisda·cogan·l·de die·§·si seruus·&·§·si fideiussor·ff·de dam·infect·l·si finita·i principio·ff·de testa·l·heredes palam·§·i·

¶ Integrum dicitur quando non datur ingressus in aliquo de substantialibus·alias secus·ut·l·i·§·cepisse·ff·d̄ pollici·et·l·si pecuniā·ff·de condi·ob cau per ingressum ergo alicuius ex ꝑtibus non dicitur integruȝ·de elec·in causis·facit·l·penl̄·ff·de iurisdic·om·iudi·

¶ Quid importent hec ꝟba integro statu·uid̄·C·de bo·uacan·l·ii·li·x·

¶ Res non desinit esse integra ꝓpter peeparamēta nisi detur ingressus ad aliquid substantiale·ff·de ꝓcura·si defunctus·ff·de condi·ob cau·l·si pecuniam·ff·de pollici·l·i·§·cepisse·secus si est datus ingressus ad aliquid substantiale·ut·l·qd̄ seruus·ff·de condi·ob cau·facit de elec·in causis·& quod dixi·s·ꝓxime·

¶ Integra res qñ dicat̄ dic ut in iuribus corporalibus dicatur ītegra anteq̄ possideatur·ut·l·ꝓ pte·ff·de fuitu·in contractibus aūt et iudiciis uide in l·i·C·qñ lice·ab emp·disce·&·l·ab emptiōe·ff·de pac·et·ff·de iurisdic·om·iu·l·et quia·et·l·ediles·§·item sciendū·ff·de edil·edic·de offi·dele·gratū·et·c·reletum·

Intentio

Loquentis debet attendi non autem uerba·xxii·q·v·humane aures·qa uerba debent fuire intentioni non contra·de·ꝓ·signi·intelligentia·Item intentio dirigit opus·de conse·di·iiii·solet·

¶ Ad intentionem scribentis uel operantis recurrendum est cum dubiū surgit·notatur de offi·ordi·licet·de arbitr·exposita·de donatio·cum dilectus·in glo·Specul̄·titulo de instrumen·edict·§·nunc autem uidendum restat·de impugna·ꝟ·si autem dubium·

¶ Intentio alicuius apparet ex coniecturis·ff·d̄ legat·i·l·talis scriptura·Spec·ti·de libel·concep·§·xiii·ꝟsi·sed tamen ex his·aliquando per iuramentum·ut est glo·singularis·institu·de actio·§·alie autem·

¶ Intentio presumit̄ esse talis qualis debuit esse uide de offi·ordi·licet·

¶ Intentio sola non obligat queȝ ad restitutionē de usur·consuluit·ſm Inno·

¶ Intentio recta regritur in sacramentoꝝ confectione et collatione·de conse·dis·iiii·retulerūt·dixi·s·sub dictōe baptismus·et dicam·j·sub dictione sacramentū·

¶ De intentione uide aliqd de rescrip·susceptū &·c·si ꝓpter·sup·ꝟ·intentōis·li·vi·

¶ Intentio est actus uoluntatis·s·Tho·i·secunde q·xii·ar·i·et in secundo dis·xxviii·ar·iii·et in·q·de ueritate·q·xxii·ar·xiii·

¶ Intentio non est tantum ultimū finis·in ꝑalle·q·xii·ar·ii·et potest esse plurium simul·ubi supra articulo·vii·

¶ Intentio finis et uolūtatis eorum que sunt ad finem est unus motus·prima secunde·qōne·xii·articulo·iiii·

¶ Intentio recta nō est de necessitate sacramēti in tercia pte·q·lxiiii·ar·viii·&·x·

¶ Intentio finis conuenit brutis·Idem ꝑma scde q·xii·ar·v·

Intemperantia

Est puerile pecatū scdm·Tho·secūda se q·cxlii·arti·ii·& est maius timiditate·ubi supra articulo·iii·

¶ Intemperantia est peccatū maxie uituperabile in ꝑalle·q·ar·iiii·

Intellectus Intelligere

¶ Ex respōsione apparet qualiter quis intellexit interrogationē & ex cōclusione libelli apparet q̄liter quis intellexit narrationeȝ·ut·l·aurelius·§·sticho·ff·de li·le·

¶ Qui ante iudicant q̄ intelligant incidunt in errorem·xxix·di·sciendum·

¶ Intellectus & intelligentia unius orōnis debȝ esse uniformis·glo·est singu·in·c·maiores·d̄ bap·quā ad hoc allegat do·Car·flor·in·c·tua·de spon·in·x·oppo·

¶ Quod non potest intelligi habetur pinde ac si non esset·ff·de his que in testamē·delen·l·i·§·sed si legi·

¶ Intelligere & intelligere debere equipantur·ff·ad·l·acquis·l·idem iuris·§·i·

¶ Intellectus uiciosus non subauditur·ff·de·ꝟ·obli·l·ticia·§·si·& quod ibi nō·

¶ Hoc uerbum intelliget notat ꝑsumptionē·tex·est iuncta glo·in·c·ex studiis·de ꝑsump·

¶ Qui ñ bene intelligit non bene refert·ar·l·in ciuile·ff·d̄ legi·Spe·ti·de aduo·ꝟsi·qui aūt bene·

¶ Uerba dubia sunt intelligenda fm mentē illius qui ea ꝓtulit·ff·de iudi·l·si quis intentione·nō·ī l·ueteribus·ff·de pac·

¶ Clausula in eadem orōne posita n̄ debet ad diuersos intellectus referri·Spe·ti·de dispu·& alle·§·post hoc aūt·ꝟ·uel impiū factum·

¶ Aliq sūt qui nolunt intelligere ut bene agant·psal·xxxv·qui incipit·dixit iniustus·xxxvii·di·§·itaq·xi·qōe·iii·excellentissimus·de pe·c·quesitum·in glo·

¶ Intellectus prauus non seruatur·nota·glo·C·de conditi·inser·l·si·ff·de uerbo·obligati·l·ticia·§·idem·

¶ Intelligi dicitur quod patet oculo corporeo·ff·de edil·edic·l·i·§·si intelligatur·

¶ Intelligitur·idest est·ff·de acqui·re·do·l·adeo §·cum in suo·

¶ Intellectuales substantias est esse non unitas corporibus·san·Thomas in summa contra genti·li·i·qōe·xlv·

¶ Intellectus angeli non est necesse suuz esse nec sua substantia nec sua essentia·idem in·i·pte·qōe liiii·ar·i·ii·&·iii·

¶ Intellectus non est in potentia sed in actu semper·Idem in prima parte qōne·lvui·articulo i·& in summa contra gentiū·libro secundo·qōne xcv·&·xcix·

¶ Intellectus angeli non cognoscit multa simul·in palle·q·lviii·ar·ii·& in·q·de quolibet·q·viii·arti·ii·& in secundo·dis·ii·uel·iii·articulo·x·nec cognoscit discurrendo nec componit nec diuidit·in palle q·lvui·ar·iii·&·iiii·

¶ Intellectus noster est potentior anime·idez in prima pte·q·lxxix·ar·i·et potētia passiua·ubi·s·articulo·ii·& non est alia ab intelligentia ubi supra·arti·x·

¶ Intellectus practicus & speculatiuus sunt una potentia·idem in palle·q·lxxviii·ar·xi·

¶ Intellectus creatus non pōt ex puris naturalibus deum cognoscere ꝑ essentiam·idem in prima parte·q·xii·arti·i·&·iiii·& in·q·de ueritate·q·x·&·xi·& in·q·de quolibet·qōe·ix·&·xvii·& qua eleuatione egeat ut deum ꝑ essentiam uideat·idē·q·de ueritate·q·xiii·ar·i·ii·iii·&·iiii·& in·q·de quolibet·q·ix·ar·vii·

¶ Intellectus agens est necessarius hōi·idem in prima pte·q·lxxix ar·iii·

¶ Intellectus est donū·idem secunda secunde·q·viii·ar·i·& in·iii·di·xxxv·ar·vi·

¶ Intellectus agens non est unus omniū & sepatus·idem in ꝑma pte·q·lxxix·ar·v·

¶ Intellectus agens & passibilis possunt in una substantia anime cōuenire·idez in summa contra genti·li·ii·q·lxxvi·

¶ Intellectus est donū ī omnibus hn̄tibus grām idem scd̄a se·q·viii·ar·iiii·

¶ Donū intellectus habet simul cum fide·idem scd̄a se·q·viii·ar·ii·

¶ Donum intellectus est tam practicus q̄ speculatiuus·scd̄a se·q·viii·ar·iii·&·vi·

¶ Intellectui respondent precepta in ueteri lege scd̄a se·q·xvi·ar·ii·

¶ Donū intellectus hʒ aliquez actum in uia·idē in·iii·dis·xxxv·arti·vi·& qualiter se habet circa cognitionē practicam·& speculatiuam·idem scd̄a se·q·lxxxvi·

Intempestiuum Qui intempestiue facit in culpa est·ff·locati·l·si merces·§·conductor·

Inter De significato huius dictionis uide in·l·iiii·§·si intra·ff·de dam·infec·et l·v·§·non solum·ff·fini·regū·

Intercalare Intercalatur cū aliqd tollitur uel occultatur uel nō cōputatur·ff·de minori·l·iii·§·minorez·&·ff·de·ꝟ·sig·cum bisextus·et ibi glo·

Intercessor Quis dicatur uisitator & quis itercessor·& quid ad eorum spectat officiuz·Specu·ti·de lega·§·i·ꝟsi·quis autem·

¶ Quot sunt modi intercedendi·nō·ff·de pac·l·in ꝑsonam·§·qui pecuniam·in glo putat·

Interdum De significato huius dictionis interduz et qualiter nōt exceptionem a regula·uide nō·in·l·admonendi·ff·de iureiuran·et quod interdum fit plerūq nō fit·ff·de aq̄ coti·et esti·l·i·et·ii·uide·C·de carbo·edic·l·si·

Interdictum Que differentia sit inter interdictum et edictum·ff·de no·op·nū·l·i·§·hoc autem·

¶ Ille qui ꝑdit possessionem non hʒ interdictuz uti possidetis·ut·l·de pupillo·§·meminisse·ff·de no·op·nunti·

¶ An interdicto ꝙ ui aut clam admittatur conclusio determinata in libello·bar·in·l·i·ff·quod ui aut clam·in·l·competit·§·si·et i·l·i·§·hoc aūt·ff·de no·op·nū·

¶ Interdictū hʒ locū ꝓ ope facto in arbore·bar·in palle·l·i·§·hoc aūt·in fi·

¶ Si alicui interdictum est bonis tanq̄ prodigo et postea assumatur inter priores ciuitatis an per hoc intelligatur sublatum interdictum quasi redierit ad sanos mores·bar·in·l·i·C·qui et aduersus quos·

¶ Interdictū unde ui est plenius remediū q̄ constitutio·l·si quis in tantā·quia ī interdicto uenit damnū et interesse·cōstitutōe uenit tm̄ pena·Cy·in·l·momentanee·C·unde ui·

¶ An interdicto lato in consiliarios uel uniuersitatem contradicentes aliis uel absentes sint interdicti·Io·an·in regula non debet aliquis·li·vi

¶ Interdictum potest suspendi et que differentia sit inter interdicere locum et interdicere ꝑsonas·nō·Inno·in·c·ut priuilegia·de priuile·

¶ Quid sit interdictum et an interdictus potest sepeliri in cimiterio et si fuerit sepultus an sit exhumandus·uide Inno in·c·tanta·de exces·ꝑla·

¶ Ille dicitur uiolare interdictū qui ī ordine suo agit sollemniter ea q̄ illi ordini cōueniūt·Inno·in palle·c·tanta·

¶ Non seruans interdictum debet remoueri ab officio et efficitur irregularis·Innocen·in·c·i·de postu·prela·et que sit pena uiolantis interdictuz notatur in·c·postulasti·§·fi·de cleri·excōi·minis·et in pallega·c·tanta·de exces·prela·et in·d·c·i·d postu·ꝑla·

¶ Pro spetiali uel particulari debito non ponitur interdictum generale·nō·doct·de uerbo·sig·cum ī partibus·hodie est expressum in extrauag·

Bonifacii que incipit iniunctis. ad hoc uide quod dicam infra.

¶ Tempore interdicti aqua benedici non potest. Spec. ti. de legato. § iuxta. ꝓ. quid de benedicto. Io. an. in. c. i. de sen. ex. li. vi. sup. ꝓ. officia.

¶ An interdictum unde ui infamet illum contra quem intentat. glo. ꝙ non. ii. q. i. ꝓhibent. in. ꝓ. a possessione.

¶ Interdictum unde ui competit siue armis siue minis quis fuerit expulsus. uide Inno. in. c. querelam. de electio. uide notata in. c. cum dilectus. de ordi. cogni.

¶ Super eadem re potest quis agere interdicto unde ui & uti possidetis respectu diuerse cause. Inno. de probat. licet causam. in glo. magna iuxta medium.

¶ An si me absente alius intrauit possessionem meam & ego hoc audiens suspicatus me posse repelli non ueniam competat michi interdictum unde ui. uide bar. in. l. i. §. siue autem. ff. de ui & ui armata.

¶ Interdictum recuperande competit etiam contra illũ qui cõsensit spoliatori. nõ. ii. q. i. notũ. in glo. final.

¶ An in ecclesia interdicta p iudicem competentem alias q̃ ꝓpter delictum epi possit epus celebrare. notatur in. c. quesiuit. de his que fi. a ma. par. capitu.

¶ In terra interdicta sicut pot pueris dari baptismus ita & confirmatio. de sen. ex. rñso.

¶ An uioletur interdictum si aliqui admittantur ad diuina aliis rite seruatis. & an clerici aliunde uenientes de loco uel extra possint admitti ad ecclesiasticam sepulturam. & an tempore interdicti corpus xpi possit deferri ad infirmũ cum campanella. Fre. de senis in his omnibus tenet partem affirmatiuã in consi. suo. lxviii.

¶ Quid intelligatur his uerbis suppono commune talis terre ecclesiastico interdicto. idem cõsilio suo. clxxx.

¶ An epus potest interdicere ecclesiam exemptã & an in generali interdicto exempti teneant. Io. an. in. c. ii. de resti. in integ. adde quod dixi. s. subdictione exemptio.

¶ An capitulũ potest interdicere aliquẽ locũ et an prelatus sine consensu capituli. uide Io. an. de consue. cum inter. & qđ ibi nõ. doc.

¶ Interdictũ differt a cessatõe a diuinis qa pmo casu celebrans est irregularis. scđo uero non. glo. in. c. si canonici. de offi. ordi. li. vi. Inno. de offic. ordi. irrefragabili.

¶ Interdictũ non suspendit p appellationem de quo sm Abba. nulla ratio redditur in hoc. in. c. ad hec. de appella. sed potest esse ratio ne uilescat auctoritas clauium. adde quod notat glo. de app. preterea. & i dicto. c. ad hec. & c. dilectus. Inno. de priuileg. ut priuilegia. in glo. i. & c. cum inter. de consue.

¶ An interdicta ciuitate intelligãtur interdicta suburbia. nõt. bar. in. l. ii. de. ꝓ. signi. & i. nam qđ liquide. §. si ita. ff. de penu le. tex. & qđ ibi nõ. in c. si ciuitas. de sen. ex. li. vi.

¶ Quod dicatur generale interdictũ. nõ. de. ꝓ. signi. cum in ptibus. ubi tex. facit de consue. cum inter uos. & qđ ibi nõ.

¶ An interdictũ sit ferendũ non pcedente monitione. dic ꝙ non si fertur p contumacia. đ offi. ordi. quãto. secus si ꝓpter crimen. p ea que notat Inno. de exces. pla. c. i. uide notata p doc. de spon. non est.

¶ An si locus subicitur interdicto ad tpus lapso tempore possint ibi diuina celebrari. & intelligatur sublatum interdictum absq alia hominis relaxatione. nota. de spon. non est. ubi glo. & Inno. ꝙ sic. de appel. ad hec quoniam. & c. dilectis. contrarium uidetur uelle Io. an. & post eum domin. Car. flor. in. c. si. de ma. contra. contra inter. ec. de testi. ueniens. ii. ad finem. ubi uidetur necessaria relaxatio.

¶ An in ecclesia interdicta possit fieri citatio uł publicatio seu intimatio citatõis. Pau. ꝙ sic. i cle. i. de fo. compe. ubi uide do. Car. flor. in. q. xxx. & idem ibi uidetur tenere glo.

¶ An interdictũ possit fieri pro causa pecuniaria. Io. cal. tenet ꝙ nõ. in tractatu suo de ecclesiastico interdic. hodie est expssum in extraua. Bonifacii viii. q̃ incipit ꝓuide attendentes. in excõicatiõe. secus. de appel. pterea.

¶ An absentes comphendant in gñali interdicto ciuitatis uel ecclesie. Alberi. late. C. ne fi. pro patre. super p̃ica. Io. an. in. c. si sententia. de senten. excõi. li. vi.

¶ An ordinarius loci pot terram in diocesi sibi subiectam subicere ecclesiastico interdicto. dic ꝙ sic. ut in de. i. §. nos ğ. de sen. ex. & in. c. epoꝝ. đ priuile. li. vi.

¶ Que sacramenta possint uel non possint administrari tempore generalis interdicti. nõ. de peni. & remis. quod inte. nõ. de sen. excõ. responso. ubi uide an eo tempore liceat pdicare uerbum dei. de quo glo. in cle. dudum. de sepul. de materia uide in glo. c. alma mater. de sen. exc. li. vi. Inno. in. c. non est. de spon. ubi tenet ꝙ matrimoniũ pot celebrari tempore iterdicti. quid de ordinibus sacris do. Car. in. d. c. non est. tenet ꝙ non remittens se ad nõta per eum in. c. tãta. de exces. pla. adde qđ notat Hosti. in. c. ut priuilegia. de priuile. Pau. in cle. eos. de sepul. ubi do. Car. in. x. q. Et an tempore interdicti i quatuor festiuitatibus possit epus sollẽniter uirgines et altaria consecrare et an tpe interdicti possint corpora mortuoꝝ sepeliri. Fre. de senis consi. suo. cv.

¶ An interdicta omnis terra alicuius intelligat etiam interdicta illa que est pignori obligata. nõ. doc. de postu. pla. c. si. facit. c. i. de. ꝓbo. sig. li. vi. Quid aũt in illa terra in qua hꝫ usumfructũ uel quam pdidit seu uendidit post interdictũ. tangitur p doc. in. d. c. si. Arch. et Io. an. in. c. si sñia. de sen. ex. li. vi.

¶ De materia interdicti nõ. de priuile. quod nõ nullis. de sen. excõi. pmittimus. Inno. de. ꝓ. signi. cum in ptibus. de priuile. epoꝝ. et. c. licet. li. vi. de peni. et remis. quod inte. de sen. ex. quoniã. li. vi. de exces. prela. tanta. de priuileg. ut priuilegia. de senten. excõi. si sententia. et c. alma mater. libro vi. de postu. prela. c. i. de spon. nõ est. plene p Io. cal. in tractatu suo de ecclesiastico interdicto.

¶ An liceat orare in ecclesia interdicta. dic ꝙ sic priuate. nõ. glo. xxiiii. q. i. omnis. Io. an. đ sen. ex. is qui. li. vi.

¶ An liceat sepelire mortuos i ecclesia interdcã glo·dicit q non·xiii·q·i·nullus·uide qd nõ·i cle·eos·de sepul·

¶ Quibus casibus locus aliquis sit ipo iur inter dictus·dic primo in·c·quamq̃·de censi·libro·vi· & in clemen·presenti·eodem ti·Secũdo in·c·i·de usur·libro·vi·tercio in·c·i·de iniur·eodem libro· quarto·in·c·ubi periculuz·de elec·eo·li·quinto in c·felicis·de penis·eo·li·& in cle·i·si quis suadẽte eodem titulo·

¶ Qualiter fiat relaxatio interdicti & qualis satisfactio ante relaxationem requiratur·nõ·Io·cal·in palle·tractatu de ecclesiastico interdicto i ultimo mẽbro·uide nõta in·c·si canonici·de offi·ordi·libro·vi·

¶ An ad obseruantiam interdicti teneatur ferẽs illud uel etiam eius superior adeo q uiolando ef ficiantur irregulares·Io·cal·q sic·in loco palleg·§·quinto·ꝓ·hic tamen occurrit·quia tali irregu-laritate ligatur p canonem cui subest·de sen·ex·is qui·li·vi·

¶ Tempore interdicti etiam non interdicti in ci miterio sepeliri non debent·Inno·de exces·prela·c·fi·in glo·fi·ꝓ·ex eo autem·

¶ An interdicto populo ciuitatis possint diuina celebrari in ecclesiis apertis ianuis & campanis pulsatis·uide Io·an·in·c·si sententia·de sen·excõ·libro sexto·

¶ An corpora que tpe interdicti fuerant extra cimiteriuz sepulta debeant sublato interdicto ad illud reportari & i eo sepeliri·Inno·de exces·pla·c·fi·uide nõ·in cle·i·de sepul·

¶ An in ecclesia spetialiter interdicta censean-tur permissa sacramenta baptismi & penitentie·Io·mon·in·c·presenti·de senten·excõi·li·vi·Io·cal·in palleg·tractatu suo in secundo membro in prin·xiiii·q·

¶ An existens in loco interdicto potest sibi eli-gere sepulturam in loco nõ interdicto·uide doc·in·c·ut priuilegia·de priuilegi·Pau·in clemen·i·de sepul·

¶ An tpe interdicti possit epus bñdicere populo uide Pau·in cle·ii·de priuile·

¶ An interdicto populo intelligantur interdicti postea superuenientes in populo quandocunq·uide glo·de senten·ex·si sententia·li·vi·glo·xxiii·q·iii·si habes·

¶ An diebus sollemnibus quibus etiam tempore generalis interdicti potest celebrari·cũ quibus in c·alma·de senten·excõi·libro·vi·possint corpora mortuoꝝ in cimiteriis sepeliri·glo·q non·in cle·i·de sepul·contrarium tenet Io·cal·in dicto trac-tatu·qõne·cxxx·uide Io·an·de priuilegi·cum & plantare·

¶ Qui est de populo uel ciuitate interdicta po-test dici nominatim interdictus·secundum Inno·de preben·in lateranensi·adde quod dicam infra sub dictione nõiatim·facit qd dixi·s·sub dictiõe excõicatio·

¶ Interdictũ unde ui datur heredi & contra he redem·ut nõ·de testi·significauerũt·in glo·ii·

¶ Interdictũ unde ui competit infra annũ sed cõ dictio ex lege uel canone est ppetua·Io·an·de elec·querelam·

¶ Is cui interdictũ est ne pmoueat ad inferio-res ordines nõ poterit pmoueri etiã ad supiores·uide de·ꝓ·sig·cum in ptibus·

¶ An interdictum generale possit ferri p ordina rium uel delegatũ uidet q non sine spetiali licen tia pape·ut notant doc·in·c·cum in ptibus·de·ꝓ·signi·uidet expssum in extrauag·Bonifacii·viii· que incipit puide·

¶ Interdictum ciuitatis uel loci differt ab inter-dicto uniuersitatis uel collegii quia iterdicta uni uersitate possunt clerici alta uoce ianuis apertis & pulsatis campanis celebrare exclusis tamen ex cõicatis & interdictis·secus i interdicto loci·sm Io·an·in·c·si sñia·de sen·ex·li·vi·

¶ Interdicti nominatim debent ab omnib⁹ uitari de priuile·cum & plantare·§·excõicatos·

¶ An interdictũ possit suspendi ad tpus p infe-riorem a papa·uide glo·de appl·ad hec quoniam·uide nõ·in·c·dilectis·eo·ti·

¶ Interdicto lato in fauorem templarioꝝ si ipsi illud nõ seruant nec alii tenent fuace·de priuile·petistis·

¶ Interdictum iudicis est seruandum·ff·de offi·pfec·urb·l·i·§·fi·ff·de postu·l·impator·

¶ Interdictum unde ui·competit spoliato pro re incorporali·de resti·spo·olim·iii·facit de cã poss·cum ecclesia·

¶ Interdictũ unde ui directum uel utile non cõ petit nisi cum quis de possessione expellit uel re-diens non admittit·ff·de ui & ui ar·l·i·§·hoc int dictum·nõ·de resti·spoli·cum ad sedem·

¶ Corpora sepulta in cimiterio tempore inter-dicti nõ exhumantur relaxato interdicto si mor-tui alias fuerunt penitentes·uide glo·in·ꝓ·nisi·in cle·i·de sepul·

¶ An tempore interdicti potest benedici abbas uel abbatissa·uide tex·in·c·cum inter·r·& quod nõ·ibi de elec·

¶ Exercicium spiritualium tempore interdicti in dubio suspẽdit interdictũ·tex·de elec·cũ inter r·de priuile·cum olim·de cleri·exc·minis·ꝑposuit & quod ibi nõ·

¶ An sententia interdicti potest ferri in hominẽ uide tex·de offi·ordi·cum ab ecclesiarum·de pri uile·episcopoꝝ·li·vi·quod dic uerum improprie·proprie autem non·uide Io·an·in·c·i·de sen·exc·li·vi·de priuile·cum capella·de sen·ex·quia peri-culosum·li·vi·

¶ Cuius autem effectus sit quando fertur spe-cialiter in hominem·uide glo penl·de sen·ex·pre senti·libro·vi·

¶ An exiens de populo interdicto si eo durante ingreditur religionem possit ad ordines pmoue-ri & diuinis officiis interesse·Fre·de senis consi·suo·xxxi·

¶ An liceat ponere interdictũ in loco ꝑpter de-lictum singularis persone·Inno·& Hosti·dicunt q nõ debet poni sine rationabili causa·de sen·ex·c·i·libro·vi·de his que fiunt a ma·par·ca·c·que-siuit·per quam decre·Inno·& Hostien·dicunt q non nisi propter culpam uniuersitatis uel domini loci seu terre·per·c·non est·de spon·& c·sane·el secundo·de offi·dele·uide in·c·si sententia·§·i·de sen·ex·li·vi·

¶ Qua forma uerborũ debeat ferri interdictũ·dic nos ꝑpter talem causam terram uel ecclesiam

subicimus ecclesiastico interdicto·de offi·delega· sane·ii·de·ꝟ·sig·cum in ptibus·pōt etiam sententia interdicti cum uoluntate iudicis determinari & limitari·puta ut interdicat missas cuꝫ cantu uł uespas uel sepulturam·

¶ An homines de terra interdicta possint albi audire diuina·est expeditū in·c·si ciuitas·de sen·excōi·libro·vi·ubi concluditur ꝙ attenditur forma interdicti·

¶ Celebrans scienter in loco uel ecclesia interdicta incurrit irregularitatem·de senten·excōis qui·li·vi·

¶ An tempore generalis interdicti possit confice crisma in die cene·dic ꝙ sic·de senten·excō·quoniam·li·v·

¶ An si concedatur alicui ꝙ tpe gñalis interdicti possit audire missam et diuinu officiuꝫ·talis concessio comphendat familiares illius·uide i·c·licꝫ·de priule·li·vi·

¶ An in locis exemptis potest celebrari tempore generalis interdicti·dic ꝙ nō·sicut nec in aliis uide de sen·excō·alma·in fine·li·vi·de priulegi·auctoritate·li·vi·

¶ Quid si illi ad quoꝝ instantiam uel fauorem latum est interdictum illud nō seruant·an alii seruare teneantur·uidetur ꝙ non ne de coꝝ risu alii defleant·tex·uidetur de priule·petistis·

¶ An inferior epo possit ponere interdictum in ecclesia·uide Io·an·i·c·irrefragabili·de offi·ordi·Arch·de priule·epoꝝ·li·vi·

¶ An electio possit fieri in loco interdicto·nō·de posta·pla·c·i·& p Io·an·in·c·ubi pleuiu·& ibi remissiones·de elec·li·vi·

¶ De nouem interdictis publicis & uiginti & octo priuatis·uide Spe·ti·de cā pos·& ꝑprie·§·i·&·§·quia uero·& seqñ·

¶ An electio facta post interdictum ne fiat ualeat·notatur plene de restitu·in integrum·c·ii·in glo ultima·

¶ Celebratio misse semel in septimana ꝓ eucaristia ad uiū n infirmoꝝ pōt fieri tpe gñalis interdicti·c pmittimus·de sen·ex·de quo uide de sen·excō·alma·in glo·iii·

¶ Ubi quis interdicitur ab homine sine culpa & hoc cōstat nec iuramentū nec absolutio reqritur·uide nō·de sen·excō·uenerabilibus·li·vi·

¶ Que differentia sit inter interdicta & actiones·uide·ff·de interdict·l·iii·de materia uide in c·inter·de dona·& c·ad audientiam·de his que ui metusue·cau·fiunt·in glo·ii·adde nō·insti·de actio·i·n prin·in glo·nihil aliud·insti·de interdic·§·penul·& ultimo·& quod notat Io·an·in addi·Spec·ti·de interdic·super ꝛbica·& quod nō·ff·de interdic·sup ꝛbica·

¶ Quotuplicia sunt interdicta·uide de cā pos·& ꝑprie·pastoral·in glo recuperāde·quā decre·ego multū sollemniter repetii padue·

¶ Quas actiones pariant interdicta·nō·ff·de ꝓcura·l·sed & hee·§·non solū·in glo·interdictuꝫ·&·ff·de dolo·l·i·§·ait pretor·in glo·& si interdictum·Spe·ti·de acti·seu peti·§·ii·ꝟ·rursus·& §·fi·ꝟ·seqtur·

¶ An interdicta sint realia uel personalia uel in rem scripta·nō·Cy·in·l·i·in pma oppo·C·de ꝑca·& sal·inter·

¶ An sint ppetua uel annalia·nō·ff·de interdict·l·i·in glo·fi·& ibi bar·& nō·ff·de actio·& obli·l·in honorariis·

¶ Idem interdictū ex diuersis causis pōt ꝑponi nō·de dona·inter dilectos·in glo·i·

¶ Qualiter in interdictis formenť libelli·uide plene Spe·ti·de cā pos·& ꝑprie·§·i·

¶ An interdictū fraudatoriū sit spēs p se·nō·ff·de solu·l·pupilli·in pn·& ibi plene bar·Spe·ti·de cā·pos·& ꝑprie·§·i·

¶ Interdictum de tabu·exhi·in quo differt ab actione ad exhibē·nō·C·de tab·exhi·l·i·in glo·ii·& ibi Cy·in·i·q·& nō·ff·ad exhi·l·iii·§·penul·in glo·competere·

¶ An interdicto de tabu·exhi·agatur ad factum uel ad interesse·nō·Cy·C·de tabu·exhib·l·i·in·ii·&·iii·qōne·

¶ An dictum interdictum habeat locum i testamento nūcupatiuo·nō·ff·de tab·exhi·l·i·in glo·i·& ibi bar·

¶ An interdictum ecclesiasticum sit relaxanduꝫ ꝓ illis qui uolūt satisfacere·nō·de peni·& remi·quod inte·in glo·fi·

¶ Ciuitas interdicta non habet priuilegia studii quia organa interdicta sunt in regula priulegiū·li·vi·per Io an·bal·in prima constitutione·ff·§·hoc autem·

¶ Aliud est interdictum unde ui·aliud ꝙ ui aut clam·ff·de offi·ꝑtec·urb·l·i·

¶ Driam inter edictū & interdictū·uide in·l·i·§·hoc aūt·ff·de no·op·nū·glo·& bar·in·l·ptor·§·i·eodem ti·

¶ Interdictum ꝙ ui aut clam et de aqua plu·ar·differut·quia primū ꝓ damno ꝑterito scdm ꝓ futuro·nō·ff·de alie·iudi·mu·cau·fa·l·quia·§·item si locum·in glo·

¶ Qui dat cām interdicto ciuitatis uel castri tenetur ad interesse omnibus qui ex hͦ ledunť·ar·c·si canonici·de offi·ordi·li·vi·de quo ibi in glo·q incipit argumentū·et ibi Arch·

¶ Quando agitur interdicto recuperande si per duos testes actoris ꝓbatur uiolentia·et p centuꝫ rei probatur traditō spontanea uincit actor quia plus creditur duobus deponentibus ꝓ uiolentia q̄ mille de spontanea uoluntate que est nota solideo·Inno·de renū·sup hoc·in glo·in·ꝟ·inducunt autem·pro se·

¶ Quando agiť interdicto recuperande uel retinende qui melius probat de possessione ille uincit sed si uterqꝫ pariter tunc reus·Inno·in dicto c·super hoc·in glo·sed dices·ꝟ·sed aliqui dicunt·

¶ Agenti interdicto recupande obstat exceptio ꝙ ei rem possidere non licet si hoc est notorium·quod est bene notandū·quia p hoc limitanť omia iura que dicunt ꝙ spoliatus ante omnia est restituendus·ut notat Inno·in·c·constitutus·de fili·presbite·Ego soleo allegare casum in·c·ad decimas·de restitut·spoli·libro·vi·de quo in·c·item cum quis·de resti·spo·uide nōta in·c·ad petitionem·de accusa·

¶ Agens interdicto recupande eo ipo facit conuentum possessorem·fm Inno·in·c·cū uenissent·đ resti·in integ·in glo·monachos·

¶ Licet aliquis me turbet si tñ non turbat super

possessione non tenetur interdicto. Inno. in. c. cum u. nisset. de resti. in integ. in glo. monachos.

¶ Agens interdicto unde ui coram ordinario uel delegato neq̃ côueniri neq̃ recôueniri pôt. Inno. in. c. sup. de ordi. cog. in glo. renuntiare.

¶ Omnia interdicta que dantur ꝓ tuenda possessione ut interdictum. de iti. actuq̃ priua. et de aq̃ coti. et esti. ita demũ competunt possessoribus si credant uti iure suo non autem si utantur alio ui clam uel p̃cario. in interdicto autem uti possidetis non inspicitur nisi ꝙ possideat ui clam uel p̃cario In interdicto autem unde ui hoc nullatenus inspicitur. Inno. in. c. cum ecclesia sutrina. de cau. pos. hoc ultimũ fallit i p̃lato agente possessorio côtra debitores ecclesie negantes ei soluere annuã pensionẽ. nam ei obici pôt ꝙ non fuit canonice institutus uel ui intrauit ecclesiam. nõ. Inno. de resti. spo. in litteris. in glo. fi.

¶ Licet cômodatarius non agat interdicto recuperande quia non possidet. uerum est p̃ncipaliter sed accessorie sic. qa allegat se spoliatũ domo sua cum rebus ibi existentibus inter quas erant aliq̃ deposite alique cômodate. Inno. in. c. cum sup. de cã. pos. et ꝓprie. in glo. penul.

¶ Contra singularem successorem non dat̃ interdictum unde ui. nec actio in factum nec conditô ex canone reintegranda. Inno. in. c. cum ad sedẽ. in glo. interdum. et. c. sepe. in glo. ciuiles. de restitu. spol.

¶ Tunc dñs tenetur ex facto familie interdicto unde ui qñ ad eum aliqd ꝑuenit ex tali facto al's secus de resti. spo. cum ad sedẽ. uide quod nõ. in c. i. eodem ti.

¶ Si egi interdicto recuꝑande quia me deiecisti et succumbo possum agere quia ratam habuisti deiectionem. Inno. in. c. inter dilectos. de dona. in glo. assimilibus.

Interesse

¶ Qualiter probetur interesse. nõ. in. l. ii. §. condẽnatio. ff. de tabu. exhi. et ibi bar.

¶ Quid sit interesse. Cy. et bar. in. l. i. C. de sen. que ꝓ eo quod inter. ꝓfe.

¶ In actione furtiua danda uel deneganda consideratur interesse rõne iuris realis tm. uide bar. in l. is cui. ff. de fur.

¶ An is qui agit ad interesse teneat̃ in libello exprimere certã quantitatẽ. bar. in. l. item apud. §. penul. ff. de iniur.

¶ Si sine causa seu culpa actoris interesse nõ est probatum pendente iudicio fit condemnatio reseruata taxatione. ff. de aqua plu. ar. l. si tercius. §. officium. bar. in. l. semp. §. in hoc interdicto. ff. ꝙ ui aut clam.

¶ Qualiter ꝓbetur interesse singulare. uide bar. in l. nemo. ff. d duo. re. glo. et doc. in. l. i. C. d sen. que ꝓ eo quod interest.

¶ An interesse pôt certificari & declarari in executione. bar. in. l. ii. ff. iudi. sol.

¶ Qñ intersit pncipali ꝙ côueniat̃ fideiussor. ui de in. l. fideiussoris. ff. de pac.

¶ Interest nostra liberare fideiussores nostros etiam nobis existentibus obligatis. ff. de pac. l. si unus. §. si cum reo.

¶ In delictis que sunt in non faciendo nõ uenit interesse intrinsecum. bar. in. l. liber homo. §. decẽ ff. de uerbo. ob.

¶ An in obligatõibus q̃ sunt in faciendo ueniat interesse intrinsecũ bar. in. l. liber homo. §. decẽ. ff. de uerbo. ob.

¶ Quando pena est apposita in contractu an potest peti ꝑticulare interesse. uide bar. in. l. côtinuus. §. item qui in insulam. ff. de ꝟ. ob.

¶ An & quo respectu consideretur interesse habendi plures reos. notat bar. in. l. nemo. ff. de duobus reis.

¶ Interest heredis implere uoluntatẽ defuncti. ff. de condi. & demon. l. quibus diebus.

¶ Quotuplex sit intẽsse. Spe. ti. de fru. & inter. & ibi Io. an. in addi. magna q̃ incipit & scias. ud nõ. in. l. i. ff. de ac. emp. ꝑ Inno. de sen. ex. sacro. ꝑ Io. an. in. c. i. eo. ti. li. vi.

¶ In penis nõ attendimus interesse. ff. de ꝟ. ob. l. stipulatio ista. §. alteri. de quo dic ut ibi nõt. in in. l. fuus. ff. de ser. expor.

¶ An in interesse ueniat lucrum. uide nõ. in. l. i. C. de sen. que ꝓ eo quod inte. ꝓfe. Dy. in regula mora. li. vi.

¶ An & quando quis prestando interesse liberetur. glo. & docto. in. l. i. ff. de actio. empt. bar. in. l. stipulationes non diuidũtur. ff. de uerbo. ob. Host. de fi. instru. cum Iohãnes. Inno & Io. an. d censi. cum olim.

¶ An interesse singulare possit excedere duplũ cõis interesse. bar. ꝙ non. in. l. i. C. de sen. q̃ pro eo quod inte. ꝓfe.

¶ Qualiter interesse in iudiciũ deducatur. uide nõta in. d. l. i. ubi uide etiam bar. quare in obligatione facti succedit obligatio ad interesse non in obligatione dandi de quo etiam per eum plene in l. stipulationes non diuiduntur. & in. l. eadem. §. cato. ff. de. ꝟ. ob.

¶ An & qñ intersit nostra hr̃e aliquã rem ꝓpter affectione antiquoꝝ uel aliq̃ alio respectu. glo. in l. si in emptione. ff. de mino.

¶ Quando interesse ꝓuenit ex delicto pôt probari ꝑ iuramentũ. ut. q. i. in primis. C. unde ui. l. si quãdo. & in. c. si. ꝙ me. cã. qñ uero ꝓuenit ex côtractu tunc debet aliis legitimis ꝓbatôibus constare. ff. de p̃to. stipu. l. fi. glo. in p̃alle. l. si in emptione. ff. de mino. de hoc est glo. nõ. iii. q. iii. ostẽ ratur. sup. ꝟ. uin auit.

¶ De m̃ interesse scribit late int̃ canonistas do. Car. flor. in. c. sacro. de sen. ex. adde qđ nõ. Inno. i c. cum ecclesiastice. de excep.

¶ Qualiter probetur interesse domus destructe notat bar. in. l. cum emptor. §. deducto. ff. de damno infect.

¶ Ille qui ꝓhibetur actum facere ꝓhibetur etiã aliis facientibus. C. de epis. & cleri. placet. & aut. interdicimus. ne cleri. uel mo. nõ. c. pen. in cle. i. §. porro. de regu. & in cle. i. de bap. sed an ille qui iterest eque puniatur sicut ille qui faceret. nõ. Inno. in p̃alle. c. pe.

¶ Allegans suũ interesse debz admitti etiã ad ꝓbandum. de testi. ueniens. si. de re iudi. cum sup. & qđ ibi nõ. Inno.

¶ In quo differt interesse a dãnis & expensis. nõ. de fo. compe. dilecti. in glo. ulti.

¶ Interesse qđ ꝓuenit ex contractu non petitur officio iudicis sed iure actionis. glo. in. c. p. & g. d

offi. delega.

¶ An ualeat sñia in qua iudex condemnat ad interesse non expssa quantitate. Guil. de suza q nõ. in l. certi conditio. in prin. ff. si cer. pet. Dy. insti. de act. §. curare. & in. l. i. C. de sen. que pro eo qd inte. profe.

¶ Exceptio de non interesse est dilatoria. Inno. de accusa. sug his. dixi. s. sub dictione exceptio.

¶ An & quando in causis ecclesiasticis uel aliis peti possit interesse. uide Spe. ti. de fru. & inte. §. ii. et quod dicatur interesse. et quid ueniat. et ad quid computetur. uide eodem ti. §. iii. adde glo. C. de sen. que pro eo quod inte. profe. glo. penul. et ibi Cy.

¶ Quotuplex sit inte͂sse et qñ maius et qñ minus prestetur. nõ. ff. de regu. iu. l. quatenus. ff. so. ma. l. i. in gl. & rei publice. & in. l. i. C. de sen. que pro eo quod inte. profe. & ibi Cy. in. ii. q. de inuit. in nostra. in glo. i.

¶ Usq ad quaz quantitatem peti potest interesse. notatur. C. de sen. que pro eo quod inte. pfe. l. i. in glo. contractibus. & in glo. uel naturam. & ibi Cy. in. iii. q. uide nõ. ff. de tab. exhi. l. locum. §. condemnatio.

¶ Qualiter inte͂sse deducat ut iudiciũ. nõ. Cy. i l. i. in. iii. q. C. de sen. que p eo qd inte. Spec. ti. de fruc. & inte. §. fi. v. sed qualiter formabit petitio & ibi Io. an.

¶ Qua actione petatur interesse. nõ. in. l. certi condicio. in pn. in glo. ff. si cer. peta. bar. in. l. stipulationes non diuiduntur. in pn. ulti. q. ff. de v. ob. Cy. C. de senten. que pro eo quod inte. prote l. i. Spe. ti. de fruc. & inte. §. uiso. v. hoc aũt fallit.

¶ Si desinit interesse an desinat actio competens nõ. ff. si quis cau. l. qui autem. §. i. altas. l. qui eum §. qui iniuriaz. bar. in. d. l. qui eum. §. i. eo. titulo. Cy. in. l. ad comparandas merces. C. man. Dy. ff. de impe. in re. do. l. & in totum. bar. in dicta. l. ad comparandas.

¶ An & qualiter pbetur interesse. nõ. ff. de in litem iuran. l. ii. in glo. si. C. de sen. que p eo quod inter. l. i. in glo. subtiliter. & ibi Cy. in. v. q. nõ. insti. de v. ob. §. non solũ. in glo. pbari. Cy. in. l. si quando. C. unde ui. in. ii. q. Spe. ti. de fruc. et inte. §. uiso. v. si. sed qũo. ff. de ui & ui arma. l. i. interdcõ in glo. i. ff. q ui aut clam. l. semp. §. hoc interdcõ. in glo. iurauit. & ibi bar. idem in. l. quidam tabularium. ff. de fur. ff. de duo reis. l. nemo est qui nescit. nõ. q me. cã. c. fi. i glo. i. de fo. compe. dilecti in glo. moderat. aliquid dixi de hoc. s.

¶ Qualiter feratur sñia sup interesse. Cy. in. d. l. i. C. de sen. que p eo qd inte. Spec. ti. de fruc. & inte. §. uiso. v. sed qualiter.

¶ An qñ obligatio succedit ad interesse tollatur prima uel quid iur. uide bar. in. l. stipulatiões non diuidunt. ff. de v. ob. in. vii. q.

¶ An interesse sit in obligatiõe ita ut solũ possit peti. nõ. ff. de ac. emp. l. i. in gl. ii. ff. de re iudi. l. si quis ab alio. §. i. in glo. fi. & uide bar. ff. de usur. uideamus. & ff. de usufr. lega. l. si usufructus mihi.

¶ An iteresse liberet a pstatione rei. nõ. ff. de ac. emp. l. i. in glo. si. insti. de dona. §. pficiunt. in glo. uenditionis. insti. de emp. & uendi. §. precium. in glo. tradatur.

¶ A quo tempore ueniat interesse. nõ. ff. de act. emp. l. ratio. §. fi. in glo. uenit.

¶ Quod interesse uenit in actione exempto. nõ. ff. de ac. empt. l. ratio. §. fi. in glo. iulianus. & glo. interfuit. adde. l. si sterilis. §. cum per uenditorez. in glo. ff. eo.

¶ Quo tpe extimet interesse in uenditõe. nõ. ff. loca. l. sed addes. §. i. in glo. excusata.

¶ An accipiendo rem quis uidetur remittere interesse. nõt. ff. de dolo. l. eleganter. §. i. in glo. de dolo. in fine.

¶ Interesse computatur pro fructu. notatur. ff. si serui. uen. l. loci corpus. §. in cõfessorio. in glo. nõ prohiberi.

¶ Interesse quod est in tempore iure actionis nõ inspicitur. nota. ff. de castren. pecu. l. pater qui castrense. & ff. de uerbo. obligat. l. qui bis idem & utrobiq. bar.

¶ Interesse actiõis priuilegiate attenditur. ut. ff. de re iudi. l. diuortio. ad fi.

¶ Interesse lucri cessantis non attenditur quando alibi tantũdem est lucratus uel per eum stetit textus & glo. ff. de offic. asses. l. diem functo. ubi bene pbatur.

¶ Interesse ex lucro p pecunia etiaz debita non attendit. C. de pecu. & cõmo. rei uen. l. si. uide in l. nũmis. ff. de in litem iurã.

¶ Quandoq agitur contra dolosum ad inte͂sse extra rem etiam in lucro ubi res non capit interesse intrinsecum. ff. de eo quod cer. lo. l. iii. §. nũc de officio. licet glo. dicat contra. in. l. nũmis. ff. de in litem. iurã.

¶ Debet haberi rõ ad interesse & petitur etiaz ultra debitum forte in arbitrarius. ut. ff. de in litem iuran. l. ii. ff. de eo qd cer. lo. l. iii. §. ulti.

¶ Ut habeatur ratio interesse respectu lucri oportet semper inspicere conditionem persone an sic esset consuets lucrari. ut. d. l. iii. §. nũc de officio. & tex. & glo. ff. de eo qd cer. lo.

¶ Interesse affectionis consideratur etiam in restitutione in integrũ. ff. de mino. l. si in emptõe.

¶ Attendit interesse molestatiõis & inueniẽdis fideiussoribus & ne uocet ad iudiciũ. glo. ff. de p cura. l. põpo. §. si stipuletur. quod nõ.

¶ Quando ius agendi fundatur super interesse an sufficiat q mea potest inte͂sse licet ad hoc agere non possum. glo. q sic in. l. i. ff. de alie. iudi. mutandi cã fac.

¶ Quandoq interest mea plus habere rem q extimationem nec hoc interesse tollitur licet possim iurare in litem propter reseruationem iudicis ut nõ. in dicta. l. i. ff. de alie. iudi. mu. causa. fac. in glo. in fine.

¶ Pro interesse non agitur conditione certi uel ex stipulatu. ff. de arbi. l. diem. in fine. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de fruc. & inte. §. uiso. v. sed qualiter. & §. seqtur.

¶ Qualiter in actione ex stipulatu põt simul & semel considerari inte͂sse actoris & rei. uide Spe. in. d. §. seqtur. v. & ut hic.

¶ Ubi ius agendi causatur sup inte͂sse quia alteri tenentur si non sit soluendo non dicitur sua interesse ut agere possit. bonus textus. ff. nau. cau. sta. l. sed & ipi.

¶ Tercius comparens pro suo interesse admittitur si uelit assistere liti & appellare. ff. de in.

offic͡ꝗ·testamen·l·si suspecta·in prin·potest etiam testes ꝓdurere ut ibi dicit glo·ad idem glo·ff·de euic·l·si fuus.

¶ Iuramentum in litem potius dicitur continere penam q̃ uerũ interesse·glo·ff·de peti·here·l·nec ullam·§·item si quis.

¶ Interesse incertum licet esse poterit non tamẽ habetur ratio puta si sunt rupta retia & non habetur ratio de piscibus uel de auibus quos uel quas capere potuisset·ut·ff·ad·l·acquil·l·quẽadmodũ·§·item labeo.

¶ Ubi lex facit mentionẽ de interesse intelligitur de pecuniario·ff·ad exhi·l·si liber·§·i.

¶ An sufficiat semel interesse·uide·ff·de ser·corrupt·l·ut tantum·§·i·qui tex·probat ꝗ habetur rõ dignitatis & fame domus diminute quod est bñ notandum.

¶ Ubi quis causat actionem super interesse non agit sed habet actionem ad consequendũ ab alio ꝗ sua intererat·ff·si mens·fal·modi·dixe·l·si duobus·§·i.

¶ Interesse propter culpam ꝓbatur per testes·nõ·ff·de in lit·iurã·l·ii·in glo·facit qđ dixi supra & dicam infra.

¶ An interesse ꝓpter lucrum debeat attendi·dic aut agitur ex non facto & non uenit·l·si sterilis·§·cum p uenditorem·ff·de ac·emp·aut agitur ex facto & tunc si factum ascribitur culpe non dolo eius contra quem agitur & non uenit·ut·l·ii·§·porcio·ff·ad·l·ro·de iac·&·l·sciendum·ff·ex qui·cau ma·si autem agitur ex facto doloso tunc aut interesse lucri uenit cum aliena iactura & non attenditur·ut·l·si is·§·si eius rei·ff·de furt·aut uenit absq̧ alicuius iactura et tunc consideratur·ff·de fur·l·si quis uxori·§·fi·& ibi nõ·uide nõ·in·l·i·re actionibus·ff·de in lit·iurã.

¶ Si ago contra te quia nõ restituis rem alienã quã dedi tibi an solum habetur rõ interesse iuris qđ habeo in re uel magis totius extimationis·uide Guil·ff·cõmo·l·cõmodare.

¶ In interesse attenditur etiam ptãs retinendi rem ratione naturalis obligatõis·ff·de pigno·act·l·cum debitore.

¶ Interesse & damnũ quod cã utilitatis alterius consecutus sum michi est resarciendum ut·l·ii·§·i·ff·ad legem rodi·de iac·ubi uide multas concordan·in glo.

¶ Quando attenditur interesse affectionis·ut·ff·de ser·expor·l·si uenditor·&·l·si seruus·ea·lege·&·ff·de euic·l·pater·uide bar·in·l·cum seruus·ff·mandati.

¶ Attenditur interesse maioris idoneitatis ꝑsone ff·de in diem adi·l·ubi aũt·§·cum agitur.

¶ An interesse extra rem ueniat in cõtractu·uide ff·de ac·emp·l·iulianus·in pñ·adde ꝗ tale interesse extra rem siue in dãno siue in lucro non uenit in obligatõibus facti·ff·de ac·emp·l·si sterilis·§·cũ p uenditorem.

¶ Interesse expensarum non debet excedere duplum extimationis cõmunis rei·ff·de actio·emp·l·ticius.

¶ Interesse extra rem non dicitur illud quod sequitur rem·ff·de euic·l·uenditor·licet glo·dicat contrarium·in·l·i·C·de senten·que pro eo quod inte·profer.

¶ Interesse honoris attenditur et prefertur alteri utilitati·ut·l·iulianus·ff·si quis omiss·causa testamen.

¶ Ubi agitur ad interesse licet non probetur per partes iudex debet arbitrari·ff·de ac·emp·l·uenditor·et ibi bar.

¶ Dicitur interesse mea ꝗ aliquid non fiat quia ita michi placet ꝗ non fiat et sic paciscce·insti·de actio·§·preterea·nõ·Cy·in·l·fi·C·de pac·inter emp·et uen.

¶ Habetur ratio interesse gestatõis delectatõis et recordatiõis que qñq̧ ꝑditur·uide tex·in·l·cõ petit·§·i·ff·ꝗ ui aut clam.

¶ Non debet quis admitti ad petendũ in iudicio ꝗ sua non interest et si ꝑetat põt repelli·ut·l·uti fruc·in pñ·ff·si usufr·pe·l·postumus·§·si quis·ex his·ii·rñso·ff·de inoffi·testa·et·l·ad ꝓbationem·C·de proba.

¶ De non interesse potest opponi actioni processui et persone·secundũ Inno·de accusa·sup his et de testi·super his·uide bal·in·l·pater filiuz·C·de inoffi·testa.

¶ Contra hominẽ dolosum interesse ꝓbatur per iuramentũ·nõ·do·Pe·de anc·in cle·i·de cau·pos·et ꝓprie·p·c·fi·ꝗ me·cã·et·l·semper·§·hoc interdicto·ff·ꝗ ui aut clam·facit quod nõtur·de foro compe·dilecti.

¶ Licet a principio mote litis intersit actoris et ꝓpterea iudex eum admisit si tamẽ postea desinit interesse non debet eum ulterius audire·insti·de ꝑpe·et temp·ac·§·fi·bar·In·l·ita stipulatus·in fi·ff·de ꝟbo·ob.

¶ Hec enim exceptio tua non interest repellit a limine iudicii·ut·l·si ideo·ff·de euict·et·l·i·ff·de appel·reci.

¶ Qui petit interesse petit fructus·de quo per bar·in·l·si quid·C·de fui·et aqua·adde ꝗ interesse ꝓ fructu computatur·ut·l·loci corpus·§·in confessoria·et ibi notat glo·que incipit prohiberi·ff·si serui·uendi.

Interlocutoria

¶ Quidam in repertoriis suis tractãt hic materiam sententie interlocutorie·ego ponam·ĩ·sub dictione sententia·ubi uisum est mihi cõuenientius cadere.

Interfector Interficiens

¶ Si aliquis interfectus fuit a pluribus an omnes debeant repelli a ꝓmotione uel quis·uide nõ·xi·q·iii·nolite·in glo·et ibi uide remiss.

¶ Eorũ qui seipos interficiunt bona fisco applicãtur·xxiii·q·iiii·displicet·et ibi nõ·uide in·l·i·ff·de bo·eo·qui si·mor·consci.

¶ Eque punitur interficiens fuũ sicut liberum·nõ·xxiii·q·iiii·si ecclesia·insti·de his qui sunt sui uel alie·iur·§·i·et ibi glo.

¶ Interficiẽs malos minister dei est·notatur de senten·exc·perpendimus·in glo·ii·q·v·miles·& c·qui malos.

¶ Nemini licet interficere quemquam nisi habeat gladii potestatem·de quo uide gl·xxiii·qõe·v·in summa.

¶ Interficere dicitur qui aliuz facto precepto & consilio interficit·notatur de cleri·pug·in duello·hereticus·text·in c·si quis uiduam·l·dis·& in·c·

ſicut dignum. de homici.

¶ Interfectio dicitur mors uiolenta. ſm. s. Tho. ſup quarto ſniaꝝ in ꝓhemio.

Intermiſſio Intermiſſio eſt inchoati dimiſſio. ff. de nego. geſ. l. nam & ſuus. §. pe. in glo. intermittere.

Interminatio Interminatio. i. pena uide in prima conſtitutione. ff. §. hoc aũt. & §. illud uero. & uide. ff. đ offi. ꝑfec. uigi. l. iii. §. cognoſcitur.

¶ Quid importent illa uerba ſub interminatõe maledictiõis eterne. uide qđ dixi. s. ſub dictione anathema & excõicatio.

Interpellatio Si creditor dicit debitori ego eo pecunia an dicatur interpellare. uide bar. in. l. ſi quis mihi bona. §. ſed quid ſi mandauerit. ff. de acq. here. tex. facit ꝙ ſic. in. l. etiam. ff. de le. l. & ibi bar.

¶ Si ꝓmitto ſoluere decem hinc ad paſca & deinde in poſteꝝ ad mei petitionem lapſus diei paſcalis interpellat & conſtituit i mora. ita dicit gl. nõb. & ibi bac. in. l. cum ſtipulatus ſum mihi a ꝓculo. ff. de. ꝓ. ob. adde bal. in. l. i. §. ꝑterea. C. de iure doq. ubi etiam dicit ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ debitores non poſſint exigi infra annũ curſus talis anni interpellat & cõſtituit in mora. uide i ſimili nõ. in. c. potuit. de loca.

¶ An interpellatio debeat fieri i iudicio uel ſufficiat extra. bar. in. l. ex legati cã. ff. de. ꝓ. ob.

¶ Adminiſtrator qui interpellatur ſoluere debꝫ certificari de debito per oſtenſionem ꝓbationuꝫ. bar. in ꝑallega. l. ſi ex legati. & l. quod te. ff. ſi certum petatur.

¶ An ad conſtituendũ debitorẽ in mora ſufficiat interpellatio ad domũ. uide bar. in. l. item illa. ff. de conſti. pecu.

¶ Interpellatõe facta in termino uidet̃ recedi a penis poſt terminũ. glo. magna in. l. emilius. ff. de mino. & ibi bar.

¶ Interpellatio extraiudicialis ñ conſtituit eum in mora qui iudicis officio dꝫ conueniri. uide nõ. in. l. cum poſtulaſſem. ff. de dam. infec.

¶ An interpellatio ſemp ſit neceſſaria. uide. C. đ pigno. l. debitores. ff. de ſuitu. urba. predio. l. quidam yberus.

Interpretatio Interpres

¶ Interpretatio priuilegii põt fieri lite pendente ſed non modificatio. ita nõ. Inno. in. c. cũ olim. de uerbo. ſig.

¶ Interpretatio reſcriptoruꝫ debet concordare cum iure cõmuni. ita nõt. Inno. in. c. i. ut lite pendẽte. ſentit glo. in. c. ſi aduerſarius. de eo qui mit. in poſſeſſ.

¶ Eius eſt interꝑtare cuius eſt condere. l. omni inouatione. C. de ſa. ſanc. ec. de iudi. cũ ueniſſent. cum glo. C. de legi. l. ulti. ff. de iudi. l. ſi qs intentione. de ſen. ex. inter alia.

¶ Que ſunt neceſſaria ad interpretationem. uide tex. & quod ibi notatur in. l. ab omnibus. i ꝑn. ff. de lega. i.

¶ Quis poteſt interpretari ſniam & an in interpretatione ſententie requiratur citatio & de multis ſimilibus queſtionibus. uide bar. in. l. ab executore. ff. de aſſeſ.

¶ Quotuplex ſit interꝑtatio & quot modis ſumatur in iure. uide bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. & qđ nõ. glo. xi. q. i. §. hiis omnibus C. de legi. l. i.

¶ Quando lex procedit per modum interpretationis omnia que dicuntur in. l. interpretata intelliguntur repetita in. l. interpretante. uide bar. in. l. ait pretor. §. ſi quis aduentu. ff. de. ꝓ. ob.

¶ Quando ambiguitas oritur in iudicio uel alibi contra quem ſit interpretatio. uide in. l. ueteribus. ff. de pactis. bar. in. l. inter ſtipulantem. §. i. ff. de uerbo. obliga. dñs Car. flor. in. c. ex litteris. ſ. de ſponſa.

¶ An illud quod eſt ex mente & ſententia legis dicatur uenire ex interpretatione. uide bar. in. l. ii. ff. de publi.

¶ Que ſunt conſideranda i interꝑtatione dubii. nõ. ff. de pac. l. ueteribus. Dy. in regula inſpicimꝰ. li. vi. Arch. xxii. q. ii. ls aũt.

¶ Quot modis ſumatur hoc nomen interꝑtatio. notat bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. bal. in. l. gallus. §. ꝙ ſi hiis. ff. de libe. & poſtu. faciunt q̃ dixi ſupra ſub dictõe declaratio. adde de multiplici interpretatione. quod nõ. glo. đ poſtu. prela. c. i.

¶ Statuta eccleſiaſtica recipiunt interꝑtationeꝫ a iure canonico non ciuili. tex. & ibi notata de cõſti. ex litteris.

¶ An liceat interpretari uerba apoſtoli. gl. ꝙ ſic ii. q. vii. paulus. xxxiii. q. ii. quos deus. xxii. q. v. hoc uidetur.

¶ An & quando interpretatio ſit facienda in meliorem partem. nõ. glo. xli. di. c. i. xcvi. di. in ſcripture. xi. q͠õe. iii. abſit. ubi bona glo. quãdoꝙ tamẽ ſit in peiorem. de cleri. non reſi. c. i. glo. de electi. c. i. & ibi uide. adde ꝙ interpretatõ debet fieri in partem benigniorem & ut res ualeat magis q̃ pereat. ff. de rebus dub. l. quoties. & đ fide inſtru. inter. de accuſa. cuꝫ dilecti. de regu. iu. eſtote. xi. q. iii. abſit.

¶ Qui conceſſit priuilegium põt illud interꝑtari etiam partibus non uocatis. Inno. in. c. cũm. đ. ꝓ. ſigni. adde glo. in. l. ab executore. ff. de app.

¶ An credatur ſob interpetri. uide in. l. i. §. fi. ff. de. ꝓ. ob. & quod ibi nõ.

¶ Locutio qñꝙ eſt interꝑtanda ſm uerba loquẽtis. xxvi. di. deinde. in glo.

¶ An magis ſit ſtandum interꝑtationi q̃ proprie uerboꝝ ſignificationi. uide. ff. de ꝓ. ob. l. qcquid. glo. in. l. i. ff. de ori. iuř. que dicit ꝙ interpretatio eſt proprie uocis ſignificatio. argu. l. ii. ff. de iuř. & fac. ſgno.

¶ Interꝑtatio ſit plena in contractibus. plenior i teſtamẽtis. pleniſſima in bñficiis. ff. de conſti. ꝑn. l. i. & ii. & de dona. cum dilectus.

¶ Qñꝙ rõne odii ſit larga interꝑtatio. ff. ad macedo. l. ſi filius. & quod ibi nõ.

¶ Ratione neceſſitatis qñꝙ ſit larga interꝑtatio ff. de nego. geſ. l. iii. §. hec aũt uerba. ff. de leg. iii. l. ꝑdiis & quod ibi nõ.

¶ Interpretatio non ualet non uocatis hiis quos negociuꝫ tangit. Spe. ti de reſcrip. ꝑſenta. §. nono ꝓ. item quid.

¶ Interꝑtatio reſcriptoꝝ debet concordare cum iure cõi. nõ. Inno. ut lite pen. c. i. & c. fi. de eo qui

nue in post. tacit de consue. cum dilectus. & quod ibi nō. uide in c. causam. de rescrip.

¶ Interpretatio rescriptoꝝ uel priuilegiorum debet fieri secundum uniuersalem intentionem concedentis. nota. de ꝓcura. petitio. in glo. fi. ubi etiā uide docto.

¶ Is qui interpretatur maliciose uel astute rescriptum ꝑncipis fit infamis. de. ꝓ. sig. olim. in glo. de priuile. ut priuilegia.

¶ Pars interpretatur uerba dubia in iudicio ꝓlata. casus est de accu. cum dilecti. de resti. spoli. cum ad sedem.

¶ Quis interpretetur uerba dubia testamenti. uide nō. in. l. heredes palam. in ꝑn. ff. de testa.

¶ Testis debet interpretari dictum suum non autem pars. gl. de ꝓba. i presentia. de. ꝓ. sig. in his adde quod dicam. ī. sub dictione testis.

¶ Interpretatio est facienda secundum naturam contractus. ff. de procura. l. & in perpetuū. de cō sti. ex litteris. de rescrip. olim. de ꝑcario. c. ulti. de cōmo. c. i.

¶ Interꝑtatio est triplex. C. de legi. l. i. xi. q. i. §. bus omnibus.

¶ In interpretatione dubii que sunt consideranda. uide. ff. de pactis. l. ueteribus. Dy. in regula in ꝑcimus. libro. vi. quod notat Archid. xxii. qōe. ii. is autem.

¶ Lex interpretans debet intelligi in eisdem casibus in quibus lex interpretata. notatur in auth. de ti. ant. dota. instru. na. §. finali. colla. iii. notat ff. de legi. l. non est nouū. Io. an. de elect. ut circa. libro. vi. idem in addi. Spec. ti. de succes. ab intes. §. i. ꝓ. & quia de gradibus. uide nō. in cle. constitutionem. de elec.

¶ Interꝑtatio iuramenti ꝑtinet ad papam. de iur. iuran. petitio. de elec. c. uenerabilem.

¶ Interꝑtatio. i. expositio. C. de ꝓfes. qui in urbe cons. l. i. in glo. interꝑtari. & an sit adiectio. nō. de offi. dele. sup questionū. in glo. iii.

¶ Interꝑtatio uerboꝝ dubioꝝ legis debet fieri ꝑ principē. nō. ff. de legi. l. & ideo. in glo. cōtra ius. & C. de legi. l. i. & ibi Cy.

¶ Que sit interꝑtatio ꝓbabilis q̄ necessaria & q̄ in scriptis redigenda. nō. ff. d re. iur. l. in testis. C. de legi. l. i. in fine. de postu. ꝑla. c. i. in fine. in glo. interpretatus.

¶ Si interpres interuenit int ignorantes linguā quid operetur. & an credatur ei. nō. bar. ff. de. ꝓ. obli. l. i. §. fi.

¶ Interꝑtatio qn̄q3 sumit ꝓ interrogatiōe. ff. ad tertul. l. i. §. qui operas. qn̄q3 ꝓ artatiōe seu derogatione. ff. de. ꝓ. ob. l. derogatur. & l. uerbis. in fi. qn̄q3 pro expositione seu declaratione. ff. de. ꝓbo. obliga. l. i. in fine. quandoq3 pro additione seu ad nouum casum extensione. in auth. qui. mo. natura. effi. legit. in prin. ff. de ꝓbo. obli. l. si seruus. & ibi nō. ff. de legi. l. de quibus. bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure.

¶ Interꝑtatio ꝓprie sumitur ꝓ apta uocabuli significatione. latius ponitur ꝓ correctione & artatione seu ꝓpagatione. ff. de orig. iur. l. i. & in l. fi. C. de legi. & ibi nō.

¶ An & qn̄ iudex pōt suam sniam interpretari. notat bar. in. l. ii. ff. de appellatio. dicam infra sub dictōibus iudex & sententia. adde bal. in. l. ea que C. cōmi. uel epis.

¶ Interpretatio desiderat equitatem & semper fieri debet de bono & equo. t. x. est nōbilis in. l. in his. ff. de condi. & demon. adde bal. in. l. cum allegas. C. de usur.

¶ Interꝑtatio non debet fieri ad litteram sed ad sensum. casus est in. l. iii. C. de libe. ꝑte. & ibi uide bal. quot modis & quis est interpres.

¶ Si aliquis potest esse spurius & legitimus lex interpretatur q sit legitimus. ff. de adul. l. miles. §. defuncto. adde bal. in. l. finali. C. d com. ser. manumiss.

¶ Interꝑtari & corrigere sunt diuersa. tex. in. l. ii. §. deinde exactis. ff. de orig. iur. & ibi uide q interꝑtari idem est q exponere.

¶ Differentia est inter interpretari & nouiter condere. ff de legi. l. & ideo. & ibi uide tex. & gl. q solius principis est interpretari leges ut seruentur ꝓ iure.

¶ Interꝑtari dicitur etiam statuens uel declarās ut. l. nulla iuris rō. ff. de legi.

¶ Sup interꝑtatione legis prius recurrendū est ad consuetudinem. ff. de legi. l. minime. & l. si de interꝑtatōe. secundo ad ꝑncipem. si potest haberi eius copia. ff de legi. l. cum de nouo. & l. & ideo. tercio ad hominis interꝑtatiōem qui debet elige ꝑtem benigniorem. ff. de legi. l. benignius. & l. in ambigua. & si dubitetur de benignitate stabitur significato uerbi. ff. de condi. & demon. l. publius §. i. quarto ꝓcedendū est de similibus ad similia. glo. ff. de legi. l. non possunt.

¶ Uerbum semel positum si ad diuersa referatur potest intelligi ꝓprie & improprie sm naturā adiuncti. uide. ff. de offi. ꝓconsul. l. ii. & ibi glo. ff. si certum peta. l. certi conditio. ff. de manu. testa. l. ticia. C. d usufr. c. ii. C. qn̄ ciui. actio ꝑiudi. crimi. l. i. fallit. l. nā quod. ff. de penu lega. & l. labeo. ff. sup. lega. & l. i. ff. de rebus dubi. tacit de consue. cum dilectus.

¶ Uerbum quod significat preteritum & futurū intelligitur in futurum uel in preteritum secundum subiectam materiam & ut potius actus ualeat q̄ pereat. glo. in. l. cum tale. §. fi. ff. de condi. & demon. glo. in. l. i. ff. de condi. ex lege. de sen. exc. a nobis. de. ꝓbo. signi. abbate. glo. de rescrip. statutum. libro. vi.

¶ Ubi lex dubia transit in consuetudinē nō licet eam sm nouū intellectū interꝑtari als secus. tex. & glo. in. l. minime. ff. de legi.

¶ Jus non scriptū trahitur ꝑ interꝑtationem ad scriptum & econtra. ff. de legi. l. quod uero. uide glo. in. l. de quibus. eo. ti.

¶ Interꝑtationū quedā ꝓbabilis quedā non. quedam ꝓbabilis & necessaria. glo. ff. de legi. l. fi. bal. in. l. i. ff. de consti. prin.

¶ Si scriptura facta litteris grecis producatur in iudicio ubi preter me non est nisi unus qui sciat illud interꝑtari sufficit illius interꝑcatio ꝓpter necessitatē dūmodo sit honesta ꝑsona quia istud nō est testificari sed exponere. tex. est unicus in. l. si. in fi. ff. de. ꝓ. ob. qui est omnibus notus quibus non recedit puluis sup libro. sm bal. in. l. directis. C. d ma. testamen.

¶ Si exceptio est dubia ut quia pōt habere se ad delictum et non delictum pōt & deb3 interꝑtari

in meliorem ptem. ita nõ. Io. an. in. c. dudũ. el. ii. sup. p. obiecta. d elec. quod limito qñ talis exceptio ueniret pbanda p testes. secus si p confessionẽ illius contra quem excipitur quia tunc interpretatur in deteriorem partem nisi ipse confitens pbet q̃ i meliorem. casus notabilis in. c. cum dilecti de accusa. ubi habes de episcopo qui confessus est se abstulisse res in naufragio quod potest esse ad bonum & ad malum. unde si confessus est simpliciter se abstulisse statur illi confessioni contra eũ scilicet q̃ in malam ptem abstulit nisi probet contrarium. ut ibi.

¶ In interptanda traditione & concessione quãdoq̃ attenditur modus quo res puenit ad concedentem. Iaco. butri. in. l. fi. ff. de consti. prin. idem ibi Guil. q allegat. l. i. in pn. ff. de fu instru. fucta l. fi. ff. de sup. le.

¶ Uerba debent interpeetari ut aliquid addant ultimis uoluntatibus. in contractibus autem ubi sequũtur actum precedentem determinatum potius intelliguntur inculcare q̃ q̃ aliquid agant ad preiudicium contrahentium. ff. de au. & ar. lega. l. pediculis. §. labeo. nota. in. l. preterea. ff. de offi. procu. cesa.

¶ Futurum subiunctiui notat tempus preteritũ & actum perfectum de pterito quo ad uerba potest tamen ex mente notare actum prout est in fieri. tex. est. ff. de iurisdi. om. iudi. l. si quis id qd. §. quod si dum proponitur. & uide omnino Iaco. butri. & bar. ibi.

¶ Uerba pteriti temporis intelligunt cũ effectu non uerbotenus. ff. q̃ quisq̃ iur. l. i. §. hoc aũt.

¶ Uerba impsonaliter plata impsonaliter intelligunt. ff. q̃ quisq̃ iur. l. si quis. §. hec pena.

¶ Interptatio legis ualet etiã contra naturã uerborũ & quã uerba non patiunt. glo. in. l. q̃uis. ff. de in ius uo.

¶ Ubi ex forma statuti ptes necessitant ad contrahendum si de modo contrahendi inter eas dubitatur interptatio est cõsuetudinis si nõ apparet statur interptationi iudicis. glo. in. l. de die. ff. qui satisda. cogan. & ibi uide bar. qui inducit ad statuta cogentia. ad compromissum si dubitat de mõ cõpromittendi.

¶ In dubiis stipulationũ iudicialium interpretatio pertinet ad iudicem. ff. de preto. stipula. l. pretorie. in extraiudicialibus non. ff. de uerbo. oblig. l. in conuentionalibus. & l. ita stipulatus. uide gl. & bar. in palle. l. de die. ff. qui satisda. cogã.

¶ Sermones intelligunt ẽm subiectam materiã ff. loca. l. si uno. §. i. ff. de uerbo. oblig. l. stipulatio ista. §. hii qui.

¶ Lex noua simpliciter loquens determinatur & distinguitur p antiquam. glo. in. l. sciendũ. ff. qui satisda. cogã. qd nõ. p reformatõibus. p quo uide nõ. insti. de here. q̃ ab intes. circa pncipiũ. in glo. sup. p. uacua.

¶ Q. dicitur uerba interptari ut aliquid operẽt ueꝝ si possint. ff. ad. l. acq. l. si suus suũ. §. inquit. ff. si quis cau. l. sed & si quis. §. illud.

¶ Uerba in dubio intelliguntur i suo genere simplici. l. quesitum. §. illud. ff. de leg. iii. nisi ratione proferentis aliud dicatur. ff. de pactis. l. iurgentiũ. §. quinymo ubi appellatiõne pacti uenit pactum nudum.

¶ Pro interpretatione seu declaratione contractus põt adiri iudex. tex. i. l. stipulatio ista. §. stipulatio. ff. de. p. ob. & l. cum querit. ff. de reb. dub. bar. in. l. ueteribus. ff. de pac.

¶ Statutũ loquens de re intelligit de pncipaliori ff. nau. cau. stab. l. i. §. nautam.

¶ Appellatione rei que immediate & mediate potest dici comprehenditur in dubio mediata. ff. de uul. & pupil. l. qui liberis. ff. de uerbo. signifi. l. sciendum.

¶ Uerbum obscurũ in uno capite interptatur & declaratur p caput alterius. uide. ff. ad. l. acquil. l. quẽadmodũ. §. fi.

¶ Ubi ius loquitur super uerbo aliquo a iure interptato intelligit scdm q̃ lex illud cõiter interptatur. ff. ad. l. acquil. l. lege. §. deinde.

¶ Uerba que non possunt proprie intelligi attenta natura materie impropriantur & interpretantur secundum subiectam materiã. ut. ff. de usufr. l. proculus.

¶ Statutũ loquens de faciente intelligit de imediate faciente. nõ. de eo qui mediante alio facit. tex. est in. l. qua actõe. §. pinde. & §. celsus. & §. si obstetrix. ff. ad. l. acq. in cõtrariũ uide. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. §. sin aũt. & §. sed quia.

¶ Interpretatio cadit super dubio non super certo. uide Guil. ff. si certum peta. l. i. de iudic. cum uenissent. & ff. de uerbo. obligat. l. continuus. §. cum ita.

¶ Si dico tolle istam pecuniam an interpretabitur domũ uel mutuũ. uide. ff. si certum peta. cum quid. et ibi Dy.

¶ Contractus declaratur ex uerbis mediatoris uel partium que precesserunt. ẽm glo. in dicta. l. cum quid.

¶ Obligatio et contractus in dubio sic debent intelligi ut non sint inanes. ff. de uerbo. obligat. l. ticia. §. idem respondit. ff. de eo quod cer. loco. l. non utiq̃.

¶ Uerba a cõtrahentibus plata intelligũt grosso modo put sunt plata non ẽm legis intellectuz et significatum subtilem. bar. in. l. si necessarias. §. si annua. ff. de pig. ac.

¶ In obligatione quantitatũ dubia semp interptant de exiguis non sic in speciebus. uide glo. ff. man. l. fideiussorem.

¶ Uerba plata in contractibus que possunt referri ad causam mediatam et imediataz in dubio de immediata intelliguntur. ff. pro socio. l. iii. §. i. ubi bar.

¶ Interpretatio in dubio fit contra uenditorem seu uerba proferentem. ff. de contrahen. empti. l. labeo. la prima.

¶ Uerbũ pteriti impfecti optatiui uł coniũctiui modi trahit ad futuꝝ. ff. de contrahen. empti. l. si debitor. §. i.

¶ Pactum ambiguũ interptatur contra pferentem. ff. de pac. l. ueteribus. ff. de contrahen. empti. l. cum manussata.

¶ Uerba statuti intelliguntur secundum pricam et materiam in qua loquitur. ff. de in di. adiect. l. imperatores.

¶ In interpretanda mente contrahentium erga pacta opponenda inspicitur tempus ipsus contractus. ff. de here. uel acti. uen. l. ii. §. i. et ibi concor.

Item inspicitur consuetudo regionis.l.quod si no lit.§.si qui assidua.ff.de edili.edicto.concordan. sunt in glo.

¶ Ex conditione psone aliqñ interpetabit̃ cõtractus aliter q̃ interpetaretur uel sonet.ff.de picu.& cõmo.rei uen.l.hoc ita.

¶ In contractu uerba ꝓlata contra naturã contractus impropriant̃ & trahunt̃ ad naturã cõtractus.ff.loca.l.si uno.& ibi nõ.

¶ Uerba dupliciter intelligibilia in dubio intelligunt̃ ꝓlata in significatione magis ꝓporcionabili nature contractus.in.d.l.si uno.§.sed & si ꝓbo donationis.ff.loca.

¶ Uerba simpliciter prolata de qualitate in aliquo non intelliguntur suplatiue sed mediocriter ff.de edili.edic.l.sciendum.§.illud.&.l.ꝑcipiunt §.ti.eo.ti.

¶ Stipulatio apposita in cõtractu animo nouãdi in dubio intelligit̃ & restringit̃ ad limites cõtractus si põt.ff.de usur.l.sciendum.

¶ Interpretatione uocabuli ethimologia dat proprium significatum uocabuli.ff.ad.l.acquili.l.ita uulneratus.

¶ In legibus attenditur ꝓpria & stricta uerboꝝ significatio non cõmunis usus loquendi.tex.est i palle.l.ita uulneratus.ff.ad.l.acquili.ratio est q̃a leges fuerunt edite ut generales toti orbi in quo non est idem cõmunis usus loquendi.In statutis autem serua quod habes in.l.omnes populi.ff.de iusti.& iure. Aduerte quia uidetur ꝙ uerba legis debent interpretari secundum communem usum loquendi.ut.l.librorum.§.ꝙ tamen cassius.ff.de lega.iii.&.l.i uulgari.&.l.alphenus.ff.de.ꝓ.sig. &.l.anniculus.eo.ti.de quo uide bar.in.l.non dubium.C.de legi.

¶ Illa uerba que apponantur in contractibus ui delicet cum & premissa intelligunt̃ bona fide ꝛc̃. interp̃tantur primo secundum oportunitatem seu equitatem naturalem.ff.de reli.& sump.fun.l.& si quis.§.hec actio.

¶ Rescripta contra ius debent interp̃tari ut quã minus possunt ledant ius.ut.l.quod uero.ff.de legi.& ibi nõ.

¶ De interpretatione huius uerbi nolo & quo modo disponat habetur in.l.i.C.de sacrosan.eccl. ff.de pact.dota.l.cum dos.dicam.ĩ.sub dictione uoluntas.

¶ Uerba que possunt intelligi executiue & dispositiue in dubio uidentur notare executionem uel dispositionẽ prout magis res ualet.glo.insti. de actionibus.§.lic itaq̃.notatur in.l.tale pactũ. ff.de pactis.

¶ Uerba recipiunt interp̃tationem ex qualitate persone cuꝫ qua quis loquitur.ut.l.plenũ.§.equi ciũ.ff.de usu & habita.adde glo.in.l.si quando.C. de inoffi.testa.de transla.prela.inter corporalia. & de uerbo.signi.cum olim.ff.de testamen.mili. l.ex militari.

¶ Mens testatoris & cuiusl ibet alterius interpretatur habito respectu ad id quod habet in opinione uel ad id quod est in ueritate.ff.de condi. indebi.l.seruo manumisso.& quod ibi notat glo. & bar.& Guil.

¶ Uerba in dubio naturaliter intelligunt̃ & ubi possunt intelligi secundum primordialem naturã non intelliguntur secundum accidentalem.ff.de condi.indebi.l.si id quod.

¶ Ex prefatione statuti aliquando intelligitur mens statuẽtis.ff.ad macedo.l.i.& ibi bar.querit an is qui composuit statutum qui amplius nõ est in officio sit uocandus ad interpretationẽ statuti quod ipse composuit uel non sed stetur alioruꝫ interpretationi.

¶ Uerba intelligi debent cum aliquo temparamento.ff.de ac.emp.l.quicq̃d.

¶ Ex ꝓcedentibus datur intellectus ad sequẽtia ff.de edil.edic.l.fin aũt.

¶ Si dicit statutũ ꝙ uerba debeãt intelligi ꝓprie nullo extrinsecus addito non intelligitur statutũ ad modũ loquendi quia hic est sensus extrinsecus dicit bar.C.de fi.instru.l.instrumentis.

¶ Interp̃tatio.i.apta uerbi declaratio.tex.& gl. ff.de iurĩ.& fac.igno.l.in omni parte.

¶ Quot est ex interp̃tatione ñ est ex ꝓprietate uocabuli.ff.de ritu nup.l.ad optiuus.§.fi.

¶ Uerba prolata in preterito & futuro in dubio intelliguntur prolata secundum subiectam materiam.nõ.in.l.i.§.de quibus.C.d̃ no.co.compo.in glo.fuerit.

¶ An & qñ in.l.loquente gñaliter põt fieri interpretatio restrictiua.uide bar.plene in.l.nõ dubiũ C.de legi.

¶ An & quando in legibus & statutis habeat locum interp̃tatio extensiua.uide bar.in.ꝑalle.l.nõ dubiũ.& qđ nõ.ꝑ ipm & do.lo.de imo.in.l.si uero.§.de uiro.ff.so.ma.dixi.s̃.sub dictiõe extensio dicam.ĩ.sub dictione statutum.

¶ An super lege interpretanda prius recurratur ad principem uel trahatur de similibus ad similia glo.dicit ꝙ priusq̃ trahatur adiri debet princeps si est presens.in.l.non est nouum.ff.de legi.uide notata in.l.& ideo.eodem ti.bar.& cõis opinio tenet contra.

¶ Aliter interp̃tãtur uerba a perito & aliter ab imperito.C.de ꝓcu.l.i.& ibi nõ.

¶ Interp̃tari.i.corrigere.ff.ad tertul.l.i.§.qui operas.Cy.in.d.l.fi.C.in qui.ca.in integ.resti.non est neces.ubi est tex.ẽm eum.

¶ Uerba legis uerificãt̃ etiam in actu ficto unde iura loquentia de etate intelligunt̃ de uera uel de impetrata beneficio ꝑncipis.C.de temp.in integ. resti.pe.l.ea que.

¶ Ubi idem uerbuꝫ ꝓlatum põt iudicare de duobus unũ prius alteꝝ posterius intelligit̃ primo de eo qđ est prius.ut.l.i.ff.si ager uecti.et in.l.si ita quis.§.is cui.ff.de le.i.

¶ Ubi glo.firmat pedem interpretanda est pro lege nisi in contrariuꝫ esset consuetudo que tollit legem sic potest tollere glo.Ia.bu.in.l.i.C.qui ꝓ sua iurisdictione.

¶ Ubi factum attribuitur ꝑsone illud facere non uolenti facẽ exponit̃ ꝓ declarare.& fecit.i.ꝑmo factum declarauit.nõ.C.de fer.l.a nullo.in glo.in ꝓ.statuit.

¶ Idem uerbum ad diuersa relatum potest intelligi proprie & improprie.notatur C.de usufr.l.i. in glo.& in.l.ii.& quod ibi notatur.ff.de offic. proconsul.&.l.si possessori.§.item si iurauero.ff. de iureiuran.

¶ Tempus ꝓ tempore ꝓlatum interp̃tatur.C.si

cer·peta·l·non singuli·adde·ff·de no·op·nunti·l·de pupillo·§·qui opus·

¶ Lex nouiter disponens in materia antiqua recipit interpretationes & limitationes quas materia ab antiquis legibus recipiebat·C·de non nu·pecu·l·in contractibus·§·preterea·

¶ Ubi uerba inter contrahentes grosso modo proferuntur debent trahi ad mentē contrahentium·textus & glo·& Cy·in·l·cum inte·C·de donatio·ante nupti·

¶ Uerba nude & absq; qualificatiōe prolata nude & materialiter debent intelligi·ff·de no·op·nūti·l·pretor ait·§·ait pretor·

¶ Uerba in propria significatione notant rem simpliciter & absolute·ut·l·si constante·§·i·C·de donatio·ante nupti·&·l·fi·§·i·in fine·ff·fami·herc·&·l·filia·§·si pater·eodem ti·uide·l·filiusfami·§·quamuis·ff·de dona·

¶ Ubi uerba proferuntur geminata geminatum habēt intellectum & in dubio debent intelligi ut potius uoluerit facere plures dispositiones q̃ pauciores·ff·de manumis testa·l·ii·bar·in·l·centurio ff·de uul·& pup·& est casus in dicta·l·ii licz ipse non alleget·

¶ Uerba dubia interpretanda sunt pro eo in cuius fauorem sunt prolata·ff·de ma·testam·l·si ita sit scriptum·

¶ Uerba hōis recipiūt interpretationē a probis legis ff·de mān·testa·l·si ita stipulatus·&·ff·de statu·liber·l·labeo·

¶ Uerba interpretant̃ ex eo quod loqui solemus·ff·de ma·testa·l·si ita fuerit·

¶ Ubi uerba proferuntur in potentia propter actuz exigit̃ actus & nō sufficit potentia·ff·de sta·libe·l·statuliberi·§·si quis·& sic nō·casum ad litteram pro determinatione·c·relatū·de cleri·nō resi·

¶ Ex cā faciendi & modo interpretamur factum ff·de acq·re·do·l·qua rōne·§·fi·

¶ Licet aliquando incongrue loqui quo ad maiorem intelligentiam·ff·de acquiren·re·do·l·insula·in fine·

¶ Uerbū inuenerit intelligit̃·i·ceperit uel apprehenderit·C·de fideius·l·si barsatorā·bar·in·l·i·de acqui·pos·

¶ Uerbū quod pōt sumi in preteritū & futurū subiunctiui qualiter sumat̃·uide glo·in·l·iii·§·ex pluribus·ff·de acq·pos·uide bar·ibi·& in·l·ut gradatim·ff·de mu·& ho·

¶ Ubi edictum loquitur in rem cōprehendit facientez per se & per alium·ff·ex qui·cau·in pos·ea·l·hoc aūt·§·fi·

¶ Ubi uerba patent late sunt intelligenda·ut·l·i·ff·q̃ in frau·cre·

¶ Ubi statutum loqtur per uerbum facti uerificatur in facto licet non hz iuris effectum·ff·de tab·exhib·l·i·§·sin autem·etiam si defectus fit ex uicio psone agentis·

¶ Uerba cum determinatōe prolata debent cū determinatōe intelligi·l·i·§·non aūt·ff·de flumi·& referit̃ ad ea quibus determinatio pportionabilis est nō ad alia·uid·in·l·i·§·ait pretor·ff·ne quid i loco publi·

¶ Uerba in statutis prolata cū exempli nō restringunt regulam·l·i·ff·uti possi·dixi·s·sub dictione exemplum·

¶ Statutum loquens de re uel actu uerificat̃ in uero & naturali & non in ficto & accidentali & ideo si statutum prohibet portare plas intelligitur de ueris perlis·ff·de fonte·l·i·§·hoc interdictum & ibi bar·

¶ Uerba impsonaliter prolata comprehendūt per se & per alium facientē·ff·q̃ ui aut clam·l·aut qui aliter·§·hec uerba·& ibi nō·

¶ Mens in dubio non extenditur ad casum in qua dispositio nulla essz ex defectu potestatis disponentis·licet uerba simpliciter prolata sint·ff·de pro·obli·l·stipulatio ista·habere licere·

¶ Uerba impsonaliter prolata in contractibus & actibus hominū in dubio impersonaliter intelliguntur & restringuntur ad personam agentis·C·de contrahen·& cōmit·stipu·l·i·unde si dico promittis intelligitur michi·& sic persona extrinseca non intelligitur·l·si ita stipulatus·§·grisogonus ff·de uerbo·ob·uide eundem in·l·qui rome·§·eugerius·eo·ti·

¶ Ubi uerba sunt dubia ibi cadit interpretatio·secus ubi sunt certa·ut·l·ille aut ille·§·cum in uerbis·ff·de le·iii·Inno·de testi·cuz clamor·glo·ff·de pro·obli·l·quicquid astringende·uide in·c·si debitus·de offi·dele·li·vi·

¶ De preteritis plusq̃perfectis in quo sensu prolata esse uideantur·uide bar·in·l·centesimis·§·ii·ff·de pro·obli·

¶ Ex precedentibus determinant̃ sequentia·ff·de pro·ob·l·ticia·§·idem rñdit·

¶ Uerba q̃ possunt intelligi ciuiliter & naturaliter·a contrahentibus prolata naturalit̃ intelligunt̃ maxime quando in ciuili uerificari non possunt·ff·de uerbo·oblig·l·ex ea·§·finali·ubi multe concordan·& ibi uide bar·& eodē titulo·l·qui rome §·augerius·glo·de consti·ut animaꝝ·§·i·libro·vi·de senten·excōi·a nobis·bar·in·l·cum stipulatus·ff·de uerbo·ob·

¶ Materiam interpretationū statutoꝝ uide per bar et bal·in·l·oēs populi·ff·de iusti·et iure·uide in·l·ut gradatim·§·sed si·l·ff·de mu·et ho·Io·de imo·in repetitōe·l·si uero·§·de uiro·ff·so·matri·Saly·ponit in·l·ii·C·de noxa·do·Pe·de anc·in·c·ut animaꝝ·de consti·li·vi·

¶ Nomina uerbalia interpretant̃ actiue et passiue ff·de duo·re·l·i·uide glo·et bar·ff·de testa·l·si filius·et·l·testi factio·

¶ In penis strictissimam facimus interpretationez regula in penis·li·vi·glo·C·de muri·l·qui testamenta·li·xi·

¶ Ubi uerba edicti non adaptantur ibi non habet locum edictum·ut·l·ita autem·§·gessisse·ff·de administra·tuto·l·iii·§·pretor·ff·dem·infec·et ibi bar·

¶ Uerba statuti dubia intelliguntur sm q̃ in alia parte statuti sumpta sunt·uide in·l·si·fuus plurium·§·fi·et quod ibi nō·ff·de le·i·uide in·l·si heredes palam·§·i·ff·de testa·

¶ In interpretandis uerbis testatoris attenditur tempus testamenti et nō mortis·ut·l·l·si ita scripsisset·ff·de lega·ii·adde·ff·de testamen·l·heredes palam·§·si

¶ Uerba prolata a statuto de herede intelliguntur de herede imediato et nō de mediato facto ex legis dispositōe·ut·l·cuz filio·et·l·qui liberis·§·hec

uerba. ff. de uul. et pup.

¶ Primũ caput testi. põt interpretari p̃ sc̃dm et duo capita statuti possunt simul adiungi ad illud interpretandum. ut. l. gallus. §. et quod si tamen. ff. de lib. et postu.

¶ Uerba statuti testamenti uel instrumenti declarantur ex hiis que postea secuta sunt ut in illo intellectu sumant p̃cedentia in quo disponens sequẽtia accipit. in. l. q nõ militabat. §. i. ff. de here. insti. et. l. illud. §. tractari. ff. de iure codi. et. l. qui filiabus. ff. de le. i.

¶ Dispositio gñalis restringit̃ ad capacia. tex. in. l. que sub conditione. ff. de condi. insti. l. iniuncta glo. C. de sa. sanc. ec. et uide in. l. ut gradatim. §. sed si. ff. de mu. et ho.

¶ Uerba intelliguntur sub qualitate persone ad quam diriguntur & maxime quando ei sub nomine qualitatis loq̃tur. ff. de testa. mili. l. ex militari. ff. d̃ usu & ha. l. plenũ. §. equicii. ff. de iudi. l. sed si suscepit. faciunt q̃ dixi. s.

¶ In penalibus statutis uerba singularia trahunt̃ ad plurale. tex. & glo. in. l. si finus. §. ait p̃tor. ff. d̃ acquiren. here.

¶ Si statutum ponit plura an sufficiat alterum uide. ff. ad sil. l. si quis in graui. §. si quis i tabulas &. §. si aliud.

¶ Ubi mens nullo modo potest p̃porcionari uerbis non attenditur mens in dispositiõe etiã larga. fallit nisi ex p̃cedenti destinatione contrahentiũ uel disponentium uel consuetudine unum p̃ reliquo sumatur. uide. ff. de le. i. l. si quis in fundi uocabulo. tex. & glo. in. l. librorũ. §. quod tamen cassius. ff. de le. si.

¶ Affectio aliqñ attendit dispositionẽ ultra uim uerborũ. ff. de le. i. l. si quis filiabus.

¶ Interp̃tatio uerborũ ñ trahitur ad oĩno extraneũ sonũ uerborũ. tex. cum glo. in. l. cum pater. §. cum imp̃fecta. ff. de le. ii. & d. l. librorũ. §. q̃ tamẽ cassius. ff. de le. iii.

¶ Uerba testatoris q̃ aliter possunt intelligi relata ad tp̃us testi. & aliter relata ad tp̃us mortis intelliguntur sc̃dm tp̃us testi. ff. de. le. iii. l. uxorem §. testamento.

¶ Si statutũ dicat uerba statuti debere intelligi sc̃dm p̃priuz significatũ an intelligat̃ s̃m cõmunẽ usum loquendi. bar. in. l. cum delanionis. §. asinam ff. de fun. instru.

¶ An interp̃tatio sit adiectio. uide de offi. dele. sup questionũ. in glo. iii.

¶ Q̃n lex p̃cedit p̃ modũ interp̃tationis omnia q̃ dicunt̃ in. l. interp̃tata intelligunt̃ repetita. in. l. interpretante. bar. in. l. omnes populi. in. xxv. coll. ff. de iusti. & iure.

Interrogatio Interrogatorium

Interrogatio facta testatori an uellet titium sibi heredem instituere & ipe respondit q̃ sic. facit q̃ testamentuz ualeat ac si dixisset talem heredem instituo. glo. est sing. in. l. iubemus. C. de testa. idem si interrogatur a testibus uel ab ipo herede. glo. in. l. pãphi lo. §. p̃positum. ff. de le. iii. adde qđ dicã infra sub dictione testiũ.

¶ An & quando possint fieri interrogationes in iudicio per iudicem uel partem. nõ. glo. xxx. q. 5e. ultima. iudicantem. ff. de interro. acti. per totum. & maxime in. l. ubicunq̃. adde q̃ iudex potest facere multas interrogationes partibus ante litem contes. de quibus uide quod nõt. Io. an. de iudi. c. i. super uerbo interrogatus. facit quod nõ. d̃ iura. calum. c. penul.

¶ Si interrogatus an uelit dimittere bona sua tali respondet cui alii uolo uel debeo dimittere. uidetur illi dimittere. bar. in. l. i. §. si quis ita. ff. d̃ uerbo. obli.

¶ Interrogatiua locutio non semp̃ includit negationem sed quandoq̃ difficultatem quandoq̃ caritatem. ff. d̃ dolo. l. sed dolo. ff. loca. l. sed damno. d̃ peni. di. i. si sacerdos. adde in prima constitutione ff. ibi quis enim amplius q̃ nos. quasi dicat nullus. & in. §. illud ibi. quis enim ludos. ff. de iurisdicti. om. iudi. l. si p̃ errorem.

¶ Interrogatio q̃nq̃ habz uim suggestionis. ff. de questionibus. l. i. §. qui q̃oni.

¶ Si interrogatio fit eo casu quo non debet an responsio preiudicet. uid. ff. de peti. here. l. si quis libertatez. ii. q. i. in primis. de offi. dele. cum olim & ibi nota.

¶ Iudex potest interrogare ubicunq̃ sibi uidet̃ de fi. instru. cum Iohannes. xxx. q. ulti. iudicantẽ. adde glo. in. l. i. ff. de interro. actio. & dic q̃ etiam postq̃ conclusio est in causa potest iudex interrogare. ut in. d. l. ubicunq̃. notat dñs Anto. in. c. i. d̃ iudi. & etiam ad petitionem tercii. s̃m glo. i dicta l. quicunq̃.

¶ Qualis precessit interrogatio talis intelligitur secuta responsio. C. pe ciuer. rescript. l. i. ff. de. v. obli. l. ticia. §. item respondit. ff. si certum peta. l. lecta. de fide instrumen. inter dilectos. §. ceterũ. de priuile. si papa. in fine. li. vi. de re iudi. abbate. eodem libro.

¶ Testi non ẽ faciendum interrogatoriũ nisi an credat uel sciat & maxime in generalibus interrogatoriis quia sepe in hoc decipientur. ut nõ. Io. an. in. c. inquisitionis. de accu. sup. v. credulitatẽ.

¶ De interrogatoriis fiendis testibus uide quod notat Specu. ti. de teste. §. iam de interrogatoriis & de testi. presentium. §. testes. libro. vi. & eodẽ titulo. c. ii. & ibi Inno. & Hostien. Archi. ii. q̃oe. i. in primis.

¶ Si interrogatus an possideat rem neget se possidere cum tñ possideat quid iuris. uide quod nõ. d̃ testa. raynaldus. in fi. & ibi concor.

¶ Interrogatio in iudicio an quis possideat quo tempore debeat fieri. nõ. ff. de rei uen. l. qui petitorio. in glo. utitur.

¶ An interrogatio possit proponi simul cum p̃n cipali. nõ. ff. de interro. ac. l. i. in glo. ii.

¶ Quot sunt necessaria ut interrogatio fiat pro qua parte quis sit heres. nõ. ff. de interro. act. l. i. in glo. actio.

¶ Quandoq̃ interrogationes fiunt ante litem contestatam ad iudicii ordinationẽ & de istis loquitur titulus de interro. acti. & maxime in. l. de etate. §. q̃ tacuit. & §. nihil interest. eo. ti. & causas quar̃ tales interrogationes fieri possint. ponit glo. magna. in. l. i. eo. ti.

¶ Interrogatio quam facit iudex debet esse clara non obscura ut. l. de etate. §. nichil interest. ff. de interro. act. o

¶ Interrogatio iudicis cum pcepto de respondendo zc. est pemptoria & una sufficit ut. l. ticia. §. usuras. ff. de le. ii. & l. i. §. de dila.

¶ Interrogatio que fit parti ut respódeat articulis fit post litem contes. & de tali loqtur. e. si post prestitum. de confes. li. vi. & quot reqruntur i ea uide ibi glo. de hiis interrogatóibus que fiunt pti uide bar. & bal. in. l. eius qui delatorem. ff. de iure fis. p alios. doc. in. l. ii. C. de iura. calum. do. Anto. in c. pe. de iura. calum. Io. an. in. c. ii. de confes. li. vi. Io. an. in addi. Spe. ti. deposi. §. fi. ad fi.

¶ Quot sunt interrogationes & quando fiant ante lit. contesta. nō. ff. de interro. acti. l. i. in glo. damni. ff. de rei uen. qui petitorio. i glo. utit. Speti. de interro. ac. §. i. nō. de iura. calú. cum causam in glo. finali.

¶ An interrogatio fiat de credulitate uel de ueritate. nō. ff. de interrogatio. l. i. in glo. damni.

¶ In petitione hereditatis qualiter fiat interrogatio. nō. C. de peti. here. l. cogi. in glo. ii. in fi. & ibi Dy. in. v. q. Specu. ti. de interro. actio. §. i. v. sciendum.

¶ An interrogatio debet pponi ante libelluz uel post. Spe. ti. de interroga. §. i. v. sed nunqd prius. & ibi Io. an.

¶ Si interrogatoria non fuerunt facta testib9 an possint iterum examinari. uide bar. in auti. qui semel. C. de proba. in penul. q. Io. an. in. c. cū causam de testi. Spe. ti. de testi. §. iam de interrogatoriis v. item caute.

¶ Interrogatio potest fieri a parte & a iudice & in quo differat. nō. xxx. q. ultima. c. finali. in glo. interrogandi.

¶ Ex qualitate interrogationis datur intellect9 responsioni. ff. de interro. ac. l. celsus. §. qui interrogatus. & l. si defensor. §. i. eo. ti. insti. de inutil. stipu. §. pterea.

¶ In dubio uidetur quis ad interrogatoria respondere si aliud non apparet. tex. & glo. in. l. i. §. si quis simpliciter. ff. de v. ob. nec reqritur q responsa oino concordent ut dicatur recte responsum sed sufficit q ex hiis mens colligatur uere uel interptatiue. ut. d. l. i. §. si quis. & in. d. §. pterea insti. de inuti. stipu.

¶ Tacens uel obscure respondens interrogatiói tunc uidetur confiteri quando aliquem terminuz ad deliberandum habuit sic limitatur. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de interro. actio. secundum Inno. in. c. cum in cunctis. de electi. in glo. diuerso. vsi. nam qui tacet.

¶ Interrogatio omissa in principio cause potest suppleri in quacunq parte iudicii. secundum bal. in prealleg. l. ubicunq. ff. de interro. actio. per illam legem.

¶ Iudex laicus potest interrogare sup matrimonio uel clericatu. sm Spe. ti. de cóuen. & recóuen. & si interrogatus cófitetur tenet confessio qñ fit de plano non p modú contradictóis. facit qd nōt. Arch. liiii. di. frequés. & bal. refert i. d. l. ubicúq. & sic non ob. c. tua. de ordi. cogni. quia intelligit de contentiosis.

¶ Respondens interrogationi cui uel quando nō debet sibi piudicat. in. c. put. de do. & contu. nisi respondeat premissa ptestatione de impertinentia. ut in. l. ptor. ff. de dam. infec. bal. in. l. si fune. ff. de interro. acti. qui etiam ibi dicit q interrogationi aduocati est respondendum licet cum eo non fundetur iudiciuz. p gl. ibi positá. facit. l. i. §. puericiá ff. de postulan.

¶ Interrogationes preparatorie fiunt uiua uoce implorato iudicis officio sine libello. etiam nondú in causa porrecto. scdm bal. in. l. si curatoris. C. de iure delibe.

¶ An interrogatio possit extorqueri a socio criminuz accusato uel etiam non accusato. nōt. C. de accusa. l. finali. in glo. finali. bar. ff. de questioni. l. repeti. §. i. Specu. ti. de teste. §. i. v. item q est socius criminis. notatur de confess. c. i. in glo. ii. de testi. ueniens. i. in glo. penultima. & nō. eodem ti. quoniá. in glo. ii.

Interruptio

An & quando actus inualidus habeat impedire interruptioné pscriptionis. uide bar. in. l. accusaturus. ff. de adul. & qd ibi nō.

¶ Si amitto possessioné & statim recupero an uideatur interrupta pscriptio. bar. in. l. qui possessionem. ff. de ui & ui ar.

¶ Qualiter interrumpatur prescriptio indicta a statuto. uide bar. in. l. in omnib9. ff. de ac. & ob.

¶ An interruptio prescriptiptionis facta contra principalem preiudicet fideiussori. bar. in. l. cum quis. §. si quis pro eo. ff. de solutio. adde glo. in. l. si fideiussor. in fine. ff. man. uide notata in. l. fi. ff. de duob. re.

¶ Qualiter interrumpatur prescriptio in corporalibus. bar. in. l. naturaliter. ff. de usucapi. dñs Anto. late examinat in repeti. c. fi. de causa poss. & proprie.

¶ Interruptio est duplex. s. ciuilis & nālis. ff. de acq. pos. l. qui uniuersas. ff. de usucap. l. nāliter. C. pro dona. l. ii. de prescripti. illud. xvi. qōe. iii. §. de prescriptionibus.

¶ Interruptio possessionis non interrumpit effectum tituli ueri sed ficti. fm bar. in. l. cuz solus. ff. de usucap.

¶ An p exceptionem uel lit. contes. factam coraz non suo iudice uel coram arbitro fiat interruptio prescriptionis. notat Archi. xvi. qóe. iii. §. de prescriptionibus.

¶ Quotuplex fit iterruptio & quibus psit. nō. C. de pscrip. lon. temp. l. ii. melius. C. de prescrip. xxx. an. l. cum notissimi. §. sed & si quis. in glo. innouatam. bar. ff. de usucap. l. naturaliter. & l. celsus. vsi. sed pone q alius possidet. uide de pscrip. illud. in glo. ii. xvi. q. iii. §. placuit. & §. de pscriptionibus. in glo. interrupta. Hosti. in summa de pscrip. rex imobi. §. quibus modis interrumpat.

¶ An interruptio sup una re perpetuet quo ad omnes si plures habet. nō. C. de anna. excep. l. fi. i glo. i. & ibi Cy.

¶ An interruptio possessionis interrumpat usucapionem & non effectum precedentis tituli interrumpat & sic duret titulus in precedente apprehensione. nō. ff. de usucapi. l. si is pro emptore. §. pe. in glo. fi. & ibi bar. in. l. eum qui edes. eo. ti. & ibi etiam bar.

¶ An interruptio fiat in criminalibus uel etiam in ciuilibus p oblationé libelli male cócepti. nota. bar. in. l. accusaturus. ff. de adul.

¶ Sola missione in possessionem interrumpitur

usucapio et prescriptio. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. si sup rebus. fm unaz lec. de quo ibi uide bar. in l. missio ff. p emptore.

¶ Interruptio facta contra unū ex reis debendi nocet aliis & facta ab uno ex reis credendi prodest aliis. casus est sing. in. l. fi. C. de duo. reis.

Interuallum Multa licent ex interuallo que non licent in continenti & econtra. ff. de solu. l. modestinus. C. de usur. l. p retentionē. ff. de priuil. credi. l. si uentri. & interuallo presumitur quis consentire. ff. de usur. l. cū quidam. & in palle. l. si uentri. C. q me. causa. l. cum te.

¶ Modicum interuallum non uiciat. C. de testa. l. cum antiquitas. ff. de uerbo. obli. l. i. §. cum autem addicit.

¶ Quis dicatur habere dilucida interualla. uide in l. furiosum. C. qui testa. fa. pos.

¶ Qualiter intelligūtur ista uerba per interualla competentia zc. nō. de senten. excō. constitutionem li. vi.

Interuerto Quis dicatur interuerter uide de acq. pos. l. si qs rez.

Intestatus Intestabilis

¶ Si quis accusatur & condemnatur de crimine capitali & fit illi expressa condemnatio bonorum etiam si appellet & pendente appellatione decedat postea heres in causa appellationis succūbat. an iste efficiat intestatus. bar. in. l. qui a latronib⁹ §. si quis. ff. de testa.

¶ An is qui non potest facere testamentuz dicatur decedeř intestatus. tex. & ibi bar. in. l. i. ff. de suis & legit.

¶ Casus in qbus bona decedentis intestati & nō habentis heredem non applicātur fisco. uide in. l. iubemus. C. de ppo. sa. pa. li. xii.

¶ Intestatus decedit qui solum condidit codicillos. C. qū die. lega. ced. l. fi.

¶ Quid importent hee dictiones intestatus ab intestato & an inter eas sit dría. uid bar. in. l. centurio. ff. de uul. & pup. & in. l. i. ff. de suis & legi. ubi bonus tex. bal. in. l. generaliter. in prin. C. de insti. & substi. sub condi. fac. & in. l. antiquiorib⁹. C. de iure delibe. ubi glo. & in. l. ii. C. ed testamēmili. in aut. pterea. C. unde uir & ux. & in. c. i. de feu. succe. colla. x. adde de succes. ab intes. cum dilectur. glo. in. l. ut liberis. C. de colla. do. Anto. de butri. in consi. suo. xxviii. adde insti. de here. que ab inte. in pn. ff. de p. signi. l. intestatus. adde Io. an. in addi. Spec. ti. de succes. ab intes. super rubrica. Item adde dñm Ange. in consi. suo. xxv. & in cōsilio. ccxv.

¶ An statuta loquentia in successionibus ab intestato habeant locum in hiis qui moriunt intestabiles. uide bal. in. c. i. de suc. feu. col. x.

¶ Capella uel altare in quo clericus est intitulatus succedit ei ab intestato. nō aūt ecclesia i qua est dicta capella siue altare. Io. an. in. c. i. de succ. ab intes. ubi uide.

¶ Quamdiu est locus successioni ex testamento cessat successio ab intestato. ff. de acquir. here. l. quādiu.

¶ In successionibus ab intestato hodie non est differentia agnationis uel emancipatōis & patrie potestatis. in aut. de here. q ab intes. §. ii. secus in successione ex testō. ut nō. in aut. ex cā. C. de lib. pte. uel exhereda.

¶ An quis pōt p parte decedere testatus & pro parte intestatus. nō. ff. de inoffi. testa. l. nam & si parentibus. in glo. fi. & l. mater. eo. ti. ff. de regu. iuris. l. id quod nostrū. fallit ad pias causas. scdm bar. in. l. i. C. de sa. san. ec.

¶ Impubes non decedit pprie intestatus sed intestabilis. sm glo. in. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. & in. l. ii. C. qui testa. fa. poss. Cy. in. l. i. C. qñ impu. inter pu. & uidu. adde bal. in. l. si arrogator. ff. de adop. in. vi. coll. & qd nō. bar. in. l. ii. ff. de lega. i.

¶ Successio ex testamento etiam in parte includit successionem intestati preterquaz quo ad specifice obtenta. ff. de inoffi. testamen. l. si non mortis. §. finali.

¶ An statutū disponens q in successionibus ab intestato agnati pferanť matri habeat locū in pupillo & ipm comphendat. uide Saly. plene in. l. cū antiquioribus. C. de iure delibe.

¶ Ubi quis priuatur herede pter suū delictum non diciť decedere intestatus sed intestabilis ubi uero pter etatem furorem uel pdigalitatem an pprie dicatur intestatus. glo. est orci. in. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe.

Intimatio Intimatio debz fieri alicui potius i eo loco ubi plus habitat q alibi. ut nōt. Io. an. in cle. causam. de elec. sup. p. habitare.

¶ Que sit forma intimationis alicui faciende siue in causa appellationis siue in aliis causis. uid in preallega. clemen. causam. §. i. & §. ii. de elect. & quod ibi nō.

¶ Qualiter debeat fieri intimatio uniuersitati uel collegio. glo. in dicta clemen. causaz. glo. in. c. bone. primo. de elec. super uerbo singulares. glo. in. c. si capitulo. de conces. prebē. li. vi. adde quod dicam. i. sub dictione uniuersitas.

¶ Uerbum intimare habeť in. l. ea que. C. de tēp. in integ. resti. pet.

Intimiditas Est peccatū. sm. s. Tho. secunda secūde. q. cxxvi. articulo. ii.

Intollerabile Quando aliquid dicať dicatur intollerabile & quando non. uide Io. an. post Archi. in. c. uenerabilibus. §. postquam. super uerbo patenter expressum. de senten. excō. li. vi. & de offi. dele. cū contingat. & de sen. ex. p tuas. & c. solet. primo rñso eodem ti. li. vi.

In totum Hec dictio ponitur pro omnino notatur. ff. de regu. iu. l. in totum.

Intra De significato huius dictiōis nōt. bar. & bal. in. l. i. ff. de offi. pfec. urb. & in. l. i. §. dies. ff. de succes. edic. & in. l. si ita stipulatus fuero. x. aur. v. iuncta. l. qui hoc anno. ff. de. p. ob. in. l. in uenditione. ff. de ac. emp. & in. l. si quis sic. ff. de. p. sig.

¶ Intra idest citra. ff. de ali. & ciba. lega. l. alio. & in. l. finali. C. de lib. prete. & ibi per do. meum Raphal. ful.

¶ Hec dictio intra quandoq includit ut intra

centesimũ diem· tũc includitur centesimus· ff· de adul·l·pater· in pñ· ff· de succes· edic·l·i·§· quod dicim⁹· C· quõ & qñ iudex· autẽ qui semel· de excep· pia·l·vi· quandoq̧ excludit· ff· de uerbo· obliga·l· qui rome·§· calimacus· & l· si ita quis·§· seya· eodem titulo·

¶ Hec dictio intra ponitur ꝓ ante· ut·l·i· in pñ· ff· de uul· & pup· facit·l· si intra· ff· de pac·

¶ Si lego tibi omnia intra talem arborem an intelligatur ipsa arbor inclusa· Guil· tenz ꝙ sic g·l·i·§· dicimus· ff· de succe· edic· bar· in·l·i· ff· de offiẽ· prefec· urb· bal· in·l· fundi· ff· de contrahen· emptẽ· uide quod habetur in·l· anniculus· ff· de ꝓ· significatione·

¶ Si lex imponat penã nisi qd fiat intra annum non incurrit penã nisi elapso anno· uide in autẽ· de here· ab intes·§· ante iniciũ·

¶ De hac dictione uide in·l·ii· C· de pact· inter emp· & uendi· & in·l· quicquid astringende· ff· de uerbo oblig· & in autẽ· quod locum· C· de do· cau· & non nu·

¶ Dictio intra potest intelligi ꝙ respiciat inicium & finem temporis· quod nota· pro testibus· uide i·l·iiii·§· si intra· ff· de dam· infec· intra idest post· ff· de uerbo· oblig·l· insulam· & intra tempus notat omne tp̃us uel temporis ꝑtem cui adiungitur· ff· de ma· testa·l· si ita·§· si· facit· ff· de ꝓ· obli·l· ante diem·

¶ De hac dictione uide· ff· de statulib·l· si intra· & i· ꝙ si intra· ff· qui & a quibus· uide nõ· ꝑ bar· in·l· si tamen diem· ff· de condi· & demon·

Intransitiua De intransitiua locutiõe uide tex· in·l·i· ff· de re· diui· in ꝓ· obligatione·

Intricatio Intricatio bonorum dicitur fieri quando quis obligat cõsumit uel donat· glo· in·l· summa cum rõne· ff· de pecul· & talis intricatio si fiat ab habente creditores ꝓsumit fraudulenta· ubi est bonus tex·

Intrinseca Intrinseca magis attendi debent q̃ extrinseca· ar· ff· si cer· peta·l· cum quid· in fi· C· de usur·l·i·

Introductum Exponitur·i· intus ductũ· ff· de iusti· & iure·l· ex hoc iure· ff· de legi·l· nam ut ait·

Intrusus Intrusus nõ est in possessiõe tollerandus· Inno· in·c· qualit̃ de accu· bal· in·l· pe· C· de pigno· ac·

¶ Quicunq̧ aliquo modo adheret alicui intruso a sede apostolica est excõmunicatus & omni dignitate honore atq̧ ordine priuatus· xxiii· dis· in nomine dñi·

¶ Quis dicatur intrusus in beneficio· u de Io· an· & moder· in·c· cum satis· de offi· archi· & in·c· ueniens· de accusa·c· cum nostris· & c· litteras· de conces· preben· Hosti· de resti· spoli· in litteris· In no· de elec· nihil· de resti· in integ· cum uenissent· adde tex· & quod ibi nõ· de preben· cum iam dudum· Inno· & doc· in·c· transmissaz· de elec· bonus tex· de conces· preben· quia diuersitatem· ubi ille dicitur intrusus qui preter superioris auctoritatem ingreditur beneficiaz· Item ille dicitur intrusus qui habet beneficiũ a superiore interdicto uel priuato· de exces· pla· tanta· uide tex· in·c· euz qui de preben·li· vi·

¶ An intruso sit a subditis obediendum & an soluentes intruso debita ratione beneficii liberentur· Inno· & Hostiẽ· in·c· in litteris· de restitutẽ· spoli· Arch· de preben· eum qui· libro· vi· Inno & dñs Anto· in·c· nichil· de elec· adde bal· in·l· falsus C· de furtis·

¶ An ꝑlatus intrusus possit absoluere· uide nõ· in c· dudum·ii· de elec· & ibi glo·

¶ An ea que fiunt ab intruso ualeãt· uide· vii·q· i· factus est corneius· xxv·q·i· omne quod·

¶ Si intrusus aliqua debet ecclesie an illa sint restituenda· uide· xxii· di·c· penul· in glo·ii·

¶ Intrudere se in bñficio uel retinere beneficiũ quo aliqs canonice est ꝓuatus sunt paria· de pur· ca·c· cum dilectus·

¶ Si causa cõmiteittitur alicui episcopo puta ueronensi & unus est intrusus q tamen possidet alter est legitimus non tamẽ possidet cognoscit de causa is qui possidet scd̃m Vincẽ· qui ita notat in c· per uenerabilem· qui fil· sint legi· dixi supra sub dictione delegatio·

Intus Ecclesia non potest esse intus & foris qm̃ est una tm̃· xxiiii·q·i· cipriãnus· & c· dicimus·

Inuasor Inuadere Non licz alicui etiam ecclesie inuadere res alienas· xii·q·ii· sicut ecclesia·

¶ Inuadere·i· rape uel occupare imobilia· C· ad exhib·l· instrã· C· de ac· emp·l·ii·

¶ Inuasor dicitur qui iniuste rem debitaz detinet· xvi·q·i· decime· nõ· de elec· generali·li· vi· & eo· ti· dudũ·ii· in glo·

¶ Inuasores qualiter puniant̃· uide· C· unde ui·l· inuasor· & l· meminerint·

¶ An inuasor teneat̃ de interitu· nõ· C· unde ui· si de possessione· in glo· fi· uide Cy· C· de his qui ui metusue cau· fi·l·i·

¶ Si fiat inuasio rei uacantis an & qñ inuasor teneat̃· nõ· C· unde ui· ꝑ totum·

¶ Inuasor rerũ ecclesiasticaꝝ & ꝑsonaꝝ an sit excõicatus uel excõicandus· nõ· de foro compe· con questus· in glo· fi·

¶ Quis dicat̃ inuasor· nõ· ff· de peti· here·l· item ueniunt·§· ꝑter hec· & l· sed & si lege·§· quod ut senatus eo· ti·

¶ Differentiam inter inuadere & occupare ponunt docto· quia inuasio refertur ad imobilia occupatio ad mobilia· glo· C· de rei uendi·l· domum uide in·l·ii· C· de actio· emp· unde qui rem mobilem accipit improprie dicit̃ inuadere· C· ad exhi·l· instrumenta·

Inuariabile Jus naturale semper manet & est omnino inuariabile·i· dis· ius naturale· insti· de iure natu· gen· et ciui·§· sed naturalia·

¶ Inuariabilia sunt omnia ꝓcepta legis moralia q̃ ad nature ius ꝑtinent· vi· di· his itaq̧· adde bonã glo· in·c·i· de deci·li· vi·

Inuecta et illata An inuecta et illata per fm conductorez sint obligata primo locatori· nõ· ff· loca·l· si in lege·§· si colonus· in glo· manet· uide nõ· in l· certi· ff· loca·

¶ An inuecta et illata sint tacite obligata domino· notatur· C· in qui· cau· pig· ta· contra·l· si non

inducta·in glo·i·C·loca·l·certi iur·in glo·finali et ibi uide Cy·et alios.

¶ Si res aliena uel minoris sit inuecta an sit obligata·uide Cy·in dicta·l·certi iur·

¶ Pro iure agatur ꝓ talibus inuectis & illatis uide Cy·in·d·l·certi iuris·in ulti·q·

Inuentor Inuenire

Qui inuenit rem alienam & non restituit furtum facit·xiiii·q·v·si qd inuenisti·&·c·multi sunt·& ibi nō·

¶ An inueniens rem alicuius deperditam licite possit a dño petere mercedem inuentionis·uide bar·in l·falsus·§·qui alienū·&·§·se·ff·de fur·adde doc·in c·dudum·ii·de elec·

¶ An inueniens rem non suam cuius tamen dominum ignoret possit eam licite retinere·dic ut notatur in preallega·l·falsus·§·qui alienum·Hostié·in summa de usuris·§·pena·ꝟ·quid si nullus apparet·Idem in summa de penis·§·quibus ꝓsi·quid si quis inuenit·

¶ An inueniens thesaurum in solo uel agro alieno sibi lucra faciat·habetur insti·de re·diuisi·§·thesaurus·C·de thesau·l·nemo·ff·ad exhib·l·thesaurus·glo·xiiii·q·v·si quid inuenisti·& distinguitur an casu inuenerit & tunc diuiditur inter dominum soli & inuentorem·an ex ꝓposito & cedit lucro dñi soli.

¶ Quid sit agendū de rebus alienis inuentis·uide san·Too·scda se·q·lxvi·ubi ualde pulcre distinguit in materia·

¶ Inuentionis uocabulo rei apprehensio cōtinetur ut insti·de re·diuisi·§·thesaurus·C·de fideius·l·si barsatoram·

¶ Qui inuenit rem alienam si uult euadere penam furti·debet facere eam preconizari·Host·et Io·an·de elec·dudū·ii·sup glo·& ibi doc·

¶ Quid sit inuentio·nō·C·de thesauris·l·i·li·x·in glo·inuenient·nō·ff·de acq·re·do·l·nunq̄·§·thesaurus·& ibi bar·

¶ Inueniri quis dicitur quando pōt apprehendi ideo si statuto debet puniri inuentus cum armis nō dicitur inuentus solūmodo si uisus est·Dy·& bal·in·l·i·ff·de re·diui·nec etiam datur premium sic inuenienti·C·de fideius·l·si barsacorā·& si statutum daret premiū inuenienti malefactorem intelligi debet de iuento & habito·glo·ff·de condi·sine cā·l·si fullo·

¶ Inuentus dicitur in crimine qui crimen commisit licet in fraganti crimine non fuerit reptus·quod est uerum quando inuentio non facit crimē absq; eo quod sit & ideo si statutum punit inuentum portare arma uel inuentum de nocte nō punietur nisi inueniat̄ p familiā·licet reuera denocte fuerit & arma portauerit·ar·i auth de san·episc·§·reuerendissimis·& ibi nō·in lec·colla·ix·

Inuentarium

Mortuo episcopo ab intestato debet fieri inuentarium omnium bonorum suorum & si quis aliquid subtraxerit debet de furto puniri·xii·q·v·sic ubi·

¶ Inuentarium debet fieri ab ecclesia·glo·in·c·fi·de testa·

¶ Omissio inuentarii induxit ꝑsumptionē contra heredem ꝙ surripuit res hereditarias·tex·in auth·de here·& fal·§·sancimus·

¶ Inuentariū non recipit ꝓbationē incontrariū allegatur tex·quem dicunt nō esse alibi·in·l·nōia·C·de arbi·tutel·& quod ibi nō·

¶ An & quando litigans cum tutore uel curatore debeat habere copiam inuentarii·bar·in·l·i·ff·de cura·bo·dan·

¶ Aliqua circa materiā inuentarii uide p bal·in·l·filium quem habentem·C·famil·herc·

¶ An exceptio inuentarii ꝓsit fideiussori succedenti reo ꝑncipali·uide bar·i·l·sticum·§·ꝙ uulgo ff·de solutio·

¶ An p̄latus teneatur facere inuentariū de bonis suis & de bonis ecclesie·dicam infra sub dictione prelatus·

¶ De diuersis formis inuentarioꝝ uide Specu·ti·de instrumen·edict·§·finali·et in·§·dicto·ꝟsi·quid si heres·

¶ An heres usurarii qui non fecit inuentarium teneatur ad soluendas usuras ultra uires hereditatis·nō·glo·de usur·tua·de rapto·in litteris·de usur·q̄q̄·li·vi·ubi Io·an·adde do·Anto·de bu·et moder·in·c·debitores·de iureiur·in ulti·q·& ibi dixi·in repet·illius·c·

¶ An curator datus bonis teneatur facere inuentarium·glo·ꝙ sic·in·l·i·ff·de cura·bo·dan·tex·in l·i·circa finem·ff·de uen·in pos·mit·adde his plene p Albert·in·l·de creatōibus·C·de epis·audi·

¶ An curator datus ad litem teneatur facere inuentarium·dic ꝙ non·glo·in·l·de creationibus C·de episco·audi·bar·in·l·& si ad species·ff·rem pu·sal·fo·

¶ An heres qui non fecit inuentarium priuetur trebellianica·bar·in·l·marcellus·ff·ad trebel Cy·& bal·in auth·sed cum testator·C·ad legem falci·bal·in·l·cum tale·§·ticius·ff·de condi & demon·faciunt notata in auth·de hered·& falci·§·si uero non fecerit·

¶ An inuentarium factum a pupillo instituto ꝓsit substituto ut non teneatur ad solida legata·& an substitutus pupillaris faciens inuentarium teneat̄ in eo describere omnia bona tam patris q̄ pupilli uide de his·bar·in·l·in ratione·§·ꝙ uulgo·ff·ad legem falci·

¶ An fideicōmissarius uniuersalis teneatur facere inuentarium sicut heres·bar·in·l·i·ff·de iur deliber·& in dicta·l·in ratione·§·ꝙ uulgo·ff·ad legem falci·

¶ An heres qui non fecit inuentarium teneatur in foro conscientie ultra uires hereditatis·bar·super ꝛ̃ica·ff·de acq·here·& in·l·i·C·de sa·san·ec·bal·in·l·filium quem hebentem·C·famil·herc·Io·an·in·c·q̄q̄·de usur·li·vi·bal·in·l·fi·in·prin·C·de iure delibe·ubi p Ang·& in·l·more·ff·de acquir·here·uide omnino bal·in·l·i·C·de his·qui pe·no·in·ix·q·& in·l·uoluntatis·C·de fideicō·Inno de imu·ecclē·quia plerīq;·adde dñm Anto·de butri·& moder·in·c·fi·de solutio·&·c·fi·de sepul·adde glo·xii·qōe·ii·episcopus qui filios·dixi supra sub dictione heres·

¶ Confectio inuentarii ꝓdest in obligatiōe inter uiuos·glo·est sin·sm bal·& Ang·in·l·q̄ dotis·ff·solu·matri·

¶ Quando incipiat currere tempus conficiendi inuentariū heredi substituto·Io·an·in addi·Speti·de instru·edic·§·dicto·ꝟ·quid si heres·

¶ Confectio inuentarii pōt remitti p testatorē. ut. l. fi. C. arbi. tutel. adde nōta. in. l. tutores. C. de admi. tu. in gl. publicap. Cy. in. l. fi. §. illo. C. arbi. tute. bar. in. l. in cōfirmādo. ff. de confir. tu. Speti. de tu. §. finali. ꝟsi. hoc autem. & ibi Io. an. adde quod dicam. j.

¶ Inuentariuz tutoris non requirit uocationem creditoꝝ secus in inuentario heredis. glo. est ordinaria in. l. tutores. in. ꝟ. psonaꝝ. C. de admi. tuto. insti. de suspec. tu. §. generaliter.

¶ An exceptio inuentarii possit opponi post sententiā ad impediendā executionē. uide Spe. ti. de instru. edic. §. fi. ꝟ. sed nunqd heres. & ibi Io. an. in addi. adde bar. in. l. ex diuerso. ff. solu. ma. l. neusenius. ff. de re iudi.

¶ Qualiter teneatur heres conficiens inuentariū & an possit pcise compelli ad quantitatē debitam uel legatam. uide bar. in. l. in rōne. §. diligent. ff. ad. l. fal. ubi de hac materia.

¶ Materia inuentarii faciendi ab herede an & qñ & a quo factum alteri ꝓficiat. uide bar. in. d. l. in rōne. §. ꝙ uulgo.

¶ Tempus conficiendi inuentariū per heredem computatur a die adite hereditatis. uide in. l. fi. §. i. & §. in computatione. C. de iure deliberan. bar. in. l. si in diem. in principio. ff. de condi. & demon. ad mām adde nō. in. l. fi. §. sin aūt dubius. C. de iur. delibe. in glo. delatā. & ibi Cy. in pma. q. & nō. in. §. sequē. uide Cy. i. d. l. fi. §. si uero postq̄ bar. ff. de statu li. l. statulibe. §. si qs heredū. Speti. de instrumē. edic. §. finali. ꝟsi. in huius autem. & ibi Io. an.

¶ Ualet inuentarium etiam si in eo omittatur signū crucis. uide in palle. l. fi. et bar. ponit in. l. ii. §. prius. ff. de uul. & pup. adde Cy. in. l. fi. §. si aūt dubius. C. de iure delib. bar. ff. de uen. inspi. l. i. §. quod aūt. Spe. ti. de instru. edic. §. fi. ꝟsi. in huius autem. & ibi Io. an.

¶ Unde dicatur inuentariū. nō. in. l. fi. C. de iur. delib. doct. in. c. raynaldus. de testa. glo. in. c. quia contingit. de reli. domi.

¶ Tutor qui non fecit inuentariuz quod facere poterat pdit hereditatem. bar. in. l. ii. ff. de cōfir. tuto. ubi etiam tractat an tutor datus ad unū articulum teneatur facere inuentarium. Item an eo ipo possit repelli tutor ꝙ fuit in mora faciendi inuentarium. Item que res poni debeant in inuentario & ꝙ non est necesse ponere in inuentario nomē debitoris de quo non apparet instrumentū & ꝙ res sint describende in inuentario p uocabula & demonstrationes sicut in libello. Item ꝙ anteq̄ tutor incipiat administrare oportet inuentarium esse perfectum. de his omnibus uide bar. in preal. l. ii.

¶ Prohibitus a testatore facere inuentariū pōt ad illud cogi p iudicem. bar. in. l. in confirmando ff. de confir. tuto. uide quod. s̄. dixi.

¶ An filius non faciens inuentarium pdat legitimam. uide Cy. & bar. in aut. sed cum testator. C. ad legem fal.

¶ Fiscus & qui utit iure suo non tenet facere inuentariū. bar. in. l. i. §. an bona. ff. de iure fis.

¶ De inuentario faciendo p iconomū de rebus ecclesie cedente uel decedente plato. uide Io. an. i c. ut pterite. de elec.

¶ Contra inuentarium publice confectum non admittuntur testes. sḋ contrariuz allegaui. s̄. casuz singularem cui adde quod nō. in. c. fi. de proba. in glo. ultima.

¶ Ecclesia cui fit unio debet facere inuentarium de bonis ecclesie unite. d. reli. domi. quia monasterium.

¶ Infra quod tempus debet fieri inuentarium per heredem. nota. insti. de here. qua. & di. §. extraneis. in glo. prestiterit. C. de iure deliberan. l. finali. §. sin autem dubius. & ibi doctores. Specu. ti. de instrumē. edic. §. fi. ꝟ. in huius autem. & ibi Io. an. in addi.

¶ Infra quantum tp̄us debeat fieri inuentariuz p tutorem & de eius materia nō. C. de admi. tut. l. tutores. in glo. i. & ibi Cy. in. i. ii. & iii. q. bar. in l. tutor. qui reptoriuz. in prin. ff. de admi. tu. Speti. de tu. §. fi. ꝟ. fiet autez. & ti. de instru. edic. §. fi. & §. edicio.

¶ An fideicōmissarius uniuersalis possit uti beneficio inuentarii confecti ab herede restituente. de quo. dixi supra. & an heres non conficiens inuentarium si restituat hereditatem non retenta trebellianica teneatur ultra uires hereditarias si fideicōmissarius fecit inuentariū. uide Ang. in cōsilio suo. xxx.

¶ An heres faciens inuentariū postea cōpromittens in causa crebitoris uel legatarii pōt condemnatus uti beneficio inuentarii. uiḋ Ang. in palle. consilio. xxx.

¶ Propter obmissam cōfectionez inuentarii nō ꝓpterea heres impeditur detrahere debita. uide Ang. in consilio. suo. lxii. quod incipit qm̄ nichil.

¶ Que sit forma inuentarii heredis ponit Spe. de instrumē. edic. §. finali. ꝟsi. nunc dicamus. & sequen. adde notata in. l. finali. §. sin autem dubius. in glo. ceterorūq. et glo. sequen. C. de iure delibe. & ibi bar. plene. C. de bo. pscrip. l. si quis intra. in glo. iii. & ibi Cy.

¶ Formā inuentarii tutoris uide p Spe. ti. de instru. edic. §. fi. in pn.

¶ An pater teneatur facere inuentarium de rebus filii in quibus habet usumfructum. Speculati. de instrumen. edic. §. finali. ꝟsi. quid de patre. ubi de hoc.

¶ An inuentarium possit fieri elapso termino. Cy. in. l. finali. §. sin autem dubius. C. de iure deliberan. in. v. q. bar. ff. de admi. tuto. l. tutor qui reptorium.

¶ Inuentariuz debet fieri coram iudice ut p ipm approbetur. nō. Cy. in. l. tutores. in. iiii. qōe. C. de admi. tuto. & ibi glo. bar. ff. de admi. tu. l. cirographis. & ibi nō. glo. Spec. ti. de instru. odic. §. finali ꝟsi. penul.

¶ An per inuentariū ꝓbentur res. C. arbi. tutel. l. finali. in pn. i glo. inscripserit. & idem Cy. ibi in prima opposi. Specu. ti. de instru. edic. §. finali. ꝟ. quid si heres.

¶ An & qualiter debeat fieri copia inuentarii. ii. ff. de cura. bo. dan. l. i. §. penultio. & ibi bar. ff. de admi. tuto. l. tutor qui reptorium. in principio. C. quando & qui. quarta pars debe. l. ii. ad finem. l. x. & ibi bar.

¶ Si fiat inuentarium in quo prodest & in quo si non fiat nocet. notatur in aut. de here. & falci

§.si uero expressim in glo. lucrari. uide nota in. l. finali. C. de iure delibe.

¶ Qui teneaṇt facere inuentariū. nō. Spec. & ibi Io. an. ti. de instru. edic. §. fi. uide bar. in. l. in rōne §. quod uulgo. ff. ad. l. falci.

¶ An ille qui celauit aliquid gaudeat beneficio inuentarii. nō. bar. ff. ad. l. fal. l. paulus. & C. de iur delibe. l. fi. §. licentia.

¶ An confectio inuentarii debeat fieri eodem contextu. dic quod non. & quod plures notarii non possint particulatim perficere idem inuentarium. glo. in aut. de here. & falci. §. si uero absint. in. ꝟ. inuentarium.

¶ Administrator etiam unius negocii debet conficere inuentarium. bonus textus est. C. de episc. & cleri. l. nulli. ubi Iaco. butr. qui querit an tutor datus ad auctoritatem prestandā debeat conficere inuentarium.

¶ An qui semel fecit inuentariū possit illud mutare. uide in. l. omnibus iudicibus. C. de sportul.

¶ Inuentariū concernit illos & ab illis tm̄ debet fieri qui hn̄t reddere rōnem. bal. in. l. cum oportet. §. i. C. de bo. que liber. qui allegat. l. orphanotrophos. C. de episc. & cleri.

¶ An litiganti cum tutore debeat dari copia inuentarii. uide in. l. i. C. de cura. bo. dan.

¶ Actor ad causam uel curator ad litem non tenentur facere inuentarium. Guil. de suza. C. de procura. l. neque.

¶ Si heres per errorem posuit in inuentario plures res quam debeat. uide bal. in aut. sed cum testator. C. ad legem fal.

¶ An heres rogatus de restituendo debeat facere inuentarium pro tota hereditate uel pro sola quarta quam retinet & pro qua tenetur creditoribus & legatariis. uide Io. an. in addi. Spec. ti. de instru. edic. §. fi. ꝟ. nunc dicamus.

¶ Sufficit inuentariū fuisse completū debito tempore licet non fuerit debito tēpore inchoatum. uide in dicto. §. fi.

¶ Nec rusticis nec mulieribus non conficientibus inuentariū uel minus sufficienter conficientibus subuenitur sicut nec militibus. arg. C. de iur. & fac. igno. l. fi. & quod nō. eo. ti. l. i. bal. in. l. fi. in prin. C. de iure delibe.

¶ Si ecclesia cepit hereditatem damnosam sine beneficio inuentarii pōt ipsam dimittere sine alia restitutione in integrū. C. de sacrosanc. ec. aut. sicut alienatio. quod est bene notandū. sm̄ bal. in preallega. l. finali. in prin. uide bar. super rubrica ff. de acquir. here. docto. in dicta. l. finali. & in. l. fi. C. de repu. uel absti. here.

¶ Etiam locuplete hereditate expedit heredi habere beneficia inuentarii quia multa sunt. ut. l. fi. §. & si prefatam. & §. in cōputatione. C. de iure deli. ar. ff. ad trebel. l. quia poterat. ibi nec in test. bal. in. d. l. fi. §. i. qui tn̄ refert Cy. & Rycar. malūb. dixisse contrarium.

¶ Ad inuentarii confectionem non debent citari creditores absentes. sicut legatarii. glo. i. aut. sed cum testator. C. ad. l. fal. & uide in dicta. l. finali. §. & si prefatam. ibi cum satis etc. & ibi bal. in. d. l. finali. §. i. dicit quod nō sufficit citari procuratores absentium. per glo. in. §. si uero absint. in aut. de heer. & fal.

¶ Per non confectionem inuentarii delictum arbitrarium non efficitur solidi executiuū & sic nō desinit esse arbitrarium. bal. in. l. uoluntatis. C. de fideius.

¶ Si in loco confectionis inuentarii seruatur ex consuetudine minor sollemnitas qua requiratur de iure cōmuni illa intelligitur subrogata in locum alterius & hoc sufficit constare ex inspectione inuentariorum aliter consuetudine non probata hoc colligitur ex his que notat bal. in. l. i. C. ad uelle. uide eundem in. l. fi. in prin. C. de iure delibe. ubi dicit sufficere si fiat inuentarium sm̄ consuetudinem. Item uide eundem in aut. sed cum testator. C. ad. l. fal.

¶ An heres conficiens inuentarium possit capi pro debito defuncti. bal. in. l. fi. §. & si prefatam. C. de iure delibe.

¶ Si heres omittit facere inuentarium ita perdit trebellianicam sicut falcidiam. in aut. de here. & fal. §. inordinatū. & §. hinc nobis. per que uide tex. & e. raynaldus. de testa. i fi. arguēdo a rōe finali. cessante. Iaco. tn̄ de bel. in aut. de here. & fal. & bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. tenuerunt contrarium & Io. an. i addi. Spe. ti. de instru. edic. §. fi. ꝟ. nūc dicamus.

¶ Inuentariū heredis differt ab inuentario tutoris quia inuentariū heredis nō pōt remitti sed tutoris sic. bal. in. l. fi. §. i. C. de iure deli.

¶ Beneficium inuentarii non tollitur per statutum. ita dicit glo. in. l. fi. §. in computatione. C. de iure deli. quia cum tractatur de damno uitando statutum debet restringi per ius cōmune. ut. l. si seruus nostri. C. de noxa.

¶ Primū beneficium inuentarii est secundum rationem naturalem uidelicet quod quis non obligetur nisi secundum uires hereditatis. & ideo sm̄ ius canonicum. non est necessarium inuentarium sed sufficit sola iustitia & equitas naturalis. ut nō. de usur. quod. li. vi. & ideo statutum quod debet intelligi sm̄ naturalem rōnem congrue possit hanc interpretationem recipere. ar. ff. de excu. tuto. l. scire oportet. §. sed & si maxime. quod nō. alia autem beneficia inuentarii que non concernūt iustitiam naturalem sed tantum ius positiuum. exemplum in preallega. l. finali. §. donec. & §. licentia. credo posse tolli per statutum cum & ipsa equitas canōica quandoque talia beneficia non admittat. ut nō. xiiii. q. v. non sane. & ibi Arch. bal. in. l. cum a matre. in fine. C. de rei uen.

¶ Protestatio que apponitur in inuentario. s. quod si apposuit non opponenda habentur pro non appositis nichil releuat nisi auctoritate iudicis admittatur in causa cognita quia ex quo sunt apposita presumitur quod debeant apponi. ut in. l. fi. C. arbit. tute. et ibi bal.

¶ Si tutor in inuentario nō loquatur precise sed dubitatiue dicendo credo quod sit in bonis talis res in iudicio et apud acta tātum operabitur uerbū credo quantum uerbum precisum. ut nō. in. l. ii. §. quod obseruari. C. de iura. calum. ita dicit bal. in. d. l. finali. C. arbi. tute.

¶ Si testator iussit solui legata de bonis suis tūc heres etiam qui non fecit inuentariū non tenetur ultra uires hereditatis. dictū est bal. multū singu. in. l. i. C. de his qui pe. no. quod perpetuo nō.

¶ Heres qui repitur dolo res hereditatis celasse olim secundú ius. ff. priuabitur tantum beneficio l. fal. quo ad illas res. ut. ff. ad trebel. l. paulus. de iure uero. C. duplú restituebat. ut. C. de iure deli. l. fi. §. illo procul dubio. hodie uero de iure aut. perdit tota fal. legatorum. ut in aut. de here. & fal. §. sancimus. et ibi glo. bar. & bal. in aut. sed cum testator C. ad. l. falci.

¶ Si unica res sola subtrahatur per heredem ruit totum inuentariú. nec illius bńficio heres gaudet bal. in dicta aut. sed cum testator. uersi. sed quero hic subtraxit.

¶ Non ualet inuentarium in quo deficit forma. bal. in. l. uniuersa. C. de preci. impa. offer. preterq̃ si omittatur signú crucis. de quo dixi supra scdm bar. & bal. in dicta. l. finali. §. sin autem dubius. C. de iure delibe.

¶ An heres possit facere inuentariú per procuratoré dic quod sic. ex iusta cá & idem in inuentario tutorum nō. in. l. si infanti. C. de iure delibe.

Inuestitura

Quis dicitur inuestiri altero de quatuor modis sm Inno. in c. per tuas. de dona.

¶ Inuestitura non transfert possessioné sed dat licentiá intrandi in eam propria auctoritate. de cōsue. ex litteris. de quo dicam plenius. j.

¶ Olim concessum erat imperatoribus ut epi ab eis reciperent inuestiturá. lxiii. di. adrianus. & in. c. i sinodo quod postea fuit reuocatú. de quo dixi supra sub dictione impator.

¶ Recipiens inuestituram alicuius dignitatis de manu laici est excōicatus. xvi. qōe. vii. quoniam inuestituram.

¶ An & qñ per inuestituram transferatur possessio uel non. uide glo. de consue. c. ii. de donat. per tuas. de hiis que fiunt a maio par. ca. c. ex ore. de insti. auctoritate. de preben. pro illorum. & §. accedens. Inno. de resti. spo. in Iris. Dy. in regula. i. li. vi. nō. de elect. transmissam. & est conclusio quod aut fit inuestitura ante aliquod ius translatum. aut post. & si post aut possessio est uacans aut ñ. & si sic aut in eo p̃sente aut absente. adde ad materiam quod notat Io. an. de consuetu. ex litteris. xvi. q. vii. si quis deinceps. adde quod duplex est inuestitura. quedam uera quedam abusiua. abusiua est per traditionem annuli uel alterius signi. uera uera est per traditionem possessionis. de quo dic ut habetur. x. colla. quid sit inuestitura. in prin. & nō. per moder. eadem colla. qui. succe. tene. c. i. in principio.

¶ Inuestitura est institutionis confirmatio uel declaratio. Io. an. de insti. auctoritate. Hostié. de consue. c. ii.

¶ An quis possit inuestiri pro absente & an per hoc acquirat possessio absenti. uide de insti. accedens. de p̃ben. pro illorum. de hiis q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. secundum Inno. de conces. pben. quoniam. & de elec cum inter.

¶ Quid sit inuestitura & in quo conueniat & differat ab institutióe. nō. de insti. auctoritate. in glo. ii. Io. an. in addi. ti. de insti. supplica.

¶ Inuestitura feudi infra quantum tpus debeat peti per uasallú a successione domini. uide. x. colla. quo tempo. mili. inuesti. pe. de. in glo. mensem. & glo. infantia. de feu. c. ii. in glo. fi. de iureiu. uerita tis. in glo. fi. Spec. ti. de feu. §. quoniam. uersi. xxvii. ad finem. & ibi Io. an. in addi. uide quod plene habetur i tex. & gl. & ibi per doc. in. c. i. q̃ fuit p̃ma cá benefi. amit.

¶ Inuestitura probatur per duos testes. x. colla. si inter dñm & uasallum fue. controuer. c. ii. in gl. penultima.

¶ An petens renouari inuestituram teneat ostendere antiquam. bal. in. l. ii. C. qūo & qñ iudex. dñs Iaco. de alua. x. colla. de cōtrouer. inuesti. in prin. Io. an. in addi. Spe. ti. de sen. §. i. in p̃n.

¶ Qualiter debeat peti inuestitura & quid iuris si dominus differt. nō. x. colla. per quos fiat inuesti. in glo. finali.

¶ Si fiat inuestitura non expresso modo an intelligatur quod sint presentes inuestiti. Iohan. an. in addi. Specu. ti. de emp. & uendi. §. i. uersi. núc auté formam.

¶ Inuestitur quis dignitate per cingulú. in aut. ut iudi. sine quoq̃ suf. §. cogitatio. col. ii.

¶ Inuestitura probatur & p̃sumit si uasallus p̃stet fucia consueta dño acceptanti ultra annú. bal. in l. i. C. de fideicōmis. adde quod inuestitura feudi noui non potest probari nisi per pares curie. x. colla. qui test. sint neces. c. i. nō. plene per glo. quid sit inuesti. c. i. in prin. per glo. in. c. i. in prin. de contem inter do. & uasal.

¶ Per inuestituram pure factam transit dominium & possessio et non per conditionalem. Inno. in. c. ex ore. de his que fiunt a ma. par. ca. in glo. infimum.

Inueteratum

Res dicitur inueterata que a centum annis est facta. per. l. finalem. C. de sacrosanctis ecclesiis dicunt inueteratum esse cuius non est memoria. ut. l. i. in fine. ff. de aqua plu. arcé. & ff. de aqua coti. & esti. l. i. §. ductus aque. adde glo. ff. de legi. l. de quibus.

Inuidia

Clericus inuidus promoueri non debet. xlvi. di. clericus.

¶ Qui accusat fratres plus agitatur inuidia q̃ caritate. vi. q. i. si omnia.

¶ Inuidie uicium humilitatis remedio curatur. de peni. di. ii. si quis semel. quod qualiter sit intelligendum. uide per sanctum Thomam secunda secunde. q. xxxvi.

¶ An inuidia sit peccatum mortale. san. Tho. ubi supra. qui dicit quod inuidia ex suo genere est peccatum mortale quia contrariatur caritati que gaudet de bono proximi si tñ sit imperfecta ratio inuidie scilicet in motu sensualitatis tunc est peccatú ueniale. uide ibi.

¶ Inter pares maxime regnat inuidia. ff. quod metus causa. l. si cum exceptione. §. penul. ff. de acq. pos. l. i. §. ueteres.

¶ Que dria sit inter inuidú & inuidiosum. uide per Io. an. de imu. eccle. c. i. li. vi.

¶ Inuidia differt a zelo. sanctus Thomas secunda secunde. qōe. xxxvi. arti. ii. & ibi uide quid sit inuidia.

¶ Inuidia opponitur indifferenter clementie & misericordie. in palle. q. ar. iii.

¶ Inuidia est uicium capitale. Idem secunda scde q. xxxvi. arti. iiii. & in. q. de malo. q. x. ar. iii. & é grauissimú peccatorum. in palle. q. xxxvi. ar. iiii. ubi

uide eius filias.

¶ Inuidentia fraterne gratie est spẽs peccati in spiritũ sanctũ. Idem sc̃da se. q. xiiii. arti. ii. et. qõe xxxvi. ar. iiii.

Inuitans An inuitans aliquem ad aliquem actum puta prandium uel ad disputationem debeat hora debita mittere p inuitatis. Arch. xxiii. q. iiii. displicet. Io. an. i. c. quidam. de cenũ.

¶ Non ualet pactum p quod quis inuitat ad delinquendũ. ff. de pac. do. l. conuenire. ff. de pac. l. si unus. §. illud. cum si.

Inuitus Nullus debet ordinari inuitus. lxxiiii. dis. epus. et. c. consulunt. nec debet teneri inuitus in loco in quo est ordinat⁹ lxxiiii. di. quoqdam.

¶ Nullus inuitus ad epatum debet trahi. lxxiiii. di. ubi. et. c. honoratus. incõtrariũ. viii. q. i. in scripturis. & c. qui epatum.

¶ Inuito qq; est accipiendũ qd ipse uolens non uult dare. xiiii. q. v. non sane.

¶ Inuitus habitum religionis assumens ñ priuat hereditate. xx. q. iii. psens clericus.

¶ Nullus potest esse bonus inuitus xxiii. qõne. vi. uides.

¶ Inuite nuptie solent hr̃e malos euentus. xxxi. q. ii. de neptis. de spon. requisiuit.

¶ Que differentia sit inter inuitum & reclamantem. glo. lxxiii. di. c. i. docto. de spon. uenïens. i. & c. ad id quod.

¶ Inuitus dicitur qui non consentit. ff. de pcu. l. inius. §. inuitus. ff. de fu. ur. p. l. inuitũ. Dy. in regula qui tacet. li. vi.

¶ Inuitus ñ obligatur neq; delinquit neq; meret̃. C. de nego. ges. l. ii. C. man. l. si p te. v. dil. ad eius uero. & ibi nõ.

¶ Inuitus magis dicitur pati q̃ ager̃. vi. di. testim viii. q. i. audacter.

¶ Inuito ñ querit̃ obligatio. ff. de dona. l. hoc iur̃ §. non potest.

¶ Inuitus quis ñ cogitur crescer̃. lxxiiii. di. gesta & ibi nõ. Arch. Io. an. d. ita. regu. e. i. li. vi. lxi. di. cathaniens. in glo.

¶ Inuitus dicitur qui ñ pbatur consensisse. Spe. ti. de loca. § nũc aliqua. vs. lxxiiii.

¶ An inuitus põt cogi ad concordiã uel compositioné. nõ. glo. de elec. uenerabilem.

¶ An inuitus cogat̃ ad bonũ. nõ. de ui. & ho. cle. clericis. & ibi uide coneor.

¶ Multa bona quandoq; fiunt inuitis. xlv. dis. & qui emendat.

¶ Inuito non queritur beneficium. xlv. dis. qui emedat. ff. de dona. l. hoc iure. §. non põt. xxiii. q. v. non uos. Arch. xxiii. q. vi. uides. regula inuito. ff. de regu. iur.

¶ Non debet quis premiũ reportare ex eo quod fecit inuitus. ff. de condi. & demon. l. ii. in fine. ff. ad trebel. l. si patroni. §. sed nec illud. xvii. q. iiii. sunt qui opes. xv. qõe. i. non est. de baptis. maiores. §. uultis.

¶ Quare heretici inuiti compellant̃ ad fidem. uide Arch. & Io. an. in. c. ii. de heret. li. vi. in. vs. hereticos. ubi plene.

¶ Inuito creditori aliud pro alio solui non potest. ff. si certum petatur. l. ii. §. i. Specu. ti. de instrumen edict. §. edicto. vs. si. sed adhuc. & ibi Io. an. in addi. & ti. de sen. excõi. §. sequitur. vs. si aũt personalis.

¶ Ubi opus est expresso consensu tacens dicitur inuitus non tantum si contradicat sed si expresse non consentit. ut. ff. de pcura. l. filius. §. inuitus. ff. de ritu nup. l. in eo. §. deinde. ubi aũt sufficit tacitus tunc demũ dicitur inuitus cũ contradicit expresse. ff. de adop. l. in adoptiõibus. in aut. de non alie. §. illud. & ibi nõ.

¶ Inuito auditore nemo libenter refert. vi. qõe. i. ex merito.

¶ Iudiciũ redditur in inuitũ. ff. de. vs. ob. l. inter stipulantem. §. i.

¶ An potest quis inuitus facere quod potest ignorante & econtra. nota. ff. de arbitris. l. si in tres in glo. non ualet. ff. de acti. empt. l. i. in glo. interesse. ff. de regu. iur. l. qui põt inuito. & ibi bar.

¶ An inuitus quis cogat defendere. nõ. ff. de reg. iur. l. inuitus.

¶ Inuitus dicit̃ sciens & non consentiens. ff. de fu. ur. pdi. l. inuitus.

Inuocatio Inuocatio nominis xpĩ in quolibet principio fieri debet. ut in prima consti. ff. in aut. de questo. §. i. in l. in nõie dñi. C. de offi. pfec. pto. affri.

¶ Iudeus non debet inuocare nomen dñi quia psumitur in contemptũ facere. C. de iude. l. iudeos.

¶ An innocare demones sapiat heresim. uide Io. an. in addi. Spe. ti. de sorti. sup rica.

Inutile Paria sunt non esse & inutiliter esse. ff. de uerbo. obligat. l. si dari dominus. adde q inutile & nullum equiparantur. ff. q cuiusq; uniuersi. l. i. §. penultimo. ff. de dolo. l. eleganter. §. seruum. ff. qui satisda. cogan. l. quociens. de trans la. prela. inter corporalia. immo melius est habere inutile q̃ nullũ. argu. ff. arbo. furce. l. item arbores. §. i. ff. de libe. & postu. l. si quis postumos.

¶ An per inutile uicietur utile. uide bar. in. l. i. §. si qs simpliciter. ff. de. vs. ob. & in. l. grece. §. illud. ff. de fideius. an regula utile. li. vi. dicam intra sub dictione utile.

¶ Quandoq; aliquid est inutile ad id quod agitur & tamen est utile ad aliud. ff. cõmo. l. ii. is qui insti. de adop. §. finali. de offi. dele. sup questionũ §. si uero.

¶ Inutile per utile confirmatur. ff. de dol. excep. l. apud celsium. §. idem labeo. insti. de inuti. stipu. §. alteri.

¶ Utile trahit ad se inutile. ff. qui. ad lib. p. non li. l. fi. ff. cõia pdi. l. ppriũ. uide nõ. ff. de no. op. nũ. l. i. §. nuntiatio.

¶ An ex inutili matrimonio aliod sequi põt. uid. ff. de ritu nup. l. pfectus. nõ. in clemé. gratie de rescrip. in glo. penul.

¶ Inutiles sunt ab officiis repellendi. in aut. de san. epis. §. interdicimus. colla. ix.

¶ An inutile firmetur per iuramentuz. uide. C. si aduer. uen. aut. sacramenta. C. de legi. l. nõ dubiũ. Dy. in regula non est obligatoriũ. li. vi. et in. c. ii. de pac. eo. li.

Inumbratum Aliquis dicit habere iumbratum quietem ff. de acq. pos. l. quod meo. §. q si furioso. et. C. qui testa. fa. pos. l. furiosum uide qd dixi sub dictione interuallum.

Inundatio An iundatio imutet domi nium uel possessioné. uide ff. d acq. re. do. l. adeo. §. alius. & . l. ergo. §. aluuio ff. de flu. l. i. ℘ ripa autem.

Iocus Ioculator Clericus ioculator debet ab officio deponi. xlvi. di. clericum.

¶ Donare ioculatoribus uicium est non uirtus. lxxxvi. di. donare. dixi. s. sub dictione donatio.

¶ Turpibus iocis clerici nulla ratione debent intendere. de consecra. dis. v. nullus presbiterorum. adde nota in. c. i. de ui. & ho. cleri. li. vi. & in cle. i. eodem ti.

¶ An ioculatores sint infames. uide. ff. de his qui no. infami. l. ait pretor. §. finali. iii. qone. i. c. i. & ibi Archi.

¶ Qua pena puniantur ioculatores qui ducunt ursos. apros. aut leones. seu alias bestias siluestres per ciuitatem si illa animalia occidant uel uulnerent aliquem uel alias damnom dent. dic q est pena ducentorum solidorum. tex. uidetur esse in. l. qui uulgo. cum duabus legibus precedentibus. ff. de edili. edict. ad hanc materiam uide que dixi supra sub dictione hystrio. & quod dicam. j. sub dictione ludus.

¶ Ea q ioco fiunt non obligant. de ac. & ob. l. obligationu substantia.

Iohannes Sanctus Iohannes euangelista cu esset adolescens fuit a dño de nuptiis uocatus in apostolatum. lxxviii. dis. ṗsbiter autem.

¶ Idem Iohannes euangelista unacu petro & Iacobo consecrarut Iacobu in episcopum Iherosolimoꝝ. uide. lxvi. di. de epis. & quod ibi habetur.

¶ Iohánes euágelista exiuit de balneo adueniente corintho excóicato dans nobis exemplu ut cum excóicatis ul precisis non cóicemus. xxiiii. qóe. i. omnis qui.

¶ Opera Iohannis crisostomi episcopi constantinopolitani sunt approbata p ecclesiam. xvi. dis. sancta romana.

Ioseph Suspicatus mariá adulteram nolebat eam ducere. ii. qóe. i. si peccauerit.

¶ Inter Ioseph & beatam uirginem mariam fuit uerum matrimonium. xxvii. qóe. ii. §. sed obicitur. & . c. genuit. dicam plenius infra sub dictione matrimoniu.

¶ Ioseph & maria nato domino uotum perpetue castitatis corde & ore emiserut qd maria antea solo corde & ꝓposito fecerat. xxvii. q. ii. qd autem interrogasti.

¶ Si Ioseph mariá cognouisset dñs illam pendés in cruce Iohanni euangeliste uirgini non cómendasset. xxvii. q. ii. si enim cognouisset.

¶ Idcirco uoluit dñs ut mater sua desponsaretur Ioseph & eius uirginitas diabolo celaret. xxvii. q. ii. inuenta.

Iosue Iosue iuramentum factu g bic.. contra diuinu preceptum obseruauit. xxii. q. iiii. §. sed cum his omnibus. de quo qualiter excusetur habetur. xxii. q. iiii. innocens. dixi supra sub dictione gabaonite.

Iota Est minor ceteris litteris. apex est in summitate ipius pticula ita dicit Augustinus super illud Mathei. v. Iota unum zc. de apex uide. s. in dictione apex.

¶ Et de littera Iota uide. s. glo. ii. in. c. noli. in. i. ix. dis. & tex. in c. ultimo. xv. dis. & Archi. in ꝓhemio. vi.

Ipocrita Ipocrisis Ipocrita est peior q aperte malus. xii. qóe. i. certe ego & talis magis nocet ecclesie. lxxxiii. di. nemo.

¶ Ipocrisis est species supbie & ipocrita est omnis qui peccatu suu excusat & negat. de peni. di. i. taciturnitas.

¶ Ipocrite ueram uirtutem non habent quam uidentur habere. de peni. dis. ii. citius ad hec. & ibi dicit tex. q ipocrite in apparentia sunt aurum sed in existentia lutum.

¶ Ipocrita est omnis qui uerecundia ductus diuidit confessionem de peni. di. v. consideret.

¶ Ipocrite per bonam apparentiá alios ꝓficiunt sed per mala opera ipos pdunt & eoꝝ finalis casus debet esse cautela bonorum. de peni. dis. ii. citius ad hec.

¶ An ipocrisis sit semper peccatum mortale. uide san. Tho. scda se. q. iii. ar. iiii.

¶ Ipocrita pmo eice trabem de oculo tuo postea festucam deduces de oculo fratris tui. Math. vii. i. qóe. i. multi. in principio. iii. q. vii. §. idem testatur. de sta. mona. c. fi. in glo. Luce. vi. xxxii. qóe. vi. in prin.

¶ Ipocrita contra suos iudicat ut bonus reputetur. nota. de conces. preben. c. i. in glo. penultima. libro. vi.

¶ Quis dicatur ꝓprie ipocrita. s. Tho. in. iiii. di. xvi. ar. xxv. als di. xxv.

Ipostasis Ipostasis dicitur eo q substat omnibus accidentibus & omia accidentia ad se recipit & a nullo informatur & greci ututur hoc uocabulo prout nos ponimus psonam. de quo uide per theologos in primo sententiarum. di. xxvii. glo. in clemen. i. de sum. trini. in ℘bo ipostasis.

Ipoteca Qualiter formetur libellus in actione ipotecaria & qd habeat necesse probare creditor agens ipothecaria. uide bar. in. l. rem alienam. ff. de pigno. ac. Saly. in. l. cu res. C. de proba.

¶ Ipotheca est obligatio rei imobilis. insti. de ac. §. inti. pignus. ff. de pig. ac. l. i. & no. in. c. nullus. d rebus alie. non alie. in glo. ipotheca.

¶ Quo iur sit introducta ipotecaria. uide Ang. in consi. suo. cciiii. quod incipit in qóne.

¶ An iuri tacite ipotece mulier renutiare possit uide in. l. meuia. §. fundus. ff. solu. ma.

¶ An ipotecaria tollatur usucapione uel pscriptione & quanto tempore. no. ff. de pigno. l. i. §. cu predium. in glo. C. si aduer. credi. l. i. in glo. finali. & ibi Cy. C. de prescript. xxx. an. l. sicut. in glo.

possidente. & l. cum notissimi. in glo. ii. eodem ti. ut ie. C. de censi. in l. finali. in glo. libro. xi. Specu. ti. de prescrip. ꝟsi. sed de ipotecaria. nō. in auq. ut eccle. ro. gau. ipa. cen. anno. in glo. longiora.

¶ Quando datur utilis & quando directa. notatur. ff. de pignor. l. grece. §. cum pignori. in glo. utilis.

¶ In q̊ differt ipoteca a pignore. nō. ff. de distra. pig. l. si creditor. in glo. ipotecaria.

¶ An pōt ꝓhiberi legatariis ꝑ testatorem. nō. C. ut in pos. le. l. ii. & ibi Cy.

¶ An precedere potest principalem obligationem. notat Cy. C. de bo. que liber. l. cum oportet. §. fi. in fine.

¶ Si creditor agit ipotecaria contra terciū possidentem an debeat ꝓbare debitorem dn̄m uel titulum & bonam fidem tantum. nō. Cy. C. si res. ali. pig. da. sit. l. cum res. in. i. qōe. & ibi bar. ad finem C. de dona. ante nup. l. de rebus. bar. ff. de pigno. ac. l. rem alienam. C. de iure fis. l. i. li. x. & ibi glo. ꝓbat. Spe. ti. de obli. & solu. §. i. ꝟ. sed quid debz & ibi Io. an.

¶ Si ipoteca sit contracta sub conditione & interim bona alienent & post ueniat cōdict. o an pōt agi cōtra emptorē Io. an. in addi. Spe. ti. de testa. §. i. in addi. magna.

¶ An dānatus ipotecaria possit debituz offerre. Spe. ti. de sen. ex. §. fi. & pen. & in ti. de obli. & solu. §. i. ꝟ. quid si. t. mihi.

¶ An antea possit cogi contra possessorē q̄ contra principalem debitorez & an si sint multi possessores possit eligi unus a creditore. bar. ff. de iur. fis. l. moschis.

¶ A quo tempore contrahatur in dote. notatur C. qui potio. in pignor. habea. l. assiduis. in glo & ibi Cy. in prima qōne. Spe. ti. de obli. & solu. §. i. ꝟ. penultimo.

¶ An ea que tenetur debitor priori creditori sit eadem in essentia cum ea qua tenetur secundo creditori qui succedit in locum primi. notatur. C. de hiis qui in pri. credi. loc. succe. l. i. in glo. finali. & ibi Cy. ff. que res pig. obli. pos. l. aristo. in glo. penultima

¶ An in ea reincidant bona postea quesita que consensu creditoꝝ fuerunt ꝑ debitorem alienata. nō. de remis. pigno. l. fi. & ibi Cy.

¶ Quando quis duobus creditoribus ipotecauit bona presentia & futura quis preferatur i bonis postea quesitis. nō. ff. de iure fis. l. si is qui. in glo. & ibi bar. & in. l. iii. C. eo. libro. x. Cy. & bar. C. qui po. in pigno. habe. l. licz. uide. C. de remis. pig. l. iii. & ibi Cy. Spe. ti. de obli. & solu. §. i. ꝟsi. item pone. & ibi Io. an. in addi.

¶ An tollatur sublata principali obligatione. notatur. C. de luci. pigno. l. intelligere. in glo. finali. & ibi Cy.

¶ An potest credi sine principali. notatur. C. de here. uel acti. uen. l. fi. in glo. pateat. & ibi Cy. in prima. qōe. bar. ff. de fideius. l. fideiussor obligari. in prin. Specu. ti. de ces. actio. §. i. ꝟ. sed quid. & ibi Io. an.

¶ An ea pōt agere creditor si cadit a possessione rei quā retinebat ꝓpter impensas trā. nō. bar. ff. d fur. l. creditores.

¶ Que ꝓferant ipotece fisci. nō. ff. de iure fis. l. si is qui mihi. in glo. magna. & ibi bar.

¶ An in ea fiat missio & an tribuat possessionem Spe. ti. de contuma. §. seqtur. ꝟ. sed nunqd hodie. & ibi Io. an. Cy. in. l. cum peoponas. C. de bo. auc. iudi. pos. in. xv. q.

¶ Alias plures questiones circa ipotecam uide per Specu. titulo de obli. & solu. §. i. ꝟsi. sed quid debet creditor. usq̧ ad finem. & ti. de act. & pet. §. ii. ꝟ. cete.

Ipso facto

Quis mentitur ipo facto renuntiat quis ipo facto. Item quis negat deum ipo facto. de senten. excō. cum contingat. in glo. i. de offi. dele. cum super. d renū. lecte. de uita & ho. cleri. c. ultimo. xi. q. iii. existimant.

¶ An ipso facto intelligatur episcopus dispensare. uide quod plene notat Io. an. de fil. presbitero. uenIens.

Ipso iure

Ipso iure idest sine ope exceptionis. ita exponit de rescrip. c. i. & c. statutū. li. vi. & in cle. i. eo ti. unde ipo iure. i. absq̧ ministerio hominis. de elec. auaricie. & c. quam sit. li. vi.

¶ Quid significet ipso iure. uide. ff. pro socio. l. sed & socius. §. finali. uide bar. in. l. hii qui ad ciuilia. C. de appellat. Cy. C. de incestis nupt. aut. incestas. plene per bar. in. l. i. ff. de hiis. qui nota. infami.

Ira Iracundia

Judex ductus ira nihil debet iudicare xi. qōe. iii. illa. uide in. c. cum eterni. de re iudica. libro. vi.

¶ Ira nō debet pater filium priuare hereditate. xiiii. q. i. quisquis.

¶ Ira in deo non est animi ꝑturbatio sicut in nobis sed tranquilla delictoꝝ punitio. de peni. di. iii. ꝓnicior. In hiis multum errauit lactātius in libro quem intitulauit de ira dei. adde. s. Tho. in. i. ꝑte q. xix. ar. ulti.

¶ Irascitur contra nos deus non ut ꝑdat sed ut conuertat. de peni. di. i. sed econtrario & non irascitur hōib⁹ sed magis uiciis. de peni. di. i. q̄obrem consilium.

¶ Ira dei ex malorum clericorum precibus magis augetur seu irritatur q̄ placetur. xlix. dis. ecce a quibus. de materia ire uide Archi. xi. q. iii. ira.

¶ Ira impedit discretionē. v. q. ii. relatū. & c. seruetur. & c. ira. xi. q. iii. & ibi Arch.

¶ An ira sit peccatum mortale. uide. s. Tho. scđa secūde. q. clviii. adde q̧ ira semper est peccatum sed non mortale. nec grauissimū. ut in prealle. qōe clviii. art. ii. iii. & iiii. & in. qōe. de malo. qōe. xii. arti. ii. iii. et. iiii. et est uicium capitale. ut in dicta q. clviii. ar. vi. et in ꝑalle. q. xii. ar. v. et de eius filiabus. uide in ꝑalle. q. clviii. ar. vii.

¶ Ira ꝓbatur ex qualitate uerboꝝ. uide in. c. dudum. de cōuer. cōiug.

¶ Non uosmetipsos uindicatis carissimi sed date locū ire ix. q. iii. c. ira. xxiii. q. i. §. i. & c. nisi bella & ea. ca. q. ti. §. i. ad ro. xii.

¶ Ira potest esse bōa & mala. vii. q. i. aduersitas. & q̄ ibi nō. Arch. & illud psal. irascimini & nolite peccare.

¶ Calor iracūdie quandoq̧ excusat. ff. de diuor. l. diuorcium. ff. de publi. l. licitatio. in prin. C. de iniur. l. & si non cōuicii. & ibi Cy. dicit q̧ non excusat a toto sed a tanto. ar. C. de adul. l. grachus. ff. de sicca. l. i. §. diuus. ii. q. iii. si quis iratus. lv. di. c. si. & ibi plene de ira. p Arch. uide. ff. de regu. iur. l. quicqd calore.

¶ Ira impedit discretionē. v. q. ii. relatū. xi. q. iii. seruandū. & in. c. ira. ubi Arch.

¶ Irasci non debet iudex contra delinquentes. ff. de iudi. l. obsuandum.

¶ Ira n̄ impedit actum uoluntate regulstū. ut. l. in ipsius. C. famil. herc.

¶ Ira est passio spetialis. san. Thomas in prima secunde. qōne. xlvi. articulo. i. & eius obiectum ē malum. ubi supra. articulo. ii. & est passio irascibilis. ubi supra. articulo. iii. & cum ratione. Idem articulo. iiii. & est melior concupiscentia. ubi sup articulo. v.

¶ Ira non est grauior odio. Idem in preallega. q. xlvi. articulo. vi. & in qōne. de malo. qōne. xii. articulo. iiii. & est solum ad illos ad quos est iustitia. in preallegata qōne. xlvi. articulo vii. & habet tres species. ubi supra. articulo. viii. Idem secunda secunde. qōe. clviii. articulo. v. ubi uide de tribus eius gradibus.

¶ Ire cā semper est aliquid contra factum. Idem prima scde. q. xlvii. arti. i. & eius motiuū est despectio. ubi. s̄. ar. ii.

¶ Ira causat delectionem. prima secunde. qōne. xlviii. articul. i. & feruorē. ubi. s̄. ar. ii. & taciturnitatem. ar. iiii.

¶ Ira potest esse licita in palle. q. xlviii. ar. v. & secunda secunde. q. clviii. ar. i. & in. q. de malo. q. xii. articulo. i.

¶ Ira impedit rationem. prima secūde. q. xlviii. articulo. iii.

¶ Qūo differunt ira & odium. Idem scda se. qōe lxxii. ar. iiii.

¶ Ire aliud uicium opponit. Idem secunda scde q. clviii. ar. viii.

¶ Irascibilis n̄ est in angelis. Idez in prima parte q. lix. ar. iiii.

¶ Ire defectus quando est peccatum & causa peccatorum. uide in preallegata qōne. clviii. articulo. viii.

¶ Irascibilis in homine obedit rationi. Idem in prima pte. q. lxxx. ar. vii. ars. iii. & in. q. de ueritate. q. xxv. ar. iiii.

¶ Irascibilis & concupiscipilis sunt tantum in appetitu inferiori. Idem in. q de ueritate. q. xxxv. ar. iii. & sunt subiecta uirtutis. s. Tho. pma scde. q. lvi. ar. iiii.

¶ Irascibilis non est magis corrupta q̄ concupiscibilis. Idem in. qōne. de ueritate. qōne. xxxv. articulo. vi.

¶ Irascibilis est alcior concupiscibili. & propinquior rationi. san. Thomas in tercio. dis. xxvi. articulo. ii.

Ire

An quis possit ire per alienum fundum. notatur. C. de seruitu. & aqua. l. per agrū & ibi Cy.

¶ Que sit dr̄ia inter ire & ambulare. uide in. l. l. §. i. C. de serui. rusti. predi.

Irregularis Irregularitas

¶ Nemo dicendus est irregularis nisi quatenus in iure repiatur expssum. de senten. excōi. is qui. libro vi.

¶ An episcopus uel alius iudex ecclesiasticus imponens penam carceris in quo clericus moritur efficiatur irregularis. uid Lau. & Genze. in cle. i. de peni. & remis. nō. de iudi. intelleximus.

¶ Que sunt delicta ex quibus incurritur irregularitas. uide doc. de renū. nisi. §. propter conscientiam. de iudi. at si clerici. & in. c. cum non ab homine. eo. ti.

¶ An clericus interficiens inuadentem se & sua quem non poterat aliter euitare sit irregularis. glo. de homici. c. ii. & c. sicut dignum. in clemen. si furiosus. de homici. & c. i. de cor. uicia. xxiii. q. viii. in summa. bonus textus cum glo. xxiii. q. v. unū est. adde glo. v. dis. de hiis clericis. xxiii. qōe iii. in summa. rex. cum glo. in. c. si homicidiuz est. xxiii. qōe. v.

¶ Quid de clerico pcutiente uel mutilante aliquem pro defensione domini sui an efficiatur irregularis. uidetur q̧ non. xxiii. qōne. viii. c. i. in glo. ii.

¶ An notorius fornicator celebrans incurrat irregularitatem. docto. & moder q̧ sic. in. c. si celebrat. de cleri. excōi. minis. de cohabi. cleri. & mulie. sicut. nā est ipo iure suspēsus ab officio. xxxii dis. nullus. & c. preter hoc. adde quod notat Inno. in. c. i. de senten. excōi. libro. vi. Arch. xxxii dis. ad hoc.

¶ An clericus scribens litteras pro captione hōis ex quibus postea secuta est mors sit irregularis. Io. an. q̧ sic. in. c. sententiam. ne cleri. uel mo. fac i de homici. is qui. li. vi. idem est in legente. sm Io. an. in. d. c. sniam.

¶ Sicut excōmunicatus celebrando fit irregularis. de cleri. excōi. minis. si quis presbiter. sic cum ingerit se celebrationi diuinoꝝ. de cleri. excōi. minist. illud.

¶ An ex sola interessentia actui mortis clericus incurrat irregularitatē. Inno q̧ non. in. c. sententiam. ne cleri. uel. mo. nisi forte opem uel consiliū pbuerit. Spe. ti. de lega. §. iuxta. ꝓ. quid si episcopus. uide omnio Lau. & Genze. in cle. ne in agro. §. porro. sup. ꝓ. interesse. de sta. mo. & ibi do. car. flor. in. iii. q.

¶ An clericus accusans laicum coram iudice seculari de crimine ex quo uenit imponenda pena sanguinis incurrat irregularitatem. notat. de homici. postulasti. glo. xxiii. qōe. iii. maximianus. faciunt nō. de homic. c. ii. li. vi. ubi uidetur casus q̧ non facta ꝓtestatiōe. de qua ibi. adde tex. cū glo. xxiii. q. v. circumcelliones. cum duobus. c. se ubi sunt boni tex. adde. c. ex litteris. de exces. pla. & quod ibi nō.

¶ An inhabilitatus uel suspensus a collatione beneficii uel susceptione si conferat uel suscipiat efficiatur irregularis. doct. q̧ non. in clemen. i. §. si quis autem. de sta. mo. & ibi do. Car. flo. ad quod facit quod nō. Inno. de renunc. nisi. in glo. irregularitas. in fi.

¶ Quid sit irregularitas notat Inno. & Host

de cleri ex·mi c·ii·& in·c·si celebrat·eo·ti·de renunc·nisi·§·psone·

¶ Sonans cāpanas in loco incerdicto altero celebrāte uel aperiens ianuas ecclesie incurrat irregularitatem·de exces·pla·tanta·

¶ An celebrans uel imiscens se diuinis uel administrans in ordine suo post sententiam suspensionis uel excōmunicationis contra se latam efficiatur irregularis·babetur de cleri·excō·minis·si celebrat·& per totum illum titulum·& in·c·cum eterni·de re iudic·libro·vi·de senten·excōi·cum medicinalis·eodem libro·&·c·is cui·ubi est tex· ꝙ irregularitas non icurrit nisi in casibus expssis a iure·ad materiam uide quod nō·docto·de cler·excōi·minis·illud·de exces· prela·c·finali·glo·in clemen·ii·de priuile·Arch·xi·qōe·iii·si quis episcopus·glo·& Arch·xxviii·dis·presbiteꝝ·an autē talis celebrans incurrat alias penas·babet de cle·excōi·minis·c·i·&·c·clerici·&·c·latores·xi·q·iii·in summa·&·c·uisum·de eta·& quali·cū bone·de sen·ex·c·i·li·vi·

¶ An irregularis potest dicere diuinū officium·notat Archi·de re iudi·cum eterni·libro·vi·ubi dicit ꝙ nō potest in ecclesia seu loco stallo uel ordine suo sed priuate tantum·uide Iano·de exces·prela·tanta·

¶ An irregularis possit audire diuina in ecclesia nō·Arch·de sen ex·c·i·li·vi·Hosti·in·d·c·tanta ubi etiam per dīm Anto·adde quod nōt Archi·in·c·is qui·de sen·ex·li·vi·ad predicta uide glo·de cleri·exc·mi·illud·& c·si quis epus·Genze·in clemen·ut professores·de regu·& in cle·graui·de celeb·mis·

¶ Omne crimen licet sit mediocre si tamen est notorium inducit irregularitatem·de tempo·ordi·c·fi·

¶ An epus exercens pontificalia uel conferens sacramenta ecclesiastica sine missa sit irregularis uide in·c·tanta·de exces·pla·

¶ Celebrans uel benedicens aquam cum sollennitate tempore interdicti est irregularis·de exces·prela·tanta·similiter benedicens calicem paramenta corporalia uel candelas seu oliuas in festo plamarū est irregularis·ut notatur in dicto c·tanta·

¶ Quod dicitur ꝙ suspensus celebrans incurrat irregularitatem intelligitur de suspenso ab officiō secus si a beneficio tantum·quia tunc licet imisceat se diuinis non efficit irregularis nisi in casu c·cupientes·§·ceterum·de elect·li·vi·ita nō·dn̄s Car·flor·in clemen·ut hii qui·de etatꝫ & quali·in ultima qōne·ubi ponit rationez diuersitatis·adde Inno·de renunc·c·nisi·§·i·glo·de cleri·excōi·latores·Laud·in dicta cle·ut hii qui·glo·xxviii·dis·presbiterum·

¶ An ingressus religionis tollat irregularitatem que contrahitur ex delicto & que contrahit ex defectu persone·nōtur de iudi·cum deputati·gl·& docto·de apos·c·ii·de eo qui tur·or·recepit·c·finali·de filii·presbi·c·fi·in glo nō·lv·di·si euangelica·in glo·

¶ An celebrans scienter in ecclesia interdicta licet non sit publicatum interdictum incurrat irregularitatem·notat Archidi·in·c·is qui·de sen·ex libro vi·glo·in clemē·grauis·de sen·ex·in·ꝓ·suppositis·

¶ Quid de celebrante ecclesia in qua indicta est suspensio uel cessatio adminis·notat Archidi·in dicto·c·is qui·de senten·excōi·libro·vi·dicam infra plenius·

¶ An peccatū occultū inducat irregularitatē·nō·glo·& doc·in·c·nisi·§ psone·de renū·plene in·c·fi·de temp·or·

¶ In materia irregularitatis procedit regula affirmatiua uidelicet ꝙ quilibet presumitur habilis & idoneus nisi probibitus reperiatur·doctores de corp·uicia·ex parte·ii·facit de senten·excōi·ii qui·libro·vi·ubi casus·adde quod notat Innocē·de homici·ad audientiam·in fine·ubi dicit ꝙ in dubio potius est interpretandum ꝙ quis non sit irregularis·

¶ An in occulto criminoso irregularitas tollatur per solam penitentiam·nō·Host·de biga·c·penultimo·ubi tenet ꝙ sic·secus in publico notorio uel manifesto·

¶ Que penitentia sit iponenda ꝓ irregularitate nō·xi·q·iii·c·pe·ubi bonus tex·

¶ An celebrans in ecclesia in qua indicta est cessatio diuinoruꝫ incurrat irregularitatem·dic ꝙ si est cessatio generalis incurrit quia illa equiparatur interdicto·secus si spetialis·ut nō·in clemen·i·de sen·ex·& in·c·si canonici·de offi·ordi·in·c·irrefragabili·§·ceteꝝ·eo·ti·Inno·de spon·nō est·de app·dilectis·

¶ An clericus recipiens depositiones testiū uel autentice scribens in cā sanguinis sit irregularis·nō·Inno·de cleri·uel mo·sniam·ubi etiam doc·tenent ꝙ sic si inde mors sequat uel mutilatio alias non ex sola scriptura·

¶ An clericus non occidens aut mutilans sed solum debilitans sit irregularis·notat dn̄s Car·flor·in·c·i·qui cleri·uel uouē·& est conclusio ꝙ non·tutius tamen est ꝙ petat absolutionem uel dispēsationem·

¶ An ille qui non potest ab irregularitate absoluere sicut inferior a papa·de re iudica·c·i·libro vi·de senten·excōi·c·i·eodem libro·possit absoluer a peccato·cuius causa contracta est irregularitas·dn̄s Car·ꝙ sic·in cle·dudū·§·statuimus·ꝓ·ac deinde·in·viii·q·de sepul·

¶ Licet ordinatus a non suo epo sine licentia sui epi non habeat executionez ordinis celebrans tn̄ non incurric irregularitatem glo·est nōb·in·c·fi·de temp·or·li·vi·in·ꝓ·statuunt·& in·c·prouida·de elec·eo·li·

¶ An transiens de sua religione ad latiorem licentia non obtenta efficiatur irregularis·notatur de etatꝫ & qualitatꝫ·intelleximus·de tempo·ordi·ex parte·

¶ An aliqua irregularitas sit de iure diuino·Inno·de temp·ordi·ex tenore·&·c·fi·dicit ꝙ non·sed omnis irregularitas est de iure positiuo·adde doctores de renunc·nisi·§·persone·de homici·ad audientiam·

¶ An irregularitas priuet aliquem ipo iure beneficiis ecclesiasticis·Inno·ꝙ nō·de conces·pben·cū nostris·& in·c·si celebrat·de cleri·ex·mi·Cōpo·ꝯ rescrip·c·capituluꝫ·de elec ꝙ sicut·adde qd dixi supra sub dictione homicida·

¶ An beatus Petrus qui tempore passionis dn̄i

abscidit auriculã fuerit irregularis. nõ. glo. xxiii. q. iii. ꝓ membris.

¶ An clericus prestans patrociniũ in causa sanguinis sit irregularis. dic ꝙ sic. si ex illa causa sequitur mors alias non. Inno. & doc. in. c. sententiam. ne cleri. uel mo.

¶ An ex actu merieorio inducatur irregularitas dic ꝙ sic. de spon. inter opa. & in cle. i. de homic. & ibi nõ. glo. l. di. aliquantos. dictuz est Inno. in c. gaudemus. ad finem. de diuor.

¶ An si clericus uidet unũ paratum ad se interficiendum ipe autem non expectans ut ille ꝑcutiat primo inuasorem ꝑcutit sit propter hoc irregularis. uide Lau in clemẽ. i. de homici. glo vii. q. i. in summa. & nõ. eo. ti. significasti. Arch. l. di. de his de quo uide ibi.

¶ Inquisitor heretice prauitatis ꝓnuntians quez hereticũ etiam si sciat eum statim morti tradendum non est ꝑpter hoc irregularis. Archi. xxiii. q. viii. super glo. summe. Spe. ti. de lega. §. iuxta. ꝟsi. porro.

¶ An si iudex secularis aufert furem de manibus clerici quem clericus ceperat & eum suspendat clericus sit irregularis. glo. ꝙ nõ. xiii. q. vi. c. i. sup ꝟ. tradere.

¶ An clericus tradens iudici seculari publicuz latronem fugientem ad ecclesiam. quem postea iudex tradit morti sit irregularis. uide Arch. xvii. q. iiii. diffiniuit.

¶ An si clericus ducit aliquos secuz ꝓ securitate sua quia hz trãsire ꝑ loca periculosa si ea occisiõe aliquis interficiatᷣ in itinere sit irregularis. uide glo. xxiii. q. iii. maximianus. tex. xxiii. q. v. de occidendis.

¶ An faciens legem ꝑ quam imposuit penã mortis si ex ea lege postea sequatᷣ mors incurrat irregularitatem. Archi. xxiii. q. v. officia. Io. an. in. c. i. de sagitta. sup glo.

¶ An clericus uulnerans sit irregularis. Inno. de homic. petitio. Pau. in cle. i. de homi. Arch. xxiii. q. ulti. c. ulti. tex de homici. significasti. ii. & eo. ti. tua. Spe. ti. de lega. §. iuxta.

¶ An clericus extrahens sagittam de uulnere ex quo quis cito moritur sit irregularis. Spe. in prealle. §. iuxta. ꝟsi. si aũt. Lau. in cle. i. de homic.

¶ An occidens inuasorem qui expectauit eum & non fugit sit irregularis. Genze. in cle. i. de homici. ubi uide do. Car.

¶ Clericus etiã in minoribus depositus si in suo officio administrat efficitᷣ irregularis. nõ. de cle. ex. mi. c. iii. in glo penul.

¶ An celebrãs in ecclesia interdicta ꝑpter pollutionem sit irregularis. nõ. in. c. si celebrat. de cler. ex. mi. & in. c. is qui. de sen. ex. li. vi.

¶ Celebrantes in loco interdicto tanq̃ suspensi sunt irregulares. de excess. pla. tanta. de priuile. ex tuaꝝ. de cle. ex. mi. postulasti.

¶ Celebrãs in ecclesia in qua de iure certis casibꝰ celebrari non debet est irregularis. de excess. pla. tanta. & ibi uide alios casus.

¶ An epus cui interdicta sunt pontificalia si celebrat in ordine inferiori incurrit irregularitatẽ. Io. mo. tenet ꝙ non. in. c. i. de sen. ex. li. vi.

¶ An clericus se liberando latronem interficiens incurrat irregularitatẽ. uide de homici. c. si. xxiii. q. v. cum homo.

¶ An ex homicidio contracto ante baptismũ qs incurrat irregularitatem. & si sic. an deleatur per baptismuz. Archi. xxi. di. sup glo. summe. adde ꝙ omnis irregularitas tollitur ꝑ baptismum. ut nõ. xxvi. di. de iude. in glo.

¶ An mandans aliquem uerberari ꝓhibendo ne interficiat si uerberans interficiat sit mandans irregularis. uide Io an. de homici. c. fi. li. vi.

¶ An consulens de iure ꝓ crimine cõmisso penaz mortis debere imponi si ex illo consilio sequatur mors sit irregularis. glo. xxiii. di. nunc aũt. Host. de excess. prela. c. ex litteris. glo. & Arch. xxiii. q. viii. pessimã. Io. an. ne cleri. uel mo. sniam.

¶ An clericus portans instrumenta quibus interficiatur damnatus ad mortez sit irregularis. doc. de homici. sicut dignum. Spec. ti. de lega. §. iuxta proponis.

¶ An clericus presens in duello in quo qs interficitur sit irregularis. Lau. in clem̃. ne in agro. §. porro. de sta. regu.

¶ An mutilans seipm sit irregularis. uide Lau. ĩ cle. i. de homi.

¶ An si uulneratus non letaliter ex impericia medici sit mortuus uulnerans sit irregularis. Lau. in cle. i. de homici.

¶ An clericus consulens alicui ut defendat iura sua uel ut pugnet ꝓ patria si inde sequatur mors sit irregularis. Archi. xxiii. q. ultia. sup summa. Io. an. de homici. ad audientiam.

¶ An sonans campanã ꝓ condemnatiõe alicuius ad mortem sit irregularis. Io. an. de homici. Iohãnes. facit tex. i. di. ius militare.

¶ An si quis est cum multis bellantibus & ibi aliquis interficiatur sit irregularis. Archi. xxiii. q. ultima. c. ultimo. Inno. de resti. spoli. olim. primo. glo. & Archidi. li. dis. si quis. Iohã. an. de homici. petitio.

¶ An si duo uulnerant aliquem simul & ex uulnere sequitur mors an ambo uel alter tantum & quis eorum sit irregularis. Io. an. de homici. significasti. ii.

¶ An clericus qui interest bello uel suadet sit irregularis. tex glo & doc. de peni. ꝙ in dubiis. gl. xxiii. q. viii. ergo. & c. hortatu. & c. de epis. Inno. de homici. c. penl. & glo. vii. q. i. sciscitaris. glo & Arch. lxxxvi. di. si quis. Inno. de resti. spo. olim. glo. & Arch. xxxvi. di. c. fi.

¶ An si clericus habeat gladium in manu & aliqs insultat eum & se occidat uel gladius de mãu cadens occidat aliqnem clericum clericus ex hoc sit irregularis. Arch. l. di. quia te.

¶ An clericus uolens occidere qui tamen nõ occidit. sit irregularis. glo. ꝙ non. de peni. di. i. periculose. Io. an. de homici. si aliquis. uide in regula in penis. li. vi. Io. an. de homici. significasti. glo. et Arch. l. di. si quis. glo. in. c. fi. xxiii. q. viii.

¶ An clericus cõmittens homicidiũ ꝓ defensiõe socii sui sit irregularis. glo. ꝙ sic. xxiii. q. viii. c. i. glo. in cle. i. de homici.

¶ An clericus agens ciuiliter coram iudice seculari ꝓ delicto ex quo iudex imponit penam mortis sit irregularis. glo. ꝙ non. xxiii. q. iii. maximianus. de homici. c. ii. li. vi.

¶ An si clericus rixatur cum uno & eius frate

ipso ꝓhibente illum interficit sit irregularis·glo· xxiii·q·viii·c·si·Io·an·de homici·petrus·

¶ An minor·xiiii·annoꝝ alias tamē doli capax sit irregularis qui cum esset familiaris alicuius potestatis unacū aliis iuit ad capiendū malefactorē qui demū sine scō suo suspēsus est·Fre·de senis tenet ꝙ est irregularis·nec pōt cum eo ꝑlatus suꝰ dispensare·consi·suo·clxi·

¶ An epus habens dominiū temporale uocās homines ad pugnam si inde sequatur mors sit irregularis·glo·ꝙ nō·xxiii·qōe·iii·maximianus·glo·l·di·miror·glo·fi·xv·qōe·vi·c·ii·in glo·finali·Io·an·de elec·generali·libro·vi·Archi·xxiii·qōe viii·super summa·Io·an·de homici·ad audientiam·glo·xxxvi·di·c·finali·Io·an·de senten·excōi·dilecto·li·vi·

¶ An clericus ministrans arma bellantibus sit irregularis·glo·in·c·ita quoꝝdam·de iude·Inno·ne cleri·uel mo·sniam·Arch·xxxvi·di·c·si·

¶ An irregularis sit depositus a beneficio & officio ipo iure·Inno·tenet ꝙ non·de conces·preben·cum nostris·uide tex·in clemen·i·§·si quis·de uita & ho·cle·

¶ An celebrans post suspensionem incurrat irregularitatem·doc·ꝙ sic·de cleri·ex·mi·si celebrat·glo·in·ꝓ statutū de tempo·or·eos·libro·vi·idem Host·de solu·c·ii·Inno·tenet contrariū·de coha·cleri·& mul·sicut·idem de sen·ex·uenerabilibus li·vi·Io·an·de ui·& ho·cleri·ut clericoꝝ·Idē Io·an·in·c·i·de sen·ex·li·vi·Arch·xxxii·di·ad hoc·super glo·

¶ Excōmunicatus faciens sibi celebrari prestando auctoritatem efficitur irregularis·doc·de cle·excō·minis·illud·de exces·prela·c·fi·glo·in clem·i·de priuile·in·ꝓ·pontificalibus·Arch·de sentē·ex c·i·li·vi·

¶ Celebrans post sententiam excōmunicatōis si de ea ꝑsumptiue sit certioratus incurrit irregularitatem·uide Lap·in·c·i·de concel·ꝑben·li·vi·& ibi Io·an·

¶ An epus suspensus tantum a pontificalibus si postea in aliis celebrat incurrat irregularitē·dixi aliquid supra·cōmuniter tenetur ꝙ non·uide Io·an·de offi·dele·c·ii·li·vi·Spec·ti·de lega·§·iuxta ꝓsi·quid si epus·Inno·in·c·i·de sen·exc·libro·vi·Io·cal·in tractatu suo de ecclesiastico interdicto·in·iiii·qōe·Io·an·de testi·constitutus·glo·ꝑma·i·qōe·i·si qui·

¶ Quid de sacerdote suspenso a celebratōe missaꝝ·an administrans in aliis sit irregularis·doc·ꝙ non·de cle·ex·mi·c·ii·glo·l·di·ꝑsbiteꝝ·

¶ An excōicatus celebrans uespas & alia diuina officia ꝑter missas incurrat irregularitatem·doc·ꝙ sic·de cleri·ex·mi·c·clerici·Arch·de re iudi·c·i·li·vi·xi·q·iii·si quis epus·ii·

¶ Suspensus ab ingressu ecclesie si ecclesiā intrat & audit diuina non incurrit irregularitatē Lap·de sen·ex·c·i·li·vi·Io·an·de sen·ex·c·pe·Arch·x qōe·ii·c·ii·

¶ An celebrans post sententiam excōis iniustam incurrat irregularitatem·glo·xi·q·iii·nō debet·

¶ An excōicatus qui celebrans incurrit semel irregularitatem si iterum celebret incurrat iterum irregularitatem·Inno·dicit ꝙ non·in·c·si celebrat de cle·ex·mi·Arch·lvi·di·apl'ica·

¶ Suspensus in diuinis nec in ecclesia nec extra potest celebrare & celebrans incurrit irregularitatem·de sen·ex·c·i·li·vi·

¶ Omnis irregularitas tollitur eo ipo ꝙ quis se deputat obsequio ihesu xpi·de iudi·cū deputati·in glo·de aposta·c·ii·

¶ Habens ordines & carens executione si se immisceat diuinis incurrit irregularitatem·Inno·& Io·an·de sen·ex·c·i·li·vi·

¶ An actus homicidii ubi deficit uolūtas & culpa faciat hominē irregularē·uide de homici·dilectus·& c·ad audientiam·

¶ An omnis homicida siue facto siue consilio uł auxilio siue casu sit irregularis·uide de homicid·ꝑsbiteꝝ·& ad audientiam·

¶ An leuis culpa ꝑcedens homicidiū causalē inducat irregularitatē·de homici·continebat·

¶ An clericus tradens furem captum curie seculari uel de furto agens contra eum uel denuntiās uel intersigna furis tradens uel eū ostendens aut contra eum testes inducens si ꝑ iudicē fur interficiatur sit irregularis·uide·xiiii·q·vi·c·i·de homici·tua nos·& c·postulasti·xxiii·q·iii·maximianus·& q·v·de occidendis·faciūt nō·de homic·c·ii·vi·dixi sparsim supra·

¶ Suspēsus ab ingressu ecclesie si celebrat extra ecclesiam non est irregularis·docto·de sen·exco·c·i·libro·vi·glo·eodem ti·& libro·is cui·Archi·v·q·ii·c·ii·

¶ An suspensus a ꝑticipatione sacramentoꝝ si ꝑticipat in illis sit irregularis·doct·in ꝑalle·c·i·de sen·ex·li·vi·

¶ An suspensus uel excōmunicatus benedicens mensam incurrat irregularitatem·dic ꝙ non·de exces·prela c·finali·de sen·excōi·c·i·libro·vi·ubi notant doc·

¶ An suspensus uel excōicatus bñdicens aquam incurrat irregularitatē·dic ꝙ sic·de exces·pla·c·fi·& in ꝑalle·c·i·de sen·ex·li·vi·

¶ Celebrans post sententiam excōmunicationis quam ꝓbabiliter putat nullam non incurrit irregularitatē licet postea detegatur ualida·Lap·de sen·ex·solet·li·vi·

¶ An suspensus officio in foro penitentiali tantū celebrans non incurrat irregularitatem·Io·cal·de cleri·ex·mi·si celebrat·

¶ Irregularitas pōt contrahi etiam ex actu temporali·glo·in·c·ꝑ tuas·de simo·& ibi Io·an·

¶ Irregularitas non tollitur in foro penitentiali ut dicit glo·in ꝑalle·c·ꝑ tuas·

¶ Qui sibi ipi membrū abscidit efficitur irregularis etiam si dabat operā rei licite·Inno·de corpo·uicia·significauit·in glo·magne·Arch·xxxiiii·di·maritum·

¶ Qui se scit ꝑ famā uel credit esse excōicatum si celebrat efficitur irregularis·uide de cleri·ex·minis·illud·& quod ibi nō·

¶ Qui tempore interdicti absoluit sollemniter ab excōmunicatiōe dicendo orationes psalmū penitentialem cum stola efficitur irregularis·nō·de exces·ꝑla·tanta·idem de sacerdote qui rcipit mulierem in ecclesia sollēniter post partum cum psalmis & aliis orōnibꝰ·nō·in·d·c·tanta·neqꝫ sperg ē

aquam bñdictam tempore interdicti·ut ibi nõ·in dicto·c·tanta·

¶ Sacrista exercẽs officiũ suũ tẽpore interdicti non est irregularis·nõ·in·d·c·tanta·

¶ An de irregularitate quis cogatur se purgare uide Spe·ti·de aboli·§·ii·℘·item etiam nõ·

¶ Si oneratus plus debito deponendo onus aliũ occidit efficitur irregularis quia fuit i culpa onerando se plus debito·ff·ad·l·acquili·l·qua actione §·sed si quis·

¶ Irregularis est dans gladium furtiuũ alicui ut se occidat uel dans uenenũ licet non sit mediatus occisor·ut in preallega·l·qua actione·§·celsus·& §·sed si quis·

¶ Precipitans quẽ de ponte est irregularis siue incõtinente fuit mortuus siue postea·ut in palle·l·qua actione·§·sed si quis de ponte·

¶ Si medicus imperice curauit & ex hoc mors sequatur efficitur irregularis·ut dicta·l·qua actione·§·finali·

¶ Fame necans homines efficitur irregularis·ut l·item si obstetrix·§·si quis hominem·ff·ad legez acquili·

¶ Stimulans equũ in quo aliquis sedet ꝓpter stimulationem sedens moriatur efficitur irregularis·ut in·d·l·si obstetrix·§·si seruũ·

¶ Ducens aliquem ad insidias si postea occidat est irregularis·uide·ff·ad·l·acquil·l·si seruus suũ §·si quis·

¶ Si aliquis ludendo pcusserit manuz barbitonsoris & propterea ille qui radebatur percussus & mortuus ludens est irregularis·ut·ff·ad·l·acquili·l·itẽ mella·

¶ Si unus tenuerit & alter occiderit non solum occidens sed etiam tenens est irregularis·ut in ꝓalleg·l·item mella·§·i·

¶ Incitans canem ut aliquem mordeat si ex illo morsu sequatur mors censetur homicida & irregularis·ut in·d·l·item mella·§·item cum eo·

¶ Irregularis est is ex cuius curru lapides ceciderunt & occiderũt hominẽ si male lapides imposuerant·ut·ff·ad·l·acquil·l·si seruus seruuz·§·si qs seruum·

¶ Si aliquis faciens foueam in qua cadens homo mortuus est au sit irregularis·uide·ff·ad·l·acquil·l·qui foueas·& ·l·se·

¶ Si duo currant equos & unus eoꝝ in cursu se precipitauit an alter sit irregularis·uide·ff·ad·l·acquil·l·quẽadmodũ·§·si nauis·

¶ Uulnerans non mortifere non est irregularis·si postea culpa sua uel medicoruz mortuus est·ff·ad·l·acql·l·qui occidit·§·fi·&·l·si ex plagis·§·fi·

¶ An ad pilam ludens si aliquem interfecerit uel debilitauit sit irregularis·uide·in prealleg·l·si ex plagis·§·fi·

¶ An sepeliens mulierem grauidã non extracto partu sit irregularis·uide·ff·de mor·infe·l·negat·

¶ Si naute culpa aliqs in mari perit nauta est irregularis·ff·loca·l·item querit·§·si magister·

¶ Quilibet occidens hominẽ cum pacto uel sine pacto incurrit irregularitatem·dictũ est Inno·in c·gaudemus·de diuor·

¶ Si mando tibi ut ticiũ occidas & dum uadis ad homicidium cõmittendum occideris non efficior irregularis quia tale homicidium non mandaui fieri·scdm Inno·in·c·ad audientiam·de homici·in glo·fi·

¶ Non reuelans tractatũ factuz p aliquẽ de aliq occidendo si postea ille occiditur ñ est ꝓpterea irregularis·Inno·de homic·c·de cetero·

¶ Si medicus per imperitiam dat malam medicinam unde mors sequatur an efficiatur irregularis uel aliter ueniat puniendus·Inno·plene de homici·tua nos·

¶ Si consului castrũ insultari uel furtiue capi & deinde sequat mors incurrã irregularitatez·uide quod nõ·doc·moder·in·c·fi·de homic·li·vi·

¶ Occidẽs aliquem necessitate ineuitabili ut qa mortem aliter euitare non potest non efficitur irregularis·& idẽ in furioso infante uel dormiente ut in cle·si furiosus·de homi·Io·an·in addi·Speci·de lega·§·iuxta·℘·quid si aliquis·&·℘·se·

¶ An fugans aliquez efficiatur irregularis·uide nõ·p Inno·in·c·exhibita·de homici·

Irrefragabilis

Quid est irrefragari seu contradici·nõ·de offi·ordi·irrefragabili·Idem uerbum habes de consti·c·ultimo·C·de legi·l·fi·de elec·nihil·& ibi uide concor·

Irrenarche

Irrenarche sunt qui ad prouinciaꝝ tutelam quietem & pacem deputantur·ut·C·de irrenar·l·i·li·x·ff·de mu·& ho·l·fi·§·irrenarche·

Irrepserit

Irrepserit exponitur·idest attente inualuerit·uide de elec·cam ecclesia·

Irritum

Irrita est damnatio epoꝝ absqꝫ licentia sedis apostolice·ii·qõe vi·irritum·

¶ Oratio peccatoꝝ magis irritat deum q̃ placat iii·q·vii·in grauibus·xlix·di·ecce a quibus·

¶ Irrite sunt ordinationes intrusoꝝ·xii qõne·ii·alienationes·

¶ Ex penitentia simulata deus non placatur sed irritatur·de peni·di·iii·inter hec·

¶ Irrituz & irritare multis modis sumit·de quo p Io·an·de elec·in genesi·

¶ Irritum·idest cecisum·C·de resti·mili·l·que a patre·

Ironia Ironice

An ironia que est cum quis de se minora dicit sit peccatum & quale uid·s·Tho·scda secunde·q·cxiii·

¶ De expositione huius uerbi ironice uide de p̃sump·scribam·

Ispania Ispani

De ispania notat Arch·xcviii·di·c·i·ubi laudat ispanos de animositate·

¶ An ispani subsint impatori·uide glo·lxiii·dis·adrianus·i fi·pe·glo·que est aditio·tex·xi·q·i·§·hec si quis·Oldra·q·xviii·Domi·in·c·granda·de sup·negli·pla·li·vi·

¶ Impator ispanus fuit uerus imperator quia a nullo nisi a deo gladiuz habuit·Io·an·in·causamq qui fil·sint legit·

¶ Ispania plurima regna sub se continet·Albert⁹ magnus in libro de natura loci ex longi·& lati·ꝓbat Ptholomeus in libro quadriptito·c·iii in scdo tractatu·ibi ispanieqꝫ regiones·zc·

¶ Ispanieqꝫ regiones sagittario & ioui assimilant

& obhoc qui in illis habitant libertatem appetūt suntq̧ sani corde & amant mundiciā atq̧ nitiditatem. uerba sunt Ptholomei in loco ꝑalleg. ex hoc nō. ꝙ esse in ispania sodomiā repugnat constellationibus celestibus.

¶ De maxima pietate erga parentes plurimum laudantur ispani teste ualerio maximo libro qnto c. de pietate erga parentes. cuius uerba sunt hec. ad illos duos fratres ispāos uos quoq̧ fratres memoria complectar quoꝝ animus origine fuit nobilior siquidem ad moduꝫ humiles in ispania nati ꝓ parentū alimentis spiritum erogando specioso exitu uite inclaruistis ꝛc. itaq̧ in tumulis etiam nunc uiuitis qa parentū senectutē tueri q̄ uestrā spectare sanctius esse duxistis.

Isteron proteron Isteron ꝓteron est quedam figura gramatice & exponitur latine ordo conuersus ff. de re. diuisi. l. ripaꝝ & qđ ibi nō. et insti. eo. §. lictoꝝ. et quod ibi nō.

Ita De significato huius dictionis nōt. glo. in. c. fi. de offi. archipsi. et in. c. inquisitōis de accu. ff. pro socio. l. si unus. §. i. ff. de contrahe. empt. l. si fundi. insti. qui. mo recontrahi. oblig. §. preterea.

¶ Hec dictio ita notat similitudinem in substantia. ut. ff. de aqua coti. & esti. l. i. §. illud tamen. & ibi concor.

Ita demum Ista dictō q̄q̧ adicit et pre maxie ponitur. ff. pro socio. l. si unus. §. i. ff. de contrahen. emp. l. si fūdi. ff. de excu. tuto. l. amplissimi insti. qui. mo. recon. obli. §. ꝑterea. l. ita demū. C. de ꝓcu.

Italia Italia est domina & ꝑnceps omniū ꝓuinciarū glo in. l. fi. C. sine cen. uel reli. sed Alberi. dicit ibi ꝙ est ancilla ancillaꝝ. cās uide ꝑ Arch xxiii q. v. non uos.

¶ An italia debet recognoscere impatorem glo. dicit ꝙ sic. saltem in tributis. xi. q. i. magnuꝫ. nunc est in italia in ciuitate senaꝝ impator. Fredericus tercius. de domo austrie. qui uenit ꝑ corona sua Rome accipienda cuius mentem disponat dñs ad pacem & quietem ecclesie.

¶ Qui sunt fines italie & quis dicat esse extra italiam. nō. glo. in. c. nihil. §. ceteꝝ. de elec.

¶ De italia habes. ff. de censi. l. i. & l. ulti. de elec. nihil. de temp. or. c. i. li. vi.

¶ Italia hꝫ eadeꝫ priuilegia que hꝫ ꝓuintia tanq̄ mater & dña. nō. in aut. qua in ꝓuintia. C. de cri. agi. opor. in glo. in ꝓuintia.

¶ Italia non est ꝓuincia sed est ꝓuintiaꝝ dña. in aut. ut ob. iudi. ꝓuin. §. hoc considerantes. in gl. ꝓuincias. colla. v.

¶ Italia sm aliquos claudit a Roma circūquaq̧ ꝑ centesimū miliaꝝ. ar. l. i. ff. de offi. ꝑfec. ur. in gl. ii. sed ibi glo. dicit ꝙ imo extendit usq̧ ad galliaꝫ & ciciliam. ff. de ꝟ. sig. l. nocionē. §. i.

Itaq̧ Hec dictio ponit ꝑ igit. uide in ꝓhemio. ff. ibi itaq̧. de hac dictōe uide. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. l. iii. ff. de leg. iii. l. in repetendis. Spe. ti. de teste. §. nunc uidendum. ꝟ. in primo autem. & ibi concor.

Ita tamen Hec uerba determinant ꝑcedentia & restringunt. ut ff. ad trebel. l. lucius. §. qui habebat. & ff. de māu. testa. l. libertus. §. si.

Ita uidelicet An hee due dictōes simul iuncte importent modum uel conditionem. nō. Io. an. de reli. domi. constitutus.

Item An & quādo dictio item inducat repetitione. bar. in. l. i. in ꝑn. ff. de publi. adde quod notat idem bar. in. l. in repetendis. ff. de le. iii. doc. in. c. pastoralis. §. item. de offi. dele. Iaco. de bel. in aut. ut cum de ap. co. in prin. colla. viii. adde. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. l. iii. & ff. de lega. iii. l. repetende. Specu. ti. de teste. §. nunc uidendum. ꝟ. primo aute. adde ꝙ hec dictio item implicat. ff. de pac. l. item quia. ff. de sta. ho. l. item in potestate. Item adde ꝙ hec dictio item est coniunctiua non aduersatiua. ut in. d. l. in repetendis. ff. de leg. iii. uide bal. plene in. l. si fortidianum. C. de lega. adde glo. in. l. iii. §. si ꝓcurator ff. ꝙ quisq̧ iur.

Iterum An & qñ hec dictio inducat repetitionē precedentiū. bar. in. l. in repetendis. ff. de le. iii.

¶ Iterū. i. sepius saltem uiua uoce. ut. l. ueluti. ff. de eden. de fer. l. oratione. in glo. iteꝝ.

¶ Iterū & de nouo significant unā uicem. C. de preci. impa. offe. l. aduersus.

¶ Iterum. idest quatenus opus est. ff. de dam. infect. l. si finita. in prin. ff. de eden. l. si quis ex argentariis. in fine. ff. de preto. stipu. l. pretorie stipulationes & de hac dictione uide in. l. lucius. la prima. ff. de le. ii.

Iter Iter est uia recta preter deuiationem. uide in. l. qui fiscales. C. de nauicula. li. xi.

¶ In culpa est habens tp̄us nauigandi si differt ad tpus hyemale. ut. C. de nauicula. l. ii. li. xi.

¶ Quid sit iter dic ut habetur. ff. de ser. urba. predi. l. i. & l. iter.

¶ De itinere arripiendo habes de ap. ꝑsonas. & c. ꝑuenit. ii. & ibi concor.

¶ Publice interest itinere esse secura. ff. de his qui dele. uel effu. l. i.

¶ Qui iter ingreditur & prosequitur tempore incongruo dicit esse in culpa. ff. ad. l. rodi. de iac. l. finali. C. de naufra. l. ii. libro. xi. ff. de rei uen. l. qui petitorio.

¶ Qui ex improuiso iter facit. in culpa est. ff. de re. mili. l. iii. §. sed si ex improuiso.

¶ An & qñ itineris areptio habeat ꝓ appellatōe uide de ap. ut debitus. Arch. xi. q. iii. si epus. dixi supra sub dictione appellatio.

¶ An debeant reuocari q̄ fiunt post iter arreptū Spe. ti. de ap. § xii. ꝟ. pe.

Iteratio Iteratio non debet fieri sine cā ff. qui satisda. cogan. l. de die. §. si fideiussor. ff. de fer. l. oratione. C. de fide instrumen. l. finali.

¶ Que non iure fiunt sunt iteranda. ff. qui satis. cogan. l. quociēs. & l. de die. §. i. i. q. vii. daybertū & quod ibi nō.

¶ Non dicitur iteratum qđ ambigitur esse factū de presbite. non bapti. c. finali. de consecra. dis. i. sollemnitates.

¶ An iteratio actꝰ seu delicti inducat iteratione

pene·nōtur in clemen·i·de priuile·in glo·sup·ꝓ· uel aliquid·Spec·ti·de senten·§·ii·ꝓsi·sed pone in statuto·

¶ An iteratio grauius puniatur·de peni·di·i·uulgaris·vi·q·i·imitare·& ibi Archi·nō·in·l·nemo·C·de episco·audi·notatur de adulte·si uir·in glo·ultima·

¶ Iterata ualent que alias non ualerent·C·si cōtra ius uel uti·pub·l·fi·de plus peti·c·i·§·fi·&·C·ad uelle·l·si mulier·

Iubemus Iubere Hoc uerbum iubemus est ꝑcepti·ut nō·glo·in clemen·ꝑsenti·de censi·ad qd̄ faciunt omnes leges que incipiunt iubemus·

¶ Iubere aliqñ ponitur pro consulere·xxxiiii·di·fraternitatis·in glo·fi·in fine·uide·xxxv·q·iii·cōtradicimus·

¶ Driam inter iubere & ꝑcipere·uide p Io·an·i c·i de iudi·li·vi·

Iubileus De anno iubileo nō·vii·dis·in glo summe·& significat plenā remissionem q̄ fit in ecclesia·de peni·di·i·§·econtra·& ibi in glo·ad euidentiam·

¶ De indulgentia q̄ conceditur in anno iubilei dixi·s·sub dictione indulgentia·

Iudas Iude licet proditori dn̄s in cena cōmunicauit·i·q·i·xp̄us·xxiii·q·iiii·quā magnū·de offi·or·si sacerdos·

¶ Iude ꝓditori cōparatur is qui aliquid furatur de ecclesia·xxiii·q·iiii·quid ergo uoluit·

¶ Si iudas penitentiam egisset ueniam apud deū meruisset·de peni·di·i·his potestatis·unde exemplo falsa penitētia nullo modo meret̄ ueniam de peni·di·iii·iudas penituit·

¶ Iudas sceleratior fuit omnibus aliis ratione desperationis de peni·di·iii·sceleratior·

¶ Quia in iudam intrauit diabolus post sumptionem bucelle panis datur intelligi ꝙ eucaristia plus nocet malis q̄ ꝓsit·de cōse·di·ii·sicut iudas·

¶ Iudas accedens ad thamar an excusetur a peccato·uide per sanc·Thomam·secunda secunde·q·clissi·arti·ii·

Iudeus Lex xp̄iana tollerabilior est lege & cerimoniis iudeorum·xii·dis·omnia talia·

¶ Iudei non sunt cogendi ad fidem nostram recipiendam·xlv·di·quid aūt·&·c·de iudeis·Inno·de regu·consulti·dicam·ĩ·melius·adde·s·Tho·secunda se·q·x·dicam·ĩ·melius·

¶ Iudei non possunt habere seruos christianos ne sub his christiana polluatur religio·l·iii·dis·mancipia·

¶ An iudeus potest esse doctor·bar·dicit ꝙ non·in·l·omnes·&·l·generaliter·C·de decu·li·x·& in l·fi·C·de iude·

¶ An iudeus potest esse miles·uide in·l·fi·C·qui mili·non pos·li·xi·

¶ An liceat iudeo intrare scolas xp̄ianoꝝ & audire philosophiam uel medicinam·seu alias artes liberales·Ego alias dixi ꝙ sic·quia non reperitur iudeus ꝓhibitus hoc facere nec tale cōmercium reperitur ꝓhibitum inter iudeum & xp̄ianuȝ·Item quia iudeis non est ꝓhibitum exercere artes medicine·Reperio tamen dn̄m Nico·de sicilia tenere cōtra·in·c·i·de iudeis·qui nihil boni allegat ideo est bene cogitandum·

¶ An heretico pagano uel iudeo baptizante uel leuante de fonte sacro oriatur cognatio spiritu·l· uide Io·an·in regula ex eo·li·vi·in mercuri·adde dn̄m Car·flor·de cogna·spiri·sup ꝑtica·glo·de cōsecra·di·iiii·in baptismate·&·c·uos ante omnia·

¶ An iudeus pōt esse rex uel impator·bar·ꝙ nō i ꝑtica·ff·glo·in·l·spadonē·§·iam aūt·ff·de excu·tu·facit tex·& quod ibi nō·in·c·uenerabilem·de de elec·unus·deutrono xvii·& in cle·romani·de iureiu·in ꝑn·ubi doc·allegant multa iura·

¶ An iudei debeant baptizari·si non restituant usuras·glo·tȝ ꝙ nō·de conse·di·iiii·iudei·ubi etiā uide de modo baptizādi eos·& in c·nec absit·ea·dis·Idem Io an·in·c debitum·de baptis·

¶ Quanto tempore debeant ꝓbari iudei anteq̄ baptizentur·uide de consecra·dis·iiii·iudei·& c·quod absit·

¶ An iudeo potest dari penitentia licite ut baptizetur·nō·de simo·cum dilectus·sup glo·pe·

¶ An iudeus potest contrahere matrimoniu cuȝ christiana uel ecōtra·dic ꝙ non·xxviii q i c·ue·& ibi glo·tex·& quod ibi nō·de diuor·quanto et c·gaudemus·

¶ An liceat cōmedere cum iudeo uel pagano·nō·xi·q·iii·ad mensam·de iude·qua sit·adde canonē concilii agatenē·xxviii·q·i·omnes &·c nullus·ubi etiam ꝓhibentur xp̄iani accipe medicinam a iudeis & lauari cum illis·

¶ An iudei teneantur ad solutionem decimaruȝ notat in·c·c·de terris·de deci·& in·c·quanto de usuris·glo·xvi·q·i decime dixi·s sub dictione decime·

¶ Iudei sunt ab ecclesia sustinendi & tollerandi quanto fieri pōt sine cōtumelia creatoris·d̄ testi·iudei·nō·Inno·deuoto ꝙ sup·xi·q·iii·ad mensam xxiii·q·vii·si de reb⁹·Arc·xlv·di·qui sincera·ubi bonus tex·glo·xxviii·q·i·iudeoꝝ·

¶ An iudei possint licite spoliari rebus suis nō·glo·in palle·c·si de rebus·ubi concluditur ꝙ no·

¶ Nulla officia publica sunt iudeis concedenda·liii·di·nulla·xvii·q·iiii·cōstituit·ubi cōtrafaciens censetur sacrilegus·ad materiā facit d̄ iude·c·pe·& C·de iude·l·ii·adde nō·ff·de decuri·l·generaliter·§·fi·& ibi bar·&·l·omnes qui·C·eo·

¶ An iudeus edificans ecclesiam acquirat sibi ius patronatus·dixi·s·sub dictione ecclesia·dicam·ĩ·sub dictione patronus·

¶ An iudeus cōfugiens ad ecclesiam gaudeat immunitate·glo·ꝙ sic·de imu·eccles·inter alia no·a tur·xvii·qōe·iiii·iudas·C·de his qui ad eccle·confugi·l·i·ubi tex·uidetur contra & ibi glo in aut·de man·prin·§·publicoꝝ·Archi·xvii q·iiii·diffiniuit·Quid aūt de seruis iudeoꝝ confugientibus ad ecclesiam habetur·liiii·di·si quibbet iudeoꝝ·& est palea·

¶ An sepulcra iudeoꝝ possint impune uiolari·dic ꝙ non·de iude·sicut·in fine·ubi tex·

¶ An iudeus qui conuertitur ad fidem debeat dimittere omnia sua·dic ꝙ nō·licet quidam dicunt contrariū·uide tex·de iude·iudei·ii & ibi nō·per doc·de usur·cum tu·de diuor·gaudemus·in ꝑn·

¶ An & quibus legibus ciuilibus uel canonicis teneantur iudei uel non·nō·glo·& doc·de diuor·gaudemus·de usur·post miserabileȝ·&·c·quanto

de iude. & c. si iudeus. Arch. ii. q. i. multi. uide in cle. i. de testi. & in c. iudei. de testi. & de iude. iudei. adde. xii. di. omnia. glo. & Arch. viii. dis. c. fi. Hosti. de reb. eccle. non alie. si quis.

¶ An iudeus uel alius infidelis possit esse aduocatus dic q non. de peni. di. i. nemo. & ibi nō. glo.

¶ An iudei uel scismatici seu heretici sint admittendi ad ingressuz ecclesie. nō. glo. xxxv. q. iii. de his qui. de conse. di. i. epus nullum. glo. de conse. di. iiii. iudei.

¶ Que sit pena iudei circūcidentis filium suuz uel seruū siue aliū xpianū. nō. C. de iude. iudei. C. ne manci. xpia. l. i. de consecr. di. iiii. pleriq. C. de enuch. l. i. Quid de iudeo baptizato q filiū circūcidit. de conse. di. iiii. plerīq.

¶ An ignorantia iudeoꝝ qui credunt messiā nondum uenisse sit aliquo modo excusanda. dic q nō. tex. & glo. i. q. iiii. §. notandum.

¶ An sit tollerandū q iudei seruent ferias. ritus & cerimonias suas. dic q sic. xlv. dis. qui sincera. de testi. iudei. C. de iudeis. l. fi.

¶ An filii iudeoꝝ cōuersi ad fidem fiat soluti uinculo patrie potestatis. glo. q sic. xxviii. q. i. iudeorum. que etiam dicit q nō ꝓpterea possunt ꝑuari paterna successione. uide etiam ibi apud quem debeant tales filii ꝑmanere.

¶ Si iudeus debeat prestare cautionem iuratoriam qualiter prestetur uide Archi. xvii. q. iiii. diffiniuit. ad quod uide quod dicam. ī. sub dictiōe iuramentum.

¶ An iudeus possit accusare xpianū. glo. ii. q. vii. pagani. de simo. si dñs & ibi glo.

¶ An iudex ecclesiasticus pōt punire iudeū. glo. xvii. q. iiii. constituit. glo. xxviii. q. i. sepe. doc. in clem. i. de testi. Pau. in cle. pastoralis. in ꝑn. de re iudi. aliquid ꝑ doc. de rapto. i. archiepatu. glo. de usur. post miserabilez. Io. an. de hereti. cōtra xpianos. li. vi. Inno. deuoto. q super his. Io. an. de diuor. gaudemus.

¶ Quare cum iudeis possumus loqui & non comedere. glo. xxviii. q. i. omnes deinceps. adde gl. de iude. q̄ sit.

¶ An iudeus pōt contrahere matrimoniū cū pagana. Arch. xxviii. q. i. §. uerum.

¶ An xpianus pōt emere iudeum. glo. q sic. liiii. di. mancipia.

¶ Si iudeus ordinetur an recipiat caracterem. Io. an. in c. translato. de consti.

¶ Iudei & pagani conuersi ad fidem debent accipere ecclesiastica sacramenta ubi habent domicilium. Arch. x. q. iii. nec numerus.

¶ Iudei conuinci possunt ꝑ testes xpianos. uide de testi. iudei. & quod ibi nō.

¶ Qualiter iurare debeāt iudei. Spe. ti. de iura. calum. §. restat uidere. ꝟ. sed pone iudeus. de quo uide in. l. iii. §. fi. & l. se. ff. de iureiu. dicam infra sub dictione iuramentum. sed pone iudeus litigat cum xpiano an iurando de calūnia sup euangelia ualeat. uidetur q sic. C. de iude. l. iudei. xxii. q. i. monet te. ar. contra. ff. de iureiu. l. nō erit. xlv. di. qui sincera. de quo uide Spe. ti. de iura. calum. §. restat. ꝟ. pe. ubi ponit multas formas quib9 iudex debet deferre iuramentū iudeis.

¶ An filius iudeus pōt succedere patri xpiano. uide. C. de epis. & cleri. l. deo nobis. C. de hereti. l. iiii. xxxii. q. iiii. recurrat. ff. de excu. tu. l. spadonem. §. iam autē. xxvi. di. de iude. xxx. di. c. i. & quod ibi nō. lxxxvi. di. non satis.

¶ An iudei uel pagani sint de iurisdictione ecclesie. Archi. ii. q. i. multi. xxxv. q. i. §. i. de iudeis iudei. & q̄ nō. viii. di. c. fi.

¶ An princeps potest auferre bona iudeoꝝ. uide Arch. xlv. di. qui sincera. liiii. dis. fraternitatem. xxiii. q. vii. si de rebus.

¶ Iudei possunt antiquas sinagogas reficere sed non construere nouas. de iude. consuluit. & c. iudei. C. de iudeis. l. fi. C. de sum. tri. l. ii. in ꝑn. i glo. obstinatōis. & ibi Cy.

¶ An licitū sit emere merces a iudeis. glo. tenet q sic. xxviii. q. i. nullus.

¶ An iudei possint missas audire. glo. in. ꝟ. inter catecuminos. xxxv. q. iii. de incestis. & c. se q̄n. ubi glo. de consec. di. i. epus. & di. iiii. iudei. nō. xxv. di. plectis. in glo. i.

¶ Unde dicatur iudei & ebrei. Arch. lvi. di. dñs Io. an. de iude. sup ꝗtica.

¶ An iudei possint ꝑscribere contra xpianos. gl. xvi. q. iii. porro.

¶ An filii iudeoꝝ possint baptizari inuitis parentibus. uide nō. in cle. i. de iude. Io. xxv. viii. qōne i. iudeoꝝ. xlv. di. qui sincera. ubi Archi. Io. an. de iude. sicut iudei. s. Tho. secunda se. q. iiii. Archi. xlv. di. de iudeis.

¶ Iudei in diebus lamentationū & dominice nō debent in publicum ꝓdire neq tenere hostia aut fenestras apertas. de iudeis. in nōnullis. & c. quia super his.

¶ Iudei sunt cogendi deferre habitū qui ab aliis manifeste discernatur. ut in. d. c. in nōnullis.

¶ An licz dñis terraꝝ exactionē facere contra iudeos. dixi supra. uide sanc. Tho. in quadā epl'a ad dominā ducissam burgundie. Io. an. in addi. Spec. ti. de iu de. sup ꝗtica.

¶ Quid si iudei non habent nisi usuras quo restituant illa que male fuerunt accepta ab eis. uide sanctum Tho. in preallega. epl'a cuius uerba ponuntur i summa pisana sub hac dictiōe iudeus. ꝟ. si quid si iudeus.

¶ An christiano aliq̄n liceat fugere iudeis. uide de iude. iudei. & c. ad hoc. & c. & si iudeus.

¶ An iudeus fuus xpiani si baptizetur cōsequat libertatem. dic q non. ut nō. in ꝑalle. summa. sub hac dictione iudeus. §. ulti.

¶ Filii iudeorum ab ipsis sunt separandi & in curam christianoꝝ dandi ne parentum inuoluantur erroibus. xxviii. qōe. i. sepe. & c. iudeoꝝ. de cōse. di. iiii. plerīq.

¶ Iudei ad fidem cōuersi non debent cū infidelibus cōuersari. d. c. sepe.

¶ Iudei non compellunt ad restitutionē usuraꝝ ꝑ penam lateranen. concilii quia non cadit in eos sed indirecte ꝑ subtractionez cōuicii xpianoꝝ. ut nō. de usu. quanto.

¶ Iudeo non potest aliquid relinqui in testō. de iude. iudei. xxiii. q. ii. sane.

¶ Iudei non possunt excōicari directe sed indirecte. ut in cle. i. de testi. de iude. iudei. & c. & si iudeos.

¶ An filii iudeorum per baptismū soluant a patria potestate. dic φ sic. nec p hoc priuantur paterna successione. no. xxviii. q. i. iudeorum. & ibi glo. econtra autē si pater efficitur xpianus & filius remanet iudeus non soluitur patria potestas. tex. in. c. ex litteris. de côuer. infide. & hoc tenet Hostié. in summa. de côuer. infide. immo potest eum repetere si est maior triennio. bonus aūt iudex arbitrari potest apud quem stare debeat ne fidei insidietur durante pupillari etate. ad quod facit glo. in. d. c. ex litteris.

¶ Seruū xpianū iudei tenere nō debent nec ecōtra xpiani suū iudeū. de iude. c. fi.

¶ Si pater iudeus fit xpianus matre in iudaismo remanente filii nō doli capaces debent esse apud patrem christianū secundum docto. in. c. ex litteris. de conuer. infide. secus si sunt doli capaces. ut ibi habetur.

¶ Judea mulier non hz dotis priuilegia. uide in aut. item dotis priuilegiū. C. de hereti.

¶ Judeus non pōt habere iurisdictionē aliquam aut administrationē supra xpianū. tex. iūcta glo. in aut. iusiur. quod presta. ab his. colla. ii. tex. i. c. cum sit nimis absurdū. de iude.

¶ Judeo est pena adulterii cognoscere xpianam etiam sub colore matrimonii. C. de iude. l. nemo. & l. iudei. & l. ne quis xpianā.

¶ An patria ptās sit apud iudeos quod est dicere an iudei habeāt filios in ptāte. uide nō. p moder. in. l. ii. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris.

¶ Judei inuocando crucem uel ea utendo uidētur facere in contēptum xpiane religionis. uide. C. de iude. l. iudeos.

¶ Judeus non pōt trahi ad iudicium die sabbati. C. de iude. l. die.

¶ Edificium factū p iudeum ubi non licet cedit ecclesie et factum p paganū cedit fisco temporali ut. C. de paga. l. omnia.

¶ Mulieres xpiane nō psūt filios iudeorum nutrire nec eis fuire in domo. de iude. & si iudeos.

¶ Judei non possunt esse testes cōtra xpianos de iure licet qñq3 de facto recipiant. de testi. iudei. & ibi nō. glo. in. c. i. & c. licet. de testi. & an papa pōe p priuilegiū inducere φ iudei admittantur in testes contra xpianos. uide tex. in cle. i. de testi. & ibi nō. p do. Pe. de anc.

¶ An appellatione socii contineat iudeus socius uide bar. & Ange. in. l. i. ff. ad. l. iul. maies.

¶ Si concessum est priuilegiū iudeis ut credatur contra xpianos libris eorum eodem iure uti debent contra se si quid scriptū est in libris xpianorum contra eos. ita alias dixi p nō. in. c. iudei. de testi. facit ff. φ quisq3 iuris. l. i.

¶ Collegium iudeorum non est improbatū ratione secte. tex. est nō. in. l. spadonē. §. iam aūt & iudei. ff. de excu. tu. & ista est ratio. quia licet nō possit legari collegio iudeorum uel heres institui. ut in. l. i. C. de iude. tñ singulis iudeis sic. ut ibi notat glo. & bar. in. l. cum senatus. ff. de reb. dub. quod non esset si eorum collegium esset reprobatū rōne secte. ut in. l. iii. C. de hereti.

¶ An modus scribendi iudeorum sit licitus & an meliori rōne fulciatur q̄ modus noster uide bar. i tractatu de insign. & armi. ꝓsi. p eius declaratiōe pmitto illam qōnem.

¶ Relictū factum iudeis de certa ciuitate puta de perusio uidetur factum ut singulis non aūt ut collegio. bar. in. d. l. cum senatus.

¶ An iudeus transiens ad secta sarracenorum potest puniri per ecclesiam. uide Io. an. in addi. Speti. de iudeis.

¶ Filii iudeorum conuersi debent a patribus ali. bal. in. l. neq3 mater. C. de iure dot. & ibi remittit ad notata in. c. finali. de conuer. infide. uide quod dixi supra.

¶ Judei possunt p diuorciū dissoluere eorum matrimoniū & aliud contrahere. nōt. bal. in. l. si qua ex feminis. C. de secun. nupt. uide in. c. quanto. & c. gaudemus. & quod ibi nō. de diuor.

¶ An iudei dicātur ciues illius ciuitatis uel terre in qua manent. bar. in. l. i. ff. ad municip. & in tractatu represaliarum.

¶ An iudeus possit esse arbiter. uide. C. de iudeis l. iudei.

¶ An iudeus pōt esse tutor. uide in. l. spadonē. §. iam aūt. ff. de excu. tu. & ibi bar.

Judex

Judex potest informari de fama alicuius sine ordine iudiciario & sine testibus in forma iudicii receptis. ita dicit nōbili. Inno. in. c. cum in tua. de spon.

¶ Si iudex dicit cōmittimus tibi uices nostras ex ui istorum uerborum non potest reuocare cōmissionem neq3 ad se reassumere. ita notat Inno. in. c. ueniens. de offi. deleg. ubi est tex. & eodē ti. c. fi. & ibi etiam Inno.

¶ Judex appellatōis non pōt iudicare ex primis actis nisi pducantur & si iudicaret actis nō uisis non recte faceret. ita nō. Inno. in. c. cū bertoldus. de re iudi. uidē nō. p bal. in. l. is apud quē. post pn. ff. de eden.

¶ Judici non debent esse clausa uel occulta dicta testium. Inno. in. c. cum clamor. de testi. bal. in p. alleg. l. is apud quem.

¶ Judex potest dare licentiam creditori ut capiat debitorem. etiam non citatum quando timetur de fuga. ita dicit Iaco. butri. in aut. qui semel. C. quo & qñ iudex. uide nō. in. l. si quis curialis. C. de epi. & cleri.

¶ Judex occidens aliquem iniuste punit capite. tex. est in. l. iii. ff. ad. l. iul. repe.

¶ Judex in una causa non debet consulere aduocatos illius cause. glo. in. l. pxime. ff. de his que in testa delen.

¶ Judex supior pōt adiri tam pter sniam rōne ordinis nullam q̄ rōne incompetentie iudicis. glo. est in. l. absentem. C. de accu.

¶ Judex incōpetens sup aliquo genere causarum nō pterea uidetur incompetēs sup aliis causis. glo. est in. l. i. C. de offi. pfec. urb.

¶ Judex pōt statuere terminū pemptoriū pti ut pducat testes uel instrā alias non audiet. glo. est in. l. ea quidem. C. de accu.

¶ Si iudex recuset quia sit suus uel infamis non admittitur talis recusatio. Inno. in. c. sicitatus. de rescrip. & in. c. cum sup. de offi. dele.

¶ Nemo pōt esse iudex in cā familie sue quam hz in ptāte uel in suo obsequio sed pōt in re modica quia tunc pter familiaritatē non repellit & facilius repellitur iudex q̄ testis ut nō. Inno. in. c. insinuante. de offi. dele.

¶ An iudex possit pronunciare super deducto in iudicio per medium cause et de effectu talis sñie. uide Inno. de cau. pos. cum ecclesia. et. c. eum olim idem aliquid ponit in. c. cũ uiconien. in glo. đ elec.

¶ An iudex in causa criminali pôt componere inter ptes. uide glo. ii. q. vii. qua ꝓpter. gl̃. et Archi. v. q. ii. si primates. xc. di. c. i. et. c. studendum. glo. xxiii. q. ulti. si quis membrorum.

¶ Judicibus ordinariis et aliis administratoribꝫ propter casus emergentes licet leges transgredi. ita nõ. Inno. in. c. i. de consti. uide. l. si quis tilio. ꝗ. hi autem. ff. de iniu. ſ. rup. et irri. testa.

¶ Litigantes quantũcunqꝫ sint honorabiles ꝑsone non dent sedere cum iudice qñ pro tribunali ius dicit inter eos. nõ. iiii. q. iii. nullus. ii. in glo.

¶ Si iudex reuocat delegationem ptes nõ possunt etiam de communi concordia ꝓcedere corã reuocato. ita dicit Inno. in. c. cum contingat. de ꝟptis.

¶ Pro discretis iudicibꝰ semper prima facie presumendum est. ita dicunt Innocen. et Hosti. in. c. accedens. ut lite non contesta. bene facit. l. berennius. ꝗ. gaya. ff. de euic. et. c. nisi essent. de preben. et in. c. in nostra. de procura.

¶ Assertioni iudicis non creditur de processu. ita dicit Inno. in. c. cum dilecti. de elect.

¶ Licet iudex possit conueniri ex maleficio uel quasi tamen quando processus eius petitur cassari non agit contra eũ sed contra illos quoꝝ interest et cũ illis debet fundari iudiciũ. Inno. in. c. in nr̃a de ꝓcur. qđ est uerꝫ qñ iudex ꝓcessit ad instantiã ptis et tulit sñiam inter ptes. secus qñ ex officio quia tũc si petitur eius processus cassari ipse debꝫ citari ſm Inno. in. d. c. in nostra quod nota.

¶ Ad iudicem q cognoscit de ꝓncipali semꝑ sunt remittendi q ueniunt ex transuerso. ita nõ Inno. in. c. humilis. de maio. et obe. et dr̃ uenire ex trãsuerso is cõtra quẽ nõ agit. ut. l. uẽditor. ff. de iudi.

¶ An is q se ꝓnũciauit iudicẽ reddat se suspectũ. dicit ut habetur ꝑ Inno. in. c. pastoralis. de ꝟptis.

¶ Judex pôt sua sñiam defendere qa sua interest. no. Inno. et Hosti. in. c. dilecte. in fi. de ꝟptis.

¶ Judex pôt ex officio ꝓcedere ingrendo ubi accusator est illegitimus. Inno. de accu. cũ oporteat.

¶ Judex potest ex officio suo repellere agentẽ q no ĩ habet ius agendi licet a forma statuti actori nõ possit obici tal' exceptio ꝑ conuentũ. glo. i. l. ubi pactu. C. de transac. adde aliaꝫ glo. ii. q. vii. alieni.

¶ Judex potest supplere defectum actoris etiam in actibus contentiose iurisdictionis glo. est in. l. si curatorem habens. C. de in inte. restitu. mino.

¶ Judex non pôt ꝑcipe sub bãnno ei q nõ est sub iurisdictione sua. glo. in. l. ꝑses. C. de suspec. tuto.

¶ Judex qui pronũciat debitorẽ obligatuꝫ ad quãtitatem puta. x. soluere aut massam auri uel argẽti non est reprehendendus. et tenet eius sententia. ut. l. ticie amice. ff. de auro et argento. lega.

¶ Judex debet ex officio positiones et articulos incompetentes reicere. tex. est in. l. si duo patroni. ꝗ. idem rescribit. ꝓ. nec pati. ff. de iureiuran. facit glo. in. l. i. ff. de offi. assesso.

¶ Judex potest iurisdictionem suam denegare cõtumaci. glo. in. l. sed si per peetorem. ꝗ. sed et fidũ decreto. ff. ex qui. cau. maio.

¶ Judici est pena si eius processus uel sentẽtia cessetur. no. in clemen. ii. de ap.

¶ Quis non tenet rñdere suo aduersario nisi de mãdato iudicis sed si sua sponte rñdet sibi preiudicat. ita nõ. Inno. in. c. prout. de dolo et contuma.

¶ Quis non potest impetrare unum iudicem in causa petitorii et alium in causa possessorii. Inno. in. c. i. de causa pos. et proprie.

¶ Si semel fuerit ꝓnunciatũ quem esse iudiceꝫ de cetero querela nõ sui iudicis audiri nõ debꝫ. Inno. in c. pastoralis. de ꝟptis quod intellige per ea que no. glo. in auten. habita. C. ne fi. pro pa.

¶ Judex secularis tenet seruare sñiam bãnum iudicis ecclesiastici et excommunicationẽ epĩ et euitare excommunicatum eumqꝫ repellere ab actibꝫ iudicialibus et ecõtra epus tenetur seruare sñiam iudicis secularis. in hoc tñ est differẽtia quia epus potest compellere iudicem secularem per censuram ecclesiasticam ad seruãdam sñiam non ecõtra quia nedum potestas capitaneus uel ballius subest epo sed etiam rex quo ad censuram ecclesiasticam que licet sit uera non tñ cogitur iudex secularis ad mãdatum epĩ ꝓcedere et cõdempnare uel econtra ꝑ dicta. nõ. Inno. in. c. i. de off. de le. faciunt nõ. in. c. i. de off. or. adde glo. đ fo. cõpe. cũ sit Io. an. đ dila. c. ii. qđ nõ. glo. et Archi. xxiii. q. v. administratores

¶ Judex appellatiõis pôt corrigere et reformare ea q fiũt intra diẽ iudicii. nõ. Inno. de appel. bone

¶ Licet iudex in se recipiat cõpromissuꝫ nõ tñ ꝑ hꝰ derogat iurisdictiõi sue. Inno. de arbi. innotuit.

¶ In quibus casibus iudex omisso rigore ibi possit iudicare ſm equitatem Inno. in. c. i. de constitu.

¶ An et qñ iudex ordinarius uel delegatus pôt testificari in causa illis commissa. Inno. in. c. dilecto de testi. uide. ĩ. sub dictione testis.

¶ An iudex possit suam sñiam temperare. Inno. et Hosti. tenẽt ꝙ sic in. c. i. de consti. item pôt interpetrari. ut nõ. Bar. in. l. ab executore. ff. de appel. quod intellige in ordinario.

¶ An iudex committes causam audiẽdam uideat committere etiam diffiniendam. glo. in clemen. audiẽ. de ꝟptis. Bar. in. l. a diuo pio. ꝗ. i. ff. de re iudi. uide que dixi sub dictione delegatus.

¶ Judex non potest cognoscere an sua sit iurisdictio uel non qñ preter iurisdictionem aliquod emolamentuꝫ sibi ꝓueniret ex cã. glo. est in. l. de iure. ff. ad municipa. per quã limitatur. l. si quis aliena. ff. đ iuris. om. iudi. uide nõ. per Inno. et modernos in. c. preterea. de dila. hinc ai. dixi auditori meo q a partibus ex consuetudine habet sportulas ꝙ no potest super his pronunciare se iudicem competentem. adde ad materiam quod nõ. glo. de appel. ad audientiam. Inno. de iudi. ceterum. de ꝓbo. i. g. ex parte. contrarium habes de priuile. cum ꝑsone. li. vi. adde glo. de ꝟptis. statutum. e. li. super ꝓ. copia. Inno. de censi. uenerabili. doc. in. c. secũdo req̃ris. de appel. Inno. de off. dele. suspitionis. et. c. pastoralis. et. c. cum super. dicam. ĩ. cum queram an et qñ iudex pôt recognoscere si sua est iurisdictio

¶ An iudex possit ex officio suo ꝓcedere in causa miserabilium personarum. uide in. l. mulierem et ibi Cy. C. si man. ita fue. alie.

¶ Judex contra accusatorem contra quem nõ fuit probatũ de crimine pôt per inquisitionẽ ꝓcedere. glo. in. l. i. C. de aboli. et in. l. ii. C. de lati. libe. tollẽ.

¶ Judex nõ potest tacere ꝙ sententia que est ipso iure nulla sit aliqua. uide tex. in. l. si expressum. ff.

de appel. quem dicunt docto. non esse alibi.

¶ Judex secularis pot citare clericu3 ut compeat coram eo ad insinuandu testamentu in quo est heres istitutg a laico. Bal. in. l. testameta. C. d testa.

¶ Judex ferens sententia3 quando pcessus est nullus non dicitur grauare parte nec facere litem sua glo. est in. l. si iudex. ff. de ua. et extra. cogniti. dixi s. sub dictione incidens uel incidenter.

¶ Judex ecclriasticg pot et d3 punire usurpatores bonorum et iurium ecclie. no. de priuile. c. xi.

¶ Judex ciuitatis in qua quis deliquit no potest facere capi malefactorem in alia ciuitate. ut. l. qd sit fugitiuus. § idem cecilius. ff. de edil. edic.

¶ Licet de pluribus rebus inter ptes litigiu3 sit iudex tn pot de consensu partium de una tm re iudicare. glo. e nobilis in. l. si coueneric. ff. de re iudi.

¶ Judex delegatus qui absoluit reum ab obseruatione iudicii non est functus officio suo. Inno. in c. consuluit. de off. dele.

¶ An iudex q tulit snia a qua est appellatu sit citandus. Bal. in. l. nam ita diuus. ff. de adopti.

¶ Judex potest ex officio teste infame repellere Inno. in. c. intimauit. de testi. Bal. in. l. quos phib3 ff. de postulan. glo. in. l. i. C. de mag. conue.

¶ Judex lata snia non est functus officio suo quo ad reuocatio3. Bal. in. l. furti. ff. de his q no inta.

¶ Ubi sunt duo iudices pares sed unus preuenit alium in cognoscendo factum ab altero in eode negocio ualet et tenet nisi appelletur. Inno. in. c. cum M. de consti. in contrarium facit quod no. in glo. in. l. magistratus. ff. ad municip. uidetur casus in. l. i. § sane. ff. de offi. consul. dic melius. ut no. Host. in prealle. c. cum. M.

¶ Judex ex sola comminatione excusari non pot ita dicit Inno. in. c. si quando. de rsptis.

¶ Si iudex dubitat an rsptu3 sibi presentatu3 sit uerum uel non et nihilominus de facto procedit ualet processus si re uera rescriptum sit uerum ita no. Inno. in. c. super litteris. de rsptis.

¶ An iudex in decidendo et puniendo sequi debeat consuetudinem fori actoris uel rei ul sui. dic q actoris uel rei. Inno. et doc. de consue. sup rsica glo. xii. di. illud. Io. an. in. c. ii de excep. li. vi. quod limitatur quado iudex procedit ad instantia3 ptis agentis uel accusantis secus si ex officio quia tuc sequitur consuetudinem fori sui qd no.

¶ Si iudex iudicat ultra suam iurisdictionem et nihil sibi opponit ualet pcessus et snia nisi sit error expressus. ita no. Inno. i. c. cu sup. de off. dele.

¶ Judex potest parcere contumaci ut non pnuncietur contra eu3 ex contumacia sm Bal. in. l. sanctimus. C. de iudi. sed non in expensis quas iudex non potest remittere cum sit interesse partis. no. Inno in. c. consuluit. de off. dele.

¶ Judex a quo non potest citare appellante3. no. Inno. in. c. pastoralis. de off. dele.

¶ Judex secularis potest delegare cam epo uel alteri iudici ecclesiastico et ab ipso appellabit ad delegante3 dictu est nobile Bal. in auten. si qs litigantium est. de epi. au. tex. i. c. in archiepatu. de rap.

¶ Judex non pot refrenare multitudinem testiu3 post iuramentu3 ipsorum secus ante et sic limitat l. iii. ff. de testi. dictum est. Bal. in. l. uidemus. § fi. ff. de in litem iuran.

¶ Judex non potest admonere aduocatum quado pars respondet positioni. Inno. in. c. pastoralis. de off. dele. Bal. in. l. non solum. ff. de procura.

¶ Judex debet dictare accusationem parti si ps non repetit aduocatum uel procuratorem qui ea3 dictet. ut. l. si. C. ut nemo priua.

¶ Judex qui tulit sententia3 contra consuetudine ita facit litem sua ac si tulisset contra legem. istud est dictum. Bal. in auten. iubemus. C. de iudi.

¶ Forma quam iudex mandare debet respondenti positionibus est ut confiteatur ueritatem si scit si nescit dicat illud quod credit. tex. est nobilis in. c. presentium. de testi. li. vi. Bal. in. l. i. C. de confes.

¶ Si statutu phibet querelas bannitorum audiri iudex pot ex officio suo repellere bannitum. Bar. in. l. quos probibet. ff. de postulan.

¶ Unus iudex ordinarius no tenetur exequi sententiam alterius iudicis ordinarii quam uidet esse iniustam et iniquam. no. in. c. licet. de off. dele. in glo. fi. et in. c. cum in iure. e. c.

¶ Licet iudex iuret et teneatur seruare legem si tamen eam transgreditur auctoritate legis non dicitur periurg. Inno. de consti. c. i. Bal. in. l. qd ergo. § pena grauior. ff. de his qui no. insa.

¶ Judex in snia potest reseruare alicui factione3 testamenti siue instrumenti sui. tex. est notabilis in. l. si quis. in prin. testamenti. § miles. ff. d le. iii.

¶ Judex ecclesiasticus semp pot adiri a laico cu3 allegatur fraus uel dolus et hoc in ca miserabiliu3 personarum. dictum est Inno. in. c. cum sit generale. de fo. compe. Bal. in auten. ad hec. C. de usuris.

¶ Judex ecclesiasticus potest adiri per laicum si persona contra quam agitur est talis et ita potens q non potest constringi per iudicem laicum dictu est Inno. in. c. licet. de fo. compe.

¶ Judex propter consuetudinem potest transgredi forma statuti. Bal. in. d. l. quid ergo. § pena grauior. ff. de his qui no. insa.

¶ Judex potest reuocare sniam lata super expes uigore iuramenti necessarii si sibi uidetur iniusta secus si sit lata uigore instrumeti iudicialis. Inno. in. c. cum dilectus. quod metus causa.

¶ Judex donec constet sibi uigore appellationis q sit iudex non potest mittere inhibitoria. ita no. Inno. in. c. pastoralis. de off. dele.

¶ Judex qui de facto et iuris ordine non seruato transtulit possessionem meam in alium potest etia illa3 in me transferre illo non citato. glo. in. c. querelam. de elec. per. l. si pacto quo. C. de pac.

¶ Judex ita facit litem suam ex obmissione sicut ex commissione. xi. q. iii. si epus.

¶ Judex super ca nullitatis potest condemnare et absoluere. Inno. in pre allega. c. pastoralis. de off. dele. uide. l. uerum. § ex facto. ff. de mino.

¶ Judex tuere deb3 suam iurisdictione. no. Inno. in. c. ex parte. de pbo. sig. uide i. c. dilecto. et quod ibi no. de sen. ex. li. vi.

¶ Judex cui nihil est probatum nihil potest mandare. no. Inno. in. c. solet. in fi. de sen. ex. li. vi.

¶ Si iudex male condemnauit in expensis potest errore suu reuocare. no. Inno. i. c. sacro. de sen. ex. et in. c. fi. qd metus ca. et in. c. auditis. de procur.

¶ An et quado iudex potest cognoscere de iniuria sibi facta. Inno. i. c. ex parte. de p. sig. adde qd dixi. s. sub dictione iniuria.

¶ Judex ad quem debet sequi consuetudine ptiu3

Item potest addere et supplere. Inno. in. c. rainucius
de testamen. de off. de le. pastoralis. facit. l. amplio
rem. C. de appella. ff. q cum eo l. ticianus. emendat
enim tam in dicto q in rone sm Bal. ibi uide in. l.
fi. C. quando prouoca. nō est necesse. Adde q nōt.
Inno. in. c. bone. in fi. de appel. Cy. in. l. i. C. de alie.
mutan. iud. cau. fac.

¶ Si iudex non admisit exceptionem quia puta-
bat eam non esse ueram ualet processus ipso iure
nec propter hoc dicitur inordinatus ita nōt Inno.
in. c. post electionem. de conces. preben.

¶ Judex etiam sine aliquo libello potest decernere
possessorem tuendum in sua possessione quādo ex
narratione partium constat de possessione. ita dicit
In no. i. c. cum uenisset. de insti. adde tex sm Bal.
in. l. inter me et te. ff. de ser. ur. peedi.

¶ Licet iudex citetur ad defendendum suum pro
cessum non tamen propter hoc dicitur esse ps sed
magis comparet ut instruatur iudex appellatiōis.
uide Inno. in. c. cum speciali. de appel.

¶ Judex non potest solum abbreuiare sed in totū
reuocare dilationem datam reo si timetur de eius
fuga. dictum est nō. Cy. in. l. siue pars. C. de dilat.

¶ Judex debet prius audire actorem anteq citari
faciat reum et si ex narratione sua competit eum
non habere aliquod ius potest denegare citationē
hoc tenet Odo. in. l. cum clericis. C. de epis. et cle.

¶ Judex carens iurisdictione quo ad decisionem
sed non quo ad processum potest punire contuma
cem. uide tex. de rela. c. fi. in princi.

¶ Judex cuius officium est postulatum non tenet
inuitus illud impendere si petens illud potuit ab
alio iudice postulare. tex. est singularis. in. l. iiii. §.
fi. de dam. infec.

¶ Si iudex dicit condemno ticium si est probatū
postea reperitur q non est probatum nisi p unum
testem ita q debeat deferri sacramentum an dicat
iudex condenasse dic q non imo debet re⁹ absolui
ita dicit Bar. in. l. ait pretor. §. ii. ff. de re iudi.

¶ Si iudici constat de subornatione testiū uel de
eorum utilitate non debet sequi dicta eorum etiā
si non excipiatur. Inno. in. c. causam. de re iudi.

¶ Judex potest absoluere partem a termino eis as
signato. ita dicit Inno. in. c. i. de re iudica.

¶ Quando iudex procedit ex presumptionibus
multum debet temperare sententiam ad mitiorem
partem. Inno in. c. quia uerisimile de presump.

¶ Judex cuius arbitrio cōmissa est pena pecunia-
ria nō debet arbitrari nisi usq ad xl. sol. glo. xvi.
q. i. statuimus. Albe. in l. C. de postulan.

¶ An iudex qui non tulit sententiam super expē
sis potest appellatione pendente conueniri q fece-
rit litem suam. uide Albert. in. l. properandum. §.
huiusmodi. C. de iudi.

¶ Judex superior cognoscendo sup nullitate cāe
uidetur ad se iurisdictionem reuocare super illa cā
Inno. in. c. cum M. de consti.

¶ Judex delegatus non pot exequi sententiā mi
nus militari. hoc tenet Inno. i. c. cum olim de puile.

¶ Judex qui fecit litem suam potest etiam pendē
te appellatione sindicari. Inno. in. c. sepe. de app. et
in. c. pastoralis. de off. dele.

¶ Judex appellationis non potest iudicare de eo
q non est petitum. ita nōt Inno. in. c. cum contin-
gat. de off. deleg.

¶ Judex potest defendere suum pcessum. ita nōt
Inno. in. c. de cetero. de transac. Inno. et Hosti. in
c. dilectus. de pptis.

¶ Judex ad quem potest primam sententiam pro
appellante latam confirmare licet ille appellans ig-
noret pro se latam. tex. in. l. ticie amice. ff. de auro
et argē. le. qui allegatur pro singulari. uide Bal. in
l. i. C. quando prouo. non est neces.

¶ Judex qui delinquit in officio potest ex eodem
pcessu puniri criminaliter et ciuiliter. tex. est no-
tabilis. in auten. ut iudi. siue quoq suffra. §. opor
tet. uide Bal. in. l. uenales. C. qn puo. nō est neces.

¶ Judex pōt facē citare agnatos et cognatos de
functi si uolūt adire hēditatē al' ueniet fisc⁹. glo.
est in. l. sancimus. §. penul. C. ad trebel.

¶ An iudex qui non supplet ex officio cum potest
faciat litem suam. dic q non. Specu. ti. de off. iudi.
§. et si iudex.

¶ Judex ita facit litem suam si non condemnat in
accessoriis sicut si non condemnat in pncipali. glo.
in. l. non quicquid. §. i. ff. de iudi.

¶ Casus in quibus quis potest propria auctorita
te recedere a iudice suo ponit glo. in. c. cum non li
ceat. de prescrip. Inno. de cohabita. cle. et muli. ur a
ubi p moder. in repetitiōe. Inno. in. c. tāta. de simo.

¶ Judex semper habet necesse probare causam qn
aliqd supplet ex officio suo. glo. est singularis. xxx.
q. ult. iudicantem. Bal. in. l. quid ergo. §. pena gra
uior. ff. de his qui nō. infa.

¶ An iudex semper debet iudicare sm allegata et
probata. nō. in. c. i. de off. or. Albert. in. l. i. C. ut q
desunt aduo. adde qd. s. dixi sub dictiōe allegatio.

¶ Judex maleficiorum cum est sibi denunciatum
maleficiū pōt statim mittere ad domū malefactorum
et facere describi res. Bal. in. l. i. C. de requi. re.

¶ An iudex datus a papa possit recusari habetur
xciii. di. c. i. Albert. in. l. nemo. C. de iuri. om. iudi.

¶ Judex sine inquisitione potest procedere in cā
miserabiliū personarū. glo. in. l. i. C. si man. ita fue.
alie. Albe. in. l. i. C. qn impera. inter pu. et uidu.

¶ Judex qui non legitime inquisiuit contra ali-
quem debet in expensis cōdemnari. Cy. in. l. prope
randum. §. huiusmodi. C. de iudi.

¶ Judex laicus potest incidenter cognoscere de
crimine quod obicitur clerico qui pducitur in te-
stem non ad finem ut ipsum puniat sed ut repellat
a testimonio. hoc tenet Inno. in. c. uerum. de fo. cō
pe. uide Albert. in. l. quoties. C. de iudi.

¶ In quibus casibus iudex ecclesiasticus potest se
immiscere de causis prophanis. Innocē. et moderni
plene. de iudi. nouit. de fo. compe. licet.

¶ Ubi iudices extraordinarii debeāt sedere et iu
dicare et quis puniat officiales eorum. uide Inno.
in. c. cum contingat. de fo. compe.

¶ Judex potest ferre sententiam etiam in re que
non est sue iurisdicti. ita no. Inno. in. c. postulasti.
de fo. compe. et in. c. a nobis. el picolo. de sen. ex. fa
cit nō. per Barto. in. l. i. C. de sum. trini.

¶ Ubi reqrit semiplena cognitio nō est necesse q
iudex sedeat. Io. an. in addi. Spe. ti. de deposi. § ii.

¶ Quando iudex contra contumacem pronūciat
se iudicem non potest contumax appellare licet nō
sit iudex. not Inno. in. c. preterea. de dila.

¶ Judex potest ex officio suo aliqua facere in fa
uorem litigatorum que tamen si non facit nō pōt

ꝑpterea ab eo appellari. ita nõ. Inno. i. c. i. d' feriis.
¶ Qualibet iudex tenetur seruare ferias sui fori non autem ferias litigantiũ. Inno. in. c. fi. de feriis et ita seruat curia. dixi sub dictione ferie.
¶ Judex laicus non potest cognoscere de aliquo spirituali actu nec principaliter nec incidẽter sed causam illam debz remittere ad episcopum. Inno. de or. cog. tuam.
¶ Si aliquis habet actionẽ ad. l. et petiit. c. an suf ficiat nuncium pronũciare de. l. Barto. tenet ꝙ nõ in. l. si constante. §. fi. ff. so. ma.
¶ Judex qui tulit sententiaz propter inimicicias uidetur per sordes tulisse. et ideo opus est restitutione in integrum. Bal. in. l. uenales. C. quando prouo. non est necess.
¶ Arbitrio iudicis committitur an quis habeat iustam causam litigandi uel non. glo. in. l. nõ ignorat C. de fruc. et lit. expen.
¶ Judex potest finita instantia condẽnare partes in expẽsis et absoluere ab obseruatione iudicii. Inno. in. c. finem. de do. et contu. Cy. in. l. i. C. ut. ĩ. cer. temp. qõ crimina. ter. Cy. et Alber. in. l. properandum. §. huiusmodi. C. de iudi.
¶ Judex qui admittit instrumentum ꝙ non debet ãmittere non soluz facit litem suã sed etiam tenet̃ ex edicto ꝙ quisqꝫ iuris. Inno. in. c. uenerabilez. de elec. prout recitat. Bal. in. l. fi. C. si cer. peta.
¶ An iudex excusetur ut non faciat litem suam si pars contra quam tulit iniquam sententiam non appellauerit. dic ꝙ nõ ꝙ licet ꝑs fuerit in negligẽtia non appellando ipe fuit tñ in dolo male iudicãdo et dolus prepõderat culpe. ut. l. si mora. ff. solu. ma. uide in. l. i. §. qui magistratuz. ff. ꝙ quisqꝫ iur.
¶ Judex in causis leuioribus et breuioribus põt per se scribere acta si est notarius et eis fides adhibebitur. Bar. in. l. i. C. de sacro. sanc. eccle.
¶ In hiis que iudex licite facit pro sui officii executione põt petere cõseruationem indẽnitatis. Bal. ita dicit in. l. i. in fi. C. de pena iudi. q male iudi.
¶ An iudex qui non uult audire aduocatos seu eorum allegationes dicatur grauare partes. dic ꝙ non quia presumitur esse sapiens per se. ita nõ. Inno. in. c. pastoralis. de cã pos. et proprie.
¶ Si iudex condemnauit in principali et non in fructibꝰ aut intecesse. an super illis poterit agi nouo iudicio. Inno. dicit ꝙ non in. c. grauis. de resti. spol. dixi sub dictione fructus.
¶ Judex debet laborare ut intercipiat testez si uidetur sibi suspectus. ita nõ. Inno. in. c. cãm. ad fi. de test. azo. in sum na. §. de testi.
¶ Licet iudex deleget cãm non poterit tamen in illa coram delegato testificari quia delegatus fungitur uice delegantis. Inno. in. c. dilecto. de testi.
¶ Judex potest committere examinationẽ testiũ notario. ita nõt Inno. in. c. quoniam. d' proba. et in. c. cũ Bertoldus. de re iudi. no. in. c. ii. de iureiurã. li. vi. et clemen. prima. de off. dele. et in. c. cuz cãm de testi et hanc commissionem potest scribere ipsemet notarius ita dicit Bar. in. l. ex sententia. ff. de testa. tute. cautius tamen est ut dictaz commissionem faciat scribi per alium notarium s̃m Io. an. et Hosti. in. d. c. qm sine speciali uero commissiõe iudicis notarius non potest examinare quia examinatio testiũ ꝑtinet ad solum iudicẽ. C. de testa. l. hac consultissima. §. pe. ff. de excusa. tuto. l. scir.
oportet. §. pe. adde qđ dicaz. ĩ. sub dictione testis.
¶ Si citat iudex aliquem per cedulam suo sigillo sigillatam licet non sit scripta manu notarii sed ꝑ uate ꝑsone ualeat. nõ. Inno. in. c. ii. de fide instru. facit. l. si publicanus. §. de rebus. ff. de publi.
¶ An iudex habens duas uias seu potestates iurisdictionales potest ex utraqꝫ procedere et quid si eligit procedere una uia põt postea redire ad aliaz Innocen. in. c. cuz ex offici. de prescrip. dixi. s̃. sub dictione delegatus.
¶ An iudex cause appellatiõis quando tercius appellat pronunciare debeat pro appellante sibi non fieri preiudicium uel rescindere in totum sententiam etiam quo ad principalem qui sententie acquieuit. uide Inno. in. c. cum super. de re iudi.
¶ Judex potest dicere in sñia ego pronuncio uel nos pronunciamus licet sit unus solus. nõ. in. c. ad apostolice. et ibi per Inno. de re iudi. li. vi.
¶ Judex potest reseruare ius de quo non est actũ Inno. in. c. cum dilectus. de emp. et uen.
¶ Judex põt corrigere errorem suum si errauit in processu uel inter locutoria. etiam in cã criminali nõ. Inno. in. c. qualiter. i. de accus.
¶ Si iudex procedit contra aliquem non subditũ non ualet processus nec tacitus consensus illũ põt ualidare. ita nõ. Inno. in. c. ad petitionem. de accu. secus si esset consensus expressus ita habetur in. l. ii. C. cõia. utrius. iudi. dicã. ĩ. sub dictiõe ꝓrogatio.
¶ Judex recipit cautõnem pro securitate sui officii. Inno. in. c. quia frustra. de usuris. Bar. in. l. si qs uxori. §. si fugitiuum. ff. de fur.
¶ Si iudex laicus tenet aliquem incarceratum q dicit se esse clericum an teneatur eum detinere et quando. Inno. de sen. ex. contingit. hodie dic ut habetur in. c. si iudex laicus. de sen. ex. li. vi.
¶ Judice mortuo uel eius officiali quis exerceat ipsius iurisdictionem ante aduentum successoris. uide Inno. in. c. ad abolendam. de heret.
¶ An iudex potest post litem contestatam reuocare interlocutoriam ante per ipsum latam. uide Inno. in. c. sepe. de appel.
¶ Judex non potest iudicare nec cogere aliquem ad aliquid faciendum sine cause cognitione aĩ. non ualet eius sñia. Inno. in. c. sollicitudinem. de appel.
¶ Si ecclesia peteret se restitui i integrũ debet iudex ecclesiasticus de cã cognoscere. no. Inno. in. c. cum sit generale. de fo. compe.
¶ Judex ecclesiasticus cognoscit de q̃libet oppressione pauperum et de crimine sacrilegii. Innocen. in dicto. c. cum sit.
¶ Judex ecclesiasticus cognoscit de causis uiduaꝝ et earum iurisdictio ad ipm pertinet licet de grã speciali deferatur iudicibus secularibus ut et ipsi cognoscant. nõ. Inno. in. c. licet. de fo. compe. adde nõ. per Io. an. in. c. significãtibus. de off. dele. et in. l. i. C. quando impera. inter pu. et uidu.
¶ An iudex teneatur ferre sententiam s̃m consilium sapientis. uide doc. de consue. ad nostram. de off. dele. si pro debilitate.
¶ Qualiter iudex debeat interrogare litigantes in iudicio. et de quibus. uide glo. ii. in. c. penul. de iura. calump.
¶ Judex ecclesiasticus cognoscit de cã dotis et ad ulterii. nõ. Inno. in. c. i. ut lite non contesta.
¶ Judex non repellit̃ ꝑpter omnem inimiciciam

sed solum propter grandes ut in c. cum p. manconella de accusa. dixi aliquid s.

¶ Licet iudex mittat in prima citatione peremptorium per hoc non grauat partem quia in quacunque citatione iudex si uult potest citare peremptorie. no. Inno. in c. i. de dila.

¶ Judex pot iudicare de his qui ueniunt in iudicium per quandam consequentiam licet specifice petita non sint in libello. ita no. Inno. in c. querelam. de elect. ff. de mino. l. si iudex. C. de sen. ex. l. cum eorum.

¶ Qualiter intelligatur q iudices sedebunt usque ad uesp.as. uide in. l. no minorem. C. de transac. Inno. in c. consuluit. de off. dele. i aute. de iudi. §. sedebunt

¶ Si iudex pronunciat appellationez fuisse desertam ista pronunciatio no est interlocutoria et ideo ab ea debet in scriptis appellari. uide no. in clem e si. de appel. facit. l. si preses. C. quomodo et quando iu. et qd no. Inno. in c. pastoralis. de off. dele.

¶ Judex inferior no cognoscit de nullitate sententie superioris. Inno. in c. cum in iure. de off. delegi. facit. l. minor autem. ff. de mino. xxi. di. in tantuz.

¶ Judex pot suam iurisdictionem defendere cuz gladio si est euidens et notoria iurisdictio. ita not Inno. i. c. dilectus. de peni. melius in c. oliz. de resti. spol. bonus tax. in c. dilecto. de sen. ex.

¶ Judex superior in aliquo territorio pot cognoscere de omnibus casibus de quibus pot iudex inferior in eodem territorio. ita not Inno. in c. cum ab ecclesiarum. de off. or. C. de off. prefec. ur. l. i. in fi. quod intellige nisi consuetudo loci certum ordinem daret in cognoscendo inter illos iudices sm Inno. in d. c. cum ab ecclesiarum. quia tunc ille ordo seruandus esset et factum contra non ualeret quod est menti tenendum.

¶ Si iudex male taxat expensas poterit illaz taxationem reuocare. ita notat Inno. in c. super eo. qd me. ca. et in c. sepe. de appella.

¶ Judex pot diffinire ex pluribus presumptionibus simul iunctis. dic Inno. in c. illo nos. de pigno. Dy. et Barto. in. l. si. ff. de ex. tu.

¶ An iudex desinat esse iudex eo ipso q contra eu opponitur q non est iudex ita q processus postea per eum factus non ualeat. Inno. de ap. cu speciali. dicit q non recordatur se legisse q non ualeat sed Bar. dicit se legisse in. l. i. C. si qua predi. po. ubi dicit esse casum. sed dns Bal. dicit ibi esse speciale.

¶ Unus iudex potest alteri mandare q recipiat probatione. uice et nomine suo. no. Ab. in c. constitutus. de fideius.

¶ An iudex pot sibi eligere assessorem partibus inuitis. Inno. q sic in c. super questionum. §. si. de off. dele. glo. pe. in c. uenerabili. e. t.

¶ Judex potest ex causa reuocare terminum assignatum partibus sicut interlocutoriam. Inno. in c. significantibus. de ap.

¶ Judex in beneficialibus cognoscit de meritis cause etiam deserta appellatione. Abb. in c. constitutus. de appella.

¶ Judex comisit alicui cam cognoscendam et decidenda habito consilio cum quodam sapiente si ille pronunciauit omisso consilio non est opus appellatione quia sententia est ipso iure nulla. ita no. Io. an. in c. non est. de consue. li. vi.

¶ Quandocunque iudex iudicat ut bonus uir nunquam pot ab eius snia appellari. Inno. i. c. pnti. de ppetis.

¶ Judex pot supplere de facto circa ignorantiam rei taz in ciuili q in criminali ubicunque absens pot condemnari. ff. de publi. iudi. l. pe. §. ad crimen.

¶ Judex potest accipere ptes rei et actoris. Bar. in. l. libellorum. §. si. ff. de accusa.

¶ An iudex potest statuere terminum partibus ad agendum seu accusandum ul defendendu. Bar. in. l. ticia. ff. de accusa. idem in. l. si. ff. de re. iu. Dy. in regula indultum. li. vi. glo. in. l. ii. C. ut nemo inuitus. uide. l. si quis instituatur. ff. de here. insti. et ff. de op. le. l. mancipiorum.

¶ An iudex ciuilis potest punire testes uacillantes uel debeat ipsos remittere. Bar. in. l. si quis obrepserit. ff. de fal. latius in. l. hoc iure. §. fi. ff. de aqua co. et esti.

¶ An iudex qui semel cepit inquirere si postea desistat incidat in turpilli. Bar. in. l. senatus. ff. de adul. dixi sub dictione inquisitio.

¶ Judex ex suo officio potest in criminalibus testes producere et examinare etiam parte non petente. Bar. in. l. i. si quis ultimo. ff. de qonibus. Saly. in. l. is apud quem. C. de eden.

¶ An iudex teneatur de mortuo in tormentis. Bar. in. l. questionem. ff. de questio. et est conclusio q si excessit modum consuetum et quem debebat adhibere sm qualitatem persone tenetur al. non.

¶ Judex qui accepit pecuniam p snia diceda siue iusta siue iniusta tenetur pena falsi. Bar. in. l. i. ff. de fal. tex. in. l. ii. ff. de condi. ob tur. cau.

¶ An iudex ex officio suo potest repellere excomunicatum uel bannitum etiam nemine oppoente tex. in ar. q sic sm Oldra. in. l. item apud labeone. §. q ait pretor. ff. de iniuris. dixi sub dictione bannitus et excommunicatus.

¶ Judex non dicitur proprie nisi sit iustus. glo. i. di. ius generale. super vo. iustum.

¶ Pro iudicibus non terminantibus cas. i. tepus debitum et requisitum. uide no. per Bar. in. l. properandum. §. sin autem utraque. C. de iudi.

¶ Qualiter teneatur parti lese qui per imperitia iudicauerit. uide Bar. in. l. de eo. C. de pe. iu. q. ma. iudi. no. in c. i. de re iudi. li. vi.

¶ An iudex cui liquet post sententiam condenatum non esse culpabilez pot sniam corrigere. uide Bar. in. l. et si seuerior. C. ex qui. cau. infa. irro.

¶ An iudex cui notum est reum abesse pot euz p contumaciam tanq confessum condemnare uigore statuti. uide Bar. in. l. absentem. ff. de pen.

¶ Ubi stat per iudicem quo minus aliquid fiat tutius est ptestari. Bar. in. l. i. §. dies. ff. qn ap. sit.

¶ Qualiter pbet metus iudicis. uide Bar. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff. de no. op. nun.

¶ Judex supplet de facto ubi uersatur publica utilitas. uide Barto. in. l. pretor. §. hoc interdictu. ff. de no. op. nun. uide nota. in c. licet causam. de probat. in vo. asscripserunt.

¶ Delinquentem coram iudice in officio sibi comisso punit iudex ordinarius. secus in delegato. de pen. dilectus. facit. C. de testi. l. nullum.

¶ Si delinquens in uno territorio capiatur in alio iudex territorii delicti potest captum repetere. de vbo. sig. ex parte. i.

¶ Delinquens in presentia iudicis sedentis pro tribunali pot statim euz punire ac si probatu esset

delictum per testes. no. ii. q. ii. §. ultimo.

¶ Judex non debz incipere ab executione. tex. de deposi. c. i. de cōsti. ecclesia. C. de execu. rei iudi. l. i. ff. de re iudi. l. cum nulla.

¶ Uerba dubia prolata a iudice referuntur ad effectum. ff. de dam. infec. l. iiii. §. pretor. et. l. miles §. decem. ff. de re iudi. et ibi Bar.

¶ Quid si iudex non facit sed denegat aliquid quod poterat ab aliquo eque quotidie postulari. Bar. in. l. iiii. §. si tam uicinum. ff. de damp. infec. ubi etiam querit an superueniente maiori iudice minor debeat silere.

¶ Si iudex pronunciat ultra suam iurisdictionez et nihil sibi opponitur ualet snia nisi sit error expressus. de off. dele. cum super. fm Inno.

¶ Qualis debeat esse practica siue modꝰ cum iudex mittitur ad locum siue agrimessor. Bar. in. l. q bona. ff. de damp. infect.

¶ Quando iudex appellationis nō est in ciuitate loco eius succedit ordo ciuitatis. ff. de tuto. et cu. da. ab his. l. ubi absunt. et. l. qtiens. ff. ad municip.

¶ An protestatio iudicis conseruet ius ptis. doc. de off. dele. cum contingat. de elec. quia diligentia in glo. in cle. constitutionem. de elect. de despon. impu. ad dissoluendum. Archi. xxvii. di. c. i. et. iii. q. vi. §. exceptio.

¶ An assertio iudicis dicentis se tulisse sniaz p pecunia piudicet pti. uide Bar. in. l. iiii. §. i. ff. ad sil.

¶ Quid operent illa uerba que quottidie dicunt per iudices admitto si et in quantum de iure debeo. uide Barto. in. l. si quando. in princi. ff. de le. i. doc. in. c. cum contingat. de off. dele.

¶ Judex ex officio suo debet extimare rem licet eius ualor seu extimatio sit pbata. uide Bar. in. l. si quid ex pamphila. ff. de le. ii.

¶ Sufficit semel interpellare iudicez ut uideatur postea perpetuo stare per eum. uide Bar. in. l. ticia seyo. ff. de le. ii.

¶ Judex qui condemnat non condemnanduz incidit in penam statuti disponentis contra iudicez cōdemnantem aliquem plus q̄ debuerat. Bar. in. l. si seruus legatus. §. si ita scriptum. ff. de le. i.

¶ Judex ex officio suo potest supplere et iuuare ptem in his que parti nō licent allegare. Bar. in. l. post legatum. ff. de his qui. ut indi.

¶ An iudex in ciuilibus possit de facto supplere obiciendo exceptionem parti competentem. Bar. in. l. si unus. §. pactus. ff. de pac. et in. l. i. C. ut que desunt aduo. par. et in. c. bone. ꝯ postula. prela. ubi glo. et docto. in. l. lecta. ff. si cer. pe. glo. xxx. q. ul. iudicantem. Adde glo. in. c. cum nobis. de elec. de cep. exceptionem in glo. fi. glo. de ap. constitutus. i. glo. in. c. cupientes. §. ceterum. de elect. li. vi. in ꝓ excludentes. Inno. in. c. cum super. ꝯ conces. preben. iiii. q. iii. cum nullus.

¶ An ualeant gesta per iudicem ignorantem sibi iurisdictionem competere. Barto. in. l. multum. ff. de condi. et demon.

¶ An iudex laicus potest statuere terminum pti ad petendum in foro ecclesiastico exceptionem ꝓpositam. uide. Bar. in. l. ii. ff. de re iudi.

¶ Judices quandoqꝫ per neglegentiam remouētur ut. l. quotiens. C. de off. prete. pre. ori. et illi.

¶ Judex minor potest punire officialem iudicis maioris delinquentem in suo territorio. ut. l. iiii. C. de off. rec. pro.

¶ Judex q iniuste absoluit ab obseruantia iudicii licet per hoc nō pereat ius neqꝫ actio competens parti facit nihilominus litem suam. Bar. in. l. si qs in conscribendo. C. de pac. quod nō.

¶ Judex secularis potest cognoscere de causa matrimonii incidenter si de ea non in modum disceptationis sed summarie. et de plano debet cognoscere. Specu. in ti. de con. et reconuen. §. nūc dicamꝰ. in pn. qꝺ dicit Bal. nōnduz in. l. qtiens. C. de iudi. ꝯ quo ego dubito per ea que nō. Bar. in. l. ticia. ff. solu. ma. et dixi. s. sub dictione incidens.

¶ Judices qui conducuntur a rectoribus indubio intelliguntur conducti expensis rectorum nisi aliud appareat in contrarium. Bar. in. l. super. C. de iure fis. li. x.

¶ An iudex negligens debet perdere salarium. Barto. in. l. iudices. C. de āno. pub.

¶ Pro iudicibus non habentibus iurisdictionem neqꝫ cognitionem nisi usqꝫ ad certam quantitatem uide tex. nō. in. l. ampliorem. §. sed cum scimus. C. de ap. de quo tex. Bar. facit ibi magnum festum.

¶ An si iudex adiciat in sententia condemnatoria ꝙ condemnatus soluat. ī. x. dies ad penam quadrupli ualet talis aditio. Bar. in. l. i. C. de usur. fisca.

¶ An iudex electus ad aliquod officiuz debeat allegare ipsius impotentiam respectu infamie uel alicuius uicii psone sue. uide Bar. in. l. fi. C. si ser. aut lib. ad decu. aspira. ubi ponit uerba.

¶ An et quādo unus iudex requisitus potest exequi sententiam alterius. Bar. in. l. a diuo pio. §. i. ff. de re iudi. dixi sub dictione executor.

¶ An iudex qui tulit sententiam fm consiliuz habitum de uoluntate ptium faciat litem suam. Bar. in. l. si conuenerit. ff. de re iudi. ubi etiam dicit ꝙ illa regula que uult ꝙ iudex debeat de toto iudicare nō hꝫ locum ubi aliud esset de uoluntate ptiū.

¶ Quādo duo iudices pnūciant diuersimode uidelicz delegatus et ordinariꝰ cuius snia preualeat uide Bar. in. l. duo iudices. ff. de re iudi.

¶ An et quādo ex pluribus iudicibus uniꝰ cause potest quilibet per se pronunciare. nō. Barto. in. l. pompo. §. si uni ex pluribus. ff. de re iudi.

¶ Si ex tribus iudicibus unus condemnat alter absoluit a tota alter ab obseruatione iudicii cuius snia ualeat. Bar. in. l. inter partes. ff. de re iudi.

¶ An quilibet iudex coram quo fit falsitas potest eam punire. uide Bar. in. l. diuus. ff. pro fal.

¶ An partes possint litigare corā non suo iudice sine licencia sui iudicis. Bar. in. l. i. §. et post operis ff. de no. op. nun. docto. de fo. compe. postulasti.

¶ Quando iudex denegat facere iusticiaz qꝺ sit remedium. Bar. in. l. de pupillo. §. si quis ipsi ptori ff. de no. op. nun.

¶ An accusatus coram non suo iudice debeat saltem comparere allegaturus priuilegium suū. Bar. in. l. neqꝫ. §. ꝙ ergo. ff. de fideicommissa. lib.

¶ De illo generali quod facit iudex uidetur facere ps. nō. Bar. in. l. elegāter. in pn. ff. de pigno. act.

¶ An iudex ordinarius possit recusari. glo. Bar. et docto. C. de iudi. l. apertissimi. uide nō. in. c. cum speciali. de appella.

¶ Judex non potest committere notario q̄ sunt iurisdictionis contentiose secus in his que sunt uoluntarie iurisdictionis. sed si est nōrius et iudex

poterit ea per se expedire. Bar. in. l. i. C. de iur. fis.
et in. l. comperimus. C. de proxi. sacr. scri. li. xii. fa
cie quod dixi. s. de examinatione testium.

¶ An iudex potest occidentem aliquem coram se
sine aliqua exceptione punire. uide glo. ii. q. i. deus
omnipotens. Specu. ti. de not. cri. §. iam de notorio.
pro. pe. et se. et ibi Io. an. in addi.

¶ Judici facienda est probatio nõ parti. glo. in. l.
quinquaginta. ff. de proba.

¶ Judex debet iudicare secundum allegata et probata nõ
autem secundum priuatam ipsius conscientiam. Barto. in
l. illicitas. §. ueritas. ff. de off. presi. et in. l. i. C. ut q
desunt aduo. Gas. de cal. in. c. pastoralis. §. quia pro
de off. dele. adde. iii. q. vii. iudicet. in glo. glo. xi. q.
iii. summopere. et. xv. q. v. presbiter. in glo. que pe. di.
ii. non prohibeat. glo. xxiii. q. i. paratus. xxx. q. v.
§. his ita. in glo. super pro. credendi. in glo. super pro.
legem uide do. Car. floren. in. d. c. pastoralis. §. qz
uero. Item adde. ii. q. i. unus. et. c. si peccauerit. Ite
adde per. s. Tho. secda secde. q. lxvii. dixi. s. sub dic
tione allegatio.

¶ An liceat resistere iudici. uide. ff. de iusti. et iu
re. l. ut uim. C. de app. l. quoniam iudices. de sen. ex.
dilecto. li. vi. de tempo. or. ad aures.

¶ An iudex succedes litigatori possit suam sniam
impugnare. uide in. l. de die. §. si fideiussor. ff. q sa.
da. cog. nõ. iii. q. vii. §. quamuis.

¶ Judices nihil possunt recipere a partibus preter
esculentum et poculentum. ff. de off. presi. l. plebi
scito de ui. et ho. cle. cum ab omni. de sepetis. statu
tum. §. insuper. li. vi. Archi. iii. q. ii. offeratur.

¶ Si iudex et notarius discordat in actis cui ma
gis debet credi. uide de probat. quoniam. de fi. in
stru. cum Iohannes. de prescrip. ad audientiam.

¶ An iudex sit dandus ad petitionem part. uide
ff. de iudi. l. obseruandum. de off. dele. cum sup. de
fo. cõpe. c. i. de re iudi. cũ olim. xi. q. i. iudices.

¶ Judex non compellitur parti aduerse dare co
piam eorum que sibi dantur ad instructionem suã
dictum est aureum. Inno. in. c. per tuas. de testi.

¶ Judex non debz procedere ad declarationem pe
ne que imponitur ipso iure nisi cum cause cogni
tiõe et parte uocata. nõ. glo. ante pe. in cle. i. de pe.

¶ An iudex laic. cognoscet de periurio. uide Io.
an. in. c. fi. de fo. compe. li. vi.

¶ Judex non tenetur sequi consiliũ de iure. Bar.
in. l. i. §. si plures. ff. de exercito. et in. l. ii. in fi. ff.
manda. uide in. c. cum olim de arbi. et in. c. i. ne se.
ua. li. vi. uide Bar. in. l. i. C. de rela. Adde notabilia
uerba do. Anto. de bu. in. c. uenerabili. de off. dele.
dixi sub dictione consilium.

¶ Judex monetur recte iudicare. ut in. c. cũ eter
ni. de re iudi. li. vi.

¶ Judex ratione amicicie potest remittere penã
sed nõ ratione pecunie. glo. in. c. nisi. de off. deleg.

¶ Judex potest sententiam a se latam declarare
uide Io. an. in addi. Specu. ti. de teste. §. nunc uidẽ
dum. pro. hoc etiam nõ.

¶ Judex appellationis potest condemnare in ex
pensis etiam si non sit petitum. ut. l. fi. C. quando
prouo. non est neces. quod perfecto uidet esse mirũ.

¶ An de partium consensu possit iudex alibi q in
loco maiorum suorum iudicare. Cy. q sic imo etiam
citra territorium suum donec a iudice illius sibi in
hibeatur. ita dicit Cy. in. l. si quis ex consensu. C.
de epi. au. facit. l. penul. ff. de iusti. et iure.

¶ An iudex potest stipulari in reuelatione procura
toris. Cy. in. l. cum per liberam. C. per quas perso
no. acqui.

¶ De materia offici iudicis. nõ. Bal. in. l. ne quicq
§. ubi decretum. ff. de off. procon. et leg. glo. et doc.
in. c. i. et. ii. de offi. iudi.

¶ Stante statuto q iudex debeat omnes cãs de
terminare. i. mensem pone iudex tantũ se artauit
q non potest pronunciare absoluendo uel condem
nando quid faciat. dicunt doct. q debet condem
nare sub conditione si aduersarius probauit. Bar.
in. l. iudex. ff. de re iudi. Cy. et Bal. in. l. cum iudex
C. de sen. per quod limitatur dictum Bar. in. l. pro
latam. C. de sen. ubi tenet q sententia lata non ui
sis actis est nulla.

¶ Multa stant in pectore et arbitrio iudicis qbus
non potest dari certa regula. ff. de iure deli. l. i. in
fi. de off. delegi. de cau. de homici. sicut. de trãsac.
c. fi. ff. de usur. l. mora. ff. de testi. l. i. et. l. iiii. §. tu
magis. et. ff. de pbo. obli. l. continuus. §. cum ita. de
spon. cum in tua.

¶ An et quibus casibus iudex ecclesiasticus possit
cognoscere de causa seculari. uide de iudi. nouit. de
fo. compe. licz. et. c. cum sit generale. qui fi. sint le.
per uenerabilem. et. c. cãm. et. c. lator. et glo. xi. q.
i. in summa. et. lxxxix. di. iudicatum.

¶ An iudex ecclesiasticus possit ex causa priuare
secularem iudicem dignitate sua. dic q sic. xi. q.
i. nullus episcopus. et ibi glo. xxxii. q. v. preceptũ.
Adde qd dicam sub dictione papa.

¶ An iudex ecclesiasticus potest pro crimine ec
clesiastico laicum incarcerare. Io. an. dicit q nõ in
addi. Specu. ti. de off. or. super rubrica nisi esset crimẽ
heres. de heret. ut commissi. et in. c. ut inquisitionis
li. vi. et in cle. i. de here. et quod ibi nõ.

¶ An iudex qui secutus est communem opinionẽ
doctorum in aliquo passu male iudicauit potest se
excusare quia illa erat cõmunis opinio. Bar. in. l.
cum prolat. ff. de re iudi. Bal. in. l. ii. C. quãdo pro
uo. non est neces. doc. in. c. i. de consti. faciunt nõ.
in. c. finem. de do. et contu. uide do. Car. flo. in. c. in
calumniam. de pe. ii. q. i. in primis. faciunt nõ. in. c.
ex litteris. de spon.

¶ Quotuplex sit officium iudicis et an expiret
post sententiã. nõ. in. l. iiii. C. de pos. l. centũ capue.
et. l. fi. ff. de eo q cer. lo. faciunt nõ. in. c. in litteris
de off. delegi.

¶ An consanguineus clerici possit esse iudex in cã
ecclesie illius clerici. uide in. c. insinuãte. de off. de
le. et in. c. i. de postu.

¶ Judex datus ad uniuersitatem cãrum censetur
esse similis ordinario. glo. de ap. cãm. de sepetis. sta
tutum. §. insup. li. vi. de accusa. qualiter. i. in glo. i.

¶ An iudex potest conueniri eo quod non uult
facere iusticiã petenti. nõ. de priui. dilecti. in glo.
i. que allegat iura. xxiii. q. ii. dominus. de fo. cõpe.
cum sit. C. de pac. l. si quis.

¶ Judex potest cognoscere an sua sit iurisdictio
de quo dic ut habet. ff. de iudi. l. si quis ex aliena.
nõ. de sepetis. super litteris. de dila. preterea. de ac
cusa. ueniens. qd est uerum quando de hoc est cõ
tentio inter partes. secus si inter partem et iudicẽ
glo. in. c. statutum. §. i. in pro. copia. de sepetis. li. vi.
Inno. de pbo. sig. ex parte. Item uerum est hoc qñ

ex tali pronunciatione aliud commodum non uenit applicandum iudici·al'· secus·hanc limitationez etiã posui·s̄·et ibi dictũ·adde Inno·in·c·uenerabili de censi·de fo·compe·uerum·glo·in·c· ad audientiam·de appella·

¶ An ille qui caret aliq̃ sensu corporeo possit esse iudex·glo·in salutatiõ·decretali·glo·in·c·cum uicesimum·de off·dele·uide·iii·q·vii·§·tria·Adde glo·in·c·suscitatus·de rescriptis·uide nõ·per Abba·in ꝓhemio gregorii·

¶ Generaliter que sunt impedimenta quib' aliqs impeditur a iudicando·uide in·l·cum pretor·§·nõ autem omnes·ff·de iudi·iii·q·vii·§·tria·

¶ An per processum unius iudicis in aliqua causa impediatur processus alterius in eadem causa·uide Inno·in·c·cum·M·in fi·de consti·

¶ Quando dicatur iudici constare de aliqua re no in·l·fi·C·si per uim uel ali·mo·de restitu·in integrũ·ex litteris·in·l·in cause·§·cã enim cognita·ff·d mio·et de off·dle·cõsultatiõib'·et ibi nõ·doc·et est conclusio qd̃ illud proprie dicitur iudici constare qd̃ constat sibi pñtibus ptibus et altera contumaciter absente·Adde tex·cum glo·ii·q·i· deus omnipotens·xv·q·v·presbiter·ubi illud dicitur cõstare iudici quod liquet ex legitimis probationibus uel etiam ex confessione·

¶ Mandatum iudicis non est contẽnendum et cõtemnẽs ab ipso iudice punitur·xix·di·c·i·xi·q·iii·si autem·bonus tex·et ibi glo·in·c·i·de ma·cõtrac·contra·inter·ec·ff·ne quid in loco pub·l·fi·ff·si quis ius di·non ob tem·l·i·Specu·ti·de iurisdic·om·iu·in fi·et ibi Io·an·in addi·

¶ Quando ministri peccent exequentes sñias iudicum iniuste latas contra innocẽtes·uide·s·Tho·scd̃a scde·q·lxx·et·q·lxiiii·ar·vi·

¶ An citatus coram nõ suo iudice possit cogi per illum ad prestandum cautionẽ de respondendo coram suo iudice·Specu·in ti·satisda·§·ii·ꝟ·sed nunquid·nõ·in·c·prout·de do·et contu·

¶ Conuentus coram uno iudice si postea transmittat domicilium efficitur de iurisdictione alterius tenetur nihilominus coram pmo ꝓsequi cãm·xiii·q·ii·ubicunq·in glo·fi·et de fo·compe·c·penul·

¶ Judex ecclesiasticus potest mittere in possessionem corporalem rerum super quibus pronunciat licet litigantes sint laici·tex·de pigno·cum contra et de off·deleg·significasti·et quod ibi nõ·doc·

¶ An iudex exceptione criminis repellatur a iudicando·doc·de ele·ex·mini·si celebrat·Inno·in·c·suscitatus·de rescriptis·in·c·super lris·e·t·et in·c cuz super·de off·dele·in glo·magna·et per euz in·c·in sinuante·e·t·in glo·iii·Adde Inno·in·c·si celebrat de cle·ex·mini·de elec·nihil·glo·iii·q·vii·in suma

¶ An iudex datus super proprietate possit cognoscere super possessione et econtra· uide de sequestra pos·et fruc·c·i·de cã pos·et proprie·pastoral' ubi Io·an·uide in·l·naturaliter·§·nihil cõmune·ff·de acqui·pos·et quod ibi nõ·

¶ Coniuncta sunt eodem iudice expedienda·C· de iudici·l·nulli·de rescriptis· ex tenore· et·c·fi·e·t·dispendia·li·vi·

¶ Qualiter puniatur is qui trahit aliquem nõ ad suum iudicem·uide in·l·criminali·C·de iurisdic·o·iudi·Inno de rescriptis·c·fi·Compo·e·t·ex tenore·Inno de appella·preterea·

¶ Judex potest ex officio suo etiam in ciuilibus procedere quando agitur de iniqua consuetudine extirpãda·d' cõsue·cu inter·de insti·ex frequẽtib9

¶ Qui sunt iudices habentes in romana curia ordinariã iurisdictionem·glo·in cle·auditor·de rescriptis Archidia·xi·q·i·experientie·Specu·ti·de iudi·or·§·primo·

¶ An si iudici interdicitur uel prohibetur officiũ iudicandi si illud nihilominus exerceat ualeant gesta per illum·nõ·Io·an·in addi·Specu·ti·de sen·ꝓla·§·iuxta·ꝟ·item ꝙ est nulla ratione litigatoruz facit ꝙ nõ·Spe·ti·d' instru·edi·§·restat·ꝟ·sed cuz dixeris·faciunt nõ·ne cle·uel mo·sicut·

¶ Quid si iudex est priuatus uel remot9 ipse tñ ignorãs agit ut iudex·an ualeat·nõ·iii·q·vii·§·uerum·ix·q·i·ordinationes·ff·de offi·presi·l·si forte·ff·de procu·l·fi·Inno·de rescriptis·cũ contingat·de cõcess·preben·c·i·li·vi·dixi sub dictione ignorantia·

¶ An iudex potest statuere terminũ parti ad agẽdum uel defendendum·et ꝙ post non audiatur·Inno·ꝙ sic si fiat cã cognita·qui fi·sint le·lator·et qd̃ ibi nõ·in glo pro hoc·C·de remis·pig·l·si eo tẽpe·ff·de ope·le·l·mancipiorum·de proba· licet· de fi·instru·accepimus·ut lite non contesta· quoniam·§·i·facit quod dixi·s̄·

¶ An et quãdo iudex secularis debeat credere ꝓcessus facto per ecclesiasticum·Bar·in·l·diuus·ff·de custo·reo·faciunt nõ·xxiii·q·v·administratores·et ibi Archidia·uide nõ·per doc·in·c·i·de off·or·ubi uide si petitur executor sñie late per ecclesiasticum coram seculari et opponitur de nullitate an secularis cognoscat uel supersedeat ut execat·de quo etiam uide per do·Car·flo· in clemen·i·de re iudi·in·vii·q·quid autem econuerso·uide p eundem ibi in·viii·q·Adde quod nõ·Specu·ti·de sen·exe·§·nunc dicendum·ꝟ·sed pone·

¶ An et quibus casibus quis potest esse iudex in causa sua uel sibi ius dicere·nõ·in·l·i·C·ne quis in sua causa·Barto in·l·si quis forte·§·si quos·ff· de pe·Specu·ti·de actore·§·i·ꝟ·item fallit·nõ·de iudi·cum uenissent·

¶ Judices appellantur porte·tex·et ibi docto·qui fi·sint le·per uenerabilem·

¶ An si principale effugit cognitionẽ iudicis põt cognoscere de accessori·dictum est Inno·in·c·i·d' sequestra·facit·l·termiato·C·de fruc·et liti·expẽ·uide glo·in·c·de prudẽtia·de dona·inter ui·et uxo·

¶ An iudex potest sibi eligere assessorẽ·dic ꝙ sic dummodo non suspectum partibus·doc·de offi·dele·prudentiam·Archidia·in·c·statutum·§·insuper et·§·assessorem·de rescriptis·li·vi·de ui·et hone· cle·c·cum ab omni·

¶ Quid de epo uel de alio iudice existẽte in dignitate uel iudice habente stipendium ex publico ut reddat ius an potest assessorem uel consiliũ peritorum petere expensis litigantium uel suis·doct·moder·in clemen·i·de eta· et quali·concludunt ꝙ expensis suis ideo episcopus habet beneficium ut substineat onera episcopalia inter que est administratio iusticie qd̃ nõ·Specu·ti·d' asseso·§·salariũ ꝟ·sed nunquid·et se·

¶ An et quãdo iudex potest mitigare uel augere penam a iure statutam·nõ·glo·ii·q·iii·§·i·nõ·ciuili·tex·bonus cum glo·xxiii·q·v· circũcelliones· quẽ tex·nõt quia uult ꝙ iudex debeat esse misericors

et plus. et ad idem. xlv. di. disciplina. et. c. omnes qui. ubi sunt pulcri tex.

¶ Judex carens iurisdictione quo ad decisionem sed non quo ad processum potest punire contumacem. tex. de regu. c. ff. et ibi nõ.

¶ Casus in quib9 quis potest propria auctoritate recedere a suo iudice. uide per glo. in. c. cum non liceat. de pscrip. Inno. de coha. cleri. et mul. uestra. Inno. in. c. tanta. de simo.

¶ An iudex ciuilis cause potest cognoscere de crimine incidenti coram eo. Bar. ꝙ sic in. l. hoc iure. ¶. aqua. ff. de aqua quot. et esti. dixi aliquid. s.

¶ An iudex potest simul in possessionem mittere condemnare et taxare expensas. uide Io. de lig. in clemen. i. de do. et contu.

¶ Punitur iudex qui mãdat solui alteri q̃ cui debetur. Bar. in. l. duos. C. de suscep. li. x. potest camé leues condempnationes applicare aptatiõi camere ſm Bar. in. l. diuus. ff. de bo. dãn.

¶ Judex in relatione sua debet de omnibus corã eo agitatis facere mentionem. d̃ procura. in nr̃a. et ibi glo. de elect. dudum. primo.

¶ Judex secularis potest compellere usurarios ad restitutionem usurarum glo. in clemen. dispendiosam. de iudi. Archi. xiii. q. iiii. quid dicam.

¶ Judex ex cã potest augere uel minuere penam ut. l. quid ergo. ¶. pena grauior. ff. d̃ his qui nõ. infa. et in. c. ii. de pe. dixi. s. et qd si facit sine cã qualiter dẽat puniri. Host. in. c. de causis. de off. dele. tenet ꝙ incurrat infamiam. allegat. l. sernos qui. in fi. C. ad. l. iul. de ui. pu. uel priua. Itez uidetur ꝙ eo casu iudex sit puniend9 illa pena qua reus. tex. uidetur in. l. iiii. in fi. C. ne sacr. bap. rei.

¶ Judex cui cõmissa est examinatio testium non potest reprobatorios testes recipere si hoc non sit ei spetialiter commissum. tex. de proba. licet. et ibi doc. adde quod nõ. in clemen. i. de off. dele.

¶ An iudex possit in sentencia reseruare sibi potestatem commutandi uel minuendi penam. uidetur ꝙ non. ff. de re iudi. l. paulus. de off. dele. in litteris. Inno. de do. et contu. finem. nisi in casu. c. ut commissi. de heretis. li. vi. et. C. de episco. et cleri. autẽ. interdicimus.

¶ An iudex in sñia possit conseruare famam condemnato. uide. ff. d̃ furtis. l. non põt. ff. si quis cautis. l. sed si quis. Archi. ii. q. vi. ¶. hinc colligitur.

¶ An iudex qui cõmisit cãm consulendam possit reuocare et cognoscere. etiam ptibus inuitis. Bar. in. l. a principe. de appel.

¶ Quando uerba legis uel statuti diriguntur ad iudicem super alicuius repulsione uel no admissione potest iudex illum repellere. etiam si non opponatur. glo. in. l. si soror. C. de coll. glo. in c. i. de re iudi. ubi per do. Car. flo. q. xix.

¶ Judex dicitur competens si habet iurisdictionẽ cum exercitio. etiam si possit elidi per exceptionẽ glo. notabilis in clemen. i. ut li. pen. ubi uide quis dicatur iudex competens. et ibi uide do. Car. flo. in. iii. q. qui dicit ꝙ quilibet est competens. adde nõ. de off. dele. cũ. R. de iudi. causum.

¶ An iudex qui tulit sñiam possit eam reuocare et iterum d̃ ca cognoscere. dic ꝙ ordinari9 põt de legatus non. de quo per Bar. in. l. iudex. ff. de re iudi. Cy. in. l. absẽtez. C. de accu. et in. l. preses. C. quõ et quando iu. doc. in. c. in litis. d̃ off. dele. ubi uide an ordinario reuocante et iterum cognoscente sit necesse ꝙ prius cognoscat et pronunciet d̃ nullitate q̃ de causa principali. de quo etiam Bar. in. d. l. iudex. et in. l. conquerebatur. ff. d̃ re iudi. et an ex eisdem actis possit iudex de causa iterato cognoscere. nõ. glo. in. c. ad probandum. d̃ re iudi. bon9 tex. de elec. dudum. ii. Cy. in prealle. l. absentem. et. l. si accusatorib9. C. qui accusa. non pos. et. l. preses. C. C. quomodo et quando iu. Bar. in prealle. l. iudex. et. l. cum querebatur. Adde per eum plenius in. l. si expssuz. ff. de ap. et quod nõ. glo. de accu. q̃liter.

¶ Judex q exceptionem partis reicit debet in sua interlocutoria inserere cãm. de proba. licet.

¶ Si iudex iudicat super re sua in cã que uertitur inter alios non propterea sibi preiudicat. de re iudi. suborta. de fide instru. inter dilectos.

¶ Si iudex facit iniuriam parti non dicitur amplius iudex. de ꝟ. sig. forg. in fi. nõ. in. c. fi. de iuracalum. li. vi. in glo. ii.

¶ Judex cuius iurisdictio est tempore peritura potest procedere diebus feriatis in fauorem hominum. no. de iudi. c. fi. in glo. ulti.

¶ Judices ecclesiastici debent laicis exhibere iusticiam. de clericis in. c. qualiter. de iudi.

¶ An iudex potest suam sñiam interpretari. uide de ꝟbn. sig. ex parte. ii.

¶ Judex qui habet iurisdictionem licet non exercitium an potest alii cãm committere. uide. ff. de off. procon. l. aliquãdo. ubi uidetur ꝙ sic nisi forte ex inabilitate persone proueniat impedimentũ exercitii. de off. uica. c. i. li. vi.

¶ An iudex potest precipere sub pena solutionez fieri. Specu. ti. de sen. prola. ¶. ii. ꝟ. sep nunquid.

¶ Judex non põt partem contumacem condemnare in expensis in preiudicium aduersarii. de off. dele. consuluit. et ibi nõ.

¶ Si iudex ferat sñiam que per aliquod ius põt iustificari et ipse exprimat ꝙ hoc facit auctoritate alterius iuris non roborantis sententiam nõ ualet sententia. nõ. de concess. preben. ex parte. Inno. uidetur dicere cõtrariuz in. c. cũ ex officii. d̃ pscrip.

¶ Judex nõ potest reuocare interlocutoriã postq̃ tradit apostolos. ſm Archi. in. c. i. de ap. li. vi.

¶ Judex non põt reuocare interlocutoriaz nisi re integra. glo. nõ. de ap. cum cessante.

¶ An iudex superior possit cãm ceptam coram inferiore ad se reuocare. ff. de iudic. l. iudicium. soluitur. de main. et obe. c. i. li. v. de senten. ex. uenerabilibus. ¶. ubi autem. eo. li. de off. or. cũ ab ecclesiarum. xi. q. i. de persona. et. q. iii. qui resistit.

¶ Judex uidetur tacite pronunciare quando non habito respectu ad exceptiones procedit ad ulteriora. tex. de iura. calũ. lr̃as. in fi. de ꝑptis. dilect9 filius. et. c. significante. adde glo. ii. in clemen. fi. d̃ ap. glo. de off. dele. cum sup. doc. in. c. i. de or. cog. do. Anto. in. c. super lr̃is. de ꝑptis. tex. de restitu. spol. frequens. li. vi.

¶ An si iudex procedit pendente requisitione cõsilii ualeant acta. uide Barto. in. l. prima. ff. nil no. appella. pen.

¶ Qui sunt iudices qui possunt interponere decreta. Innocen. de preben. dilecto. in glo. hoc certũ glo. vii. q. i. quia frater.

¶ An inferiores iudices possunt mittere in possessionem. uide Inno. in. c. tue. ut lite non contest.

et in.c.dilecto.de ꝓbo.sig.ubi idem Innocen.

¶ Judex potest cognoscere an sua sit iurisdictio.
de quo dic ut habet.ff.de iudi.l.si quis ex aliena.
nō.de ꝓptis.super litteris.de dila. preterea.de ac
cusa.ueniens.quod est uerum quādo de hoc est cō
tentio inter partes.secus si inter partem et iudicē
glo.in.c.statutum.§.i.in ꝓ.copia.de ꝓptis.li.vi.
Inno.de ꝓ.sig.ex parte.Itez hoc est uez qñ ex tali
pronunciatione aliquod commodum non ueniret
applicandum iudici al' secus.hanc limitationem po
suu.s.et ibi dicit Inno.in.c.uenerabili.de censi.de
fo.compe.uerum.glo.in.c.ad audientiam.de ap.

¶ Qui sunt iudices habentes iurisdictionē cum
administratiōe.nō.in.l.i.§.pe.ff.de postu.et in.l.
fi.C.ubi et apud q̄s.glo.in.c.pe.de restit.i integrū.

¶ An iudex potest ex officio suo compellere pro
curatorē ad exhibenduz mandatū uel cauenduz de
rato.nō.glo.in ꝓ.absentia.de elec.c.i.li.vi.

¶ An iudex sit uocand⁹ ad defendendum proces
sum suum.uide Inno.de transac.de cetero.de pro
cura.in nostra.de re iudi.duobus.glo.in.c.solllici
tudinem.de ap.et.e.t.cum speciali.super ꝓ.cōmu
niter.tex.de sen.ex.uenerabilio².li.vi dixi.s.sub
dictione citatio.Adde glo.de re iudi.quāuis.glo.
in ꝓ.constitit.de sen.ex.co.n.si uero.Archidia.ii.
q.vi.hoc etiam.

¶ Judicis officium potest implorari etiam ubi cō
petit actio quando officium ordinarium imploratᷣ
secus si extraordinarium.uide Inno.in.c.conque
rente.de off.or.Io.an.in addi.Specu.in.t.ꝺ resti.
in integrum.§.si quis possit.ꝓ.et scias modum.

¶ Judex qui procedit ad instantiam partis nō de
bet actum iudiciarium facere uel sententiam pro
ferre nisi parte petente.tex.de elec.cum inter.R.
in pein.glo.de ꝓptis.c.ti.tex.de elec.cum dilect⁹
et de dila.exposuit.circa princi.

¶ An iudicis officium competens actori transeat
ad singularem successorem.Barto.in.l.si tercius.
§.i.ff.de aqua plu.ar.

¶ Judicis officium nō expirat in hiis qui mero of
ficio expediuntur etiaz ꝑ sniam diffinitiuā quo ad
facultatē reuocandi.Bar.in.l.i.ff.de preto.stipu.

¶ An iudex potest iudicare ad arbitrium suū.glo.
et do..in.c.i.de consti.

¶ Quas interrogationes potest facere iudex ex
officio suo.glo.in.l.penul.ꝺ iura.calū.dixi sub dic
tione interrogatio.

¶ Judex non debet ante sententiam pandere intē
tionem suam partibus.Inno.in.c.causam.de testi.
in glo.multitudinem.Adde ꝙ nec aliquis deb3 di
cere partibus per quod appareat ꝙ sentiat de iuri
bus ipsarum.Hosti.de testi.significauerunt.tex.i
l.ubi.C.de fal.

¶ An iudicare sit honoris uel oneris.tex.ꝺ off.dele.
pastoralis.glo.e.t.si contra unum.li.vi.in ꝓ.pro
bari.glo.de ap.cum appellatiōibus.e.li.glo.in.c.ad
audientiam.de ap.Inno.de censi.cum uenerabilis.
de ꝓ.sig.ex parte.iii.Io.an.in.c.is cui de procur.
li.vi.tenet ꝙ sit oneris et non honoris.

¶ Si iudex secundus surrogatur loco primi hab3
totum tempus datum.pcimo glo.in.c.dilecto.de
testi.adde ꝙ unus iudex qui surrogatur alteri in
aliqua cā debet incipere ubi alter dimisit.glo.vii.
q.i.nihil.de testi.cum uenissent.glo.in.l.ii.§.i.C.
de iureiuran.tex.de off.dele.pastoralis.§.i.respōso

Item addimus ꝙ si ꝓm⁹ iudex deberet procedere
sūmarie sic etiam debet qui surrogatur loco illius
Inno.de consti.cum.M.in glo.penul.de ap.cū spe
ciali.de or.cog.tua.qui si.sint le.lator.quod nō.

¶ An iudex potest et debeat semper pronunciare
de eo de quo cognouit.tex.cum glo.de ca.pos.cuz
super.de excep.c.fi.li.vi.

¶ Judex non procedit ad utibtatē partis nisi pte
petente.tex.de dila.exposuit.glo.ꝺ ꝓpti.c.fi.tex.
de fi.instru.g.perpetuus.Io.an.de fo.compe.dilec
ti.glo.ff.de priui.dilectus.Bar.in.l.iiii.§.hoc aūt.
ff.de dam.infec.dixi aliquid supra.

¶ De hiis que iudex perpendit ex actis deficere
que de iure sunt requisita potest supplere.doct.in
c.per tuas.de testi.

¶ An contra iudicem qui male pronunciauit pos
sit agi postq̄ sententia transiuit in rem iudicatam
glo.ꝙ sic.in.c.pastoralis.de off.dele.

¶ An iudex debeat magis iudicare ſm rigorem q̄
ſm equitatem.doct.de transac.in.c.fi.glo.in.c.li
postq̄.de elect.li.vi.dixi sub dictione equitas.

¶ Judex potest cognoscere de causa in loco i quo
meli⁹ hri possūt ꝓbatiōes.glo.xxiii.q.i.pudenda.

¶ Judex q iudicat subditū alienum dicit iniuria
ri suo iudici.tex.et ibi doct.ii.q.iiii.mennam.

¶ Judex qui pronunciauit in causa pretextu uni⁹
qualitatis super ea ꝓnūciare potest si est effectus
iudex ex alia qualitate per quam de eodem potest
cognoscere.glo.de elect.querelam.Inno.in.c.irre
fragabili.de off.or.

¶ An iudex in iudicando debeat sequi opinionem
plurimorū.Io.an.de consti.c.i.tex.et glo.in.c.i.ꝺ
summa trini.tex.in.c.quanto de consue.

¶ Actus gestus per iudicem extra locum iudicii
ualet quando in acta sufficit summaria cognitio
secus si plena requiritur.glo.est.ff.ꝺ interro.act.
l.i.facit.l.ia procedente.C.de dila.

¶ Si statutum est tempus ad agendum et post il
lud iudex procedat an ualeat processus.uide glo.
in cle.i.de in integrum resti.Pau.in cle.i.de deci.
Bal.x.col.de pac.consti.in ꝓ.impedimento.

¶ Ubi iudex potest ex officio ꝓcedere an actor
exclusus a prosecutione iudicii admittatur tamq̄
adiunctus.glo.super ꝓ.officio.in.c.indemnitati
bus.de elect.li.vi.

¶ Judex potest ꝓcedere in causis fiscalibus licet
actor et reus sint contumaces.Bar.in.l.ii.§.sena
tus.ff.de iure fis.quod nō.

¶ Judex non debet ire ad partes.ut.l.ii.ff.qs or.
in bo.pos.ser.Host.in.c.accedens.ut li.non cont.
fallit in casu.nō.per eunde Hosti.in.c cuz dilecti
de do.et contu.et ibi Io.an.glo.que incipit per se
ipsos.in.l.omnes.C.de epi.et cleri.et.eo.t.l.iube
mus.§.finali.

¶ An iudex potest iudicare ad arbitrium suuz dif
finitiuam quo ad facultatem reuocandi.Barto.in
l.i.ff.de preto.stipu.

¶ Judex potest relinquere causam intactam et ꝓ
cedere ex officio quando intenditur utilitas publi
ca non ꝓuata.Inno.in.c.licet.de simo.in.c.cum cla
mor.de testi.in glo.magna.glo.de ꝓba.licet cām.

¶ Judex non potest pronunciare an sua sit iuris
dictio quando opponitur defectus concernens per
sonam iudicis non exercitium tantum iurisdictio
nis.Archidi.iii.q.v.quia suspect.plene per Bar.

in.l.quidam consulebant.ff.de re iudi.

¶ An iudex qui cōmisit cām potest sine cā illam reuocare. Hosti.in.c.de iura.calum.tex.de ꝑptis.pastoralis.in fine.

¶ Si iudicium ageretur cum totaliter inabili .et postea repellatur potest iudex ex instantia incho ata prosequi et finire iudicium si est causa in qua ex officio procedere potest.glo.in.c.cupientes.§.ceterum.de elec.li.vi.in ꝟ.excludentes. glo.in.c.ut circa.ec.c.si forte.eo.t.et li.Bar.in.l.diuus.ff.de custo.reo.contrarium tenet Specu.ti.de ac.et peti.§.super petitionibus.ꝟ.sed si reus.Archidia.ii.q.i.inuiti.

¶ Processus iudicis habentis habituꝫ iurisdictio nis sed ligatum exercitium non ualet etiam si non opponatur exceptio.Io.an.in.c.cum plures.đ off.deleg.li.vi.

¶ An iudex qui condemnat in parte uideatur ab soluere in altera parte.uide in.l.i.C.si aduer.rem iudi.ff.de doli excep.l.apud celsum.§.idem que ritur.ff.famil.berc.l.in hoc iudicio.et in.l.i.C.si plu.una senté fue.condem.de re iudi.suborta.et Archidia.xij.q.ii.si quos.

¶ An iudices qui uadunt communiter per italiam cum potestatibus terraꝝ habeant ordinariam.ui de Io.an.in addi.Spe.in ti.đ assesso.§.officium.

¶ Judex debet moderare salarium aduocatorū no tariorum et assessorum.đ ꝑptis.statutum.li.vi.et ibi no.super ꝟ officium.

¶ Judex debet curare ne copia probationuꝫ peat de testi.dilecto.in glo.ii.ut lite non contj.quoniaꝫ in glo.quinta.

¶ Si iudex adiudicꝫ alicui beneficium uidetur in eum conferre et sibi illud confirmare ſm Archi.in.c.ut quis duas.de elect.li.vi.facit cle.auditor.et quod ibi nō.de ꝑptis.

¶ Judex pōt mulctare ex officio.đ off.dele.cōsu luit.super ꝟ.gratiā.de proba.licet.in glo.i.

¶ Judex presumptionem habens uel suspicionem contra excipientem potest eum compellere ut ob liget se ad certam penam si non probet.glo.et Io.an.in.c.quod sicut.de elec.

¶ Judex in his que reddunt iudicium nulluꝫ po test supplere de facto tex.est de iudi.cām.et.c.ex aminata.tex.de lib.oblatj.c.i.item in concernétibꝫ decretum suum pōt supplere.de iudi.c.i.

¶ An iudex debeat dare operam ut partes cōcor dent.Specu.ti.đ prepa.iudi.§.i.in fi.et ibi Io.an.in addi.tex.de mu.pe.c.i.de probatj.cum bone.de testi.cām.ii.de transac.c.fi.glo.in ꝟ.pacem.in.c.ad apostolice.de re iudi.li.vi.doc.de elec.cū inter R glo.de electio.uenerabilē.đ deposi.c.i.glo.xc.di.studendum.

¶ An et quando iudex potest iudicare de futuris hoc est dicere an et quando tractus futuri tempis pertineat ad iudicem.glo.et docto.de procura.au ditj.de sepul.in nostra.de homi.c.si.li.vi.in glo.super ꝟ.prouideri.de off.dele.cuꝫ olim.et ibi doc.glo.in.c.romana.§.caueant.đ sen.ex.li.vi.dixi.s̄.sub dictione futurum.

¶ Judex non debet exemplis iudicare.C.de sen.ec interlo.om.iudi.l.penul.de spon.duo.licet.tex.et ibi docto.in.c.in causis.de re iudi.dixi sub dic tione exemplum.

¶ An iudex potest cognoscere de exceptionibus excludentibus ipm inabilem.Io.an.de ex.prela.c.i.li.vi.Pau.iii.q.v.quia suspecti.et ibi Archidi.Inno.de censi.uenerabili.in glo.magna.

¶ An iudex repellatur a iudicando propter impi tiam.glo.de ꝑptis.sciscitatus.đ re iudi.c.fi.li.vi.facit.c.fi.de consang.et affi.

¶ An iudex potest in ciuilibus procedere ex offi cio.Inno.de censi.cum olim.de iureiuran.ad nr̄am Lau.in clemen.i.de off.or.dixi aliquid.s̄.

¶ An et quando iudex ecclesiasticus potest ītro mittere se de delicto laici.glo.et doc.de pur.ca.in ter.Pau.in clemen.i.de off.or.plene per Io.an.in c.pro humani.de homici.li.vi.adde quod dixi.s̄.Item aduerte ꝙ laicus de consuetudine potest re mitti ad iudicem ecclesiasticum.glo.si.q.vi.c.ii.

¶ Judex potest exercere extra territorium ea q̄ non sunt contentiose iurisdictionis.glo.et doc.in c.nouit.de off.legj.glo.in clemen.q̄uis.de fo.cōpe.in ꝟ.iurisdictj.glo.in ꝟ.remotis.in.c.statutum.de preben.li.vi.glo.in.c.penul.de pe.et remis.

¶ An iudex qui non est iudex faciat se iudicem ex tacita pronunciatione que surgit per processuꝫ ad ulteriora.glo.ꝙ nō.in.c.rodulphꝰ.ī fi.de ꝑptj.

¶ An ad iudicem secularem primo loco pertineat punire laicos uerberantes clericos.nō.Archidia.xvii.q.iiii.de presbiterorum.super glo.item.in.c.felicis.de pe.li.vi.glo.fi.in.c.parrochianos.đ sen.excom.et quod ibi nō.doc.

¶ Casus in quibus iudex ecclesiastitus potest iu dicare inter puros laicos.glo.in ꝟ.de iure.in.c.fi.de excep.li.vi.glo.xi.q.i.in summa.

¶ An si reus consentit in iudicem non suum quē putabat suum ualeat processus.Specu.in ti.de cō pe.iudi.adi.§.regulariter.ꝟ.quid si duo.glo.pe.in l.i.C.ubi de cri.agi oportet.

¶ An iudex ecclesiasticus potest adiri et cogno scere de cā hereditatj.doc.i.c.prudentiā.de dona.inter ui.et uxo.et in.c.causam.qui fi.sint le.

¶ An iudex laicus potest cognoscere de cā pro phana uł seculari inter clericos.glo.ꝙ sic.ii.q.vi.omnes cās quod forte non est uerum.

¶ Judex qui non potest condemnare potest tam declarare quem ex debito condemnandum.glo.ii.q.vi biduum.in ꝟ.annotauerit.

¶ Quid si plures iudices in una causa inuicē dis cordāt.an sufficiat ꝙ fit a maiori parte.glo.uidet tenere ꝙ sic.in.l.aliud.§.refertur.ff.de regu.iurj.de quo dic.ut per Bal.in.l.fi.C.de aucto.prestan.doc.in.l.ꝙ maior.ff.ad municipa.Inno.đ maio.et obe.humilis.qualiter autem hoc casu capiatur ma ior ps.glo.et doc.in.l.pōp.si uni.ff.de re iudi ff.đ tuto.et cu.datj.ab his.l.ubi.Bar.in.l.hr̄des mei §.peto.ff.ad trebel.plene p Bal.i.l.i.ff.đ of.ꝯsul.

¶ Coram iudice maleficiorum potest incidenter peti debitum ciuile.Bar.in.l.interdum.§.q furem ff.de furtj.in.l.ii.ff.ui bo.rapto.non autem princi paliter.ut.l.defuncto.§.fi.ff.de publi.iudi.

¶ Judex ecclesiasticus est competens iudex sup obseruatione promissionis facte per laicum cl'ico super re spirituali.uel illam concernente.uide in c.cum essent.de simo.et quod ibi nō.

¶ Clericus pro auctorizando contractum emāci pationis uel donationis uel alium similēꝫ in bonis suis tempalibus debet adire iudicem ecclesiasticū Inno.in.c.ad hoc.đ off.Archidi.in ꝟ.ardua.bona

glo. in ꝓ. huiusmodi. in. c. fi. de iudi. li. vi.

¶ Clericus potest adire iudicem secularem super prestanda auctoritate alimentorum. uide Io. an. in c. ii. de fo. compe. li. vi.

¶ Judex secularis qui negligit facere iusticiaꝫ clerico ipso facto est excōmunicatus. glo. xxiii. q. v. administratores. Io. an. in. c. fi. de excep. li. vi.

¶ An iudex domicilii potest per uiam requisitionis procedere contra subsidiuꝫ qui cōmisit delictū extra territorium suuꝫ. Io. an. in addi. Specu. in ti. de compe. iudi. adi. §. i. ꝓ. longe prius. Bar. in. l. sepulcri. ff. de sepul. uio.

¶ An iudex habens iurisdictionem in ꝑsonas absꝙ territorio potest punire subditum suū ubicunꝙ existentem. Lau. in cle. dudū §. nos autē. de sepul.

¶ An si laicus conuentus coram iudice seculari nominet dominum clericum in iudicio debeat ille clericus respondere coram iudice seculari. Specu. ti. de primo et secūdo decre. §. restat. ꝓ. quid si dominus. Albe. in auten. qua in prouincia. C. ubi de crimi. agi opor. Io. an. in. c. quoniam. §. ꝙ si super. ut lite non contesta.

¶ An iudex ecclesiasticus sit iudex rusticorum ecclesie. glo. lxxxix. di. iudicatam. glo. xvi. q. i. §. nouarum. Specu. ti. de compe. iudi. adi. §. regulariter. §. xxvii. glo. xi. q. i. in summa.

¶ An iudex beneficii potest priuare clericum beneficio propter sententiam super crimine ab alio iudice latam. uide Inno. in. c. qualiter. ii. de accus. in glo. magna. ꝓ. credimus autem.

¶ An si est dubium inter diuersos iudices qs eorum sit iudex potest unus alteri inhibere. Io. an. in c. pastoralis. §. i. de ꝓptis.

¶ Judex laicus pōt se opponere ne subditus suus conueniatur coram ecclesiastico. Io. an. in. c. fi. de off. archidia.

¶ An iudex potest compellere partes ad soluendū pro assessore si dicat eo indigere quia ignorat iura. uide Pau. in cle. i. de eta. et quali.

¶ Posito ꝙ iudex ecclesiasticus pōt penam pecuniariam imponere. de quo in. c. iii. de pe. et. c. ii. de deli. ꝓ. pue. Io. an. ĩ. c. i. de homi. li. vi. cui sit hec pēa applicāda. dic ꝙ medietas est eccie et medietas iudici. casus est singulariꝫ in. c. ii. de pe. qd̄ bene nō.

¶ An iudici credatur de hiis que acta sunt coraꝫ eo. nō. de testi. cum a nobis. et. c. t. romana. li. vi. et ii. q. vi. statuendum. in glo. preses.

¶ Licet sit regulare ꝙ iudex de qua re cognouit. de ea etiam debeat iudicare. ff. de iudi. l. de qua re de cau. pos. cum super. in fi. hoc tamen fallit ĩ certis casibus qui nō. in. c. ut inquisitionis. de hereti. li. vi. in glo. nō. quia licet.

¶ An maior iudex potest prohibere minori. ne d̄ cā cognoscat. et quis et quādo. uide nō. per Io. an. in. c. dilecto. de off. archidia. super uerbo cōueniri.

¶ Judex iudicans subditos suos extra territoriuꝫ in casibus sibi permissis a iure iudicabit taꝫ ſm ius commune q̄ ſm constitutiōes suas. nō. in cle. q̄uis. de fo. compe. in glo. temporalem.

¶ An iudex potest punire reos qui sibi intulerūt iniuriam durante officio. nō. Inno. et Hosti. in. c. dilectus. de pe. et. e. t. c. i. li. vi. et ibi Archi. Inno. de ꝓbo. sig. ex parte. clv. di. et qui emendat. ii. q. ō. vii. si quis erga. et. c. si quis ab episcopo. xxiii. q. iiii. inter querelas. dixi aliquid. s.

¶ An si preter rationes allegatas iudici alia ratio cum plus moueat possit ſm illam procedere. de cō ces. preben. ex parte asten. in glo.

¶ Judex debet cauere ne iudiciuꝫ reddatur delusorium. de iudi. cāmꝗ. de elec. cupientes. §. ceterū li. vi. in glo.

¶ Si ex tribus iudicibus duo pronunciant ꝓ uno et tercius pro alio. an illi duo possunt exequi sententiā tercio irrequisito. uide in. c. secundo. de do. et contuma. li. vi.

¶ Si iudex precipit homicide ꝙ intraret monasterium ille intrauit sed uxor eum repeciit. an sit reddendus et si sic. uide. xxvi. q. ii. agathosa. an sit postea decapitādꝰ. uide. xxvii. q. ii. agathosa. nec rediens ad seculum debet interfici quia non uidet exisse uoluntarius. vii. q. i. sanctituꝫ. er. c. mutationes. si tamen iudex minetur ei mortem habet exceptionem contra mulierem. de resti. spol. litteras in fine. et. c. ex transmissa.

¶ Judex repellens exceptionem dubiam que pōt esse uera et non uera grauat partē adeo ꝙ potest appellari. tex. de resti. spol. solite. in ꝑncipio. tex. de proba. licet causam. Inno. in. c. super eo. de app. in glo. penul. ubi de hoc.

¶ An ubi plures iudices possunt d̄ una causa cognoscere debeat eligere actor uel reus. uide Io. an. in. c. i. de priuil. li. vi. aliquid per doc. in. c. quanto de off. or. et in. c. sane. de fo. compe. Adde tex. et quod ibi notatur. in auten. habita. C. ne fi. ꝓ patre

¶ An iudex carens iurisdictione quo ad ꝑncipale potest nihilominus punire contumacem. dic ꝙ sic per tex. in. c. fi. in princi. de regula. dixi. s.

¶ An ualeat processus iudicis secularis factus cōtra clericum ignorantem. uide Io. an. in regula. scienti. li. vi. Archi. xv. q. iiii. c. ii. Specu. ti. de cita. §. contra citationem. circa finem.

¶ Si quis non habet nisi unum iudicem corā quo potest conueniri. intelligitur tam de criminali q̄ de ciuili. Bar. in. l. ex co. C. de agen. in re. li. xii.

¶ An patronus possit esse iudex inter libertos. uide Inno. in. c. dilecti. de arbi.

¶ Coram quo iudice terminetur questio de ciuitate uel de ciue. uide. Bar. in. l. de iure. ff. ad municip.

¶ Vbi conceditur ꝙ iudex adire potest in instātia appellationis super cā que alr̄ non deuoluebatur ꝑ appellationem poterit etiam adiri ꝑ uiam querele super tali cā. glo. in clemen. i. de cau. pos.

¶ An iudex potest totaliter relaxare penā ei quē reū esse cognouit. uide. s. Tho. scd̄a scd̄e. q. lxvii.

¶ Judex laicus etiam de consuetudine potest sibi acquirere iurisdictionem etiā in clericos. uide do. de rot. conclusione. cclxxix. alias. cclxxxix.

¶ An clericus citatus coram iudice seculari dēat ire saltem allegaturus priuilegium suū. glo. xxiii. q. viii. conuenior. in ꝓ. congrueret. Pau. in clemē. i. de exces. prela. glo. ix. q. i. nullus. ii. et. c. clericus. dixi sub dictione citatio.

¶ An quis potest esse iudex contra se. Inno. dicit ꝙ non. de preben. pro illorum. in contrariuꝫ uidet tex. xxi. di. nunc autem.

¶ An iudex ecclesiasticus potest damnare clericū pretextu sentencie late per iudicem laicum cōtra ipsum clericum licet nulliter. glo. ii. q. i. multi. et d̄ iudi. at si clerici.

¶ An iudex ecclesiasticus uel secularis cognoscat

contra eum qui pendente lite fecit se clericum. ut de nota. ꝙ obli. ad ratio. c. i. Barto. in. l. i. ff. de pe. Archidia. xi. q. i. nemo unq̃.

¶ Judex ecclesiasticus põt cognoscere ꝙ nullitate processus secularis agitati inter clericum et laicuz tex. de consti. ecclesia. facit. de iudi. c. fi.

¶ An societas disciplinatorum subsit iudici ecclesiastico uel seculari. uide Barto. l. sub pretextu. ff. de extraor. cri.

¶ An illi de tercio ordine sancti francisci et milites gaudentes sint conueniendi coram iudice ecclesiastico uel seculari. uide Bar. in. l. pe. in fi. ff. de iur. immuni. qꝺ nõ. qui dicit ꝙ corã ecclesiastico.

¶ An iudex potest mutare locum tribunalis pro libito uolũtatꝭ. Bal. x. col. de probi. feu. alie. p fredꝭ.

¶ An si delinquens negat locum delicti cõmissuz subesse iudici procedenti in cã possit iudex de hoc cognoscere. uide Io. an. pꝰ glo. in. c. ii. de ꝓptꝭ. Speci. de compe. iudi. adi. §. i. ꝟ. sed quoniam.

¶ An iudex secularis cognoscat de crimine obiecto contra clericum productum in testem coraz eo uide Inno. de fo. compe. uerum. glo. ii. q. i. multi.

¶ Casus in quibus iudex laicus cognoscit de factꝭ clericorum. uide glo. xxiii. q. v. principes. Frede. ꝺ se. consilio suo. xxix.

¶ Coram quo debeant probari exceptiones concernentes inabilitatem iudicis. dixi supra sub dictione exceptio.

¶ An ua iens ad territorium alienum causa sola cũ possit ibidem coram illo iudice conueniri. glo. in ꝟ. resideant. in. c. i. de priuile. li. vi.

¶ An iudex laicus cognoscens inter clericos et laicos debeat iudicare sm leges uel sm canones. uide nõ. in. c. i. de consti. de fo. compe. clericus. Inno. de consue. super ꝗca. aliquid per glo. in ꝟ. omnimodam. in clemen. quãuis. de fo. compe.

¶ Judex loci potest punire tractantes de maleficio alibi cõmittendo. Bar. i. l. et si amici. ff. ꝺ adul.

¶ An ubi iudex nõ potest cognoscere nisi de certa quantitate si unus tenetur in pluribus quantitatibus quarum singule non excedunt illam summam sed simul iuncte. sic possit ille iudex cognoscere. uide glo. ii. in. c. pe. de dona.

¶ Quis iudex cognoscit et punit delictum commissum in confinio duorum territoriorum. nõ. Io. an. in addi. Specu. ti. de rapto.

¶ Judex iudicium et iusticiam uendere non debz i. q. i. inhibemus. cum multis capitulis seq pulcher tex. in. c. cum eterni. de re iudi. li. vi. Adde ꝙ ille iudex dicitur iusticiam uendere qui muneribus allectus iudicat etiam iuste. xi. q. iii. qui recte. xiiii. q. v. non sane. et an dans pecuniam iudici etiã ut iuste iudicꝫ peccet. et an põt repetere. nõ. in palle. c. qui recte. xi. q. iii. non licet. xiiii. q. v. non sane.

¶ Ad iudicem non suum nullus debet trahi inuitus. ii. q. i. si quis in hoc.

¶ Judex mala que audit debet prius diligẽter examinare deinde condẽnare. ii. q. i. deus omnipotẽs.

¶ Judex absq ordine iudiciario potest illos condemnare quos euidentia operum reos esse ostẽdit ii. q. i. quando autem. et. c. scelus.

¶ Judici negligenti imputantur peccata indiscussi et impunita. ii. q. vii. sicut inquit.

¶ Judex non debet sic unam partem audire ut alteri faciat preiudicium iii. q. ix necesse.

¶ Judex non debz respicere ad multitudinem testium sed ad sinceram fidẽ ipsorum. iiii. q. iiii. itez

¶ Clericus trahens clericum corã iudice seculari perdit cãm et excommũicatur. xi. q. i. inolita. uide nõ. in. c. si diligenti. de fo. compe.

¶ Judex non debet moueri ire impetu sed sm rationem omnia agere. xi. q. iii. illa prepositorum.

¶ Judex condemnans reum debet tamen semper ad eum habere caritatem. xxiii. q. v. prodest. non tamẽ dicitur sine caritate aut crudelis qui crudes condemnat. ea. cã. et. q. non est crudelis. imo iudex qui occidit malos dicitur minister dei. ut habetur xxiii. q. v. qui malos. et. c. iudex. unde iudices seculares ideo gladium portant ut malos puniant. ea. causa. et. q. sunt quidam.

¶ Clerici non possunt esse iudices. ubi sanguinis tractatur effusio. xxiii. q. viii. sepe. et. c. his a quibus. ne cleri. uel mo. sententiam. dixi. s. sub dictione irregularis.

¶ An iudex potest aliquem sine accusatore iudicare. uide in. l. rescripto. §. si quis. ff. de mune. et ho. Adde. s. Tho. scda scde. q. lxi.

¶ Presumendum est pro iudice ꝙ non grauet et ꝙ contra iura non facit maxime si est religiosꝰ et honestus. Hosti. de pur. ca. c. ul. ii. q. vi. hoc etiam de ap. cum speciali. de proba. quoniam.

¶ An iudex qui pronunciat se nõ esse iudicem potest procedere in causa. uide de preben. dilectus. de off. dele. significantibus. in glo. i. Bar. in. l. quod iussit. ff. de re iudi.

¶ Judex interduz põt ꝓcedere de facto ad qꝺ uide quod no. Io. an. de iurepatro. quia clerici. in fi.

¶ Judex post depositum officium debet certo tẽpore remanere in loco. ut de hiis que gessit in officio possit conueniri. nõ. i. q. vii. sancimus. de immuni. eccle. aduersus.

¶ An stetur relationi unius iudicis uel pluriuz cõtra aliquem. nõ. Hosti. de purgꝭ ca. cum dilectus.

¶ An iudex cui commissa est causa expediẽda intra certum tempus si ultima die pronũciat potest postea exequi. nõ. de off. dele. pastoralis. in glo. et e. t. de caus. xxvii. q. i. si homo. in glo. fi.

¶ Judex citauit ad audiendam sententiaz postea delegat cãm an pars debeat iterum citari. Archi. in. c. ꝺ illicita. xxiiii. q. iii. tenet ꝙ nõ allegat. c. consuluit. de off. dele.

¶ Judex extra territorium habetur pro priuato. ff. de off. presi. l. iii. ff. de iurisdict. om. iudi. l. fi. de off. le. nouit. Archi. xi. q. i. si quisq̃.

¶ Si iudex associat sibi alium iudicem an ualeat processus uide nõ. in. c. cum super. in glo. finali. de off. delega.

¶ Judex potest conueniri si non uult facere iusticiam. nõ. de priuil. dilecti in glo. i.

¶ Si iudex datus sub nomine dignitatis et recusatus ut suspectus moritur an successor poterit cognoscere. uide nõ. de off. delegꝭ iudex li. vi. et in. c. quoniam abbas. e. t.

¶ Judex exigit iuramentum quotiens sibi de ueritate aliter constare non potest. no. de elec cum dilecti. in glo. si igitur.

¶ Judex simpliciter committendo uices suas in totum commisisse uidetur. de off. dele. cum super. in glo. super ꝟ. uices.

¶ Judex potest abbreuiare terminum qui datur

condemnatis in personali si est consuetudo al. non de procura. dilectus. in glo. fi.

¶ Judicis potestas uel iurisdictio quot modis finiatur habetur. ff. de iudi. l. iudicium soluit. glo. et doc. de off. delega. in litteris.

¶ Judex ex officio suo potest facere interlocutoria super quibus examinandi sunt testes si receptio testium fiat contra absentem non contumacem ut lite non contesta. quoniam. et ibi nō.

¶ Si secundi iudices ignorantes de primo rescripto procedant ualet processus. de resti. spol. audita.

¶ Judex tenetur interdictio. unde ut quādo spoliat partem extra iudicium nulla cognitione premissa. de resti. spol. conquerente. et quod ibi nō.

¶ Judex debet prouidere parti de loco tuto. de resti. spo. ex transmissa. de spon. cum locum.

¶ Judex ex officio suo punit procuratores formā mandati transgredientes. nō. de elec. innotuit.

¶ Judex potest pronunciare super uno articulo dilatata pronunciatione super altero. de elect. inter R. de re iudi. cum inter.

¶ Judicem impetratum procuratorem meum nō possum recusare. de cau. pos. cum olim. in glo. ii.

¶ Si iudex est necessarius ad ferendum testimonium potest peti quod remoueatur a iudicando. de testi. dilecto. et quod ibi nō.

¶ Judex ex officio suo potest prouidere parti impedite producere testem culpa aduersarii. uide de testi. constitutus. et quod ibi nō.

¶ Judex in preiudicium partis lese non potest procedere in notorio sicut in occulto. nō. de iureiura. ad nostram. in glo. sed nonne.

¶ Judex non potest reicere legitimam probatiōem nec partem grauare onere probandi ultra iuris formam. nō. glo. et doc. in preal. le. c. ad nostram.

¶ An iudex condemnando in parte petitoris uideatur in aliis absoluere et an ualeat talis sententia uide in c. ut inter nos. de re iudi.

¶ Judices ordinarii qui non habent iurisdictiōem insolidum debent omnes citare. et sufficit postea si due partes sunt presentes. de arbi. c. i. li. vi.

¶ Si pendente lite coram uno iudice actor trahat reum super eadem causa ad alium iudicem perdit causam. C. de iurisdic. omni. iudi. l. in criminali. de rescriptis. ex tenore. et c. fi.

¶ Qualiter et quando puniatur trahens aliquem ad iudicem non suum. uide in preall. l. in criminali. Inno. de rescriptis. c. fi. Compo. e. t. ex tenore. et eo. t. statutum. li. vi. Inno. de dila. preterea.

¶ An iudicis protestatio conseruet ius partis. uide de off. dele. cum contingat. de elec. quia diligentia. in clemē. constitutionē. de elect. de despon. impu. ad dissoluendum. Adde quod dicam. j. sub dictione protestatio.

¶ Judicis auctoritas facit ualere quod al. non ualeret. ff. de mino. l. ait pretor. §. quid tamen. C. si propter pub. pens. l. fi. nō. doc. de procura. licet. tacit. ff. de acqui. pos. l. iuste. cum si.

¶ An iudex debeat dari ad petitionem partis. uide. ff. de iudi. l. obseruādum. de off. dele. cum. R. de fo. compe. c. i. de re iudi. cum olim. xi. q. i. iudices.

¶ Quis dat iudicem ordinarium et quis delegatum. uide. ff. de iurisdic. om. iudi. l. et quia. C. eo. l. priuatorum. de off. ordi. cum ab ecclesiarum. dicam j. sub dictione iurisdictio.

¶ Que etas requiratur in iudice. uide. ff. de arbi. l. cum lex. dixi sub dictione etas.

¶ Judex potest procedere ex officio suo ubi actor est illegitimus non accusationem prosequendo sed al. inquirendo. de accu. cum oporteat. secundum Inno.

¶ Si iudex recipiat in se compromissum propterea tamen non derogatur sue iurisdictioni secundum Inno. in c. innotuit. de arbi. et ibi nō.

¶ Si iudex iudicat extra suam iurisdictionem et nihil sibi opponitur ualet nisi sit error expressus. de off. dele. cum super.

¶ Judex superior in aliquo territorio potest cognoscere de omnibus causis de quibus potest inferior in ipso territorio. de off. or. cum ab ecclesiarum. C. de off. prefec. ur. l. i. hoc uerum nisi consuetudo terre prefigeret certum ordinem in cognoscendo secundum Inno. in dicto. c. cum ab ecclesiarum. qui dicit quod ipso iure non ualet quod fit contra consuetudinem conformantem iurisdictionem et contra ordinem consuetum.

¶ Judex potest iudicare ex pluribus presumptionibus. de pigno. illo nos secundum Inno.

¶ Judex in causis beneficialibus cognoscit ex suo officio de meritis cause etiam appellatione deserta de appel. constitutus. secundum Inno.

¶ Judex rogare potest alium iudicem ubi sunt testes ut recipiat testes et eos examinet sed non cōpellere. nō. Io. an. de off. de off. dele. super questionum. in glo. sic ergo.

¶ Judex licet potest ius meum differre non tamē auferre. Hosti. de off. dele. consuluit.

¶ Judex debet honorari propter dignitatem officii. ut nō. de app. ut debitus.

¶ Quis dicatur iudex maximus. magnus. medius et infimus secundum leges et canones. uide Specu. in ti. de iurisdic. om. iudi. in prin. usque ad uerbū nōndum.

¶ Quando sunt plures iudices ordinarii uel delegati. an in ferendo sententiam debeant omnes loqui. Bar. in. l. si uni. al. incipit pomponius scribit. ff. de re iudi. facit glo. in. l. tunc autem. e. t. et in. l. cum a magistratu. C. quando prouo. non est ne. et in auten. ut iu. nō exspe. sa. iussio. §. si autem duo.

¶ Judex aliquando potest uti suo consensu. no. de consti. c. i. in glo. fi. et ibi Inno.

¶ An iudex potest iudicare inter suos. nō. ff. de iurisdic. om. iudi. l. qui preest iurisdictioni. ff. de arbi. l. quin etiam. nota. ff. de iniur. l. lex cornelia. in glo. eorum. de off. dele. insinuāte. in glo. i. et. c. camque. e. t. de appel. postremo. de fo. compe. cum contingat. in glo. ii.

¶ Aliquis potest se aliquando facere iudicem in defectum iudicis. nō. C. de decur. l. generaliter. li. x. in glo. refutantem. C. de iudeis. l. nullus. in glo. fi.

¶ Judex qui male absoluit uel condempnauit ad quid tenetur. no. ff. de eden. l. argentarius. §. fi. in glo. insti. de ob. que. ex qua. delic. in prin. in glo. i. et. ii. et. iii. nō. C. de pe. iudi. qui male iudi. l. ii. in glo. de fo. compe. cum sit generale. in glo. de re iudi. c. i. li. vi. ii. q. vi. hoc etiam placuit. in glo. ii.

¶ Non ualet consuetudo quod ad iudicandū uocentur periti et imperiti. et interrogentur quid de eis uidetur. de consue. ad nostram. ista consuetudo adhuc uiget mutine in patria fori iulii. in curia capitanei et tales uocant astantes. et licet. d. c. ad nostram loquatur in causis ecclesiasticis. idem tamen est in

alijs causis s̄m Inno. et alios docto. in dicto. c.

¶ An iudex nullitatis potest sententiaȝ in melius reformare. uide Ange. in consilio suo. xxxiiii.

¶ De iudice negligente facere iusticiā. uide Bar. in. l. si iudices. ff. de ua. et extraor. cog. et Ange. in consilio suo. clxxxviii. quod incipit uisis.

¶ Iudex magis debet sequi ueritatem q̄ iuris rigorem propter quod quandoq; solet errari. ut. l. si seruum. §. sequitur. ff. de ṽ. ob. uide Ang. in consilio suo. ccxxxv. quod incipit. arbitror.

¶ Iudex non debet esse acceptor personarum. de iudi. no. iic. ff. de off. presi. l. illicitas. §. ueritas.

¶ An credatur iudici dicenti se corruptam tulisse sententiam. uide Ang. in cōsilio suo. ccci. quod incipit factum.

¶ Iudex qui habet de bono et equo iudicare non debet de apicibus iuris disputare s̄m Bal. in. l. si ꝑ ea. C. man.

¶ Qua pena puniatur iudex qui iudicat contra constitutiones principum. nō. C. ad. l. iul. maiesta. l. i. in glo. fi.

¶ Qui dedit uel promisit aliquid iudici ut ferat sententiaȝ pro se qua pena puniatur. et an incidat in crimen falsi. Barto. ff. de fur. l. si quis uxori. §. si fugitiuuȝ. uide. C. ad. l. iul. repe. l. omnes cognitiones. quod nota.

¶ Si iudex absoluit uel cōdemnat indebite et ab eius s̄nia sit appellatum. an in sindicatu potest conueniri. nō. Bar. ff. de admi. tuto. l. si minores. Bar. in. l. fi. ff. de ua. et extraor. cog.

¶ An iudex potest esse testis de actis coram se. nō. ff. de proba. l. quotiens. §. fi. in glo. heredem. C. de arbi. l. in arbitrum. in glo. et ibi Cy. in. ii. q. ff. de testi. l. ob carmen. §. i. in glo. Specu. in ti. de testi. §. i. ṽ. item q; sint. al. incipit quid si sint tres. de elect. cum dilecti. in glo. de testi. cum a nobis. in glo. de accu. cum dilecti. in glo. ii. q. vi. statuendum. in glo. uide. Io. an. in addi. Specu. ti. de dilatj. §. fi. ṽ. penul.

¶ Si iudex laicus negligit facere iusticiam potest compelli per iudicem ecclesiasticum. nō. de iude suda. ii. in glo. de heret. excommunicamus. in glo. neglexerit. uide. xxiii. q. ii. dominus. in glo. ciuitas.

¶ An iudex potest compelli ad iudicandum. nō. ff. de iudi. l. de qua re. in glo. i. nō. C. quomodo et quando iu. l. i. et. C. de prox. sa. scri. l. ii. li. xii. i glo. consensu et ibi Barto.

¶ Iudex potest statuere terminum. ī. quem si qs non agit uel accusat non auditur. C. qui accu. non pos. l. si ea. in glo. l. et ibi Cy. et in. l. ob cōmissa. C. de adul. nō. de inge. ma. l. diffamari. in glo. pe. et. l. si eo tempore. C. d̄ remis. pig. in glo. fi. Barto. in. l. ticia. ff. de accusa. et. l. pupillus. C. d̄ usu. pupi. uide Specu. ti. de actore. ṽ. pe. et ibi Io. an. de restitu. spol. frequens. §. solet. li. vi.

¶ Si iudex pronunciat condemnandum ubi sapiens dixit condemnandum. an talis sit condemnatus. nō. Cy. C. si aduer. lib. l. i. in. i. q. Spec. ti. de excep. §. uiso. ṽ. porro in italia. et ibi Io. an. plene.

¶ An iudex maleficiorum qui non potest cognoscere de criminali potest cognoscere de ciuili iuridici. nō. Cy. C. ad. l. iul. de ui. pub. l. si quis a se fundum. Bar. ff. de fur. l. interd. §. qui furem. ff. de pub. iu. l. defuncta. et. l. medicus. ff. de ua. et exor. cog.

¶ An iudex maleficiorum potest inquirere de maleficio. etiam quando passus non possit agere criminaliter. nō. ff. de iniurij. l. non solum. §. quamq̄.

¶ An iudex iudicās prout credit sed male s̄m leges peccet. nō. Cy. C. de iudi. auten. hodie.

¶ An iudex pedaneus possit citare. nō. Cy. C. de iudi. l. sanctimus. in. iii. oppo.

¶ Si iudex dicatur suspectus an debeat interrogari de causa suspitionis coram arbitrum. nō. in. c. i. in glo. siue confessi. et in. c. pastoralis. de exceptio. Specu. in ti. de recusa. in fi. Barto. ff. ad trebel. l. quia poterat. et ibi glo.

¶ An post litem contestatam potest peti ut associetur aliud iudici. nō. in auten. de exhi. re. §. illud coll. quinta.

¶ Si iudex procedat per inquisitioneȝ contra aliquem et inquisitus absoluatur an iudex teneat illi ad expensas. nō. Cy. C. de ex. tuto. l. amplissimi. C. de iudi. l. sanctimus. in. xv. q. Adde Bal. in. l. obseruare. §. proficisci. in. xvi. q. ff. d̄ off. ꝓcōsu. et leg.

¶ Quando iudex potest proredere sine accusatione per inquisitioneȝ. nō. C. si man. ita fue. ali. l. ii. in glo. i. et ibi. Cy. plenius in. l. ii. §. si publico. ff. de adul. in glo. et ibi. Bar. plene in extrauag. ad reprimen. in glo. inquisitj. nō. ut eccle. benefi. e. i. de accu. qualiter. glo. in. e. de manifesta. ii. q. i.

¶ An ex pluribus iudicibus possit unus sine alio iudicare. nō. C. quando prouo. non est ne. l. cum a magistratu. C. de iure fis. l. i. in fi. ff. de re iudi. l. si uni ex pluribus. et ibi Bar. et in. l. si duo. ex tribus de off. dele. prudentiā. in glo. et ibi Inno. et Io. an. Specu. ti. de sen. §. sequitur. ṽ. ii. et seq. uide de arbi. c. fi. in glo. fi. li. vi.

¶ Iudex potest prohibere ne quis uadat ante domum alterius si sit guerra inter eos uel alia iusta cā. nō. ff. de re iudi. l. qd̄ iussit. in glo. i. et ibi Bar.

¶ An iudex debeat requirere defensiones reoruȝ absentium. nō. Bar. ff. de pe. l. absenteȝ. uide no. de off. dele. consultationibus. et quod ibi nō. de eo q cōmit. in pos. c. fi. in glo. fi.

¶ An iudex minor amittat iurisdictionem p̄sente maiore. nō. C. de dona. l. in hac. i glo. pe. et ibi Cy. Bar. in. l. iiii. §. penul. ff. de dam. infec. adde quod dixi supra.

¶ Ubi iudex debȝ audire et iudicare. nō. in autē. de testi. §. multe autem. in glo. illic.

¶ Si imponitur pena iudici non recipienti accusationem intelligitur de legitima et legitime instituta. Bal. in. l. i. §. hoc autem. ff. de offi. pref. ur.

¶ Que differentia sit inter ius dicentem et iudicantem. glo. ff. de iurisdic. om. iudi. l. i. Adde quod nō. glo. in. l. i. C. qui le. perso. et ibi Cy.

¶ Iudex maleficienti potest per priuatum resisti ut. l. prohibituȝ. C. de iur. fis. l. omnes. C. de decurj. l. deuotū. C. de meta. li. xii. et utrobiq; per Barto.

¶ Factum iudicis reputatur factum partis. C. de euic. l. si ob causam. Bal. in. l. i. C. communia. utriusq; iudicii.

¶ Iudex maleficioruȝ pro aptando cameram suā uel promittendo nuncio ad inuestigandum aliqua maleficia si non potest habere pecuniam a communi licite potest expendere pecunias que rediguntur ex quibusdam mulctis extraordinarius paruis. ar. l. diuus. ff. de bo. dan. s̄m Barto.

¶ Contra iudicem qui tulit sententiam iniquam a qua est appellatum potest peti ut in eius sindicatu

uel condemnatione habeatur respectus ad illam litem que non dum est decisa sed pendet per appellationem. unde condemnabitur iudex in futurum euentuz. ar. l. nouissime. §. pomponius. ff. quod fal. tu. act. et dicit Bal. ibi q non est tex. in iure q ita bene faciat ad hoc sicut ille. glo. aliquid tāgit in. l. ii. ff. quod quis. iur.

¶ Judices debent esse prompti ad puniendu3 qñ constat de maleficio nec debent ponderare omnes iuris solēnitates quia fauor publicus suadet ut maleficia puniātur. l. licitatio. §. quod illicite. ff. d publi. ita dicit Bal. in. l. ita uulneratus. ff. ad. l. acquil.

¶ Judex non potest aliquem damnare ad perpetuam custodiam carcerum quia non potest imponere genera penarum de quibus lex non meminit ut. l. aut damnū. §. solēt. ff. d pe. unde dicit glo. notabilis. l. q morituro non potest iudex dare electionem mortis sed ipse debet eligere. xxi. q. ii. in summa. ita dicit Bal. i. l. i. C. q ad liber. pue. nō po.

¶ Si quis coram iudice obtulit iura sua et cepit probare et ipse noluit eum audire propter hoc est in aperta malicia et debet puniri sm Inno. in. c. cū uenerabilis. in glo. de censi.

¶ An sua sit iurisdictio iudex nunq̄ potest iudicare antequam de principali constet puta si episcopus uult monasterium uisitare. et opponitur q nō est iudex competens propter exceptionem monasterii sic limitatur. l. ii. cum concor. ff. si quis i ius uoc non ie. sm Inno. in. c. uenerabili. de censi. i glo. i. ꝯ hoc locum habet.

¶ Idem debet esse iudex iudicii preparantis et iudicii preparati. l. ordinarii. C. d rei uen. et per hoc dicit ibi Bal. q si quis dicit ꝯctum simulatum uel usurarium petit absolutionem iuramenti corā episcopo si uult post absolutionem agere de simulatione uel usuris debet agere coram episcopo. Bal in dicta. l. ordinarii. facit. l. nulli. C. de iudi. et. l. q de crimine. C. de accus.

¶ Judex in dubio non uidetur uelle alteri preiudicare. Inno. in. c. quoniam. ut lite non contesta. Bal. in. l. edicto. i. xvi. col. C. de edict. di. adri tol. as. est in. l. edita. C. de eden.

¶ Judicem non excusat pretensa cōscientia qui debet omnia facere sm leges et iniuriam facit legibꝰ qui uult uideri ipsis legibꝰ melior sm Bal. in. l. hac l. C. de sen. ex peri. reci.

¶ Fatuus est ille iudex qui iurauit seruare statutum et non seruat. debet enim facere illud quod est securius pro curia sm Bal. in. l. data opera. C. q accu. non pos. in vi. col.

¶ Judex aliquando potest ex officio citare actorem et reum contumacez absoluere ab obseruatione iudicii. ut nō. in. l. ii. §. senatus. ff. de iure fis.

¶ Judex interdum supplet illud in quo lex deficit ff. de testi. l. q̄situz. facit. ff. de postula. l. q̄s ꝓhibet

¶ Omne uerbum iudicis faciens ad cām dici potest interlocutoria sm glo. sing. in aute. de litigio. §. ad excludendas.

¶ Non est necesse q iudex pronūciet citatū esse contumacem sed sufficit apud acta in scriptis redigi nuncii relationem. Bal. dicit glo. esse in. l. sanctimus. §. cum autem. C. ad trebel. Bar. contra in. l. pretor. §. habet. ff. de no. op. nun. pro glo. uidetur casus. in. l. tutores a patruo. ff. de contr. tu.

¶ Unde dicat iudex. uide per. s. Tho. scda scde questione. lx. articulo primo.

¶ An et quando iudex possit uel non possit iudicare sibi subditum uel non subditum delinquenté in territorio suo. uide per eundem scda scde. q̄one lxvii. arti. i. et. ii.

¶ An et quando iudex possit relaxare penam. uide ubi supra. arti. iiii.

Iudicare Iudicari

Judicare quandoq̧ sumitur ꝓ extimare. ut. C. de secun. nup. l. hac edictali. §. huis illud. et ibi nō.

¶ Judicari debꝫ pro illo pro quo plures faciūt rationes. Specu. ti. de dispu. et alle. §. iii. ꝟ. studeat.

¶ Quod iudicatur d pluribus concurrentibus in diuersis personis hoc iudicatur si concurrāt in una de testa. officii. et. c. requisisti. et. c. rainucius. viii. q. i. in scripturis. de conces. preben. postulasti.

¶ Omnis qui recte iudicat stateraz in manu portat. c. omnis qui. xlv. di. Specu. ti. de dispu. et alle. §. iiii. ꝟ. sic igitur.

¶ Qui alium iudicat non minꝰ ipse iudicabitur Specu. in ti. de sen. §. v. in princi.

¶ Judicatus. i. condemnatus. ff. ad uell. l. si ꝓ alio ft. si quis cau. l. quesitum. in fi. C. qui bo. cede. pol. l. i. quandoq̧ iudicatꝰ est dignitas. ut iudicatus calaguritanus. de prescrip. si diligenti.

¶ Res iudicata ꝓ ueritate habetur. ff. de re iudi. l. res iudicata. cum ibi nota. et in. l. ingenuum. ff. de statu ho.

¶ Quando dicatur res iudicata. nō. glo. ff. de condi. indebi. l. eleganter. §. i. ff. et. C. de re iudi. super rubrica. Io. an. eo. t. in rubrica. et. c. quod ad consultationem. Archidia. ii. q. vi. §. si sententia.

Iudicatum solui

In causa spiritualis libertatis siue subiectionis alicuius ecclesie non habet locum cautio de iudicato soluendo. ut nō. Specu. ti. de satisda. §. penul. ꝟ. in summa.

¶ Sindicus uniuersitatis uel collegii non prestat hanc cautioné. ut nō. de procu. l. mādato. in glo. i.

¶ Quid comprehendit clausula iudicatum solui. no. ff. de procura. l. si defunctus. i glo. clausula. Ité continet incertum ante sententiam et certuz post nō. ff. de preto. stipu. l. ii. in glo iudicatum solui.

¶ Qualiter ꝓstetur hec cautio et a quo et an ab habente mandatum. nota. ff. iudi. solui super rubrica. et ibi Barto.

¶ An exceptio de defendendo que continetur in hac stipulatione committat si defensor ex cā non defendat. nō. ff. iudi. sol. l. uir bonus. et ibi Bar.

¶ An si semel est commissa potest amplꝰ cómitti uide Barto. in. l. fi. ff. iudi. solui.

¶ Stipulatio de iudi. sol. facta coraz collega an uincietur si agatur coraz alio collega. distingue an sit facta proprio nomine uel appellatiuo. uide de off. dele. quoniam. ff. de condi. et demon. l. nunq̄. ff. de le. i. l. si heredez. casus uidetur in. l. si apud sempronium. ff. iudi. sol. quem tex. bene nō.

¶ Cautio de iudi. sol. non committitur sine ꝑsona iudicis siue res siue causa siue actio mutetur. ff. de iudi. l. non a iudice. §. i. per quod dicit Bal. q si detussor accusationis non tenetur de inquisitione idem si mutetur instantia sm Barto. in dicta. l. nō a iudice. §. i.

¶ In cautione iudi. sol. uēnit dolꝰ futurus non de

preterito ante cautionem commissus. ff. de dolo. l. si te ticio. et quod ibi nō.

Judicium ¶ Quatuor modis peruertitur humanū iudiciū. xi. q. iii. quatuor

¶ In re dubia debet preualere iudicium plurimorum. lxv. di. sane. et. c. se. et. c. episcopus. unde rectius est iudicium quod plurimorum sentenciis comprobatur. de off. dele. prudentiam. in princi.

¶ Judicium ecclesie militantis quandoque fallit et fallitur. i. q. i. ut euidenter. de sen. ex. a nobis. ii.

¶ Judiciorum ordo ideo institutus est ut innocētia nō paciatur calumniam et culpa non effugiat penam. ii. q. i. manifesta.

¶ Omne iudicium requirit quatuor genera personarum uidelicet et iudicis actoris rei et testis. iii. q. iiii. nullus. et de ꝟ. sig. forus.

¶ Judicium liberum non habz is quem ligat cupiditas. viii. q. ii. dilectissimi.

¶ Judicio nostro multa approbamus que deus suo iudicio reprobat. xi. q. i. sacerdotibus. in fine.

¶ In ultimo iudicio talis p̄sentabitur anima qualis hinc recedit. xxv. di. qualis hinc.

¶ In ultimo iudicio nullus poterit habere alicuius defensoris uel accusatoris subsidiū. ix. q. iii. aliorum

¶ Judicium dei locum non haberet si in presenti omnia peccata punirentur. xv. q. vi. si sacerdotibus ꝟ. pessimum. vi. q. i. si omnia.

¶ In ultimo iudicio omnia damnatorum peccata erunt omnibus manifesta. de pe. di. i. nunc autem.

¶ Que si differentia inter iudicium bone fidei et stricti iuris quo ad cautionem prestandam in casu legis in omnibus. §. finali. ff. de iudi. uide Bar. in. l. i. ff. so. ma.

¶ An iudicium ab initio nullum reconualescat si illo pendente superueniat ius actori uel reo. Cy. in. l. i. C. de ali. iudi. mu. ca. fac. in. vi. q. Barto. in. l. non potest. ff. de iudi. et. l. si rem. §. ii. ff. de p. act. et in. l. i. ff. de act. et obli. et in. l. si matri. §. ii. ff. de ex. re. iudi. docto. in. c. abbate sane. de re iudi. li. vi. dominus Anto. et moder. in. c. examinata. de iudi. et in. c. si. ut lite pen.

¶ An iudicium reddatur nullum si in causa ubi ordo iuris non erat necessarius illum iudex uoluntarie assumpsit nec seruauit. nō. in cleme. sepe. de ꝟ. sig. tex. in. c. bone. el. i. de elect.

¶ Quot modis sumatur hoc nomen iudicium. dic aliquando pro discretione. iii. q. vii. §. tria. aliquando pro tempore. lv. di. precepta. aliquando pro sententia. lxi. di. neophitus. aliquando pro examinatione. lix. di. c. ii. aliquando pro pena. l. di. et purgabit. aliquando pro dampnatione. de consecra. di. ii. timorem. aliquando quicquid diffinitiuam sententiam precedit. ii. q. one. i. sicut. de his. uide Archidia. et doc. in. c. statutum. §. insuper. de ꝑeptis. li. vi. uide glo. i. regula i. iudiciis. li. vi. doc. in ꝑica. de iudiciis

¶ In iudiciis debet seruari equalitas. de mu. pe. c. ii. C. de proxi. sacr. scri. l. in sacris. de exceptionum cum inter. qđ intellige ut nō glo. singu. i. cle. i. de test.

¶ Judicium dicitur durare usque ad conclusionem in causa. glo. in. c. i. de mu. pe. A ide glo. in. c. statutum. de ꝑeptis. li. vi. in ꝟ. iudicium.

¶ Si actor non potuit finire iudicium infra tempus statutū ex facto iudicis uel aduersarii sibi nō imputatur. glo. in clemen. i. de resti. in integrum. Specu. in ti. de iudi. dele. §. restat. ꝟ. quid si in statuto. Pau. in clemen. i. de deci.

¶ An iudicium reddatur in inuitum. tex. facit quod non. ii. q. i. in primis. ubi uide Archi. contrariū habetur in. l. inter stipulantem. §. i. ff. de ꝟbo. ob. gl. de iudi. c. i. et ibi docto.

¶ In iudiciis non ualet ueritas nisi probet. Inno. in. c. solent. in fi. de sen. ex. li. vi.

¶ Judicium quod fit de re tempore pitura debet esse breue ut res non peat. l. i. ff. de feriis.

¶ An si inabilis ex toto ad tractandum iudicium admittatur de facto potest repelli quandocumque durante iudicio. glo. in ꝟ. excludentes. in. c. cupiētes. §. ceterum. de elec. li. vi.

¶ An post diem iudicii generalis et ultimi erunt hoīes nudi uel uestiti. Archi. de consec. di. i. nemo

¶ Judicium id est testamentum. C. de sacr. sanc. eccle. l. i. quandoque pro discretione. ut insti. qui. nō est permi. fa. testa. §. preterea. vii. q. i. §. tria. dixi ē. quandoque iudicium. i. actio. ff. de do. l. ii. ff. de in ius. uo. l. penul. quandoque id est instantantia seu ordinatio cause. ff. de iudi. l. iudicium soluitur. et de aliis modis. uide. ē. item iudicium. i. pnicies prima ad Chorinthy. xi. i. q. i. per ysaiā. cum si. de pluribus aliis significatis nō. Archi. lv. di. precepta. Io. mo. de iudi. li. vi. sup ꝑica. Io. an. i regula. i iudiciis. li. vi.

¶ Judicium non debet esse in pendenti. ff. de iudi. l. nō quemadmod. nō. de testa. Raynaldus. i glo.

¶ An ea uenire possunt in iudicium de quibus nō est dictū neque cogitatum. uide de cā pos. cū eccl'ia.

¶ Licet de iure ciuili non potest esse iudiciuz inter patrem et filium nisi in certis casibus. ut. l. lis nulla. ff. de iudi. tamē de iure canonico uidetur quod ex quacunque causa possit esse iudicium inter eos. glo. xxiii. q. iiii. si eccl'ia. ii. qōne. vii. queritur. ubi etiam glo. uide aliam glo. in. c. ii. de iudi. lib. vi. de quo alias multum dubitaui.

¶ In his que in iudicio agūtur presumit bona fides. C. de predi. curia. l. i. li. x. ff. que in frau. credi. l. qui autem. §. apud labeonem.

¶ In iudiciis quasi contrahit. ff. de pecu. l. iii. §. idē scribit. Archi. xvi. q. iii. post quingentos.

¶ In duplicibus iudiciis unus sustinet uices duorum ff. de procu. l. si defunctus. in fi. ff. de iudi. l. i tribus

¶ Ea que pendente iudicio eueniunt iudicis officio finiuntur. ff. de edil. edict. l. ediles. §. item. et l. quod si nolit. §. si mancipium. e. t.

¶ In iudiciis inspicimus finem non autem principium. de elect. dudum.

¶ In iudicio non solum ueniunt expressa sed etiā non expressa dummodo actam non sit ne ueniant de cā pos. cum ecclesia. de proba. ex litteris.

¶ An iudicium potest incohare contra eum qui tantum ciuiliter possidet. do. Anto. in. c. quoniam. contra. §. quod si sup. ut lite non contesta.

¶ Judicium limitatum ad instantiam perimitur perempta instantia. uide tex. et ibi docto. de ꝑeptis. ex parte. i.

¶ Peruersio ordinis iudiciarii de causa ad cām non uiciat iudicium. glo. et docto. de or. cog. cum dilectus. de mu. pet. e. i. ii. q. i. in summa. Io. an. de censi. c. i. li. vi. qđ est uerum. in ordine dato a iur

in dato ab homine quia tunc non ualet de ꝯptis. cum dilecta. de restitu. spol. pisanis. de off. deleg. uenerabili. et quod ibi nõ.

¶ An si mutantur persone iudicii debent omnia acta reiterare. Bar. in. l. si añ acceptuz. ff. iudi. sol.

¶ Peruersio ordinis iudiciarii eiusdem rei ad se ipaz uiciat ꝓcessuz. de iudi. exhibita. ꝯ ꝯpti. cãm q̃

¶ Judiciũ est actus iusticie et est licitum. s. Tho. scda scde. q. lx. arti. i. et. ii. et ibi uide quot requiruntur ad ipsum iudicium.

¶ Judicium aliquando est licitum ex suspitione. ubi. s̃. arti. iii.

¶ Judicium de dubiis debet etiam in partem mitiorem. Idẽ ubi. s̃. ar. iiii. et debet esse s̃m leges scp̃tas. ubi. s. arti. v.

¶ Judicium peruertitur per usurpationem. in pre alle. q. lx. ar. vi.

¶ Judicium uniuersale est futurum quo iudicabũtur uiui et mortui. s. Tho. in. iii. parte. q. lix. ar. v. et in. iiii. di. xlvii. arti. i. et in summa contra gẽtil. li. iiii. q. xcvi.

¶ Judicium uniuersale fiet per locutionem uocalem. Idem in. iiii. di. xlix. arti. i.

¶ Tempus iudicii uniuersalis est incognituz. uide in prealle. di. xlix. et in. q. de potentia. q. v. ar. vi. et in. iiii. di. xlvii. ar. i.

¶ In prefato iudicio aliqui iudicabunt cum xp̃o. in prealle. di. xlvii. arti. i.

¶ In iudicio illo uniuersali erunt tam homĩes boni q̃ mali. et etiam angeli iudicabuntur. s. Tho. in iii. parte. q. lix. arti. iiii. v. et. vi. et in. iiii. di. xlvii. articulo. iii.

¶ Judiciuz precedent signa que habẽt luce. iiii. de quibus. uide. s. Tho. in. iiii. di. xlviii. arti. iiii.

¶ Judicium uniuersale erit in ualle Iosaphat. Idẽ in. iiii. di. xlvii. arti. iiii. et in. q. de quolibet. q̃one ix. articulo. ii.

¶ An iudicium in causa propria sit nulluz. glo. et Host. de ap. dilecti. et. c. ad audientiam. e. ti. ĩ glo.

¶ Quando iudicium dicatur ceptum uide in. l. si pecuniam. ff. de condi. ob cãm. nõ in. c. gratum. et c. relatũ. de off. dele. adde nõ. in. l. et quia. ff. de iurisdic. om. iudi. in glo. penul. in auten. de litigio. §. si uero apud. in glo. inicium. coll. viii. de ꝓbo. sig. ex parte. in glo. ti.

¶ Quando iudicium ordinarium cum extra ordinario põt cõcurrere. Specu. ti. de inqui. §. nũc tractemus. ꝓ. porro si proceditur. et ibi Io. an.

¶ An per solam rescripti presentationem uel citationem dicatur inchoatum iudicium. uide ꝯ off. dele gratum. de ꝯptis. c. ii.

¶ An uideatur in mora qui paratus est subire iudicium. uide. ff. de condi. fur. l. si. ff. de usu. l. si qs solutionem. et de eo qui mit. in pos. c. i.

¶ Quid sit iudicium contradictorium. nõ. de ꝓ. lig. abbate. in glo. et. c. forus.

¶ Judiciorum alia sunt generalia alia uniuersalia alia communia alia specialia. Specu. ti. de iudi. in princi. nõ. de libel. obla. c. ii. de cã pos. cum ecclesia de off. or. conquerente. de sepul. certificari.

¶ Res uidetur deducta in iudicium post simplicẽ editionem uel petitionem actoris. ut nõ. in. c. i. de lit. contesta. in glo. i.

¶ De iudiciis communibꝰ in quibus censet̃ uterq̃ actor et reus. uide de proba. ex litteris.

¶ Quando iudicium potest esse ꝯ futuro. nõ. ff. de iudi. l. non quemadmodum. in glo. iii. Cy. in. l. i. C. ꝯ alie. iudi. mut. cau. fac. in. vi. q. et. C. in q. caucolo. censi. l. i. in glo. prohibeatur. li. xii. Bar. l. ubi autem non apparet. §. qui forte. ff. de ꝓ. ob. Specu. in ti. de ac. seu pe. §. ii. ꝓ. fi.

¶ Qualiter fiat translatio iudicii. nõ. ff. de ꝓcu. l. in cause. §. si ex parte. ĩ glo. transferri. uide tex. in. l. pretor. ff. de noxa.

¶ Judicia sunt stricti iuris et non bone fidei. Cy. in. l. petende. C. de tempo. in integ. resti.

¶ Judicium futurum est ante litem contestatam pendens post litem contestataz post s̃niam dicitur factum. ff. de excep. l. si post litem. per Barto.

¶ In quot partes diuidatur iudicium uide in. l. f. §. i. ff. si quis ius di. non ob.

Jugi Jugi exponitur. i. continuo. ut habetur in prohemio. vi. super ꝓ. iugi.

Jumentum Quid contineatur appellatione iumentorum. uide ff. de edil. edict. l. ediles. §. iumentorum. et. ff. de le. iii. l. legatum. §. penul. et. e. t. l. legati. §. iumentis.

Jurgium Dicitur quasi iuris garrulu͂ eo q͂ hii q̃ cam dicũt iure discep tant. de ꝓ. lig. forus. de off. archidia. ad hec. sup ꝓ. iurgia. ubi no. q̧ appellatione iurgiorum minores cause continentur.

Juramentum Jurare est teste deo aliquid dicere. xxii. q. i. in summa. et ibi glo.

¶ Jurans seruare iura et honorem alicuius nõ ꝓhibetur rem illius prescribere. de prescrip. si diligenti. et quod ibi nota.

¶ Non uidetur uenire contra iuramentum qui ex iusta cã deserit illud. ff. qui satisda. cog. l. fi. C. de transac. l. si ex falsis. sed an cessante causa uel iusto impedimento teneatur illud seruare. no. Inno. de pig. significante. de off. dele. c. pe. xxxii. q. i. apud.

¶ Conuento accusatione famosa no potest deferri iuramentum. uide iureiuran. c. fi.

¶ Licet quis iurauerit tenere secretum adulteriũ uel aliud crimen tamen coram iudice tenetur cum propalare. glo. in. c. qualiter. de accusa. s̃m Innoce. licet secus sit in sacerdote quia illud scit non tanq̃ homo sed tanq̃ deus. ut no. in. d. c. qualiter. et. c. omnis. in fi. de pe. et remis. adde q̧ iuramentuz de non reuelando secreto intelligitur nisi ex iusta cã Inno. in. d. c. qualiter. el. primo.

¶ Sufficit iuramentum ad probandum res que cã studii portantur. glo. est nota. in clemen. ꝑcienti. de censi. in ꝓ. non negociandi. Bal. in auten. habita. C. ne fi. pro pa.

¶ Juramentum prestitum in supplementum ꝓbationis nõ inducit actionẽ neq̧ exceptionẽ et ideo a sententia lata pretextu talis iuramenti põt appellari. uide Inno. in. c. cum dilectus. q̧ me. cau.

¶ Juramentum necessarium non habet locum q̃n lex loquitur in superlatiuo gradu. glo. est sing. in l. fi. in princi. ff. q̧ me. cau.

¶ Juramentum in litem nunq̃ deferẽ nisi petatur in libello. glo. est notabilis in. l. arbitro. ff. de dolo

¶ Juramentuz non confirmat alienationem factaz per minorem probibitum alienare alia causa q̄ ratione minoris etatis. nō. in. l. non dubiū. C. de legi. Bar. in. l. si qs pro eo. ff. de fideiuſ. doc. in. c. cū contingat. de iureiuran. dixi in repe. c. debitores. e. t.

¶ Juramentum taxatum et iuramentum expensarum non producūt actionez. dicit Inno. in. c. super eo. ꝙ me. cau. doct. in. c. cum contingat. de iureiuran. dixi in repe. c. debitores. e. t.

¶ Juramentum in litē non habet locum in actionibus cōtrariis. ut. l. i. §. i. depositi. ff. ď posi. nisi agat de fide rupta. glo. est nōbilis in. l. si pignore. §. pe. ff. de pigno. act.

¶ Juramentum et confessio habēt parataz executionem. ff. de iureiuran. l. sed et si possessori.

¶ Juramentum generale non extenditur ad iniusta uel illicita. ut. l. non uidetur. §. qui iussu. ff. de regu. iur. bonus. tex. in. c. i. de iureiuran. li. vi.

¶ Juramentum in litem habet locum etiam coraz arbitro. ut. ff. de arbi. l. non ex omnibus. in glo.

¶ Juramentum in litem non habet locum quādo imploratur officium iudicis. glo. in. l. barum. i fi. ff. si ser. uin.

¶ Ea que consistunt in animo et intentione declarantur per iuramentū. glo. insti. de act. §. alie. quā limita. f̄m ea q̄ nō. Bar. in. l. i. inter omnes. §. recte ff. de fur. faciant que nō. glo. in. c. statutum. §. assessorem in ꝯ relinquatur. de re. pcis. li. vi. uide. s. in dictione animus.

¶ Si iurans decalumnia periurat non punitur de periurio quia solum deum habet ultorem. ut insti. de pena. teme. liti. §. fi. uide in. l. ii. C. de iureiurā.

¶ Juramentum in litem non habet locum quotiēs res erat uenalis. glo. in. l. non enim est equum. ff. re. amo.

¶ Si duo iurant inuicem aliquid facere unus alteri uno non seruante iuramentum an alter seruare teneatur. Inno. dicit ꝙ non. n. de iureiuran. peruenit. facit. ff. de loc. pub. frué. l. i. in fi. ff. loc. l. quero. §. inter locatorem. C. de non nume. pe. l. fi. ff. de act. emp. l. iulianus. §. offerri. Ab. in. c. sicut. de iureiuran. dicit ꝙ nō est periurus q̄ periuro nō seruat fidem. fac. l. donationis. C. de contraben. ēp. f̄m Bal.

¶ Juramēto firmato de iure nil debet addi nec minui quia habet certos terminos. ita nō. Inno. in. c. dilecti. de maio. et obe.

¶ Jurari debet iterato de calumnia propter presumptā maliciā. nō. Inno. in. c. cū dilectus. de elec.

¶ Jurare potest de ueritate etiā ille qui nō uidit. nō. de iura. calum. cum causam. per Inno ubi tractat nunquid pars iurans teneatur reddere causaz dicti sui sicut testis. et uidetur dicere ꝙ non.

¶ Juramentum minoris facit eum uideri maiorez non essencialiter q̄a hoc esset impossibile sed per fictionem iuris. Inno. in. c. cum cam. de iura. calū. quod qualiter sit intelligendū. uide Cy. in. l. si qs. maior. C. de transac. qđ est uerum nisi fraus interuenit. ut nō. in. l. i. ff. de contra. iudicio tute.

¶ Juris in animam alicuius debet respondere id quod domino uidetur non id quod sibi. ita no. Inno. in. c. fi. de iura. calum. et in. c. ad hec. de testi. et de hoc iurameto prestādo in animā alicuius. uide lxiu. di. tibi domino.

¶ Jurare possunt de calumnia sine speciali mandato omnes qui administrationē habent a lege uł iudice. ita nō. Innoc̄. in. c. imperatorum. de iu. caƚ.

¶ Juramentum ueritatis succedit loco iuramenti calūnie in causis spiritualibus. ita dicit Inno. in. c. litteras. de iura. calum. idem in criminalibus. ut in. c. cum dilecti. de accusa. quod tamen hodie uideƚ correctum. in. c. i. circa fi. de iura. calum. li. vi.

¶ Si quis iurat dare aliquid et facere et nulla interuēit stipulatō. an ex tali iuramento oriaƚ actio Inno. dicit ꝙ non. ď iudi. nouit. sed tm̄ denūciatio.

¶ An iuramentum quod est prestitum alicui tanq̄ officiali sit seruanđ illo remoto ab officio. Host. in. c. uenerabilem. de elec. dicit ꝙ non per illū tex. in fi. ubi uideƚ casus. Adde glo. xv. q. vi. auctem.

¶ Juramentum turpe non est seruandum sed prestituz turpiter sic donec absoluatur iurans. ita nō. Innocē. in dicto. c. uenerabilez. de elec. et in. c. cum inter. de renunc̄.

¶ Si quis metu compulsus iurat aliq̄d facere ad quod etiam tenetur potest petere absolutionem a tali iuramēto. dictū est Io. an. de iureiur. ad nr̄am.

¶ An prelatus possit deferre iuramentuz in causa ecclesie. Archid. v. q. iii. super glo. summe. tex. de de elec. cum nobilissimi. ad finem.

¶ Juramentum accusatoris cum agitur criminaliter est sufficiens ad torturam presupposito statuto ciuitatis ꝙ de roboria facta stetur iuramento accusatoris licet tale iuramentum in criminalibus non faciat plenam fidem. dictum est Bal. in. l. fi. ff. de in lit. iuran.

¶ Juramentum de calumnia non exigitur quādo factum est notorium dictum est. Specu. in ti. ď iura. calum. §. ii. ꝯ. quid si cā.

¶ Juramentum nunq̄ defertur in supplementum probationis quando uenit quis ad impugnandum s̄niam. uide Bal. in. l. fi. C. si mino. se ma. di.

¶ Quid contineat in se iuramentum calūnie. gl. de iura. calū. c. i. glo. insti. de pena te. liti. §. i.

¶ Juramentum nōnunq̄ defertur in defectum probationis cum arguit dolus alicuius. glo. est singu. in. l. iii. §. i. ff. de mino. uide Bal. in. l. i. C. qui. et ad uer. quos.

¶ Juramentum hoc modo iuro per deum uel deus sit mihi testis perinde habetur ac si dictum esset iuro ꝙ ita est. glo. in auten. qui. mo. naturaƚ. effi. sui. §. quanq̄. uide Bal. sup ꝑ. ca. ff. de iureiuran.

¶ Juramentum extortum per metum semper est relaxandum secus si per dolum nisi esset talis dolus qui etiam prudentissimos fallat. uide Inno. in. c. cum dilectus. ꝙ me. cau. in glo. fraternitatis.

¶ An et quando iuramentum per uim uel metum extortum sit obligatorium. glo. et doc. in. c. si uero de iureiuran. et. c. abbas. et. c. ad aures. ꝙ me. cau. et communis opinio est ꝙ tale iuramentum est obligatoriuz. tex. et ibi nō. in. c. sacris. quod me. cau. glo. xv. q. vi. auctoritatem.

¶ An contrauenīēs iuramento per uim aut metū extorto peccet mortaliter aut uenialiter. Io. an. tenet ꝙ uenialiter. alii contra. de quo in prealle. c. si uero. et. c. uerum. de iureiuran.

¶ Juramentū prestitum sicͭ uotuz pōt in melius cōmutari. nō. Inno. in. c. debitores. de iureiuran.

¶ Jurans simpliciter parere mandatis alicuius et netur obedire in qualibet re licita que verisimiliter potuit cogitari. si autē iurauerit aliquid in specie tunc in foro anime stat intentioni iurantis in foro uero contentioso statur iure interpretationi. nō. Innocen. in. c. ueniens. de iureiuran. adde qd nō. ff. de re. iud. l. non uidet. §. qui iussu. C. de usur. l. eos

¶ Juramentū enim licz simpliciter sit prestitum debet tamen intelligi fm arbitriuz boni uiri. facit. l. libertus. ff. de op. lib.

¶ Juramentum de obseruando omnia statuta edita et edenda restringitur tantum ad licita. nō. Inno. i. c. clericus. de iureiurā. glo. in. l. eos. C. de usu. hodie est casus in. c. i. de iureiuran. li. vi.

¶ Juramentuz quod precipitur a iure prestari intelligitur solemniter tactis manibus sacrosanctis scripturis seu euāgeliis. in auten. ut hii qui obe. §. penul. ita nō. Inno. in. c. et si xp̄us. de iureiurā. Io. an. in. c. ut circa. de elect. li. vi. de q etiam dicaz. j.

¶ Juramentum debet seruari licet sit in preiudicium rei familiaris secus si est in preiudicium anime. ita nō. Inno. in. c. quemadmodum. et. c. cum cōtingat. de iureiuran.

¶ Juramentum cadens super debito est seruandū licet sit per uim extortum. Ita dicit Inno. in. c. ad nostra. n. in. iii. de iureiuran.

¶ Juramentum est personale ex parte eius cui iuratur nisi aliud expressum fuerit. Ita dicit Inno. de iureiuran. ueritatis. dicam plenius. j. de hoc.

¶ Jurans non appellare poterit nihilominꝰ appellare propter cām superuenientez. Ita nō. Inno. in. c. ad hec. de appel. facit. c. ex transmissa. de renuncia.

¶ Jurans non alienare ea que sunt de mensa intelligitur iurasse de postea quesitis. Ita nō. Inno. i. c. cum super. de re. ec. non alie.

¶ Juramentū de ueritate dicenda potest prestari per procuratorem. doc. in. c. fi. de iu. calum. lib. vi. Bar. in. l. qui bona. §. si alieno. ff. de dam. infec.

¶ Si quis iurauerit non uendere neq alienare aliquam rem an si contrafaciat ualeat contractus nō obstante iuramento. Inno. et Io. an. dicunt q sic in c. dilecto. de preben. ad materiam facit glo. singu. in. c. fi. de procur. li. vi. quod nō. pro principibus. qui sepe iurant quando donant castruz q illud nūq exibit de corona regali et tamen sepe contrauenīunt intellige tamen q hoc casu tenet alienatio si fuerit moderata al'. secus. ut nō. Inno. in. c. intellecto. de iureiuran.

¶ Quis debeat primo iurare de calūnia actor uel reus. doct. de iu. calum. c. i. li. vi. insti. de pe. teme. li. §. i. in glo. et in. l. ii. §. i. de iura. calum. tex. optimus. in. c. presentiuz. §. i. de testi. li. vi. Io. an. i. c. i. de iuramen. calum.

¶ Jurans non accusare aliquem potest nihilominus denunciare ad correctionem. ita nō. Inno. de accusa. ueniens. bonus tex. in. c. quemadmoduz. in fine. de iureiuran.

¶ Juramentum defuncti in extremo prestitum afficit heredem et facit eum de foro ecclesie. ita nō. Ab. in. c. parrochiano. de sepul. secus si esset iuratū in contractu nam per hoc heres nō efficit de foro ecclesie nisi iam ceptum esset iudicium cū defūcto ita nō. Io. an. i. c. fi. de fo. cōpe. li. vi. fac. l. cū pater §. filius matrem. ff. de leg. ii. fm Bal.

¶ Jurans seruare consuetudinem non intelligitur iurare nisi laudabilem et prescriptaz. Inno. in. c. dilecti filii. de maio. et obe.

¶ An iurans dicere ueritatem potest eam dicere per alium. uide Inno. in. c. ad hec. de testi.

¶ An in relaxatione iuramenti fienda ad hoc ut contractus possit dici simulatus uel usurarius sit pars uocanda. dic q non qa illa relaxatio nil aliud facit nisi quia dat licentiam ueniendi contra iuramentum absq periurio non autem tangit uires cōtractus. nō. Io. an. et dominꝰ Anto. in. c. debitores de iureiuran.

¶ Licet periurus non potest exercere spiritualia potest tamen exercere temporalia. Inno. de prebē. dilectus. Bal. in autē. hoc inter liberos. C. de testa.

¶ An iuramentum calumnie exigi possit post cōclusionem in cā. Io. an. de iura. calum. c. i. li. vi.

An iuramentum calumnie potest prestari ante litem contestataz. uide glo. in ꝓ. summatā. in. c. quoniam. §. q si super. ut lit. non cont.

¶ Juramentum est seruandum in forma specifica de iureiuran. ad nostram. et quod ibi nō.

¶ Juramentum habet uim casus expressi. Bal. i. l. i. in. iii. col. C. deposi.

¶ Juramento assertorio nō statur ubi lex statuit de uero actu probationis. Bal. in auten. si qua mulier. C. ad uell.

¶ Juramentum astringit testem ad ueritatem dicendam taz super facto q super circūstanciis. uide Abbā. in. c. cum cām. de testi.

¶ Si iuraui stare mandatis tuis nō per hoc poteris imponere mihi aliquod graue et insolituz. Ab. in. c. ueniens. de iureiurā. facit. l. fistulas. §. pe. ff. de contra. emp. uide in. c. quintauallis. de iureiuran.

¶ Si iuraui non esse contra ecclesiam si ipsa est cōtra me possum non obstante iuramento me defendere q i generali iuramēto non uideor defensionē mee renūciasse. ita nō. Ab. in. c. petitio. de iureiur.

¶ Juramentum fidelitatis extenditur ad futura Abbas in. c. clericus. de iureiurā. in glo. ordinaria in. l. si cuius. ff. de usuf.

¶ Juramentum non est deferendum ei quem uerisimiliter scimꝰ incursurum periurium. ar. l. ii. C. de indic. ui. tol. ego soleo allegare bonam glo. in. c. clericos. de coha. cle. et muli. adde q suspecto de periurio non est facile dandum iuramentum. glo. de docto qui cleri. uel uouen. c. ii. ad premissa est bona glo. xxii. q. i. quamuis.

¶ Que sit pena facientis eum iurare quem scit debere periurare habetur. xxii. q. v. ille qui. et. c. se. glo. xv. q. v. presbiter. uide de hoc Archidia. in preallega. c. ille qui.

¶ Is qui frequenter iurat facile incurrit periurium. xxii. q. i. non est.

¶ Jurans sophistice est periurus. xxii. q. v. quacunq arte.

¶ Ille cui iuraui aliqd facere uel dare potest me absoluere a iuramento. de iureiuran. quintauallis. et in. c. debitores. et ibi nō.

¶ An iuramentum calumnie possit ōmitti uel remitti. uide Barto. in. l. de pupillo. §. qui opus. ff. de no. ope. nunciat.

¶ An sindicus uniuersitatis potest iurare super contractu inito sindicario nomine. Bar. in. l. iiii. §. hoc autem. ff. de dam. infec.

¶ An ad iurandum de calumnia requiratur speciale mandatum. uide Bar. in. l. qui bona. §. si alieno. ff. de damno infect.

¶ An iuramentum procuratoris prestitum super contractu obliget dominum. uide Barto. in preallegato. §. si alieno.

¶ An in causis criminalibus sit locus delationi iuramenti. Barto. in. l. lex cornelia. ff. de iniur. et in l. maritus. ff. de questio. ubi etiam glo. glo. in. l. iii. ff. de iureiurā. et ibi Bar. glo. Bal. et Sal. in. l. i bonefidei. C. de re. cre. glo. et doc. in. c. tam litteris. de testi. et. c. fi. de iureiurā. et in. l. admonendi. ff. ro.

¶ An ex iuramento oriatur actio et quid de iure ciuili et quid de iure canonico. uide Bar. in. l. si quis pro eo. in prin. ff. de fideius. doct. de iureiuran. cū contingat. et in. c. quamuis. de pact. li. vi. Bal. in. l. actori. C. de re. cre. Inno. in. c. cum uenissent. de insti. ubi per do. Car. flo. Inno. tenet quod non. de iudi. nouit. Hosti. et doc. de arbi. per tuas. de pac. c. i. ad di. quod nō. Archidia. xii. q. ii. quicunque.

¶ An iuramentum testis possit prestari per procuratorem. Bal. in rubrica de iureiuran. tenuit quod non per tex. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questio. sed do. de rota dum hec questio coram eis uerteretur dixerūt et recte quod testis potest iurare per procuratorem nihilominus ipse deponet coram iudice et sic non obstat. §. tormēta. opinionē. Bal. secutus est do. Anto. in. c. licet. ex quadam. de testi. per illum textum in uerbo. proprio iuramento. Iohannes andree in capitulo ut circa. de electione in sexto tenuit cōtra. et ad. c. licet. rūdet quod licet dicat tex. proprio iuramento non tamen sequitur quod nō pōt prestari per procuratorem. per auct. principalis. C. de iu. calū. nam iuramentum procuratoris habentis speciale mandatum censetur iuramentum domini. de iure iuran. c. fi. li. vi. et ita reperio decisum esse per do. de rota. uide Bar. in. l. qui bona. §. si alieno. ff. de dam. infec. qui uidetur tenere opinionem. Bal. ego semper tenui decisionem rote. et per eam semel decisi in una magna cā et ad dictum Bar. respondeo quod ibi Bar. conculcat iurare et deponere quo casu uerum est quod utrumque nō pōt fieri per procuratorem per allegata. §. tormenta. et per. l. iii. ff. diuus. ff. de testi. nos aūt loquimur in solo iuramēto quod dicimus posse testem prestare per procuratorem.

¶ An ille qui iuratur soluere dicatur compēsando satisfecisse iuramēto. Bar. in. l. amplius. ff. rē ra. ha.

¶ De materia iuramenti de quo fit mentio. i. auten. sacra puberum. C. si aduer. uen. uide Bar. in. l. iuramus. ff. de fideius. et. l. si quis pro eo. e. oti.

¶ An creditor potest remittere debitori iuramentum de soluendo. infra terminum. Bar. in. l. si quis cum debitore. ff. de iureiuran.

¶ An sufficit iuramentum actoris uel partis ad probandum extimationē rei cuius respectu debet imponi pena criminalis. Bar. in. l. fi. ff. de in liti. iurā.

¶ An testes qui iurauerunt. infra terminum possunt deponere post terminum. uide Bar. in. l. damni. §. sabini. ff. de dam. infec.

¶ An et quā quis pōt recusare uel suscipe iuramētum uide Bar. i. l. lex cornelia. §. hac lege. ff. de iureiu.

¶ An et quando iuramentū delatum pōt referri uel non. uide Bar. in. l. marcellus. ff. re. ammo. uide in. l. māifeste turpitudis. et quod ibi nō. ff. de iureiu.

¶ An filia exclusa a successione patris per renūciationem iuratā excludantur etiam eius filii. uide Bar. in. l. pro superstitis. ff. de acqui. here. Bal. in. l. pactū. C. de colla. in. ii. q. doc. in. c. quāuis. de pac. li. vi.

¶ An et quādo pacta ualida uel inualida firmentur iuramento. uide in. l. seyus et augerius. ff. ad. l. fal. et. l. si quis pro eo in princi. ff. de fideius.

¶ Iurās sibi preiudicat super facto super quo iurauit nec requiritur quod sciat ius. nō. in. l. sciendum ff. de uerbo. obli.

¶ Iuramentum de ueritate calumnia et de malicia prestatur etiam in summariis. nō. glo. in clemen. sepe. de uerbo. sig.

¶ Iuramentum patris non ligat filium. Io. an. in. c. ueritatis. de iureiuran.

¶ Iuramentum de calumnia potest prestari per procuratorem habentem speciale mandatum. de iura. calum. c. fi. li. vi. uide Barto. in. l. qui bona. §. si alieno. ff. de dam. infec.

¶ An iuramentum calumnie excuset a condemnatione expensarum. nō. glo. in auten. de iudi. §. oportet. glo. in. c. finem. de do. et contu. ii. q. i. in primis Specu. ti. de expens. §. nunc uidendum. circa prin. et ibi. Io. an. in addi. Cy. in auten. generaliter. C. de epi. et cleri. in. l. properandum. §. sin autem. C. de iudi. Bar. in. l. i. §. i. ff. ad turpil. et in. l. i. ff. mul. uen. nō. in. l. qui solidum. §. etiam. de le. ii. Saly. plene in l. qui de crimine. C. qui accusa. non pos. in. v. q.

¶ Cui deferri debeat iuramentum in supplementum probatiōis actori uel reo. uide Io. an. in regula cum sit partium. li. vi. glo. et Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. glo. et doc. in. l. in bonefidei. C. de iureiuran. glo. et doc. in. c. fi. de iureiuran.

¶ De condictionibus que intelliguntur in iuramēto de futuro. nō. in. c. debitores. et. c. quēadmodū. de iureiurā. ubi glo. et doc. uide in. l. impialis. C. de nup. xxii. q. iiii. Innocēs. glo. nō. xxxii. q. one ultima. c. finali.

¶ An iuramentum prestitum per receptum in aliqua ecclesia tempore receptionis de seruandis statutis et consuetudinibus illius ecclesie preiudicet gracie uel concessioni illius habenti clausulam nō obstante cōsuetudine uel statuto. uide Io. an. in regula inspicimus. li. vi.

¶ Iuramentum appositum in contractu habet uim clausule rato manente pacto. glo. pe. in. l. cum proponas. C. de transac. et in. l. si quis maior. e. t.

¶ Que sit forma iuramenti uasallorum. uide Speci. de feudi. §. pe. xxii. q. v. de forma. lxiii. di. tibi.

¶ Que sit forma iuramenti testium. glo. in. c. fraternitatis. de testi. in. c. ex litteris. de iureiurā. glo. ii. q. v. c. finali.

¶ Qualiter et quādo petatur absolutio a iuramēto. Io. an. c. fi. de iureiuran. li. vi. quis autem potest absoluere a iuramento. dicam plene. infra.

¶ An obseruantia iuramenti excuset contra iussum patris uel epi. uide Io. in regula. in malis. li. vi.

¶ Iuramentum debet hēre comites scilicet ueritatem iudicium et iusticiam. glo. in auten. quod eis. C. de nup.

tex. in. c. et si xpus. de iureiuran. tex. xxii. q. ii. c. animaduertendum. et. c. iurabunt. s. Tho. secunda scde. q. lxxxix.

¶ Quodlibet iuramentum seruandum est qd seruari potest sine interitu salutis eterne hoc est sine detrimento anime. de iureiurā. si uero. et. c. cuz cō tingat. C. si aduer. uen. auten. sacra. Specu. ti. de resti. in integrum. §. si quis autem. ꝟ. sed nunquid.

¶ Debitor iurauit creditori non exire districtuz sine eius licencia filiusfa. uocatꝰ est a patre uel beneficiatus reuocatus ab epo ad residentiam ꝗ exit non obtenta licencia a creditore an sit periurus. uide Io. an. c. semel malus. de regu. iur. li. vi.

¶ Juramentum non addit consensum sed religiōis uinculum. ff. de op. liber. l. libertus. et ideo non se extendit ultra consensum ut ibi. et. ff. de ac. et obl. l. obligationum substantia. in fi. et. ff. de hiis ꝗ nō. infa. m. l. lucius.

¶ An iurans super aliquo libro uulgari uel poetico credens illud esse euangelium obligetur. nō. gl. in auten. iusiuran. qd presta. ab hiis. in princi. ar. ff. de ser. l. inter omnes. xxii. q. v. §. item obicitur ubi de hoc.

¶ Ubi in iuramento non est apposita certa forma debet iurare super euangelia. in auten. sed iudex. C. de epi. et cle. Inno. d iureiurā. et si xpus. Archi. de elec. ut circa. li. vi. uide. xxii. q. i. si aliqua.

¶ Juramentum non confirmat ea que sui natura sunt illicita et quorum obseruantia nutrit peccatū de iureiuran. ad nostram ueniens. et. c. quintaualꝰ et. c. cum contingat. de hiis que fi. a maio. par. ca. e. i. Archidia. in. c. quamuis. de pac. li. vi.

¶ Que differentia sit inter iuramentum quod p̄statur ab eo qui petit se absolui ad cautelam et in eo qui petit se absolui simpliciter. uide in. c. uenerabilibus. de sen. ex. li. vi.

¶ Juramentum fidelitatis quatenus exigit ultra formam est ipso iure nullum. de off. archi. dilecto. et. c. dilecti. de off. ordina.

¶ Juramentum de non infeudando qd prestant p̄lati intelligit ut nō constituant rez feudalē que nū ꝗ fuit feudalis s̄m Inno. et Hosti. de feu. c. ii.

¶ Juramentum elidit presumptionem cōtumacie qui ma. accusa. pos. cum in tua.

¶ Jurans dicere puram et meram ueritatem non potest uerbum dubium a se prolatum declarare. d resti. spol. cum ad sedem. de accusa. cum dilecti.

¶ Nemo ante etatē legitimaz. i. ante annos. xiiii. cogendus est iurare. ut. xxii. q. v. paruuli. C. si aduer. uen. auten. sacra puberū. de delic. pue. c. i. glo. in. c. ueniens. d eo qui cog. sang. uxo. sue. adde glo. et doc. de spon. ex litteris. ii. de iura. calum. c. pe. Bal. x. col. de pac. iur. fir. §. item sacra. in quibꝰ ui de que etas requiratur in iure.

¶ Quilibet deputatus ad aliquid referendū debz iurare. Bar. in. l. theopompus. ff. de do. prele. C. de testi. l. iureiurandi. do. Anto. plene in repe. c. quia cauallis. §. quarta differentia. de iureiuran.

¶ Juramentum non debet deferri cōtra id quod probari non potest. Bar. in. l. diuus. ff. de questio. et in. l. in contractibus. §. illis. ff. de non nu. pec.

¶ Juramentum recipit illas conditiones quas pactum uel factū sup quo iurat. de iureiurā. ad nram. et. c. uenientes. Bar. in. l. si qs pro eo. ff. de fideiu.

¶ An si mutetur actio iuramentum de calumnia debeat reiterari. uide glo. in. l. ii. §. i. C. de iu. calū.

¶ Que sit forma iuramenti ponendi in fine contractus ut habeat paratam executionez. uide Bar. in. l. ii. in fi. ff. de iureiuran.

¶ Seyus iurat ticio dare decē si ticius dabit sibi stichum et ticius iurat dare stichum seyo si dabit decem quis eorum primo debeat implere. uide Io. an. in regula frustra. li. vi.

¶ An minor iurans de non contraueniendo contractui debeat cerciorari de beneficio restitutōis in integrum sibi competenti. Bar. in. l. sciendz. ff. de ꝟ. obli. Cy. et Bal. in. l. ii. C. de rescin. uen. aliqd per Bar. in. l. si duo patroni. §. idem iulianus. ff. de iureiuran et doc. de emp. et uen. c. pe. adde nō. uerbum. Archi. in. c. quamuis. de pact. li. vi. uidelicet ꝙ ubi in contractu interuenit iuramentum semp presumitur cercioratio. facit quia iuramentum est intelligendum in pleniori forma. l. cum pater. §. filius matrem. ff. de le. ii. adde ꝙ dictum Archidia. sequitur do. Anto. in. c. si diligenti. d fo. compe. et uide quod dicam sub dictione mulier.

¶ An metropolitanus possit exigere iuramentuz a suffraganeis suis. et ꝗ sit eius forma. nō. de ma. et obe. dilecti. de priui. antiqua.

¶ Quot sunt species iuramenti. Laud. in clemen. romani. §. i. de iureiuran. distinguit principaliꝰ duas uidelicet assertorium et promissorium. Primuz dicitur esse triplex uoluntarium necessarium et iudiciale. de quo est glo. ff. de iureiuran. super rubrica Scd̄m est quadruplex. nam quandoqꝫ iuratur licite super re licita. quandoqꝫ illicite super re illicita quandoqꝫ licite super re illicita. quādo illicite sup re licita. uide do. Car. in. d. clemen. romani. §. i. in i. q. addimus ad materiam quod nō. s. Tho. in. iii. di. iii. et scd̄a scde. q. lxxxix.

¶ An stetur iuramento illius qui induxit aliquas res in nauem uel tabernam et postea dixit aliquas perdidisse ibi nō. in. l. i. ff. nau. cau. sta. faciunt no. in. c. fi. ꝙ me. cau. hanc qōnem format in terminis do. Car. flo. in clemen. i. §. sane. ii. de sta. mo. adde ꝙ no. Specu. ti. de furti. ꝟ. quid si res.

¶ An iuramentum de non mutando testamentuz iam factum adeo obliget iurantem ut testamentū postea factum sit nulluz. nō. Barto. in. l. si quis in princi. testamēti. et ibi tex. ff. de le. iii. Alber. in. l. i. C. de sacro sanc. eccle. ubi allegat bona dicta canonistaruz. uide. xiii. q. ii. ultima uoluntas. Specu. in ti. de instru. edi. §. compendiose. ꝟ. quid si quis iurauerit. glo. de cele. mis. cum marthe. in glo. que incipit ambulatoria. bene faciunt nō. per Io. an. d preben. dilecto. et ibi per Inno. et docto. Io. an. in regula quod semel. li. vi. ubi generaliter. uide ꝑ eu an ualeat actus factus contra iuramentum.

¶ An et quando sit necessarium ad ualiditatez iuramenti ꝙ iuretur tactis sacrosanctis scripturis. nō. glo. in cle. i. d heret. facit glo. in auten. iusiurā. qd p̄stat ab hiis. col. i. addimꝰ glo. in cle. romani. § porro. de iureiuran. ꝗ dicit ꝙ quādo iuratur fidelitas etiam per epm̄ uel imperatorem debent tangi scripture. de quo per Inno. in. c. et si xpus. de iureiuran. quam glo. nō. quia limitat. c. fi. de iura. calu

¶ An illis casibus quibus necessario habz iurans tangere scripturas sufficiat quocu͂q͂ mẽbro tãgat. nõ. glo. in. c. ut circa. in ℘. corporali. d͂ elect. li. vi.

¶ An uariato iudice seu mutata instãtia sit iterũ iurandum d͂ calumnia. Specu. in ti. de iura. calũ. §. sequitur. ℘. quid si iudex. Cy. in. l. ii. C. de iu. calũ.

¶ De multiplici iuramento iudeorum qualiter debeant iurare. uide Specu. de iura. calum. §. restat. ℘. sed pone. Lau. in clemen. i. de testi. uide qđ dixi s. sub dictione iudeus.

¶ Quis potest absoluere a iuramẽto. nõ. de ꝯpti. constitutus. de elec. uenerabilem. de uo. c. i. xv. q. v. auctoritatem. lxxxv. di. florentinuz. ubi glo. et Archi. Specu. ti. de le. § nũc ostẽdẽduz. ℘. xxiiii. in ℘. hoc quoq͂. et ti. de iureiuran. ad fi. ℘. quid si is. adde nõ. de iureiurã. c. i. de spõ. c. ii. de censi. significauit. ubi uidet̃ ꝙ iuramentez prestitum parti potest ꝑ partem remitti. adde nõ. de iureiurã. debitores. et qđ diximꝰ. Inno. in. c. ad aures. qđ me. cau. Io. an. in. c. cum quidam. de iureiuran. Anto. i c. quanto. e. t. adde quod dicã. j. sub dictiõe papa.

¶ An solus notarius potest deferri iuramentum testi. Barto. ꝙ non nisi illud deferat presente iudice. ut. l. uideamus. §. deferre. ff. de in liti. iuran. do. Anto. et moder. in. c. tuis. de testi. adde quod dixi s. sub dictione iudex.

¶ Juramentum intelligitur rebus stantibus sicut stant tempore iuramenti. glo. de hered. e. f. i. glo. fi. bonus tex. de renun. cum inter. p. de iureiuran. ad nostram. fm unum intellectum.

¶ An aduersus iuramentum detur restitutio. nõ. Inno. et doc. de iureiurã. c. ii.

¶ De forma iuramenti quod prestãt maritus reconcilians sibi uxorẽ que ab eo recesserat propter ipsius minas uel seuiciaz. nõ. xxxii. q. i. de benedicto. xvii. q. iiii. metuentes. Specu. ti. de spon. §. postremo. et. xxxv. q. vi. ab isto die. ii.

¶ De forma iuramenti quod prestãt separãdi ad inuicẽ antea matrimõialiter coniuncti. nõ. xxxv. q. vi. ab istꝰ die. i.

¶ An detentus in carceribus et cuz iuramento relaxatus teneatur postea redire. glo. est singularis in clemen. pastoralis. in ℘. notoriuz. de re iudi. que concludit ꝙ non si iniuste detinebatur al' secus. de quo uide no. ibi per doct.

¶ De forma iuramenti tutorum et curatoꝝ. glo. in cle. ꝙ contingit. §. illi etiã. de reli. do. C. de episc. audien. l. de creationibus. C. de cura. furio. l. finali. Specu. ti. de tuto.

¶ Juramentum de calumnia prestandum a parte parti non põt tolli consuetudine. fm Hosti. et Io. an. de foro compe. romana li. vi. casus est in. c. ceterum. de iuramen. calum.

¶ Juramentum temerarium non infamat nec reddit quem ineligibilem. xxii. q. iiii. diffinitio. in glo. fi. uide. lxxxv. di. florentinuz. de simo. ex diligenti. de iureiuran. sicut nris. glo. vi. q. i. quicunq͂.

¶ Jurans cum impetu uerborum peccat ueniał'r nõ. xxii. q. iiii. necesse. in glo. i. et tale iuramentum non est seruanduz fm Archi. in. c. ii. de pac. li. vi.

¶ An iuramentuz possit pro parte tenere et pro parte non. uide nõ. in. c. dilecti. de maio. et obe.

¶ Si quis iurat ꝙ si unq͂ eliget̃ in epm uel abbatẽ uel aliam dignitatem nunq͂ acceptabit si postea eligatur et dicat ꝙ non potest acceptare ꝙ iurauit quid fiet. uide glo. in. c. diffinitio. xxii. q. iiii. que uidetur dicere ꝙ tale iuramentũ non est s'uandum contrarium uidetur uerius per. l. fi. ff. ad munici.

¶ De forma iuramenti quod imperator prestat pape. tex. et ibi nõ. in clemen. romani. de iureiurã. Specu. e. ti. §. i. ℘. illud autem. ubi uide uarias formas iuramentorum.

¶ An stante nullitate contractus potest ualere iuramentũ sup eo. dic ꝙ sic per tex. in. c. cum contingat. et. c. debitores. de iureiuran. de quo ibi. et. c. cum contingat. e. t.

¶ An equiparentur iuramentum et fidei prestatio. nõ. quod me. cau. ad aures. de arbi. peruenit et c. cuz tempore. et. c. ex parte. ne prela. ui. suas. querelam. d͂ consti. ex litteris. nõ. de fideius. peruenit facit. xxii. q. v. iuramenti. Inno. pulchre in. c. et si xp̃us. de iureiuran. uide in. c. preterea. de spon.

¶ An sit differentia inter iurare ad sacra euangelia et iurare sub fide sua dicẽdo iuro sub fide mea doc. dicunt ꝙ sic quia primus non seruans est periurus qđ non est in secundo. nõ. de spon. c. ii. facit quod nõ. Inno. de iureiuran. et si xp̃us ubi dicit ꝙ iurans sub periculo anime sue est obligatꝰ. per. c. fraternitatis. d͂ frigi. uide. c. querelaz. ne prela. ui. suas. de arbi. peruenit. Archidia. d͂ sepul. c. i. li. vi. super ℘. fide interposita. Adde de spon. preterea. et quod ibi nõ.

¶ De forma iuramenti quod prestat sacerdos curatus uel non curatus suo episcopo. Inno. de iureiuran. tua nos. doc. e. t. ego enim.

¶ Quot modis iuramentum dicatur licitum. nõ. glo. xxii. q. iiii. in summa.

¶ An ualeat iuramentuz de non fideiubendo pro aliis. nõ. Io. an. de iureiuran. cum qdam. et ibi do. Anto. de fo. compe. cum. c. laicus. li. vi. Io. an. in addi. Specu. ti. de iureiuran. post prin. Archid. xxii. q. i. c. ii. xi. q. i. te quidem. et. c. se. ubi optimꝰ tex.

¶ An iuramentum aliac licitum prestitum cum calore iracundie sit obligatorium. nõ. doc. de iureiurã. sicut ex litteris. adde nõ. xxii. q. iiii. quod dauid. et. c. unusquisq͂.

¶ An et quando iuramentum ꝑstitum alicui trãseat ad successores tam iurantis q͂ recipientis dixi aliquid. s. quod iuramentum est ꝑsonale. adde nõ. de iureiuran. ueritatis. Frede. de se. consilio. cclii. glo. lxiii. di. tibi domino. que dicit ꝙ qui semel iurauit fidelitatem alicui no tenet̃ iurare successori. uide do Car. flo. in clemen. romani. §. porro. de iureiuran. in. vi. q. facit quod nõ. Host. et Io. an. in c. fi. de sepul. Inno. in. d. c. ueritatis qui dicit ꝙ iuramentũ ex parte iurantis est personale. adde qđ nõ. do Car. flo. in. d. clemen. romani. §. nos itaq͂. de iureiuran. in. iii. q.

¶ An duobus iuramentis contrariis prestitis ualeat scđm contra primuz. nõ. Io. an. in addi. Specu. in ti. de conuer. coniu. idem in. c. ex publico. eo. t. uide plene in. c. ueniens. de iureiuran. ubi uide qđ si procedit solemnis promissio et ualida sine iuramento et secuta est contraria cũ iuramento que ꝓ ualeat. et ibi contrariantur Innocẽ. et Hosti.

¶ Jn obligationibus factis iurantis quis põt ꝓcise

compelli ad factum licet secus in nõ iurante ita si mitatur. l. stipulationes non diuiduntur. cum materia sua. ff. de ꝟ. ob. de quo est glo. i. q. vii. quotiens cordis. ꝯtrarium nõ. Inno. et doc. de arbi. ꝑ tuas.

¶ An is qui iurauit non recedere d̃ loco sine licẽcia alicuius potest recedere petita licencia quãuis non obtenta. uide Frede. de Se. consilio. clxxxvi. do. An. et moder. tractant in. c. ueniens. de iure iuran. et concludunt ꝙ non.

¶ An iuramentum sit intelligendum ſm intentiotionem dantis uel prestantis. nõ. glo. de iureiurã. uenientes. ubi dicit ꝙ in foro contentioso intelligitur ſm intentionem dantis in foro conſciencie ſm intentionem prestantis seu iurantis. uide sanc. Tho. ſcda ſcde. q. lxxxix.

¶ An clericus iurans stare mandatis episcopi teneatur renunciare beneficio suo si illud mandat sibi epũs. doc. de iureiuran. ueniens. facit de insti. cũ uenissent. et ibi bonus tex.

¶ Justa cã concedendi absolutionem a iuramẽto est si aliquis doceat se passum esse magnaz et enormem lesionem in bonis suis temporalibus pretextu iuramenti. glo. fi. in. c. ueniens. de iureiuran.

¶ Juramentum habet in se tacitam conditionẽ ut seruetur omni meliori modo et uia quibus põt. de iureiuran. quanto. l. cum pater. ꝗ. filius matrem. ff. de le. ii. ad ie Bar. in. l. si qs ꝑ eo. ꝗ. i. ff. de fideiu.

¶ An sit licituz iurare ꝑ creaturas. glo. de iureiuran. et si xp̃us. tex. cum glo. xxii. q. i. considera. ad de qd̃ scribit. s. Tho. ſcda ſcde. q. lxxxix.

¶ An iuramentum prestitum per falsos deos sit seruandum. uide in. l. non erit. ꝗ. ul. ff. de iureiurã. xxii. q. i. monet. et ibi nõ.

¶ Que sit forma iuramẽti quod prestant uasalli romane ecclesie in manibus legatorum. uide i Specu. ti. de feu. ꝗ. quoniam. ꝟ. uos uero.

¶ An iurans defendere aliquid contra omnes teneatur contra patriam suã glo. ꝙ non. xxii. q. v. d̃ forma. que etiam notant dicit ꝙ talis iurans non teneretur defendere contra papam. adde quod nõ. in l. iglitio. C. de sol. tex. et ibi gl. de iureiurã. petitio.

¶ An per prorogationẽ termini factam a creditore liberetur debitor a periurio si non soluit in termino in quo iurauerat soluere. nõ. Ray. in summa de iureiuran. ꝗ. item pone. et. ꝗ. nunc ostendendũ. uide nõ. per doc. de appel. preterea. uide quod nõ. Specu. ti. de fideius. ꝗ. i. ꝟ. illud autem. d̃ his uide Car. flo. in clemen. romani. ꝗ. nos itaq in. v. q. de iureiuran. de uiu. consuluit. et ibi nõ.

¶ Juramentum delatum parti debet prestari ſm id quod inter partes conuenitur secus in iuramento quod defertur ex necessitate. Inno. de iureiurã. et si xp̃us. nõ. in clemen. i. de heret.

¶ An electus in ep̃m excludatur ex eo ꝙ iurauit non ep̃ari. no. lxxxv. di. florentinum. in glo. xxii. q. iiii. innocens. adde quod dixi. s.

¶ Debitor offert creditori. x. que dicit ab eo mutuo recepisse et repetit pignus suum creditor negat mutuuz et pignus et iurat debitor econtra ꝓbat mutuum et pignus. an creditor possit contra iuramentum suum recipere pignꝰ. Specu. ti. de excep. ꝗ. uiso. ꝟ. sed quid ecomerso ubi dimittit insolucum. tu dic ꝙ sic. quia contra iuramentuz reprobatuz per sñiam quis põt uenire. ita nõ. do. Anto. et moder. in. c. mulieri. de iureiurã. facit quod nõ. glo. xxx. q. i. ꝗ. is itaq. glo. in auten. item si possessor. C. qui po. in pig. ha.

¶ An liceat alicui aliquo casu uenire contra proprium iuramentum. nõ. Inno. de iureiuran. quanto adde nõ. xxii. q. iiii. per totum. Quid autem si ueniat quis contra proprium iuramentum de mãdato superioꝝ. nõ. Io. an. et doc. de censi. significauit. glo. et ibi doc. in cle. pastoralis. ꝟ. rursꝰ. d̃ re iudi.

¶ An obligatus per iuramentum soluere. x. alicui sit liberatus si iudex precipit ne soluat. doc. in. d. clemen. pastoralis. ꝟ. rursus. ubi etiam uide. quid si bona debitoris sint confiscata an talis debitor iuratus liberetur soluendo fisco. et concluditur in. d. ꝟ. rursus. ꝙ sic per. l. fi. ff. ad. l. iul. maie. et. l. fi. C. de bo. dam. et. ff. de bo. eo. qui. si. mõ. con. l. i. et. ii. et. ff. de iure fis. l. in fraudem. ad materiã adde omnino quod nõ. Inno. et docto. de censi. significauit Specu. in ti. de solu. ꝗ. nunc aliqua. ꝟ. illud autem.

¶ Si brixiensis contraxit cum ueronẽ cuz aliq̃ brixiẽsi prestito iuramento deinde ab ep̃o ueronensi uult petere absolutionem an ep̃us põt citare alteram ꝑtem exiitentẽ brixie. dic ꝙ sic per casuz in. l. in contractibus. ꝗ. in omni. C. de non nu. pe. nõ. in. l. ii. ff. de eo qd cer. lo. do. Anto. nõ. in. c. postulasti. d̃ foro cõpe. ubi dic̃ esse casum ꝙ iuramentũ tollit naturalem obligationẽ de uolũtario et iudiciali nõ est dubium ꝙ sic. ff. d̃ solu. l. stichũ. ꝗ. nãlis. et qd̃ ibi nõ.

¶ Qualiter iuret uniuersitas. uide in. l. ii. ꝗ. ꝙ autem. C. de iura. calum. Inno. de iudi. pastoralis. de restitu. presentium. li. vi. v. q. iii. c. si. dicam. ĩ. sub dictione uniuersitas.

¶ An iuramẽto rei illicite possit qs propria auctoritate contrauenire. glo. xxii. q. iii. innocẽs. que uidetur concludere ꝙ non. de materia nõ. de elec. uenerabilem. Laud. in clemen. romani. super ꝟ. respondit. d̃ iureiuran. et ibi per do. Car. flo. in. ii. q.

¶ Consuetudine induci non potest ut iuramentũ calumnie non prestetur. de fideius. constitutus. de iuramen. calum. ceterum.

¶ Licet iudex potest in summariis procedere plenarie. ut nõ. in clemẽ. sepe. de ꝟ. sig. in glo. ii. et in cle. dispendiosam. de iudi. tamen non potest se ad hoc iuramento astringere sicut nec põt ꝙ in notoriis procedat iuris ordine seruato. tex. iuncta glo. su. c. ad nostram. iii. de iureiuran.

¶ An in causa matrimoniali sit locus delationi iuramenti in defectum probationis. glo. ꝙ non. in. l. iii. ꝗ. quacunq. ff. de iureiuran. et in. c. mulieri. e. t. uide in. c. cãm. de rapto.

¶ An et quando dubitatur de facto dependente ab intentione alicuius standum sit eius iuramẽto glo. ꝙ sic. insti. de act. ꝗ. alte. glo. in. c. si uero. ii. de sen. ex. de homi. significasti. idem si non dependet ab eius intentione sed est factum alii non preiudiciale. nõ. glo. in. c. pe. de cel. tal. in cle. i. de pe. primum dictuz limito nisi ex actu gesto presumeret de intentione presumptione iuris et d̃ iure ꝑ tex. in. c. uidua. de regu. et ibi nõ. doc. Idem acci. ꝙ in actibus dependentibus a conscientia nõ statur iuramento alicuius in foro contentioso quando agitur de preiudicio alterius. doc. in cle. i. de homi. glo. in

℣.non habita.in clemen.i.de priui.adde bo.glo.in ℣.non negociandi.in.c.i.de reli.do.li.vi.glo.i cle.constitutionē.de elec.glo.in cle.presenti.de censi.

¶ An qui iurauit non cognoscere aliquam uel nō ducere in uxorem potest non obstante iuramento illam ducere glo.xi.q.iii.quod ꝑdecessor.et.xxxi.q.i.illud.nō.xxxv.q.i.ꝙ qs.ff.de iure patro.l.adigere.§.quamuis.facit quod nō.glo.et docto.de eo qui dux.in matri.cum haberet.

¶ An super eadem re possit quis cogi ad prestandum iuramentū bis.nō.glo.xxiii.q.viii.ut pridez alia est in.c.se.in glo.super ℣.denuo.in.c.uenerabilem.de elec.

¶ An semel periurus admittatur iterum ad iurandum in eadem cā uel alia.nō.glo.de app.questioni Inno et Io.an.de presump.litteras.Archi.xxii.q.v.paruuli.genze in clemen.i.de regu.et in.c.accusatus.§.licet.de heret.li.vi.

¶ De forma iuramenti notariorum qui creantur uide Specu.ti.de instru.edict.§.restat.℣.sed quero sub qua Io.an.ne cleri.uel mo.sicut glo.in cle.frequens.de exces.prela.in ℣.conficiant.et in cle.multorum.℣.notarii.de heret.

¶ An ualeat reuocatio procuratoris facta ꝑ dūm q iurauit nō reuocare.nō.gl.in.c.ii.de ꝓcu.li.vi faciunt nō.in.l.si quis.in princi.ff.de le.iii.

¶ An et que sit differentia inter iuramentuz prestitum deo et prestitum parti.Io.an.et do.Cardi.flo.in.c.ii.de spon.in ul.q.dixi late in repe.c.debitores.de iureiuran.adde quod nō.do.Car.in.c.cum uenissent.de insti.

¶ De forma iuramenti quod prestat ille qui petit se absolui a sententia excōicationis.nō.glo.in.c.i.ꝙ me.cau.glo.in.c.ex tenore.de sen.ex.plene per doc.in.c.cū desideres.eo.ti.faciūt nō.ꝑ doc.in.c.prudentiam.§.sexta.de off.dele.

¶ An iuramentum extortum per maritū ab uxore ꝙ post eius mortem non transiliat ad secūda uota sit obligatorium et an mulier illud non obstuās debet ꝓuari relicto.nō.in.l.fi.C.de indic.uid.tol.ubi tex.de hoc.et in autē.cui relictuz.e.t.faciunt nō.de coha.cle.et mul.clicos.de sen.ex.ex tenore de ꝑsump.litteras.de maio.et obe.cum i ecclesiis.

¶ De forma iuramenti quod epi prestant pape.uide de iureiuran.ego enim.de feu.c.ii.de re.ec.non alie.ut sup.adde ꝙ epi qui iurant nō alienare bona mense epalis incōsulto papa.de quo per doc.in.c.pastoralis.de hiis que fi.a prela.et in.c.ut super.de re.eccle.non alie.

¶ An iuramentum de non alienando inconsulto romano pontifice.intelligatur tm de alienatione illicita uel cōprehendit etiam licitam.nō.ď eccle.edifi.c.fi.ubi concludit ꝙ cōprehendit licitaz aī.iuramētuz nihil operaret bene facit de immu.ec.aduersus.an autem talis potest uendere fructus.uide in.l.fi.§.quatuor.ff.de le.ii.

¶ An ualeat iuramētuz eius q iurat nūq fieri monachus uel sacerdos.dic ꝙ ue quia potest seruare sine interitu uite eterne.xxii.q.iii.innocens.i fi.an autem non obstante iuramento pōt fieri sacerdos uel monachus.nō.glo.xxii.q.v.de forma.

¶ De forma iuramenti quod prestant canonici episcopo.tex.et ibi glo.in.c.cum clerici.de ℣.sig.Hosti.in.c.antiqua.de priui.

¶ An et quando sit uel non licitum iurare et an iurans falsum quod putabat uerū sit periurus.nō.de iureiuran.et si xpus.de resti.spol.olim.in glo.plene.xxii.q.i.et.ii.per totum.

¶ An alienatio rei dotalis firmet iuramento.nō.Bar.in.l.si quis ꝓ eo.ff.de fideius.et.l.cū lex.e.t.Bal.in.l.duobus.§.que iurauit.ff.de iureiurā glo.in.l.i.§.et cū lex.C.de re.uxo.act.doc.in.c.cuz cōtingat.de iureiuran.et in.c.licet mulieres.eo.t.li.vi.dixi plene in repe.c.debitores.e.t.

¶ An ex temerario iuramento inducatur peccatū mortale.tex.ꝙ sic.et ibi nō.doc.in.c.i.de hiis que fi.a maio.par.ca.

¶ Que pena imponi debeat pro temerario iuramento.nō.xxii.q.iiii.qui sacramēto.et necesse.et c.si quis preuentus.ď iureiuran.sicut nris.qui cle.uel uo.rursus.adde glo.xxv.di.§.criminis.in fi.in glo.super ℣.iuramus.

¶ An capitulum ecclesie possit uenire contra statutum per singulos sine metu periurii glo.xii.di.in hiis.plene per doc.in.c.i.de hiis.que fi.a maio.par.ca.de materia.in.c.cōstitutus.de ꝛ͂ptis.et in cle.i.de regu.Pau.et do.Car.ibi in.iii.q.ui de nō.in.c.dilecto.de ꝑben.Archi.in.c.duobus.de ꝛ͂ptis.li.vi.et in.c.si a sede.de preben.e.li.

¶ An iurans non alienare sine licencia superioris hēat necesse in petitione licencie facere mentiōez de iuramēto.Io.an.et doc.de re.ec.nō alie.ut sup.

¶ An pactum.l.commissione in pignorib' firmetē iuramēto.Inno.tenet ꝙ sic in.c.significante.ď pigno.Io.an.et doc.de re.eccle.non alie.ut super.

¶ An clericus potest iurare laico.tex.ꝙ nō.xxii.q.ul.nullus.nō.xxii.q.iiii.in glo.summe.nō.in.c.i.de iura.calū.adde quod dixi sub dictiōe clericus.

¶ Ubi iuramentum est illicituz ex parte recipientis pōt compelli recipientes ad absoluendum iurantē de iureiuran.c.i.sed an super tali compulsione iudex secularis sit iudex competens.Frede.de Se.tenet ꝙ sic consilio suo.c.xvi.uide in.c.ii.et.de iureiuran.libro sexto.

¶ Jurans in animam alicuius debet respondere illud quod domino uidetur non quod sibi fm Inno.in.c.ii.de iura.calum.et in.c.ad hec.de testi.

¶ Juramentum habetur loco probationis.ut.l.nō erit.§.dato.et.l.sed et si.§.pe.ff.de iureiuran.nō.de ꝛ͂ptis.statutum.§.cuz uero.li.vi.et ibi Archi.ar.contra.ff.de iureiuran.l.eum qui.in prin.ff.de ritu nup.l.in eo.in princi.

¶ Recusans propter conscientiam iurare ueritatē est reprehendendus.glo.de simo.et si questiones.circa princi.de heret.excōmunicamus.§.si q uero.

¶ An coniuges possint iurare inuicem perpetuam continentiam.glo.et doc.de regu.ueniens.xxxiii.q.v.quod deo pari.Inno.de conuer.coniu.dudum et de iureiuran.tua nos.ii.

¶ Si aliquis iurauit intrare religionez deinde iurauit contrahere matrimonium uel econtra quod istorum iuramentorum est seruandum.nō.Io.an.in addi.Specu.ti.de conuer.coniu.et in.c.ex publico.e.t.de spon.commissum.ubi uidetur ꝙ utrū ꝙ sit seruandum si ꝑmo iurauit contrahere et pꝰ ea ingredi religionem.

¶ Quid sit iuramentum fidelitatis et in quo cō
sistat. uide. xxii. q. v. de forma. plene p gl'. et doc.
in clemen. romani. §. ceterum. de iureiuran.

¶ An eo ipso q aliquis princeps iurat fidelitatem
alicui superiori suo puta dux regi uel comes. aut
baro duci subditi iurantis. censeantur subiecti illi
cui iuratur uel eius fideles. glo. singularis dicit q
non in preallegata clemen. romani. §. ceterū. quam
ego allegaui in anglia pro flādrensibus quādo dux
burgundie fuit absolutus a iuramento quo tene-
bat regi anglie auctoritate sanctissimi do. nostri
Eugenii pape. iiii. cuius uices tunc gerebam in reg
no anglie quod est bene notandum qa pluries pōt
contingere inter magnos principes.

¶ An et quando promittens factum alienuz per
iuramentum obligetur. glo. et doc. de spon. ex lrīs
ii. et. c. sicut. glo. est singularꝫ. i. q. vii. quotꝫ. cordis.

¶ Asserens pertinaciter in re licita non esse licitū
iurare est hereticus. glo. i. de resti. spol. olim. ꝑmo
et ibi doc. de iureiuran. et si xp̄us.

¶ Qualiter iurent conpurgatores alicuius. nō đ
pur. ca. quotiens. et. c. fi.

¶ Qualiter iuret. vii. manus propinquorum. dic
ut nō. glo. de frigi. laudabilem. ubi dicit q iurat
se credere illud esse uerum quod principalis dixit
idem glo. xxxiii. q. i. quod autem interrogasti. sup
ꝓ. iurauerant.

¶ De forma iuramenti quod prestat abnegans
scisma uel heresim. nō. Specu. ti. de iureiuran. ꝓ. il
lud aūt ōmittendum. tex. i. q. vii. quotiens. cordis.

¶ An et quando sacerdos debeat iurare uel non
habetur de iura. calum. c. i. ii. q. iiii. c. i. et. ii.

¶ Que sit pena periurii habetur in. l. ii. C. de re.
credi. vi. q. i. quicunq. in tex. et glo. lxxxv. di. flo
rentinū. in glo. xxiii. q. v. rex debet. ubi bona glo.

¶ Quot modis iuramentum dicitur illicitū. nō.
glo. xxii. q. iiii. in summa.

¶ Quis habet cognoscere an iuramentum sit ob
ligatoriū uel nō et de crimie periurii. et an aliquo
casu talia possint tractari corā iudice seculari. nō.
đ fo. compe. c. fi. li. vi. in glo. et ibi per Io. an. adde
quod nō. do. Anto. in. c. cum sit. de fo. compe. facit
quod habetur in. c. licet. de iureiuran. li. vi.

¶ Periurium non excusat aliquem a iuramento
oneroso. sed a fauorabili sic. doc. in. c. lrās. de pre-
sump. et in. c. i. de purga. ca. glo. fi. xxii. q. v. puuli.
glo. in. c. q̄stioni. de ap. Io. an. in. c. cum in ecclesiis
de maio. et obe. glo. xxiii. q. viii. aut pridem.

¶ Formam absolutionis a iuramento. uide. xv. q.
vi. auctoritatem. glo. in. c. quanto. de iureiuran. In
no. in. c. cum inter. de renūcia. glo. xxii. q. iiii. si ali
quid. glo. in. c. constitutis. de ꝓptis.

¶ Infamatus infamia iuris repellit a qualibet spe
cie iuramenti prestandi iudicialiter ad commodū
suum. uide tex. et glo. de pur. ca. c. i.

¶ Episcopus uel alius non debet absoluere a iura
mento etiam in casibus sibi permissis nisi precedē
te cause cognitione. Inno. in. c. ad aures. quod me.
cau. facit quod idem nō. in. c. ii. đ arbi. uide Io. an.
in addi. Specu. in ti. de iureiuran. in fi. ꝑtice.

¶ Iuramentū iocose factum nō illaqueat ad mor
tale. glo. xxv. di. §. criminis. Archidia. xxii. q. i. c.
si. ubi. uide.

¶ Iuramentum excludit presumptionez iurꝫ. tex.
et ibi glo. qui ma. accu. pos. cum in tua. glo. in. c. ex
litteris. de resti. in integrum.

¶ Abiuratione beneficii licet perdatur ius nō p
ditur possessio. doc. de ꝓptꝫ. c. ii. Inno. de renuncia.
ueniens. do. de ro. conclu. clxxxix.

¶ Iuramentum prestitum super materia iuris cō
munis limitabitur et interpretabitur per omnia si
cut ius commune. tex. et glo. in. c. ex parte. de cle.
non resi. Inno. de arbi. per tuas. de iureiuran. ueni
ens. et. c. ad nostram. iii.

¶ Iuramentum generale multas recipit conditio
nes. glo. de iureiuran. quemadmodum. de cle. nō re
si. ex parte. de spon. preterea. xxii. q. ii. beatus. gl'.
xi. q. iii. quod predecessor.

¶ Procurator iurat in animam domini constitu
entis. glo. in. c. ii. de iura. calump. li. vi. in ꝓ. ab ipsis
Io. an. in. c. presentium. de testi. e. li. in ꝓ. animas.
adde glo. fi. in clemen. ii. de procura.

¶ Que sit forma iuramenti quod prestat in ani
mam alterius. uide Io. an. in. c. presentium. đ testi.
li. vi. in ꝓ. in animas.

¶ An iurans in animam alterius sit periurus uel
al. peccet si scit illud quod iurat non esse licitum
siue uerum uide. Laud. et genze. in. c. i. de iureiu-
ran. in ꝓ. fidelitatis. et quod nō moder. ibi.

¶ An iurans soluere in certo termino si nō potest
propter paupertatem sit periurus. Bal. dicit q sic
x. col. si de feu. fu. contro. c. i. contrarium. nō. in. c
querelam. de iureiuran.

¶ Formam iuramenti prestandi per nuncium iu-
dicis. uide per Specu. ti. de cita. §. sequitur uidere
in. ꝓ. hoc autem. quod nō.

¶ Formam iuramenti prestandi per abbatē. uide
de simo. nec dei ecclesia per canonicos. uide de ꝓ.
sig. cum clerici. et dixi. s. de iuramento prestando
per rectorem ecclesie. uide de iureiuran. tua. dixi
supra de his. adde glo. xxii. q. v. de forma. alia gl'.
est. xxiii. di. quamq.

¶ Quid sit iuramentum temerariuz. glo. lxxxv.
di. florentinum. tex. xxii. q. iiii. quod dauid. gl'. ea.
cā. et. q. diffinitio. glo. xxv. di. §. al'. autē ea demuz.

¶ An periurꝰ sit infamis. doc. q sic. glo. est in. c.
fi. de iureiuran. li. vi. glo. e. ti. querela. et in. c. quā
to. in glo. fi. glo. i. ꝓ. periurum. in. c. uenerabilem. đ
elec. doc. in clemen. i. de iureiuran. glo. xvi. q. i. qui
cunq. tex. vi. q. i. infamis. glo. xxii. q. v. si quis cō-
uictus. Archi. xv. q. vi. auctoritatem. et. c. infames
optimꝰ tex. iii. q. v. ꝯstitutumꝰ. glo. magna. ii. q. vii.
ipsi apostoli. in ꝯtruz facit tex. de testi. testimoniū

¶ An clerici compellantur iurare obedientiam in
in manibus prelatorum suorum. glo. et doct. in. c.
iii. de maio. et obe.

¶ Iurans aliquid contra ius est ꝑiurus. tex. et gl'.
in. c. ad nostram. iii. de iureiuran. de his que ti. a
maio. p. ca. c. i. glo. lxxxv. di. florētinum. glo. xxii.
q. iiii. diffinitio. tex. et glo. de iureiuran. sicut. glo.
fi. e. t. c. i. li. vi.

¶ Qui est de uniuersitate si recusat iurare in uni
uersitate perdit priuilegium. Bal. x. col. de contro
uer. feu. apud pa. ter.

¶ Iuramentum obligat ad ꝑiurium licet nō fuerit
seruata forma iuramenti. Io. an. in addi. Specu. in

ti·de teste·§·sequitur·℘·quid si.

¶ An pater potest reuocare iuramentū filii·glo·xxii·q·ii·puella·

¶ Late periurus dicitur is q temerarie iurat·glo·fi·in·c·i·de iureiuran·li·vi·

¶ Si is qui est de consilio ciuitatis uel principis iurat non reuelare secreta consilii an possit reuelare absq; metu periurii secreta cōsilii illicita·dic q sic·glo·singu·in·c·ego enim·de iureiuran·in ℘·nulli pandam·facit·c·i·de iureiuran·li·vi·in glo·glo·xiii·di·nerui·

¶ Juramenta illicita uel temeraria non sunt seruanda·de iureiuran quemadmoduz·et·c·sicut nostris·et·c·cum quidam·et·c·sicut ex litteris·Item que prioribus preiudicāt·e·t·tua·et·c·intellecto·et·c·eam te·et·xxii·q·iiii·diffinitio·et·c·in malis·

¶ Jn quibus casibus uel diebus licite iuratur·uel non·no·de elec·significasti·de feri·c·i·de iureiurā·nullus·xxii·q·v·decreuit·

¶ Si quis iurat non uenire contra uenditionez an audietur tanq̄ deceptus ultra dimidiaz iusti precii·uide de emp·et uendi·cum cām·

¶ Jn quibus casibus debet quis iurare se simila non facturum·uide de purga·ca·inter·de sen·ex·ex tenore·

¶ Juramentum prestitum collegio non obligat iurantē singularibus·Inno·de ℘·sig·cum clerici·

¶ An ex iuramento uniuersitatis ligenē successores uel absentes de uniuersitate·Io·an·q non·de sen·ex·si sentēcia·li·vi·super glo·antepenul·adde quod scribit·s·Tho·scda scde·q·xcix·

¶ Juramentum potest suscipi per procuratorem tex·de elec·significasti·et etiam prestari·uide in cle·i·de iureiuran·

¶ Si peto a te·x·et tu iuras ea non debere et nihilominus tu eras debitor in quinq; tu es periurus Bar·in·l·ii quis cum totum·§·i·ff·de ex·rei iudi·ubi uide·

¶ An iurans uerum credens illud esse falsum sit periurus·do·Anto·in·c·quanto·de iureiurā·qd econtra·Inno·et Hosti·in·c·fi·de iura·calum·

¶ An is qui uouit non iurare pōt compelli per iudicem ad iurandū·Io·an·in·c·quia plerisq;·de offi·or·li·vi·tenet q sic·facit glo·in·c·cum ecclesia·de immuni·ec·in ℘·effusione·Specu·in ti·de iura·calum·§·super·℘·quid si reus·

¶ An ueniens contra fidem prestitā sit periurus et infamis·dixi·s·adde Specu·ti·de arbi·§·fi·℘·iz pone·glo·ne prela·ui·suas·c·fi·in glo·glo·in·c·constitutus·de transac·et an talis potest priuari beneficio sicut piurus·Rota tenet q nō cōclusi·cxxxii·Archi·xxii·q·v·iuramenti·Io·an·in·c·i·de sepul·li·vi·glo·in·c·clericus·de iureiuran·

¶ Juramentum de ueritate dicenda non excludit iurantem quando potest respōdere de his que nouit per creduitatem indubitatam·uide Innocē·in c·fi·de iura·calum·et in·c·ex litteris·de iureiurā·Archidia·iii·q·ix·testes·

¶ An priuilegium uel statutū tollēs omnia impedimenta contra ea facientia tollat etiam iuramentum in contrarium prestitū si de eo nō fit mencio uide glo·et doc·in·c·cum nō deceat·de elec·li·vi·uide in·c·cum aliquibus·de ℘ptis·e·li·

¶ An lite finita per iuramentum admittantur probationes in contrarium·Io·an·in·c·eos·de tempo·or·lib·vi·tex·et glo·in·c·et si xp̄us·de iureiuran·tex·et glo·vi·q·iiii·quod semel·quod nō·de elec·quia ꝓpter·Io·an·de ℘ptis·in·c·statutuz·§·ii·li·vi·

¶ An iuramentum per qd quis inducitur ad peccandum uenialiter obliget iurantē·glo·q nō·xxii·q·iiii·si aliquid·doc·de pac·c·ii·li·vi·

¶ An ualeat statutum inualidans iuramentū prestitum super contractu·uide nō·de iureiuran·cuz contingat·

¶ An electus debeat iurare statuta ecclesie ante confirmationem uel post·glo·viii·q·iii·in summa Io·an·in·c·i·de iureiuran·li·vi·tex·in clemē·i·e·t·lxiii·di·quia sancta·tex·c·di·causarum·glo·ea·di·in cā·tex·xxiii·di·quamq̄·xxviii·di·de siracusane

¶ Periurus priuari potest beneficio·glo·in·c·fi·de iureiuran·li·vi·e·t·querelam·et·c·tua nos·

¶ Juramentum prestituz super materia dubia nō interpretatur s̄m intellectum iurantis in foro cōtentioso secus in penitentiali·Inno·de iureiuran·ueniens·facit quod dixi·s·

¶ Juramentum semper debet stricte interpretari propter euitationem periurii·Archi·xxii·q·ii·ne qs arbitretur·glo·et doc·in·c·cū clerici·de ℘·sig·

¶ Quotiens quis uenit cōtra iuramentū totiens uidetur commisisse periurium·glo·vi·q·i·imitare·c·ad apostolice·de re iudi·li·vi·xxv·q·i·c·ii·in cōtrarium·tex·in·c·cum haberet·de eo q du·in ma·

¶ An si iuraui nō impetrare ꝑuilegiuz et postea illud ipetro possū illo uti·uide de iureiuri·petitio·

¶ An in iuramento intelligatur excepta auctoritas iudicis·glo·in·c·cum in ecclesiis·de imu·eccle·Archidia·xv·q·vi·auctoritatem·Specu·ti·de citatio·§·contra citationem·in fi·

¶ Tutor non iurat in animam pupilli sed suā·Io·an·in·c·presentium·de testi·li·vi·Bar·in·l·qui bona fide·§·si alieno·ff·de dam·infec·

¶ An pupillus in causa sua possit iurare de calumnia·glo·in·l·ii·§·quod obseruari·C·de iura·calum·Inno·in·c·fi·de iura·calum·do·Antō·e·t·c·penul·

¶ Quid in tutore diuersorum pupillorum litigantium an iuret pro utroq; de calumnia·uide glo·in d·l·ii·§·quod obseruari·C·de iura·calum·

¶ An iuramentum prestitum sub una re comprehendat species illius rei·glo·et doc·in·c·accusatus de hereti·li·vi·

¶ An episcopus quando prestat iuramentum debeat tangere scripturam·dic q non per·c·fi·de iura·calum·adde nō·in·c·ut circa·de elec·li·vi ubi glo·Pau·in cle·constitutionē·§·i·de elec·dixi sub dictione episcopus·et dixi supra·

¶ An iuramentum relatum ad actum uerum uerificetur etiam in actu ficto·glo·q sic·in·c·ex pte de cle·non resi·

¶ An iuramentū obtineat uim snīe·Inno·in·c·fi·qd me·cau·Io·an·in·c·eos·de tempo·or·li·vi·glo·in ℘·finita·in·c·i·de liti·conti·eo·li·

¶ Qualiter iurare debeat uniuersitas·dixi supra uide Bal·x·col·quo tempo·mi·inue·c·i·

¶ Juramentum non est proprie probatio sed q̄si Bal·x·col·d̄ consue·rec·feu·c·i·et d̄ feu·cognitio·c·i·§·sciendum·et de pa·iu·fir·§·conuenticula·

¶ Quid sit iurare. uide glo. xxii. q. i. in summa. tex. ii. q. vi. si quis p̄sbiter. Bal. x. col. de pa. iu. fir. §. item sacramenta.

¶ Quare fuit inuentū iuramentū. uide glo. xxii. q. i. in summa. p. s. Tho. sc̄da sc̄de. q. lxxxix. qui dicit q̄ iurare est deū testē inuocare seu adducē. De cau̅ uero institōnis iuramēti. uide i summa pisana sub dictione iuramentum. i. in principio.

¶ An procurator excommunicati admitteat̄ ad iurandū. uide glo. de excep. dilecti. Archi. iii. q. vi. omnibus. vi. q. i. quicūq̄. Io. an. in. c. i. de lit. cont. li. vi. dom. Anto. de iudi. intelleximus. tex. et glo. xxii. q. v. pātuuli. glo. in. c. accepta. de resti. spol̄. et ibi uide. dixi de iudi. intelleximus.

¶ Appellatio nō suspendit executionem iuramēti quod pōt seruari sine interitu salutis eterne. Inno. de maio. et obe. dilecti. in fi.

¶ Plus ualet iuramentū q̄ presumptio. glo. in. c. fi. qui. ma. accusa. pos.

¶ In dubio presumitur q̄ iurans uelit seruare iuramentum. Barto. in. l. ii. ff. de capti.

¶ Non dr̄ piurus q quantū in se est seruat iuramētum licet non hēat effectuz. tex. xxii. q. ii. querit.

¶ An iurans id non credere quod ꝓbat postea fit periurus. Io. an. in. c. fi. de iura. calum. glo. in. c. is autem. xxii. q. ii.

¶ Non dicit̄ uenire contra iuramentum q id fuat quo ad mentem licet non quo ad uerba. xi. q. iii. antecessor. et ibi Archi. ubi etiam glo. et in. c. se.

¶ An iurans non exire domum debeat uenire si citatur a iudice. Archi. q̄ sic. xv. q. vi. auctoritatez Lap. de preben. si cui. li. vi. Specu. in ti. de cita. §. contra citationem. in fine.

¶ An iurans aliquid indifferens quod potest esse bonum et ex tempore uel alia cā potest esse malū si eueniet casus q̄ sit malū potest cōtrauenire iuremento. Archi. xxii. q. ii. super glo. summe. idem. ca. cā. q. iiii. si aliquid.

¶ Quod dicatur incautum iuramentuz. uide tex. xxii. q. iiii. tribus.

¶ Iuramentum prestitum parti non obligat nisi parte consentiente. Archidia. xxii. q. v. quacunq̄. Io. an. in. c. sicut. iii. de iureiuran.

¶ Iuramentum prestituz non suo iudici nihilominus est seruandum. Inno. in. c. cum inter. de renū.

¶ An iuramentum sponte oblatum plene probet Io. an. in. c. ii. de cle. percus. Hosti. de restitu. in integrum. ex litteris.

¶ Iuramentū prestitū contra prohibitionem statuti laicalis dirigentis ꝓhibitionem ad p̄sonaz nō obligat iuranté. Bar. in. l. is cui bonis. ff. de ꝟ. obli. Bal. x. col. de pac. iu. fir. §. item sacramenta.

¶ An iuramentum calumnie debeat in eadem cā iterari. tex. in. c. ut circa. in fi. de elec. li. vi. glo. in c. litteras. de resti. spol̄. in ꝟ. iuramento.

¶ An imperator pōt sua lege tollere iuramentuz Io. an. in. c. tua. i. de deci. uide in. c. quemadmoduz de iureiuran. do. Anto. in. c. cum contingat. c. t.

¶ An ueniens contra iuramentum suum peccet mortaliter. Archi. xxii. q. i. considera. et. c. berennius. glo. xxii. q. iiii. qui sacramento.

¶ Quando sacramentum dicatur ducere aliquid in deteriorem exitum. Archi. xxii. q. iiii. si aliqd.

¶ Iurās aliquid seruabile sine periculo anime pōt petere absolutionem a iuramento ut ui nō teneat̄ adimplere. Archi. viii. di. que contra.

¶ An iuramentum quod fit subditis per superiorem habz uiz iuramēti. Archi. ii. q. v. si qs p̄sbiter.

¶ An ubi requirit̄ proprium iuramentum pōt prestari p procuratorē. glo. et ibi Io. an. in. c. ut circa. de elec. li. vi. de ꝯptis. statutū. §. cū uero. e. li. glo. in. c. ii. de iureiuran. e. li. adde quod dixi supra.

¶ Iurans dicere ueritatem non debet dicere ea q̄ sunt omnino occulta. Lau. in porhemio. cle. super ꝟ. scrutinio.

¶ In possessorio recuperande etiam in beneficialibus defert̄ iuramentum in supplementum probationis. tex. et glo. de procura. ex insinuatione.

¶ Delatio iuramenti in defectum semiplene probationis non fit quando aduersarius uult plene ꝓbare oppositū. uide Io. an. in p̄alle. c. ex insinuatiōe.

¶ An et quando iuramentum dicatur principale uel accessorium ad contractum. uide Bal. x. col. de pa. iu. fir. §. item sacramenta.

¶ Iuramentum potest prestari solo sermone absq̄ alio tactu scripture. ii. q. uii. quanto et. c. se. de iu. calum. c. fi. Pau. in clemen. i. de heret. Bal. in dicto §. item sacramenta.

¶ Iuramentum prestitū super iura pertinenti ad tercium nō obligat iuranté. tex. est in. c. si diligēti de prescrip. glo. in. c. constitutus. de ꝯptis.

¶ An in causa monachatus et matrimoniali deferatur iuramentum in supplementum probationis. uide Archi. ii. q. iiii. si quis pres biter. uide l. l. iii. §. iii. in glo. ff. de iureiuran.

¶ Quis potest esse periurus in foro contentioso et nō in foro penitētiali. uide glo. de iureiur. breui

¶ Quis pōt cognoscere de iuramēto. et an iudex laicus pōt cognoscere et nunqd ep̄us pōt cognoscere de iuremēto iudeoꝝ uel hereticoꝝ iter se p̄stito uide Bal. x. col. de pa. iu. fir. §. item sacrameta. ubi etiā tractat an iuramentū prelati ualidet contractum ꝯ ecclesiā. de q̄ p Io. an. in. c. grauis. de depo.

¶ An iuramentum prestitum contra prohibitiōz iudicis ualidet actum. uide Bal. in dicto. §. item sacramenta. ubi atiam tractat an iuramentuz filiifamilias uel serui sit obligatorium.

¶ In omni iuramento sufficit dicere uerum s̄m cōscienciam. uide Bal. x. col. de pa. constan. in ꝟ. concesse. Io. an. in. c. p̄sentium. de testi. li. vi. tene etiaz menti quod dicit Bal. in preallē. uer. concessa. q̄ si officialis debet iurare in ingressu officii et non iurat potest repelli. quod nō.

¶ An post conclusionem in cā potest deferri iuramentum in supplementum probationis. Bal. x. col. de controuer. inuest. §. antepenul. ubi notabiliter dicit q̄ illis casibus quibus a iure requiritur certus numerus testiū non habet locum delatio iuramēti in supplementum probationis. uide Lodo. in repetitione. l. admonendi. ff. de iureiuran.

¶ An deciso aliq̄ articulo p iuramētuz ptis admittat̄ ꝓbatio in contrariū. Io. an. in. c. ii. de tēpo. or. li. vi. de ꝯptis. statutum. §. cum autem. eo. li.

¶ Qui sunt illi qui non admittuntur ad iuramentum. et an sacerdotibus liceat iurare. uide. s. Tho. sc̄da sc̄de. q. lxxxix.

¶ An liceat iurare per membra dei uidetur q̄ nō xxii. q. i. si qs per capillū. nō. in auten. ut nō luxu. contr. natu. in rubro et nigro. Mathe. v. xxii. q. i. si aliqua. de iureiuran. et si xp̄us.

¶ Si debitor iurat se soluere certo tēpore et impeditus nō soluit an sit periurus. dixi de hoc. s. ad de. s. Tho. scd̄a scd̄e. q. lxxxix. et. xcviii.

¶ An paganus q iurat p falsos deos teneat. dixi s. uide in. l. iii. §. si. cum. l. se. ff. de iureiuran. adde sanc. Tho. scd̄a scd̄e. qōne. xxviii. uide i. c. mouet. xxii. questione. i.

¶ An clericꝰ qui iurat seruare statuta edita i ecclesia sua si postea fiat nouuz statutū teneat illud seruare. uide. s. Tho. scd̄a scd̄e. q. xcviii. qui dicit q̄ non q̄ iuramentum non extendit ad futura tñ tenet illud seruare si est licitū tanq̄ statutū. eccl̄ie

¶ An is cui aliquid permittitur per iuramentum possit iurantem liberare a uinculo iuramenti. dixi s. in diuers locis. adde. s. Tho. scd̄a scd̄e. q. lxxxix. ubi etiā tractat an in iuramento possit dispensari et per quem.

¶ Iuramentum qd̄ debet facere electus in ep̄m an suam consecrationem ponit. xxiii. di. quamquam.

¶ Iuramentum debet prestare archiep̄us antequā pallium capiat. c. di. prisca. et. c. optatum. uide i. c. significasti. de elec. et quod ibi nō.

¶ Sacerdotes non debent iurare pro leui cā. ii. q. iiii. si quis presbiter. et. c. uerum.

¶ Subditi non tenentur iurare superioribus suis excōicatis. xv. q. vi. nos sanctorum predecessorū c. iuratos. adde quod dixi sub dictione excōicatio

¶ Iuramentum non est fugienduz tamq̄ malū nec appetendū tanq̄ bonum. xxii. q. i. ita ergo.

¶ Qui frequenter iuramentum facit facile incurrit periurium. xxii. q. i. ita ergo. et. §. item non uobis. et. §. ex premissis. ea causa et. q.

¶ Iurare non est malum sed iuramentuz recipere malum est qd̄ nō est peccatū sz pena peccati. xxii. q. i. ex premissis. uide de iureiuran. et si xp̄us.

¶ Iurare per demones ueraciter minus malū est q̄ iurare per deum fallacit̄. xxii. q. i. mouet. et. §. omnis a deo potestas.

¶ Non omnis iurans falsum est periurus nisi sit i dolo. xxii. q. ii. animaduertendum.

¶ Non seruans iuramentū illicitū nihil inde trahit culpam ex piurio sed dolore debet q̄ male iurauit. xxii. q. iiii. §. ex his itaq̄.

¶ Iurare cogens aliquez reus est criminis illiꝰ si ille periurat. xxii. q. v. qui compulsus.

¶ Prelatus qui iurauit nō repetere rem quā alienauit uel q̄ spoliatus est et pōt nō obstāte iuramēto eā repetere. de re. eccle. nō alie. si qs p̄sbiteroꝝ d̄ insti. cū uenisset. et d̄ iureiurā. puenit. et ibi nō.

¶ Iuramentum calumnie est cum quis iurat bona fide et non animo calūniandi cām mouisse. uel q̄ putans se bona iusticia uti ad reluctanduz uenerit C. de iura. calum. l. ii. §. i.

¶ An sufficiat solum iuramentum citati qui non apparuit in termino ad faciendum fidem de impedimento. nō. iii. q. v. quisquis. in fi. de resti. in integrum. c. i. de dolo et contu. c. i. li. vi. sup glo. ii. et plenius ibi per Io. an. super ꝟ. condemnare.

¶ De iuramento in litem et quomō formetur in eo libellus et sententia. uide in Spe. ti. de iureiu. §. i. ꝟ. ut autem. et se.

¶ Plures casus in quibus quis compellitur iurare. nō. d̄ elec. significasti. et ibi doc. ponunt ꝟ. p. x et fama fides zc.

¶ Iuramentum calumnie in se continet plura capitula que nō. in. c. i. d̄ iura. calum. ubi ponunt ꝟs.
Istud iuretur. q̄ lis sibi iusta uidetur.
Et si queretur uerum non inficietur.
Nil promittetur ut falsa probatio detur.
Vt lis tardetur dilatio nulla petetur.

¶ An ille q iurauit nō alienare pōt compromittere. uide Host. et Io. an. de arbi. cum tempore.

¶ Clericus productus in testem coram iudice seculari debet iurare i manibus clerici sacerdotij. & si iurat in manibus laici an p hoc uicietur iudiciuz nō. de iura. calū. c. i. et in glo. fi. que dicit q̄ non ad de q̄ clericus debz iurare corā iudice ecclesiastico xiiii. q. ii. quanq̄. Specu. in ti. de teste. §. sequit. ꝟ. quid de presbitero.

¶ Iuramentum sponte oblatum minoris est auctoritatis q̄ delatum a iudice. de hoc per Io. an. de resti. in integ. ex litteris. de cle. pereg. c. ii.

¶ Iuramentum legitur deum sepe fecisse. xxii. q. iiii. incommutabilis.

¶ Iuramentum calūnie potest tacite obmitti sed non remitti expresse. de iura. calum. c. i. li. vi.

¶ Iuramentum malicie recipit iudex quandocūq̄ sibi placet. c. ii. de iura. calum. et ibi glo. li. vi.

¶ Iurans de calumnia debet respondere p uerbū credit nō. de iura. calum. cum cām. in glo. i. de proba. quoniam contra. in glo. sup ꝟ. interrogationes. de re iudi. c. i. li. vi. in glo. penul.

¶ Iuratur in executionibus si non est iuratum in principali. de iu. calum. c. ul. li. vi.

¶ An iuramentum calumnie sit sup excōicatione prestandum. nō. de resti. spol. l̄ras in glo. magna.

¶ Iuramentum debet precedere taxationem. uide de elec. c. i. li. vi. de procura. constitutus. in glo. pe. q̄ me. eau. c. fi. in glo. penul.

¶ Ubi iuramento nō est addita certa forma debz iurari super euāgelia. in auten. si iudex C. de epis. et cle. nō. Inno. de iureiurā. et si xp̄us. Archid. de elec. ut circa. li. vi. uide. xxii. q. i. si aliqua.

¶ Iuramentuz et transactio se habent ut excedētia et excessa. ff. de iureiuran. l. ii.

¶ Contra iuramentum p̄prium non datur restitutio sed absolutio. de iureiuran. peruenit. i. sed contra iuramentum alienum datur restitutio. ff. de iureiuran. l. nam et postea. §. si minor.

¶ Cassato processu p̄pter iuris ordinē non seruatū in quo fuerat iuramentum prestitū debet in nouo iudicio idē iuramentū repeti. de elec. dudum. ii.

¶ Iurans seruire alicui si postea religionez ingreditur non tenet seruire et ideo nō seruiēdo nō est periurus. de iureiuran. peruenit. ii.

¶ Iurans soluere pecuniā debitori non pōt ei cōpensationem obicere nec dicere sortem extenuatā ex fructuū pceptiōe. de iureiurā. ad nr̄am. el p̄mo.

¶ Iurans de cetero nō esse q̄ aliquem astringit ui iuramenti non offendere eū nec in p̄sona nec in rebus. de iureiurā. petitio. pōt tñ esse contra illū defendendo iura ecclesie uel sua propria. ut ibi nō.

¶ An iurãs dicere puraꝫ et merã ueritatem possit suam ꝯfessionẽ reuocare. uide de accu. cuꝫ dilecti.

¶ Non uidet̃ uenire ꝙ iuramentum qui ex iusta causa deserit illud. ff. q satisda. co. l. fi. C. de trans ac. l. si ex falsis. Inno. de pigno. significãte. cum si.

¶ An aduocatus debeat iurare de calumnia. uide C. de iudi. l. rem non nouam. §. patroni. et de iura. calum. in pertractandis.

¶ Si quis iurauit residere in ecclesia an potest ꝓ suis negociis abesse et qualiter interpretanduꝫ sit tale iuramentum. nõ. de cle. non resi. ex parte.

¶ An quis debeat iurare ieiunus. uide. xxii. q. i. honestum. de testi. c. i. et ibi nõ.

¶ An iuramentũ sit loco solutionis. nõ. ff. de iure iurã. l. duobus. §. i. in glo. fi. adde. l. tutor. in glo. fi. e. t. et glo. in. l. si actor. C. e. t.

¶ Juramentum non solum requirit tactum scripturarum sed etiam uerba illorum qui iurare debet dicit Bar. in. l. qui iurasse. in princi. ff. de iureiurã. qui allegat. §. sed neq; in auten. de man. princi.

¶ An propter iuramentuꝫ quis impediatur oppo nere ꝙ donatio non est insinuata. uide Ang. in cõ silio suo. lxii. quod incipit. quia filia.

¶ Juramentum non durat extincto principali ꝑ prescriptionem. uide Ange. in consilio suo liiii. qđ incipit. ex pacto de re uendendo.

¶ An iuramentuꝫ minoris firmet diuisionẽ. uide Ange. in consilio suo. xlviii. qđ incipit. i themate.

¶ Juramentũ non confirmat contractuꝫ neq; obligat qñ statutum presumit illum simulatuꝫ propter aliquam solemnitatem õmissam ita ꝙ non requirat aliam facti probationem ut notabiliter dicit Bal. in. l. nec patronus. C. de op. lib. ideꝫ dicit Bal. quo statutum presumeret contractũ metu uel dolo factum. in auten. sacra puberũ. C. si aduer. uen. et ibi dicit Bal. ꝙ est bona cautela. et ideꝫ ibi dicit Saly. et cõmuniter doc. iuris ciuilis. sed canoniste tenẽt contrariũ quia semper indirecte possit tolli uirtus iuramenti per statutum. et plene dicit Io. đ imola. in. c. cum contingat. de iureiuran. faciunt cõtra dictam cautelã. c. quãuis. de pac. li. vi. de elec. uenerabilem. et de iudi. nouit. et quod ibi nõ.

¶ Quibus causis et litibus possit deferri iuramentũ. nõ. đ iureiur. l. iii. §. iii. i glo. C. e. t. l. in bone. in glo. ii. et ibi Cy. in. i. q. Bar. in. l. maritus. ff. de questi. de testi. tam lr̃is. in glo. ii. đ iureiu. c. fi.

¶ An iuramentum unius noceat alteri. nõ. ff. de iureiuran. l. iii. in glo. penul. et. c. quanto. eo. t. l. et quia. eo. t.

¶ Juramento delato et prestito nihil aliud queri debet et sic habet paratam executioneꝫ. tex. et ibi nõ. in. l. non erit. §. dato. ff. de iureiurã. et ibi Bar.

¶ An iuramentum informet pactum. nõ. in. l. iure gentium. §. quinimo. ff. de pac. nõ. C. đ op. li. l. i. in glo. imposite. et ibi Cy. in. q. v.

¶ An iuramentum delatũ popularibus actionibus preiudicet aliis. uide in. l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iureiuran.

¶ An iuramentum delatum possit deferri. nõ. ff. de iureiuran. l. iusiuranduꝫ. §. datur. in glo. i. ff. re. ammo. l. marcellus. §. fi. in glo. Specu. ti. de off. iudi. §. fi. ꝟ. vi. nõ. C. de iureiuran. l. delata. i glo. pe. nõ. C. eo. l. generaliter. §. finauté. in glo. petitioeꝫ. et in. c. fi. e. t. in glo. famosa.

¶ An iuramentum delatum possit recusari. nõ. ff. de iureiuran. l. manifeste turpitudinis. C. e. l. generaliter. in glo. fi. nõ. de iureiuran. c. fi. in glo. i.

¶ An iuramentum prestetur ubi actor plene probauit intentionem suam reus semiplene executioꝫ Cy. in. l. in bonefidei. in ul. q. C. de iureiur. Io. an. i c. fi. e. t. Bar. in. l. admonendi. ff. e. Specu. ti. de iure iuran. ꝟ. quid si actor. et ibi Io. an.

¶ Plures qõnes sup obſuatione iuramenti ponit Io. an. in addi. Specu. i ti. de iureiuran. sup ꝟ. rica.

¶ An iuramentum prestitum contra legem ualeat nõ. C. de legi. l. non dubium. in glo. fi. et ibi Cy. in xvi. q. nõ. in regula non est obligatorium. li. vi. et de iureiuran. cum contingat. in glo. ii.

¶ An iuramento stetur contra uillam ubi statutũ dicit ꝙ uilla resartiat damnum. nõ. Cy. in. l. si quãdo. in fi. C. unde ui.

¶ An causa decisa per iuramentuꝫ retractetur ꝑ textu periurii. nõ. C. de iureiuran. l. i. et ibi Cy. et l. fi. e. t. in glo. doc. in. l. admonendi. ff. de iureiurã. nõ. in auten. ut lice. ma. et aui. §. quod auteꝫ nobis in glo. testimoniũ. de pur. ca. c. ex tuarum. i glo. fi.

¶ An exceptio iuramenti in dubio sit in rem uel in personam. nõ. ff. qua. re. ac. non da. l. i. §. si fideiussor. in glo. in rem.

¶ An iuramentũ calumnie prestitũ a dño releuet ꝓcuratorẽ a satisdando de rato. nõ. ff. de ꝓcura. l. pomponius. §. sed et his. in glo. iudicatum.

¶ An iuramentũ de calumnia ꝓstetur plꝰ ꝙ semel nõ. insti. de fideius. in glo. iurauit. ff. de proba. l. cũ de indebito. §. i. in glo. obseruandum. uide Bar. ff. de dam. infec. l. qui bona. §. si quis stipulatꝰ. et ibi glo. in autẽ. de his que ingre. ad ap. §. fi. col. v. in auten. de instru. cau. §. si uero moriat̃. in glo. ꝓferenti. col. vi. in auten. de testi. §. si uero deducens. in glo. sacramẽto. col. vii. nõ. de elec. cum dilecti. in glo. iuramento. de iura. calum. c. i. et. ii. li. vi.

¶ In quibus causis prestetur iuramentum de calumnia et an in criminalibus. nõ. C. de iura. calum. l. i. in glo. ii. et ibi Cy. in. ii. q. Specu. de iura. calũ. §. ii. de iura. calũ. c. i. in glo. magna. et in. c. ii.

¶ An iuramentum calũnie prestet̃ in causis spiritualibus. nõ. de elec. cum dilecti. in glo. de iura. calũas. hodie est decisũ ꝙ sic i. c. i. de iura. calũ. li. vi.

¶ An iuramentum calumnie prestet̃ in cã appellationis. nõ. Bar. in. l. qui bona. §. si quis stipulaturꝰ. ff. de dã. infec. in. ii. oppo. et ibi glo. C. de iura. calũ. l. ii. §. ꝙ si actor. i glo. nouissime. Spe. ti. de iura. calũ. §. ii. ꝟ. qđ de cã appellõnis. et đ iu. ca. c. ii. li. vi.

¶ A quo prestet̃ iuramentũ calumnie in casibꝰ in qbus pater habet usufructũ an a pr̃e uel filio. nõ. C. de bo. ma. l. i. in glo. legitima. uide i. l. ii. §. qđ obseruari. in glo. ꝑsone. C. đ iura. calũ. et ibi Cy. in. i. q. Specu. e. ti. §. restat. ꝟ. sed an pater.

¶ An iuramentuꝫ calumnie possit prestari per ꝓcuratorem. nõ. Cy. C. si aduer. uen. auten. sacra. in ix. q. et in. l. ii. §. hoc autem. in fi. C. de iura. calũ. Specu. in. d. t. §. hoc autẽ in fi. Specu. e. t. §. restat ꝟ. quid ergo. de iudi. c. i. in glo. fi. li. vi. de iura. calum. c. fi. eo. li. Bar. in. l. qui bona fide. §. si alieno. ff. de dam. infec.

¶ An iuramentum calumnie remittatur clericis.

nō·in auten·de his qui ingre·ad ap·§·fi·in glo·cō tendentes·col·v·C·de epi·et cle l·ut clerici·i glo· iurare·nō·de iu·calum·l·ii·§·ꝫ quia ueremur in glo· remitti · et de iu a·calum·c·i·in glo· magna· Specu·e·ti·§·restat ꝑ·sed nunquid clericus·

¶ An anteq̄ prestetur tale iuramentum calumnie possit peti terminus ad deliberandū ·nō·Cy·C·de iura·calum·l·ii·in princi·in·v·q·Specu·e·t·§·fi·et ibi Io·an·nō·de iura·calum·c·cuꝫ cām·in glo·et in Spe·de pos·§·vi·ꝑ·item nō·et ꝑ·se·

¶ Hoc iuramentum de calūnia excusat de calūnia p̄sumpta non ab euidenti·nō ·Bar·ff·ad turpi·l·i·§·i·et in·l·qui solidum·§·terciam·ff·de le·ii·

¶ Hoc iuramentum de calumnia debet p̄stari ab actore etiam si reus non existat·nō·in auten·d ex hi·re·§·quia uero·in glo·colla·v·

¶ Condemnatus quia noluit iurare de calūnia po test appellare·Specu·ti·de iura·calum·§·fi·ꝑ·i·& ibi Io·an·nō·C·e·l·ii·§·qd si actor·in glo· pro con fesso·et ibi Cy·

¶ Quis debet prius iurare de calumnia actor uel reus·nō·C·de iura·calū·l·ii·in princi·in glo·actor· Specu·e·ti·§·ii·ꝑ·pone quod peto·

¶ In quibus rebus prestetur iuramentum in lite· nō·ff·de in li·i·u·l·nūmis·

¶ An iuramentum in litem retractet·nō·ff·de in li·iurā·l·in actiōibus·iuncta·l·cū furti·e·t·

¶ Prestito iuramento in litem ꝓpter culpam qd interesse ueniat·nō·ff·de in li·iurā·l·in actiōibus in glo·et·C·e·t·l·alio·in glo·do·malo·

¶ An iuramentum in liteꝫ deferatur ratione doli uel culpe·et an tm̄ contra dolosum uel eius heredē uide Ange·in cōsilio suo·cccx·quod incipit·porro adde nō·in·l·ii·in glo·ii·C·de in li·iuran·

¶ Iuramentū habet illam intrinsecam uirtutem quam habet ipsa peincipalis obligatio et eandeꝫ cō ditionem et naturam·ut in·l·fi·ff·qui satisda· co· et·l·fi·C·de non nu·pecu·de renun·cum inter· ne q; ultra astringit iuramentum q̄ illud quod sub iu ramento continetur·facit quod dicit Bal·in·l·nec patronus·C·de ope·li·et in·l·emptione·C·plus ua le·qd agi·adde tex·in·l·idubitati·C·de nō nu·pec·

¶ Forma libelli et sn̄ie de iuramento in litem·ui de in Specu·ti·de iureiurā·ꝑ·ut autem plenius·

¶ Iuramentum iudei non debet esse per xp̄m qa presumeretur in contēptum·Bar·et Bal·in·l·p̄ma constōne·ff·si tn̄ iurat tenet seruare sm̄ Bar·ibi q allegat Inno·in·c·et si xp̄us·de iureiuran·

¶ Ubi contractus uel actus non ualet propter ge neralitateꝫ quia specialis exigitur expressio ualet tamen iuramentum et obligat de iure canonico q; sufficit illa generalis cogitatio ut astringatur iura mento equitate canonum·ff·si quis cau·l· sed et si quis quesitum·et ibi Barto·

¶ An iurans seruare statuta si ex illa cā transgre ditur sit periurus·uide Inno·de consti·c·i·facit·l· pe·ff·de fer·et·l·si quis filio·ff·de iniu·rup·et ir· testa·Bal·in·l·obseruare·§·proficisci·in·xi·q·ff·d off·proconsu·et lega·

¶ In quolibet iuramento censet excepta legitia cā·ff·q·satisda·co·l·fi·nisi aliud disponat p̄ p̄ncipē ff·ad munici·l·imperatores·in princi·

¶ Ubicunq; peius est iuramentum seruare q̄ non seruare non ualet quia non tendit ad deteriorem exitum quod contingit sex modis de quibus la·e per Bal·in·l·si ad excludendam·C·de re·tre·

¶ Iuramentum habet uim litis contestate·ff·de iu di·l·sed·c·si restituatur·§·i·et·l·nam et postea·§· sed et si quis·ff·de iureiuran·

¶ Imperator potest super piurio dispensare·Cy· C·si contra ius uel uti·pu·l·fi· ubi recitat alios te nentes contrarium·

¶ Iuramentum habet executionem patam sicut sentencia·ff·de iureiurā·l·nam et postea·§·penul· expressius·§·de re iudi·l·post rē·Bar·in·l·sed et si possessori·§·fi·ff·de iureiuran·ff·qui·mo·pig· ud ipothe·solui·l·penul·

¶ In iuramento ꝯscientie uel purgationis non ha bet locū relatio·ff·de iureiuran·l·i·et ibi·Gui·tex· in·l·marcellus·ff·re·āmo·glo·C·de his qui ad ec· confu·l·presenti·§·sic ubi·

¶ Si detuli tibi iuramentū ut iures p deuꝫ et tu iuras p filiū·an ualeat glo·in·l·non erit·ff·e·

¶ Iuramentum potest deferre qui habet admini· strationem bonorum·l·iusiurandum·qd ex conuē tione·§·i·ff·de iureiuran·Item is cui solui potest· ut·l·seruus·et·l·se·e·t·Item qui potest alienare et rem in iudicium deducere·ut·d·l·iusiurandum qd ex conuentione·§·si tutor·

¶ Iuramentum habet uim pacti·ff·de iureiuran· l·sed et si seruus·Item solutionis·ut·e·t·l·tutor·§· prodigus·Item acceptilationis·ut·e·t·l·iusiurandū a debitore·uide·C·e·l·generaliter·

¶ Iuramentum per quod aufert libera facultas testādi non p̄iudicat iurāti·ff·de iure pa·l·si iura· uero·Bar·in·l·eū q·§·si libertus·ff·de iureiurā·fa ciunt nō·in·l·si qs·in p̄nci·testamenti·ff·de le·iii·

¶ Iuramentum in dubio intelligitur delatum ut iuretur per deum·ff·de iureiurā·l·qui per saluteꝫ hodie intelligitur delatum ut iuret· ad sancta dei euangelia·dictum est Io·an·in·c·et si xp̄us·d iure iurā·Bar·in·d·l·q p salutem·

¶ Administratio ciuitatis uel prelatus non com· pellitur prestare iuramentum·Inno·de iureiuran· c·penul·pōt tamē si uult nec exigitur speciale mā datum quia sufficit q; sit ꝓcurator·ff·de iureiur· l·nam et postea·§·iusiurandum·

¶ An deferens iuramentum possit penitere· uide ff·de iureiurā·l·si non fuerit·

¶ Ex delatione iuramenti quis quasi contrahit· ut·ff·de pecul·l·depositi·§·i·

¶ Ubi malicia presumitur purgari potest per iu· ramentum·ff·ad·l·iul·repe·l·fi·Cy·C·de procur· l·qui stipendia·

¶ Ad hoc ut iuramentum roboret contractū de bet specifice prestari super contractu al·genera· le non roborat·Cy·in auten·sacra puberū·C· si ad uer·uen·et ibi Barto·

¶ Si statutum peohibꝫ contrahere puta q; nullus contrahat cum minore absq; consensum duoruꝫ cō sanguineorum iuramētum eo casu non obligat sm̄ Bar·in·d·auten·sacra puberum·

¶ Libertus promittēs patrono obligatur ex iura· mento·ff·de libe·cau·l·fi·§·fi·ff·d ma·testa·l·sed ante·uide in·l·ut iurisiurandi·ff·de op·liber·

¶ Si petebam centum et ꝓbaui d·l·nolo deferre

iuramentum de aliis. l. aduersarius. uult iurare super toto et nõ aliter an sit audiẽdus. Guil. dicit ꝙ non. ff. de tribu. l. quid in heredem. § eligere.

¶ Iuramentum minorꝫ non soluz ualidat contractum sed etiã distractũ ut ꝗetationẽ. glo. in. l. ii. ff. de ꝗben. emp. Bar. i auten. sacra. C. si aduers. uen.

¶ Si contractus deficit quia non interuenit auctoritas tutorum an per iuramentum ualidet. Cy. tenet ꝙ sic in. d. auten. sacra. in. vii. q.

¶ An dispositio dicte autẽ. ualidet contractum fideiussoris pupilli. Cy. ꝙ nõ quia odiosa et sic extenditur. Bar. contra quia fauorabilis anime.

¶ Iuramentum corporaliter prestitum est maioris potentie q̃ non corporaliter prestitum. tex. in l. si alterius. C. si mi. se ma. dixe.

¶ Regulariter non statur iuramento alicuius nisi habeat presumptionem pro se. fallit ubi est difficilis probatio ut in expensis et in rebus ablatis ꝑ uim. glo. in. l. ꝗperandũ. § et si qdem. in ꝟ. sacramẽto. C. de iudi. dic ut ibi et in. c. fi. quod me. cau.

¶ De multiplici effectu iuramẽti. uide nõbiliter in. l. generaliter. C. de re. cre. in glo. in ꝟ. ꝓbitiões

¶ Iuramentum quandoꝗ prestatur alicui altari tacto. ut. d. l. generaliter.

¶ Sicut transactio nõ põt fieri super testamẽto incognitꝭ uerbis testamenti sic nec iuramentum ꝑstari. tex. est et glo. in. l. fi. C. de iureiuran.

¶ Ubi non ualet pactum non ualet etiam iuramẽtum. uide Cy. in. l. i. in. iiii. q. C. de pigno. ac.

¶ Iuramentum de non faciendo habet in se tacitã renunciationem. uide Cy. in. l. ii. C. de rescin. uen.

¶ Iuramentum nõ trahitur ad ea que nõ sunt uerisimiliter cogitata. uide. C. de nõ nu. pecu. l. fi. ff. ad muni. l. fi. ff. de iurepa. l. adigere. § fi.

¶ Iuramentum in dubio uidetur ad pleniorẽ cãm ꝑstituz. glo. in. l. i. §. fideiussor. ff. qua. re. ac. nõ da.

¶ Iuramentum geminat contentum in iuramento et equipollet illi clausule si nõ ualet qđ agitur zc. Bar. in. l. i. §. si qs ita. ff. de ꝟ. ob. qui allegat. l. cum pater. § filius matrem. ff. de le. ii.

¶ Ubi congrue aliqua probatio haberi nõ potest statur probationi per iuramentum. uide. C. qñ uꝫ qui. quarta pars debe. l. ii. li. x.

¶ Iuramentum de non conueniendo recipit cõditionez nisi alius casus euenerit ex quo uoluerit uerisimiliter iurans conuenire. Bar. in. l. ticia. §. imperator. ff. de le. ii.

¶ Iuramentum est seruandum in sua forma specifica unde si promitto et iuro tibi dare. x. ĩ. annũ non possum compensare cum alio debitore te inuito. probatur in. c. ad nostram. i. de iureiuran. et ibi doc. tenent hᵒ. lꝫ Bar. dixerit contrarium. in. l. am plius. in fi. ff. rem ra. ha.

¶ In obligationibus facti si interuenit iuramentum quis potest cogi precise ad factum ꝑ promissum. dixi aliqd supˢ nec liberatur soluẽdo interesse ar. d. c. ad nostram. facit. de elec. uenerabilem. ad fi. pro hoc est glo. nõbilis in. l. si pecuniam. in prin. ff. de condi. ca. data. idem tenet Bal. x. colꝰ. in usi. feu. in princi. in. ii. car. do. Anto. in. c. ex ꝛcepto. de iureiuran. facit. l. fideicommissa. § ul. ff. de le. iii. quod adde ad ea que diximus supra.

¶ Differentia est inter iurare seruare statuta et contenta in statutis. ut nõ. in. c. i. de hiis que fi. ma. p. ca. Bal. in usi. feu. in prin. circa fi. scđe carte.

¶ Ratione iuramenti ad obseruantiam contractꝰ prestiti quis efficitꝰ đ foro ecclesiastico. ut in. c. fi. de fo. cõpe. li. vi. non tamen heres iurantis. ut nõ. Inno. et Io. an. de iureiuran. ueritatis.

¶ Ubi interuenit iuramentum etiam inter laicos non seruatur in curia epĩ ius ciuile sed canonicum ut in. c. ii. de pac. li. vi. et in. c. licet mulieres. de iureiuran. eo. li. Bal. in. l. i. C. de re. cre.

¶ Licet ille cui prestitum est iuramentum possit illud remittere ut dixi. s̃. tamen post incursuz periurii non posset remittere periurium et penam infamie. nõ. Bal. in autẽ. quod eis. C. de nup. qđ nõ.

¶ Iuramentum habet tacitam conditionem necessitatis urgentis. Io. an. in addi. Specu. ti. đ sta. mo. §. i. ꝟ. xx. queritur. facit. l. imperatores. in princi. et quod ibi nõ. Barto. ff. ad munici.

¶ Iuramentum extinguitur morte iurantis ſm Inno. in. c. ueritatis. de iureiuran. dixi. s̃. et ideo mortuo iurante non est necesse ꝙ heres eius petat se absolui ſm Bal. in auten. ad hec. C. de usuri.

¶ Licet pars iurauerit suꝑ positionibus respondere ueritatem poterit tamen suam responsionem ut erroneam reuocare non tamen eam interꝑtari uel excusari. Inno. in. c. cum dilectus. de accu.

¶ Iuramentum prestitum de aliqua re petẽda intelligitur inuito illo cui iuratur. unde si ille uelit potest peti. Inno. in. c. i. de renun.

¶ Iuramentum prestitum per sindicuz uniuersitatis super contractu uniuersitatis ipsius operatꝰ ut ipsa uniuersitas non restituatꝰ in integruz sicut in minore ſm Bal. in. l. generaliter. in secunda colꝰ. C. de re. cre.

¶ Iuramentum non inducit obligationem ubi nõ intentatur factum obligatorium. Bal. in. l. finali. C. de fideius.

¶ Si statuto cauetur ꝙ in causis damnorũ datoꝝ sufficiat peobatio per iuramentum sufficit iuramẽtum etiã ad ꝓbanduz dominiũ rei secus si dicat ꝙ sufficiat iuramentũ dominii nã tunc debeat ꝓbari dominiũ. uide Bal. in. l. i. C. de iureiuran.

¶ Iurans seruare consuetudinem tenetur tm̃ ad laudabilem et prescriptaz ſm Inno. in. c. dilecti. đ maio. et obe.

¶ Si prelatus uꝫ officialis iurauerit mihi dare aliquid eo remoto a ꝑlatura uel officio non tenetur de no. op. nun. c. ii. de iureiuran. quemadmodum. ff. de solu. l. cum quis. dominus Anto. in. c. uenerabilem. de elect.

¶ Quando obligationem tollat iuramentum. nõ. ff. de solu. l. stichum. § naturalis. Barto. ff. de iureiuran. l. tutor. § fi. et ibi nõ. in glo. fi. adde nõ. in l. generaliter. C. eo. in glo. probationes.

¶ Iuramento inest multis modis tacita conditio qua non impleta non incurritur periuriuz. Primo inest hec conditio si pactum seruaueris. C. de non nume. pec. l. fi. facit. l. quero. § inter. ff. loca. Scđo si iudex non precipiat contra. ut. l. mulier. ff. de lege. cõmis. Tercio nisi fuero absolutus. de iureiurã. c. i. et. c. sicut. Quarto si iuro stare mãdatis iudicꝭ uel arbitratorum intelligitur ſm ꝙ bonus uir mãdaret. ff. de regu. iu. l. non uidetur. § qui iussu. nõ.

de iuresur. ā. quintauallis. Quinto ex natura rei ut si iuro soluere dotem intelligit̃ conditio si nupcie sequantur. ff. de iu. do. l. stipulationem. et. l. tali. nisi forte promissor uoluerit pure teneri. et ita intellige nō. in. l. ticio centom. §. ticio genero. ff. de cō di. et de. Sexto ex qualitate persone ut si iuro soluere officiali ad tempus et interim remoueat̃ nō teneor. ff. d̃ solu. l. quod si forte. §. i. et dixi. s̃. Septimo si res in eodem statu pmanserit. ar. l. quod si seruus. ff. de condi. ob cau. dixi. s̃. Octauo si iuro factum alienum intelligitur quod faciam et curabo iuxta posse. de spon. ex litteris.

¶ Generalis intellectus et cōmunis presumptio hominum dat intelectum iuramento. Inno. d̃ spōuenies. ff. de aqua plu. ar. l. si prius. §. placuit. recte ff. de fun. instruc. l. cum delanionis. §. asinam.

¶ Juramentuz calumnie potest priuilegio remitti glo. ff. si quis cau. l. si procurator.

¶ Juramētuz i dubio exponit̃ amphat̃ restringit̃ astringere fm ius ut nō. Jo. an. in. d. c. ueniens. ff. qui satisda. co. l. fi. C. de non nu. pecu. l. fi.

¶ Juramentum calumnie non iterat̃ quando aliquod nouum in iudicio incidenter petitur officio iudicis secus si iure actiōis. l. si unus. §. i. ff. de pac.

¶ Juramentum calumnie est de substantia ita demum si petatur. ff. de iureiuran. l. iusiurandum & ad pecunias. §. qui iusiurandum.

¶ Licet olim pluries iuraret̃ in iudicio hodie tñ non iuratur nisi semel. C. de iura. calum. auten. in isto sacramento. uide Bar. in. l. qui bona. §. si quis stipulaturus. ff. de dam. infec.

¶ Juramentum calumnie debet prestari a iudice. ff. de in lit. iuran. l. uideamus. §. de fer.

¶ Licet minor non iuret de calumnia iurat tñ de ueritate dicenda. ut nō. in. l. ii. §. quod obseruare. C. de iura. calum.

¶ Juramentum calumnie prestari debet in initio uel statim post ingressum iudicii. nō. glo. in. l. i. C. de iura. calum. que dicit q̄ prestatur ante litez cōtestatam et sic pars non pōt petere. postea potest tamen iudex ex officio suo compellere ut prestet̃ fm Cy. fo. l. ii. e. t. in. vi. q.

¶ Quo iure fuerit introductum hoc iuramentū calumnie. uide Cy. in. l. C. e. in. i. q. et ibi Bar.

¶ Que persone debēt iurare de calumnia et que sit eius forma. uide Cy. et Bar. in. d. l. ii. et quid si sit talis persona quam non deceat uenire ad iudicium. uide in. d. l. ii. §. sin autem.

¶ An procurator in rem suam iuret de calumnia uide in. d. l. ii. §. sin autem.

¶ Ubi cā agitur per procuratorem dominus debz iurare et etiam procurator q̄ solus dominus iuret dicit Barto. in. d. §. sin autem. hodie dic ut habet̃ in. c. fi. de iura. calum. li. vi. et exigitur q̄ procurator babeat speciale mandatuz fm Bar. in. l. qui bona. §. si alieno. ff. de dam. infec.

¶ Abbas tamq̄ legitimus administrator iurat de calumnia. glo. in. l. ii. §. hoc etiam. C. de iura. calū.

¶ Si aliquis iurauit non iurare an sit ei deferendum iuramentum calumnie. Cy. in. d. l. ii. §. quod si actor.

¶ An in actione accumulata sit iterum iurandūz de calumnia nō. Bar. i. l. qui bona. §. si quis stipulaturus. ff. de dam. infec. doc. C. de iura. ca. l. ii. & in. l. edita. C. de eden.

¶ Si iuramentuz calumnie petatur et nō prestet̃ que sit pena. nō. in. d. l. ii. §. quod si actor in glo. cedat. Specu. e. ti. §. fi. ubi uide.

¶ Quod dicitur in arbitrariis iurari in litem est uerum quando cōtumacia est i restituendo secus si in non parendo. tex. et glo. in. l. non ex omnibus ff. de arbi.

¶ Juramentum calumnie non est loco probatiōis nec probat glo. in. l. thezaurus. ff. ad exhi. Bal. i. ad di. Specu. ti. de iu. calum. §. q̄ iuramentum. et ideo stante statuto q̄ de damno dato stetur iuramento accusatoris non sufficit tempore producte accusationis iurare eam ueram esse non calumniosam q̄ istud est iuramentum calumnie non probationis que debet fieri post responsionem rei et ideo op3 est nouo iuramento quod prestari debet infra terminum datum ad probandum. ita dixit ibi Bal.

¶ In realibus non iuratur in litez si prestatur res licet non prestetur cautio quia cautio uenit incidenter officio iudicis mercenario et ideo nō iurat̃ in litem glo. in. l. harum. ff. si serui. uen. et ibi dicit Bal. q̄ hoc alibi non reperitur.

¶ Juramentum in litem prestat̃ in actione stricti iuris ubicunq̄ contemnitur maiestas iudicis. ff. ne quis eum qui in ius uo. l. si per alium. in glo. item ubicunq̄ auctoritas pretoris. tex. et glo. ff. fini. regū. l. sed et loci. §. sed et si quis.

¶ Si queritur an res uel interesse potest extiari p̄ iuramentum et qualiter uide nota. in. l. si qn̄. C. unde ui. Bar. in. l. in actionibus. ff. de in lit. iuran. et in. l. nūmis. e. ti. Inno. in. c. fi. quod me. cau.

¶ An tutor cogatur iurare in litez habetur in. l. uideamus. in prin. ff. de in lit. iuran.

¶ Deferre iuramentū in litez. ul̃ nō pendet a potestate iudicantis. ut in. d. l. uideamus. §. deferre. dicit tamen ibi Barto. q̄ ad hoc potest implorari iudicis officium.

¶ Quātitas in iuramento in litē pōt taxari post iuramentū et ante. uide in. d. l. uideamus. §. iurare

¶ Pretextu instrumentorum retractatur sniā lata ad probationem iuramenti in litem. ff. de in litē iuran. l. uideamus. §. pe. ubi omnino uide Bar.

¶ Juramentum in litem potest prestari per procuratorem. Bar. in. l. uulgo. ff. de in lite iuran. Inno. de iura. calū. cuz cām. uide. ff. de iureiu. admonēdi.

¶ An quis cogatur de necessitate subire iuramentum in litem. nō. in. l. semper. §. hoc interdicto. ff. q̄ ui aut clam. Barto. tenet q̄ non in. l. finali. ff. de in lit. iuran.

¶ Non probatur extimatio rei etiam per iuramētum in litem contra delinquentem ubi agitur criminaliter. sic limito. l. si quādo. C. unde ui. Bar. in l. fi. ff. de in lit. iurā. sic limita. c. fi. q̄ me. cau.

¶ An in actione contraria ubi agit̃ de fide rupta iuretur in litem. glo. ff. de pigno. ac. l. si pignori. §. si post distractum. uide in. l. in actionibus. ff. de in lit. iuran. et. ff. depo. l. et apud.

¶ Ut possit contra aliquem iurari in litem sufficit q̄ non probetur q̄ possederit tempore litis cōtestate quia postea presumitur q̄ dolo desierit possidere et potest contra eum iurari in litem. ut

l·non ignorabit·C·ad exhibendum.

¶ Iuramentum in litem propter soluz dolum etiã cessante difficultate probandi dare ad probanduz uerum interesse·ff·qđ ui aut clam·l·semper·§·hoc interdicto·et si sit talis ꝙ nõ potest iurare officio iudicis extimatur ut ibi·in contrariũ facit·l· si qñ C·unde ui·ubi glo·et doc·uidetur uelle duo regri scilicet dolum et difficultatem probandi.

¶ Periurus admittitur ad agendũ siue ad accusandũ ꝓ ecclesia sua·Archi·iiii·q·vi·in summa.

¶ Quid sit iuramentum et quod sit licitum per sanc·Tho·uide scđa scđe·q·lxxxix·articu·ii· et·i· et in·iii·di·xxxix·articulo·i·ii·et·iii·ubi uide ꝙ iuramentum habet tres comites.

¶ Iuramentum est actus latrie ·Idem in prealle· q·lxxxix·ar·iiii·

¶ Iuramentum non obligat quantum uotum in prealleg·q·lxxxix·arti·viii·et in·iii· distinctione xxxix·arti·iii.

¶ Iuramentuz non est appetendum uel frequentãdum·scđa scđe·questione ·lxxxix·arti·v·et in·iii· di·xxxix·arti·ii·

¶ Iuramentum recipit dispensationem ex parte temporis et persone· uide in prealléga· questione lxxxix·arti·ix·et·x·

¶ Non licet querere iuramentum ab eo q̃ credit̃ periurare·Idem in·iii·di·xxxix·ar·v·

¶ Iuramentum per creaturas est licitum·Idem in prealle·q·lxxxix·arti·vi·dixi supra·

¶ Ille cui facta est promissio per iuramentuz potest absoluere promittentez·ubi·s̃·arti·ix·ubi etiã uide qđ iuramentum debeat seruari et quod non absq̧ dispensatione·

¶ In quo iuramento possunt episcopi dispensare et in quo adeundus est papa · uide in preallegato articulo·ix·

¶ Quando iuramentum per deum est maius q̃ ꝑ euangelia· et quando econtra ·Idem scđa scđe·q· lxxxix·arti·x·

Iurisdictio Si iurisdictio est commissa alicui specialr̃ an derogetur ordinario generali·uide Inno·in·c·recepimus·de ꝓ ule·bene facit·c·pastoralis·de off·ordi·

¶ Iurisdictio non potest prorogari in foro penitentiali quia magis est officium q̃ iurisdictio· nõ· Ab·in·c·de causis·de off·dele·uide nota·per eundem in·c·p·et·g·e·t·

¶ Iurisdictio tollitur contraria consuetudine et prescriptione·ita nõ·Inno·in·c·ad nostram·in fine de appel·uide nõ·in·c·auditis·de prescrip·

¶ Quanto tempore tollatur iurisdictio non utendo ea tractat Barto·in quodam suo consilio quod incipit·primo queritur·

¶ Iurisdictionis sunt tres species principales uidelicet merum imperium|mixtum|et iurisdictio· et usus unius speciei non porrigitur ad aliam licet per exercitum unius speciei queinlibet articulum sub ipsa specie comprehensum quis uideatur exercere·ita nõ·Innoc·in·c·dilectus· de cap·mo·quod nõ·quia forte non reperies ita bene alibi·

¶ Qualiter acquiratur exercicium iurisdictionis ad quod uide nõ·per Barto· in·l·fi·ff· uti pos· ubi uidetur uelle ꝙ per solum exercicium nõ probatur quasi possessio iurisdictionis nisi probetur sciencia eius ad quem pertinet·ad materiam etiaz adde quod nõ·in clemen·i·de fo·cõpe·in glo fi·

¶ Iurisdictio reincidit in iudicez a quo ipso iure cum deserta fuit appellatio licet nondum lata sit a sentencia super desertione·dictum est·Guil·de suza in auten· si quis litigantium·C· de episco·audi·uide Bal·ibi·uide nõ·in·c·cum sit romana·et·c· personas·de appel·

¶ Iurisdictio iudicis delegati qui absoluit partez ab obseruatione iudicii non expirat· uide Inno·in c·consuluit·de off·dele·

¶ Iurisdictio eius qui citauit partez super uno articulo uel citauit unum ex personis contentis in ꝛ̃pto non est perpetuata nisi quo ad illum articulum uel illam personam·Inno·in·c·licet· de off·dele·de here·ne aliqui·li·vi·et ibi glo·

¶ Qualiter super iurisdictione sit formandus libellus·nõ·Specu·in ti·de causa pos·§·retinende·et ꝟ·sequitur·ꝟ·ceterum·et titulo·de relig·domi·ꝟ· quid si petatur·

¶ Quedam pulchra in materia iurisdictionis·uide in·l·i·C·de eman·lib·Barto·in·l·i·§·cum igitur ff·đ ui et ui ar·et i·l·i·§·hoc interdictũ ff·uti pos·

¶ Que iurisdictio debeatur uoluntaria et que cõtentiosa·nõ·glo·in·l·ii·ff·de off·procon·et le·uide glo·in·c·nouit·de off·le·

¶ An et q̃t modis plures possint habere iurisdictionem in loco eodem·Bar·in·l·fi·ff·uti possi·glo· in·c·prudentiam·đ off·dele·do·Car·flo in·clemẽ· fi·de preben·in·i·q·

¶ An uendito castro non facta mentione aliqua de iurisdictione transeat in emptorem iurisdictio quam uenditor habz in homines dicti castri·Dy· et Barto·ff·de sequi·re·do·l·ergo ·Bar·i dicto cõsilio·Barto·ff·de acqui·pos·l·inter eos·adde quod nõ·Specu·ti·de iurisdic·om·iudi·ꝟ·que autem·et ibi Io·an·in addi·Bar·in dicto consilio qđ incipit· primo queritur·adde qđ dixi sub dictione castrũ·

¶ An mota controuersia super iurisdictione impediatur iudex exercere singulares actus iurisdictionis·uide Bar·in·l·post litem·ff·de excep·

¶ Quando quis eicitur per uim de iurisdictione an eam ammittat·uide· Bar·in·l·sequitur·§·si uiaz habeam·ff·de usuca·

¶ Quando plures habent iurisdictionem ordinariam an omnes habeant insolidum·Bar·in·l·si unꝰ ff·de re iudi·adde Bar·in·l·fi·ff·uti pos·uide doc· in·c·prudentiam·de off·dele·

¶ An ei qui deiectus est a quasi possessione iurisdictionis competat iurisdictio· Barto·in·l·i·§· un de ui·ff·de ui et ui ar·

¶ Quando grauatur ul' leditur iurisdictio ecclesiastica recurritur ad rectores ciuitat; et si illi negligunt recurritur ad episcopum·uide Bar·i quodam suo cõsilio quod incipit·domini priores artiũ adde quod nõ·Inno·in·c·i·de off·or·ordi·dixi sub dictione iudex·

¶ An ualeant gesta per iudicem qui ignorabat sibi competere iurisdictionem·Barto·in·l·multum· ff·de condi·et demon·

¶ Quando pupillus uel adultus succedat regi duci uel comiti quis exerceat iurisdictionez·Barto·

in.l.quidam consulebant.ff.de re iudi.adde d sup.negli.prela.grandi.li.vi.et quod ibi nō.

¶ An iurisdictio defensorum ciuitatis sileat per aduentum p̄sidis. dic q nō.Bar.in.l. cunctos iudices.C.de meta.et epide.li.xii.facit quia per aduētum legati non cessat iurisdictio episcopi.adde qn iurisdictio minoris cesset per aduentum maioris quod nota.de off.le.nolentes. de priuile.antiqua.in glo.penul.

¶ Quid sit iurisdictio et qui dicantur eā hr̄e.nō glo.ordinaria.in auten.de acten.ciui.§.nulla.in glo.super ꝯ.iurisdictione.col.iii.adde nō.in.l.i.et ii.ff.de iurisdic.om.iudi.et.l.imperium.adde q iurisdictio quandoq sumitur pro legali dispositione ut.l.antique.C.ad uell.

¶ An per citationem nullam perpetuet iurisdictio.Archidia.q non.ii.q vi.c.non ita.no. de off.dele.uenerabili.super glo.fi.

¶ An iurisdictio distinguatur in mari sicut ī terra.nō.Barto.in.l.i.C.d classi.li.xi. et in tractatu suo tiberiadis.et in.l.cesar.ff.de publi.

¶ An iurisdictio cohereat territorio.Barto in.l.i.et in.l.fi.ff.de iurisdic.om.iudi.uide Barto.in.l.i.C.si a non compe.iudi.facit.l.pupillus.§.territorium.ff.de ꝯ.sig.

¶ Participans in crimine cuz aliquo subicitur iurisdictioni eius cui ille est subiectus.de postula.prela.c.i.de sen.excom.et si concubine.de cohabi.cle.et muli.c.ii.et ibi nō per moder.

¶ An apud infideles sit uel esse possit aliqua iurisdictio de iure.Inno.plene d uoto.quod super.glo.xi.q.iii.cui est illata.

¶ An concessa alicui iurisdictione pleno iure itelligatur concessa spiritualis et temporalis.nō glo.in.c.conquestus.de foro compe.de priuile.cum et plantare.§.in ecclesiis.

¶ Quid si conceditur alicui omnimoda iurisdictio.nō.glo.in clemen.i.de fo compe.dominus Anto.in.c.conquestus.de fo.compe.

¶ An auditor camere habeat in curia ordinariaz iurisdictionem.glo.in clemen.auditor.de ꝛ̄ptis.dixi sub dictione auditor.

¶ Quis potest dare ordinariam iurisdictionem.doc.in.c.cum ab ecclesiarum de off.or.glo.in.c.suspitionis.de off.dele.in.c.pastoralis.et c.ceteruz.de ꝛ̄ptis.faciunt nō.in.c.ab arbitris.de off.delegi.li.vi.glo.in.c.p.et.g.et.t.ne prela.ui.suas.c.ii.glo.in.l.fi.C.de iurisdic.om.iudi.in ꝯ pertinet. et ibi doc.glo.in.l.et quia.ff.de iurisdic.om iudi.faciūt nō.per docto.in.c.sua.de off.uica.adde q quando iurisdictio datur a lege censetur ordinaria.glo.in c.in singulis.de sta regula.

¶ An appellatione iurisdictionis simpliciter intelligat de ordinaria.dic q sic.glo.in ꝯ.iurgia.xxv.di.perlectis.nō.in.c.licet.de off.uica.li.vi. i glo.faciunt.nō.per doc.in.c.sua.de off.uica.

¶ Quando cognoscatur iurisdictio ordiaria.nō.de resti.in integ.c.penul.do.floren.in.c quoniam abbas.de off.dele.

¶ Jurisdictio ordinaria est fauorabilis. delegata uero est odiosa.glo.in.c.statutū.de ꝛ̄ptis.li.vi.nō.in.c.si contra uniuz.de off.dele.c.li.in glo.in ꝯ.uel contentionis.glo.in.c.dispendia.§. reus quoq.de ꝛ̄ptis.c.li.nō.in.c.i.e.t.et li.in glo.in ꝯ.processus glo.in clemen.fi.d off.ordi.adde quod s̄.dixi sub dictione extraordinaria.

¶ Quando et unde aut a quo tempore incipit iurisdictio.Innocen.dicit se nescire in.c.quod super his.de uoto.uide eundem.ī.c.licet.de fo.compe.doc.de iudi.nouit.Host.qui si.sint le.causaz.et.c.per uenerabilem.adde q iurisdictio causarum spiritualium processit a deo.temporaliū uero a papa s̄m Inno in.c.de causis.de off.dele.glo.de transla.pre.c.i.uide glo.in.d.c.nouit.

¶ An emolumenta iurisdictionis possint uēdi.uide quod dicam.ī.sub dictione uenditor.

¶ An ipsa iurisdictio potest uendi.Bal.x.col.de pac.iu.fir.§.finali.

¶ Jurisdictio laicalis est proprie imperatorum.uide Bal.in prealle.§.fi.ubi etiam tractat qualiter iurisdictio dicitur esse in magistratu et qualiter in territorio.

¶ Impediens iurisdictionem iudicis potest excōmunicari.nō.de spon.ueniens.in glo.fi.

¶ Actus qui non tenet.iurisdictionem non dat.d off.dele.cum plures.li.vi.in glo.fi. et de electio.bone.ii.

¶ Jurisdictio non potest locari sub anno.uide glo.in.c.fi.ne prela.uices suas.

¶ Jurisdictio potest sola uoluntate et nudo ꝟbo demandari.nō.de consecra.ec.uel al.aqua.i glo.ii.

¶ An iurisdictio perdatur per non usum.Innocē.dicit q non.in.c.dilectus.de cap.mo.ubi de hoc notabiliter dicit.

¶ Ecclesiasticus ordo confunditur si sua unicuiq iurisdictio non seruetur.c.peruenit.xi.q.i.

¶ An iurisdictio que datur a iure ordinariis ī excēptos certis casibus sit ordinaria uel delegata.nō.in.c.ad abolendam.de here.in clemen.quia regulares.de sup.negli.prela.ubi per dominum Cardinalem flore.in.v.oppo.qui tenet q est delegata.Idē dicit glo.in dicto.c.ad abolendam.et in.c.irrefragabili.§.ceterum.de off.ordi.

¶ An per illa uerba moneas et inducas datur iurisdictio.Archidia.q sic de preben.si pauper.lib.vi.Io.an.ibi tenet contrarium quod est uerius.uide in.c.cum nostris.et quod ibi nō.glo.sina.de cōcess.preben.

¶ An per uerba hortamur detur iurisdictio communiter tenetur q sic.per.c.i.de testa.adde quod nō.Specu.titu.d ꝛ̄ptis.presenta.§.ratione forme in fine.in ꝯ.item si papa.de his plene per dominū Car.floren.in clemen.i.de off.dele.in.xi.q.

¶ An ad perpetuandum iurisdictionē sufficiat citatio licet non perueniat ad citatum et an per aliquem actum priorem citatione perpetuetur iurisdictio.uide de off.dele.gratum.et.c.relatum.et.c.licet.glo.in clemen.ii.in ꝯ.et ad partez.ut lit.pen.de materia nō.in.c.fi.de off.le.

¶ An et quando iurisdictio inferioꝝ prelatorū de dioc sit accumulatiua ad iurisdictionez diocesani episcopi uel exclusiua.dic ut nō.de off.or.cum ab ecclesiarum.e.t.cum epus.li.vi.de off.archidia.c.ulti.de preben.in lateranensi.de cap.mo.c.dilect9 de censi.cū uenerabilis.in clemen.q contingat.ꝯ.in quo si.de reli.do.glo.in.c.pastoralis.de off.or.

¶ Dubium iurisdictionis non facit ualere processum cõtra tercium licet contra partes litigãtes sic de quo p doc. de off. dele. ex lrís. et. c. cum in iure.

¶ Que requirantur ad prorogandum iurisdictionem non sui iudicis. uide fo. compe. significasti. p doc. Archidia. xi. q. iii. inolita.

¶ An prorogatio iurisdictionis possit fieri de loco. Bar. in. l. quero. ff. de solu.

¶ An in loco prorogante iurisdictionem non sui iudicis requirat consensus proprii iudicis. Host. in. c. per uenerabilem. §. insuper. qui fi. sint legiti. Inno. in. c. ceterum. de iudi. Host. in summa. de fo. compe. §. i. ℣. quid si.

¶ An ordinarius possit probibere subditis ne prorogent iurisdictionem non sui iudicis. Io. an. in addi. Specu. ti. de fo. cõpe. iudi. adi. §. regulariter. ℣. sed generalius. Idez Io. an. in. c. fi. de off. ordi.

¶ Si laici ꝓrogant iurisdictionez episcopi debẽt iudicare ſm canones. Lap. in. c. fi. de excep. li. vi. faciunt nõ. in. c. quod clericis. de fo. compe.

¶ An in proroganda iurisdictione requiratur expressus consensus. Inno. ꝙ sic. in. c. ii. de resti. in integrum. uide. c. accedens. de accusa. contra. nõ. doc. de off. dele. p. et. g. Inno. e. t. prudentiam. in ℣. excommunicationis. et in. c. dilecto. de off. archidia. in ℣. puniri.

¶ Ratione delicti uel contractus non prorogat iurisdictio iudicis non babentis territorium. uide Inno. de off. archidia. dilecto. Frede. de se. in consilio suo. cxlvi. Inno. in. c. cum contingat. de fo. compe. Spe. ti. de cõpe. iudi. adi. §. i. ℣. ratiõe criminis.

¶ An comparens coram iudice incompetenti uideatur prorogare iurisdictionem si petit aliquid. glo. ii. q. vi. biduum. tex. iii. q. iii. offeratur. glo. in. c. si. a iudice. de ap. li. vi.

¶ Ubi citatus non potest sua uolũtate iurisdictionem sui iudicis prorogare ibi comparitio cum taciturnitate non prorogat. Io. an. in regula scienti. li. vi. glo. pe. de fo. compe. si diligenti.

¶ Clericus etiam depositus remanet sub iurisdictione ecclesie. tex. xxi. q. v. c. ii. Specu. ti. de cõpe. iudi. adi. §. regulariter. ℣. in quibusdam.

¶ Habens dominium castri regulariter non cõcludit iurisdictionẽ. Bal. x. col. q. mo. fe. ãmit. c. i. i fi.

¶ An prestans cautionem de iudicato soluendo uideatur prorogare iurisdictionem. Barto. in. l. uir bonus. ff. iudi. sol.

¶ Prorogatio iurisdictionis non fit ex sola paciencia procedendi sed requiritur actus positiuus. tex. in. c. ad petitionem. de accusa.

¶ An iurisdictio prorogata per non subditum expiret mortuo iudice. uide de off. dele. nouit.

¶ Ubi due iurisdictiones concurrunt maior et minor. an maiore competente particulariter et distributiue sit locus preocupationi. dic ꝙ sic. in. c. cum ab ecclesiarum. de off. or. Inno. in. c. in lateranensi. de preben. Pau. et Lau. in clemen. i. de cele. miss.

¶ Inferior a papa non potest dare iurisdictionez ordinariam per uiam priuilegii. doc. de fo. compe. cum contingat.

¶ Dubium iurisdictionis non facit ualere processum contra tercium licet sit contra litigantes principales. doc. de off. de le. ex lris. et. c. cum in iure.

¶ Jurisdictio ordinaria est firmior sed delegata dignior. de off. dele. sane. nõ. Archi. ii. q. vi. si epus.

¶ Jurisdictio limitata babet effectum limitatum facit. l. in agris. de acqui. re. do. Ange. in consilio suo. cxxxvi. quod incipit uisis.

¶ Quid sit iurisdictio et quotuplex. nõ. in auté. de defen. ciui. §. oportet. in glo. iurisdictionẽ. glo. in clemen. quamuis. de fo. compe. Specu. in ti. de iurisdic. om. iudi. ℣. notandum.

¶ Que iurisdictio et quando potest demandari. nõ. ff. de re iur. l. nemo potest gladii. Cy. in. l. placet. C. de pedanei. iudici. et ibi glo. no. de off. ordi. quod sedem. in glo. i. in fi. Specu. in ti. de iurisdic. omni. iudi. ℣. notandum quoq. xxiii. q. iiii. illud. in glo. finali. ubi uide.

¶ Jurisdictio ex cã denegatur. nõ. ff. de iureiurã. l. iusiurãduz. et ad pecunias. §. ait pretor. in glo. nõ dabit. ff. ex qui. cau. ma. l. sed et si.

¶ An iurisdictio sit ante lit. cont. nõ. ff. de iudi. l. ii. §. proinde. in glo. et puto. de off. dele. c. finali. in glo. finali.

¶ Qualiter iurisdictio probetur per testes. Specu. ti. de teste. §. i. ℣. sed nunquid.

¶ Si sunt plures babentes iurisdictionẽ an unus uendens partem suam emens sit exemptus a iurisdictione alterius. non uendetis. Barto. ff. de excu. tu. l. cum ex oratione.

¶ Jn iurisdictione uoluntaria non potest procedi altera parte inuita. nõ. in auten. qui. mo. na. ef. sui. §. generaliter. in glo. non est. coll. vii.

¶ An iurisdictio potest ꝑscribi. nõ. in. l. fi. ff. uti possi. et in. l. i. ℣. si quis boc interdicto. ff. de iti. actuq; priua. Barto. in. l. sequitur. §. si uiam. ff. de usuca. et. l. si aliena. e. t. et. l. iusto. §. non mutat. e. t. Inno. in. c. dilectus. de cap. mo. in glo. possessorũ

¶ Ubi iurisdictio competit pluribus. ut pluribus et singulis qlibet insolidum habet iurisdictionis exercitiuz. secus si pluribus ut collegio ſm Barto. in. l. si uni. alias incipit pomponius. ff. de re iudi.

¶ Habens ius uniuersalis iurisdictiõis dicitur dominus quo ad ius non quo ad obiectuz ad quod iurisdictio aplicatur. tex. est iuncta glo. in. i. consti. ffoy. in ℣. nostre. et in ℣. sanctionem. uide Bar. in. l. i. ff. de iurisdic. om. iudi. in ulti. q.

¶ Potestates babentes iurisdictionez debent in principio regiminis proponere edicta generalia in quibus instiuant populum in quez ius reddere debent. et de quibus ut babetur in. l. ii. §. deinde qa difficile. ff. de ori. iur.

¶ Jurisdictio transfertur per uiam legis. ff. de ori. iur. l. ii. §. ex actis. ii.

¶ De iurisdictione arguitur ad dominium et ecõuerso. ff. de sta. bo. l. qui furere.

¶ Propter nimiam leuiciam priuatur quis iurisdictione. ff. de bis qui sunt sui uel alie. iu. l. ii. C. de aqueduc. l. eos. li. xi.

¶ Jn biis que sunt uolũtarie iurisdictionis potest iudicare quis in facto ꝓprio. ff. de adop. l. si cõsul.

¶ Jurisdictio et eius quasipossessio probatur per acta et snias. ut. ff. de off. prefec. ur. l. i.

¶ Ubi iurisdictio limitat ad certos terminos non põt iudex ultra illos se intromittere. ut in preall. l. i. §. cum urbem.

¶ Iurisdictio in territorio est materialiter et passiue sed in magistratu formaliter et actiue. C. ubi et apud quos. l. fi. Bal. in. l. i. ff. de off. prefec. urbi. Barto. plene in. l. i. ff. de iurisdictio. om. iu. in ul. q.

¶ Iurisdictio superueniens in solo exercitio ubi est alius defectus quam consensus non trahitur retro ad tempus inicii sed incipit exercitium ut ex tempore superuenientis exercicii. ff. de off. procon. l. obseruare. §. fi.

¶ Iurisdictio non dicitur uoluntaria per respectum ad iudicem sed ad partem. Bart. in. l. imperium. ff. de iurisdic. om. iudi.

¶ Iurisdictio extincta per pronunciationem non potest consensu partium reassumi. de off. dele. iudex. li. vi.

¶ Habens generalem iurisdictionem in populo licet stet per tantum tempus cuius inicii memoria non existat quod iurisdictionem non exerceat non propterea perdit eam etiam si alius postea exerceat nisi suspicetur se posse repelli uel reuersus non fuerit admissus. Innocen. in. c. dilectus. de cap. mo. in gl. possessorium.

¶ Qualiter probetur iurisdictio et qualem rationem debent reddere testes deponentes de iurisdictione. uide Bal. in. l. data opera. C. qui accusa. non pos. in iiii. carta.

¶ Habens iurisdictionem uoluntariam ab alio quam ab imperatore non potest eam exercere extra territorium concedentis et ideo tabellio creatus a rege non potest instrumenta conficere extra regnum. ar. l. apud consulem. al. apud filium. ff. de manu. uin. dic. et ibi Barto. et plenius per eum. in. l. ii. ff. de off. proconsu. et le.

¶ Possessio generalis iurisdictionis acquiritur per exercitium unius actus tantum dummodo sim huius propositi quod generaliter uelim iurisdictionem acquirere. Innocen. de cap. mo. dilectus. in glo. possessorium.

Ius An minor potest exequi iura corporalia et animata. uide Barto in. l. de pupillo. in princi. ff. de no. op. nun.

¶ An ius ingrediendi propria auctoritate cedi potest uide Bar. in. l. i. in prin. ff. de no. op. nun.

¶ Ius futurum non potest tolli per sententiam quando in iudicium deduci non potest sed per pactum sic. Bar. in. l. quis. ff. so. ma. et. l. i. C. de pact.

¶ Quid contineatur nomine iuris. habetur in. l. quod dicitur. ff. de ipe. in re. do. fac.

¶ An eo ipso quod quis potest succedere alicui coniuncto dicatur ex hoc habere aliquod ius. uide Bar. in. l. is potest. ff. de acquiren. here.

¶ Iuri futuro non potest quis renunciare licet ius futurum potest pacto remitti. Bar. in. l. sed et si quis. §. quesitum. ff. si quis cau. et in. l. i. C. de pac.

¶ Ius est nomen generale et equiuocum ad multa no. Io. an. in. c. cupientes. de elec. li. vi. Io. an. super rubrica. de regu. iur. adde Innocen. in. c. epi. de re. eccle. non alie.

¶ An iura uel actiones computentur inter mobilia uel immobilia. uide Barto. in. l. centurio. ff. de uul. et pupi. Specu. in ti. de fruct. et interes. §. i. ꝟ. sed quid si debeo. dixi plene supra sub dictione actio et ibi uide.

¶ An ius superueniens actori post iudicium prosit uide in. l. solet. et non potest. ff. de iudi. in. c. abbate sane. et quod ibi no. de re iudi. li. vi.

¶ Iuris appellatio intelligitur de iure communi. glo. de elec. cumana. et ibi uide quid de statuto an ueniat appellatione iuris. no. insti. de ius. et iur. §. ius autem ciuile. faciunt no. in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro so. adde quod no. Io. an. in additi. Specu. i. ti. de arbi. §. excipitur. ꝟ. item quod tulit corruptus. Item adde quod pulchre dicit Ange. in disputatione sua que incipit. duo litigantes ad materiam. uide glo. in probe. clemen. in ꝟ. iuris.

¶ Non uidetur dolo facere qui utitur iure suo. ff. de condi. ob cau. l. si donatarius. ff. de serui. ur. pre. l. fistolam. ff. de regu. iur. l. nullus. et. l. factum. §. non uidetur. de elec. cum ecclesia.

¶ Illud possumus quod de iure possumus. ff. de iudi. l. cum pretor. §. non autem. et in. l. si petitor. s. ei. ff. de usur. l. cum quidam. §. si pupillo.

¶ Ius deductum in iudicio per uiam agendi potest lite pendente deduci ab eodem per uiam excipiendi et econuerso. ut no. de or. cog. super spoliatione.

¶ Iura quibus potest renunciari. uide per glo. in aute. ut sine probi. ma. credi. et debi. §. si uero. no. tex. et do. Anto. et moder. de fo. compe. si diligenti Barto in. l. si quis in conscribendo. C. de pact.

¶ In quo differunt ius in re et ius ad rem. uide no. in. c. pens. et ul. de preben. li. vi. in. c. ul. de conces. preben. e. t. in clemen. auditor. de rescriptis. adde nota. in clemen. gracie. e. t. glo. in. c. si pauper. de preben. libro. vi.

¶ Per remotionem unius iuris non concluditur remotio alterius omnino diuersi. tex. in. l. puberem. et in. l. suum. C. de iure deli. et quod ibi no.

¶ De iure gentium quicquid calcauerat pes meus meum est. glo. in. l. i. ff. de acqui. pos. in glo. ii. in pri.

¶ An responsio principis ad consultationem semper faciat ius commune. dic quod sic. glo. in. c. consultationi. de tempo. ordi. et de ti. presbi. ex tua. bonus tex. de uo. ex multa.

¶ An causa que est inter duos clericos aut inter laicum et clericum debeat terminari secundum ius ciuile uel canonicum. no. in. c. i. et. c. qui in ecclesiarum. de consti. Io. an. in addi. Specu. e. t. et in regula sine culpa. li. vi. Cy. in. l. i. C. que sit longa consuetudo et in. l. cum clericis. C. de epi. et cleri. plene per do. Anto. in. c. quod clericis. de fo. compe.

¶ An quis potest transferre plus iuris in alium quam ipse habet. no. in. l. traditio. ff. de acquir. re. do. in. l. quod nostrum. ff. de usufruc. de elec. suffraganeis et in regula nemo potest plus. li. vi. et in. c. nuper. de do. inter ui. et uxo.

¶ Quid sit ius deliberandi. Bar. in. l. qui duos. ff. de re. du. et in. l. quod diximus. ff. quod me. cau.

¶ An ad transmissionem iuris deliberandi sufficiat scientia tutoris etiam ante confectionem inuentarii. Barto. in. l. tutor qui reportorium. in princi. ff. de admi. tu.

¶ Si ius deliberandi transmittitur ad plures an omnes habeant necesse simul adire uel repudiare. Bar. in. l. cum solus. ff. de acqui. here.

¶ Materiam iuris deliberandi tractat. Bar. per multas questiones. in dicta. l. qui duos. ff. de re. du. et C. de iure deli. per totum. et maxime in. l. fi. credo dixisse sub dictione deliberatio

¶ Ius constitutionis incepit a moyse. ius ureo

consuetudinis incepit a caym qui edificauit ciuitatem quam ex nomine filii sui uocauit·vi·di·§·ul· in glo·tex·et glo·vii·di·in summa.

¶ Que sunt de iure gentium et que sunt de iure militari·i·di·ius militare.

¶ Jure diuino omnia sunt communia·viii·di·quo iure et faciunt nō·in·l·ex hoc iure·ff·de ius·et iu·

¶ Quid sit ius ciuile·i·di·ius ciuile· habetur in l·omnes populi·ff·de ius·et iure·

¶ Jus naturale obtinet primatum inter omnia iura dignitate et tempore·v·di·nunc ad differentiā

¶ Quid sit ius quiritum·dic ius romanorum·i·di·ius quiritum.

¶ Jus suum perdit qui de re sua sibiipsi iusticiaz fac·xvi·q·vi·placuit·in·l·si quis in tantā·C·unde uide preben·eum qui·li·vi·

¶ Que contra ius fiunt habentur pro infecta·xxv·q·ii·imperiali·uide nō·in·l·non dubium·C·de legi·

¶ Si ius commune reducitur in pactum nō est reprobatum neq simoniacum·ita nō·Inno·et Host·de pactis·ad audientiam·

¶ Quando potest opponi de iure tercii·uide Bal·in·l·cum seruum·C·de ser·fugi·idem·in·l·si cui·C·de non nume·pecu·

¶ An et quando ius superueniens actori meo prosit mihi·uide Barto·in·l·cum uir·ff·de usucap·et in·l·seruum filii·in princi·ff·de le·i·

¶ Jura specialia non transeunt cum uniuersitate rerum temporalium etiam si sit appositum signum uniuersale·nō·Inno·in·c·ex litteris·de iurepatro·

¶ Quando iura sunt paria statur potentiori· dicit Inno·in·c·i·de pactis·

¶ Illud secundum ius fit quod secundum consuetudinez fit· ita dicit Inno·in·c·cum uenissent·de co q mit·in pos·

¶ Jus deliberandi non datur ei qui non potest sentire incommodum ·l·nec non·ff·de iure deli·

¶ Quid sit finis iuris ciuilis et canonici· Jo·an·in regula peccatum·in mercu·§·ad audientiam·li·vi·et idem in·c·cum sit ars artium· de eta· et qua· et in·c·cum contingat·de iureiura· et ibi glo·

¶ Juri publico non potest derogari pacto priuatorum·C·de iurisdic·om·iu·l·priuatorum·l·nec ex pretorio·et·l·neq pignus·§·priuatorum·ff·de reg·iu·

¶ Jus naturale uel diuinum seu morale est immutabile·glo·in prohemio clemen·nō·de consue·c·ul·v·di·in princi·et ibi· Archidia· faciunt nō·in·c·i·de deci·li·vi·in glo·

¶ Ad solum principem spectat interpretari ius scriptum an sit equum uel iniquum·C· de legi·l·i·

¶ Regulariter nemo potest sibi ius dicere ·C·de iudi·l·nullus·C·ne quis in sua cā·l·i· de elec· bone ii·fallit in casibus quos nō·Specu·ti· de actore·§·i·§·item quod in re propria· dixi sub dictione iudex·

¶ Juris permissio non debet trahi ad iniquum·nō·de ap·suggestum·in glo·ulti·

¶ Sex modis cognoscitur ius commune·nota·de elec·ut circa·li·vi·in glo·perpetuo·

¶ Jus publicum est quod consistit in sacris sacerdotibus et magistratibus ·ff·de iusti·et iure·l·i·§·ius publicum·et·i·di·ius publicum·

¶ Quod quisq iuris statuit in alterum eodem et ipse utatur·ff·quod quisq iuris in rubro et nigro·de constitu·cum omnes·

¶ Quid sit iuris prudentia·uide·ff·de iusti·et iure l·iusticia·

¶ Quibus competat ius reuocandi domus et quibus non·nō·de fo·compe·licet·v·q·ii·c·ii·in glo·de fo·compe·c·fi·in glo·ulti·ubi uide et quibus causis competat tale ius·nō·in·l·ii·ff·de iudi·

¶ Jus naturale est immutabile per uiam subiectionis ut desinat esse de iure naturali quod prius fuit vi·di·§·ul·al' autem ius naturale quandoq mutatur propter positiuum·nō·Jo·an·de consue·c·ii· adde quod dicam infra·

¶ Jura sunt concordanda per suppletionem non autem corrigēda·de ap·ut debitus secundum Host·de elec·cum non deceat·li·vi·

¶ Aliquando quis priuatur iure suo sine culpa nō tamen sine causa· de consti·cognoscentes·in glo·i·uide i c·quia frequenter·§·quod si sup·ut lite nō contes·

¶ An agens iure dominii uel quasi tenet eligere alteram partem·nō·de re iudi·abbate·in princi·li·vi·Specu·ti·de fo·cōpe·§·nunc dicendum·circa fi·

¶ Res dicitur ad quem pertinere pleno iure cuius habet dominiū et possessionez etiam si alius habeat in ea ius pignoris·ff·qui et a qui·l·i·§·generaliter Item licet alius habeat usufructum ·C· de epis·et cleri·l·raptores·§·bona· de quo dubito quia usufructus est pars dominii·ff·de usur·l·iii·

¶ An iuri cōmuni quis potest renunciare contrarium actum exercendo·Cy·in·l·uoluntarie ·C·de excu·tu·in· vi·q·de off·dele·gratum·in glo·fi·

¶ In quo differant ius et iusticia et iuris prudentia·nō·C·ne quis in sua causa·l·i·et ibi Cy· glo·in §·noticia·insti· de iusti·et iure·in princi·

¶ Jus superueniens in persona actoris confirmat exceptione·ut·l·apud celsum·§·si a ticio·ff·de do·except·

¶ Quando committitur alicui ut de causis cognoscat de iure·intelligitur de iure speciali illius ciuitatis·ar·l·que conditio·§·ii·ff·de condi· et demō· et ibi Bar·et in·l·i·C·de sacro sanc·eccle·adde quod Bal·uidetur aliter dicere in·l·quicunq·C· de ser·fugi·idem in·l·i·ff·de condi· insti· item uide Bar·in·l·rerum·ff·rerum ammo·

¶ Qui tercio aliquod ius quesiuit nō potest penitentia illud reuocare secundum Bal·in·l·cū a socero·in fine·C·de iure do·idem Bal· in·l·iii·C· de ser·expor·et·x·coll·an agua·in rubrica· adde tex ·in·l·bonorum·ff·rem ra·habe·et quod nota· idem Bal· in auté·si quas ruinas·C·de sacro sanc· eccle·facit quod habetur in·l·si mihi·ff· de §·obli·

¶ Eo iure quod quis impetrauit cōtra aliuz potest alius tercius impetrare contra eum uel uti contra eum·Cy·in·l·aetas·C·de rescin·uendi·

¶ An ius superueniens actori confirmet ius ueteris contractus·Bar·ff·de usucap·l·cum uir·

¶ An sufficiat si ius superueniat actori post litez contestatā·nō·de pigno·ac·l·si rem·§·fi·in glo·fi·

¶ An ius ciuile uel canonicum preualeat·nō·insti·de nup·in glo·i·Cy·in auten·casa·C·de sacro sanc·eccle·et idem in·l·fi·C· de inter· ma· inter tu·et pu·idem in·l·i·C·de secun·nup·nō·in auten·de ec·ti·§·i·in glo·i·colla·ix·de secun·nup·c·pe·et ulti·Specu·ti·de dispu·et allega·§·porro·§·sed nunquid·

¶ Jus publicum quot modis dicatur·nō·ff·de pac·l·ius publicum·in glo·ii·iuncta·l·ii·in glo·ii·C·de

sacrosanc. eccle.

¶ An ius publicum pactione tolli possit. nō. ff. de pact. l. ius publicuȝ. nō. ff. de reg iu. l. nec pignus. §. priuatorum. de fo. compe. si diligenti. in glo. i. et ibi uide doc.

¶ Quot modis dicitur ius naturale. glo. i. di. ius naturale. nō. ff. de iusti. et iure. l. i. §. ius naturale. in glo. natura. insti. de iure natura. in glo. i.

¶ Finis iuris ciuilis est quies populorū ff. de off. prefec. ur. l. i. §. cura.

¶ Ius naturale primeuum differt a iure gentiuȝ. ff. de condi. inde. l. si id quod dominus.

¶ Quod dicitur ius ciuile non posse tollere naturale est ueruȝ in suo genere totaliter potest tamē distinguēdo et restringendo in specie contra illud disponere. glo. i. l. manumissiones. ff. de iusti. et iure. e. t. i. ius autem ciuile.

¶ Ubi dubium est quod ius seruetur in loco presumendum est ꝙ ius commune tanq̄ fauorabilius et communius et intellige de iure communi. i. gentium. per quod dicit Bal. se consuluisse testamentum factum apud barbaros coram duobus testibꝰ ualere. ita dicit in. l. ius ciuile. ff. de iusti. et iure.

¶ Uinculum iuris surgit ex auctoritate cōdētis. ff. de iusti. et iure. l. ius autem. §. ius pretorium.

¶ Omne quod dictat ratio naturalis hominis est bonum et equum. l. ius gentium. ff. de iusti. et iure. l. omnes populi. et quod ibi nō. glo. et doc. e. t.

¶ Jus quandoq̧ ponitur pro sententia quādoq̧ pro edicto. ff. de iurisdic. om. iudi. l. est receptum.

¶ Jus. i. potestas. ff. de ori. iu. l. ii. §. nouissime. ad de ius. i. facultas. ut. e. l. §. et populus.

¶ Proximior agnatus si moritur pendēte dubio et postumus nascat̄ non transmittitur ius deliberandi. ut. l. eum antiquioribus. C. de iure deli. licet sciat testatorem defunctum quia non dum sibi hereditas est delata. ut. l. uentre. in princi. ff. de acq. here. et ibi Barto. in. i. oppo.

¶ Effectus iuris habetur nō ex scientia sed ex cōparatione et executione magistratuum. ut. l. ii. §. post originem. ff. de ori. iu.

¶ Parum est esse ius nisi sint q̄ ius reddere possint. tex. in dicto. §. post originem.

¶ An appellatione iuris comprehendatur consuetudo. uide. ff. de legi. l. de quibus. ff. de testa. mili. l. eius milit. §. milicia missus. C. ad uel. l. antique.

¶ Jus naturam imitatur. l. iii. §. ex contrario. ff. de acqui. pos. et. l. si ad certum. ff. loca. l. si ut certo. §. si duobus. ff. cōmo. ff. de op. l. adoptio.

¶ Jus aliud bonum quod producit exceptionem aliud melius quod producit officium iudicis aliud optimum quod producit actionem. unde in. l. ii. C. quando et qui. quar. pars debe. li. x.

¶ Quando sup uno passu iuris inter legistas sūt opiniones et una illarum opinionū reperitur decisa per ius canonicum tali decisioni standū est etiā in terris imperii et in foro ciuili. tex. in. c. per uenerabile. mqui fi. sint le. de fo. cōpe. licet ex suscepto et hoc tenet ibi glo. et Io. an. i. c. rainucio. de testa. licet. Cy. dicit contrarium in. l. quanq̄. C. ad. l. fal. et hoc refert do. Io. de imol. in. l. centurio. ff. de uul. et pupil. in. v. carta. et diuiditur i naturale et ciuile. ubi. s. q. lii. arti. ii.

¶ Jus est obiectū iusticie. s. me. Tho. scda scde. q. lvii. articulo primo.

¶ Jus dicitur multipliciter. scda scde. q. lvii. ar. i. et eodem modo pōt diuidi ius diuinū. ibidē. ar. ii.

¶ Jus gentiuȝ nō est idē cuȝ naturali. ubi. s. ar. vi.

Iussus

Iussus debet precedere actum sm Bar. in. l. fi. ff. de aqua plu. ar. glo. in l. ait pretor. §. permittitur. ff. de mino. et adde qd nō. Barto. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquir. heredi.

¶ Que differentia sit inter iussum mandatuȝ auctoritatem et ratihabitionem. nō. Bar. in preallē. l. si quis mihi bona. §. iussum. Barto. in. l. fi. §. necessitate. C. de bo. que lib. glo. in. c. i. de re. ec. non alie. li. vi. nō. glo. in clemen. i. de iudi. super ꝓ. mandāte que uidetur uelle ꝙ idem sit iussus et mandatuȝ. de quo uide do Car. in. c. quoniam abbas. de off. de le. in clemen. fi. de procu. adde nō. C. quod cum eo l. ii. in glo. et quod nō. Cy. in. l. i. §. sed si ego. i. glo. quemadmodum. ff. quod iussu.

¶ Si statutum dictat ꝙ filius non possit obligari sine iussu patris an si pater et filius simul sunt obligati sit satisfactum statuto. uide Bar. in. l. cuȝ pater. §. libertis. ff. de le. ii. Bal. in. l. is qui heres. §. fi. ff. de acqui. here. et in. l. fi. C. ad mace.

¶ Jussus necessitatem importat. ff. quod iussu. l. i. in prin. ff. quod cum eo. l. etiam. Archidia. xiii. q. i. c. fi. nō. ii. q. iiii. mandastis.

¶ An is qui patit̄ uideatur iubere. uide. ff. de his qui nō. infa. l. liberorum. §. fi. in glo. penul. ubi uide. et. ff. de noxa. l. iii. §. is qui.

¶ Quibus casibus secundus iussus expectari debeat. uide Io. an. de exces. prela. c. i. li. vi.

¶ An iussus patris excuset filium. nō. ff. de his qui nō. infa. l. liberorum. §. fi. in glo. penul.

¶ An iussus maioris excuset nō. ff. de nup. l. non est matrimonium. C. de app. l. quoniam iudices. in glo. fi. in regula quod quis mandato. li. vi. ff. de aq. plu. ar. l. quanq̄. et ibi sunt concor. in glo. adde. ff. de iurisdic. om. iu. l. si quis id quod. §. doli. ff. de mino. l. ait pretor. §. permittitur.

¶ Ad quem debet iussus dirigi. nō. ff. quod iussu. l. i. in glo. i. insti. quod cum eo. §. ii. in glo. iussu. et C. quod cum eo. l. etiam. in glo. i.

¶ Jussus patris in quibus bonis requiratur. nō. in sti. ad tertull. §. i. in glo. iussu.

¶ Jussus aliquando sumitur pro consensu. nota. x. col. de feu. sine cul. non amitt. c. ii. in gl. sine iussu.

¶ Uoluntas preambula parit iussum non ratihabitio. ff. de in rem uer. l. si res. §. i.

Iusticia iustus

Quid operatur illa clausula petens sibi iusticiam ministrari. nō. in. c. ii. de ordi. cog. adde quod dicam sub dictione libellus.

¶ Quis tenetur ante litem contestatam iustificare personam. nō. Specu. ti. de instru. edi. §. nunc dicamus circa medium. et ibi Io. an in addi. Barto. in l. postquam. §. si dies. ff. ut le. no. ca. et. l. si duo. ff. de solu. et. l. qui stipendia. C. de procura.

¶ Justiciam cum misericordia debet seruare omis qui iuste iudicat. xlv. di. omnis qui iuste. et rigor iusticie quandoq̧ per misericordiam relaxatur. i. q. vii. requiritis. et. c. necessaria. et. c. his qui. q̄nq̧

propter mal seu linem peccantiū·i·q·i· quotiens·

¶ Quilibet iustus compatitur miseri et indignat peccatoribus·xlv·di·uera·lxxxvi·di· item amputetis·et·c·non satis·

¶ Justi nomen non perdit peccator qui resurgit per penitentiam·de pe·di·iii·septies·

¶ Justiciarius est uulgare apulie· de quo uide in c quoniā·de immu·ec·li·vi·et·c·ex lris· de pigno·

¶ Justum·i·legitimum·ff·pro soc·l·iiii· iustum·i·uerum·ff·de statu ho·l·pupillus·iustum·i·bonum·xiiii·q·iiii· quid dicam·

¶ Ita est uni iusticia facienda ne alteri iniusticia fiat·de fo·compe·ex tenore·et de sta·mo·in singul ✝·porro de septis·ad aures·de accu qualiter·

¶ Justum est quod non probatur iniustum ·ff· de fideico·m·li·l·si eum·✝·ex iusta·

¶ Justiciam dissimulare mortale peccatum est·lxxxiii·di·error·de priuile·quantō·de senten·ex·quante·de iudi·nouit·

¶ In dubio actus presumitur iuste factus ·ff· pro soc·l·merito· Bal·in auten·ingressi·C·d sacrosanc·ecde·et Bar·in·l·non solum·✝·sed ut probari·ff·d no·op· nun ·nō·in·c·ueniēs·de spō·et·c·ꝙ sic·✝·super·de elec·item·uide Bal·in·l·ex facto queritur de uul·et pupil·

¶ Justa i·uera·de sta·ho·l·libertini·item iusta·i·solennis·ff·de sta·li·l·i·et ibi glo et·ff·de testa·l·i·et ibi glo·et Bar·

¶ Quid sit iusticia et quotuplex sit iusticia·s·comitatiua et distributiua· et de eorum obiectis plene tractat philosophus in·vi· ethicꝗ· uide etiam p sanc·Tho·ibi·et scda scde·q·lvii·ar·i·et·ii·

¶ Justicia est uirtus generalis que etiā dr legalis ubi·s·ar·v·et est uirtus moralis ·Idē ar·iii·et·iiii·et in·i·scde·q·lxi·ar·iii·et in·iii·di·xxxv· articu·v·et·viii·

¶ Ad iusticiam pertinent actus omniū uirtutum Idem scda scde·q·lviii·ar·v·et·vi·

¶ Justicia est uirtus particularis et que habz particularem materiam·ubi·s·arti·viii·et non e st circa passiones·Idem arti·viii·et in prima scde·qōne cix·arti·iiii·

¶ Quod est iusticie medium·Idem scda secūde q·lviii·ar·x·et in·ii·di·xxxiii·ar·viiii·

¶ Justicie actus est reddere unicuiqꝫ qđ suuz est Idem in prealle·q·arti·xi·

¶ Justicia est precipua uirtutum moraliū·ubi·s·ar·xii·et in prima scde·q·lx ar·iiii·

¶ Justicie due sunt species ut dixi proxime scz comitatiua et distributiua·scda scde·q·lxi· articu·i·et in·ii·di·xxvii·arti·iii·nec habent eandem materiam nec eodem modo habent meduz·ut in prealle·q·lxi·ar·i·et·iii·

¶ Uirtutes iusticie conuenieter assignantur scdꝫ i scde·q·lxxx·arti·i·

¶ Justicia duplex poterat homini conuenire·Idez in·ii·di·xx·arti·v·

¶ Justicia creaturarum solum est a diuina uoluntate·Idem in·q·de ueritate·q·xxiii·arti·vi·

¶ Que sit propria materia iusticie·Idem in·ii·di·xxxiii·arti·xix·

¶ An iusticia sit in deo et qualiter et qd sit· dixi s·sub dictione deus·ubi uide·

Iustificatio Est peccatorum remissio sanc·Tho· prima scde·q·cxiii·arti·xvi·et in·iiii·di·xv·ar·iii·et in·q de ueritate·q·xxviii·arti·ii· et in summa contra genti·li·iii·q·clv·

¶ Justificatio requirit gratie infusionem in prealle·q·cxiii·arti·ii·et i aliis locis ·s·pxime allega·

¶ Justificatio requirit motum proprii arbitrii in deum et contra peccatum· in prealle·q·arti·iii· et v·et in ·iiii·di·xxviii·arti·iii·et in·q de ueritate·q·xxviii·arti·iii·iiii·et·v·

¶ Justificatio requirit motum fidei · Idem scda scde·q·cxiii·arti·iiii·et in·iiii·di·xvii·arti·iii·

¶ Justificatio fit in instanti in prealle·q cxiii·ar·vii·et non est miraculum·Idem arti·x·

¶ Justificatio prius habet gratie infusionē ꝙ peccati expulsionem·in prealle·q cxiii·arti·viii· et in iiii·di·xvii·arti·iiii·et·v·et in summa contra gēti·li·iii·q·clvi·

¶ Justificatio est idem ꝙ uocatio uel sanatio mētis uel renouatio et pertinet ad misericordiaz·Idē in·iiii·di·xvii·arti·i·

Iuuare Juuare debz epus ecclesias et oues suas et non opprimere · xvi·q·i· nulli episcoporum·

¶ An quilibet teneatur iuuare illum qui assaltat uel occiditur in eius presentia·uide Gul·de cu·in l·ut uim·ff·de iusti·et iure· Bar·in·l·i·✝·idem erit ff·ad sill·et·l·si quis in prouincia ·ff·de furti·adde bonam glo·de sen·ex·quante·

¶ Juuare dicitur is qui robur tribuit ad operationem exercitu·ff·de pac·l·legitima·

¶ An iuuans aliquez in bello uel rixa teneat·uide ff·de ui et ui ar·l·cum fundum· et ·ff· ad·l·cor·de sicca·l·iii·adde que dicta sunt sub dictiōe auxiliū·

Iuuenis Juuenis dicitur qui iuuenilibꝰ desiderus est occupatus et nulla morum grauitate constringitur·xxxiiii·di· quorundā et quod ibi nō·

¶ Juuenibus nō est imponēda solennis penitētia ut habetur·l·di·penitentes·

¶ Juuenes icrepare possunt et corrigere malos senes·ii·q· vii·paulus dicit·

¶ Juuenes debent per magistrū senem gubernari xii·q·i·omnis etas·

¶ Quilibet licet senex debet paratus esse discere a iuuene·xxxiii·q·iii·si habes·

¶ Juuenis dicitur a·xxv·annis usqꝫ ad·xl·nō·in·l·non aliter·ff·de le·iii·Io·an·in prohemio·vi·li· ad de quod iuuenis dicitur mior·xxv·annis·ff·de minori·l·patri·✝·i·adde quod dixi sub dictione etas adde ꝙ iuuenis est qui adolescentie excessit etatē ff·de transa·l·cum hii·✝·modus·alias dicitur iuuenis qui infra adultam etatem est·ut·ff·de mino·l·patri·✝·i·et·ii·et·iii·al·dicitur qui i pupillari etate est constitutus·ff·de ap·l·fi·

¶ Juuenis aliter exponitur·i·nimis crudelis·ff·so·ma·l·si cum dotem·✝·eo autem tempore·

¶ Juuenes dociliores sunt ꝙ senes·ff·de edi·edic·l·precipiunt ediles·et quod ibi nō·i·q·i·qbusdam·

Iuuencula Juuēcula dicitur que est minor annis·xl·xx·q·i·iuuenculas·xxvii·q·i·diaconissam·

Iuxta De significato huius dictionis. uide in. l. qui edes. ff. de incen. rui. na. et in l. decernimus. C. de aqueduc. Bal. in. l. scire oportz §. i. ff. de excu. tu. uide de maio. et obedi. solite. §. hoc aūt. quādoq iuxta. i. scdm. de pbo. sig. abbate.

¶ Iuxta proprie est aduerbium locale. ff. q̄ damp. infec. l. qui bona. ff. si quis iuxta.

¶ Idem est de eo q est. et de eo qd̄ est iuxta. ff. iu di. sol. l. iam tamē. §. in hac. nō. ff. de procur. l. ad le gatum. ar. contra. ff. de reli. l. sepulchra. §. propha-na. et quod ibi nō. xxii. q. iiii. Innocens.

¶ Iuxta non nōt idemptitatez sed similitudinem unde iuxta formam. i. ad instar forme. C. de inoffi. do. l. i. itē iuxta. i. scdm. C. de act. emp. l. si traditio

¶ Si res distat ab alia per decem pedes non dicit stare iuxta. ut. l. decernimus. C. de aqueduc. li. xi. et ibi B rto.

¶ Quandoq actio iuxta stat relatiue. ut in. l. i. C. de epi. et cleri. quādoq localiter et designatiue. ut ff. de ser. ur. pre. l. fistulam. et. l. quidam. et. C. q̄ in furi. l. custodiam. quandoq absolute profertur. ue l. scire. §. scire. ff. de excu. tu.

Kalendarium

Kalendarium quid sit uide in. l. qui filium. ff. de le. iii. et. l. pdus. eo. t.

¶ Kalendarium est liber positionuz. C. de cō pen. l. ui. itez alio modo sumitur. x. col. que sint rega. c. finali.

Kalende Quid sint kalende. nō. ff. q̄ p. sig. l. cum bisextus. de consecra. di. i. si quis. de p. sig. quesiuit. et ibi nō. uide. xviii. di. propter. uide etiam in rationale diuinorum offi ciorum in. viii. par. rica de āno et singul' septi. §. sane in quolibet mense. Io. an. sup data. vi. i glo. ii.

¶ Si stipulor kalendis intelligitur q̄ proximis. ff. de pbo. ob. l. eum qui kalendis. facit de preben. nō potest. li. vi. et ibi nō. glo. antepenulti.

Karolus De karolo magno et eius statu ra et moribus et conditionibus uide per Vincē. in Specu. historiali. li. v. c. i. et se. et Io. an. c. uenerabilem. de elec. in p. karoli.

¶ Quo tempore in personam karoli fuit transla tum imperium. uide in. d. c. uenerabilem.

Kasma Kasma qd sit. dic q est ruina uer sus abissum. ff. de mino. l. ueruz. §. si locupleti.

Kathelina Kathelina est proprium no men uiri qd̄ habetur. xli. di. in fi. de hoc. de elec. cum in cunctis. in glo. i. uide super ea. Io. an.

Kirieleson De hac dictiōe. uide Specu. de sen. §. ut autem. p. porro. et in rationa. diui. of.

Explicit prima pars huius Reportorii domini Petri episcopi Brixien.

¶ Primũ uacat
inter multa.
non rapere.
libros
collatam

¶ Ibi nõ.
fi.de elec.
l.ex hoc.
occasione
& quomodo

¶ Concor.
appella.
potest
nouo
licet

¶ De ꝓcu.
allegaui
sx.q.
alte
conse.di.

Clemen.
uicarius
an iniuste
an si.
reprehensibilis

¶ iiii.nec.
arbiter
bar.in.l.
executionem
ad quem

¶ Appetitus
auditor
auxilium
an bannitus

¶ Bastardus
an simplex
si crimen
an appellatione

¶ Cadauer
& ideo
an collato
interueniunt
possunt

¶ Nõ.de
baptisato
& in.l.
iniectione
celans

¶ Ibi nõ.
habet
citatus
an mulier
de pe.di.

¶ Ad collectas.
offi.ordi.
inter
plenius
an contrahatur.

¶ In causa
doc.in
diebus
dictio sm
dictio quoad

¶ Responsio
potest
ubi
uide
debeat.

¶ Disponat
xv.&.
qui facit

¶ De no.op.
mercurij.
correctio
habeamus
an ualeat

¶ Dacium
beatoꝝ
per.l.si
Cy.in.l.
acquirunt

¶ Exercitium
presentationis
cum inferior
nõ.ff.
in pari

¶ Idem in
facit
diximus
infami.
qui habuit

¶ i.si concubina
unde dicatur
exceptio
ꝗ.i.ff.
dominium

¶ l.si ego
quando
an filia
inter uirum

¶ Eatenus
&.c.non
tex.&
ecclesia
si aliquis

¶ Eligendi
tho.in.iii.
de bonoꝝ
an in
pro quanta

¶ Nulli
si una
vi.multum
a iure.
uer.obli.

¶ q.lxxx.
ii.ꝗ graui
apo.publicꝗ.
glo ꝙ sic.
ante litꝗ

¶ Per sanctissimũ
qui sunt
Innocꝗ.
excõmunicatus
an sit

¶ An locus
nõ.bar.
si postulauerit.
an condẽnatio
bar.in.l.ii.

¶ Factum.
C.de iure
fallacia
falsitas.
l.ea quidem

¶ x.coll.
ceterum
mendacium
ecclesie
fideicõmissi

¶ Pena de
filius suis
glo.ꝙ sic
an filius

¶ Super
fuerunt
sit sequenda

¶ Procuratorio
an & quando
notabilis

¶ Sabionite
secus si
audiatur
unde si
& ne

¶ Excõ.li.vi.
unico
omnibus

¶ Qui in aliquo
admitterentur
iudex uel

¶ Jacob
ydoneum
ieiunii
de elec.
cum punire

¶ Effectu
articulo
& usuras
l.si optio

¶ An teneat
in autꝗ.si
facta
quis dicitur

¶ Et.c.libelloꝝ
infra duos
loco heredis
sine forma

¶ Quod dicitur
an si in
uerba dubia
an liceat

¶ Uerba.ff.
usucapio
inducta
ꝗ.si uero
uide eius

¶ An iudex
item potest
sed solum
poterit

¶ Preterito
iuramentum
an sindicus
an illis

¶ De iureiuran.
in.l.quidam
iurisdictio.

Incipit Registrum huius secundi uoluminis

¶ Labor
c.ibidem
ecclesiam
testi.
archidia.

¶ Legatus
an filia
cui de
in.d.l.

¶ Meum
si libellus
ex qualitate
non uiciatur

¶ Liberum
questione
si lis
alienatio
remedium

¶ Macedonius
iurisdictioné
xvi.q.i.
an semper
alium

¶ Requisiuit
Inno.
religionem
uide Inno.
de appel.

¶ Quis
uoluntate
in testamento
elec.
resti.

¶ Ad momẽtũ
de elec.
concludere
ab excõicato

¶ Uide
tollat
mulier soluens
mulier debuit
superexact.

¶ Glo.ff.
populares
de homic.
nominare.

¶ Equiparant
an nouationem
pecu.l.

¶ D hec lra
an pecunia
iudicium
de uer.ob.

¶ An liceat
que pro eo
que sit hora
dictione

¶ Miramur
glo et doc.
que debeat
osanna

¶ i.epiphaniũ
duo.c.
c.cum
conuen.

¶ Omnis cã
pau.in cle.
an iuspatronat.
patronus
an causa

¶ ffisco.ut
glo.xii.
pa iura.
qua pena
profertur

¶ Jurans
patronos
signifi.

¶ Obligans
mariti
archidia.

¶ An accumul.
in corporalem
an sententia
ipsum
missionem

¶ eo.li.&.c.
lex &.§.
§.fi.
in cle.
an prelatus

¶ ff.de acti.
uenientes
qđ nõ.
ex persona

¶ Prioratum
pendente
coaptatur.
an priuilegium
uidetur

¶ Euentum
feu.nisi
si ꝑcurator
cornelius
an ꝑcurator

¶ Pupillo
alienationis
an ꝑmittens

¶ Prothocollũ
cum maior
quo ad usum

¶ Quadragesi.
qualitas
huiusmodi.
auren.ut.

¶ Ciuitas
habente
in.l.f.
actorem.

¶ Relatio
an appellatione
ad hoc
an reliquie

¶ Preses
cuius
prudentiam

¶ An epus
contineatur
an delegatus

¶ Reo dandũ
et adde
roma
de sacro
Tho.in primo

¶ Per bar.
uiciata
actus
sedes apostolica
sententiaꝝ

¶ l.nepoti
publice
quauis
sepe
eodem

¶ Quot modis
offi.dele.
an obtinens
an ꝓpter

¶ C.de fideic.
massarius
debet
uer.obli.

¶ An per penã
nobilitatem
an statutum
stante

¶ Presenti
presupposito
in.l.si quis
admistratores

¶ Est cornelius
usufruc.
nullus

¶ Liberna
tantundem
ad alia
nõ.Bar.

¶ le.l.iiii.
cordis
ulterius
eodem

¶ Testis qui
sacrosanc.
uero
aliqua

¶ Quando
clem.
in auth.
C.de in inte.

¶ Ualor
inuestituram
amit.§.
abbatissa

¶ ff.de in rem
qđ una
expiret
que non

¶ An quotiens
umbra
xxxii.q.
illa die.

¶ xvi.di.
an usurarius
de usuris
eum mutuet

¶ Medicina
& in auth.
in.l.i.
in clem.